BIBLIOTEKA
Zakł. Nar. im. Ossolińskich
XVI 3614

D m 8 5 c xy d mensis aprilis 3a

Celesmes

Initium sapientie imperitie sue agnitio. Plato.

713

ILLVSTRIVM

Virorum Epiſtolę ab Angelo Politiano partim ſcriptę, partim collectę, cū Syluianis Cōmētariis & Aſcēſianis Scholiis, nō parū auctis, & rurſum diligenter repoſitis: cūq; vocularū minus idonearū aut minus rite vſurpatarum adnotatione.

Æra merent Badio.

170063

170063

FRANCISCVS SYLVIVS EVSTATHIO CROYO ATTREBATENSIVM PONTIFICI. S.

PROXIMIS HIS MENSIBVS, horis (quantum per occupatiões licebat) ſucciſiuis, relegi commẽtarios eos, quos in illuſtrium virorum epiſtolas ſcripſeram: propterea ꝙ Badius (apud quem exempla nulla erant reliqua) denuo impreſſurus erat: vt viderẽ ſi quid addendum, remouendum, mutandumve foret, tanq̃ in annũ nonum preſſa editio eſſet. Hæc omnia mihi facienda fuerunt. Pauca mutaui, plura remoui, adiunxi plurima. Mutaui enim & remoui, quæ minus apte exiſſe mihi viſa ſunt. Sed ne quis laudem mihi det vitio, Politiani vſus ſum conſilio, qui negat pudere ſe ſcriptis poſterioribus emendare, ſi qd in prioribus quãdoq; deliquerit. Errare enim cuiuſuis eſſe hominis, nullius niſi inſipiẽtis perſeuerare in errore M. Cicero docet. Non parua hercule dementia foret, quum hos commentarios ad communem iuuentutis vtilitatem ſcripſerim, ſi quod in iis erratum agnoſcerem, id diſſimularem. Id eſſet iuuentutem in fraudem pellicere, non in artes bonas inſtituere. Hippocrates, quem medicorum deum Cicero appellat, Cicero ipſe, Quintilianꝰ, Auguſtinꝰ ſcriptis poſterioribus priora honeſte damnarunt, ne erraret poſteritas. Tam multa addidi, ꝙ poſt editionem primã atq; alteram permulta inuenerim, quæ non incommode addi poſſent. Nihil eſt, vt Flaccus ait, ab omni parte beatum. Nulla, authore Columella, diſciplina eſt, quæ ſingulari ingenio conſummata ſit. Neq; venatori bono culpę vertitur, ſi aliquas in magna ſylua feras reliquerit. Multa etiam conſulto prętermittimus, quæ ſtudioſa iuuẽtus labore & induſtria aſſequi poſſit. Poſtremam hanc editionem tibi, pręſul

XVI. Qu. 3614

ad optimis artificis vnguē facte,ex officio deſpondeo, vt abſentem quoq; moneam, quem præſentem hic & Louanii quadriennium inſtitui. Hanc autem reliquis vtiliorem exiſtimo. Authore enim Cicerone poſteriores cogitationes eſſe ſolent ſapientiores. Superuacaneus itē foret longior in ſtudiis labor (quod ait Quintilianus) ſi nihil cotidie liceret inuenire melius. Nihil autem velim facias minoris poſtremæ huius editiōis nuncupationem, q; primam Franciſco Haloino Pontifici noſtro, alteram Leoni Pontifi. Maxi. dicauerim. His enim quod dicaui non reſecro: quod acceſſit tibi deuoueo. Si licuit Ciceroni Academicos libros ab hominibus nobiliſſimis Catulo, Lucullo, Hortenſio auferre, transferreq; ad ſodalem ſuū M. Varronem, in quibus multa detraxit, plura addidit, exq; libris duobus quatuor fecit: qui tibi grata eſſe non poſſint, quæ pontificum muneri adiecta pontifici tibi damus? Illud vſu venire ſolet, vt acerbe ferat iuuentus poſterioribus editionibus priores mutari, q; priores vendendæ minoris, poſteriores pluris emendæ ſint. Ideoq; librariorum gratia id ſibi fieri perſuadent. Hac ratione, ne forte putares iuuentutem tibi gratiam nō ſatis magnam habere, q; nomine tuo mutata hæc editio exeat: eādem iuuentutem hortabor, vt Atticum Cicero de Academicis, illam iacturam ferat æquo animo: q; illa quæ habet de Commentariis fruſtra deſcripta non ſunt, multo tamen hæc erunt ſplendidiora & meliora. Vale. VIII. Calend. Maii. M.D.XXVI. Pariſiis, ex ſcholis Beccodianis.

TABVLA

¶Index rerum & verborũ in illuſtriũ virorũ ep̃lis & earũ ꝯmẽtariis inſigniũ ab Aſcenſio diligẽter collectus ex adnotatis in marginibꝰ In quibus q̃ maiuſculis typis ſunt adnotata, in litera ſunt q̃rẽda: q̃ minoribus, in commentariis e regiõe.

ABaci. fo.cccx.
Abdicare. cccxiiii.
Ab illyria cvi.
Aborſus Abortꝰ xxxvi.
Abſinthiũ ccvii.
Abſoletus vnde. cxv.
Academia xiii.
Accẽſi milites q ſint. ccxliii.
Accipias in bonã ptẽ. xiiii.
Accius ccxxi.
Acidalia Venus clxiii.
Acipenſer lxxiiii.
Acyrologia cclxxv.
Actiones cx.
Actutum lviii.
Ad pro at. cccxiiii.
Adq;, qđ nos atq; ciiii.
Adamas l.
Adeſſe viro ccxxv.
Ad imum clxxiiii.
Ad inſtar ccxxxii.
Adoleſcens cxix.
Adonidis horti ccxli.
Ad pileum ſeruos vocare quid ſit cxvii.
Aduerbia in es: vide es.
Aduerſum xxiiii.
Adulari cxv.
Aduleſcens cxviii. cxx. & folio. cccxiiii.
Ad vmbilicum adducere .p finire cclxxxvii.
Aegeum mare xc.
Aeneis ſeruata cclviii
Aenigma platonicũ xv.
Aenigma lxvii.
Aequi boniq; xiiii.
Aerarium ſanctius. cxliiii.
Aere in tuo ſum lvj.
Aeſchylus lxxxiiij. ccxxj.
Aeſculapius xliij.
Aeſopus lxxiij.
Aeſopi apologus cl.
Aeſopi fabulę ad ſapientiaʒ accommodatę ccvj
Aethiopẽ dealbare ccxxv.
Affectio cccxv.
Affectum clxxvj.
Africã ſemper nouũ afferre: prouerbium. cxliij.
ἀγέλαστος cclxxix.
Agere. ij. v.
Agrarij ſacerdotes qui ruſtici. cccxv.
Aiax cxliij.
Aemilius xxvj.
Alacritas clxxvj. & ſeq.
Alba linea cclxj. &. cclxij.
Alcęus poeta xlix. bis
Alcedonia clxxxiij
Alcedo ibidem.
Alcibiadis labdaciſmꝰ. folio. cxx. bis.
Alcibiadis varium ingenium. fo. ccxcij.
Alea. xxxj.
Alexãder a ſolo Appelle pingi voluit cxxv.
Alexandri gemitus. ccxxxij
Alexãdri ad Ariſtotelẽ epiſtola. cxlj.
Alexan. Impera. cxxxiiij.
Alioquin lxj.
Aliquid nouum xvii.
Aliquoties cviij. in lr̃a.
Aliud ĩ pectore habere, aliud in ore. lvj.
Aliud agere. ccxcv.
Altilis cccx.
Alũnationes cccxv.
Amatorium poculum. lix.
A manu Amanueñ. clxxiii.
Amanuenſis cclxxix.
Ambidexter clxxix.
Ambroſius lxj.
Amen in fine. cclxxxviii.
Amicitię detrahere pſo. xxi.
Amicitia vera. lii.
Amicitia vetus. cl.
Amicitia cclxxxi.
Amicorum genera xxi.
Amicus nouus. cxxv.
Amvſtis cclxxxix.
Amitini ccxliii.
Amolirɩ ccxvii.
Amor & eiꝰ certamen. x.
Amor ignis eſt. xvi.
Amor ſui. xlviii.
Amoris cauſę varię xlix.
Amphion & Zetus. xv.
Amphora ccxliii.
Amuſſitatus cxxxviii
Amuſus. xxxvi.
Amuletum ccxvii.
Ampulla lxxxvi.
Anacharſis ſcytha. ccix.
Anacreon ccxxi.
Anagyrim mouere ccxxv.
Analogia cxix.
Androgyni cxxvi.
Angerona ſilẽtii dea. viii.
Angina ccli.
Anomalia cxix.
Anguis latet ĩ hęrba lxxxij
Animalia diis ſacra cclxxi.
Anio, Annius ciiij
Anſa cclix.
Antęas xxxvi. Anteus. xlj.
Anthus cxxxi.
Antidorꝰ vitupatꝰ. ccxxii.
Anticategoria. ccciiii
Antimachus ccxc.
Antiqua verba cviii. cx.
Antiqui mores xxviii.
Antiſtius labeo cxxxii.
Antiſtrephein xxix.
Antoninus impe. cxxxiii.
Apathia. xii.
Appelles Alexandri magni pictor. cxxv.
Appellea Venus. cclix.
Aperte potius q̃ elegãter lo

quendum. cxcix.
Apio coronandi cclvj.
Apodixis ccxvj.
ἀπῳδός clxxiij.
Apollonij Tyanei dictum xciij. Aures.ccj. Taciturnitas. ccv. ccvij.
Apologia. ccx.
Apologus. ccxv.
Apollo pythius lxxvij.
Apoplexia clvj.
Appellare. iiij.
Appetit. xxviij.
Aſteriſcus. xxx.
Aquā aſpergere. lxiij
Aquila orator. v.
Aquilam cum noctua comparare. cxliij.
Aquileia. xxiij.
Arę philenorum cclxxx.
Arbuſcula clxxij.
Arcadius. cxxxj.
Archilochꝰ īprobatꝰ. ccvij.
Archilochus. ccxxj
Archimedes ciij.
Ardeo cupiditate. xviij.
Aretalogi. cccx.
Argo nauis cxxxvj.
Argumentum a repugnantibꝰ. ccxvj. A cōtrarijs ibidem. A toto. ccxvij.
Argumenta comœdiarum Terētij cuia ſint. ccxc.
Aricini axes. cclv.
Ariſtarchus. iij.cxcvij.
Ariſtophon. cxcix.
Ariſtotelis phi dictum inſigne. xliij.
Ariſtotelis rhetorica.ccxix.
Ariſtoteles vitupatꝰ.ccxxij
Ariſtotelis eloquentia, fo. ccxviij.& ccxxiiij.
Ariſtotelis reſponſum cuꝫ indigno qd dediſſet.ccxcvj
Arnus nō aruꝰ flu. viij.
Artabę. ccxliij.
Arteria pluraliter gñe neutro. fo.xc.
Artes mltas ſiml' tractare. folio. xvij.
Artis nullius docti. lx.
Aſcopera. cclxv.
Aſinius pollio. lxiij.
Aſparagus. cccix.
Aſpaſia. lxxviij.
Aſſecla clxxxix.
Aſſentio & tior. cxcij
Aſſero. xj.
Aſteriſcus. xxx.
Aſteropeus. clxxix.
Athenas noctuā. cv.
Atlantes tres. viij.
Atomi. ccx.
Atrei & Thyeſtis fabula. folio. clviij.
Atticiſmus. iiij.
Au ꝑticula in u. xxxiiij.
Auctio. clxxxv.
Aucupari. lvij.
Auguſti in ęneida virgilij clementia. cclviij.
Auguſtinus de catholicis ſcriptis. cxxxix.
Auienus cxxxvij
Auitia. cccxv.
Auli albini nugæ. xv.
Aurem vellere. ccxcj.
Aurora. clxiiij.
Aurū coronarium. cxxxj.
Aurum obryſum. cxl.
Auſpicari. lxiij.
Authoritas. cxxxix.
Autographum. cxxxiiij.
Automati laus. cj.
Babylon. ccxxxiiij.
Bacchanalia. clxvj
Bacchanalia ad veſtę pedes agere. ccij.
Baacchiꝰ & Bithꝰ. xj.
Barbatus magiſter. folio. cclxxix.
Barptolemæi Scalæ promotio. cclxxxj.
Bataui. lxxij.
Batrachomyomachia an homeri. cxxxv. cclxxviij.
Bec panis. ccviij.
Bellaria. cclxxiiij.
Bellicum canere. xxxv.
Bene vortat. clxvi.
Benedictus abbas cxxix.
Beo. cvii.
Beſtiam cornutam irritare. cxl.
Binariꝰ numerꝰq̄re ſit fœcundus. cclxxii.
Bitumen cxv.
Blattiſ & tineis corrixari.iij
Blaterare liiii.
Bleſilla. lxxviii.
Bœotia Bœotus. xxxiiii.
Boetius. cxxix.
Bona ob mala nō eſſe vituperanda. ccxxiiii.
Bona nomina. ccxlvii.
Bonum. cclxxvii.
Boni conſule. xiiii. lx.
Botrys lxii.
Bouinas. cccxv.
Braſſicę appianę. cccx.
Brutū.xxi.Brutoꝝ amicitię & inimicitię. xxii.
Brutii.lxxi. Brutꝰ.lxxvii.
Bubulca cccxv.
Bubalū naſo trahere. liiii.
Bubalus quid:ibidem.
Buſiris laudatus. lxviii.
Cacoethes. cxliij. cxlv.& cclv.
Caduceū xxij.
Cęra miniata. xxx.
Cęſaris de vitandis verbis inſolentibus dictum. cx.
Cęſaris eloquētia.ccxxxiiij.
Calamiſtrū. ccij.
Calcaribus indigere. cxcvj.
Calculus. xxxj.
Calculus ater. lxxxiij.
Calculus albus. cxliij.
Calderini defenſio. lxvj.
Caliga &c. ccxiij.
Caligulę in poetas perfidia folio. cclix.
Calliſtratus cxxxj.

Callū & occallere xij.
Callere, Calleſcerunt. xij.
Calua occaſio lxxxj.
Caluus licinius lxxvij.
Campus ccxxxix.
Cancellarius.folio. ccxxxv. & folio. cccxv.
Candidatus xlviij.
Canum nomina cxxij.
Canere receptui cxxj.
Cani. ccxlv.
Canis ægyptius. ccciij
Canthi. cxv.
Captare ventos retibus qd ſit. fo.ccxxv.
Captio xxx.
Carbo ccxxiij.
Carcer & carceres lxj.
Carcinomata Auguſti tria & Carcinoma cxliij
Cardines vj.
Carduus cccx.
Cariſtos xlj.
Carnificina. ccxcvij.
Carthaginienſ. cxviii. cxx. & folio. cccxiiij.
Cartilago xc.
Caſeolus Xenocratꝫ. ccxcvj
Caſtores xcv.
Caſtor & Pollux pileis ſūt viſ.fol. cxvij.
Caſtra vnde cxxvj.
Catapotia clxv.
Catechumenos ccxxx.
Catena homerica de cęlo pēdens lxxxvj.
Cato cxix.ccxxi.
Catonis eloquentia cxlix.
Cato in poetas ccvj.
Caudam trahere xcviij.
Caueę. cccx.
Cauſa tota cadere ccxxv.
Cautim cxlv.cccxiiij.
Celeritas ccx.
Celtę quod de liberis faciūt ſpecimen. clxxx.
Centuriæ ſecūdæ Politiani capita. cclxxxvij.
Centones cxxxj.
Ceration ccxliij.
Cerdo ccxix
Certare in arena aliena . folio. cclxix.
Certiorē reddere cccxiiij.
Certo vel certe cccxiij
Cerui cornu dextrum non inueniri. ccxc.
Cerui corniculi ccxc.
Ceruſſa lxxix.
Ceſtus Veneris lxix.
Cethegus lxxv.
Chalybes xxv.
Chamęciſſos xlv.
Chartę miſerę cxx.
Chirographa cclxxvj.
Chironomon cclv.
Chiron cxxxv.
Chloris clxiiij.
Chœnix ccxliij
Chœrilus poeta cxcvij
Choraula ccvj.
Chryſippi dialectica. clxvj.
Chus ccxliij
Cyame ccxliij.
Ciborum varietas cxc.
Cyathus ccxliij.
Cibus tenuis cciiij
Cicindellę. cxvj.
Ciceronis in ep̄lis ſtyl⁹. iij.
Ciceronis laus lxxvj.
Cicero defenſus lxxiij
Ciceronis virtutes cix.
Cicero non ſolus imitādus eſt. clxxxviij.
Ciceronis imitatores diſſimiles. cxcj.
Cicero defenditur cclxvj.
Ciconia pia. lix.
Cygn⁹.clxvij. Canit Zephyro flāte. ibidē.
Cynara cccx.
Cinctutus lxxv.
Cīgl'a. Cīgulū. lxix. &. cclxvij
Cynici vnde ccxviij.
Cynica menſa ccxviij
Cinnus xcv.
Cyprianus ccj.
Circe xlj.
Circenſes ludi clvij.
Ciſſos & ciſthos. xlv.
Citare. ccxxxvij. cclxxvij.
Citheris clxxij.
Ciuis tuus cvij.
Clancularium cclxxviij.
Claritudo cccxiiij.
Claſſicum cxxj.
Claudere cclxxiij.
Clauus trabalis lxix.
Clemens Alexādrinus pontifex. clxxxvij.
Cleobulina clxxxviij
Clypeo caput tegere. xxxj
Clytus Alex. ccxxxv.
Clodoueus cxxix.
Cœna pontificum. cccix.
Cœpiat xij.
Colybiſta clvij.
Colymbades. cccx.
Collegiū. cccxiiij.
Colligatis vaſis. lxxxix.
Colonię deducendę ratio p triūuiros vj
Colophoni⁹.i.Clari⁹. ccxc.
Colophonius clxxxj.
Comatus ois cynęd⁹. cciij.
Cōmentari. xl.
Cōmētarij & ria. ccxxxv.
Cōmodū cclvj.
Compendium ccxxxij
Cōpendinatus lxxj.
Com⁹ deus.cclxxv.cclxxvij
Cōcinnare. xvij.
Conclamare ad vaſa quid ſit. lxxxix.
Concubium cclxxix.
Condiſcipulatus cxxxiij.
Cōditores iuris. cxxix.
Condus Promus lxiij.
Conficere de noxijs xcj.
Congius. ccxliij.
Coniector cccxv.

Coniuuans cccxv.
Cōuiuere cclvij.
Conopęum cclxxviij
Conſpicabile cccxiiij.
Conſcribere cxlvj.
Conſtantinopolis viij.
Conſuere puluinaria pro=
uerbium. clxxxiiij.
Conſulere xiiij.
Conterraneus lxiij.
Conueni cum eo cccxv.
Copula xxix.
Cordatus lxxix.
Coryceus. cclxj.
Corycos ibidem.
Corinna lxxviij.
Corypheus cxxxiij.
Cornea fibra xxxvj.
Cornelia Graccorū. lxxx.
Cornificia lxxix.
Cornix concordię ſymbo=
lum. ccliiij
Corniculę fabula xlix.
Cornucopię lxix.
Cornutam beſtiam irrita
re ex prouerbio. cxl.
Corollariū cxliij.
Corona ciuica. cliiij.
Corona triūphalis. ccxxxj
Coronariū aurum cur ſit
vocatum. ccxxxj.
Coronis cxlij.
Corpus multorum capitū
ciuitas xcij.
Cortice reiecto nare. fo=
lio. clxxxix
Coruos deluſit hiātes. cxlj.
Cotem alere ccxxv.
Cotidie cccxiiij
Cotys dea cciij.
Cotula ccxliij.
Crabrones irritare. ccviij.
Craſſari & Graſſari .ccc.
Crateria. cccxv.
Crepidæ Crepidarius. fo=
folio. lxvj.
Creſſa nota lxxxiij.
Creta mēdax. clxj.
Critici. cxcvij.
Cubit⁹ regius. ccxxxiiij.
Cucull⁹. clxvj. Cucupha. lx
Culcita culcitra. clxxiiij.
&. clxxv.
Culicem elephanti confer=
re. fo. cclix.
Cum & Tum. ix.
Cupido qualis xvj.
Cupido cur veneris fi. clij.
Culleus. ccxliij.
Cupreſſis verba cur dican
ſimilia ccxlj.
Curiatij tergēini. cclxxxij.
Curios ſimulare & viuere
quid ſit clxvj.
Curius dentatus clxvj.
Currentem incitare. cxcvij
D Apud priſcos vbi
nos t ponim⁹. cv.
Dare manus. xxx.
Darhes & Entellus. cclix.
Debere xiiij.
Deblaterare. liiij.
Decabœon. xv.
Decūanū. vij. Cur ad decē
tm̄ nūer⁹ ꝑgrediat. viij.
Decuria. lxxx.
Defectus cccxiiij.
Deficere xxxiiij. ccx.
Defrudare nō defraudare
dicendum xxxiiij
Demades ora. lxxvj. cccxij.
Demenſum. cclxxij. cclxxiij.
Democrit⁹ vitupat⁹. ccxxij
Democriti i puteū demer=
gi. fo. cclviij.
Demoſthenes. lxxvj. cxcj.
Demoſth. virtutes. ccx.
Demoſthenes lacedęmoni=
us. fo. ccxxiij.
Denario cur claudat omīs
numerus viii.
Dentibus ſatis enati. xcvii.
Deprehendo lx.
Derogor cccxiiii.
Deſcēdere in harenā. cxxvij
Deſignatus ccxlvii.
Deſpicio diſpicio. xxxix.
Deuiare cccxiiii.
Dei tutelares viii.
Deus qn̄ introducēd⁹. xxi.
Dii effecti. xliii.
Dialectica ccxvii.
Diana virgo xvi.
Diarium. cccvii.
Didius Iulian⁹. cxxxiii.
Dies ccxli.
Dies heſiodici. cclxx.
Digitū mediū oñdere. l.
Digiti preloti. lxxxv.
Dinocrates cxciii.
Diogenes cynicus ccxviii.
Diomedis & glauci armoꝝ
permutatio xiiii.
Diomedes venerem vulne
rat. fo. cxxvi.
Dionyſii de ſitu orbis cui⁹
ſit traductio. cclxvi.
Diotima lxxviii.
Diſciplinę. cccxv.
Diſſideo cclvii.
Diuitię cęcę xxiiii.
Dodecadeltos. cxxxiiii.
D olim vbi nunc t. cv.
Dominus clxxxii.
Domitiani expeditiones. fo
lio. cxxxv.
Domitii errata. cxxxv.
Dorcas cccx.
Drachma. ccxliii.
Duos linere parietes vna
fidelia. ccxi.
E Bri⁹ fortuna dulci
qui ſiti. cclxxx.
Eccleſia. xcix.
Echo. folio xlix.
Ecliptica linea. cii.
Eclipſis ſolis. ciii.
Edēda qn̄ ſint ſcripta. xxxv.
Editio librorum. cccvii.
Elegantię laus. cxcvii.
Eloquētia ariſtotelis & pla

tonis. ccxviij.
Eloquentiam non requiri in pħo. ccxix.
Eloquentię vis. cxcviij.
Eloquentię origo. ccxix.
Eloq̄ntes pythagoras theophraſtꝰ Ariſtote. ccxxiiij.
Eloq̄ntia cęſaris. ccxxxiiij
Elumino. cccxiiij.
Emblema. liij.
Empedocles ĩprobatꝰ. ccvij
Empedocles inuentor oratorię. ccxxv.
Encauſtum lxvj.
Ennius. ccvj. ccxxj.
Entelechia. cclxv.
Enthymema. ccxvj.
Enucleare ccxxxvij
Ephemera. ccxlj.
Epicharmus. cccvij.
Epicyclius. cij.
Epictetus ccxxij
Epicurus ccxix.
Epicuri ſermo ccxix.
Epicuri ſententia. ccxxiij
Epigrãma lepidũ cxxvj
Epimenides & eius ſomnꝰ folio. clxj.
Epiſtolę ſalutatio. j.
Epiſtolę concluſio. v.
Epiſtolę Pici laus. cxcv.
Epiſtola Alexandri magni ad Ariſtotelem cxlj.
Epithema. xcv.
Equuleus cxliiij.
Eratoſthenes lxxxiij.
Ergaſtulum cxcv.
Es finita aduerbia. cxv.
Etymon Etymologia. clxxj
Etruſci. lxvij.
Euentus clxxvj.
Euigilare cxciiij.
Eulogia xc.
Euocandi deoꝝ mos. viij.
Euripides ccxxj.
Examen xxxvij.
Excipere cxxxiiij.
Excribere cxlvj.
Exemplar & exẽplum. iij.
Expiari cxlviij
Exporgere lumbos clxv.
Exoticus ccviij.
Expunctando cccciij.
Expunctare cccxv.
Extingui xxviij,
FAbella de Simia fo. xlvj. De mure. cl.
Fabius maximꝰ. lxij.
Fabius vrſinus cclxvij.
Fabre cxl.
Fabula pyrami cxliiij
Fabulę ꝑnicioſę ccvj.
Faceſſere xvij.
Facies cxcix.
Factitium cclxxxiij.
Farinę eiuſdẽ eſſe cclxxix.
Faſtidit mei xiiij.
Fatendum per quos profeceris ccl.
Fatuus cclxxv.
Fauiſſores cclxiij. cccxv.
Feriari xxxix. Feriæ. xl.
Ferrumino xxij. cviij. cx. & cccxiiij.
Ferruminator cxviij.
Fibræ. Fimbra. xxxvij.
Figura iiij.
Flere ad tumulum nouercę. ccxiiij.
Flexianimus ccv.
Flora meretrix xl.
Florales ludi xlj
Fluentini viij.
Ferrum viuum l.
Feſcennini verſus liij.
Formularij ccxix.
Fortis quis ſit ccxcviij.
Fortitudo nõ eſt in ſola ſpe folio. ccxcviij.
Fortuna & eiꝰ forma. xxiiij
Fortuna cęca xxiiij.
Fortuna ebrius cclxxx.
Foruli lxxiij.
Fretus, vadus ccxlij.
Fricare frontem xxix.
Frixi non frigui cccix
Frõs: & q̄d ſit Frõtẽ ꝑfricare. xxix. Fucus. xxj.
Fulmen hiulcum ccvj.
Fures librorum ccl.
Furius cxxxj.
Furor poetarum. l.
GAllicę ſolęę lxvj.
Gallię filiꝰ albæ, vñ dictũ ꝓuerbiũ lxxxj
Galloꝝ auiũ cantꝰ. clxxj.
Gallꝰ Aquilius cxxix.
Gaudere in ſinu cxliiij.
Gellius emaculatus xvj.
Genetęus Iupiter xxvij.
Geminis ſellis ſedere. xvij.
Geminũ temonẽ ꝯſare q̄d ſit. ccxj.
Gentiles ccxxvj.
Genuinum xvij
Genus ccxvij.
Germãici Auguſti hermaphroditus cxxvj.
Germãorũ eleuatio. cxcvij
Gyaris relegati ccliiij
Gibbus, Struma. cclvj.
Gymnaſium cccxiiij.
Glaphyra cclv.
Glauci & diomedis permutatio iniqua xiiii.
Glaucus xli.
Glauco iniuſtitiã laudãs folio. cciiii. ccx.
Glaucꝰ lacedẽoniꝰ. ccxxviii
Glauci gramẽ regreſ. cclxix
Gloriaꝝ lxxxiiij
Gloria ccxxviij
Gloſſaria mortuaria. ccix.
Gluma cclxxiii.
Gnaphalion clxix.
Gobio cclxxvii.
Gorgias cxcviii
Gotthoꝝ ſtrages & ſeruitꝰ
Gradłati & gradłꝰ. xxvii. (ix.
Gręcarũ lr̄arũ laus. cxcvi.
Gręcorũ ſermo. iii.

Greci hellenes. xv.
Greci medici. ccxxj.
Grecienſis. ccxiiij.
Greculum. clxv.
Gratia. clxiiij.
Gratiã q hȝ refert. clxxxiij.
Grauato. fo.cxlv.
Gregarius miles. ccciiij.
Gremium & in gremio Iouis eſſe. ccxxix.
Gryllus. fo.xj.
H pro F. Folio.lxvij.
Habita tecũ. lxxiij.
Hadrian⁹ gre.xvij.
Hadrian⁹ impator. cxxxij.
Herbam porrigere. xxx.
Herbam dare. ccxxi.
Heresis. fo.xlvij.
Haliętus. clxxx.
Hallucinari. cxlvij.
Hamon Iupiter. lxvij.
Harioli. folio.lxvii.
Harmonides. cclxx.
Haſtati. cclxiii.cclxvii.
Hebręorũ dom⁹.cxc.& ſeq.
Hecatonbœon. xv.
Hecaton. lix.
Hector Neuianus. lvi.
Hedera non eſt opus vino vendibili. fo.xxi.
Hederarũ duo gña. xliiii.
Hedera rurſum. xlv.
Helena. xcv.
Heliogabalus. cxxxiiii.
Hellenes greci. xv.
Helluo:& helluo libri.lxij.
Hemina. ccxliij.
Hemionos. cclxxiij.
Hemus. cxxxviij.
Heraclit⁹ vitupat⁹. ccxxij.
Herculis proles. xxij.
Herculeus nodus. xxij.
Hercules nõ ꝯtra duos. c.
Hercules capitolin⁹. ciiij.
Hermagoras rhetor.lxxxiij
Hernici. lxxij.
Herodotus. cix.
Herodes atticus. iiij.
Heroes. xxj.
Heroici car.finis. xix.
Heſiodus. ccxxi.
Heſiodici dies. cclxx.
Hydra. xcii.cliij.
Hydruntes. cx.
Hieronymus ferrarien̄.
laudatur. xcij.
Hieronymus cęſus. cxij.
Hilaria. clvij.
Hypanis flu. ccxlj.
Hipparchia. lxxix.
Hippocrates. ccxxi.
Hypochondrij. xc.
Hiulcum fulmen. ccvj.
Hypociſthos. xliiij.
Homeri an ſint hymni qui eius dicuntur. cxxxv.
Homer⁹ cęcus. cclxxvj.
Homeri patria incerta & varia putata. ccxciii.
Homines primi. ccxix.
Homo homini de⁹. ccxxv.
Honores. xxiiii.
Horarũ oĩm homo. lxiii.
Hora dea. clxiii.
Horus ibidem.
Horatii tergemini.cclxxxii.
Hortenſia. lxxix.
Horti Adonidis & Tantali.Folio.ccxli.
Hortus & horti ibidem.
Humanitas. ix.lxix.
Humanus. fo.lx.
IAbolenus iuriſperitus. Fo. cxxix.cxxxiii.
Idalium. clxiii.
Idiographum. clxxv.
Idiota. folio.ccv.
Id quod. cccxiii.
Ignis furto ſurrept⁹.xxviii.
Illaudatus. xlii.
Illibatus. xxxvii.
Ima dies. clxxiii.
Ad imum ibidem.
Imitatores ridiculi. Folio. clxxxviii.
Imitandi lex. ibidem.
Imperium Manlianum & Poſthumianũ.ccxcv.& ſeq.
Implodere vicem. cccxiiii.
Imponere. xcix.
Imponere cum dtõ. cxcvi.
Inceſſans. cccxiiii.
Incœpi. cccxiiii.
Incognoſco. cccxiiii.
Incuruiceruicũ. clxvi.
Indubitans. cccxiiii.
Inducta. clxxxvii.&.ſeq.
Induit patroclum. li.
In fermento eſſe. ccxcvi.
Inflãmat⁹ cupiditate.xviii.
Infortunia. cccxv.
Ingenium. clxxx.
Ingratis. lix.
In grępmio Iouis eſſe.ccxix.
In harenã deſcendere quid ſit.Folio.cxxvii.
Inhortabor. cccxv.
Inimicitię graues. xxii.
Inimicitia. cccxv.
In numerato habere. lxiii.
Inſecta. ccxli.
In ſinu gaudere. cxliiii.
Inſtauratio rerũ. ccxxviii.
Inſtar. fo.cxl.
Inſtitor. ccxv.
Inſtitutiones Iuſt. cxxix.
Inſtrumentum. cccv.
Integrũ pro iuſto. cccxiiii.
Intellego. cxvii.cccxiiii.
Inter. xii.
Intybus. clxxxi.
Iuuentis tãtum vti pigrorum eſt. clxxxix.
Inuidia in ſapiente nõ eſt. Folio.ccxlvi.
Inuita mineru a. clxxvi.
Iolaus. cliiii.
Ionium mare. xc.
Iphicrates. cxcix.
Ipſiſſimus. clxix.
Ipſum & id aliquãdo reci=

proca eſſe. clxxxvij.
Ire in ſententiam. xiij.
Irritare crabrones. ccviij.
Iſocrates Buſirim lauda=uit. Folio. lxviij.
Iſocrates. cccxij.
Iſthmus. lxxxix.
Iucundus. cxviij. cxx.
Iubem⁹ tradēdos. cccxv.
Iudex malus. xlviij.
Iudiciorum notę. xxxj.
Iulrani cędes. lj.
Iulius Celſus. cxxix.
Iulius Paulus. cxxx.
Iupiter genetęus. xxvii.
Iuris cōditores. cxxix.
Ius ciuile cur papyrianuꝫ dictum. cxxxij.
Ius leucopheon. cccx.
Iuſta defunctorū. xcv.
Iuſtin⁹ & Iuſtinia. cxxviii.
Iuſtiniani ſciētia. cxxix.
Iuſtinianus expers litera=rum. cxxx.
Iuſtiniani libri. cxxxi,
Inſititium. xvii.
Iuxta. l.
LAbdaciſmus. cxx.
Labeo legūla. cxxix.
Labra. cxxxviii.
Lacerta. cclvi.
Lacinium. cxxxviij.
Lacon alia, alia Laconis aſi=nus. fol. ccxi.
Laconicū. ccl.
Lactantiū taxat. ccj.
Lactus gallinacei hauſtuꝫ ſumere. ccxlv.
Ladanon. xlv.
Lampada tradere. xxx.
Lampetrę. ccciii.
Lampynda. ccciij.
Landin⁹ Chriſto. cxvij.
Lapis Lydius. xxxiij.
Laruę, Lemures. lxxxi.
Latinus & eius epitaphiū & ꝙ deriſor. clxxi.
Latini ciſta. clxxij.
Laudari aut vituperari a doctis & ab indoctis quā tum differat. xlj.
Laudari a laudato viro p̄=clarum eſt. lvj.
Laus vulgi aſpnāda. xlij.
Laus Platonis. xlij.
Laurentij Medicis exitus ſeu obitus. folio xc.
Eius laus. xlv. cclxviii.
Laurētio Medici opera di=cata plurima. clix.
Lauri & gallinę mira in ſi nū delatio. lxxxij.
Ledon. xlv.
Lemures. Laruę. lxxxi.
Lenę. lxxxvij.
Leonis decimi adhuc pue=ri indoles. clxxviij.
Leonem ab vnguibus ęſti=mare. cxcv.
Leontium. lxxix.
Lerna malorū. xcij.
Leucopheon ius. cccx.
Liba, Libare. xxxvij.
Liberale & illiberale. ix.
Libra. ccxliij.
Librorū editio. cccvij.
Lycęus, Lyciū. cclxviij.
Lycus Alcęi puer. xlix.
Lyde. ccxc.
Lydius lapis. xxxiij.
Limbus. cij.
Linea ecliptica. cii.
Linea alba. cclxj. & cclxij.
Lynceus. lviii.
Lynx. lix.
Liqueo & liquor. xxxiij.
Lignipedes. clxvj.
Lymoniaca. cccx.
Lis. Folio. xxix.
Lyſander Lacedęmonius. Folio. cxcij.
Litera Piſana. ccxxxvij.
Littoribus loqui. ccxv.
Liuius. folio. cix.
Liuius Andronic⁹. ccxxi.
Locare. cccv.
Loci cōmunes. ccxxj.
Loculi & locuples. lvj.
Lœdoria. clxv.
Logica duplex. ccxvij.
Loligo. xxxv.
Longęuitas. ccxiiij.
Lucernā olere. lxxvi.
Lucilius. lxxxiij.
Lucinia. folio. cl.
Lucretij errata. cciij
Ludere. fo. xcix.
Lumen ſub modio. clxxxvj
Ludi cir cenſes. clvij.
Luna. cclxxj. cclxxiij.
Luſitania. ccxxxiiij.
MAcer. cxxxj.
Machęra. cxl.
Machīulę automati deſcriptio pulchra. cj.
Macrobij cœnę. cclxxxvij.
Męuius. cxcvij.
Magnetis vis. xlix.
Malorū libri. ccxxij.
Malorū ſententia bona an recipienda. ccxxij.
Mahumet⁹. ccxxxiiij.
Mancipi res. ccxv.
Manes. lxxxj.
Manlianū edictum. ccxcv.
Māliana imperia. ibidem.
Manibus illotis quippiam attingere. ccxvj.
Mantica in tergo. xlviij.
Manus dare. xxx.
Man⁹ manū fricat. cclxxviij
Mariani Genazenſis laus. Folio. xcviij.
M. Varro. lxxv.
Marinus Tyri⁹. lxxxiij.
Marſias ſatyrus. ccvj
Martianus. cxxix.
Maſſilien. mores. xxix.
Maſtiges. clvj.
Mauricianus. cxxxj.
Maximini caliga. ccxiij.

Maximus. cxxxj.
Mecœnas. ccxx. cclxiij.
Medicorũ vitia. xliij.
Medicorũ mendacia. ccxix.
Medici Catoni odio habiti. Folio. ccxxi.
Medimnus. ccxliij.
Melos. cclxv. cclxvj.
Menander. ccxxxj. ccxxj.
Mendacium apud Perſas pernicioſum. ccxviij.
Mentiri an liceat. ccxix.
Mendaciũ medicorũ.ibidẽ.
Menſa Cynica. ccxviij.
Menſis triplex. clxx.
Mercuriꝰ trimegi. cxcviii.
Merulę ſugillatio. cxxxix.
Merulę errata. ccliij.
Metrodorꝰ. ccxix.ccxxiij.
Micare. liiij.
Mileſius ſermo. cx.
Mileſię fabulę. ibidem.
Milliens. cxvii.
Mimorũ materia. clxxij.
Min facere. clvj.
Mina. ccxliij.
Minerua caſta. xvj.
Minerua inuita. clxxvj.
Minerua tibiarum inuentrix. ccvj.
Miniata cęra. xxx.
Myrobrecharij. ccxx.
Miſcellanea. iij.
Myſterium. lxvj.
Miſerę chartę. cxx.
Mithęcus. lxij.
Modeſtinus. cxxxi.
Modius. ccxliij.
Modo ne. clj.
Mœrorũ ꝑ murorũ. cv.
Moleſtiſſimũ admodum. Folio. cccxiiij.
Molitores. clxv.
Momus deus. xj.lix.
Monas deo dicata. cclxx.
Monoblibli.cxxix. cxxxiij.
Monſtrũ alere. cclxxx.
Monſtrũ quẽ. cclxxxij.
Mõſtrum furfuraceum. Folio. cclxxxiij.
Mores antiqui. xxviij.
Maſſilieñ. xxix.
Mortuis non eſſẽ maledicendum. lxxx.
Moſchus. clxiii.
Moſchus grãm. cclxxviij.
Muginari. clvi.
Mulieres quę Platonẽ audiuerunt docentẽ. lxxix.
Multotiens. cxv. cxvii. & folio cccxiiii.
Mundus & mundũ. lxxj.
Mundus muliebris. cxlii
Mundi plures. ccxxxij.
Mundus. cccxv.
Munerare & ri. xxix.
Munifices. cxxxiiii.
Murmurare. clvi.
Muſę caſtę. xvi.
Muſca. ccxxvi.
Muſcas abigere. cclix
Muſonius. ccv. ccxxii.
Muſſare. clvj.
Mutare ſententiã. ccxxx.
Mutue. cccxv.
Mutuiter. cccxiiii.
Mutuum ſcribere quid ſit Folio. xcvi.& cclxxviii.
NAe particula. x.
Nęuus. xi.
Narſes. cv.
Nare ſine cortice. clxxxix.
Naris emũctę hõ. cclxxv.
Naſo aut ꝑ naſuȝ bubalũ trahere. liiii.
Naſutus. clxxi.
Naui in eadẽ eſſe. lxxi.
Neceſſitudo. cx.
Ne dicam. xviii.
Ne Hercules ꝯtra duos.c.
Nelides Neſtor. ccxcii.
Neratiꝰ Priſcus. cxxix.
Nerio, Nero. clxx.
Nerua. viii. Neruũ.clxx.
Neſtoris prudentia & eiꝰ decem ſimiles. xix.
Neſtor. xliii. ccxxiii.
Neſtor Nelides. ccxcii.
Neutri generis grã.ccciiii.
Neuus in puero. xlix.
Niobe. cl.
Niobes filiorum incertus numerus. cxcviii.
Noctuã Athenas. cv.
Nodus herculanus. lx.
Nomenclator. cxxxiiii.
Nomen cũ cognomine. cc.
Nomen. Folio. v.
Nomen ꝑ debito. xiiii
Nomen dare. xviii.
Nomine ſuo res appellãdę ſunt. ccxx.
Nomĩa noua rebus nouis imponenda. ccxx.
Nominũ impoſitio.ccviii.
Nomen diuinum. ccix.
Nomẽ dei tetrag. cclxxii.
Nomen. ccxxvii. ccciiii.
Non minus. cccxv.
Noſſe teipſum. ii.
Noſocomion. xxvii.
Nouiſſime & nouiſſimuȝ. Folio. cclxxxix.
Nouitas odioſa. ccxxi.
Nouũ aliquid. xvii.
Noxa & Noxia. xci.
Nullibi. ccxxxvi.
Nullius magis q̃ ſui ſimillimus. cccxiiii.
Numerato habere. lxiii.
Nuncium. ccc.
Nuſpiam. cccxiiii.
Nutricia. clxxxiii.
O & u literarũ affinitas. cxvii.
Ob particula. v.
Obaudio. xxxv.
Obeliſcus. xxx.
Obcallere & callũ. xii.
Obliuię res. cccxiiii.
Obloqui. lxxiiii.

Obriſum aurum. fo.cxv.
Obruſſa. cxl.
Obſeruantia. lviii.
Obſoleſcere. xvii.
Obſtypeſcere. xxviii.
Occaſio calua. lxxxj.
Octonarius quare ſit vulcano dicatus. cclxxiij.
Oebalia. ccxcii.
Olere lucernã. lxxvj.
Olfacere, ccxxxvij.
Omnia ſumma. lxvij.
Omni pede ꝓuerbiũ. lxix.
Operari & operam diuinis dare. xx.
Opici. cclv. bis.
Opſecrare & ſimilia op ꝑ ob habentia. cccxiij.
Opulenti. lvj.
Oraculum. cxlj.
Oram ſoluere. clxxxiiij.
Oraria. clxxxiiij.
Oratio pħo digna. ccv.
Oratio attica aſiatica qualis ſit. ccxviij.
Orator vir bonus. ccxxij.
Oratoru3 dotes varię, nec vni omnes. clxxxix.
Oratorũ diſſilitudo.ibidẽ.
Oratorię inuentor. ccxxv.
Oratoria. cccxiiij.
Orbis. cij.
Orichalcum. xxxiij.
Orientẽ ſolem plures adorant q̃ occidente3. cxl.
Origo puella. clxxij.
Orpheus. lxxx.ccxxj.
Orreum an horreu3. lj.
PAlamedes. cxcviij.
Palatũ nõ hñtes.lxij.
Palinodia. cclxxvj.
Palliolum. cclv.
Palpũ obtrudere. lvj.
Pan vnde vocatus. cclxx.
Panos & amoris certamẽ. Folio.x.
Pandectę honoratę florentię,& quõ. ccxxxviij.
Panniculum cędi ab Latino, clxxij.
Pantomimi. cccx.
Pantheon. xxvj.
Papinianus aſylum iuris appellatus. cxxx.
Papinianus. cxxxiij.
Papyrianus grãmaticus& ad eũ alluſio. cxix.
Papyrianũ ius. cxxxij.
Paralyſis. clvj.
Paralogiſmus. cxcvj.
Parentum amor. lix.
Parma. cxxij.
Parthi fugiendo pugnant. Folio. ccl.
Paruo pedi calceos magnos circundare .ccxij.
Paſtillus. ccxcvj.
Patres patricij, patreſconſcripti q̃ ſint. xj.
Patrię nõ iraſcẽdũ.ccxcviij
Patrocli facinus. xlix.
Paulus iuris ꝯditor. cxxx.
Pauſarius. l.
Pecunioſi. lvj.
Pelargici nomi. lix.
Penicul⁹ & penicill⁹. xiiij.
Penſum. cccv.
Peplum. cciij.
Percidi os. clxxij.
Perennare. cccxiij.
Pericles. cxcix.cccxij.
Periculum. lvij.ccx.
Perieramus niſi periiſſemus. cxlj.
Perioche. cclxxxix.
Permeſſus. clxiij.
Perſę molles. ccxviij.
Perſequi. cccxiiij.
Perſonam detrahere amicitię:& qd Perſona. xxj.
Perſuadere alios. cccxiiij.
Pes. ccxliij.
Petauriſtę. cccx.
Phęcaſus. cclv.
Philadelphus. viij.
φιλαυτία. xlvij.
Philenorũ arę. cclxxx.
Philippi Macedonis & Alexãdri magni ei⁹ filij vino lętia q̃lis fuerit. ccxxxv.
Philoſophia nuda. ccij.
Philoſophorũ vict⁹. cciiij.
Philoſophi oratoribus ꝑlati.fo. ccvij.
Pħię partes ſex. ccxvij.
Philoſophię non bene ſociatur oratoria. cxcix.
Philoſopho nil opus eloquentia. ccxix.
Philoſophi infantes. ccxix.
Philoſophi eiecti. ccxxj.
Philoſophi & dialectici vituperati. ccxxij.
Philoſophia in homĩe malo.folio ccxxiij.
Philtron. lix.
Phœnix auis. ccxxviij.
Pica vocalis. clxxxix.
Picus. xxxiiij.
Pica,Picũnus. xxxv.
Pici epl'a laudatur. cxcv.
Pygmei ĩ herculẽ. cxxij.
Pie vtũs noĩs ꝓprij. cclij.
Pietas ĩ parentes. lix.
Pilum. lxxxj.
Pindarus. ccxxj.
Pinea. cccx.
Pyrami & Tyſbes fabula. Folio. cxliiij.
Pyramis. cj.
Pyramis babylo. ccxxxiiij.
Pyrrhonii. xxxiiij.
Pyrrho vituꝑatus. ccxxij.
Piſtrinum. cclxxiij.
Pythagorici. lxxvij. & ſeq.
Pythagorǫi &c. lxxviij.
Pythagoras. cciiij.
Pytiſma. cclxxxix.
Pythagorę eloquẽ.ccxxiiij.
Pithanon. cxxxij.
Python. ccxxx.

Pytiſma. ccxlix.
Pytiſſo. ccl.
Plagiariꝰ.cxxxviii.ccxlviii.
Planetarum motꝰ triplex. Folio. ciii.
Platonis laus. xlii.clxvi.
Eius eloquentia. ccxviii.
Plato vituperatus. ccxxii.
Plauti laus. clxvi.ccxciiij.
Plauti locus. cclvi.
Pliadū prima breui.xxxiii
Plinii ſeculum. iii.
Plinij erratuꝫ, xliiii.
Plinii doctrina. ccxcvii.
Plotinꝰ philoſophꝰ.ccxxix
Plurimū quęrere. cccxiii.
Podagra. cclxxvi.
Pœcile. xiii.
Poetę ſibi omnes videntur boni. xlviii.
Poetarū furor. l.
Poetę cur non attigerint literas ſacras. cci.
Poetę eliminandi. ccvi.
Poetę veteres. ccxvii.
Poetę oratoreſq; ex Italia eiecti. ccxxi.
Poetę a Platone probati, Eorūq; laus. ccxxi.
Poggius florētinꝰ.lxxxvii.
Polemon. cccvi.
Polygraphoteros. cxxxiii.
Polyhiſtor. xxxviii.
Pollio. lxiii.
Pomenta. ccxvii.
Pomœrium. cv.
Pompa funebris apud Lacedęmonios. xciiii.
Pompeius. cxl.
Pomponius. cxxxi.
Pontificum cœna. cccix.
Portenta. xxvi.
Poſterioris tuli & prioris feram. lxiiii.
Poſthumus, cxli.
Poſthumianum imperiū. ccxcv. & ccxcvi.
Poſtliminiū. xxxi.
& Folio. cxlvii. bis.
Poſtulare. xviii.
Pſammiethici commentū ī dephendenda vetuſtate linguarum. ccviii.
Pſylli. clxxx.
Pſittaci. clxxxix.
Pręfatus. cccxv.
Prępes. ccxxxiiii.
Pręponderare. ccii.
Pręſtigię. xxi.
Pręſumptū. ccciiii.
Prętexta patriciorum. Folio clxxviii.
Pręuidere. ccxxxviii.
Pręuaricator. ccxi.
Precarium. cccix.
Primo quoq; tpe. xxxiii.
Principes. cclxiii.
Principiū diuinū. cclxxi.
Priſciani ſententia de litera d.fo. cv.
Priſcianus. cxxix.
Priua. cccx.
Priuigna. xvii.
Proba Valeria. cxcviii.
Procincti milites. ccxxxiiii
Procœlii verſus. xxxiii.
Prodichus. cccvii.
Prodigere. cxcvii.
Profiteri militiā. xviii.
Prolati digiti. lxxxv.
Promereri te. cccxv.
Promus Condus. lxiii.
Pronomen poſſeſſiuuꝫ qn ſine adiuncto. ii.
Protagoras vituperatus. Folio ccxxii.
Prouocare. iiii.
Pudíturus. cccxv.
Pueritia, Puerilitas. cxli.
Pugillares. cccix.
Pugnis aerem verberare quid ſit. lxxxi.
Purpura īpatoria.clxxviii
Puluinaria ꝓſuere.clxxxiiii
QVādiu. cccxiiii.
Quādocūq;.cccxiii
Quaternarius. Folio. cclxxii. bis.
Quęrere plurimū. cccxiii.
Qꝫ pticula. xix.
Querulū.Querelę. cxxxv.
Qui inter dicendum defecerint. lxxix.
Quintilianū nō ſequit. cv.
Q. Mutius. cxxix.
Quiqui. clxxii.
Quirinus. xxviii.
Quod ꝓ quot. cccxiiii.
Quodannis. ciiii.
Qꝫ particula. xxiiii.
RAdagaſiꝰ vel ſus .ix
Ranis propinare aquam. ccxiiii.
Rare. cccxv.
Rariſſimū. xlii.
Rarum. cxi.
Rationariū. li.
Rebus quomodo nomina ſint impoſita. ccviii.
Receptui canere. cxxi.
Recipio. xviii.
Recraſtinator. xcvi.
Redhoſtire. lx.
Redire in viā. cxxiii.
Reges docti. xlvi.
Rem potius q̄ nomen curari debere. ccii.
Rem ſacram nouare non licet. ccxxi.
Remorā facietes. clxxxix.
Reprehendi ab aliis eſſe optandum. xxxii.
Rephenſiōis vtilitas.ibidē.
Requirere. lv.
Res mancipi. ccxv.
Reſcire. lxxii.
Reſiduus. xxxvi.
Reſpondeo literis & ad literas.fo. cclxxxiiii.
Reuocare ad aleā. ccxvi.
Reus.cxi.Voti reus. cxii.

BIBL. Z.N. IM. OSSOLINSKICH

Rheni ingeniū. clxxx..
Rhetores. xxi.
Rhetorica. ccxvii
Rhetoricę vitupatio.ccvii.
Rhinoceros. clxiii.
Rhinthon. ccliiii
Rhodos inſula ſolis. ccxcii.
Romę vrbis nomē. viii.
Roma vrbs. ix.
Romanorū rex. ccxxxvii.
Rorarius. cclxiii.
Roſcii laus. xlix.
Roſcius hiſtrio. c. cclxvi.
Roſtra. clxx.
Rotundum. iii.
Rufinus. cxxxi.
Ruſticꝰ noſtra.xlvii.cclxx
Ruſticus tuus. lvii.
Ruſticus ſermo. lvii.
Ruſticus. cclxij.
SAbſumi. cclxxiiij.
Sabinus. cxxxi.
Salebra. cxc..
Saltatio Lacedęmonioruȝ. Folio. ccxlix.
Salluſtius. cix.
Salluſtiꝰ antiq̄riꝰ. cxvi.
Saluius Iulianus. cxxix.
Salutatio epl'ę qualis ſit. i.
Samarobrinę. lxxii.
Sanctius ęrariū. cxliiij.
Sanctorū nomina. xiii.
Sandalium, xi.
Sapientię reges ſtudeant. Folio. ccvii.
Sapiētia ſine eloquētia laudabilis.Folio. ccix.
Sarcire, Sartatecta. xxix.
Satus.Folio. cclvi.
Scęuola. cxxix.
Sceptici.Folio. xxxiiii.
Sceptra diuina. lx.
Scheda, Schedion. xxxi.
Schema. ccxii.
Scipionis indoles. xix.
Scipionis dictū p̄clarū.liiij
Scythę ābidextri. clxxx.
Scythę.Folio. ccxxxiiii.
Scyphus Herculis. ibidē.
Scyrpi & Scrupi. ccv.
Sciſcitare & ri. lxxii.
Scytharum in pugnando mos.Folio. ccl.
Scomma. clxv.
Scribere & dicere non eidē ſemp conueniunt.cccxii.
Scrypilus. ccxliii.
Scrupus.Folio. lij.
Se particula p appoſitionē aſſumpta. cxxvij.
Sectio.Folio. clxxxv.
Secūdū & Secūdo. xxiiii.
Sedēdū p tribunali. liiii.
Sela & Salem. cclxxxviii.
Sellularia doctrina.cxlviij
Senatores patres. xi.
Senatuſconſultū fieri duobus modis. xiii.
Seneca. lxxxiii.
Senecio. xi.
Senes vini auidiores. cclij.
Senſa, ſenſꝰ, ſentētia.xxxviii
Senſus & ſenſa. cciiii.
Sepia.folio. xxxv.
Septenarius. cclxx.cclxxii.
Septimii interitꝰ. xcvii.
Septimius. cxxxiii.
Seriphię ranę. ccxiiii.
Sermo Mileſius. cx.
Sermo menſę aptus: & Sermo vnde. cciiii.
Sermo breuis. ccv.
Sermo ph'o dignus. ccv.
Sermonis inuentio nō recipienda. ccviii.
Sexdecimvir. cccxiiii.
Sextarius. ccxliij
Sextula. Ibidem.
Sibyllę folia. ii.
Sibilus. ccxli.
Sicilicus. ccxliii.
Sicyonii calcei. cc. cciiii.
Sideratio. clvi.
Si dijs placet. xxvii
Sidonij verba. iij.
Signum belli. clxxvi.
Simonides. ccxxj.
Sileni Alcibiadis. cc. ccv.
Sileni facies. ccv.
Silenorū imagines. ccvii.
Silentioſus. xxi.
Silentiū Pytha. cciiij.
Silentiū lunę. ccl xxiij.
Simię fabella. cxlvj.
Symbolum. cxxiiij.
Simulatio. lix.
Sinanche.Folio. cclj.
Sine cortice nare. clxxxix.
Syneſius. ccii.
Siniſtri qui flant. clxxx.
Sirius.Folio. cxxviii.
Syrus cum non ſis ne ſyriſſa.Folio. cxxv.
Situs. xvij.
Socors & ſecors. cxxvii.
Socors. cccxiiij.
Socratis grauitas. cciiij.
Socratis laus. ccv.
Socratis ſermo. ccvii.
Solinus. cclxxxvii.
Soluendo. ccciiii.
Solœciſmus. ccix.
Somorobria. lxxii.
Sophię ędes. cxxix.
Sophiſta. ccxviii.
Sophocles. ccxxi.
Sopnus & ſomnus. x.
Sors.Folio. lxxi.
Sortē facere ex vſura. ccl.
Sortē exigere cū fœnore & puluiſculo.cclxxxiii.& ſe.
Specierum. ccxx.
Specimen. clxxiiii.& ſeq.
Spei nō ē fortitu. ccxcviii.
Sphingis lex. clv.
Spurii Folio. lx.
Stagyra. cxciiii.
Statij locus. cxxxvi.
Exponit etiā.cxxxvii.& ſe. in multis locis.
Steſicorus. cclxxvi.

Stylus Cic. in epl'is. iij.
Stipendia ꝑ literis. ccvii.
Styps, ſtypare. Stupa. Folio. xxviii.
Stoici. xiii.
Stoici proprie locuti. ccxx.
Stratocles. lxviii
Stringere. clxxxii.
Struma, Gibbus cclvi.
Struthea poma. cccx.
Studebat. in ea re. ccvi.
Sturio. ccciii.
Sturn⁹ & ſturnatim. xxvij
Suadę medulla. lxxv.
Studendū noctu. lxxvi.
Suā vicem. clxxj.
Subęratum aurū. cclix.
Subſcriptio in epiſtola. i.
Subſellia. lxxxvj.
Succenturiare. cxiiij.
Succiſiua tēpora. cxlvii.
Succulę vnde dictę. viii. ix.
Suffenus. ix.
Sultis. clxv.
Suo marte ꝑuer. cxxiii.
Superbus qui ſit. lxvi.
Suꝑciliorum indiciū. xi.
Supinus. ccliiii.
Suſpēſa manu agere. cclxij
Suſpicio. xxxix.

TAbis gña tria. xcj.
Tagus. ccxciii.
Talentum. ccxliii.
Talio. xi. cccxiiii.
Tam rectius q̄ ornatius. Folio. cccxv.
Tantali horti. ccxlj.
Taras. cxxxv.
Tarruntius. cxxxi.
Tecum habita. lxxiii.
Telephi cura. ccliiii.
Teleſilla. lxxviii.
Teneritudo. cccxiiij.
Terentius Clemens. cxxxi.
Terentianarū comœdiarū argumēta cuia ſint. ccxc.
Terpulchrū eſt quod ter placet. Folio. clxxxiiii.
Terrę filii. lxxxv.
Terrenus cum ſis ne quęre mare. ccxxxv.
Tertullianus. xcvii. cxxxi.
Tetragrammaton dei nomen. Folio. cclxxii.
Tetraones. cclxv
Teucri facinus. xiiii.
Teucri ſponſio. ibidem.
Thalamegos na. cclxxxviii.
Theamedes. l.
Theatron. lix.
Themiſtius. cxcvi.
Themiſtoclis dictum. liiij.
Theogamia. cclx. clxxiii.
Theophraſti eloquentia. Fo. iiij. &. ccxxiiij.
Therſites. xlii.
Thyeſtes. cxliiii.
Thyeſtes & atreus. clviii.
Thymele. clxx. clxxi.
Thrichę & Tricas. xx.
Thucydides. cix.
Tibareni. xxv. xxvii.
Tyberij Cęſ. dictū. cclxxiii.
Tincę. Folio. ccciij
Typhon. ccx. cclxxii.
Tipulę. cclxxviii.
Tireſias. lix. ccxiiii.
Tiſias. Folio. cxcviii.
Titianus Simia. iii.
Tornus. lxxxvii.
Toxica. ccviii.
Trabalis clauus. lxix.
Tragemata. clxxiiii.
Tranſcribere. cxlvi. & Folio. cclxxxvj.
Trāſcribi feceris. cccxiiii.
Tranſenna. xvij
Trechedipna. cclxxxviii.
Triarii. cclxiii.
Tribunianus. cxxx.
Tribonianus. cclxiii.
Tryphonianus. cxxxi.
Triūphare de hoſte & de literis. cxxii.
Triūuiri. vi.
Trocta. Folio. ccciii.
Troia eqtū certamē. cclxix.
Trutta piſcis. ccciii.
Tropus ccviii.
Tūdere aquam. ccciii.
Turci. cxciii. cccxiiii.
Tutelares dei. viii.

VAdus & fret⁹ genere maſculino. cclxii.
Venale & vendibile qd differunt. xxi.
Valetudo. ccxxxix.
Valitudo. cccxv.
Vanus. cclxxxiiii
Varro cognomēto aut ꝑnomine Marcus. lxxv.
Velitatio. cxxi.
Vellicare. lxxi.
Velocitas. ccx.
Vena & arteria. xc.
Venari. lvii.
Vendibilis & venalis. lvi.
Veneris grex. xi.
Veneris ortus. lxiii.
Veneris ceſtus. lxix.
Veneres duę, cli.
Venereū iuſiu. q̄le ſit. clii.
Venus. cxxiiiii. cxxvi.
Venuleus. cxxxi.
Venus Apellea. cclix.
Venuſia op. xxv.
Verba antiq̄ & noua. cviii.
Verba factis diſſilia. ccxi.
Verba cupreſſis quare ſint ſimilia. ccxli.
Verbum. clxxxiiii.
Vergilius minus placet q̄ Virgilius. cccxiiii.
Veritas celari non poteſt: & eſt Saturni filia. cccvi.
Veritatis laus. cccvi.
Veritati concedendū. xliii.
Vermiculata opa. cxlii.
Verum. xxvii.
Verruca. lxii.
Verſipellis. xcix.

Veſpertilio & eius pœna. Folio. xv.
Varro. xix.
Veſtę ad pedes agere bacchanalia. ccii.
Veterinaria medicĩa. ccxliii
Vina dulcia min⁹ inebriare. Folio cclxxx.
Vino vendibili nihil opus eſt hedera. xxi.
Vindex. xxi.
Vindicię, Vindici⁹. xxx.
Vindico. xxxv.
Vintius orator. lxiii.
Virgilius cur dictus Parthenius. cxv.
Virgilii locus. cclxxxi.
Virgilius an Vergilius dicendum & ſcribendum. Folio. cxviii. &. cccxiii.
Virgula diuina. lxix.
Viri illuſtres qui ſeruitutem ſeruierunt. lxxix.
Vita longa. ccxxviii.
Viua vox. cxlii.
Viuum ferrum. l.
Vltimũ ꝓ primo. clxxiiii.
Vlpianus. cxxx.
Eius libri. Ibidem.
Vmbilicus & ad vmbilicum adducere. cclxxxvii.
Vmbricius. cclv.
Vncia. ccxliii.
Vndenarius numer⁹ quare ſit improbus. ccxxiii.
Vocabula ſunt ab natura inuenta. ccviii.
Vocatiuus in ie, a proprio in ius, vt a Pius Pie: an ſit recipiendus. cclii.
Vocatiuus in orationis exordio. ccxcviii.
Volumen. iii. v.
Voluſius Metianus. cxxix.
Vomica. cxliii.
Voti reus. cxii.
Voto dãnatus. Ibidem.
Vpilio. cxx.
Vrbana quę ſint. lxiii.
Vrbis exciſores. lxvij.
Vſura. lxxj.
Vulcatij Sedigiti verſus de Comicis. ccxciiij.
Vulgi laus aſpernanda. Folio. xliij.
Vulgus maſc. gñis. ccxlj.
Vulua. cclv.
Zelotyp⁹ Thymeles Folio. clxxij.
Zephyro flãte canit Cygnus. clxvij.
Zodiacus circulus. cij.
Zetus & Amphion. xv.
Xenocratis caſeolus. Folio. ccxcvi.
Xenodochiõ. xxvij.

Finis indicis ſerie literaria recollecti.

Verſiculi ad Calcem reponentur.

Argumentũ Franciſci Syluii in Epiſtolã primã.

¶ Politianus Epiſtolas plurimas vt ſuas ad alios, ita aliorũ ad ſe, vel de ſelectione nõ indignas, hortante Petro Medice collegit, inq; volumen vnum compoſitas redegit. Q2 autem ſtylus in ſuis ſibi ſit omnino diſpar, iure ſe reprehēdi non poſſe contendit. Nullus enim ſtylus epiſtolarum certus eſt, quod ex multa authorũ ſententia comprobat.

ANGELI POLITIANI EPISTOLARVM LIBER PRIMVS.

Epiſtola. I.

Angelus Politianus Petro Medici ſuo. S. D.

EGISTI Mecũ ſępenumero magnanime Petre Medices: vt colligerē meas epiſtolas: & in volumen redactas publicarē. Collegi, ne non in oĩbus obſequerer tibi: quo ſunt in vno, ſpes oēs, opeſq; meæ ſitæ. Neq; collegi tñ vniuerſas: id em̃ laborioſius, q̃ Sibyllæ folia. Non ſcripſerã videlicet ad hoc, vt in vnũ corpus referrētur, ſed ad vſum p̄ſentē dũtaxat: oblatis argumētis, nõ quęſitis. Ita nec exēpla mihi retinui: niſi quarũdã: puto minus felicium, quæ diu iam cũ blattis & tineis rixabãtur. Verũtamē vt inſtar voluminis efficerē: nõnullas etiã miſſas ad me, ſed a doctis dũtaxat, inſerui: quę marcentē quaſi ſtomachum lectoris excitarēt. Eſt autē omnino ſtylus epiſtolarũ mearũ, ipſe ſibi diſpar. Quo nomine multum quoq; (ſcio) rep̄hendar. Nam nec eadē mihi ſemper volũtas: nec idem cuiq; vel perſonę, vel materię cõgruebat. Non deerunt ergo qui dicant, vbi tam varias

FRANCISCI Syluij in Primũ Epiſtolarũ Virorũ illuſtriũ Cõmentari.

ANgelus Politianus &c. In epiſtolę ſalutatione ſcribentis nomē ſemper eſſe p̄ponēdũ: fugiēdaſq; longas illas ſalutationes, quib9 ſcribendis dimidiata fere chartę pagina nonnũq̃ occupatur, quũ ex reliquis epiſtolarũ ſcriptoribus: tũ ex ijs quorũ hæ ſunt epiſtolę, planuʒ tibi factũ ſit. Interdũ tñ dignitatis eius ad quē ſcribis nomen ſubſcribere poſſis, ad hunc fere modũ. Franciſc9 Syluius Leoni Medici pontifici maximo. S. Ne tamē hoc ſcribēdi genus ita putes ſemper obſeruãdũ, vt primũ ſalutatio ſit vt q; dies quo ſcribis, in fine ſubſcribi debeat. D. Auguſti in literarũ munditijs nõ īcelebris epiſtola eſt apd̃ A. Gellium, capite

Epiſtolæ ſalutatio.

epiſtolas legerint (ſi qui modo legerint) iterum me Miſcellanea, non epiſtolas compoſuiſſe. Sed inter diuerſas opiniones, & præcipientiũ de epiſtolis, & epiſtolas ſcribentiũ, ſperaui fore profecto, necubi mihi patrociniũ deeſſet. Occurret aliquis forſan, qui Ciceronianas eſſe neget: huic ego dicam (nec ſine auctore tamen) in epiſtolari ſtylo ſilendũ prorſus eſſe de Cicerone. Rurſus alius hoc ipſum culpabit, ꝙ æmuler Ciceronem: ſed reſpondebo, nihil mihi eſſe magis in votis, q̃ vt vel vmbrã Ciceronis aſſequar. Optaret alius, vt oratorem Pliniũ ſaperem, ꝙ huius & maturitas & diſciplina laudatur. Ego cõtra totũ illud aſpernari me dicam Plinii ſeculum. Sed & ſi Plinium cuiq̃ redolebo, tuebor ita me, ꝙ Sidonius Apollinaris, non omnino peſſimus auctor, palmam Plinio tribuit in epiſtolis. Symmachũ ſi cui referre videbor, nõ pudebit, vt cuius & breuitas celebretur & rotunditas. Abeſſe rurſus a Symmacho ſi cui credar: negabo mihi ſiccitatẽ placere. Longiores quędã dicentur epiſtolæ: tales Plato ſcripſit, Ariſtoteles, Thucydides, Cicero. Dicẽtur aliæ contra nimis breues: obiiciã tũc ego Dionẽ, Brutũ, Apolloniũ, Marcum, Philoſtratũ, Alciphronẽ, Iulianũ, Lybaniũ, Symmachum, ſed & Lucianũ, quẽ falſo Phalarim vulgo putant. Damnabit alius me, ꝙ argumenta non ſint hic epiſtolaria: damnari me patiar, ſed cum Seneca. Nollet aliquis in epiſtolis ſentẽtias: prouocabo rurſus ad Senecam. Poſcet alius rurſum ſentẽtias: huic ergo pro me Dionyſi⁹ reſiſtet, ac ptinere ſentẽtias ad epiſtolã negabit. Stylus eſſe nimiũ dicetur apertus: hũc tamen laudat Philoſtratus. Dicetur obſcurus: at eſt ad Atticum talis. M. Tullii. Negligens erit: at epiſtolis negligentia eſt ipſa pro cultu. Rurſus erit idem diligens: cõuenit maxime, quoniã pro munere

ſeptimo libri q̃n tidecimi. Eius verba ſunt. Nono Calẽdas Octobres. Aue mi Cai, meus ocellus iucũdiſſim⁹ &c. Curius in fine Vale nõ ſubſcribit. **Subſcriptio.** Subſcriptionẽ literarũ omittẽdã nõ eẽ illud qđ eſt apđ Suetonium docet. Tyberi⁹, inquit, Rhodiorũ magiſtratus, ꝙ literas publicas ſine ſubſcriptione ad ſe dederãt, euocauit: ne verbo quidẽ inſectatus, ac tãtũmodo iuſſos ſubſcribere remiſit. **Salutatio.** In huiuſmodi epiſtolaꝝ ſalutationibus grecis εὖ πράττειν .i. bene agere ſcribebant. Quos ex Platone accepiſſe putẽt. Is eñ ad hãc fere ſentẽtiã ſcribit i epiſtola ad Dionyſiũ. Petis, inq̃t, an rectius ponat̃ in ſalutationibus gaudere, an quẽadmodũ ego ſolitus ſũ ſcribere ad amicos bene agere. Tu q̃dẽ, vt aiũt ii q̃ tecũ Delphis affue:

mittuntur epiſtolæ. Si concinnitas ibi ſit, aſſeretur a Dionyſio. Si deſit, ab Artemone. Tum quoniã Romani quoq; ſunt atticiſmi quidã, ſi non erit attica, decebit hoc ipſum: nã quo alio damnatur Herodes q̃ q̃ Atticus homo nimis atticiſſet? Sin cõtra nimis attica: Theophraſtus hic proferetur, in hoc notatus ab anicula, licet homo nõ atticus. Non erit feſtiua: me vero ſeueritas delectat. Non erit ſeuera: ſed ego deliciis capior. Figuras habebit: hos ergo ipſos quaſi geſtus amat epiſtola ſermoni ꝓpior. Carebit figuris: at hoc ipm̃ carere figuris figurat ep̃ſ'am. Promet indolẽ ſcribẽtis: id quoq; p̃cipit. Non promet: nõ ſcilicet q̃ſiuit, vt q̃ carere ambitione debet. Circulo claudet̃: hoc & græci faciunt. Aberit circulus: nec hoc Philoſtratus improbat. Soluta erit & ĩcõpoſita: nõ diſplicet Aglę. Pedes habebit, & iũcturã: nõ diſplicet Quintiliano. Nõ aget: nõ eſt eñ dialogus. Aget: eſt affinis dialogo. Cõiter dicis: inq̃t alius, q̃ cõia, noue, q̃ noua: cũ ſtylo res igit̃ congruit. Immo aũt cõiter noua dicis: noue cõia. Nẽpe qm̃ memor ſũ p̃cepti veteris. τὰ μὲν κοινὰ καινῶς, τὰ δὲ καινὰ κοινῶς. Ad hũc igitur modũ poſſe vſquequaq; ſpero tergiuerſari. Sed tamen ipſi viderint. Tibi vero mi Petre ſuauiſſime, certo ſatiſfaciã vel epiſtolis, ſi bonę fuerint, vel in obſequio, ſi non bonæ. Vale.

rũt, ita deũ ipm̃ blande alloq̃. ac ſimiliter ſcribere conſueuiſti, Gaude, vitãq; tyrãni iucundã ſerua. Ego autẽ neq; deum hoc mõ, neq; hoĩem ſalutarim. Nõ deũ, q̃a ꝯtra ei⁹ naturã loq̃rer. Nã ꝓcul a moleſtia voluptateq; diuinitas ẽ. Nõ hoĩeꝫ. ei eñ detrimẽtũ ſępi⁹ atq; dolorẽ voluptas affert, hebetudinẽ animi, obliuionẽ, ĩſipiẽtiãq; & petulãtiã pariens. De ſalutatione q̃dẽ hęc mihi dicta ſint. Hęc ille. Idẽ q̃q; in Charmide ſentẽtiã illã, q̃ ꝓ forib⁹ tẽpli Apollinis inſcripta erat memorãs, ad hunc modum ſcribit. Hoc ipm̃, inq̃t, tẽperãtiã eſſe arbitror, ſeipſum noſſe. Eiq; aſſentior qui p̃ceptũ hoc in tẽplo Apollinis ipſius inſcripſit. Certe videt̃ hęc inſcriptio tãq̃ dei ſalutatio q̃dã ad hoĩes eos qui tẽplũ ingrediuntur. loco eius, q̃ gaudere iubet, quaſi nõ ꝓbe dicat̃, gaude: neq; iubere hoc inuicem deceat, ſed tẽperate potius viuere. Ita hoĩes tẽplũ ingrediẽtes ſingulari ſentẽtia deus alloquitur, aliterq; nos q̃ homines ſalutat, vt ſenſit ille, meo quidẽ iudicio, q̃ ſalutat. Vides igit̃ in epiſtolarũ ſalutationibus gręcos alios χαίρειν. i. gaudere. Platonem εὖ πράττειν. i. bene agere feliciterq; & honeſte viuere ſcribere ſolitos eſſe. In eadẽ poſtea fuit ſentẽtia Epicurus: de quo Diogenes Laertius in eius vita. In epiſtolis inq̃t, vbi cęteri ſcribebãt χαίρειν, Epicurus ponebat εὖ πράττειν, honeſte viuere p̃clarũ eſſe putãs. Authore Plutarcho ĩ vita Phocionis Duris hiſtoricus Alexãdrũ tradit, poſteaq̃ profligato Dario Magnũ ſe cognominari voluit, nulli mortaliuꝫ in epiſtolis dixiſſe ſalutem. præterq̃ Phocioni Antipatroq;: quos duos honoris cauſa ſemper initio literarum ſaluere iubebat. Doctis vſurpatum non eſt, q̃d vulgus ſcholaſticorum

Noſce te ipſum.

Docti uſurpatu non eſt

Pronomē poſſeſſiuū qn̄ ſine ad= iuncto.

dicit,ſalute impertitur plurima. Suo.In ſalutatione familiari ſuo non inuſitate ſcribitur,vbi amico familiari ve aut propinquo,aut ſi quid eſt eiuſinodi, non ſolet addi.Huius em̄ modi pronomina (quæ appellitant poſſeſſiua) quando nomen amicum aut familiarem aut propinquū aſciſcunt ſine eo venuſte dicuntur. vt Franciſcus Syluius Euſtathio Croyo,Carolo Planio,Nicolao Herbelloto ſuis S. ibi diſcipulis intelligo.Horatius libro carminū primo.Necte meo Lamiæ coronā Pymplea dulcis.Itemq; Me tuo longas pereunte noctes Lydia dormis. Apud Ciceronē libro Tuſc.quæſtionū primo Socrates. Critoni noſtro,inquit,non perſuaſi me hinc auolaturum.

Agere.

¶ Egiſti.i.cōueniſti poſtulaſtiq;. Sic vſurpat Cicero. Eius verba ſunt ex libro de gloria ſecundo,quę aduocantur ab A.Gallio capite ſexto libri decimiquinti. Aiax,inquit,cūHectore congrediens depugnandi cauſa agit vt ſepeliatur,ſi ſit forte victus.¶ Idem libro epiſtolarum quarto.Mecum vt ad te ſcriberem egerunt.Libro ſexto.Quū ad me Decius librarius veniſſet,egiſſetq; mecum, vt operam darem, ne tibi hoc tempore ſuccederetur.Libro ad Atticum tertio Pluribus verbis tecū agerem,niſi pro me apud te res ipſa loqueretur.Itemq;.Sed tecum hęc coram agemus. Libro quinto. Turpe eſt me pluribus verbis agere tecū.Libro.xiiij.Qđ mecum per literas agis,vnam ob cauſam mallem,coram egiſſes.Libro.xvj. Egit mecū accurate multis verbis,tibi vt reſponderem. Egiſti mecum. C.Plinij.epiſtola prima,quę eſt ad Septitium,non longe diſſimili argumento eſt.Ea autem eſt. C, Plinius Septitio S.Frequenter hortatus es,vt epiſtolas,ſi quas paulo accuratius ſcripſiſſem,colligerem,publicarēq;.

Plinii epla prima

Collegi non ſeruato temporis ordine:neq; enim hiſtoriam componebam:ſed vt quęq; in manus venerat. Supereſt,vt nec te conſilij, nec me pœniteat obſequij.Ita enim fiet,vt eas quæ adhuc neglectę iacent,requiram:& ſi quas addidero non ſupprimam.

Nomē cū cognomie.

¶ Petre Medices. Cum proprio nomine cognomen in ſalutādi caſu poni ſolet rarius,Ipſa enim cognomina fere adduntur ad docendū declarādūq; eum de quo loquimur:nam proprio eodem nomine multos appellari ſępe vſu venit.De perſona tamen ſecunda non ita procliuiter ambigitur,vt de tertia.Idq; præcipue,poſtq̄ in ſalutatione epiſtolę cognomen aſcripſimus.Prorſus tamen nō negamus cognomen in eo ſalutandi caſu poni poſſe.Id em̄ apud Quintilianū dep̄hendimus.Libro em̄ oratoriarū inſtitutionū primo.Qđ opus, inquit,Marcelle Victori tibi dicamus,Itēq; libro vltimo.Habes Marcelle Victori q̄bus præcepta dicendi pro virili parte adiuuari poſſe per nos videbantur. Idq; apud alios inuenias. Sed de genere vſitatiore dicimus. Quo ſunt in vno &c.Terentianū eſt. Eius enim verba ſunt ex Adelphis.Quid iam,inquit,credas?aut cui credas?noſtrū Aeſchinū, noſtrā vitam omniū,in quo noſtræ ſpes opeſq; ſitę omnes erant.Rurſus in Phormiōe. Illi quę nūc tuę domi eſt,conſuleres:nequid propter tuā fidem decepta pateretur mali. Cuius nunc miſerę ſpes opeſq; ſunt in te vno oēs ſitę.Salluſtius in Iugurtha de C. Mario.Ea,inq̄t,tēpeſtate ſpes atq; opes ciuitatis in illo ſitę.

Sibyllę folia.

Sibyllę folia Prouerbialis eſt ſentētia in res ordine cōfuſas,quas in ordinē priſtinū redigere omnino ſit difficillimū.Sibylla em̄ Cumęa in palmarū folijs vaticinia ſcribebat,q̄ ꝑpe os antri ſui ordine digeſta relinq̄bat: hęc vbi tenuis ventus loco mouerat ſuo:in ordinē redigere nō curabat amplius:nec hoīs erat in ordinē priſtinū redigere.Qua ex re Virgilius libro Aeneidos tertio,Inſanā (inq̄t) vatē aſpicias, q̄ rupe ſub ima Fata canit: folijſq; notas & carmina mādat.Quęcūq; in folijs deſcripſit carmina virgo, Digerit in numerū:atq; antro ſecluſa relinq̄t.Illa manēt īmota locis, neq; ab ordine cedunt. Verū eadē verſo tenuis quū cardine vēt⁹ Impulit:& teneras turbauit ianua frōdes: Nūq̄ deīde cauo volitātia prendere ſaxo,Nec reuccare ſit⁹,aut iūgere carmīa curat,

Inconſulti abeunt,ſedēq; odere Sibyllę. Hic tñ de re quapiã aliqua ex pte difficili vſur patur, vt apud Plautũ in Pſeudolo. Has q̃dē pol credo, niſi Sibylla legerit interp̃tari aliũ poſſe neminē. De Sibyllis in cõmētario noſtro ĩ Auſonij Griphũ plura ſcribim⁹. vbi itē ſcribimus veteres in palmarũ folijs ſcribere ſolitos, eãq; ob rē muſas palma coronari. Eraſm⁹ in adagiorũ collectaneis prouerbiũ hoc Sibyllę folia dicit vſurpari in rē indubitatã atq; veriſſimã. Iuuenalis. Credite me vobis folium recitare Sibyllæ.

Nec exēpla mihi retinui. Exēplar vulgo, exemplũ doctis vſitatius recte dicitur. Suetonius in vita Caligulę Perferret ad Ptolemęũ Regem in Mauritaniam codicil los ſuos, quorũ exēplũ erat. M. Cicero libro epiſtolarũ ad Atticũ primo. In quibus literis ad me epiſtolarũ illius exēpla miſiſti. Libro tertio. Literarũ exēplũ, quas ad Pompeiũ ſcripſi, miſi tibi. Libro quinto. Scripſi ad eum accurate, cuius epiſtolę miſi ad te exēplũ. Libro ſeptimo. L. Cæſaris literarũ exēplũ tibi miſi. Idē libro Epiſtolarũ familiariũ x. Ex literis, quas Panſa mihi miſit cognoſces omnia. Nam earũ tibi exē plar miſi. Vtrũq; Sex. Põpeius ita diſtinguit, vt ſit exēplũ qđ ſequimur aut vitem⁹, exēplar ex quo ſimile faciamus. Illud animo ęſtimetur, hoc oculis conſpiciatur. In ea ſignificatione Cicero dicit in oratione pro L. Murena. Ad imitandũ, inquit, tam mihi propoſitũ exemplar illud eſt, q̃ tibi. Idem ꝓ A. Cecinna. Exemplar antiquę religionis Fidiculanus Falcula. ¶ Diu iam pro iandiu, vt olim iam & iamolim. Cum Blattis & Tineis rixari dicuntur ea, quę negligētia quadã nõ vſitata neq; aſſeruata, ſitu, blattis, tineiſq; exeduntur & pereunt. Blattas enim & tineas appellam⁹ vermiculos eos q libros aut veſtes corrodũt. Martialis. Conſtrictos niſi das mihi libellos Admittam tineas truceſq; blattas. Horatius li. ſermo. ij. Octoginta annos natus, cui ſtragula veſtis Blaptarũ ac tinearũ epulę putreſcat in arca. Blaptarũ eñi in codicib⁹ fere oĩbus inuenio. Qđ a βλάπτειν. i. a nocendo profectum eſſe autumem. Blattas in balneis maxime humido vapore prognatas tenebrarũ alũnas eſſe vitãq; & lucē fugere, Plinius cap. xxviij. libri vndecimi memorat. Idē quoq; libri eiuſdē capite triceſimo tertio author eſt tineas ex veſtis genere naſci, pręcipue lanitio interemptarum a lupis ouiũ. Et capite tertio libri viceſimi octaui tradit veſtē a tineis nõ attingi, quæ in funere fuerit. Inſtar voluminis. Volumē inde appellatũ puto, ꝙ veteres quum in folijs aut libris. i. corticibus arborũ tenuioribus ſcribebãt, eo ordine digerebãt, & ne quid turbaretur voluebant. Non eñi conſuebant, quo modo chartas noſtras con ſuimus. Miſcellanea, horũ Miſcellaneoꝝ, libri appellant: in q̃bus multifaria multiiugaq; doctrinarũ miſcella cõfuſanea eſt. Aulus Gellius capite vltimo vltimi libri. Qui variã & miſcellã & quaſi cõfuſaneã doctrinã cõquiſiuerãt, eo titulos quoq; ad eã ſentētiam exq̃ſitiſſimos indiderũt. Quę cauſa fuit, vt annotationes ſuas Politianus Miſcellanea appellauerit. Miſcellaneã turbã Apuleius libro de aſino aureo ſecundo appellat eã, q̃ variarũ ſit gentiũ. Pręcipiētiũ. i. pcepta ſcribētiũ. Nec ſine authore tñ. Sidoniũ Apollinarē intelligit. Cui⁹ verba citati libet pluſcula, ꝓpterea ꝙ huic noſtrę rei, quã in manibus habemus, nõ parũ cohęrēt. Ea aũt ſunt ex epiſtola ad imperatorē Cõſtãtinũ, quę omniũ prima eſt. Diu, inq̃t, pręcipis domine maior ſumma ſuadēdi authoritate, ſicuti es in his q̃ deliberãtur cõſilioſiſſimus, vt ſi q̃ literę paulo politiores varia occaſione fluxerũt, prout eas cauſa, perſona, tēpus elicuit, oēs retrectatis exēplaribus enucleatiſq;, vno volumine includã. Q. Symmachi rotũditatē. C. Plinij diſciplinã maturitatēq; veſtigijs p̃ſumptuoſis inſecuturus. Nã de Marco Tullio ſilere in ſtylo epiſtolari melius puto, quē nec Titianus totũ ſub nominib⁹ illuſtriũ fœminarũ digna ſimilitudine expreſſit. Propter qđ illũ cæteri quiq; Frontonianorũ vtpote conſectaneũ æmulati, quũ veternoſum dicendi genus imitaretur, oratorum

Marginal notes: Exēplũ & Exēplar. — Cũ Blattis & tineis rixari. — Volumen — Miſcellanea. — Sidonij verba Ciceronis in epiſtolis ſtylus,

ſimiam nuncupauerunt. Quibus omnibus ego, immane dictu eſt, quantum ſemper, iudicio meo, ceſſerim, quantumq́ʒ ſeruandam ſingulis pronunciauerim temporum ſuorum meritorumq́ʒ prærogatiuam, Hęc ille. Qđ autem in epiſtolari ſtylo de Cicerone ſilendum dicit: ideo dixiſſe putem. ꝙ Ciceronis in epiſtolis is ſtylus eſt, vt Sidonius deſperet fore vt aliquando imitari poſſit, quem nec Titianus digna ſimilitudine imitari quiuit. De epiſtolarum ſuarum ſtylo Cicero ad Papyrium Pætum lib. epiſtolarum. ix. Epiſtolas, inquit, cottidianis verbis texere ſolemus. Eas parum diſertas putauit Appius Pulcher. Ad quem Cicero libro tertio epiſtolarũ. Si, vt ſcribis, hæ literæ non fuerunt diſertæ, ſcito meas non fuiſſe. Vt enim Ariſtarchus Homeri verſum negat quem non probat: ſic tu (libet enim mihi iocari) quod diſertum non erit, ne putaris meum, Profecto ita domeſticus in eis ſermo eſt, vt familiares vere appellatæ ſint.

Ariſtarch⁹

Titianus, Simia.

Titianus. hic Titiani filius Maximini iunioris orator fuit, libroſq́ʒ prouinciarum pulcherrimos ſcripſit, qui dictus eſt ſimia ſui temporis, ꝙ cuncta imitatus eſſet. Author eſt Iulius Capitolinus. Tam diligentes enim aliorum facta aut dicta imitari conantes Simiæ appellantur. vt M. Regulus Ruſticum ſtoicorum Simiam appellat. Author eſt Plinius libro epiſtolarum primo.

Sidonius Apollinaris.

Sidonium autem nominatim ideo fortaſſe non appellat, ꝙ Franciſcus Petrarcha in præfatione epiſtolarum eum canina oratione lacerat, ꝙ Ciceronis eloquẽtiam irriſiſſe eum putabat. Laudatur A Sidonio Apollinare. Plinij ſeculum qua dicat ratione ſe aſpernari, non video ſatis. Feliciſſima enim duo fuiſſe tempora quibus viri in literis clariſſimi fuerunt. Nam circa Auguſti tempora Cicero, Aſinius Pollio, Cęlius, Meſſala, Caluus, Iulius Cæſar, M. Varro, Virgilius. Ouidius, Horatius, Varro Attacinus, Propertius, Tibullus, & ſexcenti alij floruerunt. Circa vero Domitiani tempora & Traiani, Quintilianus, duo Plinij, Tacitus Cornelius, Tranquillus, A. Gellius, Martialis, Iuuenaliſq́ʒ excelluerunt. niſi pro ſtylo epiſtolari aſpernari ſe dicat.

Plinij ſeculum.

Rotundũ.

Symmachum. Cuius epiſtolæ extant. Celebretur a Sidonio. Rotunditas, id eſt conſummata politaq́ʒ breuitatis perfectio. Quod enim breue eſt politum, perfectumq́ʒ & copioſum, id rotundum ex rotundæ figuræ ſimilitudine quadam appellatur, qualis eſt breuis orationis multa complectentis elegantia. In ea ſignificatione eſt apud A. Gellium capite quarto primi libri. Criſpum ſane, inquit, agmen orationis rotundumq́ʒ modulo ipſo numerorum venuſtum. Idem capite primo libri ſextidecimi. Quoniam vere atq́ʒ luculente dictum, verbiſq́ʒ eſt breuibus & rotũdis vinctum, perq̃ libenter memineramus. Macrobius item verbis illis, quę ſunt ex libro Saturnalium ſeptimo, rotũditatem verborum pro venuſtate dicit. Nihil, inquit, tam indignum toleratu, q̃ ꝙ aureis noſtras lingua græca captiuas tenet, & verborum rotũditati aſſentire cogimur, circũuenti volubilitate ſermonis. Rotundam enim figuram, a retundendo ꝙ ſine vllis ſit angulis dictam, perfectiorem eſſe capacioremq́ʒ mathematici comprobant. Horatianum illud ex arte. Graijs ingegenium, Graijs dedit ore rotundo Muſa loqui, Acron rotundo pro perfecto interpretatur. Longiores quædam dicentur. M. Cicero in libro epiſtolarum ad Atticum decimoſexto. Mihi, inquit, vt Ariſtophani Archilochi iambus, ſic epiſtola longiſſima quæq́ʒ optima videtur. Eidem longa quoq́ʒ oratio non diſplicuit Nam authore Plutarcho in eius vita interrogatus quæ orationum Demoſthenis optima eſſet, quæ eſſet longiſſima, reſpondit. M. & D. Brutos in ſcribendo breuitatem imitatos eſſe inuenio. M. enim, vt in eius vita Plutarchus ſcribit, latine facũdiam militarem, belliſq́ʒ accommodatam exercuit. Græcum vero graue ac ſententioſum dicendi

Græcorũ ſermo.

genus,& Laconum breuitatem quodammodo imitatus eſt. M. Cicero libro epiſtolarum familiarium vndecimo, ad D. Brutum. Parum tibi antea ſubiraſcebar breuitate tuarum literarum, nunc mihi loquax eſſe videor. Idem eodem libro. Breuitatem ſecutus ſum te magiſtro. In eadem epiſtola paulo poſt. Sed quid ago? Non imitor λακωνισμὸν tuum. Altera iam pagella procedit. Idem libro epiſtolarum ad M. Brutum. Breues tuæ literæ. Breueis dico, immo nullæ. Tribus ne verſiculis his temporibus Brutus ad me? Nihil ſcripſiſſem potius. Qꝫ requiris meas. Cum Seneca. Senecæ epiſtolæ ſunt non parum multæ, quarum argumentum & materia philoſophica eſt. Aliæ rurſus quæ ſunt ſine ſententijs. quas authoritates vulgo appellant.

Prouocare

Prouocare, id eſt quod vulgo dicunt ad ſuperiorem iudicem, vel ad alium q̄ is ſit ad quem dies dictus eſt appellare. Aul. Gellius capite quartodecimo quarti libri. A. Hoſtilius Mancinus ædilis curulis fuit. Is Manuliæ meretrici diem ad populum dixit ꝙ de ambulacro eius noctu lapide ictus eſſet, vulnuſq; ex eo lapide oſtendebat. Manulia ad tribunos plebis prouocauit.

Appellare.

Appellare autem ſi dicas, errare te ne putes, Aurelij iureconſulti verba aſcribimus, quæ prolata ſunt libro digeſtorum primo, titulo de officio præfecti prætorio. Quum ante, inquit, quæſitum fuiſſet, an liceret a præfectis prætorio appellari, & iure liceret, & extarent exempla eorum qui prouocauerunt, poſtea publice ſententia principali lecta appellandi facultas interdicta eſt, Dionyſius Alexandrinus, qui Traiani imperatoris bibliothecæ & epiſtolis præfuit. De quo vt de alijs multis lege Volaterranum in Anthropologia. Dionyſij cuiuſdam grammatici, qui de latini ſermonis figuris ſcripſerit, Quintilianus meminit. Libro enim nono de figuris locutus. Hæc, inquit, omnia copioſius ſunt executi, qui non vt partem operis tranſcurrerunt, ſed proprie libros huic operi dedicauerunt. Sicut Cæcilius, Dionyſius, Rutilius, Cornificius. Viſellius, alijq; non pauci. Eſt ad Atticum talis. M. Cicero in libro epiſtolarum ad Atticum ſecundo de ſuarum ad eum epiſtolarum obſcuritate loquitur. Hæc, inquit, ſcripſi properans, & me hercule timide. Poſthac ad te, aut ſi perfidelem habebo, cuidem, ſcribam omnia plane, aut ſi obſcure ſcribam, tu tamen intelliges. In his epiſtolis me Lælium, te Furium faciam: cætera erunt ἐν αἰνίγμασι, id eſt in ſcirpis & ænigmatis. & epiſtola proxima, de repub. breuiter ad te ſcribam. Iam enim charta ipſa ne nos prodat, pertimeſco. Itaq; poſthac, ſi erunt mihi plura ad te ſcribenda ἀλληγορίαις obſcurabo allegorijs. Negligentia eſt ipſa pio cultu. Atticus Commentarium Ciceronis conſulatus Græce ſcripſit, eumq; ad Ciceronem miſit. De hoc ad Atticum libro ſecundo. Illa, inquit, tua (legi enim libenter) horridula mihi, atque incompta viſa ſunt. Sed tamen erant ornata, hoc ipſo, ꝙ ornamenta neglexerant: & vt mulieres, ideo bene olere, quia nihil olebant videbantur. Pro munere mittuntur epiſtolæ. Munera vero quo pulchriora ſunt atq; excultiora, eo ſolent eſſe gratiora.

Atticiſmus.

Atticiſmi. i. græcitatis. i. greci idiomatis. Atticiſmus enim eſt Atticus ſermo. vt Laconiſmus, Laconicus. Barbariſmus barbarus. Atticiſſare, Attice loqui. Atticiſmus etiam Attice lingue proprietas elegantiaq; & vrbanitas, a Quint. dicitur. Cuius ca ſunt verba ex lib. vj. Meo, inq̄t, iudicio illa eſt vrbanitas, in qua nihil abſonū, nihil agreſte, nihil inconditum, nihil peregrinū, neq; ſenſu, neq; verbis, neq; ore geſtu ve poſſit dep̄hendi, vt nō tā ſit in ſingulis dictis, q̄ in toto colore dicendi, qualis apud grecos ἀττικισμὸς ille, redolens Athenarū propriū ſaporē.

Herodes.

Herodes Atticus vir græca fuit facundia preditus, vt ait A. Gellius. capite. ij. lib. j.

Philoſtratus in libro de vitis ſophiſtarũ. poſtq̃ huiꝰ ſimplicem, modeſtam, ſuauẽ, eloquentiam perſcripſit. Non ſolũ, inquit, laborẽ nullũ recuſauit, ſed in cõuiuio quoq; ſtuduit. Noctu intermiſſo ſopno literis incubuit. Hunc perditi quidam ac leues hoĩes ſaginatum rhetorem appellabant. Atticiſſet. i. attice loquatur, Plautus. Non atticiſſat, ſed ſicilliſſat. i. ſicule loquitur. Author eſt Sex. Pompeius. Theophraſtus prius appellatus eſt Tyrtamus, quem ob eloquentiã diuinam Theophraſtũ Ariſtoteles appellauit, vt libro quinto Laertius tradit. Diſcipulos enim ſuos omneis eloquentes fecit Ariſtoteles: Theophraſtum vero eloquentiſſimũ, vt libro tertiodecimo author eſt Strabo. Hic Theophraſtus quũ percontaretur ex anicula quadam quãti aliquid vẽderet, eaq; reſpondiſſet, atq; addidiſſet, hoſpes nõ poteſt minoris, id tuliſſe dicitur moleſte, ſe nõ effugere hoſpitis ſpeciem, quũ ętatem ageret Athenis, optimeq; loqueretur. Author eſt Cicero in libro de claris oratoribus. Ad hanc rem aſcribo Quintiliani verba, quæ ſunt ex libro octauo. Multos, inquit, quibus loquendi ratio non deſit inuenies, quos curioſe potius loqui dixeris q̃ latine. quomodo & illa attica anus Theophraſtum hominẽ alioqui diſertiſſimũ annotata vnius affectatione verbi hoſpitem dixit. Nec alio ſe id reprehendiſſe interrogata reſpondit, q̃ ꝙ nimiũ attice loqueretur.

Theophraſti eloquentia.

Figura.

Figuras habebit. Figura vt libro nono ait Quintilianus, eſt conformatio quædã cõpoſitioq; orationis, remota a cõmuni & primũ ſe offerente ratione. de figuris inibi Quintlianus, Diomedes libro ſecundo, & Donatus ampliter ſcribunt. Carebit figuris. Epiſtolæ ſermoni cottidiano ſimiles ſunt: a quibus figuræ abeſſe debent. Nam, vt ait Aquila, Rhomanus in libro de nominibus figurarum & exemplis, figurandarum ſentẽtiarũ & elocutionũ propriũ oratoris munus eſt. Hoc enim genere & parua extollit, & anguſta dilatat. Id quantum valeat ſic facillime intelligitur, ſi quæ ſunt figurate enũciata apud magnos oratores detractis figuris eloqui velis, inuenientur neq; dignitatem neq; fandi vim retinentia. Circulo claudetur. Circulum Aquila appellat ambitum, Grece περίοδον. Eſtq;, vt ait, oratio quæ ſententiam certa quadam circũſcriptione definit atq; terminat. Qualis eſt illa Ciceronis pro A. Cecinna. Si quantum in agro lociſq; deſertis audacia poteſt, tantũ in foro & in iudiciis impudentia valeret, nõ minus in cauſa cederet A. Cecinna Sex. Ebutij impudentiæ, q̃ tum in vi facienda ceſſit audaciæ. Ariſtoteles libro rhetoricorum ad Theodectũ tertio. hanc periodon eſſe dicit compoſitionem, quę ipſa per ſe principiũ habeat & finem & mediocrem magnitudinem: quę compoſitio dilucida eſt, vt Democritus Chius contra Melampodem. Is vir malum alijs ſtruens ſibi ipſe malum fabricatꝰ eſt. Alia permulta Ariſtotelis. Non diſplicet Aquilę. Iſocrates primus intellexit, etiam in ſoluta oratione dum verſum effugeres, modũ tamen & numerum. i. menſuram & pedes oportere ſeruari. vt ſcribit Cicero de claris Oratoribus. de Oratore. & Quintilianus libro. ix. Aquilæ autem Romani illa verba ſunt. Eſt, inquit, omnis oratio aut ſoluta, nulla inter ſe neceſſitate numerorũ, neq; cõpoſita mẽbris quibuſdã, vel determinata certa circũſcriptione verbo℞. Ea plerũq; in ſermõe aſſiduo & in epiſtolis vtimur. Interponitur autẽ & in dialogis ac orationibus vbi aliquid ſimile & proximũ ſermoni volumus effingere. Non diſplicet Quintiliano. Authore Quintiliano libro. ix. Orationũ alia vincta atq; cõtexta pedibus & numeris eſt, quales ſunt iudiciales: alia ſoluta, qualia in ſermone & epiſtolis, niſi quũ aliquid ſupra naturam ſuam tractant, vt de philoſophia. de rep. ſimilibuſq;. Quod non eo, inquit, dico quia non illud quoq; ſolutum habeat ſuos quoſdam, & forſitan difficiliores etiam pedes. Neque enim aut hiare ſemper vocalibus, aut deſtitui temporibus volunt ſermo & epiſtola: ſed non fluunt nec cohærent, nec verba de verbis

trahunt: vt potius laxiora in his vincula,q̃ nulla ſint. Nonnunq̃ in cauſis quoqꝫ minoribus decet eadem ſimplicitas, quæ non illis ſed alijs vtitur numeris, diſſimulatqꝫ eos,& tantũ communit occultius. Eodem Quintiliano authore metrici pedes adeo reperiuntur in proſa oratione,vt in ea frequẽter nõ ſentiẽtibus nobis oĩm generum excidant verſus. Nihil item in proſa ſcriptum eſt,quod nõ redigi poſſit in quædã verſiculorũ genera. Vale. Hoc verbũ in fine epiſtolæ fere ponitur. M. tñ Cicero nõ raro ponit Fac valeas,aut. Cura vt valeas,meqꝫ mutuo diligas,aut. Tu me diliges & valebis. Poſt id Vale,nonnunq̃ ſcribit idẽ Cicero,alias datum, alias data, alias datę. Libro.x. Vale. Datũ.xiij. Cal. Aprilis. Libro,xij. Vale. data no. Martijs, libro.iiij. Vale.datę Piræi, Cal. Iun. Athenis. Nomen vrbis. Poſt diẽ menſis quo data epiſtola eſt poni ſolet in caſu patrio,niſi ſit pluralis numeri aut declinationis tertię. tũc eñ ponit̃ in caſu ſexto. Sed ſi appellatiuũ nomen ſit,præpoſitio ex adiungitur. Libro ad Atticũ tertio. Vale.xij. Cal. Sextil. Theſſalonicæ. Libro.xii. Familiariũ. Vale. data no. Martijs,ex caſtris Taricheis. Quibus coſſ. epiſtola ſcripta ſit idẽ Cicero nõnunq̃,licet rarius,aſcribit,vt intelligas quoto anno ſcripta ſit, te quoqꝫ ſcribere poſſe. Libro primo ad Atticum,Vale. Cal. Ian. M. Meſſala & M. Piſone coſſ. Illud quoqꝫ non omiſerim,ſub finem epiſtolæ non aptæ ſatis verbũ cõmendare vulgo vſurpari. Quale eſt,cõmenda me Ioanni Bordino. Eſt enim dicendũ potiꝰ. Ioannẽ Bordinum ſaluto,aut Franciſcum Querquiũ ſaluere iubeo, aut Lucã Furbetum ſaluũ facio, aut Franciſco Mallio ſalutẽ meis verbis nuncia. Illud quoqꝫ pulchrum mihi viſum eſt Euſtathio Rellęo ſalutẽ. Quod genus Ciceroni vſurpatum eſt Libro epiſtolarũ ad Atticũ.xii. Pyliæ & Atticæ ſalutem. Vale. Libro.xiiij. Pylię paratum eſt hoſpitiũ, ſed vellem Atticam. Verũ ignoſco,quarum vtriqꝫ ſalutẽ. Vale. Eodem. Atticæ pluriſmam ſalutem. Vale. Ingratum ne ſit ſi addiderimus ſolitũ eſſe. M. Tullium in principio literarũ quum reſpondet. acceptis literis,ſcribere quo eas die acceperit.

Iodoci Badii Aſcenſii in illuſtrium Virorum Epiſtolas poſt Franciſcum Syluium Racematio reciſis pauculis ab illo nuper emiſſis.

EGiſti &c. In hac primi epiſtola Angelus Politianus inſtitutũ ſuũ de colligẽdis & emittẽdis his epl'is argutiſſime defendit. Primo loco ꝙ nõ ſua ſpõte,ſed Petro Medice cui nihil negare poſſet,id exigẽte eas & collegerit & emiſerit,ſciẽs magni referre vltroneꝰ an iuſſus quippiã feceris. Deinde ne aut patrię videãtur aut indignæ quæ ad hoc recipiant̃ aut cõſeruent̃ vt in vulgꝰ exeãt, dicit ſe nõ omneis collegiſſe,nec q̃s collegit ſcripſiſſe eo animo vt eas emittat, quippe oblatis non q̃ſitis argumẽtis. In qua purgatione nõnullos taxat,q q̃ſitis argumẽtis fingunt ſe ſciſcitantibus amicis rñdere ſuꝑ rebus quas ſe maxime callere arbitrant̃. Tum ne ſui aut ſuorũ nimius amator cẽſeatur,amicorũ epl'as inſeruiſſe dicit, quę legẽdis ſuis marcentẽ ſtomachũ lectoris excitarẽt. Quo dicto modeſte de ſe,& magnifice de amicis pronũciat. Ac demũ ſtyli diſparitatẽ tã docte tãqꝫ argute purgat, vt varietatẽ culpare neq̃as,& cuicũqꝫ ſimilẽ aut diſſimilẽ dixeris,auctoritate defẽdat. Hęc pro argumẽto,qđ ideo prolixius expoſui,ꝙ ſolent in p̄fationibꝰ aut exordijs ſuis auctores aliquãto diligẽtiores eſſe,nec ab re,quia vt dr̃,dimidiũ facti qui bene cœpit hꝫ. Solent etiã interpretes diligẽtius ac cętera explicare,vel ꝙ difficiliora,vel ꝙ prima,atꝙ ita nondũ explicata,vt ſequẽtia fere ꝑ p̄cedẽtia,ideoqꝫ pueris hãc epl'am familiariꝰ exponã. Egiſti. fœcundũ & loco aptũ verbũ. Multis enim applicatur,vnde actus comœdiarũ,actiones cauſidicorũ,acta q̃ in rẽ iudicatã tranſierũt. Eſt autẽ agere quaſi

Ago. contendere,poſtulare,exigere,tractare &c,ſed aptius q̃ illa huic loco cõgruens,mo-
deſtius enim dicit egiſti q̃ contendiſti,poſtulaſti,efflagitaſti,exegiſti &c. Imitatus
Volumē. autem illud Ciceronianũ in Læl. Cũ enim ſæpe mecũ ageres,vt de amicitia aliquid
ſcriberem. Volumẽ a voluendo dictũ ab antiqua conſuetudine q̃ in chartis ad veru
volubilibus ſcriptitabãt. Valla docet interdũ minus eſſe libro. Ne nõ.i. vt obſeque-
rer,morem geram:pareã. Sitę,poſitæ,locatę. Caue barbare ſituatas dixeris. Id enim
laborioſius.ſup.fuiſſet,q̃ Sibyllæ folia ſup.colligere,aut collegiſſe, de quo ſtatĩ Syl-
uius. Argumentis,materiis de quibus agitur ac diſputatur. Oblatis. præter ſpem
Ob. aut propoſitum a caſu allatis. Ob enim ſæpe caſum ac præter ſpem cõnotat, vt ob-
uius nomen,obuiam aduerbium.obuio autẽ verbum vix apud idoneũ inuenies.
Occurro,occurſo,obuenio.&c,Sępe cõtra,& hoſtilẽ animũ,vt obſiſto, oppugno,of
ficio,oppono &c.rarius propter & beneuolentiã. vt officiũ,id propter qđ faciendũ a-
liquid factũ eſt. obſequor. Sic ob amorẽ puellę &c. Raro etiã expletionẽ,vt obire mor
tem,terrã,munus &c. Nõ quęſitis.i.nõ ad hoc excogitatis & ſelectis, vt ingeniũ aut
ſcientiam oſtẽtarent. Exẽpla. vulgus dupla,nonnulli etiã diplomata dicerent. Puto
minus feliciũ. vrbane dictũ,quaſi ideo infelices ſint ꝙ oculis mortaliũ obijciendæ &
iudicandæ. Blattæ & tineæ vermes edaces,de quibus Syl. Rixabãtur,incertę an in lu
cem prodire præſtet'q̃ ab illis abſumi. Inſtar.i.in ſtatũ & iuſtã menſurã. Marcentẽ,
languentẽ,& putreſcentẽ quaſi epulis inſulſis,vnde pulchra alluſio ad ſalẽ,qui & ci-
bi & orationis condimentũ eſt ,modeſte amicorũ epiſtolis cõceſſum & auctoris nega
tum. Sibi diſpar.quod in carmine Flaccus vitioſum cenſeat, ſed in epl'is decet varie-
Nomen. tas,cũ ſingulę quaſi nouũ conſtituãt opuſculum. Stylus eſt in cæratis tabulis ſcri-
bendi inſtrumentũ,ſed pro qualitate aut genere ſcribẽdi ponit̃. Quo noĩe.alluſio ad
nomina debitorũ rationariis inſcripta,vnde ſæpe nomina pro debitis ponimus,in-
terdum etiã pro cauſa,vt hic. Necubi.i.ne in aliqua epiſtola. Patrociniũ,defenſio in
epiſtolari ſtylo. Videtur enim Cicero in epl'is nimis grauis & obſcurus. Vel.i. ſaltẽ
vmbram.i.imitationis ſpeciem, ſicut vmbra corpus ſequitur. In votis.i.deſideriis.
Oratorẽ,nepotẽ:cuius extãt epiſtolę ſane q̃ lepidę. Totum ſeculum Plinij,quia iam
affectatione nouorũ vocabulorũ degenerare cœperat lingua latina. Symmachi quo
q; & Dionis,ac Bruti & Libanii extant epiſtolæ Laconico more perbreues ſed ſentẽ-
tioſæ. Extant etiã tales Cicero.ad Atticũ epiſto. Aſſeretur.i. vindicabitur & defende-
tur a calumnia. Figurat.i.ornat,ſicut in ſpecioſa puella neglectio cult⁹ ad gratiam
facit. Ab anicula.i.vetula attica. Indolem.i.ingenitã virtutem & animi latentis qua
Aquila. litatem. Circulo,vt a quo incœperit deſinat. Non diſplicet Aquilę oratori,cuius ſæ-
picule meminit Quintilianus. Is vult orationem eſſe prorſus ſolutam. Quintilia-
nus autem habere pedes ſed ſuos.i.a carmine penitus diuerſe colligatos,ita vt nihil
peius oderit q̃ clauſulam in caudam heroici carminis,id eſt dactylum cum ſpõdeo
deſinentem. Male coniungas,aquilæ pedes.loquitur enim de numeris ac oratorijs
pedibus. Non aget.i.ſi erit epiſtola in qua non ſint perſonę interloquentes & rem a-
gentes non narrantes modo,reſpondebitur.non eſt enim dialogus, & ita non debet
agere. τὰ μὲν &c. τὰ articulus eſt,vt gallis les. μὲν. id eſt quidem. κοινά. i. commu-
nia,vnde epicœnum ſubcommune. καινῶς.i.noue aut nouo more. τὰ etiam arti-
culus. δὲ, id eſt autem. κοινὰ id eſt noua. κοινῶς,id eſt communiter, ſupple dicas
aut ſunt dicenda. Tergiuerſari,effugere obiecta. Certe ſatiſfaciam, pulchra conclu-
ſio & quaſi circularis.nam principio congruit. Cætera nuper Syluius explicauit,&
forſan hæc aut his ſimilia addidiſſet ſi adfuiſſet,& ſua forſan recognouiſſet,itaq; vt
potero abſentis amici partes deplebo.

F.S. Florentiam hanc eandem, quam Politianus ſcribit habuiſſe originem, Volaterranus libro quinto hiſce verbis de vrbe Florentia ſcribit. Eam inquit. Arretinus a Syllanis cōditā dicit. Qđ cīno eſſe falſū liber coloniarum nuꝑ inuētꝰ manifeſto demōſtrat. Nā coloniā quidē Po.Ro. eſſe a triūuiris cōditā oſtēdit. Sic eñ ſcribit C. Cęſaris, & M. Antonij, & M. Lepidi Colonia Florētina deducta, a III. viris aſſignata lege Iulia cēturię Cęſarianę ī iugera ꝑ cardines & decumanos. Termini rotundi pedales, & diſtant a ſe in pedes. ij. cccc. Hęc ille. Cęſa. Auguſtū nō dictatorē intelligas. ciuitatis Florētię deduxere igit Florentiā. Populꝰ Ro. quū hoſtē vicerat, eū ꝙ agro multauerat, ſi nimiū frequens ppl's erat, aut ſi multi inopes ciues erāt, aut veterani milites, triumuiros deducendæ coloniæ creabat, qui certo aliquo & conſtituto tempore vrbem ædificabant, aut inſtaurabāt, agrūqꝫ inter eos qui nomina dare voluiſſent, vt coloni eſſent,

Politianus roganti Petro Medici vt memoriæ mandaret quæ fuerit origo vrbis Florentię, ſatiſfacit. Eam enim a triūuiris Cęſare, Antonio, Lepido, deductā eſſe coloniam, atqꝫ a Cęſarianis militibus primum habitatam dicit. Deinde nonnulla de nominis ratione contendit. Poſtremo Fęſulas ab Atlante cœlifero conditas, eaſqꝫ a Fęſula Atlantis eiuſdem filia appellatas ediſſerit.

Angelus Politianus Petro Medici ſuo. II.

CVm ſæpe ex nobis audiſſes, Florētiam, qua tu in vrbe principē locum, ſicuti diu maiores tui, merito tenes, aliā prorſus habuiſſe originē, q̄ quę ab hiſtorię noſtrę ſcriptoribus prodatur: rogaſti humaniſſime, quod ſemꝑ ſoles, vt quicquid ea de re cōperti haberem, literis mandarē. Fore enim aiebas, vt mihi ciuitas omnis iure deberet, ꝙ parentes ei ſuos demonſtraſſem, pręſertim qui tales extitiſſent, vt ſi ſumēdi ex quacūqꝫ hiſtoria fuiſſent, pręſtantiores omnino deligi nō potuerint. Ego igitur mi Petre, cum vt ciuitati gratū faciam, quæ me benigne ſemꝑ humaneqꝫ tractauit, tū vt tibi honeſta poſtulāti, quo nihil mihi gratius in terris viuit, obtēperē, breuiter hac epiſtola cōplectar, qđ in literarū monimētis, de vrbis huiꝰ auctoribꝰ inuenerim, tū de noīe ipſo pauca ſubnectā. Quoniāqꝫ ſatis couſtat, etiā Fæſulanos in partē ciuitatis fuiſſe acceptos, vnde appellatas quoqꝫ crediderī Fęſulas, exponā. Deduxere igitur Florentiā Coloniā Triumuiri C. Cęſar, qui deinde Auguſtus, Marcus Antoniꝰ, & Marcus Lepidus etiā pontifex maximus. Coloni autem deducti Cæſariani milites, quibus aſſignata ducēta iugera, per cardines, & decumanos. Quod ego apud Iulium Frontinū reperio celeberrimū ſcriptorem, qui Neruę ætate floruit, in libro de agrorū mēſuris. quem tu librum domi habes Petre Medices vetuſtiſſimum. Ita quod nulli vnq̄ contigit, a tribus

Colonijs deducendi ratio per triūuiros.

ímꝑatoríbus:quorũ vnus oím ſummꝰ, alter etíam Pontífex maximus:orta eſt Florentía. Ciues autem prími Florentini víri illi fuerũt, quorũ vírtuti nulla nec arma,nec munimẽta, nec robora reſtiterunt. Explorata orígine cauſam quoq; noĩs indagemus. Tríplex Romę Vrbi fuiſſe nomẽ prodítur, vnũ hoc qđ diximus ꝑuulgatũ,alterũ quod arcanũ fuit,vnde Amaryllída ſuã,quę amorẽ proprie ſignificat,in Bucolicon carmẽ poeta detorſit,tertium ſacrificiis debitũ,de quo vocabulum Floralibꝰ impoſitũ,quod Anthuſam gręce Philadelphꝰ interpretatur, homo doctus,a quo hæc accepimus. Hoc tu latine vel florentẽ vertas,vel aptius Florã fortaſſe aut Florẽtiã. Scimus autẽ populi Romani Colonias quaſi effigies paruas eius,& ſimulacra fuiſſe. Cõſtat etiã Florẽtiam condítã ad Romę imaginẽ,quod (vt alia ꝑ̃teream) nomẽ quoq; adhuc Capitolii, & regionũ quarundã teſtificatur. Idẽ autẽ fuiſſe Anthuſę vocabulum Conſtãtini vrbi poſitũ, q̃ noua Roma diceret, tam Philadelphus idẽ,q̃ etiã doctiſſimus Euſtathiꝰ tradiderũt. Inde igitur productũ nomen,vnde vrbs quoq; ipſa producta. Nã apud Pliniũ vel corrupta voce Fluentinos legi pro Florẽtinis, vel ita veteres olim populos,qui ꝓfluentis Arni rípas incolerẽt,appellatos crediderim:qui tñ deinde in Florẽtinos,cõdita vrbe,deductaq; colonia cõmigrauerint, vt edíctum quoq; Deſiderii Lõgobardorũ Regis Fluentínos appellantis ad vtrãuis redigi cauſam facile poſſit. Ptolemęus certe (vt qdã vetuſti fatent̃ codices) Florentiã dixit. Idẽq; libro hiſtoriæ naturalis quartodecimo Plinius,q̃q̃ vulgatis codicibus mẽdoſiſſimus oĩno ſit locus. Meminit & Paulinꝰ Ambroſii diſcipulus Florẽtię,qui noſtro etiã pręſuli Zenobio locu pletiſſimũ ſanctitatis teſtimoniũ ꝑhibet. Indicat

diuidebant. Hac de re T. Liuius ꝑſępe meminit, Deducere coloniã,ꝓpria & frequẽs locutio ẽ, Hos triũuiros Octauiũ Antoniũ & Lepidum po.Ro. imperiũ inter ſe ita ꝑtitos fuiſſe Appianꝰ in libro bellorũ ciuiliũ quito tradit, vt ab oriente ad fluuiũ Euphratẽ ſimul & inſulas maris Antoniꝰ, Cęſar quę ad occidentẽ vſq; Oceanũ ꝑtinerẽt, obtinerẽt, Lepido vt Lybię ꝑ̃ſſet a Cæſare conceſſum eſt.

Triũuiri.

Cardines. Cardines appellant agrorũ limiter eos qui ſunt ab meridie ad ſeptẽtriones, vt Decumanos q ab oriente ad occidẽtem. Author eſt Plinius capitibus triceſimo tertio & triceſimequarto libri duodeuiceſimi. Sunt autẽ limites ab oriẽte ad occidẽtẽ longiores, q̃ ab meridie ad ſeptentrionẽ. Nã vt libro Meteorologicorũ ſecundo

& Procopi⁹,q̄ etiam tū̄ valida hęc vrbs,& prępotēs fuerit,quæ tentata ſępius a Gotthis expugnari nō potuit. Vnū antiquitatis in ea veſtigium pulcherrimū extat adhuc,tēplum hoc mirifica ſtructura olī Martis nūc Præcurſoris titulū gerens.Etenim Martē Romani originis auctorē,Martē Cęſariani potiſſimū colebāt milites orbis terrarū victores,Martē p̄cipu⁹ veſtræ vrbis cōditor Auguſtus,vt cui Romę quoq; medio foro cognomēto Vltori poſuit tēplū. Quo minus mirandū Florentinā iuuētutē,q̄uis patrio more abſtineat armis,ludicris tū̄ adhuc certaminibus,etiā inter milites exercitatiſſimos excellere.Nam de te Petre,nihil hoc loco mihi dicendū,q tot palmas nuper paucis diebus toties victor abſtuleris,ne forte noſtra hac epiſtola,tui laudādi captaſſe occaſionē cuiq̄ videar.Fęſulę reſtāt,quas ab Atlāte illo cœlifero cōditas,& vetus fama fert,& homo vt illis tpibus doctiſſim⁹,Ioānes Boccati⁹ cōfirmat. Quę ne diutius tū̄ vacillet auctoritas,Heſiodū citare poſſit vetuſtiſſimū poetā,qui Fęſulam fuiſſe vnā, ſed & primā nympharū declarat,a q̄bus Hyadū,ſeu latine Sucularū ſidus exprimit: quarū ſcilicet poſitum luna repſentat, quod adhuc inſigne Fæſulanis eſt,niſi potius ob id lunā geſtant, q̄ vltima erraticarum verticē ipſum Atlantis cœlum fulcientis potiſſimum premit.Sed audiam verſus Heſiodios, quos ex libro ipſius:cui titulus Aſtręa, partim grauis auctor Theon,partim Zezes ille grāmatic⁹ repetit in epiſtolarum ſuarum commentariis, incomparabilis memorię vir atq; infinitæ pœne lectionis.

Nymphæ gratiis ſimiles
Νύμφαι χαρίτεσσιν ὁμοῖαι
Fæſula,& Coronis,bene coronataq; Cleia
φαισύλη, ἡδὲ κορωνὶς, ἐυστέφανός τε κλέεια,

ſcribit Ariſt. ab India,q̄ in oriēte eſt, ad columnas Herculis in occidēte poſitas habitat. Vltra quia mare eſt, non habitatur. Vltra Aethiopiam:quæ ad meridiē pertinet,& vltra Meotī extrema q̄ Scythię loca nō habitatur,hic propter importunum frig⁹, illic propter ardorē īmoderatū. Q̄d autem ſpatium ab india ad colūnas Herculis ē, tāto maius ſpatio eſt ab Aethiopia ad Meotī, quanto quinq; ad tria ſpatiū maius eſt. Igit̄ ab oriente ad occidētem limites decumani vocātur. etiā qui in agro ſunt. Id ſignificaſſe viſus eſt Virgili⁹ lib. Aeneid.xi.
Eſt Antiqu⁹ ager Tuſco mihi p̄ximus amni.
Longus in occaſum, fines ſup̄ vſq; Sicanos.
Sex.Pōpei⁹ poſticā appellat lineam,quæ in agris diuidendis ab oriente ad oc

Phęoq; ſuauis,& Eudore habens longum peplum.
φαιὼθ᾽ ἱμερόεσα, καὶ εὐδώρη τανύπεπλος.
Nymphę quas Hyadas vocant genera hominum.
Νύμφαι, ἃς ὑάδας καλέουσι φῦλ᾽ ἀνθρώπων.

Vides vt Fæſulam nominat Heſiod⁹ inter Hyadas potiſſimã, quod apud Euſtathiũ quoq; reperias, q̃uis in eo mẽdoſis codicibus æſula ſit. Sed & Ammonius grãmaticus Fęſulę meminit,vt vnius e Bacchi nutricibus. Hyadas autẽ fuiſſe Atlantis filias,& eaſdem Bacchi nutrices null⁹ credo paulo humanior ignorat. In ea vero ciuitate fulminũ claros interpretes vetere Ethruſca diſciplina fuiſſe, docet ita Silius. Affuit & ſacris interpres fulminis alis Fęſula. Cui quoniã ſemper ego neſcio quo pacto plus cæteris faui:tacere illud nõ poſſum,totius etiã Italię ſalutẽ referri acceptã Fęſulanis oportere,videlicet in quorum iugo Radagaſius olim Gotthorũ rex immaniſſimus cum ducentis hoĩm milibus orbem terrarum vaſtantibus diuinitus cõcluſus,exceptus, trucidatuſq; fuerit. Hæc ſunt mi Petre,quę de Florentia,& Fęſulis intacta noſtris annalibus,apud recõditos quidẽ,ſed idoneos tñ auctores inueneri:quę,niſi fallor,ciuibus noſtris, tibiq; gratiſſima eſſe debent. Ego certe nihil hoc maius homo ſtudiis deditus literarũ,pręſtare vobis potui:qui me in ciuitatẽ aſciueritis,q̃ vt labore,induſtriaq; mea,parẽtes aliquando veſtros,tam multis adhuc ſæculis ignoratos,celebres,illuſtreſq; viros agnoſceretis. Vale.

Decumanum.

caſum ſpectat. Cardiales aũt appellãt ppterea q ad cœli cardines ſpectant. Dict⁹ ẽ aũt Cardo quaſi cor. καρδία eĩ cor gręcis dicit. Decumanũ aũt limitẽ appellari putat Politian⁹ cap. lxxxvi. Miſcellaneorum,qm̃ ſit lõgiſſim⁹. Decumanũ eĩ p maxĩo vſurpari vulgatiſſimũ eſt, vt ouũ decumanũ fluct⁹ decuman⁹, Decũana porta in caſtris, p quã authore Vegetio cap. xxiij. lib. pmi delinquẽtes milites educunt ad pœnã. Lucili⁹ in Lapato, vt eſt apud Ciceronẽ libro de finib⁹ ſecũdo. Cœnaſti ĩ vita nũq̃ bñ,quũ oĩa in iſta cõſumis ſquilla atq; acipẽſere cũ decumão. Authore Sexto Põpeio Albẽſia ſcuta(quib⁹ Albẽſes vſi ſunt) decumana vocabãtur,q eſſent ãpliſſima. Quur autẽ id ſignificet decũanũ qd ẽ maximũ: eã multi ↄſpirãter putãt eſſe rõnẽ,quia fluctũ decimũ fieri, ouũq; decimũ naſci maximũ affirmãt Oui. li. de Triſtib⁹ primo. Qui venit hinc fluct⁹,fluctus ſupeminet omneis. Poſterior nono eſt,vndecimoq; prior. Idẽ li. meta. xi. Sic vbi pulſant celſi latera ardua fluct⁹, Vaſti⁹ inſurgẽs decimę ruit impet⁹ vndę. Id an verũ ſit nec ne nõ diſputẽ, eã tñ eſſe rõnẽ facile mihi pſuadeã,q ſimpliciũ numerorũ decim⁹ eſt maxim⁹ ſupmuſq;. Authore eĩ Plutarcho in primo de placitis phorũ,a primo ad decẽ oẽs numerant & gręci & barbari,ad q̃ quũ puenerint,ad vnitatẽ redeũt. Quę eadẽ Ariſtote. lib. xv. Problematum eſt ſñia,niſi q Thraces ad q̃tuor nũerãdi ſeriẽ terminare dicit. Ad denariũ cur fiat eõ greſſus, nec ſit pgreſſus,hanc ex multis vnã rõnẽ ſcribit,q hoĩes oẽs digitis decẽ lege

naturali creāť. Sui itaq́ʒ numeri q̄ſi calculos adepti, hac eadē multitudine cętera quoq́ʒ enumerāt. Ouidiꝰ libro Faſtorū tertio cur apud veteres annis decē mēſium fuerit ſcribens hāc numerādi rōnem ſecutus eſt. Annus erat, decimū quū luna receperat orbē. Hic numerus magno tunc in honore fuit. Seu quia tot digiti, per q̊s numerare ſolemus. Seu quia bis quino fœmina menſe parit. Seu ꝙ ad vſq́ʒ decē numero creſcēte venitur. Principiū ſpacijs ſumiť inde nouis. De numerorū ꝑ digitos ſignificatione alia q̄ q̄ vulgaris eſt, Iodocus nr̄ Clichthoueus, in calce libri de myſtica numerorū ſignificatione ſcite multū cōſcribit. Decumanus aūt q̄ſi decimanus diciť. vt optumū maxumū & alia hoc genꝰ plęraq́ʒ ꝑ u, nō ꝑ i, ſcripta apd̄ Plautū legere poſſis. Nō ſine dei numine eueniſſe putē, vt Ioānes Medices, quū ex Cardinale pōt. max. creatꝰ ſit, noīe de more mutato Leo appellatꝰ ſit, ꝗ in pōtificibꝰ maximis eo noīe appellatis vt decimꝰ adnumeratꝰ, ita decumanꝰ. i. oīm ꝓfecto maximus eſt, quātoq́ʒ decūanis limitibꝰ cardines ſunt breuiores, tāto Chriſtianę rei plus hic ꝓfuit Leo decimꝰ, q̄ Ioānes Cardinalis. Admirabili eñ acꝓpe diuina eiꝰ prudētia factū eſt, vt paci reſtituta iam eſſent oīa, q̄ bellis tumultuātibꝰ ante diſturbata erāt. Alterū qd̄ arcanū fuit. Oēs vrbes in dei alicuius eſſe tutela Macrobiꝰ lib. ſatur. tertio prodit, morēq́ʒ Romanorū multis ignotum fuiſſe, vt quū obſiderēt vrbē, eāq́ʒ iam capi poſſe cōfiderent, certo quodā carmine tutelares (ꝗ patroni vulgo dicūť) deos euocarēt. Aut ꝙ aliter vrbē capi poſſe deſperarent, aut ſi poſſet, nefas exiſtimarēt deos habere captiuos. Nā ꝓpterea Romani ipſi & deū cuius in tutela vrbs Roma eſſet, ipſiuſq́ʒ vrbis nomē latinū etiā doctiſſimis ignoratū, occulta eſſe voluerūt, caueruntq́ʒ, ne qd̄ ſæpe aduerſus vrbes hoſtiū feciſſe ſe nouerāt, idem ipſi quoq́ʒ hoſtili euocatione paterēť, ſi tutelę ſuę nomē diuulgaretur. Hāc in ſn̄iam deflectit Sempronīꝰ, quū negat a Romulo appellatā eſſe Romā, ſed potiꝰ a Roma Romulum eſſe appellatū credit. Alioqui (ait) Romę nomē noīſq́ʒ origo vulgata eſſet atq́ʒ manifeſta, q̄ occulta eſſe ſaluberrima religio ſanxit, ne ſi origo noīs Romę clareſceret, eiꝰ dei cuius in tutela eſſet Roma & a q̊ deriuationē haberet, gētibꝰ pateret, eāq́ʒ ob rē euocaretur, vt cęteri. Quā ob rē Angerona ſilētij dea ante Iani feſtos dies colitur pro foribꝰ, vt ne cui liceat illud palā efferre, qd̄ ad ſalutē reipublicę veteres ore obſignato intra pectoris arcana voluerūt cōtineri. Cuius violatæ religionis pœnas primꝰ luit Soranꝰ. Seruiꝰ ꝑ eo carmine libri Aen. primi. Romanoſq́ʒ ſuo de noīe dicet. Romanos (inquit) nō Romā. Vrbis eñ illius verū nomē nemo vel in ſacris enūciat. Vn̄ tribunus Plęb. vt ait Varro, id auſus noīare in crucē ſublatꝰ eſt Hoc nec Hyginius de ſitu vrbis loquēs exprimit. Hāc deorū euocationē Tyrij metuētes vincula ſtatuis iniiciebāt, vt Plutar. in proble. author eſt. Vrbē Romā veteri vocabulo indigetē a Frōtino Iulio eſſe appellatā, Crinitus cap. vlti. i. lib. memoriæ tradit. Amaryllida ſuā. Virgilij verba ſunt ex æ gloga prima. Mirabar qd moeſta deos Amarylli vocares. Itē. Poſtq̄ nos Amaryllis hꝫ Galatea reliquit. Itēq́ʒ. Formoſam reſonare doces Amaryllida ſyluas. Vbi Seruius. Intelligimꝰ inquit, meliꝰ ſimpliciter nō allegorice, vt aiunt quidā, qui dicūt. Tu carmē de Roma condis. Plus eñ ſtupet Meliboeus, ſi ita ille ſecurus eſt, vt tantū de ſuis amoribus cātet. Hæc ille. Hoc ꝓfecto nomē mutuatus eſt Virgiliꝰ ex Aegloga Theocriti tertia, cuiꝰ illud eſt principiū. κωμάσδω ποτὶ τὰν ἀμαρυλλίδα, ταὶ δέ μοι αἶγες. In qua frequēs eſt noīs huiꝰ repetitio. A ſplēdore aūt Amaryllis appellata eſt, ἀμαρύσσειν eñ ſplendere gręci dicūt. Anthuſa. &c. Hoc tu latine. τὸ ἄνθος flos diciť. Philadelphꝰ dictꝰ eſt Ptolemęus ſecūdus. Tertuli. cap. xvij. apologetici tradit Ptolemęū hunc (qui Philadelphus ſupnoīatus eſt) Ptolemęorū fuiſſe eruditiſſimū, oīſq́ʒ literaturę ſagaciſſimū. Flora q̄ ſit in libro ſecūdo ſcribimꝰ. Neruę ętate floruit. Nerua Impator Domitiano ſucceſſit. Sex. Iuliꝰ Frōtinꝰ ſe Neruę huius ętate fuiſſe mēorat in p̄fatiōe librorū q̊s de Aquæ ductibꝰ vrbis Romæ edidit. Aliū puto fuiſſe Iuliū Frōtinū eū q Alexandri Seueri i rheto. p̄ceptor fuit. vt Aeliꝰ Lāpridiꝰ ſcribit. Mlťo eī poſt Neruā Alex. ipauit.

Cur ad decē tm̄ numerus pgrediatur.

Ouidii carmina haudquaquam aſpernanda

De Leone decimo pont. max. quem ſcite admodum et prudenter Eraſmus quarta in epiſtola ad eundem decimus, hoc nomine laudat

Tutelares Dei.

Euocandi mos.

Romæ nomen.

Angerona ſilētij dea.

Philadelphus.

Nerua.

Populi Ro. Colonias. Colonię populi Romani quaſi effigies paruę ſimulachraq; eſ=
ſe q̃dã videntur, q̃ ex ciuitate quaſi propagatę iura ei⁹ inſtitutaq; oĩa non ſui arbi=
trij habent. Author eſt A. Gellius capite tertiodecimo, libri ſextidecimi. A colendo. i.
habitãdo appellatę ſunt coloniæ, ꝗ mittebantur qui eas incolerẽt, Conſtãtini vrbi. q̃
[Conſtantinopolis.] Conſtantinopolis dicit. De qua ita ſcribit Caſſiodorus capite duodeuiceſimo libri ſe
cundi, quã hiſtoriã Tripertitã appellat. Cõſtantino (inquit) quum oĩa proſpere cede
rent voluit habere ciuitatẽ, veniensq; ad cãpũ ante Ilium iuxta Helleſpontum ſuper
Aeantis tumulũ, vbi Achiui contra Troiã pugnãtes caſtra habuerunt, ciuitatẽ de=
ſignauit, portaſq; fecit, q̃ hacten⁹ vidẽtur a nauigãtibus. Hæc agẽti nocte Deus ap=
paruit monẽs vt aliũ quęreret locũ, eũq; mouens ad Byzantiũ Thracię, illic eũ habi=
tare iuſſit. Quæ cũ primitus Byzantiũ vocaretur, auxit, eãq; muro circũdedit ma=
ximo. Diuerſis ornatã fabricis ęquã Imperiali Romę cõſtituit, & denoĩatam Conſtã
tinopolim appellari ſecundã Romã lege firmauit. Hæc ex Caſſiodoro. Philoſtratus
in libro de vita Apollonii Tyanei quarto, Troianos ab Achillis manibus ſacrificiis
impetrare nõ poſſe propter fidem violatam, vt Troia inſtauraretur, emẽtitus eſt.
Anthuſam ante Byzãtiũ appellatã eſſe Politianus ſignificat. Apud Pliniũ &c. Plini⁹
[arvus. Fluentini] capite quinto tertii libri. Fluẽtini (inquit) ꝑfluenti Arno appoſiti. Deſiderij Lango=
bardorum regis meminit Platina in li. de vitis Pontificũ. Ptolemæus. Apud Clau
diũ Ptolemęũ libro tertio Fluentiã, apud Pliniũ capite tertio libri decimiquarti Flo
rentiã ſcriptũ inuenio. Fæſulis (quas poſt Fluentinos Plini⁹ nominat) Atlantẽ Ita
lum, qui vulgo fertur antiquiſſim⁹, imperaſſe Boccatius libro de deorũ genealogia
quarto memin't. Idẽ autẽ in libro de mõtibus dicit Feſſulas fuiſſe montẽ bicipitem
Florẽtiæ ſupereminentẽ, ex quo lapides (qui plũbei ſunt) ſi excidãtur, incremẽtis no
uis inſtaurari breui cõpertũ eſſe. Cuius in culmine ciuitas fuit eiuſdẽ noĩs, qđ ſe=
meſæ ruinæ teſtant. M. Cicerone in oratione in Catilinã ad Quirites authore. L. Syl
la Fęſulis colonias optimorũ virorũ & fortiſſimorum conſtituit, & in oratione ꝓ
L. Murena Fæſulanos colonos appellat. Tempore ſecundi belli Punici Fæſulas fuiſ
ſe T. Liuius teſtis eſt. Eius verba ſunt ex libro. xxij. Regio erat in primis Italiæ fer
tilis, Etruſci cãpi: qui Fæſulas inter Arretium quæ iacẽt, frumenti ac pecoris & om
[Atlantes tres.] nium copia rerum opulenti. Tres autẽ fuiſſe Atlantes prodit Seruius in cõmenta
rio libri Aeneidos octaui. Vnum Maurũ, qui eſt maximus. Alterũ Italũ, patrẽ Ele=
ctrę, vnde natus eſt Dardanus. Tertiũ Arcadẽ patrẽ Maiæ, ex qua nat⁹ eſt Mercu=
rius. Cœliferũ Atlantẽ Maurũ dicit Virgilius, quum libro Aen. iiij. Atlantis cerui=
ce fulciri cœlum dicit. Hyades ab ὕω. i. pluo dicunt. Nam & quũ oriũtur & quum
occidunt, tẽpeſtates, pluuias, largoſq; hymbres ciẽt. Plinius cap. xxxix. ij. li. Quali=
ter (inquit) in ſucculis ſentimus accidere, quas græci ob id pluuio nomine Hyadas
[Succulę vnde dictę.] appellarunt. Eandẽ ob cauſam appellatas eſſe a latinis ſucculas. A. Gellius cap. ix.
xiii. li. teſtis eſt. Vt enim gręci ὑπὲρ & ὕπνοσ, nos ſuper, & primo ſypnos deinde ſo=
pn⁹ dicimus, ita ὑάδεσ illi, nos primo ſyades, deinde ſuculas appellauimus. Cice=
ro libro de natura deorũ ſecundo. Tauri (inquit) caput ſtellis cõſperſum eſt frequẽ=
tibus, has græci ſtellas hyadas vocitare conſueuerũt a pluendo, ὕειν enim eſt plue=
re, noſtri imperite ſuculas, quaſi a ſuibus eſſent non ab hymbribus nominatę. Oui
dius in libro Faſtorum quinto.

Ora micant tauri ſeptem radiantia flammis.

Nauita quas Hyadas graius ab imbre vocat.

Priſcianus tñ lib. iij. ſcribit ſuculã a ſue ꝑ diminutionẽ inclinari. Plautus in Rudẽ
te. Quinto die recta cũ ſucula & porculis, Seruius lib. cõmenta. in Aen. Virg. primo

tradit hyades in ſuis faciem formatas eſſe,ideoq; ab ὑός,id eſt a ſue fortaſſe appella
tas. Succulus a ſucco appellatas eſſe idem meminit. Sententia cuius aſpernanda nõ
videretur, niſi contra A. Gellius, Plinius, Cicero ſcripſiſſent, Nam vt ab ὕειν,id eſt
a pluendo hyades conſpiranti ſententia omnes fere affirmant, ita a ſucco ſucculas
appellatas eſſe non prorſus negandum videtur, Hæ enim ſtellæ occaſu nubilo plu=
uioſam,ſereno aſperam hyemem denuncianr, vt ait Plinius capite viceſimo quinto
libri duodeuiceſimi. Orientibus eis æſtas,hyems occidentibus oſtenditur : ideoq; a
latinis appellatæ ſunt Vergiliæ ꝙ poſt ver exoriantur, vt ait Higinius. Pherecides
Athenienſis (vt ait Higinius) Liberi nutrices fuiſſe, eaſq; nymphas Dodonidas pri
us appellatas tradit. De quibus Higinius multa. Atlantis cœlum fulcientis. De
Atlante in montem mutato nota eſt apud Ouidium libro metamorphoſeos quar=
to fabula. Atlas Libyæ filius Aſtrologiam inuenit, vt ait Plinius capite quinqua=
geſimo ſexto ſeptimi libri. quæ cauſa eſt cur cœlum ſuſtinere dicatur. Paulo hu=
manior,id eſt mediocriter doctus eruditusq;. Humanitatem enim,eruditionem in=
ſtitutionẽq; in bonas artes dicimus,quas qui ſynceriter cupiũt appetuntq;,hi ſunt
vel maxime humani. Huius enim ſcientiæ cura & diſciplina ex vniuerſis animanti=
bus vni homini data eſt,idcirco humanitas appellata eſt, de qua libro tertio ſcribi=
mus,docet ita Gellius. libro octauo. Radagaſius. Radagaſum appellat Paulus
Diaconus,qui libro de geſtis Romanorum tertio ad hanc ſcribit ſententiam. Rada=
gaſus Gotthorum rex impetu repentino totam inuadit Italiam. Gotthorum enim
ducenta milia in exercitu eius fuiſſe tradunt,qui barbarus & ſcytha omnem huma
ni generis ſanguinem dijs ſuis propinare deuouerat. Romanam ciuitatem tumul=
tus inuadit,In vrbem pagani vndiq; confugiunt. Id ideo ſe perpeti credunt,ꝙ a dijs
ad Chriſtum defecerint. Deorum ſacra repetere deliberant. In vrbe fere tota blaſphe=
mia ad nomen Chriſti probris ingrauatur. Contritus tandem Radagaſus in aſpe=
ro Fæſulani montis iugo cum exercitu diuinitus cõcluditur,agminaq; quibus an=
guſta dudum videbatur Italia,latendi ſpe in vnum ac paruum montis verticẽ tru
duntur,vbi fame ſitiq; conficiuntur. Radagaſus fugere ſperans capitur,in vincula
conijcitur,vita priuatur,Gotthorum captiuorum tanta fuit multitudo, vt in vi
liſſimarum pecudum modum ſingulis aureis paſſim greges hominum venderen
tur. Hæc ex Paulo diacono. De hoc bello Gotthico Procopius ſcripſit ampliſſime.

Succulę vñ dictę.
Humani=tas.
Human⁹.
Radagaſi⁹.
Radagaſus
Gotthorũ ſtrages & ſeruitus.

ASCEN.

¶ Cum ſæpe ex nobis audiſſes. Florentiæ vrbis florentiſſimæ originem & nomina
celebrat hac epiſtola. Ex nobis,e nobis,& a nobis pro eodem dicim⁹ cum verbis au=
diendi & diſcendi. Ei ſuos,id eſt proprios. Deligi,id eſt de multis legi ſeu eligi. Cum
ſcilicet ita ſit ꝙ hoc faciam, vt ciuitati gratum faciam,tum, id eſt tunc multo euidẽ
tius eſt me id facere vt tibi. Sic itaq; eleganter ponuntur cum in principio cum eo
quod eſt minoris momentj, & tum in ſecundo loco cum eo quod eſt maioris. Au=
ctoribus, id eſt quorum auctoritate vrbs conſtituta eſt. Detulerunt coloniam,id
eſt colonos ciues Romanos, qui eam prouinciam colerent & in fide retinerent. Tri
umuiri, id eſt qui ſimul totum imperium inter ſe condiuiſerant. Quorum vnus
ſcilicet Octauius Cæſar. Alter, videlicet Lepidius. Triplex Romæ vrbi. Frequentius
vrbi Romæ dicitur, vt communius præcedat,ſed & roma plura ſignificat, & inter=
dum commune eſt. Nam ῥώμη,id eſt Rhome robur eſt, vnde vrbi nomen impoſi=
tum quidam ſcripſerunt cum prius Valentia diceretur. Aut a Rhome muliere gręca captiua. Tria igitur nomina ſunt,Rhome, id eſt Valentia: arcanum ſecundum,
loco cuius a Virgilio dicitur Amaryllis,& tertium Anthuſa,id eſt Flora. Vide Syl=

Cũ & tum.
differentia
Roma vrbs.

nium. Poſitum,id eſt impoſitum. Conſtantini vrbi.i. Conſtantinopoli. Expugnari.vinci & capi. Pręcurſoris.ſ.dñi,Ioãnis baptiſtę. Vt illis temporibus, id eſt ſecũdũ q̃ illis temporibus homines erãt docti. Elegans ſermo,vt declarat Vallen̄. Quarum poſitum,id eſt poſitionem & ſitum. Ciuibus noſtris,non dicit conciuibus,cum tamen princeps non ſit,quia illud vocabulum a doctis reiectum putatur. Recõditos, arcanos & abditos. In ciuitatem aſciueritis,vt ciuis ſim ad vos vocaueritis. Eſt enĩ compoſitum ab ad & cio,ſed d,in ſ,mutatur euphonię gratia, aut vt ab Accio noĩe poetę differat verbum. Ideoq; concire necem ſcribam,&, nil concire ſibi, licet vulgo, pro illo etiam conſcire ſcribant.

Libros de amoribus quos fecit Picus Mirãdula, quorũ primũ ad Angelũ Politianũ mittit,quẽ vt ſeuere caſtiget poſtulat. Suo enĩ iudicio ĩ ſuis opibus parũ cõfidit. In hac aũt ꝓxĩaq; ep̃la fit alluſio ad poetarũ fabulas,q̃bus Amor puer eſſe perhibet.

Ioãnes Pic⁹ Mirãdula Angelo Politião.S.D. III.

CVm muſas tenues meas:qb⁹ dũ per ætatẽ licuit de amoribus meis iocat⁹ ſum:in libellos quinq; digeſſerĩ: mitto ad te illorũ primũ,miſſurus & alios ſi ĩ hoc vno amicũ expiar te,nõ aſſentatorẽ. Ea enĩ lege ad te veniũt vt caſtigent,vt vapulẽt,vt erratorũ pœnas & vngue & obeliſcis luãt. Adhibe igit̃ te illis æquũ iudicẽ nõ iniquũ,hoc eſt ſeuerũ,nõ indulgẽtẽ. Nam quę maior iniq̃tas q̃ amicum fallere de te ſibi oĩa promittentem! Non eo vſq; ingenio delicato ſum,vt amici hoĩs lituras faſtidiã. Quin forte nec tu,nec q̃ſpiam crederet, q̃ hęc mea mihi nõ ſatiſfaciãt:q̃ in iis etiã,q̃ magis placẽt:metuã tñ ne ſim,vt inquit ille,Suffenus. Quare operã tuã q̃ſo in re honeſta & liberali,amiciſſimo hoĩ ne deneges. Vale.

F.S. Obeliſcis.i. ſtylo ferreo adveru ſimilitudinē (q̃d Græcis ὀβελὸς dicitur) facto: quo vtũtur ad mendoſas literas voceſq; expũgendas.aut quia tanq̃ veru ſuperflua iugulat,confoditq;. Hoc eſt caſtigatione. Seuerum. Iudicē:&c. q iuſtitiæ antiſtes eſt, oportet eẽ grauẽ,ſanctum,ſeuerũ,incorruptũ,inadulabilẽ. vt eſt apd̃ Gelliũ capite. iiii quartidecimi libri. Per ætatẽ.i. per adoleſcentiã. Ea lege.i.tali conditione. quod doctis familiare eſt. Amici hominis. Cum amico homo docte adiungit.M. Cicero in orone ꝓ.L.Murena. Nõ tam me officium debuit ad hominis amici fortunas,q̃ Reſpu.conſulem ad communem ſalutem defendẽdam vocare. Lituras, a linẽdo.i.emẽdatiões.

Suffenus. Ne ſim Suffenus,ꝓuerbiũ eſt.i.ne mihi ipſe blãdiar,ac ſtulte me admirer. Suffen⁹ enĩ poeta erat longe ineptiſſimus,in aliena vitia dicax, ad ſua cæcus. Vnde qui ſibi inaniter placent Suffeni dicuntur. Hæc ex Eraſmi prouerbijs.

Liberalẽ & Illiberalẽ. Liberalis. Liberale eſt quod homine libero dignum eſt: quicquid autem honeſtum eſt,homine libro indignum non eſt. Ea eſt cauſa cur pro honeſto liberale, vt contra illiberale pro turpi ſępe dicant qui in literis ſunt excellẽtiſſimi.

¶Vngue & obeliſcis. Reſpicit ad tabellas cẹratas, in quibus ſcriptas literas iterdum vngue impreſſo expungebant: vnde inducere pro expungere dicitur. interdum ſtyli parte deletili (de qua prolixe Crinitus in de honeſta diſci.) delebant: vnde addit obeliſcis, & lituras. Seuerus dicitur ſequens verum. Indulgens, nimis ob amorem concedens aut tribuens aut permittens. Q̃ in ijs &c. Ordo eſt. q̃, id eſt quantum metuam ne ſim etiam in ijs q̃ placent, Suffenus. Male ſcriberetur in his. ASCEN.

F.S. Næ, id eſt certe, ſane, valde. quod cum diphthongo ſcribitur, quia gręci ναὶ ſcribunt. Ne vero (qđ vẽ ijdem ſcribũt) ſignificat nõ vel vtrũ. Author eſt baptiſta Pius in commentarijs Amphitryonis Plau. Cõmittere. i. ſimul imittere, & vt dici ſolet, ad manus certamẽq; deducere. Suetoniꝰ in vita Auguſti. Spectauit, inqt, ſtudioſiſſime pugiles, & maxime Latinos, nõ legitimos atq; ordinarios mõ, quos etiã cõmittere cũ græcis ſolebat. Tã bellos accipi pueros. i. libros de amoribus. Amor enim poetis eſſe puer fingitur. Ouidius libro amorum primo. Næ.

Et puer eſt & nudus amor, ſine ſordibus annos: Et nullas veſtes, vt ſit apertus, habet.

Fronte ſeuera Pici amores caſtigare difficile eſt. Ne tamen operam amico ſuam negare videatur, paucula, quę grauia ſatis nõ videbantur, caſtigat. Librum tandem remittit, additq; Epictetũ comitem, quem ex græco latinum fecit.

Angelus Politianus Ioãni Pico Miran. S.D.

Epiſtola. IIII.

NAe tu homo es lepidus, q me cũ tuis amoribꝰ cõmittere tẽtes, qq; adeo ſeuere & tetrice a me hoĩe haud ſane rugoſæ frõtis, tam bellos accipi pueros poſtules. Vnus (aiunt) Amor Pana deũ palęſtra ꝓuocatum ſupplãtauit. Tu me cõcertare cũ toto Veneris grege, q putas poſſe? Sed tñ hoc tu exigis: tu inquã Pice, cui denegari qcq̃ ſit plãe nefas. Quare aliquot exoraui ex iis, vt ſe a nobis vexari paulũ paterẽtur. Neq; ego iudicis (ita me ſemꝑ ames) ſed Momi ꝑſonã indui, quẽ fert Sãdaliũ Veneris tãdẽ culpaſſe, cũ Venerẽ nõ poſſet. Cõfodi igit̃ verſicl'os aliquos, nõ ꝙ eos ĩprobarẽ, ſed ꝙ tãq̃ eqſtris ordinis, cedere reliqs, veluti Sẽatoribꝰ videbãt̃, atq; Patriciis. Plebeiũ nihil offendi. Sed & in his nõ tã iudiciũ tibi q̃ voluntatem defuiſſe certo ſcio: qñ & Naſoni tuo, decẽtior (vt aiũt) facies videbat̃, in q̃ nęnus ẽẽt. Remitto ad te eos, atq; addo Stoicũ comi

Authore Seruio libro cõmẽtarioꝝ in Aene. Virgilij primo. Amor pingitur puer, quia turpitudinis eſt ſtulta cupiditas & quia imperfectus eſt ĩ animalibus ſermo. Vnꝰ vt aiunt &c. Ioãnes Boccatiꝰ vir doctior q̃ elegantior libro de deorũ genealogia. j. dicit a Pane Cupidinem ad certamen ꝓuocatum fuiſſe, Panaq; victũ victoris iuſſu nympham Syringaꝫ adamaſſe: quam in fiſtulaꝫ mutatam fuiſſe apud Ouidium libro Metamorphoſeos prĩo legere poſſis. De certamine Panos & Amoris lepidũ ẽ illđ Poetæ Stro-

tem: quem vtinam talione tantum referiant ipſi, ac non plane habeant ludibrio. Vtcunq; erit, habet ſenecio hic ſuperciliosſus, vbi patientiam ſuam exerceat. Non erit iam ꝙ clamet: ὦ ζεῦ βρέξον τὰς πτισάσεις. Non Bithus & Bacchius melius cōpoſiti. Reliqui, quos petis, negāt ferre lucem. Tu me ama: id quod mutuo facies. Vale.

Panos & Amoris certamen.

ʒii epigramma. Pan & amor quōdam luctu certare volentes: Deponunt calamos ille vel ille ſacros, Hic onus alarū, villoſæ nebridos ille. Proijcit hic arcus, proijcit ille pedū. Tū liqdo exutos artus ꝑfundit oliuo, Cecropięq; modū ſeruat vterq; Pales. Cōſeruere manꝰ totis conatibus ābo, Robore Pan fidens, dexteritate puer. Aſpera pugna fuit, primiſq; aſſultibus anceps. Nunc pana aiebant vincere, nunc puerum. At demum elato prenſauit cornua ſaltu. Panaq;, qui vincit omnia, vicit Amor. Authore Seruio in libro commentariorum in Buccolica Virgilii Pan deus ruſticus in naturæ ſimilitudinem formatus eſt. Habet enim cornua ad ſimilitudinem radiorum ſolis & cornua lunę. Rubet enim facies, ad ætheris imitationem. In pectore nebridem habet ſtellatam, vt ſtellas imitetur. Pars inferior hiſpida, propter arbores & feras. Caprinos habet pedes, vt oſtendat terræ ſoliditatem. Fiſtulam habet ſeptem calamorum propter harmoniam ex ſeptem ſonis. Pedum habet propter annum, quem in ſe recurrere fingunt poetæ. Cum amore deo luctatum eſſe, & ab eo victum: quia omnia vincit amor. Q̃ validus amor ſit Virgilius in edylio, eo, quod Cyris inſcribitur ſignificat.

Ex malus ille puer, quem nec ſua flectere mater
Iratum potuit, quem nec pater, ac auus idem
Iuppiter. ille etiam pœnos domitare leones
Et validas docuit victas manſueſcere tygres.

Amor. Sopnus.

¶ Mercurius (vt id ex Luciano dicamus obiter) Cupidinem laceſſiuit, eumq; lucta ſuperauit, quum ſubito neſcio quo modo pedes ſubtraheret. Laudatum victorem Venus amplexa eſt, eiq; Iupiter arriſit. πανδαμάτωρ, id eſt omnia domās vter appellandus ſit, Sopnus ne an Cupido, non leuis controuerſia eſt. Omnes enim animi perturbatiōes Sopnus domat, iram, furorem, deſiderium, metus, dolores, oēm deniq; ægritudinem, Turbat Amor omnia. Sæuus amor docuit natorum ſanguine matres Commaculare manus, ſitim, famem, frigora, ardores, nimia itinera, huiuſq; generis reliqua. Sed vter alterum domet, id eſt quod ambigitur. Praxitele-us Cupido in nemeęi leonis pelle dormitans, face extincta arcu pharetraq; & claua herculina poſt terga poſitis, omnem adimit dubitationem. Quod eſt apud Tricæ-lium in Elencho græcorum. Pan a Nymphis quoq;, vt id obiter dicamus, ſupatus eſt authore Philoſtrato ī Iconibus. Pan, ingt, vēatiōe fatigatꝰ quū dormiret, Nymphę barbā eius, quā faciebat plurimi, abraſerūt. Poſt tergū manꝰ eiꝰ ligauerīt. Crura quoq; ligaſſent, niſi e ſopno excitatꝰ fuiſſet. Hoc ideo nymphę fecerūt, ꝙ Pana inepte ſaltantē moderatiorē ſaltatiōe docere voluerīt. Id Pan nō mō reſpuit, ſed ipſis etiam nymphis inſidiatus eſt. Hoc apd̄ Ouid. legere nō memini, qn potius negat Ouidiꝰ libro de arte ſcdo amore ſe puerorū teneri. Odi cōcubitꝰ, q nō vtriq; reſoluūt.

Hoc eſt, cur pueri tangar amore minꝰ. Idē quoq; neuo faciē pulchrā dehoneſtari ſignificat. Libro enī Triſtiū qnto de amico alioq officioſo q̄rēs ꝙ nihil ſcriberet.

Qd̄ tua, ingt, me raro ſolaē epl'a peccas Rem ꝙ piā ꝓſtas, & mihi verba negas.

Hoc precor emenda. Quod ſi correxeris vnum.
Nullus in egregio corpore næuus erit.

¶ Eſt autem næuus inſigne & naturalis macula corporis, cuiuſmodi in facie prominula caro eſt, vnde pili ſępe naſcuntur longiores. Cum toto Veneris grege. In comitatu Veneris populoſa Cupidinum turba affuit. Ideoq; Ven⁹ ab Horatio libris primo & quarto carminum mater ſæua Cupidinum appellatur. Ad quod Apule. libro. x. alludit. Venus (inquit) ecce cum magno fauore caueæ in ipſo meditullio ſcenæ circunfuſo populo lætiſſimorum paruulorum dulce ſubridens conſtitit amœne. Illos teretes & lacteos puellos diceres tu Cupidines veros de cœlo & mari commodum inuolaſſe. Hæc & alia Apuleius. De hac cupidinum multitudine illud Propertii libro ſecundo eſt. Obuia neſcio quot pueri mihi turba minuta Venerat, hos vetuit me numerare timor. Quorum alii faculas, alii retinere ſagiptas. Pars etiā viſa eſt vincla parare mihi. Sed nudi fuerant, quorum laſciuior vnus. Sculptor Archeſilaus (vt ait Beroaldus) marmoreā fecit leænā aligeroſq; ludentes cū ea Cupidines, quorū alii religatā tenerēt, alii e cornu cogerēt bibere, alij calcarent ſoccos, oēs ex vno lapide. Sed Momi perſonā indui. Momus (vt ait Lucianus) deus eſt rephenſionis. μῶμος enim vituperatio eſt & reprehenſio. Momum ex Nocte & Sopno eſſe natum Heſiodus in Theogonia prodit. cui hūc eſſe morem Eraſmus tradit, vt quū nihil edat operis, deorum aliorum opera curioſis oculis contempletur. Si vero qd eſt omiſſum aut perperam factum, id ſumma cum libertate carpit. Momus idem naturæ vitio dat (vt ait Ariſtoteles tertio libro de partibus animalium) ꝗ tauris cornua in humeris, vnde ferire poſſent vehementius, non poſuerit, ſed in capite corporis parte maxime infirma. Philoſtratus in epiſtola ad vxorem de Momo ad hāc ferme ſententiam ſcribit. hunc in Venere nihil quod reprehenderet inueniſſe. niſi ꝗ ſandalium illius calumniabatur, vt ſtridulum nimiſq; loquax ac ſtrepitu moleſtum. Alia plura de Momo ſcribit Eraſmus. Induere perſonam non inepte dicimus Sic Cicero libro de Officiis primo. Intelligendum eſt etiam duabus quaſi nos a natura indutos eſſe perſonis. A. quoq; Gellius capite ſeptimo quinti libri quid ſit perſona ſcribens, eam oris indumentum appellat. σανδάλιον eſt muliebre calceamentum, Turpilius. Miſero mitigabat ſandalio caput. Idem. Sandalio innixa digitis primoribus. Terentius in Eunucho. Vtinam tibi commitigari videam ſandalio caput. Tanq̄ equeſtris ordinis &c. i. ii verſus quos ego confodi non erant improbandi, ſed dignitatis erant minoris, q̄ quos ego reliqui integros. Sūt enim ſenatores patricijq; equeſtris ordinis hominibus dignitate ſuperiores. Senatores a Romulo cōſtituti numero centum, venerationis cauſa patres appellati ſunt, & ab ætate (ſenes enim creati ſunt) ſenatores. vti apud Lacedæmonios magiſtratus ſummi ſeniores appellantur, Qui ex his ſenatoribus procreati ſunt, patricij appellati ſunt. Plebeijs autem equites ſuperiores erāt, de his in Griphon Auſonii plura ſcribimus, Decentior facies videbatur. In nutricijs eandem repetit ſentētiam Politianus. De Ouidio enim ſcribens. Indulgens (inquit) tamen vſq; ſibi. Nam præditus acri Nimirum ingenio faciem putat eſſe decoram Carminis, inſperſus maculet quam deniq; næuus. Addo Stoicum comitem. i. Epicteti librum, quem ego ex Græco in latinum verti, q e Stoicorum ſecta philoſophus fuit. Talio lex eſt quæ eodem genere puniendum hominem præcipit, quo ipſe peccauit. Apud. A. Gellium capite prīo vltimi libri verba illa duodecim tabularum memoriæ produntur. Si membrum rupit meum, e pacto talio eſto. Super qua lege plura Gellius. Verba illa. M. Catonis ex libro originum quarto ſunt apud Priſcianum libro ſexto. Si quis membrum rupit aut os fre

Næuus. Veneris grex. Momus. Sandalium. Senatores patres. Patricij. Patres conſcripti. Talio.

Retaliare

Senecio.

Supciliosꝫ indicium.

Bithus & Bacchius.

git,talione vindictam proximus cognatus vlciſcitur.Legem eandem Thurius Charondas tulit,vt eſt apud Egnatium Baptiſtam inRacemationibus.Inde retaliare.i. iniuriam acceptam reponere,vel talionis lege punire.Inibi Gellius . Quod per imprudentiam factum eſt,retaliari per imprudentiam debet. Senecio a ſene diminutiuum eſt.Affranius.Tu ſenecionem hunc ſatis eſt ſi ſeruas. Author eſt Priſcianus libro tertio.Inde autem fit,quia authore Priſciano libro ſexto ſenex quondam inclinabatur huius ſenecis.Plautus in Ciſtellaria . Doctores belliſſimi negocioli ſenecis ſoletis eſſe. Superciliosſus,ſeuerus:qui enim ſupercilia habẽt ad naſum deflexa,hi ſeueri eſſe comprobantur, vt qui omnino erecta,molles & euirati ſunt.Demiſſa inuidiæ ferunt indicium,ad tempora vero deflexa deriſores eſſe & ſubſannatores cõmonſtrant.Hæc ex Ariſtotele cap.ix.lib. de animalium natura primi vbi patiẽtiam.Stoici enim ludibria aliaq́ꝫ externa nihili ducunt.Non Bithus&c.Horatianum eſt imitamentum:qui ſatyra ſeptima libri primi ait . Vti non compoſitus melius cum Bitho Bacchius.Bithus & Bacchius (vt ait Acron) gladiatorũ nomina celebrata apd Suetonium Tranquillum ſub Auguſto, qui Porphirione authore quum multos interemiſſent , commiſſis inter ſe mutuis vulneribus conciderunt . Bithus ergo & Bacchius inituri certamen non melius erant compoſiti ad ictus defendendos , q̃ Epictetus ad ſuſtinenda ludibria . Ad ſentẽtiam aliam deflectit Eraſmus Chiliade ſecunda prouerbiorum. ASCEN.

¶Nẹ tu &c.Facete admodũ & vrbane cõmẽdat verſiculos Pici de amoribus eius,ſic tñ vt eos notaſſe fateaẗ. Nẹ tu hõ.imitatio Terent.Nẹ ego infelix hõ! Cõmitttere,ſiſt mittere ad certamen,vt in arenam olim mittebatur par concertatuꝝ, ad quod reſpicit auctor. Tetrice.i.rigide & aſpere,a Tetricis montibus rigidis & aſperis . Aliquot exoraui.i.ab aliquot orando impetraui.Tanq̃ equeſtris.i.mediocris dignitatis,Nã primus ordo Romẹ erat ſenatorũ & patriciorũ,medius equitũ,& infimus plebeiorũ.Horatianũ aũt carmen qđ citatur a Syluio,non eſt contra Ouidianã ſentẽtiã,nã cũ dicit.Velut ſi Egregio inſperſos reprehendes corpore nẹuos.ſenſus eſt,ſic eſt mea natura mẽdoſa,vt mẽdẹ paucule ſint cẹteris q̃ vitio vocãt ornatui,ſicut nẹui oñdũt corpus cãdidius,ideoq́ꝫ nõ diminuũt ſed augẽt formoſitatẽ.Nõ tã iudiciũ. quia recte nouiſti paruas maculas quaſi nẹuos ĩeſſe.Naſoni tuo,quẽ deſcribẽdis Amorib⁹ imitaris.Ipſi.ſ.verſiculi tui de amorib⁹. ὦ aduerbiũ vocãdi, ζεῦ.i.Iuppiter, βρέξον.i. plue aut demitte dũ pluis & tonas, τὰσ articul⁹ eſt, περιστάσεισ.i.pericula & caſus. Reliqui negant ferre.ſ.ſe poſſe lucẽ.i.ſuꝑuiuere & in cõſpectum prodire.

F. S. Iſto enſe.i. tuo ſtylo . Mori id eſt obliterari , eradi . Aſſerunt, id eſt vindicant , liberãt , exoluũt. Aſſerere enĩ verbum eſt medium in ſeruitutem atq́ꝫ libertatem vſurpatum. Suetonius in vita Tyberij. Claudius Appius,Be

Aſſero.

Ioannes Picus Angelo politiano.S.D. V.

NEc vrbanius vnq̃ nec hilari⁹ acceptos ſe amores mei ꝑdicãt,q̃ iis ꝓximis dieb⁹ apđ te:& q́ꝫ amice qdẽ cõfoſſi ſunt, cũ ſibi gratulantur maxime,tum tibi plurimũ debent.Quis enim nolit ab iſto enſe mori! Dolent tamẽ indulgentius,id factum eſſe q̃ oportebat:atq́ꝫ in eo ſũt, vt dubitẽt amore ipſo in Amores te cẹcutientem

factū meos,ac ita demū dubitant, vt iudicio tuo alioqui grauiſſimo, in ſua cauſa nō ſatis cōfidāt. Cōfidunt tamen,& iam ſeſe vinculis aſſerunt, domi eſſe neſciunt,libertatem,& publicū ſecure poſtulant. Sed quid de Epicteti tui feſtiuitate dicā? O rem iocoſam & riſu dignā Catoniano:vix erat in limine,cum pandens ſinus,En inquit obelos,en ſagittas,ſi neſcitis grçce.En me ſi ex veſtris quiſq̄ audax fuerit, paratum referire. Quis cachinnis temperaſſet, cum Stoicus homo tam lepide iocaretur? Abſtinuimus profecto telis,& ꝙ interminatus erat repoſiturum ſeſe iniuriam: & ꝙ ita cutis occalluerat, vt tam leues ictus non admitteret. Qua igitur veneratione debuimus ſenem excepimus,qui vt demum apud nos cōcedit, philoſophari cœpit de moribus:& id quidem latine, non tam ob id ꝙ apud latinos erat, nam & erant in eo conſeſſu qui grçca nouerant, q̄ ꝙ latine ipē beneficio tuo luculentius ſaperet. Sed nec operam perdidit, quandoquidem non prius loqui deſiit, q̄ nos ex Peripateticis ſtoicos fecerit, & Apathian illam omnes approbauerimus: vt iam videre ſit paulo ante delicatos homines: iam factos omnium tolerantiſſimos: qui laceſſiri quidem poſſumus ab aliis, lædi a nobis tantum,qui fato reluctemur nunq̄,& quæ noſtra non ſunt,ſic fieri demum velimus,vt Dii volūt:& eos nec culpemus vnq̄, nec accuſemus, nihil doleamus, nihil expoſtulemus,ſeruire,vinci neſciamus. Re,nō oſone philoſophemur. Et qui nouitii ſumus,nos ipſos vt aduerſarios obſeruemus,aliorum de nobis opinionem,atq; id generis alia, q̄ externa ſūt, negligamꝰ potius q̄ reiiciamꝰ. Ad diē curemꝰ,vt hoſpitiū viatores.habeamꝰ ea deniq;,nō hēamur.

gillanus decemuir legibus ſcribendis virginem ingenuā per vim libidinis gratia ī ſeruitutem aſſerere conatꝰ,cauſa plębi fuit ſecedēdi rurſus a patribꝰ.Plau.i Curcu. Si q̄ſq̄ hāc liberali cauſa manu aſſereret.Inde aſſertor ē libertatis vindex. Catoniano riſu.i.de q̄ abſtinere poſſet nemo q̄n rideret. Catoni.n. cū īcredibile tribuiſſet natura grauitatem, eamq; ipſe perpetua conſtātia roboraſſet,raro admodum riſiſſe dicitur.Id de Catone vtroq;, Cenſorio & prætorio(qui idem Vticenſis dictus eſt) itelligere poſſis.Tam lepide iocaret.Ioci .n.a ſeuera ſtoicoꝝ grauitate alieni ſūt, Interminatꝰ, id eſt valde minatꝰ. Nam particula, inter augendi ſignificatꝰ viꝫ hēt, vt īternecare,intermori,īterbibere,īterficere. Actius in Meleagro. Eū ſua vita finē ac fati īternecionē fore Meleagro

Inter

Silentium amemus:ne quicq̃ euomatur nõ concoctum:& nobis alii raro: & nos aliis nũq̃ riſum parimus: & vt vno Epictetũ totum verbo cõplectar:& ſuſtinere aduerſa:& abſtinere voluptatib⁹ abunde didicerim⁹. Vide q̃ ſigillatim ad Epictetum tuum effinxerimus vitam noſtram: vide q̃ & cito: ne hac quoq; parte Stoici non eſſemus: qui nos admonitos volunt:tandiu deficere homi nem:q̃diu non proficit. Id quod q̃q̃ in cęteris ad miratus ſum:in me tamẽ vno vel maxime:qui cũ ſemper in Lycio, vel Academia: nunq̃ in porticu ſim verſatus:ita victus ſum oratione ſenis:vt in eius ſentẽtiam nõ pedibus modo:ſed manibus quoq; & toto corpore diſceſſerim. Vale.

vbi torris eẽt interfectus flammeus.
Obcallere. Occaluerat, obduruerat
a Callo.i.cute du
Callum riore in manib⁹
pedibuſve. Noſtri vocabulo domeſtico ita fere appellitant. Cicero libro epiſtolarũ nono. Conſuetudo diuturna callũ iam obduxit ſtomacho meo Idẽ Tuſculanarũ q̃ſtionũ ſecundo. Ipſe labor q̃ſi callum quoddã obducit dolori. Idẽ lib. v. Illius, inq̃t, epiſtola fert his verbis. Anacharſis Hammoni ſalutem. Mihi amictui eſt ſcythicum tegmẽ, calceamẽtũ ſolorũ callũ, cubile terra, pulpamẽtum fames, lacte, caſeo, carne veſcor. Occalleſcere Plaut⁹ vſurpat, in Aſinaria, Qui latera cõterã tua: q̃ occalluere pla
Callere. gis, Plini⁹ in epi. Lõga patientia obcallui. Callere.i. exercitatũ eẽ, a callis factũ eſt. Cic. lib. de natura deorũ tertio, Callidos, inquit appello, quorũ tanq̃ man⁹ ope, ſic anim⁹ vſu cõcalluit. Acti⁹ in Aegyſtho. Melius q̃ viri callent mulieres. Serenus in opuſcu-
Calleſcerũt. lis. Callet ſeniũ arte viuẽdi. Nec audias eos q a calendo prima breui factũ eẽ putãt.
Cœpiat Calleſcerũt ꝑ calluerũt dixiſſe veteres, Marcell⁹ teſtis eſt. Cato de bello Carthaginẽſi. Aures nobis. calleſcerũt ad iniurias: abeat aliũ quęſtũ cœpiat. Admitteret.i. recipe
Apathia. ret in ſe, Excepimus.i. recepimus & tractauim⁹: q̃ vox hac in re doctis familiaris ẽ. In conceſſu.i. in cœtu. ἀπάθεια immobilitas eſt circa paſſiones. Stoici em̃ animi bona tm̃ exiſtimãtes, ijs q̃ contra fortunę ꝓſperitatẽ corpiſq; valetudinẽ contingunt, nihil mouentur. Quatuor animi perturbatiões ſunt ægritudo, lætitia, metus, cupiditas: quib⁹ qui nõ mouetur apathian illam habet. de his. M. Cicero in libris Tuſculanarũ diſputationũ tertio & quarto diſputat: negatq; vllã perturbationẽ ex dogmate Stoicorũ in ſapiẽtẽ cadere. Vt iam videre ſit. Hæc ſtoicorũ dogmata ſunt, q̃ ex Epicteto in vſum vitę traduxiſſe ſe dicit. Lædi a nobis tantũ.i. vitijs noſtris. Nihil em̃ malum ſtoicis pręter vitiũ videtur. Fato reluctemur nunq̃. Chryſipp⁹ Stoicorũ grauiſſimus fatũ eſſe dicebat ſempiternã quandã & indeclinabilẽ rerũ ſeriẽ. De eo quod mutari nõ poſſit. Q. Cicero apud fratrẽ Marcũ multa in libro de diuinatione primo diſputat. Fato fieri omnia ſtoici dicũt. Expoſtulemus.i. queramur, id verbum de amicorũ querela pręcipue dicimus. Seruire vinci. Stoicorum em̃ paradoxon eſt ſapientes eſſe liberos, ſtultos aũt ſeruos. vt aduerſarios obſeruemus. Ne ſuperior vitæ conſuetudo nos nõdum hac apathia exercitatos, ad aliquid quod ex vi-
Lycium ta priſtina ſit reuocet. Curemus .i. curam habeamus. In lycio & Academia.i. quum peripateticam & Academicã diſciplinã ſemper, & nunq̃ ſtoicam ſectatus ſim. Lyciũ

Athenis fuit Gymnaſiũ:vbi annos tredecim docuit Ariſtoteles.eiuſq; ſectatores qui Peripatetici appellcati ſunt.vt ait Diogenes Laertius libro quinto.qui idẽ libro tertio Academiam(quę prius Ecedemia ab Ecedemo,vt Plutarchus in Theſei vita memorat,appellabat)ſcribit locũ eſſe memoroſum ꝓpe Athenas:vbi philoſophiã Plato ꝓfitebat. Nunq̃ in porticu ſim verſatus &c.Se non fuiſſe vnq̃ Stoicę diſciplinę dicit.Stoici em̃ in Stoa(ſic em̃ porticũ gręci appellãt)diſputare ſolebant:q̃ authore Plinio capite nono libri triceſimiquinti Pœcile appellata eſt,eo ꝙ varijs picturę lineamentis adornata fuit.ποικίλοσ em̃ varius dicit.Pedibus in alicuius ſententiã ire,concedere,diſcedere,eſt ſententię nõ refragari:vt ex capite duodeuiceſimo libri tertij A.Gellij diſcere potes.Eodẽ em̃ authore capite ſeptimo libri quartidecimi ſenatuſcõſultũ fieri duobus modis ſolebat:aut per diſceſſionẽ ſi cõſentiretur:aut ſi res dubia eſſet,per ſingulorum ſententias exquiſitas. Academia / Stoici. / Pœſile. / Ire pedibus in ſententiã. / Senatuſcõſultum fieri duobus modis.

ASCEN.

Nec Vrbanius. Vrbane gratias agit Politiano Picus ꝙ verſiculos amatorios acri ſed amica cenſura tractauerit:nã veribus & obeliſcis quoſdã notauerat,veribus delẽdos & obeliſcis illuſtrãdos. Vrbanus ab vrbe dicit qui comis,ſuauis,humanus eſt, ꝙ in vrbe tales fere ſunt prę ijs qui ruri degunt,quos ꝓpterea ruſticos vocamus.i. duros,agreſtes,& incõpoſitis moribus,quos lingua Gallica villanos vocant. Poſſit fortaſſe videri reſpexiſſe ad noĩa magnoꝝ viroꝝ Vrbani & Hilarij: qđ etiã ſi nõ fecit, illud tñ animaduertẽdũ putẽ , egregijs viris ſiue caſu ſiue qđ magis opiner alta dei prouidẽtia,felicia indita eſſe nomina,vt ecce quatuor illis eccleſiaſticę doctrinę proceribus Hieronymo,Ambroſio,Auguſtino,Gregorio,q̃ fauſta & q̃ rebus apta impoſita ſunt vocabula? Hieronymus enim ſanctũ dicitur nomen, qđ viro tam anxie ſancto.tãq; in moribus & doctrina caſto nimirũ aptiſſime congruit.Ambroſius aũt ab ambroſia deorum cibo ſuauiſſimo & fragrantiſſimo nomen ſortitus & morum & doctrinæ ſuauitate nulli cedat.At Auguſtinus ab Auguſto deductum nomẽ auguſtiſſima vbertate rem chriſtianã auxit.Porro Gregorius a perſpicacitate nomẽ nactus in morali aliaq; ſcripturarũ ſcrutatione, primas facile obtinet. Sic etiã Vrbanus & Hilarius ſuis nominibus digna & egerunt & ſcripſerũt:ſed finẽ facio.Amores,verſus de amoribus. Cũ.ſ.ita ſit ꝙ gratulantur ſibi maxime:tũ.i.multo magis & euidẽtius verũ eſt ꝙ debẽt tibi plurimũ.Sẽtentioſe dictũ,quia vero ſimilius eſt ꝙ debeãt acri iudici ꝙ ſint reciſi,q̃ ꝙ eo noĩe ſibi gratulẽtur . quis em̃ ſe mutilari gaudeat?Ideoq; addit,ab iſto.ſ.tã amico.Domi eſſe neſciunt,nolũt potius q̃ neſciãt . Ideo aũt nolũt ꝙ ſperãt qui Politiani cenſurã euaſerint, alioꝝ poſſe euadere.itaq; multũ Politiano tribuũt. Sed quid de Epicteti tui.i.a te tralati Enchiridij Epicteti philoſophi ſtoici,qđ in ſecũdo Ang.Poli.librorũ tomo ſecundũ ponit.Interminatus.inter loquẽdũ minatus.Omnia ſunt feſtiue dicta,qđ qui prorſus nõ intelligunt,prorſus ne legant moneo,ſi operã perdere nolunt . Reſpicit autẽ ad illud ſuperioris epiſtolę: Quẽ vtinã talione tm̃ referiãt ipſi.Et.i. ſimul,ꝙ.i.quia &c.Luculẽtius.i.q̃ gręce,aut multũ luculente.& ex vtroq; honor auctori.Qui laceſſiri quidẽ &c.Si recte ĩpreſſũ eſt,laceſſio etiã dicitur quartę inflexionis.ſicut accerſiri nõnulli vſurpant. malim tamen accerſi & laceſſi dicere.Sane repetit illuſtriores cęteris Epicteti ſentẽtias.Ad diẽ. Ad pręſentis diei vſum ſine reſpectu craſtini,quaſi quotidie morituri,curemus.ſ.q̃ externa ſunt,vt viatores videlicet curãt hoſpitiũ ad noctẽ vnã.Et reuera vt viatores & peregrini ſum⁹ in hoc mũdo oẽs,vñ & theologicũ theologus vſurpauit vocabulũ. Non habeamur.ſup.ab eis videlicet externis bonis. Ne quicq̃ ſup.verborum, non concoctum,non pręmeditatum examine iudicij.Alluſio ad cibum. Et licet Epicteti

Sanctorũ nomina.

Vrbanus / Rusticus / Hieronymus / Ambrosius / Augustinus / Gregorius

Epictetu solitu fuisse dicere duo esse vitia multo omnium gravissima ac teterrima, refert Phavorinus apud Gellium intolerantiam et incontinentiam cum aut iniurias quae sunt ferende non toleramus, neq ferimus: aut a quibus rebus voluptatibusq nos tenere debemus, nõ tenemus. hic igitur Epictetus (eodẽ narrat Gellius li. 17. c. 19) inquit Si quis hec duo verba cordi habeat, eaq sibi imperando atq observãdo curet is erit pleraq impeccabilis vitamq vivet tranquillissimam. Verba duo hec dicebat ἀνέχου καὶ ἀπέχου id est sustine et abstine.

ſtint,quadrant tamē cū euāgelio & epiſtola Iacobi. Nobis alij raro.ſup.riſum pariãt,quia tametſi ridicula ſępe & dicūt & faciūt:nō tamē continuo ridebim⁹. Non pedibus mō. Nota ſentētia:ſed qa nouitijs vix quicq̃ ſatis notū,repetā paucis. Qñ prę multitudine concionis ſingulorū puncta ac ſuffragia colligere nō dabatur:voce pconis enūciabatur vt in vnā partē diſcederēt qui talis eſſent ſentētię,& in alterā qui alterius. Interdū aūt per erectionē aut depreſſionem dextrę conſenſum aut diſſenſum indicabant ſine diſceſſione:vnde addit,Sed manibus quoq;.i.etiam.

Bōni ꝯſules F.S. Boni conſulturū. i. in partē bonā accepturū. Plinius in procemio libri triceſimitertij. Bōi conſuluit iterim inueniſſe minimū Marcus Varro in procemio libri de latino ſermōe ſexti. De originibus verborū qui multa dixerit commode,potius boni cōſulēdum,q̃ qui aliqd nequiuerit reprehendēdū. M. Cato. Nemo hoc rex auſus eſt facere: ea ne fieri bonis, bono genere natis boni conſulitis? Plinius capite decimoſexto libri octaui. Quæſo,vt legentes boni conſulāt. Ouidius libro de Pōto primo. Vt tamen hæc ita ſit, munus tua grāde voluntas Ad me peruenit,conſuluiq; boni. Et libro tertio. Quę q̃q̃ miſiſſe pudet,quia parua videntur: Tu

Multa breuis hęc epiſtola cōplectitur. Primū diffidit Politianus Pico reſcribendo ſatiſfacere ſe poſſe:eius tamen confiſus humanitate reſcribit. Deinde cum laudare pro meritis eum non poſſit,laudes eius ſe dicit velaturum. Tū currentē eum ĩcitat. Tū epiſtolę gręcę Manuelis gręce reſpōdet:ſeq;.q minus eleganter reſcripſerit excuſat.

Angelus Politianus Io. Pico Mirandulæ. S.D. VI.

Tanti mihi ſunt literę tuę mi Pice, vt nullo pacto credā poſſe me illis reſcribendo ſatiſfacere. Tāta rurſus tua eſt hūanitas, vt te boni cōſulturū quicqd a nobis pficiſcatur: exiſtimē. Si verba ſuppeterēt animo: laudare pro merito ingeniū,literas,eloquētiā tuā conarer:ſed vereor ne laudes cogar tātas (vt Flaccus ĩquit) culpa deterere ingeni. Quare imitabor Timātem, quodq; exprimere penicillo nō poſſum:velo cōtegam. Qz ſi mihi hortandus eſt qui ipſe omnibus exemplo ſit:ita ego meū Picum:vt ille Mycenęus Teucrū hortabor. βάλλ' οὕτως. (.i. iace ſic). Tibi autem debere me multis nominibus intelligo: quæ ſingula enumerare non eſt conſilium:ſed acceſſit meritis erga me tuis Manuelis noſtri viri docti elegans epiſtola,Hymettio illo,vnde ſcilicet eam legit, melle, atq; omni nectare dulcior. Eum nos plane Glaucum reddidimus: χάλκεα χρυσείων commutantes. Quis enim neſcit: q̃ illi ἐπιχώριοι τῆς ἑλλάδος ἀττικισμοὶ degenerent citra mare? Sed ta=

men hoc ipſo, minus eius obelos metuimus: ꝙ in latio nati ſumus. Sicut latina cum ſcribimus perperā: hoc nos tuemur: ꝙ gręciſſare putamur: atq; vt veſpertiliones, dum neq; mures plane: neq; aues ſumus: vtriſq; tamen nos probare tentamus.

Vale.

tamen hæc [quęſo conſule miſſa boni. Quintilianus libro primo Sit ne cōſul a cōſulendo, an a iudicando. Nam & hoc conſulere veteres vocauerūt, vnde adhuc remanet illud: rogat, boni conſulas. i. bonum iudices. Conſulere pro iudicare ab antiquis vſurpatum fuiſſe, Pompeius Feſtus meminit. Locutio hæc, boni conſulere, Badio noſtro familiaris admodum eſt: vbi pro actō genitiuū poſitū putē: q̄ eadem figura dixere veteres, faſtidit mei: vt apud Noniū Marcellum Titinnius. Dicis tu quęſo quo te auortiſti: mei faſtidis. Turpilius. Vide nunc faſtidit mei. Lucili⁹. Difficiles ſumus: faſtidimus bonorū. Plautus in Aulularia. Faſtidit mei, pro me faſtidit. Eadem figura Symmachus compendij facere dicit. Cætera inquit, quę noſcere habes, compendij faciam. Officij duxit apud Suetonium in Tyberio haud diſſimile ē. Officij duxit, quantum in ſe eſſe exoratę filię patrē. M. Cicero in oratione pro. L. Flacco eadem forma dixit, magni putet. Qui optimi atq; ampliſſimi cuiuſq; hominis atq; ordinis authoritatem magni putet. Aequi boniq; facio pro boni conſulo dici attendimus. Terentius in Heauton. Cæterum equidem iſtuc Chreme æqui boniq; facio. T. Liuius libro. xxxiiii. Ne ſerpat latius contagio eius mali, nos æqui boniq; facimus. M. Cicero libro Epiſtolarum ad Atticum vij. Tranquilliſſimus autē animus meus qui totum iſtud æqui boni facit. In bonam partem accipere, quā boni conſulere a. M. Tullio dici frequentius attēdimus. Libro epiſtolarum ad Brutū. Quod ſcribis de ſeditione, quæ facta eſt in legione quarta de Antoniis, quod dicam in bonam partem accipias, magis mihi probatur militum ſeueritas q̄ tua. Libro ad Atticum. x. Cęſar mihi ignoſcit per literas, quod non venerim, ſeſeq; in optimam partem accipere dicit. libro. xj. Quod rogas, vt in bonam partem accipiam. ſiqua ſūt in tuis literis, quę me mordeant. Ego vero in optimam teq; rogo, vt aperte quemadmodum facis, ſcribas ad me omnia, idq; facias q̄ ſæpiſſime. Libro. xvj. Illud velim in bonam partem accipias me agere tecum, quod tibi maiori curæ ſciam eſſe, q̄ ipſe mihi. Idem in oratione pro Archia. Ea iudices a vobis ſpero eſſe in bonam partem accepta. Illud in Philippica ſeptima ab hac re alienum non eſt, Pro mea perpetua cupiditate veſtrę dignitatis retinendæ & augendæ, quæſo oroq; vos. P. C. vt primo ſi erit vel acerbum auditu, vel incredibile a. M. Cicerone eſſe dictum: accipias ſine offenſione quod dixero. Vt ait Flaccus. Horatij Ode ſexta libri carminum primi verba ſunt. Conamur tenues grandia, dum pudor Imbelliſq; lyræ muſa potēs vetat Laudes egregij Cęſaris, & tuas Culpa deterere ingeni. Timātes pictor fuit multi celebratiq; nominis, Zeuſidis ęmulus, qui Parrhaſium pictorem alium ætate ſua nominatiſſimū in Aiace pingendo ſuperauit. Hic quum plura alia, tum maxime luctuoſum immolatę Iphigeniæ ſacrificiū depinxit. Quum Chalcantē triſtem mœſtum Vlyſſem: clamantem Aiacem: lamentantē Menelaum circa aram ſtatuiſſet: omnēq; triſtitiæ imaginē cōſumpſiſſet: patris ipſius Agamemnonis vultū velauit: quē digne nō poterat oſtēdere. Sūmi ergo mœroris acerbitatē arte exprimi nō poſſe cōfeſſus: patris Aetum ſpectantis affectu, ęſtimandum reliquit. Autores ſunt.

Conſulere

Faſtidit mei

Aequi boniq;.

Accipias in bonā partē.

Timantes pictor

Plini⁹ capite decimo, libri triceſimi quinti, & Valeri⁹ lib. viij. titulo. Quędā nulla arte effici poſſe. & Quintil. lib. ij. qui addit Timantē hunc Cithniū fuiſſe, eaq́ pictura Coloten Teiū viciſſe. Penicillus ac peniculus a pene. i. cauda per diminutionē facta, eſt id quo pictores in protrahendis imaginum liniamētis uti ſolent. M. Cicero libro de Oratore ad Brutū, Si pictor ille vidit, quum immolanda Iphigenia triſtis Chalcas eſſet, mœſtior Vlyſſes, mœreret Menelaus obuoluendū caput Agamēnonis eſſe, quoniā ſummū illum luctū penicillo non poſſet imitari. Vt ille Mycenęus Teucrū. Troiani belli tēpore accito deorū concilio Iuppiter prohibet ne quis deorū dearumve aut græcis aut Troianis faueat vt experiri poſſit, vter exercituum ſit fortior. Acris pugna cruentaq́ dum fit, Teucer Thelamonis filius ſubter fratris Aiacis ſcutum deliteſcit, ſcutum Aiax ſubducit tum quū ſagittam excuſſurus Teucer in eum quem feriendum proſpexit, vulneratum quencunq́ occidit. Excuſſa ſagitta, ad ſcutum fratris denuo tanq̄ puer ad pallium matris ſe recipit. Viros Troianorum eximios Teucri & viribus & induſtria cadere Agamemnon conſpicatus, Teucrum ad hanc ferme ſententiam hortatur, Teucer princeps iucūdiſſimum mihi caput perge vt facis, occidendiſq́ hoſtibus ſalutis in tā graui diſcrimine te eſſe lumen oſtende, futurus etiam patri Thelamoni, quum hæc in patria audiet, ingenti & gloriæ & voluptati. Hęc aliaq́ multa dicenti Agamēnoni Teucer reſpōder. Quid, inqt, illuſtriſſime Agamemnon mea me ſponte properātem incitas? Neq́ enim pro mea virili relinquo aliquid, aut intermitto, Hęc ex Homeri libro Iliados octauo. Authore M. Cicerone Philippica quinta facere Imperatores inſtructa acie ſolent, quanq̄ paratiſſimos milites ad pręliandum videant, vt eos tamen adhortētur. Currentem incitare, prouerbialis ſententia, hoc prope idē ſignificat quod dicit Politianus, Multis nominibus. i. multis debitis. Nomen enim pro debito a luculentis ſcriptoribus vſu tritum inuenias. vnde habere nomina multa dicuntur ij qui multos habēt debitores, hac puto ratione, q̄ debitorum nomina creditores ſcribunt. Hymettio mel le id eſt optimo. ſic. M. Cicero in Hortenſio. Quid, inquit, alterius ingenium ſicut acetum Aegyptium, ſit acre, alterius vt mel Hymettium dicimus? Hymettus mons eſt in Attica regione, cui inter montes regiōis eiuſdem reliquos tribuitur iure principatus, eo q̄ florulentus ſit omneſq́ externos vt ſuos vincat eximio mellis ſapore. Author eſt Solinus. Plinius item capite tertiodecimo, vndecimi libri, mella cenſet optima quæ ſunt Hymettia vel Hyblea. Eum nos plane Glaucum &c. Græcum eſt prouerbium χάλκεα χρυσείων, id eſt ærea aureis. vſurpatum quoties inæqualem rerum commutationē dicimus: hoc eſt pro melioribus deteriora eſſe reddita. Profecta eſt ratio ex Homero, qui libro Iliados ſexto ad hanc ſcribit ſentētiam. Glaucus (inquit) Hippolochi filius, Lyciorum rex, qui ad Troianorū venerat auxilium, & Diomedes inter Græcorum Troianorūq́ exercitum proceſſerūt, vti certamine ſingulari contenderent, qui quum ad pugnam ſe aptarent, Glaucum Diomedes prior alloquitur. Quis tu es (inquit) mortalium fortiſſime qui a cæteris tam longe procedis? neq́ enim te vnq̄ in Acie vidi. Tibi ne tantopere confidis, vt congredi mecum audeas? Quod facere quicunq́ ſunt conati, morte ſua miſeram parētum ſenectutem reddiderunt. Quum tu ergo ſimilia tentes, homo ne an Deus aliquis e cœlo delapſus ſis ambigo. Q̄ ſi deus, certiorem me fac, cum dijs pugnare nolo. ſin homo, procede, vti manibus meis (vt fecerunt alij) oppetas mortem. Maiores ſuos Glaucus dum enarrat, Bellerophontem auum fuiſſe ſuum affirmat. Oeneus Diomedis auus Bellerophontem hoſpitio ſuſceperat: mutuiſq́ donis vterq́ alterum prouocauerat, quod, ex auo ſuo Diomedes audiuerat. Quā igit hoſpitalē

Penicula.

Teucri faſcinus.

Teucri reſponſio.

Nomen. Debere.

Glauci & Diomedis pmutatio.

amicitiam(inquit Diomedes)aui noſtri habuerunt:eam retinere ſtudeamus. Nec
mihi tu obuio nocebis:nec item ego tibi. Vt tamen inter nos hoſpitij neceſſitudinē
interceſſiſſe non ignorent cęteri: arma cōmutemus. Conſertis manibus dant fidem,
accipiuntqꝫ:arma commutant:Glaucus aurea quę cētum bobus(Iuppiter eñ hoī
mētē eripuit)Diomedes ærea quę nouem bobus ęſtimata erant. Hæc ex Homero.
Hanc boum appellationē alij ad animantē referunt. Troianis enim temporibus re
rum erat citra numum cōmutatio. Alii ad nummū eum in quo figura bouis im=
preſſa erat:quē drachmis duab⁹atticis valere putat Eraſmus in ꝓuerbii illi⁹enarra
tione Bos in lingua. Theſeus enim vt in eius vita Plutarchus meminit, Atheniēſi=
bus nummum ſtatuit, in eoqꝫ bouem incidit:vel ob Marathonium taurum (quē
captum oſtētandi roboris cauſa viuū per vrbē mediā egit:Apollini Delphico poſt
immolauit)vel ob Minois ducē nomine Taurū:quem ſingulari certamine ſupera=
tum interemit:vel ꝙ ad agriculturā ciues allicere vellet. Ab eo nūmo dicit̃ Hecaton — Hecaton
bœon, quod eſt cētū boū, & Decabœō, quod eſt decē, nomē traxiſſe. A. vero Gellius ca — bœon.
pite viceſimotertio ſecūdi libri prouerbiū hoc in res differentiā inter ſe multā habē — Decabœō.
tes deflectit. Diomedis Hercle(inquit)arma & Glauci non diſpari magis ꝓcio ęſtima — Zetus.
ta ſunt. In ingeniorū diſſimilitudinem aliud eſt apud Platonem in Gorgia:quod eſt — Amphion
hoc. Zetus reſpectu Amphionis. Zetus eñ & Amphion fratres diſpari ingenio fuere.
hic eñ vrbano & perq̃ amœno:ille ruſtico, Eos tamē Pacuuius vt eſt apud autho
rem rhetoricorum ad Herenniū libro ſecūdo:inducit de muſica contēdētes: quorū
diſputatio in ſapientię rationem, ac virtutis vtilitatē cōſumitur. Eſt igitur ſenſum
epiſtola quā ad me miſit Manuel, erat veluti aurea:mea vero quā ego ei miſi, tanq̃
ærea. Quis eñ neſcit &c. id eſt quis neſcit quātū Græci qui ſunt citra mare, degene=
rēt ſermone patrio a græcis illis q̃ in terra^s Græcia habitāt:ἕλλην ηνοσ. Græcus di=
citur. Authore Euſebio in annalibus, Gręci Hellenes appellati ſunt ab Hellene Deu — Hellenes
caliōis & Pyrrhę filio. Martianus Capella de Theſſalia loquēs. Ibi (inquit)natus eſt
rex noīe Gręcus:a quo Gręcia dicta, Ibi Helles a quo Hellenes appellati. Idem paulo — Gręci.
ante:eandē eſſe Græciā & Helladē ſcribit. Ariſtoteles libro Meteorologicorū prīo ſcri
bit hoīes eos primū Gręcos, deiñ Hellenes vocatos eē. ἑλληνίζω, gręciſſo:ἑλληνισμὸσ
gręcitas. Minus eius obelos metuimus. i. caſtigari non metuimus ab eo Manuele
græco ad quē græce ſcripſimus. In latio nati ſum⁹. A. Albinus Romanus oratione — Auli Albini
gręca Romanas res ſcripturus, in hiſtoriæ principio ad hanc ferme ſentētiam ſcri= — nugę.
pſit:vt apud A. Gelliū cap. viij. lib. xj. Neminem ſuccenſere ſibi conuenire: ſi q̃d in
his libris parū compoſite aut minus eleganter ſcriptum foret. Nā ſum(inquit)ho=
mo Romanus natus in Latio:Gręca oratio a nobis alieniſſima eſt. Ideoqꝫ veniam
gratiamqꝫ malę æſtimationis (ſi q̃d ꝺeſſet erratum)poſtulauit. Eam quū legiſſet. M.
Cato:Næ tu(inquit)Aule nimiū nugator es:quū maluiſti culpā deprecari q̃ culpa
vacare. Veſpertiliones non eē plane aues, Platonis illud ęnigma ex libro de rep. ſexto — Veſp̃tilio.
oſtendit. Homo non homo. videns non videns, percuſſit nō percuſſit, auem nō auē, — Aenigma
lapide nō lapide, in arbore non arbore. quod ſic Marſilius Ficinus interpretatur. — Platonicū.
Eunuchus luſcus attigit alā veſpertilionis pumice in ſambuco. Veſpertilio ſola in
ter aues habet dentes:vt ait Plinius capite triceſimoſeptimo libri vndecimi:& capi=
te triceſimonono libri eiuſdem ſola habet mammas. Idem quoqꝫ capite vno & ſexa=
geſimo libri decimi, Volucrū(inquit)animal parit veſpertilio tantum: cui mēbra=
na pro pennis. Eadē ſola volucrū lacte nutrit hubera admouens:geminos volitat
amplexa infantes:ſecumqꝫ deportat. Ideo Aegyptij mulierem lactantem beneqꝫ nu=
trientem ſignificantes, pingebāt veſpertilionem. Author eſt Orus Apollo libro ſcđo.

De veſpertilione ſcita eſt apud Aeſopũ fabula. Quo(inquit)tēpore cũ auib⁹ quadrupedes ancipite victoria diu pugnant: neutraq; pars alteri cedit: veſpertilio ſuprauolãs neutri ſe adiungit exercitui. Nã euẽtũ belli expectat. Sed quũ ad quadrupedes victoria cedere videretur, ad eos ab auibus defecit veſpertilio. Nec mora: aquila ſubito deuolat, alas vibrat, quadrupedes fugientes inſequitur. Pax tandẽ inter aues & quadrupedes reſtituitur: ex auium ſententia veſpertilio damnatur: vti lucẽ fugiat ſemper: vtq; plumis priuatus nocte volet nudus. Apud eundem illa quoq; fabula eſt. Veſpertilionem in terrã decidentẽ muſtella excepit: quũ ꝓ ſalute rogaret, ei ignoſcere ſe muſtella negat, qđ auibus omnibus inimica ſit. Se murem eſſe non auẽ veſpertilio reſpondet. Liberata quũ iterum decidiſſet, capta ab alia muſtella eſt. Ei ne moreretur deprecanti muſtella reſpondit, muribus omnibus ſe inimicam eſſe. Murẽ ſe eſſe negauit, ſed auem. Quo etiam reſponſo liberata periculo eſt. Aegypti imbellem hoïem aufugientẽ ſignificantes veſpertilionẽ pingebant. Authore Nonio Marcello. veſpertilio animal volucre biforme, dictũ ꝙ veſpere ad volatum ſe proferat noctis. Varro in Agathone. Quid multa? factus ſum veſpertilio: neq; in muribus plane, neq; in volucribus ſum. Sentimus cum Macrobio libro ſaturnalium ſeptimo ſcribenti veſpertilionẽ incertæ naturę eſſe, ſed ab eo diſſentim⁹ in eo quod dicat gradi quatuor pedibus. Nam vt ait Ariſtoteles libro de partibus animaliũ quarto, veſpertiliones pedes vt volucres habent, ſed vt quadrupedes non habent.

Veſpertilionis pœna.

¶ASCEN.

Si verba ſuppeterent. modeſte, cum nulli magis ſuppetãt. Ingeni pro ingenij, metri cauſa. Perſius in hãc ſententiam, centum poſcit ſibi voces. Vt ille. ſcilicet nobiliſſimus & notiſſimus Homeri carmine: Mycenęus, Mycenarum princeps Agamemnõ.

F.S.

Sicuti Plato ſuos dicitur. Platonẽ audito Socrate poemata ſua cõbuſſiſſe, ĩ commẽtario noſtro in Auſonij Griphũ ſcripſimus. De his amorum carminibus ita ſcripſit Picus ad Politianũ. Quæ apud te carmĩa ex noſtris ſunt: ſi me amas, aut remittas ad me, aut laceres, aut igni tradas. Arma, id eſt arcus ſagiptas &c. Cupidinem Propertius quia non indocte depingit, eius verba aſcri-

Politianus epigrammate gręco ludit in libros Amorum Pici: quos ab eo combuſtos audiuit.

Angelus Politianus Ioanni Pico Mirãdulæ ſuo. S.D. VII.

Audio te verſiculos amatorios quos olim ſcripſeras cõbuſſiſſe: veritũ fortaſſe, ne vel tuo iam nomini, vel aliorum moribus officerent. Non enim puto, quoniam minus exierint apte: ſicuti Plato ſuos dicitur. Nam quantum repeto memoria: nihil illis terſius, dulcius, ornati⁹. quos quia vocabas Amores tuos: placuit mihi nuper velut in amores ipſos abs te crematos ita ludere Gręcis verſibus.

Sępe ſagittatus incenſuſq; Picus ab Amoribus
πολλάκι τοξευθεὶς φλεχθεὶς θ' ὑπ' Πῖκος ἐρώτων,
Non tolerauit vltra: ſed omnia abſtulit arma,
οὐκ ἔτλη προτέρω, πάντα δ' ἀφείλεθ' ὅπλα,

Arc⁹, ſagittas, pharetras: & cõgregãs hęc ſane oĩa
τόξα, βέλη, φαρέτρας, καὶ νικήσας τά γε πάντα,
Accendit ſimul aceruum flammis rapacibus.
Ἧψεν ὁμοῦ σωρὸν λάμπασι ληϊδίοις.
Ipſos vero corripiens, debiles maniculas ligauit
Σὺν δ᾽ αὐτοὺς μάρψας, ἀμενηνὰ χερύδρια δῆσεν
Funiculis: & in medium iecit ignem
ταῖς νευραῖς, μέσσῃ δ᾽ ἔμβαλε πυρκαϊῇ,
Et igne combuſſit ignem. qd vero o inſipiẽtes ipm Amores
καὶ πυρὶ φλέξε τὸ πῦρ. τί δὲ ὦ ἄφρονες αὐτὸν ἔρωτες
Ad Picum muſarum volaſtis principem?
τὸν Πῖκον, μουσῶν εἰσεπτάσθε πρόμον;

bere mihi colli= buit, quę ſũt hęc libro ſcdo. Qui= cũq; ille fuit pue rum qui pinxit Amorẽ, Nonne putas miras hũc habuiſſe ma nus? Hic primũ vidit ſine ſenſu viuere amãtes, Et leuib⁹ curis magna perire bona. Idẽ nõ fru ſtra ventoſas ad didit alas, Fecit & humano cor= de volare deuz: Scilicet alterna quoniam iacta= mur in vnda, Noſtraq; non vllis permanet aura locis. Et merito hamatis manus eſt armata ſagiptis, Et pharetra ex humero Gnoſia vtroq; iacet. Ante ferit quoniam tuti q̃ cernimus hoſtem, Nec quiſq̃ ex illo vulnere ſanus abit. Illud quoq; non ſit indignum quod idẽ ſubſcribit. In me tela manent, manet & puerilis imago: Sed certe pennas perdidit ille ſuas. Euolat e noſtro quoniã de pectore nuſq̃: Aſſiduuſq; meo ſanguine bella gerit. Quid tibi jucũdum ſiccis habitare medullis? Si pudor eſt, alio traijce tela tua. Manicula nõ manula, a manu diminutiuũ. Plautus in rudẽte. Duę inquit, connexæ maniculæ. Authore em̃ Priſciano libro tertio, a nõibus inclinamẽti quarti fiunt diminutiua, per mutationem us vel u, in i, & additionem culus, cula, vel culum: vt verſus verſiculus, anus anicula, cornu corniculum. Domus tamẽ domunculam, & acus aculeũ faciunt. Diminutiuo aũt propterea vſus eſt, ꝙ Cupido puer eſſe fingitur. Puerorũ autem ſunt maniculæ. Ignem. i. Cupidinẽ. Amor em̃ ignis dicitur. Valerius Aedituus.

Cupido q̃lis.

Amor ignis eſt.

Quid faculam præfers Phileros, qua nil opus nobis?
Ibimus, hic lucet pectore flamma ſatis.
Iſtam non potis eſt vis ſæua extinguere venti,
Aut imber cœlo candidus præcipitans.
At contra, hunc ignẽ Veneris, ſi non Venus ipa,
Nulla eſt quæ poſſit vis alia opprimere.

Porcius item Licinius.

Cuſtodes ouium, teneræq; propaginis agnum,
Queritis ignem? ite huc. quæritis? ignis homo eſt.
Si digito attigero, incendam ſyluam ſimul omnem:
Omne pecus flamma eſt: omnia quæ video.

Carmina hęc poetæ vtriuſq; nõ inſipida, nõ infeſtiua ſunt apd̃ A. Gelliũ capite nono vndeuiceſimi libri. Codicem Gellianũ emaculabis: inq; prĩo Licinij carmine vbi ſcriptũ eſt videre, repones tenerę q; ꝓpaginis agnũ, ꝓ agnorũ. de qua ſyncopa in Progymnaſmatis nr̃is. Sed ad ꝓpoſitũ redimus. Amor ignis ẽ. M. Varro ĩ γνῶθι σεαυτόν.

A. Gellius emaculat⁹.

Minerua caſta.
Diana virgo.
Muſę caſtę

Non videtis, vnus vt paruulus Amor ardifera lampade arida agat amãtis æſtuã tis? Idem inibi. Et rex & miſellus ille pauper amat, habet ignem intus. Muſarũ principẽ. Apollinem, Iunonẽ, Neptunũ, Iouem, Martem, ſuãq; matrẽ Venerẽ, reliquoſq; deos adortus Cupido expugnauit: a Minerua tm̃ Dianaq;, & Muſis temperauit. Mineruã em̃ formidabili truculentoq; & ſupra modũ virili aſpectu galeę criſtã quatientẽ, inq; pectore horrendũ Meduſæ caput viperis comatum habentem, ſęuaq; in terminantẽ formidat. Dianã vero per montes perpetuo fugitantem, ceruos hinnuloſq; inſequentẽ, venationiſq; captam cupidine, Cupido ip̃e nuſq̃ deprehẽdere poteſt Muſas aũt pudico vultu & reuerendo reueret̃. Pręterea aliquo ſemper occupãtur ſtudio carminibus animũ ſemper habent intentũ: quibus interdũ Cupido ipſe delectatur. Author eſt Lucianus. Quũ igitur a Muſis Cupido ipſe temperet: inſipientes ſunt amores qui ad muſarũ principem volarũt.

¶ASCEN.

Officerent. i. nocerent. Plato ſuos dicitur, ſup. amatorios verſiculos ꝯbuſſiſſe.

F.S.

Pedem mouimus. i. diſceſſimus. Promouimus. i. profecimus. Peculiare .i. propriũ. Per trãſennam videre. prouerbialis eſt ſentẽtia, ſignificãs rem aliquã parum eẽ cognitam propter aſſuetudinẽ modicã. Aut quia qui muſarum ſacris nõdum ſunt initiati, in ſacra earum domicilia non immigrant ſed ꝑ tranſennã inſpiciunt: aut a veſtibulo ſalutant. Cicero lib. de oratore prĩo. Petas a Craſſo, vt eam copiam ornamentorum ſuorũ quã conſtructam vno i loco, quaſi ꝑ trã ſennam prętereũtes ſtrictim aſpexim⁹, proferat.

Non parum debere ſe Politiano Picus teſtatur, ꝙ tam cumulate immerito laudatus ſit: ſe tamen daturum operam dicit: vt qualis in pręſẽtia laudatur: talis aliquãdo euadat. Politiani ſubinde latinam græcamq; profeſſionẽ commẽdat: eũq; hortatur, vt labore ſuo atq; ſtudio literas bonas adiuuare pergat.

Ioannes Picus Mirandula Angelo Politiano. S. D. VIII.

QVod ꝓximis literis tuis me tãtopere laudaris, debeo tibi tantũ quantum ab eo abſum vt merito lauder. Id em̃ debet cuiq;: quod gratis dat: nõ qđ perſoluit. Quare & ipſe id totũ tibi debeo: qđ de me ſcribis: cũ ĩ me tale ſit nihil, cũ id mihi ip̃e nullo pacto deberes: id totũ tuę fuit hũanitatis, & ſingularis ĩ me beniuolẽtię. De cętero ſi me examinaris, nihil ĩuenies niſi tenue, hũile, anguſtũ. Nouitii ſum⁹ atq; tyrũculi: qui ex inſcitię tenebris, pedem modo mouimus, promouimus fere nihil. Benigne nobiſcũ agitur: ſi inter ſtudioſorum ordines referamur. Habet docti nomen qddã aliud: qđ ſit tibi, & tui ſimilibus peculiare: mihi tam grandia nõ cõueniũt: cũ eorum q̃ in literarũ ſtudiis ſint p̃cipua: nihil non ſolũ exploratũ habeã: ſed nec adhuc etiam niſi ꝑ tranſennã viderim. Conaboꝛ qdẽ: id quod nunc ago, talis

talis eſſe aliquando,qualem nunc me prædicas,& eſ ſe aut iudicas,aut certe velles. Interea imitabor te Angele,qui te Græcis excuſas,ꝗ ſis latinus: latinis, ꝗ græciſſes.Simili & ego vtar pfugio:vt poetis,rhe toribuſq; me approbē propterea ꝗ philoſophari di car,philoſophis ꝗ rhetoriſſem &muſas colam.Q꜠ ꝗ mihi lōge aliter accidit,atq; tibi.Quippe ego dum geminis ſellis (vt aiunt) ſedere volo, vtraq; exclu dor:fitq; demum(vt dicā paucis) vt nec poeta, nec rhetor ſim,neq; philoſophus.Tu ita vtrūq; imples, vt vtrum magis,haut ſatis conſtet, qui & græcā & noſtram Mineruā ita pulchre amplectaris,quaſi cin nus vtriuſq; linguę:vt quę inſititia ſit,quę genuina, non facile diſcerni poſſit.Nā vt de latinis taceā (de his enim,cui e primo loco ceſſeris?) quis credat, vt de Hadriano ille,Romanū hoīem tam gręce loqui? Iurabat Emanuel noſter,dum tuas legeret, non eſſe tam atticas Athenas ipſas.Is es mi Angele(faceſſat adulatio)cui ex noſtris vnus,aut alter, ne dicā ne mo,conferendus ſit.Q꜠ ſi plures eſſent tales,nō ha berent hęc ſæcula,cur inuiderēt antiquitati.Incum be quęſo,& literas quātum potes a ſitu recipe,ne ni tor ille Romanæ linguę iniuria temporum penitus obſoleſcat.Excude ſemp aliquid nouū, quod rem la tinā adiuuet & illuſtret,Et quę domi habes,fac tan dem exeant in cōmunē ſtudioſorū vtilitatē. Vale.

Eſt autē tranſenna quę feneſtra dicit̃ eo ꝙ per eā viſus & aer tranſeat: vt ait Noni⁹ Marcellus. Tranſennā a traijciēdo funem extēſum dictam eſſe Seruius in cōmentario libri Aen. quīti ſcribit. Salluſtius. Trāſenna demiſſū victoriæ ſimulachrum cū machinato ſtrepitu tonitruū coronā capiti impōebat. In eo tñ Salluſtij exēplo ꝓ feneſtra ītelligit Marcellus. Aut cer. vel Certe.i.ſaltem. Certe pro ſaltem in diſiunctione poſitū multā habet gratiā. Perfugium doctis, vt vulgo refugium vſitatius eſt. Cōfugere tamen.ꝗ perfugere crebri⁹ dicūt. Gemīs ſellis ſedere volens vtraq; excludor. Authore Platone lib. de rep. tertio: ſi quis plura tractare ſimul aggrediat̃, in ſingulis ita deficiet, vt in nullo euadat egregi⁹. Hoc aūt prouerbiū eſt in hoīes canem illū Aeſopi imitātes, q carnis quā ore ferebat vmbrā in aqua videns, quā ferebat carnē reliquit, ſeq; in aquam ſaltu dedit, vt eā quā putabat carnem cū ſua aggereret. Canis alius relictā carnē aſportauit. Apud Macrob. lib. ſaturna. ſecūdo, Ciceroni dicēti, Recepiſſem te niſi anguſte ſederā. Laberius ſedile q̄rēs reſpondit. Mirū ſi anguſte ſedes, qui ſoles duabus ſellis ſedere. Qua Lœdoria Ciceronis leuitatē exprobrabat. Hoc itē prouerbium nō inepte vſitatū ſit in hoīes eos qui adulandi ſtudio inimicis duobus cōplacere ſtudēt, eorūq; alterū clāculum demorſicant. Qui dū vtriq; placere conant̃, vtriq;(id em̄ vſu venire ſolet) ſunt odioſi. Cin=

Trāſenna.

Geminis ſellis ſedere.

Artes multas ſimul tractare.

nus.i.commixtio,iunctura,aptatio. Nam apud veteres cinnus potionis genus ex
multis liquoribus confectū dici ſolebat. Ideoq; plurimorū commixtio cinnus appel
latur. Inde cōcinnare. Author eſt Nonius Marcellus, qui idē dicit concīnare dici poſ
Cōcinnare ſe quaſi concinere. vt multis diuerſe canentibus vnus efficitur cōponiturq; & apta=
tur modus. Inde cōcinnare cōponere aptareq; eſt. Plautus in Aſinaria. Auceps qñ
concinnauit aream, effundit cibū. Inſititia .i. aduentitia, peregrina, externa. Inſititiū
ēm ab inſerendo factū ea forma qua a faciēdo factitium, mittēdo miſſitiū, recipiēdo
Inſititium receptitiū, quę paſſiuum habēt ſignificatum. Inſititiū ergo eſt quod inſitum eſt, vt
arbor in terra alia ꝙ vbi nata eſt, quę nō inſcite priuigna dicit. Inſititiꝰ ſurculꝰ, qui
Priuigna. trunco alio inſerit. Genuinū a gignendo vel a genuo non vſurpato vocabulo, cuiꝰ
Genuinū. compoſitum eſt ingenuꝰ, profectū, id eſt quod in nobis a natura genitum eſt, vt ge
nuina humanitas ad quam natura inclinamur. Genuinꝰ vero a gena dens eſt. Ha=
Hadrianꝰ drianus qui in Romano imperio Traiano ſucceſſit ſuapte natura diſciplinis deditꝰ
Grẹculus & ſtudiorum amator, in vtraq; lingua impēſe eruditus fuit. Quædam ſoluta ora=
tione & poemata varia reliquit. Author eſt Dion Caſſius in eius vita. Aelius Spar=
tianus in eiuſdē vita ſcribit hunc ꝙuis eſſet, oratione & verſu promptiſſimꝰ, oīmq;
artiū peritiſſimus, tñ profeſſores omniū artium ſemper, tanꝙ doctior eſſet, riſiſſe cō
tempſiſſe atq; obtriuiſſe. Idem Grẹcarum literarū impenſe peritus, a pleriſq; Grẹcu
lus appellatꝰ eſt, vt ait Sext. Aurelius. Platina in vita Syxti primi tradit hunc Ha=
drianum morientē hos verſus feciſſe. Animula vagula, blādula, hoſpes, comeſq; cor
poris, Quo nunc abibis in loca pallidula, rigida, nudula, nec vt ſoles dabis iocos. Il=
le .i. aliquis. Non tam eſſe Atticas Athenas .i. Athenienſes ipſos nō eſſe tam atticos .i.
atticiſmi peritos. Athenas enim pro Athenienſibus ponit, vt ſcelus pro ſcelerato Te
Faceſſere. rentius in Andria. Vbi illic eſt ſcelus, qui me perdidit. Faceſſat .i. recedat. Id ēm faceſ=
ſere eſt, vt ait Nonius Marcellus. Pacuuius. Faceſſite hinc omnes parūper, tu ma=
ne. Cicero ad Hortenſium Faceſſant igitur omnes, qui docere nihil poſſunt, quo me
lius ſapientiuſq; viuamus. Diuus Hieronymus libro contra Iouinianū ſecundo.
Situs. Tolerabilius eſt vni homini proſtitutā eſſe ꝙ multis, faceſſat calūnia. Situs (vt ait
Seruius in cōmenta. lib. Aen. ſe primi) proprie eſt lanugo quædā ex humore pcrea=
ta. Fit enim in locis carētibus ſole. Situlenta ea loca dicimꝰ. A ſitu ergo recipe .i. a cor
ruptione vindica. Qm̄ aūt ſitulenta loca obſoleſcere ſolent, ideo adiungit, Ne nitor il
Obſoleſce= le Romanę linguæ obſoleſcat. Obſoleſcere ēm (vt ait Priſcianus lib. ix.) non a ſoleo, qd
re. ſolitus ſum & ſolui facit pręteritū, ſed ab obs & oleo, ſicut obſcœnus ab obs & cano
Aliquid vel cœno inclinatum eſt. Aliquid nouum, latine dictum eſſe vulgo negarent, ſed ali
nouum. quid noui dicēdum putarent, niſi teſtis adeſſet. Eadē figura M. Cato dixit quid eſcu=
lentum. Eius verba ſunt ex libro de liberis educandis. Fortuna ſe illos non natura
præſtare, ſi quid datū iis ſit eſculentū. Næuius quoq; quicꝙ argentum. Eius verba
ſunt ex Triphalo, vel vt alij volunt Itiphallo. Si vnꝙ quicꝙ filiū reſciuero Argētum
amoris cauſa ſumpſiſſe mutuum. Extemplo illo te ducam vbi nō deſpuas. Aliquid
magnum. M. Cicero dixit. eius verba ſunt libro epiſtolarum ſecūdo. Graue eſt ēm
homini pudenti petere aliquid magnum ab eo, de quo ſe benemeritum putet, ne id
quod petat, exigere magis ꝙ rogare, & in mercedis potius ꝙ beneficii loco numerare
videatur. Et Virgilius libro Aen. x. dixerat ille aliquid magnum, vimq; affore ver=
bo Crediderat. ¶ASCEN,

Q: proximis literis &c. ꝙꝙ potuit ad vltimū verſiculum reſpicere in quo dixit eū
Politianus μουσῶν πρόμον .i. muſarū anteſignanū, tñ hęc epiſtola poſt illam cuius
caput. Tāti mihi ſunt. &c. data eſt. Tantum quantum abſum. &c. probat ſubdens.

Id em̃ debetur cuiq;.Docti nomen qđ tñ multis niſi doctiſſimi dicant̃,exiguũ videa=
tur.Nihil non ſolum exploratum habeam.ordo eſt:cum non ſolum nihil habeam
exploratum.&c.Bene etiam dixeris explorati. Qui te græcis excuſas,non in proxi=
me præcedente,ſed in ea quæ illam pręceſſit epiſtola.Philoſophus ꝙ rhetoriſſem,le=
go pbiloſophis.Nam ordo eſt,approbem me philoſophis ꝙ rhetoriſſem.i. rhetores
ſecter. Ne dicã,meo iudicio ſine diphthongo ſcribitur,vnde ſenſus eſt,dico vn⁹ aut Ne dicam.
alter ne dicam nemo,quia dicerem neminem tibi conferendum eſſe,niſi vnus aut al
ter tibi conferendus ſit. Cur inuiderent.inuidemus enim beatioribus & plura habẽ
tibus,& ita cum ſecula noſtra aut paria aut maiora haberent,non eſſet cur inuide
rent.A ſitu recipe.i.a corruptionis loco ad ſalutis reſtitue. Sit⁹ enim quid ſit decla Recipio.
rat Syluius.Recipere autem præter alia eſt a periculoſo ad tutum traducere,vnde
receptui canere eſt ex conflictu periculoſo ad caſtra aut alia loca tuta reuocare.Qđ
quia vbi fit,finis eſt p̄lij,tranſumitur pro eo quod eſt finẽ imponere. Eleganter etiã
ſignificat iterũ capere & excipere,vt quando a generali donatione aliquid excipitur.

Politianum poſtq̃ nouit Hermolaus Barbarus,de eo locutus eſt ſæpiſſime.Deinde Politianum laudat.Tertio a Politiano duo poſtulat,vt pereũtibus literis ſuccurrat,vt ſe huius negocij aut ſocium aut famulum accipiat.

Hermolaus Barbar⁹ Angel.Politi.ſuo.S.D. IX.

POſt diſceſſum tuum Venetiis, ad te ſcripſi nunq̃,de te ſæpe:nec ſcripſi modo ſępe , ſed etiam loquutus ſum de te quoties incide=bat. Incidebat autem cum volebam, volebam ſem=per.Omnino mihi multus in ore Politian⁹ eſt,eritq; dum vixero.Nam quantum ipſe de te conceperim, cum primũ te cognoui, q̃tũ porro de doctrina tua literę ſibi ſperent &ſpondeant,facilius cogitare poſ ſum animo q̃ dicere.Poſtulo autẽ a te,quaſi meo iu re,duo.Primũ vti viuere diu ſtudeas:nõ tibi, ſed & tibi ſane,dum literis primũ & bonis artibus,quibus hercule ſuccurrendũ eſt,ruinoſis & nutantibus,bre uiq; caſuris,niſi per ſolertiſſimos homines,ope ſum ma proſpiciatur.Alterũ,vti aut tu me ſociũ in hæc adhibeas,aut a me adhibitus,æquo animo patiare. Sin grauaris,in famulatu ero tibi cum iuſſeris. Vl=tro nomen do:profiteor inuocatus,& maxime volũ tarius.Ardeo cupiditate iuuãdi recta ſtudia.Null⁹ eſt tam magnus labor,nullum munus in literis tam

ASCEN.

Poſt diſceſſum tuum Venetijs j.poſtq̃ diſceſſiſti Venetijs.Volebam ſemp,ergo ſemp loquebatur de eo. Facili⁹ cogitare animo.plura em̃ animus capere q̃ lingua exprimere poteſt,qđ in ſupiorib⁹ etiam dictũ eſt. Postulare.
Poſtulo autem a te quaſi meo iure. vñ poſtulare ẽ in ius vocare,vnde titulus de poſtulando.Ius autẽ habet amicus in amicũ:cũ amicorum ſint om̃ia communia. In hæc. diceret (vt opior) Valla in iſta,ſcilicet quæ tu agis. Nam ſi in hæc, id eſt noſtra dixerit. iam ſe adhi=

bituʒ profeſſus fuerit. Vltro nomen do.i. ſub te militiam profiteor ad lr̃as excipiendas, vnde adit, profiteor inuocatus, id eſt non vocatus, & maxime voluntariꝰ

ſordidū, quod defugiam, q̄q̄ omnis fere functio quæ pertinet ad literas, non poteſt eſſe non honeſta, non ſplendida, non magnifica. Vale.

.i. minime coactus. Nomen do & profiteor vtrūq; in ea ſignificatione dicitur, in qua vulgus dicere ſolet nomen ſuū ponere in ſcriptis. T. Liuius libro primo Plures inuenit, qui propter vbertatem terrę in Cruſtuminiū nomina darēt. Libro tertio. Iuſſi nomina dare, qui agrū accipere vellent. M. Cicero in oratione pro Archia. Data eſt ciuitas Syllani lege & Carbonis, ſi qui fœderatis ciuitatibus aſcripti fuiſſent, ſi tum quum lex ferebatur, in Italia domiciliū habuiſſent, & ſi ſexaginta diebus apud prętorem eſſent profeſſi. Lucæ capite ſecundo in hac ſignificatione dicitur. Ibant omnes vt profiterentur ſinguli in ſuam ciuitatem. Inuocatus. non vocatus. Ardeo cupiditate iuuandi recta ſtudia.i. vehementiſſime cupio iuuare recta ſtudia. Dicimus enim ardeo cnpiditate, deſiderio, ſtudio, odio, ira, iracundia, indignatione, inuidia, dolore, ſcelere, bello. T. Liuius libro.xxix. Vt qui ſimul deſiderio patriæ agerentur, ſimul cupiditate inimicos vlciſcendi arderent. Lib.xxxv. Quintius quidem adeo exarſit ira, vt manus ad cœlum tendens deos teſtes ingrati ac perfidi animi Magnetum inuocaret. Libro quarto. Plębs ad id maxime indignatione exarſit. Lib.xxvi. Quum hoſtis alienigena in Italia eſſet, & Annibal hoſtis, & cuncta bello arderēt. Libro.xxviij. Mors Scipionis falſo credita occæcabat animos: ſub cuius vulgatā iam famam non dubitabant totam Hiſpaniam arſuram bello. M. Cicero libro epiſtolarum ad Atticū ſecundo. Is ardet dolore: & ira noſter Pompeius. Libro ſexto. Quum arderet Syria bello. Lib.x. Alter ardet furore & ſcelere. Libro.xi. Illi ad me ſtatim ardentes dolore venerunt. Libro.xvi. Ardeo ſtudio hiſtoriæ. Idem libro epiſtolarū ad Quintum fratrem.ij. Res ardet inuidia. Idem Philippica.iiij. Ita ſe recipiebat ardens odio veſtri.x. Quum cupiditate libertatis Italia arderet. Eadē. Tota Italia deſiderio libertatis exarſit. Idem pro Milone. Quis tum non ingemuit? quis non arſit dolore? Pro rege Deiotaro, Ipſe ardebat ſtudio ipſius belli. Pro L. Flacco. Septimiū ardentem iracundia videre potuiſtis in Lurconis libertum. Inflammatū cupiditate eadem in re dicimus. Idem pro L. Flacco. Inflammatus incredibili cupiditate hāc cauſam accuſationemq; ſuſcepit. Pro domo ſua. Illo ipſo in furore ſuo non eſt auſus meam domū, cuius cupiditate inflammatus erat, poſſidere. Ardeo ad cupiditatem dicere poſſis. Idem in Philippica v. Me authore & principe ad ſpē libertatis exarſimus. Et.xi. Ipſi veſtra ſponte exarſiſtis ad libertatis recuperādę cupiditatem. Bellum, odium, ſtudium, ardet, aliaq; generis eiuſdem ab vſu doctorū aliena nō ſunt. T. Liuius lib.xxxv. Bellū ingens in prouincia exarſiſſet. M. Cicero pro Milone. Oīa tum deniq; in illum odia ciuium ardebāt. Idem lib. epiſto. ad Quintū fratrē, ij. Ego vero ardenti quidē ſtudio hoc fortaſſe efficiam. Generis huius dicendi venuſtas me allexit longius. Functio.i. adminiſtratio, exercitatio. Non poteſt eſſe non honeſta. ergo neceſſe eſt vt ſit honeſta.

Nomen dare, profiteri.

Ardeo cupiditate.

Inflammatus cupiditate.

Negat Politianꝰ poſſe ſe Hermolao ſatiſfacere, tū de laudatione, tū de animi beneuolētia. Impēſius em̄ q̃ meritꝰ ſit laudari ſe dicit. Hermolaū laudat inuicē, cuius beneficio literę recipi poſſent, ſi plures eius eſſent ſimiles.

Angelus Politianꝰ. Hermolao Barbaro ſuo. S. D. X.

TV vero Hermolae, ita mihi omnia, vel pręſenti prius, vel deinde abſenti pręſtitiſti, vt ſi officia duntaxat, nõ autem animũ atq; voluntatẽ remetiamur, ingratus proculdubio ſim moriturus. Et quidem mea cauſa eſt, cur tibi nec agam gratias nec egerim hactenus, ꝙ intellego nõ orationem modo noſtram: ſed plane facultatem omnẽ impare eſſe tuis erga me meritis. Nam ꝙ mihi in tua epiſtola tantum tribuis, quantum ego nec agnoſco nec fateor: vel ob id certe mihi gratum eſt, ꝙ amicius q̃ veri⁹ ſentiẽs, magis fortaſſe nos diliges. Verba porro quibus velut me militem bon⁹ imperator hortaris, vt rectis ſtudiis, vtroq; quaſi cornu laborãtibus, ſuccurram, eo me minus mouerunt, ꝙ ſane q̃ paucos tui ſimiles video, quos duces ſequar. Vt eñ non dubitat Agamemnon, quin ſit breui Troiã capturus, ſi decem dentur συμφράδμονες Neſtoris ſimiles, ita ſi Hermolai mihi dentur decem, ſub quibus meream, facile ſperem literas, cum græcas, tum latinas, e barbaria media receptum iri. Te tamen & laudo, & admiror, qui adeo acccíſis rebus atq; afflictis, ſpem tibi aliquam feceris adhuc reliquam. Quapropter mihi etiam vel ob id audentem extrema, cupido eſt certa ſequi. Vale.

F.S. Agnoſco, id eſt in me cognoſco. Ea enim quę ad nos pertinent agnoſcimus, potius q̃ cognoſcam⁹, q̃d hic vſurpatum crebro legere poſſis. Amicius q̃ verius. i. amice magis q̃ vere. de quo dicendi genere in Progymnaſmatis amplius ſcribim⁹. Cornua aciei dicunt: in quibus ſunt leuis armaturæ milites, vt funditores & ferẽtarij, a quib⁹ pugnandi ſumebatur exordiũ, vt ait Vege. cap. viceſimo. li. j. de re militari. Capitib⁹ ſexto & xiiii. libri ſecundi idẽ ꝓdit, cornu dextrũ a prima cohorte ordinari incipe, ſiniſtrũ vero cornu a quinta cohorte ſuſcipi. Satis ergo in prõptu eſt, quur cornua citius q̃ acies laborent. Non dubitat Agamẽnon. &c. Apud Homerum lib. Iliad, ſecundo Neſtor marcida Græcorũ ocia inſequitur Troiæ capiundæ ſpem græcis exuſcitat. Agamemnonẽ hortatur, eiq; cõſulit, quo ſit ordine aciem inſtructurus, vt videlicet ciues cum ciuibus, gentiles cũ gentilibus, tribules cũ tribulibus, cum neceſſarijs neceſſarios coniungat. Quo modo inſtructi nihilo minus pro eorum q̃ pro ſua ſalute pugnabunt. Ad quæ reſpondens Agamemnon. Enimuero (inquit) venerãde ſenex omnes ſine controuerſia Grę-cos ſenatores in dicenda ſententia vincis. At vtinam feciſſes tu pater Iuppiter, tuq; Minerua, & tu Apollo, vt decẽ mihi ex oĩbus Gręcis forent tanto cõſilio viri. Breui profecto Troia noſtris manib⁹ capta deleretur. Illud Ciceronis de Catone dictum inde ſumptũ videtur, quod libro epiſto. xv. proditum eſt. Id mihi, inquit, tum amplissimum, tum gratiſſimũ eſt, te libenter amicitię dediſſe, quod liquido veritati de-

Neſtoris prudẽtia.

Neſtoris decem ſimiles.

bes. Et ſi non modo vnus verum etiam multi Catones eſſent in ciuitate noſtra, in qna vnum extitiſſe mirabile eſt, quem ego currum, aut quam laureā cum tua laudatione cōferrem. συμφραδμονεσ.i. conſiliarij. Conſiliarios autē latine dici vt credas eos, qui iudicibus aut principibus aſſidentes, conſiliū dent, M. Ciceronis verba aſcribimus ex actione in Verrem vij. Deriſum, inquit, credo eſſe hominē amentem a ſuis conſiliariis, & admonitum haſtę ei tabellas nihil profuturas. Populi Romani luctus, vt triceſimo die ſenatuſcōſulto vix fuerit finitus. Imperij ſumma conſenſu omnium ad tribunos militū Pub. Scipionem admodum adoleſcentem, & Ap. Claudium Pulchrum delata eſt. Quibus conſultantibus inter paucos de ſumma rerū, nunciat P. Furius Philus conſularis viri filius, nequicq̄ eos conſultare, ſpem perditam fore, deſtitutam, comploratamq; rem eſſe publicam. Nobiles quoſdam iuuenes, quorum principem L. Cæcilium Metellum, mare ac naues ſpectare, vt deſerta Italia ad regum aliquem tranſfugiant. Qui adſunt, conſilium de ea re aduocandum cenſent. Negat conſilij eſſe rem Scipio, audendum atq; agēdum non conſultandum eſſe in tanto malo ait. In Metelli hoſpitium pergit, vbi conſilium iuuenum de quib⁹ allatum erat, inuenit. Stricto ſuper capita conſultantium gladio, Ex mea, inquit, animi ſententia iuro, vt ego rempublicam non deſeram, neq; alium ciuem Romanū deſerere patiar. Si ſciens fallo, tu me Iuppiter Optime Maxime, domum, familiam, remq; meā peſſimus leo afficiat. In hæc verba L. Cæcili iures expoſtulo, cęteriq; qui adeſtis, qui non iurauerit, in ſe gladiū hunc eſſe ſtrictum nouerit. Haud ſecus pauidi q̄ ſi victorem Annibalem cernerēt, iurant omnes, cuſtodiendoſq; ſemetipſos cōtra Annibalem Scipioni tradunt. Adde ꝙ Romana ciuitas adeo magno fuit animo, vt conſuli Varroni ex tanta clade (cuius ipſe cauſa fuiſſet maxima) redeunti, & obuiam itum frequenter ab omnibus ordinibus ſit, & gratiæ actæ ꝙ de republica nō deſperaſſet. Hæc ex Titi Liuij, libro viceſimoſecundo. Audentem extrema. Aeneas Virgilianus in libro Aenei. ſecundo, ſocios adhortans ſuos. Audētem (inquit) extrema cupido eſt Certa ſequi, & quæ ſit rebus fortuna videtis.

Scipionis indoles.

❡ASCEN.

Vero. Heroici carminis finis. Q

Tu vero. ingentem aſſeuerationem habet particula vero, ſicut enimuero, vt apud comicum. Enimuero Daue. Vel .j. etiā. Sim moriturus. Notandū eſt caudā heroici carminis non ſemper vitari a doctis. Ponderandaq; eſt grauitas ſentētię. Nā qui pręſenti beneficio ingratus eſt, vix neglecto & obſoleto gratias aget, ideoq; vero ſimile eſt ingratum moriturum, quo vitio nullū execrabilius apud Perſas eſt. Amici⁹ q̄ verius. Hoc modo loquendi q̄ cōparatiua admittit vtrinq;, attamē pro poſteriore rectius poſitiuum ponas vt amicius q̄ vere, amicius enim reſoluit magis amice, cui addit, q̄ vere, nō q̄ verius aut q̄ magis vere. Sic tñ & alij loquuntur. Caueat aūt puer ne illis credat qui amicitius, ſpurcitius, pudicitius & ſimilia cōparatiua formant, συμφραδμονεσ.i. cōſiliarij. Mercam. ſ. ſtipēdia. id eſt militē ſtipendiari⁹.

Argumentum.

Quod ad Hermolaum Barbarum iandiu non ſcripſerit: ſe excuſat Politianus. Eum enim legatione ſciebat occupatum eſſe. Tum de Hermolai doctrina tam ſæpe locutus eſt Politianus. vt omnibus iam credatur eſſe doctiſſimus. Tum in Miſcellaneis quoties dignus vindice nodus incidit, Hermolaus citatur. Quarto Politiani & Hermolai amicitia non gaudet rebus his, quibus vulgaris. Poſtremo occaſionem ſcribēdi ad Hermolaum ex ea re cepit, ꝙ Dioſcoridem Hermolaus commodari petebat.

Ange.Poli.Hermolao Barbaro ſuo.S.D. XI.

QVod ad te iãdiu nihil Hermolae dederĩ literarũ,non tam meis velim.q̃ tuis occupationibus adſcribas.Occupationes autẽ non minus equidẽ ſtudia ipſa literarũ & ſapientię,qbus vſquequaq; inuigilas,q̃ iſtos accipio diſcurſus obeũdæ legationis, & rei gerẽdę publicę. Quid igit̃ vel ineptiꝰ,vel inhumanius q̃ aut muſarũ ſacris operanti obſtrepere?aut agenti rẽ ſeriã,trichas veluti intẽpeſtiuas obiicere? Neq; vero cauſa fuit cur timuerim:ne,qđ eſt apud Ariſtotelẽ tuũ,veſtram quoq; amicitiã ſilentiũ dirimeret.Non eñ ſic in amore mutuo languemus,vt ſimus inter nos machinis retinẽdi.Sed nec ſilentiũ quiſpiã interpretetur, vbi neuter ceſſat honorifice de altero,& loqui, & ſcribere.Caue eñ putes Hermolae,nõ diẽ dixerĩ, ſed horã pene vllã præterire,in qua nõ ego de ingenio,de literis,de prudẽtia,de conſilio,de hũanitate, de cãdore,de ſtudiis deniq; tuis, ꝓpe declamitẽ.Teſtis Medices Laurẽtius meus,teſtis hic itẽ Mirandula Picus,heroes arbitror duo,nõ viri,quos aut auditores habeo laudũ tuarũ attentiſſimos, aut beneuolentiſſimos prędicatores. Iam apud eruditã iuuẽtutem,& familiariũ cohortẽ,tantũ de te loquẽdo profecimus,vt vnus vtiq; habeare,nõ ſolũ doctiſſimus, ſed & humaniſſimus & prudentiſſimus.Porro autẽ vt epiſtolas,vt orationes omiſerim,in qs de te ſemper a nobis illuſtris mẽtio facta,vel hæc ipſa, q̃ mox edentur,Miſcellanea noſtra,cũ quidam, vt Horatiꝰ inquit,dignꝰ vindice nodꝰ incidiſſet, te ſcilicet vna cum Laurẽtio,Picoq;,iudicẽ ſibi cõtra rudem inſcitiam nũcupauerũt.Neq; vero tu quoq; ocioſus,aut occaſionibꝰ imparatꝰ in me ſemp etiã vltra fortaſſe

F.S.Muſarum ſacris operãti.id eſt muſis ſacrificanti & operam dãti,qđ docti nõ rudes faciũt. i. literis operãdanti. Operari eñ authore Nonio Marcello ẽ deos religioſe & cum ſacrificijs ſumma veneratione litare, vel conuiuari.Pomponius in Præcone. Ad veneris profectus eſt mane vetulus votum vt ſolueret, nũc operatꝰ eſt.Horatius libro carminum tertio. Vnico gaudens mulier marito Prodeat iuſtis opata diuis. Operationes ſacrificia dixiſſe veteres Acrõ & Porphyrio tradũt. Operam diuinis rebꝰ dare ꝓ ſacrificare dixit Valerius. Eius autẽ verba ſunt ex libro primo. Priſco (inquit) inſtituto rebus diuinis opa dabatur,quum aliquid cõmendãdum eſt, precatione,quum expoſcendũ, voto, quũ exoluendũ, gratulatione.

Operari.

Operã diuinis dare.

q̃ patior ornando extollẽdoq́ꝫ,ſic vt temet pulcherrime ab hoc epiſtolarum ſilentio, crebris de me ſermonibus redemeris. Nõ igitur amicitiam noſtram blandimẽtis iſtis & aſſentationibus indecoris & ineptis,atq́ꝫ optimo cuiq́ꝫ maxime ſuſpectis, addo etiã vulgaribus,fouem⁹.Non tñ vllo loco, vel ſtudio deſumus alter alteri,vel officio. Speciosa iſta & popularia beneuolentiæ oſtentamẽta quaſiq́ꝫ fucũ & pręſtigias,neq́ꝫ tu,arbitror,deſideras,& ego abominor. Vino aiunt vẽdibili ſuſpẽſa hedera nil opus.Et nos ergo faciem ſtrepitũq́ꝫ omnẽ,ſic doctos decet,aſpernemur,atq́ꝫ amicitię(qđ dicitur)perſonam detrahamus.Cæterum vt eo tandẽ deueniam,qua gratia tibi hanc epiſtolam ſcribere inſtituerã, cũ Franciſcus Gaddius Florẽtinus qui paulo ante legat⁹ iſtic agebat,vir vtriq́ꝫ noſtrũ coniunctiſſimus:forte,vt fit,in ſermone apud Laurentiũ Medicem nuper inieciſſet deſiderare te volumẽ,ſi quod hic emendatũ Dioſcoridis.haberemus:ſtatim nobis Laurentius,vt eſt homo tui ſtudioſiſſimus,pro more,auctoritateq́ꝫ mandauit,vt eam rẽ q̃primũ q̃ diligentiſſime curarem⁹. En tibi igitur librũ.mi Barbare, ſatis emendatũ, ni fallor,certe veterẽ.Tu cũ fueris vſus,ad me remittes non tam,quę tua eſt diligentia,incolumẽ,q̃ doctiſſima iſta notatum manu,quo precium volumini aliquod ex te,atq́ꝫ auctoritas accedat. Vale.

Virgili⁹ in Edylio qđ Cyris inſcribit. Violauerat inſcia ſedem, Dum ſacris operata deæ laſciuit. T. Liui⁹, li. xxxij. Conſules reb⁹ diuinis operam dederũt. Idem li. primo. Ipſum regẽ tradunt voluẽtem commentarios. Numæ,quũ ibi quędam occulta ſolemnia ſacrificia ioui Elicio facta iueniſſet, operatũ ijs ſacris ſe abdidiſſe, ſed non rite initum aut curatũ eſſe ſacrũ. Operã dare funeri, ꝑ adeſſe funeri. M. Cicero dicit lib. epiſto. ad Aticũ xv. Venerat, inquit,in fun⁹ cui funeri ego quoq́ꝫ operam dedi.

Thrichæ. Thrichę ſunt capilli aut filamenta ea quę in gallinarum pedib⁹ aliquãdo agglomerantur. θρὶξ enim τῆσ τριχὸσ,pilus capillus græcis dicitur. Qm̃ igitur gallinarum pullorumve gallinaceorum pedes thrichæ inuoluunt, thrichæ impedimenta dicuntur. vnde profectum inthrichare,quod impedire inuolvereq́ꝫ ſignificat,vt exthrichare,expedire,euoluere.

Tricas. Obiter dicim⁹. Tricam fuiſſe oppidum vetuſtum in Apulia,quod cum Apina deleuit Diomedes. Vnde authore Plinio,capi. x. lib. tertij vulgatum eſt prouerbium Apina & Trica,in eas res quę quum fuerint,non ſunt amplius. Apinas, Tricas,multitudinis numero alij proferunt. Quod eſt apud Ariſtotelem &c. Ariſt. lib. Ethicorũ octauo. Vt in virtutibus(inquit) alij habitu, alij actu poni dicũtur,ſic & in amicitia. Amicorũ enim alij ſil' viuentes gaudẽt ſecũ mutuo,mutuiſq́ꝫ ſe ꝓuocãt munerib⁹. Alij dormiẽtes aut locis ſeiũcti nõ operant̃ qđ:

Amicorũ genera,

ſed ita ſeſe habẽt,vt operent̃ amice.Loca naq̃ nõ diſſoluũt amicitiã abſolute,ſed opa=
tionẽ.Quę ſi diuturna fuerit,amicitię quoq̃ videt̃ obliuionẽ afferre.Vnde dictũ eſt.
Taciturnitas amicitias cõplures diſſoluit.Eadẽ ꝓpe ſentẽtia eſt apud Turpiliũ in
Demetrio.Nũc me,inqt,ex alioꝝ īgenijs iudicat:intercapedo quoꝝ amicitias leuat.

Silẽtioſus

Silẽtioſus a ſilẽtio dicit̃ is q̃ rari eſt ſermonis. Machinis.i.omni conatu.M. Cicero
nis imitatio eſt libro epl̃aꝝ ad Brutũ.Ad reliquos,inqt,hic quoq̃ labor mihi acceſ=
ſit, vt oẽs adhibeã machinas ad tenendũ adoleſcẽtẽ. Heroes arbitror duo nõ viri.In

Heroes.

ter lunę gyrũ & nymborũ ac ventoꝝ cacumina æreas eſſe aĩas quas appellitãt hero
as,lares.genios,q̃ aĩo nõ oculis videant̃.M.Varro putauit,vt memorię ꝓdit diuus
Auguſtinꝰ,cap.vj.ſeptimi libri de ciuitate Dei.Martianꝰ aũt Capella lib. de nuptijs
Philologię ſcdo.A medio (inqt) aeris vſq̃ ad mõtiũ terręq̃ cõfinia Hemithei Heroeſ
q̃ verſant̃.Qui ex eo ꝙ Herã terrã veteres dixerũt,Heroes nũcupati.Fuſius aliquã
to clariuſq̃ Plutarchus in vita Romuli ſcribit.Exiſtimandũ eſt,inqt, aĩos virtute
excultos nõ repugnãte natura diuino quodã decreto ex hoĩbꝰ in Heroas, ex Heroibꝰ
in Dęmones,ex his vero quũ penitus veluti in myſterijs purgati expiatiq̃ fuerint,
depoſita mortali oĩ ac terrena mole,nõ ciuili lege,ſed vt veritas & ratio dictat, in nu
merũ Deoꝝ referri,pulcherrimũ finẽ ac beatiſſimũ cõſecutos.Stoici(vt eſt apd̃ Laer
tiũ in vita Zenonis Cittiei)Heroas eſſe dicũt ſapiẽtũ aĩas corporibꝰ ſolutas.Sed quũ
ab hera.i.terra heroes appellatos putet Capella:qd ſup vocabuli eius origine ſentiat
Plato retuliſſe ne pœniteat.Is em̃ ĩ Cratylo ad hãc fere ſentẽtiã ſcribit,Semidei, inqt,
heroes ſunt ἀπὸ τοῦ ἔρωτοσ.i.ab amore appellati.Oẽs em̃ heroes vel ex amore Deo
rũ erga mulieres humanas,vel ex amore virorũ erga Deas geniti ſunt. Preterea ſi
hoc ſcd̃m priſcã Atticorũ linguã cõſideraueris,amplius intelliges. Repies em̃ ꝙ pau
liſper mutatũ eſt noĩs gratia ex ἔρωτοσ.i.ex amore:vñ ſũt heroes geniti.Aut repies
heroũ nomẽ ductũ eſſe ex eo ꝙ ſapiẽtes rectoreſq̃ fuerũt facũdi,& ad interrogãdum
diſſerẽdũq̃ prõptiſſimi.ἔρειν naq̃ dicere eſt.Quare vt modo dicebamꝰ, Attica voce
Heroes rhetores qdã & diſputatores & amatorij eſſe vident̃.Vñ rhetoꝝ ſophiſtarũ
q̃ genus Heroica proles exiſtit. Hęc ille.Sũt igitur Heroes medij ĩter deos & hoĩes,

Rhetores.

quoꝝ vxores aut filiæ Heroides appellant̃,vel Heroinę.Vt Hora.inqt &c. Hora.in
arte poeti.de comico decoro loquẽs ait. Nec Deus interſit,niſi dignꝰ vindice nodus
Inciderit.In poemate Dei alicuiꝰ pſona nõ introducit̃(vt ait Acron) niſi cũ res digna
interuẽtu eiꝰ exprimit̃.alioq̃ male ponet̃.Id autẽ fit pcipue, quũ rẽ aliquã q̃ fide capi

Deus qñ in=
troducẽdus.

nõ poſſit canimus.Nã qd Virg.in lib.æneí.ix.cõminiſcit̃,Regem Rutuloꝝ Turnũ in
Troianoꝝ vrbẽ ſolũ fuiſſe ingreſſum,ipſoſq̃ Troianos omneis in fugã vertiſſe,cre=
dẽdũ nõ videbat̃,niſi idẽ adiũxiſſet,Iuno vires animũq̃ miniſtrat. Seruius in cmẽ
tarijs in librũ Aenei.hũc locũ enarrãs.Ne ſit,inqt,incõgruũ vnũ tot occidiſſe,Iuno
nis dat auxiliũ.Horatiꝰ in arte Poetica,Nec deus interſit niſi dignꝰ vindice nodus,
Inciderit.Idẽ in librũ primũ negat inuocãdũ,niſi quippiã ſupra humanas vires req
rimus,Hinc Horatiꝰ in arte Poetica.Nec deus interſit.niſi dignꝰ vindice nodus In
ciderit.Vt hic.Nã nõ poterat p ſe irã Iunonis noſce.Item in nono,niſi adderet.Iuno
vires animũq̃ miniſtrat:quis crederet Turnũ euaſiſſe de caſtris?Hęc ille.Apud eũ=
dẽ in.ij.Aeneas ex Troia inter flãmã,inter tela,inter hoſtes excedere nõ creditꝰ fuiſ=
ſet,niſi ducẽte Dea.ſ.Venere. Nodus,vt idẽ ait lib.x.proprie denſa peditũ multitu
do eſt,ſicut Turma equitũ,vt lectũ eſt in diſciplina militari.Sed ꝓ difficultate accipi
tur,quę vix poſſit exolui.Vindice.Vindex eſt(vt ait Boethiꝰ in lib.cõmẽtarioꝝ pmo

Vindex.

in topica Ciceronis)q̃ alterius cãm ſuſcipit vindicãdã:veluti quos nũc procuratores
vocamus. Nodus ergo vindice dignus eſt is qui dignus eſt vt a falſo vindicet̃ inq̃

Fucus.
Preſtigię.

verū tāq̃ aſſeruatur. A ſilētio te redemeris.i.abiueris,deceſſeris, vindicaueris. Fucū .i.adulterinā oſtentationē & aduentitiā. Fucata em̄ res,colorata,alia eſt, & alia eē videtur. Prętigias.i.oſtētationē aliā q̃ res ipſa ſit. A pręſtringēdo pręſtigias appellari volūt. Pręſtringere em̄ vt ait Nonius Marcellus,eſt obtenebrare. Plautus ī milite. Pręſtringat oculorū aciē in acie hoſtibus. Inde pręſtigiatores dicūtur hi qui oculorū aciem ita pręſtringūt,vt res alię q̃ ſint videant. Vel quia eodē Marcello authore,præſtringere eſt tangere. vnde ſtrictiua olea,prouerbiū de hoībus his qui niſi percutiūtur caſtigēturq;,nihil afferūt vtilitatis.qđ Cicero in orōne pro L. Flacco dicit,Phrygē plagis ſolere fieri meliorē. Quū aūt naſum noſtrū quis ſtrinxit.i.percuſſit,aereas quaſdam imagines nos videre videmur, reſq; alię ac ſint nobis ſe vidēdas offerunt.

Vino vēdibili hedera nihil opus

Vino vendibili ſuſpenſa hedera nil opus eſt.prouerbiū ad hāc hic ſentētiā vſurpatū, ideo ꝙ ex ſe notū eſt,ꝓbatione nō indiget. Accōmodatur itē ad res præclaras & honeſtas,q̃ adeo ſunt manifeſtę vt exoticā nō deſiderēt cōmēdationē. Plautus in Pœnulo idē fere vſurpat. Inuēdibili(inqt)merci oportet vltro emptorē adducere. Proba merx facile emptorē inuenit.

Amicitiæ perſonā detrahere.
Perſona.

Amicitiæ perſonā detrahere,eſt verū te amicū exhibere, ac veluti pectore (vt aiūt) feneſtrato,quid intus habeas,oſtēdere. Permulti enim ſunt hoīes qbus cū pectore nō cōuenit frons. Qđ genus hoīes Cęcilius hiſce verſibus ab A. Gellio capite nono lib.x.adnotatis inſequitur. Nam ij ſunt inimici peſſimi fronte hilara, Corde triſti,quos neq; vt apphēdas,neq; vt mittas,ſcias. Perſona oris indumentū(laruam vulgo dicūt)a perſonando originē habet. Vox em̄ nō vaga neq; diffuſa,ſed collecta coactaq; vnū tm̄ habens exitū, claros magis & canoros facit ſonitus, vt idē ait Gellius capite.vij.quinti libri.

Perſonā lacerare.

Perſonam lacerare Pius in commentarijs Amphitryonis Plauti prouerbiū dicit haberi,qđ ſignificet propudioſo dedecore aliquē afficere. Imperitis em̄ ſcenicis pſona quū lacerabatur eo dedecore infamabātur, vt in ſcenā redire poſt hoc deforme ſibi putarent. Iſtic.i.apud te vel vbi tu es. Iſta manu.i.tua. Ad ſecūdam enim perſonam iſtud refertur ſępius. ASCEN.

Operā dare,cōe eſt vocabulū.i.laborem & operationem impendere. diſtinguitur autē per adiuncta,vnde operam dare non eſt ſacrificare:ſed operā dare diuinis,ſicut nō eſt generare aut coire:ſed operam dare liberis aut rei vxorię, nec eſt ſtudere, ſed operam dare ſtudio eſt data opera ſtudere,& ſic de conſimilibus. Heroes arbitror. ſubaudi vt.ordo enim eſt. Teſtis eſt medices & Mirandula,vt arbitror, Heroes duo non viri, A ſilentio te redemeris,id eſt a debito abſolueris & liberū te feceris a culpa,quā epiſtolarū ſilentio,id eſt nihil ſcribendo contraxeras. Vendibili dicit non venali,& recte vt cętera. Nam venale eſt quicquid venū datur, Vendibile qđ facile eo ꝙ eſt bonum venditur. Vt eo qua gratia. Pro cuius gratia. Vino vendibili &c.i. rei manifeſte bonę non opus eſt pręconio.

Venale.
Vendibile.
Brutū.

F.S. Surdis.vt elementis & rebus alijs ſenſu carētibus. Brutis.i.ſtolidis rationiſq; expertibus. Brutum enim vt ait Nonius Marcellus hebes & obtuſū dicitur. Lucre

Amicitię inimicitięq; beluis ac hominibus ex cœlo ſtellarūq; virtute defluūt. Homo vero homini moribus iudicioq; conciliatur. Quo fit vt arctior eius fit amicitia. Amicitiā in Politianū ſuā Hermolaus perpetuam fore pollicetur:ſeq; Laurentio Medici gratiā maiorem debere,q̃ reddere poſſit.

Hermolaus Barbarus Angelo Politi. Suo. S.D. XII.

SI ſurdis etiam brutiſq; rebus,amicitię,& inimicitiæ ſuę,non aliunde q̃ a Cœlo conſtant: quo & affectus cæcos, & quæ Græci ἀναλο

λόγκτα vocant,referimus accepta:quidni ſentiat hãc vim & homo?q̃q̃ intereſt:ꝙ ſtolida illa & muta ſemper inter ſe pro natura quæq; ſua diſſident: aut concordant vnius cœli merito: Sed hominem homini plerunq; mores & iudicia conciliãt: nec minore glutino: q̃ iſtæc ſiderum defluuia ferruminant : huiuſq; generis eſt amor : qui nos inuicem innexuit:& Herculeo nodo iunxit.Nihil mirum:ſi nec ſpatio tẽporis excutitur:nec locorum intercapedine conuellitur:nec officiorum ſilentio polluitur:nec alia quauis negligẽtię rubigine decoloratur.Certa opinione virtutis & doctrinæ tuæ natus,eadem opinione conſeruatur,alitur,augetur,te volente nolenteq; perennat: tãdiu hercule futurus:non dico me q̃diu ames,ſed q̃diu amare cogas:& iſte ingenii, & eruditionis tuæ fulgor obuerſetur oculis. Tunc amare potero deſinere:cum tu rem latinam deſerere. Sed de hoc ſatis. Dioſcoridem accepi:gratias & tibi, & Gaddio noſtro tam multas ago:vt quas Laurentio meo agam: homini clariſſimo,humaniſſimo, doctiſſimo:non habeam: habeam quas non ago.Atq; vtinam quandoq; poſſim referre. Multis nos magnus ille vir indies & ſtudiis accumulat, & officiis adobruit. Ego contra diu noctuq; retracto,ac recogito, non quemadmodũ rationem cum eo parem faciam (Quis enim poſſit hoc:niſi alter Hercules:aut certe alter Laurentius?) ſed quemadmodum plane intellegat : me apud eum eo loco eſſe cupere:quo qui magnitudinem ęris alieni,& profeſſione nominis,& magnæ fidei compenſatione redimunt. Vale.

tius libro tertio. An contractis in ſe partibꝰ obruteſcat? Pacuuiꝰ ĩ Hermiona. Et obnoxium eẽ aut brutũ,aut elinguẽ putes. Brutam terrã appellari Seruiꝰ in primũ æen. ſcribit, ꝙ ſtabilis ſit, quũ elementa cætera mobilia ſint. Iõ Iunius ſapientiam diſſimulans Brutus cognominatus ẽ. Poſthumius Albinꝰ de Bruto, vt ait Macrobius lib,tertio,Ea cauſa ſeſe ſtultũ brutũq; faciebat,groſſulos ex melle edebat. Brutã fortunã appellauit Pacuuiꝰ cuiꝰ hos vſus Cicero lib. rhetoricoꝝ ad Herẽniũ tertio aduocat. Fortunã inſanã eſſe, & cęcã,& brutã ꝓhibẽt philoſophi. Saxiq; ad inſtar globoſi ꝑdicãt eſſe volubilẽ, Quia quo ſaxum impulerit fors,eo cadere fortunam autumant. Cæcam ob eam rem eſſe vocant,quia nil cernat,quo ſeſe applicet.inſanam autem aiunt,quia atrox,incerta, inſtabiliſq; ſit, Brutam quia dignum aut indignum nequeat internoſcere. Belluæ quoq; quia carent ſermone,mutæ atq; irrationabiles vocantur,vt libro ſecundo ait

Brutoꝝ amicitię & inimicitię.

Quintilianus. Inter brutas ergo animātes amicitię inimicitięqꝫ intercedūt. Vt vulpi coruus eſt amicus, ardeolæ cornix, vulpes ſerpēti, merulæ turtur. Sed illa odijs inter ſe diſſident mutuis: aquila & draco, cornix & noctua, muſtela & cornix, miluꝰ & coruus, aquila & ardeola. Tauro quoqꝫ & aſino coruus aduerſarius eſt Lupus aſino, tauroqꝫ, & vulpi. Aliaſqꝫ generis inter animātes inimicitias Ariſtoteles capite

Inimicitię graues.

primo libri de natura animalium noni fuſius memorat. Aegithalli & Acanthylides vſqueadeo teſtatas gerūt inimicitias, vt eoꝝ etiā mortuorū ſanguis cōmiſceri non queat. ꝙ ſi forte miſcueris, fluit ſeparaturqꝫ, vt ait Plutarchus in libro de differētia inter odium & inuidiā inſcripto. Scorpio & crocodilus ſe interimūt. Ideoqꝫ Aegyptij inimicū inimico congreſſum ſignificātes ſcorpionē crocodilūqꝫ pingunt, vt libro. ij.

Ferruminare.

ait Orus Apollo. Glutino. i. coniūctione. Defluuia. i. influentiæ. Ferruminant. i. coniungūt, conglutinant. Plautus in Milite. Nō placet, labra labellis ferruminauit acre malum. Plinius capite quarto libri triceſimiſeptimi. Fabuloſa arbitror quę adijciūtur: recenter ea ſi vratur ferrū aut æs ferruminari. a ferrumine. i. ferri inter ſe glutino formatum. Hoc autē ferri inter ſe glutinū Glaucus Numa Pompilio regnāte inuenit, vt ait Eutropius libro rerū Romanaꝝ p̃mo. Hermolao Barbaro illud dat vitio Scala, ꝙ hoc verbo vtatur, eūqꝫ eam ob rē appellitat ferruminatorē, vt poſtea videre poſſis. Herculeo nodo iunxit. i. arctiſſimo vinculo & prope indiſſolubili nos

Herculeus nodus.

copulauit. In hanc enim ſententiam prouerbium vſurpatur. Nodus Herculis dicitur quo vulnus obligatur, & a ſtricto nodo reſtrictiuū noſtri vulgo appellant. inde obligare vulnus dicimus. Cicero lib. Tuſcu. quęſtionū ſecundo. Collocet in cubili, vt vulnus obliget, Dicitur etiam ſerpentū nodus in caduceo. Itemqꝫ nodus vxoriæ ʒonæ, quam concubitu primo maritus diſſoluit. Ea quo intelligas facilius, exempla ſubdimus. Plinius capite. vj. libri viceſimioctaui. Vulnera, inquit, Herculis nodo p̄ligare mirum quātum ocyor medicina eſt, atqꝫ etiā cottidiani cinctas tali nodo vim quādam habere vtilem dicuntur: quippe quū Hercules eum prodiderit. Hæc Pliniꝰ. Eum eſſe Herculis nodum Sabellicus in annotationibus in Pliniū tradit, quem dracones in Mercurij caduceo complicati ſuo nexu imitarentur. Macrobius ab hac ſententia non diſcedit. In libro enim Saturnalium primo, Caduceum, inquit, Aegyptij

Caduceū.

in ſpecie draconū maris & fœminæ coniūctoꝝ figurauerunt Mercurio cōſecrandū. Hi dracones parte media voluminis ſui inuicem in nodū quē vocant Herculis obligantur, primęqꝫ eoꝝ partes reflexę in circulū preſſis oculis ambitū circuli iungūt. Et poſtmodū caudę reuocant ad capulū caducei, ornāturqꝫ alijs ex eadē capuli parte naſcētibus. Caduceū (vt ait Plinius capite tertio libri viceſiminoni) anguium effigie circūdata ad pacis argumētū exteræ gentes fecerūt, propterea ꝙ ouoꝝ genus quoddam qđ anguinū appellant, efferatoꝝ concordiæ cauſa videt̃ eſſe. Higinius tamē aliā adducens rationē ad hanc fere ſententiā ſcribit. Mercurius, inquit, in terrā Arcadiā proficiſcens, dracones duos coniūctis corporibus ac conuolutis inter ſe dimicantes conſpicatus, virgam (quā ab Apolline pro lyra donata acceperat) inter vtrūqꝫ proiecit. eā ob rē diſcedentibus ipſis anguibus, eā virgulā pacis cauſa conſtitutā eſſe dixit Mercurius. Quæ cauſa fuit, vt cum caduceū facerent, implicatos duos dracones circum virgulam facerent, qđ Mercurio fuerat pacis initium. Super Herculis nodo Pompeius non tacuit. Cingulo (inquit) noua nupta pręcingebatur, qđ vir in lecto ſoluebat, factū ex lana ouis. vt ſicut illa in domū ſublata coniūcta inter ſe ſit, ſic vir

Herculis proles.

ſuus ſecū cinctꝰ vinctuſqꝫ eſſet, Hinc Herculanec nodo vinctū vir ſoluit ominis grā, vt ſic ipſe felix ſit in ſuſcipiendis liberes, vt fuit Hercules, q liberos ſeptuaginta reliquit. Fuit putauerim Herculis nodū appellari a clauę eiꝰ nodoſę nodo inenodabili.

Nodoſam fuiſſe Herculis clauam Virgilius libro Aen.viij.dicit.
Hic vero Alcidę furijs exarſerat atro
Felle dolor.rapit arma manu,nodiſq; grauatum
Robur. Herculeum ab Hercule inflectitur,Sillius Italicus libro primo.Herculei
ponto cœpere exiſtere colles.Virgilius libro Aen.tertio.Hinc ſinus herculei (ſi vera
eſt fama) Tarenti Cernitur.Herculanū appellitant multi.Priſcianus tamē Hercu=
linū nō Herculanū ab Hercule facit.vt a Verre Verrinū,a colle collinū:a folle folli=
num.Id in libro tertio prodit Priſcianus.Vinxit q̃ iunxit potius legēdum videtur.
Profeſſione nominis.i.nomē dando,& ſe,qđ vulgus ait,obligando,Magnę fidei cōpē=
ſatione.i.dato bono & fideli ſponſore.Redimūt ſe.i.ſe liberāt a creditoris (vt ita dicā)
vexatione.

ASCEN.

Quo.i.ad quod cœlū.aut legendū cui.Referimus accepta.i.cognoſcimus nos de=
bere quaſi ab illo acceperim⁹.Affectus cęcos.i.ratione carentes & incognitos,& ἀναι
τιολόγητα.i.innocuas & ſimplices aut(vt dicūt)neutras locutiones,rationeſq; aut
ſtudia.Nā ἀναίτιος,inſons,culpa carens,& innocuus dicit,Logos aūt ſermo,ora=
tio,ratio,verbū & ſtudiū. Quas agā.i.agere.i.verbis & geſtib⁹ ferre debeā,nō habeā:
habeā in aīo quas nō ago.Vt Valla docet gratiā aut gratias referim⁹ re,agimus ver
bis & ſignis,habemus aīo.Vnde pulchra eſt in cōtextu alluſio,eoq; pulchrior ꝙ repe
tito verbo licet in diuerſa ſignificatione nō interponit coniūctionē. Venuſtius enim
dicit,non habeā:habeā quas non ago,q̃ ſic,habeam autē &c. Aeris alieni.i.debiti &c.
Hoc eſt,qui cū multa debeant redimūt.i.liberant ſe a debitis,profeſſione nominis.i.
debiti,aut profitendo nomen,vt qui ſe militię alterius addicunt,& cōpenſatione.i.re
poſitione & ſolutione magnę fidei. Tractū eſt a rebus quę ad pondus accipiuntur &
redduntur.Vnde compenſatio eſt quaſi ad idem pondus redditio.

Hermolao patriarchę facto cōgratulatur Politianus,ꝙ certū
virtutis ſuę habeat teſtimoniū,gratulatur doctis,quorū Her=
molaus perfugiū eſt,gratulatur huic ætati qua fortuna ex cæca
oculata facta ſit.Eūq; ad ſequendam fortunam pontificatus ma
xime hortatur.

Angelus Politianus Hermolao Barbaro Suo. S.D. XIII.

EXplicare non poſſem literis Hermolae:quā=
ta mihi lętitia prandenti nuper ſecum Lau
rentius Medices te patriarcham factū eſſe
Aquileienſem nunciauerit. Ego vero tanto ſum ex
ea re gaudio,tantaq; voluptate perfuſus:vt in ipſo
quoq; diſcubitu (quid enim manifeſta negem?) ge=
ſtierim:exilierim:lętum,feliceműq; nūciū vix ipſe me
capiens proclamauerim.Et nunc gratulor tibi:gra=
tulor doctis omnibus:gratulor ſeculo Hermolae.
Tibi ꝙ hoc etiā tuarū virtutū,pręmiū dixerim an

F.S.Patriarcha
id eſt pōtificum
princeps.Patri
archas autē pri
mo fuiſſe qua=
tuor autumāt,
Romanū,An=
tiochenū,Alexā
drinū,Hieroſo
lymitanū.Poſt
ea his adiunctū
fuiſſe Conſtan=
tinopolitanū,
tum quū termi
nata eſt cōtro=
uerſia de ſum=
mi pōtificatus
ſede,Romæ ne,
an Conſtātino=
poli eſſet.Plati=
na in libro de vi
tis pontificum
meminit.Aqui=

teſtimoniū publice acceperis. Nā q̄uis antea quoqꝫ multis magnificiſqꝫ fueris ornamētis affectus: tamē hoc vnū procul excellit:atqꝫ eminet; nō modo quia maius:aut quia genere diuerſum: ſed ꝙ per eū quaſi gradū:breui putaris altius aſcēſurus. Doctis vero:ꝙ is vir ad maximas proueheris dignitates, cui ſemper hoc hominū genus:atqꝫ hęc ſecta vitæ plurimū placuit. Etenim ſummo loco natus:amplis opibus innutritus:egregiis honoribus perfunctus:& faſtigiū diſciplinarū ꝑpe omniū tenes: & profeſſores ac ſtudioſos artiū bonarū, q̄uis humili fortuna plerūqꝫ ſumus:ita cōplecteris,& amas:vt æque cunctis tuę quaſi maieſtatis faſces ac vexilla ſubmittas. Seculo autē:ꝙ inſigne aliqđ habet: quo iā ſtare audacter aduerſus & vetuſtatē poſſit: & poſteritatē.ſ. qa veluti recuperaſſe nunc oculos cæca prius fortuna videri poteſt:dum cumulare honoribus eū geſtit:in quo virtutū pœne omniū quaſi qdā cōcētus exauditur. Tu igitur:& ſi virtute ipſa clarior es:atqꝫ,vt puto,lętior,q̄ virtutis pręmio:debes tamen hanc & tēporibus & literis diligentiā: ne fortunæ deſis:neu vota noſtra deſtituas: ſed incumbas, inſteſqꝫ fauori quantū potes:non quidē ambitu infami:qui philoſophum dedecet: ſed his potius artibus:quæ te carū bonis:admirabilem prope vniuerſis reddiderūt. Equidem,qđ ad me attinet:quādo aliter ſuffragari non licet illud vſquequaqꝫ præſtabo: ne quā occaſionem vel tui celebrandi nominis:vel conciliandę tibi,colligendæqꝫ beneuolentiæ prætermittam.

Vale.

Aquileia. leia eſt Colonia latina ī agrū gallorū deducta. vt ait T. Liuiꝰ libro.xl. Geſtierim. Geſtit, vt ait Sex. Pōpeiꝰ qui ſubita felicitat eexhilaratꝰ, nimio corporis motu ꝑter conſuetudinē exultat. Summo loco.i.ſummo genere. Tuę quaſi maieſtatis faſces & vexilla, &c.id eſt quū honoribus ampliſſimis fungare, te tamen omnibus amicabilē atqꝫ familiarem pręſtas:quanto ꝙ maior es (vt Ciceronis ē ſententia) tanto te geris ſubmiſſiꝰ. Quum eñ magiſtratus faſces ac imperatorē vexilla præcedebant. hi ſuperciliosam frontem ſibi habendam eſſe putabant. Pompeius, vt in eiꝰ vita Plutarchus ſcribit, quum obuiam Metello veniſſet iamiam conuēturus, lictori faſces ſubmittere iuſſit. M. Cicero in prooemio libri de Claris oratoribus ad Brutū. Quum, inquit, in maximis cauſis verſatus eſſes, & quū tibi ętas noſtra iam cederet, faſceſqꝫ ſubmitteret: ſubito in ciuitate quū alia ceciderunt, tum etiam ea ipſa, de qua diſputare ordimur, eloquentia. Faſces qui ante magiſtratus præferebātur e betulis

ex Gallia allatis facti erant.Honores pro magiſtratibus atq; ſacerdotijs vſurpant. Honores.
Cicero libro de officijs primo.Miſerrima eſt omnino ambitio honorũq; contentio.
Inde honorati qui magiſtratum gerunt,quiq; beneficiati vulgo dicuntur. Cæca
prius fortuna &c.Fortunam veteres pinxerunt cæcam,inſanam,ſuper lapidem ro=
tundum conſiſtentem,vt Cebes Thebanus in Tabula meminit.Rationem ex Pacu=
uio prius diximus. Cæcam,inquit,ob eam rem eſſe vocãt,quia nil cernat quo ſeſe ap Fortuna & eiꝰ forma.
plicet.Demetrius Phalereus (vt ait Diogenes Laertius) non diuitias tantũ cæcas
aſſerebat,ſed illarum quoq; authorem fortunam.Fortunã ſine pedibus manus tãtũ Diuitiæ
& alas habentẽ Scythę pingebant,vt ait Q.Curtius libro ſeptimo.Apud Smyrneos cęcę,
Fortunæ ſimulachrum capite polum fulciebat,& manu altera Amaltheæ cornu re
tinebat.Bubali ſtatua a Pauſania deſcribitur.Hęc ex Crinito. Plinius itẽ Fortunã Fortuna
cæcam appellat.Verba eius ex capite ſeptimo libri ſecundi hæc ſunt. Toto (inquit) cęca,
mundo & locis omnibus omnibuſq; horis hominũ vocibus Fortuna ſola inuocat
& vna nominatur:vna accuſatur,vna agitur rea,vna cogitatur,ſola laudatur,ſola
arguitur,& cum conuicijs colitur,volubiliſq; a pleriſq; & cæca etiam æſtimata,va=
ga,inconſtans,incerta,varia,indignorumq; fautrix.huic omnia expenſa,huic omĩa
feruntur accepta,& in tota ratione mortalium ſola vtrãq; paginam facit, Aliaq; de
Fortuna ſcribit permulta. De Virtutis aduerſus Fortunam cõtumelia dialogum
non indignum ſcitu.Lucianus ſcripſit.Q. virtutis pręmio.Nam honor pręmiũ vir
tutis eſt.Ne fortunæ deſis.i.vt fortunam tuã ſequare, qui ad põtificatum maximũ
iam gradũ aſſecutus es.Ne vota noſtra deſtituas qui te ponti.max.videre cupimꝰ.
Ambitu infami.quã vulgo dicimus ſimoniã.de quo leges permultæ latæ ſunt.

ASCEN.

Explicare non poſſum literis.i.exprimere.Cõgratulatur Hermolao Barbaro ꝙ
patriarchatũ Aquileieñ.inijt.quę tñ res illi parũ ꝓſpere ceſſit. Nã ſenatũ Venetũ qa
in legatiõe publica rẽ ſuã curauerat,vſqueadeo offendit,vt exuli ſimilis paulo poſt
mortuꝰ ſit.Prãdẽti ſecũ.reciprocatio apta:qa ordo eſt: Laurẽtius nũciauerit mihi
prãdẽti ſecũ.Pręmiũ dixerim.Honeſtũ dicẽdi cõpẽdiũ,ſubaudit eñ,neſciã aut dubi=
tẽ vtrũ rectius dixerim ꝙ acceperis ꝑmiũ &c.Altius. vt ad ſummũ põtificatũ. Q. is
vir.i.ꝙ tu q talis es vir. Faſces & vexilla ſubmittas.i. inſignia tua deprimẽs te quaſi
in ordinẽ redactꝰ parẽ oĩbꝰ etiã ĩferiorib̃ꝰ geras.tractũ ex hiſtoria Romana.Clarior
es.nõ facile eſt videre quõ qs clarior ſit in oculis ꝑſertim hoĩm virtute q̃ virtutis ꝑ=
mio,q honor eſt.Nã virtus expers ꝑmij,hoc eſt honoris nullũ hic illuſtrẽ facit vi=
deri.Eſt tñ quis reuera maior & beatior virtute q̃ virtutis ꝑmio:& etiã in oculis ſu=
perorꝫ clarior quodã modo,quia qui ꝑmiũ virtutis ſine virtute aſſequit:nobis qd=
clarus,ſuperis autẽ obſcuriſſimus eſt.Dixi quodã modo,qa verũ ꝑmiũ & iuſte im=
pẽſum nemo aſſequit ſine re cui debeat.Equidẽ.i.ego quidẽ.Quãdo.i.quoniã.

Gratias agit Politiano Hermolaus, ꝙ fortunis ſuis hic tantũ gratulatus ſit. animi deinde ſui gratitudinem in Laurentium Medicem teſtatur.

F.S. Iudicium amici fallitur. Amicus enim de amico æſti=mat amplius, q̃ æſtimandum ſit,eumq; plus æquo laudat. Ideo Lęliꝰ a Fã nio laudatus.

Hermolaus Barbarus Angelo Politiano Suo. S.D. XIIII.

QVod ex ſecundis rebus meis lætitiã incre=
dibilem conceperis: neq; nouam rem feci=
ſti,nec mihi non præuiſam:imaginationeq;

præſumptam. Noui quanta propenſione:atq; adeo inductione animi:prouinciam duram, & inexplicabilem ſuſceperis : ornandi & tollendi nominis mei. Qꝫ conſtans & pertinax & addictus in eo fueris : Qꝫ rem tuam videaris agere:cum meam agis. Itaq; nihil ſum miratus : ꝙ rationibus tuis conſultum putaueris : cum meis eſt prouiſum. Habeo tibi & ſemper habebo gratias : non ſolum vt amico & beneuolo: ſed vt Politiano : id eſt vt homini doctiſſimo. Plus enim eſt a Politiano, q̃ ab amico laudari. Teſtimonium & iudicium amici fallitur : Politiani etiam amantis non fallitur. Laurentio: non minus principi tuo q̃ meo: indies plura, & maiora debeo. Teſtis eſt ipſe. In magno verſor periculo:ne in tanto meritorum eius erga me cumulo,& ingratus, & barbarus eſſe videar. Vale.

ei apud Ciceronem in libro de amicitia ita reſpondet. Tu autem Fanni qui mihi tantũ tribui dicis,quantũ ego nec agnoſco nec poſtulo, facis amice. Cęca ergo amici iudicia tradunt. Plutarchus in libro quo pacto poſſis adulatorem ab amico dignoſcere, in ſcripto. Quiſquis (inquit) amat:hallucinatur ac cęcutit in eo quod amat, Authore item Platone in Phędro,amantes præter modum dicta & facta laudibus efferunt,partim quia verẽtur ne offendant:partim quia propter cupiditatis ardorem in iudicando falluntur.

ASCEN.

Secundũ. Aduerſum Secundo. Qꝫ ex ſecũdis r.m.&c. Secũdũ accipitur ꝓ cõmodo & proſpero,ſicut aduerſum econtrario ꝓ incõmodo & hoſtili. Vtrũq; aũt dictũ videt̃ ꝑ metaphorã ſumptã a fluuio qui ſecũdus.i.ſequens & a tergo veniẽs nauigãtibus cõmodus & vtilis eſt:aduerſus incõmodus & inutilis atq; etiã cõtrarius. Vnde factũ eſt verbũ ſecũdo, vt Dij veſtra incepta ſecũdent.i.proſpera faciãt aut fauore ꝓſequant̃. Particula ꝙ,ſatis apte in pn̄cipio locat̃. vt hic & ſupra epiſt.xj. Qꝫ ad te iã diu &c,imperiti ꝓ vt ponũt cũ verbis optandi,iubẽdi,aut volẽdi. vt Vellẽ ꝙ bene viueres. vbi dicẽdũ,vt bene viueres,vel te bene viuere. Nã ꝓ ꝙ & vt cũ verbo indicãdi,optãdi aut coniũgẽdi, venuſte infinitũ ponas. Cõceperis,ꝓ cõcepiſti:ſed elegãter interdũ ſubiũctiuũ ꝓ indicatiuo vſurpamus. vt apud Comicũ: Si pergis abiero.i.abibo. Nõ tñ id faciẽdũ eſt ſine delectu. Nã in illo comico videt̃ modoꝝ permutatio. vt dicẽdum putes,ſi perrexeris abibo, aut abiero:& hoc loco habet nõ nihil elegãtię verbũ cõceperis potius q̃ cõcepiſti. Imaginatione pręſumptã.repete nõ: vt ſit,feciſti rẽ nec nouã,nec mihi nõ pręſumptã &c. Pręſumptã,pręceptã. vt Aen.vj. Omnis pręcepi. Et vtrũq; recte: nõ ſic autẽ q nimiũ ſibi ſumẽtes vocãt pręſumptuoſos. Qꝫ.i.quantũ: videaris.ſ.tibi agere rẽ tuã. cum.i. quando agis meã. Et barbarus alludit ad cognomentum ſuum.

Qꝫ.

Monimenta quædam antiquitatis (cuius ſtudioſus eſt Politianus) ad eũ Põponius mittit. precaturq; vt locũ ex Valerio Flacco Politianus ipſe interpretetur. Poſtremo literas a Laurentio Medice in cõtubernalis ſui Fabricij cõmendationem impetrari poſtulat.

Pomponius Lętus Angelo Politiano ſuo.S.D. XV.

SEriusq̄ opinabaris ab amiciſſimo fieri: diſtuli ad te mittere quod ſummope legere optabas. Cauſa fuit neſcio quis: qui ſe intra paucos dies daturū Quintilem, & Sextilem mihi pollicitus eſt: reꝗ; is longius opinione mea traxit. Ipſe tandē vt creditori, qui vel pręcipuus es, ſatiſfacerē: q̄ apud me erant diligentiſſime exſcripſi. A Venuſia Apulorum relata ſunt marmorea in tabula: obſcuro loco ibi latebant fragmēta aliarum tabularum, vbi annus integer erat: coniūgi nequiuerunt, ꝙ multa deerant: illinc tranſlata Arianū, ſumma cura, q̄ ſupereſt tabula ſeruatur. Mitto & q̄dā monimēta rerū eodem in loco reperta: & placitura tibi vt exiſtimo amatori vetuſtatis. Romę fere idem, ſed multo āte, verum fine caret. Si habere cupis, reſcribe. q̄q̄ quid hoc dixerī, cū facile intelligam, te plurimū id quęrere: ſed videbatur optabilius ſi popoſceris. Scias oīa q̄ apud me ſunt tua eſſe. Duo a te ſum peliturꝰ: alterum ſtudio, alterum auctoritate cōficies. Illud eſt: apd̄ Valerium Flaccum in quinto libro, cum loquitur de Chalybibus populis apud quos ferrum repertum eſt: Quid ſibi velit Indigena. quod ſequitur corruptum eſt: & ſtatim duo carmina quæ ſequūtur, fabulam habent mihi incognitā. Forte Apollonius aliquid de ea re ſcribit. Tuum limatiſſimū iudicium expecto: qd̄, mea ſententia, quicunq; profitemur literas, veneremur neceſſe ē. Sed de ingenio ſcio qd ſcripturus ſum. Illd̄ alterū erat: vt vnicis literarū fautoribꝰ: Laurētio, ac filio me cōmendes. Ab Laurētio tua opa obſecro īpetres lr̄as non vulgares: ſiue ad Ioānē Tornabonū: ſiue ad orato

F.S. Quintilem & Sextilem menſes in tabula quadam vetuſtiſſima inuentos dare ſe Pomponiꝰ pollicitus erat Politiano. Venuſia vrbs eſt ī Apulia: de qua Plinius capi. x. lib. tertij. Chalybes Iuſtinus eſſe in Hiſpania ſcribit: cuius verba ſūt ex libro vltimo: quum de Hiſpania loquitur. Pręcipua (inqt) his quidem ferri materia: ſed aqua ipſo ferro violentior. Quippe tēperamēto eiꝰ ferrum acrius redditur: nec vllum apud eos telū ꝓbatur: quod non aut Bilbili fluuio aut Chalybe tinguatur, Vnde etiā Chalybes fluuij huius finitimi appellati: ferroq; cæteris pſtare dicuntur. Hęc ex Iuſtino. Sunt & alij Chalybes ī Aſia. de qbꝰ Dionyſius in li. de ſitu orbis ad hāc prope modū ſententiam ſcribit. Tibarenis (inqt) aſſident Chalybes hominu genus duriſſimū:

Venuſia

Chalybes

Tibarenī.

qui quoniam eã ſunt regionẽ cõſecuti: quæ nulli eſt prorſ⁹ ob ariditatem apta cultui: in ea quã dicerũt arte mirifice profecerũt. Nunq̃ enim elaborando ferro, parandiſq; ad bella armis a malleis neq; ab incudib⁹ diſcedũt. Totaq; illa regio fumo cõtecta ardere igne videtur: & ferramẽtoꝝ ſtructuris ictibuſq; ĩhorreſcere. De quib⁹ Valeriũ Flaccũ putes intellexiſſe. Põponi⁹ Mela. lib. j. dicit. Chalybes eſſe populos Aſiæ: apud quos fluuius Thermodõ fluit. Plini⁹ capite. lvj. ſeptimi libri tradit ærariã fabricã a Chalybib⁹ vel (vt aliis placet) a Cyclopib⁹ inuẽtam. Ferruꝫ aũt Heſiodus dicit inueniſſe in Creta eos qui Dactyli Idæi appellati ſunt. Fabricã ferrariã (vt idẽ Plinius tradit) inuenere Cyclopes. De Chalybũ ferro Virgili⁹ lib. Geor. j. India mittit ebur: molles ſua thura Sabęi. At Chalybes nudi ferrum.

rem Florentinorũ in commendationẽ Fabricii cõtubernalis mei: qui, vt prędicat, notiſſim⁹ eſt Laurentio, aliaſq; Florẽtiæ negocia Reguli fauentini egit. In pręſentia cum ſit expeditur⁹ quędã honeſtiſſima in curia Romana: auctoritatẽ Laurentii, quę plurima eſt: vehemẽter accedere cupit. Effice tu hõ nõ minus literatiſſimus q̃ integerrim⁹, vt voto fruamur. Bene valeas. Romæ. Decimoſexto Calendas Aprilis. M.cccclxxxviii.

ASCEN.

Quintilem & ſextilẽ. i. feſtos dies eorũ mẽſium. Credã loqui de Calẽdario vt nũc vocamus ethnico Romanorũ: quod nuper ad me allatum eſt.

F.S.

Putẽ imortalitate donatũ. Honeſtũ eſt loquendi gen⁹ quũ lętitiã dicis maximã. Sic. M. Cicero in oratiõe poſt reditũ i ſenatu. Itaq; patres cõſcripti, qđ ne optanduꝫ qdẽ eſt homini, imortalitatẽ quãdam p̲ vos adepti videmur. Et libro epi. iij. Qđ ſcribis te a Cęſare quotidie plus diligi immortaliter gaudeo. Et Ouid. lib. Meta. xiiij. Quẽ ſi mõ poſſe videre Fata

Pomponio gratias agit Politian⁹: veret tñ vt bõa fide excripta ſit tabula. Valerij verſus emẽdat interpretaturq;. A Laurẽtio impetraturum ſe literas in Fabricij cõmẽdationẽ ſperat.

Angelus Politianus Pomponio Lęto. S. D. XVI.

Vas a te nup accepi literas: ita gratas habui, mi Pomponi, vt me ab iis putẽ ĩmortalitate donatũ. Sed & Semẽſtre Calendariũ mire fuit gratum: & quã ais tabulã bello Marſico factã: quę ſi eadẽ eſt, quã Romę obiter legerim vereor vt ſatis ex fide ſit excripta. Siqdẽ Aimilius nõ Aemilius erat in ſaxo. Quã eandẽ diphthõgũ etiã ſup ipſa Pãthei teſtudine adnotauerã. Qꝫ vero etiã (ſi diis placet) de obſcuris poetarũ me cõſulis: hõ oĩs literaturę cõſultiſſim⁹: atq; id mihi ex amore tribuis, qđ tibi ex vero debet, intelligo q̃ tibi debeã, q̃ mihi faueas: quãtũ oneris ſuſtineã.

Dicam tñ quod ſentio:tibiq́ꝫ ſi nõ rẽ ipſam, ſtudium certe meũ,voluntatẽq́ꝫ ꝓbabo. Verſiculi ipſi quos vere mendoſos putas,hi ſunt videlicet.

Indigena ęterni rupem Iouis:hinc tibi mauors
Dant virides poſt terga lacus:vbi deſide mitra
Fœta ligat:partuq́ꝫ virum fouet ipſa ſoluto.

Hos equidẽ ita legẽdos arbitror.

Inde Genetæi rupẽ Iouis:hinc Tibarenum
Dant virides poſt terga lacus:vbi deſide mitra
Fœta ligat,partuq́ꝫ virum fouet ipſa ſoluto.

Vt ſit ſenſus:poſt Chalybas promõtoriũ Genetęi Iouis dant poſt terga:hoc eſt prænternauigãt. Tũ virides lacus Tibarenorũ:virides ſcilicet q̃m pecore abundãt:atq́ꝫ ob id paſcuis: quib⁹ ſcilicet Tibarenis mos eſt:vti a parturiẽtibus,iamq́ꝫ etiã partu liberatis vxoribus,viri in lecto mitrati collocẽtur:& ipſi vice puerperarum foueant: curẽturq́ꝫ. Quod ex Apollonio mira breuitate tralatũ:cui⁹ ĩ libro ſecundo ſunt hi verſus.

Poſt hos aũt q̃primũ deinde Genetęi Iouis arcem
τοὺς δὲ μετ᾽ αὐτίκ᾽ ἔπειτα γενηταίου Διὸς ἄκρην
Flectentes acti ſunt præter Tibarenida terram.
γνάμψαντες,σώοντο πὰρὲξ τιβαρηνίδα γαῖαν.
Vbi poſtq̃ vtiq́ꝫ ſuſtulerũt ex viris filios vxores,
ἔνθ᾽ ἐπεὶ ἄρκε τέκωνται ὑπ᾽ ἀνδράσι τέκνα γυναῖκες,
Ipſi quidem ſuſpirant lectis decumbentes.
αὐτοὶ μὲν στενάχουσιν ἐνὶ λεχέεσσι πεσόντες,
Capita reuincti. illæ autẽ rurſus nutriunt epulis
κράατα δησάμενοι. ταὶ δ᾽ αὖ κομέουσιν ἐδωδῇ
Viros:& lauacra partualia ipſis miniſtrant.
ἀνέρας, ἠδὲ λοετρὰ λεχώϊα τοῖσι πένονται.

Addũt interp̃tes Apollonii:ſcriptũ id etiã a Nymphodoro in Tiſinomis:tũ Genetęũ promõtorium a Genete fluuio vocatũ:in quo tẽplũ ſit hoſpita=

ſemel dederit,cœlũ accepiſſe videbor. Et apd̃ etiã Terẽ. tm̃ in Heauton. Clinias de re cognita amica geſtiẽs. Deorum vitã,inqt, adepti ſum⁹. Marſi Italię ſunt populi vl tra Picenũ habitantes a Marſo filio Circes appellati. quũ Sãnites libertatẽ Romãę ciuitatis & cõionẽ aſſequi vellẽt: repulſam paſſi a Romãis deſciuerũt, vñ Marſicũ exarſit bellũ. Corfiniũ em̃ Pelignorũ metropolim cõem vniuerſis Italis ciuitatem demõſtrãtes eãq́ꝫ tranſlato noĩe Italicam appellãtes,cõtra populũ Romanũ receptaculũ,ꝓpugnaculũq́ꝫ cõſtituerunt:adunatiſq́ꝫ cõplicibus impatores creauerũt. Biennio bellũ cõtra Romanos ꝓtraxerũt: donec ꝑfectũ eſt vt ĩ ciuitatem cõiter vocarentur: cuius rei gratia tãtum belli conflatum fuerat incẽdium. Marſicuꝫ autẽ ideo nominatum eſt bellũ:

lís Iouis quẽ Xenion appellant. Idẽ eodẽ libro ſic ſcribit Apollonius.
Prope vero habitãt affluentes agnis Tibareni
Ἄγχι δ᾽ ναιετάουσι πολύῤῥηνες τιβαρηνοὶ,
Iouis hoſpitalis Genetæam ſuper arcem.
ζηνὸς εὐξείνοιο γενηταίην ὑπὲρ ἄκρην.
Quo loco πολύῤῥηνες ab agnorũ copia dicti. Vñ viri des lac⁹ erudite dixit Valerius: ob paſcua, vt arbitror. De Tibarenis etiã Orpheus in Argonauticis poſt Chalybas meminit ſtatim: & eoſdẽ Strabo lib. xii. Tibarnos appellat. Quod autẽ de Eribote quęſieras, fuit is filius Teleõtis: de quo ſic idẽ ſcribit Apollonius libro primo.
Dicebatur aũt Eurytionq́ꝫ & robuſtus Eribotes
Εἵπετο δ᾽ Εὐρυτίων τε καὶ ἀλκήεις Ἐριβώτης
Filii: hic quidem Teleontis, ille vero Iri actoridę.
Υἱες· ὁ μὲν τελέοντος, ὁ δὲ Ἴρου ἀκτορίδαο.
Nempe hic quidem Teleontis inclytus Eribotes,
Ἤτοι ὁ μὲν τελέοντος εὐκλήεις Ἐριβώτης,
Iri autem Eurytion: ſimul & tertius erat Oileus.
Ἴρου δ᾽ Εὐρυτίων. σὺν καὶ τρίτος ἦεν Ὀϊλεύς.
Literas cõtubernali tuo cõmendatitias ad oratorẽ Florentinũ paulo negocio impetrabimus a Lautio Medice: qui ſi mihi quaſi vni e minutioribus literatis nihil nõ indulget: cur quicq̃ tibi literarũ principi deneget? Vale: & ſi quid te dignum ex antiquitate habes: participa queſo nobis tui cupidiſſimis: Et Vaſinio dic ſalutẽ meis verbis. Florentię. Quarto Kalen Mart. M.cccclxxxviii.

quoniã a Marſis rebellãdi ſuſcitatũ fuerat initiuꝫ pſertim a Pompeio. Hęc ex Strabonis lib. v.
Portenta. Marſici belli fuit portentũ. Mures em̃ Lanuuij clypeos argẽteos arroſiſſe, Plini⁹ ca. lvij. octaui libri meminit. Eodẽq́ꝫ authore ca. iij. libri ſeptimi inter initia belli Marſici elephantẽ ancilla peperit. & lib. de diuinatiõe prĩo ſcribit Cicero in belli huius initio deoꝝ ſimulacra ſudauiſſe. ſanguinẽ fluxiſſe. diſceſſiſſe cœlum, ex occulto auditas eẽ voces: q̃ pericula belli nũciarẽt. Vereor vt ſatis, id ẽ metuo ne ſatis fi
Aimilius deliter trãſcripta ſint. Aimilius nõ Aemili⁹ erat ĩ ſaxo. Politian⁹ capite Miſcellaneorũ. xliij. Aimili⁹ (inq̃t) p eo q̃d ſit Aemili⁹, alicubi Romę in antiq̃s ſpectatiõib⁹ adnotauim⁹. Oĩo aũt quũ ſupra teſtudinẽ Pãthei aſcendiſſem⁹: fragmẽtũ ibi marmoreũ cũ eiuſcemodi ſcripturę veſtigijs
Pantheon. offẽdim⁹. Pantheõ aũt tẽplũ fuit in vrbe Roma vltori Ioui, Cybele, Cereri, reliq̃s dijs oĩb⁹: vñ ei nomẽ factũ ẽ dicatũ. Nã Pãtheõ q̃ſi deoꝝ oĩm dr̃. Bonifaci⁹. iiij. ab ĩpatore populi Romãi Phoca tẽplũ hoc ĩpetrauit: q̃d eiectis gẽtiliũ ſimulacris, in honorẽ beate Marię virginis. oĩmq́ꝫ martyrũ quarto idus Maij dedicauit: q̃d beatę Marię rotundæ appellatũ eſt. Poſtea vero ad Martyres. Authores ſunt Põponius Lętus in lib. de

Romanis antiquitatibus.& Platina in libro de vitis Pontificum,Diphthõgum. Ve
teres maioris rei ſermones cũ diphthongo & quadã dignitate ſcribi voluiſſe, Agræ=
tius author eſt. Si dijs placet.Parentheſis eſt pulchra:qua antiqui indignantes,aut *Si dijs placet.*
indignitatem alicuius temeritatẽve admirantes vtebantur.& fere ironice.Macrobi⁹
libro Saturnaliũ tertio.Neqꝫ id cõfiteri Craſſus erubuit: ſed vltro etiam(ſi dijs pla
cet)gloriatus eſt cenſor.Cicero libro de finibus bonorum & malorum.ij.Quoniam
(ſi dijs placet)ab Epicuro loqui diſcimus.Idem libro Tuſculanarũ quæſtionũ quin
to.Qua gloria cõmotus Epicurus exoritur: cui etiam (ſi dijs placet)videtur ſemp
ſapiens beatus.Quintil.libro.viij.Vitia prius demõſtrare aggreſſi ſumus:vel hoc
vitium ſit.quod κακόφατον vocatur:ſiue mala conſuetudine in obſcœnum intelle
ctum ſermo detortus eſt:vt ductare exercitus & patrare bellum apud Salluſtium
dicta ſancte & antique,ridentur a nobis:ſi dijs placet:quam culpam nõ ſcribentium
quidẽ iudico ſed legentiũ.Hac ominatione Titus Liuius præſcatet. Probabo tibi.i.
faciam vt approbes.quæ locutio doctis eſt familiaris.Inde Genetæi &c. Valeri⁹ Flac *Genetæus.*
cus.v.Argonauticon libro dicit Argonautas tranſiuiſſe Amazones , Chalybes, Inde *Iupiter.*
Genetęi rupem Iouis &c. Genetęus iuppiter eſt quem Genetæ colunt.Genetas au=
tem Chalybes & Tibarenos tanq̃ ſibi propinquos,Plinius ca iiij.ſexti libri nominat,
Ammianus Marcellinus lib.xxij. Chalybibus Tibarenos dicit eſſe finitimos. A Ge=
netæo promõtorio Genetas appellatos eẽ putat Hermolaus Barbarus. Explodẽd⁹
fortaſſe non eſſet qui Genetęum Iouem,id eſt genitorem appellatũ diceret. vt Gene=
tiam generationis deam Romanos coluiſſe, Plutarchus in Problematis meminit.
Venus item γενετυλλὶσ Græcis dicit.Nam γενέτη ſtirps & natiuitas eſt. Tibare= *Tibareni.*
ni Chalybas attingunt:quibus in riſu luſuqꝫ ſummum bonum eſt.vt Pomponius
Mela lib.primo ſcribit.Tibareni viros ſeniores ſuos præcipitare ſolebant:vt Hyrca=
ni rapaci auium generi,Caſpij canibus exponere,Meſſagetæ epulari.Author eſt Eu
ſebius cap.iij.libri de euangelica pręparatione primi. Tibarenos eſſe paſtores ouiũ
præſtãtiſſimos,Dionyſius in libro de ſitu orbis meminit.Xenion.i.hoſpitalem. Ho *Xenion.*
ſpites,pauperes,ſupplices,eſſe ſub Iouis tutela prodit,Homerus libris Odyſſeę ſexto
& nono.Virgilius in primo Aeneidos.Iuppiter hoſpitibus nam te dare iura loquũ
tur.ξένιοσ enim hoſpitalis dicitur:& ξένιον hoſpitalitatis munus. ξένοσ peregrinus
hoſpes.ξενικὸν hoſpitium.Attende præter hæc Xenodochium appellari gręcis,quod
hoſpitale vulgo dicunt.quodqꝫ hoſpitale dei vel infirmariam vocant, id Noſocomiõ *Xenodochiũ.*
Græci appellant. νόσοσ enim morbus: & κώμη vicus dicitur. Orphanotrophion: *Noſocomiõ.*
vbi parentibus orbi nutriuntur.Ptochotrophion,domus ad alẽdos mendicos ere=
cta.Gerontocomium:vbi alimonię ſubminiſtrantur ſenibus viribus ob ętatẽ ſene=
ctam deſtitutis.Quod aũt de Eribote. Valerius Flaccus libro argonauticon primo
argonautas ennumerãs de Eribote ait.Tunc cælata metus alios gerit,arma Eribo=
tes.Paulo negocio.i.facile

ASCEN.

Semenſtre,nũc vulgo ſemeſtre vocant:rectius tamẽ a ſemis & mẽſis ſemẽſtris for
matur. Conſultiſſimus.i.peritiſſimus,doctiſſimus. Sic dicit iuris conſultus & iure
conſultus:inter q̃ ſiquid diſcriminis eſt.id videtur:ꝙ iureconſultus eſt,quem ſuper
iure conſulimus:eo ꝙ iuris peritum putamus:iuris autem conſultus:qui conſilia
iuris callet:& ita iuris peritus eſt.Ex vero,ex iuſto,ex debito. Verum enim pro iu
ſto paſſim a doctis vſurpatur.Iintelligo.antiquo more,quo in compoſitione literæ *Verum.*
fere integrę manebãt.

Lucretium quem commodato dederat Politiano Pomponius repetit.In laudando eodem Politiano occupatur. Petreium ire Florentiam,vt ex Politiani lima dependeat,dicit. Medicibus cōmendari ſe exoptat.

Pomponius Lætus Angelo Politiano.S.D.XVII.

IAm tempus appetit eruditiſſime & candidiſſime Italorum.vt Lucretii libros remittas:vt vir integer fidem ſoluas.Dabis ferēdos ad vrbē Petreio hoī fidei ſūmæ: qui celebritatē tui nominis cū cæteris noſtri ordinis amat, colit,veneratur.Nam quiſquis eſt qui de ſe bene ſenſerit,gratulari plurimū debet ſęculo noſtro: cum tales habeat viros quales maiores noſtri in ſūma gloria habuiſſe duxiſſent.Data opera Florentiam ſe cōfert:vt te ſępius viſat,& vt totus ex lima tua pendeat.vtinam & mihi liceret.Cū de altitudine tui ingenii cogito,non poſſum non admirari:cur noſtri graculatim,& ſturnatim(vt ita loquar)ad te nō aduolēt.Legi opus tuū: in quo apertiſſime doctrina quadā ſingulari veteres ab inferis reuocaſſe videris.Sed parcius in p̄ſentia:prędicatione mea non indiges.Satis enim tuo labore clarus es. Verum quoties de aliquo ſublimi interpretatio eſt:vnus Politianus occurris. Ego quid de perſpicaciſſimo ingenio tuo ſentiam,vna epiſtola & longa quidem explicui,q̄q̄ in ea re quid longum eſſe poteſt?Credo diſtuliſti carmina Lucretii remittere.propter variarum diſciplinarum occupationē. Opſecro, atq; opteſtor effice vt ad ſuum Quirinum redeant. Habeo quędam vetuſtiſſima monimenta: quæ cum videris, opſtypeſces admiraberiſq;:ꝙ nuper effoſſa,erutaq;,& inuēta,in illa tua obſeruatione reperiātur. Qua de re diuinitatem quandam in te eſſe intellego: vt vere animus tuꝰ ſit de cœlo ſumptus ignis.Dii te ſeruent.Commē

F.S. Appetit id ē prope eſt. ſoluas fidem,i.facias q̄d promiſiſti hoc ē remittas. Ex lima tua totus pēdeat,id eſt formetur omnino: detractiſq; ſupfluis ingeniū eius poliatur. A fabris autē ferrarijs dicta eſt metaphora:quorum opera elimata in officina pendēt. Graculatim & ſturnatim.i. gregatiꝫ & cateruatī. Graculi eñ & ſturni gregatim volare ſolēt. Eſt aūt ſturnus(vt ait Ariſtoteles capi.xxvj.libri de natura animalium noni)niger, albis diſtinctus maculis,magnitudine merulę. Sturnorum generi (inquit Plinius capi. xxiiij. libri decimi)propriū eſt cateruatiꝫ volare:& quodam pilę orbe circumagi, omnibꝰ in mediū agmen tendētibꝰ. Graculus(vt,M.Varro lib. de lingua latina primo ſcribit) dictꝰ eſt eo ꝙ gregatim volet. Q̄d non placet Quintiliano libro eniꝫ primo. Cui inq̄t, non poſt Varro

Graculatim

Sturnus

Graculus.

da me Medicibus patri & liberis literarum patro
nis. Deinde plurima ſalute Demetriū impartias.
Vale. Romæ. Ante. V. Cal. Iunii.

nem ſit venia: q
agrū ꝙ in eo aga
tur aliquid, &
graculos. quia
gregatim volent
dictos Ciceroni perſuadere voluit. A vocibus auium hoc nomen factum idem
Quintilianus putat. Varro idem libro de re ruſtica tertio graculos eſſe dicit congre
gabiles. Homeri interpres in fine lib. Iliados. xvij. Troianorum cum Græcis de Pa=
trocli cadauere pugnā ſcribēs: Queadmodum (inquit) ſturnorum vel graculorum
multitudo aera implet clāgoribus, quū accipitrē minoribus cladē auibus minitan=
tem intuentur: ſic ſub Aenea & Hectore Græcorum iuuenes in magno clamore iam
pugnę obliti, pedē referebant. Veteres ab inferis reuocaſſe videris. id eſt veterum nō
fuit doctrina alia q̃ ſit tua, vel locos ſcriptorum veterum ita obſcuros, vt niſi ab his
enarrari nō potuiſſent, ita perfecte enarraſti, vt eos a morte reuocaſſe viſus ſis, qui
id te docerent. Opſecro opteſtor & opſtypeſces ſcripſit Pomponius quod in mon=
mentis antiquis, quorum ſane q̃ ſtudioſius erat. vt arbitror, iuenerit. Id aūt & Qui Quirinus.
rinū ꝓ dominio ne imiteris iadmoneo. Quirinū. i. ad me qui eius ſū, Quirin⁹. i. dn̄s.
Quirinus. eñ dn̄s dicit: vel q̄a κοίρανος καὶ κύριος dn̄s Gręcis appellatur. Quo noīe
appellatus eſt Romulus ꝓpter vrbis Romę dn̄ium niſi cū Lactantio ſentimus poſt Opſtypeſce=
mortē eū fuiſſe appellatū Quirinū: ne eū fuiſſe hoīem hoīes putarent. Opſtypeſcere re.
non obſtupeſcere in codicib⁹ his q putant emendatiores, dedita opa ſcriptū eē autu=
mē: vti Bn̄dictus Philolog⁹ apd̄ Virg. lib. Aenei. j. Obſtypuit prīo aſpectu Sidonia
Dido. obſtypuit nō obſtupuit legēdū putat. Donati eñ Tyberij cōmētariū, oēſq; ve
tuſtos codices obſtypui & obſtypeſcere dicit hr̄e. Nā y. & v, eā inter ſe hn̄t affinitatē:
vt quū ex græcis latina facis vocabula, y modo immutatū ſerues: mō in u. cōmutes.
In quo poſteriore Aeoles imitamur: q authore Priſciano lib. j. y ſono u ſoliti ſunt ꝓ
nūciare. vt δάκρυον lachryma. μαρσύπιον marſypiū. Lachrumas tn̄ & lachrumare
veteres dixiſſe: nūc quoq; Marſupiū dici nō ignoram⁹. φυγὴ fuga: μῦς: mus: πορφύ
ρα purpura: στυπεῖον ſtupa: a ſtypādo ſtupā eē appellatā Serui⁹ dicit in lib. Aen̄. v.
Eſt aūt ſtupa qd̄ lini cortici eſt ꝓximū. vt ait Pli. ca. j. libri vndeuiceſimi. Vn̄ ſtupa= Stupa.
tū malleū author idē appellat: quo arefactū linū in ſaxo tūditur. Stupā (ait Pōpei⁹)
linū īpolitū appellant Gręci Dorij. Stupeus funis eſt ſtupis cōtortis fact⁹. Virg. in
ij. Aen̄. Stupea vincula collo Intēdūt. Vn̄ ſtypare naues. i. ſtupis rimas obturare: qd̄ Stypare
cū ſit, ſtupę cōdēſant: quare factū eſt vt ſtypare ſit cōdēſare. Virg. in. j. Aen̄. Aut quū
liquētia mella ſtipāt. Iſtē ſtypare ꝓ ſignificatu haud lōge diuerſo vſurpat. Regina iq̄t
ad tēplū forma pulcherrima Dido Inceſſit magna iuuenū ſtypāte caterua. In̄ ſtyps Styps.
appellat merces ipſa q̄ pricipū ſtypatorib⁹ nūerari ſolet. Stypare ergo dicim⁹: & ſty
pere dicere poſſis, Permulta eñ ſūt hui⁹ gn̄is verba: q̄ quū primi ſūt iclinamēti, acti
ua ſunt quū ſcd̄i neutra. vt albo, nigro, dēſo, placo, ſedo. i. facio albū, nigrū, dēſū, placi
dū, ſedatū. Albeo vero. nigreo, dēſeo, placeo, ſedeo. i. fio albus, niger, dēſus, placid⁹, ſeda=
tus. Nā (vt ait Plaut⁹) plus ſapio ſedēs, & authore Ariſto. ſedendo & quieſcēdo fit aīa
ſciēs & prudēs. Stypo ergo. i. dēſo. & ſtypeo fio dēſus. Stypeſcētis eñ hoīs ſenſus & mē
bra q̄ſi cōdēſant. Quin tn̄ obſtupeſcere vt ſtupā dicere poſſis nō negam⁹: ſed etiā ob=
ſtypeſcere dici poſſe docem⁹. Obſtipeſcere tn̄ ꝑ iota, & obſtupeſcere fortaſſe dicere poſ=
ſis: vt libet & lubet: vt carnifex & carnufex. ſic enim antiqui dicebant per u, vt libro
primo teſtis Priſcianus. De cœlo ſumptus ignis. De animo locutus Virgilius lib.
Aenei. ſexto ait. Igneus eſt ollis vigor, & cœleſtis origo. vnde extingui hominem vt Extingui.
ignem dicimus. Allusum eſſe putem ad Promethei hoīem e limo factuz. quod opus.

admirata Pallas Prometheo eſt pollicita daturam ſe ad cōſummatam operis perfe-

Ignis furto ſurreptus ctionem quicquid ex cœleſtibus optaret. In cœlum ergo a Minerua eleuat⁹, cœleſtia corpa flammis animata eſſe videt omnia: ferulam rotis Phœbi ſupponit: eaq; accenſa furatū ignem in terram deportat: hoīſq; ficti pectori apponens eū facit animātē.

ASCEN.

Appetit. Iamt empus appetit.i.appropinquat: ſed ita fere vt quodammodo appetere aduētum ſuū videatur: vt appetente vere apud Liuium.i. ſic diſpoſito tempore vt ver videatur appetere adeſſe. Veteres ab inferis reuocaſſe videris. cauda heroica priſcis idoneis ſummopere euitata. Senſus autē mihi videtur vt ſit: ita veterum ſcripta reſtituiſti vt eos ab inferis reuocaſſe videaris: nam ſic prius inuerſa erant eorū ſcripta, vt ipſi ſoli ea reſtituere poſſe credantur. Aut ab inferis.i.ab interitu &c. Ad ſuū Quirinum redeant: aut herum, aut Romanū. Nam Romulus Quirinus dictus eſt. Animus tuus ſit de cœlo ſumptus ignis. de hoc ſatis Sylulus. Vnde Horati⁹ vocat animum diuinæ particulam auræ.

F.S.

Antiqui mores. Antiquis moribus id eſt honeſtis. Antiquitas enim honeſta, bona, ſobria, modeſta fuit. Author eſt Plato in Philebo, Priſcos fuiſſe nobis præſtantiores, diiſq; propiquiores. Huic conſentaneum illud Horatij ex libro carminum tertio non eſt. Damnoſa quid non īminuit dies? Aetas parentum peior auis tulit Nos nequiores, mox daturos Progeniem vitioſiorē. Stratocles apud Rutilium Lupum. Quæritis, īquit, nouam rationē adminiſtrandæ reipu. At reperire meliorem, q̄ a maioribus accepiſtis, non poteſtis.

Lucretium diuti⁹ detētum remittit Politianus Petreio ſe cōmodaturuз pollicetur. In capeſſendis laudib⁹ arrogātiā deuitat.

Angelus Politianus Pomponio ſuo. S.D. XVIII.

LVcretium Petreio dedi: quē tibi iā redderet. Vah tā ſero īquis. Fateor: ſed nō pl⁹ negligētia mea, q̄ tuę hūanitatis fiducia: dū alia ex aliis in quib⁹ opera ponatur, occurrūt, dilatus hic in quadriēniū liber eſt: q vel triduo potuerat abſolui. Cęterū ego Pōponii mei memor, q quidē neſcit offēdi, a Politiano pſertim, prętuli audacter officio cōmodū. Petreio nondū frui licuit, vt optabam, pbo, & antiquis moribus hoīe. Iā tū peregre aberam: cum ille Florentiā: ſtatimq; pegrinationem meā ruſticatio excepit. Spero tñ dierū paucorū iacturā, vt in vrbē reuerterim⁹: inrupta (qd aiūt) copula ſarciet. Quas ī me laudes cōfers: q̄q̄ agnoſcere ſalua frōte nō auſim: tñ ob id gratiſſimas habui: qm̄ cum nec irriſio in iſtos mores, nec adulatio cadat: neceſſe eſt laudatio hęc aut ex amore in me nimio, aut ex vero pficiſcat. Quorū cū ſit vtrūq; mihi glorioſum: alterū diu in votis, alterū etiā ſupra vota eſt. Monimēta illa q̄ narras antiquitatis, iāiā tractare, cōplecti, adorare geſtio.

Per fortunas imperti,ſi quid habesquod excellat. Medices noſtri vnice tibi fauent. Demetrius autem ſalutem ſibi a te dictam totidem verbis remuneratur. Vale. In Fæſulano vi. Idus Auguſt. M. ccccxci.

Vnde illud Phauorini philoſophi ad adoleſcentem quedã priſce nimis loquẽtem dictum apud. A. Gellium capit. x. primi libri. Viue moribꝰ ꝑteritis, loquere verbis prҿſentibus. Maſſilienſes mores optimos appellat Plautus. cuiꝰ verba hæc ſunt ex Caſina. Vbi (inquit) tu es qui colere mores. Maſſiliẽſes poſtulas? Nã (vt Valerius ait lib. ij. titulo de ĩſtitutis ãtiquis) Maſſilotica ciuitas ſeueritatis cuſtos fuit acerrima. Iacturam ſarcire. M. Cicero libro epiſtolarum familiarium tertio in eadem re dicit ſarcire vſuram, Tanq̃ vſum intermiſſum coniungere & compẽſare. Perficiam, inquit, profecto, vt longi temporis vſuram, qua ruimus intermiſſa noſtra conſuetudine, & gratia & celebritate, & magnitudine officiorum meorum ſarciam. Iacturam inrupta copula ſarcire, eſt damnum leue facile compenſare ac redintegrare. Eſt enim copula vinculum colli, vt quo canes copulantur. Ouidius. libro Metamorphoſeos. vii. Copula detrahitur canibus. Idem libro Triſtium quinto. Vtq; canem pauidæ nactum veſtigia ceruæ, Luctantem fruſtra copula dura tenet. Ad homines refertur. Cornelius nepos in vita. T. Pomponij Attici. Id, qđ erat difficillimum efficiebat, vt inter quos tantæ laudis eſſet ҿmulatio, nulla intercederet obtrectatio, eſſetq; talium virorum copula. Horatius libro carminum primo. Felices ter & ampliꝰ. Quos irrupta tenet copula, nec malis diuulſus querimonijs Suprema citius ſoluet amor die. Copula, ĩquit Acron. proprie dicitur cuiuſlibet rei duplex numerus, vnde tractum eſt vt & matrimonium copula diceretur. Plautus in Epidico. In manibus geſtant copulas, vſurpat pro loris duplicibus ad verberandum accommodatis. Sarcire autem eſt ĩtegrum facere, vt Sext. ait Pompeius. Sarte pro integre ponebant. Ob quam cauſam opera publica quæ locantur vt integra prҿſtentur, ſarta tecta vocnatur. Vnde ſarta tecta prouerbialiter pro integra re dicuntur. Plautus in trinummo. Sarta tecta tua præcepta vſq; habui mea modeſtia. Prouerbij huius Politiani profecta eſt ratio a copulatis canibus, quorum fere ſimiles ſunt homines amici, quibus eadem eſt voluntas. Canum autem copulҿ ſi diſſutҿ ſunt, canes ſpatio paruo, aut paruo tpe diſcedunt. ipſҿq; eorũ copulæ facile pñt ſarciri, & ad copulandos canes iterum aptari. qđ difficilius factu eſſet ſi fractæ eſſent copulҿ. Sarcire enim ſuere aliquãdo ſignificat. Martialis, Calceus eſt ſarta terq; qua terq; cute. Salua fronte. i. ſine pudore, vt qui ſunt inuerecundi propudioſiq; frontẽ perdidiſſe dicuntur. Frontem enim ideo dictam putant, ꝙ animi indicia ferat. Plinius capite triceſimoſeptimo libri vndecimi, Homini inquit frontẽ triſtitiæ, hilaritatis, clementiæ, ſeueritatis indicem eſſe. Pudore frontem rubeſcere, timore vero palleſcere ſcribit. A. Gelli. capi. vj. lib. vndeuiceſimi. Inde fricare frontem i. pudorem abijcere, qui inuerecundi ſunt, dicuntur. Quintilianus lib. ix. Aliqua nõnunq̃ aduerſariis dicuntur, vt Caluus Vatinio, perfrica frontem, & dic te digniorem qui prætor fieres q̃ Catonem. Per fortunas. ſup. tuas te oro. Fortunas in numero multitudinis in partem bonam accipi. pro his. ſ. quҿ bona dicimus ignotum non eſt. Remuneratur. i. reddit. Munero & muneror, vt imptio & impertior pro ſignificatu eodem vſurpatur. Auſonius in Periocha libri Iliados Homeri ſeptimi. Hector Aiacem gla

Mores Maſſiliẽſes

Copula.

Sarcire.

Sarta tecta

Frontem

Fricare frõtem.

Munerare Munerari.

dio, Aiax Hectorem baltheo muneratur. Muneraꝛ q̃ munerat vſitatius eſſe innuit Nonius Marcel. quum munerat pro muneratur vſurpari dicit. Illudqꝫ Turpilij ꝓfert. Dat vltro ac munerat q̄d ab illo abſtulit. A. tñ Gelliꝰ in alia eſſe ſententia videt. Cuius verba ſunt ex capite. xij. libri duodeuiceſſimi. Verba patiendi, inquit, pro agẽtibus in omnibus ferme veterum ſcriptis reperiunt, ex quibus ſunt pauca iſta, quę nunc meminimꝰ. muneror te pro munero, ſigniſtcor pro ſignifico, ſacrificor pro ſacrifico, aſſentior pro aſſentio, fœneror pro fœnero, pigneror ꝓ pignero. Quũ tñ non eadem voce hac ætate vſurpentur oĩa, certa nõ eſt Gellij ſententia.

ASCEN. Prætuli officio. i. debito facto, cõmodũ. i. vtilitatem meam. Cũ ille Florentiam: ſup. venit. ſatis elegans eclipſis. Frons in qua ſedes pudoris, pro pudore accipit & pro indicatione affectionum. Vnde Iuueanlis. Fronti nulla fides. Quorũ vtrũqꝫ. ſcilicet aut laudari falſo ex amore, aut vere ex iudicio. alterũ. ſ. laudari abs te ex amore, diu, id eſt iãdiu in votis. i. deſiderijs eſt, alterum. ſ. laudari abs te ex iudicio, etiã ſupra vota eſt. Per fortunas. ſ. te oro, imperti. i. participem fac.

F.S. Secundum te pro te. Vt apud Valerium maximum libro ſecũdo. titulo de iure triũphandi. Itaqꝫ Luctati, q̃uis adhuc tacueris. ſecundum te litem do. T. Liuius libro. xxij. Secundum plębem iudices in litem dari dixit. i. pro plebe ad litẽ. Litem dari. i. iudicari. litem proceſſum vulgus appellat. A. Gelliꝰ capite. x. quinti libri. Litẽ cũ Euathlo conteſtatur. ἀντιστρέφειν, id eſt retorquere, reflectere, contrauertere, reciprocare. Hoc ãt ſumptum eſt ex eo Gelliano capite, quod nuper citabamus. cuiꝰ illud eſt principium. Inter vitia argumentorum longe maximum eſſe vitium videtur eorum quæ ἀντιστρέφοντα greci dicũt. Ea q̃dã ex nr̃is nõ hercle nimis abſurde reciproca appellauerũt. Reliq̃

Lis.

ἀντιστρέφειν.

Cum Pico Guarinus agit vter eorum diſcipulus aut p̄ceptor iure appellandus ſit. Heptaplus Pici. i. liber de ſeptiformi dierũ geneſeos enarratione, commendatur. Guarinus gaudet abſentẽ ſe a Laurentio Medice Politianoqꝫ laudari.

Baptiſta Guarinus Ioan. Pico Mirandulę. S. D. Epiſtola. XIX.

NOndum cõcedo ſcd̃m te litẽ dari oportere. Nã facile poſſum tuas iſtas captiones in te ἀντιστρέφειν. Si tibi p̄ceptor ſum: cur mihi nõ obſeq̃ris? ſi nõ ſum: cur me p̄ceptorẽ appellas? Neqꝫ ideo nomen hoc recuſo, ꝙ te diſcipulũ ſpernã, quẽ mihi p̄ceptorẽ aſſero: ſed ꝙ tuã doctrinã & veneror, & p̄dico: in qua te neqꝫ vnguiũ meorũ nota, neqꝫ trãſuerſi calami ſigno, neqꝫ miniata cęrula, neqꝫ obeliſco deniqꝫ, aut aſteriſco notare poſſũ genꝰ: tñ ꝓmouiſſe mihi cõſciꝰ ſũ. *Sed* in nouũ q̄dã genꝰ (vt vĩdiciarꝫ video) ĩcidimꝰ dũ tu mihi eã poſſeſſionẽ aſſerere cõtẽdis, q̃ ego cedere conor. Quę vnq̃ rhetorꝫ cã huiꝰ gñis actorẽ, aut reũ habuit? Ego mihi Pice nũq̃ in hac pugna tibi hęrbã porrigã, niſi priꝰ bona cũ gr̃a compoſuerimus, vt (q̃ñ aliter nõ ſuccũbis) vterqꝫ no

ſtrũ alteri prçceptor pariter, & diſcipulus iudice
tur.Sed omiſſis iocis ſeria agamus: Et Heptaplꝰ
tua,& tu ipſe,tibi merito placere potes: cum oĩa
doctorũ hominum puncta ita ſis aſſecutus, vt ne
in tabellç quidem latebra,liuor vllꝰ appareat.Idẽ
in reliqs ſcriptis eiuſdẽ facilĩꝰ tibi datũ iri ſperã
dum eſt,cũ vſus etiam acceſſerit ,qui ſolet ĩ ſcri=
bendo magiſter haberi optimus.Quod ad me at
tinet,gaudeo vehementer laudato viro,& ab oĩ=
bus ac vbiq; laudando Laurentio , me in ore eſſe:
addito prçſertim Politiani calculo, cuius ego co
pioſam,& arcanam multiplicis diſciplinæ lectio=
nem ita cõplector,vt admirer:ita admirot,vt cõ=
mendare non deſinam.Quo fit vt extra doctrinæ
aleam me ab illo poni,triumphi inſtar exiſtimem
Q; librorum meorum indicem petis , id mihi &
laborioſum eſt,& inutile.?Satis erit ſi pro tempo=
re poſtulatis meis inſeruies. Nunc Martianũ Ca
pellã,& Senecç qſtiões naturales opto, ſi mõ ema
culati ſint codices.Nã q apd nos ſunt,opa Sibyl=
lç indigẽt.Eos ſi ĩpreſſos emere poſſim, gratiꝰ mi
hi erit.Sin minus,nõ longo poſtliminio tui ad te
redibũt. Vale ſpecimẽ bonarũ diſciplinarũ,meq;
amare pge.Ferrariç.No.Decẽ.M.cccclxxxix.

legere poſſis. Si ti
bi pceptor ſũ. Ex
tat Pici ad Gua
rinũ epiſtola, cu
ius illa ſalutatio
eſt. Ioannes Picꝰ
Baptiſtç Guari=
no pceptori ſuo.
S.Epiſtolæ illud
eſt principium.
Quid contrahis
frontem?an q cõ
tra q̃ prçceperis.
atq; ideo iniuria
tibi inſcripſerim
prçceptori? Si p=
ceptor non es,iu
re tuis non ſto p
ceptis, ſi pceptor
es,iure te appel=
lo pceptorem. Ca
Captio.
ptiones.i. ſophi=
ſticas argumen=
tatiões.Inibi Gel
liꝰ. Potui (inqt)
huic tuç tã ãcipi
ti captioni iſſe ob
uiã. Vnguiũ mo
rum nota &c. q̃
ſcripta minꝰ pro
bamus, ea delere
ſolemus vnguiũ
nota ſi calamus
nõ adeſt,aut trãſ

uerſa ruga calamo facta.Miniata cçrula.T.Põponio Attico mos fuit,ſiq̃ parũ pbaſ
Miniata cæra.
ſet ĩ ſcriptis Cicerõis, ea cæris miniatis,id eſt rubris notare. Cicero libro epiſtolarũ
ad Atticũ.xv.His lr̃is ſcriptis me ad συντάξεισ(.i.cõmẽtatiões) dedi, q̃ qdẽ vereor
ne minio ac cçra tua plĩbꝰ locis notãda ſint,ita ſũ μετεωροσ.i.aĩ pendẽs , & magnis
Obeliſcus.
cogitatiõibꝰ ĩpeditꝰ.& lib.xvj.Nr̃m opꝰ(inqt) tibi pbari lçtor,ex q̃ añ ipa poſuiſti,q̃
mihi florẽtia ſũt viſa tuo iudicio.Cçrulas.n.tuas miniatlas extieſcebã. Obeliſco aut
aſteriſco.i.neq; ſupuacanea re neq; diminuta. ὀβελὸσ.n.καὶ ὑποκοριστικῶσ.·.& p di=
minutionẽ ὀβελίσκοσ,latine veru aut virgula iacẽs ſic.i.dicit,q̃ vſi ſunt veteres ec=
Aſteriſcus.
cleſiaſtici in teſtamẽto veteri,qd̃ inſtr̃m alij vocãt.Nã ſi qd fuiſſet inuentũ qd̃ in He
braico codice nõ legeret,id tanq̃ ſupfluũ atq; ſubdititiũ obelo notabat,q̃ſi iugulandũ
confodiendũq;.Aſteriſco vero ab eo grçcis dicit ἀστὴρ,id eſt a ſtella appellato,notaba=
tur id quod Hebrçus codex haberet,Grçcus non haberet. veluti ſtella eẽt ad illumi
nandũ.Neq; obeliſco neq; aſteriſco digna,ſunt ea quæ nec ſupflua ſunt nec obſcura,

Vidiciæ. nec diminuta. Vindiciarum genus. Budæus noſter in Adnotationibus in Pādectarum libros poſt multa alia ſubtiliter atq; prudenter de vindiciarum lite diſputata, tandem, Vindicias, inquit, hodie recredentiam vocamꝰ. Quod ex verbis Aſconij Pædiani in Verrinas Ciceronis intelligere poſſumus. Lis vīdiciarum (inquit) eſt, quū litigatur de ea re apud prætorem, cuius incertum eſt q̃s debeat eſſe poſſeſſor: ideoq; qui eam tenet ſatiſdat pro præde litis vindiciarum aduerſario ſuo, quo illi ſatiſfaciat nihil ſe deterius in poſſeſſione facturum de qua iurgiū eſſet, rurſus ſponſione ip̃e prouocatus ab aduerſario certæ pecuniæ aut æſtimationis, quam amittat, niſi ſua ſit, de qua contendit, hæreditas. Prædes ergo dicuntur ſatiſdatores locupletes pro re de qua apud iudicem lis eſt, ne interea qui tenet, diffidens cauſę poſſeſſionem deteriorem faciat, tecta diſſipet, excidat arbores, culta deſerat. Hæc Budæus ex Aſconio Pædiano. Quibus verba hæc ſubſcribit. Ex ſupradictis ſatis (vt opinor) apparet, Vindiciarum litem eam eſſe, qua controuerſę rei poſſeſſionem fiduciariam petimus, interea dum lis de re ipſa aut de poſſeſſione diſceptatur, quam recredētiā dicimus. Fiduciariam autem appello, quam ſub manu regia poſſidere vocant. Hæc ille. T. Liuiꝰ libro ab vrbe condita tertio. Aduocati puellæ, quum Virginium reipub. cauſa abeſſe dixiſſent, biduo affuturum ſi nunciatum ei ſit, iniquum eē abſentem de liberis dimicare, poſtulant vt rem integram in patris aduentum differat, lege ab eo lata Vindicias det, ne patiatur virginem adultam, famæ prius q̃ libertatis periculum adire.

Vindicius Authore Feſto Pompeio Vindiciæ appellantur res eæ, de quibus controuerſia eſt. De quibus Cincius ſic ait. Vindiciæ olim dicebantur, quæ ex fundo ſumptæ in eius allatæ erant. Seruius autem Sulpitius Vindiciam eſſe ait ab eo ꝙ vindicantur res ex controuerſia. A Vindicio Vitelliorum ſeruo, de quo eſt apd̄ T. Liuium libro ab vrbe condita ſecundo, Vindicias dictas eſſe Pomponius iureconſultus putat. Iunius, inquit, Brutus primus conſul Romæ Vindicias ſecundum libertatem dixit in p̃ſona Vindicij Vitelliorum ſerui, qui proditionis coniurationem indicio ſuo detexerat. Eſt igitur ſententia. Tu præceptoris appellationem mihi tribuis, quā in te reijcio. Diſcipuli nomen tu tibi vendicas, quod mihi aſſumendū eſſe contendo.

Hærbam. porrigere. In lite autem verſari epiſtolæ metaphoram notum eſt. Nunq̃ hærbam porrigam, id eſt nūq̃ victum me fatebor. Vulgatum eſt ſatis illud prouerbium, hærbam dare. Quod a multis vſurpatum eſt. Actius in Meleagro. Gaudent, currunt, celebrant, hærbam conferunt, donant, tenent, pro ſe quiſq; cum corona clarum conſtat caput. Afranius in excepto. Fit opus luculētum, hoc dici hærbam det. Quod inde factum eē putat Seruius in commentario libri Aeneidos octaui. Quum Neptunus & Minerua de appellatione vrbis Athenarum contenderent, iubente Ioue vrbi nomen impoſiturꝰ erat is qui munus produxiſſet melius. Neptunus equum p̃duxit, oliuam Minerua. Victrix declarata eſt Minerua. vnde factum eſt, vt quum quis quem ſe meliorē iudicat, ramum oliuæ offerat. Hinc eſt illud prouerbium, hęrbam do. id eſt cedo victoriam. qd̄ M. Varro ponit, quum in agonibus hærbam in modum palmæ dat aliquis ei cum quo contendere nō conatur, & fatetur eſſe meliorem. Hæc ex Seruio. Plinius cap. quarto libri viceſimiſecundi de obſidionali corona locutus, Dabatur (inquit) hæc e viridi gramine decerpto inde, vbi obſeſſos ſeruaſſet aliquis. Nam ſummum apud antiquos ſignum victoriæ erat hærbam porrigere victos, hoc eſt terra

Dare manꝰ Lāpada tradere. & altrice ipſa humo & humatione etiam cedere. Idem capite quīto libri octaui de intellectu elephantorum. Mirus inquit pudor eſt. Victuſq; fugit vocem victoris, terram ac verbenas porrigit. Dare manus apud Ciceronem in Lælio pro ſententia eadem vſurpatur. Ad extremum (inquit) det manus vinciq; ſe patiatur. Fuiſſe etiam

deditionis ſignum,quum clypeis capita tegerent, ſcribit Appianus libro de bellis ci=uilibus ſecundo.Puncta.i.ſuffragia. Cicero lib.Tuſculanarū diſputationū ſecundo Quæ flamma eſt,per quam non cucurrerint ij qui hæc olim punctis ſingulis colli=gebant?Horatius de arte.Omne tulit punctum,qui miſcuit vtile dulci.Antiqui (vt ait Porphyrio) ſuffragia non ſcribebant,ſed puncto notabant.Tabula, ea ſcilicet in qua ſuffragiorum puncta fierent.M.Cicero libro epiſtolarum.iij. ad Ap. Pulchrū ambitus abſolutum ſcribens,Eo,inquit, mirandum eſt magis nullam ne in tabellæ quidem latebra fuiſſe abſconditam maleuolētiam,quæ te impugnare auderet. Qui ſolet inſcribendo magiſter haberi optimus. Vſus.i.experientia conſuetudo exercita=tio haberi ſolet magiſter optim⁹,nō in ſcribēdo ſolū,ſed in cæteris quoq; rebus om=nibus:id permulti viri grauiſſimi dixerunt.Ex his paucos citabo.Ouidi⁹ libro de arte ſecundo.Solus,& artifices qui facit vſus adeſt. Columella libro primo. Vſus & experientia dominantur in artibus.Idem libro.v.Nos autem magiſter artium do=cuit vſus.M.Cicero ī oratiōe pro Rabirio Poſthumio.Vſus,qui magiſter eſt opti mus,mihi debet eſſe notiſſimus.Idem libro de Oratore primo. Stylus optimus & præſtantiſſimus dicendi effector ac magiſter.Idem in eodem libro.Stylus ille tuus, quem tu vere dixiſti perfectorū dicendi eſſe ac magiſtrum,multi ſudoris eſt. Styl⁹ pro ſcribendi vſu & exercitatione hic dicitur.Idem.Adiungeretur vſus frequens qui omnium magiſtrorum præcepta ſuperat.Calculo,id eſt iudicio.Calculis enī in vr=nam iniectis iudicialem ſententiam ſignificabant.In quibus nota erat triplex.θ enim damnationis nota erat,τ abſolutionis,& λ ampliationis,id eſt quoties ſignificabant ſibi parum adhuc liquere,ac denuo cauſam agi oportere. Author eſt Aſconius Pæ=dianus.Calculos ſuffragiorum a magiſtratibus populo accipi morum fuiſſe, quo tempore Tarquinij eiecti ſunt Dionyſius Halycarnaſſeus libro ſex. Pompeius au=thor eſt.Extra doctrinæ aleam, id eſt cuius certa eſt doctrina ſolidaq;.Hoc autē ꝓ uerbium Pli.de Cicerone vſurpat.Cuius verba hæc ſunt ex præfatiōe in libros na=turalis hiſtoriæ.Eſt quædam publica etiam eruditorum reiectio,vtitur illa &. M. Tullius extra omnem ingenij Aleam poſitus.Opera Sibyllę indigent,id eſt ſunt mē dodoſiſſimi,nec ab homine emendari poſſunt.Non longo poſtliminio &c. Poſtlimi nium eſt quum res noſtræ a nobis ablatæ aut diſcedentes,a nobis recipiuntur, vel ad nos redeunt:quas nos eo iure quo prius,iterū poſſidemus.Pompeii verba ſub=ſcribo.Poſtliminio (inquit) receptus eſt is,qui extra limina hoc eſt terminos ꝓuin ciæ captus fuerat,rurſus ad ꝓpria reuertitur.Poſtliminio receptū (inqt idē) Gal=lus ædilis libro primo ſignificationum quę ad ius pertinerent,ait eſſe eum qui liber ex ſua ciuitate in aliam ciuitatem abierat,in eandem ciuitatem redit eo iure qđ con ſtitutum eſt de poſtliminijs.Item qui ſeruus a nobis in hoſtium poteſtatem per=uenit,poſtea ad nos redit,in ei⁹ poteſtatē cuius ante fuit,eſt iure poſtliminij. Equi muli & nauis eadem ratione poſtliminio recepta ſunt qua ſerui.Quæ genera rerū ab hoſtibus ad nos redeuntia poſtliminio redeunt, eadem genera a nobis ad hoſtes redire poſſunt.Hæc Pompeius.De Poſtliminij vocabulo, eiuſq; ratione poſtea ſcri bemus.

Clypeo cacut tegere.

Iudiciorū notæ.

Alea.

Poſtliminium.

¶ ASCEN.

Secundum te.i.ſecundum rem ſeu vtilitatem & commodum tuum.Vnguiū no=ta,quæ in cæram male ſcriptam imprimitur.Tranſuerſi calami.quo male ſcripta ī charta vt ſtyli parte deletili expunguntur.Miniata.admixto minio rubra facta.Eſt autem minium terra rubra qua oues notari ſolent.Obeliſco.i.veru, quo trāſfigi ſo lent mali verſus.Aſteriſco.i.ſtellula qua ſignari ſolent lucis egentia.Hæc omnia ple=ne Syluius,ideo non repeto. Sed ne nouitius lector in ordine aut ſententia titubet,

ordo eſt. In qua doctrina, neq; mihi cōſcius ſum .i. non agnoſco te promouiſſe id eſt profeciſſe, & ad vlteriora tetendiſſe, tantum .i. in tantum aut tantopere, nota vnguiū meorum, neq; ſigno calami trāſuerſi &c. In nouum genus vindiciarum .i. litis de poſſeſſione nominis pręceptoris. qui enim de poſſidendo litigant, poſſidere volunt, at nos refugimus. Hęrbę porrigēdę pręter eas quas docte collegit Syluius, ea mihi videtur cauſa, ꝙ ſingulari certamine dimicantium is qui ſuccumbit & in terram decutitur cum aliud deditionis nomine non habeat, e cęſpite in quem decidit hęrbam decerpit, eamq; victori porrigit. quę deditio & citius, & apertius fit q̃ verbis. cum multa dicere parantem victor forſan audire nolit, aut reuera non audiat, populus etiam ſpectator facilius hęrbam videat q̃ verba audiat, & ita vltra ſęuire inhibeat. Heptapl⁹ Pici inter opera eius impreſſa prima poni ſolet. Calculus eſt lapillus a calcando dictus, quo ante vſum proiectilium, in rationibus faciendis vti ſolebāt, vnde pro ſupputatione poni ſolet. Conijciebatur etiam in vrnam a iudicibus ſicut puncta in cæram impingebantur, & ideo tam calculus q̃ punctum pro ſuffragio, quam vocem vulgus appellat, acceptatur. Opera Sibyllę indigent .i. ſic turbati & inuerſi ſunt vt a nemine niſi ab ipſis authoribus reſtitui ac decenter reponi poſſent, ſicut carmina Sibyllina in folijs palmarū ſcripta, ſi ſemel vento fuerint diſturbata, a nemine reponi poterant. Ideoq; vt dicitur Aene. iij, Inconſulti abeunt, ſedemq; odere ſibyllæ. Vero ſimile tamen erat a Sibylla ipſa potuiſſe reſtitui.

Calculus.

F. S. Fœtura, id eſt editione. In ſcheda .i. in tabula, in charta, ī epiſtola. Schedā eniʒ (vnde ſchedula diminutiuum factum eſt) eſſe tenuiorem arboris tilię partē putāt, in qua ſcribebat antiquitas. Quæ eadē philyra appellata eſt. Super qua re Politian⁹ capi. lxxij. Miſcellaneorū meminit āpliter. σχέδιον (vt id dicam⁹ obiter) gręci vocant id quod ex tēpore ſcriptuʒ eſt, q̃ ſi in ſchedis tantum ſcriptū, nec adhuc caſtigatione politum, vnde σχεδιάζω .i. rem ruditer incipio.

Scheda.

Schedion.

Guarini epiſtolam vna cum ſcriptis quibuſdem, vbi erraſſe Politianum Guarinus idem modeſte ſubuerebatur, Politiano Picus oſtendit. Politianus reprehendi ſe nō grauatur, aut emēdat ea quæ Guarino errata videbantur.

Angelus Politianus Baptiſtę Guarino ſuo. S. D. XX.

OStendit epiſtolam mihi nuper ad ſe tuam Ioānes Picus Mirandula, Princeps oī laude cumulatiſſimus, in ea cū tu mihi multū tribueres ex recēti Miſcellaneorū fœtura, tum vero ſeorſum in ſcheda ſyllabas notaſti aliquas, ī qb⁹ meā nōnihil diligētiā reqrebas. Sed hoc poſterius tn̄ ita cūctāter, ita ſuſpitioſe feciſti, quaſi deniq; metuiſſes ne me lędi grauius putarem, ſicubi abs te nō doctiſſimo ſolū viro, ſed optīo quoq; redarguerer. Ego igit: q̄q̄ diſſimulare nō poſſū laudationē mihi tuam fuiſſe ꝑ eo ac debuit oīno gratiſſimā, tn̄ vt eā quoq; plauſibili⁹ exciperē: cā fuit in primis, ꝙ abūde fidē blāditiis illis tuis comes addita libertas: ne dixerī caſtigatio faciebat.

Etenim nō ego auidi⁹ refellā:q̄ refelli me patiar,
& opinionū fallaciis,quaſi morbis animi p̄cipuis,
multo etiā libētius ip̄e careā,q̄ cęteros liberē.Tu
um vero mihi oīno q̄ſi ꝑ lapide Lydio iudicium
debet eē.Nā vt illo purū dinoſcit̄ aurū ab adulte
rino,ſic apd̄ me,de tua facile ſnīa veꝝ videt̄ poſ-
ſe falſumq̄ diſcerni.Nec eſt ī quo tā bn̄ de ꝓpriis
mihi ſtudiis ſpondeā,q̄ ꝙ ita diſputare ſoleo de
ambiguis,vt plus īuēto vero gaudeā,q̄ victoria.
Q̄ꝙ̄ autē abs te tātæ auctoritatis hoīe ꝓuocatio
non eſt,tn̄ ꝑ tua ſingulari hūanitate,q̄ſo benigne
audias,qd ad iſta rn̄deā.Negas ꝓbare te,ꝙ imola
re prima breui,ꝙ itē matutinus prioribus corre-
ptis ſyllabis enūciauerī. Ego vero tametſi rudis
in primis: nō adeo tamen obtuſi ſum pectoris in
verſibus maxime faciundis,vt ſpatia iſta,moraſq̄
nō ſentiā.Verū cū mihi de gręco pœne ad verbū
forēt antiquiſſima interp̄tanda carmīa,fateor af
fectaui equidem,vt in verbis obſoletam vetuſta-
tem,ſic in menſura ipſa,& numero,gratam quan
dam,vt ſpaui,nouitatē. Nec autē putabā fore,vt
cū Vergili⁹,acerrimi vir iudicii,verſus aliquoti
es Homeri vatis exēplo caudā trahētes effinxe-
rit,nō etiā mihi tale qppiā p̄ſertī gręca vertēti cō
cederet̄.Quocirca verſiculos feci de īduſtria ꝓmi
nuli q̄ſi vētris,q medii ꝑdē q̄terna tꝑa ſuꝑantem
caꝑerēt,ex argumēto προκοιλίους appellatos.Qualis
apd̄ Homeꝝ puta ſit ille,πρόκλυ ποθέωρ †ἀδρότη
τα κὴ ἥβνος ἠύ.Sed qm̄ qd̄ ego ſtudio nouitatis q̄ſi-
uerā:ſyllabarū .ſ. ignorationi pleriq̄ tribuebant:
mandaui ſtatī qbus maxīe potui amicis, ad quos
vlla modo exēplaria ꝑueiſſent, vt verſiculos eos,
velut in quadrā redigerēt ad hoc exemplum.
Luce feri,nam lux ſuꝑis gratiſſima diuis.& itē.

Schedia, vt ait
Sex. Pompeius,
genus nauigij i-
conditum eſt, id
eſt trabibus tan
tum inter ſe ne-
xis factum. Vn-
de mala poema-
ta ſchedia appel-
lantur.Diligenti-
a3 requirebas. i.
parum me diligē
tem fuiſſe puta-
bas.Refelli me pa
tiar.Hui⁹ ætatis
hoīm illd̄ eſt ige-
niū, vt Deorum
gaudia aſſecutos
ſe eē putēt, ſi do-
ctiores re vel mi
nima reprehen-
dere poſſint,ideo
q̄ reprehenſum
caninis verbis in
ſecuti lacerant, q̊
ex aliena obſcura
tiōe clari⁹ ſibi no
mē ꝓferant.Qui
aūt rep̄hēdūt,rep̄
hēdi in malis du-
cūt grauiſſimis.
Ne igit̄ hi ferant
graui⁹, neue illi
ſe efferāt alti⁹, Ci
cronē Latinę phi
loſophię primu3
parentem Plato-
nemq̄, quem di-
uinum philoſo-
phum Panæti-
us appellat, opta
re, vt reprehen-
dantur, nobis di
cēdum eſt. Quū
enim repræhēſis
gratificari ſe ſen-
tient vitupero-
nes,tū min⁹ aui

huius etatis hominum Ingenium

† ἀνδρότητα
Rep̄hēdi
ab alijs
optan-
dum.

O puerę emicuit robur haut mora, matutīa Quę rosa &c. Cuius enim ſtultitiæ, vel cuius potius īprobitatis fuiſſet, agere diutius etiam bonam fabulam, quam continuo populus exſibilaret! Itaq; magnopere a te peto, cures mihi primo quoq; tēpore, non auſim dicere tua, ſed ſcholaſtici alicui⁹ manu locum, ſic vtrunq;, in omnibus, quotquot iſtic erunt exemplaribus, emendandum. Nam vt tibi poteſtas vęnalium quoq; fiat, ipſi continuo ꝑ literas cauebimus. Iamvero, ꝙ liquentibus prima correpta dici vix permittis, equidem in eo Vergilium ſequebar, cuius illa certe ſunt notiſſima. Prīcipio cœlū ac terras, campoſq; liquētes. & Ignēq; horribilēq; feram fluuiumq; liquentem. Nec me fallunt, Aut cum liquentia mella, ſic apud eundē poſita, vt quantum ſcilicet in tempore, tātum ſit in ītellectu diſcriminis. Sed & orichalcum breui ſecunda dictum reprehendis. Quæ tamen ſyllaba diphthongo notatur. Ad hæc illo ipſo, quem tum locum īterpretabar, οὐδ᾽ ἐς ὀρείχαλκος dixerat Callimachus, vnus mihi tum quidem præ cæteris ſequēdus, q̄q̄ alias quoq; grauiſſimus auctor. Nam ꝙ Statius aliter vſurpat, iure ſuo, videlicet vna diphthōgū litera defraudat, quod & in Pliadum vocabulo non formidat. Poſtremo q̄ris idem vt cur & Boetia ſcribam: ſed enim quærere ego viciſſim poteram, cur tu Bœetia poti⁹, nullo ſcilicet in has vocales græcarum tranſitu, quē modo vel præcepta tradiderint, vel rationes perſuaſerint, vel auctoritas cōprobauerit: niſi forte vulgus imperitum reſpicimus, nullo prorſus habendum numero apud eruditos, quorum te principē ſemper exiſtimauimus. Adde ꝙ hanc noſtram vocis iſtius ſcripturam, ſicut e græco primum de-

de alienū nomē lacerabunt. Ciceronis itaq; verba adſcribo, quæ ſunt ex lib. Tuſculanarum quæſtionum .ij. Tantum, inquit, abeſt vt ſcribi contra nos nolim⁹: vt id etiam maxime optemus. In ipſa enim gręcia, philoſophia tanto in honore nūq̄ fuiſſet, niſi doctiſſimorum cōtentionibus diſſenſionibuſq; viguiſſet. Quāobrem hortor omnes, qui facere id poſſunt, vt hui⁹ quoq; generꝫ laudem iam lāguenti græciæ eripiant, & perferant in hanc vrbem. Itemq;. Philoſophia naſcatur latinis quidem literis ex his tēporibus, eamq; nos adiuuem⁹, noſq; ipos refelli redarguiq; patiamur Itemq;. Nos qui ſequimur probabilia, nec vltra q̄ id quod veriſi'le occurrerit, progredi poſſumus & refellere ſine ꝑtinacia, & refelli ſine iracūdia parati ſum⁹. Craſſus apud eundē

Rephenſiōis vtilitas.

Refellere sine pertinacia et refelli sine iracundia [illegible] est boni

migrauit:intemeratam ſeruant exemplaria quæcūq; adhuc incorruptæ vetuſtatis indole cenſent.Hęc igitur habui nunc quidem quę pro mea cauſa dicerem.verum quãdo tu vnus omnium ætatis noſtræ profeſſorum celeberrim⁹ aliter ſentis, nihil iam credo mihi, ſed ad Pyrrhonios plane deficio: nec eſſe prorſus aut affirmo poſthac,aut nego quicq̄, ſicuti nobis,vel a ſenſibus ipſis,vel ab animo deniq; reprę ſentatur.Cupio tamen & de cęteris quid ſentias audire:tanto maiorem tibi habiturus cottidie gratiã: quanto ab erroribus me,vel ſæpius,vel liberius,vel poſtremo etiam ſeuerius vindicaueris.

Vale.

libro de oratore tertio. Quoniam me inqt, loqui voluiſtis, aliqd de veſtris vitijs audiatis. Vtinam quidem,inquit, Sulpitius, id enim ipſum volum⁹, idq; ſi feceris, multa, vt arbitror, hic hodie vitia ponemus. Apud Platonē in Gorgia,Gorgiam Socrates ad hunc prope modū alloquiť.

Si tu, inqt,ex eorū numero es,e quorū ego ſum:libenter abs te perquirerē,ſin min⁹ dimitterem. Q̃ ſi petas quorū ex numero ego ſim:Rñdebo ex his qui libenter redargui patiuntur:ſi quid nõ vere dicant, libenter etiã redarguunt, ſi quid ab alio non vere dicatur:& quibus non minus gratum eſt reprehendi q̄ reprehendere. Tanto enim maius id eſſe bonū exiſtimo,quanto maius bonū eſt,a maximo quodam liberari malo,q̄ alios liberare. Nihil enim tantū eſſe malum hoibus arbitror:quãtum eſt opinio falſa,in his videlicet rebus,de quibus præſens a nobis ſermo inſtitutus eſt. Si ergo ais eſſe te talem,diſputamus,ſin minus,dimittim⁹.Gorg. Dico profecto o Socrates me quoq; talem eſſe,qualem modo tu deſcribebas.Inibi Socrates Polo. Vt ego,inquit,Gorgiaſq; fecimus,redargue me.ac te redargui patiare. Idem eidem non longule.Magnam,inquit,illi puero habeo gratiã,tibi quoq; non minorē: ſi me refellens ab iſtiuſmodi errore liberaueris. Te igitur oro,ne tibi moleſtū ſit beneficium hoc in amicū conferre:ſed iam refelle.Idem in eodē Gorgia Callicli.Quoniam (inquit)tu o Callicle diſputationē vna mecum non vis perficere, ſaltē auſculta atq; reprehende,ſiquid minus recte dicere tibi videor.Q̃ ſi me cõuiceris, haud infeſt⁹ tibi ero,quēadmodū ipſe mihi:ſed pro maximo beneficio id aſcribam. Pli.lib.epiſto.j. ad Romanū virum doctiſſimū.Illa adnota q̄ putaueris corrigēda. Ita enim magis credã cætera tibi placere,ſi quędã diſplicuiſſe cognouero.Nõnulla alia tum dicem⁹, quum de ignorãtia ſcribem⁹.Lapis Lydius.Prouerbiū eſt in eos qui acri exactoq; & pēſitato ſunt iudicio.Lydius enim lapis,qui & Heraclius diciť,is eſt quo ab adulterino purū dignoſciť aurū.Heraclium tñ eſſe magnetem, Plato putat in Timæo. Plinius capite octauo,libri triceſimitertij. Auri (inquit)argētiq; mentionē comitatur lapis,quem coticulã appellant,quondam non ſolitum inueniri, niſi in flumine Tmolo,vt author eſt Theophraſtus,nūc vero paſſim,quē alij Heraclium,alij Lydium vocant.Hæc ille.Ab Heraclea vrbe Lydiæ Heracliū appellatū eſſe ſcribit Eraſmus putatq; eum lapidē indicē,in quem Battus trãſmutat⁹ eſt. vt eſt apud Oui. lib.Metamor,ij.De hoc lapide illud Platonis in Gorgia intelligēdum eſt. Si aurea mihi(inquit)o Callicles anima foret,nõne arbitraris me libēter reperturū aliquem

Lapis Lydius.

ex his lapidibus optimū,quibus aurum probari ſolet? Ad quem lapidem animā ad
mouēs,mecū ſi ab ipſo quaſi recte educata approbaretur, certo ſcirē me ſatis habe=
re,nec probatione vlterius alia indigere. Prouocatio.i.appellatio obtuſi pectoris.
Ita inhumanus & indoctus nō ſum.De humanitate ea q̄ erga hoīes eſt,illud Virg.
eſt.Non obtuſa adeo geſtamus pectora Pœni. Spatia iſta moraſq;,id eſt menſus,&
vt vulgo aiunt,quantitates.Caudā trahentes,id eſt hypermetros,quale eſt illud in
primo Aeneidos.Iactemur doceas ignari hoīm locorūq;.Itemq; illud in ſeptimo.Iā=
q; iter emenſi turres ac tecta Latinorū.Verſiculos feci de induſtria &c. Hoc ipſum
ſuper quo in hac epiſtola loquitur,eſt in capite Miſcellaneorū octogeſimo:vbi græ=
ci poetæ Callimachi carmina ex greco vertit in latinū. Prominuli.i.tumentis & p̄=
minentis.Ventris.i.medij.προκοιλίους, id eſt ventrioſos. πρὸ ante, & ἡ κοιλία,ας,
Procœlij verſus. venter.Fortaſſe a cōcauitate dicitur. κοῖλος enim concauū ſignificat: vnde factum
eſſe cœlum multi autumant.Velut in quadrā redigerent.id eſt tēpus illud quintū
quod ventris tumorē faciebat auferatur.O pueræ.&c.Sic Politianus ſcripſerat. O
Primo q̊q; tempore. pueræ emicuit rubor illico matutina.Etiā bonā fabulam.Anthore M. Cicerone in
libro epiſtolarum ad Brutum populo & ſcenę, vt dicit̄ ſeruiendū eſt. Primo quoq;
tempore.i.q̄ primum.Primum enim ſupellatiuum eſſe Priſcianus docet, cui vox
quiſq; adiungi ſolet.Hoc autē loquendi genus doctis familiare eſt. T. Liuius libro
ſecundo.Aliqua ex parte inchoata concordię ſpe primo quoq; tēpore cum patribus
coaleſcerent animi plæbis.M.Cicero libro epiſtolarum ad Atticū quarto . Comitia
primo quoq; tēpore haberi cēſere.Idē Philippica tertia.Si eis videtur primo quoq;
tempore de his rebus ad hūc ordinē referant.Idē.iiij .Mihi ſenatus aſſenſus decre=
uit,vt primo quoq; tempore referretur.Idem.v.de honoribus imperatorum pri=
mo quoq; tēpore referretur.Idem.xi.Ad hunc ordinē primo quoq; tempore ferāt.
Primo quoq; die eadē idē ratione dicit in Philippica nona.de eius honore prǣmio=
ve primo quoq; die ad ſenatū referant. Cauebimus,id eſt prouidebimus.Liquenti
bus &c.Politiani verſus eſt.Ite foras agedū quęcunq; liquentibus vndis. Quātum
in tempore tantū in intellectu eſſe diſcriminis.Liqueo & liquor vt tēpore ita ſignifi=
Liqueo & liquor. catu differre putat.Authore Priſciano lib. octauo liquo liquas & liqueo liques pri
mam corripiunt.Liquor vero liqueris eam primam producit.Perſius. Phyllidas
Hypſiphilas vatū & plorabile ſiquid Eliquat ac tenero ſupplantat verba palato.Lu
canus in ſeptimo.Ereptaq; tela liquauit.Virgilius in Bucolicis. Limus vt hic du=
reſcit & hæc vt cęra liqueſcit.Idē in primo Georgicorum. Vere nouo gelidus canis
quum montibus humor Liquitur.Quintilianus vero primā eſſe communem au
tumat:idq; ratione literæ u,quę conſonans eſſe videtur,vt in nomine aqua.Lucre=
tius.Quæ calidū faciant aquæ tactum,atq; vaporē.Idem.Pondus vti ſaxis , calor
ignis,liquor aquarū,Idem Craſſaq; conueniūt liquidis,& liquida craſſis. Sed & O=
richalcum.Callimachi carmen eſt. Οὐδ᾽ ἐς ὀρείχαλκον μεγάλα θεὸς,οὐδὲ σιμοῦμ=
Orichalcū τος. Nam q; & Stathius aliter.Stathius libro Thebaidos decimo. Emicat effigies,
& ſparſa orichalca renident.Sic Horatius in libro de arte poetica.Tibia non vt nūc
orichalco iuncta,tubęq;.Quod & in Pliadū vocabulo. Stathius in libro ſyluarum
primo;Hęc per & Aegæas hyemes Pliadumq; niuoſum Sidus.Syllaba diphthongo
Pliadū prima breui. notatur.Aurichalcum putant aliqui eſſe dicendum,vt author eſt Sex.Pomp. eo q̄
auri habeat ſimilitudinem,ex auro & ære cōpoſitum. χαλκὸς enim æs dicitur,nec
aliter ſcriptum inuenio apud Plinium capite ſecundo libri triceſimiquarti,q̄ auri=
chalcum.Potius tamen dicēdum eſſe orichalcum idem Pompeius autumat , eo q̄
in montoſis locis inueniatur. ὄρος enim ὄρεος mons grecis dicit̄.vnde ὀρεινος mō=

ſanus.Defraudat.Defrudare non defraudare dicendum eſt.Authore enim Priſcia= Defrudare.
no libro.j. diphthongus au nonnunq̃ in u,longam tranſit:vt fraudo defrudo,clau Au in u.
do includo.His duobus Priſciani exemplis cõmode adiungamus cauſari accuſare,
incuſare,excuſare,huiuſq; generis alia,quæ contra nonnullorũ ſententiam a cudẽ=
do profecta eſſe negamus.Defrudare item in Nonio Marcello eo quem doctiſſimus
Aldus informauit legimus. Defrudare (inquit) ſignificat fructũ minuere, vel per
fraudem aliquid exquirere. Terentius in Phormione. Suum defrudans genium
comperſit miſer.Plaut⁹ in Aſinaria. Ten ego defrudem,cui ipſi nihil eſt in manu?
niſi quid tu porro vxorem defrudaueris.Lucilius libro viceſimo ſexto; Curet ægro
tum,ſumptum huiuſmodi prębeat:genium ſuum defrudet:alij parcat. Varro in
myſterijs.Aes defrudaſſe cauponem,bonam luto obleuiſſe,tum portitores æra in=
duxere.Quod Pariſijs ruſtico vocabulo ciffrare dicunt,id defrudare non inepte di
cant.Bœotia ſcribam.ſic Callimachus. πολλὰ δὲ βοιώτοισι θεόπροπα, πολλὰ δὲ Bœotia.
κάδμῳ,Idem paulo ante. ἵππους βοιώτων ἔργα διερχόμενα. Politianus autem
ita vertit.Plurima Bœotis oracula,plurima Cadmo.Itẽq;.Bœotũ viſens vecta iu=
gis populos.Bœotiã non Boetiã dici Egnatius Baptiſta.ca.xi. Racemationũ ad hãc Bœotus.
fere ſententiã ſcribit.Arnẽ Aeoli filiam Neptunus compreſſit.Quod vbi pater reſci=
uit,Metapontino cuidam hoſpiti eam dat Metapontũ deferendã. Quo delata gemi=
nos peperit Aeolum & Bœotũ.Dictus eſt autẽ Bœotus eo ꝙ inter boues enutrit⁹
eſt:ſed prius Bootus.Nam βοῦς βοὸς bos dicit,& bubulcus βοώτης.Hi ꝑter hęc Ar
nes filij iam adulti ſeditione quã excitauerãt,fugere coacti Tyrrheni maris inſulas
alter tenuit:quas ex nomine ſuo Aeolicas appellauit.Alter ad Auũ Aeolũ reuerſus,
eiuſq; regno potitus,Bœotiam nuncupauit.A boue tamẽ appellatã eſſe Bœotiam,
Ouid.lib.Metamor.iij.ſcribit.Pyrrhonios.i.Pyrrhonis ſectatores.Aulus Gellius,
cap.v.lib.xi.Quos(inquit)Pyrrhonios philoſophos vocamus,ij græco cognomen= Pyrrhonij.
to σκεπτικοὶ appellãtur,id ferme ſignificat,quaſi q̃ſitores & conſideratores. Nihil Sceptici.
enim decernunt,nihil conſtituũt,ſed in quęrendo ſemꝑ,conſiderandoq; ſunt, quid=
nam ſit omnium rerum,de quo decerni conſtituiq; poſſit.Ac ne videre quoq; plane
quicq̃ neq; audire ſeſe putant,ſed ita pati afficiq; quaſi videant vel audiant. Oĩmq;
rerum fidẽ veritatẽq; miſtis cõfuſiſq; ſignis veri atq; falſi,ita incõprehenſibilẽ vide=
ri aiunt,vt quiſquis homo eſt non pręceps neq; iudicij ſui prodigus,his vti verbis
debeat:quibus authorẽ philoſophiæ iſtius Pyrrhonẽ vſum eſſe tradunt. οὐ μᾶλλον
οὕτως ἔχει τόδε, ἢ ἐκείνως, ἢ οὐδετέρως,id eſt haud magis ſic ſe hoc,q̃ illo habet mo
do, aut q̃ neutro. Iudicia enim rei cuiuſq;, & ſynceras proprietates negant poſſe
noſci & percipi:idq; ipſum docere atq; oſtendere multis modis conãtur. Hęc & alia
multa Gellius.Pyrrho(vt eſt apud Ciceronẽ li.de finibus bonorũ & malo.ij.)inter
optime valere & grauiſſime ægrotare nihil inteteſſe dicebat. Dicebatq;(vt in lib. ad
Horteñ.idẽ meminit)ea ne ſentire quidẽ ſapientẽ:quæ apathi nominatur. Diogenes
Laertius lib.ix.de Pyrrhone ita ſcribit.Negabat quicq̃ aut turpe eſſe aut honeſtũ:
iuſtũve aut iniuſtũ:eadẽ ratione,&in omnibus quicq̃ verum eſſe:cęterum lege atq;
conſuetudine hoĩes omnia facere,neq; eſſe quicq̃ iſtud potius q̃ illud. Conſequẽs ad
hęc illi vita fuit.Nihil quippe declinans,nihilq; deuitans ſuſtinebat omnia.Currus
ſi forte occurriſſent,& prærupta,& quęcunq; talia,non deuitabat. Deficio. i. deſci= Deficere.
ſco.Deficere enim inter alios multos ſignificatus,eſt eum relinquere ſub cuius im
perio eras,& ad alium tranſire.T.Liuius lib.ij. Eodem anno duę colonię latinæ Po
metia & Cota ad Auruncos deficiunt,Cicero in Lęlio.Difficile eſt amicitiam mane=
re,ſi a virtute defeceris.

ASCEN.

Oſtendit epiſtolam &c.Purgat q̃ Baptiſtę Guarino errata viſa ſunt, ſic vt neſcias an data opera commiſerit vt ex purgatione gloriam captet(nam ſunt qui iudicia bonorum exquirunt ſic vt ſi aliter ſenſiſſe comperiantur,ſe ſolos id ſciſſe aut inueniſſe glorientur)an vero errauerit quidem,ſed facile(vt vir doctiſſimus)quo ſe tueatur inuenerit.Vtcunq; eſt,fortior mihi videtur obiectio q̃ purgatio: itaq; tandem ſatis modeſte cedit.Prouocatio,id eſt ad iudicium doctioris appellatio. προκοιλίους vẽtricoſos. πατρόκλου.&c. licet de ſententia non eſt controuerſia: ponitur enim gratia tumoris,id eſt abundantię tẽporum in dictione ἀνδροτῆτα,tamen ſic verti ſolet: Patrocli deſiderans virilitatem & robur bonum.Luce feri.&c. Quantum coniectura conſequi poſſum,in prima editione Politiani erat,Luce im〈mo〉la,vt prima ſit in imola breuis. Senſus enim eſt.Luce feri id eſt macta,immolando.Itẽ ſecundus verſus erat.O puerae,emicuit rubor extemplo,matutina Quem roſa,quem grano punica mala ferunt.Iubet autẽ reponi pro extemplo:haut mora:vt ſit cauda ſpõdaica.In ſecunda autem editione pro haut mora,illico repoſitum eſt.Incuria tamẽ impreſſoris etiam in Aldina impreſſione:pro matutina ſupponitur matutinus,quia ad nomen rubor reſpexit,cum reſpiciendum fuiſſet ad id quod ſequitur Roſa.

F.S.Pico Palladio magis q̃ Martio. De Pico Mirandula intelligit,qui quantũ fuerit Palladiꝰ, id eſt literis cultꝰ:tanq̃ ſub Palladis tutela fuiſſe videatur,Crinitꝰ ca.ij. ſecũdi lib.& ca.pri.lib. quĩti de honeſta diſciplĩa meminit. Quod autẽ dicit Martio,alludit ad auem Picum Martium. Fuit autẽ Picꝰ Saturni filiꝰ Latij rex cuius venãtis forma & amore capta Circe ab eodẽ repudiata eſt. Vxori nãq; datam fidẽ violare negat. Indignata Circe in auẽ ſui nominis eũ tranſ=

Picus.

Gaudet Guarinus nactũ ſe fuiſſe occaſionem cũ Politiano per literas diſputãdi.Doctos amat omnes. Ab inuidia alienũ ſe dicit. Quare Politianũ reprehenderit memorat.Pollicetur emendaturum ſe Miſcellaneorum codices,qui ſunt apud bibliopolam.

Baptiſta Guarinus
Angelo Politiano ſuo.S.P.D. XXI.

GAudeo mirifice interprete Pico noſtro,Palladio magis q̃ Martio,datã eſſe nobis occaſiunculam: vt de communibꝰ ſtudiis aliquid per literas colloquamur.ſic enim fore ſpero:vt amor in doctrinam tuam meus,amicitiam inter nos conflet. Quod autem ita cunctanter & meticuloſe ad Picum ipſum nonnulla de aureolo Miſcellaneorum tuorum libro ſcripſi : id neutiq̃ mirari debes: ita ſunt horum temporum mores : vt ſiquis liberius quid proferat, bellicum ceciniſſe videatur. In me Angele mi ſuauiſſime: vt nullus eſt loliginis ſuccus: ita eſt candida & ſine labe ſimplicitas. Doctos omnes amo, coloq;,& nouos (neſcio quomodo) magis etiam q̃ veteres admiror. Quippe cum hoc tempore & librorum iactura,& morum antiquorum ignoratio, & multarum rerum praeterea deſuetudo,

anxiam laborioſamq; pariat emergendi difficultatem.Quare ignoſces mihi,ſi ex aliis animum ſpectaui tuum.Quia tamen te maxime diligebã,vt hominem eruditiſſimũ,cupiebãq; ſine exceptione ab omnibus poſſe laudari,ideo quæ ſentiebam a liuidulis fortaſſe notatum iri,ea tibi clãdeſtina aliqua via nota fieri deſideraui.Delectatus ſum vehementer tua iſta probitate,qua neq; tuliſti ægre te cõmoneri: & rogaſti vt de cæteris idem facerem, quia eis te gratiam habere profitearis,qui ab erroribꝰ te vindicauerint.Nõ ego tantũ mihi arrogo,vt quod tu ignoraueris,ego id me ſcire credã.Sed ſcribentibus omnibꝰ id vſu venire ſolet,vt in ſcriptis ſuis,dum noua ſunt,relegendis,vel obaudiant,vel cõniueant:vt taceam opiniones nõnullas, quarum inuentionibus applaudunt.Quod ni ita eſſet,non in pręceptis haberemus,Nonumq; prematur in annum.Si quid autem a me bene dictũ videatur, Terentianum illud, non tamẽ aſſentatorie,reſpondebo.Ridiculum,non enim cogitaras.Cęterum idẽ iſtuc, tute melius quã tu inueniſſes? Vt aliquando ad rem veniã,dabo operam,vt qui reſidui ſunt apud mercatorem libri tui non niſi ex tua ſententia exeant. Ego ſumptu meo habueram librũ ipſum apud me hoſpitem. Poſteaq̃ tñ etiam gratis alterum fratrẽ in contubernio eſſe voluiſti,vſus ſum tua liberalitate, vt ego munificꝰ eſſe poſſim,& vt tibi plus debeã.Leoniceno & Pictorio munus tuũ tradam,cũ abs te reſponſum accepero.Magnificis Laurẽtio,& Pico me cõmendes rogo. Vale.Ferrarię,Quarto Kalen.Ianua. M.cccclxxxix.

mutat. Virgilius lib. Aenei. vij.Picus equũ domitor,quem capta cupidine coniux Aurea percuſſum virga verſumq; venenis,Fecit auẽ Circe: ſparſitq; coloribus alas. Sup hac Metamorphoſi plura ſi deſideras, ea tibi ſuggeret Ouidiꝰ li.xiiij. Picumnũ picũ & picam eãdem eſſe autem, Nonius Marcellus tradit. Picũnꝰ, inquit, eſt auis quam picũ vel picam vocãt, & deus qui ſacris Romanis adhibetur. Aemiliꝰ Macer in Theogonia. Et nũc agreſteis iter Picumnus habet. Higinius. Picũnus eſt parua veſte Picꝰ Martis. Fabius Pictor. Et ſiml' videbant Picum Martiũ. Varro de vita po. Ro. li.iij. Pedius Pętus quũ eſſet ꝑtor vrbanus,& ſedẽs in ſella curuli ius diceret populo:Picus martius aduolauit,atq; in capite eius aſſedit. Eodẽ quoq; authore picos veteres eſſe voluerũt,quos Græci γρύπας appellant. Plautꝰ in Aulularia. Pici diuites,quia aureos mõtes colunt,eos ſolus ſupero.Prętereа picus(vt ait Ariſto.cap.ix.noni libri de natu.anima.)auis quærcus, vt vermes & cu

Picũnus.
Pica.

lices exeant,roſtro tundẽs,egroſſoſq; lingua excipiẽs,quã maiuſculam hꝫ & latiuſcu
lam.Scandit per arborem oĩbus modis,nam vel reſupinus more ſtellionũ ingredi=
tur.Picorũ tria idẽ ponit genera.Vnũ minus q̃ merula ſit,cui rubidæ aliquid plu=
mæ ineſt.Alterũ maius q̃ merula.Tertiũ non minus multo q̃ gallina.Pliniꝰ capi=
te duodeuiceſimo libri decimi ex authore Trebio,ſcribit clauũ vel cuneũ adactum
quãta vi libeat in arbores in quibꝰ nidum habeat,ſtatim exilire cũ crepitu arboris,
quum inſederit clauo vel cuneo.Illa cauſa eſt quur Martius cognominet̃.Nam au
thore Plutarcho in Problematis,Picum Marti ſacrũ eſſe putauerunt.Eſt enim na
tura fidens,elatuſq;,& audax.Roſtrũ quidẽ adeo firmum hꝫ,vt robora ſubuertat,
quum truncũ ſępe pulſando ad medullã vſq; peruenerit. Vel quia Romulo ac Re=
mo cũ regis iuſſu expoſiti eſſent,non lupam tantũ mãmas præbuiſſe,ſed picũ quo=
q; ad infantes vẽtitaſſe,eoſq; aluiſſe,idẽ ſcribit.Nam in locis nemoroſis ac ſylueſtri=
bus in quibꝰ crebro picus appareat,lupũ verſari animaduerſum eſt.Ouid.lib.fa=
ſtorũ.iij.Lacte q̃s infantes neſcit creuiſſe ferino.Et picũ expoſitis ſępe tuliſſe cibos?
Vel quia authore Dionyſio Halicarnaſeo libro primo,Aboriginũ vrbs erat quę Ma
tiera dicebatur.In ea fuit peruetuſtũ Martis oraculum,cuius captandi mos haud
diſſimilis erat dodonęo,niſi ꝙ hic ſub quercu ſacra quieſcens reſponſa dare videbat̃,
apud Aborigines autẽ a deo miſſa auis,quã ipſi Picum vocant,ſuper columnam li

Bellicum canere.

gneam apparens,hoc ipſum facit.Bellicum ceciniſſe.i.inimicitias teſtatũ fuiſſe.Belli
cum enim dicit pro eo tubæ ſonitu quo milites vel ad bellum euocãtur:vel ad præ=
lium excitãtur,quod claſſicum Virgilius in ſeptimo appellat.Claſſica iamq; ſonãt,
it bello teſſera ſignũ.T.Liuius lib.xxviij.Claſſicũ apud eos cecinit.Et lib.xxxv.Vbi
primũ bellicum cani audiſſet.M.Cicero in oratione pro.L.Murena.Omnia iſta no
bis ſtudia de manibus excutiuntur,ſimul atq; aliquis motus nouus bellicũ canere
cœpit.Seruius in cõmentarijs in li.Aen.ſecundũ.Quod,inquit,ait Cicero bellicum

Loligo.

canit,nõ eſt figura.Nam eſt ſoni nomẽ.Loliginis ſuccus.i.virus,liuor,inuidia.Ho
ratius libro ſermonũ primo.Sed tamen admiror quo pacto iudiciũ illud Fugerit:
hic nigræ ſuccus loliginis,hęc eſt Aerugo mera.Eſt q̃dẽ loligo piſcis de genere mol=
lium duos habẽs pedes,vt ait Plinius cap.xxviij.libri noni.Dicitur autem loligo a
volando quaſi voligo.Nam eodẽ Plinio capite proximo authore,Loligo volitat ex=
tra aquam ſe efferens,quod & pectunculi faciunt,ſagiptæ modo.Loligines quinum
cub.torum,nec vltra bimatum viuere:idem Plinius ca.xxx.ſcribit.De loliginis ſuc
co Ariſtoteles ca.v.quarti libri de partibus animaliũ,quum de piſcibꝰ mollibꝰ ſcri=
bit,Habent(inquit)præſidij ſalutiſq; gratia quod atramentum vocatur,tunica cõ=
tentum mẽbranea,exitum finemq; habens ea parte qua alui excrementa emittunt,
quę fiſtula vocatur.Sed quum atramentum hoc mollia habeant omnia,tum prę=

Sepia.

cipue plurimumq; ſepia continet.Quoties enim metu perterrentur,hoc effuſo hu
more aquam infuſcant:ſibiq; pariunt nigrorem & turbulentiam vbi ſe abſcõdant.
Habent hoc atramentum loligines & polypi.Hęc ex Ariſtotele.Plinius (vt id dica=
mus obiter)cap.xxix.noni libri.Sepiarum(inquit)mares percuſſæ tridente fœminę

Vindico. Obaudio. Edẽda ſcri=pta q̃n ſint.

auxiliantur,at fœmina icto mare fugit.Ambo autẽ vbi ſe comprehenſos ſenſere,ef=
fuſo atramento,quod ijs eſt pro ſanguine,infuſcata aqua abſconduntur.Vindica=
uerint,defenderint.Licet vindicare apud veteres punire ſignificaſſe Diomedes lib.j.
ſcribat.Obaudiãt,id eſt male tanq̃ ſurdi audiãt,vt obloqui.i.alicui detrahere.No=
numq; prematur in annum.Horatius in libro de arte.Si quid tamen olim Scripſe
ris,in Meti diſcedat iudicis aures Et patris & noſtras,nonumq; prematur ĩ annũ.
Membranis intus poſitis,delere licebit Quod non edideris:neſcit vox miſſa reuer=

ti.Si mala ſint carmina (inquit Acro) vſq; ad nonum annum lateant, ſtudioſiuſq; corrigantur.Porphyrio.Nonum(inquit)prematur.&c.Exẽplo Cinnæ poterit vti, vt carmen ſuũ ſi malum eſt, nouem annis diſſimulet.Quintilianus in epiſtola ad Tryphonem,quę eſt minitio inſtitutionũ oratoriarũ,ſcribit Horatij conſilio vſurum ſe fuiſſe,qui in arte poetica ſuadet,ne pręcipitetur editio, nonumq; prematur in annum,vt refrigerato inuentionis amore diligentius repetitos tanq̃ lector perpenderet.Cottidiano tñ Tryphonis conuicio victus eas inſtitutiones emittit.Idem libro decimo.Non dubium eſt,inquit,optimum eſſe emendandi genus, ſi ſcripta in aliquod tempus reponantur,vt ad ea poſt interuallum velut noua atq; aliena redeamus,ne nobis ſcripta noſtra,quaſi recentes fœtus blandiantur.Ridiculum. &c. Apud Terentium in Eunucho aſſentator Gnato Thraſoni glorioſo militi roganti an ſe Thaidi purgare debeat,q eum amare aliam ſuſpicatur, reſpõdet ſuſpicionem eſſe augendam magis,atq; ſi Thais nominabit Phædriam,Pamphilam continuo Thraſo nominet.Siqñ illa dicat,Phedriã intromittamus cõmeſſatũ, Pãphilã cantatum prouocemus,Thraſo reſpondeat.Addit Thaidẽ veriturã ne a Thraſone relinquatur.Cui Thraſo ait.Bene dixti:at mihi iſtuc non in mentem venerat.Gnato.Ridiculum(inquit)non enim cogitaras.Cęterum idem hoc tu melius quanto inueniſſes Thraſo?Reſiduos pro reliquis dicit,quæ ſignificatio vocabuli a luculentis ſcriptoribus raro eſt vſurpata.Id tamẽ vſurpatũ eſſe nõ negamus omnino,quo vſum Ciceronem ſcimus.Libro digeſtorum primo,titulo de officio aſſeſſoris, verba illa Papiniani conſcripta ſunt. Diem functo legato Cæſaris,ſalarium comitibus reſidui temporis quod legatis pręſtitum eſt,debetur.Eſt autẽ proprie reſiduus a reſidendo qui reſidet:vt ab aſſidendo aſſiduus,qui agendo operi aſſidet,id eſt ab eo nõ diſcedit quoad abſoluerit.Aſſiduus ab aſſe dando aliud eſt. ASCEN.

Reſiduus.

Obaudiant, id eſt diſſimulent ſe audire,aut ſimulent non audire quæ reprehenduntur.Vel conniueant,id eſt ſemiclauſis oculis ſimulent ſe non videre quæ obijciantur. Vnde Perſius.Væh niſi conniues.

Politianus gaudet Miſcellaneorum beneficio multos ſibi comparari amicos.In laudandis Guarini epiſtolis occupatur. Guarini iudicio adeoq; laudatione ad ſtudia excitatur.Inuidiam contemnere ſe teſtatur.In ſcriptis alijs quæ editurus ſit,fore pollicetur vt beneuolentiæ in ſe Guarini meminerit.

Angel⁹ Poli.Baptiſtę Guarino ſuo.S.D. XXII.

BEne habet.Amicos vndiq; Miſcellanea nobis aut cõparant,aut excitant. Vndiq; epiſtolę ad nos,vel de nobis excellẽtium virorum:plenæ ſtudii,plenæ laudum. Vel proximę duæ abs te, q̃ ingenuæ bone Deus, q̃ ſimplices, q̃ liberales : quantis poſtremo & quibus aſperſæ amoris notis ! Mitto enim q̃ elegantes, & doctæ . Proprium videlicet hoc eius domus , in qua duntaxat etiam ipſa bonarum artium ſunt incunabula.

F.Syl.Ego vero alacer.&c. Alludit ad certamẽ quo de curſus alacritate cõtẽditur,vbi ſpectantiũ clamore multo certãtes vt ad metã properent excitantur.vt de nauali certamine Virgilius in libro quĩto meminit. Tũ plauſu(inqt)fremituq; virũ ſtudijſq; fauẽtum

Quos igitur mihi tanta iſta ſeu iudicia ſeu ſtudia veſtra, admouere aculeos: immo vero quos ad ſcribendum ſubdere ſtimulos debent? Iam facile contēno, quas & contempſi tamē ſemper, ineptias maleuolorum: & nugas, vere dixerim abortiuas (Priꝰ enim pene emortuę, q̄ editę) tuis mihi ſuffragātibus epiſtolis, etiam Phœnice viuacioribus. Ego vero alacer iam doctorum clamoribus adiutus, ad huius calcē curriculi propero. Quin (ſi modo tu non aſpernaris) curabo extet ad poſteros in reliquis meis ſcriptis perpetuum, non dixerim doctrinę tuę: quoquidem minus eges: ſed certe beneuoli inter nos animi teſtimonium. Vale. Pictoriumq; noſtrum candidiſſimum hominē ſaluere iube meis & Pici verbis. Florentiæ, Quinto Idus Ianua. M.cccclxxxix.

Cōſonat omne nemus, vocemq; incluſa volutāt Littora, pulſati colles clamore reſultāt. Abortiuas. i. abortas aut aborſas. Horū vocabulorum ſignificatꝰ huic rei non parum ſit accommodus. Nonio enī Marcello authore aborſus & abortus varias habēt ſignificationes. Aborſus. Aborſus ille dicendus eſt q eſt in primis menſibus, quū conceptui exordium factum eſt. Abortus. Abortus prope tempus pariendi, quum tunc moritur quod naſcitur. In plurimis hoc reconditum inuenimus. Hæc ille. Quis ergo abortum & aborſum diſtinguantur, huic rei vtrunq; conueniat, ſed maiorē hic habeat energiam aborſus. Phœnice viuacior. De phœnicis ætate in commentarijs in Auſonij Gryphon ſcribimus. ASCEN.

Bene habet, ſubaudi ſe res noſtra, aut cœptum noſtrum, aut quid ſimile. Miſcellanea, Centuria Miſcellaneorum, quam anteq̄ epiſtolas emiſerat. Proprium, quia Guarinus Veronē̄. pater Baptiſtę inter primos græcis operam dederat, & latinis naſum affinxerat. Phœnice. aue vnica, ſed viuaciſſima.

Plures ſunt Politiani laudes, q̄ quæ ſcribantur epiſtolis. A, Politiano ſe laudatum iri non aduerſatur. Politianum monet, vt ne ſcribendo ſtudioſe nimis laudet quenq̄, aut vituperet.

Baptiſta Guarinus Angelo Politiano ſuo. S. D. Epiſtola. XXIII.

SOlim exiſtimes, maxima eſſe tuarum laudū præconia, quæ ad te in epiſtolis perſcribuntur. Multo enim maiora ſunt quę ſtudioſi humanitatis, in animis ſuis ex libro tuo taciti concipiunt, aut cum in cœtu ſunt, de te colloquuntur: vno ore oēs omnia bona dicūt, doctrinam tuā prędicant, extollunt, admirant. Nemo eſt q precio deter-

Cornea fibra. F.S. Quaſi cornea mihi ſit fibra. i. quaſi ego ſim brutꝰ adeo ruſticuſq; & amuſus, vt id qđ oībus eſſe ſolet iucūdiſſimum, me nō delectet. Antæas Amuſus. Qualem fuiſſe Antæā Scytharum regē, Plutarchus in lib. de fortu. & virtute Alexandri

reatur : quo minus Miſcellanea domi habeat, vnde
diſcat. Hæc ſunt vera eruditionis teſtimonia: in q-
bus nulla eſt placendi adulandive ſuſpicio. Quo ma
gis miror dubitari a te an cupiam ſcriptis tuis fa-
mam meam immortalem fieri: quaſi cornea mihi ſit
fibra: non id ego quoq; expetam, in qđ fertur huma
nę naturę procliuitas. Illud tamen monuiſſe, aut ſal
tem rogaſſe velim: vt & morſibus viuentium, & lau
dationibus (non enim adulationes appellauerim) q̄
minime in ſcribendo vtaris. Nam præterq̄ ꝙ ea res
dignitati ſcribentis officit: multi ſunt qui magis af
fectionibus animi, id ſcribendi genus, q̄ vero iudi-
cio acceptum referant. Non temere hoc dici putes.
Audio em̄ perſępe quę de reliquis circũferantur. Et
tamen liberũ tibi in hiſce rebus examen relinquo :
quem etiam plus videre arbitror. Salutē tibi Picto-
rii noſtri verbis dico. Tu vero magnificis Lauren-
tio & Pico me commendabis. Vale. Ferrarię. xvi.
kalen. Ianua. M.cccc xc.

Finis Primi Libri.

Magni ſecundo
ſcribit. Iſmeniã
enim tibicinem
bello captũ ſup
cœnam canere
iuſſum quũ ad-
mirarent̄ oēs ,
pręq; volupta-
te plauderent :
Antęas iureiu-
rando affirma-
uit ſuauius ſe
interdum equũ
hinientem audi
uiſſe. Vſque ad-
eo aures habe-
bat a muſis ab-
horrentes: ani-
mãq; in præſe-
pijs, immo ve-
ro audiēdis aſi-
nis q̄ equis ap-
poſitiorē. Cor-
nea fibra . Per-
ſius in Satyra
prima. Siquid
tñ aptius exit,
Laudari metu
am , neq; enim
mihi cornea fibra. Cornutus alijq; Perſij interpretes corneã fibram pro corneo du
roq; pectore per ſynecdochen interp̃tantur. Iocinorũ enim quæ ſunt in pectore par-
tes extremas appellari fibras, Pompeius Sextus, & M. Varro libro de lingua latina
quarto ſcribunt. Virgilius lib. Aen. vj. de vulture Tityi iecur roſtro tondente. Habi-
tatq; ſub alto Pectore: nec fibris requies datur vlla renatis. Sed quoniam fibrum la
tini dicebãt id quod eſſet extremũ, cornea fibra pro cute dura non inepte fortaſſe ex-
ponendum eſſet. Qui autem cutem habent duram. eos eſſe ſtolidos & prope inſenſi-
biles in confeſſo eſt. Vnde elephanti corio circũtecti prouerbiali ſententia dicuntur
ij qui ſtolidi ſunt. Id ſi tibi ſatis non facit, fimbra non fibra legendum eſſe mecũ autu
mes. Eſt auem fimbra (vt Theodorus Gaza interpretatur capite vndecimo libri de
natura animalium primi Ariſtotelis) auris pars inferior, vt pinna ſuperior. Hæc
autem infima pars auris mollis admodum eſt M. Cicero libro epiſtolarum ad fra-
trem ſecundo. Tu quemadmodum me cenſes oportere eſſe in rep. & in noſtris inimi
citijs, ita & eſſe & fore auricula infima ſcito molliorem. Laudis vero prædicatio iu-
cuda ſenſum anrium demulcet . Auris ergo cornea vel a cornu vel ab arbore corno
appellata, quæ nulla cantus dulcedine nec titillatur nec molleſcit vnq̄, vti Antææ au
res a muſis abhorrentes. Vnde ait ille. Gaudent pręnomine molles Auriculæ. Fim-
bram ergo (quæ eſt molliſſima auris pars) pro aure tota ponit nõ incongrue, quæ

Fibræ.

Fimbra.

laudes non aſpernetur, faſtidiatq; audire. In quod fertur humanæ naturæ procliuitas, id eſt, ad quod inclinati ſunt homines. vt apud Strabonẽ Heroſiſtrat⁹, & apud Valerium libro octauo titulus eſt de glorię cupiditate.

ASCENSIVS.

Officit. i. nocet, & contra facit: contra inquam id quod factum proſit. Acceptum referant. i. ſe debere fateantur vt a quo acceperint. Examen. i. iudicium. vt apud Perſium. Examenq; improbũ in illa Caſtiges trutina. Pulchre aũt dicit liberũ examen ſicut Perſius Caſtiges. quia examen proprie eſt illa ligula quæ in ſtatera iuſta media eſt, & in quã inclinat partem, eam maioris ponderis indicat. Vnde ſi ſit propenſior corrigi poteſt. Eſt etiã fœtura apium. vt apud Iuuenalem. Examenq; apium lõga conſederit vua. ſed nihil ad propoſitum.

Examen.

In Epiſtolam Primã Argumentũ Syluii.

Politiani Beroaldus in epiſtola quadã ad Picum honorificam fecerat mentionem. Ea ex re Politianus arrogantiam deuitans, a viro tam docto laudari ſe gaudet. Inde quoq; ſcribendi ad Beroaldum ſumpſit argumentum, polliceturq; operam ſe daturũ, gratiam vt referat.

ANGELI POLITIANI EPISTOLARVM LIB. SECVNDVS.

Angelus Politianus Philippo Beroaldo ſuo. S.D. EPISTOLA PRIMA.

LEgit Epiſtolam mihi nuper ad ſe tuam Picus hic Mirandula noſter, plane flos illibatus ingeniorum: cuius in extrema clauſula, noſtri quoq; ſic honorificam mentionem faciebas, vt in quodam veluti literatorum conſeſſu proximos videlicet ab illo mihi gradus aſſignaueris. Hanc igitur ego tuam (ſi modo ita vocetur) ſententiam, q̃uis audire citra ruborem, gnarus inſcitię meæ, non poteram: tamen ꝙ ab inſigni quadam beneuolẽtia proficiſcebatur, ita gratanter accepi, vt vix tantundem fuerim voluptatis habiturus, ſi mihi eſſe illa quæ de me pronunciabas, vera perſuaſiſſem. Nam q̃uis teſtimonio con-

Franciſcus Syluius in Secũdum Epiſtolarũ Angeli Politiani librũ.

Illibatus. ILlibatus, id eſt inuiolatus, integer, Liba enim (vt altius paulo petamus originem) dicta ſunt authore M. varrone libro de'lĩgua latina ſexto eo ꝙ libãdi cauſa fiũt. Liba aũt

Liba. ſunt placentę de farre, melle, & oleo ſacris aptę, vt ait Seruius ſuper illud Virgilij libro Aeneidos ſeptimo. Inſtituuntq; dapes, & adorea liba per hærbas Subijciũt epu-

Libare. lis. Proprie igit libare eſt libis ſacrificare. liba vero adorea erant. i. ex farre. Far aũt & vinũ

ſcientia repugnet: lætor tamen alicui talem me videri poſſe,qualē tua me fingit,hoc eſt nominis erudit iſſimi prędicatio.Quare ſtatim dictaui hanc tibi epiſtolā Beroalde:qua † ducerē quātopere mihi tuū tale laudationis officiū blandiatur: ſimulq; darem fidem,nulli me prorſus occaſioni defuturū, rerūq; poſthac & tēpoꝝ plane omneis articulos excuſſurū: donec tibi pro ſtudio erga me tali & animo, tādem quoquo modo referā gratiam. Vale. Florentię. xvii. Kalen. Februa. Mccccclxxxix.

in omni ſacrificio Iano prę libari. propterea q; vinū & far primus inuenerit, author eſt Fabius Pictor in libro de aureo ſeculo. Id qđ libare ꝓprie putē eſſe. Sed quoniā in ea libatione nō multū abſumebatur. hinc factū eſt vt libare ſit parū diminuere. A. Gellius cap. iij. lib. j. Rependit (inqt) & cōpēſatur leue dānū delibatę honeſtatis maiore alia grauioreq; in adiuuādo amico honeſtate. Illibatū ergo dicimus id qđ nulla ex ſua pte deminutū eſt. Citra ruborē. i. verecūdiā pudorēq;. Eos quos puduit erubeſcere, q vero metuūt palleſcere. A. Gellius cap. vj. libri vndeuiceſimi ſcribit. Sētētiā (ſi modo ita vocet). Sentētiā ꝓ opiniōe hic dicit. ſed aliud quoq; ſentētia ſignificat. Sentētiā Cicero in libro Rhetoricoꝝ ad Herēniū quarto appellat orationē de vita ſumptā, quę aut qd ſit, aut qd eſſe oporteat in vita breuiter oſtēdit. Vt liberis ē exiſtimādus, q nulli turpitudini ſeruit. Sētētias eas appellat Macrobi⁹, q̄s authoritates vulgo dicūt, vt lib. Saturnaliorū. v. illas Virgilij ſentētias enūcrat. Nō oīa poſſumus oēs. Oīa vincit amor. Trahit ſua quēq; voluptas &c. Ad hæc qd ſignificet, qdq; quōdā ſignificarit ſentētia, Quintilian⁹ abūde ſcribit. Cui⁹ verba huc aſcribo ex libro viij. Sētētiā, inqt, veteres qđ aīo ſenſiſſent vocauerūt. Id quū eſt apud oratores frequētiſſimū, tū etiā in vſu cottidiano quaſdā reliquias habet. Nā & iuraturi ex animi noſtri ſentētia, & gratulātes ex ſentētia dicim⁹. Nō raro tñ & ſic locuti ſunt, vt ſenſa ſua dicerēt. Nam ſenſus corporis videbant. Sed cōſuetudo iā tenuit, vt mēte cōcepta ſenſus vocaremus: lumina aūt p̄cipueq; in clauſulis poſita, ſentētias. q̄ minus crebra apud antiquos, noſtris tēporib⁹ modo carēt. Antiquiſſimę ſunt, q̄ ꝓprię (q̄uis oībus idē ſit nomē) ſentētię vocant: quas gręci γνῶμαϲ appellant. Vtrūq; tñ nomē ex eo acceperūt, q; ſimiles ſunt conſilijs aut decretis. Hæc ille.

† dicerē

Sententia.

Senſa.

Senſus.

ASCEN. Legit epiſtolā &c. rectius q̄ ſi legendā dediſſet, qa nō oīa q̄ ab amicis ad amicos: etiā de amicis ſcribunt, reuelāda ſunt. Legens aūt epiſtolā, eā legit partē quā audiēti notā eſſe vult. Conſeſſus eſt vbi multi ſimul ſedēt. Solet aūt in celebri cōſeſſu obſeruari vt optimo cuiq; honorificētiſſimus detur locus: ſiue is primus, ſiue medius ſit. Qua ducerē, iudicarē. niſi ſit legēdū dicerē aut indicarē. Darē fidem. i. ſancte pollicerer. Excuſſurū. i. venaturū, quęſiturū, ſicut venatores dumeta excutiunt: vt ſit: excuſſurū articulos. i. venaturū occaſiūculas: aut excuſſurū. i. rimaturū omneis articulos. i. portiunculas rerū & tempoꝝ, vt ſciā quid opportunitatis ad hoc in eis lateat, Sic enim veſtes excutimus, vt ſciamus quid intus lateat.

Eruditione atq; humanitate a Politiano vinci ſe Beroaldus teſtatur. Iudiciū de Politiano ſuū confirmat. Politianū laudat amplius. Crebra literarū miſſiculatione amicitiā conſeruatū iri putat cui initium literę ipſę dederūt.

Philippus Beroaldus Angelo Politiano ſuo. S.D.

EPISTOLA. II.

PErlegi oppido q̃ libens literas, quas ad me
nuperrime dediſti: & quia tuæ ſunt, & quia
literatæ. Miſcellanea tua doctiſſimũ te eſſe
teſtantur: epiſtolæ humaniſſimum. Turpe eſt vinci
eruditione: humanitate vero turpiſſimũ. Inde fit vt
mihi non minutula labecula inſpergatur: ſed maxi=
ma labes, & ea quidem ineluibilis infigatur: cum abs
te vincar in vtroq;. Aſſurgebat iam primũ literatio
noſtra tuæ politiſſimæ literaturæ: neq; id diſſimu=
lãter. Iam vero & illa quoq;, quæ in me alioqui non
improbari ſolet humanitas, tuæ cedit humanitati:
adeo vt tibi comparatus poſſim merito inhumanus
iudicari. In aliena tibi epiſtola ſalutem tranſeunter
adſcripſeram. Tu, quæ tua dexteritas eſt, e veſtigio
me per epiſtolã reſalutaſti: quæ ſua plane politura
Politianũ oſtentat artificẽ, totaq; eſt officii beneuo=
lẽtiæq; refertiſſima. Cui vt breuiter reſpõdeam: Nõ
opus eſt mi Politiane, vt mihi gratias agas ob meũ
de ſingulari tua virtute, vel teſtimonium, vel iudi=
cium. Etenim ſi nolo videri mendax & vanus: id fa=
ciam qđ facio, neceſſe eſt. Præterea perſuaſiſſimum
habe, me in primore fronte animũ geſtare, nec a la=
biis diſſentire præcordia: concordat in me ſcriptio
cũ mente, lingua cum pectore: & de prõptuario ſyn
cera noſtro promunt̃ citra omnẽ fucatã ſimulatio=
nem. Eruditio tua illa interior atq; politior a nemi=
ne non paulo humaniore ſuſpicitur: a me & ſuſpici
tur, & amatur. Hoc in pſentia fit: hoc idem fiet in
poſterũ. Sum & ero tuarũ laudũ, ſi nõ idoneus, ſaltẽ
beneuolus buccinator. Olim iſtic iecimus amicitiæ
inter nos mutuę fundamenta: quæ cũ id temporis a
nobis glutino literario fuerit ferruminata, ſupereſt

Polyhi=
ſtor.

F.S. Mendax & van⁹. Sic Virgilius in ſecũdo Aenei. lib. Nec ſi miſerũ fortuna Sinonẽ Finxit, vanũ etiã men=dacẽq; improba finget. De vano in cõmentariis noſtris in Auſonii Griphõ ſcribimus. Polyhi=ſtori id eſt multiſcio. πολὺσ enim multus, & ἱσορέω ſcio dicitur.

ASCEN.

Perlegi. ad fi=nem vſq; legi. Oppido, id eſt multum, quaſi qđ ſatis ſit oppido. Aſſurgebat id eſt honorem præbebat: finis ab effectu. Aſſurgere enim ſole=mus officii & honoris impendẽdi gratia ma=ioribus aduen=tantibus. Lite=ratę. i. doctę, qa doctrinã & eruditionem ſcribẽtis præ ſe ferũt. Literatio ẽ grã=matiſtę parum docti. Literatura, grammatici aut archigrammatei. i. homĩs plurimũ docti. In primore frõte. in extima &

Vt eodem deinceps ferrumine immiſſo ad faſtigium extollantur. Qđ ad amuſſim fiet & libellam: ſi epiſtolæ inter nos vltro citroq; diſcurrerint: ſi fuerit inter nos,ſi non cottidiana, ſaltem hebdomatica literarum reciprocatio. Quę in fulturis amicitię ſtabiliẽdis, laterculorum aut calcis, haut dubie vicem repræſentant. Pateſactæ ſunt amicitiarum fores, quarum me futurum ſubinde hoſpitem polliceor. Vale decus literarum: & qđ Pico Polyhiſtori meo nomine debes,eidem meo nomine reſoluito.

Vale.

apertiſſima frõtis parte ex frõte autem ſolet perſpici anim⁹: ſed vt dicit Iuuenalis,Fronti nulla fides. Pręcordia intima affectionum ſedes eſt: nã ſunt pelliculę cor cingentes: quæ dũ afficimur gaudio vel ira,quatiuntur. A nemine non &c.

Ordo eſt.ſuſpicitur a nemine non.i.ab omni: humaniore.i. qui ſit humanior paulo.i. aliquantulum humanus. Aut ſic a nemine paulo humaniore.i.qui quidem ſit paulo humanior, non ſuſpicitur, hoc eſt ab omni ſuſpicitur.i.veneratur tanq̃ altius ſita. Quia enim quæ infra nos ſunt contemnere ſolemus: & quæ ſupra nos honoramus: ideo deſpicere transfertur ad contemnere. vt Deſpectus tibi ſum, nec qui ſim quęris Alexi. cum proprie ſit deorſum inſpicere: vt Deſpiciens mare veliuolum &c. Et ſuſpicere ad venerari & magni facere,cũ ſit ſurſũ aſpicere. vt Attenuati ſunt oculi mei ſuſpicientes &c. Diſpicere vero eſt diſcernere. Componitur autem a ſus antiqua particula, pro ſurſum, vt ſurrigo &c. Suſpicor autem & ſuſpicio nomen, a ſub. Buccinator pręco buccina canẽs: qđ nomen etiã in epiſtolis Ciceronis legitur. Ferruminata,conſolidata,conglutinata. Ad faſtigium, ad culmen. Ad amuſſim, id eſt ad normam & regulam qua vtuntur architecti,& libellam.i.ad iuſtum põdus, quod libella perpenditur.

Deſpicio.

Suſpicio.

Diſpicio.

Miſcellaneis dono acceptis Leonicenus gaudet ſe ad politioris humanitatis ſtudia reuocari, quibus legendis multa deprehẽdit etiam ad philoſophiam pertinentia, quo ſit vt ſperet philoſophiã Politiani opera aliquando e barbaria receptum iri. Felicem ſe nõ parum Leonicenus putaret,ſi cum Politiano Picoq; degere ſibi liceret.

Nicolaus Leonicenus Angelo Politiano ſuo. S.D.

EPISTOLA. III.

Vnus Miſcellaneorum tuorum,quæ tuo nomine Baptiſta Guarinus nuper mihi tradidit: ingenti me voluptate affecit. Nam etſi a politioris humanitatis ſtudiis iãpridẽ feriatus ſim: gaudeo tamen a doctiſſimis atq; amiciſſimis hominibus mihi aliquãdo occaſionem pręſtari ad ea ſtu-

FRAN. Syl. in Epiſtolã. III.

Feriatus ſim. id eſt ceſſauerĩ. Feſtis enim diebus (quos a feriendis victimis ferias appellari putant) nihil eſſe quicq̃ agendum curãdumq;, ſed diuinis tantum rebus vacãdum: Plutarchus in ꝓblematis ſcribit. Inde feriari id eſt ab opere

Feriari.

dia redeundi:quæ me in adoleſcentia maxime dele-ctarunt. Qꝫꝗ (vt verũ fatear)poſtꝗ opus id perlegi viſus ſum nõ in alienis agris cum diſpendio: ſed in proprio ſolo magna cũ vtilitate verſari. Inueni in eo:non modo quę ad literaturã, ac poetarũ & oratorũ cognitionẽ plurimũ conferũt: ſed & medicoꝝ & philoſophorũ ſentẽtias docte atq; elegãter abſte explicatas, & in veriorẽ lucẽ eductas: ꝗ in aliorum libris perlegantur. Quę res nõ mediocrẽ mihi ſpẽm affert:fore vt aliquando philoſophia vniuerſa, quæ iampridem apud barbaros barbara facta eſt: Angeli Politiani opera latine loqui incipiat. Habuiſti (vt ſcribis) a teneris annis pręceptores pręſtãtiſſimos: ſub quibus & Platonicã & Ariſtotelicã diſciplinam imbibere potuiſti. Nũc vero vt ex tuis ſcriptis accepi, frueris conſuetudine Pici noſtri Principis nunꝗ ſatis laudati: cuius doctrinę imitatione ſummũ ſapiẽtię culmen:quẽadmodũ iã in oratoria, ac poetica facultate eminẽtiſſimũ obtines locũ:breui attingere poteris. Niſi vtrũq; amarẽ:vtriq; plurimũ deberem: inuiderem felicitati veſtræ: quibus in pręclariſſima Italię ciuitate ſub Laurentio Medice, ac Petro filio, eximiis ætate noſtra virtutis atq; ingeniorũ patronis, per ſummũ ociũ ingenue philoſophari contingit. Vtinã ego is eſſem quẽ vos tertiũ ſociũ tantis rebus adiũgere non indignũ iudicaretis. Si facultas daretur, vobiſcũ viuere, vobiſcũ emori vellem. Nam quid ſuauius, quid cõducibilius eſſe in vita poteſt, ꝗ cũ amiciſſimis, iiſdẽq; & integerrimis: & vndecũq; doctiſſimis: quales vos eſtis, viuere? Sed erit (vt ſpero) vt reliquũ iã ingraueſcẽtis ætatis meæ vobiſcũ traducã: nõ modo propter cõſuetudinis ſuauitatẽ: ſed etiã vt cõmentemur, quonã modo pereunti doctrinę, ac vitę hominũ potius, quos multoꝝ inſcitia

ceſſare, idq; qđ vulgo dicunt facere feſtũ ſignificat. C. Treboni⁹ ad Ciceronẽ ſcribẽs. Illud quoq; nobis erit curę, vt Cratippus vna cũ eo ſit: ne putes in Aſia feriatũ illũ ab iis ſtudiis in ꝗ tua cohortatione incitatur, futuꝝ. Horatius libro carminũ ꝗrto. Ille nõ incluſus equo Mineruæ Sacra mentito, male feriatos Troas & lętam Priami choreis Falleret aulam. Feriis em̃ agi nihil licebat. Authore Macrobio libro Saturnaliũ ꝑmo. Vmbro negat eum pollui, q opus vel ad deos ꝑtinẽs vel ſacrorũ cauſa feciſſet, vł aliqd ad vrgẽtẽ vitæ neceſſitatẽ ſpectans egiſſet. Scęuola cõſult⁹ qd feriis agi licere, reſpõdit qđ prętermiſſuꝫ noceret. Aliqñ. i. tãdẽ. cuius vocis in eo ſignificatu vſus eſt nõ infrequẽs. Literaturã. i. grãmaticã. imbibere. du

ἀίδι προϊάπτει,conſulamus. Vale. Magnifico Petro tuo:in cuius olim pueri dũ Florentiæ eſſem me gratiam inſinuaſti:nũc iam iuueni, atq; vna cum ætate virtutibus ac dignitate,vt audio,aucto,ſi tibi videtur,me plurimũ commendabis.Ex Ferraria,Quinto Calendas Februarias.

cta eſt metaphora a lanis: q̃ cũ tingũtur colorẽ imbibere dicuntur.Plini.capi. xlviij.octaui libri.Lanarũ nigrę nullũ colorẽ bibũt. Cõmente Cõmẽtari.
mur. A comme

miniſſe ,hic inflecti videt̃.Memini fuit quãdo ſupinũ haberet mentũ. A quo mẽtum
nomẽ apud veteres,cuius loco nomẽ mentio ab eodẽ factũ vſu teritur.Menſio per s,
ſi ſcribis,mẽſurã ſignificas.Igitur a verbo cõmemini cõmentari factũ eſt verbũ itera
tiuũ:qd̃ ſępe ꝯmeminiſſe ſignificat.Cicero libro epl'arũ.vij.Multos annos nihil aliud
cõmẽtor.Idẽ libro Tuſcu.q̃ſtionũ.iij.Hoc idẽ & Telamon ille declarat. Ego quũ ge=
nui,moriturũ ſciui,& cętera.Et Theſeus.Futuras mecũ cõmentabar iniurias. Inde
cõmẽtatio.i.multa crebraq; & frequẽs cogitatio apud eũdẽ libro.j.Tota,inqt,philo=
ſophoꝝ vita cõmẽtatio mortis eſt.Cõmẽtari a cõminiſcendo.Itidẽ dici poteſt.Nã vt
reminiſci ita cõminiſci a mẽte inflexũ eſſe M.Varro docet libro de lingua latina ſcdo.
quũ fingũtur in mẽte quę nõ ſunt. Etiã cõmẽtare veteres dixerũt.Lucilius libro trĩ
ceſimo.Quũ iter eſt aliquo,& cauſam cõmentaui,vt apud aurificẽ,ad matrẽ,cõmu=
nem cognatã,ad amicam.Pereunti doctrinæ.i.medicinæ. ASCENSIVS.

Feriatus ſim.De hoc Syluius.Quęri autẽ poteſt,quare eccleſia ferias vocet quib⁹
operi mechanico incũbere licet,& ſynagoga q̃bus ab opere ceſſet , Sabbata.i.requies: Ferię.
cũ Ethnici ferijs ſe dicãt ceſſare,& feſtis operari.Ad qd̃ mihi dicendũ videtur, eccleſiã
ex gentilibus fere collectã, ne ethnica feſta ſeruare videret̃:eos dies p̃ſertim operi me
chanico addixiſſe,quibus idolis ſuis gentiles operabãtur.i,rẽ ſacrã faciebãt, & victi=
mas feriebãt:ideoq; ferias dixiſſe.De ſabbato autẽ notũ eſt ex Moſaicis libris cur ita
dictũ:q̃q̃ Trogus vt ex Iuſtino patet,mendacẽ cauſam cõmentus eſt,ſcabie videlicet
preſſos Iudęos progredi vetitos ſabbatũ dixiſſe, & quia Aegyptij pluuia impediẽte
eos perſequi nõ poterãt,mari rubro dirẽptos dixiſſe.qd̃ haud dubie mẽdaciũ eſt : cũ
tã liq̃da & tã vera ſint de maris rubri trãſitu teſtimonia.Porro Romani adhuc eth
nici,q̃a illud opus qd̃ dijs ſuis impẽdebãt,p̃cipuũ exiſtimabãt:ideo abſolute operari
& facere ad rẽ diuinã referebãt:vñ Maro:Lętis opatus in hęrbis.& Quũ faciã vitula
pro frugibus &c. Quia ergo feſtis dieb⁹ victimas feriebãt, aut epulũ ferebãt,ferias
vocabãt:& q̃a hoc p̃cipuũ cẽſebãt opus:tũc ſe opari & facere p̃dicabãt:& tñ q̃a ab alio
opere ceſſabãt,feriari.i.ceſſitare ſe dicebãt:idq; p̃ma lõga,quo ſignificat,neq; a ferẽdo
neq; feriẽdo,neq; a feris deductũ,Illud aũt verbũ idẽ apud noſtros valet.vnde Mac=
chab.ij.Tũc feriatis Iudęis arma capere ſuis præcepit.Tertiũ ſociũ. id a Damone &
Pythia petijt Dionyſius tyrãnus,vt offi.iij.cõmemorat Cicero ἄϊδι προϊάπτει·id
eſt inferno præmittit,aut pręmittit in orcum.ex principio Iliados.

Miſcellaneorum munus dediſſe potius q̃ accepiſſe Leonicenus videtur ꝙ
ea legere dignatus ſit.Feriatum Leonicenum ſcite vtiliterq; dicit.Galeni com=
mentarios ab eodẽ latine traductos cõmendat.Philoſophis ætatis huius iraſ=
ſcitur:qui inuentas bonas literas negligãt, ſuãq; barbariem pertinaciter fo=
ueãt.Fauore Pici ac incitatione operã dat Philoſophię.Si Picus & Leonicen⁹
duces crearentur aduerſus barbariam,eã ſuperari facile ac fugari ſperat.

Flora meretrix.

F.S. Florales agẽtem &c. Flora iſignis meretrix quũ ex arte meretricia opes ingentes alto cumulo comparaſſet, Romanum populum hęredẽ ſcripſit, certamq; pecuniam reliquit: cuius ex annuo fœnore eius natalis dies celebraretur editione ludorum, quos appellant Florales. Quod quia ſenatui flagitioſum videbatur, ab ipſo nomine argumentum ſumi placuit: vt rei pudendæ dignitas quędam adderetur. Deam ergo finxerunt eſſe quę floribus præſit, eamq; oportere placari vt fruges cũ arboribus & vitibus bene proſpereq; floreſcerent. Eum colorem ſecutus Ouidius in lib. Faſtorũ q̄nto. non ignobilem nympham narrat, quæ vocata ſit Chloris, eãq; a Zephyro compreſſam, quaſi dotis loco id ac=

Angelus Politianus Nicolao Leoniceno ſuo. S.D. Epiſtola. IIII.

NOn tu munus accepiſti, quinimmo dediſti potius: vt qui dignum me habueris, cuius etiam nugas lectitares. Niſi magis iniuria ſit hæc: Florales agentem ſpectari a Catone. Feriatum diu te dicis a literis politioribus: At ego ſi talem ſcribere epiſtolam qui feriatur, poteſt, qualem tu miſiſti nuper omniũ elegantiſſimam: cenſeo eſſe mihi quoq; quacunq; occaſione feriandum. Sed ita eſt profecto: bonæ iſtæ artes, literæ, philoſophiæq; veſtræ, non prius tenentur ſingulæ, q̃ ſimul omnes. Omneis vero ætate noſtra, tu ſi nõ ſolus, certe cum paucis, hoc eſt cum vno aut altero ad ſummum tenes. Sed de reliquis alias. Galeni vero commentarios vidi nuper, quos tu plane latinos feciſti. Auguror: nec me, puto, fallit augurium: plurimum poſteritati collaturos. Nam ſeculo etiam huic noſtro nõ dum audeo ſperare: quoniam praua conſuetudine ſic pœne quidã homines obbrutuerunt, vt glandem adhuc defendant repertis frugibus: ſimileſq; mihi Gryllo videntur illi, qui cum Vlyſſe diſputat apud Plutarchum: nec vllis adduci rationibus poteſt, vt e ſue rurſus in hominem redire velit: quem prius ex homine Circe mutauerat in ſuem. Gratulatio tua, ꝙ philoſophiæ me totum dediderim: mirum quantum mihi bonæ ſpei addidit. Perſeuerabimus igitur: præſertim cum bene ceſſerit adhuc, qđ hactenus publice ſpecimen dedimus: non modo docẽdo, ſed etiam diſputãdo. Facit animos credo, Picus hic noſter: qui cum diu cõparem ſibi non inueniat in arena, certanti mihi laborantiq; tamen vnice fauet. Iſq; cum mihi tale quiddam forte quale Glauco illi Caryſtio pater acclamauit, τὴν ἀπ᾽ ἀρότρου: terram

medius fidius ipſam ſubiicere videtur Antęi pedibus. Atq; vtinam tu quoq; nobiſcum viueres eodem contubernio: crederem fore, vt & Muſę huc omnes (ſi modo vllæ vſq̃ ſunt Muſę) cum ſuis & nemoribus & fontibus, ne dixerim cum ſua modo ſupꝑllectile, commigrarent: & indoctorum Barbarorumq; phalanges, quæ totum fere orbem ſignis poſitis exultantes tenent, facile te & Pico ducibus fugarentur. Laurentius, Petruſq; Medices, hoc eſt cum filio ſuauiſſimo pater humaniſſimus: certatim te diligunt: occaſionemq; ſibi dari volunt, qua beneuolentię ipſorum aliquando erga te, vberiorem fructum plenioremq; percipias.

Vale.

cepiſſe muneris a marito: vt haberet florũ omnium poteſtatẽ. Florales autem ludi celebrantur cũ omni laſciuia meretricis memorię conuenientes. Nam pręter verborum licentiam: quib⁹ obſcœnitas omnis effũditur: exuũtur etiam veſtibus populo flagitante meretrices, quę tunc mimorũ fungunt officio, inq; populi conſpectu vſq; ad impudicorum luminũ ſatietatem cum pudendis moribus detinentur. Hæc ex Lactantio capite viceſimo libri Diuinarũ inſtitutionum primi. Catone Cenſorio florales ludos (quos ædilis Meſſius faciebat) ſpectante populus Romanus vt mimę nudarentur poſtulare erubuit. Quod cũ ex Fauonio amiciſſimo ſibi vna ſedente Cato cognouiſſet: e theatro diſceſſit, ne pręſentia ſua ſpectaculi conſuetudinem impediret. Quem abeuntẽ ingenti plauſu proſecutus populus, priſcum morem iocorũ in ſcenam reuocauit: vt author eſt Valerius libro ſecundo titulo de maieſtate. Martialis libro primo ad id alludit. Epigrãmata (inquit) ſcribunt illis, qui ſolent ſpectare florales. Non intret Cato theatrum noſtrũ: aut ſi intret: ſpectet. Et rurſum. Noſſes ioco ſę dulce cum ſacrum Florę, Feſtoq; luſus & licentiam vulgi: Quur in theatrum Cato ſeuere veniſti? An ideo tantũ veneras vt exires? Florales ludos tanto deuotius quanto turpius celebrari ſolere Diuus Auguſtin⁹ capite viceſimo ſeptimo libri de ciuitate dei tertij ſcribit. Floralia quarto calendas Maias anno vrbis quingenteſimo ſextodecimo ex oraculis Sibyllę vt bene defloreſcerent omnia, fuiſſe inſtituta Plinius capite vndetriceſimo libri octauidecimi memorię prodit. De Flora (quã bonã deam nominant) Plutarchus in ꝓblematis, & Macrobius libro Saturnalium prĩo ſcripſerunt. Florales intellige ludos: vt Circenſes dicimus. Feſtorum eñ nomina in genere neutro ĩclinari ſolẽt. Auguror. i. ſpero, de futuro iudico. Seculo huic noſtro .ſ. collaturos ſperare nõ audeo: Obbrutuerũt. i. ſtolidi & bruti facti ſũt. A bruto, vt ait Põpe. qd antiqui ꝓ graui, interdũ ꝓ ſtupido dixerũt. Afranius. Nõ poſſum verbũ facere, obbrutui. Glãdẽ &c. Cice. lib. de perfecto oratore. Quę eſt in hoĩbus tãta ꝑuerſitas, vt inuentis frugibus glande veſcantur? Similiſq; &c. Dialogum quendam Plutarchus ſcripſit prudentiſſime: cuius ille eſt titulus. Q; bruta animalia ratione vtuntur. In quo Vlyſſes & Gryllus quidam qui ex homine ſus fact⁹ erat, vtrius vita ſit melior brutine an hominis diſceptant. Bruti eſſe præſtabiliorem, naturęq; cohęrentiorem Gryllus ratione multa contendit. Circe Solis filia in Italiæ monte qui prius

Florales ludi.

Gryllus.

Circe.

erat inſula, habitauit: quę carminibus quibuſdam homines in varias beluarum figuras tranſmutabat. Vlyſſi ſocijs (vt ait Homerus libro Odyſſeæ decimo) caſeum farinam, mel nouum, vino Thaſio, & pani venenum admixtum dedit: vt patrię obliuiſcerentur. Quod cum bibiſſent, eoſqꝫ Circe virga percuſſiſſet: in ſtabulis porcorum incluſit. Quibus mox porcorum caput, ſetæ, vox, totum deniqꝫ corpus eſſe viſum eſt. ijs quoqꝫ glandes Circe obiecit. In eis tamen animus non fuit mutatus.

Glaucus.

Glauco illi Caryſtio. Domitius Calderinus in commentario libri quinti Syluarū Statij ad hanc fere ſententiam ex authore Pauſania ſcribit. Demilus ex Caryſto filium Glaucum arantem vno pugni ictu loco mallei vomerem qui ceciderat aratro indidiſſe quum vidiſſet, robur illius admiratus eum ad olympicum certamen produxit. Vbi quum aduerſarij arte eluderetur, ſpectans pater acclamauit τὴν ἀπ᾽ ἀρότρου, id eſt hanc ab aratro monens filium vt ijſdem viribus percuteret aduerſariū pugno: quibus aratro olim vomerem indiderat. Quod Glaucus audiens, tantis inſurrexit viribus: vt tum & alias quoqꝫ vicerit ſæpius. Cælius lectionum Antiquarum libro ſexto rem ſcribit fuſius. Glaucum hunc Caryſtium poetæ Simonidis ętate fuiſſe ex Quintiliano diſcas. Apud quem libro vndecimo pugili coronato carmen, quale componi victoribus ſolet, pacta mercede Simonides fecit. Magna tamen eſt inter authores diſſenſio Glauco ne Caryſtio: an Leocrati, an Agatharcho, an Scopæ ſcriptum ſit id carmen.

Caryſtos.

Caryſtio, id eſt ex vrbe Caryſto quæ eſt in Eubœa, quæ authore Plinio capite duodecimo quarti libri, Chalcodotis prius eſt appellata. quæqꝫ marmore Caryſtio notiſſima eſt.

Anteus

Antei pedibus terram ſubijcere. id eſt fatiſcenti atqꝫ deficienti animos & vires ſubminiſtrare. Antei cum Hercule luctantis ſuaſqꝫ attactu terrę vires cumulate recipientis notior eſt fabula, q̃ quæ hoc dici loco poſtulet.

ASCEN.

Florales: ſubaudit me, vt ſit, me agentem in Miſcellaneis florales, ſcilicet ludos. id eſt res ludicras & ioculares: ſpectari a Catone id eſt abs te viro grauiſſimo: qualis erat Cato: qui tamen aut non grauiter aut ſuperſtitioſe egit cum diſcederet. Nam ſi obſcœna dijs placere putauit, ſuperſtitioſus erat: ſi nō putauit, leuis: qui obſcœnitatem tantā ſua pñtia impedire noluit. Specimē id eſt experimētum. Vt in Geor. Tale dabit ſpecimen. Galli dicerent probam: aut monſtram. Si modo vllæ vſq̃ ſunt muſæ. bona parentheſis: ne philoſophus poetica aſſerat: aut Chriſtianus ethnicorum fabulamenta recipere videatur. Nemoribus. vnde Statius in principio Achilleidos. Neqꝫ enim Aonium nemus aduena pulſo. Et fontibus. vt Caſtalio, Pegaſeio & cęteris.

Laudari aut vituperari a doctis aut indoctis quātū differat.

F.S. Ab illaudatis vituperari. Ab indoctis vituperari vt dolendum non eſt: ita gaudeo exultandū eſt, a docto ſi lauderis. Hi eñ q̃ laudāda ſint non ignorāt, illi ꝟo q̃ laudāda ſint plerūqꝫ vituperāt.

A malis vituperari non dolet: gaudet a bonis laudari. Politiani de ſe iudicium, licet parum verum ſit, aliquando creditum iri verum a doctis putat: armis quorū & auxilijs Barbariæ quaſi phalanges contēnat. In Medicum Laurentij & Petri amore conſeruari ſe poſtulat.

Nicolaus Leonicenus Angelo Politiano ſuo. S. D. V.

QVemadmodū nō multū dolenter fero ab

hominibus illaudatis vituperari: ita plurimum gaudeo a viris nunq̄ ſatis laudatis commendari. Nā etſi illi aut odio aut inuidię liuore occęcati oībus detrahunt: hi vero plura qn̄doq; amori ac beneuolentiæ tribuunt, q̄ veritati: non parum tamē īntereſſe cēſeo, hoc ne an illo affectu quicq̄ agatur. Quis enim Therſitæ maledicenti, ac nemini parcenti credat? Neſtori vero, a cuius ore melle dulcior diſtillat oratio, non aſſentiatur? Ego ſane etſi nihil me eſſe ſciam, tuæ tamen orationis perſuaſione ac lepore ductus, aliquod iam nomen ac decus cenſeo poſſidere. Neq; in animum inducere poſſum, quin tuum de me iudicium nōnulli ſint approbaturi: Si non illi, qui (vt in tua elegantiſſima epiſtola ſcribis) iam obbrutuerunt, & a glande neſciunt deſueſcere: ſaltem ii quos recta ſtudia delectant: exigui ſane numero, ſed bello viuida virtus. Horum armis atq; auxiliis fretus: Barbarorum phalanges, atq; eorum qui a nobis ad illos defecerunt, īpetus inſolētiaſq; contemnā. Tū modo mi Politiane eum te mihi exhibe, qui ſemper fuiſti erga me: hoc eſt mei honoris ac dignitatis acerrimum defenſorem. Laurentium vero ac Petrum Medices, hoc eſt cum patre filium humaniſſimum, in me dilectione certantes: quandoquidem tu ille fuiſti, qui mihi quodcunq; hoc regni, qui ſceptra Iouemq; tua apud illos auctoritate ac gratia cōciliaſti: ſtudeas in eodem erga me amorę conſeruare.

Vale.

authore eīn Cicerone libro de officijs tertio. In pecmatibus & in picturis vſu venit, in aliijſq; cōpluribus, vt delectentur imperiti, laudentq; ea quę laudāda nō ſint, ob eam credo cauſam, q; in ſit in his aliquid ꝓbi quod capiat ignaros, qui quidē quid in vnaquaq; re vicij ſit nequeāt iudicare. Eā ob rem Socrates apud Platonem in Critone. Nō nobis, inquit, curandum eſt admodū, quid de nobis multi loquātur: ſed quid dicas vnus, qui intelligit iuſta & iniuſta. Quamobrem tu quidē Crito non recte adduxiſti opinionē de iuſtis rebus, honeſtiſq; & bonis, earumq; conrrarijs aliquanti eſſe æſtimandam. Scite ergo prudenter q; illud a Cicerone dictū eſt lib. de Officijs prīo.

Vulgi laus aſpernanda.

Qui ab errore īperitę multitudīs pēdet: hic ī magnis viris nō ē habēdus. Nā vt in libro de finibus bonorū & malorū ſecundo idem ait, non grauiſſimū eſt multitudinis teſtimoniū. In oī eīn arte vel ſtudio, vel quauis ſciētia, vel in īpa virtute optimū qd̄ rariſſimū ē. Nullū eīn virtutis opus eē eorū quæ tractat multitudo, Ariſtoteles lib. Rariſſimū.

Politicon ſexto author eſt. Ideoq; etiam Plato in Euthydemo. An ignoras, inquit, in quouis ſtudio viles ac nullius precij homines permultos eſſe, probos vero paucos, eoſq; maximo in precio habendos eſſe? Idem in Lachete. Scientia non multitudine iudicari oportet, quod recte iudicandũ eſt. Ariſtophanis iudiciuȝ, de quo ibi dicimus, vbi de plagiarijs ſcribimus, huic rei cohęret. Ideoq; Cicero libro Tuſculanaruȝ diſputationum ſecundo. Eſt, inquit, philoſophia paucis contenta iudicibus, multitudineȝ conſulto ipſa fugiens: eiq; ipſi & ſuſpecta & inuiſa: vt ſi quis vniuerſam velit vituperare: ſecundo id populo poſſit facere. Non pauca ſententiæ huic cohærentia Beroaldus conquiſite admodum dicit. Sententia, inquit, Horatiana eſt. Contentus paucis lectoribus. Pluris enim teſtimonium eruditi vnius, ꝗ ineruditorum ſexcentum. M. etiam Tullius Catonem vnicum ſibi pro milibus eẽ dicit. Antimachum poetam legentem quum omnes, niſi Plato, reliquiſſent: is, legam, inquit, nihilominus. Plato enim mihi vnus oĩm inſtar eſt. Democritus quoq;, vnus. inqt, mihi pro populo eſt & populus pro vno. Bene & ille, quiſquis fuit, qui dixit, ſatis ſunt mihi pauci, ſatis eſt vnus, ſatis eſt nullus. Epicurus vni ex ſtudiorum ſuorum conſectaneis quum ſcriberet. Hęc ego inquit, non multis, ſed tibi. Satis enim magnum alter alteri theatrum ſumus. Diuus etiam Hieronymus in epiſtola ad Marcellum ita ſcriptum reliquit. Eruditis contentus auribus non magnopere cures quid imperitorum de ingenio tuo rumuſculi iactitent. Illud quoq; epigrammatarij poetæ ſententiæ huic cohæret. Me iuuat raris auribus placere. Hęc ille. Actius in epinauſimache. Probis probatum potius ꝗ multis fore. Lucilius in quartadecima ſatyra. Non a paucis malle, ac ii a ſapientibus, eſſe probatum. Cicero de repu. Non in hac diſſenſione ſuſcepi populi cauſam ſed bonorũ. Idem in ſexto. In diſſenſiõe ciuili, quum boni pluſꝗ mali valent: expendendos ab ijs non numerandos puto. Afranius in Suſpecta. Non ex ſtultitia multarum credere eſſe animum meum. Authore Nonio Marcello (a quo exempla hæc mutuati ſumus) memorabilis veterũ ſcientia paucorum numerum pro bonis ponebat: malos multos appellabat. Biantis Prienæi illa fuit ſentẽtia. Plures mali ſunt. Alexander cognomento Magnus malle ſe dicebat Therſitem eſſe apud Homerum, ꝗ Achilem apud Chœrilum: vt in commentarijs noſtris in Auſonium ſcribimus. Plato in epiſtola quadam ad Dionis propinquos memoriæ tradit, inferiorem Dionyſium Sicilię tyrannum cupere ſe magis ꝗ Dionem a Platone ipſo laudari, eiuſq; amicum exiſtimari. Sed hæc ſatis tibi faciant: quibus intelligas magni eſſe faciendum a doctis boniſq; viris laudari: parui vero faciendum a contrarijs vituperari. Illaudatus authore A. Gellio capite ſexto libri ſecundi, is eſt, qui omni in re atq; omni tempore laude omni vacat. Iſq; omnium peſſimus deterrimuſq; eſt. Illaudatus igitur finis eſt extremę malitię. Illaudatus iteȝ, id eſt innominatus dicitur. Laudare enim pro nominare dixiſſe veteres Pompeius meminit. Liuore occæcati &c. Plutarchus in libro de differentia inter odium & inuidiam. Inuidia (inquit) perinde eſt atq; ægritudo oculorum quæ ad omnem ſplendorem turbatur. Therſites (vt libro Iliados ſecundo ſcribit Homerus) homo fuit loquaciſſimus: qui nihil haberet curæ, ꝗ recte, aut ꝗ apte: ſed vt ꝗprimum, & ꝗmaxime ridicule loqueretur. Idem fœdiſſimus omnium qui ad Troiam nauigauerant: altero oculorum ſtrabo: altero pede claudus: anguſtiſſimis humeris ad pectus vſq; contractis: acuminato vertice, raro capillo, eoq; impetigine aſtricto. Idem cum regibus aſſidue contentiones agebat, eoſq; obiurgabat non honeſtatis gratia aut vtilitatis, ſed vt ſcurram ageret. Hoc ei pulchrum videbatur, ſi riſus alijs iocoſq; excitaret. Achilli præcipue

Platonis laus.

Illaudatus.

Therſites.

Vlyſſi & Agamemnoni infeſtum ſe prębebat. Huius Agamemnoni maledicẽtis petu
lantiã & minis & ſceptri ſui ictu cõpeſcuit Vlyſſes: qua re laudẽ meruit nõ medio=
crem. Neſtoris viri ſapiẽtia ſimul & ętate grauis ex ore fluebat oratio melle dulcior
vt ait Homerus lib. Iliados primo. Facundia eñ in ætate ſenecta abſolutũ vigorem
oſtendere ſolet. Exigui numero, ſed bello viuida virtus. Carmen eſt Virgilij in libro
Aenei. v. Qui mihi quodcũq; hoc regni &c. Virgilius in primo Aenei. Tu mihi quod
cunq; hoc regni: tu ſceptra, Iouemq; Concilias.

Neſtor.

ASCEN.

Hoc ne, id eſt propius dicto, videlicet amoris & beneuolentiæ: an illo, id eſt lon=
gius quia prius dicto affectu, videlicet odij aut liuoris. Aliquod iã nomen. Aeneidos
ſecũdo. Et nos aliquod nomẽq; decuſq; Geſſimus. Hoc eſt cum patre &c. Aliquid de=
eſſe putem vitio ſcriptoris. aut enim repetere voluit dictũ Politiani, & legendũ erit,
cũ patre humaniſſimo filiũ ſuauiſſimũ: aut cõuertere, vt ſit: cũ patre ſuauiſſimo fi=
liũ humaniſſimũ. ſi tamẽ vtrũq; humaniſſimũ dicit, nihil deeſt. Quodcunq; hoc re=
gni &c. Aeoli ad Iunonem primo Aenei. verba.

Medicorũ errata Leoniceni libro iã eſſe patefacta gaudet: dolet
q; q tãdiu cum grauiſſima hoĩm vitæ iactura latuerint. Leoni=
cenum medicinę profeſſione commendat: ab eodem reprehenſum
Plinium defendit.

Ange. Politi. Nicolao Leoniceno ſuo. S. D. V. I.

Ilctata illa tua Nicolae, qbus Auicẽnę refel
lis iſcitiam, doceſq; medicos iuniores quã
ta in caligine rerũ verſant: neſcio plus ne
mihi voluptatis, an doloris attulerint. Nã & gaui
ſus mirifice ſum, res eas quibus hominũ vita ſa=
luſq; continetur, ab eo potiſſimũ viro editas eſſe
in lucem, quem quidem ego ſemp ingenii diſcipli
narũq; merito plurimi fecerim: & indolui rurſus
generis humani vicẽ: q in ſe graſſari tãdiu impu
ne triſtem hanc inſcitiam patiatur, atq; ab iis in=
terdum vitæ ſpem precio emat, vnde morscertiſſi
ma proficiſcatur. Quis enim nõ videat plus eſſe a
medico, q̃ a morbo periculi: ſiquidem & morbus
alius pro alio curetur, & alia p aliis remedia affe
rantur? Q; ſi te priſca illa Nicolae tuliſſet ætas,
in qua pro meritis pręmia reddebantur: ne deorũ
quidem honoribus caruiſſes. niſi forte maius eſſe
credimus, vnũ aut alterũ (qđ Aeſculapius fecit)

F.S.

Indolui. id eſt
valde dolui. graſ
ſari tandiu &c.
Plini9 capite pri
mo libri vndeci=
mi Medicinæ vi
tia deſcribens.
Nulla (ĩquit) lex
eſt, quæ puniat
inſcitiam capita=
lem: nullũ exem=
plum vindictę.
Diſcunt pericu=
lis noſtris. Per
experimẽta mor
tes agunt. Medi=
coq; tm̃ hominẽ
occidiſſe ſumma
impunitas eſt.
Vitæ ſpẽ precio
emat. M. Catõis
verba de medicis
Græcis. Plinius
in capite eo, quod
aduocabamus,
illa receſet. Iura=
runt (inquit) in=
ter ſe barbaros
necare omẽs me=
dicina. Sed hoc
ipſum mercede

Medicorũ vitia

Cõiuratio medicorum

a morte,q̃ omneis pariter hoĩes (qđ ipſe facis) a mortis etiã pĩculo eripere. Quare perge obſecro qua inſtituiſti via,ſcilicet vt vna opera & ĩmortalem tibi gloriã parias,& oĩbus vere hactenus mortalibus ęgris vitã ſalutemq́ꝫ cõcilies. Qꝫ aũt Pliniũ quoq́ꝫ redarguis noſtrũ,quaſi Ciſthon ꝓ hedera acceperit:in hoc ego,vt libere agã & amice,lon ge a te diſſentio. Nec aũt verebor eius viri patrociniũ ſuſcipere audacter,q̃ fuerit de vita & literis tã præclare meritus:præſertim aduerſus te,hoc ẽ aduerſus eminẽtem philoſophũ,cui nihil veritate ipſa debeat eẽ antiquius. De veſtris eñ illa ſunt ſcholis: Amicus Socrates,amicior veritas:& item amici ambo,plus tamẽ hãbẽdũ honoris veritati ẽ. Plinius igiť,vt qdẽ tu ais,pinde atq́ꝫ Auicenna ciſthõ ab hedera nõ diſtinguit:errore,ſi qdẽ ita ſit, maxĩo,quãdo ciſthos ab hedera plurimũ & figura,& colore,& viribus differat. Addiſq́ꝫ mirandũ de Plinio magis q̃ de Auicẽna: qm̃ grææ linguæ perit⁹ ſecernere a ciſſo, hoc ẽ ab hedera ciſthõ debuerat. Argumẽtũ affers quãobrẽ alteꝝ ab altero nõ ſeparet,ꝙ in lib.naturalis hiſtoriæ.xvi.hederã diuidat in marẽ ac fœminã, florẽq́ꝫ vtriuſq́ꝫ ſimilẽ dicat eſſe roſæ ſylueſtri. Tũ idẽ lib.quarto & vigeſimo ciſthõ quoq́ꝫ illã ſub qua naſciť Hypociſthis, in marẽ diuidat & fœminã:mariq́ꝫ roſaceũ,fœminę albũ tribuat florẽ. Poſtremo ꝙ etiã Ciſthi hu⁹ feciſſe inter hederas mentionẽ ſe dicat. Quocirca ſic videris poſſe colligere: quũ Plinius libro quarto & vigeſimo mentionẽ ſe de Ciſtho inter hederas feciſſe doceat, cuius tñ vocabulum nuſq̃ ſuperius ĩter hederas citetur:facilis cõiectura ẽ,ciſthõ ab eo hederę noĩe comprehenſam: pręſertim q̃ ſic

faciũt,vt fides ijs ſit.& facile diſperdant. In libro nono plura ſcribimus. In qua pro meritis Bacch⁹ ob inuẽtũ vinũ: Ceres ob fruges, ob ignẽ Vulcan⁹, Hercules mõſtra hũano generi ĩfeſtiſſima q̃ a ꝑdomuit, alijq́ꝫ hoc genus ſexcẽti diuinos honores apud rude ſęculũ meruerũt. Vnũ aut alterũ.quod Aeſculapi⁹ fecit, Aeſculapi⁹ Hippolytũ ac Glaucũ Minois filiuꝫ ad vitam reuocauit. vt in cõmẽtarijs noſtris ĩ Auſonij Griphon ſcribim⁹ ãplius. Aeſculapiũ item vt deũ Romani coluerũt, cui tẽplũ extra vrbem poſuerũt: vt Gręci ĩ excelſis ac puris locis,quoniã (authore Plutarcho in Problematis) foris q̃ in vrbe & in monte q̃ in valle habitare eſt ſalubri⁹. Veſtris,id ẽ philoſophicis. Amic⁹ Socrates. Ariſtoteles aduerſus Platonem & Socratem quos (vt pręceptores) vnice

Dij effecti

Aeſculapi⁹.

Ariſt. dictũ Veritati cõ cedẽdũ.

hederã quẽadmodũ & ciſthon, in marẽ fœminãq; partiat̃,& in hederis florẽ deſcribat ciſthi. Iã qm̃ qd tibi videat̃ expoſui:qd ego cõtra opiner ediſſe ram. Nego vſq̃ a Plinio ĩter hederas Ciſthi mẽtio nẽ factã,p̄terq̃ libro quarto & vigeſimo: vbi illam p̄clare diſtinxit ab hedera. Nam quod tibi ſumis quaſi Plinii teſtimoniũ,alibi eũ de ciſtho ĩter hederas locutũ:hoc ego neutiq̃ cõcedo. Mihi em̃ vbi hoc ait,in quarto & viceſimo ſcilicet lib. differere de ciſtho aduſq; illã tantũ clauſulã videt̃:q̃ ſic eſt apud ip̄m. Sub his naſcit̃ hypociſthis. Poſt id aũt ſtatĩ interpũgitur,ac de ĩtegro ſic verba incipiũt. Quam inter hederas diximꝰ ciſſos erythranos ab hiſdẽ appellat̃ filiis hederę. Nec aũt vereor(q̃ tua ẽ in literis elegãtia)qn figurã agnoſcas,cuiuſmodi apd̃ Ouidiũ eſt:Quã legis a rapta Briſeide litera venit. & iterũ:Qua ,niſi tu dederis,caritura ẽ ipſa, ſalutẽ Mittit amazonio Creſſa puella viro. Q; ſi il lud quã,referre ad id malis qd̃ ãtegredit̃:cogeris ad hypociſthida potiꝰ(hęc em̃ ſtatĩ prior)q̃ ad ciſthon referre. deq; hypociſthide tacet oĩno ſupius hoc eſt lib. xvi. inter hederas. cũ de Erythrano tñ loquat̃. Quid? q; nec ciſthon alibi vſq̃ noĩat inter hederas:nec maris fœminęq; diſcrimẽ tã ciſthi p̱priũ,q̃ oĩm plane arborum virgultorũq; videt̃:qd̃ nec idẽ Plinius diſſimulat. Quid? q; flos quoq; diuerſus p̄hibetur: ĩ hedera qdem,maris & fœminæ cõcolor:ĩ ciſtho aũt plane diſcolor. Nã q; hederaceũ ſylueſtri roſę cõparat: nõ tã colorẽ ĩſinuari q̃ lanuginẽ puto,q̃lis ĩtra roſas eſt. Vñ etiã hederæ florẽ χνοώδη Theophraſtꝰ appellauerit. Satis igitur (vt arbitror)apparet nihil eſſe,qd̃ nos fateri cogat Pliniũ libro. xvi. Ciſthõ ĩter hederas retuliſſe: qui tamẽ idẽ lib. quarto & vigeſimo ſic hederę ci-

venerabat̃, ſcriptorꝰ dixiſſe fertur. Amicus Socrates,amicꝰ Plato, magis amica veritas. Scribit item Ariſtoteles capite ſexto libri Ethicorum primi, Pręſtat forſan de vniuerſali bono conſiderare,& quonã modo dicitur dubitare:q̃ ĩ hęc q̃ſtio nobis pardua ẽ: propterea q; amici ſunt q formas ipſas induxerũt. Verũ melius forſitan & oportere videbitur,ſeu quoq;,pręſertim philoſophos, p̱ veritatis ſalute refellere. Nã quũ ambo ſint amici ſanctum eſt ĩ honore veritatẽ p̄ferre. Plato in Sympoſio. Veritati quidẽ nunq̃ aduerſari poſſes Socrati vero facillime. Apud eũdem quoq; libro de repu. x. Socrates cõtra poetas tragicos q̃dã dicturus:quorũ dux priõ & magiſter videt̃ fuiſſe Home. aduerſus quẽ ei amicitia quędã & reuerẽtia fuerat: Veritati inqt virũ

Amica veritas.

χνοώδη, .i. lanuginoſum.

ſton,queádmodũ & chamęciſſon adnexuit:non q̄a ciſthō hederáq; eſſe idē crediderit:ſed ꝙ eã græci vicino(ſic eñ inquit)vocabulo appellent.Quare ne queq̄ ſimilitudo vocabuli falleret, ibi potiſſimũ diſtinctiões adhibuit, vbi cõfuſiõis occaſio naſcebatur.Nec cõtentus,etiam ciſthi proprietates prorſus ab hedera diuerſas adiecit. Nuſq̄ eñ hederã ſic ante deſcripſerat,vt aut maiorem thymo, aut ocymi foliis,aut poſtremo albo eẽ flore docuerit.Quamobrẽ quis iam dubitet ſcdm Pliniũ pronũciari oportere:quẽ ne ſuſpicio qdẽ vlla iſtius erroris attĩgat?Illud obiter mirari me fateor:qd ita tibi in mentẽ venerit, ledon hærbã, ſeu tu ladam mauis, vñ & Ladanũ vocet, latinã vocẽ arbitrari prorſus:quaſi nõ & Dioſcorides & alii veteres gręci paſſim vt patria vernaculaq; vtãt, tã hercule q̄ & Ladano.Hæc habui mi Nicolae q̄ tibi ꝓ Plinio (vera ne an falſa neſcio: ſed mihi tñ veriſimilia) obiicerem.Quę ſi tibi doctiſſimo homini ꝓbabuntur:lætabor equidẽ latinũ authorẽ non in eadem eſſe alea,qua barbari:Sin minus, expecto iã qd ad hæc noſtra qualiacũq; reſpõdeas.etem cũ grauiſſima ſit apud eruditiſſimũ queq; Plinii auctoritas: aut non tentãda fuit, aut aliquanto fortius, q̄ certe adhuc feciſſe videris,conuellenda. Vale.

Hederarũ duo gña.

nõ cenſeo antepon endũ. Argumẽtũ affers &c.Pli. lib.x.ca. xxxv.de hedera loquens. Duo inquit gña ei⁹ ſunt.Prĩa vt reliquarũ mas & fœmina. Maior tradit̃ mas corpore,& folio duriore ac pinguiore,&flore ad purpuram accedẽte. Vtriuſq; autem flos ſimilis ẽ roſę ſylueſtri, niſi ꝙ caret odore. Hęc Pli.Nicola⁹ vero Leonicen⁹ ĩ ope de Plinij & pluriũ alioꝝ medicorũ in medicina errore inſcripto,qd̄ Politiano nũcupat:Hęc,inquit,maris & fœminę differẽtia, floriſq; in figura ſimilitudo,ĩ colore diuerſitas,neq; a Theophraſto,neq; a Dioſcoride, neq; ab alio grauioris auctoritatis viro in hedera: ſed in ciſtho plane deſcribitur.Veriſimile igr̃ eſt Pliniũ nois vicinitate deceptũ eo in loco,q̄ de duob⁹ciſthi gñibus tradũtur,hederis tribuiſſe.Tũ idę lib.&c. Plinij ca.x.li.xxiiij.de hedera locuti verba ſũt.Gręci,inqt,vicino vocabulo ciſthō appellãt fruticẽ minorẽ thymo:folijs ocymi.Duo eius gña,flos maſculo roſace⁹,fœminę albet.Sub his maxĩe naſcit̃ hypociſthis:quã inter hederas dixim⁹. Ciſſos erythranos ab ijſdẽ appellat̃ ſimilis hederę.Leonice. verba ſubſcribo.Plinius,ĩquit,quũ poſt factam de hederis mentionem:de duobus quoq; ciſthi gñibus ſcribit: eã verba ſubiungit.Sub his maxĩe naſcitur hypociſtis.Ex quibus videt̃ innuere:ſub his quidem ciſthi generibus maxime naſci hypociſthidẽ:ſub hederis aũt naſci etiam aliquando licet nõ adeo frequẽter.Neq; eñ eo in loco,neq; alibi Plinius de alijs ciſthi generib⁹ aliquid dixerat:vt id maxime ad eorum,potius q̄ ad hederarũ comparationem poſſet

Plinij error.

Hypociſthos alij legunt.

referri:Quã legis.a rapta Briſeide littera vẽit.Ouidij verſus eſt ex epiſtola Briſeidis ad Achillem.In epiſtola Phædræ ad Hippolytum ſunt verſus illi duo. Quã,niſi tu dederis,caritura eſt ipſa, ſalutem Mittit Amazonio Creſſa puella viro.Quorũ prior eſt etiam in libro Metamorph.ix. Chamęciſſon (inqt Plinius libro.xxiiij.) appellant hederam non attollentem ſe a terra.Libro autem.xvj.Eſt,inquit, & rigens hedera,quæ ſine amminiculo ſtat ſola omnium generum,ob id vocata Ciſſos.Ediuerſo nunq̃ niſi humi repens chamęciſſos.Vicino vocabulo. Ciſſos & ciſthos non multum habent in voce diſcriminis.Eſt autem ciſthos hærba ladanifera.κισσὸϛ vero hedera,a κισσᾶν (vt nonnullis placet) factum,quod in Venerem trahere ſignificat. Secundum Plinium pronunciari.i.pro Plinio ſententiam dari.Ledon hærbam &c.Ladam eſſe vocem latinam nec fatetur Nic.Leonic.nec diffitetur,quod equidem legerĩ. Set ad hanc fere ſcribit ſententiam, Ciſthos inquit,vel lada ſiue ledon hærba eſt,cui[9] flore depaſto pingue quoddam (quod ladanum appellatur) hircorum barbis adhæreſcit.Plinius cap.viij.lib.xxvj,Ledon,inquit,appellatur hærba ex qua ladanum fit in Cypro caprarum barbis adhęreſcens.In quo ſenſiſſe probe Plinium Leonicen[9] putat,ſed aberraſſe dicit in capite duodeuiceſimo libri duodecimi.Hederę,inquit, floroſo paſtibus matutinis quum eſt rorulenta. Cypros,deinde nebula ſole diſcuſſa in puluerem madentibus villis adhęreſcere,atq; ita ladanum depecti.Quibus verbis liquido monſtratur ciſſon,id eſt hederam pro ciſtho,id eſt ledo vel lada Pliniuȝ dixiſſe.Luce ergo clarius apparet vt inquit Leonicenus,Plinium in eundem errorẽ incidiſſe,in quem lapſus eſt Auicenna,quum in ſuo de ſimplicibus medicaminibus libro,hærbam ex qua fit ladanum, hederę ſpeciem ſignificauit Latinũ authorem, id eſt Plinium.

Chamæciſſos.
Ciſthos.
Ciſſos.
Ledon.
Ladanũ.
Hedera.

Gaudet ſtudium ſuum in refellendis barbaroruȝ erroribus a Politiano docto probari. Politiani ſtudia laudat, quæ Picus Laurentiuſq; Medices fouent. Laurentij ſtudium in libris coemendis commemorat.Purgat ſe q̃ Plinium repręhenderit.Alias quoq; Plinium erraſſe contendit. Ex medici Serapionis inſcitia,q̃ ex Plinio hominum vitæ periculũ dicit imminere graui[9].

Nicolao Leonicenus
Angelo Politiano ſuo.S.D. VII.

GAudeo plurimum Angele vir doctiſſime, ſtudium meum in refellẽda inſcitia Barbarorum qui de medicina ſcripſerũt, abs te nunq̃ ſatis laudato viro probari. Non enĩ ego id de te ſentio quod forte pleriq;:qui in ea hæreſi ſunt: hominem eloquentem nõ poſſe de aliis diſciplinis iudicare : quaſi earum peritia carere ſit neceſſarium ei,qui bonarum literarũ, ac politioris humanitatis ſtudiis fuerit imbut[9]. Noui ego tuum perſpicaciſſimum ingenium, noui feruens

FRANCIS.S.
Vnum eſſe p̱ paucoruȝ, id eſt cui perpauci ſimiles ſint. Vt Terentianum illđ ĩ Eunucho. Hõ p̱ paucoruȝ hominum. Meditatione,id eſt exercitatione. Suppeditet, id eſt abunde & quaſi ſub pedib[9] tribuat. Cicero libro de officijs primo. Q̃ ſi omnia quę ad victum cultumq; pertinent, quaſi virgula diuina (vt aiunt) ſuppeditarentur,tum optimo quiſq; ingenio negocijs oĩbus omiſſis to=

iam inde a pueritia ſtudium, non minus ad phi-
loſophiæ doctrinā q̄ ad oratoriā atq; poeticā ca-
peſſendā: in quibus omnibus tantum profeciſti,
vt tua te patria inclyta Florentia omnium libe-
ralium artium vtatur præceptore. Nec ſane mirā
dum, te vnum eē perpaucorum, qui ætate noſtra
eloquentiam cum ſapientia iunxerunt: cū in eiuſ
dem ſapientię ſtudio habeas ducem ac comitē di
uino virum ingenio, Ioannem Picum Mirandulā
noſtrum, cum quo dies ac noctes in omni doctri-
narum meditatiōe verſaris: ac præterea tibi om-
nia ad ingenue philoſophandum adiumenta ſup
peditet fauor ac gratia Laurentii Medicis, maxi-
mi hac tempeſtate ſtudiorū patroni: qui miſſis p
vniuerſum terrarum orbem nunciis, in omni di-
ſciplinarum genere libros ſumma ope conqui-
rit: nulli ſumptui parcit, quo tibi ac reliquis præ-
claris ingeniis, bonarum artium ſtudia æmulan-
tibus, inſtrumenta abundantiſſima paret. Audiui
te referente, vocem illam præclaram ex Laurentii
ore pdiiſſe, optare tanta ſibi abs te ac Pico noſtro
ad libros emendos præſtari incitamenta: vt tan-
dem deficientibus ſumptibus, totam ſupellectilē
oppignerare cogatur. Cum igitur omnia & ani-
mi & fortunæ bona in te cumulatiſſima ſint: ni-
hil eſt ꝗ Angelo Politiano pro me contra Barba
ros pronunciante, quempiam deinceps timere de
beam, qui illorum patrocinium ſit ſuſcepturus.
Q; autem vt iure a me Barbaros reprehendi iu-
dicaſti: ita non approbas, ꝗ Pliniū de vita ac lr̄is
optīe meritū, ītra eādē cū Barbaris aleā poſuerī,
cui⁹ tāta ſit apud pitiſſimum queq; auctoritas, vt
aut eā tētare non debuerī: aut ſi oīno conuellēdā
duxerā, fortius id a me fieri, q̄ adhuc feciſſe vide-

---

tum ſe in cogni-
tiōe & ſciētia col-
locaret. Maximi
hac tempeſtate
ſtudiorum pa-
troni. Non parū
laudatur Ptole-
męus ille Phila-
delph⁹, quē Ari-
ſtæus tradit grā-
dem pecuniam
Demetrio Phale
ręo nūeraſſe, q̄ li
bros aut emeret
aut excribendos
curaret, qb⁹ regi
am ſuā referciret
bibliothecaȝ. Am

Laurentij Medicis Laus.

plioribus pfecto
laudum titulis
ornandus eſt no
biliſſim⁹ iſte pa-
ter tu⁹. Leo Pon
ti. Maxi. q coemē
dorum libroruȝ
ſtudiorumq; iu
uandorū gratia,
ea ſibi dari incita
menta optauerit
vt ſupellectilem
etiam totam op-
pignerare coga-
tur. O præcla-
ram vocem, de
qua poſterita-
tis dies nulla
conticeſcat. Nec
minus præcla-
ra illa eſt, quum
moribundus vel
le ſe dixit, vt euȝ
mors diſtuliſſet
in eum diem,
quo plane abſo-
luta eſſet biblio-
theca. Non iuua
bat auteȝ ſolum
aliena ſtudia, ſed

ar,oportuerit.Si me forte hiſce verbis (vt q̄ me-
cum amice oīa potes) temeritatis atq; īpudētiæ
tacite accuſas,q̄ tātæ exiſtīatiōis virꝝ ꝑ calūniam
quodāmodo dep̄hēdere q̄ſiueri: habeo iam excu-
ſationē mihi ex tua epiſtola paratā.Fateris enī ve
ra eē q̄ ī ſcholis nr̄is lectitāt: Amicꝰ Plato, magis
amica veritas,ſed cū ābo ſint amici, piū eē verita
tē ī honore ꝓferre. Cū igit̄ ego ita ſentirē,Pliniū
nō minꝰ q̄ ceteros ī hederę deſcriptione,alterius
plantę,q̄ apd̄ grecos κισθὸς appellat̄,noīs vicinita
te deceptū,qm̄ hedera a grecis κισσὸς dicat̄,īdicia
nō ſine errore miſcuiſſe:nolui quātū ī me erat pa
ti,veritatē ipſam ī obſcuro iacere.Qꝫ aūt fortius
atq; euidētiꝰ hunc a me errorē īdicari oportuiſſe
cenſes:ſcito nō fuiſſe tūc aī mei ꝓpoſitū,Plinii au
ctoritatē peſſundare.Nā cū illa dictabam:ꝑcipua
erat mihi cōtētio cū Barbaris. Atq; ideo cum de
hedera ſermo haberet̄,cuiꝰ naturā nō ſatis Aui-
cēnę cognitā fuiſſe ꝓbare cōtēdebā:obiter ac ve-
luti quodā ī trāſcurſu Pliniū quoq; ī alioꝝ men-
tiōe noīaui: quē tn̄ nō dixi vna cū Auicēna ac re
liq̄s erraſſe,ſed videri ī eodem cū aliis errore ver
ſari.Vide q̄ modeſtiꝰ de Plinio,q̄ de aliis tūc ſim
locutꝰ:quos nō videri eodē errore d̄uiare,ſed pla
ne aberrare aſſeueraui.Qꝫ ſi is mihi animꝰ tūc fu
iſſet,aut nūc ēt eēt,Plinii errata ī lucē patefacere
potuiſſē & tūc,& nūc quoq; poſſē ītegrū de eiſdē
īplere volumē.Pauca tn̄ e multis hoc ī loco cēſui
ap̄iēda,vt ītelligas me non temerario iudicio,ſed
certiſſimis rōnibꝰ adductū, vt exiſtīarē Pliniū in
hederę deſcriptiōe, quēadmodū ī multis aliis ad
medicinā ꝑtinētibꝰ,aberraſſe. illd̄ vero mihi pri-
mū tecū cōueīat:tā apd̄ grecos q̄ apd̄ latios, atq;
etiā barbaros,Dioſcoridē eē ſūmū auctorē atq; ꝑ-
cipuū,cui ī herbarum ac fruticum deſcriptionibꝰ

ipſe quoq; ope-
ram philoſophię
impendebat ma-
ximam.Rei cuiꝰ
non pauca in his
epiſtolis diſperſa
ſunt teſtimonia
Mœcenatem ſu-
um habuit anti-
quitas : noſtra
vero hæc ætas
Laurentium ſu
um habuit Me-
dicē.Cui iure ce-
dāt, Euander ab
Hercule eruditꝰ
Pōpiliꝰ Numa
(vt nōnullis pla
cet) Pythagoreꝰ,
Alexāder Home-
ricę Iliados ſtu-
dioſus,Sylla is q̄
Atheniēſiū ſcholꝭ
vrbe capta, pep-
cit.Hi enī aut li-
teratorū ſtudia
non admodū iu-
uerunt, aut ipē-
ſe docti non fue-
runt. Sed poſtq̄
Laurētiꝰ hic Me
dices ad ſuperos
abijt,huic ꝑfecto
ætati congratu-
landum ne eſſet
an condolendū
ſatis puto nemi-
ni compertū eſ-
ſet,niſi tu Leo pō
tifex Max. patrię
illius humanita
tis quaſi heres &
ſtudioſos iuua-
res & ſtudia ipa
excoleres.Ea enī
horum eſt tem-
porum miſeria,
vt quū aſſiduis
m̄igenę diſcipli

Reges docti.

fides ſit adhibenda. Nam & Plinius ipſe, non minus hunc q̃ Theophraſtum in hac parte ſecutus videtur: vt qui vtrãq; linguam & græcam & latinam nouerit, ſententias integras Dioſcoridis, q̃ſi verbum ex verbo a Plinio trãſlatas agnoſcat. Galenus præterea homo cum in omnium liberaliũ artium, tum in medicinæ præſerri diſciplina præcipuus, in ſuo de ſimplicibus medicamẽtis libro, ſe a deſcribendis hærbarum imaginibus ſuperſediſſe fatetur, quoniam abunde in hoc ſtudio fuerat a Dioſcoride ſatiſfactum. Nec Serapio Arabs hærbas deſcribere aggreſſus, aliis eas notis indicauit, q̃ Dioſcorides: q̃uis & ipſe, non recte in omnibus imitãdo Dioſcoridem, libros ſuos innumeris impleuit erroribus, quos niſi ſperarem aliquãdo in lucem fore detegendos, ſtudio ac diligẽtia inclyti p̃ſulis Hermolai Barbari patriarchæ Aquileienſis, viri omnium diſciplinarum peritiſſimi, libentius ſane aliquando notarem, q̃ hoſce Plinii ĩ pręſentia ſim recitaturus: tum quia magis me iuuat contra homines barbaros q̃ latinos agere, tũ quia maius humano generi ex Serapionis inſcitia, q̃ ex Plinio periculum imminet. Siquidem ętate noſtra omnes fere medici, in ſimplicium medicaminum cognitione Serapionem ſequuntur, Plinium autem nec legendum quidem exiſtimãt, ꝙ eum in numero grammaticorum vel oratorum, non autem philoſophorum aut medicorum habendum iudicent. Ego vero etſi non inficias eo, Plinium omnium doctrinarum ſtudia excoluiſſe: multa tamen de quibus in ſuis de naturali hiſtoria libris conſcripſit, non ſatis illi cõperta atq; explorata fuiſſe crediderim. Ex quo illud ſecutũ eſt: vt cum non ea ſcriberet quæ ipſe nouiſſet: ſed

nę ſtudijs clariſſima ſplendeãt ingenia, qui ea fouere debent, non modo non fouẽt, ſed ea etiam tot; conantur virib⁹ offuſcare. Sʒ q̃ iũ orationis nõ cõmentariorũ hoc ſit argumentuʒ, in tempus aliud reponimus. Oppignerare. Pign⁹ id proprie dicit̃, qđ creditori dat̃, vt de credita pecunia ſecur⁹ ſit. Hypotheca græco vocabulo a iuris peritis dicit̃. Hinc oppignerare eſt pro pignore dare, vt repignerare eſt ſoluta pecunia pign⁹ repetere. Nã huius pigneris dixerunt veteres, Sext. Pompeius ſcribens reluere a luendo idem eẽ qđ repignerare, illũ Cæcilij verſum citat. Vt aurum & veſteʒ, qđ matris fuit reluat, qđ viua ipſi oppoſuit pigneri. M. Cicero oppignerare dixit ĩ oratione pro. P. Sextio. Libelli etiam pro vino ſæpe oppignerarentur. Hoc in loco id eſt in hoc meo opere. Hæc enim

quæ potius a diuerſis auctorib⁹ varie ſcripta collegiſſet:ſępius diuerſa pro eiſdem, atq; eadē ꝓ diuerſis retuliſſe videatur. Quam quidem rem me tibi homini doctiſſimo facile probaturum ſpero, ſi paululum ſepoſito affectu, non tanq̃ Plinii patronus,ſed potius iudex, hæc quæ in Plinio notaturi ſumus errata,diligentius ꝑpendere atq; examinare volueris. Vale.

Quę proxime ſequebantur duæ epiſtolæ, ſunt in librum quintum tralatæ.

epiſtola in principio libri Leoniceni de medicorū errorib⁹ ſcripta eſt. Serapion (vt Cor. Celſus in ꝓœmio tradit) rationalem diſciplinam ad medicinam nihil pertinere ꝓfeſſus, eaʒ in vſu & experimentis poſuit.

ASCENSIVS.

Gaudeo plurimum &c. Significat ſe gaudere ꝙ ab Angelo ſententia ſua probetur,ſic tamen vt dolere videatur,ꝙ ſic a Plinio ſteterit.Et quia Plinium defendit, ideo ſignanter dicit Barbarorum, quia Pli.barbarus non eſt.Qui in ea hæreſi.i.ſecta & firma adhæſione.Ne quis putet dūtaxat contra catholicæ eccleſiæ perſuaſionem hæreſim eſſe,cum etiam nónunq̃ in bonam accipiatur partem.Et certe ſunt in ea hæreſi adhuc multi, cum tamen cōtra fere fiat.Habeas ducem,in quibus maior te eſt,vt in philoſophia & theologia,& comitem,in quibus te minor eſt , vt in oratoria & poetica omniq; humanitatis ſtudio. Paret.emat,acquirat.Deficientibus ſumptibus.Noue ſatis dictum,nam non ſumptus ſed pecuniæ deficere aut deeſſe emptori vidētur, niſi ſumptus pro pecunijs in ſumendis accipias.intra eandem aleam.i.caſum iuſtæ reprehenſionis.extra quē poſiti dicuntur qui nec fallere nec falli norunt.Aſſeueraui.i.vere aſſerui.Sententias integras Dioſcoridis.Dubitant tamen quidam an ex Dioſcoride Plin.an cōtra ex Plinio Dioſcorides,an vterq; ex tertio fonte hauſerit.Tum in omnium.legam, cum in omniū &c.quia ſequitur pręcipuus,quod poſterius maioris eē ponderis indicat.In lucē fore detegendos. Abuſiue fore pro eē poſuit.

Heręſis.

Scribendi ad Hieronymum vnde ſumpſit initiū dicit.De Ruſtico Hieronymi iudicium moderate ſimul & induſtrie recuſare videtur.De acceptis laudibus gratiam habet,quam referre ſe poſſe negat.Laudes eas ſi velut Echo regerat,metuit ne laudum maneat vacuus.A Pico incitatur, vt Hieronymum atq; Barbarum laudet.

Ange.Politianus Hieronymo Donato ſuo.S.D. VIII.

IN epiſtola quadam tua ad Picum noſtrū, cum me pleraq; delectaſſent , tum vt ad te ſcriberem, ſubīuitauit iudicium quod affers de Ruſtico noſtra:vtinam quidem tam verum,q̃ honorificum. Quod ego tamen non iudi-

F.S. Ruſtico noſtra.i.ſylua nr̄a quæ appellat̃ Ruſticus.Sic Terētius in prologo Eunuchi. Quaʒ nunc acturi ſumus Menandri Eunuchum. Idē Eas ſe non negat perſonas trāſtuliſſe in Eunuchū ſuam.i. comœdiam quæ appellat̃

Ruſticus. noſtra.

cium adeo de me,ſed ſtudium potius in me ac beneficium interpretor. Neq; enim ita mihi ſum in exploratus: vt tibi amiciſſimo homini, atq; ob id minus integro iudici, plus de me credendum ſtatuam, q̃ ipſe mihi. niſi forte ita me ludit illa poetarum (quod Horatius inquit) amabilis inſania: vt nunq̃ congrediar mecum, nunq̃ de tergo ĩ pectus manticam reuocem. Q; ſi poeticen ſequitur velut vmbra corpus, cæcus ille amor ſui qui φιλαυτία dicitur, queq; pleroſq; infatuat, attollens vacuum plus nimio gloria verticem: fateor iam nunc piget me candidatum poetices haberi tam ingrata vice, tam triſti ac pœnitenda mercede. Alioqui ne Lycius quidem ille me ſtultior χρύσεα χαλκείων demutauerit, ἑκατόμβοια ἐννεα βοιῶν. Cæterum nihil minus debemus tibi vel ſentienti de nobis, vel ſentiri ab aliis poſtulãti: quæ nec agnoſcat conſcientia noſtra, nec ferat pudor. Siue enĩ vt cæteros fallas, ne tua quidem ornamenta, hoc eſt laudum tuarum ſupellectilem, mihi inuides: ſiue ipſe falleris potius, meaq; te vel vitia delectãt, vtrumq; amoris eſt, & quidem non vulgaris. Siquidem Achilles quoq; Patroclo ſuo arma induit: & Alcęum vatem nęuus etiam in articulo pueri delectabat. Quare ſi me amas: id quod ſcio: iam ſcilicet dubitare non potes, quin ego te redamẽ. Siquidem aiunt: amorem nullo magis emi q̃ ſe ipſo. Neq; tamen ſicut amantem mutuo amo: ita laudantem, viciſſim laudo. Quippe in reponẽdis beneficiis lex eſt illa Heſiodi cuſtodienda: vt eadem menſura reddas, aut etiam cumulatiore, ſi poſſis. Sed cum tu: quas habes oratiõis diuitias, cũ tu inquã iſto ĩgenio vir, iſtaq; doctrina, in me vnum e medio homũculũ laudes tãtas ipſo (q̃d

Eunuchus. Sępe enim adiectiuuz ad rẽ p ſubſtãtiuum ſignificatã refert. Gloriat9. ĩ editiõe ſcda. Sũt, inqt, nomĩa ſono maſculina, intellectu fœminina, vt Eunuchus comœdia Horeſtes tragœdia, centaurus nauis. Plus de me. Ex Horatiano illo verſu ĩ libro epl'arũ primo deſumptũ videtur. Sed vereor ne cui de te plus q̃ tibi credas. Ludit. i. decipit. Virgil. in primo Aeneid. Vana ſpe luſit amãtẽ. Quod Horatius ĩquit. Horati9 lib. car. tertio muſaz Calliopen e cœlo ad cantũ ſuũ quuz vocaſſet: eam audire ſibi viſ9, ad ſocios. Auditis? inqt, an me ludit amabilis ĩſania? Idem quoq; Horatius poetz multis ĩſitũ eſſe dicit, vt nimio ſui amore carmina ab ſe ſcripta ab alijs forte deriſa, laudanda putent. Ei9 verba ſunt ex libro epl'arũ. ij. Ridẽt (inqt) mala q cõponũt carmina: veruz Gaudent

aiũt) horreo cõgeſſeris:q̃ poſſũ ego de reditu ma ligni incultiq; ſoli ſaltẽ alterũ tantũ tibi, nedum plus aliquid remetiri! Niſi tamen velut Echo il= la,tuas tibi voces regerã atq; refundam.Sed vere or,ne ſi q̃cunq; dederis,reſignauero,tibiq; laudes tuas quas precario poſſideam,remiſero,nudũ ipe me ſtatuã,& vt illa Aeſopi cornicula,plumis abla tis moueam riſum.Atqui tamen nec illud ſaltem me potes ingrati reũ pagere:cum vicariã pro me ſolutionem ſponte ſuſcipiat,ac meas parteis ſub= leuet,ſacer hic Picus dicam,an Phœnix:cuius tu ſemper in ore illo es, muſarum gratiarumq; ple= no.Quo ſcilicet inſpirante nos quoq; impellimur ad te ſupra etiam q̃ valemus,ſed tamen adhuc ĩ= fra q̃ cupimus,efferendum.Nam par quidem tan to perferẽdo oneri eſt ſolus: Nos autem de eo ſic pendemus, vt de magnete Platonis ãnuli ferrei. Ipſeq; in nos vim quandam arcanam depluit,qua ſiq; ἐνθουσιασμὸν:q̃ plus etiã poſſe nos cogit,q̃ ſpõ te poſſum⁹. Ipſe q̃ſi pauſari⁹ modos & ĩcitamẽta dat nobis laudãdi tui: laudãdi vna tecũ Hermo= lai Barbari,hoĩs (vt mihi qdẽ videt̃) vni⁹ ex reli quiis aurei ſcl'i,q̃uis ipe lõge doctior, & nõ illi ſã ctiores.Sed ĩgreſſos plerũq; nos ſuper vobis aliqd ξαψῳδεῖν,tã multa ĩ cœlũ aura leuat,vt Icariũ qñ= q; caſum formidem⁹. Vides aũt nũc quoq; me q̃ſi συμφόληπτον,etiam in ep'la neſcio qd exhibere διθυ ραμβικώτερον.Quid tu igitur frontem obducis! An .ſ.te fugit,indulgendũ hoc mihi qcqd eſt furoris: vel q; omnis paulo humaniores iuxta adamo, ac ſum,qđ dicit̃,amuſſis alba:vel q; tibi quoq; nõ ab horrens videor a muſis, Picoq; itẽ ipſi,& fortaſſe Hermolao:Triũuiris.ſ.l'rariis.Qui ſi me vl' tãtil= lũ pbatis: iã nunc mediũ oñdo digitũ non popel=

ſcribẽtes, & ſe ve nerant̃, & vltro, Si taceas laudãt qcqd ſcripſere bti Cicero lib. Tuſ= culanarũ diſpu= tationũ. v. de ſu= piore Dionyſio loquẽs. Muſico= rũ,inqt, pſtudio ſum accepimus, poetam etiã tra= gicum q̃ bonuz, nihil ad rem. In hoc enim genere neſcio quo pacto magis q̃ in aliis ſuum cuiq; pul chrum eſt. Ad= huc neminem co gnoui poetam, & mihi fuit cuz Aqlio amicitia, q ſibi nõ optim⁹ videret̃. Sic ſe res habet. Te tua, me delectãt mea. M. Cicero lib. epi ſto. ad Atti. xiiii. Accipe a me, inqt mi Attice καθολικὸν θεώρημα (.i. vniuerſalẽ ſpe culationem) eaꝝ rerũ, in qb⁹ exer= citati ſumus, ſa= tis nemo vnq̃ ne= q; poeta neq; ora tor fuit, qui quẽ q̃ meliorem q̃ ſe arbitraret̃. Hoc etiam malis con tigit. Ouidius ta men in libro de Ponto. iij. Illud de ſe iudicat. Ipe ego libroꝝ video

Poetę ſibi boni videnẗ.

lo tantum & literatoribus, ſed philoſophis adeo ipſis: ne excepto q̄dē Platōe, ſed Florētino. Vale.

delicta meorum Quu; ſua plus iuſto carmīa q̄ſq; probet. Nunq̄ congrediar mecum. i. mecum habitem nunq̄, de me recte nō ſentiam. Nunq̄ de tergo in pectus &c.

Mantica in tergo.

Scita eſt Aeſopi fabula de mantica, cuius in parte priore aliena vitia, q̄ numero pauca ſunt & leuia, ponimus: in poſteriore noſtra, quæ ſunt plurima grauiſſimaq; Quo fit, vt grauiore parte depreſſa eleuetur ea quæ eſt leuior. Ideoq; noſtra q̄ aliena videamus facilius. Fit enim neſcio quo modo (vt ait Cicero in. j. librorum quos de officijs ſcripſit) vt quæ in alijs reprehendimus, in nobiſmetipſis ꝓbanda cenſeamus. Terent. in Heautont. Itan comparatam eſſe hominum naturam omniū, aliena vt melius videant atq; iudicent q̄ ſua? An eo fit, quia in re noſtra aut gaudio ſumus præpediti nimio aut ægritudine? De hac Aeſopi mantica Horatius intelligit libro ſermonum ſecundo. Dixerit inſanum qui me, totidem audiet, atq; Reſpicere ignoto diſcet pendentia tergo. Hoc idem Catullus ſignat. Suus cuiq;, inquit, attributus eſt error. Sed non videmus manticæ quod in tergo eſt. Itemq; Perſiꝰ. Vt nemo in ſeſe tentat deſcendere nemo: Sed præcedenti ſpectatur mantica tergo. In eadē ſentētia illud eſt Horatij. Quum tua peruideas oculis mala lippus inūctis, Quur in amicorum vitijs tam cernis acutū, Q̄ aut aquila, aut ſerpens epidaurius? Itēq; illud Ciceronis libro Tuſculanarum diſputationum tertio. Pleriq; auari auaros, gloriæ cupidos glorioſi reprehendunt. Eſt enim proprium ſtultitię, aliorum vitia cernere, obliuiſci ſuorū. De Auguſto Cæſare illud memoriæ proditum eſt, eum libidinis venerię non parum auidum fuiſſe in alijs vitij eiuſdem acerrimum caſtigatorem. Non longe diſſimilis eſt illa Plutar. ſententia in libro de animi tranquillitate. Quid (malum) homo maleuolentiſſime aliena vitia miluinis oculis cernis, tua vero tranſmittis noctuinis & conniuentibus? φιλαυτία græce, amor eſt ſuijpſius, q̄ oculos præſtringere ſolet, & quaſi nubeculam offundere, ne veritatem rerum earū quæ ad nos pertinent diſpiciamus.

φιλαυτία. Amor ſuiipſius.

Vnde nimij ſui amatores, ſibiq; plus æquo honoris aut dignitatis vendicantes, prouerbiali verbo φίλαυτοι dicūtur. De hac φιλαυτία quum permulti alij, tū præcipue Ariſtoteles capite octauo noni libri Ethicorum locutus eſt, quam in homine probo honeſtatiſq; ſtudioſo laudat, in prauo autem condemnat. Sibi enim & ſuis profuturus eſt homo qui ſe amabit, improbꝰ vero nociturus. Plato libro de legibus quinto. Eſt (inquit) hoc quod dicere ſolent, q̄ natura ſibi quiſq; amicus eſt, recteq; eſt ita id ſe habere. Sed reuera nimius in ſeipſm amor peccatorum omnium omnibꝰ ſemper cauſa eſt. Occæcatur quippe circa amatum qui amat. Quapropter qui ſe amat, quum ſeipſum magis q̄ veritatem honorādum putet, quid iuſtum, bonum, pulchrum ſit, male iudicat. Decet ſane eum q̄ magnus vir futurus ſit, neq; ſeipſum neq; ſua diligere: ſed iuſta ſemper, ſiue a ſeipſo, ſiue ab alio quouis gerantur. Ex hoc ipſo delicto accidit omnibus, vt ignorantiam ſuam eſſe ſapientiam opinentur. Hinc fit, vt q̄uis nihil ſciamus, ſcire tamen omnia arbitremur.

Iudex malꝰ.

Quintilianus libro ſexto. Sicut amātes, inquit, de forma iudicare nō poſſunt, quia ſenſum oculorum premit amor: ita omnem inquirendæ veritatis rationē iudex amittit, occupatus affectibꝰ, æſtu fertur, & velut rapido flumini obſequitur. Amorem cæcum eſſe ac ſurdum putauit antiquitas. Propertius libro ſecundo. Scilicet inſano nemo in amore videt. Idem. Turpis amor ſurdis auribꝰ eſſe ſolet. ¶ Attollens vacuum &c. Horatianum eſt. Is enim libro carminum primo. Quæ, inquit, ſubſequitur cæcus amor ſui Attollens vacuum plus nimio gloria verticem.

Candidatꝰ.

Candi

datum,id eſt petitorem & ſtudioſum, vt gloriæ atq; immortalitatis candidatus a Plinio in Panegyrico dicitur. Fidei candidatũ diuus Hieronymus dixit in libro contra Iouinianum primo. Candida enim veſtis erat,expectorata,a colore candido nuncupata,qua magiſtratuum petitores induebantur,vt ait Plutarchus in problematis. Candidatus conſularis & prętorius a Cicerone ſępe dicitur, qui petit cõſulatum & præturam. Licius,id eſt Glaucus,de quo ante meminimus. Vel,id eſt etiã. Achilles Patroclo ſuo arma induit. Apud Homerũ, libro Iliados decimo ſexto. Troianis Græcos opprimentibus Patroclus ab Achille ob ereptam ſibi Briſeida pugnam recuſante arma eius impetrat. Currum ſuum,equos,ſuoſq; Myrmidonas liberaliter addit Achilles. Achillis tamen armis armaſſe ſe Patroclum Homerus ſcribit. De Patrocli & Achillis amore mutuo turpis ne an honeſtus fuerit,eorũq; vter fuerit iunior, Miſcellaneorum capite quadrageſimoquinto ſcribit Politia. Alcęum vatem.&c. Alcæus Mitylenæus poeta(quem inter Lyricos nouem in cõmentario noſtro in Auſonij Griphon adnumeramus)pueri quem amabat nęuo in articulo delectabatur. Super hac re ſunt verba illa Ciceronis lib. de natu. deorũ primo. Nobis (inquit) qui concedentibus phis antiquis,adoleſcentulis delectamur, etiam vitia ſæpe iucunda ſunt. Næuus in articulo pueri delectat Alcæũ. At eſt corporis macula nęuus, illi tñ hoc lumen videbatur. Quintus Catulus(vt id ex eodẽ addamus)dilexit municipem ſuum Roſcium:in quẽ etiam illud eſt eius. Conſtiteram exorientem auroram forte ſalutãs. Quum ſubito a lęua Roſcius exorit. Pace mihi liceat cœleſtes dicere veſtra, Mortalis viſus pulchrior eſſe deo. Huic pulchrior deo aderat,ſicut hodie eſt,peruerſiſſimis oculis. Sed ad Alcæi puerum nomine Lycum redimus, cuius alia quoq; vitia amatori placuerunt. De quo libro carminum primo ita canit Horatius. Liberũ & muſas Veneremq; & illi Semper hęrentem puerum canebat: Et Lycum nigris oculis,nigroq; Crine decorum. Cicero libro Tuſculanarum quęſtionũ quarto. Fortis,inquit,vir in ſumma rep. cognituſq; de iuuenum amore ſcripſit. Amatę rei etiã vitia placere nobis dicebamus. Ouidius libro elegiarum ſecundo.

Patrocli facinus.

Alcæus.

Neuus.

Roſcij laus.

Lycus Alcęi puer.

Amoris cauſę varię.

Non eſt certa meos quæ forma inuitet amores:
Centum ſunt cauſæ quur ego ſemper amem.
Siue aliqua eſt,oculos in me deiecta modeſtos,
Vror:& inſidiæ ſunt pudor ille meæ.
Siue procax vlla eſt,capior quia ruſtica non eſt,
Spemq; dat in molli mobilis eſſe toro.
Aſpera ſi viſa eſt,rigidaſq; imitata Sabinas,
Velle:ſed ex alto diſſimulare puto.
Siue eſt docta,placet raras dotata per artes,
Siue rudis:placita eſt ſimplicitate ſua.

Plato in lib. de repub. v. ad hanc ſcribit ſententiam. Virum,inquit,amori plurimum indulgentem ignorare non decet: q; omnes in ætatis flore conſtituti puerorum amatorem quoquomodo ſtimulant atq; concitant:quum digni cura ac dilectione eſſe videantur. An non ſic erga ſpecioſos adoleſcentes affecti eſtis? Alius quia ſimus,gratioſus iudicatur a vobis atq; laudatur. Aquilinum vero regium appellatis. Alius quia medius iſtorum eſt:concinnus admodum vobis eſſe videtur. Candidos deorũ filios. Pallidulum autem adoleſcentem quis appellauit:niſi amator ipſe blandiens quodam modo, & ſemipallidi appellatione in ephebis pallorem facile ferens? Et vt ſummatim dicam : quaſcunq; captatis occaſiunculas:quo neminem omnino florentis ætatis adoleſcentem reijciatis. Quibus verbis idem ſubſcribit. Quid vini auidos? nõne ſimiliter affectos vides

quodlibet vinũ quacunq; capta occaſione vehementer expetere? Hæc ex Platone mutuatus eſſe videtur Tibullus. Cuius verba ſunt.

Ne fuge te teneræ puerorum credere turbæ,
  Nam cauſam iuſti ſemper amoris habent.
Hic placet anguſtis ꝙ equum compeſcit habenis,
  Hic placidam niueo pectore pellit aquam.
Hunc quia fortis adeſt audacia cepit: at illi
  Virgineus teneras ſtat pudor ante genas.

Alcæus.

Alcęus (ad quem tandem redimus) authore Quintilia. lib. x. in parte operis aureo plectro merito donatur, quia tyrannos inſectatur, multum etiam moribus cõfert. In eloquendo quoq; breuis & magnificus & diligens. Lex eſt illa Heſiodi. Cicero in lib. de offi. j. Nullum (inquit) officiũ referenda gratia magis neceſſarium eſt. Nullo magis emi q̃ ſe ipſo. M. Cicero libro epiſtolarum familiarium quarto ad Appiũ Pulchrum. Mihi, inquit, propono fructum amicitię noſtræ ipſam amicitiam. Ipſa igitur amicitia amicitię tanq̃ precium & merces eſt. Redamari oportere idem in libro epiſtolarum ad Brutum ſcribit. Nihil, inquit, mihi minus hominis videtur, q̃ non reſpondere in amore ijs, a quibus prouocere. . Q. ſi ea quæ acceperis vtenda, maiore menſura (ſi modo poſſis) iubet reddere Heſiodus, quidnam beneficio prouocati facere debemus? Heſiodus in lib. qui opera & dies inſcribitur, ad fratrem Perſeum ſcribẽs, Acceptum (inquit) metire, & eodem pondere redde Vicino: tibi ſic iterũ ſuccurret egenti. Maligni, id eſt ſterilis, minus feracis. Virgil. lib. Georg. ij. Difficiles primum terræ, colleſq; maligni. Echo nympha fuit in ſyluis & montibus habi-

Echo.

tans, quę Iunonem quo tempore Iouem cũ nymphis cubantem deprehendere volebat, ſermone ſuo quoad effugiſſent nymphę detinebat. Qđ poſtq̃ Iuno ſenſit. Huius ait lingue qua ſum deluſa, poteſtas Parua tibi dabitur, vociſq; breuiſſimus vſus. Req; minas firmat. tamen hęc in fine loquendi Ingeminat voces, auditaq; verba reportat. Author eſt Ouidius lib. Metamorph. iij. Precario, id eſt breui tempore. A-

Corniculę fabula apud Aeſopum.

lias precario, id eſt precando vſurpatur. Aeſopi cornicula. Horatius in epiſtola ad Iulium. Ne ſi forte ſuas repetitum venerit olim Grex auiũ plumas, moueat cornicula riſum Furtiuis nudata coloribus. Aeſopi, cui graculus non cornicula dicit. eſt fabula. Pennis paui quæ (vt fit) ceciderant, ſeſe graculus (corniculam Horatiꝰ appellat) exornat graculos contemnens cum pauis optat ſociari. Ignotum ac impudẽtem graculum ereptis pennis ſpoliatum morſibus vnguibuſq; paui fatigant, ſeminecemq; relinquunt. Tam miſere cruciatus ad ſuos (quos contempſerat) redire metuit erubeſcitq;. Cui ex graculis alijs vnus, Si naturæ (inquit) veſtibus contentus fuiſſes, non fuiſſes nec a pauis miſere mulctatus, nec a nobis abiectus. Plato in Ione de ãnulis ferreis e magnete dependentibus ad hãc fere ſcribit ſententiam. Diuina, in-

Magnetis vis.

quit, vis eſt quæ te mouet: ſicut in lapide quẽ magnetem Euripides nominauit, nõnulli Heracliam vocant. Qui lapis non ſolum ãnulos ferreos trahit: ſed vim etiam ãnulis ipſis infundit: qua hoc idem efficere poſſint, ac perinde vt lapis, alios annulos trahere. Vnde longa plerumq; concatenatio ferri & annulorum inuicem pendet, & omnibus iſtis ex iſto lapide vis attrahitur . Hæc ille. Lucretius lib. vi. Quem (inquit) magneta vocãt patrio de nomine Graij, Magnetum quia ſit patrijs in finibus ortus. Hunc homines lapidẽ mirantur, quippe catenam Sæpe ex anneilis reddit pendentibus ex ſe. Paulo poſt cauſam ſcribit. Fuſius ſcribit B. Auguſtinus cap. quarto libri de ciuitate dei viceſimi primi. Magnetem (inquit) lapidem nouimus mirabilem ferri eſſe raptorem, quod quum primũ vidi, vehementer inhorrui. Quippe cer

nebam a lapide ferreum ãnulum raptum atq; ſuſpẽſum. Deinde quum tanq̃ ferro
quod rapuerat vim dediſſet ſuam, cõmunemq; feciſſet, idem quoq; annulus admo-
tus eſt alteri, eumq; ſuſpendit, atq; vt ille prior lapidi, ſic alter annul⁹ priori annu-
lo adhęrebat. Acceſſit illi eodem modo tertius, acceſſit & quartus: iamq; ſibi per mu-
tua connexis circulis non implicatorum intrinſecus, ſed extrinſecus adhærentium
quaſi catena pependerat annulorũ. Quis iſtam vim lapidis non ſtuperet, quæ illi
non ſolum inerat, verum etiam per tot ſuſpenſa tranſibat, & inuiſibilibus ea vincu
lis ſubligabat? Sed multo mirabilius eſt quod a fratre & coepiſcopo meo Seuero Mi
leuitano de iſto lapide cognoui. Seipſum namq; vidiſſe narrauit, quemadmodum
Bathanus quondam Comes Aphricæ quum apud eum conuiuaretur epiſcopus,
eundem protulerit lapidem & tenuerit ſub argento, ferrumq; ſuper argentum po-
ſuerit. Deinde ſicut ſubter mouebat manum qua lapidem tenebat, ita ferrum deſu-
per mouebatur, idq; argento medio, nihilq; patiente. Concitatiſſimo curſu ac recur-
ſu infra lapis ab homine, ferrum ſupra rapiebatur a lapide. Hæc Auguſtinus. De
hac magnetis virtute & annulis intelligit Plinius quum capite quartodecimo, libri
triceſimi quarti, De Magnete lapide (inquit) ſuo loco dicemus: concordiaq; quam
cum ferro habet. Sola hęc materia vires ab eo lapide accipit, retinetq; longo tempo-
re, aliud apprehendens ferrum, vt annulorum catena ſpectetur interdum. quod im
peritum vulgus appellat ferrum viuum, vulneraq; ex tali aſperiora fiũt. Magnes — Viuum fer-
(vt inquit idem capite ſexto decimo ſexti & triceſimi libri) appellatus eſt ab inuento- rum.
re, in India repertus. Nanq; & paſſim inuenitur, vt in Hiſpania. Inueniſſe autẽ fer-
tur clauis crepidarum & baculi cuſpidi hærentibus quum armenta paſceret. Ma-
gnetis quum multa ſint genera, compertum eſt tãto meliores eſſe, quanto ſunt ma-
gis cærulei. Vti ferrum magnes ad ſe rapit, ita Theamedes lapis in Aethiopia inuen
tus ferrum omne abigit reſpuitq;. Scribit item Plinius in Procemio libri viceſimi:
magnete ferrum ad ſeſe trahi, & alio rurſus a ſeſe abigi. Diuus Auguſtinus eodem — Theamedes.
loco vnde aduocabamus dicit. Quando iuxta Magnetem ponitur adamas, non ra-
pit ferrum, & ſi iam rapuerat, vt ei appropinquauerit, mox remittit. Pauſarius di — Adamas.
citur is qui inter cantores pauſas facit. qui ſi tarde pauſat, tardatur cantus, quum — Pauſarius.
properat, properandum eſt. Eſt enim pauſa quies vel mora. Lucilius. Hæc vbi di-
cta dedit, pauſam facit ore loquendi. Lucretius libro primo. Deinde q̄ omnino fi-
nem non eſſe ſecandis Corporibus faciunt, neq; pauſam ſtare fragori. Enni⁹ in Sci-
pione. Mundus cœli vaſtus conſtitit ſilentia: Et Neptunus ſæuus vndis aſperis
pauſam dedit. Pauſam græcum vocabulum eſſe Macrobius li. vi. ſignificat. Autho-
re Beroaldo in lib. commenta. ix. in Apuleij aſinum aureum, Seneca pauſarium op-
pido q̃ eleganti nec protrito vocabulo appellat eum, qui remigibus modos dat, & re-
migandi officium quadam quaſi pauſa moderatur. Ex qua ſignificatione hic intelli
gere queas ſumptam eſſe metaphoram, quum a ſuperiore fere nihil diſcrepet. Aurei
ſeculi. De quo & alijs multa ſatis Heſiodus in lib. qui opera & dies appellatur, docte
multum & prudenter ſcribit. Ingreſſos. id eſt incipientes. ῥαψῳδεῖν cãtare eſt, reſq;
geſtas deſcribere. inde ῥαψῳδὸς dicitur is qui ſcribit verſum heroicum decantato-
riumq;. & apud Platonem in Ione, is qui poetam interpretatur, eo nomine appella
tur. Icarium quandoq; &c. id eſt metuamus ne decidamus vt fecit Icar⁹ Dędali fili⁹,
quum in Icarium mare decidit. Fabulam vt ſatis notã pręteritimus. Διθυραμ-
βικώτερον. i. bacchantius. Διθύραμβος enim Bacchus appellatus eſt. Ad diuinũ fu-
rorem, puto, alludit, quia prius ῥαψῳδεῖν dixerat. De eo autem poetarũ furore, — Poetarum furor.

Plato in Ione quum alia multa tum illud memorat. Omnes, inquit, carminum poetæ inſignes non arte ſed diuino afflatu omnia iſta præclara poemata canunt. Et vt Corybantes non ſana mente ſaltant:ita neq; cantilenarum modulatores egregij,ſana mente hos cantus effingunt:ſed vbi in harmoniam rhythmū[q]; inſurgunt, occupati[q]; bacchantur,quemadmodum bacchantes fœminæ mente non ſana mel & lac ex fluminibus hauriunt:ſana autem mente haurire non queunt. Id[q]; efficit illorum animus,qui cantus effingunt.Quod ipſi referunt. Nobis enim poetæ dicunt ſe a fontibus quibus mel ſcaturit haurientes,& a muſarum viridarijs collibuſ[q]; decerpentes ad nos carmina transferre:quemadmodum mel ex floribus apes,& inſtar apum volare ſe aſſerunt.Qua in re vera loquūtur.Res enim leuis volatilis at[q]; ſacra poeta eſt. Ne[q]; poemata prius canere poteſt,q̃ deo plenus, & extra ſe poſitus, & a mente alienatus ſit.Nam q̃diu mente quis valet,ne[q]; fingere carmina, ne[q]; dare oracula poteſt.Vi enim diuina non arte iſta dicunt.Hęc Plato. M.Cicero in oratione pro Archia.Sic,inquit,a ſummis hominib⁹ eruditiſſimiſ[q]; accepimus cæterarū rerum ſtudia & doctrina & præceptis & arte cōſtare:poetā natura ipſa valere,& mētis viribus excitari,& quaſi diuino quodam ſpiritu afflari.Quare ſuo iure noſter ille Ennius ſanctos appellat poetas,qđ quaſi deorum aliquo dono at[q]; munere commendati nobis eſſe videātur.Iuxta,id eſt ſimiliter.Salluſtius in Catilina.Eorum ego vitam mortem[q]; iuxta exiſtimo,quoniam de vtra[q]; ſiletur. Idem in libris hiſtoriarum.Promiſcue diues & pauper,vt cui[q]; ſors tulit,de maximis rebus iuxta ac minimis diſceptat.Idē inibi.Libertas iuxta bonis & malis,ſtrenuis,at[q]; ignauis optabilis eſt.Amuſſis alba,id eſt alba linea:de qua poſthac meminerimus amplius. Triumuiris.alludit ad id,ꝙ Octauius Cæſar.M.Antonius.M.Lepidus triumuiri orbem regebant.Medium oſtendo digitum,id eſt non modo non metuo, ſed etiā contemno.Eſt autem medium oſtendere digitū ſententia prouerbialis in contemptum eorum qui monſtrantur.Medius enim digitus neſcio quid habet infamiæ: vt apud Laertium libro ſexto,Cynicus Diogenes peregrinis Demoſthenem videre cupientibus medium intendens digitum, Hic ait vobis eſt Athenienſium orator.Eum enim parum eſſe virum ſignificare volebat.Diogenes idem dicebat plurimos inſanire præter digitum. Si quis igitur medium protendens digitum pergat, inſanire videbitur, ſin autem indicem,non ita.Porphyrio in commentarijs ſatyræ vltimæ libri ſermonum,ſecundi Horatij, digitos hiſce appellat nominibus. Pollicem, indicem, famoſum,medicum,minimum. Perſius ſatyra ſecunda appellat infamē. Frontem[q]; at[q]; vda labella Infami digito & luſtralibus ante ſaliuis Expiat.Martialis libro ſexto.Oſtendit digitum,ſed impudicum.Iuuenalis ſatyra decima. Mandaret laqueum,medium[q]; oſtēderet vnguem.Apud noſtrates puerilis ludus eſt, quo digitos indices ſuper genu alicuius componentes vnguibus cōpingunt.Si quis digitum medium ibi poſuerit,ludibrio habitus muliebria matris ponere dicitur.

Iuxta.

Digitum medium oſtendere.

ASCEN.

De ruſtico noſtra. Ergo & Ruſticum ante has epiſtolas emiſerat, aut ſaltem amicis communicauerat. φιλαυτία, id eſt amor ſui. φίλοσ enim charus & amicus eſt, αὐτὸσ ipſe & ſui. χρύσεα χαλκείων,id eſt aurea æreis: ἑκατόμβοια ἐννεαβοίων, id eſt centum bobus taxata,ſcilicet arma Glauci Lycij:nouem bobus taxatis,ſcilicet armis Diomedis. Alioqui ſine n.vt codex Aldinus habet. Lex Heſiodi, vt agros feraces imitemur, qui plus q̃ acceperint reddunt. Cæterum nihil minus, ſcilicet propterea ꝙ me inſtituti mei pœniteat. Reſignauero, id eſt

reddidero integra fide. Nam ſi quis ſignata recepit cuſtodienda vt depoſita: ſi eodem ſigno ſaluo reſtituerit, reſignare dicitur. Aut potiꝰ fracto ſigillo vt videat depoſitor an ſalua ſint omnia, ſi vbi ita cõperit, depoſitarius iterũ ſignata & clauſa reddat, reſignare dicatur. Orreo cõgeſſeris. In Aldina impreſſione ſic ſine h, ſcribitur: forte vt ab horreo verbo differat, aut vt ab ordeo deductum cẽſeatur. E medio, gregarium. Patroclo ſua arma induit. Sic & Maro. Harum vnã induitur iuueni. Videtur autem plus gratiæ habere q̃ ſi dicat Patroclum induit. Nam Patroclum induerit qualitercũq;, Patroclo autem in gratiam, ornatum, aut aliud cõmodum eius. De reditu. in Aldino vnico d, ſcribitur: eſt tñ a verbo redo, pro quo frequẽtius reddo ſcribitur, non a redeo. Velut Echo. pulchra alluſio, prȩſertim cũ per eã ſignificet ſe non poſſe totas referre: ſed extremas modo. Picus dicam, quia ita cognomento dictus eſt, an Phœnix, quia vnice doctus. Depluit: quod vulgo dicit influit. ἐνθουσιασμὸν, id eſt afflationem diuini numinis aut diuinæ ſubſtantiȩ, hoc eſt poeticum furorem. ῥαψῳδεῖν, id eſt decantare quaſi per rhapſodiam. Aura leuat. Sic Horatius de Pindaro. Multa Dircȩum leuat aura cygnum. νυμφόληπτον, id eſt lymphatũ, furore percitum. διθυραμβικώτερον, id eſt furioſius, aut bacchantius.

Orreum.

Induit Patroclum.

Q. in amore Politianus reſpondeat, amicitiæ fructus vberrimos Donatꝰ percepit. Politiani epiſtolam amoris eruditioniſq; plenam cõmendat. Alijs quoq; ſcriptis eruditionem Politiani laudat. Amicitiam cum Politiano fore petit perpetuam.

Hieronymus Donatus Angelo Politiano ſuo. S.D.

EPISTOLA.IX.

EGo vero Politiane doctiſſime, tui erga me amoris fructus gratiſſimos & iucũdiſſimos cepiſſe me ſentio: neq; aliũde vberiores, honorificentioreſq; prouẽtus expecto. Nam & in amicitia reſpondiſſe te video αὐτῷ τῷ μέτρῳ καὶ λώϊον, & te id quod nunq̃ dubitaui, non Politianũ modo, verum & πολιτικώτατον eſſe percipio, ſociata tam rara exactaq; eloquentia, infinitæ prope humanitati atq; modeſtiæ. Q. ſi rationes negociorum meorũ excuſſero, atq; inuicẽ retulero, nihil me ab eo die quo ad Picum nouiſſime ſcripſi, prȩſtantius lucrifeciſſe cõperiam, tua hac epiſtola: Dii boni quantum attica, erecta, exculta: quãtum deniq; amabili: ut in ea ſummus amor, ſummaq; eruditio cõtendere videantur: neq; facile vtrum excellat, dignoſci poſſit. Vtriuſq; rei euidẽtiſſimas cauſas cõiectari facillimũ eſt. Eruditio enim diuino ingenio, ſtudio infatigabili, tota

F.S. Si rationes negociorũ meorum excuſſero. Alludit ad mercatorum cõſuetudinem, qui excuſſis rationibꝰ dati acceptiq; norunt facile quidnam lucri fecerit. Rationariũ appellari volũt librum eum, in quo ſcribuntur rationes. Attica .i. emũcta, limata, ĩtegra. De Attico dicendi genere in Auſonij Griphõ multa ſcribimꝰ. Iulianꝰ Laurẽtij Medicis frater, huiuſq; Leonis decimi Pontificis Max. patruꝰ (q Ioãnes ante põtificatum appellatus eſt) ob factionẽ quãdam

Rõnariũ.

Iuliani cædes.

Florentię in æde ſacra interēpt9 eſt, tum cum ſacroſanctū corp9 dominicū populo adorandū ſacerdos oſtendebat. Quod ſacri commiſſum hoſtia nulla, nullis ſacris expiari poſſe videtur.

ASCEN.

ἀυτῶ τῶ. &c. i. ad ipſam menſuram, & meli9 ſeu abundanti9. πολιτικώτατον, id eſt, ciuiliſſimum & maxime politicuȝ. Alludit autē ad nomen Politianum: quod ego latīe malle a poliendo deducere. Eſt enim ſermo eius politiſſimus. Vtrū excellat. dici poſſet etiā excelleat. Vtrum. ſ. antedictorū, amor an eruditio, quę cū ſint res inaīmæ, ad neutrum (ſicut nunc ego) retulit. εἰσ ταυτὸν. &c. i. in vnū cogens cōuerſatio & ꝯſuetudo.

ex teipſo ſumma eſt. Beniuolentia vero non ingentiſſima eſſe non poteſt: qua me Pico auctore complexus es. Ego tamē iam antea amare te cœperam: ſed defuit illa εἰς ταυτὸν συνάγουσα ὁμιλία. Qua tamē in poſterum beneficio literarum non indigebimus. Attamen meminiſſe te ſuſpicor, fere enim quinquēnium agitur cū apud nos verſabaris: te Hermolao ac mihi, tunc parentis & patrui morte ſqualido ac pullato, carmen illud aureū de ſacrilega ac ſanguinaria Iuliani cæde recitaſſe. Ex quo nunq̄ apud me eruditorum hominum mentio facta eſt: quin mihi ex omnibus primus occurreres. Mox in tua illa Ruſtico elegantiſſima, magnus a me ſemper habitus, maior inuentus es. Quamobrem id tibi perſuaſum velim: ea te mecum amoris & officii fundamēta iecisſe: vt nullo caſu ruere, nulla vi conuelli poſſint. Cuius fructus candidiſſimos, & mihi omnium longe gratiſſimos, hoc eſt literas tuas, expecto. Neq; ſolum literas, ſed interdum quoq; amœniſſimas muſas, quę cum ad me venerint, tunc maxime Theocriti carmen illud ſuauiſſimum cantabo.

Edyllio xi.

Quo mihi tota ſit plena domus: neq; enim ſomnus,
τᾶς μοὶ πᾶς εἴη πλεῖος δόμος, οὔτε γὰρ ὕπνος,
Neq; ver derepente dulcius, neq; apibus
οὔτ' ἔας ἐξ ἀπίνας γλυκερώτερον, οὔτε μελίσσαις
Flores, quantum mihi muſę Politiani gratæ.
ἄνθεα, ὅσσον ἐμοὶ μοῦσαι πωλιτιανοῦ φίλαι.
Vale: & me ama, a quo amaris plurimum. Vene. VI. Idus Iunii. M. xii. D.

Politiani literis tardius reſpondet, excuſat ſe, precioſam amicitiam prædicat. Sub Laurentio doctorum Academiam miratur. Literis Politiani delectatus eſt maxime: eiuſq; ſtudijs fauet. Alexandri Aphrodiſei caput primum excribi, petit: ſiquis integer in Medicum bibliotheca eſt.

Hieronymus Donatus
Angelo Politiano ſuo.S.D.

SAlue Politiane mi. Tandiu humaniſſimis literis tuis reſpondere diſtuli,vt putem me nunc potius ad te ſcribere,q̄ reſcribere. Im putabis,ſiue occupationes publicas, ſiue priuatam deſidiam,modo abdices omnem aut obliuionis, aut arrogantię ſuſpicionem.Equidem Politiane mi,nul lum ego theſaurum comparari poſſe cenſeo amico, qui & probus &doctus ſit:nec aliunde homini locu pletior felicitatis prouētus accedit, q̄ ex vera incor ruptaq; amicitia, quam virtus probitaſq; conciliat. Quo fit vt ego ſæpiſſime veſtram iſtam ſub paren te patrię Laurentio Academiam abſens mirari & a mare maxime ſoleam:in qua præclara ſimul optima rum artium,morumq; precia cōtra pertinaciſſimas animi ſordes,vitium atq; inſcitiam cōſpirauerunt. Quorſum hæc:vt facile tibi perſuadeas me,q̄q̄ tar dius reſcripſerim,ſummopere tamen delectatum eſ ſe humaniſſimis & eruditiſſimis literis tuis. In iis præclarum iſtud veſtrum ocium intueri licet,& do ctrinarum quietem vobis inuidere.Nam nos & pu blica & priuata diſtringunt,& noſtra fere ſunt tem poris furta,nō ſtudia.Gratulor vobis amœniſſimas muſas,literatiſſimum ocium.Quibus abſens impē ſe faueo,ſubſcribo,& bene opto:cū veſtra, tū bona rū artiū cauſa.Sed hęc ſatis.Scio iſtic apud vos eſſe complura Alexandri Aphrodiſei volumina in va riis generibus doctrinarum,pręcipue vero in philo ſophia naturali.Sunt item apud me hic nōnulla il lius opera mire erudita & grauia,& in his habētur duo volumina περὶ ψυχῆς,quæ per hos dies perlegi. Alterum ex his voluminibus principiū habet eiuſ modi.περὶ ψυχῆς,τί τ' ἐστι,καὶ τίς αὐτῆς ἡ οὐσία, is libel

F.S. Reſcribere ideſt ſcribēdo re ſpondere. Lucilius libro triceſi mo. Sūmatim tamen experiar reſcribere pau cis. Nullum the ſaurum. Quāti ſit faciēda amici tia, Ciceronia nū illud in Lęlio documento eſt. Ego vos, īquit, hortari tātum poſſum vt ami citiā omnib⁹ re b⁹ humanis an teponat. Nihil eſt em̄ tā natu ræ aptū,tam cō ueniens ad res vel ſecundas vel aduerſas. Probus ſit. Poſſido ni⁹ in primo de officijs,& Heca to i tertio de pa radoxis,vt eſt a pud Diogenem Laertiū lib. vij. dicunt amicitiā inter bonos tan tū, quos ſibi in uicem ſtudiorū ſimilitudo conci liet,poſſe cōſiſte re.Deide amici tiam ipſam eſſe dicunt ſocietatē quandam om nium quę ad vi tā neceſſaria ſit, quū amicis vt nobis ipſis vta mur. Eos imi tatus Cicero in

Amicitia vera.

lus apud me facere poſt prĩcipium mutilus eſt. Cupio me certiorem reddas, nunquid apud vos in delectiſſima iſta Medicum bibliotheca totus atq́ incolumis ſit. Q̃ ſi (vt ſpero) illęſus & integer: mihi gratiſſimum facies, ſi primũ eius libri caput tranſcribi feceris, & ad me mitti curaueris. Si negocium librario commiſeris, neq́ pręceleri, vix horam abſumet. Vale. Picum meum ſaluere iube. Cũ dico Picum, doctos etiam omnes intelligo. Iterum vale. Mediolani. Pridie Calen. Apriles. M.cccclxxx.

Lælio. Hoc (inquit) primũ ſentio, niſi in bonis amicitiã eſſe nõ poſſe. Gratulor vt cũ datiuo ita cum accuſatiuo dicitur. Ouidi⁹ in epiſtolis. Gratulor incolumi, q̃tum finis, hoc tñ, ipſo Debueram ſcripto certior eſſe tuo. M. Cicero actiõe in Verrem ſecunda. Appellat hominem, & ei voce maxima victoriam gratulatur.

ASCEN.

Salue Politiane mi. Blandum exordium, vſq́ adeo vt particula mi, in blandiendi aduerbium tranſierit, vt in Ruth. Filia mi. malim tamen filia mea dicere. Imputabis. i. in culpa putabis: accuſabis: ſicut Hieronymus dicere poſſet, Excuſare potero. &c. Felicitans: felicem efficiens, beans. Quã virtus conciliat. id Cicero de amicitia afferit. Sub parente patriæ, id honorificentiſſimũ principis nomen, quo a tyrãno diſcernitur. Academiam. doctorum ſcholam. Conſpirauerunt. Nam etiam in bonum fit conſpiratio. Et publica & priuata. ſ. negocia, diſtringunt, in diuerſa ſtringunt, & arcent ab literario ocio. Subſcribo, id eſt cõſentio, tractum a notarijs, qui ijs quę probant, nomina & ſigna ſua ſubſcribunt. περὶ ψυχῆς, id eſt de anima. τί ἐστι. &c. id eſt & quid ſit & quę eius eſſentia. Certiorem reddas, id eſt facias. Adnotauit Valla extra carmen vix reperiri facio certum.

Literas a Donato q̃uis ſemper deſideret, earum tamẽ facile fert deſiderium. Ad eundem alioſq́ ſexcentos quur nõ reſcribat; ſępi⁹ dicit. A Laurẽtio Medice Donatus non parũ diligitur. Alexandri Aphrodiſei problemata latina fecit, eadẽ Donatũ latina facere cõiectat: eiuſq́ rei fieri certior cupit, ne operã perdat in ijs emẽdãdis.

F. S. Scrupulatim. id eſt minutatī, & in diuerſa momenti parui negocia. Eſt enim ſcrup⁹ lapillus vel in via vel in calceo, qui preſſus hominẽ ſollicitat. vnde ſcrupul⁹, & ſcrupulatim. i. quaſi in multos ſcrupulos. Emblemate. id eſt cæla tura & ſculptura, quæ in annuli pala. i. latiore

Scrupus.

Angelus Politianus Hieronymo Donato ſuo. S. D. IX.

ETſi literarũ tuarum ſemper incredibili deſiderio teneor, propterea q̧ mihi ex eruditione fruct⁹, ex elegãtia voluptas, ex auctoritate ſummus honos conciliatur: facile tñ id ego differri nonnunq̃ patior, vel ne te a ſtudiis auocem potioribus, vel certe vt exemplum mihi tuum, ſexcentas iam debenti epiſtolas patrocinet. Roges cau

ſas tanti debiti. Non inficior deſidiam eſſe primã=
quæ mihi ſemper,neſcio quo pacto,fuit in deliciis.
Sed tamen & occupatiunculæ,vel trichę potius in=
eptę quædam moleſtæq; nimis ocium omne meum
pœne inter ſe ſcrypulatim partiũtur. Nã ſiquis bre
ue dictum,qđ in gladii capulo,vel in annuli legatur
emblemate:ſiquis verſum lecto aut cubiculo: ſiquis
inſigne aliquod,non argento dixerim,ſed fictilibus
omnino ſuis deſiderat: ilico ad Politianum curſitat
omneſq; iã parietes a me quaſi a limace videas obli=
tos argumentis variis,& titulis. Ecce alius Baccha
nalibus,Feſceninorum argutias:alius conciliabulis,
ſanctas ſermocinationes: alius Citharæ miſerabiles
nænias: alius peruigilio licentioſas cantilenas effla=
gitat. Ille mihi proprios amores ſtultꝰ ſtultiori nar
rat.Ille ſymbolum poſcit,qđ ſuæ tantum pateat,cę=
terorum fruſtra coniecturas exerceat. Mitto ſchola
ſticorum garritus intempeſtiuos: verſificatorũ nu=
gas ſeq; & ſua de more admirantium: quæ cottidie
cuncta demiſſis auriculis perpetior. Quid plębecu=
lam dicam vel vrbanam vel agreſtem : quæ me to=
ta vrbe ad ſuum negocium,quaſi naſo bubalum tra
hit? Ergo dum proterue inſtãtibus negare nihil au
deo:cogor & amicos vexare cæteros , & (qđ mole=
ſtiſſimũ eſt) ipſius in primis Laurentii mei Medicis
abuti facilitate. Quare adeo mihi nullus inter hæc
ſcribendi reſtat aut commentandi locus : vt ipſum
quoq; horarium ſacerdotis officium pœne (qđ vix
expiabile credo) minutatim concidatur. Poſtremo
cum nihil faciam: nunq̃ ſum tamen ocioſus. immo
dum cuiuſuis eſſe compellor : nec meus eſſe plane,
nec cuiuſq̃ poſſum.Proĩde ſicubi diſtulero poſthac,
aut omiſero ad te reſponſum: ſcito me ſtatim,ſicuti
ſoleam,nugas agendo fuiſſe occupatum.Laurentiu,

parte ĩſcribi ſo=
let. Emblemata
enĩ ſunt ſigilla
ex auro argen=
tove ĩ vaſis cau
ſa ornatus im=
preſſa. Lucilius
ĩ Satyris. Quã
lepidę lexeis cõ=
poſtę vt teſſeru
læ omnes Arte
pauimẽto atq;
emblemate ver=
miculato. Qui
verſus ſunt a=
pud Ciceronem
libro de Orato=
re tertio. In his
emblemate ver
miculato .i. (vt
ait Noniꝰ Mar
cellus) minia=
to. Seruiꝰ enar=
rans illud Vir=
gilij ex libro Ae
neidos quinto.
Ipſius Anchiſæ
lõgęui hoc mu=
nꝰ habebis Cra
tera impreſſum
ſignis. Impreſ=
ſum (inquit) id
eſt impreſſa ſi=
gna habentem,
id eſt emblema.
ab ἐμβλέπω .i.
aſpicio factum
eſt vocabulum
eo q; aſpectu
ſint iucunda.
Opus item ex
teſſerulis ſtru=
ctum eleganter
q; variegatum
emblema gręcis
appellatur,qua
lia multa ſunt

Emblema.

Medices noſter: vel ex epiſtolis tuis,quas ei ſemper honoris mei cauſa recito : vel ex huius magni Pici teſtimonio, qui tibi plurimum tribuere ſolet : ita te iam diligit,vt nobiſcū fere contendat.Hermolaum vero ipſum Romæ,hoc eſt q̄ oculatiſſimo loco legatum fore,mire gauiſus eſt,etiam ſtudiorū nomine. Quem ſic expectamus auide : vt ſpe iam totū pœne cōtriuerimus. Q; ſi ſemel in itinere exceptus,abire a nobis properabit:iam nūc dico atq; edico:vęh hominis togę,vęh laciniis.Alexandri vero,quos ais de anima libros, nullos ipſi prorſus hic habemus : ſed nec extare quidem ſuſpicamur : qđ ex indice quoq; ipſo,quē Seraticus ad te miſit,animaduertes.Quin rogamus ego & Picus:vt cum Venetias (qđ prope diem fore nūciant) remeaueris:eius deſcribendi copiam Laurentii Medicis librario facias.Equidem nōnullas Alexandri huius peracutas in philoſophia quæſtiones , anno iam tum ſuperiore, latinas feci. Sed & te quæpiam ſcriptoris eiuſdem narrat Seraticus interpretari. Tum Grimanus proxima'æſtate miſſurum ſe mihi exemplar alterum qđ tibi pridem commodauerat,vltro eſt pollicitus.Qua de re coniecturam facio : potuiſſe illud accidere, vt eundem vterq; forte fortuna librū conuerterimus.Hoc ſi nō falſo ratiocinor,iam ſcilicet ſpongiā cogito:rogoq; mihi de eo q̄primū ſignifices,vt ipſum ſaltem limæ laborē lucrifaciā.Vale.meq; Iacobis duobus,Volaterrano & Antiquario,hoc eſt humanitatis ac probitatis geminis exemplaribus,cōmēda.Florentiæ.x. Calend.Maias.M.ccccxc.

ædium pauimēta, quales item abacos & menſas non parum multas vidim⁹. Feſcenium (vt ait Serui⁹ in libri Aeneidos ſeptimi cōmentario) oppidū eſt in Cāpania, vbi nuptialia'inuēta ſunt carmina. Hi autē populi ab Atheniēſibus originem ducūt. vnde Feſcennini verſus dicūtur, qui, vt ait T.Liuius libro.vij.incompoſiti ac rudes erāt. Vel authore Pompeio, qa faſcinum arcere putātur.

Feſcēnini verſus.

Feſcēninū carmē pruriētibus verbis atq; laſciuis factum fuiſſe putant. Feſcēninorum ergo argutias laſciua dicit carmina. Conciliabulum locus eſt vbi fit concilium, id eſt vt vulgo aiunt,cōgregatio,capitulum,vel prædicatio. pro concilio item vſurpatur. Symbolū id eſt ænigmaticum dicterium.vt Pythagoræ ſymbola dicimus. Suæ.coniecturæ. Dimiſſis curriculis.id eſt dimiſſa ſtudiorum exercitatione,aut librorum interpretatione.Eſt enim curriculum locus vbi curſu contenditur.quæ'autem contentionibus proprie conueniunt,ea literatoriæ rei attribuuntur. Vel ſi demiſſis auriculis

legere mauis, pro fatigato intelligat, vt a belluis facta ſit metaphora, quæ aures tũ demittere ſolent, quum fatigatę ſunt. Naſo bubalum trahere, prouerbium eſt in eos qui arbitratu alieno quocunqꝫ ducũtur. Annulo enim ad ſummam narem inſerto bubalus, id eſt bos ſylueſter nõ aliter circũducitur, q̃ equus freno. Author eſt Eraſmus. Pli. tamen cap. xv. lib. viii. & Solinus, in Germania aiunt eſſe inſignia boum ferarum genera iubatos biſontes, excellentiqꝫ & vi & velocitate vros, quib⁹ imperitũ vulgus bubalorum nomen imponit, quum id gignat Africa vituli potius ceruive quadã ſimilitudine. Nũq̃ ſum ocioſus. Alludit ad Scipionis dictũ. De quo Cicero in proœmio libri de officijs tertij hęc verba ſcribit. Publiũ Scipionẽ Marce fili eum qui primũ Africanus appellatus eſt, dicere ſolitũ ſcripſit Cato (qui fuit fere ei⁹ æqualis) nũq̃ ſe minus ocioſum eſſe q̃ quũ ocioſus: nec minus ſolũ, q̃ quũ ſolus eſſet. Magnifica vero vox & magno viro & ſapiente digna, quæ declarat illũ & in ocio de negocijs cogitare, & in ſolitudine ſecũ loqui ſolitũ: vt neqꝫ ceſſaret vnq̃, & interdũ colloquio alterius nõ egeret. Ad hanc tamẽ intelligit ſentẽtiã Politianus. Quũ nihil in ſerijs ſtudijs agã, nũq̃ tamen ſum ocioſus. vulgo enim me impediũt. Vęh interiectio eſt imprecatiua. Lacinia extrema eſt togæ particula. Togam & laciniã dicit: ne qd amico imprecari videat. Alexandri Aphrodiſei problemata, id eſt quæſtiones, in latinũ vertit Politianus. Spongiã i. deletionẽ eoꝝ quæ ego feci. De ſpongia eiuſqꝫ vſu plura in cõmentarijs noſtris in Auſonij Griphon ſcribimus. Limę, id eſt emendationis.

Naſo bubalũ trahere.

Bubalus.

Scipionis dictũ præclarum.

ASCEN. Scripulatim (ſic ſcriptũ offendi: ſed opinor ſcribendũ ſcrypulatim. y enim & u multũ affinitatis habẽt) id eſt minutim, quaſi per ſcrypula aut ſcrypulos: e quoꝝ tribus drachma conſtituitur authore Priſciano. Vtitur hoc aduerbio Pli. lib. xxij. Scrypulatim quidẽ colligere ac miſcere vires, non coniecturæ humanę opus ſed impudẽtiæ eſt. Vęh hominis togæ. quia ſic eum per ipſam tenebimus, vt ſi abire perrexerit, penitus dilaceretur. & idem de lacinijs intelligo. Neqꝫ propterea putem nolle vidiſſe. Spongiam cogito. tractum vt opinor ex lepido Auguſti reſponſo, qui cum de Aiace tragœdiam ſcripſiſſet, & ſe eius pœnituiſſet, interrogatus quidnã Aiax ageret, reſpondit in ſpongiam incubuiſſe. Notum eſt pictores & ſcriptores e tabulis quæ diſplicent ſpongia delere.

Miſcellanea laudat. De literis pręceps eſſe iudicium poteſt. Vt pergat, inuidiãqꝫ imperitorũ nihil metuat, hortatur.

Hieronymus Donatus Angelo Politiano ſuo. S. D.

EPISTOLA. XII.

Accepi Miſcellanea: percurri, iucundiſſima lectio, in qua delectari & iuuari, vel doctiſſim⁹ quiſqꝫ poſſit. At inquies: pręceps iudiciũ eſt, qd obiter fertur. Sed cum de re literaria agitur, iudicare de te poſſumus, abdicatis iuris ſolennibus, etiam ſtantes. Adeo cuiqꝫ ſecurum eſt de eruditionũ cõtrouerſiis cũ Politiano in tenebris quoqꝫ dimicare. Mihi autẽ in eo opere tãtum tribuis: quantum nec agnoſco, nec poſtulo. Perge, qd facis, iuuare bo=

FRAN. SYL. Abdicatis iuris ſolennibus. Quoniam de re nulla prius iudicari oportet, q̃ ea ipa res qua de cõtendit acriter examinata ſit: ideo ſcribit A. Gelli⁹ ca. iiii. quartidecimi libri, iudicẽ (qui iuſtitię antiſtes eſt) oportere eẽ grauem, ſanctũ ſeuerum, incorruptũ, inadu=

nas artes:neqꝫ formides blateratorum & ſciolorum aculeos: Nunq̃ caruere inuidia egregii forteſqꝫ conatus. ἀλλ᾽ ὅμως (κρέσσων γὰρ οἰκτιρμῶν φθόνος) μὴ πάριει καλά. νώμα, δικαίῳ πηδαλίῳ latinas literas. Forталſe enim ii maxime ex eo opere profecturi ſunt, quibus id magis ſordeſcere videbitur. Vale Mediolani vi. Calen. Nouemb. M.cccclxxxix.

Sedendum pro tribunali.

labilem. Etiam ſtantes. Iudicē cum fert ſententiam ſedere aiūt debere. Nam vt eſt Ariſtotelicū illud, ſedendo & quieſcēdo fit anima ſciēs & prudens. Cui Plautinum illud perſimile eſt. Plus ſapio ſedens. Vnde item vulgatum illud eſſe putant. Romanus ſedēdo vincit. i. cōſultando. In tenebris quoqꝫ dimicare. i. non in luce tātū: ſed in tenebris. Alludit autem ad prouerbium id, quo ſignificatur cum viro bono bene vbiqꝫ agi. Eius meminit Cicero: cuius verba ſunt ex libro de finibus bonorum & malorum ſecundo. An verum eſt hoc contritum vetuſtate prouerbium: Quicum in tenebris mices. Itemqꝫ libro de Officijs tertio. A ruſticis, inquit, natum eſt id quod iam tritum eſt vetuſtate prouerbium. Quum enim fidem alicuius bonitatemqꝫ laudant, dignum eſſe dicunt, quicum in tenebris mices. i. cum quo tu ſortiare. Ita enim bonꝰ eſt, vt te ſortiendo, ne in tenebris quidem fallere vellet. Nam micare, vt ait Nonius Marcellus, eſt ſortiri digitis. Varro ī Parmenone. Micandum erit cum græco, vtrū ego illius numerum an ille meum ſequatur. In hac re dimicare dicit Cicero in libro de Officijs tertio. Nullum erit certamen, ſed quaſi ſorte aut dimicando victus alteri cedat alter. In tenebris quoqꝫ. i. nō in re manifeſta ſolum & clara, ſed etiam in obſcura. Agnoſco. i. in me cognoſco. Perge. i. continua. quæ vocabuli crebra eſt ac elegans

Blaterare.

vſurpatio. Blaterare (vt ait Sextus Pōpeius) eſt ſtulte & percupide loqui, qd græce βλὰξ κὸς. i. ſtolidus, qui res diſcernere nequit, dicitur. Blaterare item per mendacia confingere eſt: authore Marcello. Afranius. Quid eſt iſtuc te blaterare atqꝫ obloqui? Cæcilius. Deſine blaterare: nihil agit in amore inermus. Deblaterare, vt idē author

Deblaterare.

eſt, obloqui ac confingere eſt. Lucilius libro viceſimo, Deblaterat plenus bonus, ruſticus, concinit vna. Blaterare primam corripit. ne cum duobus tt, vel cum c & t, cum multis ſcribas. Horatius Magno blaterat clamore furitqꝫ. Nunq̃ caruere inuidia &c. Plutarchus in libro de differentia inter odium & inuidiam, de inuidis loquens. His (inquit) magis inuident, qꝫ ad virtutem rectiore tramite prodeuntes

Themiſtoclis dictū.

intuentur. Quocirca Themiſtocles quum adhuc adoleſcens eſſet, nihil ſplendidum a ſe fieri dicebat. Neminem enim ſe adhuc inuidum habere. ASCEN.

Adeo cuiqꝫ ſecurū eſt. ab effectu. quia quum ſit tutum. ſecuros facit. alioqui malim dicere tutū. In tenebris dimicare. In offi. Ciceronis eſt. Quicū in tenebris mices. qd

Micare.

de iuſtiſſimo viro dicitur. Nā micare eſt celerrime digitos erigere & deprimere, qd cum duo faciūt diuinātes quot ſint ambobus erecti, q id diuinat depoſitū aufert: q ludus neqꝫ cęcorū eſt, neqꝫ in tenebris recte fiat, niſi vterqꝫ tā verax ſit, vt quot erexerit ſine fraude dicat. Hic igit̃ dimicare eſt quaſi micādo dijndicare. ἀλλ᾽ ὅμως. &c. i. Verūtñ (melior eñ miſerationibus inuidia) ne dimitte honeſta. Rege. i. dirige aut moue iuſto temone. i. gubernaculo, latinas literas. In ſentētia aūt ne qs titubet, inuidia melior. i. vtilior eſt, ipſi qdē inuiſo (nō tñ inuidenti) miſerationibus. i. qd dicūt, melius eſt vt multi tibi inuideāt q̃ tui miſereātur. Inuidemus eñ felicibus, miſeremur miſerorū. Et ideo dicit Mart. Omnibus inuideas liuide, nemo tibi.

Inuidiæ reſiſtere ſe poſſe negat, niſi doctorũ teſtimonijs fulciat. Cenſet ſe doctorũ iudicio. Iacobi Antiquarij literas ad ſe laudat. Literis Donati ad Politianũ lectis Laurẽtius Medices Politianũ ſolito plus amare viſus eſt. Epiſtolas ergo plures ꝓ muneribus a Donato petit.

Angelus Politianus Hieronymo Donato ſuo. S.D.
EPISTOLA. XIII.

NOn eſt is auctoritatis meę rigor, vt inuidentium flatus quaſi ventorum tuto poſſit excipere: ni veſtris paucorum teſtimoniis velut adminiculis ipſa per ſe decidua fulciatur. Equidem multorum accepi literas, ex quo Miſcellanea publicaui, laudantium. ſ. vt fit, & gratulantium: ſed neſcio quo pacto de tuo, de Barbari, de Pici, de iſtiuſmodi perpaucorum iudicio, ſic ipſe me cenſeo: vt tum deniq; ſtare videar, cum puncta omnia tulerim ſuffragii veſtri. Q̃q̃ etiam iſtinc reddita mihi nuք epiſtola eſt Iacobi Antiquarii, mire grauis & erudita. Quem mihi virum minime alioqui facie notum, ſæpenumero tamen Laurentius Medices meus, a literis, a moribus, a prudentia commendauerat. In ea profecto epiſtola, nec honeſtam indolem, nec expreſſam quandam vetuſtatis imaginem, nec textum illud operoſius, quale veſtrum eſt, nec vllum deniq; ſtyli cultioris ornamentum requiſiueris: vt admitti, ni fallor, in iſtam quaſi prærogatiuam tribum iure debeat. Sed de hoc ipſi videritis. Epiſtolam vero ad me tuam legit idem Laurentius, & quidem non incurioſe: lectamq; verbis exquiſitiſſimis laudauit: ſic vt mihi quoq; apud illũ magna acceſſerit de tuo felici calamo commendatio. Nam q̃q̃ mihi ille vir plus meritis ſemper tribuit: tamen vt tuas legit literas, viſus eſt neſcio quo pacto fauere propẽſius iudicio de me ſuo, & pluris aliquãto me poſt eam diẽ facere, q̃ antea conſueuiſſet. Iã ne igitur ſentis quã-

F.S Excipere. id eſt recipere ſuſtinereq;. Facie notũ. de facie notũ dici poſſit, M. Cicero in oratione in L. Piſonẽ. Habet hoc virtus, quã tu ne de facie q̃dem noſti, vt viros fortes ſpecies eius & pulchritudo etiam in hoſte poſita delectet. Prærogatiua trib⁹ dicebatur ea quæ prima ſuffragiũ rogabat atq; ferebat.

ASCEN. Non eſt is. i. talis & tam fortis. Ni veſtris paucoꝝ. i. qui pauci eſtis. Rari quippe boni. Decidua, id eſt proprijs virib⁹ derelicta, deorſum caſura. Pũcta omnia. ferebant enim candidati, hoc eſt magiſtratuum cõpetitores aut alij ante eos, tabellas, in quib⁹ ſuffragãtes pũcta inſcribebãt, & qui plura pũcta tulerat, voti compos euadebat. vnde Flaccus in arte. Oẽ tulit pũctũ qui

miſcuit vtile dulci.i. omniũ ſuffragiũ & fauorem. Requiſiueris. deſideraueris. Requirim⁹ enim & deſideramus quæ deſunt & abſunt. vt Aene. j. Amiſſos ſocios longo ſermone requirũt. In bello vero deſiderata dicuntur tot aut tot cęſorũ milia. In epiſtola autẽ Antiquarij illa omnia inerant. Iſtic. a loco vbi vos agitis. Sacerdotia: quæ vulgo beneficia appellant. Erat enim Politianus ſacerdos. vt in. xj. epiſtola huius patuit, vbi dixit. Ipſum quoq; horarium ſacerdotis officium &c.

Regrere.

topere iſto literarum nomine debeam tibi: per quẽ factum ſit, vt ſibi iam Laurentius ipſe placeat, ꝗ ego non diſpliceam? Quare te rogo, cũ tibi a repu. ociũ fuerit, ſcribas aliquando ad Politianum tuũ: puteſq; te non epiſtolas ad ipſum, ſed ſtipendia mittere, ſed ſacerdotia, ſed honoris titulos, omniaq; deniq; vitæ humanę cõmoda. Quorum cũ ſemper auctor ei Laurentius vnus extiterit: tanto ſubinde potiora collaturus videtur, quanto eundẽ gratiorẽ vobis, hoc eſt religioſiſſimis artium bonarũ cenſoribus intellexerit. Ioãnes Picus Mirandula lux omniũ doctrinarũ, ſalutẽ tibi aſcribit: & vt item Merulæ Puteolanoq; nuncies, vterq; rogamus. Vale. Florentiæ. Calend. Decemb. M. cccclxxxix.

Finis Secundi Libri.

LIBER TERTIVS.

F. Syluius in Tertiũ Epiſtolarũ Angeli Politiani.

In Epiſtolam. I. Argumen. Syluii.

Callimachum de ſe bene ſentire gaudet. Gaudet ſe laudari, laudatũq; iri ſe hortatur. quæ laudes laudatoris erunt.

Homericus ille Heros &c. Apud Homerũ libro Iliados nono ad Achillẽ iratũ ob raptã Briſeidẽ, eũq; cũ Troianis pugnare recuſantem: Agamẽnõ tres mittit Heroas, Neſtorẽ, Vlyſſem, & Phœnicem

Angelus Politianus Callimacho ſuo. S.D.

EPISTOLA. I.

ET ſi video quæ tu de me ſentias prędiceſq;, amicius multo ꝙ verius, & ſentiri, & prędicari: tamen gaudeo, ea mihi tribui abs te, quę ipſe in memet neutiꝗ agnoſcã. Quid enim nõ gaudeam, me etiam pręſtigia quadã ſenſum iſtũ prędicationẽq; tuam lucrifacere? Nam haud dubiũ mihi quidẽ eſt, quin tu tibi, quę ſcribis, etiã vera eſſe perſuaſeris: quando neq; tu ex ea nota

es hominũ, quos Homericus ille Heros tãtopere ſe peroſum cõfirmat, aliud in lingua promptum, aliud cluſum habentes in pectore : neq; vlla eſt cauſa, cur Politiano Callimachus palpũ obtrudere poſtulet. Nõ fallis itaq; me: ſed ipſe abs te magis falleris. At q; adeo nõ falleris: vera ſentis, vera de me prędicas. Gratulare igit̃ iudicio de nobis tuo, atq; iſtanc opinionẽ perpetuo obtine, dũ amorẽ, dũ beneuolẽtiam obtineas: quin lauda me quoq;, vt cœpiſti: vt ego ille laudatus vir, laudari me cũ Næuiano Hectore gaudeã. Fiã autẽ te laudatore vendibilis potius q̃ vęnalis. Neq; eñ ſum vnq̃ dominũ mutaturꝰ. Quare qcquid mihi aſtruxeris, tibi accreuerit. Sum quippe in tuo ære : vnde & forſitan locellos iſtinc vſq; ad me miſiſti: gratiq; ſunt, ſcilicet quia feſtiui, quia tui. ſed gratias non ago: tute enim beneficiũ dando accepiſti: non quia digno, ſed quia tuo, immo tibi: amicus enim alter ipſe eſt: atq; ob id digno, hoc eſt Callimacho ipſi dediſti. Vale.

Achillis pędagogũ, q multa munerũ oblatione Achillẽ ſibi recõcilient. Id fruſtra legatis conãtibꝰ, Achilles reſpõdit ad hãc propemodũ ſententiã. Qđ mihi (inqt) cõſtitutũ eſt: hoc reuocari nullo pacto poteſt. Ac ne me forte qſpiã exiſtimet aliter loqui ac ſentio, genus illud hoĩm q aliud clauſuʒ ĩ pectore habẽt: aliud prõptũ ĩ lingua, perinde mihi inuiſum eſt, atq; ipſa inferni oſtia. Apud eũdẽ quoq; libro Odyſſeæ quartodecimo, Aliud in pectore &c.

Vlyſſes dicit. Haud aliter q̃ inferni portas illum peroſus ſum: qui paupertatis gratia mentitur. Inferorũ portas aut oſtia ꝑ morte intelligas. ad q̃ ij demũ accedebant, qui mortui erãt. Palpum obtrudere. i. palpari, adulari. Palpũ eñ eſt illectamentũ. Palpũ obtrudere.
Perſius Satyra. v. Ius habet ille ſui: palpo quẽ ducit hiantem Cretata ambitio? Palpatio pro palpo vſurpatur. Plautus in Menęchmis. Aufer hinc palpationes. Palpo & palpor (vtrũq; eñ dicit̃) eſt blãdiri blãditijſq; irretire. Plautꝰ in Pœnulo. Exora, blãdire, expalpa. Idẽ in Aulularia. Seruꝰ a patre argentũ expalpabit̃. Lucilius vt eſt apud Marcellũ. Hic vbi me videt, ſublãdit̃, palpat̃: caput ſcabit. Inde palpator. Plautus in Menęchmis. Voluptarij atq; potatores maximi, tũ ſycophantę, & palpatores plurimi in vrbe hac habitãt. Prouerbij huiꝰ palpum obtrudere, aut palpo ꝑcutere, rõnẽ factã eſſe ab equiſonibus, q plauſu manꝰ blãdiunt̃ equis, Eraſmꝰ autumat. Horatiꝰ in Satyris. Cui male ſi palpere recalcitrat vndiq; tutus. Nęuiano Hectore. Cicero libro Tuſculanarũ q̃ſtionũ. iiij. Aliter, inquit, Nęuianus ille gaudet Hector. Hector Nęuianus
Lętus ſuʒ laudari abs te pater a laudato viro. Aliter ille apud Trabeã. Lena delenita argẽto nutũ obſeruabit meũ: Quid velim: qđ ſtudeã aduenięs. digito ĩpellã ianuã, fores patebũt: de improuiſo Chryſis vbi me aſpexerit: alacris obuiã mihi veniet cõplexũ exoptãs meũ. Mihi ſe dedet &c. Idẽ quoq; libro epiſtolarũ familiariũ quintodecimo. Lętus ſum, inqt, laudari me, inqt Hector opinor apud Nęuiũ, abs te pater laudato viro. Ea eſt enim profecto iucunda laus, quæ ab ijs proficiſcitur, q ipſi in laude Laudari a laudato viro.

vixerunt. Idem libro quinto. Placet Hector ille mihi Nęuianus, qui nō tātū laudari ſe lętatur, ſed addit etiā a laudato viro, M. Cicero libro de Oratore ad Brutum. Vt ego, inquit, quū a noſtro Catone laudabar, vel reprehendi me a cæteris patiebar. Sic Iſocrates videtur teſtimonio Platonis alioꝝ iudicia debere cōtemnere. Iſocratē em̄ Plato in Phędro laudauit. Idem Cicero oratione pro P. Quintio. Hęc eſt, inquit, vna via, mihi credite, & laudis & dignitatis & honoris, a bonis viris & ſapientibus bene

> Vendibilis & vęnalis.

a natura conſtitutis laudari & diligi. Vendibilis potius q̄ vęnalis. Vēdibile & vęnale ita diſtingui putant: vt id vendibile ſit, q̄d emptorē facile alliciat: etiā ſi dominus vē dere nolit. Venale autē, quicq̄d vt vendat̄ expoſitū eſt. Vendibile vſurpat Cicero in libro de Claris oratoribus. de C. Viſellio Varrone. Populo, inquit, non erat ſatis vendibilis. Idē. Horū ætati prope cōiūctus L. Gellius non tā vendibilis orator, q̄ vt neſcires quid ei deeſſet. Mercabile ꝓ vęnali. Ouidius libro Amoꝝ primo dixit:

Stat meretrix certo cuiuis mercabilis ære

Et miſeras iuſſo corpore quęrit opes.

Nubilis eadem forma dicitur qua vendibilis. Virgilius in libro. vii.

Iam matura viro iā plenis nubilis annis. Ouidius libro Metamorphoſeos. xi.

Nata erat huic Chione, quæ dotatiſſima forma

Mille procos habuit, bis ſeptem nubilis annis.

> Sum in tuo ære. Loculi. Locuples.

Quicquid. ſ. laudis aſtruxeris. i. ſuperimpoſueris, tibi accreuerit. Alludit ad ſeruoꝝ ſortē. Serui em̄ q̄cq̄d p̄ter peculiū cōparāt, id ſuo cōparant domino. Sum in tuo ære. Prouerbialis ſentētia eſt. i. tibi obſtrictus ſum. ſum in tuo famulitio. Nā ante argēti & auri vſuꝫ pecunia omnis ærea fuit, vnde appellatū eſt ęrariū. Loculi & ꝑ diminutionē locelli, ſunt capſulę minores lignee, eburnee, aut rebus ex aliis factę: in qb⁹ nūmi aſſeruāt̄. vnde appellatū eſſe locupletē multi putarūt. Feſtus tn̄ Pōpeius locupletem multoꝝ diuitē locoꝝ dici autumat. Plini⁹ verba Pōpeii declarat. Inquit em̄ capite tertio libri duodeuiceſimi. Locupletes dicebāt loci hoc eſt agri plenos. Pecunio-

> Pecunioſi.

ſoꝝ & locupletū ꝓprietatē, vt ait Noni⁹ Marcellus, aperuit M. Tul. de rep. libro. ii. a pecore pecunioſos & a poſſeſſionibus locoꝝ locupletes appellatos aſſerēs, multaq̄ ditione ouiū & boum (ꝙ tūc erat res in pecore & locoꝝ poſſeſſionibus) ex quo pecu-

> Opulenti.

nioſi & locupletes vocabant̄. Eā ob rē opulenti. i. terreſtribus rebus copioſi appellati ſunt. Sexto em̄ Pōpeio authore Opis dicta eſt coniūx Saturni, per quā voluerūt terrā ſignificari: quia opes omneis humano generi terra tribuit. Nō quia digno. Alludit ad carmen illud Publii mimographi. Beneficiū dando accepit, qui digno dedit. Amicus alter ipſe eſt. Hoc ſępe repetit Ariſtoteles libris. viii. &. ix. ethicoꝝ. Zeno ſtoicę ſectę author quid amicus eſſet rogatus. Alter, inquit, ego. ASCEN.

Amicius q̄ verius. Is inualuit dicēdi modus etiā a Valerio Maximo nō vitatus: quo q̄ vt pares gradus iūgat inter ꝯparatiua duo ponit̄, cū tn̄ res ipſa ꝑ poſteriore abſolutū exigere videat̄. Nā reſoluam⁹ amicius dicēdo magis amice, nō addet̄ q̄ verius ſed q̄ vere. Faceſſant aūt qui amicicius formādū ſomniauerūt. Pręſtigia. i. quaſi pręſtrictione & illuſione ſeu captione ſenſuū. Cū Nęuiano Hectore. qui ſępicule citatur a Cicerone, p̄ſertim in epiſtolis, & a Vallenſi in p̄fatione primi elegantiarum.

Argutiis Politiani dicit ademptā ſibi facultatē reſpōdēdi: eiuſq̄ Politiani Ruſticum laudat: cui ꝙ munus acceperit gratias agit.

Callimachus Angelo Politiano. S.D.

EPISTOLA. II.

EA quæ mihi obiicis in principio literarũ tuarum, adeo ſubinde argute purgas & eleganter: vt reſpondendi facultatem ſimul & cauſam mihi interceperis: planeq; indicaueris id quod prioribus literis meis aſſeueraui: diuinum ingenium tuum omnia poſſe. Itaq; omiſſis illis quæ neq; melius neq; ſubtilius dici ꝑ me poſſunt, q̃ dicta ſint a te, affirmo amice, ſed & vere: neq; enim illud, niſi & hoc: ꝙ niſi iampridem mihi prope vnicus viſus eſſes, cuius carmẽ vtile dulci cõmiſceat: nunc certe volentem adduxiſſet me in eam ſentẽtiam Ruſticus tuus ſane vrbaniſſimus, doctrinaq; & elegantia plenus, & qui vere ex fumo clariſſimã lucẽ efferat: atq; ob id eo titulo indigniſſimus. Vidi: & legẽti placuere multa ſcriptorũ noſtri tẽporis: ſed Ruſticũ hunc nõ ſatis eſt vidiſſe ſemel: iuuat vſq; morari, & conferre pedẽ. Nihilq; in eo nõ ſumme placet, niſi ꝙ deſinit, cũ tamen deſit nihil: vt tam multa nemo alter q̃ tu afferre potuerit pro materia. Habeo itaq; tibi gratias, ꝙ locellos meos tanti duxeris: non poterant vendi carius: cum donare inſtituiſſem: voluiſti, vt in cæteris omnibus, etiam liberalitate me ſuperare: in qua hoc genere compendii, vinci & cupio, & patior. Vale literarum decus & doctrinæ. Leopoli iii. Calen. Octob. M. XVD.

F.S.

Interceperis, id eſt ademeris. Nõ ſatis ẽ vidiſſe &c. Virgilius lib. Aenei. vj. Nec vidiſſe ſemel ſatis eſt: iuuat vſq; morari, Et cõferre gradum: & veniendi diſcere cauſas. Titulo indigniſſimus. Ruſticus eñi ſermo incultus & barbarus dicitur. A. Gelli⁹ capite ſexto libri decimitertij. Quũ nunc barbare quem loqui dicimus: id vitiũ ſermonis nõ barbarū eſſe: ſed ruſticum: & cū eo vitio loquentes: ruſtice loqui dictirabant.

Ruſticus ſermo.

ASCEN.

Mihi interceperis. i. cum principium legens reſpondere pararī, tu ſubſecut⁹ ideꝫ quod ego voluiſſem rūdiſti, atq; mihi reſpondẽdi facultatem intercepiſti. Nam cuꝫ dixiſti, ipſe abs te falleris: voluiſſem reſpõdere, non fallor, ſed ſtatim occurriſti: Atq; adeo non falleris &c. Vtile dulci. Horatianum illud in arte reſpicit. Omne tulit punctum qui miſcuit vtile dulci. Ruſticus tuus. ad ſpeciem aut proprium nomen reſpicit non ad genus: ſicut Politian⁹ ipſe, qui fœminino genere Ruſtico noſtra dixit: vt Comicus Eunuchum ſuam. Callimachus autem Iuuenalis illud ſequitur. Script⁹ & in tergo necdũ finitus Oreſtes. cum de tragœdia loquatur.

Ruſticus tuus.

F.S. ARG.

Humanitate Politiani cõfiſus ad eũ ſcribit. Scribẽdi occaſionẽ dicit. de abſente Politiano perſæpe locutus eſt honorifice: ſuũq; ſtudiũ in Politianũ memorat. Plutarchi librũ quendã a ſe traductũ miſſurus eſt ad Petrũ Medicem.

Lodouicus Odaxius Angelo Politia-
no ſuo.S.D. III.

NIſi mihi de liberaliſſimis moribꝰ,& huma
niſſimo ingenio tuo cõſtaret:hãc nuꝑ ad
te ſcribẽdi ꝓuinciam nõ deſumerem,po-
tiuſq́ in antiquo ſilentio perſiſterẽ. Mirũ em̃ tibi
fortaſſe videbitur:cur ego tecum exigua admodũ
& quatuor horarũ ſpatio cõtracta familiaritate
deuinctus:q plurimas tribꝰ abhic annis ad te ſcri
bendi occaſiões omiſerim,quas vndequaq́ aucu-
pari debuerã:nũc ad te potiſſimũ ſcribere volue-
rim:meãq́,vt opinor,vel temeritatẽ incuſabis, ꝙ
nũc ſcribã:vel negligẽtiã,ꝙ añ hac nõ ſcripſerim.
Cęterũ qa nõ tã ex aliorũ ſermone,q̃ ex mea opi-
niõe mihi perſuaſi te eũ eſſe,q oẽs tibi ac virtuti
tuæ deditos nullo vnq̃ tpe reiiceres: eapropter
has nũc ad te literulas,amoris dũtaxat atq́ obſer
uãtiæ in te meę teſtes eẽ volui: quas ob ſubitã op
portunitatẽ cuiuſdã iſtuc ꝓficiſcẽtis exaraui. Q̃ꝗ̃
igitur me prorſus ab oĩ vel ignauia vel ruſticita
te p̃teriti ſilẽtii non excuſo:ſpero tñ fore,vt reli-
quũ meũ erga te ſtudiũ boni cõſulas. Nã præter
hãc ſcribẽdi diligẽtiã,qua ego iãpridẽ initam Pa
tauii familiaritatẽ confirmare debui: nullũ a me
cũ beneuoli,tũ obſeruantis amici officium p̃ter-
miſſum puto.Siquidẽ a ſupioribꝰ annis, quo pri-
mũ tpe tua mihi vel doctrina vel humanitas in-
notuit,fui ſemꝑ honorũ,ac dignitatis tuę ſtudio
ſiſſimꝰ:ac ſæpiſſime cũ apd̃ alios eruditiſſimos vi
ros Venetiis & Patauii, tũ hic apd̃ prĩcipes meos
de te ſum honorificẽtiſſime locutꝰ:effeciq́,vt opi
nor, p̃conio meo:vt claritati tuæ maius quippiã
ſplẽdoris adderet.Quo fit nõ dubitem me abs te

F.S.

In antiquo ſilẽ
tio ꝑſiſterẽ.i.ni-
hil ad te q̃cq̃ ſcri
bere. Priſcis em̃
tꝑibus quũ lite-
ræ nondũ erant
inuẽtę:epiſtolaꝝ
non erat vlla miſ
ſiculatio. Vel iõ
dictũ eſt:qa nihil
prius ad Politia
nuꝫ ſcripſit:q̃ eũ
cognouerit. Sed
prior ratio ꝑpõ
derat. Aucupari
& Venari p̃ter ſi
gnificatũ peculia
reꝫ eſt rẽ aliquã
diligentia multa
inquirere. Vt q
populi fauorem
aſſentationibꝰ lar
gitiõibuſve, aut
quouis alio gñe
quęrunt, aucu-
pari aut venari
dñr. Principes
mei.i. duces Vr
binates. Pericu-
lum ab antiquo
verbo perior,vñ
eſt peritꝰ, factũ:
ſignificat experiẽ
tiam.vñ pericli-
tari experiri ẽ. A
peundo aũt ꝓfe-
ctũ qd ſit,ne vul
go quidẽ ignotũ
eſt: vñ item peri
clitari, id eſt ĩ pe
riculo verſari.
Multa autẽ hoc
genus vocabula
ſũt vocis eiuſdẽ:
quæ a diuerſis
originẽ habẽt.vt

Aucupari Venari.

Periculum.

in eorũ amicorũ numero collocari poſſe: q̃ vt Iſo
crates tu⁹ aſſerit, nõ tã pręſentes amicos venerãt,
q̃ abſentes etiã amplectunt. Principes ſane mei,
quibuſcũ de te frequẽtiſſimũ ſermonẽ habui, de
morib⁹ atq; eruditione tua optime ac magnifice
ſentiũt. Quid itaq; ego in eã opinionẽ adductus
ſum: vt exiſtimẽ eũ te fore, qui literarũ ſtudioſis
emolumẽtũ, tibi vero gloriã immortalẽ ſis allatu
rus. Cuius rei periculũ feciſſes: ſi vna cũ præſtan-
tiſſimo diſcipulo tuo Roma diſcedẽs ſupioribus
dieb⁹ Vrbinũ ex condicto veniſſes: expectatus eñ
& plus q̃ dici poſſit deſiderat⁹ veniſſes. Qz ſi me
nudiuſterti⁹ audire potuiſſes de te verba faciẽtẽ
vna cũ Mino Bononiẽſi Sexdecimuiro, hoĩe mea
quidẽ opinione plurimi faciẽdo, ſi nobilitatẽ, ſi di
uitias, ſi liberalitatẽ morũ, ſi literaturã inſpicias:
ꝑfecto intellexiſſes ea, ꝑterq̃ ab amãtiſſimo hoĩe,
dici aut excogitari nõ potuiſſe. In eã. n. confabu-
lationẽ veneram⁹, vt de viris hoc tpe doctiſſimis
loqueremur: in qbus facile tu principatũ obtine-
re viſus es. Nec me amor aut adulãdi ſtudiũ fal-
lit: a quo ſemp tanq̃ inteſtino morbo abhorrui.
Sed quorſũ hęc tã multa de officio erga te meo?
nempe vt ĩtelligas me tibi eẽ ac fore deditiſſimũ,
etſi magno montiũ ac regionũ interuallo ſecluda
mur: teq; habere neminẽ a quo maiori vel beneuo
lẽtia vel obſeruãtia fouearis. Qz ſi vlla vnq̃ mihi
occaſio euenerit, vt quapiã in re tibi morẽ gerere
poſſim: id vero in primis mihi iucũdiſſimũ erit.
Quã quidẽ occaſionẽ abs te actutũ ꝑueniri cupio
ne me ĩ pollicẽdo, q̃ in ꝑſtãdo liberiorẽ autumes.
Demetriũ vero vir; eruditiſſimũ, Petrũq; ĩ ꝑmis di
ſcipulũ tuũ, elegãtiſſimę atq; ãpliſſimę ſpei adule-
ſcẽtẽ, noĩe meo ſaluos facito: cui lib. ex Plutarcho

vel a patẽdo: vel a patiẽdo patibu luz: a cõmemini vel comminiſcor cõmentũ: aliaq; gñis eiuſdẽ ſexcẽta. Ex cõdicto. i. vt inter nos dixeram⁹. Cõdictũ enim, vt ait Sex. Põpei⁹, eſt quod in cõi dictũ eſt. Actutum, id eſt illico. Pacuuius in doloreſte. Aut hic eſt, aut hic affore actutum autumo. Næuius in Lycurgo, Vos qui regalis corporis cuſtodias agitis: ite actutum ad frõdiferos lucos: in genium arbuſta vineta ſunt, non obſcuritas.

Actutum.

ASCEN.

Obſeruantiæ: id eſt obſequioſę venerationis. Obſeruantia enim eſt qua obſeruamus & cauem⁹, ne quem honore dignum putamus offendam⁹. Vnde vt dicit Vallenſis, Fratres inſtitutum ſuum verius obſeruationem q̃ obſeruantiam appellitent. Obſeruamus etiam quos ſuſpectos habem⁹.

Obſeruãtia.

traductũ, vnũ ex multis ineptiarũ mearũ monumẽtis, dedicaui multos iã mẽſes: miſiſſemq́ hactenus, ſi dignum putaſſem, qui in manus veſtras eruditiſſimas perueniret. mittetur tamen clemẽtia veſtra potius allectus, q̃ iudicio deterritus. Vale.

Aliquanto tardius acceptis literis reſpondet. Silentio amicitiam diſſolui negat. De amicorũ cõmunitate ſatis multa diſſerit.

Angelus Politianus Lodouico Odaxio ſuo. S.D. IIII.

DEprehenderũt me in actu literę tuæ: ideoq́ lectas paulũ in præſens ſepoſui, diligentius dein per ociũ recogniturus: ad eaſq́, vt par erat, cum primũ poſſẽ reſpõſurus. Id ſi ſerius, q̃ aut tu pateris, aut ego voluiſſem, cõtingit: eſt tñ humanitatis tuæ quicqd hoc eſt qđ facimus boni conſulere. Neq́ eñ tam opellam aliquã alter ab altero, q̃ ipſum animũ requirimꝰ. Neq́ eñ continuo parũ amat, q parũ officioſus eſt. Quare ne illud quidẽ in ep̃la tua valde probo: q́ te tam ſcrupuloſe excuſas, cur aut antea nihil ad me ſcripſeris, aut nũc demũ ſcripſeris. Si eñ amamus ex animo inter nos (ſicuti certe amamus) quicquid alteri commodat, profecto vtriq́ commodat. Quare neq́ diſſoluere, ſed nec †laſſare volũtates noſtras, quaſi nodo Herculaneo cohęrentes, aut ſilentium poſſit, aut vlla officii p̃ſertim nõ neceſſarii intermiſſio. Quo autẽ amicis iſta literarum viciſſitudo: cum ad abſẽteis tñ miſſitẽt: amor aũt verꝰ etiã abſẽteis p̃nteis faciat? Niſi ſi vel ipſis teſtẽt, vl' aliis oſtẽtẽt mutuã volũtatẽ. Sed neq́ teſtibꝰ eget amor ſyncerꝰ, quippe oculeꝰ totꝰ ac lynceus. & q momi quoq́ iudiciũ de poſitu hũani corculi deſpuat: neq́ ſe populo iactat, cum ſint amici

ne nos lędãt. Diſcedẽs. Id Valleñ. auctoritate Ciceronis defendit; cum verius p̃fectus diceretur.

F.S.

Amamus: id ẽ amici ſumꝰ. Iſta literarum viciſſitudo. D. Hieronymus. Turpilius, inq̃t, comicꝰ tractans de viciſſitudine literarũ. Sola, inquit, res eſt quæ homines abſentes p̃ſẽtes facit. Amor verus. Cicero in Lælio. Amicũ, inquit, qui intueť tanq̃ exẽplar aliquod intueť ſui. Quocirca & abſentes adſunt, & egẽtes abundãt, & imbecilli valẽt. & quod difficilꝰ dictu eſt mortui viuũt: Tãtũ eos honos, memoria deſideriũ p̃ſequitur amicorũ. Ex quo beata mors illoruʒ videtur. horũ vita laudabilis. Lynceus. i. oculorũ perſpiciẽtia accerrimꝰ. Sic Cicero in epiſtola ad M. Varronem libro nono. Quis eſt taʒ lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendať?

†Laxare.

Lynceus

κατ' ἐπίκουρον ſatis magnū theatrum alter alteri. Quin iſtam quoq; pœne dicā ſuperſtitioſam probationem amoris in me tui, totam tibi remitto. Eſt em̄ mihi:eſt eſt ad manū ſemper amicitię exa=mē. Eſt & Hechatonis amatoriū, quo te vel ingratis ad amandum cōpellam. Sed nec te monebo, vt principibus me tuis inſinues: neq; inuicem moneri me patiar, vt patronis te meis adiungam. Quoquo enim tu irrepſeris, ego ſequar: vbiubi ego me adglutinauero, inde ſcilicet tu pendebis. Vt em̄ militem cuſtodemq; eadem catena: ita par legitimū amicorum vna tenet copula. Plutarchum latine iam per te loquentē ego atq; aduleſcēs meus auidi expectamus, minime quidem dubitantes, quin ſit abſolutiſſimus futurus: vel ob id certe, vt alicui ex veteribus græcis τὰ δίδακτρα referas: quando ita græce ab eis didiciſti, vt nouos docere iam omneis poſſis, & quod dicitur ἀντιπελαργεῖν.

Vale.

Lynceus em̄ qui
a Solino appella
tur Strabo, au=
thore eodem vi=
ſu valuit pluri=
mū: quem ſuper
ſpexiſſe per trigī
taquinq; milia
paſſuum Varro
prędicat: ſolitūq;
a Carthagine ex=
euntem claſſem
punicā: numerū
q; nauiū e Lily=
bitana ſpecula
notare manife=
ſtiſſime. Cicero
tradit Iliada oē3
ita ſubtiliter in
membranis ſcri=
ptam ab eo, vt te
ſta nucis inclu=
deretur. Eraſm⁹
ſcribit Lynceum
vſque adeo fuiſſe
perſpicacem, vt
etiam terrā ipā3
oculorū acie pe=
netraret: quęq; apud inferos flerent perſpiceret. A Lynce bellua (in quā Scythiæ re= Lynx.
gem Lynca mutatū fuiſſe Ouidius libro Metamor. v. fingit) Lynceū viſum appella=
tum eſſe vulgo perſuaſum eſt. Lynceus ergo prouerbialiter dicitur is qui eſt ocula
tiſſimus, vti Cęcus Tireſias qui viſu obtuſus eſt admodū. De poſitu humani corcu Tireſias.
li &c. Momū reprehenſionis eſſe deum memineramus. Lucianus (vt eſt apud Eraſ= Momus.
mum) tradit in libro de hęreſibus, Mineruam, Neptunū, & Vulcanum, de principa
tu artificij inter ſe contendiſſe: vtq; artis ſuę prępuū quoddam ſpecimē quiſq; ede=
ret, Neptunum taurū quendam finxiſſe: Mineruam domū excogitaſſe: Vulcanum
hominem compoſuiſſe. Momus delect⁹ eſt arbiter certaminis & artis expēſor. Qui
inſpecto vniuſcuiuſq; opere, pręter alia quæ in reliquorum operibus reprehendit,
illud potiſſimū in hominis opificio notauit: q artifex non in pectore feneſtras aut
hoſtiola quędam addidiſſet: vt perſpici poſſet quid in corde lateret: quod illi ſpecuo=
ſum, multiſq; receſſibus finxiſſet ſinuoſum, Authore M. Tullio in libro epiſtola= Simulatio.
rum ad fratrem, multis ſimulationum inuolucris tegitur, & quaſi velis quibuſdā
obtenditur vniuſcuiuſq; natura. Frons, oculi, vultus perſępe mentiuntur: oratio
vero ſępiſſime. Socrates, vt id obiter dicamus, authore Vitruuio in prooemio libri
tertij, dicebat oportuiſſe hoīm pectora feneſtrata & aperta eſſe, vti non occultos ha=
berent ſenſus ſed patentes ad conſiderandū. Qui ergo Momi iudiciū &c. i. Amor ſyn
cerus adeo eſt oculeus: vt quid intus ſit in corde facile diſpiciat periāde quaſi ſi pect⁹

eſſet feneſtratum. Non igitur optat illud Momi iudicium. Satis magnū alter alteri
theatrum.i. Amicitia mutua facile ſatis ſpectatur, cognoſciturq;. Epicurus quū vni
ex ſtudiorum ſuorum conſortibus ſcriberet, Hæc ego, inquit, non multis, ſed tibi.
Theatron. Satis enim magnum alter alteri theatrū ſumus. θέατρον græcis dictū eſt ſpectacu-
lum: dictum, vt in libro de muſica Plutarchus meminit, quia verbum θεωρεῖν ſpe-
ctare ſignificat: quod ἀπὸ τοῦ θεοῦ. i. ab appellatione dei ſumpſerat nomē. In templis
enim deorū prius acta fuere: quę in theatris poſtea. Theatrum Caſſiodorus appel-
lat viſorium: Cyprianus ſpeculatorium. Ad manum, id eſt in promptu. Examen id
Amatoriuʒ. eſt iudicium. Amatorium eſt venenum quoddam vel medicamētū, vel carmen: quo
Philtron. in amorem noſtri alios cōpellimus, aut deficiētes retrahimus: quod φίλτρον græ-
cis appellatum eſt. Plinius capite quinto libri viceſimi. Orpheus, inquit, amatoriū
ineſſe ſtaphylino dixit: fortaſſis quoniam Venerem ſtimulari hoc cibo certum eſt.
Quintilianus libro ſeptimo. Sit lex. Venefica capite puniatur. Sępe ſeparanti amato-
rium dedit: eundem repudiauit: per propinquos rogata vt rediret, non eſt reuerſa:
ſuſpendit ſe maritus: mulier veneficii rea eſt. Suetonius in Caligula. Creditur potio-
natus a Ceſonia vxore amatorio quidem medicamento: ſed quod in furorem verte-
Hecaton. rit. Hecatonis amatorium quod ſit non legiſſe me fateor. Memoria tamen proditum
inuenio Hecatonem Rhodium fuiſſe philoſophum: quem Cicero libro de officijs ter-
tio Panætij diſcipulum fuiſſe dicit: quemq; ex libro de officijs ſexto aduocat. Dioge-
nes item Laertius in vita Zenonis Cittiei eum teſtem producit ex libro chriarum
ſecundo, ex libro de virtutibus tertio, ex tertio de paradoxis: ex ſecundo de perturba-
tionibus, de bonis, de finibus. Hunc autem Hecatonem de amatoria re ſcripſiſſe con-
iectem: quemadmodum apud Laertium eūdem in vita eiuſdem Zenonis Chryſip-
pus, ipſeq; Zeno (liber cuius inſcribitur ars amatoria) ac Perſeus Cittieus Zenonis
diſcipulus, eiuſq; Zenonis vt diſcipulus, ita ſucceſſor Cleanthes, alijq; non pauci ſcri-
pſere. Illud obiter dicimus: nullū dolorē amantiū ita eſſe grauē, quē non ex mente ex-
Ingratis. ploderet Antiphōtis comœdia, vt ait Philoſtratus de vitis ſophiſtarū. Ingratis. i. in-
uito. Plautus in Amphi. Hoc noctis in portu īgratis excitauit. Eſt aūt ingratis ad-
uerbiū: vt inuito. Διδάκτρα a verbo διδάσκω. i. doceo: ſunt docendi præmia: quæ
eadē appellari Minerualia ampliter ſcripſit Politianus capite vno & viceſimo Miſcel-
laneorum. ἀντιπελαργεῖν apud Gręcos eſt mutuā officij vicem rependere: maxi-
nutricādi fouendiq; eos: a quibus aliqñ fueris enutritus aut inſtitutus. Vt ſi liberi
parētes ętate feſſos viciſſim alant foueantq;: aut ſi præceptorem diſcipulus inuicem
erudiat. A Ciconiæ natura ſumptū: q̄ græce pelargus dicit̄. Hæc ex Eraſmo. Ciconiæ
Ciconia aūt vt ait Plin. cap. xxiij. lib. x. genitricū ſenectā inuicē educant. Ariſto. ca. xiij. lib. ix. de
Pietas ī parētes natura aīaliū, Meropes idē facere affirmat, vicēq; reddi, vt parētes nō ſeneſcentes tm̄,
verūetiam ſimul ac dat̄ facultas alant̄ opa liberorū: nec matrē aut patrē exire: ſed in
nido quieſcētes paſci labore eorū quos ipſi genuerūt enutriuerūtq;. De hac Ciconiæ
pietate nō tacuit Budęus noſter. Verba cuius ex adnotationibus in Pandectas huc
adſcribo. Illud, inq̄t, de Ciconia ꝓuerbio gręco teſtatū, ab Ariſtotele ēt ꝯfirmatū: q̄ pa-
rētes ſenio cōfectas alere ęſtimatur infantię ſuę vices repēdēs. Vn̄ antipelargin verbū
ꝓ eo qđ eſt ꝓmerētibus gratiā in tpe referre: & antipelargia hmōi gratiarū relatio:
Antipelargia a ciconia dicta: q̄ græce pelargos dicit̄. Iñ pelargici nomi ab Ariſtophane dicti quaſi
Pelargici nomi. ciconiariæ leges: q̄bus liberi parentes alere iubent̄. Id qđ iure quoq; noſtro cautū eſt.
Parētum amor. Hęc ille. Authore em̄ Platone lib. de legib⁹. iiij. putare quiſq; debet oīa q̄ poſſidet, eorū
eſſe q̄ genuerunt educauerūtq;, vt illis hæc oīa ꝓ virib⁹ miniſtrare debeat: primū q̄dē
externa bona, deinde etiā corpis, poſtremo q̄ ad animum ꝑtinēt. Hæc oīa vcʒ mutuo

data ꝑſolués,ꝑq; curis doloribuſq; priſcis parẽtũ in ſenecta qñ indigent maxime red
dẽs.Iratis dein parẽtibus animũq; explentibus,vt idẽ ait,ſeu verbis ſeu rebꝰfaciant,
cedere oportet.nõ ignorãtes patrẽ filio iure nõ leuiter ſuccẽſere: ſiqñ ab eo ſibi iniu-
riam fieri arbitraẽ.Mortuis vero parẽtibꝰmonumẽta nihil minora facere oportet:
ꝗ quę maiores patribꝰſuis ꝯſtruebãt.Annuas vero curas defunctorũ q̃ ornamẽtũ
afferũt,inſtaurare decet:& noua cottidie repetita memoria ip̃os ope ſemꝑ maxĩo ho
norare,impẽſa moderate ꝓ fortuna vtẽtes.Hæc ſi ſeruabimꝰ:vitãq; ſemꝑ ita agemꝰ
ſinguli,digna a dijs cęteriſq; natura noſtra ſupiioribꝰ oĩbus p̃mia reportabimꝰ,cum
ſpe bona viuẽtes plurimũ.Hęc ex Platone.Authore tñ Plutar.in vita Solonis,Solõ
lege cauit,vt filius patri neceſſaria vitę ſubſidia non deberet,a quo artẽ nullam acce- Artis nulliꝰ
piſſet.Authore Vitruuio lib.vj.Alexis poeta Græcus Athenięſes oportere ideo lau- docti.
dari dicit,ꝙ oĩm Gręcorũ leges cogunt a liberis parẽtes ali:Athenięſium non omnes
niſi eos ꝗ liberos artibus erudiſſent.Cauitq; idẽ Solon:vt ꝗ e meretricibꝰ nati eſſent Spurij.
parẽtes alere nõ tenerẽtur.In mulieris eñ cõgreſſione decorũ qui nõ ſeruat: is facile
declarat ſe non liberorũ gratia ad eam rẽ impelli:ſed voluptati potius indulgere.Ita
q; mercede ſe priuat:nec ſibi ius parẽtis in liberos relinquit:quibus ꝓcreatiõe ipſa de
decus ignominiãq; attulit.Sed vt ad pelargũ.i.ciconiã redeamus,apud Aeſopum Pe
largus ab agricola captus dimitti orãs:Sum,inq̃t,pelargus auis piẽtiſſima: ꝗ meis
parẽtibus obſequi ſoleo:eoſq; non deſero vnq̃.Quæ cauſa eſt vt Aegyptij hiergly-
phica litera pietatẽ ſcribẽtes ciconiam pingerẽt.Orus Apollo memorię tradit Cico-
niam a parentibus enutritam ab iiſdem non ſeparari:eiſq; victum ad extremam ſe-
nectutẽ ſubminiſtrare.Qui idẽ aui cucuphæ mirã quandã in parẽtes dicit eſſe pieta
tem.Parẽtibꝰ hęc nidũ conſtruit eo in loco vbi ab eis enutrita eſt:pẽnas vellit:cibũ- Cucupha
q; ſufficit,quoad replumãtes cibũ iam parare poſſint.Vnde ſceptra diuina cucupha
inſigniunt.Authore Euſebio libro de euangelica pręparatione octauo Moyſes hoĩeȝ Sceptra di-
aduerſus parentes ingratum lapidibus cẽſet eſſe obruẽdum.Qui liberos ꝓcreant: uina.
id non ſolum faciũt,vt id naturæ tributũ ferant: ſed vt inde cõmoda percipiãt.Va-
lentes enim parẽtes liberos imbecillos labore ſuo tuẽtur & alunt. Mox imbecilli ob
ſenium facti a valẽtibus liberis eadem recipiunt.Author eſt Ariſtoteles libro œco-
nomicorũ primo.Petronius Arbiter auem hãc appellauit pietaticultriceȝ.Cuiꝰ ver
ſus illos Crinitus capi.xiij.libri quarti aduocat.Ciconia(inquit)grata ꝑegrino ho-
ſpita Pietaticultrix,gracilipes,choraliſtria: Auis exul hyemis:titulus tepidi tꝑis.
Diuus quoq; Ambroſius auem piam appellat.Cuius verba Io.Bapt.Pius ca.lxix.
adnotationum hæc citat.Nouit(inquit)hyrundo quãdo veniat:quando reuertatur
Nouit etiam pia auis adnunciare aduẽtus ſui teſtimonio veris initium.Quibus
verbis idẽ Pius ſubſcribẽs,Aurea,inquit,præcepta Ambroſij lib.v.Hexameron ſuꝑ
huius auis pietate loquẽtis non pigeat audire.Aues non erubeſcunt reuerẽdi ſenis
mẽbra portare.Eſt eñ vectura pietatis.qđ eouſq; frequẽti teſtificatione percrebuit:
vt congrue mercedem remunerationis inuenerit.Nam Romanorum vſu auis pia
vocatur.Quodq; vix vni imperatori conſulto ſenatus delatũ dicitur: iſtę hoc aues
in commune meruerunt.Pios enim filios patrum prius oportuit iudicio prædica-
ri.Habent etiam vniuerſorum ſuffragia. Nam retributio beneficiorum ἀντιπε-
λαργῶσις nominatur: πέλαργος enim ciconia dicitur. Virtus itaq; ab his no-
men accepit: cum relatio gratiarum Ciconiæ vocabulo nuncupetur. Hæc ex Am-
broſio Baptiſta Pius:qui idem ἀντιπελαργεῖν latine interpretatur redhoſtire.
Aeneam pium a Virgilio appellari ideo ſcribit idem Ioannes Baptiſta: quoniam Redhoſtire.
patrem ſuccollauit: vt Ciconiæ patrem ſeris annis inuolucrem ſuccollare ſolent.

Tanta eſt profecto pietatis huius veneratio. Mihi quoq; ſi quid facere poſſim quod parentibus meis nō ſit ingratum: tam iucundum eſt oblectamentum: vt inſtituti noſtri pœne oblitus fortaſſe plura q̄ oportuerit ſcripſerim.

ASCEN.

Deprehēdo

Depręhenderunt me in actu &c. Id enim proprie eſt depręhendere. Depræhēdimꝰ enim & depręhendimur in actu. Reſcimus & reſcimur poſt actū. Vnde ſunt depręhēſi in adulterio & in furto, aut in alieno: vt in Geor. Deprenſis miſeris ſtatio tutiſſima nautis. Et in ſer. Hora. Deprendi miſerum Fabio vel iudice vincā.

Boni cōſulere

Boni cōſulere id eſt in partem bonam accipere. Dum enim conſulimus.i. cōſilium petimꝰ: id agimus vt ſciamus boni ne an mali rationem habeat ſuper quo cōſulimus. Et is qui cōſulit.i. conſiliū dat: aut boni cōſulit.i. conſulendo boni rationē habere definit: aut mali. Amamus inter nos.i. mutuo alter alterū. Vbi aīaduertat puer nō ex conſuetudine repeti pronomen. Ineptius enim dixeris amamus nos inter nos: aut pueri ſe inter ſe amant. vt argutiſſimus adnotauit Valla. Cōmodat abſolute.i. cōmodum eſt. aut intelligat ſe: quod alias ſępe intelligitur. vt Aenei.ij. Et iam nox humida cœlo Præcipitat.

Nodus Herculanꝰ.

Nodo Herculaneo.i. indiſſolubili ſine vi, qualis erat nodus Gordij. Herculaneo autem ſi vera eſt lectio ſic dictū eſt: vt ab aheno aheneū. Nam Herculanū frequens legitur. κατὰ ἐπίκουρον.i. ſecundū Epicurū. Totam tibi remitto.i. de ea quam non probo nihil accipio. Sicut munus totum remittimus: de quo retinemꝰ nihil. Eſt enī mihi eſt eſt. ter dicta vox vehementiam affectionis indicat. Quoquo.i. quocūq;.i. in quęcunq; angulum, aut in quodcūq; ātrū, vt reptilia ſolent. vult autem dicere in cuiuſcunq; gratiam te inſinuaueris. Militem cuſtodēq;. ſic furem & ſatellitem ſeu apparitorem concatenatos interdum videmus. Milites autem de fuga aut transfugio ſuſpecti ad cuſtodes alligabantur.

F.S. Si vllam melius q̄ ſi aliquam, vt paulopoſt, magis q̄ vllo melius q̄ aliquo. de quo in noſtris Progymnaſmatis. Eum.i. ſe. Id enim pronomen habere aliquando reciprocationem attendimꝰ. Impartiaris. melius dixiſſet impertiaris vel impertiare. Nā partiri verbū & nomen ab eo factū pars a, in e, mutat in compoſitione. Rogamꝰ & obſecramꝰ. M. Cicero perſæpe

Promiſſum Plutarchum mittit. Munus aliquātum attenuare videtur. Barbari Contareniq; nomine. S.D. Politiano.

Lodouicus Odaxius Angelo Politiano ſuo. S.D. V.

Plutarchi libellus ad te venit: qui ſi vllam potius elegantiam q̄ beneuolentiam profiteretur, erubeſceret profecto, nec ad exactiſſimę eruditionis officinam ſeſe niſi verecunde cōferret. Nunc autem lætus & ſecurus accedit, humanitate tua magis q̄ vllo ornamento ſuo fretus. Proinde meretur, vt eum ad te proficiſcentem benigne ſuſcipias, illiq; primariam amoris operā ſedulo impartiaris. Siquidem ego illum: quē alioquin friuolum, abiectum, & vile munus exiſtimarem: non indignum tamen putaui, qui ad exhibēdum ſtudii, atq; obſeruantiæ in vos meæ pignus

adueniret. Vtcunqꝫ erit,& quanticūqꝫ erit,in bonam accipias partem,rogam⁹ obſecramuſqꝫ. Nudiuſtertius ab Hermolao Barbaro,& Petro Contareno,qui duo vel nobiliſſimi,vel ornatiſſimi,vt eruditiſſimi viri ſunt,Venetiis mihi literæ venerunt:in quibus admoneor,vt ſi vnq̄ ad te ſcripturus ſum , eorum te nomine ſaluum eſſe iubeam. Memini me autumno ſuperiore,cum Venetiis eſſem,vna cum his de te perinde ac doctiſſimo homine,ſermonem habuiſſe. Illi autem ſe familiaritatem tuam iniiſſe aſſerebant : cum triennio aut quadriennio proximo viſendæ Ciuitatis gratia eo cōceſſiſſes.Digni homines ſunt,qui a te quoqꝫ diligantur . Vale igitur , & me ama . Igubii . V. Calen.Iulias.M.cccclxxxv.

dicit oro atqꝫ obſecro , & oro atqꝫ obteſtor . Rogo itidem cum his adiūgitur.ſed rarius.

ASCEN. Ornamento ſuo,quod habet, alioqui diceret ornamento ſui . Alioqui.nūc alioq̄ ſcribimus, & rectius vt mea fert opinio. Licet enim quin per n recte ſcribamus, eo qꝫ compoſitū ſit ex q̄ & ne aut non , non tamen ſic alioqui,q̄d nequaq̄ negat , ſed perinde eſt ac ſi dicas alio quouis modo.qui enim pro quo modo paſſim capitur, vt Qui fit Mecœnas . Qui ſcis eos diſcordare inter ſe.In vos id eſt te & adoleſcentem tuum.Accipias.id ad ſolūꝫ Politianum,cum illius vnius iudicium formidet.Memini habuiſſe.eum loquēdi modum Vallen̄.probat:Agrætius non probat.Dicendum enim cenſet, Memini habere.

Alioqui.

Plutarchum tam ſcite latine factum commendat, quem auide multum perlegit.Federicum Vrbinatem,Laurentiumqꝫ Medicem laudat,qꝫ literarum literatorumqꝫ ſtudioſi ſint.Federicū vt filius imitetur Odaxio ſuadet. Petri Medicis indolem p̄dicat.

Angelus Politianus Lodouico Odaxio ſuo.S.D. Epiſtola.VI.

PLutarchi lepidum , nouum libellum, quē tu.ſ.latine interpretatus,adoleſcenti meo nūcupaſti,vidi,cepi,legi: & quidem ſimul omnia:adeo cupide, vt prius pene ad calcem præ ſtudio perueniſſe,q̄ ex carceribus promouiſſe me ſenſerim.Illex mihi fuit ſtatim ſuauis odor q̄dam verborum tuorum plane ambroſius.Tum ſententiarum veluti ſapor quidā auſterus & dulcis, nō

h.v.

FRAN. SYLV. Q̄ e carceribus promouiſſe.i. incepiſſe. Quod ex Cicerone deſumptum videtur,q̄ in Lælio, Cum q̄bus (inquit) tāq̄ e carcerib⁹ emiſſus ſis,cum iiſdē ad calcem (vt dicitur) peruenire Carcer(vt ait Seruius in commētario libri æneid. primi) eſt vndecunqꝫ prohibenſ exire,dictus qua ſi arcer ab arcendo. Locum autē

Carcer. in quo ſeruātur noxij, carcerez dicimus numero tantum ſingulari: vnde vero erū punt quadrigæ, Carceres. carceres dicimus numero tātum plurali, licet pleruꝗ ſingulariter vſurpet poeta. vt ī lib. Aeneidos. v. Non tam præcipites biiugo certamīe campum Corripuere, ruuntꝗ effuſi carcere currus Illex, id eſt grat9, blandus, illiciens Ambroſi9. Ambroſius. i. diuinus. Ambroſia deorū eſt epulæ, vt Nectar potus. Græcorum enim fabulis ꝓditum eſt capraz Amaltheam Iouem nutriuiſſe, idꝗ muneris ab Ioue accepiſſe, vt ex cornu eius altero ambroſia, ex altero nectar effunderet, vt meminit Baptiſta Pius in commētario libri ſecundi Lucretij. Homerus libro Iliados quinto tradit Iunōis equos in bello Troiano fuiſſe nutritos ambroſia: quam pubeſcentem ex humo producebat Simois. Eſt.

ſecus illecebris orationis tuæ, q̄ Mithęci condimentis imbutus, ita quod dicitur, palatum irritauit: vt quaſi helluo aliquis, vix commanſas epulas has, tam lautas, tam opiparas deuorauerim. Et ſum profecto miratus, ſic latine Plutarchum loqui didiciſſe iam mortuum, cui viuenti quondam (ſic enim ſcribit ipſe) adeo ſermo Roman9 repugnabat. Videri enim poteſt, non tam obiiſſe quo die obiit, q̄ ſeceſſiſſe ad ſtudium Romanæ linguæ: vt qui græcorum latinorumꝗ vitas illuſtrium hominum inter ſe cōtulerit, cum quo ipſe ſeſe conferat, non inueniat. Nam ſeſe conferre ſibi in vtriuſꝗ orationis facultate certe non auſit: qa ſcilicet in noſtra præponderat. Qꝫ autē princeps iſte tuus, atꝗ adeo noſter: noſter enim eſt ꝓfecto, qui literarum ſtudioſus eſt: Qꝫ inquam bonas arteis complectitur, atꝗ ad omneis partes bene audiendi ſe comparat, parētiſꝗ ſui abſolutiſſimi hominis veſtigiis inſiſtit: dici non poteſt vt gaudeā, vt exultem, atꝗ triumphem: vt tibi quoꝗ gratuler mi Lodouice. Duos mihi viros tuliſſe ætas noſtra videbatur, qui rem literariam, non quidē cunctando, vt ille verrucoſus, ſed multa agendo potius reſtituerent: Federicum Vrbinatem Principem olim tuum, & Laurentium Medicem patronum ſemper meum, vtinamꝗ ſemper. Hi duo (ni fallor) auſi in tātis ſęculi huius tenebris lucem ſperare, quaſiꝗ contra torrentem peſſimorū morum brachia dirigere. Ergo & librorum pulcherrimam ſupellectilem ſibi compararūt, & doctos iuuerūt, & ipſi ſtudia tractauerūt. Nā vt de Principe tuo taceam, de quo longiore ſubſellio agendum puto, dicam autem de Laurentio meo, caue putes quenq̄ eſſe ex noſtro (vt ſic dixerim) ſemi

nio,hoc eſt ex iis qui omnem ætatem in literis cõſumpſerunt,cui cedat hic,vel acumine in diſputando,vel prudentia in iudicando,vel in explicãdo quæ ſentiat,facilitate,copia,varietate,gratia. Acer illi ſermo & grauis,& cum res poſtulat, ſalibus ſcatens:ſed ex illo mari collectis, in quo Venus eſt orta.Exempla & hiſtoriam veterem ſic habet ad manum,vt eis perinde vti ſemper,atq; ſuis ſtipatoribus videatur: ſic vt ingenium habere in numerato,& eſſe quaſi promum condum,vt Plautino vtar verbo, toti9 antiquitatis facile credas. Extincto igitur Duce illo tuo , cum viderem noſtras iã arteis vnica ſpe niti : fateor,vereri cœpi, vnius vt hominis vires tanto perferẽdo oneri pares eſſe poſſint. Quare cum oſtendis recidiuam illam virtutem Federici reſurgere in filio , iiſdẽq; adoleſcentem artibus , quibus olim clariſſimum patrem , delectari : reddidiſti mihi quidem animum, atq; aquam,quod dicitur,aſperſiſti.Quare gaude tuo tanto bono:gaude tuo labore, & diligentia : & quod facis , perge protinus exercere Principem noſtrum in ſtadio muſarum . Aſſueſcat iam nunc a tenero amare literas, fouere literatos , complecti & colere . Scis autem meſſem plerunq; reſpondere ſementi , tibiq; potiſſimum primitias frugum deberi ab hoc agro: quippe,vt ille inquit , Morum quos fecit præmia doctor habet . Sed & Petrus nunc ſtudiis acriter incumbit & humanitati . Habet indolem paternam, habet ingenium:ludit & ipſe nunc verſiculis , nunc ſoluta oratione & libera:Græcis plurimum delectaẽ:in ſũma dignus q ſit Principi tuo carus,qa ſimilis:Similis aũt,qua ratiõe parua magnis cõponunẽ.Is nũc ſcribẽte hãc epiſtolã me,alterã ſeora

autẽ ambroſia, vt ait Dioſcorides in libro de medicina ſimplici, quam multi botryn aut artemiſiã dicunt, frutex mľtas habens virgas longas palmis trib9 & folia in initio minuta rutæ ſimilia. Virgæ ſũt plenæ ſemine q̃ſi acinis, odorẽ vini habet, quæ nõ floreſcit . Radix eius tenuis eſt,& lõga palmis duobus.Naſcitur in cappadocia.Quę circa ſe inuenerit cõplectitur. Plinius capite quarto libri viceſimiſeptimi tradit circa imum caulem in ramulis ſemẽ eſſe vuis depẽdẽtibus,odore vino ſo:qua de cauſa Botrys ab aliis, ab aliis Artemiſia vocaẽ.Inde fortaſſe fact9 ẽ fabulæ locus,vt Deorũ epulę ãbroſia ſit.Ambroſius ergo.i.diuinus.Vt Virgil.lib.Aeneidos primo. Ambroſiæq; comæ diuinum vertice odorem Spirauere. Ambroſiæ (inqt Serui9) aut diuinæ, aut am

Botrys.

broſia oblitę. Mithęci. Mithæcus, vt ex Suda tradit Volaterran⁹, grãmaticus fuit qui ſcripſit de obſonijs. Platõe in Gorgia authore Mithęcus de Siculorum arte coquinaria ſcripſit. Palatum irritauit. i. qđ nr̃i vulgo dicunt, bonuʒ dedit appetituʒ. vt palatum non habere. A. Gelli⁹ dicit eos, qui de epularum ſapida bonitate iudicare non poſſunt. quod idem de ijs dicere poſſis, qui bonum non habent (vt cum vulgo dicam) appetitum. Sapere palatuʒ Cicero dicit. Is enim libro de finibus bonorum & malorum ſecundo de Lælio epularum ſuauitates parui facientem ſcribens. Nec, inquit, ſequitur, vt cui cor ſapiat, ei non ſapiat palatus. Helluo ab helluando ea forma factum eſt, qua erro ab errando, & a verberãdo verbero. Eſt autem Helluo is qui malis tuburcinatis auide cibum non comeſum deuorat. Dein ſignificat hominem eum, qui nimia cibi & potionis auiditate totum ſuum dilapidat patrimonium atq́ deuorat, quem eundem appellãt decoctorem. Helluo libri in laudem a Cicerone Cato dicitur. Eius verba ſunt ex libro de finibus bonorum & malorum tertio. Erat (inquit) vt ſcis, in eo inexhauſta auiditas legendi, nec ſatiari poterat. Quippe qui nec reprehenſionem quidem vulgi inanem reformidans in ipſa curia ſoleret legere ſępe, dũ ſenatus cogeretur, nihil operę reipublicæ detrahẽs, quo magis tum in ſummo ocio maximaq́ copia quaſi helluo libri, ſi hoc verbo tam in clare vtendum eſt, videbatur. Non quidem cunctando. Fabius Maximus cum Annibale pugnare nolens, ſed tempore & cunctatione illius exercitum pecuniarum annonæq́ indigentem diſſoluere cupiens, eiuſq́ vires atterere, ac animos recẽtibus victorijs nimium ferocientes languidos facere ſtudens, per aſpera & montoſa loca inſequebatur, ſeq́ illi ſubinde opponebat. Q᷑ autem vulgo derideretur: Annibaliſq́ pædagogus vocaretur, id paruipendens conſilijs ſuis vtebatur, amiciſq́ dicebat. Qui deriſiones conuiciaq́ metuat, eum ſibi timidiorem videri, q̃ qui hoſtes fugiat. Hæc & alia plura ſcribit Plutar. in apophthegmatis, & in vita Fabij Maximi. De hoc Fabio Ennius: vt apud Cice. li. de Officijs. j.

Mithęcus.

Palatum nõ hñtes.

Helluo.

Helluo. libri.

Fabius. Maximu

ſum commentatur epiſtolam. Quæ cuicuimodi erit, etiam ſi minus apte exierit, mittetur tamen ad te, vt ipſius ingenioli deguſtationem velut aliquam accipias. Amat autem plurimum te de munere hoc, & cupit ſane occaſionem ſibi aliquam dari, qua gratiam reponat. Si ad Hermolaum Petrumq́ Contarenum Venetos reſcripſeris: velim vtriq́ agas meo nomine gratias, vtriq́ me commendes non vulgariter. Ad ſuperiores tuas literas neſcio an reſponſum acceperis noſtrum. Cupio ſignifices: vt in ratione lati atq́ accepti, poſſim tecum paria facere. Vale.

Vnus homo nobis cunctando reſtituit rem:
Non ponebat enim rumores ante ſalutem.
Ergo poſtq́ magiſq́ viri nunc gloria claret.

Verrucoſus, id eſt Fabius Maximus, qui hoc nomine ideo appellatus eſt authore Plutarcho in vita eiuſdem, q̣ paruam carnis elationeʒ enatam in ſuperioris labri extremitate habebat. Eſt autem verruca ꝑminens carũcula in corpore ſine pru

Verruca.

ritu.vulgo porrus dicitur.Eſtq́ locus editus.Cato in libris originum. Cenſeo,in=
quit,ſi rem ſeruare vis,faciundum,vt quadringentos aliquos milites ad verrucam
illã ire iubeas,eãq́ vti occupẽt,iperes. Hanc tñ verrũcã nõ verrucã dici nõnulli vo=
lunt.Id fabij Maximi cognomen fuit.M.Cicero in libro de claris oratoribus.Q.,in=
quit,Maximus Verrucoſus orator habitus eſt.Tantis tenebris, id eſt tanta litera=
rum obſcuritate,tãq́ rara literatorum hominum inuentione.Brachia dirigere, id
eſt tendere.A natantibus ducta eſt metaphora.Iuuenalis ſatyra.iiij.Ille igitur nũq̃
direxit brachia contra Torrentem.Longiore ſubſellio,id eſt oratione,vt pro cõcioni
bus roſtra vſurpari ſolent.Seminium appellari ſemen putant.Hic tamen pro diſci=
plinæ eiuſdem profeſſoribus vſurpat,qui eodem quaſi ſeminio nati eſſe videntur.In
quo Venus eſt orta. Heſiodus in Theogonia fabulam ad hanc fere ſententiam ſcri=
bit.Cœlum (inquit) ex Terra Cœum,Gygem,& Briareum genuit,quorum ſingu=
lis centum eſſent manus ac ceruices quinquaginta.Quos ſibi odioſos in terræ pene
tralibus pater abſcondit.Terra mater indignata candẽtis ferri genus produxit,quo
falcem conflatam Saturno filio ad vlciſcendam iniuriam tradidit,qua patris genita=
lia incidit,inq́ mare proiecit.Cuius ex guttis terra Erinnyes & Gigantes genuit.Ex
ſpuma vero genitalium puella orta eſt,quæ concha Cytheron ſacram adnauigauit,
deinde Cypron.Quapropter & Aphroditen & Cypriam nominant.Venerem e ma=
ri exeuntem Apelles pinxit,cuius partẽ inferiorem corruptam qui reficeret, nemo
inueniri potuit.Aliam inchoauerat,hanc ſuam priorem ſuperaturus. Sed peracta
parte inuidit mors,nec qui ſuccederet operi ad præſcripta lineamenta inuentus eſt.
Author eſt Plinius capite decimo libri triceſimiquinti. Salibus exgo ex illo mari col
lectis &c.i.venuſtiſſimis.Ad manum,id eſt in promptu. In numerato.i.expedito &
faciIi.Quintilian⁹ libro ſexto.Illa potius vrbana eſſe dixerim,quæ ſunt generis eiuſ
dem,quæ ridicula dicuntur,& tamen ridicula non ſunt,vt de Pollione Aſinio ſerijs
iociſq́ pariter accommodato dictum eſt,eſſe eum omnium horarum. Et de actore
facili,dicente ex tempore,ingenium euȝ in numerato habere.In numerato habere,ꝓ
uerbiale eſſe Eraſmus tradit,ſi ad animi rem transferatur.Velut Octauius Augu=
ſtus pronunciauit de Vintio oratore,ꝙ ingenium in numerato haberet, propterea
ꝙ in cauſis agendis ingenio eſſet pręſentiſſimo,& quicquid alijs pręſtaret diutina co
gitatio,id illi prima ſtatim animi intentio daret. Sumptum eſt ab ijs qui ſuas res
ad certiſſimum calculum redegerunt. hoc eſt ad pecuniam numeratam. Eſt
autem aduerbium, vt inſubito apud Plinium libro ſeptimo, niſi duas eſſe vo=
ces mauis. Promum condum. Promos & condos dici voluerunt cælaritas, vt ait
Placiades,eo ꝙ intus promant, & intus condant. Vnde & Plautus in Aſinaria di=
cit.Ego ſum promus condus procurator peni. Eſt ergo promus qui promendis e
penu cibarijs præeſt,vt condus qui condendis.Plura apud Beroaldum in annota=
tionibus legere poſſis. Cęlarios appellat Columella.Eius verba ſunt libro.xij. Cibus
& potio ſine fraude a cælarijs præbeatur.Quam ergo velut hiſtoriam vel exemplũ
Laurentius prodit,quum non vult recondit.Aquam aſperſiſti.prouerbialis eſt ſen
tentia,quum in ſpem deſperationem eſſe cõuerſam dicimus,quod idem animũ red=
dere Terentius dicit in Andria. Huius autem inde profecta eſt ratio.Quib⁹ cor q̃ſi
euaneſcit,aſperſa in faciem aqua ad ſe redeũt.Plautus in bacchidibus. Euax aſper=
ſiſti aquam.Ariſtoteles libro problematum.xx. calidas res in vmbra q̃ in ſole min⁹
frigeſcere ſcribens In vmbra,inquit,frigus circunfundens calorem inferiorem repri
mit,nec effluere patitur:quod idem moribundis offuſa aqua frigida facit. Calorem
enim cõcludit & arcet,ne ſe foras promat.Idem libro.xxxiij.frigidam aquã in faciem

Veneris ortus.

In numerato.

Vrbana q̃ ſunt.

Aſinius Pollio,

Horarum oĩm hõ.

Vintius orator.

Promus.

Condus.

Aquam aſpergere.

ſum infundi ſolitam dicit,quuȝ e naribus ſanguis effluit, vt calor ſe intus colligat, atqꝫ circũobſiſtat,qui ſanguinẽ ſummũ reddit liqdiorẽ.Aquã frigidã ſubdole ſuffundere,Plauto dicuntur ꝓuerbiali ſententia ij qui abſentes caninis verbis lacerant, ac poſtico vulnere taxant,præſentibus tamen blandiuntur.Eius verba ſunt ex Ciſtellaria.Ita noſtro ordini palam blandiuntur,clam ſi occaſio vſq̃ eſt,aquam frigidã ſubdole ſuffundunt.Quod genus homines,poſt tergum varij,prouerbialiter dicũtur. In ſtadio.i.curriculo & exercitatione literarũ.De ſtadio alibi plura ſcribimus.Moſque quos fecit.Ouidij verſus eſt ex libro faſtoruȝ quinto.Vt ille inquit.Hic mos eſt citandi authoris cuius nomen nobis excidit,aut quum de authore dubitamus, aut quiſnã ſit neſcimus.Sic.M.Cicero Philippica.xiij.Deniqꝫ aut vellet,aut fieri poſſe arbitraretur prius vndas flammamqꝫ,vt ait poeta neſcio quis:prius deniqꝫ oĩa,q̃ aut cum Antonijs reſp.aut cum rep.Antonij redeant in gratiam.Ludit.i. componit, vt Ludere quæ vellẽ calamo permiſit agreſti.Reponat.i.reddat.Non vulgariter.i.plurimũ.In rõne lati & accepti &c.a mercatoribus ſumpta eſt metaphora.Expenſi & accepti rõ inter nos cõuenit, Plauti eſt ꝓuerbiũ in eos q vterqꝫ de altero cõtenti ſunt.

¶ASCENSIVS.

Plutarchi lepidum &c.Verſiculus eſt notus principio dũtaxat mutato.Cum quo ipſe.ſ.Plutarchus,ſe conferat,componat,vt cum pari,non inueniat, quia omnibus alijs in ſuo genere maior eſt.Verrucoſus.Vnde Annibal lepide dixit ſe timere verrucam in colle ſitam,de Fabio loquens.Subſellio.i.auditorio.Nam auditores in ſubſellijs ſedent.innuit enim,vt mihi videtur, in pleno auditorio illius ſe laudes proſecuturũ.In numerato.i.in prõptu,vt eo plene vti qñcunqꝫ velit poſſit,vt nũerata pecunia qdlibet emere.Vereri cœpi vt pares eſſe poſſint.Venuſte dictũ.qa verba timẽdi & vetãdi vim negatiuã hñt,ideo negationẽ nõ exigunt,nõ tñ penitus aſpernant̃. dicere eniȝ poſſumus,caue pecces,caue ne pecces,& caue vt pecces.ſic vereor,timeo &c.His nunc &c.ſcribendum eſt is,ſcilicet Petrus Medices.Lati.i.relati,aut legendum dati.

FRAN.SYL.

Auſpicari.

Auſpicaturꝰ.i.inceptur ꝰ.qđ de rebus maioris momenti dicit̃ ſępiꝰ. Authore Valerio lib.ij.titu.de inſtitutis antiqs,apđ antiquos nõ ſolũ publice,ſed etiam priuati nihil gerebat̃ niſi auſpicio priꝰ ſumpto.

Conterraneus.

Cõterraneũ. Latinã vocẽ ne cũ multis tu neges, Pliniana verba ſubſcribo,q̃ ſunt hæc ex ꝑfatiõe libri hiſtorię naturalis. Tu ſolebas nr̃as

Amicitiam cum Politiano Sabellicus inde anſpicatur, ꝙ Atlas Florentiam remeans ad Politianum literas a Sabellico impetrauit.

Marcus Antonius Sabellicus Angelo Politiano.S.P.D. Epiſtola.VII.

ERam ego aliunde noſtrã auſpicaturꝰ amicitiã,ni ſubitꝰ Atlãtis cõterranei tui hic digreſſus nr̃m in ea re conſilium pręuertiſſet.Fuit is annũ & ampliꝰ Venetiis:ac q̃diu fuit,& domi & foris etiã freqũẽs mecũ eſſe perſeuerauit. Nullius vnq̃ conſuetudine ſum magis delectatus: ſiquidem præter morum elegantiam ſingularemqꝫ modeſtiam, patrio ſermone Tuſcaqꝫ illa ſua Vrbanitate,breui conſecutus eſt,vt eo vno nemo eſſet mihi iucũdior, nemo in hac vrbe gra

tior. Oĩa ꝑter tp̃s ſcd̃a habui in illi⁹ amicitia fru
enda: etenim tunc potiſſimum ei viſum eſt hinc
abire, cum maxime in ſui erexiſſet admirationem.
Sed in eo viſus eſt mihi omne vetuſtum amicitię
exemplum æquare, ꝙ in tam tumultuario digreſ
ſu, ſine meis ad te literis venire idẽtidem recuſa-
uit: ratus certiſſimum ſe noſtræ futuræ amicitiæ
pignus ſecum in patriam deferre, ſi apud te virũ
clariſſimum, cui ꝗ cariſſimus eſſe cupit, ipſius mo
res & ſtudia commendarẽtur: quaſi ita velit eue
nire, vt cum vterq; noſtrum de ipſius morib⁹ idẽ
ſentire cœperit, non infirmus ad amicitiam gra-
dus (vt Criſpo placet) factus videatur. Sed recte
ille. Nos vero ſcribendi conſuetudine, maioribuſ
ꝗ officiis illam his modicis principiis ortam, lo-
cupletiorem (vt ſpero) in dies faciemus. Nunc
Atlantem ipſum tuæ dignitatis ſtudioſiſſimum
maiorem in modum cõmendarem, niſi vrbaniſſi-
mus poeta moneret ꝑccare eũ, q ſuos putet cuiq̃
cõmẽdãdos. Gratulor igit͛ (qđ ſupeſt) tibi lepidiſ
ſimi adoleſcẽtis reſtitutã cõſuetudinẽ, quã tãtiſp
etiã iuidere ꝑgã, donec ĩ vtriuſq; cõplex⁹ venero.
Vale Tuſci nois dec⁹, & Marcũ Antoniũ iã hinc
amare ĩcipe: q te ob tuas ãpliſſimas virtutes, amat
colit, obſeruat. Venetiis. Idib⁹ Iul. M.cccclxxxviii

Literis Sabellici quantum delectatus ſit. Humanitatem eius
auditam literæ Atlaſq; docuerunt. Quã auſpicaturus erat ami
citiam, SAbellicus præuenit.

Angelus Politianus Marco Antonio Sa-
bellico. S.P.D. Epiſtola. VIII.

SOlebat Atlas quõdã ſuo noïe redire tam
grat⁹, vt recepto cõtẽt⁹ amico nullũ vltra
offm̃ deſiderarẽ. Nũc aũt tuaꝝ noïe lraꝝ
ꝗs fideliter reddidit, tã mihi iucũd⁹ rediit, vt ei⁹

eſſe aliquid puta
re nugas, vt obi-
ter molliã Catul-
lũ cõterraneũ me
um. Tumultua-
rio. i. repẽtĩo. Idẽ-
tideꝫ. i. frequẽter.
Vt Criſpo placet.
Salluſtius in Ca
tilina. Idem (inqt)
velle, ideꝫ nolle: ea
demũ firma ami-
citia eſt. Peccare
eum &c. Martia-
lis libro ſecundo.
Peccat Qui com-
mendãdum ſe pu
tat eſſe ſuis.
ASCENSIVS.
Eram ego aliũ
de. ſcilicet ꝗ a con-
mendatione ami-
ci, q̃ nõ nihil ru-
boꝛ habꝫ, vt Ho-
ratius in epiſto-
lis aſſerit.
F. S. Pręſentiam
nõ reqrerẽ. i. fere
mihi ꝓſens adeſſe
non viderer. Deli
neauit. i. lineis de
notauit. A picto-
ribus ducta ẽ me
taphora, q linea-
mentis imagines
ſuas prænotant.
Expreſſit, id eſt
adviuum depin-
xit. Poſterioꝛ tu
li. i. paſſus ſuꝫ me
eẽ poſteriorẽ. Tu
eni por fuiſti. Te
rẽ. i Adel. ego q̊q; a
meis amari & ma
gni pẽdi poſtulo:
id ſi fit dãdo atq;
obſeqndo, ñ poſte

Poſterioris
tuli & prio-
ris feram.

pœne pręſentiam nõ requirerẽ, atq; haberet Atlas quippiam ſecum, quod plane plus a me q̃ Atlas expeteretur. Nũc idem iſtuc reuertitur cum literis meis, quas tibi arbitror fore gratas, non tã ſuo q̃ tabellarii nomine. Noram equidem antea quoq; quantum ingenio & literatura, quantum etiam ſtylo facundiaq; polleres. De humanitate nihil ſane adhuc inaudieram: ſed eam tua mihi nunc epiſtola delineauit: Atlas vero penicillo & coloribus expreſſit. Aucupabar ſane iampridem occaſionem quampiam ineundę abs te gratiæ, cũ tu ſcilicet hoc agentem pręueniſti: non ob id humanior modo ꝙ prior, ſed ꝙ minore quoq; propoſito præmio. Quare danda mihi opera eſt, vt quẽadmodum ineunda tecum amicitia poſterioris tuli, ſic eadem tuenda colendaq; prioris ferã. Vale. VI. Calen. Septem. M.cccclxxxviii.

rioris feraz. Nõ poſterioris feraz (inquit Donat⁹) ſubauditur partes, aut non par uifaciã. i. nõ vincar a Mitiõe. Eſt q; trãſlatio a ꝑtibus hiſtrionum in fabula. Non poſterioris igit̃ feram, id eſt primus ero in dando atq; obſequendo. Hęc ex Dona. Primas, ſecũdas, & tertias ſine vllo ſubſtãtiuo dicti non raro dicunt, a comœdia facta ratio ẽ. Authore enim Aſconio Pædiano comœdia quinq; actus habet, hoc ẽ quinquies dicitur in ſcæna. Eſt ergo perſona primarum, quæ ſæpius actu regreditur, ſecundarum quæ minus minuſq; procedit. Terentius in Phormiõe. Quia primas partes qui aget, is erit Phormio. Partes igitur intellige, vt ab hiſtrionibus facta ratio ſit: niſi caſum patrium eſſe mauis.

ASCENSIVS.

Suo nomine, ſuo merito, ſui gratia. Non tam ſuo. ſ. literarum nomine. Inaudiueram. i. intus, hoc eſt vt eam intus & in cute noſſe poſſem audiueraz. Delineauit, hoc eſt quod dicunt, protraxit. Prioris, ſubaudi partes, vt recte Donatus. Nec eſt ſimilis locutio illi, pluris vendo vel emo. Non enim vult dicere tuli, id eſt æſtimaui poſterioris, id eſt minoris. ſed tuli, id eſt egi aut geſſi aut abſtuli partes poſterioris, id eſt eius qui poſterius agit &c. aut partes poſteriores in eodem caſu.

Laudes eas quas Laurentius ſcripſit moderate non agnoſcit.

Angelus Politian⁹ Ioanni Laurentio Veneto ſuo. S.D. IX.

EN ad te reuertitur Phædrus, vtriuſq; noſtrum homo ſtudioſiſſimus: cui tu ſcilicet aliquot abhinc menſes literas ad me dediſti, plenas amoris erga me, rectas, elegantis, quales deniq; a te vno poterant proficiſci. Reſpõ

FRANCI. SYL. Egeſtatis nrę. i. infantiæ atq; imperitię. in rei vſurariæ metaphora perſtat. Illi ipſi id eſt tibi. Ambitio hoc eſt cupiditas honoris. Emendicauerit,

debo ad eas q̃ breuiſſime. Laudas me Ioannes quaſi vnum ex numero eruditiſſimorum: & tui ſimilium. Laudas inquam tu me vnus omniũ quos viderim, quos audierim, longe eruditiſſimus. Ego igitur: etſi memet haut ignoro, tamen fero ęquiſſime, te aut ipſum decipi amore in nos nimio, aut alios item velle deceptos. Non eſt autem, ꝙ paria coner referre. Nã cum tu mihi vix leuem vmbrã aſſequenti doctrinæ humanitatiſqꝫ tuæ, tantũ tamen tribueris laudum, quantę demũ tibi iure debeantur: ſi coner ipſe inuicem laudes regerere, reſtituenda erunt & reſignanda tibi illa ipſa verba, quę abs te acceperam vſuraria: vt iure rideatur egeſtatis noſtræ ſiniſtra quædam ambitio, illi ipſi diuitias oſtẽtans, vnde ſcilicet emendicauerit. Libellos tuos, atqꝫ item quos ex bibliotheca iſta codices habemus, remittemus cum primum iſtuc Orator noſter Florentinus ſe contulerit. Pauſaniam vero expectamus, cum tibi erit commodum. Vale Fæſulis. Idibus Octobribus. M. cccclxxxvi.

id eſt mendicorum more acceperit. Iſta, id eſt veſtra. Nã pronomen iſtud ad perſonam ſecundam referri ſæpius inuenias.

ASCEN.

Quales deniqꝫ. præpone deniqꝫ, iam verſus erit. Coner. recte. Nam conamur fruſtra.

Epiſtolas Politiani ad Alexandrum laudat. Politianũ, Laurentium Vallam, Calderinumqꝫ Domitium præfert iis qui quadringentis abhinc annis fuere. A Politiano redamari poſtulat.

Lucius Phoſphorus Ponti. Signinus Alexand. Corteſio. S. D. X.

POlitianas epiſtolas legi Alexãder, accuratiſſime ſummaqꝫ cum voluptate, quorum vtrũqꝫ prope neceſſarium fuit, & ꝙ ad hominem amiciſſimum, & ꝙ ab homine eruditiſſimo erãt ſcriptæ. Video os probum, iam interpellas & obſtrepis. apage tu: vis ſcire qd ſentiã? vide quid agas: an ego iudicare poſſim? ne vltra crepidas ſutor, vt in græco adagio eſt. Pergis vrgere? Reſpondebo ne ſuperbus videar. Memento tamen me cũ homine familiari, tanq̃ mecũ loqui, ſcio inuidioſam rem eſſe huiuſ-

F.S. Quorum vtrunqꝫ. accurate legere, & cũ voluptate legere. Video os ꝓbum: Politiani mellea ſuauitate oblitum. Interpellas. i. impedis me & interloqueris ne Politianum laudẽ. vel Corteſium: vel alium quenuis abſentem, vt pręſentem alloquitur. Obſtrepis. i. cõtra me, Politianuꝫ iam laudantem ma

nuum pedum=
ve aut voc; ſtre
pitum facis. A=
page.i. remoue.
Plautus in Am
phitryone. Vah
apage hinc te.
Varro in Eume
nidibus. Apage
in directū a do=
mo noſtra iſtā
inſanitatem. Eſt
autem verbum
græcum: aduer
biū alii putant.
ἀπάγω, abdu=
co, abigo, remo=
ueo, quumquis
ad mortem du=
citur, ſignificat.
Ne vltra crepi=
das ſutor. Pro=
uerbium eſt ſi=
gnificans de his
non eſſe iudican
dum: quę ab ar
te noſtraq; pro
feſſione ſunt alie
na. Nam vt lib.
Tuſcul. quęſtio
num primo ait
Cicero quā qſq;
norit artē in ea
ſe exerceat. Si qs
n. artem quam=
piam aſſecutus
non fuerit (vt in
Ione Plato ait)
dicta vel facta
hui9 artis bene
diſcernere neq̄q̄
poterit. Huius
autē prouerbii
vñ pfecta ſit rō,
Pli. ſcribit. Eius
autē verba ſunt
ex cap. x. lib. tri=

cemodi iudicia etiam recta, nedum mea qualiacun=
q; ſunt. Accipe igitur in aurem velut μυστήρια: caue
enuncies. Ego Politianum noſtrū mi Alexāder ſum
mopere amo & admiror, atq; ei omnia ſumma tri=
buo. Et vt libere quod ſentio dicam, nō magis iſtū
damnandum cenſeo, q̄ illos laudandos, qui quadrin
gentis abhinc annis papyros & chartas, velut macu
lis pretextas, & encauſticas tabellas inuſſerunt po=
tius, q̄ vlla egregia forma atq; imagine illuſtrarūt:
præter vnum aut alterum, Laurentium Vallam me
puero, & nuper Domitium Calderinum: quos qui=
dem non laudare ac admirari, nefas & plane impiū
duco. Cæteros autem, vt apud Ciceronē inquit vel
Antonius vel Craſſus, nō dubitabo inertię, & pror=
ſus inſcitiæ condemnare. Tametſi illos quoq; excu=
ſatos habeo, Sum enim æquus iudex: ſiquidem id
quod poterāt præſtiterunt. Neq; enim omnes Cato
nes, aut Scipiones, aut Lęlii (vt ait Marcus Tullius)
poſſumus eſſe. Quis nonnulli (vt ait idem) ſiue fe
licitate quadam, ſiue bonitate naturæ, rectam vitæ
ſecuti ſunt viam: præclare tamē actum cum eis exi=
ſtimo, qui id quoquo modo tentauerunt, etiā ſi non
ſunt conſecuti. Adde q; non tam ipſis q̄ temporibus
acceptum eſt referēdum, bonarum literarum & ma
giſtrorū pœnuria. Quis enim ignorat, iam inde ab
diruta vrbe, amiſſo imperio, Italia a Barbaris occu=
pata, Romanam eloquentiam, atq; adeo omnem lite
raturam, & omneis artes periiſſe! Sic Cæſari tuo pla
cuit, qui hæc omnia peſſum, & plane perditum iit.
Sed emerſit tandem aliquādo ingenium: & velut ex
cineribus ac carbonibus rediuiu9 ignis effulxit, vn
de hi tanq̄ lumina nobis illuxerunt. Quod cum ita
ſit dulciſſime Alexander, gratulemur ſæculo no=
ſtro, & eo magis, q; iam iſtud par, impar factum eſt.

αἴνιγμα, tibi propono: ego iſtos pares, impares red=
do. Non intelligis? quin Apollinem, quin vatem Cu
męam, quin Hãmonem, quin Hetruſcos tuos, quin
quicquid eſt Ariolorum conſulis? At non eſt opus:
Ecce tibi ſolutum ænigma. Laurentio Vallę, Domi
tio Calderino, Angelum Politianum adiicio: & qua
ſi triumuiratũ creo. Ego ſic cenſeo, ſic iudico, in au=
rem tuam inſuſurrãs. Sed libet exclamare, ſic inquã
pro tribunali ſententiam fero, & omnibus bonis do
ctiſq; viris, atq; adeo toto orbe terrarum audiente
proclamo: Thraces, Sauromathæ, Gethæ, Britanni,
poſſum oſtendere literas, venite: vt ait lepidiſſimus
Poeta. Habes meum Alexander de Politiano iudi=
cium. Neq; hoc adulationi datum quępiam arbitra
ri velim: quippe qui alteros iam mortuos & ſenſib9
orbatos, conciliare mihi nequeo: alterum nondũ no
ui viuum: q̃q̃ fateor me id vehementer optare, & ta
lia iacere fundamẽta amicitię, vt ea nulla vnq̃ tem=
porum iniuria poſſit abolere. Quod vt facias, o no=
ſter Alexander, maiorem in modum a te peto, vt in
ſinuatione tua me voti compotem facias, & princi=
pi literarum me concilies ac plane dedas. Ipſum ve
ro Politianum: audin tu vir doctiſſime (tecũ mihi
res eſt) oratũ velim, vt quod ab aliis beneficii loco
accipit, a me rogatus nõ aſpernetur: vt in amore ac
beneuolentia reſpondeat. Simul vt viro clariſſimo,
& ciui primario Laurẽtio Medici me cõmendatum
reddat. Aliquot enim aguntur anni, ex quo tã ma=
gno amico & prępotenti me dicare ſummopere cu
pio, & in clientelam ac voluntariã tradere ſeruitu=
tem. Vale. iii. Idus Martias. M.cccclxxxv.

cesimi quiti: quũ
de Apelle loquit̃.
Idẽ (inquit) per=
fecta opera pro=
ponebat in per=
gula trãſeũtib9,
atq; poſt ipſam
tabulã latens vi
tia q̃ notarẽtur
auſcultabat, vl=
gum diligẽtiorẽ
iudicẽ q̃ ſe pręfe
rẽs. Feruntq; a
ſutore reprehẽ
ſum, q in crepi
dis vna int9 pau
ciores feciſſet an
ſas. Eodẽ poſte=
ro die ſuperbe e=
mendationẽ pri
ſtinę admonitio
nis cauillãte cir
ca crus indigna
tũ pſpexiſſe de=
nunciantẽ, ne ſu
pra crepidam ſu
tor iudicaret, qđ
& ipm in puer=
bium venit. Cre
pidæ ſunt q̃ a la
tinis ſoleę dicun
tur. A. Gelli9 ca.
xxi. lib. xiii. Oĩa
(inqt) ferme id
genus quib9 plã
tarũ calces tãtũ
in fine tegunt̃, cę
tera ppe nuda,
& teretib9 habe=
nis iuncta ſunt,
ſoleas dixerunt:
nõnũq̃ voce græ
ca crepidulas. Crepidæ.

Gallicas aũt ver Gallicæ.
bũ eſſe opinor nouũ, nõ diu ante ætatẽ M. Ciceronis vſurpari cœptũ. Itaq; ab eo ipſo
poſitũ eſt in ſecunda Antonianarũ. Cũ Gallicis (inquit) & lacerna cucurriſti. Eo voca
bulo Ciceronẽ vnum inter ſcriptores grauioris duntaxat authoritatis vſum fuiſſe,

idem Gellius prodit. Gallicum fortaſſe eſt vocabulum. Vocabulo enim domeſtico
noſtri gallocias appellitant. Eius calceamenti genus (quas græci dicunt κρηπῖδας)
ſutores crepidarios eodem authore dixerunt. Sempronius Aſellio in lib. rerum ge=
Crepida=rius. ſtarum. xiiij. Crepidarium (inquit) cultellum rogauit a crepidario ſutore. Quibus
facile ſatis intelligis ſutorẽ appellari eum qui calceos ſuit, nam qui veſtes ſarcit, ſar=
Superbus qui ſit. tor vſurpatiore vocabulo appellatur. Ne ſuperbus videar. Superbus ſignato voca
bulo vſitatoq́ dicitur is qui interroganti reſpondere non dignatur. Cicero in epiſto
la ad Valerium iureconſultum, libro primo. Qui iſtinc nunc veniunt. partim ſu=
perbum te eſſe dicunt, ꝙ nihil reſpondeas: partim contumelioſum, ꝙ male reſpon=
deas. Idem lib. Tuſculanarum quæſtionũ primo. Quid ſi te rogauero aliquid, nõ=
ne reſpondebis? Cui reſpondens adoleſcens is quicum diſputat. Superbum id quidẽ
eſt, inquit. Sunt qui velint Tarquinio inditum fuiſſe cognomen Superbo, ꝙ filij le=
gato nihil reſpõderit. de quo T. Liuius lib. j. Superbia, inquit, inſita ingenio nullam
eum vocẽ emiſiſſe. Tanq̃ mecũ loqui. i. ſecreto. In aurẽ. elegantius vſitatiuſq́ q̃ ad au
Myſteriũ. rem. Myſteria. i. arcana. Sic enim ſecreta græcis appellata ſunt. Vnde diuinarũ rerũ
dicta ſunt myſteria. Res enim diuinas eſſe debere arcanas, in cõmentarijs noſtris in
Auſonij Griphon ſcribimus. Vnde autẽ appellata ſint myſteria, dubia eſt origo a=
pud Euſebiũ, qui ab idololatris myſteria primo eſſe dicta innuit: qui ad hãc fere ſen=
tentiam ſcrib. cap. v. libri de euangelica præparatione ſecundi. Ceres (inquit) & Bona
Dea myſteriũ fuerunt. Quarũ mœrores, rapinã, & luctũ Eleuſis docet. Quare mihi
videtur ſiquis deriuationi verborũ attendere velit: ab orge. i. latine ita quã aduerſus
Iouẽ Ceres ſuſcepit: orgia: Myſteria vero a μύσος εος, quod latine ſcelus eſt, qđ Dio=
nyſio accidit, appellata fuiſſe. Qꝫ ſi etiã ab Attico illo Myente, qui venãdo periit, vt A=
pollodorus ſcripſit, myſteria vocantur: non erũt certe glorioſa quędã hęc myſteria
funebri quodã honore tradita. Forte autẽ myſteria. i. mytharia quaſi fabulæ quędã
latine appellata ſunt. Hactenus Euſebius. μῦθος em̃ fabula dicitur. Quadringentis
abhinc annis &c. Annos fere quingẽtos lingua tam latina q̃ græca pœne emortua ia
cuit, quo tẽpore vixit Ioannes Boccatius vir infinitę fere lectionis, ſed qui domeſtica
lingua q̃ latina fuit elegantior. Encauſticas tabellas inuſſerunt. i. dedecorarũt, & cõ
Encauſtũ. taminarunt ea quę ſcripſerũt. Eſt enim encauſtum atramentum illud quo informa
tores literas imprimunt: ideo ſic appellatum: quoniã ex picis rerumq́ aliarum ſi=
mul combuſtarũ fumo fieri ſolet, quaſi ex combuſtione factum. ἐγκαυστικὸν gręci di
cunt inuſtum. Encauſtum item dicitur igni pictũ. Cęris enim pingere & picturam
inurere ſolebant, quas Encauſticas picturas appellabãt. Super qua re Plinius cap.
xi. lib. xxxv. & cap. vij. lib. xxxiij. Domitium Calderinum Politian⁹ capitibus nono,
Calderini defenſio. & ſeptuageſimoquinto Miſcellaneorum canine nimis & inuide mea quidem ſentẽtia
inſequitur. Errauit quidem fateor in multis Calderin⁹. Sed quis in loco inuio viam
omnino rectam facere poſſit? Obliquam viam facere rectã multo eſt facilius, q̃ vbi
nulla via ſit viam facere rectam. Quum igitur ad poetas latinos niſi ad perpaucos
via nulla pateret: eam Domitius aperuit primus. Cæteros. Craſſi apud Ciceronem
lib. de Oratore primo verba ſunt. Antonij, inquit, incredibilis quædam & prope ſin=
gularis, & diuina vis ingenij videtur, etiam ſi hac ſcientia iuris nudata ſit, poſſe ſe
facile cæteris armis prudentiæ tueri atq́ defendere. Quamobrem hic nobis ſit exce=
ptus. Cæteros vero non dubitabo primum inertiæ condemnare ſententia mea: poſt
etiam imprudentiæ. Neq́ enim omnes Catones. Cicero in libro de ſenectute. Nec
(inquit) omnes poſſunt eſſe Scipiones, aut Maximi, aut vrbium expugnatores:
vt pedeſtres naualeſq́ pugnas, vt bella a ſe geſta triumphoſq́ recordentur. Non=

nulli(inquit) Cicero in primo librorũ de officijs)ſiue felicitate quadam:ſiue bonitate
naturæ,ſiue parentum diſciplina rectam vitę ſecuti ſunt viam. Ab vrbe diruta.&c.
Donatus Acciaiolus in vita Caroli Magni tradit poſt Romani imperij ſedẽ Byʒan=
tium tranſlatam Gotthos Barbarorum primos,diuerſis deinde temporibus Hun Vrbis ex
nos.Vandalos,Herulos, ac omnium poſtremos Langobardos veluti in vacuã poſ= ciſores.
ſeſſionem irruentes Italiam inuaſiſſe. De Gotthis Romam venientibus , eamqꝫ di=
ruentibus Paulus Diaconus libro tertio ſcribit.Gotthi(inquit)Romam petere cõ=
tendunt,cuncta per quę iuerant igni ferroqꝫ vaſtantes.Nec mora,venientes vrbem
capiunt,deuaſtant.incendunt.Idqꝫ anno Millesimo centeſimo ſexageſimo poſtq̃ Ro
ma cõdita erat.De Gotthico bello Procopius & Leonardus Arretinus plura ſcripſe
runt. Vatem Cumæam, id eſt Sibyllam. de qua in Auſonij Griphon diximus.
Hamonem Iouem.De Ioue Hamone Seruius in commẽtario libri Aeneidos quar= Hamon.
ti.Liber(inquit) per Libyam exercitum ducens ſiti affectus auxilium a patre petijt, Iuppiter.
& ſtatim viſum arietem ſecutus ſontem inuenit.Vnde factum eſt Iouis Hamonis
ab arenis dicti ſimulacrum cum capite arietino: quod fingitur quia ſatis inuolu=
ta ſunt eius reſponſa.Hactenus Seruius.Ab arenis ergo dictus eſt Iupiter Hamon.
Nam ἄμμος ἡ arena gręcis dicitur.Quur autem capite arietino ſit Iouis ſimula
crum , quurqꝫ Hamon ſit appellatus,rationem aliam prodit Herodotus libro ſe=
cundo ad hanc fere ſententiam. Iuppiter (inquit)quum ab Hercule cernere eum vo
lente cerni nollet,tandem exoratus id commentus eſt,vt amputato arietis capite pel
leqꝫ villoſa,quam illi detraxerat,indutus,ita ſeſe Herculi oſtenderet. Ob id Aegyptij
Iouis ſimulacrum arietina facie inſtituerunt. Ab Aegyptijs Hamonij acceperunt,
qui ſunt Aegyptiorum atqꝫ Aethiopum coloni. Hamon Libyæ rex Tritonis filius
Rheam habuit vxorem,qui ex aduleſcẽtula Amalthea clam vxore Dionyſium pro=
creauit,vt ait Beroſus.vnde data eſt poetis anſa fabulandi . Iuppiter ergo reſponſa
dabat:vnde factum eſt illud in res obſcuras ac ſcitu difficiles prouerbium. Ex Ha=
monis fronte petendum. Etruſcos aruſpicinæ artis prudẽtiſſimos confeſſa eſt Ro
mana antiquitas,apud quos ars illa originem putatur habuiſſe. De qua Cicero in Etruſci.
libro de diuinatione ſecũdo.Ortum(inquit)videamus Aruſpicinę,ſic facillime quid
habet authoritatis iudicabimus.Tages quidam dicitur in agro Tarquinięſi quum
terra araretur,& ſulcus altius eſſet impreſſus extitiſſe repente,& eũ affatus eſſe qui
arabat.Is autem Tages (vt in libris eſt Etruſcorum)puerili ſpecie dicitur viſus,ſed
ſenili fuiſſe prudẽtia.Eius aſpectu quum obſtupuiſſet bubulcus,clamoreqꝫ maio=
rem cum admiratione edidiſſet,cõcurſum eſſe factum,totamqꝫ breui tẽpore in eum
locum Etruriam conueniſſe:tum illum plura locutũ multis audientibus,qui om=
nia eius verba exceperint,literiſqꝫ mãdauerint.Omnem autem orationem fuiſſe eã:
qua aruſpicina diſciplina contineretur.Eam poſtea creuiſſe rebus nouis cognoſcen=
dis,& ad eadem illa principia referendis.Hæc accepimus ab ipſis,qui hęc ſcripta con
ſeruant:hunc fontem habent diſciplinæ.Hæc Cicero.Beroſus memoriæ prodit Ta=
getem ex Auruno fuiſſe genitum,eumqꝫ ritus ſacros a Iano traditos atqꝫ Aruſpici=
nam auxiſſe. Cicero item libro de diuinatione primo. Etruria (inquit) cœlo tacta
ſcientiſſime animaduertit:eadem interpretatur quid quibuſqꝫ oſtẽdatur monſtris
atqꝫ portentis.Quocirca bene apud maiores noſtros ſenatus tum quum florebat
imperium,decreuit vt de principum filijs ſex ſingulis Etruriæ populis in doctrinã
traderentur:ne ars tanta propter tenuitatem hominũ a religionis authoritate ab=
duceretur ad mercedem atqꝫ quæſtum. Authoris eiuſdem non longule diſtant illa
verba.Etruſci ꝙ religione imbuti ſtudioſius & crebrius hoſtias immolabãt, exto=

rum cognitioni ſeſe maxime dediderunt, ꝙꝗ; propter aeris craſſitudinem de cœlo apud eos multa fiebant: & ꝙ ob eandem cauſam multa inuſitata partim ex cœlo, alia ex terra oriebantur, quædam etiam ex hominum pecudumve conceptu & ſitu, portentorum exercitatiſſimi interpretes extiterunt. Alia permulta paſſim inuenire licet. Hariolorum, id eſt futura arcanave prædicẽtium aut reuelãtium. Dicti ſunt autem Harioli (vt quibuſdam placet) ꝙ diuina mente futura prædicant, quaſi fariali, vt Helenam dicimus: quam authore Priſciano libro primo, Fελένη Aeoles dicunt. Antiquos item fœdum pro hœdo, folus pro holus, pro hoſte foſtem, foſtiam pro hoſtia dixiſſe Pompei⁹ teſtis eſt. Magnam ergo fuiſſe inter F & H cognationem ne dubites, quare hariolos quaſi fariolos dictos eſſe mihi perſuadeam. Alteros. Vallam & Calderinum. Alterum, id eſt Politianum. In amore reſpondeat, id eſt quantũ amatur, tantũ redamet. Cicero in Lælio. Vt noſtra in amicos beneuolentia illorum erga nos beneuolentiæ pariter æqualiterꝗ; reſpõdeat. Thraces. Martialis libro epigrammaton duodecimo in Traiani commendationem, Parthorum, inquit, proceres, ducesꝗ; Serum, Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni, Poſſum oſtendere Cęſarem, venite.

Harioli.

H pro F.

ASCENSIVS.

Video: videlicet animo & oculis penitiorib⁹: os, ſcilicet tuum, o Corteſi. probum, quia non ſimulatum nec tectum: ſed quaſi obſtrepentis ꝙ ſententiam ſtatim non feram. Apage. i. faceſſe, amoue te hinc ne ſis moleſtus. noui enim ex vultu tuo quid petas, tu vis ſcire quid ſentiam. Omnia ſumma. ſic & alij loquuntur, nec male: nã ſenſus eſt. Omnia, id eſt in omni genere ſumma: aut omnia ea quæ ſumma ſunt. Q̃ illos laudandos qui &c. declamatio a contrario ſenſu. Nam vt illos minime cẽſet laudandos, ita Politianum cenſet minime damnandum, immo maxime commendandum. ἄινιγμα a verbo ἀινίττομαι. μέλλ. ἀινίξομαι. i. obſcure loquor.

Omnia ſumma.

Aenigma.

Phoſphori ad Corteſium epiſtolam laudat. A viro docto laudari gaudet, etiam ſi falſa laus eſſet. Phoſphorum inuicẽ laudat, eiuſꝗ; amicitiã facit plurimi, quã ſe prius non iniuiſſe dolet.

Angelus Politianus Lucio Phoſphoro Pontifici Signino. S. D. XI.

MIſit ad me Alexãder Corteſius, homo vtriꝗ; noſtrum amiciſſimus, epiſtolam quandam tuam ad ipſum ſcriptã, in qua tu mihi multa tribuens, cupere poſtremo affirmas, per eum ipſum nobis, per me autem Laurentio Medici conciliari. Eam epiſtolam cum legerem, dici non poteſt quantopere ſim delectatus. Nam ita & verbis, & ſententiis, & concinnitate erat abſoluta: vt plane appareret, Muſis eam dictantibus fuiſſe exceptam. Cogita igitur tu, q̃ mihi nunc placeam, q̃ꝗ; ipſe me mirer: qui ſim Muſarum καπυρῷ σόματι laudatus. Sed

F.S. Ad ipſum, id eſt ad ſe. quæ reciprocatio rara eſt, ſed nõ ſine exemplo. Exceptã. i. ſcriptã. Excipere em̃ eſt cadẽtem rẽ ſubleuare. Loquentis verba niſi tu ſcribas, cadunt pereũtꝗ;. Socrates Buſirim. Iſocrates nõ Socrates legendũ eſt. Serui⁹ in interpretamento carminis illi⁹ Virgiliani, ex libro Georgicon tertio. Aut illaudati neſcit Buſiri-

tamen vereor ne ita me tuæ iſtæ puellæ ornandum ſuſceperint: vt Iſocrates Buſirin, Therſiten Libanius, Muſcam Lucianus, Fauorinus etiam quartanam febrim, ad ingenii modo periclitãdas vires, artemq́ oſtentandam laudauerunt. Sunt enim in fabulis totæ, ſunt in mendaciis atq; pręſtigiis. Mihi tamen libet hoc loco verũ locutas. Quis enim dãnet ſua vota libenter? Qꝫ ſi in hoc erro, libẽter (vt Cicero inquit) erro. Eſt enim idipſum lucro apponendum ꝙ decipimur: Quippe voluptatẽ certe aliquã, falſa quoq; opinio nobis conciliat. Scis Stratoclem illum oratorem deuictis prælio Athenienſibus, ſuamq; fortunam ignorantibus, victoriam nunciaſſe: re autem poſtmodum ſic vt erat, intellecta, ita indignantibus popularibus reſpondiſſe. Qui vobis ciues mei (inquit) iniurius fui: ſi bidui triſtitiam me auctore lucrifeciſtis? Quare ego quidẽ falli me ſinam: & quod eſſe verum maxime cupio, verum eſſe facillime patiar. De te autem (amoto ioco) ſic ſentio mi Phoſphore (malo enim te Phoſphorum homo in literis agens, q̃ vt vulgus reuerendum patrem, appellare. hoc enim literarum atq; humanitatis, illud nomen dignitatis eſt. Nos autem ex literis te, & humanitate, ſi pateris, magis q̃ ex dignitate pendimus.) Sed ita mi Phoſphore ſentio, te eſſe hominem plenum humanitatis. Humanitatẽ cum dico: non magis φιλανθρωπίαν, q̃ etiam παιδείαν intellego. Vtrumq; enim latine quidem ſciẽtibus ſignificat. Itaq; ne cornu quidem copiæ, aut virgulam diuinam, pluris q̃ tuam amicitiam fecerim. Eſq; tu iam nunc meo infixus cordi, & quidem trabali clauo: daboq; operam, quantum quidem præſtare potero, ne tu auidius q̃ prudentius me tibi aſciuiſſe amicum videare: & quando longius abs te agitare cona-

dis aras. Buſiris (inquit) rex fuit Aegypti: q quũ ſuſceptos hoſpites immolaret, ab Hercule interemptus eſt, quum etiã eũ voluiſſet occidere. Huius laudem ſcripſit Iſocrates. Hactenus Seruiꝰ. Libanius rhetor fuit Grçcꝰ. De Therſite alias meminimus, quem ab Accio laudatum Ouidius libro in de Ponto innuit. Author opus laudat, ſic forſitan Acciꝰ olim Therſiten facie dixerat eſſe bona. Ea enim ſentẽtia eſt, laudant poetæ ſua opera quæ laudanda nõ ſunt, vt Therſitẽ bona facie eſſe dixit Accius, qui tamen deformi erat. Phauorinꝰ quartanam febrim. A. Gelius.c.xii. xvii. libri author eſt non ſophiſtas modo, ſed philoſophos q̊q; infames materias, ſiue ꝗs mauult dicere inopinabiles, ad ſcriben

Iſocrates Buſirim laudauit.

tingit, q̃ vt ſubſeruire vſibus tuis queã:fauebo certe laudibus,omniq́ꝫ (vt aiunt) pede in te honeſtando conſiſtam.Epiſtolam certe ipſam tuam,non tam epiſtolam,q̃ venerium illud cingulũ amoribus medicatum,nunq̃ a me amittam, quin potiꝰ quaſi imaginem animi tui identidem contemplans,ita meum deſiderium conſolabor.Cęterum nunc demũ intellego,quantum iacturę fecerim,ꝙ te priꝰ haud cognouerim:cum tanta mihi te cognito voluptas arriſerit.Nos ad Laurentium medicem,qui nunc balneis dat operam,exemplum epiſtolæ tuę mittemꝰ, ſimul vt animum erga ſe tuum ex ea perpendat:ſimul vt nos ex tuo teſtimonio pluris aliquanto faciat, q̃ fortaſſe facit:q̃uis multo etiã pluris faciat,q̃ digni ipſi nobis videmur. Vale.

dũ adortos fuiſſe Phauorinus oppido q̃ libens in eas materias dicebat vel ingenio expergificando ratꝰ idoneas, vel exercẽdis argutijs, vel edomandis vſu difficultatibus: ſicuti cum Therſitæ laudes quęſiuit, & quũ febrĩ quartis diebus recurrentẽ laudauit: lepida ſane multa, & nõ facilia euẽtu in vtrãq́ꝫ cauſam dixit: eaq́ꝫ ſcripta in libris reliquit. Sed in febris laudibus teſtem etiam Platonem produxit:quem ſcripſiſſe ait, qui quartanam paſſus conualuerit,vireſq́ꝫ integras recuperauerit:fidelius conſtãtiuſq́ꝫ valiturum. Alia quoq́ꝫ inibi legere poſſis. Therſitẽ ergo & febrim quartanam laudauit Phauorinus philoſophus. Apud Philoſtratum lib.iiij.iactabundus quidam aduleſcẽs podagræ laudes,& ſurditatis,& cęcitatis ſcripſiſſe ſe dicit. Buſirim itẽ laudauit Polycrates, vt ait Quintilianus. Is enim libro ſecundo rhetoricen artẽ eſſe contendens: Equidẽ,inquit,illos qui contra diſputarunt, non tam id ſenſiſſe quod dicerent,q̃ exercere ingenia materię difficultate credo voluiſſe:ſicut Polycratẽ,quum Buſirim laudaret,& Clytemneſtrã:q̃q̃uis(quod his diſſimile non eſſet) cõpoſuiſſe orationem,quę eſt habita contra Socratem,dicitur. Authore Plutarcho in vita Ciceronis, Cicero M. Craſſum pro roſtris laudauit:quũ voto potitus eſſet,poſt dies pauciſſimos eundem probro grauiter laceſſiuit. Vnde quum diceret Craſſus, num hoc in loco nuper me extuleras? Et certe,reſpondit,declamandi gratia pro vili materia orationem exercens. Apud Quintilianum libro tertio ſopni & mortis ſcriptę ſunt laudes,& quorundã a medicis ciborum. Alcidamus rhetor antiquus in primis nobilis ſcripſit laudationem mortis: vt lib. Tuſculana quęſtionum primo ait Cicero. Carneades in illa nobili Atheniẽſium legatione miſſus Romã legatus, de iuſtitia audiente Cenſorio Catone copioſe diſputauit. Poſtridie pro iniuſtitia cõtra iuſtitiam diſertauit: vt libro duodecimo ait Quintilianus. Apud Platonem in Phędro amorem vituperat,eundemq́ꝫ poſtea laudat Socrates. Sic iniuſtitiam Glauco, Caluitiũ Syneſius, muſcam Lucianus & paraſiticam. Si in hoc erro. Apud M. Ciceronem lib. de ſenectute Cato. Quod ſi, inquit, in hoc erro ꝙ animos hominum immortales eſſe credã, libenter erro, nec mihi hũc errorẽ quo delector dũ viuo extorqueri volo. Stra-

Stratocles.

tocles perinde ac re optime geſta victorię partę nunciũ accepiſſet, vt dijs immortalibus ſupplicatio publice decerneretur retulit perſuaſitq́ꝫ. Nõ multo poſt acceptę claſ

dis certus audit nūcius: quare Stratoclis factū populus (vt par erat) fert indigne.
Stratocles rogitat ſingulos, nū iacturę quippiā fecerint, ꝙ totū triduū ꝑ ſe illi fuerit
lętitia & opinione affecti. Author eſt Plutarchus in Politicis. In vita Demetrij idem
eādē fere ſentētiā memorās, nauali pugna circa armonicū victos fuiſſe Athenienſes,
duos tn̄ lętitiæ dies in voluptate eos q in vrbe erāt vixiſſe tradit. Pendimus .i. æſti=
mamus. Nō magis &c. Ex A. Gellio id deflexū eſt. Cuius verba ſunt ex capite ſextode
cimo libri tertijdecimi. Qui verba (inqt) latina fecerūt, quiq; ijs probe vſi ſunt, hu=
manitatē nō id eſſe voluerūt: qđ vulgus exiſtimat, qđq; a gręcis φιλανθρωπία dicit,
& ſignificat dexteritatē quādā beneuolentiāq; erga omneis homines promiſcuam: ſed
humanitatē appellauerūt id ꝓpemodū qđ gręci παιδείαν vocāt: nos eruditionem
inſtitutionēq; in bonas arteis dicimus quas q ſynceriter cupiūt, appetūtq;: ij ſunt Humani=
vel maxime humaniſſimi. Huius em̄ ſciētię cura & diſciplina, ex vniuerſis animāti= tas.
bus vni homini data eſt: idcirco humanitas appellata eſt. Eſt ergo humanitas lite=
rarū amor, ſtudiū, eruditio. Cornu copię hoc eſt rerū omniū abūdātiā. Iupiter em̄
recens natus, ac in ſylua Cretę Saturni metu abditus, nymphis Adraſtheę & Idæ nu Cornu
triendus datur, quē caprę Amaltheę (quę duos cōnixa fuerat hœdos) lacte nutriūt. copiæ.
Capram in cœlum Iupiter poſtmodū traducit, eiuſq; alterū cornu dat nymphis, ex
quo pręmij cauſa quicqd optare poſſint effluat abūde. Vel dicit eo ꝙ Hamon Libyæ
rex regni ſui fines ꝑagrās ꝓpe mōtes Ceraunios puellā quādā ętate & facie formoſa
integrā nomine Amaltheam cōpreſſit: cui ꝓ violato pudore virginali eā Libyę partē
dono dedit, quę terrę portio cornu habet ſimilitudinē, omniūq; q̄ hominis vita opta
re poſſit, fœcūdiſſima eſt. Ob id ipſum ꝙ rebus abūdat omnibus, Amaltheæ cornu
dicit. Author eſt Diodorus lib. iiij Apud A. Gel. ca. viij. primi libri Phocion peripa
teticus librū omni genere hiſtorię refertū a ſe cōpoſitū inſcripſit κέρας ἀμαλθείας.
Virgulam diuinā .i. omniū q̄cūq; optare poſſis pręter humanā operā, ſed diuinitus
affluentiā. Eſt autē virgula diuina prouerbiū, quū ſignificamus quicqd optes abun Virgula
dantiā. Virgis em̄ diuinā quandā ſubeſſe virtutē putauit antiquitas. Vt pleriſq; in diuina.
locis Homerus dat virgam Palladi, vt quū Vlyſſem e ſqualido ſene iuuenē facit ni=
tidum ac formoſum, quūq; in ſenem e iuuene mutat. Idem in lib. Odyſſeæ .x. Circē
virgæ attactu in feras homines, ac rurſuȝ in homines feras cōuertiſſe dicit. Virgiliꝰ
lib. Aenei. iiij. Mercurio ab Ioue ad Aeneā miſſo dat Caduceū. Tum (inqt) virgā ca=
pit, hac animas ille euocat orco Pallētes, alias ſub triſtia tartara mittit. Dat ſopnos
adimitq;, & lumina morte reſignat. Illa fretus agit ventos & nubila tranat. Inferorū
iudices (vt in Gorgia Plato ait) cum iudicant, virgas tenēt. In ſcriptura quoq; Mo=
ſes virgę beneficio mare diuiſit: fluuios ſiſtit: e petra aquam eduxit: quicquid deniq;
optauit, id eius beneficio aſſecutus eſt. Trabali clauo infixū. prouerbiū eſt in eas res
quæ nulla ætatis iniuria ruiturę ſunt, ſed manſurę in perpetuū. Plutarchi interpres Trabalis
in libro de animi tranquillitate inſcripto. Sciebā, inquit, precarias me opes nec tra= clauus.
bali clauo fixas (vt aiūt) poſſidere. Et in libro de Romanoꝝ fortuna inſcripto. Male
audit virtus, vt bonū ſed diſpendioſum: fortuna vero, vt inſtabile quid, tametſi bo
nū: illā nullo ſe opęprecio affictare. hanc nullo trabali (vt dicit) clauo beneficia ſua
figere. Horatius libro carminū ꝑmo. Te ſemper anteit ſęua neceſſitas Clauos traba
les & cuneos manu Geſtans ahena. Cicero in Verrē actione ſexta. Hoc beneficiū quē
admodū dicit, trabali clauo figeret. Trabalem clauū appellatū eſſe putem maximū, q
fere trabis magnitudinē imitari videatur, vt Trabalem haſtā Statius in libro The=
baidos. iiij. appellat. Oſtendit Bellona facem: dextraq; trabalē Haſtam intorſit agēs.
Item & Virgilius libro Aene. xij. At feruidus aduolat haſta Meſapus, teloq; orātem

multa trabali Deſuper altus equo grauiter ferit. Arboreum telū idē libro eodē dicit. Telūq; coruſcat Ingens arboreum. Clauū cupidinis dici dicim⁹ non prorſus obiter. Plautus in Aſin. Aurum atq; argentum merum eſt: fixus hic apud nos eſt animus tuus clauo Cupidinis. Omni pede. prouerbium eſt ſignificans omni conatu ac vi ſumma. qđ Cicero in libro de off. tertio dicit Velis & equis. tracta eſt ratio a militibus cū hoſte fortiter depugnantibus, vel a palęſtritis, qui arenę pedes infigūt tenacius. Ex agricolarū dicterio factū eſſe putat Quintilianus, qui libro inſtitutionum oratoriarum. xij. ait. In his actionibus omni (vt agricolę dicūt) pede ſtandum eſt. Venerium illud cingulū. Ceſton diſcolorem baltheum Venus circa pectus gerebat, vbi ſunt amores, cupidines, illecebrę, blandę ſuadelę, omnia deniq; amatoria lenocinia, ac veneficia, quæ quantūcūq; prudentis animū declinant, vt ait Homerus libro quartodecimo Iliados. Cingulum hoc Venus ad Paridis iudiciū veniēs a Pallade & Iunone deponere iuſſa eſt, vt ait Politianus capite Miſcellaneoꝝ vndecimo. De quo Martialis in Xenijs. Sume Cytheriaco medicatum nectare ceſton. Vſſit amatorem baltheus iſte Iouem. Cingulum a cingula diſtinguit Seruius: ꝙ cingula ſit equorū & beluarum hoc genus aliarum: cingulum vero hominū, quæ ζώνη dicitur.

Omi pede prouerbiū

Ceſtus Veneris.

Cingula. Cingulū.

ASCENSIVS. Ad ipſum ſcriptam. potuit dixiſſe, ad ſe ſcriptam, vt reciprocatio ad principale referatur verbum. καπυρῷ, id eſt ſpirante aut anhelante, σόματι, id eſt ore. apud Gręcos in dandi caſu: apud nos in ſeptimo dicitur. Sumptū autem eſt vt Tuſanus noſter adnotauit, ex ſeptimo Theocriti edyllio, vbi ipſe de ſe loquens ait, καὶ γὰρ ἐγὼ μωσᾶν καπυρὸν σόμα. id eſt. Etenim ego muſarum igneum feruens & facundum os. Quis enim damnet ſua vota libenter? Niſi noti ſit poetæ, non congruit verſus orationi ſolutę. φιλανθρωπία humanitas eſt, vt adnotauit idē Tuſanus. hoc eſt amor erga homines. φίλος enim dicitur amicus, ἄνθρωπος homo. παιδάϲ, id eſt doctrinam: & penacuitur. παιδιά, id eſt ludus: & acuitur. παιδία plurale, id eſt pueri. τὰ πεδία, τῶν πεδίων, id eſt campi. De virgula diuina, vide Quintilianum.

FRAN. SYL. Phoſphori literas ita Politiano placere, vt ſibi placuerūt Corteſius putauit. Felices fuere, quæ pro amatore vno duos ſortitæ ſunt. Ne quid offenſus ſit Politianus metuit. Ideoq; prætendit excuſationē. Qđ Politianū prius non nouerit dolet. Amicitiā firmatum iri crebra literarum miſſiculatione petit.

Cum Tarentinis & Coſentinis, id eſt cum mollibus hominib⁹, ſellulariis, ac ideo ſemidoctis. Lucilij eſt dictum. M. Cicero in libro de finibus bonorū & malorū primo. Nec vero, inqt, vt noſter Lucilius, recuſabo quo min⁹ omnes mea legant. Vtinam eſſet ille Perſi⁹. Scipio vero &

Lucius Phoſphorus Pontifex Signinus Angelo Politiano ſuo. S. D. Epiſtola. XII.

OFficioſe quidem & amice fecit Alexander: qui neſcio quas literulas meas ad te miſit. Sed hominem certe nimiū amantem mei fefellit id quod amatores fallit. Solēt enim aliqui præ nimio amore zelotypia laborare (Sic enim appellāt quādā nimii amoris ſiue ſedulitatē ſiue ſuſpicionē) Qđ ideo accidit, quoniam ea quæ ſibiipſis tantopere placent, eadem omnibus placere credunt: ac vix

tutum hominū intuitum arbitrantur. Simile aliqd Alexander noſter fecit: qui dum mea extollit, prędicat, amat, admiratur, eadem aliis placere putat. Qd̄ fortaſſe cum Tarentinis & Coſentinis, aut cum Lelio Decimo, vt ille inquit, optime factum eſſet: Sed cum Perſio omniū doctiſſimo, hoc eſt cum Politiano: vereor ne imprudens fuerit & inconſideratum. Feliciter tamen cecidit, quādo illę meæ (vt ſcribis) puellæ pro vno amatore duos ſortitæ ſunt: & ego ex vſura, inquit Plinius, ſortē feci. Vellem illas eaſdem non quidem fucatas aut vnguentis delibutas, tanq̄ ad mœchos: ſed quaſi ornatas matronas, cum muliebri mundo & dote, ad viros iuiſſe. Nam quis, aut repudium, aut certe repulſam non formidaret! Sed mehercule extra iocum nec μεταφορικῶς Politiane non minus horrui, q̄ lætatus ſum: cum illas literas ad manus tuas perueniſſe audiui. Me potius recta oratione, ac præparata: & comperendinata, ad te ſcripſiſſe oportuit ac decuit: & ita amicitiam petere. Sed illas literas ad Alexandrum dedi, vt eo veluti legato & caduceatore vterer: cum quo tibi veterem amicitiam intercedere ſciebam, & hoſpitalitatem. Tu pro tua ſapientia ac facilitate: ſi quid illic obiurgandū, & parum aut te aut me dignū offendiſti, cōdonabis amori noſtro, & nimię familiaritati. Eſt enim Alexander plane alter ego: & ego alter Alexander. Qꝫ ſi tu conditionem nō reiicis, tertius accedes: & ne vnq̄ a triumuiratus magiſtratu diſcedas, quando proximis comitiis te triumuirum literarum creauimus, comitiis futuris te triumuirum amicitiarum creabimus. Suſtuliſti digitum: bene habet: non perhorreſcam poſthac. Nunc volo te aliquantulū vellicare. Cur tādiu nobis ignotus fuiſti! Parum pie mi Politiane, & plane crudeliter feciſti.

Rutilius multo etiam magis quorum ille iudicium reformidans Tarentinis ait ſe & Coſentinis & Siculis ſcribere. Facete is quidem ſicut alias. ſed nec tam docti tum erāt, ad quorum iudiciū elaboraret: & ſunt illiꝰ ſcripta leniora, vt vrbanitas ſumma appareat, doctrina mediocris. Idem libro de Oratore ſecūdo. Vt Lucilius homo doctꝰ & perurbanus dicere ſolebat, ea quę ſcriberet neqꝫ ſe ab indoctiſſimis neqꝫ a doctiſſimis legi velle, qd̄ alteri nihil intelligerēt, alteri plus fortaſſe q̄ ipſe de ſe. Quo etiam ſcripſit: Perſium non curo legere. Fuit enim, vt notamus, omniū fere noſtrorum hominū doctiſſimꝰ. Lęlium decimū volo, uem cognouimꝰ virū bonū & non illiteratū: ſed nihil ad Perſiū.

Tarentini male audiuerunt ꝙ molles eſſent & voluptatibꝰ deditiHoratiꝰ libro ep̄ſarum.j. Paruū parua decēt, mihi iam nō regia Roma. Sed vacuū Tibur placet, aut imbelle Tarētū. Iuuenalis ſatyra.vj. Atq; coronatū, petulās madidūq; Tarētū. Hos primos inueniſſe piloꝝ euulſionē, acto tius corporis leuigationē, ac veſtibus pellucentibus vſos fuiſſe (quę eoꝝ molities erat) accepimus. Tarētū Sabini vocant, qđ molle eſt. Inde nuces Tarētinas Fauorinꝰ apđ Macrobiū lib.iij. dicit appellatas, q̄ ita molles ſunt, vt vix attrectatæ frangātur. Vñ Tarētinos quoq; dictos putat Varro ad Libonē libro primo. M. Cicero libro epiſtolarū. vij. ad Trebatium ſcribens, quē audierat factū eſſe Epicurſū, O caſtra, inq̄t, p̄cla=

Nunc demū poſt tot annos ad nos venis? Me miſerū, tā longo tēpore Politiano caruiſſe? ſine eius literis egiſſe? non ſcripſiſſe? non legiſſe? non recitaſſe? Pręſertim quādo & Romę fuiſti, & ad multos iſtinc ſępe ſcripſiſti. Sed quid ago? Quaſi vero ego quoq; non eādem nauim cōſcēderim, & in eadē culpa ſim: qui de te non ſciſcitarim. Hernicis meis refero acceptū. Nā poſtq̄ his ſacris initiatus fui, in illa ſaxa me conieci, vbi ne nomē quidē clarorū virorū audiebā: ſed nec literis vacabā: cū pecoribus & glebis res gerebatur: tāta erat ſatietas, vel potius faſtidiū, curiæ & fori. Rurſus nūc mutata volūtate, conſiliū noſtrū totum eſt Ciceronianum: qui ad Ruffum ſcribens, Vrbē inquit, mi Ruffe cole. & ex Sicilia reuerſus ſtatuit ab oculis ciuiū nō diſcedere. Sed quid dico Ciceronianū? immo Alexandrinū. Alexander enim eſt, qui me retinere nūq̄ deſiſtit. Hic fiūt homines: & vt eſt ī quadā eius: Hic caput, hic ſedes, hic fortunarū alea. Quid quęris? vehementer his verbis ſum incēſus, & plane confirmatus. Quare iucundiſſime Politiane demus operā, vt tā diuturni tēporis iacturam reſarciamus: & tanto impenſius recētem amicitiā colamus: quāto ſerius eſt cœpta. Ego tuas expecto ſingulis hebdomadibus per tabellarios, qui Trapezitis Medicibus tuis rationes afferunt. Genus literarum erit, nō de re publica, quę nulla eſt: nō de imperio, qđ iādiu amiſimus: quo dolore maxime crucior infelix: ſed de ph̄ia, de bene beateq; viuendi ratione, de ſtudiis artibuſq; noſtris p̄clariſſimis, & de illoꝝ feliciſſimoꝝ tēporū cōtēplatione. Nā in his nihil eſt, qđ pro magnitudine animi noſtri ſpectare poſſimus, niſi forte te Samarobrinę & Bataui delectāt. En quo diſcordia ciues perduxit miſeros. An hoc ita fato datum erat: & de nihilo nihilum? nollē potius vnq̄ factū.

Q̃uis tanta nobis monumenta reliquerint illi viri,
literarum, rei militaris, artificiorum, ædificiorum,
virtutum deniq; omniū:tamen neſcio quo modo de
ſiderium illud ferre non poſſumus: & fuiſſe felicem
miſerius eſt,q̃ ſemper infelicem: & nunq̃ patrem, q̃
orbum eſſe:& mori,q̃ non naſci.De his igitur velim
ad me ſcribas accurate,vt ſoles,ac elegãtiſſime. Cũ
Laurentio naua mihi operã,per fortunas Politiane:
admiror iſtũ Principẽ ciuitatis,& amo plane: vt eũ
ſępe cũ magno Pompeio comparare ſim ſolitus: etſi
feliciorem exitum & opto & ſpero. Vale Romæ.xii.
Calen.Maias.M.cccclxxxv.

ra.Quid tu fe=
ciſſes,ſi te Tarẽ
tũ & nõ Sama=
robrinã miſiſ=
ſem.❡Tarẽtini
ſeruitutẽ voca=
bãt non viuere
ad voluptatez,
vt amplius ſcri
bit Plutarchus
in vita Pyrrhi.
Brutios autem Brutij.
quoꝶ authore
Strabone li.vj.
Coſentia vrbs ẽ
Metropolis, q̃ſi
brutos & obſcœ
nos appellatos
eſſe volunt. A Brutia tñ muliere appellatos fuiſſe Iuſtinus lib.xxiij ſcribit. De Lęlio
ſcribens. A. Gellius ca.viii.libri ſextidecimi. Cõmẽtariũ (inquit) de proloquijs Lęlij
docti hoĩs,qui magiſter Varronis fuit,ſtudioſe q̃ſiuimus,eũq; in Pacis bibliotheca
repertũ legimus. Sed in eo nihil edocẽter,neq; ad inſtituẽdum explanate ſcriptũ eſt,
Feciſſeq; videt̃ eũ librũ Lælius ſui magis admonẽdi,q̃ alioꝶ docẽdi gratia. De Perſio
vero Crinitus lib. de poetis latinis tertio ſcribit. Habitus eſt (inq̃t) in maximo p̃cio
alter C.Perſius ob ſingularẽ doctrinã,cuius iudiciũ atq; grauiſſimã cenſurã Luciliꝰ
reformidare ſe dixit. Fuit aũt alius ab. A.Perſio Flacco Satyrarũ ſcriptore. Puellę.i.
muſę aut elegãtes literę. Ex vſura ſortẽ feci. Plinius in procemio libroꝶ. Obnoxij ꝓ=
fecto,inq̃t,animi,& infelicis ingenij eſt dep̃hẽdi in furto malle q̃ mutuũ reddere:quũ
pręſertim ſors fiat ex vſura. Sors.prima pecunia,cui ſupercurrit fœnus, capitalis Sors.
ſumma vulgo dicit̃. T.Liuius libro.vj.leges C.Licinij Stolonis trib.pl.enumerans
illã ſcribit de ære alieno,vt deducto,inq̃t,eo de capite, q̃d vſuris pernumeratũ eſſet,
id q̃d ſupeſſet triennio ęquis portionibus perſolueret̃. Vbi caput ꝓ ſorte dixit. Idem
libro.vij.Q̃ ſi buciario fœnore facta leuata vſura erat,ſorte ipſa obruebant̃ inopes.
Plinius lib.ep̃laruũ,vj, Exigo etiã pro iure amicitię cures vt Attilio meo ſalua ſit nõ
ſors modo, verũ etiã vſura,plurium annoꝶ. Quibus ex verbis intelligas vſurã eſſe
fœnus q̃d ſupercurrit. Ex vſura igit̃.i.ex amore Alexandri ſortẽ feci,qua amicitiam Vſura.
lucrator tuã. Mũdo.i.ornatu. Eſt eñ mũdus oĩs ornatus muliebris a mundi ſimili
mũditia dictus. Nã vt ex Varrone citat Crinitus cap.xi.libri quarti,vocatur a cæla Mundus.
tura cælũ:gręce ab ornatu κόσμος,latine a puritia mũdus. Mundũ autẽ cæli orna
tum Stoici appellãt,vt eſt apud Diogenẽ Laertiũ libro.vij.in vita Zenonis Cittiei.
Vel queadmodũ in mũdo res ſunt innũerabiles,ita & in mũdo muliebri. Nã autho=
re Plauto,nauis & mulier ſatis nũq̃ ornãtur. Vel vocabuli huius vt alioꝶ multoꝶ
ratio ex gręcis deſumpta eſt,apud quos κόσμος & ornamentũ muliebre & orbem
ſignificat. Mundũ in genere neutro Luciliũ dixiſſe eſt apud A.Gelliũ.cap.j.lib. q̃rti. Mundũ in
Legauit quidã uxori mũdũ omne penũq;. In eadẽ ſententia Nonius Marcellus eſt. neutro ge=
quã rẽ multi ſecuti ſunt. Non improbanda puto eſſet lectio,ſi omne penũ nõ mũdũ nere.
omne legeret. Veterũ enim poetarũ verſus ſcabri nobis videntur, vt ſcribit Macro=

bius libro Saturnaliũ ſexto. Cęciliũ & Pacuuiũ male locutos latine, idem in libro de
Claris oratoribus ſcribit. Ennius (vt ait Ouidius libro Triſtiũ ſecũdo) ingenio ma
ximus, arte rudis. Durus erat (vt libro ſermonũ ſcdo ait Horatius) Lucilius cõpo-
nere verſus. Vetuſtiſſimos authores ingenioſos quidem fuiſſe, ſed arte caruiſſe. M.
Cicero dicit, vt eſt apud Quintilianũ libro. x. Cęciliũ &c. Coniũctiones p̃terea in loco
tertio quarto & quinto poſitę nõnũq̃ inueniũtur. Lucretius libro quarto. Multa fa
citq; foras ex ædibus vt videãtur. Ouidius libro Faſtoꝝ tertio. Iam pius Aeneas re
gno nataq; Latini Auctus erat: populos miſcueratq; duos. Idẽ libro quarto. Cul-
tus & ornatus varie prodiſſe capillis Obfuit, ad rigidos promptaq; lingua ſenes.
Idẽ libro Triſtiũ ſecũdo. Non tamẽ iccirco legũ contraria iuſſis Sunt ea: Romanas
erudiuntq; nurus. Libro Metamorphoſeos p̄mo. Dũq; dolet, ſumma veſtẽq; redu-
xit ab ora. Virgilius libro Aen. p̄mo. Impius ex quo Tytides, ſed em̃ ſcelerũq; inuen-
tor Vlyſſes. Idem in eodẽ. Plurima perq; vias ſternũtur inertia paſſim Corpora. Et
libro ſexto. Pingue ſuperq; oleũ fundens ardẽtibus extis. In loco quarto. Ouidius li
bro de Põto p̄mo. Q; narrare meos flenti flens ipſe labores, Sperato nũq̃ colloquioq;
frui. Et tertio. Sępe aliquod verbũ cupiens mutare reliq. Iudiciũ vires deſtituũtq;
meũ. In quinto etiã loco inueniũtur. Ouidi⁹ libro de Faſtis quarto. Cur vicibus fa-
ctis ineũt cõuiuia quęro, Tũc magis indictas cõcelebrãtq; dapes. Idẽ in epiſtola Hele
nę ad Parim. Et ſępe extimui ne vir meus illa videret: Non ſatis occultis erubuiq;
notis. Idem in epiſtola Leandri ad Heronẽ. Me pariter, vẽti teneant, teneriq; lacerti:
Per cauſas iſtic impediarq; duas. Idẽ ſecũdo libro de Remedio. Deceptũ riſi, qui ſi ſi-
mularat amare, In laqueos anceps decideratq; ſuos. In alijs quoq; cõiũctionibus id
fieri attẽdimus. Horatius libro quarto. Inſtar veris enim vultus vbi tu⁹ Affulſit.
Lucretius libro tertio. Nec ſine corpore em̃ vitaleis edere motus Sola poteſt animi
per ſe natura. Virg. ĩ Aethna. Quę maiora putas aũt tormẽta moueri Poſſe manu,
Illud nihil minus in Horatio dulce eſt in Epodis. Per & Dianę nõ mouẽda numina,
Per atq; libros carminũ valentiũ. Aduerſus authores tã graueis exẽplis multis no-
bis vtendũ fuit, vt credibile eſſet in Lucilio verſus duros faciente non negãdũ, q̃d in
Ouidio quoq; & Virgilio non ſemel inueniri liceret: vt probabile eſſet, omne penũq;
dici, nõ mũdũ omne, q̃d mihi videretur profecto durius. Penũ etiã huius peni gene
re neutro dici teſtis eſt Priſcianus libro. v. Afranius. Vos quibus cordi eſt intra tu-
nicã manus lęua, dextra in penũ herile. Eoꝝ qui penũ genere neutro dicant, authori
tatem, quur nõ probet Nonius Marcellus non video, quũ Afraniũ alias citet ſępiſſi
me. Nec in ea eſt A. Gellius ſententia, vt putet mũdũ omne dici. ibi enim dicit oſten
tatorem grãmaticę rei ſcholica quædã nugalia de generibus caſibuſq; vocabulorum
Comperen dinatus. differentem id ipſum dixiſſe. Comperendinata. i. in aliud & aliud perendie dilata. Alia
eſt litis cõperẽdinatio: de qua apud Macrobiũ libro Saturnaliũ p̄mo, apud Aſconiũ
Pedianũ, apud Budęũ noſtrũ in adnotationibus in Pandectas plura legere poſſis.
Alter ego &c. Authore Ariſtotele cap. iiij. libri noni Moraliũ, Amicus eſt alter ipſe.
Amicorũ em̃ bona ſunt cõia: atq; volũtatũ eſt cõicatio p̃iũctioq;. Proximis comitijs.
alludit ad populi Romani comitia. i. vt vulgo aiũt, cõgregationes, q̃bus Romanoꝝ
ſuffragijs magiſtratus creabanẗ. Suſtuliſti digitũ. i. approbaſti. aſſenſus es. Id puer
Vellicare. bialiter etiam noſtrates vſurpãt. Vellicare (a vellendo) vt a nutriendo nutricare. i.
Naui in eadẽ eſſe. taxare & arguere. Egiſſe. i. vixiſſe. Non eãdẽ nauim cõſcenderim. i. culpę eiuſdẽ obno-
xiũ me nõ fecerim. In eadẽ naui eſſe dicunẗ qui culpę eiuſdẽ conſcij ſunt, aut qui in
eodẽ verſanẗ periculo. Cicero libro epl'arũ ſecũdo ad Curionẽ. Etſi vbicũq; es (vt ſcri-
pſi ad te antea) in eadẽ es naui: tamẽ q abes gratulor. cuius ratio ſatis in prõptu eſt.

Sciſcitarim.ſciſcitatus fuerim dicerēt alij.Nā vt ait Priſcianus libro.viij.Scitor ſci=
taris notandum eſt quomodo & ſciſcitor,ꝙ a primitiuo actiuo deponētia ſint nata.
Virg.in ſecūdo Aeneid.Tum vero ardemus ſcitari & quęrere cauſas. Terentius in
Eunucho.Niſi quicquid eſt procul hinc libet ſciſcitari. Sciſcitare tamen & ſciſcitari
dici Calepinus ex Priſciano tradit.Hernici ſunt Italiæ populi inter ſaxa habitātes.
Nam authore Seruio in cōmentario lib.æneí.vij.quidam dux maior Gabinos de
ſuis locis elicuit,& habitare ſecum fecit in montibus ſaxoſis.vnde dicti ſunt Hernici.
Nam Sabinorum lingua herne ſaxa vocantur.Ad Ruffum ſcribēs Cicero libro epi=
ſtolarum ſecundo, Vrbem,inquit,mi Ruffe cole, & in iſta luce viue. Omnis enim
peregrinatio,qđ ego ab adoleſcentia iudicaui,obſcura & ſordida eſt ijs quorum in=
duſtria Romæ poteſt eſſe illuſtris.Idem libro ſecūdo ad eūdem Ruffum. Mihi erat
in animo proficiſci in Siciliam nonis Maijs:& quum prima æſtiua attigiſſem,mili=
taremqꝫ rem collocaſſem,diſcedere ex ſenatuſconſulto.Cupio te ędilē videre, miroqꝫ
deſiderio me vrbs afficit:& omnes mei,tuqꝫ in primis.Ex Sicilia reuerſus M.Cice=
ro,quum ſua quæſtura in Sicilia grata admodum & clara fuiſſet, exiſtimabat ho=
mines Romę nihil aliud niſi de ſua quęſtura loqui. Ex prouincia reuertens Pu=
teolis Romanos inuenit,qui eum in prouinciam iuiſſe ignorabāt.Spe ipſe deluſus.
Poſteaq̄,inquit,ſenſi populum Ro.aures hebetiores,oculos acres atqꝫ acutoȝ habe
re,deſtiti quid de me audituri eſſent homines cogitare.Feci vt poſtea quotidie me p̄
ſentē viderent:Habitaui in oculis.Author eſt ipſe Cicero in oratiōe pro Cn. Planco.
Alexandrinū.i.Alexander Corteſius.Reſerciamus,id eſt reparemus. a detritis veſti
Reſercire.
bus aut laceris quæ reſerciri ſolent,profecta eſt metaphora.Iādiu amiſimus. Circa
annū ſalutis.dccc.Irene Conſtantini matre Byȝantij rerum potiēte, quum imperij
Romani maieſtas, omnia ſibi barbaris vindicantibus,obſoleſceret, nec in fœmina,
q̄uis altæ indolis,multum ineſſe præſidij videretur.Leo.III. Pont.Po.Ro.iuſſu, &
cleri rogatu Carolum Francorum Regem cognomine Magnū filium Pipini eius,
qui Chriſtianiſſimus primus cognominatus eſt,ob egregia in rem Chriſtianam,&
Romanam ſedem merita Romanorum imperatorem appellauit, eūqꝫ inunctum
cum Pipino filio Auguſtum conſecrauit.Anno abhinc circa centeſimo(qđ tēpus ab
octo Franciæ Regibus imperatum eſt) imperium ad Germanos trāſlatum eſt, cū
maximo Italiæ damno.Ea enim ſub Gallorum principatu adeo floruit, vt vetera
Romanoꝝ tēpora non ſane deſiderares. Author eſt Egnatius Venetus in libro Ro.
principum tertio.In Hugone Capeto defeciſſe Gallorum imperium accepimus, qui
ex duce Rex factus tantam imperij maieſtatem non curauit. Samarobrinæ & Bata
Samaro=
brinæ.
ui.hoc eſt barbari homines bellicę rei ſtudioſi.Sūt aūt Samarobrini Galliæ Belgicæ
populi,quos nūc appellamus Cameracenſes vt multis perſuaſum eſt.Somonobriā
Somono=
bria.
autē(vt id ꝓpter nōis vicinitatē obiter dicamus)Ambianos priſco nomine dictos ac
cepimus,a fluuio Somona,qui eam vrbē interfluit,& Bria,qđ nomē Scythica lingua
vrbē ſignificat. Ptolemęus tamē Ambianoꝝ vrbē Samarobrigā appellat. Batauos
Bataui.
Germaniæ eſſe populos Cornelius Tacitus in libro de populis Germaniæ prodit.
De nihilo nihilum.Romani imperij fundamēta,fuerūt ꝑexigua,ac perſępe fortunæ
expoſita,vt Plutar.in lib.de Ro.fortuna memorat. ad nihilū autē fere nūc redactū
eſt.Nunq̄ patrē q̄ orbū.Authore Platone in Alcibiade.ij.qui probos filios nacti ad=
uerſo quodā caſu illis orbant miſeri ſunt,prorſuſqꝫ eligerent,nūq̄ ſe filios genuiſſe.
Quę filijs matres priuantur,vt Aphthoniꝰ ait,ſterilibus multo infeliciores ſunt.
Nam quod in conſuetudinem venit,id ſi auferat admodū triſte eſt.Valerius Maxi
mus in libro p̀mo titulo de miraculis ſcribēs de viro eruditiſſimo eo,q quū Athenis

ictum lapidis capite excepiſſet cętera omnia tenaciſſima memoria retinens, literarũ tantũmodo oblitus eſt. quibus p̄cipue inſeruierat. &, inquit, ſi talibus ſtudijs pfrui fas nõ erat, vtilius aliquãto fuit ad illa aditũ nõ impetraſſe, q̃ iam percepta eorũ dulcedine caruiſſe. Tertullianus in libro de Pœnitentia miſerius eſſe dicit perdidiſſe, q̃ omnino non accepiſſe. M. Cicero in oratione pro Cn. Planco grauius eſſe dicit ſpoliari fortunis. q̃ non augeri dignitate. ASCENSIVS.

Officioſe &c. In hanc epiſtolã ſatis abũde & docte ſcripſit Syluius. Sunt tamẽ quibus nõ placet q̄ in illo verſiculo, Legauit quidã vxori mũdum omne penũq;, ſignũ omne ad penũ referri poſſe cẽſent: cũ durũ ſit dicere omne penũq;, pro & omne penũ: prȩſertim cũ nec penũ putẽt in neutro reperiri, ſed penu & olim penus peneris. Carolus etiam Bouillus vir impenſe doctus Samarobrinos aut Somorobrinos ciues ſuos putat. qui a ſancto Quintino vulgo dicunt. Et Batauí ſi inſulam nõ procul a ripa Rheni, vt Tacito placet, incolũt, potius Holandini ſunt. Me miſerũ. quia non eſt vehemẽs excandeſcẽtia, ubticet particulã o. & in ſequẽtibus elegãter ſubaudit: viſum ne aut placitũ eſt deo, aut decuit, aut oportuit, aut ȩquũ fuit, me tã lõgo &c. Acceptũ refero. i. imputo. Videtur enim in malũ accipere. His ſacris episcopatus. Nã Signinorũ epiſcopus erat. Hic fiunt homines. id tamẽ ironicos de Roma dixit Satyricus. Per fortunas. ſup. tuas rogatus, aut te obſecro.

De laudatione Phoſphori diſſerit ingenioſe. Ingeniũ prõptitudinẽq; eiuſdem laudat. De literarum miſſiculatione mutua paciſcitur.

Angelus Politianus Lucio Phoſphoro Pontifici Signino ſuo. S. D. EPISTOLA. XIII.

Nihil peccauit Alexander meus: qui mihi epiſtolam miſerit, quæ mihi debebatur. Peccaſſet magis nulla expiandus victima: ſi meas mihi laudes inuidiſſet. Quanq̃ non meȩ illȩ, ſed tuȩ potius laudes ſunt: atq; ab id etiam meæ. κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων. Sed tu perſonam ex nobis mutuatus, te ipſum. ſ. in ſcænam detuliſti: Nam vt ego libenter hunc amicorum, ita tu iure illum literatorũ expleueris triumuiratum. Quod autem conquereris parum ſcriptas diligẽter eas fuiſſe literas: aut me ludis, aut omniũ es homo feliciſſimus, qui promas de ſummo, qđ vix quiſpiã de imo pectore. Non eſt autẽ qđ aut ruri vrbem, aut rus in vrbe deſideres, ſi ipſe habitas tecũ, ſi quocũq; is, te ſequeris: magnũ tibi in quauis ſolitudine theatrum, magnã ſolitudinem in quouis theatro facturus. Officiũ porro epiſtolarum qđ requiris, hac lege polliceor, vt tu inuicem pollicea-

FRAN. SYL. Amicorum oĩa cõmunia. Celebratũ eſt apud Grȩcos, & a Pythagora (vt multis placet) p̄mo dictum prouerbiũ: quo nõ bonorũ modo ſed etiã malorũ inter amicos declaratur cõmunitas. A quo pṙuerbio Eraſmus Chiliadum ſuarum ordines recenſere cœpit. Epicurus (vt in eius vita ſcribit Laertius) ſectatores ſuos nolebat in commune bona ſua deponere, veluti Pythagoras qui communia oĩa amicorũ dicebat. Inſidorũ

ris:illo etiam(cum res tulerit)intermiſſo,nullam tamen amoris inter nos iacturam factū iri.Ita eñ ſum aliquādo diſtrictus & occupat⁹,vt nō liceat: ita triſtis & nauſeabundus,vt non libeat ſcribere. Tu igitur(vt vetus eſt dictum)amici vitia noueris,non oderis. Vale.

eñ nō amicorū id putabat.Perſonā ex nobis mutuatus.i.laudes tuas cū agnoſcere voluiſti,eas eſſe meas dixiſti: quo eas tu inſpiceres facili⁹. Hic aūt ad mimos alludit:qui perſonati in ſcena geſticulabantur.Expleueris.i.explebis.Ludis derides.vñ ludibriū.Quod promas &c.i.qui tumultuarie ſcribis exacte adeo, vt exacti⁹ vix ſcribere poſſit is qui pręmeditatus ſit.Si ipſe habitas tecū.i.ſi tu ſcis quidnā tibi conueniat:ſi naturam non ignoras tuam:ſi noſcis teipſum:ſi in te deſcēdis: ſi te non quæſiueris extra:aut ſi ita vt es,literis ornatus fueris.Perſianū eſt ex Satyra.iiij. Tecū habita vt noris q̄ ſit tibi curta ſupellex.Tecū viue, in eadē vſurpatur a Cicerone ſententia.Eius verba ſunt ex libro de Senectute. Illa inquit,quanti ſunt, animum tanq̄ emeritis ſtypendijs libidinis:ambitionis,contentionis,inimicitiarum,cupiditatum omnium,ſecū eſſe,ſecumq́;,vt dicitur,viuere.Ad alienam tamen ſententiā Eraſmus deflectit.Domi(inquit)tuæ viuito:vt intelligas q̄ tenuis tua ſit fortuna. Trāſlatū putat ab ijs q in principū familijs agunt: & vt vulgo fit: ex alienis opibus pinde vt ſuis intumeſcūt:quibus ſi domi viuēdum ſit:vix habeant ſalinum quod apponant. Magnum tibi &c.i.quando eris ſolus,tecum erunt muſæ:in quacunq́; ſis populi frequentia,de muſis & literis cogitabis.Te itaq́; quaſi in ſolitudine eſſe cenſes. Hac lege id eſt tali cōditione.Illo intermiſſo.i.intermiſſa literarū miſſiculatione amorem nrm non diminutum iri.Amici vitia noris.Eadē Horatio ſentētia eſt in libro ſermonum primo.At pater vt gnati,ſic nos debemus amici,Si qđ ſit vitiū,nō faſtidire. Tecū habita

ASCEN.

κοινὰ γὰρ &c.i.cōmunia eñ amicorū:intelligitur πάντα.i.omnia ſup.ſūt.Expleueris.in ſuo videtur modo poſitum:nam ordo eſt:vt ego expleuero(ſubaudi ſi quiuero)libenter hunc triūuiratum amicorū:ita tu expleueris iure(ſi velis)illum triūuiratum literarū:pro literatorū.ſed opiner erraſſe impreſſorem etiam Aldum.Naʒ ſi literarum,etiam amicitiarum dixiſſet.

Succēſet imperitos de literis iudicare: qui quū doctū fateātur Politianum eloquentem negant.A Politiano Picum merito docet laudatum eſſe.Politianū laudat.

Lucius Phoſphorus Pontifex Signin⁹ Angelo Poli.ſuo.S.D. XIIII.

VBi ſunt iſti qui obloquuntur & allatrāt? En quo redacti ſumus o Politiane: vt imperiti iudicēt.Mihi Miſcellanea tua,atq́; adeo quęcūq́; ſcribis, magnopere placēt : garriāt iſti quid velint,ꝙ portēta verborū loquaris,Ego

F.S.

Obloquunt.i. maledicūt & obtrectāt.Plautus. Qui de altero obloquitur,eum ſe cōtueri oportet. Obloqui Forulos.i.libros cōtinēs p̄ contento. Sūt aūt foruli capſulę quędā vel armaria ex tabulis facta: vbi libri aſſeruant. Foruli.

ictum lapidis capite excepiſſet cętera omnia tenaciſſima memoria retinens, literarũ tantũmodo oblitus, eſt. quibus pcipue inſeruierat. &, inquit, ſi talibus ſtudijs pfrui fas nõ erat, vtilius aliquãto fuit ad illa aditũ nõ impetraſſe, q̃ iam percepta eorũ dulcedine caruiſſe. Tertullianus in libro de Pœnitentia miſerius eſſe dicit perdidiſſe, q̃ omnino non accepiſſe. M. Cicero in oratione pro Cn. Planco grauius eſſe dicit ſpoliari fortunis. q̃ non augeri dignitate. ASCENSIVS.

Officioſe &c. In hanc epiſtolã ſatis abũde & docte ſcripſit Syluius. Sunt tamẽ quibus nõ placet ꝙ in illo verſiculo, Legauit quidã vxori mũdum omne penũq́ꝫ, ſignũ omne ad penũ referri poſſe cẽſent: cũ durũ ſit dicere omne penũq́ꝫ, pro & omne penũ: pręſertim cũ nec penũ putẽt in neutro reperiri, ſed penu & olim penus peneris. Carolus etiam Bouillus vir impenſe doctus Samarobrinos aut Somorobrinos ciues ſuos putat. qui a ſancto Quintino vulgo dicunt. Et Bataui ſi inſulam nõ procul a ripa Rheni, vt Tacito placet, incolũt, potius Holandini ſunt. Me miſerũ. quia non eſt vehemẽs excandeſcẽtia, ubticet particulã o. & in ſequẽtibus elegãter ſubaudit: viſum ne aut placitũ eſt deo, aut decuit, aut oportuit, aut ęquũ fuit, me, tã lõgo &c. Acceptũ refero. i. imputo. Videtur enim in malũ accipere. His ſacris episcopatus. Nã Signinorũ episcopus erat. Hic fiunt homines. id tamẽ ironicos de Roma dixit Satyricus. Per fortunas. ſup. tuas rogatus, aut te obſecro.

De laudatione Phoſphori diſſerit ingenioſe. Ingeniũ prõptitudinẽq́ꝫ eiuſdem laudat. De literarum miſſiculatione mutua paciſcitur.

Angelus Politianus Lucio Phoſphoro Pontifici Signino ſuo. S. D. EPISTOLA. XIII.

Nihil peccauit Alexander meus: qui mihi epiſtolam miſerit, quæ mihi debebatur. Peccaſſet magis nulla expiandus victima: ſi meas mihi laudes inuidiſſet. Quanq̃ non meę illę, ſed tuę potius laudes ſunt: atq́ꝫ ab id etiam meæ. κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων. Sed tu perſonam ex nobis mutuatus, te ipſum . ſ. in ſcænam detuliſti: Nam vt ego libenter hunc amicorum, ita tu iure illum literatorũ expleueris triumuiratum. Quod autem conquereris parum ſcriptas diligẽter eas fuiſſe literas: aut me ludis, aut omniũ es homo feliciſſimus, qui promas de ſummo, qđ vix quiſpiã de imo pectore. Non eſt autẽ qđ aut ruri vrbem, aut rus in vrbe deſideres, ſi ipſe habitas tecũ, ſi quocũq́ꝫ is, te ſequeris: magnũ tibi in quauis ſolitudine theatrum, magnã ſolitudinem in quouis theatro facturus. Officiũ porro epiſtolarum qđ requiris, hac lege polliceor, vt tu inuicem pollicea-

FRAN. SYL. Amicorum oĩa cõmunia. Celebratũ eſt apud Gręcos, & a Pythagora (vt multis placet) pmo dictum prouerbiũ: quo nõ bonorũ modo ſed etiã malorũ inter amicos declaratur cõmunitas. A quo puerbio Eraſmus Chiliadum ſuarum ordines recenſere cœpit. Epicurus (vt in eius vita ſcribit Laertius) ſectatores ſuos nolebat in commune bona ſua deponere, veluti Pythagoras qui communia oĩa amicorũ dicebat. Inſidorũ

ris:illo etiam(cum res tulerit)intermiſſo,nullam tamen amoris inter nos iacturam factũ iri.Ita eñ ſum aliquãdo diſtrictus & occupat⁹,vt nõ liceat: ita triſtis & nauſeabundus,vt non libeat ſcribere. Tu igitur(vt vetus eſt dictum)amici vitia noueris,non oderis. Vale.

eñ nõ amicorũ id putabat.Perſonã ex nobis mutuatus.i.laudes tuas cũ agnoſcere voluiſti,eas eſſe meas dixiſti: quo eas tu inſpiceres facili⁹. Hic aũt ad mimos alludit:qui perſonati in ſcena geſticulabantur.Expleueris.i.explebis.Ludis derides.vñ ludibriũ.Quod promas &c.i.qui tumultuarie ſcribis exacte adeo, vt exacti⁹ vix ſcribere poſſit is qui pręmeditatus ſit.Si ipſe habitas tecũ.i.ſi tu ſcis quidnã tibi conueniat:ſi naturam non ignoras tuam:ſi noſcis teipſum:ſi in te deſcẽdis: ſi te non quæſiueris extra:aut ſi ita vt es,literis ornatus fueris.Perſianũ eſt ex Satyra.iiij. Tecũ habita vt noris q̃ ſit tibi curta ſupellex.Tecũ viue, in eadẽ vſurpatur a Cicerone ſententia.Eius verba ſunt ex libro de Senectute. Illa inquit,quanti ſunt, animum tanq̃ emeritis ſtypendijs libidinis:ambitionis,contentionis,inimicitiarum,cupiditatum omnium,ſecuꝫ eſſe,ſecumq́ꝫ,vt dicitur,viuere.Ad alienam tamen ſententiã Eraſmus deflectit.Domi(inquit)tuæ viuito:vt intelligas q̃ tenuis tua ſit fortuna. Trãſlatuꝫ putat ab ijs q̃ in principũ familijs agunt: & vt vulgo fit: ex alienis opibus pinde vt ſuis intumeſcũt:quibus ſi domi viuẽdum ſit:vix habeant ſalinum quod apponant. Magnum tibi &c.i.quando eris ſolus,tecum erunt muſæ:in quacunq́ꝫ ſis populi frequentia,de muſis & literis cogitabis.Te itaq́ꝫ quaſi in ſolitudine eſſe cenſes. Hac lege id eſt tali cõditione.Illo intermiſſo.i.intermiſſa literarũ miſſiculatione amorem nrm non diminutum iri.Amici vitia noris.Eadẽ Horatio ſentẽtia eſt in libro ſermonum primo.At pater vt gnati,ſic nos debemus amici,Si qd̃ ſit vitiũ,nõ faſtidire.

Tecũ habita

ASCEN.

κοινὰ γὰρ &c.i.cõmunia eñ amicorũ:intelligitur πάντα.i.omnia ſup.ſũt.Expleueris.in ſuo videtur modo poſitum:nam ordo eſt:vt ego expleuero(ſubaudi ſi quiuero)libenter hunc triũuiratum amicorũ:ita tu expleueris iure(ſi velis)illum triũuiratum literarũ:pro literatorũ.ſed opiner erraſſe impreſſorem etiam Aldum.Naꝫ ſi literarum,etiam amicitiarum dixiſſet.

Succẽſet imperitos de literis iudicare: qui quũ doctũ fateãtur Politianum eloquentem negant.A Politiano Picum merito docet laudatum eſſe.Politianũ laudat.

Lucius Phoſphorus Pontifex Signin⁹ Angelo Poli.ſuo.S.D. XIIII.

VBi ſunt iſti qui obloquuntur & allatrãt! En quo redacti ſumus o Politiane: vt imperiti iudicẽt.Mihi Miſcellanea tua,atq́ꝫ adeo quęcũq́ꝫ ſcribis, magnopere placẽt : garriãt iſti quid velint,ꝙ portẽta verborũ loquaris. Ego

F.S.

Obloqunt.i. maledicũt & obtrectãt.Plautus. Qui de altero obloquitur,eum ſe cõtueri oportet. Forulos.i.libros cõtinẽs ꝑ contento.Sũt aũt foruli capſulę quędã vel armaria ex tabulis facta : vbi libri aſſeruant.

Obloqui

Foruli.

te plane latinũ eſſe iudico.Nã illđ ne inimici qui
dem negant:te ſupra ꝗ̃ dici poſſit curioſiſſimum
ac diligẽtiſſimũ eſſe, & oẽs forulos excuſſiſſe:teq̃
doctrinæ quidem ſingularis hominẽ fatenť, elo-
quentię vero nullius:quaſi poſſit aliquis eloquẽs
eſſe,niſi idẽ ſit doctus.Ridiculi ęſtimatores & Cri
tici noſtrorum tẽporũ.Quid ꝙ & de Pico tuo,vel
noſtro potius,tot laudes quot ſcribis, cũ audiũt:
ſtomachanť,&(ſi diis placet)faceti eſſe volũt,affe
rentes illud Aeſopeũ,nihil reliqui aliis eſſe? Qui-
bus quid põt eſſe verius?Is em̃ vnus eſt,in que na
tura oĩa bona cõgeſſiſſe,& vbi oẽs ſuas vires exer
cuiſſe videť.Sed tu ridere debes:volo tibi narrare
quo erga illos adagio vtor: Videte inquã qđ aga
tis boni viri:nã iſte piſcis paucorũ hoĩm ẽ: vt ille
Scipiõi dixiſſe fertur.qđ ita transfero:Politianus
paucorũ.i.doctiſſimorũ eſt:nõ turbę literatulorũ,
ac pædagogorũ,& vulgi.Ergo oẽs docti te vnum
admirãtur:& fatentur te oẽs qui ſexcẽtis abhinc
annis ſcripſerũt,facile ſuperare:hoc ẽ te illos, nõ
illos te:ne quis me reciprocis argumẽtis vti, aut
amphibologice loqui credat:& doctrinã & eloquẽ
tiã in te eſſe cõiunctas.Non em̃ quis nõ eloquens
dici debet,ſi ſuo quodãmõ vtitur ſtylo:cũ cõplu-
ra & varia ſint gña dicendi. Sed epiſtolã plicabo,
quoniã feſtinat tabellariꝰ:mox plura audies. Hęc
ſcripſi tumultuarie,cũ in Pauli Corteſii domũ di
uertiſſem:q eſt plane tuꝰ,& oẽm impetũ aduerſa-
riorũ ſuſtinet.Tuũ erit,ſcuto & parma tela ſuſci-
pere,& in eoſdem retorquere:niſi mauis,vt ſupra
dixi,ridere. Vale.Pridie Idus Februarias.

Singularis.i.in-
cõparabilis.Cri-
tici.iudices.Pu-
blicãda poemata
grãmatici quidã
prius recẽſebãt:
quæ ſi erãt lectio
ne digna necne,cẽ
ſebãt: q grẹca vo
ce κριτικοὶ.i. iu-
diciales appella-
bantur: quorũ
eſt apud Seruiũ
non infrequens
mentio. Aeſope-
um.Philoſtratꝰ
li.v.de vita Apol
lonij Tyanei de
Aeſopo ad hãc ꝑ
pemodũ ſenten-
tiam ſcribit. quę
magis iucũda ſci
tu ſũt,ꝗ̃ huic rei
cõuenietia. Aeſo
pus(inquit)quũ
eẽt paſtor: iuxta
Mercurij tẽpluꝫ
gregẽ pauit: qui
pro adipiſcẽda ſa
piẽtia(cuiꝰ erat
ſtudioſus)Mer-
curio vota facie
bat. Erãt vero eo
dem tpe & alij ꝑ-
multi: q a Mer-
curio illud idem
poſtulabãt. Oẽs
itaq̃ tẽplum in-
greſſi,varia mu
nera deo obtule-
rũt.hic aurũ,ille
argentum,alius
eburneum cadu
ceũ. alius aliud
huiꝰgeneris mu
Aeſopus nus ꝑclarũ.Aeſopus aũt cui nec taliũ rerũ ſuppetebat facultas,eorũq̃ ꝗ̃ habebat par
cus erat:tãtũ lactis Mercurio libauit:quãtũ ab ouis fœcũdæ hubere exprimere po-

tuliſſet:tātū etiā faui i ara offerebat:quātū manu cōprehēdere poterat.Myrti quoqꝫ
bacchas interdū & roſas aut violas offerēs dicebat:Quid opus eſt o Mercuri, dum
ſerta texam ouiū curā omittere?Poſtq̃ igitur ſtatuta dies acceſſit:qua ſapiētiæ par=
titio faciēda erat:Mercurius acceptorū munerū non immemor:ꝓ magnitudīe ſum
ptuū in quēuis ſapientiā partitur.Tu(inquit)quoniā in tēplo multa obtuliſti, phi
loſophiā habeto.Tu aūt in oratorē euadito:qui ſecūdas in donādo partes obtinuiſti.
Tu aſtronomię ſapientiā habeto:tu muſicus eſto. Tibi heroici carminis,tibi iābici
facultas ſit.Poſtq̃ Mercurius,licet memoriæ nō indigus cūctas philoſophiæ partes
diſtribuerat,ſe Aeſopi oblitū fuiſſe in mentē reuocat.Itaqꝫ de eo cogitās,fabulę recor
uerūt de vacca:quę quondā homini locuta de terra.Hæc itaqꝫ ſecū Mercurius cogi=
datur:quā ſibi dū adhuc infans faſcijs ligaret,ac in Olympo nutriret,Horæ narra=
tās:Aeſopo fingēdi fabulas copiā facit:q̃ ſola in ſapientiæ domo relicta fuerat. Habe
(inquit)quę primū didici.Hinc itaqꝫ multiformis ars Aeſopo cōtingit:ac in fabular=
figmētis euadit maximus.Quāto poetis reliquis Aeſopus ſit ſuperior,idē Philoſtra
tus prudēter multū enarrat.Aeſopi vitā ex græca latinā fecit Rimicius:vbi ꝑditum
eſt Aeſopum fortuna ſeruū fuiſſe:natione Phrygium: ex Ammonio Phrygię pago.
Fuit aūt Aeſopus pręter cęteros deformis,oblongo vultu,capite magno,acutis ocu=
lis,nigro colore,malis oblongis,breui collo,ſuris craſſis,magnis pedibꝰ,bucculētus,
gibboſus,vētroſus,lingua tardus.Cui qm̄ in hoſpites benignus eſſe nō ceſſarat:quū
in arboris patulę vmbra dormiēs ardorē ſolis temperat:hoſpitalis dea ſapiētiā: lin=
guæ acuitatem:atqꝫ plurimarū variarūqꝫ fabularū inuentionē ꝓ pręmio abūde lar
gita eſt.De fabulis quę Aeſopi noīe legunt̃,ita ſcribit Quintil.lib.v.Illæ,inquit,fabu=
læ,quę etiā ſi ab Aeſopo originē nō acceperūt(nā videt̃ earū primus author Heſiodꝰ)
noīe tamē Aeſopi maxime celebrant̃,ducere animos ſolent,pręcipue ruſticorū & īperi
torū:qui & ſimplicius quę ficta ſunt audiūt,& capti voluptate facile ijs quibꝰ delectā
tur conſentiūt.Nihil reliqui alijs.Ex Aeſopi vita illud quoqꝫ accipimꝰ.In Samo quū
ſeruos tres quidā venderet:vnū muſicū,alterū philoſophū,tertiū Aeſopum:Xanthꝰ
phūs emēdi ſerui gr̄a in forū venit.Ex muſico quęſiuit quidnā facere ſciret:hic rn̄dit,
oīa.Deiñ phm̄ rogauit ecquid facere ſciret.Is itidē oīa reſpōdit. Vtriuſlibet magnitu
dine precij deterritus,vt emeret Aeſopū,ꝗd ipſe ſciret interrogauit, nihil ſe ſcire rn̄=
dit.Xantho rogāti cām.Qm̄,inqt,hi oīa noſſe profeſſi ſunt,nihil mihi fecerūt reliqui.
Alexāder(vt id obiter quod cohęret dicamus)adhuc puer patre multa ꝓſpere gerente
minime quidē lætabatur:ſed pueris qui ſecū educabant̃ dicebat. Nimirū pater nihil
mihil relinquet agēdū.Author eſt Plutarchꝰ in Apophthegmatis. Vt ille Scipiōi di
xiſſe fertur.Macrobiꝰ lib.Saturnaliū.iij.de piſce acipenſere eiuſqꝫ celebritate loquēs, Acipenſer.
Accipite(inquit)aſſertore Cicerone in quo honore fuerit hic piſcis apud Pub.Scipio
nē Africanū illum & Munatiū.Hæc ſunt in dialogo de fato Ciceronis verba. Nam
quuꝫ eſſet apud Lauerniū Scipio:vnaqꝫ Pontius:allatus eſt forte Scipioni acipēſer:
qui admodū raro capitur.Sed eſt piſcis (vt ferūt)in primis nobilis, Quuꝫ aūt Sci=
pio vnum & alterum ex his qui eū ſalutatū venerāt,inuitaſſet:plureſqꝫ etiam inui=
taturus videretur:in aurē Pōtius:Scipio(inquit)vide quid agas:acipenſer iſte pau
corum hominum eſt.

ASCEN.

Garriāt iſti ꝗd velint.legerē ꝗcꝗd velint.Iſti.ſ.cōtēnēdi.Teqꝫ doctrinę ꝗdā &c.Qua
litercūqꝫ hoc ſcriptū erat,aut a Politiano lectū:lectū aūt vt īpreſſuꝫ ē,ſeqns docet epi
ſtola:certe ab īpreſſore īuerſū & ꝑpoſtera ſerie poſitū putē. Erat em̄ ſic ponēdū.Teqꝫ
eloquētię ꝗdē ſingularis hoīem fatent̃:doctrinę vero nulliꝰ.ꝗa ſeqt̃.Quaſi poſſit aliꝗs
eloquēs eē niſi idē ſit doctus.Vt vero iacēt verba,inferēdū erat;licet multo minꝰ aptes:

Quaſi poſſit aliquis doctus eſſe, niſi idem ſit eloquẽs. quod nõ apte intuliſſet, qa multi doctrinã citra eloquẽtiã ſibi vendicãt: cõtra vero qui vere eloquẽtes & nõ docti, aut pauci aut nulli. Non em̃ eloquẽtia ſine magno acquiritur iudicio, modo diſcernamꝰ eloquẽtes a facundis & loquacibus. Dixi aut pauci: quia niſi eloquẽtia ſine ſapiẽtia haberi poſſet: non dixiſſet eã pernicioſam Cicero. Verũtamẽ licet cõcedã ſine ſapiẽtia quę virtus ſit haberi poſſe, non tamẽ citra doctrinã multam. Ego etiã pro niſi dicerẽ qui non. Afferentes illud Aeſopeum. Syluius multa docte de Aeſopo affert: ſed quod ad rem facit etiam in ore vulgi eſt. Cum em̃ cum alijs ſeruis venum exponeretur: & emptor ab elegãti ſeruo percunctaretur quidnã ſciret: omnia inquit quæ vel liberũ hominem ſcire decet. Deinde ab Aeſopo, quid ipſe tam deformis ſciret: neceſſe eſt, inqt, ſciam nihil: quando iſte nouit omnia. Sic legentes in ſcriptis Politiani omnes artes bonas in Pico vno ſitas, intulerũt: ergo nullæ ſunt in alijs. Quę illatio ridicula eſt. Nã ſi vnus homo, vt Chriſtꝰ, ſaperet quicqd reliqui oẽs: non tñ alij nihil ſaperent.

F.S.

Festiua Aesopi visio

Obtrectatorum verbis moueri ſe negat. Verborum portenta quæ vulgus putet. Eloquentiam adimi, doctrinam concedi gratias agit. Nemo habitus eſt eloquens ſuffragijs omniuꝫ. De Pici laudatione verba facit.

Angelus Poli. Lucio Phoſphoro Pont. Siſgnino. S. D. XV.

Iraſceris obtrectatoribus noſtris eruditiſſime Phoſphore, ꝙ in Miſcellaneis portẽta me loqui verborum dicant: & vt hominem (quod ais) doctum fateantur, ita negent eloquentem. Tum ꝙ illud etiam criminentur: tãtas me in vnũ Picum laudes contuliſſe, vt aliis omnino nullas fecerim reliquas. Me vero iſta Phoſphore nihil mouent: neq; enim vlla ſermonum taliũ noua mi facies, inopinave ſurgit. Omnia præcepi, atq; animo mecum ante peregi. Quin ad ea ne reſpõderem quidem niſi te ita velle ſentirem: cui negare nihil poſſum. Portenta igitur verborum quę vocent iſti, fateor ignoro: niſi ſi portenta credunt, quæ ipſi noua nunc primũ vocabula vel audiũt vel ĩtellegũt. Nã ego nec verba illa peperi cinctutis nõ exaudita Cethegis: nec vllos habeo niſi

Noua mi facies &c. Apđ Virgilium lib. Aene. vj. Aeneæ bella in Italia quę ſint gerenda Sibylla canit. Cui Aeneas reſpondẽs ait. Non vlla laborũ O virgo noua mi facies inopinave ſurgit. Oĩa præcepi: atq; animo mecum ante peregi. Cinctutis non exaudita Cethegis. Horatius verba noua parce & caute ſerenda eẽ atq; vſurpanda præcipit: ac venuſtiorem eſſe orationem vſitatis verbis concinnatam ꝙ nouis ſubſtructam. Tunc eniꝫ verba eſſe nouanda putat: quum res quam dicturimus, vſitato vocabulo exprimi non poteſt.

receptiſſimos auctores. Nō tñ ex eoꝝ ſum nũero, qui ceſſare latinã linguam magna ex parte patiũtur: dũ quiſq̃ illa reformidat q̃ vulgo hactenus ignorata ſunt. Siquidē eo res rediit, vt ne magnorũ quidē auctorũ lingua tuto loquamur: quoniã vulgo minus innotuerit. Itaq̃ barbaris vti malumus, q̃ Romanis vocibus: & cũ ſiligineus domi ſit panis, emēdicato furfure magis veſcimur. Q̃ aũt mihi eloquētiam ſic adimũt, vt doctrinã cōcedãt: non modo equidem non ſuccenſeo, ſed & gratias ago. Noli, quæſo, amori erga me tuo nimis indulgere Phoſphore: nec parum laudari putes, ſi Marci Varronis exēplo lauder: quē & ipſum veteres ſcientiæ multæ, nullius eloquētię eſſe crediderũt. Ego ſane mi Phoſphore, nec eloquētiã mihi vindico, nec doctrinã agnoſco. Si cui tñ in Miſcellaneis, etiã citra eloquētiã, ſciolus videor: bene habet: Vici. Nam iſtuc ipſum quęrebã. Quo em̃ eloquētia mihi in hoc opere, non ad perſuadēdũ, ſed ad docēdũ parato? Quod aũt de ſtylo ſcribis, vtiq̃ verũ puto: nō cōtinuo peius eſſe qđ variet: cũ ſit ipſius eloquētię nō vultus, nō color vnꝰ. Quapropter nec adhuc qſq̃ ſuffragiis eſt oībꝰ habitꝰ eloquēs: ſiue ꝙ ſibi qſq̃ prę cęteris placet: ſiue ꝙ alios alia dicēdi forma plus capit. Demoſthenē cogita, & Ciceronē. Illius quibuſdã ſicca oratio, Demadi lucernã olere: Aeſchini etiã (ſi diis placet) barbara videbať. Hũc Caluus exanguē & tritũ, Brutus fractũ & elũbē, quidã ieiunũ atq̃ aridũ: cōtra alii tumentē & inflatũ, nec ſatis preſſum, exultantēq̃ ſupra modũ & ſuperfluentē: alii frigidũ in iocis: alii parũ antiquũ: quidã etiã in dicēdo viro molliorē, ſuperſtitioſumq̃, & peregrinis quaſi legibus nimis addictũ putauerũt. Neq̃ vero hęc ideo re-

Eius verba ſunt ex arte poetica. Dixeris egregie, notum ſi callida verbũ Reddiderit iunctura nouum, ſi forte neceſſe eſt. Indicijs mōſtrare recētibus abdita reꝝ: Fingere cĩctutis nō exaudita Cethegis Cōtigerit. Aliaq̃ immodica ſup hac re canit Hora. Acrōis ad hanc rem verba ſunt. Indicijs mire dixit. Indicia em̃ animi verba ſunt. Indicijs ergo recētibꝰ .i. rudi inuentiōe verborũ: qa indicia rerũ verba ſunt. Cinctutis, antiq̃ dixit .i. militaribus viris & ad militiã paratis: vñ ꝑcōtrarium dixit poeta. Diſcincto: mulciber Afros .i. imbecilles ad militiã. Hæc Acron. Appoſitiꝰ autē Porphyrio ſcribit. Oēs, inqť, Cethegi morem ſeruauerũt eundē. Nunq̃ tunica vſi ſunt. Ideo cinctutos eos dicit: qm̃ cinctũ eſt genus tunicę infra pectꝰ aptatę. Eis ergo nō exaudita ſunt verba tanq̃

Cinctutus

fero, quo me putē cū talib⁹ cōferēdū: nō em̄ ſic inſanio Phoſphore: ſed vtēdū magnis noīb⁹ fuit, vt ſtomacho iſti tuo potius occurrerē. Nā qd ego de Pico Mirādula dicā? Hi ſunt inuidię nimirū Phoſphore mores. Sed viuat ille: viuat mō: nec eat alio deinceps, ꝗ quo pede iā cœpit: etiā liuor ipe fatebitur, nō mō eū nō ſupra modū, ſed lōge etiā īfra modū fuiſſe a nobis laudatū. Cui⁹ tn̄ ꝓconiū non video qd aliorū titulis offecerit, quos in hoc ipo Miſcellaneorū lib. cōcelebram⁹. Reliquū ē, vt tibi agā Phoſphore gr̄as: q me hoīem tenuiſſimę fortunę, neqꝫ multę admodū literaturę, ne viſū qdē tibi adhuc, ita diligas ipe & pōtifex & doctiſſim⁹: vt etiā cōtētiones honoris dignitatiſqꝫ meę cauſa ſuſcipias. Sed & Picus debere ſe tibi plurimū ſentit: ſalutēqꝫ tibi & Corteſio, ſuo noīe iuſſit adſcribi. Laurētius quoqꝫ Medices noſter, viſus ē epiſtola tua magnopere delectari: quē ſcito eē hoīem tui ſtudioſiſſimū. qd eſſe verū, tū deniqꝫ agnoſces, cū periculū feceris. Vale. Florētiæ. Pridie Calēdas Martias. M. cccc. xci.

Cethegus inſolita & īterciſa. M. Cornelius Cethegus eloqns & eſſe & haberi ꝓditur (vt ait Cic. in li. de claris oratorib⁹). Et vt eloquētię deā (q̄ græcis πειθώ, latinis ſuada appellat̄) in Periclis labijs ſcripſit Eupolis, vt ait Pli. lib. epiſtolarū. j. ſeſſitauiſſe: ita Suadæ medullā Cethegū fuiſſe Enni⁹ dixit. **Suadę medulla.** Senſum eſt igit̄, Sicut nec nouitate, nec antiquitate delectati ſūt Cethegi: ita nec me quoqꝫ delectat antiquitatis vſus: aut nouitatis, aut cinctutis nō exaudita Cethegis. i. quin prius fuerint a receptę fidei authorib⁹ vſurpata. Antiqs verbis. Obſoletis exculcatiſqꝫ & inſolētib⁹ ac nouis incognitis & inauditis nō eē vtēdū, Aul⁹ Gel. ca. vij. li. xj. & li. j. ca. x. ꝓcipit. Receptiſſimos. i. ꝓbatiſſimos. Magna ex pte & aliqua ex pte docti⁹ dicit̄ q̄ ꝑ magna pte vel ꝑ aliq̄ pte. **M. Varro.** M. Varronis. Viros duos duarū rerū ꝓſtantiſſimos eadē ætas ꝓtulit: eloquentię Ciceronē, & M. Varronē doctrinę. Hoc Varrone neqꝫ apd̄ Gręcos, neqꝫ apd̄ latinos, vixit hō doctior, vt ca. vj. lib. j. author eſt Lactāti⁹. Aul⁹ Gel. ca. xiiij. libri vndeuiceſimi de Varrōe ita ſcribit. Aetas (inqt) M. Cicerōis & C. Cęſaris ꝓſtāti facūdia viros paucos habuit. Doctrinarū aūt multiformiū, variarūqꝫ artiū, quib⁹ hūanitas erudita eſt, culmina habuit M. Varronē, & P. Nigidiū. Varronē itē doctiſſimū prudētiſſimūqꝫ Gelli⁹ appellitare ſolet. Diuus itē Augu. ca. vj. li. vj. de ciui. dei ſcribit Varronē oīm fuiſſe acutiſſimū, ac ſine vlla dubitatiōe doctiſſimū. Idē quoqꝫ libri eiuſdē ca. ij. nō parū multa dicit: q̄ retuliſſe nō pœniteat. M. inqt, Varro tametſi min⁹ eſt ſuauis eloqo: doctrina tn̄ atqꝫ ſentētijs ita refert⁹ eſt: vt in oī eruditiōe, quā nos ſecularē, illi aūt liberalē vocāt, ſtudioſū rerū tm̄ iſte doceat, quātū ſtudioſum verborū Cicero delectat. Deniqꝫ & ipe Tulli⁹ huic tale teſtimoniū ꝓhibet: vt in libris Academicis dicat eā q̄ ibi verſat̄ diſputationē ſe habuiſſe cū M. Varrone hoīe, inqt, oīm facile acutiſſimo, & ſine vlla dubitatiōe doctiſſimo. Nō ait eloquētiſſimo vel facūdiſſimo: qm̄ reuera in hac facultate

multū ĩpar eſt:ſed oīm,inqt,facile acutiſſimo.Et ĩ eis libris.i.in academicis,vbi cũcta
dubitãda eẽ cõtẽdũt:addidit ſine vlla dubitatiõe acutiſſimo.Profecto de hac re ſic erat
cert⁹:vt auferret dubitationẽ,quã ſolet in oīb⁹adhibere:tãq̃ de hoc vno etiã ꝑ acade=
micoꝝ dubitatione diſputatur⁹ſe academicũ fuiſſet oblit⁹.In prio itẽ li.quũ eiuſdem
Varronis literaria opa ꝑdicaret.Nos,inqt,in nr̃a vrbe peregrinãtes errãteſq; tãq̃ ho=
ſpites tui libri quaſi domũ reduxerũt:vt poſſem⁹aliqñ q,& vbi eſſem⁹ agnoſcere.Tu
ætatẽ patriç,tu deſcriptiões tẽporũ,tu ſacrorũ iura,tu ſacerdotiũ,tu domeſticã,tu
publicã diſciplinã,tu ſediũ,regionũ,locorũ,tu oīm diuinarũ hũanarũq; reꝝ noīa,ge
nera,officia,cãs aperuiſti.Iſte igr̃ vir tã inſignis excellẽtiſq; peritiç.& qd̃ de illo etiã Te
rẽtian⁹ elegãtiſſimo verſiculo breuiter ait:Vir doctiſſim⁹vndecũq; Varro:q tã mul
ta legit:vt ei aliqd ſcribere vacaſſe miremur:tã multa ſcripſit,q̃ multa vix qu ẽq̃ lege
re potuiſſe credam⁹.Hęc Diu⁹Aug.A M.Cicerõe in li.ad Atticũ.xiij. πολυγραφώτα
τοό appellat̃.M.hũc Varronẽ plus habuiſſe doctrinę q̃ eloquẽtię Quintil.etiã teſtat̃.
Ei⁹verba ſunt ex li.x.Terẽti⁹,inqt,Varro vir Romanoꝝ eruditiſſim⁹.Plurios hic li
bros & doctiſſimos cõpoſuit peritiſſim⁹linguę latinę & oīs antiqtatis,& rerũ grçcaꝝ
noſtrarũq;,plus tñ ſciẽtię collaturus q̃ eloquẽtię.Sueto.in vita C.Cęſaris.Cęſar,inqt,
deſtinauit bibliothecas grçcas & latinas,quas maxīas poſſet publicare,data M.Var=
roni cura cõparandarũ ac dirigẽdarũ.Nõ vult⁹ nõ color vn⁹.Hemiſtichiũ eſt Vir=
gilianũ in prin.li.ęnei.vj.quũ aduẽtante Apollinis furore Sibyllę facies mutata ẽ.De Demoſthe=nes.
moſthenes q̃ſi populi robur appellat⁹,eã habuiſſe vim dicendi ꝑdit̃,vt qcqd vellet,id
populo pſuaderet:diſſuaderetq; quicqd nollet.cui⁹noīe cõmemorato(vt ait Valeri⁹)
eloquẽtię cõſummatio audiẽtis aīo oboritur.Demades græc⁹fuit orator:q reip.nau Demades orator.
fragia dixit a ſe tractari.Hic quũ Phociõi diceret:Perdẽt te Atheniẽſes ſi inſaniuerĩt:
te vero rñdit ſi ſani ſint.Demadi ſtatuas Atheniẽſes erexerãt:quas in eius cõtumeliã
deiecerũt:ex eiſq; vaſa cõflauerũt.Author eſt Plutar.in Politicis.De eodẽ idẽ in vita
Demoſthenis copioſi⁹.Hoc tñ de oratiõe Demoſthenis lucernã olẽte iudiciũ,Pytheæ
nõ Demadi aſcribit.Pytheas(inquit)dicere ſolit⁹ tradit̃ orationẽ Demoſthenis lucer
nã olere,exquiſitis curioſe cõmentis,duris ãbitib⁹examuſſim & ad ꝑpendiculũ cõpo=
ſitã.Hoc aũt dictũ quã in partẽ fuerit,idẽ tradit:qui in vita Demoſthenis ad hãc ſcri
bit ſentẽtiã.Nõ facile(inquit)reperiebat̃ q Demoſthenẽ ex tp̃e dicẽtẽ audiſſet:quẽ etiã
ſæpe a populo noīe cõpellatũ quũ ſederet in cõcione aſſurgere noluiſſe ꝯſtabat:niſi rẽ
de qua dictur⁹erat iã antea cogitaſſet.Qd̃ & alij qdã tunc clari viri irridebant:& Py
theas aliqñ inqt Demoſthenis enthymemata lucernã olere.Huic quidẽ nõ ſine amara
cauillatiõe Demoſthenes rñdit:nõ eandẽ ſibi & illi lucernã cõſtare.Tã ꝑtinaciter vigi
labat Demoſthenes,vt ferat̃ dixiſſe,ſe ferre grauiter ſi antelucana opa ab artificib⁹ vĩ
ceret̃.Homo qdã noīe Ferre⁹de furto ſuſpect⁹quũ aduerſario Demoſtheni vigilias &
noctẽ habuerĩ.Lucernã olere ꝓuerbiũ ẽ de re meditata:multoq; ſtudio elucubrata. Lucernã olere.
Iñ factũ:ꝙ ſtudioſi ad lucernã vigilãtes ſoleãt elaborare:ſi qd excudere velint accura
tius.Qd̃ in Demoſthenẽ iactatũ eſſe Eraſm⁹ tradit:ꝙ oĩa ꝑmeditatus domi diceret.
De quo itẽ celebratũ eſt illud eulogiũ:plus olei q̃ vini eũ cõſumpſiſſe.Demoſthenes
(vt ait Plutar.in li.de educandis liberis)ad conſulendũ quũ a populo accerſeret̃,reſti
tit.Non em̃ inſtructus ſum rñdit.Pericles itẽ ad orãdũ a populo ſçpe cõuocatus:im
paratum ſe eſſe dicebat.Eſt aũt nocturnum tẽpus aptius multo & accõmodatius li
terarũ ſtudijs:q̃ diurnũ.Nã vt Diuus Hiero.in epiſtola ad fratres de vigiliarũ ſan Noctu ſtu=dẽdum.
ctitate ſcribit:per diẽ neceſſitudines variæ obſtrepũt:occupationes mentẽ diſtrahũt:
ſenſũ duplex cura diſpergit.Nox quieta,nox ſecreta opportunã ſe ꝑbet orõnib⁹:aptiſ
ſimã vigilãtib⁹:dũ carnalibus occupationib⁹expeditum,collectumq; ſenſum diuinis

conſpectibus ſiſtit. Vigilando item timor omnis excluditur: fiducia naſcitur: mace-
ratur caro: vitia tabeſcunt: charitas roboratur: recedit ſtultitia: prudentia accedit:
mens acuitur: error obtunditur: criminum caput diabolus ſpiritus gladio vulnerat.
Aliaq́ȝ gñis eiuſdem ꝑmulta Diuus Hieronym⁹ de noctis vigilia, atq́ȝ oratione no-
cturna prudẽter memorat. Nocturnũ tẽpus ad capienda conſilia eſſe accõmodatius
Philoſtratus lib. iij. ſcribit. Authore item Ariſtotele. lib. œconomicorum. j. ante lucẽ
ſurgere, ad ſanitatem, & ad curam rei familiaris, & ad ſtudium philoſophię prodeſt
plurimũ. Inde ad Ariſtophanis lucernã & Cleantis lucubrare, prouerbium vſurpa-
tum eſt: quũ ſummo ſtudio, cura ſumma aliquem ſingula penſitare dicim⁹. Aeſchi-
ni etiã &c. Aduerſus Cteſiphõtẽ agitata eſt accuſatio: cuius iudicio nullũ ex publi-
cis fuit illuſtrius, quum ꝓpter oratorũ excellentiam, tum ꝓpter iudicũ magnani-
mitatẽ, qui Demoſthenis aduerſarijs (Cteſiphõti enim Demoſthenes patrocinabat)
per id tẽpus in repu. maxime potẽtibus nequaq̃ gratificati ſunt: ſed ita ꝑclare abſol-
uerũt vt quintã chalculorũ partẽ Aeſchines accuſator non ferret. Hæc ex Plutar. in
vita Demoſthe. Authore. M. Cicerone in libro de Oratore tertio. Aeſchines quũ pro-
pter ignominiã iudicij ceſſiſſet Athenis, & ſe Rhodum cõtuliſſet, rogatus a Rhodijs
legiſſe fertur orationẽ illam egregiam, quam in Cteſiphontem cõtra Demoſthenem
dixerat. Qua perlecta petitũ eſt ab eo poſtridie, vt legeret illam etiam, quæ erat cõtra
a Demoſthene ꝓ Cteſiphonte edita, quã quũ ſuauiſſima & maxima voce legiſſet, ad-
mirantibus omnib⁹: Quanto, inquit, magis admiraremini, ſi audiſſetis ipſum? Ex
quo ſatis ſignificauit, quãtũ eſſet in actione, qui orationẽ eandem, aliam fore putarit
actore mutato. Idem ſcribit Fabius Aemilianus lib. viij. titulo de pronunciatiõe. De-
moſthenem ergo laudat Aeſchines. ſed Politianus hic adhæret ſententiæ eorum qui
Aeſchinem Rhodijs aiunt reſpondiſſe. Quid ſi audiſſetis beluam ipſam ſua lyra re-
ſonantem? In qua ſententia eſt Plinius libro epiſtolarum ſecundo. Hunc exanguẽ Ciceronis laus.
& tritum &c. M. Tullius Cicero quum ſe totum ad imitationem Gręcorum contu-
liſſet: Demoſthenis vim effinxit, copiam Platonis, iucunditatem Iſocratis: vt Quin-
tilianus lib. inſtitutionũ oratoriarum. x. ſcribit. Quem tamen (vt libro vltimo idē
author eſt) & ſuorum homines tẽporum inceſſere audebãt: vt tumidiorem, & Aſia-
num, & redundantẽ, & in petitionibus nimium, & in ſalibus aliquãdo frigidum, &
in compoſitione fractum, exultantem, ac pœne (quod procul abſit) viro molliorem.
Poſtea vero q̃ triumuirali proſcriptione conſumptus eſt: paſſim qui oderant, qui
inuiderant, qui æmulabantur, adulatores etiam, præſentis potentię, non reſponſu-
rum inuaſerunt. Ille tamen qui ieiunus a quibuſdam atq́ȝ aridus habetur, non ali-
ter ab ipſis inimicis male audire: q̃ nimijs floribus & ingenij affluentia potuit. fal-
ſum vtrũq́ȝ: ſed tamen illa mentiendi propior occaſio. Præcipue vero preſſerunt
eum qui videri Atticorum imitatores concupiebant. Hęc manus quaſi quibuſdam
ſacris initiata: vt alienigenam, & virum ſuperſtitioſum, deuinctumq́ȝ illis legibus
inſequebantur. Vnde nunc quoq́ȝ aridi, & exucci, & exangues. Hi ſunt enim qui ſuæ
imbecillitati ſanitatis appellationem (quæ eſt maxime contraria) obtendant: qui quia
clariorē vim eloquentię velut ſolem ferre nõ poſſunt: vmbra magni nõis deliteſcũt.
Hæc Fabius. Cuius item ſunt illa verba ex libro eodem. Tranſeo, inquit, illos qui Ci-
ceroni ac Demoſtheni ne in eloquentia quidem ſatis tribuunt. Quanq̃ neq́ȝ ipſi Cicero-
ni Demoſthenes ſatis videatur eſſe perfectus: quem dormitare interim dicit: nec Ci-
cero Bruto Caluoq́ȝ: qui certe compoſitionẽ illius etiam apud ipſum rep̃hendũt: nec
Aſinio vtriq́ȝ: qui vitia orationis eius etiã inimice plurib⁹ in locis inſequunt. Autho-
re Suetonio Claudi⁹ Cęſar cõpoſuit Cicerõis defenſionẽ aduerſus Aſinij Galli libros

ſatis eruditam. Ruffus (vt ait Iuuenalis Satyra. vij.) toties Ciceronem Allobroga dixit. Eundem appellabat Brutus elumbem, & mollem, Caluus attritum, & exanguem. Caluum Licinium cum. M. Cicerone de eloquentiæ principatu litem habuiſſe Crinitus lib.de poetis lati.ij.ſcribit. Titulis.id eſt laudibus laudum venumeris.In ſtatuis enim virtutis eorum quorum erant ſtatuę,tituli ſcribebãtur.Adhuc,id eſt ad hunc diem.Aſcribi,id eſt dari.Periculum,id eſt experientiam.

Cicero defenſus. Caluus Licinius. L.Brutus.

¶ASCENSIVS.

Omnia percepi.In Virgilio legitur præcepi,ſicq́ ſcripſiſſe Angelum exiſtimo. Siligineus panis ex flore triticeo fit:cum ſint qui ſiliginem tritico deteriorẽ putent. Vindico.ſic antiqui,pro eo nunc vendico ſcribitur,ſicut pro pinna penna. Hi ſunt inuidiæ &c.integer verſus.Periculum tentamẽtum.

FRAN.SYL.

Accepi melius q̃ recepi.Amoris pleniſſimam. vſitatius dixit,q̃ amore pleniſſi. Si per occupationes liceat.i.ſi ſit ei ocium,& non ſit occupatus.Vel,id eſt etiam.

Angelus Politianus Lucio Phoſphoro Pontifici Signino.S.D. XVI.

ACcepta epiſtola tua,ſtatim ad Laurentium cucurri.Expoſui quid optares:grata volũtas,gratus illi tuus animus. Deniq́ ꝑ munere accipit,quod pro munere poſcis. Quam ad eum dediſti epiſtolam, nondũ mihi quidem legendam dedit: Sed tamen vt & doctam laudauit, & amoris erga ſe pleniſſimam: ac ſi per occupationes liceat,reſponſurum ſe tibi vel hodie promiſit. Vale.Florentię.Pridie Idus Maias. M.ccccxci.

ASCENSIVS.

Pro mũere poſcis .i. loco muneris.ſed ſignanda ẽ heroici carminis cauda,epiſtolę nõ magnopere vitanda.Nondum mihi quidez &c. Per hoc ſe a ſecretis illius ĩdicat,vt cui epiſtolas ad ſe datas legendas ſolitus ſit committere.

Caſſandræ literas ad ſe laudat eiuſdem oratoriam philoſophiamq́ commendat.eamq́ videre pariter & audire cupit. Maritũ ſibi correſpõdẽtẽ lr̃is ipſa vt inueniat,ominať feliciter.

Angelus Politian⁹ Caſſandrę Fideli Venetæ,puellę doctiſſimę.S.D. XVII.

ODecus Italiæ virgo, quas dicere grates, Quas ve referre parem: ꝙ etiam honore me tuarum literarum nõ dedignaris! Mira profecto fides:tales proficiſci a fœmina, q̃d autem a fœmina dico! immo vero a puella & virgi-

FRANCIS.S.

O decus Italiæ &cætera. Verſus eſt Virgilian⁹ ex libro.xj. quo Camillam virginem pro Turno cum Troianis pugnãtem celeberrimaz pugnaciſſimamq́ commẽdat. Pythias, id eſt Apollinis ſacerdotes eius reſponſa reddentes, quæ ſic a Pythio Apolline ſunt nuncupatæ, quæ heroico carmine reſponſa ferebãt. Dictus eſt autem Apollo Py

ne potuiſſe.Non igitur iam Muſas,non Sibyllas, non Pythias obiiciant vetuſta nobis ſęcula,nō ſuas Pythagorẹi philoſophantes fœminas,nō Diotimam Socratici,nec Aſpaſiam : ſed nec poetrias illas græca iactent monimenta,Teleſillam,Corinnam,Sappho, Anyten,Erinnen,Praxillam,Cleobulinam,cæteras:credamuſq; facile Romanis iam Lælii & Hortenſii filias, & Corneliam Graccorũ matrem fuiſſe matronas quantumlibet eloquentiſſimas.Scimus hoc profecto: ſcimus nec cum ſexum fuiſſe a natura , tarditatis aut hebetudinis damnatum..Sed enim veterum ſęculorũ talis iſta pene publica laus fuit,vt in quibus etiam viliſſimos ſeruos ad extremũ perueniſſe quondam vel literarum vel philoſophiæ faſtigium reperiam⁹. At vero ætate noſtra , qua pauci quoq; virorum caput altius in literis extulerunt : vnicam te tamen exiſtere puellam, quæ pro lana librum , pro fuſo calamum,ſtylum pro acu tractes:& quæ non cutem ceruſſa,ſed atramento papyrum linas : id vero non magis vſitatum , nec minus rarum aut nouum,q̃ ſi de glacie media naſcantur violę,ſi de niuibus roſę,ſi de pruinis lilia.Qꝫ ſi conatus ipſe pro miraculo iam cernitur,quid de profectu ſtudiorum tanto dicemus? Scribis epiſtolas Caſſandra ſubtiles,acutas,eleganteis,latinas:& q̃q; puellari quadam gratia, virginali quadam ſimplicitate dulciſſimas,tamen etiam mire grauis & cordatas.Orationem quoq; tuam legimus , eruditam, locupletem,ſonoram,illuſtrem,plenamq; lætę indolis.Sed nec extemporalem tibi deeſſe facultatẽ accepimus:quæ magnos etiam oratores aliquando deſtituit. Iam vero in dialecticis implicare nodos inenodabiles,explicare ab aliis nunq̃ ſolutos,

thius (vt ait Macrobius libro Saturnalium pri°) docens Apollinē ſolem eē ἀπὸ τοῦ πύθειν.i.σήπειν, q̄d eſt putrefacere,nunq̃ enim ſine vi calorꝭ fit putrefactio.Hoc tamē eodem authore nomen ex nece draconis deo inditum fuiſſe græci fabulant̄.Latonæ Apollinē Dianāq; parturiēti, Iuno dicit̄ obſtitiſſe. Sꝫ vbi q̄nq; partus effuſus eſt:draconē fert (q̄ πύθων, vocabatur) deoꝝ cunas inuaſiſſe : Apollinēq; in prima īfantia ſagittis beluā cōfeciſſe. Nō ſuas Pythagorei. Vxores ſuas Itali Pythagoræ in diſciplinam certatim dabant; vt quippiaꝫ ex eo (q̄ diuinus eē videbatur) addiſcerent,quas Pythagoricas vocitarūt. vt lib. viij. Laertius meminit. Pythagorę vxor Theano ſucceſſit : vt ait Euſebi⁹ capit. vlt.x.libri.Pythagorici (vt lib. conuiuiorũ ſcd̄o Philelph⁹ meminit) qui Pythagoram ipſum audiuerūt: horũ diſcipuli Py

Pythagorici.

nunq̄ ſoluendos diceris. Pꝛiam vero ſic tenes, vt & defendas acriter quæſtiones ꝓpoſitas, & impugnes vehementer: audeſq; viris cōcurrere virgo, ſic ſcilicet in doctrinarum ſtadio pulcherrimo, vt non ſexus animo, non animus pudoris, non ingenio pudor officiat. Et cum te laudibus nemo non attollat: ſummittis ipſam te, tamen, & temperas: nec minus ad humum modeſte cunctorum de te opinionem, q̄ verecunde virgineos oculos, reuerē terq; deiicis. O qui me igitur ſtatim ſiſtat iſtic, vt faciem virgo tuam caſtiſſimam cōtempler, vt habitum, cultum, geſtumq; mirer, vt dictata inſtillataq; tibi a muſis tuis verba, quaſi ſitientibus auribus perbibam: deniq; vt afflatu inſtinctuq; tuo cō ſummatiſſimus repente poeta euadā: nec me carminibus vincant aut Thracius Orpheus, Aut Linus: huic mater q̄uis, atq; huic pater adſit: Orphi Calliopæa, Lino formoſus Apollo. Mirari equidē antehac Ioannem Picum mirādulum ſolebā: quo nec pulchrior alter mortalium, nec in omnibus (arbitror) doctrinis excellentior. Ecce nunc etiā te Caſſandra, poſt illum protin⁹ cœpi fortaſſe iā cum illo quoq; venerari. Tibi vero tanta incepta Deus optimus maximus ſecundet: & cū receſſeris a parētibus, is auctor cōtingat & cōſors, q ſit iſta virtute nō īdignus: vt q̄ nūc ꝑpemodū ſua ſpōte, naturalis ingenii flāma ſemel emicuit: ita crebris deīceps, aut adiuta flatib⁹, aut enutrita fomitib⁹ effulgeat: vt a nr̄orum hoīm p̄cordiis animoq;, nox omnis, geluq; penitus & languoris in literis & inſcitiæ diſcutiatur. Vale.

thagoræi. Pythagoriſtæ vero, qui alias eius diſciplinam adamarunt extrinſecus. Diotimam. Socrates apud Platonem in Sympoſio de amore diſputās, ita inquit. Vobis o conuiuæ referam ſermonez de amore, quez olim accepi a fatidica mľiere Diotima. quæ & harum rerum perita erat, & alia multa ſapienter intelligebat, & Athenienſibus olim ſacris decennio ante peſtem ꝑactis morbi dilationem dedit. Illa me in amatoria facultate inſtruxit. Quæ igitur illa dixit, conabor vobis ex meipſo ſecundum ea quę inter me & Agathonem conuenerunt, exprimere. Hanc Diotimam cum Socrate diſputaſſe Plato dicit, ac veniſſe ſe Socrates dicit cauſa diſcendi, propter admirabilez eius ſapientiam. Aſpaſiam. Hæc eſt meretrix illa, cuius conſuetudine & tandem connubio Pericles Athenienſis vir eloquentia profecto fulminea, vſus eſt in quam Pythagorę animam migraſſe Lucian⁹ in Dialogo q Gall⁹ īſcribit, memorat. Hanc Plutarchus appellat Alcen, vt ait. A. Gellius capite vndecimo libri. iiij. Hęc fuit ſophiſtria, ac rhetorices magiſtra. Ab Aſpaſia ſeipm multoſq; alios oratores claros, v nūq; græ=

Pythagorei.

Pythagoriſtę.

Diotima.

Aſpaſia.

eorum omnium præſtantiſſimum Periclem Xantippi filium redditos'fuiſſe Socra-
tes apud Platonem in Menexeno dicit, cuius funebrem orationem ibi Socrates Me-
nexeno recitat. Quam Aſpaſiam ob orationem Menexenus non vulgariter admira-
tur. Fuit autem Mileſia genere, Axiochi filia, ad quam Socrates cum diſcipulis non
nunq̃ adibat: cui mulieres in diſciplinam tradebant ij qui ei familiares erant, q̃uis
pudice parum vitam viueret. Siquidem apud eam puellæ quædam alebantur, quæ
Teleſilla. vulgato corpore quæſtum faciebant. Author eſt Plutarchus in vita Periclis. Tele-
ſillam. Teleſillidem Plutarchus appellat, de qua in libro de virtutibus mulierum il-
luſtrium ad hanc ſcribit ſententiam. Eam (inquit) mulierem poeticæ diſciplinæ fu-
iſſe peritam memoriæ proditum eſt. Nãq; nobiliſſimis orta parentibus quum va-
letudine aduerſa laboraret, ab oraculo reſponſum accepit ſtudioſe muſas a ſe colen-
das eſſe, ſi amiſſam valetudinem recipere vellet. Quapropter ipſa deorum pręceptis
obtemperans, omne ſtudium operamq; ad muſicos cantus atq; harmonias cõuer-
tens amiſſam valetudinem breui recepit, atq; ob artis poeticæ diſciplinam plurimũ
apud cæteras mulieres famæ ac laudis conſecuta eſt. De Bleſilla dicere non eſt a p-
Bleſilla. poſito penitus alienum propter nominis cum Teleſilla vicinitatem, diſciplinæq; cõ-
parationem, vel excellentiam potius. De ea igitur. D. Hieronym⁹ in epiſtola ad Pau-
lam conſolatoria ſuper dormitione Bleſillæ filię eius ita ſcribit. Quis (inquit) ſiccis
oculis recordetur viginti annorum adoleſcentulam tam ardenti fide leuaſſe crucis
vexillum, vt magis amiſſam virginitatem, q̃ mariti doleret interitũ? Quis ſine ſin-
gultibus tranſeat orandi inſtantiam, nitorem linguæ, memorię tenacitatem, acumẽ
ingenij? Si græce audiſſes eam loquentem, latine eam neſcire putares. Si in Romanũ
ſonum lingua eius ſe verterat, nihil omnino peregrinus ſermo redolebat. Iam vero
quod in Origene miror, quodq; in illo græcia tota miratur, in paucis non dicã mẽ-
ſibus, ſed diebus, ita hebrææ linguæ vicerat difficultates, vt in dicẽdis canendiſq; pſal-
mis cum matre contenderet. Hæc ille. Quibus ex verbis collige Paulam diſciplinæ
Corinna. non fuiſſe imperitam. Corinna Ouidij amica fuit, de qua & alijs aliorum poetarũ
amicis Apollinaris Sidonius in epiſtola ad Heſperium. Sis (inquit) oppido memi-
nens, q; olim Martia Hortenſio, Terentia Tullio, Calphurnia Plinio, Pudẽtilla Apu-
leio, Ruſticiana Symmacho legentibus meditantibuſq; candelas & candelabra tenue-
re. Certe ſi præter rem oratoriam contubernio fœminarum poeticum ingenium, &
oris tui limam frequentium ſtudiorum cotibus expolitam quereris obtũdi: remi-
niſcere q; ſępe verſum Corinna cum ſuo Naſone compleuit, Leſbia cũ Catullo, Cæ-
ſonia cum Getulico, Argentaria cum Lucano, Cynthia cum Propertio, Delia cum
Tibullo. Erinnæ meminit Plinius capi. octauo lib. triceſimiquarti, cũ Polycleti ope-
ra enumerat. Fecit (inquit) & cicadę monumentum & locuſtę, ſicut carminibus ſu-
is Erinna ſignificat. Propertius lib. ij. cuiuſdam Corinnæ Erinneſq; doctarum me-
minit. Et ſua, inquit, quum antiq̃ committit ſcripta Corinnæ, Carminaq; Erinnes
non putat æqua ſuis. De Sappho paſſim ſcriptum inuenias. Illud tamen memoria
indignum nõ eſt, q; Plutarchus de ea ſcribit; Sappho, inquit, q; pulchra carmina fa-
ceret, tanti ſe faciebat, vt ad diuitem quandã mulierem ſcripſerit. Mortua iacebis,
Cleobulina. nec vlla vnq̃ extabit tui memoria. Cleobulina fuit filia Cleobuli qui vnus fuit in ſa-
pientibus ſeptem, quæ hexametris ænigmata quædam perſcripſit, vt Volaterranus
meminit. De his & reliquis ſcribit Politianus in Nutricijs. Non illi Praxilla ſuos, p̃
doctaq; Noſcis Contulerint, Myrtiſq; modos, non dulcis Agacles, Non Anyte, non q̃
verſus Erinna trecentos Caſtalio ceu melle rigat, non cãdida Myto, Nec Teleſilla fe-
rox, non quæ canit ægida ſæuæ Pallados effuſum crinẽ vittata Corinna. Ab hac Co-

rinna de qua hic intelligit Politianus, amicæ ſuæ nomē fortaſſe mutuatus eſt Oui Mulieres
dius.Illud in tranſcurſu dicendum putauimus:Mulieres duas virili veſte indutas q̄ Platonē
vna cum diſcipulis alijs Platonem audiuiſſe.Laſtheniam Mantineam,& Axiotheaʒ audiuerūt.
Phiaſiam.vt libro tertio ſcribit Diogenes.Eodem authore lib.ſexto,Hipparchia Me Hippar=
trocIis philoſophi ſoror Cratetis Thebani & verba & vitam admirans,nulla proco= chia.
rum excellentia,nullis opibus,nulla nobilitate,nulla pulchritudine,nullis parentuʒ
minis moueri potuit deterreriq;,vt ab eo diſcederet. Philoſophorum ergo numero
aſcripta ſcripſit tragœdias altiſſimo philoſophiæ ſtylo. De Proba eiuſq; centonibus
poſtea dicemus.Apud Salluſtium in Catilina Sempronia græcis literis atq; latinis
docta verſus faciebat. Apud Euſebium in annalibus Cornificia Cornificij poetæ ſo=
ror inſignia ſcripſit epigrammata.Leontium meretrix,quā diſcipulus Epicuri Me= Cornificia.
trodorus amauit,aduerſus eloquentiſſimum Theophraſtum ſcripſit,ſcito quidem Leontium.
illa ſermone & attico,vt ait Cicero libro de natura deorum primo. De qua Plinius
in procemio operis totius. Cernimus,inquit,aduerſus Theophraſtum ſcripſiſſe eti
am fœminam.Lucianus in Eunucho præter Aſpaſiā & Diotimam appellat Thar=
galiam,quæ in ſtudijs philoſophiæ operam non perdiderit.Eam Plutarchus in vi=
ta Periclis Targelliam appellat, eamque dicendi ſuauitate commendat. Plinius li=
bro epiſtolarum primo Pompeii Saturnini vxorem ita doctam fuiſſe dicit, vt quū
epiſtolas eius legeret,Plautum vel Terentium metro ſolutum legi a ſe crederet.Au
thore Plutarcho in libro de liberis educādis,Eurydice illyrica facta anus literas edi=
dicit,vt filios pubeſcentes erudiret.Ruth,Heſter,& Iudith, in ſacris voluminibus
nomina indiderunt.Cerelia ſtudio philoſophiæ flagrauit,vt ait. M. Cicero ad Atti=
cum libro epiſtolaruʒ.xiij. Cleopatra regina authore Philoſtrato in vitis ſophiſta
rum,orationis amorem in delicijs habens,cum Philoſtrato Aegyptio philoſopha=
batur.Vari poetę vxorem fuiſſe doctiſſimaʒ Seruius ſcribit. Virgili⁹ de Lydia ſua.
Non vlla,inquit,puella doctior in terris fuit ac formoſior. Caſſiæ cuiuſdam Seue=
rę artis oratorię peritæ meminit Plutarchus in libello de diſcrimine adulatoris &
amici.Eodem authore in libro de pręceptis connubialibus Aganice Hegetoris Theſ=
ſali filia aſtrologię perita,ſolis & lune defectiones prędicebat.Quum alij multi,ſed p̄
cipue Pericles,vt in eius vita idem ait,impulſu populi Athenienſis Cimonem accu
ſaturi eſſent.Elpenice in cauſa capitali fratrem Cimonem defendit. Ante accuſationē
Pericles ſubridens.O Elpenice,inquit,anus es,magis q̄ res tantas efficere poſſis.Ad
huius orationem Pericles ſe colligens, repudiata accuſatione ex omnibus accuſato=
ribus minime Cimoni infeſtus diſceſſit.Authore Apiano libro Pandectarum tertio
cauſas orabat,magiſtratuſq; inquietabat.Iam Lælij &c. Cornelia Africani maioris
ſoror Graccorum mater epiſtolas reliquit ſcriptas elegantiſſime,vnde & filiorū flu=
xit eloquentia.in Liciniorum familia,Læliorum,Mutiorum,Scipionum tam fœ=
minæ q̄ mares erant eloquentes. Ciceronis verba ex libro de claris oratoribus huc
aſcribo.Magni (inquit) intereſt quos quiſq; audiat cottidie domi; quibuſcū loquať
a puero,quemadmodum patres pædagogi,matres etiam loquantur. Legimus epi=
ſtolas Corneliæ matris Graccorum,apparet filios nō tam in gremio educatos,q̄ in
ſermone matris.Auditus eſt nobis Læliæ Caij filiæ ſæpe ſermo,ergo illā patris ele= Cornelia.
gantia tinctam vidimus,& filias eius Mutias ambas,quarum ſermo mihi fuit no= Graccorū
tus,& neptes Licinias,quas nos quidem ambas, hanc vero Scipionis etiam tu Bru mater.
te credo aliquando audiuiſti loquentem. Ego vero hanc lubenter (inquit Brutus)
& eo lubentius q;.L.Craſſi erat filia.Quintilianus lib.inſtitutionum oratoriarum
primo huic rei ſubſcribit.Graccorum (inquit) eloquentiæ multum contuliſſe acce

pimus Corneliam matrem,cuius doctiſſimus ſermo in poſteros quoqꝫ eſt epiſto=
lis traditus.Et Lęlij filia reddidiſſe in loquendo paternam eloquentiam elegantiorē
dicitur.Et.Q.Hortenſij filię oratio apud triũuiros habita legitur non tantũ in ſe=
Hortenſia. xus honorem.Hortenſij Oratoris filia fuit Hortenſia , cuius de eloquentia ita ſcri=
bit Valerius lib.octauo,titulo Quę mulieres apud magiſtratꝰ cauſas egerint. Hor
tenſia (inquit) Q.Hortenſij filia quum ordo matronarum graui tributo a triũui=
ris eſſet oneratus,nec quiſq̃ virorum patrocinium eis accommodare auderet,cau=
ſam fœminarũ apđ triũuiros & ꝓſtãter & feliciter egit.Rep̄ſentata enĩ patris facũdia
impetrauit,vt maior pars imperatæ pecuniæ his remitteretur.De fœminarũ alia=
rum actione cauſarum exempla.ſcribit Valerius . Hanc vero de Hortenſia hiſtoriã
& orationem Appianus lib.de bellis ciuilibus quarto ſcribit opulentius.Viliſſimos
ſeruos.Non pauci homines qui ſeruitutem ſeruierunt,ad alta honoris & diſciplinę
Viri illuſtres q ſeruitutē ſeruierunt. culmina aſcenderunt,vt apud Suetonium in lib.de illuſtribus grammaticis Aure=
lius Opilius grammaticus,rhetor,philoſophus,Epicurei cuiuſdam fuit libertus.
Lenęus Pompeio Magno ſeruiuit,qui Salluſtium Satyra lacerauit,propterea ꝙ de
Pompeio honorifice parum ſcripſerat.Q.Cæcilius Attici Satrij equitis Ro.libertus
ex tempore latine diſputaſſe primus dicitur,primuſqꝫ Virgilium alioſqꝫ nouos poe
tas perlegere cœpiſſe. Scriboniꝰ Aphrodiſeus Orbilij ſeruus & diſcipulus de ortho=
graphia ſcripſit.C.Iulius Higinus Auguſti fuit libertus,quem propter multiplicē
doctrinam Polyhiſtorem appellarunt.Rhemnius item Palæmon,qui inter grãma=
ticos ætatis ſuæ principem locum tenuit,ſeruitutem (vt antiqui dixerũt) ſeruiuit.
Apud.A.Gellium Tyro Ciceronis libertus raris diſciplinæ titulis cumulatur.Idem
capit.duodeuiceſimo libri ſecundi,& Macrobius lib.Saturnaliũ primo multos enu
merant non incelebres philoſophos,qui ſeruitutis iugũ ſubiuerint,vt Phædonem
ex cohorte ſocratica, cuius nomini diuinum illum de immortalitate animi librum
Plato nuncuparit , vt Epictetum,vt Diogenem Cynicum . Aeſopus item Phrygi=
us fabularum ſcriptor ſeruitutis non fuit exors . Cæruſſam eſſe medicamentum
Cęruſſa. quoddam,quo vultui,collo,capillis candorem vetulæ inducere ſolent, in commenta
rio in Auſonij Griphon ſcribimus. Cordatas,id eſt prudentes.Authore.M.Tullio
Cordatus. in lib.Tuſculanarum quæſtionum primo,nõnullis animus cor ipſum videtur,ex
quo excordes,vecordes,concordeſqꝫ dicuntur.Et Naſica ille prudens bis conſul,Cor
culum appellatus eſt,& egregie cordatus homo Catus Aelius Sextus.Magnos etiã
Qui inter dicendum defecerunt oratores deſtituit.Theophraſtus is cui ob eloquentiam diuinam nomen Ariſtote=
les indidit,ac philoſophus omnium ſuæ ætatis doctiſſimus,verba pauca ad popu=
lum Athenienſem facturus, deturbata verecundia obticuit . Idem hoc Demoſtheni
apud Philippum regem verba facienti euenit, vt ex Gellianis libri octaui capitibus
didicimus.Hoc idem Crinitus capite tertio quinti libri memoriæ tradit. Demoſthe
nem in dicendo ex tempore fuiſſe timidum,illo probat Plutarchus in vita eiuſdem,
ꝙ Demades orator ſępe ex tempore aſſurgens Demoſtheni indigẽti opitulatus eſt,
Demoſthenes autem illi nunq̃. Demoſthenem item ſuperari plerunqꝫ creditũ eſſe
Plutarchus in Politicis ſcribit , quoniam nactus occaſionem differre , q̃ ex tempo=
re reſpondere malebat . Alcibiadem pręterea authore eodem memorat Theophra=
ſtus inter orandum quęrere ſolitum nõ modo quæ diceret , ſed etiam quo dictionis
genere,quo deniqꝫ modo ea ſibi eſſent dicenda.Vnde ſępenumero hæſitare rebus,& ti
tubare in ipſo orationis curſu deprehẽſus eſt.Eam ob rem Pericles,cuius in labris
Pitho ſeſſitauiſſe dicebatur,prius q̃ orſus eſſet orationem,precari & vota facere con
ſueuerat,ne verbum vllum ſibi in mentem veniret, quod a rebus ipſis videri poſſet

paulo alienius. Quocirca præcipit idem Plutarchus in libro de liberis educãdis, ne pueri dicant ex tempore cauendum eſſe. Quod enim incõſulto ac temere dictũ factũ ve ſit, id pulchrum eſſe nequit. Vtq; in prouerbio eſt, Difficilia honeſta ſunt. nulla enim eſt orationis extemporariæ grauitas, nullus finis exordio cohæret, ab ea non abeſt mutiloquentia vagans ac diſpalabunda. Audeſq; viris concurrere virgo. Hemiſtichium eſt Virgilianum in primo Aenei. lib. de Pentheſilea Amazone Troianis ſuppetias ferente: quæ vt Hectoris mortem vlciſceretur, cum Græcis pugnauit. In doctrinarũ ſtadio. i. in ſcholis, in ludo literario. Nec me carminibus &c. Verſus ſunt Virgi. ex Aeglo. iiij. Orpheus Oeagri & Calliopes filius muſic⁹ & poeta inter grecos nominatiſſimus, de quo lib. v. Diodorus ſcribit. Linus item ex muſa Vrania & Mercurio, vel (vt placet aliis) Apolline natus citharam inueniſſe primus, atq; multa ſcripſiſſe perhibetur. Receſſeris a parentibus. i. nupſeris. Orpheus.

ASCENSIVS.

O decus Italiæ &c. Quia ad poetriam ſcribit virginem Venetam, ſæpicule poetarũ aduocat verſiculos. Et puellæ ſic bene p̃catur vt illi⁹ amore captus videri poſſit.

Miſcellanea impenſe laudat. Calderinum Domitium tã grauiter a Politiano reprehenſum rep̃hendi non debere excuſat.

Iacobus Antiquarius Angelo Politiano. S. D. XVIII.

PErgens nuper, ex vitæ inſtituto, ad ſcribarum Mediolanenſium decuriam, compluris adoleſcentes, qui ibi verſantur, remiſſo aliquantiſper Principis negocio, certatim intentos offendi ad legendum diſpertitum, quem in manibus habebant, inter ſe librum. Roganti, quidnam operis noui emerſiſſet: Miſcellanea inquiunt Politiani. Conſcendo, ac inter eos ſedeo. Tum vna incipio auidiſſime legere. Quippe delector ingeniis ætatis noſtræ, quæ non ſolum mãca non ſit, ſed iam plane in Romanæ antiquitatis veſtigia abeat. Verum cum parum temporis impendere liceret: ex bibliopolæ taberna codicẽ requiro. Affertur a puero meo: ſtatim cum domi eſſem eum intentius euoluo: In primis verbis, immo in ipa ĩſcriptiõe, q̃ ĩ Laurẽtii Medicis noĩe liber appuerit, anim⁹ valde cœpit delectari. Tum

F.S. Scribas p̱prio noĩe ãtiquí & librarios & poetas vocabant: at nunc dicunt̃ ſcribę librarij, qui rationes publicas ſcribunt in tabulis. Author ẽ Sextus Pompeius. Decuriam, id eſt collegiũ vel multitudinẽ. Eſt autẽ Decuria, turma vbi ſunt eqtes triginta duo, cui qui p̃eſt Decurio appellat̃, vt Vegeti⁹ ait capite tertiodecio libri de re militari ſcdi. Puero. i. famlo q̃ me ſeq̃bat̃ comes. Excurro. curſim lego. Sugillare, carpere, reprehẽſionibus obſcurare maculareq;. Eſt enim ſugillare p̃cuſſu carnẽ liuidã facere. Nollẽ cũ Do= Decuria.

ipſa prȩfatio multam literis ſpem oſtendere, ſpe-
cimenq́ quoddam pulcherrimum prȩ ſe ferre vi-
ſa eſt. Capita ſubinde libri excurro. Vbiq́ ſumma
eruditio, vbiq́ faſtidii expultrix blanditur varie-
tas. Et quod plurimum ingenii ac laboris poſtu-
lauit, tot tantorumq́ auctorũ teſtimonio res agi-
tur, vt quicq́ ſugillare aliquid ex iſtis lucubra-
tionibus tuis tẽtauerit, canis latrator haberi poſ-
ſit, non demorſor. Nollem cum Domitio tã lar-
ua, quando olim inter mortales deſiit eſſe, pe-
dem te ſæpius conferre. Iuuit enim quantum po-
tuit rem literariam. Inter primos ſitum & pulue-
rem veteribus excutere ſtuduit: politiora in dies
Politiani æmulatione vel exemplo præſtiturus, ſi
vixiſſet. Non tamen aliter eum abs te peti arbi-
tror, q̃ primi pili hominem. Mors illum (vt ſcis)
immatura prȩripuit, emendaturum fortaſſe, ſi qd
inconſideratius exciderat. Satius eſt (vt tu inq̄s)
candidatum, vt autem ego, philoſophiæ virum
conſularem, aliorũ errata notatis locis coargue-
re, nomini autem parcere. Verum in hanc ipſam
ſententiam ambiguus tendo. Quia pugnis aerem
creditur verberare. aut commentitia nugamenta
ſectari: extantem qui nullum habet, in quem ſuſ-
cepta videatur oratio. In hac tamen opinionis
ambiguitate vacillantem, certum in ea parte me
eſſe ſentio: qui prodeſſe voluerunt, diem capitis
illis dicendum non eſſe. Fuit inter nos Domitiꝰ,
& monimenta reliquit famæ non pœnitendæ. Te
æternitas manet. Sincipitio capillo eam ꝓhendi-
ſti. Cupio, & pro humano iure abs te peto: vt cum
in his Miſcellaneis quæ edidiſti, centurionem te
eſſe volueris, iam in reliquo opere, quod inter ma-
nus (vt arbitror) multiplex & eruditum eſt, tri-

Mortuis nõ eſſe maledicendũ.

mitio &c. Chilo Lacedȩmoniꝰ apd̄ Laertium mortuo non eſſe maledicendū ꝓcipit. Nec enim ſe tutari nec iniuriã reponere põt. Plutarchꝰ in vita Solonis. Illa, inquit, Solonis lex laudatur prȩcipue, quȩ prohibet ĩ defunctos maledicta cõ ijcere. Nam & pium eſt eos ſacros ducere, qui a vita diſceſſerint: & iuſtum ijs qui eſſe deſierint, abſtinere, & ciuile, inimicitiarum aliquãdo modũ ſtatuere: nec in infinitũ progredi ſinere. In viuum autem ſi quis ſacris ĩ locis, vel in iudicio, vel apud magr̃atꝰ aut ĩ certaminum ſpectaculo, maledictis eſſet inuectus, is priuatim illi tres drachmas ærario duas alias ſoluere cogebatur. Nuſq̃ enim iram continere, ĩperiti hominis ẽ atq́ intemperantis, vbiq́ vero difficillimum, qbuſdam etiam impoſſibile eſſe videtur. In ferendis autem legibus poſſibilitatis atq́ faculta

bunum:aut plane poſitis caſtris legatum te facias &
imperatorem. Nam quibus centum capita placue-
rint,ii longe maiore numero delectabuntur. Idibus
Nouemb.M.cccclxxxix.

tis rationē habe
re decet. Hæc ni-
le. Vti ergo nul-
la eſt homini ro
buſto,imbellem
ſi violauerit glo
ria,ita nulla futura eſt laus hominis eius,qui cinefactū & cadauerosum lacerarit.
Nec mihi dubio procul videtur eſſe immanius facinus illud L. Syllæ, qui C. Ma-
rij in gremio matris,id eſt terræ quieſcentis oſſa effodi iuſſit, q̃ iſtorum hominum
qui e beatis ſedibus animas abſtrahere conantur,tum quum famam eorum clariſſi
mam obſcurant. Ne igitur mortuorum manes inceſſamus. quin potius immo eis
iuſta perſoluam⁹:qua in re tertiam iuſtitię partem Plato aſſignauit. Nec velim ma
nibus tuis Politiane detractum iri,ſed alios tantum moneo,qui mortuis maledice
re temperent. Sed de hac re hactenus. Laruā pro anima poſuit. Apuleius tamen in Larua.
lib. de deo Socratis,Laruas,manes,& lemures ita diſtinguit:vt ſint lemures vetere Lemures.
lingua animę vinculis corporis ſolutę,quę ſcilicet vitæ munus expleuerunt: quod Manes.
vocabulum eſt generale,animis conueniens omnibus. Ex hiſce lemuribus qui poſte
rorum ſuorum curam ſortitus,pacato & quieto numine domum poſſidet: lar dici
tur familiaris. Qui vero propter aduerſa vitæ merita vitiaq; nullis bonis ſedib⁹ re
cipitur,ſed interuagatione ceu exilio quodam punitur:inane terriculamentum bo-
nis eſt:noxium malis:hunc pleriq; laruam appellant. Quum vero incertum eſt quę
cuiq; eorum ſortitio euenerit, vtrumq; lar ſit an larua:nomine manem deum nun
cupant,ac honoris gratia nomen dei additū eſt. Inter primos,id eſt ex primis. Vete-
ribus excutere. Veteres enim ſcriptores,magna ex parte a iuuentute in manus non
ſumebantur,anteq̃ Domitius eos enarraret,ideo ſitu & puluere obſiti erant. Præ-
ſtaturus inuenio dici ſæpius q̃ præſtiturus. Primi pili hominem.i. primipilarem
& principem:vt ſit a bellica re ad literariam facta traductio. Eſt autem pilum a per- Pilum.
imendo quaſi perillum (vt Varroni, in lib. de lingua latina primo placet) appellatū.
Miſſilia quibus vtitur pedeſtris exercitus,pila dicuntur, vt Vegetius capi. xx. libri
primi de re militari ſcribit,quæ ſubtili ferro ac trigono pręfixa dicit. De quibus alij Pugnis ae
non pauci ſcribunt. Candidatum &c. Conſularis viri q̃ candidati maior multo rem verbe
dignitas eſt. Pugnis aerem verberare dicuntur ij qui aliquid fruſtra conātur, quiq; rare.
multa verborum turba ſuperfluentes commentitia dicunt & inania. Si quis igitur
eius nomen in quem ſcribit,ſupprimeret:anilia effutire putaretur. Vacillantem. du
bium.a vacua naui & vocabulum & metaphora facta ſunt. Diē capitis dicere, eſt ca
pitali crimine accuſare. Eſt aūt capitale crimen quod capite.i. vita expiandū eſt. Sin-
cipitio capillo eam prehendiſti. Alludit ad deę Occaſionis ſimulachrum, de quo per-
bellum eſt illud Auſonij epigrāma. Sum dea quę rara,& paucis Occaſio nota. Quid Occaſio.
rotulę inſiſtis? ſtare loco neq̃o. Quid talaria habes? volucris ſum. Mercuriuſq; For
tunare ſolet. tardo ego quum volui. Crine tegis faciem? cognoſci nolo. ſed heus tu Oc
cipiti caluo es. ne tenear fugiens. Quæ tibi iuncta comes? dicat tibi. dic rogo quæ ſis.
Sum dea,cui nomen nec Cicero ipſe dedit. Sum dea:quę facti nō factiq; exigo pœnas.
Nempe vt pœniteat,ſic Metanœa vocor. Tu modo dic quid agat tecum. ſiquādo vo-
laui, Hęc manet. hanc retinent quos ego præterij. Tu quoq; dum rogitas, dū percun
ctando moraris, Elapſam dices me tibi de manibus. Ad hoc ſimulachrū tendit illud
Catonis. Frōte capillata poſt hæc occaſio calua eſt. Capitis pars q̃ capillis intecta eſt,
calua appellaт̃. cuius pars prior eſt ſinciput:cui cerebrū ſubditum eſt:poſterior oc- Calua.

cipuт,quod eſt inane:media inter vtrunq; vertex. Sincipitio ergo capillo eam prehẽdiſti,id eſt quum ſe obtulit occaſio. ASCEN.
Specimen,id eſt vt dicunt approbamentum & indicium:vt apud Virg. Tale dabit ſpecimen. Nollem cum Domitio &c. de Calderino loquitur. monet autẽ humane & recte:nam nimius in eo præſertim defuncto ſugillando viſus eſt. Cẽturionẽ. propter centuriam iam editam. Tribunũ. non inepte forte Chiliarchum dixeris loco illius.

F. S. Iſti.i. tuo. Obſtreperet. i. reluctaret, ↄtraria eſſet. Cẽſoris &c.i. quũ de Domitij ſtudijs ego cẽſui iudicauiq;. qđ iudiciũ multis eſt odioſum. Conuenire mihi tecum neceſſe eſt.i. vt iiſdem ſim⁹ voluntatib⁹. Ambitu honorum.i. magiſtratuũ & ſacerdotiorũ cupiditate. Ocioſus, id eſt literarum ſtudioſus. Virgula.i. caſtigatione. Quintilianus lib. primo de ſcribẽdi iudicio ſcribẽs. Quo (inquit) ita ſunt ſeuero vſi veteres grãmatici vt non verſus modo cenſoria quadam virgula notarẽt. Afferet.i. defendet, aut liberabitur. Gallinę filius albę. Iuuenalis eſt,puerbiũ in homines fatali quadã felicitate ac fauſto ſidere natos. Ra

Gallinæ filius albę ꝓuerbiũ vñ

Laudationem ſui ab Antiquarij humanitate profectã dicit. Qđ Domitium reprehenderit,cauſam tutatur ſuam.

Angel⁹ Poli. Iacobo Antiquario ſuo.S.D. XIX.

VTinam quas in me confers epiſtola tua laudes,ita veras eſſe,nec ab hũanitate magis q̃ a iudicio profectas, aliis mihiq; perſuaderes:vt ego ſtatim de hac ipſa epiſtola tua,iudicium grauiſſimũ Laurentii Medicis agnoui. Nam cũ tibi ille ſummus hominũ in omni vſu,plurimum ſermonibus tuis deferat:tum ſe videre ait neminẽ, cui tu literis,probitate,prudẽtiaq; concedas. Crederẽ vero facile, quæ ſic ex animo,quaſiq; dicã vero vultu de me ſcribis: ac propriis omnino laudibus fauerẽ: niſi teſtimonio iſti,pręter conſcientiam meam,fama quoq; ipſa publice in oẽs tuę humanitatis obſtreperet. Quare totam equidem ſic accipio laudationem: non vt illam meis meritis:ſed vt tuis moribus aſſignẽ:tanto plus tibi me debere ſentiẽs,quãto ipſe minus mihi debebã. Quod autẽ ad Miſcellanea noſtra attinet,aut ego fallor,aut nihil in eis ęque fructuoſum,q̃ libertas illa & ſimplicitas,incauta fortaſſe,ſed & ingenua tñ:ac ſi minus a prudentia,certe a charitate profecta cõmuniũ ſtudiorũ: q̃ prima videlicet in huius ſęculi ſcriptorib⁹ deſideratᷣ. Nam ꝙ me pedem cõferre cũ Domitio nolles, equidẽ quid ſpectes intellego:nec ego non aliqd iſtiuſmodi iam tũ videbã,cũ ꝑſonã mihi illã cenſoris odioſiſſimã imponebam:diligẽtiaq; poene improbã, iactationi verborũ, cantilenæq; cuilibet expoſitã neglectis cautionibus.

affectans,ad ſarcienda literarum damna ſolertiã omnẽ pro virili parte dirigebã. Semper aũt ſum veritus:quã deniq; in partẽ meũ tale conſilium,nõ dico ab obtrectatoribus raperet̃, ſed a prudẽtiſſimis etiã hominibus iiſdẽq; cautiſſimis acciperetur. Qꝫq̃ aũt omnino,vt cõuenire mihi tecũ.i.cũ viro amiciſſimo doctiſſimoq; neceſſe eſt:tñ quia ſuo cuiq; corde quędam peruidẽtur,dicã ad ea nõnihil,quę mihi in hac epiſtolæ tuę parte ſapiẽter obiicis & amice. Cũ mortuo negas quaſi cũ larua decertandũ. Mihi vero cõtra videri ſolet:etenim qđ aduerſus mortuos ꝓnunciamus,pro vero accipi tã ſolet q̃ debet:vt itẽ quod aduerſus viuẽteis,plerũq; odii vel inuidię ſuſpicione laborat. At iuuit ille rẽ literariã: quis neget? An non iſto noĩe ſic a me laudat̃,vt a nemine magis, & quidẽ in eadẽ ipſa pagina,qua & reprehẽditur? Sed erat inquies emẽdaturus ea ſi diutius vixiſſet. Qui ſciã vero iſtuc? An vſquequaq; de ingeniorũ ꝓfectu bene ſperare eſt?aut nõ huius ipſi⁹ poſtrema quæq; mẽdoſiora?Quid ꝙ futur⁹ indies ambitu honorum min⁹ ocioſus,opinione quoq; ſui magis inflat⁹? Sed fac emẽdaturũ fuiſſe,Nũ igitur ob id inter ſcriptores omneis,vnus a cenſoria virgula Domitius aſſeretur?vnus erit iſte(ſi diis placet)Gallinæ filius albę?Iam cur diſſimulari quoq; nomẽ oporteat,cuius in auctoritate venenũ ſi quod eſt ipſius cõmentariorum,velut anguis in hærba deliteſcat?Ego vero ſic Domitium ſtudioſis,quaſi foueam viatoribus oſtendo.Nec autem obliuiſci videor humanitatis: Quin potius(vt iam nõ ſperare modo,ſed etiam explorate videor iudicare poſſe) melius aliquanto de vita merebor cenſura iſta mea,q̃ forſan alius indulgentia. Adde,ꝙ illuſtribus factũ id quoq; exemplis: niſi cui tamẽ leuis eſt auctor Horati⁹,Ennium,Plautũ,

tio ex eo ꝑfecta eſt:quod Pli.ca. vlt.li.xv.ſcribit. De lauro em̃ loquens,Sed & (inquit) circa diuũ Auguſtum euẽta eius digna memoratu. Nãq; Liuiæ Druſillæ (q̃ poſtea Auguſta matrimonij nomen accepit) quum pacta eſſet illa Cęſari:gallinam conſpicui candoris ſedenti aqla ex alto abiecit in gremium illęſam. Intrepidæ miranti acceſſit miraculũ, quoniam teneret roſtro laureum ramũ honuſtũ ſuis baccis. Conſeruari alitẽ & ſobolem iuſſere aruſpices, ramũq; euꝫ ſeri,ac ritecuſtodiri. Quodq; factumeſt in villa Cęſarumfluuio Tyberini impoſita iuxta nonũ lapidem,Flaminia via, quæ ob id vocat̃ ad gallinas: mireq; ſylua prouenit. Ex ea triumphans poſtea Cęſar laurum in manu tenuit,coronamq; in capite geſſit, ac

Lauri & Gallinæ mota delatio.

Lucilium,Doſſennium,totamqꝫ illam cohortē poe-
tarum veterum ſemel iugulans,& quidem reclamā-
te populo.Quid?non in Senecam quoqꝫ Aulus Gel-
lius magna libertate verborum incurrit?Non eun-
dem Quintilianus atro notat calculo? Nō Marino
Ptolemæus diem dicit,Eratoſtheni Strabo, Theſſa-
lo Galenus,Hermagoræ Cicero?Non omnes deniqꝫ
philoſophorum ſcholę maxime cū prioribus digla-
diant?Nec cuiuſꝗ̃ ſane parcit nomini:dū pro ſe qſqꝫ
certat publico bono.Sed iſta inquies grauiora.Fate-
or.At idē cur non liceat in leuioribus? Certe Plato
phorū princeps:etiā ſine pręfatione honoris nugari
dicit Æſchylum tragœdiæ ſummū(ſi quidē Ariſto-
phani credamus) auctorē,ꝙ in leuicula re diſſenſe-
rit ab Homero.Nec ego tamē cauſam Domitii dā-
naui totam:ſed vt iam decuriatus hoīem,ſic ipſum
neutiꝗ̃ neglegēter expendi critica lance: diſſimula-
turus in plenū, ſi nō aliquo certe habēdum numero
credidiſſem. Et videbat ita mihi rectū ſane tum cū
illa meditabar.Qui tñ idem facile iam libēterqꝫ mu-
to factū te diſſentiēte:cuius mihi protin⁹ vt debet,
etiam ꝓ magnis rōnibus eſt auctoritas.Cęterū quo-
niā de eo nobis integrū nō eſt, vbiqꝫ diuulgatis exē-
plaribus,& quidem pluribus,ꝗ̃ vt vllo modo retexi
queāt:velim tu tibi de cętero, ſecundū reliquū can-
dorē tuū, contrarias parteis in mei gratiam ſumas:
& vt hō doctus,homini nō indoctiſſimo fauens, elo-
quētiæ tuę blanditiis impetres,vt hāc aduerſus Do-
mitium(qñ ita vis)pugnā,tam cęteris videar nō ab
inſectādi ſtudio ꝓteruiter aut maleuole, ꝗ̃ me ſcio
a certo ſenſu & vero,ſimpliciter & ſedulo ſuſcepiſ-
ſe. Quod ſi feceris,maximo mihi fueris inuitamen-
to ad cætera quoqꝫ edenda,quæ domi cottidie:nec,
(vt quidem ſpero) minus elaborata proximis, ex-

deinde impera-
tores Cęſares cū
cti. Traditusqꝫ
mos eſt ramos,
quos tenuerūt,
ſerēdi. Obſerua
tū eſſe ſub cuiuſ
qꝫ Cęſaris obitū
arborem ab ipſo
inſtitutam elan
guiſſe,ac vltimo
Neronis anno
ſyluā totam cū
gallinis omnib⁹
īterijſſe, Sueto.
in vita Galbę im
peratoris mēo-
rat.Iuni⁹tamen
Columella libro
nono gallinas al
bas villico emen
das non eſſe pro
pterea cenſet, ꝙ
fere ſint molles,
minus viuaces,
ꝗ̃ fœcundæ non
facile reperian-
tur. Sunt item
conſpicuæ,pro-
pter ꝗ̃ inſigne cā
doris ab accipe-
trib⁹ & aquilis
ſępius abripiū-
tur. rubicūdas
vel fuſcæ plumę
nigriſqꝫ pennis
probat magis.
Cuius in autho
ritate &c. id eſt,
quia multa eius
eſt apud mul-
tos authoritas:
quę perperā di-
xit, ꝓinde vt ve-
ra credentur.
Anguis in hær-
ba latet. prouer

Anguis in
hærba la-
tet. ꝓuerb.

cuduntur. Vale. Ioannes Picus Mirandula, nullius homo magis q̄ ſui ſimillimus, ſalutem tibi a me, ſuo quoq; nomine iuſſit adſcribi. Florentię. Pridie Calē. Decem. M.cccclxxxix.

bium eſt in eas res quę foris ap parēt pulchræ, ſuaues, amœ= nę, delectabiles, aliquid tamen intus habēt no= cumenti. Quale eſt illud Ouidianum. Latent ſub melle venena. Virgilius in bucoli cis. Qui legitis flores & humi naſcentia fraga: Frigidus, o pueri fugite hinc, latet an guis in hærba. Anguibus enim in hærba latentibus multos periſſe obſeruatum eſt: vt Opheltem, vt Eurydicen. Horatius libro epiſtolarum ſecundo indignans poetas antiquos omnes fieri plurimi, ſuos vero æquales vel doctiſſimos negligi, inquit. En= nius & ſapiens, & fortis. & alter Homerus, Vt critici dicunt, leuiter curare videtur Quo promiſſa cadant, & ſopnia Pythagorea. &c. De Dorſenino & Plau. ſubdit. Aſpi= ce, Plautus Quo pacto partes tutetur amantis ephebi, Vt patris attenti, lenonis vt inſidioſi, Quantus Dorſenin⁹ edacibus in paraſitis, Q̄ non aſtricto percurrat pul= pita ſocco. Ambiguum eſſe dicit Landinus laudet ne an vituperet Plautum & Dor ſeninum, ſed mihi profecto vituperare videtur, quoniam ſubiungit hoſce poetas lu cri gratia non honoris componere: ideo quo cadant comœdiæ non curare. Geſtit em̄ (inquit) nūmum in loculos demittere, poſthac Secur⁹ cadat, an recto ſtet fabula ta= lo. niſi de Dorſenino tantum intelligit. De Lucilio in lib. Satyrarum primo ſcribens Lucilius. Horatius, Nam fuit (inquit) hoc vitioſus: in hora ſæpe ducentos, Vt magnum, ver= ſus dictabat ſtans pede in vno, Quum flueret lutulentus, erat q̄d tollere velles, Gar rulus, atq; piger ſcribendi ferre laborem Scribēdi recte. De Lucilio Quintilian⁹ non tacuit. Cuius verba ſunt ex libro decimo. Satyra, inquit, tota noſtra eſt. In qua pri= mus inſignem laudem adeptus eſt Lucilius: qui quoſdam ita deditos ſibi adhuc ha= bet amatores: vt eum non eiuſdē modo operis authoribus, ſed omnibus poetis prę= ferre non dubitent. Ego quantū ab illis, tantum ab Horatio diſſentio: qui Lucilium fluere lutulentū, & eſſe aliquid quod tollere poſſis putat. Nam eruditio in eo mira & libertas, atq; inde acerbitas & abunde ſalis. Alia permulta ſcribit Politianus in prę= lectione in Perſium. Præterea Cicero libro Tuſculanarum quæſtionū tertio, tradit egregium poetam Ennium ab Euphorionis cantoribus contemni. Senecam quoq;. &c. Senecas fuiſſe duos multi putāt, alterum tragicum, alterū philoſophum. de quo hic dicitur. A. Gellius capite ſecūdo libri duodecimi. De Anneo (inquit) Seneca par= Seneca. tim exiſtimant, vt de ſcriptore minime vtili. Cuius libros attingere nullū preciū ope rę ſit: ꝙ oratio eius vulgaris videat̄, & protrita. Res atq; ſentētiæ aut vt inepto, ina= niq; impetu ſint, aut vt leui & quaſi dicaci argutia. Eruditio autē vernacula & plę= beia, nihilq; ex veterū ſcriptis habens neq; gratiæ neq; dignitatis. Authore Suetonio Cęſar Caligula lenius cōptiuſq; ſcribendi genus adeo contēpſit: vt Senecam tū maxi me placentē, commiſſiones meras componere, & arenā eſſe ſine calce diceret. Quinti= lianus in libro inſtitutionū oratoriarum decimo nō pauca ſcribit de Seneca, partim in laudē, partim contra. Ex induſtria (inquit) Senecā in omni genere eloquētię diſtu= li, propter vulgatā falſo de me opinionē, quia damnare eum & inuiſum quoq; habe= re ſum creditus. Quod accidit mihi dū corruptum, & oībus vitijs fractum dicendi gen⁹ reuocare ad ſeueriora iudicia contēdo. Tum aūt fere ſolus hic in manib⁹ ado= leſcentium fuit. Quē non equidē oīno conabar excutere: ſed potioribus præferri nō ſinebam. Idem paulo poſt. Senecæ (inquit) multę & magnæ virtutes fuerunt, ingeniū

Facile & copioſum, plurimum ſtudij,& multarum rerum cognitio.In qua tamē ali
quando ab his quibus inquirēda mandabat,deceptus eſt. Tractauit etiam omnem
fere ſtudiorum materiā.Nam & orationes eius & poemata & epiſtolę & dialogi fe
runtur,& in philoſophia parum diligēs,egregius tamē vitiorū inſectator fuit. Mul
tæ in eo claræq; ſententiæ:multa etiam morum gratia legenda, ſed in eloquendo cor
rupta pleraq;, atq; eo pernicioſiſſima,ꝙ abundant dulcibus vitijs. Velles eum ſuo
ingenio dixiſſe,alieno iudicio.Nam ſi nil æqualiū contempſiſſet,ſi parum cōcupiſſet,
non omnia ſua amaſſet,ſi rerū pondera minutiſſimis ſententijs non fregiſſet:conſen=
ſu potius eruditorū,q̄ puerorū amore comprobaretur.Idem libro nono. Eſt, inqt,
a Seneca dictum eleganter,non patronorum hoc eſſe,ſed teſtium.Senecam virū excel
lentis ingenij atq; doctrinæ fuiſſe, Columella libro quarto ſcrib. Atro notat calculo.

Atro cal= culo nota= re.

.i.carpit,inſequitur,dānat.Quę enim bona ſunt & felicia:ea alba dicimus,quæ vero
mala infeliciaq;,atra:vt albos dies & atros. Virgiliꝰ in ſexto. Ab hubere raptos Abſtu
lit atra dies.Perſius in ſatyra ſecunda.Hūc Macrine diē ſigna meliore lapillo.Thra=
ces enim(vt ait Pli.cap.xl.lib.vij.)felices dies candido,nigro infelices notabāt.Cornu
tus in commenta.Perſij Cretenſium eſſe morem dicit, fretus illo Horatij carmine.

Creſſa a creta terra alba peti= us Badio.

Creſſa nec careat pulchra dies nota.Plutarchus in vita Periclis aliā rationem dicēs,
ad hanc ſcribit ſententiā.Samios bello ſuperatos ac fugientes Pericles aggere circūde=
dit:ſtatuitq; impenſa ac tēpore magis q̄ vulneribus hoſte ſuperato victoria vrbem
obtinere.Vbi vero animaduertit Athenienſes morę pertæſos ad præliū maxime ſpe=
ctare,nec eos a ſe facile contineri poſſe,diuiſo in octo partes omni exercitu rem tra=
duxit ad ſortē,cuiq; faba alba obueniſſet,epulari atq; in ocio eſſe pugnantibꝰ cæteris

Marinus Tyrius. Eratoſthe= nes.

permiſit.Iccirco dicitur poſteros,dum voluptatibus indulgerent: album illum diē
ab alba faba nuncupare ſolitos.Hæc ille.Marinus Tyrius Geographiam ſcripſit,vn
de ſuam Ptolemęus accepit,quiq; eum ſæpe interpollat corrigitq;.Author eſt Vola=
terranus.Eratoſthenes Cyrenæus ex Athenis a Ptolemæo Euergete accerſitus,vſq;
ad Ptolemæum quintū vixit.Plato Minor a quibuſdā ob ſingularem doctrinā voci
tatus eſt.Author eſt Volaterra.Hunc in locis multis Higinius teſtem aduocat. De
eo tamen ita locutus eſt Strabo libro primo.Nō in omnis (ait)ſapientię ſtudio cer=
tare dignum eſt:ſed aduerſus Eratoſthenem,Poſſidonium,Hipparchum,Polybiū,
& alios huius generis honeſtum eſt. Conſideremus in primis Eratoſthenē,& ſimul
aduerſus illum Hipparchi deſcriptionē adijcientes.Nō adeo diſcurri facilis eſt Era=
toſthenes:vt non Athenas illum vidiſſe dicatur:quod Polemo demonſtrare nititur.
Nec ipſi tantum fidei habendū eſt: vt pleriſq; acceptus eſt:licet (vt ipſe inquit) inter
bonos viros plurimoſq; verſatus eſſet.Libro tamen vltimo idē Strabo dicit Erato=
ſthenē Aegypti regi in honore habitū,ac in philoſophia & mathematicis fuiſſe præ=

Hermago= ras rhetor

ſtantiſſimū.Eratoſthenē a Serapione & ab Hipparcho rephenſum ſcrib. Cice.lib.epi.
ad Atticū ſecūdo.Hermagoras rhetor fuit egregius,qui rhetoricā artem libris ſex cō
plexus eſt.Docuit Romæ poſt Cæciliū.Auguſti tempore ſenex mortuꝰ eſt. Author
eſt Volaterranus.In locis permultis Rhetoricorū veterū in Hermagorā ſcribit Ci=
cero:vt autē ſcripta alia relinquamus:illud ex libro primo tantū aduocamus. Her=
magoras (inquit) nec quid dicat attendere,nec quid polliceatur intelligere videtur:q
oratoris materiam in cauſam & quæſtionē diuidit.M.Varronem porcum appella=
uit Rhemmius Palæmon:quod eius tn̄ arrogantiæ tributum eſt. Ceſellium Vindi
cem ab Apollinari Sulpitio in multis reprehēſum eſſe. A.Gel.capi.xvi. libri ſecundi
memorat. Non omnes &c.i.nunquid philoſophorū fere omniū mos eſt: vt cum ſcri
bunt,ſuperioris ætatis ſcriptores (ſiquid peccauerit)reprehendāt, nec nomini par=

cant: Vt Agathinum, Archigenem, Aſclepiadem, alioſq; permultos, qui errauerunt, nominatim carpit Galenus. Q multos eorum nominibus nequaq̃ parcens reprehẽdit Ariſtoteles, qui ne a Platonis quidem aut Socratis reprehenſione tẽperauit: Aeſchylum. De Aeſchylo apud Platonẽ in Sympoſio ad hanc ſententiã ſcriptum eſt. Aeſchylus, inquit, plane delyrat, quũ Patroclum ab Achille dicit amatũ, qui nõ Patroclo tantũ, ſed cunctis etiam heroibus forma præſtabat: eratq; adhuc imberbis, multoq; natu minor, vt inquit Homerus. Tragœdiæ ſummũ. Aeſchylus (vt etiã Quintilianus libro inſtitutionum oratoriarum decimo ſcribit) ſublimis, grauis, grandiloquus ſæpe vſq; ad vitium: ſed rudis in pleriſq; & incompoſitus: propter quod correctas eius fabulas in certamen deferre poſterioribus poetis Athenienſes permiſere, ſuntq; eo modo multi coronati. Hic primus in lucem protulit tragœdias. Authore Volaterrano in fatis habuit ex ictu ſuperne adueniente eum eſſe moriturum. Ideo in Sicilia mœnibus vrbis, in qua habitabat egreſſus, aprico in loco reſedit: ſuper quẽ aquila teſtudinem ferens, eluſa ſplendore capitis (erat enim capillis vacuum) perinde atq; lapidi eam illiſit, vt fractæ teſtudinis carne veſceretur: eoq; ictu origo & principium fortioris tragœdiæ extinctum eſt. Author eſt Valeri⁹ libro nono, titulo de morte non vulgari. Ariſtophani grãmatico, Alter enim comicus poeta fuit. Grãmatici autẽ ſcriptores vel in ordinem redigebant, vel ordine eximebant. Decuriatus .i. ex decuria. Neutiq̃ negligenter .i. non nimis negligenter, ſed diligenter. Neutiq̃ enim aliquid habet affirmationis. Expendi. examinaui. Critica lance .i. iudiciali examine. Nobis integrum non eſt .i. non eſt omnino in noſtra poteſtate. In plenum, id eſt plane & omnino. — Aeſchylus.

ASCEN.

Quanto ipſe minus mihi debebam. legendum putem debeam. Vt conuenire mihi tecũ &c. Contextus verborum videtur exigere vt expungi: aut conuenirẽ legi. Cotti die pro contidie quaſi continenti & continuato die, dictum volunt qui ſic ſcribunt.

De reprehenſo Domitio fere in Politiani ſententiam concedit: Politiani laudat eruditionem.

Iacobus Antiquarius Angelo Politiano ſuo. S. D. EPISTOLA XX.

SCripſi ad te optima fide: ſciens fore, vt literæ meæ pari candore animi acciperentur: quod factũ non muto, & ita contigiſſe ſicut optabam, valde lætor. Superuacua eſt in Domitium excuſatio, in quem omnes (ſic enim dixerim) vehellas vtilitate publica diſcentium, a te ſuſceptas fuiſſe arbitror. Neq; eas a me, vel minimo verbo repunctas eſſe velim, vel notatas contraria cenſura. Sed optaſſem, quod amplius opere edito liberũ non eſt, temperatum eſſe frequentius a perſona, dũ rem inceſſeres. Vtcunq; tamẽ id ſtudium ſuſceperis: more

F. S. Alij ſupuacuũ, Cicero ſupuacaneũ dicit ſæpius. Diſcentiũ .i. diſcipulorũ, q̃ vox Quĩtiliano familiaris eſt. Inceſſeres .i. inſequereris. Infelici &c. id eſt ſunt literarum impẽriti & amuſoteri. Gloriarũ plena eſt. Glorias in numero multitudinis latine dici, qui muſas a veſtibulo (vt dicitur) ſalutarunt negare ſolent. Cæterum — Gloriarũ.

optimi agricolę, quicquid ſentium occurrebat, ſulcis tuis penitus cum radicibus extirpatũ iri te voluiſſe nõ dubito. Nec vetus adhiberi exemplum oportuit, vbi negociũ pręſens non caret laude. Equidem ſcriptis tuis deeſſe id tantũ ſentio, ꝙ priſcam ætatem non vixeris: cum qua memoriam omniũ ſeculorum conſecutus eſſe videris, induſtrię ac laboris ſimilitudine. Hoc teſtimonium qui nõ dederint, infelici nati ſunt muſarum partu, & adulterino. Noli igitur longi incubatus fœtura nos in expectatione macerare: ſed accepto etiam in tui nominis ſecuritatem ſponſore Pico (cuius tota vita gloriarũ plena eſt: a quo in amicorũ gregẽ per te receptum iri, omnib⁹ votis expeto: cuius veſtigia ſemper adoro) quicquid ex altilium cohorte domi naſcitur, ſpectãdum, legendum, ediſcendum emittas: detentur⁹ eos omneis in fidibus tuis, qui aliquo virtutum ſimulachro, aut harmonia ducuntur. Vale. Chalcus tibi ſalutẽ dicit, tuus eſt: & Antiquarius tuus eſt: vterꝗ velut dexteræ tuę digitus haberi cupit. Mediolani, Quinto Idus Decembris. M.cccclxxxix.

in partẽ vtrãꝗ in vtroꝗ numero accipi nõ dubitamus. A. Gellius capite viceſimoſeptimo ſecũdi libri. Qui ſingulos artus ſuos fortunę, p̃ducendos daret quæſtu atꝗ cõpẽdio gloriarũ. Idem lib. j. Has ille inanes quũ flaret glorias, iã ꝗ omnes finem cuperẽt, verbiſꝗ eius defatigati p̃tęduiſſent. Plautus in Milite. Periuriorẽ hoc hoĩe ſi quis viderit, aut gloriarum pleniorẽ q̃ illic eſt, me ſibi habeto. Sed in partẽ malam in hoc numero ſæpius vſurpatur. Quicquid ex altilium cohorte &c. Perſtat in auium metaphora vt ante. Noli longi incubatus fœtura. &c.

ASCENSIVS.

Vehellas. i. inuectiones. Nec vetus adhiberi. Argute non recipit illius accurationẽ in citandis grauibus auctoribus: quorum exempla ſecutus ſit. In fidibus tuis. i. in muſis aut carminibus muſicis, quæ ad fides canere poetæ ſolebant.

Politianus in epiſtola Antiquarij Hieronymum Donatum, in Donati Antiquarium laudauerat. Donatus ad Antiquariũ epiſtolam ſuam prius miſit legendam, q̃ ad Donatum ſuam Antiquarius. Laudes ſuas Antiquarius non agnoſcit. Idem ſe putat felicem, ꝙ viuere contingat, quo tempore latinæ linguæ inſtauratores ſint, Politianus, Picus, Barbarus.

F. S. Maiorẽ meritis. i. q̃ ego meritus ſim. Pl⁹ pignoris. &c. i. ampli⁹ atꝗ cumulatius me laudaſti, q̃ vt repẽſare poſſim. Profecta eſt aũt metaphora ab his q de re aliqua cõ=

Iacob⁹ Antiquarius Angelo Poli. S. D. XXI.

PVdorem nuper mihi fecit Hieronymus Donatus, qui receptam a rep. perſonam magno apud hunc Principem æſtimatu agens, offi=

cium meum ſingulari humanitate præuertit. Sed tu quoq; in cauſa. Nam ad eum ſimul & ad me ſcribens, ita inter ſeſe vtrāq; epiſtolam cōmiſiſti: vt maiorem meritis de me opinionem tuā apud illum teſtatus, plus pignoris (qđ aiunt) depoſueris, q̄ mea pecunia poſſit redimi. Vnde ſtatim legēdum miſit: qđ (pace tua) falſo prędicabas. In mea itidē epiſtola demonſtraſti illum eſſe dignū, quem veneremur, cumulata optimarum artium laude. Equidem inſtitueram ad eū qđ ſcripſeras deferre: ſed mei ingenii remiſſa natura, quaſi perendinandi ius vſurpās, ſpatium dedi homini pręſtantiſſimo, vt iſtiuſmodi verecūdia me conſpergeret. Quā longe tamē æquiore animo fero, q̄ teſtimoniū tuū, qđ magnis verbis, nullo alioquin ad veritatem confinio pertinentibus, ita confercis: vt nihil potius agere coneris, q̄ vt inter dulce reſonātes tibias, carmen aliquod demeruiſſe videar. Equidem prolotos digitos me habere nō ſentio, quibus myſterium philoſophiæ ab iſtis ſanctiſſime ac penitus tractatum cōtingere liceat: profanus ſum, & procul limen adoro. Satis eſt tale arcanum inter eorum manus verſari, quos idoneos perſpeximus ad reſtituenda humana & diuina animoꝝ exercitamenta: quæ paulo ante ex diſciplinis diſplicinæ cenſebantur, congeſta barbarice terra in oculos miſeræ, & toto orbe in vnam ſepulturam redactæ philoſophiæ. Mihi certe in partem felicitatis tribuo, ꝙ hoc ſeculo naſci contigit: in quo velut e cœlo delapſi homines, expultricem immunditiarum curam literis adhibentes effecerunt, vt vbi Picus, Phœnix, & id auium genus auſpicatiſſimum eſt, obſtrepere anſer amplius non debeat. Licuit Hermolaum de facie cognoſcere: licuit eum differentem audire de fato, de fortuna, de caſu. Quæ res vt populari captu diſ-

tendētes pignora deponere ſolent. Pace tua, & venia tua Cicero dicere ſolet, verbum dixerim aliquando adiūgit. Vulgus ſaluo honore dicit. Prolotos digitos. Alludit ad puerbiū illud, Manibꝰ illotis attrectare, aut illotis pedibus ingredi, qđ eſt imparate, imperite, aut confidenter egregiam rē aggredi. quæ a ſacrorum cerimonijs inclinata ſunt: in quibus pura oīa, lotaq;, & mūda eſſe debent. Procul limen adoro. Alluſio eſt ad prouerbium illud, A veſtibulo ſalutare. qđ dictū eſt de prophanis & diuinis rebus nōdū initiatis, quibꝰ in ſacrariū aſpicere propiꝰ non licet. Congeſta &c. id eſt poſtq̄ a barbaris ſepulta eſt philoſophia. E cœlo delapſi homines. id eſt quorum virtꝰ & doctrina admiranda

Proloti digiti.

ficilis eſt, & in primis a Peripateticis operoſe tractata: ita ab eo reddebatur perſpicua, vt omnem illam cœleſtium cauſarũ ſeriem, veluti catenam quandam ante oculos ponere videretur. Sæpe ad pacem, ſæpe ad gratiam: in quæ templa vterq; noſtrum diuinæ rei cauſa pergebat: conuenimus. Mira in eo comitas, lepor multus: totam mentem ad afflatum diuinũ refert, cuidam terreſtri numini ſimilis. Cum Hieronymo nondum frequens cõgreſſus: quoniam etſi cultura literarum in eo eminẽtium plurimum inuitat, vt ei fiam q̃ familiariſſimus: qđ tã facile futurum perſpicio, q̃ cum viro in officium ſemper expoſito & obuio: negocii tamẽ publici ratio, quę nuſq̃ ſuſpicione vacauit, me deterret, & ab eius honeſtiſſima ac frugifera conſuetudine retrahit. vnde dolor, ira, & indignatio frequenter macerant animũ meum: vt in ſingulari, ac diu alioquin multiſq; rebus perſpecta fide, alienam delationem cauere oportet: iucundiſſima in vita fructus amiſſione, atq; iactura. Verum propius eum intueor quotiens in regiam venit: delectorq; amœnitatibus ingenii: quas prudentia & grauitate condiuit: qualem in ampliſſima repub. opportuna ad honores ſubſellia ſortitũ eſſe decet. Sed ſollicitudine quadam pungor (id ſcilicet curat homũcio) ne per quos linguę latinæ ornamenta reſtituũtur, per eoſdem aliquando Italicũ imperium in vnam rempub. cedat. Veneti enim in omni tempeſtate ſapientes viri: ꝙ ſuperbiam ſuam nimis infenſam omnibus eſſe intelligerent (ampulloſa nãq; quorundã imperitia & oſtentatione id accidebat) nouato nuper in melius more, eos legatos circũmittunt, qui & molliant animos quibuſcum agunt, & familiarius commercia miſceant: atq; patefacto, qđ prius ſenioribus tantũ licebat, etiam iuuẽ

ſit. Lactantius capite. xj. libri p̄mi author eſt, eos quoſq; virtutẽ miremur, aut eos qui repentino aduenerint, de cœlo decidiſſe dici ſolitos: Terrę autẽ qui ignotis parẽtibus nati eſſent, filios nominari. Eadem eſt Tertulliano ſentẽtia capite decimo Apologetici. Abs qua re nõ diſſentit Plutarchus, qui in libro de fortuna Romanorũ ad hãc fere ſcribit ſententiã. Aemilius (inquit) Scaurꝰ ex obſcura vita obſcuriore genere ortꝰ, nouus homo, & (vt dicitur) terrę filiꝰ ab ipſa ſublatꝰ, magni conſeſſus princeps eligit̃. Eã dẽ ob rẽ fraterculus gigãtis a Iuuenale dicit̃ is q & terrę filius. Gigantes enĩ ex terra genitos ferũt. Additurq; vocabuli diminutio, qua ſignificatur iter corporũ altitudines diſcretio. Qua ex re Poli

Terrę filij.

tuti& gliſcenti philoſophię aditu,honoribus & p̃miis ornant. Incredibile eſt,quãtũ iſti proficiãt.Sed quoniam imperiũ non niſi fato dari cernimus:quid ſit euenturum,alii viderint. Nos interea cõmunibus ſtudiis gratulamur: quæ aſſertores vos habent maximos,& primę claſſis viros.Bene profecto nobiſcum agitur, ꝙ lucernam a vobis anteferri contigit. Cottidie aliquid excuditur poſteritate dignum. Id magnopere ad mei animi lætitias ptinet. Illud tãtũ mea intereſſe vt putes velim:ꝙ quã operam pręſtare nequeo,in aliorum induſtria libenter intuear:vltra onerari non patior, q̃ hominẽ poſtremæ tribus, ſine prærogatiua ferentis ſuffragia. Vale. & Pico omnium qui viuunt laudem ſupergreſſo, me ſępius & iterum cõmenda.Mediolani.xvi.Calend.Ianuari. M.cccclxxxix.

tian⁹ capite vndeuiceſimo Miſcellaneoꝝ multa ſcribit.Picus ad Mirandulã, Phœnix ad Politianũ trãſferť. Anſer.i. imperitus & barbar⁹. Populari captu .i.q̃ a populo & a doctis mediocriter ĩtelligať. Veluti catenam quãdã. Ad Homeri catenã alludit,quã e cœlo in terrã Iupiter extẽdiſſe dicitur, qua e cœlo in terrã rerũ ſemina defluerẽt.De qua Lu- (Catena aurea.)

cretius libro.ij.Haud (vt opinor) & immortalia ſecla ſuperne Aurea de cœlo demiſit funis in arua.Funẽ muliebri gener e dici,notes obiter. Macrob.itẽ lib.ſup expoſitione ſopnij Scipionis p̀mo,ſup hac catena nõ tacuit. Cuius verba ſunt.Quũ (inqt) oia cõtinuis ſucceſſionibus ſe ſequanť degenerãtia p ordinẽ ad imũ meandi,inuenieť preſſius intuẽti a ſummo deo ad vltimã rerũ fęcem vna ſe mutuis vinculis religãs, & nuſq̃ interrupta cõnexio.Et hęc eſt Homeri catena, quã pendere de cœlo in terras deũ iuſſiſſe ꝓmemorat. Hęc ille. Authore Platone in Thęteto,per catenã aureã nihil aliud Homerus q̃ ſolem intelligit:quia quouſq; ſolis circuitus perſeuerat:omnia tã deoꝝ q̃ hominũ ſunt atq; ſeruãtur. Sinautẽ hoc quaſi ligatũ ſtaret:: cõfeſtim omnia diſſoluerẽtur,eueniretq; qđ diciť,ſurſum infera,deorſum ſuperiora tranſferri. Veluti ergo catenã quãdã.i.catenã illã Homericã,quę licet videri nõ poſſit,eam tamẽ quaſi viſibilem fecerit.Aut ſi mauis dictũ eſſe ſimpliciter,ad hãc intellige ſententiã,vt oẽm cauſarũ cœleſtiũ ſeriem,& quaſi concatenatũ ordinẽ Hermolaus ita palam expoſuerit,vt veluti catenę inflexos ordines perſpicere poſſis. Series autẽ ab interſerendo nomen accipiens,nõ aliud multo q̃ catena ſignificat. A.Gellius capite ſecũdo ſexti libri fatũ ex Chryſippo diffiniẽs,fatũ eſt (inqt) ſempitherna quædã & indeclinabilis ſeries rerũ,& catena voluens ſemetipſa ſeſe & implicãs per æthernos conſequẽtię ordines, ex qbus apta cõnexaq; eſt. Qđ ſcilicet ei fieri familiariſſimũ. In officiũ ſemper expoſito.i.parato ſemper ad officiũ obſequiũq; pręſtandũ.Delationẽ.i.occultã accuſationẽ aliorum aut calumniam. Condiuit.i.inſperſit ac fecit gratiores. Subſellia, id eſt gradus ad honores & magiſtratus. Sunt autem ſubſellia (vt Aſconio Pædiano placet) tribunorum, triumuirorum, quæſtorum, & huiuſmodi minora iudicia exercentium,qui non in ſellis curulibus,nec tribunalibus,ſed in ſubſellijs conſidebãt. Erãt & ſubſellia iudicum. id eſt eorum qui publicis iudicijs diſceptandis operam dabant.

Catena Homerica de cœlo pẽdens.

Subſellia.

Homuncio,id eſt ego poſtremę literaturæ aut ſortis homo. Ampulloſa,id eſt turgida,tumida,ſuperba. Eſt eñ ampulla turgidũ vas oleariũ. Vnde Remẽſem illam ampullam noſtri dicũt,cuius oleo diuinitus fuſo Reges noſtri vngi ſolent tum,quum regni gubernacula ſuſcipiũt. Gliſcenti.i.creſcenti. Primæ claſſis.i. claſſicos & principes. Lucernam anteferri.i. viam monſtrari.

Ampulla.

ASCENSIVS.

Quæ paulo ante.i.ſuperiori ſeculo. Ex diſciplinis.i.doctrinis,cenſebantur diſplicinæ. Vnde vult non latine ſed barbare tractari diſciplinas, addens terra congeſta barbarice.i.barbarorum ſtudio in oculos philoſophię miſerę,quia cęcutiẽtis,& redactę toto orbe,tam apud græcos q̃ latinos,in vnã ſepulturã. poſt quã nulla ſolet eſſe vitę ſpes. Anſer. qui in bucolicis Virgilianis vbi malus poeta cenſetur,pro aue diſcrepa & diſſona non inepte capi poſſet,& per metaphoram pro malo poeta,vt olor ꝑ optimo etiam apud Flaccum. Multa Dircęum leuat aura Cygnum. Primæ claſſis.i.nobiliſſimos & potentiſſimos. Nam claſſici etiam in quinta claſſe ſunt, modo non ſint proletarii,qui prole creanda & educanda rempub. iuuabant:ſed citra claſſem, quia nullũ cenſum pendebant. Vltra onerari.ſubaudit me:quia ſequitur q̃ hominẽ, alioqui dicendum erat q̃ homo. Mediolani. Vbi Hieronymus Donatus legatum Venetum agebat.

Antiquarium laudatum laudat cumulatius. Laudari ſe indignum Politianus putat.

Angelus Politianus Iacobo Antiquario ſuo. S.D. Epiſtola. XXII.

ARguis mendacem:ꝙ in epiſtola mea proxima ſtylum literaſq; tuas apud eruditiſſimũ virũ quaſi plus nimio laudauerim. Sed hoc ita docte facis tamen:vt quibus me verbis accuſas,iiſdem prorſus abſoluas. quo fit,vt non alio magis iudicii mei ratio mihi conſtet,q̃ ꝙ abs te ſic reprehenditur eloquenter. Niſi forte parum verus ob id ego teſtis (teſtis enim plane,non laudator) ꝙ attigi teſtimoniũ de te,nec impleui. Verũ cogita q̃ ſit arduũ verbis exęquare laudes,quæ fidẽ ſic excedãt,vt eis nec tu quidem protinus aſſentias, qui iampridem ſatiſfeceris. Q; autem me Ioanni Pico Mirandulę,Hieronymoq; Donato,& Hermolao Barbaro,tãtis in omni literatura viris,quãtos olim non meminimus,adnumeras:equidem irrideri me putarem,niſi perſuaſiſſimum haberem,falli te dũtaxat amore nimio: quem ſolere ait Plato in iudiciis cęcutire. Cæterum ego

FRAN. SYL. Quę fidem excedant.i.quę credi non poſſint. Aſſentias. Aſſentio & aſſentior in eadem ſignificatiõe dici, Quĩtilian⁹ libro.ix. teſtis eſt. Ouidius libro Metamorpho. ix. Aſſenſere dei,cõiux quoq; regia viſa eſt. Idẽ libro xiiij. Aſſenſere dei,nec coniux regia vult⁹ Immotos tenuit. Virgi. lib. Aen. ij. Aſſenſere omnes, & q̃ ſibi quiſq; timebat. De hoc verbo A. Gelli⁹ ca. xxv. libri. ij. Sed de hoc alias pluribus. Ait Plato. Plato in libro de legib⁹. v.

tam me ſcio cum talibus,nec ingenio,nec doctrina: q̃ nec natalibus,nec fortuna debere conferri.De imperio vero qđ ais,fors ipſa viderit:aut ſi quis in magnis rebus meæ quoq; preci & voto locus, vtinam deniq; apud eos reſidat, qui ſint illo q̃ digniſſimi. Picus noſter vnice diligit:nec autē plus de meis verbis,q̃ de tuis epiſtolis:quin eas nunc me tibi dictāte cum maxime legit,curatq; deſcribendas:ſed & mire gaudet,q̄ Hieronymū Donatum iuxta ſecum probes:tum q̄ inter vos cohęſeritis tu & Barbarus,nō inuicem modo,ſed & in commune cōſultum,putat. Idē pœne me quoq; prouocat in te redamando: nulli ſcilicet hominū concedentem. Quare velim mihi pro meo in te ſtudio,Chalcum perpetuo,vel patronum ſi patitur, vel ſi hoc mauult, amicum magnū, quibus potes machinis retineas. Vale. Florētię.iiii. Cal'.Ia.M.cccclxxxix.

Nimius, inq̄t, in ſeipſum amor,ſine dubio omniū peccatorum omnibus ſemp̄ cauſa eſt. Obcæcatur eñ circa amatum qui amat. In cōmune, in vniuerſum, in totum: genera dicēdi ſunt Quintiliano familiaria. Natalibus, id ē generis nobilitate. in numero multitudinis tātum, vt ait Diomedes libro primo. Machinis,id ē quocunq; modo.

ASCENSIVS. Arguis mendacem.quia ſcripſerat:Legendum miſit, qđ (pace tua) falſo prædicabas. Qui ſint illo q̃ digniſſimi.ſanc̃te & caute precatur,ne Florentinis aliiſq; liberis detrahat, aut Venetis plus ęquo tribuat.

An,Politianus literarum multitudine ad ſe laudibus plenarū. quicq̃ ſibi vendicet ſcire cupit. Contra eos qui ſe efferunt dicit. Politianum vt ſe non efferat hortatur.

Iacobus Antiquarius Angelo Politiano ſuo. S.D. Epiſtola. XXIII.

DErferuntur quotidie ad te manipulatim ex toto doctiſſimorum hominū cœtu literæ, quæ tuæ laudi multum videntur afferre: qua eas fronte accipias ignoro: Opinor tamen indiſſimulata & familiari. Q. vero ſcribūt:ſeculo gratulantur,& tibi. Interea Pomponii epiſtola plurimū me delectauit: quā mihi legendam nuper tradidit Bernardus noſter,adoleſcēs in tua ſchola tornatim

FRAN.SYL. Manipulatim. id eſt per manipulos & faſces. vt faſciculum literarum M.Cicero ſæpe appellat.Libro epiſt. ad Atticum.v. Accepi Romę ſine epiſtola tua faſciculum literarum. Tornatim, id eſt polite,limate, faberrimeq;, quaſi ad tornum.Eſt eñ Tornus tornatilis quędam Tornus.

expolitus. Cupio tamen ex te ſcire, an tibi ex tam referta multorum laudatione quicq̃ vindices. Nam ſapientes viri, in quorum ſententia te eſſe arbitror, quicquid inſpexerint in ſe boni, non ſua opera id partum paratumve, ſed naturæ & dei beneficio tributum eſſe credunt. At vero qui illud ſibi acceptũ referunt: ii proculdubio lenæ purpuriſſatæ comparandi ſunt, aut Poggianæ fabulæ. Et nos poma natamus. Sæpe eas cogitationes immigrare in te (ſic enim puto) quæ ad alicuius rei veſtigium iam tenendum ſpectent, ſed extrarias, & tuæ menti quaſi quibuſdam igniculis collucentes, haud dubie ſentis. Itaq; cum te alicuius humani decoris conſcium cernis eſſe; ſupra hominem te, ne vno quidem digito efferre debes. Ego enim is ſum, qui te amem, atq; etiam colam virtutem tuam: ſed rurſus qui donum cœlitus datum, in te agnoſcam: quo & vetera illuſtres longæuitate rubiginata: & ſurgẽti, atq; ad æmulationem laudis adnitenti ſeculo, manum porrigas. Vale. Medio. Cal. Septemb. M. ixD.

machina qua lignarij, ferrarij, ærarij, argentarij fabri vtuntur ad opa ſua expolienda. Virgilius in Bucolicis. Lenta quibus torno facili ſuperaddita vitis. Qui ſibi acceptũ referunt, id eſt qui ſibi id attribuũt & vendicant, exq; laboribus ſuis ſe habere putant.

Lenæ.

Lenæ quæ quæſtuarias mulieres, id eſt meretrices ꝓſtituũt, aut meretrices ipſæ cum genas ſuas purpuriſſo purpuriſſant eum colorẽ habent aduentitiũ qui ꝓprius eſſe videt.

Poggius Florẽtin⁹.

Poggius Florentinus fabulator fabulas auribus caſtis Chriſtianiſq; multas parum dignas edidit, quem dormire ſatius fuiſſet, q̃ Chriſtianorũ animis haſce tendiculas ponere. Eius ergo fabula prima (quia vt reliquæ non eſt ita viſcoſa) hæc eſt. Naucierus quidam pauper admodum lucri quærendi gratia quinq; annos a domo abfuit. Peregre rediens cultiorem multo ac locupletiorẽ q̃ reliquerat inuenit ſupellectilem. Cui roganti vnde hoc & illud obueniſſent, dei beneficio omnia eſſe ſubminiſtrata vxor reſpondere ſolebat. Pro ea liberalitate maritus impenſas deo agebat gratias. Dein ſciſtulus quidam puer annos tres natus, matri (vt fieri ſolet) blanditur. Sciſcitanti marito cuius puer eſſet, illius ac ſuum eſſe vxor reſpondet. Stupenti quærentiq; vnde abſenti ſibi puer proueniſſet, Dei quoq; liberalitate datum fuiſſe vxor dicit. Malas iam (inquit maritus) gratias Deo ago, qui tam diligenter rerum mearum curam ſuſcepit. Nos poma natamus. Prouerbium eſt in homines eos qui plus multo ſibi vendicant, q̃ æquum ſit, quiq; cauſa nulla ſuperbiunt, iactant ſe. Poma enim ſuapte natura grauia ſunt, quæ ſi in flumen immittantur: in eo natant, ſaliuntq;, & aquam ipſam exuperant.

ASCENSIVS.

Perferuntur &c. Grauis eſt quidem epiſtola & parænetica: grauiter enim admonet qđ Perſius cecinit: nec te quæſiueris extra. verum importuna & imprudens ſi ad prudẽtiã Politiãi ſpectes, vt ex reſpõſiõe patere poterit. Nos poma. i. vt poma leuia,

putrida,& indigna quæ colligantur:natamus.i.fluctibus rapimur,vt glorioſi pro=cellis inanium laudationum.Niſi mauis cum alijs hoc dictum ad oletum referre, quod inter poma natans, ſe illis adnumerabat.M.ixd.i.anno nono ante ſeſquimilleſi mũ,hoc eſt milleſimo quadringenteſimo nonageſimoprimo.

Paucis repetit capita eorum quæ ſcripſit Antiquarius.In ſu=ſpicionẽ arrogantiæ veniſſe ſe ſentit.Suſpicionem tollit.Qua frõ=te tam multas amicorum accipiat epiſtolas,differit. Cur efferat ſe,eſſe negat.

Angelus Politianus Iacobo Antiquario ſuo.S.D. Epiſtola. XXIIII.

QVæris ex me per epiſtolam, qua tandem fronte doctiſſimorum hominum tam crebras literas meis refertas laudibus accipiã, & an quippiam mihi ex illorum teſtimonio plus vindicem:prudẽterq; me admones & beneuole, ne meũ eſſe putem qđ diuini beneficii ſit, neue ſupra hominem efferar: deniq; ſic epiſtolam claudis, vt eſſe in magna ſpe vel expectatione potius ſtudiorum literarumq; noſtrarum videaris.Equidem (vt planiſſime dicam) ſentio me tibi in ſuſpicionem veniſſe, quaſi plus nimio ſim gloriæ auidus: ꝙ vt quas a doctis hominibus proximis aliquot menſibus acceperim literas,earum exemplum ſtatim iſtuc Bernardo Riccio miſerim, quo tibi protinus oſtenderentur. Vt autem ſic ineptirem, non mea me voluntas, verum ipſius Bernardi, optimi quidem iuuenis, ſed mei nimium amantis, aſſiduæ prope obſecrationes impulerũt: præſertim qui te quoq; ipſum magnopere id velle,atq; etiam contendere aſſereret.Non igitur vt auras quaſi captarem:qđ a meis moribus procul abeſt:ſed vt amicis obſequerer:quorũ me ſemper iudicio permiſerim,crebras iſtuc epiſtolas illas miſſitabam:quas tamen prope memineram nõ iuratorũ teſtiũ,ſed blandiẽtiũ eſſe amicorũ. Qꝛ igitur rogas qua eas deniq; fronte ſuſcipiã,plane fateor lętа: ſic eñ ſoleo q̃cunq; a viris & amicis & doctis proficiſcuntur.

ASCENSIVS.

Quęris ex me. Sic recte,non q̃=ro te,pro inter=rogo te: ſed pro inueſtigo te. Sẽtio me tibi ĩſuſpicionẽ veniſſe. Argute purgat qđ ille nimis libere obiecerat. Obſeruationes. legam obſecrationes, quæ abſenti magis cõpetunt. Non iuratorũ teſtium .i.eorũ qui quia iurauerunt ſe vera depoſituros, veriſſima deponere ſolẽt. Ne tibi verba det amor. duplex expoſitio ĩ hoc eſt. altera vulgaris:ne tibi det verba.i.ne te verbis fictitijs decipiat. altera,ne tibi det, id eſt ſuppeditet verba,quib9 me non ex iudicio, ſed amore ſic laudas.

Cæterum ſic ipſemet mecum cogitare ſoleo. Si fallitur qui me laudat, danda mihi opera eſt ne iterum fallatur: atq; interim habenda gratia. Sinautem minime fallitur: aut idem nec etiã fallit: atq; ita maior ſum q̃ mihi fortaſſe videor: aut ſi fallit, animãdi mei, vel cõciliandi, vel irridendi gratia fallit: quorum primum mihi expedit, alterum non diſplicet, tertium cadere in amicum non ſolet. Itaq; ratiocinationem ſic colligo: vt aut ego ne doctus quidem ſim: q̃d iſti vel opinantur vel dictitant: aut ſim certe qualem prædicant. Sed quoniã vir eſſe nemo doctus poteſt, quin ſibi ipſe quoq; videatur: prima enim docti hominis conditio eſt, vt ipſe ſe norit: ego vero mihi doctus non videor: ſequit̃ omnino ne ſim doctus. Sed hoc ipſum tamen, non falli me in eo quo pleriq;, opinor, falluntur, niſi diuini eſſe muneris intelligerem: etiã plus cæteris fallerer. Ibi vero fateor, riſi mediocriter, cum me admones ne ſupra hominem efferar: ſcilicet periculum eſt hoc in me, qui quidem adhuc in primis literulis hęſitem, quaſdam vero arteis ex iis ne attigerim quidem, quæ philoſophiæ ſtudio famulantur: cum ſit eorũ quoq; qui diſciplinas omneis, omnẽq; ſapientiam prohibuiſſent, celebris illa ſententia: ſic ad ea quę natura in promptu haberet, noſtrę mentis aciem, ſicut ad ſolem noctuę oculos caligare. Procul hæc a nobis inſania ſit: vt quantũ abſimus adhuc: non dico a ſummis, ſed vel a mediocribus viris, ignoremus. Aſſentatiunculis autem quorundam, aut item obtrectatiunculis: & ineptis, & leuibus: non magis equidẽ aut attollor, aut deprimor, q̃ vmbra ipſa mei corporis. Non enim quia longior illa & extentior mane ac veſperi ſit, meridie vero breuior & contractior: ob id ego quoq; ſtatim maior proceriorq; mihi mane ac veſperi q̃ meridie ipſo videri debeo. Q̃d autem fore ſuſpicaris opera, ſtudio, induſtriaq; mea: vt & vetuſtati ſqualor abſtergatur, & ad frugem iuniores perueniãt: vide quęſo ne tibi verba det amor erga me nimius. Ego certe (neſcio autem vitio ne mentis captus, an conſilio magis adductus) magnũ quiddam omnino molior: facturuſq; operępciũ videor, modo vires animũ ſubſequãtur. Vale. Fęſulę. Ante. VII. Calen. Septemb. M.cccc.xci.

Tertii Libri Finis.

ANGE.POL.

EPISTOL. LIBER QVARTVS.

In Primam Epiſtolam Argumentũ Syluii.

Laurentij Medicis audita morte quãtũ doluerit. De ꝓdigijs vulgi ſermo vari⁹. Succeſſore Petro ei⁹ filio dolorẽ extenuat. De mortis gñe, qua ſit elat⁹ põpa, Politiani literis fieri cupit certior.

Iacobus Antiquarius Angelo Poliano ſuo. S.D. Epiſtola.I.

AD quintũ Idus Aprilis ſeceſſerã Ticinũ. Pridie eius diei, cum offi cii cauſa ꝑfectum arcis, humaniſ ſimũ virũ Iacobũ Puſterlam cõue niſſem: ꝑbenigne me exoſculatus: ſecũda inquit noctis vigilia, de Laurentii Medicis obitu, ꝑuolans tabellari⁹ ad Principem contẽdit. Hoc nuncio attonit⁹ oculos cum in terram defixiſſem: Eſt ne inquã nobis iratus Deus: vt in illo omnium ſapientiſſimo viro, tot ſpes, tot virtutum imagines & ſigna, tanq̃ ad vaſa conclamãs ſuſtulerit! Sed de Italię calamitatibus mox. Quę em̃ ab eminentiſſimis locis mala ingruunt: niuibus, cum in montium cacuminib⁹ liqueſcẽtes ingentia efficiunt flumina, ſimillima eſſe ſolent. Biduo poſt Mediolanũ regreſſus, offendi ſermonem varium. Ea nãq; de mœſtiſſima re, iã populus erat certior: alii de cœlo ædem Liberatæ paulo ante q̃ Laurentius decederet, tactam: alii deſperata eiuſdem ſalute Petrum Leonem Medicũ, qui ęgrotanti aſſederat, ſeſe in puteum pręcipitaſſe affirmabãt. Dedi compluſculos dies dolori meo: neq; poſſum mi Politiane magnoꝑe nõ torqueri: & vt meipſum aſſidue magis vrgeam, tum

F. Syluius in Librum Quartuʒ Epiſtolaruʒ Angeli Politiani.

SEcunda noctis vigilia, id eſt inter nonam horam & mediã noctem. De vigiliaruʒ diuiſione in cõmentarijs noſtris in Auſonii Griphon ſcribimus. Tãq̃ ad vaſa conclamans. ideſt in deſperatione ſumma, reliquẽda ẽẽ oĩa ſignificãs. Ad vaſa cõclamare ꝓuerbium eſt: quum in diſceſſu rem omnem auferendam nobiſcuʒ dicimus. Quũ em̃ ex caſtris diſcedẽdum alio aut fugiendum eſt, conclamari iubet Imperator: vti vaſa omnia impedimentaq; milites ipſi colligãt vt ſint paratiores. Iulius Frontinus capite. viij primi libri ſtrategematon. C. Cęſar per exceptuʒ quendam aquatorem quũ comperiſſet Affraniũ Petreiumq; caſtra noctu mo= m

Cõclamare ad vaſa.

mea,tum aliorum cauſa facit.Scis qua illum vene ratione proſequebar:quove, quaſi reſtituta vice, me ipſe complectebatur animo, non ignoras: qui vnus omnium vitę meę præſidium in pleraq; fortuna a me cenſeretur conſtantiſſimum. Sed in cõmuni rerum aceruo,plura ſunt. Sæpe enim inter Scyllam & Charybdim poſitus,Italiam nõ minus temperabat:q̃ Iſthmus ille,qui inter Ioniũ & Aegæum,ne inter ſe concurrentia maria confundãtur,natura conſtitutus eſſe videtur.Scio in clariſſimo iuuene Petro Medice ab vniuerſa ciuitate, quod noſtrum dolorem plurimum extenuat, patris auctoritatem prorſus confirmatam eſſe: idq; decretum publicum,quoniam in vnius familię incolumitate totius reipu.ſalus verſatur, perpetuo manſurum,& ſperamus,& cupimus.Laurentii tamen deſiderium lenire nequeo:& quod recẽti vulneri accidere ſolet,quo magis frigeſcit,eo grauius dolet,in me ſentio.In iſta vero tua ingenti ſtudiorum calamitate atq; iactura,quid abs te optem video:quid impetrare poſſim,ambigo.Faciam tamẽ quod in communi luctu aſſolet:ac per ipſius Laurentii felicem memoriam,vt abſterſis aliquãtiſper lachrymis,quo ille emigrauerit animi terrore,qd ve antea ad ſuos ſit præfatus, in vtriuſq; noſtrũ conſolationem, totam illius vitam ſplendoris & laudis plenam,tuis aliquãdo lucubrationibus ad poſteritatẽ peruenturã nõ dubito:quib9 honorib9 ſit elatus,cui quoq; monumẽto,& quibus eulogiis intulerint,perſcribas:& rogo,& obſecro.Vale.Mediolani.xviii.Calẽ.Aprilis.M.cccc.xcii.

turos, vt citra vexationem ſuorum hoſtilia impediret conſilia; initio ſtatim noctis ad vaſa conclamare milites, & præter aduerſariorum caſtra agi mĩtos cũ fremitu,& ſonũ iuſſit cõtinuare.C. Cæſar libro commẽtariorũ de bello ciuili primo. Quo, inquit,cognito ſignũ dari iubet, & vaſa militari more conclamari. T.Liuius lib.xxij. Cõclamatur idẽ vt colligãtur vaſa. Idẽ lib. xxvij. Vallo egrediẽs ſignũ dedit,vt ad locũ miles eſſet paratus, vt ſi collis in quẽ ſpeculatũ irent, placuiſſet, vaſa colligerẽt, & ſeq̃rentur. Hinc colligatis vaſis.i.parate & expedite. Plautus in Pſeudolo. Cor colligatis vaſis expectat meu3.De cœlo tactam.i.fulminatam.Dedi dolori meo.i. dolui & dolori indulſi. Iſthmus ille &c. Iuxta Peloponeſſum ẽ peninſula inter duo maria Aegeũ & Ioniũ anguloſos receſſus obdũcẽs,in circuitu hñs qngenta ſexaginta tria milia paſſuũ,& per ſinus pœne tãtũdẽ anguſtiæ vñ ꝓcedit,Iſthmos

Colligatis vaſis,

Iſthmus.

appellaſ.In qͣ milib⁹paſſuū diuerſa maria vtrinq; colliduntſ,ac latera meat⁹abradunt.In medio hoc interuallo(qđ Iſthmon appellaui)colonia eſt Corinthus.Hæc ex Martiano Capella lib.vj.ἰσθμὸσ eſt terra inter duo maria q̃ eſt anguſta.Ioniū mare dicitſ ab Ionio Dyrrhachij filio:quē ab ſe imprudēter occiſū Hercules in mare ꝓiecit: vt cognomē illi īponeret.Author eſt Appian⁹ li.de bellis ciuilib⁹.ij. Martian⁹ tñ Capella lib.vj.nomē inditū fuiſſe ideo putat:qm̄ Ionē Naulochi filiā vias latrocinaliter obſidētē,Hercules interemit.Vñ Ioniæ nomē dedit.Aegæū mare lib. eodē idē Capella dicit appellatū ab inſula Antādro,q̃ nauigātib⁹capręſimilitudinē p̄bet.Nā αἴξ ἀιγὸσ capra gręcis dicitſ.Ab Ęgeo Theſei patre in id mare ſe p̄cipitāte appellatū eſſe alij volunt.Eulogijs.i.epitaphijs.

Ioniuʒ mare.

Aegęum mare.

Eulogia.

ASCEN.

Seceſſerā Ticinū.i.ſeducēs me a turba populi q̃ Mediolani eſt,receperā me Ticinū,q̃ vulgo Papia dr̄:vbi licet nobile ſit legum gymnaſiū,minor tñ eſt populi freq̄ntia.Ad q̄dē Liberatę.tēplū eſt eo noīe Florētinis cultū.Eulogijs.i.p̄conijs bñ de eo p̄dicātiū.

Cur tardius reſponderit cauſa fuit dolor ex morte Laurentij. Hypochondrioruʒ dolori febris acceſſit.De peccatis ad ſacerdotē Laurētius cōfitetur. Sacroſanctū corpus Chriſti venerabund⁹ ſuſcipit.Filiū Petrū hortaſ cōſolaturq;.Politianum alloquiſ.Cū Pico(quē accerſi iuſſerat)loquiſ.Ferrarięſi Hieronymo, qui ſalutis eū admonebat,reſpōdet aduerſus mortē interritū ſe eſſe.Extrema vnctione vnctus euangelia ſibi Chriſtiq; paſſionem recitari poſtulat.Exoſculās crucē naturę ſatiſfacit.Ampliſſima eius laus enumeratur,In tribus liberis eius Florentinorū ſpes cōſolationeſq; collocatæ ſunt, in Petro,Ioanne,Iuliano. Petrus pietate in ægrotum patrem,in ciues humanitate,vtilitateq; adminiſtrādæ reipu.cōmendatur.Laurentij funus non admodū magnificum. Prodigia quędam enarrantur.

Angelus Poli.Iacobo Antiquario ſuo.S.D. Epi.II.

VIgare eſt,vt qui ſerius paulo ad amicorum literas reſpondeant,nimias occupationes ſuas excuſent.Ego vero quo min⁹ mature ad te reſcripſerim, nō tā culpā cōfero in occupatiōes(q̄q̄ ne ipſę quidē defuerūt) q̄ ī acerbiſſimū potius hūc dolorem,quem mihi eius viri obitus attulit,cuius patrocinio nuper vn⁹ ex oībus literarum profeſſoribus & eram fortunatiſſimus,& habebar.Illo igitur nūc extincto,q fuerat vnicus auctor eruditi laboris:videlicet ardor etiā ſcribendi noſter extinctus eſt, omniſq; prope veterum ſtudiorū alacritas elanguit.Sed ſi tāt⁹ amor

F.S.Mature.i. cito.Si tāt⁹amor &c.Virgilianum carmē eſt.li.æne. ſecūdo.Sed ſi tantus amor caſ⁹cognoſcere nr̄os,Et breuiter Troiæ ſupremū audire laborē:Qq̄ aīus meminiſſe horret,luctuq; refugit,Incipiam. Aſtringimus id ē obligamus.Cartilago eſt ea corporis pars, quæ nō ē nec caro nec os, ſed cū vtroq; ꝑticipat. Eſt em̄ carne durior, mollior oſſe:qualis eſt in oſſium partib⁹extremis in auribus.Cartilaginis & oſſis differētiā, Ariſtoteles ca.xiij. libri de natura aīaliū primi.Sup vmbilicū,inqt, hypochondrium ē,a chartilagine,quaſi ſubchartilagiū

Cartilago.

caſus cognoſcere noſtros,& qualẽ ſe ille vir ĩ ex-
tremo quaſi vitæ actu geſſerit audire: q̃q̃ & fletu
impędior,& a recordatione ipſa,quaſiq; retracta-
tione doloris abhorret animus ac reſilit: obtẽpe-
rabo tñ tuæ tantæ ac tam honeſtę voluntati,cui
deeſſe pro inſtituta inter nos amicitia, neq; volo
neq; poſſum. Nam profecto ipſemet mihi nimiũ
& inciuilis viderer & inhumanus,ſi tibi & tali vi
ro,& mei tam ſtudioſo rẽ auſim prorſus vllã de-
negare.Cęterum quoniã de quo tibi a nobis ſcri-
bi poſtulas,id eiuſmodi eſt,vt facilius ſenſu quo-
dam animi tacito & cogitatione cõprehendat̃, q̃
aut verbis aut literis exprimi poſſit:hac lege tibi
iam nunc obſequiũ noſtrum aſtringimus,vt neq;
id polliceamur,quod implere non poſſimus: tua
certe cauſa non recuſemus.Laborauerat igit̃ cir-
citer menſes duos Laurẽtius Medices e doloribus
iis,q quoniam viſcerum cartilagini inhęreant,ex
argumento Hypochondrii appellant̃. Hi tametſi
neminem ſua quidem vi iugulant:quoniam tamẽ
acutiſſimi ſunt,etiam iure moleſtiſſimi perhiben
tur.Sedenim in Laurentio,fato ne dixerim,an in
ſcitia incuriaq; medentium id euenit:vt dum cu
ratio doloribus adhibetur,febris vna oĩm inſidio
ſiſſima contracta ſit: quę ſenſim illapſa,non qdem
in arterias aut venas,ſicuti cæteræ ſolent, ſed in
artus,in viſcera,in neruos,in oſſa quoq; & medul
las incubuerit. Ea vero q; ſubtiliter ac latenter,
quaſiq; lenibus veſtigiis irrepſerat,parum primo
animaduerſa:dein vero cum ſatis magnam ſui ſi-
gnificationem dediſſet,non tamen pro eo ac de-
buit diligenter curata: ſic hominem debilitaue-
rat prorſus atq; afflixerat, vt non viribus modo,
ſed corpore etiam pœne omni amiſſo & conſũpto

denominatum.
Hypochondrij. — Hypochõdrij di-
cunt̃ ab ὑπὸ ſub,
& χόνδρος car-
thilago,& inteſti
nũ ſtomachi gręcis appellatũ ẽ.
Hypochõdriacas
& flatuoſas affe-
ctiões melancho
lica triſtitia ſeq-
tur, haud ſecus
q̃ acutã febriz de
mentia,vt Gale-
nus ait lib.de lo-
cis affectis tertio
Arteria neu.gñis — ἀρτηρία licet fœ
minino genere fe
re ſemper dicat̃:
Lucretius tamẽ
lib.iiij.in neutro
protulit.Facitq;
Laurẽtii Medicis exitus — Aſperiora foras
gradiens arteria
clamor.Aul⁹Gel
lius ca.x.li.duo-
deuiceſimi inter
venam & arteriã
Vena — ponit hanc diffe-
rentiaz.Vena(in
quit)eſt cõcepta-
culuz ſanguinis
miſti confuſiq;
cum ſpiritu na-
turali: ĩ quo pl⁹
Arteria. — ſanguinis eſt:mi
nus ſpiritus.Ar
teria eſt cõcepta
culum ſpirit⁹na
turalis miſti cõ
fuſiq; cum ſan-
guine,in quo pl⁹
ſpiritus eſt, mi-
nus ſanguinis.
Amiſſo, id eſt ta
be macieq; cõſũ-
pto diſtabeſceret.

diſtabeſceret.Quare pridie q̃ naturę ſatiſfaceret,
cũ quidẽ in villa Caregia cubaret ęger,ita repẽte
concidit totus, nullã vt iã ſuæ ſalutis ſpem reli=
quã oſtẽderet.Quod homo,vt ſemper cautiſſimꝰ,
intelligẽs:nihil prius habuit,q̃ vt animæ medicũ
accerſeret,cui de cõtractis tota vita noxiis,Chri
ſtiano ritu confiteretur.Quẽ ego hominẽ poſtea
mirabũdũ,ſic prope audiui narrãtẽ:nihil ſibi vnq̃
neqꝫ maius,neqꝫ incredibilius viſum,q̃ quomodo
Laurẽtius cõſtans paratuſqꝫ aduerſus mortẽ,atqꝫ
imperterritus,& pręteritorũ meminiſſet, & præ=
ſentia diſpenſaſſet,& de futuris itẽ religioſiſſime
prudẽtiſſimeqꝫ cauiſſet.Nocte dein media quieſcẽ
ti meditãtiqꝫ ſacerdos adeſſe cũ ſacramẽto nun=
ciatur:ibi vero excuſſus,procul inquit, a me hoc
abſit,patiar vt Ieſum meũ,q me finxit,qui me re=
demit,aduſqꝫ cubiculum hoc venire: tollite hinc
obſecro me q̃primũ:tollite:vt domino occurram.
Et cum dicto ſubleuãs ipſe ſe quantum poterat,
atqꝫ animo corporis imbecillitatem ſuſtentans,
inter familiarium manus,obuiã ſeniori ad aulam
vſqꝫ procedit: cuius ad genua prepens ſupplexqꝫ
ac lachrymãs,Tu ne inquit mitiſſime Ieſu,tu ne=
quiſſimum hunc ſeruum tuũ dignaris inuiſere!
At quid dixi ſeruũ! immo vero hoſtem potius &
quidẽ ingratiſſimum:qui tantis abs te cumulatꝰ
beneficiis, nec tibi dicto vnq̃ audiens fuerim, &
tuam totiens maieſtatẽ lęſerim.Quod ego te per
illam,qua genus omne hominũ complecteris,cha
ritatem, quęqꝫ te cœlitus ad nos in terram dedu
xit,noſtræqꝫ humanitatis induit inuolucris: quæ
famem,quæ ſitim,quę frigus,ęſtum,labores, irri=
ſus,cõtumelias,flagella,& verbera, quę poſtremo
etiam mortem crucẽqꝫ ſubire te compulit:p hanc

Tabis tria ponit
genera Corneliꝰ
Celſus li.iij.Vnã
quę græcis dicta
eſt acrophia:qua
corpus non ali=
tur: & naturali=
ter aliquibꝰſemp
decedentibꝰ:nul=
lis vero in eoruꝫ
locũ ſubeuntibꝰ
ſumma orit ma
cies:& niſi occur
ritur,tollit. Alte
rã quã gręci cace
xian appellãt:vbi
malus corporis
habitꝰ eſt:ideoqꝫ
oĩa alimẽta cor=
rumpunt. Ter=
tiã lõge periculo
ſiſſimã:quã græ=
ci phthiſin nomi
narũt.Oritur fe
re a capite : inde
ad pulmoneꝫ di
ſtillat. Huic ex=
ulceratio accidit.
Ex hac febricula
leuis fit:quę etiã
quũ quieuit : tñ
& repetit.Natu=
ræ ſatiſfaceret. i.
moreretur.No=
bis eñ vitã natu
ra mutuo dedit,
quã quũ repetit
reddentes ei ſatiſ
facimus.Naꝫ,vt
libro ſexto ait Va
lerius, A rerum
natura & accipiẽ
di ſpiritus & red
dendi eodem mo
mento temporis
lex dicta eſt: atqꝫ
vt mori nemo ſo

Tabis genera tria.

ego te ſalutifer Ieſu quæſo obteſtorq́;, auertas fa
ciem a peccatis meis:vt cum ante tribunal tuum
cōſtitero,quo me iamdudum citari plane ſentio,
non mea fraus,nō culpa plectatur,ſed tuæ crucis
meritis condonetur. Valeat, valeat in cauſa mea
ſanguis ille tuus Ieſu precioſiſſimus:quem ꝓ aſſe
rendis in libertatem hominibus,in ara illa ſubli=
mi noſtræ redemptionis effudiſti. Hæc atq́; alia
cum diceret, lachrymans ipſe, lachrymantibuſq́;
qui aderant vniuerſis,iubet eum tādem ſacerdos
attolli,atq́; in lectulum ſuum,quo ſacramentū cō
modius adminiſtraretur,referri.Quod ille cū ali
quandiu facturum negaſſet:tamen ne ſeniori ſuo
foret minus obſequens,exorari ſe paſſus, iteratis
eiuſdem ferme ſentētiæ verbis, corpus ac ſangui
nem dominicum,plenus iam ſanctitatis,& diuina
quadam maieſtate verendus,accepit. Tum conſo
lari Petrum filium(nam reliqui aberāt)exorſus,
ferret æquo animo vim neceſſitatis admonebat:
non defuturū cœlitus patrocinium, quod ne ſibi
quidē vnq̄ in tantis rerum fortunæq́; varietatibꝰ
defuiſſet:virtutem modo,& bonam mentem cole
ret:bene conſulta bonos euentꝰ ꝑitura.Poſt illa
contemplabundus aliquandiu quieuit. Excluſis
dein cæteris,eundem ad ſe natū vocat:multa mo
net,multa pręcipit,multa edocet, quæ nondū fo=
ras emanarunt:plena omnia tamen(ſicuti audiui
mus)& ſapientiæ ſingularis & ſanctimoniæ.quo=
rum tamē vnū quod nobis ſcire quidem licuerit,
adſcribam. Ciues inquit mi Petre ſucceſſorem te
meum haud dubie agnoſcent. Nec aūt vereor,ne
nō eadē futurus auctoritate in hac republica ſis,
qua nos ipſi ad hanc diem fuerimus: ſed quoniā
ciuitas omnis corpus eſt(qđ aiunt) multorū ca=

Noxa
Noxia.

Confitetur
de noxijs.

let qui non vixe=
rit: ita nec viue=
re quis poteſt: q
non ſit moritu=
rus. Prius, id ē
melius, & ideo
exequendū priꝰ.
Cōtractis noxijs
id eſt commiſſis
peccatis. Noxa
enim pœna eſt:
noxia culpa, vt
ait Corneliꝰ Frō
to.De noxijs cō=
fiteretur,melius
q̄ vt vulgo dici
ſolet, noxias aut
peccata confitere
tur.A. Gelliꝰ ca=
pite ſexto primi
libri. De mole=
ſtia incōmodiſq́;
ꝑpetuis rei vxo=
rię cōfiteri.Itē q́;.
De moleſtia igit
cunctis homini=
bus notiſſima cō
feſſus. Vbi confi
teri vltro fateri
eſt,contra vulga
rem grammati=
ſtarū præceptio
nem.Seniori id ē
ſacerdoti:vt πρε
σβύτερος, id eſt
ſenior,gręcis ap=
pellatur.In ſcri=
ptura item ſæpe
dicuntur ſenio=
res. Vel quia ſe=
niores ſoli ad eã
dignitatem acce=
debant: vel quia
ſenilis prudentia
in eis ſplendeſce=
re debeat. Autho
re diuo Hierony

pitū, neq; mos geri ſingulis pōt,memēto ī eiuſmō
di varietatibus id cōſiliū ſequi ſemper, qđ eſſe q̃
honeſtiſſimū intelleges:magiſq; vniuerſitatis,q̃ ſe
orſum cuiuſq; rōnem habeto.Mādauit & de fune
re,vt ſcilicet aui Coſmi exēplo,iuſta ſibi fierēt:in
tra modū videlicet eū,qui priuato cōueniat. Ve=
nit dein Ticino Lazarus veſter medicus (vt qui=
dē viſum eſt)expertiētiſſimus: qui tamē ſero aduo
catus,neqd inexpertum relinqueret,precioſiſſima
quædā gēmis oē genus,margaritiſq; conterendis
medicamēta tētabat.Quærit ibi tū ex familiaribꝰ
Laurētius(iam eñ admiſſi aliquot fueramꝰ)quid
ille agitaret medicus,quid moliretur: cui cū ego
reſpōdiſſem,epithema eū concinnare quo pręcor
dia fouerentur:agnita ille ſtatim voce,ac me hila
re intuēs,vt ſemper ſolitus,heus inqt,heus Ange
le:ſimul brachia iam exhauſta viribus ęgre attol=
lens,manus ambas arctiſſime prehendit. Me vero
ſingultus lachrymęq; cum occupauiſſent,quas ce
lare tamē reiecta ceruice conabar:nihilo ille com
motior, etiam atq; etiam manus retentabat. Vbi
autem perſenſit fletu adhuc prępediri me, quo mi
nus ei operā darem:ſenſim ſcilicet eas,quaſiq; diſ=
ſimulanter omiſit.Ego me autem cōtinuo in pe=
netrale thalami coniicio flētem,atq; habenas (vt
ita dicam)dolori & lachrymis laxo. Mox tamē re
uertor eodem, ſiccatis quantum licebat oculis.
Ille vbi me vidit: vidit autem ſtatim: vocat ad ſe
rurſum,quęritq; perblande,quid Picus Mirandu=
la ſuus ageret. Reſpondeo: manere eum in vrbe,
q; vereatur ne illo ſi veniat moleſtior ſit. At ego
inquit viciſſim, ni verear ne moleſtum ſit ei hoc
iter,videre atq; alloqui extremum exoptem, pri=
us q̃ plane a vobis emigro. Vin tu inquam accer=

mo in libro con=
tra Iouinianum
primo.licet Ioan
nes virgo electus
ſit a domino, at=
q; inter cæteros
magis dilectus,
electus eſt tamē
Petrus ſenior :
ſuper quem fun
daretur eccleſia:
ne adhuc adole=
ſcēs & pœne puer
progreſſæ ætatis
hominibus p̄fer
retur. Apđ Pla=
tonem libro de le
gibus ſexto,caue
tur ne pauciores
annos q̃.lx.natꝰ
ſit ,qui ſecundū
ſacras leges diui
nas res tractatu
rus ſit. Inuolu=
cra ab inuoluen
do dicta ſūt:qua
les ſunt folliculi
illi qui ſegetes in
uoluunt. Qui=
bus dea q̃ præfe=
cta erat, Voluti=
na priſcis diceba
tur,vt ex M. Var
rone diuus Au=
guſtinus tradit.
Fraus,id eſt pec
catū. de quo ī cō
mētarijs in Au=
ſonij p̄cationem
matutinā ampli
us. Aſſerendis.i.
reſtituēdis. La=
chrymātibꝰ vni=
uerſis.Miꝝ pro
fecto nō ſi eos q
corā loquētē au=
diebāt,collachry=

ſatur?ego vero,ait ille,ꝗprimū. Ita ſane facio:ve-
nerat iā,aſſederat: atq; ego quoq; iuxta genibꝰ in
cubuerā, quo loquētē patronum faciliꝰ, vtpote
defecta iā vocula,exaudirem. Bone deus: qua ille
hunc hoīem comitate,qua humanitate,quibꝰ etiā
quaſi blanditiis excepit?Rogauit primo ignoſce-
ret ꝙ ei laborē hunc iniunxiſſet,amori hoc tamē
& beneuolentię in illum ſuę adſcriberet:libentius
ſeſe animā editurum,ſi prius amiciſſimi hominis
aſpectu morientes oculos ſatiaſſet.Tū ſermōes in
iecit vrbanos,vt ſolebat, & familiares. Non nihil
etiam tunc quoq; iocatus nobiſcum:quin vtroſq;
intuēs nos:vellem ait, diſtuliſſet me ſaltem mors
hęc ad eum diem,quo veſtram plane bibliothecā
abſoluiſſem.Ne multis:Abierat vixdum Picus,cū
Ferrariēſis Hieronymꝰ inſignis & doctrina & ſan
ctimonia vir,cœleſtiſq; doctrinæ prędicator egre
gius,cubiculū ingreditur. Hortatur vt fidem te-
neat:ille vero tenere ſe ait incōcuſſam:vt ꝗ emen
datiſſime poſthac viuere deſtinet: ſcilicet facturū
obnixe reſpondit: vt mortem deniq; ſi neceſſe ſit,
æquo animo toleret.Nihil vero,inquit ille,iucun
dius:ſi quidem ita deo decretū ſit. Recedebat ho
mo iam,cum Laurētius,Heus(inquit)benedictio
nem pater prius ꝗ a nobis ꝓficiſceris . Simul de-
miſſo capite vultuq;,& ī omnē piæ religionis ima
ginem formatꝰ,ſubinde ad verba illius & preces,
rite ac memoriter reſponſitabat: ne tātillū quidē
familiariū luctu,aperto iam, neq; ſe vlterius diſſi
mulāte,commotus.Diceres indictam cęteris,vno
excepto Laurētio,mortē. Sic ſcilicet vnus ex oībꝰ
ipſe,nullā doloris,nullā ꝑturbatiōis,nullam triſti
tiæ ſignificationē dabat:conſuetumq; animi rigo
rem:conſtantiā,ęquabilitatem,magnitudinem,ad

mare,quū nobis
ipſis legentibus
lachrymę oboriā
tur. Corpꝰ mul-
torū capitū ciui-
tas ꝓuerbialiter
dicit. vel alluden
do ad ꝓuerbiuꝫ
illud Terētianū.
Quot hoīes,tot
ſentētię. Nā vt ē
apud Perſium:
Mille hoīm ſpe-
cies,& rerū diſco
lor vſus. Velle
ſuū cuiq; eſt,nec
voto viuit vno.
Appianus libro
bellorū ciuilium
tertio,populum
dicit eſſe inſtabi-
lem: vtq; in ma-
ri vndā fluctuā-
tem. Vel ab Hy-
dra illa multorū
capituꝫ facta eſt
ratio:quorū am
putato vno,alia
tria,vel(vt alijs
placet) ſeptem re
naſcebātur. vnde
ortum eſt pro-
uerbium,Lerna
malorum in cer
uicis multæ ho-
mines : q vſque-
adeo pertinaces
vitijs addicti ſūt
vt ſi caſtigati ab
vno deterreant:
ad alia multa ſe
applicent. Quod
item ad infames
ac poſtremę tur
pitudinis homi-
nes nō inepte ac-
commodatur.

Corpꝰ multorū capitū ciuitas.

Hiero. Ferra.

Hydra.

Lerna malorum.

extremum vſq; ſpiritum producebat. Inſtabant medici adhuc tamen: & ne nihil agere viderentur, officioſiſſime hominem vexabant: nihil ille tamen aſpernari, nihil auerſari, quod illi modo obtuliſſent: non quidem quoniam ſpe vitæ blandiētis illiceretur, ſed nequem forte moriens, vel leuiſſime perſtringeret. Adeoq; fortis ad extremū perſtitit, vt de ſua quoq; ipſius morte nonnihil cauillaretur: ſicuti cum porrigenti cuidam cibum, rogantiq; mox, quam placuiſſet: reſpondit, quam ſolet morienti. Poſt id blande ſingulos amplexatus, petitaq; ſuppliciter venia, ſi cui grauior forte, ſi moleſtior morbi vitio fuiſſet totū ſe poſt illa perunctioni ſummæ, demigrantiſq; animæ commendationi dedidit. Recitari dein euangelica hiſtoria cœpta eſt, qua ſcilicet irrogati Chriſto cruciatus explicantur: cuius ille agnoſcere ſe verba & ſententias prope omneis, modo labra tacitus mouens, modo lāguenteis oculos erigens, interdum etiam digitorum geſtu ſignificabat. Poſtremo ſigillum crucifixi argenteum, margaritis gemmiſq; magnifice adornatum, defixis vſquequaq; oculis intuens, idētidemq; deoſculās, expirauit. Vir ad omnia ſumma natus: & qui flantem reflantemq; toties fortunam, vſqueadeo ſit alterna velificatiōe moderatus, vt neſcias vtrum ſecundis rebus conſtantior, an aduerſis æquior ac tēperātior apparuerit. Ingenio vero tanto, ac tam facili & perſpicaci: vt quibus in ſingulis excellere alii magnum putant, ille vniuerſis pariter emineret. Nam probitatem, iuſtitiam, fidē, nemo arbitror, neſcit ita ſibi Laurentii Medicis pectus atq; animū, quaſi grauiſſimum aliquod domicilium templumq; delegiſſe. Iam comitas, humanitas, affabilitas, quanta fuerit: eximia quadam in eum totius populi, atq; omnium plane ordinum beneuolētia declaratur. Sed enim in-

Naz, vt author eſt Strabo libro octauo, Lerna ē Argiui & Mycenei agri lacus, in qua hydrā conſtitiſſe ſcriptores tradunt. In illa quum facta ſint purgamina, prouerbium quoddam vulgo manauit, Lerna malorum. Eraſmus vero memoriæ prodit locum quem piam fuiſſe ī Argolica, in quem quum omne ſordium genus promiſcue cōiicerēt, fœtidas īde ac peſtilentes nebulas exhalari ſolitas. In quem locū cauſa cōtumeliæ iuſſit Danaus proiici capita filiorum fratris Aegypti, quos filiæ conſilio ſuo nocte prima trucidarant, Philoſtrato authore libro quarto Apollonius Tyaneus dicebat de Nerone. Nos tantum peragrauimus terrarum quantum alius fortaſſe nemo, & feras vidimus, tum Arabes, tum Indas multiplices atq; multiformes. Hanc autē beluam, quā tyrannum v.

Apollonii Tyanei dictum de tyranno.

ter hæc omnia, liberalitas tamen & magnificẽtia ex
ſplẽdeſcebat:quę illum pœne immortali quadã glo-
ria ad deos vſq; prouexerat: Cum interim nihil ille
famæ duntaxat cauſa & nominis,omnia vero virtu
tis amore perſequebatur . Quanto autem literatos
homines ſtudio complectebatur! Quãtum honoris,
quantum etiã reuerentiæ omnibus exhibebat! Quã
tum deniq; operæ induſtriæq; ſuæ,conquirendis to
to orbe terrarum, coemendiſq; linguæ vtriuſq; vo-
luminibus poſuit!Quantoſq; in ea re,q̃ imanes ſum
ptus fecit!vt non ætas modo hæc aut hoc ſęculum,
ſed poſteritas etiam ipſa maximam in huius homi-
nis interitu iacturam fecerit. Cæterum cõſolantur
nos maximo in luctu,liberi eius, tanto patre digniſ
ſimi . Quorum qui maximus natu Petrus , vixdum
primum & vigeſimum ingreſſus annum, tanta iam
& grauitate & prudentia & auctoritate molem to-
tius Reip. ſuſtẽtat, vt in eo ſtatim reuixiſſe genitor
Laurentius exiſtimetur. Alter annorũ duodeuigin-
ti Ioannes,& Cardinalis ampliſſimus : (quod nunq̃
cuiq̃ id ætatis contigerit:) & idem Pontifici maxi-
mo,non in eccleſiæ patrimonio duntaxat,ſed in pa-
triæ quoq; ſuæ ditione legatus : talem tantumq; ſe
iam tam arduis negociis gerit & præſtat, vt omniũ
in ſe mortalium oculos conuerterit,atq; incredibilẽ
quandam,cui reſponſurus pleniſſime eſt,expectatio
nem concitauerit. Tertius porro Iulianus,impubes
adhuc,pudore tamen ac venuſtate, neq; non probi-
tatis & ingenii mirifica quadam ſuauiſſimaq; indo
le,totius ſibi iam ciuitatis animos deuixit . Verum
vt de aliis in præſenti taceã:de Petro certe ipſo co-
hibere me non poſſum,quin recenti re teſtimonium
hoc loco paternum adſcribam. Duobus circiter añ
obitum menſibus , cum in ſuo cubiculo ſedens (vt

rannum pleriq;
vocãt;neq; quot
habet capita ſci=
mus,neq; vtruȝ
curuis vnguibꝰ
aduncisq; ſit den
tibus nouimus.
& q̃q̃ ciuilis be=
ſtia eſſe dicatur,
inq; mediis vr=
bibus habitet,eo
tñ ꝓhibet imma
nior his q̃ i mõ
tibus aut palu=
dibꝰ degũt. Leo=
nes enim & Pan
therę qñq; ſi mil'
ceant mãſueſcũt,
innatãq; ferita=
tem relinquunt.
Hæc autẽ ob at=
trectationem fa=
cta ferocior oĩa
lacerat. Quineti
am belluas pro=
prias matres de
uoraſſe nẽo vnq̃
aut dixit,aut au
diuit : ea tamen
immanitate ſa=
turatum Nero
nem accepimus.
Hæc ille. Plato ĩ
ſophiſta, Sophi=
ſtam eſſe ait va=
riũ animal,vtq;
prouerbio fert,
non altera ma=
nu duntaxat ap
prehendendum.
Eũq; inibi mul=
ticipitem , id eſt
multorum capi
tuȝ appellat. Bel
lua centiceps ab
Horatio lib. car=
minum ſecun=
do Cerberus ap=

ſolebat) Laurentius de philoſophia & literis nobiſcum fabularetur, ac ſe deſtinaſſe diceret reliquam ætatem in his ſtudiis mecum & cum Ficino Picoq; ipſo Mirandula conſumere, procul ſcilicet ab vrbe & ſtrepitu: negabam equidem hoc ei per ſuos ciues licere: qui quidem in dies viderentur magis magiſq; ipſius & conſilium & auctoritatem deſideraturi. Tum ſubridens ille: atqui iã, inquit, vices noſtras alumno tuo delegabimus, atq; in eum ſarcinam hanc & onus omne reclinabimus. Cumq; ego rogaſſem: an adhuc in adoleſcente tantum virium deprehendiſſet, vt eis bona fide incumbere iam poſſemus: Ego vero, ait ille, quanta eius & q̃ ſolida video eſſe fundamenta, laturum ſpero haud dubie, quicquid inędificauero. Caue igitur putes Angele quẽq̃ adhuc ex noſtris indole fuiſſe tanta, quãtam iam Petrus oſtẽdit: vt ſperem fore, atq; adeo augurer (niſi me ipſius ingenii aliquot iam experimenta fefellerint) ne cui ſit maiorum ſuorum conceſſurus. Atq; huius quidem iudicii pręſagiiq; paterni, magnum profecto & clarum ſpecimen hoc nuper dedit, ꝙ ægrotanti præſto fuit ſemper, omniaq; per ſe, pœne etiam ſordida miniſteria obiuit: vigiliarum patientiſſimus & inediæ, nunq̃q; a lectulo ipſo patris, niſi cum maxime Reſpublica vrgeret, auelli paſſus. Et cum mirifica pietas extaret in vultu, tamen ne morbum aut ſollicitudinem paternam mœrore ſuo adaugeret, gemitus omneis & lachrymas, ĩcredibili virtute quaſi deuorabat. Porro autem, quod vnum triſtiſſima in re pulcherrimum ceu ſpectaculum videbamus, ĩuicem pater quoq; ipſe ne triſtiorem filium triſtitia ſua redderet, frontem ſibi ex tpe velut aliam

pellatur. Multa autem habere capita, id eſt multas hominum vitas abſtuliſſe dicitur. Vt Aeſopeius leo, de quo ẽ apud Horat. epiſto. j. primi libri. Q̃ ſi me (inquit) populus Romanus forte roget, cur, Non vt porticibus ſic iudicijs fruar ijſdeꝫ, Nec ſequar, ac fugiam, quæ diligit ipſe vel odit. Oliꝫ qđ vulpes ægroto cauta leoni Reſpondit, referam. quia me veſtigia terrent. Omnia te aduerſum ſpectantia: nulla retrorſum. Bellua multorum capitũ es. Hęc ille. Ad diuerſa tñ hominũ ſtudia, q̃ ſubinde refert Hora. hoc poſſe referri, vti hic Politianꝰ refert, nõ negem oĩno. Ad auaros aut veteratoriæ calliditatis hoĩes cõſilijs diuerſis, diuerſiſq; artibꝰ alios decipientes, ꝓuerbiũ hoc patere poſſit latius. Intra modũ videlicet & cętera. Sũptuoſum ſibi fieri funus prohibet, qui Lacedæmoniorum mos.

Pompa funebrꝫ apđ Lacedæ.

fingebat,ac fluentes oculos in illius gratiam con
tinebat:nunq̃ aut conſternatus animo aut fract⁹,
donec ante ora natus obuerſaretur.Ita vterꝙ cer
tatim vim facere affectib⁹ ſuis,ac diſſimulare pie
tatem pietatis ſtudio nitebatur.Vt autem Laurẽ
tius e vita deceſſit,dici vix poteſt. quanta & hu
manitate & grauitate ciues omneis ſuos Petrus
noſter ad ſe domum cõfluentes exceperit: q̃ & ap
poſite & varie & blande etiam dolentibus conſo
lantibuſꝙ pro tempore,ſuamꝙ operam pollicen
tibus reſponderit.Quãtam deinde, & q̃ ſolertem
rei conſtituendę familiari curam impenderit: vt
neceſſitudines ſuas omneis grauiſſimo caſu per
culſas ſubleuarit: vt vel minutiſſimum queꝙ ex
familiaribus deiectum diffidentemꝙ ſibi aduer
ſis rebus collegerit,erexerit,animauerit: vt in ob
eunda quoꝙ Republica nulli vnq̃, aut loco, aut
tempori,aut muneri,aut homini defuerit: nulla
deniꝙ in parte ceſſauerit.Sic vt eam plane inſti
tiſſe iam viam, atꝙ ita pleno gradu iter ĩgreſſus
videatur,breui vt putetur parẽtem quoꝙ ipſum
veſtigiis cõſecuturus. De funere autem nihil eſt,
quod dicam.Tãtum ad aui exemplum, ex pręſcri
pto celebratũ eſt:queẽadmodum ipſe,vt dixi, mo
riens mandauerat.Tam magno autem omnis ge
neris mortalium concurſu:q̃ magnũ nunq̃ antea
meminerimus. Prodigia vero mortem ferme hæc
anteceſſerunt:ꝗq̃ alia quoꝙ vulgo feruntur.No
nis Aprilibus,hora ferme diei tertia, triduo ante
q̃ animam edidit Laurentius:mulier neſcio quæ,
dum in æde ſacra Mariæ nouellæ,quæ dicitur,de
clamanti e pulpito dat operam:repente inter con
fertam populi multitudinem expauefacta cõſter
nataꝙ conſurgit: lymphatoꝙ curſu, & terrificis

erat, vt Plutar
chus in lib.de an
tiquis Lacedęmo
niorum inſtitu
tis author ẽ.Ly
curgus (inquit)
omneꝫ ſepulchro
rum ſuperſtitio
nem ſuſtulit,per
mittens & in vr
be cadauera ſepe
lire, monumẽtaꝙ
prope templa ha
bere. Sed piacula
quoꝙ ſuſtulit,ac
ne quid vna cum
cadaueribus ſepe
lirent prohibuit,
pręter veſtem pu
niceam & oliuæ
folia,in quib⁹ æq̃
omnes cadauera
ipſa componerẽt.
Suſtulit & luct⁹
& lamẽtationes,
& monumentoꝝ
inſcriptiones,niſi
eorum qui in bel
lo cecidiſſent. Ab
his nõ multũ ſũt
aliena quę Cicero
in lib. de legibus
ſcribit ex tabulis
duodecim.Minu
endi ſunt (ĩquit)
ſumptus lamen
tationeſꝙ funerꝫ
Tranſlata de legi
bus Solonis.Hic
plus (inquit) ne
facito rogum, ne
polito.Tollit etiã
lamẽtationẽ.Mu
lieres genas ne ra
dunto,ne ve leſſũ
funeris ergò ha
bento.Eſt autem

clamoribus,Heus heus inquit,Ciues,an hunc nõ
cernitis ferocientem taurum, qui templum hoc
ingens flammatis cornibus ad terram deiicit?Pri
ma porro vigilia,cum cœlum nubibus de impro
uiſo fœdaretur, continuo baſilicæ ipſius maximę
faſtigium,quod opere miro ſingularem toto ter=
rarum orbe teſtudinem ſupereminet, tactum de
cœlo eſt:ita vt vaſtæ quæpiam deiicerentur mo=
les, atqꝫ in eam potiſſimum partem,qua Medicæ
conuiſuntur ædes, vi quadam horrenda & impe
tu,marmora immania torquerẽtur. In quo illud
etiam præſcito non caruit, ꝙ inaurata vna pila,
quales alięqꝫ in eodem faſtigio conſpiciuntur,ex=
cuſſa fulmine eſt: ne non ex ipſo quoqꝫ inſigni ꝓ=
prium eius familiæ detrimentum portẽderetur.
Sed & illud memorabile,ꝙ vt primum detonuit,
ſtatim quoqꝫ ſerenitas reddita.Qua autem nocte
obiit Laurẽtius, ſtella ſolito clarior ac grandior,
ſuburbano imminens in quo is animam agebat,il
lo ipſo temporis articulo decidere extinguiqꝫ vi=
ſa,quo compertum deinde eſt,eum vita demigraſ
ſe. Quin excurriſſe etiã faces trinoctio perpetuo
de Fæſulanis montibus,ſupraqꝫ id templum,quo
reliquiæ conduntur Medicę gẽtis,ſcintillaſſe nõ=
nihil,moxqꝫ euanuiſſe feruntur.Quid,ꝙ & leonũ
quoqꝫ nobiliſſimum par,in ipſa qua publice con=
tinentur cauea,ſic in pugnam ferociter concurre
rit:vt alter peſſime acceptus, alter etiam leto ſit
datus? Arreti quoqꝫ ſupra arcem ipſam geminæ
perdiu arſiſſe flammæ, quaſi Caſtores feruntur:
Ac lupa idẽtidem ſub mœnibus vlulatus terrifi
cos edidiſſe.Quidam illud etiam (vt ſunt inge=
nia) pro monſtro interpretantur:ꝙ excellentiſſi=
mus (ita enim habebatur) huius ætatis medic⁹,

leſſus (vt Læli⁹
ſuſpicatur)lugu
bris eiulatio.Le=
ge item ſancitum
eſſe idem ait, ne
quis ſepulchruꝫ
faceret operoſi⁹,
q̃ quod deceꝫ ho=
mines effecerint
triduo. Neqꝫ id
opere tectorio ex
ornari: nec her=
mæos, quos vo=
cãt, licebat impo
ni:nec de mortui
laude niſi in pu=
blicis ſepulturꝭ:
nec ab alio niſi q
publice ad eã reꝫ
ꝯſtitut⁹ eſſet,di=
ci licebat. Subla=
ta etiam erat ce=
lebritas viroruꝫ
ac mulierũ, quo
lamẽtatio minue
retur. Ad minu=
endã hanc ſepul=
chrorum magni
ficentiam,Pitta=
cus omnino acce
dere quẽq̃ vetuit
in funus aliorũ,
ac ante lucem ef=
ferri iuſſit.ſupra
terram tumulũ
ſtatui noluit,ni=
ſi columellaꝫ tri
bus cubitis non
altiorem:aut mẽ
ſam, aut labellũ.
cui procurationi
certum præfece=
rat magſtatũ.Pla
to itẽ(vt inibi ait
Cicero) vetat ex=
trui ſepulchruꝫ
alti⁹ q̃ quod quinqꝫ
dieb⁹ abſolui poſ

quando ars eum præſcitaq́ꝫ fefellerant, animum
deſponderit,puteoq́ꝫ ſe ſponte demerſerit,ac prin
cipi ipſi medicæ (ſi vocabulum ſpectes) familiæ
ſua nece parētauerit.Sed video me, cum quidem
multa & magna reticuerim, ne forte in ſpeciem
adulationis inciderem: longius tamen prouectū,
q̃ a principio inſtitueram.Quod vt facerem, par
tim cupiditas ipſa obſequendi obtemperandiq́ꝫ ti
bi optio,doctiſſimo,prudentiſſimoq́ꝫ homini, mi
hiq́ꝫ amiciſſimo: cuius quidem ſtudio ſatiſfacere
breuitas ipſa in tranſcurſu non poterat: partim
etiam amara quædam dulcedo, quaſiq́ꝫ titillatio
impulit,recolendæ frequentandæq́ꝫ eius viri me
moriæ: cui ſi parem ſimilemq́ꝫ noſtra ætas vnum
forte atq́ꝫ alterum tulerit,poteſt audacter iam de
ſplendore nominis & gloria,cum vetuſtate quoq́ꝫ
ipſa contendere. Vale.XV.Calend. Iunias.M.
CCCCXCII.In Fęſulano Ruſculo.

ſit,nec e lapide ex
citari prius, nec
imponi maius q̃
quod capiat lau
dem mortui inci
ſaꝫ, nec plus qua
tuor heroicꝭ ver
ſibus ſcriptam,
quos longos ap
pellat Ennius.A
liaq́ꝫ non immo
dica de minuen
da ſepulchroruꝫ
magnificētia atq́ꝫ
lamentatione Ci
cero ſcribit.Om̄e
genus, id eſt cu
iuſq́ꝫ generis, vt
hoc genus. quod
genus ab non im
peritis cottidia
ni ſermonis vſu
deteri ſolent. Epi
Epithema thema,id eſt me
dicamentum em
plaſtrum, oper
culum. ἐπὶ enim
ſupra,θέμα poſitum græcis ſignificat. Concinnare,id eſt contritis multis rebus con
Cinnus. ficere. Cinnus enim plurium rerum commixtio eſt. Hieronymus Ferrarienſis hic,
vt arbitror eſt cuius ſupplicium & mortem, quod hęreticus haberetur, Poggius
ſcribit. Flantem reflantemq́ꝫ.proſperam & aduerſam.Id ętatis,id eſt eo tempore.no
mina enim tempus ſignificantia accuſatiuo gaudent.Declamanti dat operam.i. au
dit declamatorē.Quaſi Caſtores.De ſtęllis Caſtorib⁹ illa ſūt Plinij cap. xxxvij.libri
Caſtores. ſecundi verba. Vidi,inq̄t, in nocturnis militū vigilijs inhęrere pilis ꝑ vallo fulgurū
effigies.Eę & antēnis nauigātiū alijſq́ꝫ nauiū partib⁹,ceu vocali quodā ſono inſiſtūt,
vt volucres ſedē ex ſede mutātes.Graues cū ſolitarię venere,mergēteſq́ꝫ nauigia,& ſi
in carinę ima deciderīt exurētes.Gēinæ aūt ſalutares,&ꝓſꝑi curſus ꝑnūcię,q̄ꜩ aduē
tu fugari dirā illā ac minacē,appellatāq́ꝫ Helenā ferūt. Et ob id Polluci & Caſtori id
Helena. numē aſſignāt,eoſq́ꝫ ī mari deos īuocāt.Hoīm quoq́ꝫ capita veſꝑtinis horꝭ magno ꝑ
ſagio circūfulgēt.Oīa incerta rōne,& in naturę maieſtate abdita.Hęc Plinius.
ASCEN. Et erā.ſ.re ipā,& habebar.i.exiſtimabar iudicio vulgi.Alacritas.i.lęta cū
fidutia aggreſſio.qn̄ enī qs fidutiæ plen⁹ opus aggredit̄ quaſi ꝓpediē a ſe abſoluēdū,
alacer dicit̄,ſed ea alacritas in q̄ plurimis refrigeſcit q̄citiſſime.Aſtrīgim⁹.obligam⁹,
deuincimus.Pro eo ac debuit.i.quātū debuit.Iuſta ſunt quas nos exeqas vocam⁹,
Iuſta. ꝙ ſint iuſta mortuorū officia.aut ꝙ ꝑ ea efficiant̄ quaſi iuſti. Necui ſit cōceſſur⁹.i.
nequo ſit inferior,nam inferiores de via cedunt maioribus.

Miſcellanea laudat, ſeqꝫ, q̃uis fortunæ tenuis hominem, inter Politiani amicos ſupræmæ fortunę viros admitti poſſe ratiocinatur.

Cæſar Carmentus Angelo Politiano. S. D. Epiſtola. III.

POlitias tuas, hoc eſt Miſcellaneorũ librũ, oſtendit nuper mihi Iacobus Rufin⁹, amœniſſimi homo īgenii, tibiq́ꝫ amiciſſimi. Nihil me hercules illis mundius, nihil acutius, nihil doctius. Iſta vna cẽturia (vt equidem ſentio) non modo Gellium & id gen⁹ alios æmularis, ſed longe ſuperas. Fama q̄q̄ magnus es, ſcriptis certe maior. Quare ætati huic noſtræ gratulor. Eſt enī p̄ſenti in ſeculo, quod admirari poſſimus: ne ſemper veterum ingenia ſuſpiciamus. Ego per te cũ multa didicerim, tibi me debere fateor, cunctaq́ꝫ mea polliceor. Amicos habes ſupremę fortunę viros, nos humili de plebe ſumus, qui quaſi fores amicitię tuæ pulſamus. Quid tu tenuis hominem fortis deſpicies? Inter ganeatas dapes, vilis quandoq́ꝫ iuuat atq́ꝫ appetitur oliua. Porro ꝙ ipſe literas iſtas profitear, nihil velim carum me tibi reddat: nam profeſſio adeo ieiuna eſt. In hoc laude dignus, ꝙ ad ſtudia iſta anhelem: non ꝙ profitear. Quali enī ſimus doctrina, ipſi ꝑbe ſcim⁹, iter in dēſis tẽtamus tenebris, lucella ſectamur, q̃diu tantũ cõgeſſerim⁹, q̃tũ ſit ſatis ꝑ victu annorũ aliquot: mox Athenas. i. Florentiã, ad capiẽdũ abs te cultũ ingenii proficiſcemur. Abſentẽ quæſo & incognitum, ſi potes, dilige interea. & Vale.

Qđ acceptis literis tardius reſpondeat, ſe excuſat. Laudantem quur non laudet dicit.

Angelus Politianus Cæſari Carmento ſuo. S. D. Epiſtola. IIII.

F. S. Ganeatas. i. vnctorias & adipales. Huic affine ꝓuerbiũ ẽ illđ a nr̃atib⁹ vſurpatũ. Inter duo cocta crudũ vnuꝫ. Athenas &c. Au. Gel. cap. ij. primi libri. Qui Roma in Græciã ad capiũdũ īgenij cultũ cõceſſerant. ASCEN. Vt eqdẽ. i. vt ego qdeꝫ, ſentio maluiſſeꝫ, ego qdẽ, poſuiſſe hoc loco. aut, ſic eqdem ſentio. Ne ſemp &c. ꝟſus ẽ lꝫ non iuſto metro, heroicus, vt notem⁹ ī ep̄lis nõ tãtopē vitari. Oliua fruct⁹ oleę nõduꝫ p̄ſſus. In hoc laude dign⁹. ſup. ſum. Incognitũ ſi potes dilige. qa volũt nõ poſſe diligi niſi cognita. F. S. Mihi. i. a me. Qđ tñ fit ſæpi⁹ cũ ꝑticipio p̄teriti tp̄is. Virg. Nulla tuarꝫ audita mihi neq́ꝫ viſa ſororꝫ. ſexcenta ſunt ī prõptu exempla. Recraſtĩator. i. de craſtino in craſtinũ ꝓlator. M. Cęli⁹, vt libro ep̄larũ Cice. viij. tradit, ad ſcribendas literas pigerrimum ſe eſſe fatetur. Vt

Recraſtinator.

illi apud Terentiũ faciunt. Apd̃ Terẽtiũ in Phormione Antipho ĩuito patre Demiphone vxorẽ ducit. Demiphonez id ſuccẽſentẽ Phędria Antiphonis patruelis placare conans, Antiphonem commiſiſſe negat quod ei pater iraſcat̃. Reſpondens Demipho. Ecce, inquit,ſimilia oĩa, omnes congruunt, vnum quũ noris,omneis noris. Hic in noxa eſt, ille ad defendendam cauſam adeſt. Quum ille deeſt, hic præſto eſt. Tradunt operas mutuas. Non ita diſſimile eſt illud apud Horatiuz epiſtola.ij. ſecundi lib. de fratribꝰ duobus, qui quoniã a nemine laudabãtur, laudabãt ſe mutuo.Frater (inquit) erat Romæ conſulti rhetor, vt alter Alterius ſermone meros audiret honores,Gracchus vt hic illi foret,hic vt Mutiꝰ illi.Pluſculis aliis verbis taxat poeta eos,qui laudum cupiditate ſe laudãt mutuo.Mutuum ſcabere apud Symmachuz & Auſonium in epiſtolis id prouerbiali ſententia ſignificat.A mulis mutuo ſe ſcabẽtibus profecta eſt ratio.

Mutuum ſcabere.

IGnoſce occupatiõibus Cæſar:neq; me vel ſuperbum crede,vel inofficioſum,ꝙ ad tuas hactenus literas non reſcripſerim.Melior diei pars lectionibꝰ variis mihi teritur:reliqua datur amicis opera.Noctem ſibi quies & ſomnus cum precibus,horario,& ſtylo diuidunt. Ac (ne manifeſta diſſimulem) recraſtinator quoq; natura ſum maximus,nec ad diem facile ſoluo:q̃q̃ oĩano aliquãdo ſoluo quod debui. quorum alterum dum redditur,vt verum fatear,nonnihil dolet ob ignauiam:alterum me,quoniam redditum nõ eſt, ſemper excruciat. Venio nunc ad epiſtolas tuas: quas equidem quoniam ſunt elegantiſſimæ, plenæq; mearum laudum,cupiebam ſic inuicem ferre laudibus,vt par pari relatum cognoſceres. At enim ſi fecero,credet aliquis me forſitan huiꝰ deniq; ſpe mercedis abs te antea fuiſſe laudatum. Quare malo equidem tibi hoc officium debere,ꝙ meas laudes adducere in ſuſpicionem:præſertim ſic abs te rhetorice dictas:vt ob eas ipſe quoq; mihi placeam, qui ſcio vera nõ eſſe.Sine igitur quæ de me ſcripſiſti,mora aliqua tẽporis roborari, talionemq; tum deniq; a nobis expecta.Nunc vſurã laudationis tuæ gratuitam quæſo permitte dies aliquot:ne quis argutulꝰ dicat,nos inter nos (vt illi apud Terentium faciunt) tradere operas mutuas. Vale. Florentiæ. Idibus Ianuariis. M. CCCCLXXXVIII.

ASCENSIVS.

Mihi, id eſt in detrimentum meum, teritur. Horario,ſcilicet officio. cum enim eſſet ſacerdos,ad horarium officium (vt alibi dixit),id eſt horas (vt vulgo dicunt)

canonicas obligabatur dicendas. Et ſtylo, id eſt officio ſcribendi, quod in cæratis lecticis faciebant priſci. Vnde bene ſtylo dicit. Ad diem, ſcilicet condictam. Nos inter nos. Id in recto caſu non faceret. Non enim diceret: nos tradimus inter nos operas mutuas: ſed, operas mutuas inter nos tradimus.

Miſcellaneorum cauſa multos ſibi comparauit amicos. De Tertulliani libris eiuſq; doctrina loquitur.

Angelus Politianus Triſtano Chalco ſuo. S. D. V.

SIgnificas mihi literis tuis: decuriam ſcribarum totã ſic delectari Miſcellaneis noſtris, vt inde me quoq; videlicet auctorẽ, quanto vix credibile ſit amore ꝓſequatur. Equidem habeo gratiam ſtudiis meis, & vigiliis, in quib⁹ acriter ab ineunte ætate, ſi minus cum diſpendio bonę valetudinis, certe ſim periculo maximo verſatus. Etenim quis ipſa ſibi literarum tractatio ſatis grande præmium ſit, adeo, ſcilicet ſuauis & iucũda: tamẽ iſtiuſmodi ſit acceſſionib⁹, vt nullum vitę genus eſſe putem cum literati hominis ocio, dũmodo non ſterili, conferendum. Nec enim plures Iaſoni & Cadmo ſatu dentium nati ſunt hoſtes, q̃ mihi ſatu Miſcellaneorum nati amici. De Tertulliano quod requiris: Quintus Septimius Florens Tertullianus appellatur: eiuſq; legi libros pręter Apologeticũ, de Pallio, de carnis reſurrectione, de corona militis ad martyria, de virginibus velandis, de habitu mulierum, de cultu fœminarum, ad vxorem, ad Scapulam, De perſecutione ad Fabiũ, de exhortatione caſtitatis, De patientia, De monogamia, De præſcriptionibus hęreticorum, contra Hermogenem, aduerſus Praxeã, Valẽtianos, Marcionem, Iudęos, Hęreticos omneis. Ipſe quorundam pręter hos librorum meminit a ſe compoſitorum, qui nec extant. Lactantius, vt in omnibus eruditum doctrinis, ita in eloquendo durio

FRAN. Sylui⁹.

Nec enĩ plures Iaſoni &c. Vti ex dentib⁹ ijs quos in Colcho Iaſon, & ĩ Bœotia Cadmus ſeminauerint nati ſint armati viri, vulgatior eſt fabula q̃ quę narrari poſtulet. Lactanti⁹ ca. j. quinti lib. de Tertulliano hiſce ꝟbis ſcribit. Septimius (inquit) Tertullian⁹ fuit omni genere literarũ peritus: ſed in eloquendo parũ facilis & minus cõptus & multuʒ obſcurus fuit. Diu⁹ item Hieronymus in lib. de viris illuſtribus de eodẽ hiſce verbis memoriæ prodit. Tertullianus (inqt) preſbyter nunc demum prim⁹ poſt Victorẽ & Apollonium latinorum ponif, prouinciæ Africæ, ciuitatis Carthaginienſis, patre cẽturione ꝓconſulari. Acris & vehemẽtis in=

Dentibus ſatis nati.

Tertullianus.

rem perhibet. Auguſtinus lapſum quibuſdam locis miratur q̃uis hominem doctiſſimum. Cyprian⁹ ſua frequenter ſcripta de illius fontibus irrigauit. Reliqua ſuper eo libellus Hieronymi virorum illuſtriũ ſuppeditabit. Ex Apologetico vero nimium tibi deerat. Quod & huic epiſtolæ totum ſubnexui. Tu cęteros tamen eius libros caue putes cum Apologetico conferendos: tum illud ſcito, volumen eſſe quod deſideras, prope immẽſum. Nam quod ad operã ſcilicet attinet meam, libẽter equidem de illa tibi verbis eiſdem ſpondeo, quibus Publio Septimio de ciuium fortunis Antonius. Quid concupiſcas, tu videris: Quod concupiueris, certe habebis. Vale. Florentiæ. Pridie Idus Ian. M.cccclxxxviii.

genij, multa ſcripſit volumina. Vidi ego quẽdaʒ Paulum Cõcordię (quod eſt Italię oppidum) ſenem: qui ſe beati Cypriani iã grãdis ætatis notarium, quum ipſe eſſet adoleſcẽs admodum, Romæ vidiſſe diceret, referreq́ꝫ ſibi ſolitũ nunq̃ Cyprianum abſq́ꝫ Tertulliãi lectione vnã diẽ præteriſſe, ac ſibi crebro dicere: Da magiſtruʒ, Tertullianum ſignificans. Hæc & alia multa de Tertulliano Hieronymus. Floruit autẽ Tertullianus circa annum a paſſione Chriſti.cl. Alia extant opera Tertulliani præter ea quæ Politianus enumerat. Illi autem ſunt, de carne Chriſti. Ad martyres, de pœnitentia. In libro aduerſus Marchionem tertio ſe librũ compoſuiſſe dicit, quẽ inſcripſit de ſpe fidelium, quem puto deſiderari. P. Septimio M. Cicero Philippicarum quinta. Legi, inquit, epiſtolam Antonij, quam ad quendam P. Septimium capitalem hominem collegam ſuum miſerat. Quid concupiſcas, tu videris: quod cõcupiueris, certe habebis. De hoc Septimio dubitari poſſit an ſit is qui in nefaria illa triumuirali coniuratione cum proſcriptis alijs interemptus fuerit. Libro enim bellorum ciuilium quarto Appianus ad hanc fere ſententiam memorat. Septimij vxor a quodam Antonij neceſſario amicoq́ꝫ cõſtuprata fuit. Dum igitur ex adulterio ad nuptias trãſire cupit: Antonium per adulterium fieri ſibi virum deprecata eſt. Septimius ergo in tabula proſcribitur. Qui re ab vxore cognita domeſtici mali ignarus fugam præparat. Illa veluti cupida mariti fores occludit, dum percuſſores adueniunt. Die codẽ & maritus interfectus eſt, & nuptias celebrauit impias. ASCENSIVS.

Septimij miſer interitus.

Significas &c. Miror cur huius epiſtolam non pręmiſerit, cũ illius in alijs ſæpe meminerit: ſed poteſt eſſe vt interciderit: aut vt plura q̃ quæ prodi velit cõtinuerit, aut vt minus exculta fuerit. Primũ caſus, ſecundũ prudentiæ, tertiũ humanitatis fuerit. Quibus P. Septimio. Faciã quod potero. Tu videris, accentus eſt in prima videro videris. Reſpicit illud Aeol'. Tuus o regina quid optes Explorare labor. &c.

Diuini ſermonis concionatorem Marianum Genaʒanenſem admiratur.

Angelus Politianus Triſtano Chalco ſuo Salutem.

EPISTOLA. VI.

SCribis Marianum Genazanenſem theologiæ conſultum,qui ſacras iſtic ad populũ conciones habet, tanta eſſe omnium admiratione apud vos, vt eorũ facile fidẽ quæ de ipſo in Miſcellaneis prędicauimus abſoluerit: Iri ad hunc plenis vndiq; viis:allici lepore verborũ,ſuſpendi ſentẽtiarũ grauitate, flecti omneis orationis impetu & viribus. Fatebor quid mihi vſu venerit, cum primum hic apud nos cõcionari cœpit. Acceſſi vt audirem,ſic quomodo alios conſueuerã explorabũdus,&pœne(vt verum dicam)cõtemptim. Sed vt habitum vidi hominis & ſtatum, quaſiq; indolẽ quandam in oculis & vultu minime vulgarem:cœpi aliquid expectare iam quod eſſem probatur⁹. Ecce tibi igitur:præfari incipit. Arrigo iam tũ aures: canora vox,verba electa,grandes ſentẽtię: Deniq; agnoſco inciſa,video membra,ſentio circunductum, capior numero. Iam partiri pergit:attendo:nihil impeditum,nihil inane, nihil ibi qđ caudam traheret. Texit deinde argumẽtorũ nexus,illaqueor: retexit, expedior:inſerit alicubi narratiunculas,ducor:modulatur carmen,teneor:iocatur nõnihil,rideo: premit vrgetq; veris,do manus: tentat affectus mitiores,ſtatim mihi per os lachrymæ:clamat iratus,terreor,ac veniſſe iam nollem:Deniq; pro re ipſa quam tractat,& figuras variat, & vocis flexus, & vbiq; actionem geſtu commendat. Mihi vero etiam (vt fatear) creſcere in ipſo pulpito:nec ſupra ſui mõ, ſed omnino ſupra hoĩs mẽſurã,ſæpe eſt viſus. Ac dũ ſic oĩa quaſi ſingula cõtẽplor:ceſſit miraculo iudiciũ. Putabã fore tñ,vt cõſumpta poſtmodũ nouitate,minus ĩ dies me caperet. Cęterũ cõtra accidit: idẽ eñ poſtridie q̃ſi ali⁹ audiebaẽ,ſed illo ipõ melior,q̃ pridie viſus optim⁹. Nec tu illđ corpuſculũ cõtẽpſeris:iui

F. S. Scribis Marianum &c. In pręfatione Miſcellaneorum his verbis Politian⁹ meminit. Quo (inquit) mihi videẽ admirabilior delicię tuæ, Marianus hic Genaʒaneñſis, nec in theologia cuiq̃ ſecundus, & oĩʒ quos in eccleſia concionantes audiuimus, nõ prudẽtiſſimus mõ ſed & facundiſſim⁹, cui⁹ neq; ſuſpecta ppl'is ad bonam frugeʒ tendentibus eloquẽtia: quoniam vitæ incredibili ſeueritate cõmendaẽ, nec ediuerſo triſtis aut reformidabilis auſteritas, quoniã poetica delinimẽta, pulchramq; iſtã literarũ varietatẽ, nitoreʒ, delicias nõ aſpernaẽ. Agnoſco inciſa. Membris & inciſis diſtinguitur oratio. Mẽbrũ, vt ait Aq̃la Roman⁹, eſt ps orationis ex pluribus verbis abſolute aliquid ſignificans. Hoc mõ. Etſi vereor Iudices,ne turⸯ

Mariani Genaʒanẽſis laus.

ctū, infatigabile eſt,vt non aliunde magis reparare
vires,q̄ de laboribus ipſis videat.Quis inde aūt tan
tum vocis,tantū ſpiritus,tantū viriū ac laterū, ſpe-
raret.Adde ꝙ & ruſticatus q̄n̄q; ſum,domiq; cū ip-
ſo familiarius egi.Et quidē nihil vidi placidius, ni-
hil tamen etiā cautius. Nō eius abſterret ſeueritas:
non itē corrūpit facilitas.Alii cum ſe magiſtros ec-
cleſiarum profitentur, credūt ſibi ius eſſe in hoīes,
vitæ & necis:Itaq; ſic intēperanter poteſtate abutū
tur,vt nunq̄ ſupercilium,nunq̄ pędagogi vultū, &
verba illa tetrica deponant.Hic autē noſter,ſic mo-
dum tenere didicit,vt in ipſo tm̄ pulpito cenſuram
exerceat:cum deſcendit,inuicem ciuilitas excipiat.
Quare ſic a me,ſic a Pico item Mirandula meo:Bo-
ne deus quo viro!frequenter aditur,vt nullo magis
q̄ ſermone illius & cōſuetudine triſtitiā literati la-
boris diſcutiamus. Nā Laurentius ipſe Medices ele-
gans ingeniorū ſpectator,quantum homini tribuat,
nō modo ſubſtructo protinus inſigni cœnobio oſtē-
dit:ſed multo etiā magis,aſſiduitate quadā cultu-
q;:ſic vt vnam cū illo ambulatiūculam omnibus fe-
me vitę vrbanæ diſcurſib⁹ anteponat.Itaq; te quoq;
hortor inſpicias hominē (ſi potes) & explores etiā
de proximo:laudabis & hic Politiani tui iudicium.
Nec illi moleſtus vnq̄ venies,neſcit offendi. Nō eīm
is eſt,qui lucē refugiat &oculos.Puto,quia bona cō
ſcientia teſtibus omnino gaudet:q̄uis vtiq; nō deſi-
deret. Vale. XI. Calendas Apriles. M.cccclxxxix.

pe ſit pro fortiſ-
ſimo viro dice-
re incipientem
timere. Inciſum
autē(quod græ
ce comma appel
latur)eſt ꝑs ora
tionis nondum
quicq̄ abſoluti ſi
gnificans . Hoc
mō: & ſi vereor
iudices ne tur-
pe ſit. De his mľ
ta Cicero, ī libro
de Orat. ad Bru
tum. Caudā tra
heret .i. ſupfluū
eſſet. vt epiſtola
xx. lib. primi ꝟ-
ſum eum caudā
trahere dicit , q
ſyllabam vnā ꝑ
menſu pedū ſu-
perfluentem ha
beat, vel ridicu-
lū:vt apud Ho-
ratiuȝ libro ſer-
monum ſecun-
do. Nihilo vt ſa-
piētior ille Qui
te deridet , cau-
dā trahat. Cau-
dā trahit,inquit
Acron, prouer-
bium eſt, id eſt
riſu dignus eſt.
Ex puerorum
conſuetudine fa
ctum Porphy-
rio tradit. Solēt
enim pueri deridentes neſcientibus a tergo caudam ſuſpendere:vt velut pecus cau-
dam trahant. Landinus Caudam (inquit)trahat quaſi brutus ſit:nam bruta cau
dam trahunt,vel ſtultus. Nam ſtultis aliquid per deriſionem a tergo appenditur.
Caudam trahere a Velleio Paterculo dicitur pro eo qđ eſt aliis ſe ridiculum prębe-
re. Is enim de Planco ſcribens. Quum fuiſſet (inquit) humillimus aſſentator regi-
næ & infra ſeruos cliens,quum Antonij librarius,quum obſcœniſſimarum rerum

Caudam trahere.

& author & miniſter, quum in omnia & in omnibus venalis, quũ cæruleatus & nudus, caputq; redimitus arundine, & caudã trahens, genibus innixus glaucũ ſaltaſſet. Eccleſiarum.i.populi chriſtiani. ἐκκλησία enim cœtus eſt, conciliũ, concio, cõgregatio. Lucem refugiat.i.oculos.i.qui amet ſolitudinẽ, nec ab alijs optet videri. Conſcientia.ſ.bona. Vt enim tenebras turpitudo, ita lucem virtus expoſtulat: vt authore Plutarcho in Politicis, Iulij Druſi Publicolæ domus quum ex pluribus partibꝰ vicinis conſpicua pateret: faber quidã ſumptu quinq; talentorũ auerſurum ſe atq; commodius directurum pollicebatur. Decem (inquit Iulius) dabo, ſi totam ita exponas conſpicuam: vt vniuerſi ciues nedum vicini perſpicere queant: qua domi meę ratione viuatur. Nempe vir erat modeſtus ac frugi, nec ei forte eiuſcemodi domus perſpicuitate opus erat, qui virtutis egregiæ ſpecimen ac præclaræ vitæ documenta foris dabat cottidie eruditiſſima.

Eccleſia.

ASCEN.

Ecce tibi igitur. de medio ſumptum & cõmuni ſermone illud tibi: nullũ enim demonſtrat certum. Non enim Chalcũ qui longe aberat. Qđ caudam traheret. exponitur a Syluio quod ſuperfluum eſſet: ſed pro eo poſuerat inane. Ideo ex lectione Horatiana admonitus malim exponere.i.nihil quod ridiculum eſſet. Nam ſolẽt adhuc in Italia & in nonnulla Galliæ parte pueri iis quos deriſui habent, caudam vulpinam a tergo appendere. Laurentius Medices. Ex hoc liquet non eo loco aut temporis ordine impreſſas eſſe epiſtolas, quo miſſæ erant. Nam huius libri epiſtola ſecunda obitus eius deſcribitur. Quia bona conſcientia: ſubaudi eſt.

Pizamanus Grimanuſq; nomẽ patriamq; & habitum diſſimulantes, a Pico ac Politiano de ſe ignotis multa audiuere. Qꝫ ſe tandem non manifeſtauerint, Politianus cõqueritur. Binas Pizamani literas laudat. Eiuſdem Grimaniq; alias aſſeruat.

Angelus Politia. Antonio Pizamano. S.D: VII.

QVid eſſe hoc dicam, vir doctiſſime, ꝙ illo ipſo tempore, quo vos Ioanni Pico Mirandulę, me pręſente, tu Germanuſq; non iã tuus potius q̃ meꝰ, q̃q̃ mẽtito nomine, q̃q̃ diſſimulata patria, q̃q̃ ſub mille inuolucris exhibuiſtis: non alium prius aut libentius ſermonẽ, q̃ de vobiſipſis, licet alio reuocantibus, ac propemodũ reſiſtentibus iniecimus? An nõ obſecro, vos ſurda & ignara quędam naturæ conſentientis ratio, non modo perſonã detrahere illam vobis intempeſtiuã, ſed & exprobrare fucum falſarũ illiuſmodi apud amicos imaginũ videbatur? Adeon autem vos tum fuiſſe ferreos? adeõ quæſo in illo male me hercules lepido propoſito pertinaces: vt cũ de vtroq; veſtrũ tam ardenter vterq;

F.S. Adeõ.i.adeone. Commẽto.i.figmento, a cõminiſcẽdo. Nã a cõmeminiſſe aliud eſt cõmẽtũ. Impoſtura. deceptione. Imponere enĩ decipere eſt: quũ aſciſcit datiuũ: inde impoſtores ſunt deceptores. Ad verborũ fallaciã referas cõmodiꝰ. Incruſtatũ. coopertũ, vt aſperiores parietes calce aut gypſo incruſtari ſolent. Verſipellis.i.ꝟſutꝰ, logodædalus, verſutiloquax: pręſtigioſe pellax. Prope autẽ verſipellis

Imponere.

Verſipellis

noſtrũ ſic a vobis quaſi certe non a vobis queręba-
mus,& cum apud vos de vobiſipſis, vt apud alios,
tam ex animo,tãq; amanter loquebamur : duritiem
tamen,aut obſtinationem potius, latendi fallendiq;
nos,eandẽ ſemper retinueritis? O (ſi nõ ita induxiſ-
ſetis animũ) qui complexus,& quanta illa noſtra ex
titiſſent gaudia? Quem dicẽ nobis inciuili illo,ne di-
xerim crudeli cõmento,quem fortaſſe etiam vobis,
inuidiſtis? Etenim ego, ne poſtea quidem lętitiã in-
dicii, toto perſenſi pectore,cum ſub articulo vno tẽ
poris mihi vos pœne pri⁹ abſtuliſtis, q̃ obtuleratis.
Nam etſi animus omnino inclinabat eodem,vix ta-
men credere audebam,vos eos eſſe bona fide,qui vi
delicet eratis.Nec enim vel ab eis me antea potuiſ-
ſe,vel tum quoq; non iterum poſſe falli exiſtimabã,
qui ſe nuper feſelliſſe confitebantur:vt ne illud qui
dem tantillum voluptatis,liberum, ſincerumq; mi-
hi, & ab omni vacuum ſuſpitione reliqueritis. Vt
enim piſces atq; aues,decepti ſemel,cæteros etiã ci-
bos,illi hamatos,hæ viſcatos credunt : ſic ab impo-
ſtura nuper veſtra,quod etiam merum, ſincerumq;
fuit,eſſe id omne tamẽ dilutum mihi,atq; incruſta-
tum penit⁹ videbatur. Fecit iſtuc ipſum olim in me
Picus,verum longe ille mitius:nam cum me ruſticã
tem,temporarius verſipellis adiuiſſet, ac ſibi ludos
pauliſper de amico cepiſſet, & de ſe quid ſentirem,
callide quaſi alienus exploraſſet:mox tamen vbi lu-
ſit ſatis,vltro ſe mihi ridens patefecit,vt omni prorſ
ſus erepta nube frui iam liberrime ſuauiſſimi iuue-
nis præſentia,dulciſſimoq; colloquio licuerit,& ve-
ras audire, & reddere voces. Vos contra immodi-
ci,niſi me fortuna reuertẽtem veſtra ipſorum cau-
ſa rure in vrbem,pœne dixerim fugientibus in ipſo
limine obieciſſet,taciti (quod adhuc abominor) ta-

Ludere.

eſt: q in varias
ſe mutat figu-
ras. Vt apũ Vir
giliũ in.iiij. Ge-
orgi.lib. Prote⁹,
vt Tharois Eri
ſichthõtis filia.
Apud Plautũ ĩ
Amphitrio. Iup
piter in quãvult
aliã ſe mutans fi
guram, verſipel
lis appellat. Ver
ſipellẽ (ait Plau
tus) ſeſe facit vt
lubet. Authore
Nonio Marcel-
lo verſipelles di-
cti ſunt quolibet
genere ſe cõmu-
tantes. Lucilius
lib. xxvi. Liber-
tinus Tricori⁹
Syr⁹ ipſe ad ma
ſtigias, quicum
verſipellis fio,&
quicum cõmu-
to omnia. Abo-
minor,id eſt di-
cere horreo. Ab-
hominor cũ ſpi-
ritu caue ne ſcri
bas: vt vulgo cõ
ſuetũ eſt. Ab ore
enim omen,inde
ominari factuʒ
eſt verbum. Lu
dere. decipere.
Virgilius in pri
mo Aenei. Quid
natũ toties cru-
delis tu q̂q; fal-
ſis Ludis imagi
nib⁹? Interdum
numina ſolent.
Ven⁹ Aeneę ob-
uia,ſe venatricẽ

citi ambo & ignorati mihi,tum pro Venetis Vicẽtini, pro Pizamanis & Grimanis neſcio qui Porticenſes diſceſſeratis. Sed enim querelæ conticeſcãt, feræ iam, & nihil profuturæ: licitumq; amicis fuerit ludere aliquando ex ſuo commodo amicos,ſicuti chariſſimos homines etiam interdum numina ſolent: quod viri quidam ſapientiſſimi prodiderunt. Venio nunc ad epiſtolas tuas elegantiſſimas, quas mihi & Pico Lactantius noſter diligentiſſimus reddidit:hoc eſt vtrãq; vtriq;.Nam quod in hoc genere alteri datur,vtriq; profecto datur. Et quidem videris in eis mihi, vel ob hoc ipſum neruos omneis tuæ contendiſſe humanitatis: vt quod peccaueras antea te nobis coram diffingens, nũc abſens eundẽ refingens,pulcherrima viciſſitudine redimeres.Etenim ſic in literis ipſis amor humanitaſq; tua, & ſuauitas ingenii natiua quædam viuit,ſpirat,exhibetq; ſe:vt non,quod ſolitum eſt,in atramento, ſed in penitiſſimis præcordiis intinxiſſe nobis ſcriptorium calamũ videaris.Ita,quod ait Syracuſius poeta, ſiquid nos antea momordiſti:nunc innoxium repetita etiam vtilitate reddidiſti. Nam q breuiores fuerint epiſtolæ, dolemus quidem:ſed eas arte longiſſimas, hoc eſt a capite crebro repetentes, facere didicimus.Sunt autem adhuc apud me literę quoq; aliæ tuę,neq; non ſimul & Grimani, quas abhinc annos ferme decem dediſtis ad me:nec illæ profecto indignæ,quæ tanq̃ ſemina iacerent adulefcentes: qui quidem forent ad hanc vberrimam frugem peruenturi. Nempe igitur ſicuti amatores munuſcula ſuę quiſq; Veneris diligẽter ſeruant, ãnellum puta,catellam,ſudariolum,violam quoq;, nonnunq̃ roſam,floſculum:ſic ego tuas illas & itẽ Grimani literas amoris veri gratiſſima pignora, nõ modo pau

ſimulans:Aneq; eſſe matrẽ ſe diſſimulat. Nõ infrequens eſt hoc genus commenti deorum apud Virgiliũ & Homerũ. Syracuſius poeta,id eſt Theocritus. A muſis feriet. i.a literis ceſſet, ſitq; ocioſus. Reducem,id eſt redeũtem ſanũ & incolumem. Roſci⁹. fuit hiſtrio ætate ſua nominatiſſim⁹, q nullum vnq̃ ſpectãti populo geſtũ, niſi quem domi exercuerat, meditatuſq; fuerat põere auſus eſt. Quapropter nõ ludicra ars Roſciũ,ſed Roſcius ludicram artem cõmẽdauit. Author eſt Valeri⁹ libro octauo, titul. de ſtudio & induſtria. L. Sylla (vt lib. Saturnalium tertio Macrobius ſcribit) fuit chariſſimus: ab eoq; dictatore annulo donatus eſt aureo. Tanta fuit & gratia & gloria,vt mercedem diurnam de publico mille denarios ſine gregari

Roſci⁹ hiſtrio.

lo incurioſius non habeo, ſed & ſub oculos crebro reuoco, nunc mihi ipſe, nunc amicis recitãs: atq; ita memoriam redintegrans, ita affectus renouans: ita conſuetudinem mihi veſtram q̃ ſæpiſſime aſciſcẽs. Quare abs te iure quodã meo poſtulo: ne iſtud ad me ſcribendi officium omittas, cuius fructum tanti faciam. Sed cum tibi a ſtudiis grauioribus ocium ſuppetit, ocium illud in me potiſſimum transferas: operamq; mihi aliquam ſaltem vacui temporis impertias. Debes hoc amori meo: debes certe humanitati tuę. Dominicum vero Grimanum lætor equidem legationis honorificentiſſimæ perfungi munere: cupio tamen eum ſaluum q̃primum recipias, ne diutius a Muſis ferietur, & vt aucto multis pro merito laudib⁹ ob rempublicam bene geſtam, non tuo modo, ſed meo quoq; nomine gratuleris, ſalutes, ampleclariſq; reducem: tum qua poteris ſignificatione, vnum me quoq; illi inter longa proſequentiũ officia repręſentes. De codice autem nihil te equidem hortabor. Errarem potius ſi cauſam tibi meã commendandam putarem: tantum dixerim, vehemẽter me illum deſiderare, qui lectus a me libenter, cuſtoditus diligenter, etiam deinde fideliter remittetur. Ioannes Picus Mirandula, quaſi Roſcius quidam literarii theatri: reſpondebit, arbitror, & ipſe ad tuas literas: quas videlicet gratanter accepit. Te cordi, & Grimanum, mecum ſimul infixos habet, & quidẽ trabali clauo: laudat vtrunq; vbiq;, quacunq; occaſione, nec occaſio illi tamen vnq̃ deeſt. Sed & Laurẽtio Medici tuas ego ad me literas recitaui, fabulamq; illam ſimulati nominis ridenti narraui totam. Caſtigauit tamen ille me verbis, q cognitos deinde nõ etiam inuitos in ædes ſuas adduxeram: vt veteris cælaturæ vaſa gẽmaſq;, quando id vos cupere dixe

libus ſolus acceperit. Librũ idẽ ſcripſit, quo cũ hiſtrionica eloquẽtiam cõpararet. M. Tullius, libro de oratore p̃mo. Videtis ne, inquit, q̃ nihil a Roſcio niſi pfecte, nihil, niſi cũ ſũma venuſtate fiat, niſi ita vti deceat, & vti omnes moueat atq; delectet? Ita hoc iãdiu eſt cõſecutus, vt in q̊ quiſq; artificio excelleret, is in ſuo genere Roſcius diceret. Roſcius ergo lr̃arij theatri, id eſt inter literatos oẽs excellẽtiſſim⁹. De trabali clauo iã locuti ſumus. Ne vnus quidẽ Hercules cõtra duos. ꝓuerbiũ vulgatuʒ ſatis, & a Platone in Phædone vſurpatuʒ. Rationẽ inde profectam eſſe autumãt: q quum Hercules cum Hydra pugnaret, Iunonis odio productus cãcer Herculis pedẽ morſdic⁹ corripuit, vſq; eadeo vt nepotis Iolai auxi

Ne Hercules quidem ɔtra duos.

ratis,ꝑ arbitrio ſpectaretis. Negaui me parem duo bus: Nam ne Hercules quidem contra duos,qđ eſt in prouerbio. Verum amat ille vos, fauet propoſito,doctrinæq; iſti: Vir vnus ad omnia magna & honeſta natus,educatus,exercitatus:nec minore a vobis (ni fallor) ſtudio viſendus, q̃ illa ipſa cęlamina, quæ prius appetita, dein tamen oblata continuo refugiſtis.

Vale.

lium implorare ſit coact⁹ Hercules. Eraſmus ex Suida authore aliam prodit rationem. Quũ (inquit) virib⁹ Hercules valeret in Olympico certamine,cũ duobus certare auſus vicit vtrũq;. Olympiade proxima cũ duobus itidẽ cõgreſſus ſuccubuit. Iſti.i. veſtræ.

ASCENSIVS.

Adeon. ſubaudi decuit,aut æquum,aut pium,aut humanum fuit. vt Aeneid. j.
Me ne incępto deſiſtere victam? Sane Pizamanus & Grimanus,ignoti & vultu ha=
bituq; diſſimulatis cum Pico & Politiano de ſe locuti fuerant. Vt em̃ piſces. Ouidi⁹.
Qui ſemel eſt lęſus fallaci piſcis ab hamo: Omnib⁹ vnca cibis æra ſubeſſe putat. Et
veras audire. Etiã hoc ex Virgilio. dicit enim Aeneid. vj. Datur ora tueri Nate tua,
ac veras audire & reddere voces. Hoc eſt vtrãq; vtriq;. dicere potuiſſet, vtriq; ſuã.
quia niſi diuiſim legas vix verum putes. Nam licet vtrãq; dedit: & vtriq; dedit epi=
ſtolam: non tamen vtrãq; vtriq;,immo neutri vtranq;, ſed alteram alteri,& vtriq;
ſuam. Neq; tamen hic eſt illi elegantię locus, qua Valla dicẽdum cenſet vtrumq; alte
rum,non vtrũq; vtrumq;, vt ſi in conflictu duorum vterq; alterum interfecerit,
non dicam vterq; vtrumq; interfecit,ſed vterq; alterum. Hoc autem loco vtrãq; de
dit epiſtolam non alteri,id eſt vni eorum,ſed vtriq;,non tamẽ vtramq; ſed alteram,
verum vtriq; ſuam. Arte,a nobis excogitata.

Sphæram quandam a Laurentio Florentino arte mira conſtructam deſcribit. quæ res fide fere maior eſt.

Angelus Politianus Franciſco Caſę ſuo. S.D.

Epiſtola. VIII.

ACcepi epiſtolam tuam: qua mihi ſignificas allatum iſtuc eſſe de machinula Automato, quę ſit nuper a Laurentio quodã Florentino conſtructa: in qua ſiderum curſus cum cœli ratione congruens explicetur. Aiſq; te cupere, vt quoniam famę fides derogetur,ego ad te de ea ſcribam,ſiquid comperti habeam. Geram tibi morem: & q̃uis lõgo interuallo id opus, ruri agens,haut aſpexi: tamen eius vel quæ forma ſit,vel ratio, vel vſus, quantum conſequi memoria potero,breuiter exponam. Quæ

FRAN. SYL. Allatum.i. nunciatum. Automatum eſt inſtrumentũ mechanica arte ita ſubtiliter fabrefactum,vt nulla apparẽte cauſa ſua ſpõte moueri videatur. Qualia ſunt horologia, ea potiſſimũ q̃ ĩ chalibea æreave pyxide vndiq; clauſa in marſypijs ferri mos eſt. αὐτόματος em̃ qui aliquid per

Machinulę Automati deſcriptio pulchra.

ſi tibi explicatio paulo videatur obſcurior: non no-
ſtrę omnino orationi,ſed ipſius etiã rei,qua de agi-
tur,ſubtilitati, atqꝫ adeo nouitati velim attribuas.
Columnella eſt quadrata:quæ Pyramidos modo in
acutum deſinens faſtigiatur, altitudinis fere trium
cubitum. Supra eam pro capitello, planus orbis eſt
aheneus,auro & coloribus diſtinctus:& in cuius al-
tera parte,omnis ſiderum errantium curſus explice-
tur:cuius eſt dimenſio cubitali breuior,rotuliſqꝫ in-
trinſecus dẽticulatis agitur:circulo immobili ſum-
mũ complectente marginem, quatuor & viginti ho-
rarum ſpatiis diſtincto.Intraqꝫ eum in ſummo ver-
ſatili orbe ſigna duodecim, ſuis diſcernũtur gradi-
bus. Interius orbiculi octo,pari ferme inter ſe ma-
gnitudine viſuntur.Ex iis duo mediũ obtinent pũ-
ctũ,alter.ſ.alteri infixus: ſic vt inferior maiuſculus
Solem,ſuperior Lunam reprę ſentet: A Sole radius
ad circulum pertingẽs, in ipſo quidem horas,in ſi-
gnifero vero mẽſeis,dies,graduũqꝫ numerum, verũ
qꝫ & medium (qđ aiũt) ſolis motũ pariter indicet.
A Luna item ſtylus prodit ipſius horarũ index,quę
ſcilicet inferius in limbo ipſo maioris orbiculi deſi-
gnantur:perqꝫ lunaris Epicyclii tranſiens centrum,
ſigniferũqꝫ contingens,medium ſui ſideris declarat
motum. Alter item indidem exoriens,lunariſqꝫ cen-
trum corporis,hoc eſt Epicyclii oram ſecans: verũ
eius locum manifeſtat.Quo fit vt & tarditas celeri-
taſqꝫ,& motus curſuſqꝫ omnis,& coitus item pleni-
luniaqꝫ viſantur.Circum hos orbiculi ſex: quorum
vnus,quem Draconis caput caudamqꝫ vocant,Solis
pariter Lunęqꝫ defectus inſinuat:Reliqui planetis at-
tributi. Quorum a ſingulis binę eminent cuſpides
motuũ indices:perinde vt in luna oſtendimus. Sed
ii retro quoqꝫ gradiuntur: qđ nequaq̃ in luna vſu

ſe facit.& αὐτο-
ματία fortuna
dicitur,eo ꝙ ad
homines vltro
veniat.Famę fi-
des deroget.i.qđ
vulgatũ ſit non
credatur.Colũ-
nella,id eſt par-
ua colũna. Co-
lumnam enim
dixit antiquitas
eo ꝙ domorum
culmina,quaſi
columina,ſuſti-
neat. Pyrami-
dos modo. id ẽ
ad pyramidis ſi-
militudinẽ. Eſt
Pyramis. autem pyramis
moles maxima
q̃dérataqꝫ, a ba-
ſi ſurſum acu-
ta deſinẽs ad flã-
mæ ſimilitudi-
nem: vnde no-
mẽ accepit. πῦρ
enim dictus eſt
ignis. Faſtigia-
tur.id eſt acuta
fit. Cubitum.i.
cubitorum. Ca-
pitellum eſt co-
lumnarum ſu-
prema pars &
caput.Planum
corpus eſt, au-
thore Gellio ca-
pite viceſimo li-
bri primi,qđ in
duas partes ſo-
lum lineas ha-
bet, qua latum
eſt & qua lon-
gum. Qualia
ſunt triquetra
& quadrata, q̃

venit, vtpote cuius in cõtrariũ feratur Epicyclios. Ita & coniunctionũ & receſſuũ & latitudinũ ratio in ſingulis manifeſta. Eſt ꝓterea limbus alius, ſigniferi inſtar, ſex illos quos dixi, planetarum orbiculos ſuperne ſecans: vnde & orientium gradus ſignorũ & dierum ſpatia, hoc eſt quota ſol hora exoriatur, apparet. A quibus ſinguli planetæ orbiculis deferuntur, & viciſſim interdiu quidem ad orientem, noctu vero ad occaſum commeant. Cõtra orbis ipſe ampliſſimus noctu ad orientem, interdiu ad occidentem, quatuor & viginti horarum ſpatio planetas torquet. Quæ ſcilicet omnia: cum cœlo congruere ipſo: & ratio conuincit, & peritiſſimus quiſqꝫ conſentit. Nec eſt quod mireris, incredibilia hæc videri permultis: Quippe (vt eſt apud quendam) Tarda ſolet magnis rebus ineſſe fides. Vix ipſi inquam oculis credimus, cum hęc cottidie intueamur. Atqꝫ adeo cum legerem aliquando tale quiddam fabricatum Archimedem Syracuſanum, vacillabat etiam in tãto auctore fides: quã plane hic noſter abſoluit. Et ipſo quidem opere laus omnis inferior eſt. neqꝫ enim aliter laudari pro dignitate poteſt, niſi vt oẽm illi laudem eſſe imparem fateamur. Ipſum certe artificem, dubiũ eſt, morũ ne & probitatis candoriſqꝫ & ſanctitatis, an ingenii magis cauſa admiremur: ſic vt & cœlitus demiſſum, & in cœlo ipſo, cœlum didiciſſe exiſtimemus. Vale. Fęſulis. vi. Idus Auguſtas. M.cccclxxxiiii.

in area fiũt ſine altitudine. Corpus tamen latũ longũqꝫ & parũ admodum altũ .i. craſſum, hic planuꝫ appellat Politianus. Orbis .i. circulare corpus. Orbem autem pro cœle accipi ignotũ non eſt, præcipue iis q librũ primũ Macrobij ſuper expoſitiõe ſopnij Scipionis legerint. Syderum .i. planetarũ. Dimenſio .i. menſura. Signa duodecĩ ſuis diſcernunt gradibus. Zodiacus circulus eſt in Sphæra æquinoctialem circulũ interſecans, ab eoqꝫ interſectus ĩ parteis duas æquales, cuius vna (permitte ita dicã) medietas declinat ad ſeptentrionem, altera xͦo ad auſtrũ, vt ex artificiali ſphęra facile dignoſcas. Hic autem circulus latus eſt duodecim gradus, qui in ſigna duodecim partitus eſt, Arietẽ, Taurũ, Geminos, Cancrum, Leonẽ, Virginem, Libram, Scorpiũ, Arquitenentem, Capricornũ, Aquariũ, Piſces: quæ ſigna appellant. Quodlibet autẽ ſignũ diuiditur in gradus triginta, ſecũdũ longitudinẽ, & ſecũdũ latitudinẽ in duodecim. Hæc ex libro ſecũdo ſphęrę Ioannis a Sacrobuſto. Sũt autẽ in ſummo verſatili orbe .i. in nona ſphæra, qđ primũ mobile noſtri dicunt, orbiculi octo. Septem ſunt ſtellarum quas multi erraticas, Nigidius errones vocat, vt A. Gellius capite ꝑmo libri quartidecimi

Orbis.

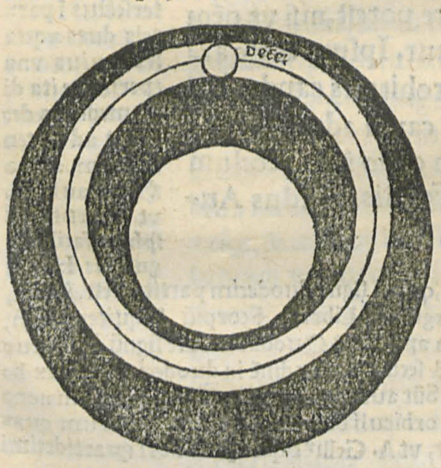
Zodiacus circulus.

memoriæ tradit. Earum autem nomina ſunt, Luna, Mercurius, Venus, Sol, Mars, Iupiter, Saturnus. Octauus autem a Macrobio ἀπλανὴσ, id eſt non vagus appellatur. In quo fixæ ſunt ſtellæ. Vulgo appellant firmamentum. Medium obtinent pũctum. id eſt ſeſe interſecant. Circulus enim in quo Sol exiſtit, aut (ſi mauis) Sol ipſe

Linea ecliptica. ſub linea ecliptica ſemper mouetur. Ecliptica linea eſt quæ media zodiaci latitudinẽ ita diuidit, vt gradus ſint vtrinq; ſex. Zodiacum enim gradus duodecim latum diximus. Sub ecliptica linea oblique mouetur luna. Circulum ergo ſolarem lunaris interſecat. Radius. i. ſtylus æreus vel ferreus. In ſignifero, qui dicit grece ζωδιακόσ. fert autem ſigna, vt Arietem, Taurum, & alia generis eiuſdem. licet alia in cœlo ſint ſigna. Martianus enim Capella libro octauo ſignis triginta quinq; cœlum totum ſplendeſcere dicit. Ipſius. Lunę ſcilicet. Limbo, id eſt extremitate ac ſuperficie. Eſt enĩ

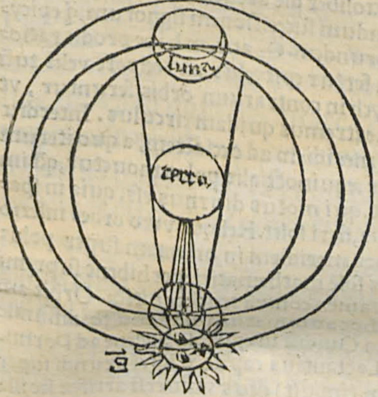
Limbus. limbus id quod veſtis parti extremę cauſa ornamenti aſſuitur. Virgilius in quarto Aeneidos. Sidoniam picto chlamydem circũdata limbo. Limbum Seruius eſſe ait faſciam quę ambit extremitatem veſtium ſecũdum antiquum ritum. Muliebre veſtimentum qđ in imo purpuram habet, limbum Nonius appellat. Epicyclij lunaris centrum &c.

Epicyclius. Epicyclius, vel (vt vulgo appellant) epicyclus quid ſit, repetendum eſſe videtur altius ex commentarijs Petri Alliacenſis in libros de Sphæra. Orbium ſingulorum, in quibus ſunt planetæ, altitudo (quam craſſitudinem vocant) in treis orbes ſibiinuicem ſuperpoſitos contingenteſq; partita eſt: quorum extremi duo ſupremus & infimus non ſunt æqualis craſſitudinis in partibus omnibus, ſed ſunt vniformiter difformes: eo tamen ordine, vt vbi ſuperioris craſſitudo eſt maxima, ibi ſubſit inferioris maxima tenuitas. Inter vtrunq; circulum. circulus eſt medius vniformiter vniformis: quem ideo appellant deferentem, ꝙ planetam ipſum deferat. In quo paruus quidam eſt circulus inferioris atq; ſuperioris, vtrinq; ſuperficiem attingens, qui circulus paruus ideo appellatus eſt epicyclus, ꝙ ſupra deferentem ſit. ἐπὶ enim ſupra, κύκλοσ orbis, & circulus græce dicitur. In hoc autem epicyclo planetæ corpus eſſe (vt ſic dicam) imaginantur aſtrologi fixum, non quidem in centro, ſed verſus ſuperficiem eius, qđ ad epicycli motum mouetur. Solis orbi non eſt huiuſmodi epicyclus: ſed Sol ipſe circulo medio infixus epicycli locum occupat: & quaſi nodus ligni cũ orbe ſuo mouetur.

In ſphæra Lunæ quatuor eſſe orbes, & in Mercurij quinq;, non ignoramus: ſed quoniam ad rem noſtram nihil attinent, ideo de eis dicere ſuperſedemus. Is ergo paruus circulus in hac figura qui eſt ſuper deferentẽ, eſt epicyclus. Coitus id eſt eclipſes tam Solis q̃ Lunæ. Huius quuꝫ inter eam & Solem terra intereſt, illius vero Lunæ globus oppoſitus, ne lumen ad nos ſuum Sol demittat. Plenilunium fit tum, quum a Sole Luna eſt remotiſſima. tunc enim Lunę facies quę verſus nos eſt, plene a Sole illuminatur. Draconis caput &c. Draconem circulis duobus imaginatis (eorum enim vocabulis vtor, quorum de diſciplina ſcribimus) conſtare aſſeuerant. Hi autem

circuli ſunt æquans,& circulus is quem in medio deferentis circulo in figura ſuperiore ſignabamus,qui non eſt in ſuperficie eclipticę,ſed vna eius medietas declinat ad ſeptẽtrionem,altera ad auſtrũ. Eſt autẽ æquans planus quidã circulus a ſuperficie eclipticę omnia inferiora ſecare in partes duas imaginatus:cuius centrũ idẽ eſt cum centro mũdi. Hi duo circuli ſunt,quos ſe prius diximus interſecare. Draconis autẽ appellatione ideo dicũtur,quia vbi ſe nõ interſecant,vẽtrioſi videntur,vbi vero ſe interſecant tenues. Draconi capitis & caudę tenuitas eſt, ventris vero maior laxitas.

Circulorum interſectio qua luna tranſit a ſeptentrione in auſtrum ſub ʒodiaco, draconis cauda vocatur. Qua vero ab auſtro ad ſeptentrionem,caput. Qꝫ autem horum interſectio circulorum Solis & Lunę defectus inſinuet, Ioannes a Sacrobuſto ad hanc fere tradit ſententiam. Quum in plenilunio (inquit) Luna fuerit in capite vel in cauda draconis ſub nadir Solis, id eſt puncto directe oppoſito Soli in firmamento:tunc terra interponetur Soli & Lunæ: & conus vmbræ terræ cadet ſuper corpus Lunæ. Vnde quũ lumen non habeat Luna niſi a Sole,ideo deficit lumine. Particularis vero eclipſis fit,ſi ſupra vel infra metas interſectionis determinatas fit. Ideo ſemper eclipſis fit vel in plenilunio, vel circa. Nec in quolibet plenilunio fit eclipſis. niſi enim in capite vel in cauda draconis luna ſit,ac Solis nadir ſuperpoſita ſit,nullo eſt eclipſis. Quum autem Luna fuerit in capite vel cauda draconis, vel prope metas ſupradictas,& in coniunctione cum Sole:tunc corpus Lunæ interponetur inter aſpectum noſtrum & corpus Solis. Vnde Solis claritatem obumbrabit nobis Luna,& Sol eclipſim patietur:non quia lumine deficiat, ſed quia propter Lunam interpoſitam ad nos diffundere lumen non poſſit. Non eſt eclipſis Solis niſi in nouilunio. perinde vt in Luna oſtendimus,id eſt duo ſtyli, vnus per epicycli centrum tranſiens , alter per centrum corporis planetæ, id eſt per epicycli circũferentiam.

Eclipſis Solis.

Retro quoqꝫ gradiuntur,id eſt mouentur motu alio & retrogrado a motu ſuæ ſpheræ. Planetarum autem epicyclium habentium triplex motus,directus,retrogradus,ſtationarius. Qđ vt intelligas facilius, attende planetæ corpus in epicyclio (vt dicebamus) moueri, eumqꝫ motum eſſe contrarium motui ſphæræ. Quũ igitur in epicycli arcu ſuꝑmo eſt corpus planetæ,motus eſt directus, eo ꝙ veri motus linea ſecundum ſucceſſionem ſignorum progrediatur. Retrogradus vero quũ in inferiore arcu. Tunc enim linea veri motus eius contra ſucceſſionem ſignorum procedit. Stationarius vero quũ in alterutro laterum aut in lateribus punctorum contactus eſt. Tunc enim veri motus linea ſtare videtur. Quo id autem intelligas facilius,quid ſit ſecundum aut contra ſucceſſionem , quidqꝫ linea veri & medij motus, ex Alliacenſi dicimus. Succeſſio (inquit) ſignorum eſt ab occidẽte per meridiem in orientẽ. vt ſi Aries ſit in occidente,Taurus qui oriẽti propior eſt ſuccedit,Tauro Gemini. ex alijs hoc genus ratione conſimili intelligas. Contra ſucceſſionem ratione fit contraria. Corpus ego planetæ in circulo ſupremo ab occidente in orientem vertitur,in infimo ab oriente ad occidentem:quum vero eſt in punctis laterum,neqꝫ ad

Planetarũ triplex motus.

orientem neq; ad occidentem moueri, ſed ſtare videtur. Veri autem motus linea in planeta dicitur ea, quæ a centro mundi per centrū corporis planetæ vſq; ad zodiacū extenditur. Sed linea medij motus eſt, quæ a centro mūdi vſq; ad zodiacum aliqualiter diſtans, a linea veri motus extēditur, quæ in zodiaco regulariter mouetur. De his motibus prius locutus eſt Politianus, quū dixit, Verūq; & medium (q̄d aiunt, ſcilicet aſtrologi) motum &c. Q̄d nequaq̄ in Luna vſu venit. Luna licet habeat epicyclum, ea tamē hiſce tribus caret motibus. Q̄d factū eſt propter velocem motum orbis eius, in quo centrum eſt epicycli, quia in quolibet die arcum maiorem zodiaci pertranſit orbis, in quo epicycli centrum eſt ſecundum ſucceſſionem ſignorum, q̄ epicyclus poſſit retrocedere contra ſucceſſionem eorundem. Q; autem hanc prodit rationem Politianus, quia (inquit) in contrarium fertur epicyclus, an recipere velis tuū ſit iudicium. Aliorum item planetarum epicycli in contrarium orbis feruntur, vt ampliter ſatis iam diximus. Limbus alius. i. extremus quidam circulus. Interdiu ad orientem &c. Primū mobile ab oriente per meridiem ad occidētem, a quo iterum per angulum medię noctis ad orientem ſuper æquinoctialis polos mouetur, q̄d impetu ſuo inferiores omneis orbes ſecum rapit. qui motus diurnus eſt, quia in ſpatio diei naturalis, hoc eſt vigintiquatuor horis, fieri ſolet. Reliqui vero orbes inferiores mouentur motu naturali ab occidente per meridiem in orientem ſuper polos zodiaci. Authore Plutarcho in vita Phocionis ſolē mathematici perhibent ſupremi orbis vi ac impetu raptum obſequi, nō nihil tamen contra tendere nitiq;. Orbis amplissimus. i. primū mobile. Quę omnia. Erat hoc automatum non multo diſſimile a ſphæra artificiali. Vt eſt apud quēdam. Apud Ouidiū in epiſtola Helenę ad Parim. Tale quiddam fabricatum Archimedem &c. Lactantius capite. v. libri ſecundi ſuper hac Archimedis machina meminit. Nimirum (inquit) deus vniuerſi artifex ſic illa diſpoſuit, machinatus eſt, vt per ſpatia cœli diurna admirabili ratione decurrerent, ad efficiendas ſuccedentium ſibi temporum varietates. An Archimedes Siculus **Archimedes.** concauo ære ſimilitudinem mundi ac figuram potuit machinari, in quo ita Solem ac Lunam compoſuit, vt inæquales motus, & cœleſtibus ſimiles conuerſionibus ſinguliſq; quaſi diebus efficerent, & non modo deceſſus Solis & acceſſus, vel incremēta diminutioneſq; Lunæ, verū etiam ſtellarum, vel errantium vel vagarum diſpares curſus orbis ille dum vertitur exhiberet? Deus ergo illa vera nō potuit machinari & efficere, quæ potuit ſolertia hominis imitatione ſimulare? Hactenus Lactantius. Plutarchus in vita Marcelli huiuſmodi machinas ab Archimede fuiſſe compoſitas dicit. Quū enim varias de morte Archimedis ſententias ſcribit: Tertius (inquit) de illo iactatur rumor. Ei ad Marcellum ſphęras, angulos, & alia quędā machinamēta inſtrumentaq; ferenti, quibus Solis magnitudinem ad aſpectum accommodare ſolebat, fiunt obuij milites, eūq; aurum portare rati enecant. Alia non parum multa de ingenioſa huius induſtria inibi Plutarchus, Plini⁹ capite triceſimoſeptimo ſeptimi libri, Valerius libro octauo titulo de ſtudio & induſtria, Titus Liui⁹ lib. xxiiij. M. Cicero in libro Tuſc. quęſt. primo, memorię tradunt. Vacillabat fides. i. vix credi poterat. Opere laus omnis inferior eſt. i. opus laudari ſatis non poteſt. Imparem, id eſt inferiorem.

ASCENSIVS.

Qua de agitur. i. de qua. non inelegans trāſpoſitio. Sūmū marginē. Dicitur etiam hęc margo. Coitus. Solis & Lunæ coitio, vt in nouilunio. Inſinuat vulgariter accipitur pro eo q̄d eſt indicat & certū facit: quaſi ſit in ſinū affert, quæ enim in ſinu habemus nota & certa ſunt. vnde eſt: Repoſita eſt hęc ſpes mea in ſinu meo. Vſu venit. i. contingit frequenter. Epicyclios. nominandi eſt caſus.

De verſiculis Poſci quid ſentiat. Quodquod, quodannís, ad tam coniunctionem q̃ præpoſitionem, adgredior per d, cur ſcribere ſolitus ſit.

Angelus Polítíanus Phílíppo Poſco. S.D. Epiſtola. IX.

GRatum fecíſtí, ꝙ epiſtolam, ꝙ verſiculos mííſiſti. Quæris quid ſentiam. Breue faciam. Recti ſunt, feſtiui, argutí, pleni ſenſibus & aculeis. Dicerem conſummatos: niſi non cum ſeculo hoc illos, ſed cum vetuſtate committerem. Q₃ autẽ rogas, cur ego has particulas quodquod & adq₃ per d. potius q̃ per. t. líteras notem: facile reſponſum. Ac ne aut te circũducí, aut etíam fallí putes: pauculos teſtes, neq₃ eos tíbí nõ domeſtícos citabo. Eſt ín atrío capitolino ad ſiniſtram opinor æneí Herculís haut íta prídem ínuentí, marmor quoddam vetuſtís ac íã pœne exoletís íncíſum verſículís: quorum ínitiũ eſt, Hercules ínuícte. In eo hoc quoq₃ legítur: Admíníſtrandum quodannís. Aſtipulatur etiam huic ſcrípturæ ílle codex antíquíſſim⁹ Vergílíanus, quí íſtíc ín íntíma Palatína bíblíotheca adſeruatur maíuſculís characteríbus exaratus: de quo paucula mecum recognoſcas lícet ex Bucolícís modo, & Georgícís, ne totum tíbí ſit volumen explícandum. Pocula (ínquít) bína nouo ſpumãtía lacte quodannis. & paulo poſt. Vt Baccho Cereríq₃, tíbí ſic vota quodanní s. Et rurſum. Degenerare tamẽ ní vís humana quodannís. Item. Nãq₃ omne quodannis Terq₃ quaterq₃ ſolum ſcíndendum. Sed & íllud adq₃ parí ratíone notatur. Neq₃ te moueat ꝙ ín ponte íllo Aníenís a Narſe conſtructo deprehendas alíter: Atq₃ ínterruptum contínuatur íter. Niſi ſi íllí ínerudíto ſeculo ſtandum putas. Ego Quíntílianum ſequí malím: quí ín prímo de oratoría ĩſtitutíone libro velut frígídã eludít, quę ſit a multís ſeruata differẽtía: vt ad cum

FRAN. SYL. Committerem tãq̃ certaturos. In atrio Capitolino. In dorſo fere medio capitolij fuiſſe templu₃ Herculis, Pomponi⁹ Letus in libro de Romanorũ antiquitatib⁹ ſcribit. Plinius itẽ capite ſeptimo libri triceſimi quarti ſup Hercule Capitolino meminit. Strabo itẽ libro. vj. ſcribit Tarento Romanorũ viribus expugnato, ſublimẽ Herculis imagine₃ ex ære cum ſpolijs alijs Romã eſſe aſportata₃, ac in Capitolio fixam. Qđ a Fabio Maximo, q vrbem. ij. bello Punico recepe rat, factum eſſe in eius vita Plutarchus tradit. Aliquot annis poſt id ſecundũ bellum Punicũ ex decemuirorum reſpõſo, in ædem Herculis ſignũ dei ipſius & ſeiuges inauratos eſſe poſitos T. Liuius lib. xxviii. ſcribit. Haud ita, id

Hercules Capitolin⁹

Quodannis.

Adq;.

Anio.

Annius.

eſſet præpoſitio.d.literam,cum autem coniunctio.t. acciperet. Itaq; veteris adhuc ſcripturæ veſtigia in eodem inuenias Vergilio:vt Adq; humiles habitare caſas, Ad mihi ſeſe offert vltro, Adq; iterum ad Troiam,Adq; ære Menalcha,Adq; ſolo proceras erigit alnos,Adq; vtinam ex vobis vnus, Adq; aduerſos detinet hoſtis. Et mille alia, vt minore etiam q̃ ſum pollicitus me pomœrio circũſcribam. Quærit inſuper de nobis Lollius noſter, cur idem in verbo adgredior ſeruemus. Ducitq; eum (ni fallor) cum cõſuetudinis vis,tum Priſciani auctoritas. Sed ego a conſuetudine hac praua ad rectam vetuſtatẽ prouoco. Inſpice (ſi eſt ocium) librum eundem: Ita, opinor,inueneris.Adgredere o magnos,aderit iam tẽpus, honores.& item. Adgreſſi:nã ſæpe ſenex ſpe carminis ambos Luſerat. Neq; mihi ſane hoc quidẽ loco non imbecilla etiã (adſit venia dicto) ac vacillans Priſciani videatur auctoritas. quippe qui etiã cenſeat,errore magis ſcriptorũ, q̃ ratione factũ: vt adfatur,adludo,adrideo,adnitor,adſumo.d.retineant.Quis enim putet,etiam in numiſmatis ipſis Cæſaribus conſecratis,id mendum admiſſum: in quibus cum alia ad eundem modum,tum certe adlocutio.d.litera notatur,nunq̃.l.Sed vos nimiũ belli homines ac faceti plane me luditis, qui domi Põponiũ habeatis,hominẽ totius antiquitatis, omniſq; adeo literaturæ conſultiſſimum.Itaq; ego ineptus,etiam Athenas noctuam.Sed iam vale:noſtraſq; Lollio occupationes excuſa:ad quẽ ſcilicet nullas huic quidẽ tabellario literas dederim. Vale.

eſt non valde. Palatina .&c. Virgiliũ ex Palatina bibliotheca non raro citat Philolog⁹. Anio hui⁹ anienis, vt Nerio huius Nerienis dicitur authore Gellio capite viceſimoſecundo libri tertijdecimi. Anionem tamen dixiſſe Ennium Seruius in cõmentarijs libri Aeneid. vij. tradit. Eſt autem Anio fluuius haut procul ab vrbe Roma, q ab Annio Thuſcorum rege nomen accepit. Authore em̃ Plutarcho in Parallelis, Annius egregia forma filiam habuit nomine Saliam, quam virgineꝫ cuſtodia aſſeruabat diligenti. Nobiliſſimus quidam adoleſcens Cathetus colludẽtem puellam aſpicit, amat,amoris vi vrgente rapit, Romam abducit,raptorẽ virginis pater inſequitur,cuius aſſequendi quũ nõ ſperatur poteſtas,in fluuiũ Pareuſium ſe ꝓcipitat,cũ corpore nomen fluuio immittit. Annionem enim poſtea appellitarunt. Cum duobus nn igitur Annio orthographiam poſtulat. Ex Catheto & Salia nati ſunt Latinus & Salius,a qbus familię ꝓfectę ſunt nobiliſſimæ.

Narſes primo fuit Bibliopola. Quem quum in cubiculum ſuū accepiſſet Iuſtinia=
nus imperator,cognita hominis virtute eum in ordinem patriciatus aſciuit.Eum Narſes.
deinde contra Gotthos Romam miſit, qui acceptis etiam auxiliaribus copijs ab Al
boino Langobardorum rege hoſtes inuadit,Author eſt Platina in libro de vitis pō
tificum.De Narſetis vita Paulus Diaconus libro de geſtis Langobardorum ſecun
do,& octauo libro de rebus geſtis Romanorum.Procopius item & Arretinus plu=
ra ſcribunt.Narſis & narſetis habet genitiuum,vt Chremis & Chremetis,Daris &
daretis. Lachis & lachetis.Quintilianum ſequi.Quintiliani verba ſunt ex libro pri=
mo.Illa quoqꝫ ſeruata eſt a multis differentia,vt ad quum eſſet præpoſitio,d literā,
quum autem cōiunctio,t,acciperet. Itemqꝫ quum ſi tempus ſignificaret, per,q,ſi co
mitem per/c.Si vero coniunctio per/q/ac duas ſequentes/u u/ſcriberetur.Frigidiora
his alia.vt quicquid/c/quartum,haberet ne interrogare bis videremur.Et quotidie,
non cotidie,vt ſit quot diebus.Diomedes libro primo.At inquit,quum cōiunctio eſt
per/t/quum prępoſitio per/d/ſcribitur.Ab hac igitur differentia non diſcedit,quam
Quintilianus improbat.Minore pomœrio , id eſt pauciora q̄ promiſerim teſtimo=
nia præſtem.Eſt autem pomœrium locus is intra mœnia vel extra, vbi neqꝫ arare Quintil.
licet,neqꝫ ædificare.Quem locum Etruſci quondam in condendis vrbibus,qua mu= Pomœriū
rum ducturi erant,certis circa terminis inaugurato conſecrabāt,vt neqꝫ in interio
re parte mœnibus ædificia continuarentur,& extrinſecus puri aliquid ab humano
cultu pateret ſoli.Author eſt Liuius libro primo.Qui non concedit in ſententiā eo=
rum qui vim verbi ſolum intuentes,pomœrium quaſi poſtmœnium interpretan=
tur eſſe.Sed potius dictum putat pomœrium, eo ꝙ non magis poſt murum eſſet,
q̄ poſt id murus.M.tamen Varro libro de lingua latina primo quaſi poſt murum
pomœrium putat appellatum.Nam præpoſitio poſt/ſt,amittit,ſi cū vocabulo cu=
ius litera/m/ſit principium componatur,vt pomeridies.Mœrorum autem ꝑ mu=
rorum dixit Virgilius in decimo Aeneidos lib. Atqꝫ ipſis prælia miſcent Aggeribus
mœrorum,& inundāt ſanguine foſſæ. Veteres authore Seruio pleraqꝫ eorum quæ
nos per/u/dicimus.per œ diphthongon pronunciabāt.Hinc eſt mœrorum pro mu
rorum,& contra punio pro pœnio,quod verbum a pœna venit.Hinc eſt Punica re
gna vides &c.quum pœnos vbiqꝫ legant.Priſciani authoritas . Priſciani ex libro ſe= Mœroruꝫ
cundo verba ſunt.In/d/ (inquit) nulla poteſt ſyllaba deſinere ꝑpoſitiua , niſi ab eadē pro muro
ſequens incipiat in ſimplicibus dictionibus & pleriſqꝫ compoſitis, vt abaddir vel ab= rum.
addier,addo,reddo,redduco,quod etiam reduco dicitur.Hęc litera/d/in præpoſitiōe Priſciani
ad mutatur ſequente/c/vel/g/vel/p/vel/t.vt accumbo,accido,aggero,applico,appello, ſentētia de
attingo,attinet.F/quoqꝫ ſequente rationabilius, vt affectus/l/allido/r/arrideo/n/an= litera,d.
nuo/ſ/aſſiduus.Subtrahitur etiam in quibuſdam:quum ſequens dictio a gn,vel ſp,
vel ſc,incipit,vt agnitus,aſpectus,aſcendo.Alijs enim ſequētibus literis integra ma=
net in compoſitione,vt adbibo,abhęreo,admitto,aduoco,adquiro.Frequenter tamē
inuenimus,f,vel,n,vel,l,vel,r,vel,s,ſequentibus,d,ſcriptam,vt adfatur,adludo,ad=
rideo,adnitor,adſumo,errore tamen ſcriptorum hoc magis fieri puto q̄ ratiōe. Nā
quę ſit differentia euphonię:vt quum eadem conſona ſit ſequens,in alijs transferat
d,in alijs non,ſcire non poſſum,vt ſi dicam affectus,allido,aſſiduus,bene ſonet:quū
aūt adfat,adludo,adſiſto:male.Hactenus Priſcia.Idem lib.j. (vt id obiter dicamus)
antiquiſſimos pro ad ſępe poſuiſſe ar.ſcribit.vt aruenas,aructores,aruocatos,arfi=
nes,aruolare,arfari dicentes,pro aduenas,aduentores,aduocatus,affines,aduolare,
affari. Vn̄ oſtendit recte arceſſo dici ab arcio verbo,qđ nunc accio dicimus, qđ eſt ex
ad & cio compoſitum.Arger quoqꝫ dicebant pro agger.Agræcius tamen accerſere &

arceſſere inter ſe differre facit. Nam accerſit (inquit) qui vocat, arcerſit qui accuſat.
Hac item ratione ab audiendo aurem, vel potius ab aure audire verbū factum pu
tem, licet ab hauriendo alijs perſuaſum ſit. De præpoſitione ad compoſita nō tacuit
Agræcius. Attollit (inquit) & aggerat ſcribendum eſt. In compoſitione enim præpo=
ſitio ad, quum muta ſequitur in eam mutatur. Integra autem permanet, quādo ſe=
miuocalis. vt adficit, adripit. Adplicat per /d/ in ſyllaba prima nunc ſcribi author eſt
Seruius ſuper eo verſu primi Aeneidos. Quæ vis immanibus adplicat oris. Mar=
tianus Capella libro tertio dicit literam, d, in, c, g, l, p, r, s, t, trāſire, vt accidit, aggerat,
alligat, apponit, arripit, aſſidet. Ex hac igitur grammaticorū non parui nominis ſen
tentiarum varietate quidnam ſit eligēdum non video, quid autē ætatis noſtrę pru=
dentiſſimi (in quibus eſt Badius noſter) in hac prępoſitione alijſq; (quorū ortho=
graphiam cenſuerunt aliqui mutandā) obſeruent, facile videmus. Nihil enim a mo
re, niſi in perpaucis diſcedunt, a quorum ſententia non putem eſſe diſcedēdū. Vſum
populo (id quod Cicero faciebat) concedunt, ſcientiā ſibi reſeruant. Quod tamen de
verbo adgredi ſcribit Politianus, id non omnino putem repudiādum, idq; Pompeij
Athenas noctuam ferre.
Sexti authoritate fulciri velim. qui ſcribit apud Ennium adgretus poni pro eo qđ ē
adgreſſus. Athenas noctuam ferre. Prouerbium eſt ſignificans rei alicuius redūdan
tem abundantiam augere, quod noſtri vulgo dicunt ferre aquam in mare. Vel quia
Athenis mltę ſūt noctuę, vł qa Athenis īſigne publicū noctua ē, inq; nūmis īprimit.
Vel qa authore Martiano Capella li. vj. noctiuida ales. i. noctua, Palladi ſacra ē, ꝙ vi
gil īſopnes ducat ſolertia curas. ideoq; ꝑ ſapiētia vſurpare poſſis. Ea igit eſſet puer=
bij ſententia, ſapientiam ferre Athenas, vbi videlicet ſcaturit ſapientiæ fons abundā=
tiſſimus. Multam item noctuis innatam eſſe ſapientiam non ignoramus. Hæ enim
maiore auium circundatæ multitudine, reſupinæ pedibus repugnant, collectæꝙ in
arctum roſtro & vnguibus totæ conteguntur, vt capite decimoſeptimo decimi li=
bri Plinius ſcribit. Super hac noctuę ſolertia Politiani fabella eſt faceta iucundaꝙ.
Cuius verba ſunt ex Lamia. Aues (inqt) prope vniuerſę noctuam olim adiuerunt
rogaruntq; eam, ne poſthac in ædium cauis nidificaret, ſed in arborum potius ra=
mis, atq; inter frondes, ibi enim vernari ſuauius. Quin eidem quærcum modo ena
tam, puſillam, tenellāq; adhuc oſtendebant, in qua molliter (vt aiebant) & ſidere ipſa
aliquando noctua, & ſuum ſibi conſtruere nidum poſſet. At illa facturam ſe nega=
uit. Quin inuicem conſilium dedit ijs, ne arbuſculæ illi ſe crederent. Laturam enim
quandoq; eſſe viſcum, peſtem videlicet auium. Contempſere illę (vt ſunt leue genus
& volaticum) ſapientis vnius noctuæ conſilium. Iam quęrcus adoleuerat, iam pa=
tula, iam frondoſa erat. Ecce aues illę omnes gregatim ramis inuolitant, laſciuiunt,
ſubſultant, colludunt, cantillant. Interea quærcus ea viſcum produxerat, atq; id ho
mines animaduerterant. Inuiſcatæ ergo repente ibi omnes pariter miſellæ, ac fru=
ſtra eas ſera pœnitentia ſubijt, ꝙ ſalubre illud conſiliuз ſpreuiſſent. At hoc eſſe aiūt,
quur nunc aues omnes, vbi noctuam viderint, frequentes eam quaſi ſalutāt, dedu=
cunt, ſectantur, circunſidunt, circunuolitant. Etenim conſilij eius memores admi=
rantur eam nunc vt ſapientem, ſtipantq; denſa caterua, vt ab ea ſapere aliquādo poſ
ſint. Hactenus Politianus, qui ſapientiam noctuæ tribuit immodicam. Prouerbij
huius meminit Cicero libro epiſtolarum nono ad M. Varronem ſcribens. Sed quid
ego hæc ad te, cuius domi naſcuntur: γλαῦκα εἰσ ἀθήνασ.
ASCEN. Qꝫ autem rogas. In orthographiæ huiuſmodi ratione de qua inter grā=
maticos etiam primarios magna eſt controuerſia, videtur mihi Angelus Politian⁹
vir facile doctiſſimus debile adducere argumentum. Nam qui numiſmata aut ſa=

ra aut templa titulis & aliis ſcriptis ornant,fere idocti ſunt,ſicut qui libros mercede ſcriptitabant,quo circa in multis vulgarem ſecuti prolationem non pauca a vera ſcriptura detorſerunt,inter quæ Vergilius pro virgilius.nam & verga & vergine,pro virga & virgine vulgares dicunt. Quintilianus autem contendiſſe videtur non eſſe capitale crimen,ſi quis cur & quur, cum & quum confundat. Neqꝫ me latet antiquos,partes indeclinabiles integras in compoſitis ſcripſiſſe: verum quia placet quicquid dulcius profertur,aut diſtinctius ſcribitur, vt ſermo lucidior habeatur,non eſt reiicienda Priſciani,Diomedis,ſimiliumqꝫ præceptio, aut eruditorum licet recentium conſuetudo.Licet itaqꝫ inter quod & ꝙ,quam & q̄,quæ & qꝫ,& ſimilia non eſt legitimum diſcrimen,ſeruarem tamen iam omnibus fere notam differentiam. Vt vero quod pro quot,ſcribam,aut quodannis pro quotannis,haud facile inducar,cum quotus a quot,non quodus a quod deriuetur. Facile autem concedam nullam coniunctionem per d,ſcribendam in fine,ideoqꝫ,at,atqꝫ,ſet, & ſimilia ſcripſero,& ſi ꝙ ſuis elementis,potius quot q̄ quod,niſi ꝙ a quod pro coniunctiōe aſſumptum eſt.ſet autem quia compoſitum videtur a ſi &,omnino per t,ſcribā. Dixi eruditorum conſuetudo,quia licet quin recte ſcribatur,ſcripſero tamen alioqui,& toties quoties ſine n,ſicut ſepties octies.Neqꝫ ſequar in mere latinis dictionibus græcorū ſcripturam,qui vulgarem ꝓnunciationē ſecuti non raro fallunt. Set hęc hactenus.

Gottii Carminum libros ſibi nuncupatos non parum commendat.

Angel⁹ Politianus Ioāni Gottio Raguſino. S.D. Epiſtola.X.

CVm per hos quadrageſimę proximos dies, enarrandis populo ſacris literis eſſem occupatus, perlegi tamen libros carminum tuorum,quos mihi pro ſingulari humanitate tua,mutuoqꝫ inter nos amore dedicaueras. Hi me ſcilicet, cum voluptate maxima , tum maiore prorſus admiratione affecerūt. Nam quem non, obſecro,ſuauitas illa tanta,lepor, elegantiaqꝫ verſiculorum,tot aculei,ſales, argutiæ, tanta eruditio,tanta varietas,tantæqꝫ vbiqꝫ veneres gratięqꝫ delectent? Quis non attonitus audiat hoīem ab Illyria,mercimoniis (vt īquit Plautus) emūdis vēdundiſqꝫ occupatū,florentibus adhuc annis,tantos in omni poetice feciſſe ꝓgreſſus,vt nō ſolū cū ſuę ętatis hoīb⁹, ſed cū ipſa plane antiq̄tate cōferri poſſit? Perſequerer nimirū ſingula mi Ioānes,q̄

F.S. Mercimoniis inquit Plautus. Plautus in Prologo Amphitryonis. Vt vos in voſtris voltis mercimoniis Emundis vendundiſqꝫ, me lætum lucris Afficere,atqꝫ adiuuare in rebus omnibus. Ab Illyria, id eſt illyricum, vt ab Arimathia. Eſt autem Illyria(vt Appianus in Illyrico ſcribit) terræ Græciæ regio ſupra Macedoniam & Thraciam, a Chaonibus & Theſprotis ad fluuium Iſtrum protenſa. Hæc enim prouinciæ totius eſt longitudo. Amplitu-

Ab Illyria.

ego in tuis poematis audacter cōtra veteres ſtatura deprehenderim: ni metuam, ne aut plus paulo indulgere amori, aut aſſentatiuncula aliqua videar te velle demereri. Sed plane ita ſentio, eſſe hos libellos ita examuſſim perfectos, atq; ad ſummum abſolutos, vt ne ab liuore quidem iure valeant reprehendi. Debet autem tibi hoc noſtrum (qualecunq; eſt) ſeculū, qđ tu videlicet par veteribus in hoc ſaltē laudis genere reddidiſti. Equidem gratias tibi ago immortaleis, vtpote quem tuis illuſtrando carminibus immortalitate donaueris. Ita enim mihi perſuadeo, tam lepida iſta poemata, tā venuſta, tamq; ornata & pulchra, omnem eſſe iniuriam temporum ſuperatura. Vale.

do vero ex Macedonia & Thracię montib⁹ ad Peones vſq;, & Ioniū mare Alpiumq; abiecta protenditur. Romani eā metiētes, ſex milia ſtadiorū longam, latam mille & ducenta inuenerūt. Ideo autem ſic dicta eſt, qa Polyphemo, ex Galatea filij tres fuerunt, Celtus, Gallus, & Illyrius. Qui ex Sicilia pgreſſi Celtis, Gallis, Illyriis, quibus imperarūt, nomina ſua indiderunt. Tantos feciſſe progreſſus, id eſt tantum profeciſſe. Iniuriam temporum ſuperatura i. non peritura vnq̄, nec cum obliuioni traditis inuoluenda.

ASCENSIVS.

Enarrandis ſacris literis, id eſt prædicando vt nos dicimus. cōcionatores enim deberent ſacras literas enarrare. Ex hoc autem colligitur Politianum cōcionibus inſtitiſſe: nam addidit, populo. cui non alia fit ſcripturæ ſanctæ enarratio. Statura cōtra veteres, id eſt non ceſſura veteribus, ſed ex æquo contra illos pugnatura. Sicut econtrario, ſtare ab aliquo dicimur, dum pro illo certamus, & illius partes fouem⁹, tractum vtrunq; a militibus, qui prius q̄ pugnam ineant, a parte ſuorum certare parati ſtant. Ab Illyria. Sic Terentius. Ab Aethiopia eſt vſq; hæc. Quocirca de loco loquentes a vel ab nori de pręponemus. vt a Flandria, a Gandauo, a prato, ab Hiſpania. Examuſſim aduerbium eſt. Nam per locutionem ex amuſſi diceres, ſicq; nō minus libenter dixero. nam quæ propter compoſitionem pro vna parte recipiuntur, licet quantitatem interdum mutent, conſtructionem tamen ſeruant, vt adunguem, adamuſſim, admodum, inæternum, extemplo, extempore, eueſtigio, econtrario, prętere a, interea, idcirco pro idcirca, & ſimilia.

FRAN.S. F.S. Btūs grę & gra dicimus, vt Diomede ī lib. j. authore diuitiarū felix & diuitijs dr̄. Sed p gtm̄ honeſtior ē locutio. Tū deniq;. i. tūc prim. Prodigioſus. i. īſolit⁹ & īmēſus. Hūc ordinē doctorum.

Angelus Politianus Roberto Saluiato ſuo. S.D.

Epiſtola. XI.

Beatus es grę mi Roberte: quē ſic docti certatim laudāt, vt tū deniq; docti credant, cū te maxīe laudauerīt. Prodigioſus honor, ſed tuis meritis ñ īdebit⁹. Facit. n. ſedlītas er

ga hunc ordinem tua,non vt ineptus aut adulator qui laudet,ſed vt impius aut ingratus habeatur,qui non laudet.Adeo quippe doctorū ſtudioſo fauetur,vt in ipſum nec inuido qcq̄ liceat.Quare ne quæſo morū talium pœniteat,quibꝰ ad ſplēdorē noīs plus multo proficitur q̄ triūphis.Nūq̄ enim veſtigia gloriæ obliterantur ab hominum doctorū īpreſſa,nō ingenio dixerī,ſed aīo. Vale.

Excuſat ꝙ reſcribat tardius.Miſcellanea ſua laudari gaudet.

Angelus Politianus Andreę Magnanimo ſuo Bononienſi.S.D. Epiſtola.XII.

NEqꝫ deſidiæ meæ , neqꝫ occupationū culpa oīno eſt , licet harum quoqꝫ nonnulla ſit, ꝙ ad epiſtolam ſuperiorem non reſcripſi hactenus:ſed tuæ potius facilitatis, notæ iam ſic omnibus, vt ob eam ꝓtinus & ego licere in te mihi omnia exiſtimauerim.Qui ſi nomē humani retinere ſtudes,quod vſu pene iam feciſti tuum:nec iraſci ſilentio noſtro potes vllo pacto , nec debes. Qꝫ Miſcellaneis noſtris ita faues, vt Atticis quoꝗ noctibus eas compares:equidem vellem minus vulgo humanus habereris, vt nō ex ingenio tuo ſemper ad officium parato,ſcribi talia,ſed ex operis ipſius merito crederetur. Tu perge nihilominus ornare iſto pacto me vel immerētem. Nō minus enim plerūqꝫ delectat falſa,q̄ vera laus: ſicuti gratius accidit fere quod dono datur , q̄ quod ex debito. Vale.Florentiæ. XVI. Kalen.Februarias. M.CCCCLXXXIX.

Herodianum a ſe latinitate donatum magni non facit.Laudat Magnanimum.

Angelꝰ Politianꝰ Andreę Magnanimo ſuo . S.D. Epiſtola.XIII.

ASCENSIVS.

Beatus dicitur bene habens, hoc eſt diues . vt igit diues gratiæ, ſic beatus gratiæ dicitur.Beo autez, id eſt beatum facio,accuſatiuū cū ſeptimo caſu recipit.vt apud Horatiū, Cœlo muſa beat.Pœniteat ſup.te.i.ne tibi prauo æſtiment mores tales. Beo.

F.S. Iraſci ſilentio (ne cōtra ſilētiū cū vulgo dicas).i. ꝙ nō reſcripſeriz.Atticis Noctibꝰ. Quas. Au. Gel.ſcripſit. Vel.i.etiam.

ASCEN.

Et ego.i. etiam ego, nedū magni amici. ſcribi talia crederetur . crederetur imperſonale eſt , & tn̄ ſcribi perſōale,quia caſum ante ſe habz. Crederet inquam vulgo vel ab oībus talia ſcribi a me. Paulo autez modeſtius ſic dicitur, q̄ talia ſcribere crederer , vt prudēs lector facile viderit.

F.S. Iſtic .i. vbi tu es.Qui libros excudūt formis, id eſt ab informa

EFflagitari ſcribis iſtic ab iis q̃ libros excudũt formis, Herodianũ meũ. Meũ enĩ iure appello, quẽ quaſi latinitate donauerim. Tũ rogas codicẽ tibi ipſum tuũ remittã aliqñ noſtra (qđ illos cupere ais) manu emẽdatũ. Remitto: ſed, vt verũ fatear, leniter poti⁹ q̃ ſeuere caſtigatũ: ſic aũt vt noſtra errata plura in eo q̃ librarii dep̃hẽdas. Crediderim tñ, ſtylo ipſi certe meo, hoc eſt interpretis, plus aliquãto veniẹ deberi, q̃ auctoris: qm̃ meliuſcule reſpondẽt fere quæ ſcribas, vbi ſit liber quaſi curſus, q̃ q̃ vertas, vbi nihil extra præſcriptum. Accedit & illud, ꝙ hoc mihi munus interpretandi quaſi leuioris operẹ fuit: vtpote qui diebus pauculis dictauerim ſic deambulans. Itaqꝫ tantum abeſt vt mihi inde laudem petam: vt etiam abunde pulchrum fore putem, ſi vitauero grauiorem culpam. Quare cum amicis reliquis, tum tibi in primis, omnem hui⁹ operis defenſionem non remitto ſolum, ſed etiam prope interdico, voſqꝫ integros ad alia reſeruo, quæ poſt edentur. Sed q̃q̃ plurimi ſunt apud vos, qui mihi etiam plus nimio fauent: vnus tamen es tu Andrea Magnanime, cognomẽto iſto tuo gentilitio digniſſime, quem equidem faciam plurimi: cum ꝙ ex bonis ortus, & opibus flores & honoribus: tum vel maxime ꝙ ingenio es elegantiſſimo, moribus ſuauiſſimis, gratia pene quadam, quicquid agis, quicquid loqueris, immo etiam ſi nihil agis, nihilqꝫ loqueris, ſingulari: ac vultu deniqꝫ ipſo quod dicitur, homines deuincis. Itaqꝫ nihil quẽq̃ metuo, vbi tu mihi ſtudeas. Nunq̃ enim male de Politiano ſentiet, qui placere eum Magnanimo intelleget. Vnum tantum eſt, quod a te nunc contendo. Cures pro reliqua in noſtris rebus diligen

foribus impreſſoribusve. Gentilitio, id eſt gentis tuæ ac familiæ.

ASCENSIVS.

Noſtra errata, quæ aut non caſtigaui, aut commiſi. Dubium enim mihi eſt an Herodianũ græcum repetat, an a Politiano verſum, ſed ipſius opa aut ære trãſcriptum. Videtur autem potius de trãſcripto loqui. Nam ſubdit. Crediderim tamen ſtylo ipſi certe meo. Quoniam meliuſcule & cętera. Facilius multo videtur noua condere, q̃ condita in alienum ſermonem traducere: & ſcribere, q̃ ſcripta interpretari, eo ꝙ quomodo ĩtellexerit, aut vñ ſumpſerit meli⁹ nouit ſcriptor q̃ interpres. Ciueꝫ tuum. non dicit conciuem, licet id Valla præcipiat, quia conciuis doctiores non recipiunt. Cauſam adhuc quæro. Si Cicerõis teſtimonio innituntur, nihil agũt, is eniꝫ vbi vir conſularis euaſerat, prin

Ciuis.

tia, vt q̃ minimum quaſi degenerent ab origine, quæ mox volumina formabuntur: vtqꝫ ne illę ipæ quidem adnotatiunculæ omittantur, quas margi nibus adſcripſim⁹. Inter eas vero etiam locos pu-to tris quatuorve ad ſummum reperies, vbi fuit excuſatione vtendum corrupti apud Græcos ex-emplaris. Ad hæc vero facile procuranda obeundaqꝫ magis ido-neum habere, magiſqꝫ ex vſu tuo neminem poſſis, q̃ Alexãdrum Sartiũ, ciuem tuum, literatum hoĩem, noſtriqꝫ ſtudioſum: tũ q̈d ego in hac re primũ puto, neutiq̃ in amici negocio dormitãtem. Vale. in Ruſculo Fæſulano. Pridie nonas Maias. M.cccclxxxiii.

cipem agere po-tuit. In ruſculo. id eſt paruo ru-re, ſubaudi has ſcripſi. Si dicat e ruſculo, ſubau-diam, mitto.

FRAN.S.

LIBER. V.

In. I. Epiſtolam Argumen. Syluii.

Se, Hermolaumqꝫ Barbarum a Scala reprehendi audit, ꝙ re-mota nimis vocabula vſurpent. Quibus ſit vtẽdum vocabulis. Non Ciceronem tantũ, ſed alios quoqꝫ receptos legẽdos eſſe. Fer-ruminare obſoletum non eſſe vocabulum. In vſu ſermonis habẽ dam eſſe rationem perſonę, materię, temporis. Cæſaris pręceptio-nem de verbis inauditis ætate hac ſeruandam non eſſe.

Angelus Politianus Barptolemęo Scalę. S. D.

¶ EPISTOLA. I.

ST tu mihi ſupiorib⁹ dieb⁹ aperte dixiſti, & abs te auditũ multi re-tulerũt, nõ placere genus ſcriben di meum: ꝓpterea ꝙ aſcita nimiũ verba & remota cõſecter. Me quo qꝫ eẽ quendã (ſic enĩ ſoletis dice-re) ferruminatorẽ. Vox enĩ hęc apđ te ſignifica-re iãdiu cœpit eũ, q verbis iſtis paulomin⁹ vulga tis vteret. Nã Hermolaũ Barbarꝝ, q̃ſi ꝑ iocũ, voca re ferrumĩatorẽ ſoles (vt audio) qa verbũ fortaſ ſe iſtđ aliquoties ille vſurpauiſſet. Sed ego mi Sca la, quẽadmodũ tibi facile cõcedo, vocẽ ĩfreq̃tẽ nõ temere recipiẽdã: ſic e diuerſo cõtẽderi, nõ debere eſſe cuiq̃ fraudi, ꝙ latinas & apđ idoneos reptas ĩ

AScita, id eſt aduo-cata & af-fectata. Ferrumi natorem. de ver-bo ferruminare prius locuti ſu-mus. Fraudi eẽ, id eſt vitio dari.

Vetuſtis dare nouitatem. Ver-borum proprie-tatem dicẽdo qui retinent, ij inter doctos nõ obſcu ram nominis ce-lebritatem ſibi vẽ dicant. Martia-no vero Capella authore libro q̈n to, propria ſunt vetuſta ꝑcipue. Tum enim quũ proceres vel ne-ſcirent hæc dicen di ornamẽta vel appetere non au derent, proprijs vtebantur. Sed quia verborum, inquit, veterum iaꝫ exoleuit vſus non ſunt audaci

Antiqua verba.

vſum reuocet, ac vetuſtis dare nouitatem ſtude-
at:nec vacare omnino patiatur ,quæ temporum
culpa prorſus in deſuetudinem abierunt.Etenim
ſi quæ cuiq; obuia ſint,ea tâtum noſter ſermo re-
cipiat:nulla magis q̃ tabellionum lingua vtemur.
Ad Ciceronem vero φ me reuocas, auctorem qui
dem latinæ linguæ ſummum,nec tamen ſolum:q̃
ro quid aliis facias,quorum teſtimonia vim ſenté
tiæ ſemper apud eruditiſſimum queq; habuerũt?
Quęro item, quid vni ſaltem Varroni reſponde-
as:qui quidem ſicuti Ciceroni palmã cõcedit orã
di cauſas,ita latine loquendi ſibi retinet? Quæro
etiam, an quaſi barbaros quoſdam reiicias Liuiũ,
Salluſtium,Quintilianum,Senecam,Pliniũ quoq;
vtrũq;:multos alios pterea tot ſæculorum ſuffra
giis comprobatos?Pręſertim cum diuerſiſſime iã
quidam dubiam fecerint palmam:velut apđ grę-
cos Herodotus in hiſtoria,& Thucydides : apud
nos autem Liuius & Salluſtius.Quid φ & Cicero
diſſimillimus Demoſthenis?Nihil enim adiici al-
teri,nihil alteri detrahi poteſt: videlicet orationis
ille ſuccus alteri quidẽ pœne deeſt,alteri vero q̃ſi
ſuperfluit.Cæterum cur hoc ipſum verbum Fer-
rumino tanto cum riſu profert?Cum ſit propriũ,
ſimplex,non male ſonans,nõ obſoletum: quo nec
Plinius ipſe proprietatis adamator,nec iuriſcon-
ſulti abſtineant,qui vocabulorum ſibi vim iure quo
dam ſuo præ cæteris vindicant.Eo ne igitur, q̃m
ſemel aut iterum ſit vſus Hermolaus,merito aut
contẽnit aut irridet?Multa tu quidem,credo,ſcri
pſiſti:nõ multa adeo tñ edidiſti,quę vulgo feran-
tur.Sed hiſtoriam certe componis, longũ opinor
opus,& arduũ.Quod ergo in te ſtatuis exẽplũ,ſi-
ne bonorũ quidẽ auctorũ vocibus vtemur tuto?

us vſurpanda il
la quæ cum æta-
te mutata ſunt.
Q. ſi ſua res pro
pria verba nõ ha
beat,aut nouan-
da ſunt, aut pro
priis vtendũ eſt.
Idez quoq; libro
quarto.Sane,in-
quit,admonendi
ſum⁹ ne nos pu
deat verba noua
facere pro neceſſi
tate conuerſiõis.
Sed ad antiqua
verba eorumq;
proprietatem re
dimus, de quib⁹
Quintil.lib.viij.
Propriis, ĩquit,
dignitatẽ dat an-
tiquitas.Nam &
ſanctiorez & ma-
gis admirabilem
faciũt orationẽ ,
quibus non qui
libet fuerat vſu-
rus . Eoq; orna-
mẽto acerrimi iu
dicii. P. Virgili⁹
vnice vſus ẽ.Ol-
li eniz & quianã,
& mi,& pone,pel
lucent & aſper-
gunt illam , quæ
etiam in picturiſ
eſt gratiſſima,ve
tuſtatis imitabi
lem arti authori
tatem. Sed vten-
dum modo , nec
ex vltimis tene-
bris repetenda .
Idem quoq; lib.
primo . quibus
vtendum ſit,qui
buſq; oĩno abſti-

Noua verba.

Ferrumino.

Fateor tamen rationem habendam, vel materiæ
quam ſcribas,vel perſonæ ad quam ſcribas,vel tē
poris in quo ſcribas. Non enim idem Ciceronis
actiões,& Apuleii Mileſias fabellas decuerit. Alia
enim quaſi lingua qua ludim⁹:alia qua ſeria per=
agimus.Nec eodem ſermone puerum, quo doctū
hominē adloquaris. Nec rurſus eodem modo ad
amicos,quo ad ignotos: nec eodem ad principes,
quo ad priuatos ſcribas.Quare Cicero quoq tu⁹,
fortaſſe autem & meus,ita ſibi diſſimilis aliquan
do deprehenditur:vt non omnia perinde quę ſcri
bit,eiuſdem prorſus eſſe auctoris videantur. Sed
te cenſorem Scala facile ferimus,hominem tot an
nis in literis non ſine gloria verſantem. Male do
ctos quoſdam ferre item non poſſumus:qui tamē
ipſi quoq omnia exigunt ad Ciceronis guſtū. Sæ
pe enim hoc vſu venit,& quidem cū magno meo
interdum vel riſu vel ſtomacho:vt illa ipſa in no
ſtris ſcriptis potiſſimū reprehenderent,quę in bo
nis emendatiſq Ciceronis exemplaribus reperirē
tur:cū tamen ipſi voces omnino barbaras pro Ci
ceronianis vſurparent, quas videlicet excuſores
iſti nouorum librorum Teutones peruerſiſſime
aliquando effinxiſſent.Iam præceptum illud Cæ=
ſaris,quod obiici protinus ſolet,vt tanq̄ ſcopulū
refugiamus infrequēs verbum:magis fortaſſe illo
ſæculo valuerit,quo latine adhuc omnes loquebā
tur,q̄ noſtro.Iure enim tum poterat argui,qui pa
rum contentus foret ætatis ſuæ vocabulis.Nunc
autem vulgo latinus ſermo neſcitur: nec a nutri
cibus iam,ſed a magiſtris diſcitur.Apđ quos cer=
te nulla magis haberi verba & vſitata debent & re
cepta,q̄ quæ de veteribus illis magnorum aucto=
rum theſauris proferantur. Hęc ego ad te libere

nendum non in=
docte p̄cipit. Ver
ba,inquit,& a ve
tuſtate repetita
non ſolum ma=
gnos aſſertores
habēt: ſed etiam
afferunt oratio=
ni maieſtatē ali=
quam nō ſine de
lectatione. Nam
& authoritatem
antiquitati hn̄t,
& quia intermiſ=
ſa ſunt, gratiam
nouitati ſimilez
parant. Sed op⁹
eſt modo: vt ne=
q crebra ſint hęc
nec manifeſta.
Quia nihil ē odi
oſius affectatio=
ne. nec vtiq ab
vltimis & iā obli
teratis repetita
temporib⁹: qua=
lia ſunt toper, &
ātigerio & exātla
re & ,pſapia,& ſa
liorū carmīa vix
ſacerdotib⁹ ſuis
ſatis ītellecta. Sz
illa mutari vetat
religio:& cōſecra
tis vtendū eſt.
Oratio vero, cu
ius ſumma vir=
tus eſt perſpicui
tas,q̄ ſit vitioſa,
ſi egeat interpre
te? Ergo vt nouo
ruz optima erūt
maxime vetera:
ita veterum ma
xime noua, Simi
lis circa authori
tatem ratio. Naz
etiaz ſi pōt videri

quidem,ſed & amice ſcripſi mi Scala,non tam me
ipſum videlicet aſſerens a riſu tuo,quo equidem
non offendor,q̃ Hermolaum ipſum Barbarum le
uiter defendens:hominem ſæculi noſtri eruditiſ=
ſimũ, deq; literis & philoſophia,dum vixit,optiſ
me meritum.Liceat autẽ mihi per te(vt opinor)
quæ tua eſt in rebus omnibus æquanimitas, ſenti
re aliud omnino in literis q̃ tu ſentias:dummodo
nulla inter nos amoris,hoc nomine,beneuolẽtięq;
mutuæ iactura fiat.Vale.viii.Calend.Ianuarias,
M.cccclxxxiii.

nihil peccare qui
vtitur ijs verbis
quæ ſummi au=
thores tradide=
re, multum ta=
men refert nõ ſo
lum qui quid di
xerint, ſed etiam
quid pſuaſerint.
Neq; eniȝ tubur
chinabũdum, &
lurchabundum
iã in nobis quiſq̃
ferat: licet Cato
ſit author. Nec
hos lodices:q̃q̃ id
Pollioni placeat:
nec gladiola,atqui Meſſala dicit:nec parricidatum:quod in Cœlio vix tolerabile vide
tur:nec collos mihi Caluus perſuaſerit:quę nec ipſi iam dicerent. Pluſcula hęc Qui
tiliani verba ideo ſcripſimus:vt eis Politiani ſententia firmaretur: vtq; obturetur
os eis qui quum verbum a ſe non prius auditum audiũt, inclamare ſolent,tanq̃ ſit
impie commiſſum.Ad Ciceronem q; me reuocas,id eſt dicis me vti vocabulis,quib'
nunq̃ Cicero vſus ſit,ac Ciceronem ex omnibus vnum cenſes eſſe imitandũ. Autho=
rem lingue latinę ſummum.De Cicerone illa ſunt apud Quintilianum libro.x.Hũc
inquit,ſpectemus,hoc ꝓpoſitum nobis ſit exemplum:ille ſe ꝓfeciſſe ſciat, cui Cicero
valde placebit.Quid alijs facias.i.nonne cenſes alios eſſe reprehendẽdos, qui licet fue
rint clariſſimi,quoruȝ teſtimonia a doctis citentur locupletiſſima, a Cicerone quan
doq; deſciuerunt,vocabula alia q̃ Ciceroniana vſurparunt? Cenſes ne eos qui hoſce
imitati fuerint, reprehenſione non eſſe carituros? Ciceroni palmam &c. Vt enim Ci
Cicerõis & Demoſthenis virtutes.
cero orator fuit abſolutiſſimus, ita M. Varro latinæ lingue doctiſſimus. Ciceronis
& Demoſthenis virtutes pleraſq; ſimiles fuiſſe,conſilium,ordineȝ,diuidendi,ꝑparã=
di,probandi rationem,omnia deniq; q̃ ſunt inuẽtionis, Quintilianus libro inſtitu=
tionum oratoriarum decimo arbitratur.In eloquendo tamen(vt idem ait)eſt aliqua
diuerſitas:denſior ille,hic copioſior: ille concludit aſtrictius, hic latius pugnat:ille
acumine ſemper,hic frequenter & pondere:illi nihil detrahi poteſt,huic nihil adijci:
Liuius. Salluſtius
curæ plus in illo,in hoc naturæ.Liuius & Salluſtius. De Liuio atq; Salluſtio illud
eſt Quintiliani decimo inſtitutionum oratoriarum lib. Neq;(inquit) illa Salluſtia=
na breuitas,qua nihil apud aures vacuas atq; eruditas poteſt eſſe perfectius, apud
occupatum varijs cogitationibus iudicẽ & ſæpius ineruditum captanda nobis eſt.
Neq; illa Liuij lactea hubertas ſatis decebit eum:qui non faciem expoſitionis, ſed fi=
Thucydi=des. Herodot'.
dem quęrit.De Thucydide & Herodoto lib.eodeȝ idẽ ſcribit.Hiſtoriam(inquit) mul
ti ꝑclare,ſed nemo dubitat longe duos cæteris ꝑferendos,quorum diuerſa virt' lau=
dem pœne eſt parem conſecuta. Denſus,& breuis,& ſemper inſtãs ſibi Thucydides.
Dulcis & candidus & effuſus Herodot'.Ille concitatis,hic remiſſis affectibus melior:
ille concionibus, hic ſermonibus:ille vi,hic voluptate.Cicero in Hortenſio.Quid eñ
aut Herodoto dulcius,aut Thucydide grauius? Nec Plinius.Plinius capite vltimo
libri viceſimiſeptimi.Fabuloſa arbitror q̃ adijciuntur, recente ea ſi vratur, ferrum

aut æs ferruminari.Idē capite.xv.libri quinti & triceſimi. Calcis quoqꝫ vſum p̄buit
ferruminatis Babylonis muris.Idē libri ꝓximi capite viceſimotertio. Ruinarum
vrbis ea maxime cauſa,ꝙ furto calcis ſine ferrumine ſuo cęmenta cōponunt. Libri
eiuſdē capite viceſimoſexto.Vitrum ſulphuri concoctū ferruminatur in lapidē.Iu=
reconſultis ſummus circa verborū ꝓprietatem labor eſt:vt libro quinto Quintilia
nus memorię ꝓdit.Actiones.i.orationes in agendis reis,id eſt accuſandis habitas.
Apuleij Mileſias fabulas.Apuleius in principio Metamorphoſeos toti⁹.At ego (in=
quit)tibi ſermone iſto Mileſio varias fabulas cōſeram:aureſqꝫ tuas beneuolas lepi=
do ſuſurro ꝑmulceā &c.Super quo Beroaldus.Sermone(inquit) Mileſio.i.fabuloſo,
lepido,iocoſo,delicato.ludicro.Hoc enim ſignificat ſermo Mileſius, a Mileſijs Ioniæ
populis dictus,qui delicijs luxuqꝫ notabiles fuere: quorū eſt illud memoratiſſimū.
Nemo noſtrū frugi eſto,alioqui cum alijs eijciat. Hinc mileſias priſci appellauerūt
poemata & fabulas laſciuientes.Siue(vt quidā putāt)Mileſiæ dr̄r fabulæ aniles, va=
nidicę,in quib⁹ nec pes nec caput appareat.Alia quoqꝫ ꝑmulta de Mileſijs fabulis ꝑ=
ſequitur.Clodium Albinum imꝑatorē Mileſias fabulas feciſſe Iulius Capitolin⁹ tra
dit.Alia lingua.i.alius ſermo vel idioma.Male doctos.i.indoctos .de particula male
in cōmentarijs in Auſonij griphon ſcribim⁹.Stomacho.i.indignatione.Teutones.i.
Germani.Cęſaris.A.Gellius hāc Cæſaris ſnīam refert.Cuius verba ſunt ex capite.x.
primi libri.Atqꝫ id qd̄ a C. Cęſare excellentis ingenij ac prudentiæ viro in primo de
Analogia libro ſcriptum eſt,habe ſemꝑ in memoria atqꝫ in pectore,vt tanq̄ ſcopulū,
ſic fugias inauditum atqꝫ inſolens verbum. In eadem ſententia Quintilian⁹ videt
eſſe.Eius verba ſunt ex libro primo.Fuerit,inquit;pœne ridiculum malle ſermonez
quo locuti ſunt homines,q̄ quo loquantur.Itemqꝫ.Abolita verba abrogataqꝫ retine
re,inſolentię cuiuſdā eſt,& friuolæ in paruis iactantię.Libro item ſecundo.Duo,in=
quit,genera maxime cauēda pueris puto.Vnū nequis eos antiquitatis nimi⁹admira
tor in Graccorū Catoniſqꝫ & aliorū ſimiliū lectione dureſcere velit.fient em̄ horridi
atqꝫ ieiuni.Nā neqꝫ vim eorū adhuc intellectu cōſequent:& elocutione(q̄ tū ſine du=
bio erat optima,ſed noſtris tꝑibus aliena)contēti(quod eſt peſſimū)ſimiles ſibi ma=
gnis viris videbunt.Alterum,quod huic diuerſū eſt.ne recentis huius laſciuiæ flo=
ſculis capti,voluptate quadā praua delenian:& p̄dulce illud genus:ac puerilib⁹ in=
genijs hoc grati⁹quo ꝓpius eſt,adament.Sed iſta pueris eloquētiæqꝫ rudibus pręci
piuntur:vt adoleſcētē priſce nimis loquentē apud A.Gelliū admonet Phauorinus:
qui dictū hoc Cęſaris in memoria atqꝫ in pectore ſemꝑ haberet:vt tanq̄ ſcopulum, ſic
fugiat inauditū atqꝫ inſolens verbū. Doctis vero hominibus eadem p̄cipienda non
ſint.Ideoqꝫ ſubſcribit Quintilianus.Firmis,inquit,iudicijs,iamqꝫ & extra periculū
poſitis ſuaſerim & antiquos legere:ex quib⁹ ſi aſſumat ſolida ac virilis ingenij vis,de
terſo rudis ſeculi ſquallore,tum noſter hic cultus clarius eniteſcet:& nouos,q̄bus &
ipſis multa virtus adeſt. Qd̄ de nouitate verborū Priſcianus dicit:de antiquitate
apud authores idoneos reꝑta idē cenſendū eſt.Priſciani verba ſubſcribo.Ea ſūt ex li=
bro.viij.Si auditoribus,inquit,timiditas obſtitiſſet: vt nullis nouis vterent dictio=
nibus:ipſa natura etiā ſignificatiōe rerū exigente ꝑpetuis latinitas anguſtijs dānata
māſiſſet.De ijs aūt q ſibi ꝑſuaſerūt orationē eo eſſe elegātiorē,quo vetuſtis ignotiſqꝫ
plurib⁹verbis eā inſerſerint,tātū abeſt vt ꝓbem⁹: vt ab eloquij latini puritate nihil
putem alieni⁹.De quib⁹Lucretij illud ex lib.prīo verū eſt. Oīa em̄ ſtolidi magis ad=
mirantur amantqꝫ:Inuerſis q ſub verbis latitantia cernūt.Nec a nutricibus. Nu=
trices matreſqꝫ latinitatis fuiſſe non īperitas dixim⁹.Libere.i.audacter, vt titul⁹ eſt
apud Valeriū lib.vj.de libere dictis & factis.

Ferrumi=nare.

Actiones.

Sermo Mileſius.

Mileſiæ fabulæ.

Cęſar de vitandis verbis inſolentibus.

Antiqua verba.

ASCEN.

Dubiam fecerint palmam. Iuuenalem imitatur de æneide & thebaide loquentem. Dum vixit. i. donec vixit. ſemper eniꝫ quoad vixit, bene meruerat de literis. Aut optime meritum, id eſt qui optime meruit dum. i. quando vixit. Semper autem verum erit ꝙ meritus optime fuit, q̃uis non mereatur fortaſſis poſt mortem.

F.S.

Neceſſitudo.

Neceſſitudies
alias. i. cōſangui=
nitates vel affini
tates. Eſt eniꝫ ne
ceſſitudo ius qđ=
dam officiumq;
propinquitatis,
affinitatis, fami=
liaritatiſve: quo
qui cōiunꝍti ſūt,
hi neceſſarij ap=
pellantur: vt. A.
Gelli⁹ capite ter=
tio libri. xiij. me=
moriæ tradit.

Hydrũtes.

Hydruntes vrbs
eſt Italiæ Salenti
noruꝫ metropo
lis: vnde cogno=
minata eſt hodie
tota regio ſita e
regiõe Apuliȩ: vt
Volaterranus li
bro ſexto memi=
nit. Quibus quȩ
ſubiungit, ab re
noſtra non ſunt
aliena. Hucinq̃t,
ætate nr̃a Mau=
methis Turcæ
claſſis traiecit, op
pidani omnes ne
cati, matreſfami
lias conſtupra=
tæ. Quæ res tan
to terrori nobis
fuit, vt niſi poſt
annum tertium
ob Maumethis
mortem diſcede=
re coacti eſſent,

Succeſſor Alfonſus rex regi Ferdinando mortuo, eorum qui ſunt inter officia regis deſiderium aut tollere aut certe leuare debet. Ferdinandũ Alfonſi filium Calabris ꝓfectum, ac Federicũ Alfonſi eiuſdem fratrem laudat. Excuſationem Põtani, ꝙ literis nõ nullis non reſponderit, ingenioſe admittit.

Angelus Politianus Iouiniano Pontano. S. D. Epiſt. II.

ETſi magnum te dolorem Ferdinandi re=
gis interitu cepiſſe non dubito, ꝓpterea
ꝙ in illo & auctoritas & ſapientia tanta
fuit, quantã vix in rege vnq̃ alio meminimus: ta=
men cum mecum ipſe conſidero, quis ei regi Rex
ſuccedat: pœne eẽ nephas arbitror, vel te, vl' queq̃
ex iis qui rebus veſtris fauent, quorum de nume=
ro nos quoq; ſumus, maiore aliquo in luctu mœ=
ſtitiaq; verſari. Nam cum vobis regni hæres (qđ
felix fauſtumq; ſit) Alfonſus alter maximus natu
filius obtigerit: cui⁹ excellens ingenium, ſingula=
ris virtus, incredibilis ſapientia, bello & pace cla
ruit: ingrati ꝓfecto fuerimus, ſi non quantum re
lictum, ſed quantum ſit ademptum reſpexerim⁹.
Prȩſertim cum ſubſidiis tot tantiſq; regnum ful=
ciatur. Dux em̃ ſuffectus Calabris Ferdinandus
alter Alfonſi filius: quem & ipſum nobis fama re
fert: omnibus corporis animiq; dotib⁹ excellere,
ſic vt multis magniſq; rebus nõ dubium iam re=
giæ cuiuſdam indolis ſpecimen dederit. Accedit
eo Federicus magna prudẽtia, magna dexterita=
te, magno vſu rerum: ſed maiore in Regem fratrẽ
beneuolentia, fide, pietate. Mitto neceſſitudines

alias,opes,exercitus,duces,ſocios,ſtudia popularium,præſidia,munimēta,propugnacula,q̄ nullis pœne humanis viribus labefactari poſſe videant. Opem vero diuinā quis rogo vel ſperare vel polliceri ſibi magis poteſt: q̄ qui Turcas impios ferro igniq; ſequens, non tā ab oppido Hydrunte, q̄ (vt mihi videtur) ab Roma ipſa,quam primū petebant,atq; adeo a ſanctiſſimis illis altaribus expulerit?Quapropter tametſi magna omnino facta eſt iactura,Ferdinandi obitu: tamen qm̄ vigiliam quaſi ſuam filio tradidit,Regemq; pro ſe quē potiſſimum voluit,reliquit in omni genere laudis excellentem: non debetis vllo pacto mi Pontane, quicunq; inter officia regis eſtis,mœrori vos dedere:ſed animo præſenti(quod equidem te facere arbitror)preſto eſſe: diligētiamq; omnē veſtrā videlicet ad eum(quantum quidem fieri poteſt) cura,labore,moleſtiaq; leuandum conferre.Te vero etiam ſeorſum gratias agere deo maximo conuenit:q eum quem in hanc ſpem a tenero educaſti,quem diſciplinis ornaſti, quem præceptis inſtituiſti,Regem iam vides:atq; ita regem,nō modo vt regno pulcherrimo iſto quidem atq; opulētiſſimo, ſed vt etiam orbis terrarum imperio digniſſimus habeat.Hæc ego vt ad te ſcriberē,precipu9 quidā meus erga te Principeſq; tuos amor impulit.Sed & multum quoq; adhortatus eſt alūnus hic meus,idemq; patronus,noſtreq; reipu.columen Petrus Medices, excellenti iuuenis & aīo & ingenio.Quo nihil fieri poteſt mi Pontane tui amantius. Nam regi ipſi tuo q̄ ſeſe idem totum, penituſq; tradiderit,nihil attinet ſcribere: p̄ſertī ad te cui nota ſunt omnia. Sed tamen ita de illo ſemper & honorifice loquitur & amanter:vt cæ-

nulla mora, qui Italiam totam inuaſiſſent. Plini9 capite decimo libri tertij. & T. Liuius li.xxxvj. Hydruntum genere neutro appellant. Quaſi vigiliam. De vigilijs caſtrenſib9 (ad quas nūc fit alluſio) in commētarijs noſtris in Auſonij Griphon diximus.

ASCEN.

Et ſi magnum &c. Ad conſolationem Pontani cæterorumq; defuncti regis ciuium & clientium, ſimulq; ad commendationem ſuperſtitu3 in domo regia cō memorat præclaros quidem viros, ſed qui oīs non multis annis poſt interituri erant. Vno enim fere anno Neapolis quinq; ſuſpexit reges. Quinetiam Angelus & Picus paulopoſt migraturi erant. Nam Hermolaus iam deceſſerat. Hydruntu3 q̄q̄ latina inflexione, græcanica pute3 inflecti, vt Opus, Ceralus,

teris pœne reliqui nihil faciat. atq; hæc hacten⁹. Q; autem ſuperioribus diebus excuſaſti diligen- ter occupationes tuas,propterea ꝙ epiſtolę cuidã noſtræ non reſponderas: nimis officioſus homo es(vt video)nimis humanus. Me enim q̃uis oĩno equidem literas tuas gratiſſimas haberem, nihil delectare poteſt quod cũ tua illa moleſtia tribua- tur. Tantum illud ignoſcas velim: ꝙ dum ſtudio in te meo & amori obſequor,non ſum veritus ſe- mel iterumq; tuis occupationibus obſtrepere. Li- cet autem per me tibi(dummodo amare non de- ſinas)non ſolum non reſpondere ad literas meas, ſed ne legere eas quidem,ſi ita ſit commodum.

Vale.

Negligentię excuſationem Picus pręuertit. Amicitiam Pici per- petuam Donatus commendat. Cõmendat Hermolai in literis la- borem. Politiani Ruſticũ laudat. cũ quo amicitiã vult auſpicari.

Hieronymus Donatus Ioanni Pico Mirã- dulę. S.D. III.

QVæ meæ partes eẽ debuerãt,eas omnes tibi ſumpſiſti Pice doctiſſime, teipſum apud me neglig̃etię inſimulans,& in eo crimine cuius ego apđ te maxime reus ſum, excuſationem quęrens. Parum tibi videtur alios ingenio & eruditione pręcellere: niſi mode- ſtia quoq; & humanitate vincas non ſolum alios, ſed teipſum. At vero obſecro harum virtutũ mu- nera ita amplectaris, vt nobis quoq; aliquam ob- eundi officii noſtri occaſionem relinquas:ne dum harum omnes tibi partes vendicas,nos inhuma- ni atq; inciuiles habeamur. qua ego ĩ re(quę mea eſt impudẽtia)iam non excuſo neglig̃etiam meã, ſed accuſo hũanitatẽ tuam. Q; ſcribis te nõ tẽpo- rariam mecũ,ſed ꝑpetuam amicitiã ſtatuiſſe: non

Hierichus, Amathus & ſimilia: quæ us in untis aut untos mutant.

F.S.

Inſimulans. i. accuſans. Plautus ĩ Amphitryone. Neq; me perpetiar probri falſo inſimulatam.

Reus. — Reus. i. conſcius vel accuſatus. Reos Cice. in lib. de oratore ſecundo appellat non modo eos qui arguuntur, ſ3 oẽs de quoru3 re diſceptatur. Voti reus apud Macrobium lib. Saturnalium tertio eſt is qui voto aliquo ſe obligauit. Voti damnatus, qui voto abſolut⁹ eſt. Tẽporariam. i. breuem, deſultoriã, tẽpore breui duraturam.

Rarum. — Rarũ id eſt ꝑclarum. Authore em̃ Cicerone, Oĩa ꝑclara rara. Cõſuetudinem. id ẽ vt dicunt conuerſationem.

ASCEN.

Sed teipſum. Seipſum vincere dicitur quiſpia3 qui cum in alijs rebus alios vicerit, ĩ vna quauis

ſolum eā cauſa tibi me plurimū debere intelligo: Verū etiā recte mihi amicitiā definiuiſſe videris:q̄ tēporaria quum ſit,iam amicitia eē non poteſt.Illud ſcito,me eam in meorū ornamētorum delectu ſepoſuiſſe. Quid enī mihi accidere poteſt pręclarius,q̄ a tanto viro non laudari ſolum, ſed etiam amari? Hermolaus noſter incredibilem doctrinarum tranquillitatem & ſtudiorū φιλοπονίαν curat, maxima vtilitate eruditorum: video eſſe ſummū ac rarū quiddam quod ſperare poſſunt literæ, eo incolumi. Eius ego conſuetudinem,quam mihi tātopere īuides,eadem pœne cura ſeruo,qua & amicitiam tuam. Nihil pręterea adeo θαυμαστὸν cēſeo, quod aſſequi ingenio & eruditione nō poſſis:præſertim qa audio te τῆς ἑλληνικῆς παιδείας χάριν iſtuc demigraſſe. Quod ego cōſilium tuū laudo, vt magis laudare non poſſim. Nam οὐδὲν γλυκύτερον ἢ πᾶν εἰδέναι. Ego Politianum tibi inuideo,hominem fertiliſſimi & fęcundiſſimi ingenii: cuius Ruſticum nuper legi. viſus eſt mihi ſplēdor ętatis noſtre, & πᾶν ἐπ' ἀλαθείᾳ πεπλασμένον ἐκ Διὸς ἔρνος. Cui ea de me polliceri te meis verbis poſtulo, quę ab homine amiciſſimo expectare poteſt. Vtor autem te internuncio in auſpicanda mihi cum eo beneuolentia,cum fretus humanitate tua,tum ꝙ τῶν μουσῶν καπυρῷ στόματι per te qui eruditiſſimus es,me conciliari conuenit. Vale. Et puta nihil mihi tuis literis eſſe iucundius. Plura laxiore ocio ad te ſcribā. Venetiis. XVII. Kalē. Ianua. M.cccclxxxiiii.

re tam diligens aut tam excellēs ſit vt ſeipſum,id eſt diligentiā & excellentiam ſoli tam ſuperet: vt i prima decade Liuius. Voti reus proprie is eſt, a quo votum quaſi debitum exigitur. Voto aūt dānatus ,q̄ cōuict⁹ eſt eſſe voti debitor: eo ꝙ cōditio quam receperat euenit. Vnde illud in Bucol. Virgilij. Damnabis tu quoq; votis. exponi ſolet de votorum exhibitione, faciendo ea ꝓ quib⁹ vouerint. Si enī in periculo morbo, aut alio malo cōſtitutus votū fecerit Deo ſi illud vitauerit: tūc ſi ꝑ diuinā opē illud vitat, a Deo voto dānat. i. obligat ad votū exhibendū: nō aūt abſoluit: ſed actio abſoluit. i. finit duꝫ reus peragit: qđ fit tacite vbi primū cōditio adiecta euenerit. Ne dū harū. ordo ē

Voti reus.

Voto damnatus.

Theocritus edyllio. vi.

ne nos habeamur &c. dū tu &c. caue ꝑ vna dictione legas ne dū. φιλοπονίαν.i. vltroneū ſeu voluntariū aut charū laborem. θαυμαστὸν.i. admirandum. τῆς ἑλληνικῆς παιδείας χάριν.i. græcanicæ doctrinę gratia. οὐδὲν γλυκύτερον ἢ πᾶν εἰδέναι.i. nihil dulcius q̄ totū ſeu oīa ſcire. πᾶν ἐπ' ἀλαθείᾳ πεπλασμένον ἐκ Διὸς ἔρνος.i. totus in veritate effigiatus ex Ioue ramus. ex Theocriti edyllio. vi. τῶν μουσῶν καπυρῷ στόματι.i. muſarū ſpiranti & vegeto ore.

In latinis literis ꝓfeſſionem ſuã Scala ſubmittens,docet ſe non contempſiſſe Salluſtium & Liuium,vti a nonnullis Politian⁹ audierat.Idem a Politiano diſſentit ꝙ Vergilium,toties,quoties,intellego,compremo,redemo,adoleſcentem dici debere contendit. Ferruminatorem niſi dicatur proprie, aſpere dici oſtendit. ꝙ Hermolaum non riſerit ipſe defendit. Antiquos ętatis ſuę authorib⁹ longe anteponit. Eos qui ſcripta ſua edãt celerius, damnat. Carpit ignaros ſcriptorum ſuorum editores.

F.S.

Ne verbera q͂dem ei⁹ &c.Quoniaʒ hiſtorię huius lectionem faſtidioſã non putem: ideo fuſius enarraſſe non pœniteat. Quoniam item eam a veritate alienã eſſe nõnullis perſuaſuʒ video,Diui ipſius Hieronymi verba huc aſcribenda curauimus. Quę ſũt hęc ex epiſtola ad Euſtochiũ de virginitate ſeruanda. Referam(inquit)tibi meę infelicitatis hiſtoriam. Quũ ante annos plurimos domo, parẽtib⁹, ſorore,cognatis, quodq; his difficilius eſt, cõſuetudine lautioris cibi,propter cœlorum me regna caſtraſſeʒ: & Hieroſolymam militaturus pergerem: bibliotheca (quam mihi Romæ ſtudio ſummo ac labore confeceram) carere omnino non poteram. Itaq; miſer ego lecturus Tullium ieiunabam. Poſt noctium crebras vigilias, poſt lachry

Diu⁹ Hieronymus cur cęſus.

Barptolemęus Scala Angelo Politiano ſuo.S.D. IIII.

COnuenerant in coronæ modum quidam docti videlicet & literati homines: ac cũ de ſtudiis(vt fere fit)ſermo incidiſſet,de Diuo Hieronymo frequentior oratio fuit: vt ne verbera quidem ante æterni iudicis tribunal,ꝙ Ciceronianus non autem chriſtianus eſſet,taceretur.Theodorus Gaza,qui & ipſe forte aderat,vir profecto quãtum poſſum ego iudicare de literis,præclara eloquentia:ridens facete admodum,queſtus dicitur iniuriam viro ſanctiſſimo immeritiſſime illatam. Ita cum riſu ſoluta concio eſt. Sed quorſum fabella inquies mi Politiane,delicię vrbis huius? quoniam & mihi quoq; nunc Theodoro aliquo opus eſt,qui me eximat de Ciceronianorum grege.Nam quis eſt tandem, qui me vſq; huiuſmodi notauerit? qui ne inter mediocriter quidem eruditos connumerari iure queã. Sum enim quiſpiam de populo(ſi noſſe me vis) eloquentiæ latinę ſtudioſus,affectatorq; atq; admirator bonarum artium:ipſe tamen triuialem vix aliquã eloquentiam doctrinamq; conſequutus. Nam teſtes profecto qui id ad te mendacii detulerũt, falſum te nimirũ habuerũt:ne me indicta cauſa cõdẽnes. An ego Salluſtium,an Liuium deſpexerim? quorũ altero nihil in ſcribendo ingenioſius aut exactius

credíderím:alteríus grauítatem orationis atq; ma-ieſtatẽ admírari ſatis pro merítis nemo poteſt. Nã quod de Quintiliano addís & Seneca & Plíniis ambobus,díuerſa ratío eſt: valde quídem tum reb⁹ ípſis,tum elocutíonís genere díſparibus. Sed quando ad has me mõ díſceptatíones eleganti epíſtola tua reuocauíſti:agam ego tecum iam amicius vt voluíſtí,& liberíus.Non ením ſtylum ego duntaxat, non probauí tuum alíquando, quía nimís affectata vide retur oratío,ſed &alía fuerunt,ín quibus a tuís ego opínioníb⁹ facile diſſentirem. Neq; vnq̃ ſatís dignã putauí cauſam,quę tantas turbas cíeret,vt Vergílius ſcriberetur pro Vírgilío:ſiue a verẽdo, vt vide rí velle vís,quía & Parthenius dictus ſit: ſiue a vírẽdo,quod multo magís placet.Quid tandem flagítii eſt,ſi hoc vel illo potíus modo pronũcíes?mínutior mihi crede) res eſt q̃ quæ bona diutius íngenía diſ torqueat.Idem de duob⁹ quoq; aduerbiís dixerím, totiens & quotíens.Placet tibi ea ſcríbi abſq; n lítera: & arbítror auctorẽ habere te ac cauſam cur íta placeat.At vídebatur alíter Príſcíano nobilí grãmatíco:ídq; vſus cõprobauerat.Num capitale fuerít,ſi quid peccarís tale? Nam íntellego qđ dící contẽdís oportere, ab frequẽtiore ſcríbendí vſu reuocauíſtí: vt íſto íam exemplo & cõpremo, & redemo, vt alía multa prętermíttã,non cõprímo &redímo dicendũ ſit.Et quídẽ íſta fortaſſe melí⁹: At indígna certe tot íam tantíſq; ſtudíoſorum homínum dígladíationíbus.Adulefcentem quoq; dícere te,pro adoleſcente aíunt:quam ego opíníonem tantum abeſt vt probẽ, vt tetraſtícho etiam olím cum ex alíís quoq; idẽ au diuíſſem,ſim proſecutus:neq; alíenum mihi nũc vi detur ſi hoc íd loco appoſuero.

Nunquíd aduleſcens ἀπὸ τῶν οὐρᾶς,vt adulor

mas, quæ mihí pteritorum recordatione peccatorum ex intimis viſceribus fluebant, Plato ſumebatur manibus. Siquãdo in memetipſuȝ reuerſus pphetas legere cœpiſſem, ſermo horrebat incultus. Et quia lumen cæcis oculis nõ videbã, non oculoꝝ putabã culpam eſſe ſed ſolis. Dum ita me antiqu⁹ ſerpens illuderet, in media ferme quadrageſima medullis infuſa febris corpus inuaſit exhauſtũ, & ſine vlla reqe (quod dictu q̊q; incredibile eſt) ſic infelicia mẽbra depaſta ſũt, vt oſſib⁹ vix hærerem. Interim parant exequię, & vitalis animę calor toto frigeſcẽte iam corpore in ſolo tantũ tepẽte pectuſculo palpitabat. Quum ſubito raptus in ſpiritu ad tribunal iudicis pertrahor. Vbi tãtum luminis erat, & tantum ex cir-

cunſtantiũ claritate fulgoris, vt proiectus in terram ſurſum aſpicere non auderem. Interrogatus de conditione, Chriſtianum me eſſe reſpondi. Et ille q præſidebat, Mẽtiris ait. Ciceronianus es, non Chriſtian⁹. Vbi enim theſaurus tuus, ibi & cor tuum. Illico obmutui: & inter verbera (nã cędi me iuſſerat) cõſcientiæ magis igne torq̃bar, illum mecũ verſiculũ reputans. In inferno autẽ quis cõfitebitur tibi? Clamare tamẽ cœpi, & eiulans dicere. Miſerere mei dñe, miſerere mei. Hæc vox inter flagella reſonabat. Tãdem ad præſidẽtis genua ꝓuoluti qui adſtabant, precabant̃ vt veniã tribueret adoleſcentię, & errori pœnitentię locum cõmodaret, exact̃ur⁹ deĩde cruciatum, ſi gentilium libros aliquãdo legerem. Ego qui tãto cõ

Fiet: & a cauda nomine nomen erit?
Αἰσχρὸν τοῦτ᾽ ἔστιν nomen: tolle ergo pudendum
Cenſeo: quodq; adolet Papyriane voca.

Plura ſunt huius generis, quæ p̃terire nunc neceſſe eſt, ne fiat fortaſſe faſtidiũ hic lectorib⁹. Ferruminator tñ, de quo tu tã multa, dicẽdus eſt prius: qđ verbum ſicuti aſꝑũ natura pronũciatu eſt, ita minus vſu emollitũ arbitror. niſi eo ꝓprie vtaris, & neceſſitate ſignificandi quadã, vt illi ipſi quorũ affers teſtimonia factitaſſe mihi vident̃, fugiẽdũ eſt. Ad alias. n. rerũ notas duriter trãſfert̃. Et r q̃dẽ lr̃a natura aſpa eſt. τραχύνει δὲ τὴν ἀκοὴν τὸ ρ, ait Dionyſius. Poetę quoq; & ipſi atq; oratores, ſiq̃n in res inciderint paulo crudiores, vt eas exprimãt accõmodatius, aſperẽtq; verbis, crebrius inſerũt eas dictiones, quæ eius ſoni plus habẽt. Si eñ geminaueris, multo rugire videt̃ aſꝑior: vti in terra accidere videm⁹, & ſerra. Cui⁹ ne ferre quidẽ ſtridorẽ aures quorundam poſſunt. Quid curro? nõne ſtrepitũ etiã prę ſe videtur ferre currentiũ? Quid itẽ carri? nũ cãthorũ quaſi fragore quodã ꝑtundũt auditũ? Ex eodẽ vident̃ genere, error, marrę, ſuſurri, barri, horror, ferrũ, terror, & huiuſmodi ſexcenta, q̃ enũeraſſe ab re eſt. Adde ꝙ adeo abſoletũ puto, vt vix e plurimis vnũ inuenias, q ferruminãdi vim naturãq; nunc plane teneat: vt vñ ſit dictũ. Nã ſi Liuius ferrumẽ poſuit ꝓ bitumine, aut bitumen eſt ferrumẽ, aut aliud quiddã, qđ ego ignorare me fateor: neq; inueni adhuc, etſi multũ diuq; quęſiuerim, qui ſcire id ſe ꝓfiteret̃. Nouiſſe arbitror te tñ, atq; Hermolaũ virũ certe in literis iis noſtris minime cõtẽnẽdũ, qui ita & vtamini libere, atq; inſolentiã verbi defendatis. Hermolaũ eñ etiã ſum ob virtutis excellentiã admiratus, nedũ ferruminatorẽ nõ riſerim. Nãq; inter eos q hac tẽpeſtate bonis ar-

Id ẽ, turpe hoc eſt.

Id eſt, aſperitate autẽ offendit litera r.

tíbus excelluerūt,libēter cōnumerē. Verū vt qđ ſen
tio fatear e noſtris tpibus, plus ſpei mihi vidētur il
la ꝑſtare,q̄ rei. Ac ſoleo id ſępe cum Lādino noſtro,
quicū ꝓpter cōe literarū ſcribēdi publicarū munus
cōgredior frequēti⁹: neqꝫ eſt de quo colloquamur q̄
de iſta veſtra humanitate auidius.Soleo inquā præ
antiquis nos appellare homullulos. q etſi ipſe quoqꝫ
multa ſcripſerit appoſite atqꝫ eleganter,ediditqꝫ: vt
inde ſubtimere ſcriptis ſuis poſſit,ſi vetuſtatis cādi
diſſimū illū ſplendorē non attigerit: nihilomin⁹ tñ,
(quę viri modeſtia eſt) haudquaq̄ repugnat obſti=
natius.Pluſculū vero neſcio quid q̄ ego videt huic
ætati tribuere.At ipſe cū rem militarē,cum literas,
cum philoſophiā, cū picturas ſculpturaſqꝫ noſtras,
reliquaqꝫ ætatū ornamenta conſidero,& confero cū
vetuſtioribus:qđ putas?cadunt animi, pudereqꝫ in=
cipit noſtrorū ſtudiorū.Niſi aſtrologia forſitan redi
mat,& ſolatiū afferat proſtratis.Quę ad id iam inſa
nię redegit nōnullos rerū profitēteis futurarū ſciē=
tiam:vt ne veſpertilionum quidem aut papilionum
& cicindelarum motus vllos fieri ſine fato putent.
Verū enimuero non fruſtra erit opinor ad nepotes
& poſteritatē prouocatio: Et ꝑfecto tua maxime o=
pera,qui meliorē nobis legendo & docēdo Florenti
nam reddidiſti iuuētutem. Multa iam & magna vi
dentur iacta eſſe fundamēta gloriæ literarū:ſed nō=
dum ad frugē,quod dicitur,peruentum:niſi me aut
iudiciū animi mei,aut deſideriū conſequendæ tātæ
dignitatis fallit,atqꝫ in deſiderio quidē,antiquo ꝓ=
uerbio,vel celeritas mora eſt.Nunc venio ad eū lo=
cū q eſt in tuis literis de ſcriptis meis:vt hac quoqꝫ
de re,quod eſt non differar. Quæ ſcripſi ego quidē,
parū multa ſunt:edita vero nulla,niſi q̄ aut iprudē
tiore i ętate pueriliter pœne exciderūt,aut extorſit

ſtrictus articu
lo,vellem etiam
maiora promit
tere:deum iura
re cœpi:&nomē
eius obteſtās di
cere. Domine ſi
vnq̄ habuero co
dices ſæculares,
ſi legero: te ne=
gaui. In hæc ſa=
cramenti ver=
ba dimiſſus,re=
uertor a ſupe=
ris, & miranti=
bus cūctis ocu=
los aperio: tāto
lachrymarū im
bre perfuſos,vt
etiam incredu=
lis fidem facere
ex dolore. Nec
vero inanis ſo=
por ille fuerat:
aut vana ſopnia
q̄bus ſępe delu=
dimur. Teſtis ē
tribunal illđ an
te qđ iacui. Te=
ſtis iudiciū tri=
ſte qđ timui. Ita
mihi nunq̄ ꝯtin
gat talē incidere
quæſtionem:li=
uentes habuiſſe
me ſcapulas,pla
gas ſenſiſſe poſt
ſopniū: & tanto
dehīc ſtudio di=
uina legiſſe,quā
to mortalia an=
te non legeram.
Item capite vn=
decimo, libri de
regula ſancti=
monialium,ſan
cta ſe luiſſe ver=

neceſſitas.Non enim digna mihi viſa ſunt q̃ in manus eruditorum emitterentur: Vt autẽ legerentur ab indoctis,non fuit deſiderium:quid enim niſi vanum inde atq; infructuoſum expectandũ fuit? Contra illorũ opinionem qui prius etiam q̃ atramentũ, (quod aiunt) exaruerit,informatores habent librorum paratos,& multa millia eiuſdẽ ſcripti exempla per Italiam orbemq; terrarũ legenda diſſeminãt:vt quaſi latioribus ex campis vberiores famæ ſuę fructus percipiant.Ingenti profecto de ſe potiꝰ, deq; viribus ſcribẽdi ſuis,q̃ de aliena virtute proferre ſententiam videntur.Id tamen ineſt in re periculi (niſi fallor)q; quæ ita edideris,non in nonũ preſſa annũ, (quod Flacco placet) ſiquid humano more aberraueris,ad limã vix redire poſſunt ſine dedecore: q̃d etiam quibuſdam,qui feſtinãtius ſua impreſſere, accidiſſe certum eſt. Sed detur iſta venia doctioribus: Quonam pacto feremus eos,qui rerum ignari cunctarum blacterant tamen & ipſi multa atq; oblinũt, necdum finita informant: vnde ſunt Nymphales, quos vocant:vnde Morgantes Dryadeſq; & infinita pœne mõſtra,quæ vulgo decãtantur: vt vel hinc facta nota aliqua videatur informatoriæ arti,q̃ iſtã occaſionem prębuerit indoctis doctiſq; ita inſaniendi,vt ſit verum illud quod dicitur,Nihil beatũ eſſe ab omni parte.Sed certe ſum longior amoris vinculo extractus,quo te complector coloq; atq; admiror. Quæ reſtant,reſtant autem plurima,agemus coram melius,cũ voles:vel domi ocioſius, ſi forte plebeias ſpectatorum turbas vereamur. Vale. Domi.Pridie Kalen.Ianua.M.ccccxciii.

bera dicit.Ruffinus in libro primo inuectiuarum in Diuuȝ Hieronymum, hæc ipſa D. Hieronymi de animæ ad Chriſti tribunal ſeceſſu verberibuſq; verba repetens,periurij eum accuſat. Relegantur inquit,nũc quęſo quæ ſcribit,ſi vna eius operis pagina eſt quæ non eum iteruȝ Ciceronianum pronunciet:vbi non dicat, ſed Tulliusnoſter: ſed Flaccus noſter & Maro. Diuus tñ Hieronymꝰ in lib.j. defenſionẽ contra Ruffinũ hãc refellit iniuriã. Dixi(inq̄t)ſeculares literas me deinceps non lecturũ. De futuro ſpõſio nõ de p̄terito facta eſt memorię aboliſtio. Quę igit̃ ab annis teneris didicit Hieronymꝰ,ea (lȝ ſeculares ſint diſciplinę) ſcriptis inſerit ſuis. Hęc em̃ mẽorię eiꝰ adhærẽt infixa. Adeo em̃ a teneris cõſueſcere multũ eſt.Olet enim teſta ingenij,q̃ ſemel fuerit imbuta:nec lanarũ conchylia vllæ aquæ diluunt. Taceãt igitur qui Theodorum Gaȝam Diuo Hieronymo obloquẽtem ſcriptis ſuis faciũt.In quibꝰ eſt Crinitus ca-

pite decimo primi de honeſta diſciplina libri. Qui de nimia eloquētia ei ad tribunal
Chriſti litem conteſtatam fuiſſe ſcribunt. Scribuntq; Theodorum Gazam in cōſeſ=
ſu virorum in literis celebrium, vbi de Diui Hieronymi eloquētia atq; verberibus
ſermo non infrequens eſſet: reſpōdiſſe, in Hieronymum iniuriam a Ruffino factam
eſſe inſignem, plagaſq; illas nullo ſuo merito tuliſſe. Nullam profecto ex ea re iniu=
riam Diuo Hieronymo Ruffinus facit. Ea em̄ de verberibus verba Hieronymi ſunt
non Ruffini. Non item verbera illa ob eloquentiam tulit, niſi forte quia eloquentiæ
Ciceronianæ ſuauitate nectarea aures habebat imbutas. Sed aliud eſt in lingua cala=
move: aliud in auribus eloquentiam habere. Quid item iſti eam Hieronymi eloquē
tiam ſuggillant? an vt id laudum queſtui habeant authores frugi ex hominum mo
res probos componere volentium manibus excutere? quemadmodum Aulus Gel=
lius dicit libros Senecæ attingi nullum operæ eſſe precium. Eſto, in Hieronymo ea
non eſt eloquentię copioſa ſuauitas: quæ eſt in Cicerone. Sed quantum ſatis eſt in vi
ro ſacris literis initiato: tantū in Hieronymo inuenias: qui ſpectandus non ſit qua=
liter dicat: ſed quid loquatur. Quid contra hanc Criniti aliorumq; ſententiam pro=
be ſentiat Eraſmus: legere poſſis ampliter in vita Hieronymi ab eodem edita. Quam
mihi tum legendam dedit frater meus Iacobus Syluius in humanis literis non in=
frequens: quum in mentionem Hieronymianæ huius eloquentiæ poſt varios alios
ſermones tandem incidiſſemus: atq; ſuperiora hęc auſcultanti ei recitaſſem. Sed hac
in re hæremus nimium. Falſum habuerunt. i. deceperunt. Vt Vergilius ſcribere=
tur. Politianus capite. lxxvij. Miſcellaneorum Vergilium non Virgilium debere di=
ci multo antiquitatis teſtimonio contendit, idq; a vere aut a ſtellis Vergilijs factum
eſſe vocabulum. Parthenius diceretur. Virgilium ob animi oriſq; probitatē atq; pu Virgilius
dicitiam: Neapoli appellatum eſſe Parthenium, Donatus (ſi verum eſt Donatū eam Parthenius
Virgilij quæ paſſim habetur vitam ſcripſiſſe) memoriæ prodit. Aſconius enim Pæ= dictus.
dianus affirmat ipſum poſtea maioribus natu narrare ſolitum, inuitatum quidē
ſe a Varo ad mulieris cōmunionem: ſed recuſaſſe pertinaciſſime. παρθένος enim vir
go, & παρθενία virginitas Græcis dicitur. παρθένιος item is eſt qui natus eſt de ma
tre, quę virgo nupſit. Aliter videbatur &c. Priſciani ex libro quītodecimo verba ſunt
quum aduerbiorum finitiones enumerat. In ens (inquit) totiens a tot, quotiens a
quot, & a multo multotiens, & aliquotiens ab aliquot. Salluſtius in primo hiſtoria=
rum. Neq; detruſus aliquotiens terretur. Hæc Priſcianus. Multotiens latinam eſſe Multotiēs
vocem non pauci abnegant: quorum in ſententiam pedibus cōcedo. Nam hoc genus latine non
aduerbia, quæ in es exeunt, aut (ſi cum Priſciano dicere mauis) in ens, a nominibus dici.
fiunt. q̄ ſi in vocalem exeunt, ea in i vertitur, & es adiungitur, vt quinq; quinquies, Es finita
octo octies, mille millies. ſi vero in m, ea abiecta quæ remanet vocalis in i mutatur, aduerbia.
cui es adiungitur. vt ſeptem ſepties, nouem nouies, centum centies, paucum pau=
cies, quod authore Pompeio in vſu fuit antiquorum. Si vero in conſonantem aliam
abeunt, ies tantum iungitur, vt ſex ſexies, tot toties, quot quoties. Viginti, triginta,
quadraginta, quinquaginta, ſexaginta, ſeptuaginta, octoginta, nonaginta, ab hac for=
ma diſcedentia vicies, tricies, quadragies, quinquagies, ſexagies, ſeptuagies, octogies,
nonagies faciunt. A multo igitur nō multotiens ſed multies, vt a pauco paucies fa=
cere debeas, quod tamen vſui incognitum eſt. Nunquid aduleſcens &c. id eſt quem=
admodum adulor venit ἀπὸ τῆς οὐρᾶς. i. a cauda, etiam ἀπὸ τῆς οὐρᾶς aduleſcēs in=
clinabitur? Turpe hoc eſt: ideo ab adoleſcendo adoleſcentē non aduleſcentem appella=
tum puta. οὐρὰ cauda eſt. a quo gręco vocamine vel a cauda factum eſſe verbū adu
lor Scala putat. Cauda enim pudendum hominis membrum eſt. Hora. li. ſermonū

primo. Accidit, vt quidam teſtes caudãq; ſalacem Demeteret ferro. Ideo adulari ver=
Adulari. bum eſt prę̈ter id quod ſignificat, obſcœni ſignificatus. Nonius autẽ Marcellus tra=
didit adulationẽ blandimentum eſſe proprie canum, quod & ad homines cõſuetudi=
ne tractũ eſt. Cicero in libro de natura deorũ ſecundo. Canũ vero tam fida cuſtodia:
tamq; amans dominorũ adulatio: tantumq; odiũ in externos, & tam incredibilis ad
inueſtigandum ſagacitas nariũ: tantaq; alacritas in venando: quid ſignificat aliud: niſi
ſe ad hominum cõmoditates eſſe generatos? Canes igitur quum dominis adulãtur,
caudam & clunes motitant, qui itidem ceuere dicuntur: propter quam motitationẽ
in venere ſimilem, adulari & ceuere verba impudicæ ſignificationis putãt. Sextus ve
ro Pompeius adulari cõpoſitum eſſe ex accedendo & a ludendo putat, id eſt ex prępo
ſitione ad, quæ acceſſionem vel propinquitatẽ ſignificet. Papyriane quur dicat: epiſto
la proxima dicimus. Aſpera &c. R multã reuera aſperitatem habere putatur. Hinc
rabidam literam noſtrates dicunt, & Perſius Satyra prima caninã. Sonat hic (inqt)
Canthi. de nare canina Littera. Carrus & Carrum vocabulum noſtris domeſticũ, eſt currꝰ
quatuor rotarum. Canthos eſſe putant ferrum illud: quo rotæ extremitates vinciũ
tur, quod ferrum magis proprie limbũ appelles. Sed ſunt potius Canthi curua illa
ligna, quorũ in concauo rotæ radij figũtur: in conuexo clauis limbi affiguntur. Gã=
thas noſtri vocant. Multa enim generis huius vocabula ex lingua noſtra eſſe defle=
xa attendimus. vt benna genus eſt bigarum aſſeribus ex vtroq; latere & antica par=
te occluſarum, qua in minutulis rebus vt arena, argilla, ruderibus, alijſq; ferendis
vtuntur. Aliter Pariſini appellant. Sed ad propoſitũ redimus. Quintilianus lib. pri
mo canthum latinum eſſe vocabulum negare videtur. Barbariſmum (inquit) plu=
ribus modis accipimus. Vnum in gente, quale ſit: ſiquis Afrum vel Hiſpanum lati=
Abſoletus nę orationi nomen inſerat: vt ferrum quo rotæ vinciuntur, dici ſolet canthus: q̃q̃ eo
vnde. tanq̃ recepto vtitur Perſius. Abſoletum ab olendo vt obſoletum factum eſt, non a ſo
Bitumen. leo: quod ſolitus ſum & ſolui authore Priſciano libro nono facit præteritum. Sallu=
ſtius in libro hiſtoriarum ſecundo. Neq; ſubſidijs vti ſoluerat. Aut Bitumẽ eſt fer=
rumen &c. Bitumen naturã habet ſulphuri vicinam, eſtq; alibi limus, alibi terra. Li
mus a Iudææ lacu emergens, terra in Syria circa Sydonẽ oppidũ maritimum. Spiſ=
ſantur hæc vtraq;: & in denſitatem coeunt. Eſt item liquidum bitumẽ quod a Baby=
lone inuehitur. Ibi quidem & candidum gignitur, quod calcis vſum præbuit ita fer=
ruminatis Babylonis muris. Gignitur & pingue: liquoriſq; oleacei in Sicilia Acra=
gantino fonte: riuum inficiens, quo ad lucernarum lumina olei vice vtuntur: & ad
iumentorum ſcabiem. Vis bituminis eadẽ quę & ſulphuris. Bitumine ſtatuas tinge
re illinereq; ſoliti ſunt antiqui. In ferrarijs quoq; fabrorum officinis ferrum, clauo=
rum capita, aliaq; generis eiuſdem permulta tingebant. Author eſt Plinius, capite
quintodecimo quinti & triceſimi libri. Bitumen igitur in venis terræ aut in lacubus
fontibuſve vt ſulphur inuenitur: calciſq; vicem in muris ferruminandis præbet:
quocirca ferrumen ipſum appellatur bitumen. Glutinum id quo chartæ conglutis
nantur, non proprie ſatis bitumen vulgo appellant. Græcis κολλη appellatur, qđ vo
cabulum popularibus noſtris familiare eſt. De illo itẽ bitumine Babylonico locutꝰ
eſt Vitruuius. Cuiꝰ verba ſunt ex capite tertio libri octaui. Babylone (inquit) lacus:
ampliſſima magnitudine (qui limne aſphaltis, id eſt ſtagnum bituminis appellatur)
habet ſupernatans liquidũ bitumen. Quo bitumine & latere teſtaceo ſtructo mu=
ro Semiramis circundedit Babylonem. Item (vt idem author eſt) Ioppe, in Syria Ara
biaq; Numidarum lacus ſunt immani magnitudine: qui emittunt bituminis ma=
ximas moles: quas qui iuxta habitant diripiunt. Id autem non eſt mirandum. Nam

crebræ ſunt ibi lapidicinę bituminis duri. Quum ergo per bituminoſam terrã viſ
erumpit aquæ, ſecum extrahit: & quum ſic egreſſa extra terram ſecernitur, & ita reij
cit ab ſe bitumen. Cicindellę ſunt muſcæ maturato ordeo veſpere per arua lucentes: Cicindellę.
quas græci vocant Lampyridas: incredibili benignitate naturæ. Author eſt Plinius,
capite viceſimoſexto libri duodeuiceſimi. In deſiderio celeritas mora eſt: id eſt quum
aliquid deſideramus: quantumcunq; celeriter res illa nobis adueniat, morari nimis
videtur. Publius Syrus Mimorum poeta. Etiam celeritas, inquit, in deſiderio mora
eſt. Cui confine eſt illud Horatianum libro epiſtolarum primo. Vt nox longa quib⁹
mentitur amica, dieſq; Longa videtur opus debentibus, vt piger annus pupillis q̃s
dura premit cuſtodia matrum. Item & Plautinum illud in Amphitryone. Fames &
mora bile naſum cõciunt: id eſt famelico homini mora moleſta eſt. Exaruerit, id eſt
ſiccatum fuerit. Ad limam, id eſt emẽdationem. Nymphales &c. vocabula ſunt qui=
bus libros ſuos inſcribũt ij quos arguit Scala. Nihil. Horatij verſus eſt ex libro car
minum primo, Nihil eſt ab omni parte beatum. Authore M. Cicerone libro de in=
uentione ſecundo. Nihil ſimplici in genere omni ex parte perfectũ natura expoliuit.
Neq; enim eſt vlla diſciplina aut ars, vt ait Columella libro quinto, quę ſingulari cõ
ſummata ſit ingenio. Nam etiã, vt idem ait libro.xiij. quicunq; ſunt habiti mortaliũ
ſapientiſſimi multa ſciſſe dicuntur, non omnia. Nemo enim omnia poteſt ſcire, vt ait
M. Varro libro de re ruſtica ſecundo.

ASCENSIVS.

Theodori Gazæ ſcomma in Diuum Hieronymũ improbatur a Crinito. eius au=
tem ſales video non ab omnibus capi. mihi vero vt quid videatur explicem, Hierony
mus cæſum ſe aſſeruit ꝙ Ciceronianus eſſet, id eſt Ciceronianę lectionis plus q̃ diui=
næ ſtudioſus. Qui vero in corona illa aderant, vt ab eloquentia iuuentutem abſter=
rerent, falſo dicebant Hieronymũ cæſum ꝙ eloquentiã Ciceronis aſſecutus eſſet. Ad
quod gręcus amaro lotus aceto: immerito igitur cæſus eſt: quaſi dicat longe ab elo=
quentia illius abfuiſſe. De Ciceronianorum. i. eorum qui vnius Ciceronis verba re=
cipiunt, a quibus ſe vult tam eſſe alienũ q̃ fuerit Hieronymus ab eloquentia illius.
Adulari pręter ea quę Syluius citat, quidã a gręco Δȣ̃λοσ, qđ eſt ſeruus deductũ vo
lunt. Qui adoleſcens ſcribunt dicunt o in u mutatam, ſicut in adultus. Morgãtes,
a nympha fictitia, Gallis notum vocabulum. Notare videtur opera Pontani.

Scõmatis Scalæ reſpondet, eius eloquentiam eleuat: ſcriptorum
ſuorum affectationem refellit. Vergilium, toties, quoties, intelle=
go, adoleſcentem, Carthaginiẽſem, ferruminatorem, defendit. Edi
tionem præcipitem damnandam non eſſe docet.

Angelus Politianus Barptolemæo Scalę ſuo. S. D.
EPISTOLA. V.

ITa reſpõdebo ad epiſtolam tuam Scala do=
ctiſſime, qua mihi multa ſed leuicula obii=
cis, vt iocer interdum tecũ liberius & cauil
ler. qđ qm̃ & liberale eſt, & ad imitationẽ tui ſuſce=
ptum a nobis, credo nõ ſuccenſebis. Ac primo qdẽ,

F S.
Succẽſebis. i. ira
ſceris. Salluſti⁹. Salluſtius
de quo Martia=
lis eſt illud diſti
chõ. Hic erit, vt
perhibẽt docto=
ruʒ corda viro=
rũ, Prim⁹ Rõa
na Criſp⁹ ĩ hiſto
ria. Illo epigrã=
mate inceſſit. Et
verba antiq ml'
tum furate Ca
tonis Criſpe Iu

ꝙ vereris ne te inter Ciceronianos nũeremus:ſuſpi tione iſta falſa te libero. Nec eſt cur Theodorũ de- ſideres ob id aliquem: tale nihil de te (crede mihi) homines exiſtimant. Nec vero ego id vnq̃ dixi: non ſum tam temerarius nec audax, nec mẽdacia qui lo quar libenter. Nam ꝙ Liuium modo & Salluſtium probas: Quintilianum, Senecam, Plinios ambos reii cis: cauſa eſt opinor, ꝙ ocium tibi nondũ fuit hiſto- riam ſcriptitãri, etiam horũ virtutes inſpicere. Sed & affectatam videri tibi orationẽ meam facile pa- tior: quoniã dictandis epiſtolis ſcriba publicus aſſue tus, probare eũ ſtylum maxime debes, qui a vulgari conſuetudine minus abhorreat. Nec in eo tu repre hendendus tamẽ: q̃m plerunq; ad indoctos epiſtolæ iſtę veſtrę mitti ſolent. Nos cõtra qui iuuentuti ve terũ ſcripta prælegimus, delectũ habere verborũ ſen tentiarumq; didicimus: nec ipſi nobis, vt auribꝰ in doctorũ ſeruiremus, eloquentiæ meliorẽ partẽ ſpon te abſcidimus. Hoc vos affectatũ forte putatis: quo maieſtas quędã potiꝰ linguę cõtinet & ſanctitas. Ex quo Salluſtiũ quoq; ipm, quẽ iure mecũ ꝓbaſti, q̃dã tñ vt affectata ſcribentẽ notiſſimo epigrãmate inceſ ſerunt. Iã ꝙ minuta quępiã q̃ ad orthographiã po- tiſſimũ ptinẽt, adeo ĩprobas, vt pœne tragœdias ex- cites: Rogo te mi Scala, ne mihi inuidiã iſtã facias, nec ob id turbas cieri, aut ſtudioſorꝫ digladiationes miſceri, aut diſtorq̃ri bona ingenia clamites, ꝓpter- ea ꝙ Vergiliũ ſcribere malo, q̃ Virgiliũ. Non enim puto, ad pileũ ſeruos ideo voco: non aduerſus opti- mates armatã multitudinem concito: quin deierare tibi perſancte poſſum, nũq̃ me ob eã cauſam, nec cũ quopiam verba cõmutaſſe, nec in eo mihi aliquẽ re- pugnaſſe pręter te vnum. Diu vero iſta qualiacunq; ſint, nõ iuuẽtus modo noſtra, ſed & doctores pleriq;

gurthinæ cõdi- tor hiſtorię. Itẽ q; a Pollione vt nimis antiqua- rius & ex Cato- nis originibꝰ v̾- ba mutuatꝰ ta- xatur, & a Tro go, ꝙ longis ni- miũ orationibꝰ ac directis vtat̃. Teſtis eſt Vola terra. ĩ Anthro pologia. Sallu- ſtiũ verboꝝ no uatorẽ A. Gelliꝰ capite quintode cimo, libri pri- mi appellat. Idẽ quoq; cap. quin todecimo quar ti libri de inui- dia in Salluſtiũ, ſcribit. Elegãtia, inquit, oratio- nis Salluſtii, v̾- borumq; facun dia, & nouandi ſtudium, cum multa ꝑſus in uidia fuit: mul tiq; non medio- cri ingenio viri conati ſunt rep̃ hendere pleraq; & obtrectare: in quibꝰ plura in- ſcite aut mali- gne vellicãt. Le- neus Põpeii ma gni libertꝰ Sal- luſtiũ, ꝙ in Põ- peiũ ore impro bo & anio inue- recũdo ſcripſiſ- ſet, acerbiſſia ſa- tyra lacerauit:

pronis auribus acceperunt:vt nec Landinus ipſe p̃=
ceptor olim meus,nũc autẽ vtriuſqꝫ noſtrũ collega,
magnæ vir in literis & auctoritatis & celebritatis,
aliter iã pronũciet q̃ Vergiliũ. Qꝫ ſi tu Virgilium
mauis:nõ equidẽ clamo flagitiũ te facere. Quid em̃
mea id refert? Nõ te ſcilicet docẽdũ ſuſcepi,ſed Flo
rentinã iuuentutẽ.Cęterũ de iſto quidẽ quæ dicẽda
videbantur,abũde in Miſcellaneis expoſui:ſimul iis
reſpondi obiter, qui modũ ſtatuere noſtrę induſtrię
conabãtur:ac me in crimen vocabant,ꝙ ad hæc mi
nuta & vilia nõ conniuerẽ:quaſi vero iſta me vel in
linguę vtriuſqꝫ,vel ab ipſius deniqꝫ philoſophię cæ=
terarũqꝫ artiũ bonarum profeſſione auocauerint:in
quibus iam multos annos magno quidẽ cũ labore,
neſcio vero an & cũ laude adhuc aliqua verſor. Nã
ꝙ me crediditi Vergiliũ putaſſe a verendo deduci:
riſi fateor nõ mediocriter.Quis em̃ ad te iſta detu=
lit,quę ne cogitaui quidẽ? Sed audi ad cętera,de q̃=
bus adhuc nihil quicq̃ mãdaui literis: ne me nugis
dũtaxat iſtis cenſeri putes.Totiẽs & quotiẽs defen=
dis auctore Priſciano: ceu vero nõ & ipſe hoc ſemꝑ
affirmauerim:analogiam quidẽ poſtulare, quoties,
toties,ſicuti decies & millies:Priſciano aũt auctore,
etiam.n.literã in his duobus,vt in illo, multotiens,
interponi. Nec vero negat Priſcianus & ſine litera
n. vtrũqꝫ vſurpari.Sed & n ait interponi:quoniam
credo quibuſdã rectius ita tum videbatur. Eſſe aũt
hoc vitiũ,feræ iam & affectę latinitatis, aduerbium
quoqꝫ illud multotiens teſtatur: qđ arbitror apud
idoneos non reperies.Illa vero ætas,& itẽ paulo ſu=
perior,centiens quoqꝫ & milliens, item vicenſimus,
tricenſimus, interpoſita n litera vſurpabat: qđ in
Pandectis ipſis archetypis Iuſtiniani Principis, vt
erratum librarii,ſemper inducitur.Iam intellego vt

vt ait Suetoniꝰ in libro de vitis grãmaticoꝝ il=luſtriũ. Tragœdias excites.i.rẽ magnã, ĩdignã, flagitioſam in=clamare & per=ſonare,vt in tragœdia fieri ſo=let.M. Cicero in oratione ꝓ Mi=lone. Appię no=men quãtas tragœdias excitat. Ad pileũ ſeruos voco &c. Pro=uerbialis eſt ſententia ſignificans ad libertatẽ inui=tare,aut ingẽti=bus ꝓmiſſis vt a dominis ſerui deficiãt ad ſe alli=cere, ſeditionẽqꝫ cõmouere. Sueto.de patre Ty=berij. Seruiſqꝫ ad pileũ fruſtra vocatis in Sici=liã profugit. T. Liuiꝰ lib.xxiiij. Poſtero die ſer=ui ad pileũ vo=cati, & carcere vincti emiſſi,cõfuſaqꝫ ois mul=titudo. Valeriꝰ Maximꝰ libro viij.titulo Qui quę in alijs vin=dicarũt,ipſi cõ=miſerũt. C.inq̄t, Marius,quum magnũ & ſalu=tarẽ reip.ciuem in L. Saturni-

Lãdinus

Ad pileum ſeruos vo=care,q̄d ſit.

Multo=tiens.

Milliens

Intelle=go.

dicam,potius q̃ intelligo, vetuſtis exemplaribus ad
ducor:præſertim ſi nec grammaticorũ repugnet au
ctoritas,nec analogia.Sic enim intellego videtur,vt
pellego. Tum ab interlego formari ait hoc verbum
Priſcianus,r litera in l conuerſa: ſicut a perlego il-
lud pellego.Rurſuſq; idem quo loco e verti ait in i,
a lego affert diligo.De hoc autem intelligo penitus
tacet.Poſtremo alibi quoq;: Et intellego inqt intel-
lexi:qđ antiqui dicebant interlego interlexi. Vides
igitur vt interlego apud antiquos fuit:de quo ver-
ſa r litera in l poſtmodo intellego ſit factũ. In adule
ſcentē vero tetraſticho etiã luſiſti,verba ſcilicet grę
ca latinis admiſcēs,ne perdidiſſe operã te credam⁹,
ꝙ homo ſenex in Græca ſchola ſedere cœperis ſub
magiſtro,Catonē puto illũ Cenſoriũ æmulatus. Et
ſunt quidam tui familiares,qui latere cauillum ne-
ſcio qđ in calce dicãt iſtius epigrãmatis: qđ equidē
nec agnoſco,nec credo.Nã & tu homo prudens nō
temere ieceris in alterũ,qđ in te facile reiiciatur: &
me adeo moꝝ nō pœnitet,vt ſi turpicule aut nequi
ter quippiã dixeris, pertinere id ad me non credam.
Verũ vt iocos tuos omittã,ſi modo ibi iocus eſt vl-
lus:rogo te vnde expiſcatus adulandi verbũ græco
intellectu deduci a cauda,nulla pœne inter ſe ſimi-
litudine: cũ tranſpoſitis potius literis credatur ab
adludendo? Sed aduleſcentē ſcribi negas oportere
u litera,cũ adoleo dicamus. Quęro ego aũt nũc abs
te,cur nō inde adoltus potius q̃ adultus? Videlicet
neſcis quãta ſit harũ cognatio inter ſe literarũ: nec
apud latinos modo, ſed & apud grecos. Aut te il-
lud ſaltē fugit,nouitiã fuiſſe o literam:qua etiã ali-
quę Italię ciuitates caruerint,& eius loco u poſue-
rint:vt Thuſci noſtri & Vmbri.Quo nomine in ve
tuſtis adhuc vrbis monumētis, & ſacerdus pro ſa-

no opprimendo
egiſſet, a quo in
modũ vexilli pi
leũ ſeruituti ad
arma capienda
oſtentatũ erat,
Lucio Sylla cũ
exercitu ĩ vrbē
irrũpēte, ad au
xiliũ ſeruoꝝ pi
leo ſuplato cō-
fugit.Illud eñ li
bertatis donãdę
ius eſt, vt raſo
capite ſerui pi-
leum capiãt. Su
per eo ꝓuerbio
multa Eraſm⁹
prodidit. Erat
eñ pileus inſi-
gne libertatis.
Ideo Caſtor &
Pollux qui grę-
co vocabulo ſo-
teres. i. libera-
tores appellati
ſunt,pileis vte-
bãtur. Lacedæ-
monij itē de tuē
da libertate pu-
gnare ſe oſtendē
tes,pileis in acie
vtebanť. Brut⁹
is qui cũ Caſſio
& alijs Cęſarem
occidit,pugiun
culis duobus &
pileo vtebať: q̄
inſignia in nu-
miſmatis habe-
bat, vt author
eſt Bapti. Pius
in interp̄tamen
to loci illi⁹ Plau
tini in Amphi.
Qđ ille faciat Iu
piter: vt ego ho

Caſtor & Pollux pi-
leis vſi.

O & V.

cerdos,& epiſtulis pro epiſtolis,& nūgento pro nōgento,multaq; itē ad id exēplū cōſpiciūtur.Quę tamē ego non omnino ſequor: Sed & cur non ſequar, certa ratio eſt.At enim adulescēs nō modo in veteribus libris cū litera u plerūq; reperitur, ſed & tertiā quoq; a fine producit ſyllabā cōtra originis naturam: qđ ille indicat verſus.At leuis ille deus cui ſemper adulescentum.Sicuti apud Maronē Vpilio: Sicuti forte apud antiquos omneis iucūdus.Nec ꝑ his tamē ego,vt pro aris & pro focis pugno.Tm̄ admoneo leniter ſtudioſos qd obſeruē. Sępe item (qđ Cicero ait) ſciētiā mihi reſeruo, vſum loquēdi populo cōcedo.Cęterum ꝙ multa pręterire te dicis in hoc genere,ne lectoribus faſtidium parias:quę ſunt quęſo iſta q̄ pręteris? An Carthaginienſis: qđ ego dicere malo,q̄ qđ vulgo ſoletis, Carthaginēſis? Quid aūt habetis, ꝑter iueteratū diu errorē, qđ hic obiiciatis?Principio ille ipſe Priſcianus, quem nobilem grammaticum vocas,Carthaginienſem dici regula pręcipit.Poſt hoc illius auctoritati plurimū videlicet addit Ennianus verſus quem Tullius citat.Hoſtem qui feriet mihi erit Carthaginienſis. Si enim Carthaginenſis legatur,metrū (ſicuti vides) claudicauerit. Poſtremo libros quoq; proferre poſſum quando voles compluresis vetuſtiſſimos : poſſum & Epigramma citare,quod in antiquo marmore inciſum Romæ adhuc in Tranſtyberina regione ſpectatur,quę noſtrę obſeruationi ſubſcribant.Sed venio iā ad Ferruminatorē : quē tu vitas (vt vtar Flacci verbis)cane peius & angui. Quo ſi vtēdū nō eſt ꝓpterea ꝙ literam habeat r geminatam,profecto iſto exēplo mi Scala nec tu ferrū militi iā, nec agricolæ terram ſuam relinques:immo nec marram: nam tot errata illa tua verba (ſic eñ iocari libet) hoc eſt q̄

die raſo capite caluus capiam pileum. Qui idē ſcribit nautas cum marinam tempeſtatem effugiſſent, caput radere ſolitos eſſe, ſignificare volentes ferociēs atq; impetuoſum mare quaſi agreſtem dominuʒ effugiſſe. Radebant ergo capita eam ob rem, vt coniectura aſſequor, vt liberiore ſe eſſe ingenio ac faciliore teſtarentur. Crebra enim capitis raſura facit ingenij facilitatem. Quam rem factitauiſſe Ariſtotelem Diogenes libro quinto meminit. Inde mancipij capilli prouerbialiter dicuntur de hominib⁹ his qui ſunt bruto, ſtolido, duro, obtuſo ingenio. Deierare in partem meliorem ferme vſurpari ſolet. Pronis auribus accepe runt, id eſt libētes audiuerunt approbarūtq;. Modum.i.finē.

Adulescens.

Iucūdus

Carthaginień.

Ferruminator.

habeant r literã geminatam, nõ minus vtiq; in vſu ſunt, q̃ quæ mollia putas. Ac ſi audiendus mi Scala ſis, cogemur omnes iam lallare pueriliter, & qđ ridẽdum ſit, ad Alcibiadis Labdaciſmũ cõfugere. At ſi ꝓprie vtare inquis, fortaſſe nõ pecces: ſed tm̃ ſi tranſferas. Quaſi vero aut hoc tralationi repugnet: aut nõ fere ſępius apud bonos quoq; auctores, verbum hoc de ſuo in alienũ domiciliũ immigrauerit. Nã ꝙ ais neſcire te, quid nomine ferruminis vſurpetur: equidẽ ignoſco. Non em̃ fortaſſis euoluere grãmaticos noſtros græcis occupato licuit, a quibus enarratur. Pro bitumine autẽ cur accipias non video: tũ profiteor indicaturũ quid apud Liuiũ valeat, modo tu locũ oſtendas, vbi Liuius vtatur. De Hermolao tu quidem prudenter, ꝙ excuſas: inuidiã credo metuens. Sed redi quæſo mecũ in memoriã, q̃ & tu eũ ardenter ſuperioribus diebus accuſaueris, & ego cõſtanter defenderim. Nec em̃ ob aliud infamaſtis hoc ferruminandi verbũ, q̃ ꝙ illo eſt vſus Hermolaus. Nã in meis certe adhuc ſcriptis nõ reperitur. Eſt & aliud quiddã qđ me fateor in epiſtola tua valde mirari: qui enim derogas plurimũ ſeculo huic in quo viuimus, parũq; putas eruditũ, ſi cũ veteribus conferatur: idem tamẽ ſeculi eiuſdẽ tm̃ auctoritatibus mecũ pugnas. Sed & arrogantes temerarioſq; iudicas, qui ſua ſcripta publicẽt, ac propagari formis patiantur. Quaſi vero qui recte ſcribant, non eo pacto pluribus etiã proſint. Iſto vtantur conſilio tuo, qui miſeras chartas oblinũt: vt eas videlicet perpetuis tenebris ſepeliant. Me vero nec pudeat emendare ſequentibus ſcriptis, ſi quid in prioribus quãdoq; deliquerim: quo videlicet, vt quidã inquit, & ſcribẽdo proficiã, & proficiendo ſcribã. Nec enim minor eo nomine, vel Hippocratis, vel Auguſtini, vel Cicero-

& tãq̃ limitem. vltra quẽ ꝓgredi non debeat. Abunde in Miſcellaneis &c. Cõtrouerſia ẽ non ꝑfecto a triuialibus in vtrãq; partem arbitrata diſputataq;, Vergilius ne ꝑ e, an Virgilius per i. dici debeat. Vergiliũ per e dicendũ ratione quauis Politianus contẽdit. Virgiliũ ꝑ i ſcribendũ Ioan. Bapti. Pius in ꝯmẽtarijs libri primi Lucretij ratiõe multa & authoritate cõtra nititur: cuius in ſententiã vt concedã duo ſunt q̃ me compellũt. Vnũ eſt cõis omniũ doctoꝝ indoctorũq; vſurpata cõſuetudo. Prius em̃ q̃ Miſcellãea ſua Politianus edidiſſet, q Virgiliũ ꝑ i nõ diceret fere nemo erat. Alterũ qđ maioris multo eſt apđ me momẽti: Quũ anno abhinc qnto exercitus noſtri milites in urbẽ Brixiam impetu (vt dicitur)

Vergilius an Virgili⁹ dicẽdũ.

nis eſt gloria, ꝙ publicata diu a ſe quędã,nouis ſub inde editionibus damnauerũt.Sed video me lõgius prouectum,dũ pluribus epiſtolę tuę quaſi capitibus reſpondeo.Dabis veniam (quæ tua eſt humanitas) non loquacitati modo,ſed libertati quoqꝫ meæ: quorum alteri occaſionem tua dedit epiſtola : ad alterã me inuitauit exemplũ.Videtur autẽ neſcio quo pacto decere amicos,vt in ſermonibus,ita etiã in epiſtolis,quędã inter ſe quaſi velitatio:qua ſolitos vti plurimũ Socraticos illos,emũctę naris homines,accepimus: vt videlicet in dicendo eruditionẽ,in audiẽdo patientiam experirentur. Vale. Florentiæ.

Gallico irrupiſſent,eamqꝫ quoniam ad Hiſpanos prodere noſtros conata defecerat, popularetur : nõ parũ multa antiquæ monetę inuẽta ſunt numiſmata.Quorũ vnũ Gutranus meꝰ nõ ꝓfecto pœnitendus diſcipulus mihi oſtendit.Id autẽ erat fere magnitudinis eiꝰ, qua ſũt quę Capitata vocãt,eiuſdẽ certe craſſitudinis:ſed argẽti purioris. In quo capitis figura formata erat,circũ qđ maioribus literis iiſqꝫ oĩno integris ſcriptũ legebã. VIRGILIVS MARO.Qua ex re cõiectura colligo factã fuiſſe Virgilio copiã,vt cõflaret ſibi ſuiſqꝫ titulis pecuniã,vt quemadmodũ Fabij Dorſenini poetę nomen in numis æreis fuiſſe ſcriptũ Crinitus lib.de latinis poetis ꝑmo memorię tradit. Scribit item Priſcianus lib.iiij.a ſylua Syluiũ,a virgula Virgiliũ inclinari. Hic tñ in Lexouienſi bibliotheca Horatius eſt antiquus multũ ac emẽdate ſcriptus,vbi Vergilium per e ſcriptũ inuenimus.In crimen vocabãt.i.accuſabãt. Totiens & quotiẽs.Cũ Politiano noſtra in hac re cõiũcta ſentẽtia eſt.ἀναλογία(vt capite.xxv.ſcđi libri A. Gelliꝰ ait) eſt ſimiliũ ſimilis declinatio,quã quidã latine proportionẽ vocant . vt amo & laudo Analogia.
iiſdẽ fere finibus variantur.ἀνωμαλία eſt inæqualitas declinationũ cõſuetudinem ſequẽs, vt tẽpus & locus finitiones eaſdẽ nõ habẽt vbiqꝫ in caſibus omnibus.Hoc verbũ Priſcianus &c.Priſciani verba ſunt ex libro ſecũdo.In ꝯpoſitis (inquit) quibuſdã inuenio r,in l,conuerti,vt intelligo & pellicio,pro interlego,& perlicio:pellego ꝓ perlego,pelluceo pro perluceo. Plautus in Aſinaria.Agedũ iſtũ oſtẽde quẽ conſcripſiſti ſyngraphum inter me & amicã & lenam,& leges.pellege,nã tu poeta es prorſus ad eã rem vnicus.Idem in eadẽ.Ita pelluces quaſi laterna punica. Hactenus Priſcianus. Idem lib.x.quũ de præteritis a verbis in go factis loquitur.Perlego,inquit,perlegi: relego relegi.Excipiũtur ex hoc cõpoſita negligo neglexi,& intelligo intellexi,qđ antiqui interlego interlexi.In codicibus Plautinis,quos Bapt.Pius imprimendos curauit,pellege & interlego fere ſemper ſcriptũ inuenio,vt in Mercatore neglego.Matris (inquit) iam irã neglego. Catonẽ æmulatus. Cato (vt in eius vita Cornelius Nepos memorat) literarũ fuit cupidiſſimꝰ:quare ſtudiũ q̃uis ſenior,arripuit:tãtũqꝫ in eo progreſſum fecit,vt non facile reperiri poſſit,neqꝫ de Græcis,neqꝫ de Italicis rebus, qđ ei fuerit incognitum.Apud Ciceronem in lib.de ſenectute Cato.Quid (inquit) ꝙ etiam addiſcunt aliquid.vt Solonẽ in verſibus gloriantẽ vidimus.qui ſe aliquid cottidie addiſcentẽ ſenem fieri dicit.vt ego feci,qui gręcas literas ſenex didici. Quas qdẽ ſic auide arripui quaſi diuturnã ſitim explere cupiens,vt ea ipſa mihi nota eſſent, quibus me nũc exemplis vti videtis.Qđ quũ feciſſe Socratem in fidibus audirẽ, vellem

Anomali.

Cato.

equidē & illud (diſcebant em̄ fidibus antiqui) ſed in literis certe elaboraui. Intellectu
Papyrianus grammaticus. .i. ſignificatione. Latere cauillū in calce &c. In eo. Qđq; adolet Papyriane voca. Papy-
rianus fuit grāmaticus, quē in authoꝝ, ex ꝗbus epographias cōpoſuit, nomencla-
tura Quintianus appellat, quē nō infrequēter citat, citat idētidē Priſcianus, quē for
taſſe hic nominatim dicere Scala videtur. Sed ſi cauillū eſt, vt eſſe certe videtur, Pa-
pyrianū appellat impudicū pędiconem. L. em̄ Papyrius Publiū adoleſcentē in vincu
lis habebat, quē quoniā ſtuprū ne pateretur recuſabat, contumelijs flagriſq; affecit.
De quo T. Liuius libro octauo primę decadis. Eo (inꝗt) anno plębi Romanæ velut
aliud initiū libertatis factū eſt, ꝙ necti deſierunt. Mutatū autē ius ob vnius fœnera
toris ſimul libidinem, ſimul crudelitatē inſignem. L. Papyrius is fuit, cui cū ſenatuſ
conſulto Publius ob æs alienū paternū nexum dediſſet, quē ætas formaq; ad miſeri
cordiam elicere poterant, ad libidinem & contumeliā animū accenderunt, & florem
ætatis eiꝰ fructū aduentitium crediti ratus, primo pellicere adoleſcentē ſermone in-
ceſto conatus eſt. Deinde poſteaq̄ aſpernabantur flagitiū aures, minis territare, atq;
idētidem admonere fortunæ: poſtremo quū ingenuitatis magis q̄ pręſentis conditio
nis memorem videret, nudari iubet, verberaq; afferri. Quibus laceratus iuuenis
quū ſe in publicū proripuiſſet, libidinem crudelitatēq; conquerens fœneratoris, in-
gens vis hominū quū ætatis miſeratione atq; indignitate iniurię accenſa, tum ſuę cō-
ditionis liberūq; ſuorum reſpectu, in forum atq; inde agmine facto ad curiam con-
currit. Et quū conſules tumultu repentino coacti ſenatum vocarent, introeuntibus
in curiā patribus laceratū iuuenis tergum procumbentes ad ſinguloꝝ pedes oſten
debant. Victum eo die ob impotentem iniuriam vnius, ingens vinculum fidei: iuſ-
ſiq; conſules ferre ad populum, nequis, niſi qui noxiam meruiſſet, donec pœnam lue
ret in cōpedibus aut in neruo teneretur: Pecuniæ creditę bona debitoris, non cor-
pus obnoxium eſſet. Itaq; nexi ſoluti, cautūq; in poſterum nequi necterentur. Hæc
Liuius. Quemadmodum igitur maſcula venere adoleſcentē Publium L. Papyrius
corrumpere conatus eſt, ita Politianū a cauda adoleſcentis nomen factū putantem
(ita enim Scalę perſuaſum eſt) adoleſcentē corrūpere conari Scala dicit. Ad caudam
item obſcœni ſignificatus vocabulū alludit. Quæ tamen nō eſt Politiani ſententia.
Vnde expiſcatus .i. vnde acceperis. qđ in ludibriū dici ſolet. Quum adoleo dicamus.
Pōpeius Feſtus, Adoleſcit (inꝗt) a gręco ἀδολέσκω .i. accreſco venit, vnde fiūt adul-
Adoleſcens tus & adoleſcens. Sic enim per o ſcriptū in multis codicibꝰ inuenio. Authore Nonio
Marcello adoleſcere creſcere eſt. vnde adoleſcētem dicit Lucretius. Donec oleſcēdi ſum
mū tetigere cacumen. Qđ ille indicat verſus. Hic verſus Virgilij in Cyri eſt. Harum
literarum cognatio. O aliquot ciuitates Italię (vt Priſcianus libro primo meminit)
non habebant, ſed loco eius ponebant u. & maxime Vmbri & Tuſci. Pleraq; item quę
apud gręcos nominatiuū in os terminant, o in u conuertunt apud nos. Vt κῦροσ
Cyrus, σπουδεῖοσ ſpondeus, κῦπροσ Cyprus, πέλαγοσ pelagus. Multa pręterea
vetuſtiſſimi etiam in principalibus mutabant ſyllabis, gungrum pro gongrum, hu
minem pro hominem, funtes pro fontes, frundes pro frondes proferentes. Vnde Lu
cretius in libro primo. Anguſtoq; fretu rapidū mare diuidit vndis. pro freto. Idem
in tertio. Atq; ea nimirū quęcūq; Acherunte profundo. In eodē. Nec Tityon volu-
cres ineunt Acherunte iacentē. pro Acheronte. Quę tamen a iunioribus repudiata
ſunt, quaſi ruſtico more dicta. V quoq; multis Italię populis in vſu nō erat, ſed cō
trario o. Vnde Romanoꝝ quoq; vetuſtiſſimi in multis dictionibus loco eius, o po-
ſuiſſe inueniūtur, poblicū ꝓ publicum (qđ teſtatur Papyrianus de orthographia)
polchrum pro pulchrum, colpam pro culpam, dicentes, & Hercolem pro Herculē,

&maxime digamma.i.u conſonante antecedente: vt ſeruos pro ſeruus, volgus pro
vulgus: Dauos pro dauus. Hæc ex Priſciano. Hæc autē Papyriani aduocatio non
eſt repudianda pro ea parte tetraſtichi: Q̄d̄q; adolet Papyriane voca. ad hanc ſentē=
tiam. Licet Papyriane veteres (vt ais) o poſuerint, vbi nūc u poni ſolet, id tamē de
adoleſcente dicere nō poſſis. ſed repetatur iter. Apud Plautū & Lucretiū volnus, ſer=
uos, ſaluos, & alia generis eiuſdē ſexcenta in cōfeſſo ſunt. Authore item Quintiliano
libro primo dicebant veteres Hecoba, nox, culchides, pulyxena: dederont, ꝓbauerōt.
Apud Maronē Vpilio. Virgili⁹ ęgloga decima. Venit & vpilio, tardi venere ſubulci.
Vpilio (inquit Seruius) ꝓpter metrū dixit. vt græce, ὄυνομα pro ὄνομα, ſic vpilio Vpilio.
pro opilio. Opilionem lego apud Columellam libro. xij. Tum vero, quū tectū ſubie=
rit, idem faciat, q̄d ille diligens opilio. Iucundū a iuuando non a ioco factū cū u. ſcri= Iucundū.
bi debere, Quintianus contendit. M. Cicero libro de Finibus bonoꝝ & maloꝝ ſecūdo
a iuuando. i. delectando id factū eſſe dicit. Pro aris & pro focis. i. totis viribus. Plau
tus. Neminem verecūdari apud menſam decet. Ibi enim de diuinis & humanis cer=
nitur. Scientiā mihi reſeruo &c. Cicero de oratore ad Brutū. Vſum (inquit) loquēdi
populo conceſſi, ſcientiā mihi reſeruaui. Carthaginienſis non Carthaginenſis dicendū Carthagi=
eſſe multa ſunt quæ nobis ſuadeant. Primū authoritas Priſciani. Is enim libro q̄rto nienſis.
ſcribit in enſis deſinentia denominatiua a nominibus primę vel ſecundæ declinatio=
nis mutando extremā partē nominatiui ſingularis vel pluralis in en, & aſſumendo
ſis fieri. vt Cirta cirtenſis, Oliuia oliuienſis, Sardinia ſardinienſis, Hiſpania hiſpaniē
ſis, Catina catinenſis, Aethna Aethnēſis, Minturna minturnenſis, Caſtrū caſtrēſis,
Forum forenſis, Ilium ilienſis, Locri locrenſis, Crema cremenſis, Hoſtia hoſtienſis,
Athenę athenienſis euphonię cauſa i habuit antepenultimam, vt Alice alicienſis.
Sin vero tertiæ declinationis ſint, abijciūt s genitiui & aſſumūt enſis, vt Piſtor pi=
ſtoris, piſtorienſis. Carthago carthaginis, carthaginienſis. Hęc ille. Deinde in ſtrato=
gematon libris Iulij Frontini qui ſunt in nominatiſſima S. Victoris bibliotheca an
tiquis multū characteribus ſcripti, Carthaginienſis nō carthaginenſis ſcriptū fere
inuenio. Tum in eadē bibliotheca Martianus Capella eſt antiquioribus multo lite=
ris ſcriptus, vbi Carthaginienſis itidē ſcriptū eſt. Quem Tullius citat in oratione ꝓ
L. Cornelio Balbo. Cane peius &c. Horatius in epiſtola ad Sæuā. Alter mileti textam
cane peius & angui Vitabit chlamydē. Literā geminatā. Cōſonās apud veteres nulla
erat geminata, vt Pōpeius & Priſcianus libro primo tradiderūt. Lallare pueriliter
.i. infantiū more loqui: puerilia q; tātū verba vſurpare. Lallare eñ factitiū verbū eſt
infantibus aptū. Perſius Satyra tertia. Et iratus māmę lallare recuſas. Ad Alcibia=
dis Labdaciſmū confugere. Labdaciſmus (vt libro quinto ſcribit Martian⁹ Capella)
eſt vbi Labda, id eſt l. plurimū diſſonat, vt ſi dicas Sol & Luna luce lucent alba, leni,
lactea. vt Iotaciſmus eſt, ſi dicas, Iunio Iuno Iouis iure irraſcitur. Metaciſmus eſt: Alcibiadis
vt mammā ipſam amo quaſi meam animam. Quę vitia in odiū dicit eſſe repetita. Labda=
Alcibiadis ergo Labdaciſmum dicendi vitium intelligere poſſis. A vulgaribus enim ciſmus.
pręceptoribus gręce loqui ſe didiciſſe Alcibiades apud Platonem, in libro qui Alcibia
des primus inſcribitur, dicit. Sed quoniā in vita Alcibiadis Alcibiadem ipſum fuiſſe
oratorē vehementiſſimū Plutarchus ſcribit, ideo alium eſſe Alcibiadis labdaciſmū
dicendū videtur. Multis de rebus Socrates & Alcibiades in Alcibiade primo & ſecū=
do diſputant. Quas quidē res quū exacte ſcire ſe putet Alcibiades, arguta Socratis
diſputatione ita afficitur, vt nihil ſciuiſſe ſe ſibi ipſe perſuadeat, ac poſt ſe (vt dicitur)
latuiſſe credat. Sed quoniā Labdaciſmus cū hac ſentētia cohęrere parū videtur, ideo
ad ſententiā aliā nos ipſi recipimus. Ad Alcibiadis ergo labdaciſmū cōfugere prouer=

biâlis eſt ſentẽtia,tũ vſurpanda,quũ viros eloquẽtia grauiſſimos cũ ſemidoctis ho=
Alcibiades minibus,elemẽtarijs,ruſticis,piloſq; in animo (vt eſt apud Platonem in Alcibiade
primo) ob ruſticã imperitiã habẽtibus:colloqui ſignificare volumus,qui vt ruſtico
ſermone vtant̃ neceſſe eſt. Alcibiades em̃ Atheniẽſiũ exercitui in Sicilia quũ p̃eſſet,ab=
ſens accuſatus eſt ꝙ ſacra violaſſet, Athenas vt cauſam diceret redire noluit, ſed in
Elidẽ primũ,deinde in Bœotiã venit. Vbi Thebanoꝝ ſtudijs vſqueadeo operã dedit,
vt nemo eũ labore,corporiſq; viribus poſſet ęquiparare: Oẽs em̃ Bœotij magis fir=
mitati corporis q̃ ingenij acumini inſeruiunt , vt Aemilius Probus author eſt.
Qua ex re conijciendũ eſt,Alcibiadẽ virũ in dicẽdo politiſſimũ ruſticitati Bœotiorũ
ſeſe accommodaſſe. Nã authore Plutarcho in vita Alcibiadis tanta inerat Alcibiadi
comitas,atq; ad oĩa naturalis ingenij dexteritas,vt facile diuerſis cõtrarijſq; homi=
nũ moribus,qđ alij ſe aſſequi poſſe diffidũt,ſuũ viuendi modũ accõmodare videret:
ceu Chamęleon quidã,quẽ aiũt candore tãtũ excepto,ad oẽs colores ſuſcipiẽdos aptũ
eſſe natura. Erat em̃ Lacedæmone grauis homo,ſeuerus,qđq; apud Spartiatas plu
rimi fit,pugnator egregius. In Ionia iners,mollis, multiſq; voluptatibus deditus.
In Thracia quoq; nũc potando,nũc equitando,incredibili arte barbaroꝝ mores imi
tabatur. Cũ Thiſapherne vero Satrapa diu verſatus adeo faſtu pompaq; & ornatu
rerũ omniũ oẽs alios vincebat,vt Perſicã magnificentiã (qua illi valent plurimum)
ſuis delicijs ſuperaret. Cũ Bœotijs igitur Bœotico ſermone loquebatur Alcibiades.
Eſt aũt Bœoticus ſermo parũ cultus & ornatus. Nã (vt Cicero in libro de Fato ſcri
bit) Athenis tenue cælum eſt,ex quo,etiã acutiores putãtur Attici . Craſſum The=
bis,itaq; pingues Thebani & valentes. Ingenij autẽ pinguitudo pinguitudinẽ corpo
ris comitari ſolet. Vnde pinguẽ Mineruã appellat Cic. paruã ingenij acrimoniã: vn
Labda= de item Sus Bœotia factũ eſt prouerbiũ in homines q pingui ſunt ingenio . Labda=
ciſmus. ciſmus autem Bœoticus ſermo eſt,vt Atticiſmus Atticus, Laconiſmus Laconicus.
Labdacij appellati ſunt Thebani,vel a Labda Amphionis filia, vel a Labdaco Poly=
dori filio,Cadmi nepote,patre Laij. vñ Labdaciũ Etheoclem Statius in lib. Thebai=
dos appellat. Labdaciũq; ducẽ pręmiſſę conſona nocti Territat hoſpitia. Vbi Liuius
vtatur. Id apud Liuiũ nuſq̃ eſſe autumem. Miſeras chartas oblinũt . Chartas ideo
Malę Chartæ. appellat miſeras ,quia dignę ſunt in qbus literę bonę informent̃ . quum vero literis
malis oblinunt̃,tũc miſerę pereunt. Sic miſerum carmen appellat Virgil. in Bucoli.
Nũ tu in triuijs indocte ſolebas Stridẽti miſerũ ſtipula diſperdere carmen? Vel Hip
pocratis &c. Hippocratẽ & Ciceronẽ libros quoſdã ſuos retrectaſſe teſtis eſt Quinti=
lianus. Eius verba ſunt ex libro tertio. Hippocrates,inqt,clarus arte medicinę videt̃
honeſtiſſime feciſſe,ꝙ quoſdam errores ſuos,ne poſteri errarẽt,confeſſus eſt. Et M.
Tullius nõ dubitauit aliquot ſuos libros iã editos alijs poſtea ſcriptis ipſe dãnare,
ſicut Catulũ atq; Luciliũ,& artis rhetorices. Etenim ſupuacuus foret in ſtudijs lõ=
gior labor,ſi nihil liceret melius inuenire p̃teritis. Lucullũ nõ Luciliũ legendũ apud
Quintilianũ eſt. Catulus em̃ & Lucullus noĩa erant duoꝝ libroꝝ Academicarũ q̃=
ſtionũ. Ex duobus in quatuor cõtulit, eoſq; nobiliſſimis hoĩbus Catullo & Lucullo
ablatis M. Varroni deſpondit,in qbus multa detraxit. Author eſt Ipſe Cicero in lib.
ep̃l'arũ ad Atticũ. xiij. Idẽ ad eũdẽ ſcribit in libro de Finibus bonoꝝ & maloꝝ quinto,
ſe non multa mutaſſe,ſed tamen quędam addidiſſe. Authore Plutarcho in libro de
virtute morum Ariſtoteles Democritus & Chryſippus quædã quæ antea probaue
rant cũ voluptate repudiarunt. Quintilianus retrectat ea q̃ de ſtatibus ante dicta
uerat. M. item Antonius apud M. Ciceronẽ libro de oratore tertio. M. Craſſum elo=
quentẽ eſſe cõſitẽs,retrectat ꝙ ſcripſerat multos ſe vidiſſe diſertos,eloquẽtẽ vero ne=

minem. Inueni, inquit, iam quem negarã in eo quẽ ſcripſi libello me inueniſſe eloquẽtem. Apd Platonẽ in Charmide Socrati parſuadere volẽti vt qui ſeipſum ignorat tẽperatus ſit, Charmides reſpõdẽs, Fieri, inquit, hoc non põt o Socrates. Verũ ſiquid eſt i ſuperiorib⁹ dictũ, vnde hoc ſequatur, id libentius retrectabo. Neq; me pudebit fateri quicq̃ aliud non recte dixiſſe, potius q̃ conſentire, vt qui ſeipſum ignorat tẽperatus ſit. Diui Auguſtini liber eſt, in quo multa ab ſe edita retrectat. Ideo retrectationũ librũ inſcripſit. Velitatio, id eſt contẽtio, & vltro citroq; ꝓbrorum leuis iactatio, dicta (vt Nonius ait Marcellus) ex velitum cõgreſſiõe. Plaut⁹ in Aſinaria. Verbis velitationem fieri compendio volo. Idẽ in Menęchmis. Neſcio quid vos velitati eſtis inter vos duos. Sunt autem velites armatura leui atq; alacri corpore milites, aduerſarios ad pugnam prouocantes. Velitatio.

ASCEN.

Ita reſpõdebo &c. Totam hanc epiſtolã vrbano ſcommate, vt petulanti ſplene cachino contexit. Ac primo quidẽ ꝙ &c. non minus ſalſe fricat eũ q̃ Gaza aut Hieronymũ aut eum citantes. Q. ocium tibi nondum fuit. amara ſugillatio. Scriba publicus. & id irriſione non vacat. Vt pœne tragœdiam. Hoc acerbius reijcit: nam Scala floccipẽdere eã curã ſe prædicauit. Ad pileũ ſeruos. id in extremo reip. periculo mõ fiebat. Q. homo ſenex. Riſu ſatyrico hoc dicit. Cauillum aũt ſatis argutum, ſed chriſtiano hoĩe ẽte: vt tamẽ apertius qui nondum capit ſalem, agnoſcat, Papyrian⁹ grammatici ẽ nomen, cuius eſt etymõ iuſte ſequi: ideoq; debuit Politianus qui ſibi grammatici partes vẽdicat, adoleſcẽtem ab eo ꝙ adoleſcat, non ꝙ caudã ſalacẽ gerat aut patiatur, deducere. Et quia Papyrianus a Papyrio: vt Quintilianus a Quintilio: Valerianus a Valerio: Mutianus a Mutio, & ſimilia a ſimilibus, deducũtur: Papyrius aũt male audiuit ꝙ Publium adoleſcẽtem obſcœne tractare voluerit: amare ridet Scala Politianũ quaſi adoleſcẽtẽ a re turpi propter turpe facin⁹ deducere maluerit: atq; ita Papyrian⁹ quaſi papyriaſter fuerit. Amari⁹ aũt reſpõdet: Quod in te facile reijciatur. Sane in eo quod ſequitur forte perperam adiecta eſt negatio. nã ordo videtur. Et me non pœnitet adeo morũ. ſ. meorũ: vt ſi dixeris &c. credam. i. debeam aut velim credere id pertinere ad me. Si tamen ſic acceperis, erit. Et adeo me non pœnitet moruꝫ, id eſt vſqueadeo bene ſentio de moribus meis, vt ſi &c. non credam.

Victum ſe a Politiano quem laudat fatetur.

Barptolemęus Scala Angelo Politiano. S. D. VI.

DIxin tibi edentulũ eſſe me? Sũ ante proteſtatus, cum ſene tibi ętate iã confecto atq; effœto viribus, rem fore: ſum ver⁹, iubeo receptui canant ſigna. Non commiſerim mi Politiane, vt his conditionibus iſto me ludo includã. An ego inermis, imbellis, ignauus, tremul⁹ miles deſcendam in puluerem & in campum, ad inſul-

F.S.
Edentulum. i. ſenem & ſine dentibus. Receptui canant ſigna. Receptui canere qd ſit, nemini puto homini ignotuꝫ eſt. Prouerbij cuius ratio a bellicis rebus facta eſt: in quibus tubicines ad belluꝫ vocant milites, rurſũq; receptui canunt. Quũq;

Receptui canere.

ſam ac ridiculam velitationem! Nam cum Hercu le congreſſus, quẽ tot tantaq̧ euicta monſtra trāſ ferunt in cælum, hærbam do iamiam manuſq̧, & ſerues victum precor. Ne ſæui: triumphi die du ctus inter captiuos addere ad pōpam potero, atq̧ ad numerum. Nam certe agere potes (iam mihi vi detur) non de literis modo noſtris, ſed & de lite ris quoq̧ ipſis triumphum. Q̧ me ita dignū pu taueris, cui adeo accurate reſponderes: q̧ꝗ tan tum ſcribendo honeſtaueris atq̧ extuleris, etiam ſupra modum: etſi is ſemper mos fuit tuus, tamẽ hac quoq̧ noua in me nunc humanitate, debere tibi multum fateor. Admirabilis eſt profecto orna tus epiſtolę tuę, doctrina noua plane atq̧ incredi bilis, inuſitata incomparabiliſq̧ facundia. En ha bes quid ſentiam de ſcriptis tuis, etiam chirogra pho confirmatum, ſi quid maliuoli obloqueren tur. Ipſe cum his vulgatioribus epiſtolis, vt feci hactenus, me oblectabo, contentus hac obſcuriore ſorte: quando præclariora vos nati annis (vt fe runt) melioribus occupauiſtis. Tu certe præter cęteros mi Politiane, naturę multum debes. Illa ti bi ingenium iſtud quo agere tam multa, atq̧ me moriam qua omniū fere rerum reminiſci potes, dedit: vt corporis modo pretermittam dotes, quę nonnihil & ipſę habere a quibuſdam putātur mo menti ad felicitatem: & fortunæ commoda: quæ profecto iuuare natiuā virtutem niſi ipa ſeſe de ſerat, vehementer ſolent. Cęcus ſit fundit⁹ qui hęc non viderit. Cęterum ſine epiſtola, nam melius id fieri coram puto, cum opportune agi res poſſit, omnibus de rebus de quibus ſcribis (eſt enim qđ dici cōtra poſſit) tranſigemus. Vale. M.cccc.xciiii. Florentiæ.

ad opus aliquod milites ſoli exitu ri ſunt, iidem tu bicines canunt. Cornicines vero quoties mouēda ſunt ſigna aut figenda. Quoties vero pugnatur, & tubicines & cornicines pari ter canūt. Claſſi- Claſſicum. cum autem. i. id quod buccinato res per cornu di cunt, imperato re pręſente, vel quum in militeȝ capitaliter aīad uertitur, cani ſo let. Imperii enim inſigne claſſicuȝ eſt. Author eſt Vegeti⁹ cap. vno & viceſimo libri ii. Tritonem Ne ptuni Tubicineȝ fluminuȝ in ma re receptui cane re poetæ fingūt. Poſtq̄ receptui cantuȝ eſt, nemi ni cum hoſte pu gnare licet. Ideo authore Plutar cho in Apoph thegmatis Laco nicis, Laco qui dam in acie quū enſem foret ī ho ſtem illaturus, ſigno receptui da to, nō intulit. In terroganti cuidā cur hoſtem quẽ cęperat, non occi diſſet: Quia pare

re(inquit)imperatori melius eſt,q̃ hoſtẽ necare. Ludo gladiatorũ vel pugilũ vel luctatorũ. Addere.i.accedere. Verba em̃ actiua ſępe ponũtur abſolute. Nati &c. Virgil. ex lib.ęnei.vj. verba ſunt,quũ eos qui ſunt in cãpis Elyſiis memorat. Magnanimi heroes.nati melioribus annis. Natiuã.i.naturalẽ. Tranſigemus.i. facta cõuẽtiõe liteꝫ terminabimus.in lib.Pandectarũ ſecũdo titulus de trãſactiõe eſt.

ASCEN.

Dixin tibi &c. Sic reſpõdet vt reliquias ſubirati ſtomachi agnoſcas,neſciaſq; ficte ne an vere ſe victũ fateat,& forte potiꝰ ficte:eo ꝙ in fine dicit: Eſt em̃ qđ dici cõtra poſſit.

Arguere ſe Politianus videtur ꝙ Scalæ non ceſſerit. Hercules appellari non gaudet:quo nomine Scalam digniorẽ dicit. a quo ſe gaudet laudari.

Angelus Politianus Barptolemæo Scalæ ſuo.S.D. VII.

SI tu edentulus mi Scala, tua tamẽ fuerat dentata epiſtola. ſenſi equidem. Nam pene morſu me fregit: & pepercit illa tamen nõnihil,atq; ita mecum luſit, vt vrſa interdũ cũ catello ſolet. Stultus ego,qui non ſtatim veterano toties coronato ceſſi: videlicet tyrũculus adhuc,enſe leuis nudo, parmaq; inglorius alba. Tu tamen magnifice hoc,ſicut alia,qui ne dignũ quidem me putes ira. Nam ꝙ Hercules abs te vocor, non mihi ob id placeo:ſic enim pigris canibus(vt inquit ille)nomen erit Tigris,Pardus,Leo. Vincere autem non magis te potui,q̃ Herculem ridiculi apud Philoſtratum Pygmęi: quos ille omneis correptos leonis pelle inuoluit. Cæterum triumphare de literis non eſt meum: quando enim mihi illæ hoſtes? Gotthorum laus iſta & Hũnorum, nõ mea eſt. Sed & occupare pręſtãtiora qui potui quęſo? qui quidem te concionãte forſan adhuc in cunis vagiebã. Poſtremo ſiquẽ tibi honorẽ habui mi Scala,merito tuo me fateor habuiſſe. Siqd rurſus te pupugi ꝑ iocũ,iã nũc equidẽ muto factum.

F.S.

Vt vrſa cũ catello ſolet. Vrſa cum catello qui tenerior ẽ,colludẽs minuit atq; temperat dẽtiuꝫ immanitatẽ,quaſi dentes non habeat. Quum igitur vrſa alioqui truculẽtior cum catello colludit, cum mordere videtur:ſed molliter adeo eum ore tractat, vt edẽtula videatur. Ideꝫ canibus nobiſcũ colludentibꝰ vſu venire ſolet. Coronato, id eſt victori. Enſe leuis nudo &c. Virgilianum carmen eſt ex libro Aeneidos duodecimo. Eſt autem parma ſcutum breue, vt ait Noniꝰ Marcellus.quod pro hominis virtute pingebat vt ex Seruio didicimꝰ. Tyronibꝰ igitur,aut his q bellicam laudem ſibi non cumularunt vllaꝫ ſcutũ

Parma.

Qꝫ vero laudes in me tantas ore pleno cõgeras, amor in cauſa. Sed tamen hoc ita interpretor: vnã mihi laudem hanc eſſe laudum omnium maximam, ꝙ abs te merui laudari, etiam falſo. Siquid eſt quod agere præterea coram velis, nulla mora in Politiano tuo. Vale

erat album. Illũ dicimus obiter ex capite. xvij. ſecundi libri Vegetij de re militari. Ne milites in prælij tumultu a cõtubernalibꝰ ſuis aberrarẽt, cohortibus diuerſis diuerſa ſigna in ſcutis pingebãt: iam verſo ſcuto vniuſcuiuſq; militis nomen ſcriptũ erat, & additũ ex qua eſſet cohorte, qua ve centuria. Tigris, pardus, leo, beluarũ quæ ſint impigræ ac feroces nomina ſunt. Iuuenalis ſatyra. viij. Quis, inquit, generoſum dixerit hunc qui Indignus genere & præclaro nomine tantũ Inſignis, nanũ cuiuſdam Atlanta vocamus, Aethiopem cygnũ: paruam extortãq; puellam Europen, canibus pigris ſcabieq; vetuſta Læuibus, & ſiccæ lambentibus ora lucernæ, Nomen erit pardus, Tigris, Leo.

Canũ noĩa

Canibus &c. Nomina canum debere eſſe breuia vt facile appellari poſſint, Xenophon in libro de venatione præcipit. Herculem ridiculi. Apud Philoſtratum in Iconibus hæc res perſcripta eſt. Herculem, inquit, Antæo ſuperato in Lybia

Pygmei in Herculem

dormiẽtem Pygmei inuadunt, velle ſe vlciſci mortem Antæi dicentes, quem fratrem ſuum eſſe dicebant. Quippe qui ex terra, vt ille, nati eſſent. Dormiẽtem igitur in harena molli Herculem ſuperando Antæo fatigatum, Pygmei facto agmine circũuallant. Phalanx vna ſiniſtram manũ petit. Dextram, vtpote validiorem duæ oppugnant. Sagittarij & funditorum turba pedes obſident admirantes tibiarum magnitudinẽ. Qui caput oppugnant, inter quos Rex collocatus eſt, ꝙ hac corporis pars validiſſima videatur, vt in arcem machinas impellunt. ignem in comam, in oculos ſarculum: fores ori ac naribus admouent, ne Hercules ipſe quũ captum caput fuerit, ſpiret. Hæc quidem circa dormientẽ. Ecce autem vt erigitur, vtq; in diſcrimine ridet: hoſteſq; vniuerſos colligens in leonis pellem congerit, &, vt puto, ad Euriſteum fert.

Triũphare de hoſte

Triumphare de literis &c. De hoſte eñ triũphamus. i. ꝓ hoſte victo. vt de vita pugnare. i. pro vita dicimꝰ. Nam ꝓpoſitionem de pro ea quæ eſt pro, luculẽti ſcriptores non raro vſurpant. Propertiꝰ lib. ij. Mirũ ſi de me iure triũphat amor. Multa apud Ciceronẽ exẽpla ſunt. Gotthorũ. q oppreſſis bonis literis barbariẽ in Italiã ĩduxerũt. Muto factũ. i. feciſſe nollẽ. Terẽ. in Andria. Haud muto factũ.

ASCEN.

Si tu edentulus &c. Nõ minus argute atq; vrbane reſpõdet Politianꝰ. Nã ſi Scala deieret ſe oĩa ex aĩo ſcripſiſſe: nõ minꝰ vero ſimile ſit Politianũ ex animo rñdiſſe. At ſi tacite gloriet, aut in aurẽ effutiat miratorũ ſui, belle Politiano impoſuiſſe, qui nõ intellexerit ſe derideri: dixerit ipſe ſe quoq; ridere hoĩs ſtoliditatẽ q putarit morſus ſuos nõ ſentiri. Stultꝰ ego. ſubaudit o. qđ nõ exprimit ne excãdeſcere videat. Hoc ſuppeciſti. Inqt ille. Nobilis author Horatiꝰ.

Triũphare de lr̃is

Triũphare de literis. i. triũphũ agere de literis a me victis tanq̃ de hoſtibꝰ. Vñ nõ dicã triũphare de hoſte, eſſe qđ triũphare ꝓ hoſte: ſed de hoſte victo: qđ declarat ſubdẽs. Quã do eñ mihi illæ hoſtes: q. d. nũq̃. Et tñ nõ triũphamus niſi de hoſte victo. Etiã falſo. argute. quia ſi falſo laudarit, magnũ fuerit compuliſſe virũ talẽ etiã ad ſimulatam laudationem. Nulla mora &c. in multis alludit ad Virgiliana carmina. in Buco. eñ dixit: In me mora nõ erit vlla. Hoc autem libere ſcribit, ne videatur timore cõgreſſus tam blande reſpondiſſe.

Reconciliatio gratior eſt. Diſſenſionis cauſam a ſe profectam Scala fatetur. Generoſi animi eſſe dicit iniurijs non moueri, aut earum obliuiſci. Illud triumphare de literis excuſat. Superiore ætate præſentem dicit feliciorem.

Barptolemæus Scala Angelo Politiano S.D. VIII.

TAnq̃ qui aſperiora prægustauerũt, ſi deinde in mitiora inciderint, ſapere videntur dulcius: ita ſum ipſe modo ſaccaro tuo, iſtoq; nectare epiſtolæ recreatus: atq; vt qđ eſt fatear, neſcio quomodo acciderit, quæ ſcribunt a te cuncta tuũ ſapiunt ſalẽ, ac te referunt. Hoc quod poſtremo ad me miſiſti muneris, magis tuũ eſt: ſcilicet cõcitaui ego te vt video pluſculũ, & in cauſa fui ipſemet mihi commutati ſtyli. Ego floribus auſtrum perdit⁹, & liquidis immiſi fontib⁹ apros, Virgiliano prouerbio: Et oleum imiſcui liquidæ lixiuiæ noſtrum. Sed redii in viam: & mihi crede, quę minus habent cõcitationis atq; animorũ grauiora ſunt: quod tamẽ forſitan poetę negauerit, quorum buccina ſęp inflatior melius complet aures. Dediſti iam errori veniam: quod te dignum fuit: ſic Heroes quondã magnanimos factitaſſe accepimus. Ac tibi quoq; illud apud Maronẽ dicit: At tu romane memento &c. Noſti carmen. Generoſa profecto mens, quę aut non commouetur iniuriis, aut acceptarum vel inulta obliuiſcit. Quod dixi te de literis triumphaturum: non eum ſenſum habet, vt ego te literarum dicere hoſtem voluerim, quarum profeſſoribus nihil eſt, aut tua domo, aut teipſo hoſpitalius: Sed ſunt illæ loco poſitę excelſo atq; aſpero: Et qui cupit optatam curſu contingere metam, Multa tulit, fecitq; puer, ſudauit & alxit. Te nihil deterruit, nihil reuoca-

F.S. Referunt. i. repręſentant. Virgil. in. iiij. æneid. lib. Si quis mihi paruul⁹ aula luderet Aeneas: qui te tantum ore referret. Ego floribus &c. Virgilij verba ſũt ex ęgloga ſecũda: quę pūerbij vice vſurpantur in eu; q ſibi ſuum optat aut accerſit malum. Redire in viam. Terentianum eſt in Andria puerbiũ, in eos qui vbi errata agnoſcũt ſua, ea relinquũt. Apđ Maronẽ &c. Verba ſunt Anchiſæ narrantis Aeneę in. vj. Aene. q̃ fortia facinora Romani faciẽt, qua ſ ve artes egregias exercebũt. Tu regere (inquit) ipeṙio populos Romane memento. Hæ tibi erunt artes: paciq; imponere more;, Parcere ſubiectis & debellare ſupbos Qui cupit. Horatianũ eſt ex arte poetica. Nõ anni domuere &c. Virgilij verſus eſt ex lib. ænei. ij. Suo marte. id ẽ ſuo labore, ſuo

Redire in viam.

Suo marte puerbiũ.

ſtudio & ingenio ſuo. Eſt aũt prouerbiũ quoties aliquid ſine adminiculis alienis factũ eſſe dicim⁹. Cicero in lib. offici. iij. Hanc, inquit, partem reliſtam explebim⁹ nullius adminiculis, ſed (vt dicitur) marte noſtro.

ASCEN.

Nedum adierint armis &c. Valla ſentire videtur addi debere nõ: vt ſit Nedum nõ adierĩt armis: quod in non ſolum, non tantũ, nõ modo & ſimilibus neceſſariũ fere putem: ſed in nedũ, ſi reſoluatur per ne dicã, nihil neceſſe eſt. Recte em̃ dixeris ne dicã q adierint armis. verum ambigã an per ne dicam exponi poſſit nedum.

F. S.

Palpãtur: id ẽ blãdiunt. Qđ pa tiẽter legas. i. qđ ſit pbũ, eruditũ, auribuſq blandiẽs. Sartũ tectũ. i. integrũ: puerbij ei⁹ quęnã ſit ratio diximus. Apelleã Venerẽ;

uit: non anni domuere decẽ, non mille carinæ. Tu liſti de literis triumphum, id eſt eas habuiſti ĩ poteſtate: quæ immortali te admodum gloria decorarent. Neq Gotthi mihi triumphaſſe de literis, aut omnes illę barbaræ gentes videri ſolẽt: Quippe quę eas ne norint quidem, neq nomẽ audierĩt: nedum adierint armis, atq expugnauerint. Nec ſolent illæ quidem machinas vereri præliares, & tormenta: ſtudio atq officio leniuntur: vt noſter de literis apologus fortaſſe non vſquequaq inſulſus nititur oſtendere. Nec quod de occupatis a vobis locis ſcripſi, penitus abſurdum eſt: Nam & poſteriores in euangelio operarii non minus mercedis retulerunt. Fortunatiora certe ſunt iſta tẽpora (quis negauerit?) noſtris temporibus: quantum ad literas ſaltem pertinet. Voco autẽ noſtra, vagitus illius tui tẽpora. In quibus & librorũ & præceptorum, ex quibus quaſi fonte quodam certo literę hauriũtur, pœnuria permagna fuit, ſuo quiſq Marte quid poſſent vires experiebatur: vnde multa vitia inhęſerũt mentibus. Ego certe qui illius ætatis imbibi aquulam, vix ad veſtrum hũc modum depurare turbidam poſſum, & ad liquidum iſtud tempeſtatis huius reuocare. Hos ego vocaui annos meliores: niſi tu aliter ſentias. Vale M.cccCxciii. Florentiæ.

Aliquot epigrãmata ex ijs q̃ græcæ ſcripſit, ad Vrceum mittit prius q̃ edat, cuius expectat iudicium.

Angelus Politian⁹ Antonio Vrceo Codro ſuo. S. D. IX.

COmpoſui propemodũ libellum græcorũ epigrammaton: quẽ ſæpe vt edam, familiares mei me rogant: & pertinere dicũt (ita

enim mihi palpantur) non ad latinorum modo, ſed omnino ad ſeculi gloriam, ſi latinus homo tã diu iam dormienteis excitem græcas muſas. Nõ enim poema reperitur vllum citra ſexcentos annos a græcis conditum, quod patienter legas. Sunt hodie tamen vnus & alter, qui nonnihil dicuntur conari: q̃q̃ adhuc non appareat. Vt igitur hos ipſos vel euocem vel irritem, cogitabam libellum qualẽcunq; hunc noſtrum publicare, modo tu non diſſentias. Etenim in ea re tuum conſilium ſartum tectum habere placet. Aut igitur libellus hic probabitur ab iis quoq; ipſis qui componere putantur, atq; ob id magna mihi omnino gloria tribuetur: aut improbabitur, & meliora ipſi fortaſſe ſcribent. Itaq; rurſus hoc ipſo nomine bene audiam. Mitto interim quædam tibi ex ipſis, non delecta, ſed fortuita: mentior, immo delecta potius. Siquidem illa potiſſimum, quibus cũ veteribus græcis (niſi tamen hoc nimis improbum) certaui. Tu confer tamen: & vtcũq; diſplicuero, prærepta crede quibus poteram placere. Lege vero primum, quod in Apelleam Venerem poſt tot antiquorum compoſui: Quam Plinius etiam noſter Anadyomenen vocat: & victam græcis verſibus ait, a quibus tamen ſit illuſtrata: quæ laus ad me non attinet, illo qui nondum tempore factus eram.

In Venerem Anadyomenen. i. emergentem.

Εἰς Ἀφροδίτην, τὴν ἀναδυομένην.

Venerem Apelleæ opus manus vt vidi, ſteti

Κύπριν ἀπελλείας ἔργον χερὸς ὡς ἴδον, ἔστην

Diu attonitus, Venerẽ inquã Anadyomenan.

Δαρὸν θαμβαλέος, τὴν ἀναδυομένην.

id eſt ab Apelle nominatiſſimo pictore depictã. Quã Plinius &c. Plinii verba ſũt ex cap. x. lib. quĩti & triceſimi: quũ Apellis opa enumerat. Sunt (inquit) inter opera eius expirantiũ imagines. Quæ autem nobiliſſima ſint, non ẽ facile dictu. Venerẽ exeuntẽ e mari Diuus Auguſtus dicauit in delubro patris Cæſaris, quæ Anadyomene vocat̃, verſibus græcis tali opere dũ laudat̃, victo, ſʒ illuſtrato. Huius eñ inferiorem partẽ corruptã qui reficeret: non poterat inueniri. Verũ ipſa iniuria ceſſit in gloriam artificis. Cyprin .i. Venerẽ. Venus eñ ex Cæli pudẽdis & ſpuma maris progenita, inſulæ Cypro appulſa primo putatur: inq; ea inſula fuit author mulieribus: vti vulgo corporũ q̃ſtũ facerẽt: ne ſola præter alias mulieres impudica, virorũq; appetẽs videretur.

Nũc virginis, nũc etiã iocis indulgentis, pudor
τᾶς ἀπὲ παρθενικᾶς, ἀπὲ καὶ φιλοπαίγμονος, αἰδὼς
Faciem ſimul ſortitus eſt, & riſus.
τὰν ὄψιν μίγδαν ἔλλαχεν, ἠδὲ γέλως.
Et manu quidem guttas ſalo perfuſi capitis
καὶ τᾷ μὲν ξανθάμιγγας ἁλιβρέκτοιο καράνου
Dextra ſtringebat, & ſtrepitabat ſpuma.
δεξιτερᾷ θλῖβεν, καὶ κελάρυζεν ἀφρός.
Erat vero hũoris qdã mihi horror. at ſiniſtra qdẽ
ἦν δ᾽ ἄρα τᾶς νοτίδος τὶς ἐμοὶ φόβος. ἁ δ᾽ ἔγε λαιὰ
Tegebat pubem adhuc demerſam.
ἔσκεπε τὰν ἥβαν τὰν ἔθ᾽ ὑποβρύχιον.
Etẽm laterꝫ ten⁹ ĩ mari erat, & qdã adhuc horror
καὶ γὰρ ἕως λαγόνων ὕφαλος πέλε, καί τις ἔτι φρὶξ
Matris ex partus doloribus acerbũ vber hẽbat.
ματρὸς ἀπ᾽ ὠδίνων ὄμφακα μαστὸν ἔχεν.
Si talem olim Mars habuiſſet vinctus, non exui
Εἰ τοίαν ποτὲ ἄρης ἔχε δέσμιος, οὐκ ἀποδῦσαι
Ne vulcanias quidem voluiſſet pedicas.
οὐδ᾽ ἀφαιστείας ἤθελ᾽ ἀλυκτοπέδας.
Sed & in armatã Venerẽ tãdiu poſt alios ita luſi.
Εἰς Ἀφροδίτην ὡπλισμένην. In Venerẽ armatã.
Ad quid ſcutũ tenes Paphia, haſtam vero quatis,
Εἰς τί σάκος κρατέεις Παφία, λόγχαν δὲ τινάσσεις,
Et loricã induta es, & galeam criſtatam?
καὶ θώρακ᾽ ἐνέδυς, καὶ κόρυν ἀμφίφαλον;
Memento ꝙ non tibi data ſunt bellica opera
μέμνασ᾽ ὅττι οὐ σοὶ δέδοται πολεμήϊα ἔργα
Delicatæ, curã vero habes dulciũ nuptiarum.
τᾷ τρυφερᾷ, διέπεις δ᾽ ἱμερόεντα γάμον.
At non ad pugnam armor: arma autem Martis
ἀλλ᾽ οὐκ ἐς δᾶριν θωρήσσομαι, ὅπλα δ᾽ ἄρηος
Induor, vt Mars obliuiſcat̃ pugna .i. ceſſet a pu-
ἐνδύομ᾽, ὡς ἡ ἄρης ἐκλελάθοιτο μάχας. gna.

vt ait Lactanti⁹. capit. xvij. primi diuinarum inſtitutionum libri. Mars habuiſſet vinctus &c. De Marte & Venere in adulterio depꝛehenſis, & a Vulcano minutiſſimis quibuſdã catenis faberrime ĩplicatis, in cõmẽtario nr̃o in Auſonij Griphõ ſcribimus. Qꝫ autẽ dicit Martẽ exui vinculis noluiſſe ſi Venerem talem nactus fuiſſet: alludit ad id quod de Mercurio ꝓhibẽt. Quũ enim Mercurius Martem cum Venere ligatum videret, Veneriſqꝫ venuſtatem admirarẽt: pro Marte ligari optabat. Non ita diſſimile eſt illud Auſonij epigramma. Emerſam pelagi nuper genitalib⁹ vndis Cyprin Apellei cerne laboris opus. Vt cõpleta manu madidos ſalis æquore crines Humidulis ſpũas ſtringit vtraqꝫ comis. Iam tibi nos Cypri Iuno inquit, & innuba Pallas Cedimus, & for-

In enim me ſola & arma & Venerem nactus,
Ἐν γὰρ ἐμοὶ μῶνα καὶ τεύχεα καὶ κύπριν εὑρὼν,
Nunq̃ a meis cubilibus ſecubabit.
οὔποτ᾽ ἐμῶν λεχέων ἔσετ᾽ ἀπαυλόσυνος.

In Matrẽ quoq; Lacenã, trito grecis argumẽto ad hũc modũ. Εἰς Λάκαιναν. In Lacænam.

Effugientem prelium, ſuum filium vt cognouit
Ἐκπροφυγόντα μάχας τὸν ἑὸν παῖδ᾽ ὡς ἐνόησε
Spartana mater, enſe occurrit.
Σπαρτιάτις μάτηρ, φασγάνῳ ἀντίασεν.
Et ĩterfecit miſerũ, quẽ nutrierat, quẽ pepẽrat ipa
καὶ κτάνε τὸν δύστανον, ὃν ἔτραφεν, ὃν τέκεν αὐτά.
Huiuſcemõi aũt cõuiciis ĩſectata ẽ torue ĩtuẽs
ταῦτα δ᾽ ἐκερτόμεεν λόξ᾽ ἐπιδερκομένα.
Si talẽ te putaſſem, nõ pepiſſem. peri Lacenę
Εἰ τοῖον σ᾽ ἐδόκευν, οὐκ ἂν τέκον. ἔρρε λακαίνας
Vt filius, nolens (.ſ. perire) vt Lacedęmonius.
Ὡς παῖς, οὐκ ἐθέλων ὡς Λακεδαιμόνιος.

Nec reuerit⁹ Iulianũ Principẽ ſum, cui⁹ heroicis verſibus de Organo muſico meos elegos, & qdem pauciores, oppoſui: quos & ipſos adſcribam.

Εἰς τὸ ὄργανον. In Organum.

Aereũ fiſtularũ cõſpicio ordinẽ: ſed qs in ipſo
χάλκειον δονάκων ὁρόω στίχον, ἀλλὰ τίς αὐτῷ
Efficit occulte multiſonũ ſtrepitũ?
τεχνάζει κρύβδην τὸν πλήθρουν κέλαδον;
Is qui citis viciſſim motos digitos tremoribus
Οὗτος ὁ τοῖς τροχαλοῖς ἐπρόβοπα δάκτυλα παλμοῖς
Verſat, tremulaſq; vtrinq; agitat tabellas.
Δινεύων, τρομερὰς τ᾽ ἀμφισοβῶν σελίδας.
Sed diſpſorũ vnde ipſum tantũ agmẽ flatuũ?
Ἀλλὰ πλυστερέων πόθεν οἱ τόσος ἐσμὸς ἀητῶν;
Non vides folles geminos retrorſum?
Οὐκ ἀθρεῖς ἀσκοὺς διχθαδίους ὄπιθεν;

mæ præmia deſerimus. Apelles, fuit pictor nominatiſſimus: q authore Plinio, ca. x. lib. xxxv. oĩs prius genitos futuroſq; poſtea ſuperauit. In pictura adeo proueltus eſt: vt ſolus ipſe q̃ cæteri plura contulerit. Vt idẽ ca xxxvij. ſeptimi libri memorię dedit, Alexander Magnus edixit: ne qs ipm alius q̃ Apelles pingeret: q̃ Pyrgoteles ſculperet q̃ Lyſipp⁹ ex ęre duceret. Polycletum non Lyſippum qui ex ære duceret, Apulei⁹ in libro floridorum primo nominat. Author ẽ Plutarchus ĩ libro de fortuna & virtute Alexãdri, Alexandruʒ fulminiferuʒ ab Apelle depictum eſſe vſqueadeo expreſſe & cõcinne: vt vulgo dicerẽt duorũ Alexãdrorũ: illũ qdẽ Philippi nulla vi ſuperabilẽ: hũc vero Apellis nulla arte imitabilẽ. Armatam Venerẽ Lacedęmonii colũt. Oẽs quidẽ

Apelles.

Alexander ab Apelle depictus.

Extant etiã nobiliſſima duo epigrãmata in puer
ſup Hebri glacie ludentẽ: ſicuti latinũ quoq; nõ i
uenuſtius:quod Auguſto tribuit. Sed cũ grecis il
lis ita qdẽ grece cõtẽdim⁹. Εἰς παῖδα. In Puer.
Puer Hebro inſiluit cõcreto paruulus ludens,
παῖς ἕβρῳ ἐπέθρωσκε πεπηγότι τυτθὸς ἀθύρων,
Glaciei vero fractũ eſt marmoreum ſolum.
κρυστάλλου δ᾽ ἐάγη μαρμαρόεν δάπεδον.
Et ſic qdẽ labẽs cecidit in ꝓfundũ, aſt ĩma defactũ
χ᾽ ὣ μὲν ὀλισθαίνων πέσεν εἰς βυθὸν, ἀλλ᾽ ἀδίαντον
Capitis abſcidit collum teſtacea glacies.
κρατὸς ἔκερσε δέρην ὀστρακόεις παγετός.
Corpus vtiq; abditũ fluctuũ ꝑceps traxit vorago:
σκῆνος ἄρ᾽ ἐνδόμυχον ῥοθίων ταχὺς ἥρπασεν ὁλκός,
Igni autẽ mater ſolum mãdauit caput.
τῷ πυρὶ δ᾽ ἡ μήτηρ μοῦνον ἔδωκε κάρη.
Dixit vero ingemiſcẽs, qd infelix filiũ peperi?
εἶπε δ᾽ ἐπιστονάχουσα, τί δύσμορος υἱὸν ἔτεξα;
Vtiq; vt elemẽtorũ cibus fieret duorum.
ἄρ᾽ ὡς στοιχείοιν βρῶμα γένοιτο δυοῖν.
Hoc aũt qđ ſeqt, nõ cũ grecis iã, ſed cũ latĩo cõmi
ſim⁹. Vertim⁹. n. vetuſtũ poetę Pulicis in Herma
phroditũ: qđ vulgus Antonio Panormitano falſo
adiudicat: ĩ quo laborioſiſſimũ fuit reddere toti
dẽ verſib⁹, ac pene verbis, ĩmo vel ſyllabis, eãdem
gracilitatem. Latinum Pulicis hoc eſt.
Cũ mea me genitrix grauida geſtaret in aluo:
Quid pareret fertur cõſuluiſſe deos.
Mas eſt Phœb⁹ ait: Mars fœmina: Iunoq; neutrũ:
Cũq; forẽ natus Hermaphrodit⁹ eram.
Querẽti letũ: Dea ſic ait: occidet armis:
Mars cruce: Phœb⁹ aquis. ſors rata quæq; fuit.
Arbor obũbrat aquas: aſcẽdo: decidit enſis
Quem tuleram caſu: labor & ipſe ſup.

deos & fœminas & mares lanceas hñtes cõficiũt, qſi bellicã virtutẽ habeant oẽs, vt ait Plutarchus ĩ lib. de antiqs Lacedę moniorũ inſtitutis. Cur autẽ armatę Veneri & tẽplũ & ſimlachrũ fecerint Lacedæmonij, Lactã. ca. xx. libri diuinarũ inſtitutio. primi memorat. Quũ (inqt) Meſſenios Lacedęmonij obſiderẽt, illiq; obſeſſorib⁹ deceptis furtim egreſſi ad diripiẽdã Lacedęmõa ꝓcurriſſẽt, a Spartanis mulierib⁹ fuſi fugatiq; ſunt. Cognitis aũt hoſtiũ iſi dijs Lacedęmonij ſequũt. Quib⁹ armatę mulieres obuiã exeũt lõgi⁹ Lacedęmonij armatas mulieres eẽ Meſſenios credunt, ſeq; pugnæ accigũt. Maritos eẽ ſuos Spartanę nõ ignorãtes corpora ſua nudãt. Agnoſcũt vxores Lacedęmonij, earũq; aſpectu ĩ libidinẽ ꝓcitati, cũ ijs vt armati ſũt ꝓmiſcue ꝓcũbũt. Nec enĩ ſuã cuiq; vacat diſcernere. Propter facti hu

De puero ludente ſuper hebri glacie

De hermaphrodito

Pes hęſit ramis, caput incidit amne: tuliꝗ
Fœmina, vir, neutrũ: flumina, tela, crucem.
Nunc audi noſtrũ gręcũ ſi placet.
Grauida quũ eẽt mulier, de fœtu Phœbũ, Martẽ,
Ἔγκυος οὖσα γυνή, τέκεος πέρι, φοῖβον, ἄρηα,
Iunonẽ, ſimul tres interrogauit deos.
Ἥρην, τοὺς ἅμα τρεῖς ἐξερέεινε θεούς.
Marẽ Phœbꝰ, Mars fœminã ait, & neutrũ tu
Ἄρσενα φοῖβος, ἄρης θήλειαν φάτο, κ' οὐδέτερον σὺ
Iuno. oĩa ſane. Androgynus enĩ natus eſt.
Ἥρη. πάνθ' ὑγιῶς. ἀνδρόγυνος γὰρ ἔφυ.
Quęrẽti vero mortẽ, mors ei enſis dixit Iuno,
Εἰρομένῃ δὲ μόρον, μόρος οἱ ξίφος ἔλλακεν ἥρη,
Crux Mars, Phœbꝰ fluctus: oĩa cõtigerũt.
Σταυρὸς ἄρης, φοῖβος κύματα. πάντ' ἀπέβη.
Arbori ĩſtiterat, lapſus ẽ aũt ei enſis: ipe ſuꝑ ipm
Δένδρῳ ἐφεστήκει, πέσε δ' οἱ ξίφος, αὐτὸς ἐπ' αὐτῷ
Cecidit in fluuiũ ſupinꝰ, pedibus vero
Ἤριπεν εἰς ποταμὸν κύμβαχος, ἐκ δὲ ποδοῖιν
Suſpẽſus eſt de ramis. Periit igit fœminaꝗ & mas
Ἤρτη ἀπ' ἀκρεμόνων. θάνε τοὖν θῆλύς τε, καὶ ἄρσην,
Et neutrũ: cruce, fluctibus, & enſe.
κ' οὐδέτερον, σταυρῷ, κύμασι, καὶ ξίφει.

Sed nimis tibi ſum fortaſſe moleſtus: itaꝗ iam deſinam. Prius tamen illud teſtabor: me non ideo certaſſe cum tam præclaris ingeniis, quæ diu cõprobauit antiquitas, præſertim in harena ipſorum: ꝙ inde mihi victoriam vel ſperarem, vel quęrerem: ſed ꝙ hoc magis videbar illa cogniturus, quo minus in experiundo conſequerer. Tu tamẽ qualiacunꝗ ſint, ludicra hæc mea velim diligenter explores, agniturus & in cęteris eiuſdem generis, quæ vel iam ſcripſi, vel adhuc ſcripturio, prorſus eundem guſtum. Vale.

ius memoriã armatæ Veneri ędẽ atꝗ ſimulachrũ fecerĩt Lacedęmonij. Venerẽ Eurotã traiiciẽtẽ ſpeculo ceſtoꝗ depoſitꝭ, haſtã ſcutũꝗ tenere Spartiatæ dicũt, vt eſt apd Plutarchũ ĩ li. de po. Ro. fortuna. Fortunæ virili noĩe tẽplũ dicauit Ancus Martiꝰ, vt idẽ meminit, ꝓpterea ꝙ in victoria fortiter obtinẽda priores ſunt fortunę partes. De armata Venere illd ẽ pq lepidũ Auſonij epigrãma. Armatã vidit Venerẽ Lacedęmone Pallas, Nũc certemꝰ ait, iudice vel Paride. Cui Venus. Armatam tu me temeraria tẽnis? Quæ quo te vici tẽpe, nuda fui. Nõ tibi data ſũt bellica opa &c. Apud Homerũ lib. Iliados. v. Pallas amouet ab oculꝭ Diomedꝭ nubẽ, vti pugnãs deos & hoĩes diſcernat, ne cũ diis pugnet imprudẽs. Quã cũ diis pugnã Pallas ꝓhibet. Venerẽ tñ ſi in pugnã ꝑ Troianis deſcen..at.

Diomedes Venerem vulnerat.

ne vulnerare dubitet, hortatur. In Venerem ergo paulo poſt Aeneam tutantem in=
feſto telo Diomedes irruit, non neſcius illam non eſſe ex earum numero dearum, q̃
pręſident bellis, quarumq; in arbitrio virorũ ſita eſt victoria, vt ſunt Minerua Bel=
lonaq;, ſed imbellem & ſine viribus deam. Quam ab ſe hiſce verbis inſequitur. Non
ſatis (inquit) habes corruptelis tuis expugnare muliebrem ſexum eneruem & mol
lem, niſi etiam inter prælіantium virorum arma verſari coneris? Quod ſi iterum
facere tentabis, exiſtimo fore, vt malo tuo edoctam prælium te adiuiſſe pigeat. Iupi
ter item vulneratam Venerem hiſce verbis alloquitur. Non eſt (inq̃t) filia mea tui
muneris bellicas res tractare, ſed vxorias amatoriaſq;. Ideoq; tu cole amores, ample
xus, oſcula: pugnas vero bellicas Mars ac ſtrenua Minerua meditabuntur. Hæc ex
Homero. Inde caſtra, quoniam in caſtris caſtimonia nõ Venus verſari debet, appel=

Caſtra vñ

lata eſſe multis perſuaſum eſt. In caſtris enim a Venere tanq̃ caſtrati milites ver=
ſari debent. Trito græcis argumento. Plutarchus in Lacænarum apophthegmati=
bus dicteria multa Lacænarum ſuper filijs timidis, non longe diſſimili argumento
memorat. Quale eſt illud. Damatrion (inquit) quum audiſſet filium & timidũ &
ſe indignum aduenіſſe, necauit. De qua illud eſt epigramma. Hunc timidum mater
Damatrion ipſa peremit, Nec dignum matre, nec Lacedęmonium. Puer Hebro &c.
Crinitus libro de poetis latinis tertio epigramma quoddam, cuius fere idem eſt ar=
gumentum, aduocat, quod Germanico Auguſto nonnulli aſcribunt. Non defuerũt
(inquit) qui exiſtimarent ab eodem Germanico compoſitum fuiſſe Epigramma il=

Epigrãma lepidum Germani=ci Auguſti Herma=phrodit⁹.

lud vulgatum de puero Thracenſi. Quod equidem propter egregiã ſingularemq;
in eo genere elegantiam ſubijciendum exiſtimaui. Thrax puer aſtricto glacie quum
luderet Hebro, Frigore concretas pondere rupit aquas. Dumq; imæ partes rapido
traherentur ab amni, Perſecuit tenerum lubrica teſta caput. Orba quod inuentũ
mater dum conderet vrna, Hoc peperi flammis, cætera (dixit) aquis. Hermaphrodi
tus Mercurij & Veneris filius fuit, vnde ei nomen factum eſt. ἑρμῆς enim Mercu=
rius, & ἀφροδίτη Venus græcis dicitur. Hic Hermaphroditus annos quindeci na=
tus Idam Phrygiæ montem relinquens, vbi nutritus fuerat, in Lyciam primo, dein
de in Cariam venit, in qua fons eſt nomine Salmacis, ad quem Hermaphroditus tã
dem deſcendit. Nympha quædã fontis nomine appellata pulchritudine iuuenis ca
pta, eum de ſtupro interpellat, neglecta in proximis virgultis deliteſcit. Veſtibus ſe
vt lauet exuit adoleſcens, formam nudam Salmacis conſpiciẽs amore inflammatur
ardentiore. Quid mora? in fontem inſilit, reluctantem adoleſcentem brachijs mani=
buſq; alligat, vtiq; ab ſe nunq̃ diſcedat ſuperos orat. Annuũt ſuperi: Mixta duorum
corpora iungũtur. Vna illis eſt facies, vnum corpus, ſexus tamen vterq; remanet.
Id Hermaphroditus videns, Mercurium ac Venerem orat, vt quicunq; vir in eum
fontem ingreſſus ſit, ex eo ſemiuir exeat, & tactis ſubito molleſcat in vndis. Annuit
vterq; parens, & incerto fontem medicamine tinxit. Hæc ex Ouid. lib. Metamorpho.
iiii. Quumq; forem natus &c. A fabula diſcedit. Nã authore Plinio ca. iij. lib. vij. gi=
gnuntur vtriuſq; ſexus, quos Hermaphroditos vocamus, olim Androgynos vo=

Androgy=ni.

catos, & in prodigijs habitos, nunc vero in delicijs. Androgyni autem ab
vtriuſq; ſexus participatione appellati ſunt. Nam ἀνὴρ ἀνδρὸς vir, & γυνὴ
mulier græcis dicuntur. In quadrupedum genere Hermaphroditos quoq; fu=
iſſe Plin. capitu. xlix. lib. xj. author eſt. Quod in Neronis principatu fuiſſe primum
arbitratur, qui oſtentabat Hermaphroditas ſubiuges carpento ſuo. Eorum genita
lium alterum eſſe irritum & inutile, quod per alimentum ſubinde deliteſcat, quoni
am pręter naturam eſt, Ariſtoteles capi. iiij. quarti libri de animalium generatione

tradit. Authore Platone in Sympoſio, principio tria erant hominum genera, non ſo lum quæ nunc duo, mas & fœmina, verũetiam tertium quoddam aderat ex vtriſq; compoſitum, cuius nobis ſolum reſtat nomen, ipſum perijt. Androgynum quippe tunc erat, & ſpecie & nomine ex maris & fœminæ ſexu commixtum. Ipſum profecto defecit, nomen ſolum infame relictum. In eorum harena. i. in græcorum diſciplina & exercitatione. Ducta eſt ratio a gladiatoria harena, vbi enim digladiantur, harena ibi ſpargitur, ne in lubrico loco decidant. Vnde in harenam deſcendere, id eſt ad certamẽ venire, prouerbiale dictum eſt. — *In harenã deſcẽdere.*

Conpoſui &c. Miſit ad Codrum Bononię agentem epigrammata gręca a ſe facta, ſi ue vt iudicium illius expiſcetur, ſiue vt fructum laboris prægustet, ſiquidem im= menſum gloria calcar habet, & Scire tuum nihil eſt niſi te ſcire hoc ſciat alter. Prope modum, id eſt parum abfuit quin ad modum, id eſt iuſtam menſuram libellũ com poſuerim. Quod patienter, id eſt citra indignationem legas. non enim ferẽdi ſint qui quod non didicerunt oſtentare conentur. Bene audiam, id eſt laudabor & bene mihi dicetur. Mentior. faceta reprehẽſio, quam ſi non intuliſſet, quiſquis legiſſet cogitaſſet. Et vtcunq; diſplicuero. putem legendum, vbicunq; diſplicuero, crede p̃repta a prio= ribus poetis. non enim eadem penitus dicere voluit. Victa. quia plus artis feſtiuę in carmine q̃ in imagine. ℭ ASCENSIVS.

Cum epigrammatis accepit literas. Politianum laudat. Indo= ctiorem ſe dicit, q̃ vt Politiano cõſilium dare poſſit. Epigramma tis græcis ea quæ Politiani ſunt anteponit. De carminis pręſtan tia diſſerit. Epigrãmata vt edat hortat̃, quibus alios ſuperet.

Antonius Codrus Vrceus Angelo Politia. S.D.

Epiſtola. X.

IN magnis Iulii caloribꝰ redditę mihi fue runt literæ tuæ Angele doctiſſime: quibꝰ non grauatꝰ es ad me mittere pauca quę= dam græca ex multis, quæ compoſueras epigram mata, cum græcis & latinis certantia. Ego quibus verbis iſti tam prompto, ac tam liberali in me ani mo gratias agam, non reperio. Dediſti enim mihi ſeneſcenti quid comparare, & quid comparando diſcere poſſem. Et certe mihi viſus es & latinus vir terſiſſimus, & græcus facundiſſimus. Qꝫ autẽ ſcripſiſti te cogitaſſe libellum ipſum epigramma tum publicare, modo nõ diſſentirem: quid eſt qđ fieri, aut dici, aut cogitari a Politiano poſſit, ĩ quo diſſentiat Codrus? Equidem non ſum tam ſocors,

FRANCIS. S. Socors & ſecors vt iocinora & ie= cinora dicit̃. Apu leius ĩ Apologia prima. Apud ſo= cordiſſimos Scy= thas Anacharſis ſapiens natus ẽ, apud Atheniẽſes catos Melecides fatuus. O enim & e multam ha= bent inter ſe co= gnationem, & vt ait Priſcianus li. j. o trãſit in e, vt bonꝰ bene, γόνυ genu. Antiq com pos compodis p̃ cõpes compedis dixerunt. Socors autem quaſi ſine corde dicit̃. Nam particulã ſe p̃ ſi= ne etiam per ap= poſitioneꝫ ab an= tiqs latinis vſur patam fuiſſe at= tendimus. A. Gel

Socors.

Se particu la p̃ appo ſitionem ſumpta.

.i. ne fiat, ſiue abſit.

Primũ ẽ carmen Heſiodi lib. ii. cuius titulus Opa & dies. id eſt Pleiadibus ab Atlante gẽitis exorientibus

Id ẽ, Virũ mihi dic muſa pq̃ exercitatũ q valde multa.

.i. Anadyomenẽ: & vt Lacedæmonius

lius cap. j. vlti. lib. verba ex duodecim tabularũ legibus aduocãs, Tertijs (inquit) nũdinis in parteis ſecantur, ſi plus minuſve ſecuerĩt ſe fraude eſto. Se itẽ fraude eſto. Cice. in libro de legibus ex tabulis duodecim dicit. Secors igitur q̃ ſi ſine corde dicit, id eſt ſine mente, ſine prudentia. Prudentiam enim in corde ſedem putant habere. Vnde cordatos prudentes appellant. Authore M. Tullio lib. Tuſculanarum quæſtione prima, ſunt quibus cor ipſum animus eſſe videtur. Ex quo excordes, væcordes concordeſq; dicũtur. Et Naſica ille prudens bis conſul Corculum appellatus, & egregie cordatus homo Catus Aelius Sextus. Mordaci aceto lotas, id eſt purgatas, prudẽtes, eruditas. Perſius Satyra. v. Hic aurẽ mordaci lotus aceto. Vel gaudet purgãdæ rei & lauandę non paruum valet acetum. vt aceto gummi faci

nec tam mihi placeo, vt verbis tuis vel elicitus ꝑdeam, aut tanq̃ criſtatus gallus cantaturus exultem. Ego ne paucis admodum literis, & mediocri ingenio dotatus, tibi viro in omni doctrinæ genere peritiſſimo conſilium dabo! μὴ γένοιτο. Et certe miratus ſum non parum, quæ te ratio ad hoc ſcribendum exhortata fuerit: niſi forte meus erga te ſingularis amor, & vitæ meæ pluſculi anni commouerunt. Quod ſi ita eſt, ſcribam libens qđ ſentio: ea tamen lege, vt ſi quid inconditum aut inſuaue hic tuas aures mordaci aceto lotas offenderit: non me, ſed te ipſum accuſes, qui tacentem ac pœne ſopitũ excitaueris. Cõtuli igitur vt iuſſiſti epigrammata tua cum græcis. Et tantum abeſt, vt græca vituperare velim, vt illa plurimum comprobem. Verum in tuis verſiculis neſcio qđ plus gratię & dulcedinis mihi eſſe videtur, quod magis ſentiri q̃ monſtrari poteſt. Prçterea non eo inficias, verſus hexametros ex paucis quidem ſed longioribus particulis compoſitos, ſuam in tempore ſeruare auctoritatem, qualis eſt apud Heſiodum, πληϊάδων ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων. & apud Vergilium, Paſtorum muſam Damonis & Alpheſibœi. & alii eiuſmodi plures tam apud græcos q̃ apud noſtros poetas. Sed verſiculi ſane ex pluribus dictionibus cõpacti ſcatẽtibus dactylis elegantiores, rotũdiores, ac leniter magis currẽtes iudicio meo exiſtimãdi ſunt. vt ἄνδρα μοι ἔννεπε μοῦσα πολύτροπον, ὃς μάλα πολλά. Et, Si quis in hoc artem populo non nouit amãdi: Me legat, & lecto carmine doctus amet. Et hoc ꝑcipue in elegis, ſeu epigrammatis apparet. In pentametris vero longas dictiones libenter audio: vt τὴν ἀναδυομένην, & ὡς λακεδαιμόνιος. habent enim neſcio quẽ græcienſis cõ

ſuetudinis modum. Poſtremo quãtum decoris ac gratiæ verſibus præbeant epitheta, non tantum perpetua, ſed & noue excogitata, & argutæ ſentẽtiæ, nemo non eruditus intelligit. In tuis verſib⁹, vt ad te redeam, hæc omnia inueniuntur. Nam ipſi & partibus multis apte cohærentibus, & dactylis frequentibus leguntur, ac ſcãduntur: & ſententiis fortaſſe argutioribus q̃ græci verſus, concluduntur. Quanti me putas feciſſe epitheton illud, ὄμφακα μασόμ? Et illam variatam ſimilitudinem μόϱομ μόϱος: & alia id genus multa? quæ multiplicem in ſe habent doctrinam & voluptatem. Sed quibus verbis laudabo illam ſententiam, qua in fine Veneris Anadyomenes vſus es, vbi ſcripſiſti: ſi Mars ligatus talem habuiſſet Venerem, noluiſſet vnq̃ vinculis Vulcaniis diſſolui? Angele mi obſeruande, non tibi blandior, ſed ex animo loquor: in aliis quidem non es græcis inferior: in hoc vero etiam es (vt ſentio) ſuperior. Quare non te tantum hortor vt edas quæ ſcripſiſti, ſed rogo & obteſtor. Ede ede q̃ celerrime: vt & tu gloria, & literarum ſtudioſi doctrina tua frui poſſint. nam vel euoces, vel irrites ad ſcribendum eos quos noſti, vel non: bene audies omnino, & ſummopere laudaberis. Sed tecum in hoc ſtadio currentibus licebit (mihi crede) potius terga tua, q̃ pectus videre. Et ſi nulla alia te ad hanc editionẽ cauſa moueret, vel hæc te impellere debet, rumpantur vt ilia, non dico Codro, qui tuus eſt, ſed illis quos ego ſane nõ video, ſed tu fortaſſe cognoſcis tibi eſſe nõ amicos: vt intelligãt te, qđ iã latine feciſti, grece nõ min⁹ poſſe, & indoctis ꝓdeſſe, & doctos ſummopere delectare. Et tandẽ ſi nõ vis aliis prodere: prode mihi, qui rerũ tuarũ, vt ſum,

le elui, Plinius capite primo libri. XXIIII. author eſt. Vel quia torpentes hominum ſenſus aceto excitantur, vigoreꝗ accipiunt maiorem. Hinc acetuȝ in pectore habere prouerbiuȝ eſt Plautinum in prudẽtię ſummæ viros vſurpatuȝ. Paſtoruȝ muſaȝ. Verſus Virgilij ex Buccolicis eſt. Si qs in hoc. Ouidij ſunt verſus ex libro de arte primo. Græcienſis a Græcia, vt Sardinienſis: & Hiſpanienſis a Sardinia & Hiſpãia. Perpetua epitheta dicũtur ea quę ſubſtãtiuis conueniunt ſemper, vt ignis calidus, improbũ fœnus. ὄμφακα μασόμ. in epigrãmate primo. μόϱομ μόϱοσ. in epigrammate vltimo. Bene audies, id eſt laudaberis. Terga q̃ pectus videre, id eſt pręcedes atꝗ ſuperabis. Rumpantur vt ilia & cætera. Thyrſis Virgiliani paſtoris verba ſunt ex Aegloga ſeptima. Paſtores (inquit)

.i. acerbũ vber. .i. mortẽ mors.

A tergo ἔπει &c. .i. qm̃ caput & genua ſiriꝰ deſiccat.

ſic ſemper ero lector ſedulus ac amplificator. Sed hæc ſatis ſint in iis præcipue caloribꝰ: qui neſcio quomodo vobiſcũ, certe nobiſcũ grauiter agunt, ἐπεὶ κεφαλὼ καὶ γούνατα σείριος ἄζει, vt ſcribit Heſiodus. Vale, & memento nos epigrammaton græcorum volumen integrum expectare. Tibi me commendo, & ſi Picus Princeps noſter iſtic eſt, me illi ſeruum ſuum eſſe inſinuato. Bononiæ. Quinta luce Iulii. M.CCCCLXXXXIIII.

creſcentem ornate poetam Arcades, ĩuidia rumpãtur vt ilia Codro. Codrum autem paſtorem alium ĩtelligit. Nec de Athenieñ. rege dictũ putes. σείριος &c.

Sirius.

Sirius ſtella eſt ĩ ore canis, quæ oritur circa octauũ Calendas Iulij, quæ orta plerunq; peſtilentiam toto anno facit, plerunq; paucis diebus, interdum innoxia naſcitur. Nam pro virtute adiacentium ſtellarum aut vincitur, aut vires eius minuuntur, vt ait Seruius. Virgilius lib. Aenei. x. Aut Sirius ardor. Ille ſitim morboſq; ferens mortalibus ægris Naſcitur, & læuo contriſtat lumine cœlum. Idem in tertio; Tum ſteriles exurere Sirius agros. Arebant hærbæ & victum ſeges ægra negabat. Idem in quarto Georgicon libro. Iam rapidus torrens ſitientia Sirius Indos Ardebat cœlo, & medium ſol igneus orbem Hauſerat, arebant hærbæ, & caua flumina ſiccis Faucibus ad limum radij tepefacta coquebant. Sũt autẽ Sirij dies, quos dicunt caniculares. Orionis enim canis (quem Sirum aliqui appellant) inter ſidera collocatus eſt, qui ſtellam vnam in lingua habet, quæ canis appellatur. In capite alteram, quam Iſis ſuo nomine ſtatuiſſe exiſtimatur, & Sirion appellaſſe, propter flãmæ candorem, ꝙ eiuſmodi ſit, vt præter cæteras lucere videatur. Author eſt Higinius. σειριάω enim luceo dicitur. γούνατα, id eſt genua. In firmis enim & validis genibus non modica eſt virium firmitudo. Heſiodus. Heſiodi verba ſunt ex libro ſecundo qui Opera & dies inſcribitur.

❡ASCENSIVS.

In magnis. Hæc a Syluio ſatis enarrata eſt. Quod autem dicit, ſe per appoſitionẽ veteribus in vſu fuiſſe, ĩtellige citra compoſitionem, cum tamen Donatus inſeparabilem ponat: nam inter præpoſitionem & appoſitionem nõ ponit diſcrimen, cum tamen manifeſtarium ſit. Verſiculorum citatorum non tam ſententia q̃ compoſitio eſt inſpicienda, tamen in margine apponitur interpretatio.

Iuris peritorum qui in Iuſtiniani Pandectis aduocantur nomina, titulos, librorum numerum ſcribit.

Angelꝰ Politia. Iacobo Modeſto Pratẽſi ſuo. S.D.

Epiſtola. XI.

ROgaſti me ſępius, vt tibi nomina colligerem veterum iuris conditorum, non qui citentur ab aliis, ſed quorum ſint ipſorũ verba pro legibus in Iuſtiniani Prĩcipis Digeſtis, quas & Pandectas appellamus. Ego vero quoniã

FRAN. SYL.

Circa annũ humanę ſalutꝭ quingenteſimum viceſimumſeptimuꝫ,

Iuſtinus.

Iuſtinus ſenex ad modũ populi Romani imperio Iuſtiniano ſororꝭ filio tradito, naturæ conceſſit.

Iuſtinianꝰ

Paulo ante hanc æta-

te longiꝰ diſtuli,q̃ fortaſſe ſingularis amor erga me tuus merebatur:ne ſine fœnuſculo mora iſta fuerit, etiam titulos numerumq; librorũ tibi perſcribã: de quibus quinquaginta Digeſtorum volumina cõſarcinantur. Volo enim tibi hoc quoq; apponere,quaſi condimentum ſtudiorum tuorũ.In quibus te multam ponere operã, multumq; proficere: quod mihi ſępe tui præceptores narrãt:vnice gaudeo.Nã cum tu noſtris laribus a puero fueris innutritus,probauerimq; ſemper ingenium,mores,animum,fidelitatemq; tuam:nihil abs te mihi pœne ſeiunctum puto,laudeſq; tuas perinde amplector vt meas. Sed vt ad rem redeam,Septẽ omnino & triginta fuere conditores iuris:quorum de verbis Digeſtorum leges velut centrones quidam conſuuntur. Et quorundã ex his mẽtio eſt in titulo de origine iuris:quem tibi non damus in ſolutũ,propterea q eſt in ęre tuo. Vetuſtiſſimus autem omnium ſicuti mihi videtur, Quintus Mutius Scæuola eſt.P.F. Pontifex Maximus.Cuius apud Ciceronemquoq; plurima mẽtio. Huius huc acceſſitur vnus tantum liber definitionum.Gallus deinde Aquilius: qui Ciceronem orantem iudex audiuit:& quem familiarem ſuum Cicero idem in Topicis appellat.Huius tantum reſponſis irrigantur Digeſta.Labeonis vero eodem aſciſcũtur libri octo Pithanon,id eſt credibiliũ, ſeu veriſimilium:& item poſteriorum decem.Fuit autem Labeo,quẽ vocat Horatiꝰ inſanum: de cuius ingenio, natura,ſtudiis,ac doctrina multa ſcribit Gellius in Atticis noctibus.Saluii quoq; Iuliani Digeſtorũ nonaginta libri,de ambiguitatibus vnus, ad Minutiũ ſex,ad Vrſeium quatuor. Floruit hic Hadriani tẽporibus,& iudicanti fuit in conſilio:magnę vir auctoritatis, auunculus etiam Didii Iuliani deinde

tem Boetiꝰ vir ſenatorius claruit,vt author eſt Proſper ĩ annalibus. Circa hæc tẽpora Clodoueum regem noſtrum ex noſtrꝫ regibꝰ Chriſtianũ primuꝫ ad ſuperos euolaſſe, Priſcianũ grammaticę rei p̃ſtabili doctrina, Caſſiodorũ, Benedictũ Nurſinũ, qui monaſticæ vitæ rationeꝫ Italis dedit, Brigidã Scotaꝫ mulierẽ pœnitẽtia clarã vixiſſe, Platina in li. de vitis pontificum memoriæ tradit. Qui idẽ de Iuſtinião ad hanc fere ſcribit ſententiã. Iuſtinianuꝫ (inquit) imperatorẽ tanti cõſtat ingenij tantæq; doctrinę fuiſſe, vt mirum nõ ſit,ſi leges Romanas ſparſas incõpoſitaſq; in ordinẽ ad omniũ vtilitateꝫ redegerit, eaq; reciderit, q̃ ſupuacanea atq; inutilia videbantur. Hac tamen in re conſilio & opera Ioannis Patricij,

Boetius. Clodoueꝰ. Priſcianꝰ. Benedictꝰ. Cõditores iuris xxxvii. Q. Mutius. Gallus. Aquiliꝰ. Iuſtiniani ſcientia. Labeo. Saluius. Iulianꝰ.

Principis. Aduocãtur & Neratii Priſci regularum quindecim, membranarum ſeptem, reſpõſionũ tres. Hunc ſibi putatur Traianus amicorũ conſenſu ſucceſſorem deſtinaſſe, ſic vt ei dixerit aliquando, commendo tibi prouincias, ſiquid mihi fatale contigerit, eundemq; mox Hadrianus imperator habuit in conſilio. Voluſius quoq; Mętianus iuriſcõſultus eſt habitus celeber: quo multũ eſt vſus Hadrianus idẽ: quiq; docuit M. Antoninum Principem cognomẽto Philoſophum. Veniũt huc igitur illius quoq; libri fideicommiſſorum ſedecim, Publicorum quatuordecim. Sed Mętiani nomen in Martianum deprauatur a librariis. Fuit enim Martianꝰ ipſe quoq; iuris auctor, a Didio Iuliano Principe iuſſus occidi: q libros huc contulit inſtitutorum ſedecim, regularũ quinq;, de appellationibus duos, Publicorum duos. Item ſingulares, quos græci monobiblus, his titulis, De delatoribus, Hypothecarię, Ad S.C. Turpilianũ. Iulius quoq; Celſus Hadriano fuit in cõſilio: qui digeſtorum libros vndequadraginta cõpoſuit. Sed & Valens, qui fideicõmiſſorũ ſeptem: Marcellus quoq;, qui digeſtorum ſcripſit vnum & triginta, Reſpõſorum vnum, ſex ad Leges. Item Iabolenus: cuiꝰ acciti huc libri ſunt, ex Caſſio quinq;, epiſtolarũ quatuordecim, Ad Plautium quinq;. Claruit his tẽporibus etiam Serbidiꝰ Scæuola: cui M. Antoninꝰ philoſophus operam dedit, ac deinde factꝰ Imperator, multum illo eſt vſus. Hic & Seuerum docuit illum: qui ſibi poſt Pertinacem magna virtute imperiũ parauit. Docuit & Papinianum, de quo mox dicemꝰ. Sed Scęuolæ huius libri deducuntur in Iuſtiniani Pandectas, Digeſtorum quadraginta, quæſtionũ viginti, Reſponſorum ſex, Regularũ quatuor, De quęſtione familiæ vnus, Quæſtionũ publice tractatarũ

Tribũiani, Theophili, Dorothei vſus eſt, q & doctrina & authoritate inſignes habebant. Immenſum nãq; illud librorũ pelagꝰ (ad duo enim fere milia librorum fuiſſe conſtat) coaceruatis ſimul ab vrbe condita vſq; ad hæc tempora tot iudiciis, in quinquaginta libros titulatis digeſſit, quos nunc Digeſta, nunc Pandectas appellãt, q omnẽ ciuilem doctrinã contineant. Idẽ quoq; legum epitomẽ fecit librorũ q̃tuor. Has autẽ leges Inſtitutiones appellãt. Dicimus itẽ Iuſtiniani codicez & volumen eſſe. Sũt præterea q dicant Iuſtinianum ipſum libros de incarnatione dñi eleganter ſcripſiſſe Tẽplũ quoq; in honorẽ dei patris, (nam filius patris eſt ſapiẽtia) ſanctę Sophię, q̃ nullũ eſt in orbe maius, ſua ĩpenſa ſuoq; iuſſu Cõſtãtinopo

Neratiꝰ Priſcus.

Voluſiꝰ Mętianꝰ

Martianus.

Monobibli.

Iulius Celſus.

Inſtitutiones.

Valens.

Marcellus.

Iabolenꝰ

Serbidiꝰ Scęuola.

Sophiæ ædes.

vnus.Huius auditor(vt diximus) Papinianus libros ad Pãdectas affert, Quæſtionum trigintaſeptem,Reſponſionum vndeuiginti, definitionum duos,De adulteriis vnum, Ædilitium vnũ. Hic habitus omnium eſt acutiſſimus:eumq; vocãt hiſtoriæ,iuris Aſylum,doctrinę legalis theſaurum: ſic vt ab illo ſtudioſi legũ qui profeciſſent, appellati Papinianiſtę quandoq; fuerint.Amicus & Seuero Principi:ſed a condiſcipulatu:neq; non affinis per ſecũdam vxorem.Succeſſor eidẽ quoq; in adminiſtratione Fiſci.Deniq; moriens Seuerus filios ſuos non alii magis q̃ Papiniano commendauit.Erat autẽ pręfectus vrbi Papinianus, ac plus potens in aula q̃ volebat.Itaq; ſępe deponere nocituram potentiam fruſtra conatus , tandem ab Antonino Caracalla Seueri filio militum gladiis obiectus,& ſecuri percuſſus eſt: q͛ excuſare parricidium noluiſſet.Huius adſeſſores in præfectura Iulius Paulus,& Domitius Vlpianus: quos quidam ex veſtris gręco vocabulo Coryphęus appellant,quoniam quaſi verticem legitimæ diſciplinę cum Papiniano tenuerunt. Feruntur & Vlpiani libri,Ad edictum tres & octoginta,Ad Sabinũ vero vnꝰ & quinquaginta,Ad leges viginti,Pro tribunali decem,De officio Proconſulis decẽ,Regularum ſeptem,Fideicommiſſorum ſex, Opinionũ ſex,De adulteriis quinq;, De appellationibꝰ quatuor,De officio conſulis tres, Inſtitutorum duo, De cenſibus ſex,Reſponſorum duo.Tum ſingulares hi,Regularum rurſus,De ſponſalibus,De officio præfecti vrbi, De officio præfecti vigilũ, De officio curatoris reipublicę, De officio p̃toris tutelaris,De officio quęſtoris. Sed q̃uis tam multa

li ædificãdum locauit.Deſtinaſſe Iulium Cęſarem ius ciuile ad certũ modum redigere,atq; ex immẽſa diffuſa q; legũ copia optima quæq; & neceſſaria in pauciſſimos ꝓferre libros, Suetoniꝰ author eſt. Sed quoniam Platina in diſciplinis p̃ſtabilẽ Iuſtinianuȝ fuiſſe dicit: q̃d ſñiæ huic refractaneũ dicat Budęꝰ nr̃ huc aſcripſiſſe nõ pœniteat.Eius aũt verba ſunt ex adnotationibus in libros Pãdectarũ. Iuſtinianus(inq̃t) Romanorũ imperator ĩprimis orthodoxꝰ.Hic lr̃arũ oĩm exp̃s fuit,atq; etiã (q̃d aiũt) analphabetꝰ. Analphabeti a gręcis dicuntur homines , qui ne elemẽtarias q̃dẽ lr̃as nouerunt, q̃s Fulgẽtius abecedarias appellat͂ tertio mythologicon. Hic tñ eſt q̃ omnia iura in pectore cõdita habuiſſe creditur, atq; etiam in prõptario quodaȝ omnis antiquitatis,ne q̃d vſq̃ in iuris ciuilis voluminibꝰ,vel tãtulũ diſcreparet. Hæc ille.

Papinianus Aſylũ iuris.

Iulius Paulus & Domitius Vlpianus.

Coryphæi.

Vlpiani libri.

Iuſtiniani expertis literarũ memoria.

Pauli li-
bri.
Tribunia-
nus iure-
conſultus.

De Tribuniano legũ architecto, Budæ[9] idẽ ex Suidę authoritate ibidẽ ſcribit. Tribunianus (inquit) natione græcus, quum oĩs religionis cõtẽptor erat, tũ vero in primis a Chriſtiana fide abhorrebat. Aſſentator atq; fraudulẽtus, vt qui Iuſtiniano perſuaſerit mortẽ eũ nõ eſſe obiturũ, ſed in cœlũ cũ carne aſſũptũ iri. Quęſtor Iuſtiniani fuit, tãta vi ingenij p̃ditus: vt doctrina euaſerit p̃ſtãtiſſim[9], nec vlli ætate ſua fuerit ſecũdus. Cęterũ auaritię eouſq; indulgẽs, vt lucro venale in habẽdũ ſemp̃ duxerit. Nã & leges cottidie ferme ſordida dinũdinatione antiq̃re identidẽ, ferreq; inſtituerat: vt cuiq; cõmodũ eſſet. Hic quum diu poſt honorẽ adeptũ ſup̃uixiſſet: morbo tãdẽ interiit: nihil p̃rſus moleſtię a q̃q̃ paſſ[9].

ſcripſerit Vlpianus, tamen Paulus aliquãto eſt (vt gręce dicam) polygraphoteros. eius enim numerantur hi libri, Ad edictum octoginta, Quęſtionum viginti ſex, Reſponſorũ viginti tres, Breuium viginti tres, Ad Plautium duodeuiginti, Ad Sabinum ſexdecim, Ad leges decẽ, Regularum ſeptem, Sentẽtiarum vel factorũ ſex, Sententiarũ iterum quinq;, Ad Vitellium quatuor, Ad Neratiũ quatuor, Fideicõmiſſorũ tres, Decretorũ tres, De adulteriis tres, Manualium tres, Inſtitutorũ duo, De officio p̃conſulis duo, Ad legẽ Iuliã, vel vt aliter lego, Ad legẽ Aeliã duo, Itẽ ad legem Aeliã Sentiam tres, De iure Fiſci duo. Monobibli aũt, Regularũ rurſus, Regularũ tertio, De pœnis paganorũ, De pœnis militum, De pœnis omnium legum, De vſuris, De gradibus & affinibus, De iure Codicillorum, De excuſationibus tutelarũ, Ad regulam Catonianã, Ad Sena. Conſ. Orficianum, ad Sena. Conſ. Tertyllianum, Ad Sena. Cõſul. Syllanianum, Ad Sena. Conſ. Belleianũ, Ad Sena. Conſul. Libonianum, ſeu Claudianum, De officio præfecti vigilum, De officio præfecti vrbi, De officio prætoris tutelaris, De extraordinariis criminibus, Hypothecaria, Ad municipalem, De publicis iudiciis, De inofficioſo teſtamento, De ſeptemuiralibus iudiciis, De iure ſingulari, De ſecundis tabulis, Ad orationẽ diui Seueri, Ad orationẽ diui Marci, Ad legẽ Velleam, Ad legem Cinciã, Ad legẽ Falcidiam, De tacito fideicõmiſſo, De portionibus quę liberis dãnatorũ concedũtur, De iuris & facti ignorantia, De adulteriis, De inſtructo & inſtrumento, De appellationib[9], De iure libellorũ, De teſtamẽtis, De iure patronatus, De iurę patronatus, quod ex lege Iulia & Papia venit, De actionibus, De cõcurrẽtibus actionib[9], De interceſſionib[9] fœminaꝝ. De dona

tionibus inter virũ & vxorẽ, De legib⁹, De legitimis hereditatib⁹, De libertatibus dãdis, De ſenatuſcon ſultis. Fuere aũt Paulus & Vlpian⁹ pfecti ambo. Sed quidã factos ab Alexandro dicũt, quidã vero ab Heliogabalo, qui tñ Vlpianũ remouit, vt virum bonũ. Cæterũ Alexãder vtrũq; magno in honore habuit: maxime aũt Vlpianũ, qui cõſiliarius ei quoq; fuit, & Scrinii magiſter. Nec vnq̃ ad eũ ſolus admiſſus quiſq̃ eſt, niſi prefectus, atq; Vlpianus. Tum ſiqñ alter adhibitus, ſemper tñ Vlpianus rogari iubebat. Sabinus autẽ ille, ad quẽ libros Vlpian⁹ ſcripſit, puto etiam ad quẽ Paulus & Pomponi⁹: vir fuit inſignis & cõſularis, ab Heliogabalo iuſſ⁹ occidi. Cui⁹ filius etiã Fabius Sabinus Alexandro fuit gratiſſimus: & Cato ſui tẽporis dict⁹ eſt. Neſcio aũt, an hic filius, idem ſit Sabinus qui cõſularis ac prefect⁹ vrbi per tumultũ fuſti percuſſus in populo, & occiſus, atq; in publico derelictus fuerit. De illo quoq; ambigitur: vter de iure ſcripſerit: filius ne, an pater. Scripſit vero iuris ciuilis tres, Ex Proculi ſingularẽ: ſed & epiſtolarũ libros octo. Põponii quoq; collati ſunt eodem libri. ſ. ad Quintũ Mutiũ lectionũ vndequadraginta, ad Sabinũ quinq; & triginta, epiſtolarũ viginti, variarũ lectionũ quĩdecim, Ad Plautiũ ſeptẽ, Fideicõmiſſorum quinq;: Senatuſconſultorũ quinq;, Regularũ vnus, Enchiridii duo. Caium vero citat & Boethius in Ciceronis Topicon cõmẽtariis. Huius huc adhibiti ſunt, Ad edictũ prouinciale libri duo & triginta, Ad leges quindecim, Ad edictũ publicũ quindecim, qui ſoli tum reperti fuerũt. Aureorũ ſeptem. Dodecadelti, hoc eſt duodecim tabularum, ſex. Inſtitutionum tres, de manumiſſionibus tres, fideicõmiſſorũ duo, de caſibus vn⁹, regularum vnus, hypothecarie vnus, Dotalitiorũ vn⁹. Sumpſe

Erat enĩ ſermone blãd⁹ aliaſq; ſuauis, auaritiæ q̊q; morbu; doctrinæ preſtãtia facile obumbrare poterat. In inſtitutionũ procemio vti a Iuſtiniano mãdatũ acceperint Tribunianus, Theophilus, & Dorothe⁹ proditum eſt. Paulus Diacon⁹ ca. xvij. libri de geſtis Lãgobardorũ primi, quot nũero libros de legib⁹ ſcribẽdos curauerit, Iuſtinianus enumerat. Prĩcipũ (inquit) cõſtitutiones ĩ libros duodecĩ ꝯtraxit. Qđ volumẽ Codicẽ Iuſtiniani appellari voluit. Deĩ de ſingulorum magiſtratuũ iudicumq; & iuriſcõſultorũ leges intra quinquagĩta librorũ numerũ redegit, eũq; codicẽ Digeſtorũ vel Pãdectarum appellauit. Quatuor ĩſtitutionum libros, in quibus vniuerſarũ legũ breuiter textu; cõphẽdit, opus nouũ cõpoſuit:

Sabin⁹.

Pomponius.

Iuſtinian⁹ q̊t libros de legibus ediderit.

runt hauſtus,qui Tribunianũ iuuerũt, ex Venulei
quoqꝫ ſtipulationũ libris vndeuigiti, Actionũ decẽ,
de officio Procõſulis quatuor, de pœnis Paganorũ
vno,Publicorũ tribus,de interdictis ſex. Itẽ ex Mau
riciani ad leges ſex,ex Terẽtii Clemẽtis ad leges vi
ginti,ex Africani quęſtionũ nouem,ex Florẽtini in-
ſtitutorũ duodecim,ex Tertylliani de caſtrẽſi pecu
lio vno,ex Iuſti cõſtitutionũ viginti,ex Tryphonia-
ni diſputationũ libris vno & viginti, ex Calliſtrati
de cognitionibus ſex,Edictorũ monitoriorũ ſex, de
iure Fiſci quatuor,Inſtitutorũ tribus,Quęſtionum
tribus:Ex Menandri militariũ quatuor,Ex Modeſti
ni reſponſorũ vndeuiginti,Pandectę duodecim,Re-
gularum decẽ,Differentiarũ nouẽ, excuſationũ ſex,
de pœnis quatuor.Item ex eiuſdem Monobiblis,de
pręſcriptionibus,de inofficioſo teſtamẽto,de manu
miſſionibus,de legatis & fideicõmiſſis,de teſtamen-
tis,de Eurematicis,de enucleatis caſibus, de differẽ
tia dotis,de ritu nuptiarũ,Ex Tarrũtii Paterni mili
tariũ quatuor,ex Macri militariũ duobꝰ,Publicorũ
duobꝰ,de officio Pręſidis duobus, Icoſton ſeu veriꝰ
Icaſton duobꝰ,de appellationibus duobus,Ex Arca-
dii de teſtibus vno, Ex Rufini Regularũ duodecim,
Ex Anthi, ſiue Publii Furii Anthiani patris,edicti
quinqꝫ libris,ex Maximi ad legẽ Falcidiam, ex Her-
mogeniani epitomatũ ſex libris.Hæc eſt deniqꝫ tam
iuris conditorũ,qui ſymbolũ dederunt,q̃ librorum
quoqꝫ & titulorũ,quibus veſtræ Pandectę ſe debẽt,
† exactiore nomẽclatura.Nam cęteri non intexunt,
ſed tantũ citantur. Quidam tamẽ in codicibus de-
prauatis,q̃uis omnino immunes, munificibus tamẽ
adnumerãtur.Tituli pręterea nõnulli,ſicuti de ex-
cuſationibꝰ,pœne integri gręci ſunt editi:quos in-
doctus aliquis(vt apparet) in latinũ tranſtulit. Sed

Venuleꝰ
Mauri-
cianus.
Terẽtiꝰ.
Clemẽs.
Africanꝰ
Florenti
nus.
Tertyl-
lianus.
Centones.
Iuſtus.
Trypho
nianus.
Calliſtra
tus.
Menan-
der.
Modeſti
nus.
Tarrũti
us.
Macer.
Arcadiꝰ
Rufinus
Anthus.
P. Furiꝰ.
Maximꝰ
† exa-
ctior.

nouaſqꝫ leges q̃s
ip̃e ſtatuerat in
vnũ volumẽ re
degit,eũdẽqꝫ co-
dicem Nouella-
rum nũcupari
ſanciuit. Politi.
cap.lxxxiiij. Miſ
cellaneoruꝫ ſcri
ptũ reliquit Iu-
ſtiniani inſtitu
tiones in græcũ
eloquiũ tradu-
ctas fuiſſe. Cẽto
nes, quos græci
κέυτρωνασ cũ ρ
ſcribunt, veſtes
ſunt e varijs pã
niculis ac diuer
ſis etiã interduꝫ
coloribꝰ cõſerci
natæ. Luciliꝰ li-
bro.xxvj. Sarci-
natorꝫ eſſe ſum
mũ ſuere cento
nẽ optime. De a
lijs multis ꝑ ſi-
militudinẽ quã
dã dicũtur. Vt
centones farcire
ꝓuerbiuꝫ eſt in
eos q mendacijs
mẽdacia ꝯſuũt.
Plautꝰ in Epidi
co. Tu aliũ quę-
ras, cui cẽtones
farcias. Illa item
carmina,q̃ ex di
uerſis carminũ
fragmentis hinc
atqꝫ illic accerſi-
tis cõponũtur,
Centones appel
lantur. Qualis
eſt Auſonij ad
Paulinũ Cento
nuptialis: Qua

& hæc (vt opinor) & alia pleraq; noſtras aliquando vigilias deſiderāt:quas vtiq; nos(modo vita ſuppetat,ac modo paululum quid ocii contingat) nimium q̄ libenter tribuemus:ſed prius tamen philoſophiæ ſatiſfaciendū,cui nunc totos(vt ſcis) penitusq; nos tradidimus.Erit opus omnino Barptolemæi Sozini Senēſis doctoris excellentis,immo vero plane ſingularis,opera nobis & conſilio, quem equidem Papinianū alterum videor audacter poſſe appellare ſęculo noſtro.

Vale.

les ſunt Probæ falconię de nouo & vetere inſtrumento centones ex Virgilij carminibus. Centones ergo appellat Politianꝰ digeſtorū libros, in quibꝰ nō ſententię tantū, ſed ea ipſa authorū verba cōſuunt. In titulo de origine iuris, qui in libro Pandectarum primo eſt. Vetuſtiſſimus &c. Pomponius iureconſultus alios multos ante hunc Mutium Publij filium ſcientia iuris ciuilis claruiſſe enumerat: vt libro digeſtorū primo verba eius aduocata ſunt.In primis fuit Papyriꝰ ætate ſuperbi Tarquinij,qui leges regias ſine ordine latas in vnum contulit.A quo ciuile ius Papyrianum appellatum eſt.Deinde Appius Claudius vnus ex decemuiris. Cuius conſiliū in tabulis duodecim conſcribendis fuit maximum. Poſt hunc Appius Claudiꝰ generis eiuſdem:qui Pyrrhum in vrbe recipiēdum diſſuaſit. Poſt Semproniꝰ: quem σοφὸν po.Roma.primū appellauit.Poſt C.Scipio Naſica: cui optimo a ſenatu appellato domus in ſacra via publice data eſt,quo facilius cōſuli poſſet.Deinde Q.Mutius is qui Carthaginiēſibus teſſeras duas legatus obtulit, vnam pacis, & alterā belli. Item T.Coruncanus:qui primus profiteri publice cœpit. Poſt hunc Sextus Cęcilius, eiusq; frater P.Aelius:quem laudauit Ennius: & Cæcilij filius P. Attilius: qui primus a populo ſapiens appellatus eſt. Deinde M.Cato Portiæ familiæ princeps. Poſtea P.Mutius Pōt. Max. Brutus, Manilius, P.Rutilius Rufus,Paulus Virginius,Q.Tubero,Sext.Pompeius. Cn.Pompeij patruus, Cæcilius Antipater: qui plus eloquentiæ q̄ iuris ciuilis ſcientiæ operam dedit.L. Craſſus. P. Mutij frater,qui Mutius itidem dictus eſt, quē iureconſultorum eſſe diſertiſſimum ait Cicero.Poſt hos Q.Mutius Publij filius Pon.Max.qui ius ciuile primus conſtituit generatim in libros decem & octo redigendo.Nam vt in commentarijs de officiis Ciceronis Marſus ait,Mutiorū familia ciuile ius habuit quaſi hæreditariū.P.F.i.Publij filius:vt ait Valerius Probus in libro de interpretādis Romanorū nominibus. Alias.P.F.authore eodē Pius felix dicitur.Cuius apud Ciceronē &c. Mutij eius apud Ciceronē in Topicis,in Lælio,alijsq; libris nō infrequens eſt mentio. Et in libro de officijs primo.Quorū patres(inquit) aut maiores in aliqua gloria præſtiterūt: eorū pleriq; in hoc genere laudis ſtudent excellere. Vt Q.Mutius Publij filiꝰ in iure ciuili.Hæc Cicero.Quibus ex verbis facile intelligas hunc Mutium nō fuiſſe iurecōſultorū vetuſtiſſimū.Vnus tātum liber &c.Mutium Publij filiū ciuile ius in octodecim libros redegiſſe Pomponio Læto ac Volaterrano perſuaſum eſt.Gallus deinde Aquilius.Hic Mutij Scęuolę P.F.diſcipulus fuit,vt Pomponiꝰ tradit. Ciceronē orantem C.Aquilius Iudex audiuit in cauſa P.Quintij. Familiarē. Ciceronis vers

Ius Ciuile cur Papyrianum dictum.

ba ſunt ex Topicis. Solebat(inqt) Aquilius collega & familiaris meꝰ, quũ de littoribꝰ
ageretur, q̃ omnia publica eſſe vultis, quia ad id ptinebat quid eſſet littus, ita definire
qua fluctus eluderet. Hoc eſt q̃ſi qui adoleſcẽtiã florẽ ætatis, ſenectutẽ occaſum vitæ
velit definire. Idem q̊qꝫ lib. de offi. iij. Nondum, inquit, Aquilius collega & familiaris
Pithanon. meus ptulerat de dolo malo formulas. Pithanon &c. πιθανοσ.i. pbabilis ac veriſi-
milis. Libros alios Labeonẽ ſcripſiſſe enarratores D. Auguſt. in cap. xi. lib. ij. de ciui.
Dei prodiderũt. hoc eſt quadraginta volumina. Cõmentarios in tabulas duodecim
eũ ſcripſiſſe A. Gel. cap. xij. lib. j. author eſt. Annũ ita partiebatur Labeo, vt Romę ſex
menſes doceret, ſex reliquos ab vrbe ſecederet, ſcribẽdiſqꝫ libris operã poneret. Põpo-
nius iurecõſul. author eſt. Sed ante hunc Labeonẽ fuiſſe Proculum Labeonẽ Seruij
Sulpitij in iure ciui. æmulũ idem Pompo. ſcribit. Quẽ vocat Horatius inſanũ. Ho-
ratij verba ſunt ex libro ſermonũ primo. Si quis eũ ſeruũ, patinã qui tollere iuſſus,
Semeſos piſces, tepidũqꝫ ligurierit ius, In cruce ſuffigat. Labeone inſanior inter Sa-
Antiſtius. Labeo. nos dicat. Antiſtius Labeo (vt Acron & Porphyrio meminerũt) priſtinę in qua natꝰ
eſt libertatis nõ immemor, in Auguſtũ Cæſarẽ libertatis eiꝰ in triũuiratu oppſſorẽ
inuectus eſt. Quocirca Horatiꝰ adulãs Auguſto Labeonẽ inſanũ appellat. Sed non
abſurdũ fuerit Labeonẽ ab Horatio appellatũ eſſe inſanũ propter illud reſpõſum cõ-
tumax. Quũ enim M. Lepidũ exulantẽ Auguſtꝰ triũuirũ legiſſet, Antiſtiũ Labeonẽ
interrogauit, an eſſent alij digniores, cui reſpõdit ſuũ queqꝫ habere iudiciũ, vt in vi-
ta Auguſti cęſaris author eſt Suetoniꝰ. Appianꝰ libro bellorũ ciuiliũ quarto Labeo-
nis huius nomẽ ob experientiã celebre, eiuſqꝫ patrẽ Labeonẽ ſapiẽtię noĩe illuſtrẽ fuiſ-
ſe tradit. Multa ſcribit A. Gelliꝰ. A. Gellij verba ſunt ex capi. x. tertij decimi libri. La-
beo, inquit, Antiſtiꝰ iuris quidẽ ciuilis diſciplinã principali ſtudio exercuit, & cõſule-
tibus de iure publice reſpõſitauit. Cęterarũ bonarũ artiũ nõ expers fuit, & in grãma-
ticam ſeſe atqꝫ dialecticã, lr̃aſqꝫ antiquiores altioreſqꝫ penetrauerat: Latinarũqꝫ vocũ
origines, rõneſqꝫ percalluerat. Eaqꝫ pręcipue ſciẽtia ad enodãdos pleroſqꝫ iuris laqos
vtebatur. Sunt adeo libri poſt mortẽ eius editi qui poſteriores inſcribunt. Quorũ
librorũ tres cõtinui, triceſimꝰ octauus, triceſimꝰ nonus, & quadrageſimꝰ, pleni ſunt
id genus rerũ ad enarrandã & illuſtrandã linguã latinã conducentiũ. Hæc Gelliꝰ. Sal-
uij quoqꝫ Iuliani &c. Hi iuris cõditores fuerũt ante paſſionẽ Chriſti: poſt quã illi ſe-
quẽtes fuerũt. Iulianũ hunc dicit Politianꝰ fuiſſe Didij vel (vt alij dicũt) Didymi im-
peratoris fratrẽ. Cęterũ Euſebiꝰ in Annalibus tradit Iuliani Iurecõſulti ſcelere impe-
ratorẽ Pertinacẽ in palatio occiſum fuiſſe: ipſmqꝫ Iulianũ a Seuero interẽptũ. Sextus
quoqꝫ Aureliꝰ in libro de vitis Imperatorũ ſcribit fere idẽ, ipſumqꝫ Iulianum genere
Mediolanenſem iuriſperitiſſimũ, nobiliſſimũ, factioſum, regni auidũ, ſeptem menſes
imperaſſe. Platina itẽ in vita Victoris primi, Põt. Maxi. in eandẽ concedit ſñiam. Ab
hoc quoqꝫ Iuliano edictũ perpetuũ fuiſſe compoſitũ aſſeuerat. Cęterũ Volaterranus
in libro Anthropo. qui eſt de Ro. po. imperatoribꝰ, author eſt Didiũ Iulianũ impera-
torem fuiſſe pronepotẽ Saluij Iuliani iuriſcõſulti. De Didij morte inter oẽs nõ facile
cõuenit. Euſebiꝰ em̃ & Platina apud Miluiũ pontẽ ab Seuero occiſum fuiſſe tradũt.
Aurelius Sextꝰ eum in abditas palatij balneas ductũ, extẽtaqꝫ damnatorũ more cer-
uice decollatũ, eiuſqꝫ caput roſtris affixum Seueri iuſſu fuiſſe meminit. Herodianꝰ
vero lib. ij. eum a Pertinacis interfectoribus imperiũ emiſſe, & a ſenatu vita abiudi-
catum, deinde a Tribuno, cui cõmiſſum illud erat negociũ, inter fœdiſſimas cõplora-
tiones trucidatũ cõmemorat. Pomponij iurecõſulti libro digeſtorũ primo verba le-
Hadrianꝰ Impator. gere poſſis: q̃ cum Politiano nõ prorſus cohæreant. Hadrianus imperator in vrbe
Hadria (q̃ eſt in agro Piceno) natus eſt. vnde quoqꝫ nomẽ accepit: vt ait Sextus Aure

lius. Eũ tñ in Hiſpania natũ ſcribit Euſebius in annalibus. Eũqꝫ circiter annũ dñi cẽ
teſimũ viceſimũquartũ floruiſſe, eiuſqꝫ tẽporibus Saluiũ Iulianũ Iurecõſultũ cõpo=
ſuiſſe. Quibꝰ ex nobis autumẽ, & hũc & Didiũ imꝑatorẽ ciuilis iuris prudẽtes fuiſſe.
Principis .i. imꝑatoris. Traianus imꝑator. cui ſucceſſit Hadrianus. Hũc Neratium
Priſcũ cõſulatũ Romę geſſiſſe Põponiꝰ memorat. Neratiũ hũc Priſcũ Aeliꝰ Spartia=
nus in Hadriani vita ſcribit ita carũ Traiano fuiſſe, vt fama fuerit Traiano eũ fu=
iſſe animũ, vt Neratiũ nõ Hadrianũ ſucceſſorẽ relinqueret, multis amicis in hoc cõ=
ſentiẽtibꝰ, adeo vt Priſco aliqñ dixerit. Cõmẽdo tibi prouincias, ſi ꝗd mihi fatale cõti=
gerit. Habuit in cõſilio. Hadrianus quũ iudicaret, in cõſilio habuit, non ſolũ amicos
aut comites, ſed iuriſcõſultos, & ꝑcipue Iuliũ Celſum, Saluiũ Iulianũ, Neratiũ Pri=
ſcũ, alioſqꝫ quos ſenatus oĩs ꝓbaſſet. Author eſt Spartianus. M. Antoninꝰ a nutrice
abductus primũ traditus eſt magiſtris ad prima elemẽta, deinde grãmaticis, tũ ora M. Antoninus Imperator.
toribus. Adhuc puer acceptis honoribꝰ philoſophię operã impẽdit diligẽter. Annũ
xij. ingreſſus habitũ philoſophi ſumpſit, & deinceps tolerãtiã: quũ ſtuderet in pallio,
& humi cubaret, vix agẽte matre, vt iſtrato pellibus lectulo accubaret. Philoſophiæ
ita ſtudioſus fuit, vt aſcitus iã ad imꝑatoriã dignitatẽ, ad domũ Apollonij diſcendi
cauſa veniret. Stoicos & Peripateticos audiuit. Studuit & iuri audiens L. Voluſiũ
Metianũ. Tãtũqꝫ operæ & laboris ſtudijs impendit, vt corpus afficeret, atqꝫ in hoc
ſolo pueritia eius reꝓhẽderet. Author eſt Iulius Capitolinꝰ. Hũc Herodianus. Cõ=
modi Aurelij imꝑatoris poſtea nequiſſimi optimũ patrẽ cõcelebrat. Frõte ſemꝑ eadẽ
fuit in proſperis rebꝰ, hiſqꝫ ꝯtrarijs. Hũc Philoſophũ cognominatũ fuiſſe, illã quoqꝫ
Platonis ſentẽtiã, Tũ demũ florere ciuitates, ſi aut philoſophi imperarẽt, aut imꝑa=
tores philoſopharent̃, ſolitũ repetere Platina meminit. Fuit autẽ (vt libro ꝑmo ſcri=
bit Herodianus) literarũ antiꝗtatis vſqꝫ eo ſtudioſus, vt nemini fuerit in eo genere
grecoꝝ Romanorũqꝫ ſecundus. Hũc autẽ Scęuola iuriſperito vſum fuiſſe maxime
Iulius Capitolinus tradit. Metiani nomẽ in Martianũ deprauat̃. Egnatius Venetꝰ
idẽ ſcribit in adnotatiõibꝰ in Iuliũ Capitolinũ. Fuit enĩ Martianꝰ. Martianꝰ iuriſcõ
ſultus tẽpore Alexãdrini imꝑatoris floruit: fuitqꝫ Papiniani diſcipulus, vt ait Aeliꝰ
Lãpridius. Μονοβύβλοσ .i. ſingulares libros. μόνοσ enim ſolus, & βύβλοσ, vel (vt
alij ſcribunt) βίβλοσ liber dicit̃. Priſcus Iabolenus Cęlio Gabino ſucceſſit, Iaboleno Monobibli
Eburnius Valens, vt ait Põponius. Labienũ nõ Iabolenũ Volaterranꝰ appellat: ſed Priſcus
alias Iabolenũ ſemꝑ lego. Operã dedit .i. eruditus eſt. Pertinacẽ &c. Didius Iulianus Iabolenus.
occiſo Aelio Pertinace imperiũ emiſſe dicit̃. Qm̃ tñ nõ honeſto ſatis titulo imperium Didius Iu
illud adeptus eſt, licet mẽſes imꝑauerit ſeptẽ, eũ inter imꝑatores hic Politianus non lianus.
adnumerat. Magna virtute &c. Iulianũ imperantẽ Romanus populus conuicijs
inceſſebat plurimis quoties in publicũ prodiret, ac Nigrũ ꝗ Syrię pręerat, Romani
imperij vindicẽ, pręſulẽqꝫ ſummi principatꝰ vocitabat. Cognitis Romanoꝝ animis
Niger militũ ſuoꝝ ac Syrioꝝ ſibi fauorẽ ꝯciliat. L. Septimius Seuerꝰ genere Apher, L. Septimius Seuerus.
vehemẽs homo negocijs gerẽdis, ac ferox, vitęqꝫ inſuetus durę & aſperę, prõptus ex=
cogitãdis, acer exequẽdis rebꝰ, Pãnonijs vniuerſis a Romanis præfectus fuit. Qui
poſtꝗ̃ principatũ Po. Ro. pẽdere ſublimẽ quaſiqꝫ direptui expoſitũ vidit, Iulianũ q=
dẽ vt deſidẽ, Nigrũ vt parũ efficacẽ cõtẽptui habere cœpit. Sopnijs multis, oraculis,
alijſqꝫ futurarũ rerũ pręſagijs potiũdi imperij ſpem capit certiorẽ. Inter alia illud
vnũ eius memorat̃ fuiſſe ſopniũ. Aelio Pertinaci ad principatũ aſſumpto Seuerus
fidẽ iuratus domũ redit. Paulo poſt dormiẽs per quietẽ videt magnũ quẽdã ac gene
roſum equũ phaleris imperialibus ornatũ, qui Pertinacẽ ipſum ꝑ vrbẽ veheret me
dia ſacra via. Sed vbi ad ipſum fori ꝑuenit ingreſſum, in quẽ olim liber populus fre

quens cōueniebat,equus viſus eſt Pertinacē excuſſiſſe,ac humi abieciſſe, proximeqꝫ
aſtāti Seuero tergū ſubſternere,eūqꝫ in forū mediū ſublimē tuto ꝑferre cōſpicuū ve
nerabūdę multitudini.Suos ergo milites atqꝫ cū propinquis Pānonios nō parū be=
neuolos ſibi cōciliauit,ſuūqꝫ de occupādo imꝑio animū diſſimulās,Pertinacis mor
tē ſe vlciſci velle ſimulat.Quā ſimulationē quo tegat faciliꝰ,Pertinacis cognomentū
ſuſcipit. Iuliano deniqꝫ & Nigro ſuperatis Po.Ro. Imꝑator fit Seuerus, vt fuſiore
ſentētia Herodianꝰ ſecūdo & tertio libris ꝓpalat.Aſylū authore Seruio in cōmētario
libri ſecūdi,tēplū erat,vnde abſtrahi nemo poterat,dictū quaſi aſyrū. a em̄ priuati=
ua eſt ꝑticula,& σύρω trāho. Hoc tēplis nō erat oībus, niſi q̄bus cōſecrationis lege
id eſſet cōceſſum.Primo autē apud Athenięſes ſtatutū eſt ab Herculis filijs,quos in
ſeq̄bātur ij q̄ a patre oppreſſi fuerāt,vt lib.vij.author eſt Strabo.Plutarchus ī vita
Theſei,aſylū in medio vrbis a Theſeo ſeruis atqꝫ tenuioris fortunę hoībꝰ, potētiorē
ve opes formidātibus cōſtitutū memorat.Huius em̄ modi hominū patronus q̄dā
Condiſci= atqꝫ ꝓpugnator Theſeus fuit.Aſylū itaqꝫ eſt refugij locus.A cōdiſcipulatu .i. ab eo
pulatus. tēpore quo erāt cōdiſcipuli.Quo vocabulo vſus eſt Nepos Cornelius in vita T.Pō=
ponij Attici.Eaſqꝫ(inq̄t) nuptias M.Cicero cōciliarat,cū quo a ꝯdiſcipulatu viuebat
cōiūctiſſime.Neqꝫ nō aff nis.Aelius Spartianꝰ in vita Antonini Caracallę, Papinia=
nū,dicit,amiciſſimū fuiſſe imꝑatori Seuero,& vt aliqui loquūtur affinē etiā ꝑ ſecūdā
vxorē memorię tradit.Ad hoc p̄cipue vtrūqꝫ filiū a Seuero ꝯmēdatū,eūqꝫ cū Seuero
Baſſianus profeſſum.Ab Antonino &c.Seuero duo fuerūt filij,Getha & Baſſianus. Baſſianus
maior ætate Seuerus Antoninꝰ appellatꝰ eſt tū,quū honores imꝑiales adeptus eſt.
Caracalla. Cui Caracallę factū eſt cognomen,vt Aurelio Sexto videt,q̄a quū e Gallia veſtē affer
ret plurimā,talareſqꝫ Caracallas feciſſet,plębē ad ſeſe ſalutādū huiuſmodi veſtibꝰ in=
dutū ꝓdire cōpulit. Hic a primis annis cū fratre Getha inimicitias eo vſqꝫ graueis
teſtatus eſt,vt eū hoſtē nō fratrē paſſim appellitaret.In cubiculū fratris tādē irruēs
eū tale nihil expectantē ſuꝑ matris Iulię pectus multo vndantē ſanguine obtruncat,
eqꝫ cubiculo ſe ꝓripiēs magnū ſe effugiſſe periculū acclamat:Gethā em̄ ſibi vim affer
re conatū eſſe ſimulat.Poſtridie ad ſenatū parricidij crimen diluit, ac deinde oēs eos
qui cū fratre habitarant,qui amici erāt,quiqꝫ miniſtri,ne ætati q̄dē parcens, occidit.
Ad oēm em̄ ſęuitiā natus eſſe videbat, eiuſqꝫ frater humanior multo atqꝫ honeſtior
cōprobabat.Hęc vberius multo Herodianꝰ tertio & quarto libris memorat. Qꝫ ex=
Papinianꝰ cuſare parricidiū &c.Papinianus Caracallę parricidiū excuſare iuſſus reſpōdit,non
tā facile parricidium excuſari poſſe,q̄ fieri,vt ait Aelius Spartianus.Platina in vita
Caliſti Pōti.Max.de Gethę probitate aliter ac Herodianus ſentiēs, ab eo Papinianū
fuiſſe occiſum affirmat.Huiꝰ aſſeſſores.Authore Aelio Lampridio Alexāder Seuerꝰ
imp.Paulo & Vlpiano plurimū detulit,quos pręfectos ab Heliogabalo alij dicūt fa
ctos,alij ab ipſo.Nā & cōſiliarius Alexādri & magiſter ſcrinij Vlpianus fuiſſe perhi
betur:qui tn̄ ambo aſſeſſores Papiniani fuiſſe dicunt.Aelius quoqꝫ Spartianꝰ ſcribit
Peſcēniū ad Nigrū Marcū primū,deīde ad Cōmodū ſcripſiſſe,vt aſſeſſores in q̄bꝰ ꝓ=
uincijs aſſediſſent,in his adminiſtrarēt.Q̄d poſtea Seuerus & deinceps multi tenue
rūt,vt ꝓbāt Pauli & Vlpiani p̄fecturę,q̄ Papiniano in cōſilio fuerunt,ac poſtea quū
alter ad memoriā,alter ad libellos paruiſſet,ſtatim p̄fecti facti ſunt.Vlpianū ꝓ tuto
re habuit Alex.Seuerus primū repugnāte matre,deinde gratias agēte,quē ſępe a mi
litū ira obiectu purpurę ſummę defendit:atqꝫ ideo ſummꝰ imꝑator fuit, ꝙ eiꝰ cōſi,
Coryphęꝰ. lijs p̄cipue rēp.rexit.Author eſt Aelius Lāpridius. κορυφαίος .i.excelſos,ſublimes=
Polygra= ſummates,principes.κορυφὴ em̄ vertex,cacumen,apex gręcis appellat. Polygrapho
photeros. teros.i.pluriū ſcriptor.gręcum eſt cōparatiuū.Ab Heliogabalo &c.Iulia Seueri fuit

vxor. Cũ Iulia ſorore Mœſa in aula imꝑatoria habitabat. Huic duę ſunt filię Sœnis
& Mammea. Huic filius eſt Alexianꝰ, illi Baſſianus. Caracalla occiſo Macrinus imꝑa
tor creatus, Mœſam in patriã (erat eñ genere Phœniſſa) cũ bonis ſuis oĩbus redire
iubet. Baſſianus & Alexianus ſub matribus auiaq; educati fiũt Solis (quẽ Phœnices
colũt maxime) ſacerdotes. eãq; ob rẽ Baſſianus annos quatuordecim natus, ꝗa natu
maior erat, Heliogabalus a ſole (ꝗ Gręcis ἥλιοσ dicit) appellatꝰ eſt. Sacrificãtis He=
liogabali formã venuſtiſſimã, Romanis militibus (qui tũ in Phœnicia erãt) impẽſe
mirãtibꝰ, Mœſa eũ Alexianũq; Caracallę filios eſſe dicit, ſuaſq; duas filias a Caracalla
fuiſſe cõpreſſas tũ, quũ viueret cũ ſorore Iulia, ꝑſuadet. Ea re ꝑ vniuerſum exercitũ
tãdẽ vulgata, nũmoꝝ aceruos habere ſe Mœſa dicit, oẽſq; militibꝰ elargiturã ſe polli
cetur, ſi modo ſoboli ſuę imperiũ reſtitueret. Heliogabalus itaq; imperator cõſtitui
tur, ac Macrinus ex ꝑlio fugiẽs tandẽ occidit. Conſobrinũ ſuũ Alexianũ (qui tũ Alexã
der appellabat) Cæſarẽ facit. Hęc ex Herodiani libro ꝗnto. Fere aliter ſentiũt Platina
& Aurelius Sextus. Vt virũ bonũ. Heliogabalus omni luxurię vitio ſe cõtaminans
neminẽ circa ſe niſi moribus cõſimilẽ, ſuiſq; obſecundantem vitijs habebat, vt placet
Herodiano. Authore Platina dignitates & honores malis ac flagitioſis hoĩbꝰ cõmit=
tebat. Alexãder vtrũq; &c. Heliogabalo militari tumultu occiſo: Alexãder ſenatus. ac
militũ ſtudio creatus imꝑator, ad cõponẽdã rẽpublicã, ſuperioꝝ principũ vitio la=
befactatã, animũ adiecit. Adiutores ad hãc rẽ habuit Iuliũ Frõtinũ virũ doctiſſimũ,
Vlpianũ, & Paulũ, viros in iure ciuili ꝑſtãtiſſimos, vt Platina author eſt. Ab Helio=
gabalo iuſſus occidi. Heliogabalus cõſobrinũ occiſurus iuſſit ſubito ſenatũ vrbe de
cedere. Oẽſq; etiã ꝗbus aut vehicula aut ſerui deerant ſubito ꝓficiſci iuſſi ſunt: quũ
alij ꝑ baiulos, alij ꝑ fortuita animalia & mercede cõducta veherent. Sabinũ cõſularẽ
virũ, ad quẽ libros Vlpianus ſcripſit, ꝙ in vrbe remãſiſſet, vocato Cẽturione mollio
ribus verbis iuſſit occidi. Sed Cẽturio aure ſurdior imperari ſibi credidit, vt vrbe
pelleret: itaq; fecit. Sic vitiũ Centurionis Sabino ſaluti fuit. Author eſt Aelius Lãpri
dius. Alexãdro fuit gratiſſimꝰ. Imꝑatori Alexãdro multos iuris peritos fuiſſe gra=
tos, Aelius idẽ Lãpridius teſtis eſt. Vt ſcias, inꝗt, ꝗ viri in eius cõſilio fuerint. Fabiꝰ
Sabinus Sabini inſignis viri filius Cato tẽporis ſui, Domitius Vlpianꝰ iuris peri=
tiſſimus, Aelius Gordianꝰ Gordiani imperat. pater, & ipſe re vera inſignis, Iulius
Paulus iuris ꝑitiſſimꝰ, Claudius Venatus orator ampliſſimꝰ, Põponiꝰ legũ ꝑitiſſi
mus, Alphenus, Aphricanꝰ, Florẽtinꝰ, Martianus, Calliſtratus, Hermogenes, Venu
leius, Triphoniꝰ, Metianus, Celſus, Proculus, Modeſtinus. Hi oẽs iuris ꝓfeſſores
diſcipuli fuere ſplẽdidiſſimi Papiniani, & Alexãdri imꝑatoris familiares & ſocij. Sabi
ni cuiuſdã viri ꝯſularis fuiſſe occiſi inq; publico derelicti, Iulius Capitolinꝰ meminit
in vita Gordianoꝝ triũ. Is fortaſſe hic eſt, ꝗ Cato ſui tẽporis fuit. Maſſurij Sabini
iurecõſulti frequẽs eſt ĩ Gellianis codicibꝰ aduocatio, quẽ Atteio Capitoni ſucceſſiſſe
Põnoniꝰ Lętꝰ memorię tradit, ſed aliꝰ hic fuit. Põponij iurecõſulti meminit Volater
ranꝰ. Boethius libro ꝯmẽtarioꝝ in Topica Ciceronis tertio, Caiũ iurecõſultũ accer
ſit, quũ ꝗd ſit nexus deſcribit. Itẽq; in iure ceſſionẽ ex Caio authore citato memorat.
Dodecadelti. i. duodecim tabularũ. Δέλτοσ eñ tabula dicit. σύμβολὴ vel σύμβολον
nota latine appellat, vt Cicero ĩ Topicis meminit. Eſt itẽ Symbolũ collatio, hoc eſt id
ꝗd in vnũ plures cõferũt, vt cœnę ſymbolũ. ſcotũ vulgus appellat. Apoſtoloꝝ ſym=
bolũ appellamus illã ipſam apoſtoloꝝ collationẽ in qua fidei noſtrę ſunt articuli. Ea
dẽ quoq; ratione hi legũ cõditores ĩ Iuſtiniani Pãdectas ſymbolũ cõtuliſſe dicũtur.
Ex ſingulis eñ ꝑtes aliquot acceptę ſunt, ꝗbꝰ ꝗſi ꝯſutis Pãdectarũ liber factꝰ eſt. Exa
ctiore nomenclatura. i. exacta multũ noĩm appellatione, ex ꝗbus Pandectę conſtant.

Heliogabalus.

Alexander Imꝑator.

Dodecadeltos.

Symbolũ.

Nomen-clator. Nomenclatores habere ſolebant Romani ij quibus non parua eſſet ſeruoꝝ multitudo, qui calarent. i. appellarēt ſeruoꝝ ſinguloꝝ nomina, qui trāſfugerēt. Nomenclatorē latine magis q̄ rotuligerū appelles eū, qui cōdiſcipuloꝝ noïa in claſſibus appellat. Quis omnino immunes &c. hoc eſt. multoꝝ p̄ter ſupradictos noïa citātur, ſed deprauatis codicibus & mendoſis adulterina ſunt, nomina. Munificus aut munifex, qui munus prębet. Munifices ergo Pandectarū non ſunt, quoꝝ pro nominibus veris falſa in mendoſis codicibus ſuppoſita ſunt. ASCENSIVS.

Munifices

Rogaſti. Argumentum prima epiſtolæ verba indicant. Quoniā te lōgius diſtuli. Noue ſed erudite dictū diſtuli te, id eſt expectationē tuā, aut te ab expectatis. Fœnuſculo, id eſt lucello acceſſorio, quia plura datur⁹ eſt q̄ promiſerat. Centrones. ſic ſcriptum repperi. Syluius tamen Centones legiſſe videtur. Munifices ſunt qui munia, id eſt officia faciunt, ac munera reipu. conferunt.

FRAN. SYL.

Autographis. i. ꝓprijs exemplaribus. ἀυτόγραφον enim græcis dicitur id qđ manu propria ſcriptū eſt. Exceperūt. i. ſcripſerūt. Excipere polyſematon. i. multa ſignificās vocabulum, cadentem ſuſcipere ſignificat. Virgil. in lib. æneid. iij. Heu quis te caſus deiectam cō iuge tanto Excipit. Vocem vero cadētem ſcriptura excipit. Noſtri ordinis id eſt noſtrę (vt vulgo aiūt) vocationis. Negamus a Virgilio &c. Statij verba ſunt. Sed & Culicem legimus. Domitius. Culicem, inquit,

Autographum.

Excipere.

ANGELI POLITIANI EPISTOL. LIBER. VI.

In Primam Epiſtolam Argumentum Syluii.

Breuiuſculas quaſdā in Syluas Statij adnotationes mittit.

Angelus Politianus Philippo Beroaldo ſuo. S. D.

EPISTOLA. I.

CErtiorem me per literas iādiu multi fecerūt: veniſſe iſtuc ad vos quēdam, qui noſtras adnotationes vēditet in Statii Syluulas, eaſqꝫ ſe iactet ex noſtris autographis deſcripſiſſe. Puto eſſe autē non quas me prelegente ſtudioſi exceperunt, ſed quas ego aduleſcens viuente adhuc Domitio, marginibus domeſtici codicis adſcripſerā: videlicet offenſus iam tū, ꝙ multa ille parum perſpecte prodidiſſet, quæ fere omnes tamen quaſi cælitus demiſſa mirabantur. Quare viſum eſt adnotationes iſtas qualeſcūqꝫ ſint, in his ad te literis, quaſi quibuſdam characteribus inſignire: ne vel aliena forte mihi tribuantur, vel propria ſubripiantur. Scribere autem ad te potiſſimū libuit, vt maior in teſte foret authoritas. Prę ſertim quoniam vulgari iſta primū Bononiæ cœpta ſunt.

Qua tu in ciuitate iure diu principem locum tenes inter noſtri ordinis profeſſores.

Ergo in epiſtola prima negamus a Vergilio Culicis paſtoris defleri mortē: qđ Domitius credidit. Nec probamus, qđ ille de hymnis Homericis dubitauit. In equo maximo, Dacū attonitū, & iturum caſtris Catonem, ſecus atq; idem accipimus. Pelleaſq; cęras legimus non Apelleas: quas & Lyſippo tribuimus. Noctē deſignari dicimus per tēpus quo ſuperis ter rena placent. Nec mitis apud nos Tonās: immo Taras: quo Neptuni ſtatua innuit: cuius apud Noniū Lucilius: cuius, vt omittā Græcos, etiā Plinius meminit. Lęt⁹ quoq; huic dono, nō Lętius, ipſi legim⁹. At in Violētilla, vocalis vmbra ritū ſpectare illū no bis nuptiarū videt, de quo in Problematis Plutarchus. Sed & quę dulcis imago ꝓſiluit. ad ſpeculū po tius pertinet. Nec illud, tā Thybridis: ſed magis, Iā Thybridis arces, admittimus. Vt & falſus huic pin nas: nō autē falſas. Nā Minoa corona, quæ ſit alia ꝙ Ariadnes? Tū nec apud Statiū Chiron (ꝗꝗ hoc tñ alicubi legitur) pater Thetidis eſt accipiendus.

In Thyburtina quoq; villa, pulchre de leone dictū illud aſpexit: ꝙ torua belluæ frons, torui oculi. Nec talis hyems tectis: Epiphonema. Nec vbi de Chalci dos fluctibus mentio fit, res mirandę in cōparatio nē, ſed fretorū anguſtię vocantur. Rep̄hendimus & illud vt admodū frigidum, qđ de amne ridente, deq; Nymphis exiſtimat anhelantibus. Nec probamus Aniene in fonte: ſed Anien & fonte. Proq; Tiburno Tiberinū recipimus: exploſis locorum geniis. Tum qđ ille ſibi algētia vindicat, ipſi publicū diu ꝓbam⁹. Conquerimur & ꝙ apud eūdē pro Lucrinis domi bus, Lacinię ſint: nullo idoneo ſenſu, contra exēplarium fidē reclamātibus & ſyllabis duabus. Sed nec

opus Virgilianum vbi deflet mortem Culicis paſtoris, quē iuuenis & rudis cōpoſuit. In culicis Virgilianę commētarijs aliter ſentit Domitius. De hymnis Homericis dubitauit. Domitius. hymnos (ait) Homeri ī deos legimus, ex qb⁹ Pauſanias teſtimonio ſępe vtitur. Ego tñ certa Gręcorū monumentorū authoritate affirmauerim id opus eſſe nō Homeri poetæ quē veneramur, ſed alterius qui Homerus Sellius grāmaticus eſt appellatus. Is enim Hymnos ſcripſit. Hactenus Domitius. Homeros fuiſſe duos Volaterran⁹, Archilochus in libro de temporibus octo meminerūt. Diodorus Siculus libro bibliotheces qnto, Homerū in hymnis, Plato in Theæteto Homerū in tragœdia aduocant:

Domitii errata.

Taras.

Homeri an ſint hymni q vulgo ferunt.

Chiron.

maiorē lyrā trahi per vim patimur ad Vergilium.
Diſſentimus & in Gallici Soteriis : vt in illo, Licet
enthea vatis:Itē in illo, Hinc alti gaudēs. Nec vero
Galiciæ ſyllabam reformidamus : Phœbum tamen
affirmamus loqui, non Æſculapium.
Sed in Ethruſci balneo, primū illud ita legim⁹. Tu
quoq; muta ferę volucer Tegeęe ſonorę. quo Mercu
rius, teſtudoq; mōſtrat᷑. Nec auertite, pro exuite: ſed
aduertite volum⁹. Et qđ ibidē maxime deprauatū,
nos ita corrigim⁹. Vix locus Eurotæ viridis cū re
gula lōgo Sinada diſtinctu variat᷑. Huc illud etiam
pertinet: nō lumina ceſſant. quo excitari oculos co
lorū varietatibus oſtēdit. Nec ꝓ vaſis labra: ſed pro
ſummis accipimus aut vaſorꝫ partib⁹, aut fiſtularū.
In Calendis Decēbribus, latere palmā putamus pre
magnitudine ipſa dactylorū. Deridemus & Hęmū,
& Spaſſionem: quod tamen & Merula refellit.
In Glaucia, lectionē pluribus locis improbamus: vt,
Atq; ipſos reuocabat ad oſcula poſtes. & Turba ca
ſtæ. ſed & illud, At legiſſe iuuat. Deniq; parabolę
quoq; ſucciſi papaueris: non a Vergilio tantū, ſed ab
Homero vſq; repetimus.
In Polii villa, miramur plane tantum de prætoriis
eſſe ſilentium. Sed & per Epexegeſin legimus illud,
Aſpicit & Phœbi tenerum iubar.
In arbore Attedii, credimus, eſt Cacozelon: vt æſtua
re ad fulmen redigatur.
In Pſitacho querulę iam ſponte fores vident: qm̄ q̄
dē querulę antea quoq; ſed nō ſponte: quia brutorū
voces etiā interdū querelę dicātur. Nec vero agno
ſcimus illam de Bleſci pueri obitu cōſolationem.
Sed & in Leone manſueto: nouum pudorem, non vt
Domitius, interpretamur : immo autem nec omni
no fleuiſſe Cæſarem ſuſpicamur.

quē illum eſſe in
ter gręcos noīa=
tiſſimū putem.
Ideo a Politiani
ſentētia nō diſce
dim⁹. Sed ad Do
mitij ſentētiam
nos retrahit Plu
tarchuſq; in Ho
meri vita Home
rū poemata duo
ſcripſiſſe tradit,
Iliada & Odyſ=
ſeā. Errareq; eos
affirmat, ꝗ Ba=
trachomyoma=
chian Margiten
ꝙ ab illo exercita
tiōis gratia aiūt
fuiſſe cōpoſitas.
Statius. Attoni=
ti vidit dom⁹ ar
dua Daci. Domi
ti⁹. Attoniti Da=
ci. Nā obſtupuit
victus, quū ſe tu
tū putaret. Qđ
interp̄tamētum
putem nō pror=
ſus explodendū.
Eutropius enī
libro de geſtis re
bus po. Ro. ſepti
mo ſcribit Do=
mitiano duas fu
iſſe aduerſus Da
cos expeditiōes,
a q̄bus calamita
tes accepit mul=
tum graues. Ap
pius enim Sabi=
nus, & Corneli⁹
Fuſcus prętorij
pręfectus cū ma
gnis ac numero=
ſis exercitib⁹ oc=
ciſi ſunt. Dacorꝫ

Batrachomyomachia.

Domitiani expeditiones.

Querulum.
Querelę

In Lucani Genethliaco duos ita verſiculos corru⸗
ptos integramus : Et ſiqua patet: aut diem recipit:
Sertis mollibus expleatur vmbra. Nec aliam prętер
Argo ariolamur puppem temerariam Mineruę. De
Nerone quoq;,de Orpheo,de vrbis incendio,de Pol
lę laudibus diuerſa ſentimus ab ipſo. Nec penetra⸗
ſti legimus in epiſtola ad Pollium:ſed penetrali.
Porro in Hercule Surrentino, falſo ludi Actiaci ꝓ⸗
Pythiis accipiuntur. Falſo itē illud de Parthenope
ridente, Parua ſuę ſimulacra coronæ. Verbū quoq;
degenerauit in ſuum locum reſtituimus:in quē ſci⸗
licet illud ſubierat,dedignatur.
Etenim in Propemptico pro Thebaide poſuit Do⸗
mitius Achilleida.
Sed & in Ethruſci lachrymis,male illud:Æternaſq;
vltro ſacrauimus vmbras. Et item illud, Pręcipuos
ſed enim merito ſurrexit in arcus.
In Earini coma: Puer Sangarius,nobis haut dubie,
Ganymedes eſt. Nec concuſſum vulnere torpens
ipſi legimus:immo corpus:ſicut crinis apud nos, q
eſt apud illum vertex.
In Ecloga ad vxorem,leuicula mutatio hęc: etenim
tua,pro illo,eſt mens tua,totū pœne poetę cōfundit
intellectum. Non approbo Lechias: neq; enim ſylla⸗
bæ ferunt:in via Domitiana. Nec item cœnū popu
leum. Verſiculum quoq; illum,Sed grates ago ſtri⸗
ctus,atq; tanti eſt : ſic equidem in exemplaribus in⸗
uenio. Sed grates ago,ſeruituſq; tanti eſt.
Damno & lutras:in Lyrico ad Septimiū. Nec qui Li
biam doceant,ſed qui deceant defendo.
In Epitrapezio,nos hoc ſpatiū, quod ille, an ſpatio.
Nos,Infra ſtet mēſura pedē:qđ ille pedū. Nā illud,
Aut Eleæ lucis,ipſo refellitur ſyllabarum vitio. Sed
& Torani alumnū confinxit ipſe ſibi,pro Timaui.

itaq; rex Diurpa
neus duplici vi=
ctoria tutum ſe
eſſe putabat,qui
ad vltimū ſupe=
ratus eſt. Aut at
toniti.i. ſtupide
mirantis. Iturū
caſtris Catonē.
Stat. Te ſigna fe
rente Et minor
in leges iret ge=
ner, & Cato ca=
ſtris. Domitius.
Te ſigna ferente.
Si tu fuiſſes dux
in caſtris Cæſa=
rianis gener. i.
Pōpeius iret in
leges.i.in fœdera
tua veniret. Ca=
to caſtris. Cato
(inqt) abiret ex
caſtris, qđ nō fe=
cit victo Pōpeio.
Nā conatus eſt
reliquias Pom=
peianas collige=
re & compara=
re in Cæſarem.
Hęc Domitius.
In quibus ſi er=
rauerit, erra=
tū parum admo
dū eſt deiectū;
ſed proculdubio
poeticæ locutio=
ni cohærentius
interpreteris. Ca
to iret caſtris,id
eſt in tua caſtra,
inq; tuam ditio
nem, vt It. cla=
mor cælo : Pel=
leaſq; cæras &c.
Stati⁹. Vteř ꝓpe
tuū populi ma=

Argo.

Statij loc⁹

Recuſat & in Saturnalibus ad Grippũ,Cereos aren
tes,hendecaſyllabi ratio. Verſiculus quoqꝫ ille ſic
domi noſtrę:Nil mutas,ſed idem mihi rependis.
Iam genitrix Sipileia, in Abaſcantio, non Domitii
fuit emendatio,ſed publica omniũ diu lectio.Quod
tamen attulit ipſe,Iam laceras,& quæ ſequũtur:ꝙꝙ
Meropen vocauit eam,quæ ſit Ærope, propriũ fuit
ipſius.Sicuti humeri iubati,pro fortibus:nõ qđ ve-
rius, pro puerilibus. Illud quoqꝫ ſic ipſe reſtituo:
Quod cupis ipſe iuberi Da Capitoliniſ &c.
In protreptico ad Criſpinũ : reſpuo Nemeã,reſpuo
Nubigenas illos cõmẽtitios clypeos,cũ Tyronibus:
& quo loco Tributa ibi ſunt, ego Thoraca repono.
Multa in Epicedio quoqꝫ patris,aliter apud nos: vt
Vatem,& nil dulce ſonantẽ : vt Phrygius ſilex,qui
mihi Niobam ſignificat,nõ Hecubam:vt qđ menſis
vocabulũ putat ipſe, nos participiũ. Legit ibidem,
Qualis & ille dies.at ego:q̃ tu⁹ ille dies.Nec vmbrã
Philaceida,Prateſileũ:ſed Alceſtim credere malo.
Certe in carmine ad ſomnũ: nõ ab Æthonte,ſed ab
Oeta deduco Oeteos.
Multa in Epicedio quoqꝫ pueri,vel notaui,vel emẽ
daui.Puta illud:Quis error,quẽ luimus tantis mœ
roribus:ecce lacertis. Et illud: Nimirum cũ veſtra
domus. & quę multa parũ cohęrentet interciſa ſup
plet.& ipſum ſimii vocabulũ qđ ibi nuſq̃. Prætereа
nitantes,nihili vocem.Sed nec a Iuuenale Statium
taxari quaſi circulatorem crediderim.
Fere autem ſunt hactenus, quæ notauimus adule-
ſcentes,in libri noſtri margine : quibus iſte nos ho-
mo nimium familiaris circunduxit. Sed his tamen
(vt arbitror) longe ſunt & plura & meliora ; quæ
quartodecimo fere abhinc anno,nobis eaſdẽ publice
ſyluulas enarrãtibus excerpta ſunt.In q̃ ſe diu iam

gniqꝫ ſenat⁹Mu
nere Apellęę cu=
perent te ſcribe=
re cærę. Domi=
tius. Apellęę cę=
rę cuperẽt inqt,
Apelles habuiſ=
ſet tã glorioſuꝫ
artis argumen
tũ. In vtrãuis
cõcede ſentẽtiã.
A Domitio ta=
men diſcedendũ
nõ putarẽ. Cæ=
ris em̃ pingere,
picturãqꝫ inu=
rere (quę encau
ſtica .i. inuſta
dicebatur) ſoli=
tos eſſe,qđ cum
pictoribus cõ=
mune erat ſta=
tuarijs, Plini⁹
cap.xj. li.xxxv.
Author eſt. Ad
de ꝙ ab artifice
potius q̃ ab ope
re cęrę iſtę ſunt
appellãdę.Præ=
terea vt a Lyſip
po effingi,ita de
pingi volebat
Alexander Pel=
leus a Pella Ma
cedonię vrbe in
qua nat⁹ eſt ap
pellat⁹, ab Apel
le.Stati⁹ itẽ lib.
ij.non ita diſſi=
mile ſcribit.
Quid referã ve
teres cęræqꝫ ęriſ
qꝫ figuras? Siqd
Apellei gaudent
animaſſe colo=
res. Noctem de
ſignari. Stati⁹.

caſu incidiſſe, vir admodum literatus Tydeus Acciarinus, quo Conſentię tempore profitebatur, eleganti nobis epiſtola ſignificauit. Nactus autē fuerat, vt mihi poſtea renunciatum eſt, quæ Franciſcus Puccius Florentinus collegiſſet: auditor ille quidem noſter olim, dein vero in eadē ſchola etiam profeſſor: qui Neapoli nunc agitat, magna cū laude, doctus vtraq; lingua iuuenis: nec abſurdo ī genio, ſiue tu proſam condere, ſiue carmē iubeas. Itaq; nihil inſtitor iſte veſter, aut magnum circunfert, aut nouum. Sed vides vt notaui locos, nō explicaui: ſane quoniam commentarios non faciebā, ſed epiſtolam, quæ meo quaſi pecori notas inureret. Mox vt ſpero, commentarios quoq; in eaſdem ſyluas publicatur⁹, breuiſſimos illos quidem, ſed tamen prorſus (vt Plautinum verbum pene amiſſum reuocet) amuſſitatos. Tu interim (quæ tua erga me beneuolētia eſt) vbi res tulerit, imponas (quæſo) plagiariis pudorem. Vale. Florentiæ. Kalen. Aprilis. M.CCCCLXXXXIIII.

Huc & ſub nocte ſilenti, Quuꝫ ſuperis terrena placent, tua turba relicto Labeť cœlo, miſcebitq; oſcula iuxta. Domitius. Sub nocte ſilenti, euerſo etiaꝫ imperio manebit. Politiani ſententia nobiſ eſt ꝓbatior. Stellas enim deos eē putauit antiquitas, q̄ quoniā nocte tantum vidētur, ideo eis terrena tunc vidētur gratiora. Inimicum enim ſuuꝫ lętus nō aſpicit vll⁹. Nec mitis apud nos tonans. In codice meo ita lego. Et tua mitis ora Taras. Sup̄ quo Domitius tantum. Alij (inqt) legunt ora Taras. Seruius in commento libri Aeneidos tertij ſcribit, Tarantem Neptuni filium fuiſſe, qui Tarentum ex nomine ſuo appellatum primus condidit. Lætus in codice meo legitur. At in Violentilla. Statij verba ſunt in epithalamio poetæ nomine Stellæ, eiuſq; vxoris Violentillæ. Procul (inquit) ecce canoro Demigrāt Helicone deę, quatiuntq; nouena Lampade ſolennem thalamis coeuntibus ignem, Et de Pierijs vocalem fontibus vndam. Domitius. Solēnem ignem. i. debitum & celebratum. Nā nouę nuptę, puer patrimus & matrim⁹ facē ex ſpina alba p̄ferebat, vt Pli. & Feſtus ſcribūt. Duo itē pueri patrimi & matrimi nouā nuptā tenebāt. Hactenus Domitius. Facē ideo p̄ferri Feſtus idē Pōpei⁹ dicit, q̄m noctu nubebāt. Beroald⁹ ex alba ſpina q̄nq; faces nuptijs adhiberi in orōne nuptiali tradit. Sed ad rē accedimus. Plutarchi illud eſt Problema primū. Quid eſt (inqt) q̄ noua nupta quū in matrimoniū datť, ignē & aquā iubeť attingere? Illas affert rōnes. Aqua (inqt) ſordes abluūtur, igni res purganť. Vxor aūt pura, caſta, pudica eē debeat. Vel q̄a reꝝ fere oīm ex calido & humido ꝯiunctis fit gn̄atio. Humidū īde ſolū gn̄ationi eſt inimicū, vbiq; ſolū eſt calidū, ibi gn̄atio nulla fieri pōt. Matrimonij vero cā liberoꝝ ē ꝓcreatio, q̄ nullatū fieri poſſit, quū a marito calido hūida vxor ſeorſum viuat. Sext⁹ iteꝫ Pōpeius. Facē, inqt, in nuptijs in honorē Cereris p̄ferebāt, aquaq; ſpargebať noua nupta, ſiue vt caſta puraq; ad virū veniret, ſiue vt ignē atq; aquā cuꝫ viro cōicaret. Vnda ergo

Statius exponitur.

non vmbra hic legendum eſt. Vocalē aūt vndā Statius appellat.i.camœnalē,ad quā
ſcʒ carmina muſę cōcināt. Vel ꝗa muſaʒ vnā ex aq̄ motu naſci M. Varro dixit,vt in
cōmētarijs nr̄is in Auſonij Griphon ſcribimus. fontiū enim,riuoꝝ,aut fluminum
aqua ſine ſono nō eſt,quā ad purgandū aptiorē eſſe q̄ ea ſit q̄ nō fluat,putarunt. vt
Virg. in lib. Aenei. ij. Donec me flumine viuo Abluero. Idē in ſexto. Idē ter ſocios pu=
ra circūtulit vnda. Ibidē. Corpuſq; recēti Spargit aqua. Quę dulcis imago &c. Filio
Cupidini Stellā Venus apud Statiū hiſce verbis cōmendat. Tellure (inq̄t) cadētē Ex
cepi,fouiq; ſinu,nec colla genaſq; Comere, nec pingui crinē deducere amomo Ceſſa=
uit mea nate manus,mihi dulcis imago. Proſiluit. Domitius. Proſiluit.i.excreuit.
Ad ſpeculum referri putat Politianus. Ad hanc tñ ſententiā dictū eſſe mihi ꝑſuade=
Statij loc⁹ am. Stellā tā diligēti cura exornaui,vt mihi fere ſilis breui excreuerit. Tā Tybridis.
Iam Tybridis in meo codice ſcriptum lego. Minoa corona &c. De Baccho & Apolline
Stellę cū vxore cubituro cōgratulantibus,Statius ait. Hic thyrſos, hic plectra ferit,
hic enthea lauro Tꝑa,Minoa crinem premit ille corona. Super Minoa corona nihil
prorſus meminit Domitius. Coronā Ariadne Minois filię, quā ſibi vxorē duxerat,
Bacchū dediſſe Hyginius memorat. Idē tradit Heſiodus in Theogonia. Nec Chiron.
&c. Domitius. Thetis Chironis filia,vt vero Homerus tradit Nerei , Peleo nupſit.
Hæc ille. In Heſiodi Theogōia,inq; Euripidis Iphigenia Chironē Achillis fuiſſe edu
catorē atq; præceptorē legimus. Iſocrates in vita Euagorę eaʒ fuiſſe Nerei filiā ſcri=
Statij loc⁹ bit. Illud aſpexit. Statius in villa Vopiſci caniculares æſtus ac leonis ardorē nō ſenti
ri dicit. Illū nec calido latrauit Sirius aſtro, Nec grauis aſpexit Nemees frondentis
alūnus. Aſpexit (inquit Domitius).i.afflauit. Politianus tamen ad leonis beluę aſpe
ctū,qui toruus eſt,factā eſſe alluſionē putat. vti latrauit dicit ad latratū canis allu=
dendo. Hos duos Statij verſus illud ſequitur. Talis hyems teſtis. ἐπιφώνημα,id eſt
acclamatio eſt,vt illud Virgilianū. Tantę molis erat Romanā cōdere gētem. Vbi de
Chalcidos fluctibus &c. Statius. Sic Chalcida fluctus Expellunt fluuij &c. Domiti⁹.
Comparat,inquit,res mirandas locorū,q̄ tēpeſtate ſeiuncta ſunt,cū diſtātia & inter
uallo vtriuſq; ripę Anienis in villa Vopiſci. Has cōꝑatiōes de fretorū anguſtijs ſum
ptas eſſe Statianū illud q̄d ꝑſcriptū eſt docet facile. Hic inquit ęterna q̄es,nullis hic iu
ra ꝓcellis, Nuſq̄ feruor aq̄s. Datur hic tranſmittere viſus, Et voces & pene manus.
De amne ridēte &c. Statius. An q̄ graminea ſuſcepta crepidine fumant Balnea,& im
Statius ex poſitū ripis algentibus ignem, Quaq; vaporiferis iunctus fornacibus amnis Ridet
poſitus. anhelātes vicino flumine nymphas. Domitius. Dicit (inq̄t) aquas Anienis q̄ caleſiūt
proximis balneis Vopiſci,deridere nymphas Albulę vicinas q̄ frigore rigēt,vł vicino
flumine.i.ſuꝑiore & inferiore parte fluminis. Hęc Do. Diſiunctionis partē poſterio
rē tibi ſatiſfacere putē,aut aquā balneis ꝓpinquā nōdū tñ calefactā intelligas. Amene
in fonte &c. In codice meo lego. Illis ipſe antris Anien⁹ fonte relicto &c. Domiti⁹. Anie
ni fonte.i. Anienis fluuij,vbi ſe oblectare ſolet. Alij codices hñt Aniene in fōte relicto.
Nos (quuʒ is nullus ſenſus eſſet) emendauimus Anieni fonte relicto. Nam antiqui
dixerunt Anienus anieni. Quod Pompeius vſurpauit. Hæc ille. Anienus in caſu re=
Anienus. cto ſi dicat, nō aſpnāda ſit lectio,mag꜒ q̄ vt cū Politiano legas Anien & fonte,ſi Anien
legat. Authore enī Gellio capite vno & viceſimo libri tertijdecimi, Anio huius Anie
nis,vt Nerio huius Nerienis inclinatur. Pro Tiburno &c. Statius. Nocte ſub arca=
na glaucos exutus amictus &c. Domiti. Tiburnus (inquit) qui genius loci eſt,omiſ
ſo aliquando Aniene ſe oblectat in ſpecu vbi Martia ſe aperit. Q̄ autem Tiburnus
legatur,informatoris eſſe vitium contenderim. Nam paulopoſt Tiberini meminit
Statius. Illa (inquit) recubat Tiberinus in vmbra. Exploſis locorum genijs. Stati⁹.

Hæc domus &c.Domit.Commemorãtur omnes amœni ſeceſſus,quos vrbs habuit
in agro.Horum genios & deos ait optare mutare locum ſi liceret,& venire in villaȝ
Vopiſci.Qua methodo eam omnibus anteponit.Hæc ille.De dijs potius q̃ de genijs
intelligendum eſt.Q. ille ſibi algentia vendicat &c.Statius. Et Dryadũ viduare cho=
ris algentia poſſit Taygeta.Domitius.Algentia.eodem epitheto vſus eſt Sillius. Ge
lidos dehinc inuiſere montes Taygeta.Pro Lucrinis domibus Laciniæ &c. Statius.
Cedant Laurentia Turni Iugera,Lucrinęq; domus.Domitius. Lacinium ad Cro= Laciniuȝ.
tonem eſt,vt ſcribit Strabo,vnde Iuno Lacinia.Alia quoq; de Lacinię Iunonis amœ
nitate ſcribens tandem ait.Vel lege Lucrinæq; domus,vt ſupra.Hæc ille.Lacinię pri
mam corripit Virgilius in libro Aenei.iij.Attollit ſe diua Lacinia contra. Lyrã ma=
iorem &c.Stat.Hic ſua Tiburtes faunos chelys & iuuat ipſum Alciden , dictũq; ly=
ra maiore Catyllum.Domitius.Maiore lyra,id eſt cantatum a Virgilio.Gallici ſote
rijs.Rutilio ex Gallico morbo conualeſcenti Syluam quandam dono dat Statius,in
qua valetudini eius congratulatur,quam appellat Soteria. σωτήριον enim ſalutare
græcis dicitur.Licet.Stati⁹.Licet enthea vatis Excludat pimplea ſitim.Domit. Pim Statius ex
plea enthea,id eſt muſa diuina,Vatis Rutilij,licet excludat,poteſt excludere & ſeda= ponitur.
re mihi cantaturo ſitim.Hæc ille.Entheos appellari eos qui diuino quodam afflati
ſint numine, Budæus noſter in adnotationibus in libros Pandectaruȝ author eſt.
Intelligendum igitur hoc Statianum cum Angelo Politiano ad hanc ſententiam
putem.Licet ex fontibus ijs qui poeticum furorem tribuunt potantibus,non pota
uero,mihi tamen ſatis erit,ſi largos mihi detur gurges in hauſtus , Qui rapit de
fonte tuo.Per vatem ergo ſeipſum Statius intelligit,non,Rutilium Gallicum. Alti
gaudens.Statius.Hinc alti gaudens datur aggredienda facultas.Domitius. Facul=
tas gaudens alti.id eſt res & facinus gaudẽs cœlo.Hæc ille. De Gallico fere mortuo
ab Apolline atq; Aeſculapio curando loquitur Statius. Facultas ergo gaudens alti.
id eſt diuina non humana.humana enim medela curari vix potuiſſet. Apud Statiũ
vero legendum putem.Huc mecum epidaurea proles, Hic alti gaudẽs datur aggre
dienda facultas.Vel alti gaudens,hoc eſt difficillima.Gallicię ſyllabã.Stat. Hinc Ga=
latia vigens auſa eſt inceſſere bello.Ita enim in meo codice lego.Galatea (inquit Do=
mitius) pro mari accipit,vbi bellum geſſit Rutilius.Et niſi ſyllaba repugnaret,tuti
eſſemus legẽtes Gallatia.Ea eſt prouincia iuxta Bithyniam in quam Galli olim ve=
nerunt,vt ſcribit Strabo,eadem appellata Gallo græcia.Galatia item Hiſpaniæ. Ga=
latiam ergo primam corripere non dubitat Politianus.a græcis vno l,γαλατία di
citur. Tu quoq; . Vbi in Statianis codicibus eſt inimica,ibi muta ſcribendum cen=
ſet Politianus.Aduertite volumus.Stat.Ite deę virides,liquidoſq; auertite vultus.
Auertite (ait Domit.) id eſt exuite.Aduertite profecto ponit cohęrẽtius. Deprauatũ
tũ &c.Sic eſt ĩ codice meo.Vix loc⁹ Eurotę viridis quũ rl'a lõgo Sinada diſtinctu va
riat nõ lumina ceſſant.Domiti⁹ tñ lõga legẽdũ putat.Quũ rl'a (inqt) lõga.i.longus
tractus marmoris viridis & linea q̃dã,variat ſinada.i.marmor ſinadicũ. Nec p̱ va
ſis labra.Labra (inqt Domitius) vaſa ſunt . Cura (inqt Cicero) vt labra in balneis
ſint.Latere palmam &c.Stat.Et latente palma prægnantes cariotides cadebant. Do= Labra.
mit.Latente palma.Videbamus inqt cadere cariotides ignorantes vbinaȝ palma eẽt
arbor ex q̃ deciderẽt.Mẽdoſi codices hñt latẽte palma,ſed nec vllus eſt ſenſus,nec ſyl=
laba p̱mittit.Hæc ille.Prę magnitudine dactylorũ,in codice meo ſcriptũ nuſq̃ ĩ uẽio.
Et Hemũ & Spaſſionẽ,Stat.Diues Spaſſio quos agit tumult⁹? Huc ĩtrãt faciles He Hemus.
mi puellæ.Domit.Spaſſio & Hem⁹ magr̃i puellaꝝ ad ſaltatiões erãt.Hemi Iuuena=
lis meminit.Vel lege Diues ſparſio,quam gratuitam dixit. Et lege emi.i.ad emẽdũ.

Hæc ille. Quod poſterius, ridendum non putem. In Glaucia, ipſo poſte legitur in co
dicibus alijs. Turba Cathaſtæ. Verna non turba ſcriptum eſt. At legiſſe iuuat. Hæc
legiſſe, codices paſſim habere inueniuntur. Parabolen, ideſt comparationem. Suc=
ciſi papaueris. Statius. Ille velut primos expiraturus ad auſtros. Domitianꝰ.
Ad auſtros. i. ad primum flatum auſtri, qui exurit hærbas. Aemulatio eſt Virgi=
liana. Nam ille mortem Euryali per languentem florem expreſſit. Purpureus velu
ti quum flos ſucciſus aratro Langueſcit moriens. Hæc ille. Hoc autem Virgilianū
eſt in libro Aenei. ix. Florem ſucciſum Hyacinthum non papauer intelligit Seruius
Papaueris autem comparatio mox ſubſcribitur. Laſſoue papauera collo Demiſere
caput, pluuia quum forte grauantur. Gorgythionis Priami filij mortem Homerꝰ
lib. Iliados. viij. deſcribens. Quēadmodū inquit, papauer in huberi horto pubeſcens
ad iniuſtum veris imbrē in latus demittere caput ſolet, ſic Gorgythion grauātē col
lum galea caput in humerum alterum ſubmiſit. Cacozelon. i. ineptam imitationē.
Querulę &c. Nihil ſup ea req̄cq̄ Domitius. Nec vero agnoſcimus. Domitius in cō=
mētario epicœdij in Glauciā hanc de obitu Bleſci ꝓſolationē ſcribit. cuiꝰ verba omit
timus, vt in alijs multis omiſſuri ſumus. Ea enim facile īueniat is qui Domitij cō
mentarios habeat. Cæſarem. i Domitianum Imperatorem. Puppem temerariā Mi
neruę, Naufragium Aiacis Oilei Domitius interpretatur, qđ ideo explodendū non
ſit, quoniā prius dicit. Nocturnas alij Phrygū ruinas, Et tardi reducis vias Vlyſſi.
Sangariuſq; puer. Sāgarus (inquit Domit.) & Gallus fluuij ſunt in Phrygia. Qui
bus ex verbis alijſq; ſuperioribus Ganymedem Domitium intelligere facile conie=
ctes. Ecloga. i. ſylua. Eclogam & æglogā inter ſe differre in cōmētarijs in Auſonij Gri
phon ſcribimus. Vocabulū. i. nomen. Nihili vocem. i. nihil ſignificantē. Alias quoq;
in Domitium adnotationes legimus in epiſtola quadam poſt Domitij enarratiōes
informata, cui authoris nomen aſcriptum non inuenio. Tam ſicco pede reliqua hęc
tranſiuimus ꝓpterea ꝙ ſtylus ep̄ſaris non ſit, ꝙ ab inſtituto noſtro breuitatis diſ=
cederemus, ꝙq; ex Domitij lectione lectores facile ſatis percipiant. Inſtitor iſte. q. has
Politiani in Domitium adnotatiunculas venditat. Quæ meo &c. i. quæ epiſtola hac
ſce adnotationes meas eſſe aſſereret non aliorum, nequis noīe ſuo eas emittat. Amuſ
ſitatos, id eſt examuſſim fabrefactos. Plautus in milite. In hoc amuſſitata ſua ſibi i
genua indoles. Plagiarius (vt ait Beroaldus in cōmētario libri Metamorpho. Apu
leij) is eſt qui ſeruos alienos ſurripit, aut liberos hoīes in ſeruitutē aſſerit, quoſve
ſcit eſſe liberos emit, venditve, aut ꝓ ſeruo tenet. Dictus ꝙ lege plagis fannia damna
tus multaretur. Ipſa vero lex plagiaria, crimen plagium vocatur. Plagiarium ap=
pellat Politianus, qui antiquato titulo alienum codicem pro ſuo curat edendum. de
hac re plura ſcribimus in librum. xj.

Amuſſita=
tatus.
Plagiariꝰ.

ASCENSIVS.

Certiorem. Cum multa per Syluium graphice expoſita ſint, ne commentarijs nō
neceſſarijs infelices chartas occupem, præſertim ad hoc opus, cuiꝰ lectione qui vul=
gatam elegantiam non capiunt, abſtinere debeant, ſupſedeo illis. Illud modo addide=
ro, ex ijs q̄ a Be=
roaldo ī ꝓxia rñ
debunt, Angelū
videri q̄ſiſſe co=
lorē eiuſmōi ſcri
bēdi. Nā negabit
ſe quēq̄ eiuſmo=
di nota vidiſſe.

Quęcūq; ſcripta a Politiano etiā adoleſcēte exierūt, ꝑfecta ſunt.
Vbiq; gētiū locoꝝ & tp̄m Politiani eruditionē ꝑdicat. Politiani i
Merulā ſcripta ꝑlegit libēter, ipſumq; Merulā ſugillat. A Politiano
doctiſſimo laudari gaudet. De miſſis adnotatiōibus loquitur.

Philippus Beroaldus Angelo Politiano ſuo. S. D.
Epiſtola. II.

Vide mi Politiane in ſtudiis noſtris poli‑tiſſime, quanti te, & quidem meritiſſimo faciam. Quicquid ex officina iſtac tua lu culenta depromitur: id omne probum, excoctum, ac emaculatum eſſe, habeo perſuaſiſſimum. Immo (quæ tua eſt in literis curioſitas & excellentia) ſi quid tibi adhuc adoleſcēti parum elimatum per incuriam elapſum foret: id tamen apud me & reliquos qui bene ſentiunt, fieret perfectiſſimū: vel ob id ipſum ꝙ a Politiano proueniret. Tanta enī tua iampridem claritudo & æſtimatio: vt poſſis vel obſoletis nitorem dare, faſtiditis gratiam, nouis auctoritatem: & vt ſemel finiam, hæc apd̄ me tuorum ſtudiorum reuerentia eſt: hunc tibi hono rem deferre ſoleo, quem diuus Auguſtin⁹ ſcripto ribus canonicis autumat ſeſe retuliſſe: vt te nuſpiam errori confinem eſſe credere auſim. Non ex amore iudicium hoc eſt: ſed ex iudicio amor. Teſtes ſunt ſcholaſtici ſexcenti, teſtis eſt pulpitum illud, ex quo cottidie profitemur: me idētidem eē præconem & buccinatorem tuæ ſingularis erudi tionis. Quid multa? publice, priuatim, domi, foris, in gymnaſio literario, extra gymnaſium, vbiqꝫ locorum, vbiqꝫ gentium, vbiqꝫ temporum, Politianus a Beroaldo extollitur celebraturqꝫ meritiſſimo præconio. Tibi me virtus tua fecit amicum. Perlegi libenter quæ ad me peramanter & officioſe ſcripſiſti. Perlegi libentius, quæ in Merulam eloquenter & cordate exaraſti. Qui inſtar Zoili iam ſibi cognomentum Homeromaſticis adoptauerat: qui in cunctos ſęculi noſtri literatos non dentes, cum edentulus foret, acuebat: ſed linguam vibrabat virulētam: Qui pa ti ęquo aīo nō poterat virtutē in iuuenib⁹ ſobole

FRANCISCUS Syluius.

Authoritate non paruꝫ multa ſcitu non indigna ſcribit Cicero, cuius verba huc ſcripſiſſe non pœniteat. ea autem ſunt ex Topicon libro. Ad fidem (inqt) faciendam authoritas quæritur, ſed authoritatem aut natura aut tempus affert. Natura authoritas ī virtute ē maxima. In tempore autem multa ſunt quæ afferant authoritatem: ingeniuꝫ, opes, ætas, fortūa, ars, vſus, neceſſitas, concurſio etiam nōnunq̄ fortuitarum rerum. Nam & ingenioſos, & opulētos, & ætatis ſpatio ꝓbatos dignos quib⁹ credatur putant, non recte fortaſſe, ſed vl'gi opinio mutari vix poteſt, ad eamqꝫ omnia dirigunt & qui iudicant, & qui exiſtimant. Auguſtini ꝟba ſūt ex epiſtola quadam ad Diuum Hieronymum. Solis (inqt) ſcri

Authoritas.

Quam reuerētiam ſcripturis retulerit canonicis Auguſtinus.

ſcentem : Qui ad maledicendum faberrime formatus , ingemiſcebat : immo (vt verius loquar) diſrumpebatur , orientem ſolem a pleriſq; omnibus iampridem adorari q̃ occidentem . Mors hominis declaruit q̃ gratus foret omnibus . Videtur enim Merula ex gaudio eſſe procreatus : Ita cuncti mortales ex illius obitu gaudent. Quod ad me attinet, vellem viueret , vellem peperiſſet criminoſiſſima adnotamenta , quæ in me fertur diu parturiſſe: vt ita inter veteranum & tyronem pugna foret conſpicabilis . Forſan forſan didiciſſet ſe cornutam beſtiam irritaſſe , & momordiſſe remorſurum : & ꝙ noſtro ſequitur de vulnere ſanguis. Namq; nobis , neq; machæra hebes eſt , neq; ſtylus retuſus. Qꝫ ſi mortui in nos ſcripta publicabuntur , cogemur aduerſus mortuum ſuſcipere certamen , & vicem talionis implodere: q̃q̃ non me fugit q̃ parum plauſibilis futura ſit iſta contẽtio , & ꝙ cum mortuis non niſi laruæ luctantur. Gratias tibi vberes ago & habeo pro honorifica illa nominis mei mentione, quam amanter nimis inſeruiſti epiſtolæ in Merulam graphice luculenterq; conſcriptæ. Quæ enim mihi vberior laus & verior contingere poteſt, q̃ laudari a laudatiſſimo noſtri temporis , eruditiſſimoq;? Qꝫ ſcribis neſcio quem perinde ac fugitiuum iſtinc huc migraſſe, tuaſq; vel potius ſub nomine tuo adnotatiões in ſyluulas Statii venditare: quis hic ſit, haud equidem noui , neq; quiſpiam eſt hac nota notabilis : nemo prorſus apud nos viſitur , qui aliquid inuulget, aut nomini tuo obſcurum, aut eruditioni derogaturum. Adnotatiunculæ autem illæ tuę breues & conciſæ, quas ad me dediſti, quibus ſubnotantur magis q̃ explicentur loca reconditiora

Merulæ ſugillatio.

pturarũ libris , qui canonici appellantur, didici hunc honorem deferre, vt nullũ authorem eorũ in ſcribendo erraſſe aliquid firmiſſime credaꝫ. Alios autem ita lego, vt quãtalibet ſanctitate doctrinaq; prępolleant , non ideo verum putem, quod ipſi ita ſenſerunt, vel ſcripſerũt. Teſtis eſt pulpitum . Sic Horatius libro carminũ quarto. Quid debeas o Roma Neronibus, Teſtis Metaurum flumen, & Haſdrubal deuictus. Propertius. Teſtes ſunt ſidera nobis . de hac dicendi ratiõe plura Seruius in cõmentarijs in Aeglogam quintaꝫ Vergilij . Orientem ſolem & cætera. Orientem ſolem q̃ occidentem plures adorant . Prouerbialis eſt ſententia in honeſtarũ rerum initia , quæ antiquis atq; caducis rebus anteponendæ ſint, vſurpa=

ſyluularum aduerſus Domitii interpretamenta: effecerūt vt ſyluulas veluti in tranſcurſu relegerem. Iamq́ & ipſe in ſententiam tuam, non tam pedibus eo, q̃ aſſenſu literario. Nihil poteſt eſſe verius: nihil penſitatius. Vale decus literarum: & me (quod facis) ama mutuiter. Si rarenter ad te ſcribo, cauſa eſt aceruus occupationum, quibus iugiter diſtineor. Verum, vt inquit ille, & nō officioſus amo. Iterum ſalue. Vale. Ex Bon. pridie Idus Apriles. M.CCCCLXXXXIIII.

ta. Quum Cn. Pompeius Domitio in Libya fortiter ſuperato Romam redijſſet, a L. Sylla pluſculis honoribus iucūde acceptus eſt, ab eo ꝙ prīo Magnus appellat⁹. Et tamen quia nondū ſenator erat triumphus denegatus eſt. Ad eos qui aderant Pompeius dixiſſe fertur, Syllam ignorare plures orientē ſolem q̃ occidētem adorare: Tumq́ Syllam exclamaſſe, triumphet. Author eſt Plutarchus in Apophthegmatis Romanorum, inq́ Politicon libro fere idem meminit. Orientem ſolem multos venerari paſſim legimus: vt populos Eſſeos apud Euſebium libro de euangelica præparatione nono, capite primo: Socratem apud Platonem in Sympoſio: Apollonium Tyaneum apud Philoſtratum ſecundo & ſexto libris. Occidentem vero qui adorent pauci admodum ſunt. Romanorum in pugnæ initio adorare ſolem mos fuit, vt ait Plutarchus in vita Marcelli. Authore Platone libro de legibus decimo cotidie in ortu occaſuq́ Solis ac Lunæ græci omnes & barbari tam in aduerſis q̃ in ſecundis adorare deos ſuppliciter conſueuerunt. Faberrime, id eſt perfectiſſime. Fabre vt Placiades ait, perfecte ſignificat. Affabre dici Aul. Gellius capi. ſeptimo ſeptimi libri ſignificat. Cornutam beſtiam irritare, Plautinum eſt prouerbium, de eo qui eum laceſſit, qui iniuriam reponere paratuſſit. Irritare crabrones fere ſimile eſt. Machæra, id eſt gladius. græcis enim μάχαιρα dicit: & μαχαιροφόρος gladium gerēs. Cum mortuis. Planci dictum eſt apud Plinium in præfatione librorum hiſtoriæ naturalis. Ariſtoteles in libro Rhetoricorum ad Theodectem ſecundo, mortuis iraſcendum non putat, ꝙ iā extrema paſſi ſint, dolituri non ſint, nec cognituri quid irati velint. Quapropter, inquit, probe poeta, quū Achillis iram ſedare vellet, quam in Hectorem iam mortuum exercebat, dixit: Surdam enim terraȝ iratus vexas. Vt idem libro tertio ſcribit, in republica Platonis eſt, qui mortuos ſpoliant, eos canibus ſimiles eſſe, qui lapides mordent, & proijcientes non tangunt.

Cn. Pompeius.

Orientem ſolem plures adorāt

Fabre.

Cornutā beſtiam irritare.

Machæra.

CASCENSIVS.

Qui inſtar ʒoili. Valla diceret in morem. nam inſtar illi ad ęquiparantiā ac ęqualitatē ſignificat. Vt inſtar ſolis, inſtar mōtis. Videt tn̄ ſonare quaſi in ſtatū & formā, & ideo nō recte dr̄ ad inſtar, qđ tn̄ aliqn̄ legit, reperitq́ ī nominādi caſu. in quo nō ad æquiparantiā, ſed æquiparantia & ſtatus æqualis ſignificat, vt quantū inſtar in illo eſt, ideoq́ videt poſſe ꝑponi ad. Zoilus homeromaſtix notiſſimus eſt. Qđ aūt pri⁹ dixerat, teſtis eſt pulpitū, videt ad imitationē diui Hieronymi dictuȝ, a quo ſcriptum

Inſtar.

legimus, teſtis eſt tribunal, aut Virgilij in Bucol. Vos Coryli teſtes & flumīa nymphis. ſed illic aut conceptum aut zeugma poſſet dicere, verum Seruius citat Horatium dicentem: Teſtis Metaurum flumen, & Propertium: Teſtes ſunt ſydera nobis. Accipitur igitur ſubſtantiue. alioqui dicerent teſte & teſtia. Illud autem quod ſequitur, rarius eſt & minus grammaticum. Orientem ſolem a pleriſq; omnibus iampridem adorari q̃ occidentem. Non enim pleriq; omnes q̃ particulam efflagitat, nam pleriq; videtur idem eſſe quod complures, & pleriq; omnes id eſt fere omnes. Vnde neceſſe eſt ſubaudiri particulam ad quam referatur particula q̃, cuiuſmodi ſit potius aut magis, aut ſępius &c. Videt̃ Merula ex gaudio & cętera. Id ex Plauto ſumptum eſt, cuius hæc in Rudēte verba ſunt. Lenones ex gaudio credo eſſe procreatos. Ita omnes mortales ſiquid eſt mali lenoni, gaudent. Mutuiter. audacter fictum aduerbium, cum vulgo dicatur mutuo. FRANCISCVS SYLVIVS.

Beroaldi amor certus eſt, a quo ſe laudari gaudet Politian⁹. Gaudetq; ſua ei in Merulam ſcripta placere, a quo etiam mortuo temperare vix poſſit.

Angelus Politianus Philippo Beroaldo ſuo. S.D. Epiſtola. III.

A Deo teſtibus non indiget amor ergo me tuus, & ſtudiorum ſimilitudine conciliatus, & multis roboratus officiis: vt qui Bononia Florentiam veniunt, ſtatim quaſi ſolenniter, quo mihi ſe magis approbent, in tua cohorte ſe numerent. Vellem tamen vt laudare me tam vere poſſes, q̃ plene ſoles: q̃q̃ hoc ipſum laudari abs te, laus eſt (vt mihi quidem videtur) non ampla modo, ſed & vera. Lætor autem placuiſſe tibi quæ ad Merulam ſcripſerim: qui vtinam nobis ereptus tam ſubito non fuiſſet. Exegiſſemus ad obruſam quicquid ille vnq̃ literis mandauerat. Ac puto (quod cum modeſtia dictum ſit) perierat Merula, niſi periſſet. Nunc cineres & oſſa perſequi non libet: ne ſi liceat quidem. Nec eſt ꝙ vlla expectemus illius ſcripta, quaſi poſthuma: Coruos deluſit hianteis: nã nec Cēturię vſq̃, nec Plautinæ quæſtiones comparent. Ita lepidus homo poſteris īpoſuit. Dignus omnino tñ, quem profeſſores non contēneremus, niſi profeſſores ipſe omneis contempſiſſet.

Studioruʒ ſimilitudine. Eaʒ firmaʒ certamq; Cicero dicit ī Lęlio eſſe amicitiã, quæ morũ ſtudiorũq; ſil'itudine roborata ſit. Pli. lib. epl'arum q̃rto. Eſt ad ꝯnectēdas amicitias vel tenaciſſimuʒ vinculoꝝ morũ ſil'itudo. In tua cohorte, id eſt diſcipl'atu. Exegiſſemus ad obruſam. i. caſtigauiſſemus ſynceraq; reddidiſſem⁹, vt obryſum auruʒ appellat̃ id quod igni ꝓbatum eſt Pli. capi. iij. tertij & tricesimi li. de auro quũ loquit̃. Quo ſępi⁹ (inquit) arſit, ꝓficit ad bõitateʒ. Auriq; expimento ignis eſt, vt ſimili colore rubeat, quo ignis. At ꝙ ipſuʒ obryʒũ vocãt. Obruſſaʒ

Obryſum aurum,

Obruſſa.

Quod porro ad notas attinet, quas nobis neceſſitas quædam pœne retentãtibus extorſit: ſatis mecum prçclare agetur, ſi pueritiam ſapere non etiã puerilitatem videbuntur. Vale. Florentię. ix. Calen. Maias. M. cccclxciiii.

vel obruſſum cũ duobus ſſ, legendum putem. Authoribus enim Priſciano libro primo, & Diomede libro ſecundo ʒ in duo ſſ, aliquã migrat. vt μάζα maſſa, πατρίζω patriſſo, Meʒentius Meſſentius, & gñis eiuſdẽ alia. Vnde recipienda non eſt triuialis illa traditio nullius fulta authoritate. qua dicunt vim eſſe eandem literę, ſ, inter vocales duas poſitæ & ʒ, quum de duobus ſſ, prçcipiendum ſit potius. Perierat &c. Exul Themiſtocles a Xerxe Perſarum rege honorifice exceptus, quum opibus & gratia valeret plurimum, a multiſq; ſummo ſtudio coleretur, apparata menſa ſplẽdidiſſime filijs prçſentibus dixiſſe fertur. O filij filij perieramus, niſi periſſemus. Author eſt Plutarch⁹ in vita Themiſtoclis, & in lib. de fortũa & virtute Alexandri prio. Huic cõfine eſt illud Senecę in lib. declamationũ prio. Perieras (inquit) iã raptor, niſi bis perire meruiſſes. Aliquantũ illud ſimile eſt, qđ ait Cicero li. epiſtolarũ quartodecimo. Per fortunas miſeras noſtras vide ne puerũ perditũ perdamus. Quaſi poſthuma, id eſt poſt Merulę mortem edita. Poſthumus eñ dicitur is qui mortuo patre natus eſt. Vindex autem Ceſellius (vt eſt apud Aulum Gellium capite ſextodecimo ſecundi libri) Poſthumum qui poſtremo loco natus ſit, eſſe autumat. Coruos deluſit hiantes. Apud Horatium libro ſermonuʒ ſecundo prouerbiuʒ hoc vſurpatur. Plerunq; (inquit), recoctus Scriba ex quinqueuiro coruum deludet hiantem, Captatorq; dabit riſus Naſica Corano. Coranus enim, vt ait Acron, ſoceri ſui Naſicæ auaritiam teſtamento ſuo deluſit. eius enim hæreditatem ſperabat. Prouerbij huius rationem ex Coruo illo Aeſopico a vulpe decepto (cuius fabula eſt notiſſima) profectam eſſe Acron & Porphyrio putauerũt. Centurias Plautinaſq; quæſtiones editurũ ſe pollicitus fuerat: de quibus infra amplius. Non etiã puerilitatem. Pueritia & puerilitas hoc videntur habere diſcriminis, ꝙ pueritia ſit ętas ipſa, puerilitas vero imprudẽtia, reſq; puerili ætate digna. Pueritiam ꝓ puritate accipi Marcellus tradit. M. Varro. Quę pueritia eſt infrequens polluta.

ʒ in duo ſſ, aliquando migrat.

Perieram⁹ niſi periiſſemus.

Poſthumus.

Coruos deluſit hiantes, puer.

Pueritia. Pucrilitas.

ASCEN.

Perierat niſi perijſſet. Docte hoc & quaſi ex fonte explanat Syluius. Verum ſiquis adhuc ſententiam exquirit: ea videtur mihi in dicto Politiani vnica eſſe & clara: Merula perierat, ſcilicet prę rubore & confuſione, cũ errata ſua Politiano indice agnouiſſet: niſi perijſſet, ſcilicet morte. In Temiſtoclis autem dicto duplex videri poteſt. Altera perieramus morte aut captiuitate, cum tantæ ſint opes Xerxis: niſi perijſſemus quaſi exilio a ciuibus indicto. Altera: cum tantus ſit ſplẽdor menſarũ Xerxis, perieramus ſcilicet inopia & fame apud noſtros, niſi perijſſemus. id eſt niſi quaſi perditi huc nos recepiſſemus.

F.S. ARGV.

Miſcellanea impenſe laudat: eaq; (quoniam Politiano operam dederat) publicata inuidet. De Cacoethe nonnulla præter Politiani ſententiam cõijcit. A Perotti Cornucopię nihil furatum (vt iactant inuidi) oſtendit. Elegiam mittit ad Politianum.

Franciſcus Puccius Angelo Politia-no ſuo.S.D. IIII.

ME vero ipſum recẽs iſta Miſcellaneorũ editio vt delectauit ſane plurimũ ob eximiã laudẽ, atq; adeo ĩmortalitatẽ, quã tibi pulcherrimo hoc opere partam candide ſum pro amicitia noſtra gratulatus:ſic certe in eo commouit atq; pupugit nõ parũ,ꝙ arcana illa, & vere dixerim myſteria literarum, quæ diu nos ac ſingulatim ab oris tui oraculo exceperamus,vt his quaſi pro iure noſtro placere nobis & gloriari poſſem⁹: peruulgatis nunc his libris, non magis noſtra.i. ſectatorum tuorũ,q̃ populi, atq; adeo ſcholaſticorum oĩm erunt. Et de Ariſtotele quidẽ ꝓceptore ſuo conqueſtũ eſſe ꝑ epiſtolam Alexandrũ regem Gellius ſcribit:ꝙ is ſcriptis ac publicatis philoſophiæ ſecretioribus operibus,priuatũ illum diſciplinæ ꝓfectũ auditoribus ſuis ĩuidiſſe videretur. Et ita tñ legẽdos dedit libros illos Ariſtoteles,vt ab iis tãtũ intelligi poſſent, qui eũ prælegentem audiuiſſẽt.Reſcribens eñ regi, affirmat τοὺς λόγους ἐκδεδομένους, καὶ μὴ ἐκδεδομένους.vt iam noſtra multo æquior expoſtulatio videri debeat:ꝙ Miſcellanea tua ſic dilucide ac diſtincte cõſcripta ſunt,vt hos libros q legũt,os auctoris,& vt aiunt ζῶσαν φωνὴν nõ multũ,aut certe nihil deſiderẽt.Hos tu igitur theſauros,has margaritas,non porcis quidẽ vt dicitur,ſed pplo,aut qđ ſit etiã indignius,grãmaticorũ ferulæ expoſuiſti.Nã ꝑ deos ĩmortales,quid ego primũ in hoc ope admirer?reconditiſſimoſne locos,& quaſi ſanctius illud ęrariũ literarũ, vnde nihil cõi pcuſſũ moneta,nihil publici iuris efferẽt? An doctrinarũ varietatem:& illius ἐγκυκλοπαιδείας

F.S.

Oracula(vt in libro Topicõ ait Cicero)ex eo ipſo appellata ſũt, ꝙ ineſt his deorũ oratio.Gelli⁹ſcribit. Ariſtotelis libros ab eo invulgus editos Alexãder(qui eius fuerat diſcipulus) quum cognouiſſet,atq; ea tempeſtate armis exercituq; omnem ꝓpe Aſiaꝫ teneret, regẽq; ipſuꝫ Dariũ prælijs & victoriis vrgeret:ĩ illis tamẽ tantis negocijs lr̃as ad Ariſtotelẽ miſit. Non eum recte feciſſe,ꝙ diſciplinas ἀκροαματικάς (ſic enim auſcultatorios libros appellat)q̃b⁹ ab eo ipſe erudit⁹ foret, libris foras editis ĩuulgaſſet.Nam qua(inquit)alia re præſtare cęteris poterim⁹,ſi ea q̃ ex te accepimus omniũ prorſus fient cõia?Quippe ego doctrina anteire malim,q̃ copijs atq; opulẽtijs. Reſcripſit ei Ariſto. ad hãc ſententiã. ἀκροαματικοὺς libros quos editos q̃re-

Oraculuꝫ.

Alexandri Magni lr̃æ ad Ariſtotelem.

.i.libros & editos & nõ editos.

.i. Cyclicę doctrinæ.

Verſicolorẽ,& vndequaq; fulgentiſſimã veſtẽ? An
vero teſtiũ quos citas,& auctorũ dignitatẽ ſimul
ac numerũ: quorũ ſane pleroſq; hi quoq; qui ſibi
docti videntur,ne de noĩe quidẽ ipſo notos aũ ha
bebant. Nã de ornatu illo ac lepore nitidiſſimæ
orationis quid dicã? quæ vario quodã & ꝓpe ver
miculato intertextu laſciuiẽs, oẽſq; verborũ flo=
ſculos captans,candorẽ tamẽ vbiq; latinitatis, &
quaſi pudicitiã pręfert:vt illa ipa purpura,& mu
liebri mũdo q̃ honeſtiſſimo ĩdefeſſum lectorẽ vno
prope decurſu a præfatiõe ad extremã illam coro
nidẽ traducat. Habemus in man⁹ cottidie ego &
Vgolinus tuus hũc librũ: legimus, decantamus,
ediſcimus:ac nulla iam pagella eſt, quã nõ decies
reuoluerimus: nec tñ adhuc caput vllũ ſic attẽte
aut diligẽter perlegere potuimus,quin reſumen=
tibus illud idem in manus arridere magis nobis:
atq;,vt Aphrica illa,afferre noui ſubinde aliquid
videatur.Ac cum illa recognoſcere iuuat,quę pri
dem cũ iſtic eramus,te p̃legente didicimus:tũ ve
ro pleraq; alia de liberalitate tua addita,quaſi au
ctariũ quoddam,auida ac pẽdenti aure cõbibim⁹:
vt iam ſcilicet partitam cum aliis auditionis no=
ſtræ mercedẽ hoc ipſo corollario nõ inuiti repen=
damus.Iã vero q̃q̃ quicquid ipſi ſum⁹,ſi quid ſane
ſumus,id totũ tuo beneficio ſum⁹:quãtũ tamẽ in
genio meo applaudere & gratulari me putas,vbi
aliqd de penu tuo ꝓferri videmus, qd nos quoq;
ipſi in re noſtra noſtro q̃ſitum marte haberemus?
Etẽ licet ſane perſpiciã quãtum inter aquilã ac
noctuam interſit:tamen venire in idẽ,& cõſentire
rationes noſtras cum tuis:id vero ipſum placere,
meme ipſum mihi videri nunc demum aliquid fa
cit.Omittam alia quędam:Fraterculus ille gigã=

ris & nõ ꝑinde vt
arcana abſcondi=
ditos:neq; editos
ſcito eſſe,neq; nõ
editos.Quoniaȝ
his ſolis qui nos
audiunt,cogno=
biles erunt.Hæc
ex A. Gellij capi.
iiij.libri viceſimi
ζῶσαν φωνὴν.i.
vocem viuam. Viua vox.
Viua vox ꝑuer
bium eſt ſignifi=
cans vocẽ,ipſam
q; doctoris pro=
nunciationeȝ pl⁹
multo habere vi
uacitatis & ener
gię,q̃ alteri⁹,aut
ſcripturã. Quin=
tilianus libro in=
ſtitutionuȝ ora=
toriarũ ſecundo.
Licet eñ ſatis ex
emplorũ ad imi
tanduȝ ex lectio=
ne ſuppeditet, ta
men viua illa(vt
dicitur) vox alit
plenius, præci=
pueq; præcepto=
ris:queȝ diſcipu
li, ſi modo recte
ſunt inſtituti,&
amant & veren=
tur.Plinius Iu=
nior in epiſtola
quadam ad nepo
tem libro ſecũdo.
Multomagis,vt
vulgo dicitur,vi
ua vox afficit.
Nam licet acrio=
ra ſint quę legas,
altius tamen in
aĩo ſedent, quæ

pronūciatio, vultus, habitus, geſtus etiā dicētis affigit. Idem eodē libro, epiſtola ad Cerealem. Neq; enī me præterit, actiones quę recitentur impetu & omnem calorēq; ac prope nomen ſuū perdere. Prętere a magis (vt vulgo dicit) viua vox afficit. Diuus Hieronymus in ꝑfatione gn̄ali. Habet neſcio quid latētis energię viua vox, & in aures diſcipuli de doctoris ore tranſfuſa fortius ſonat. Hæc & alia Eraſmus.

Vermiculata opera

Vermiculata opera dn̄r ea, quæ fruſtulis minutiſſimis variegata ſūt, vel vt ait Noniꝰ Marcellꝰ q̄ miniata ſunt. Intertextū ergo vermiculatū cū qui elegantię varietate diſcolorat⁹ ſit appellat.

Mundus muliebris.

Mundus muliebris oīs ē mulieris ornatus, qui a græcis κόσμος appellatur. Coronide, id eſt finē.

Coronis.

Eſt enī κορωνὶς roſtrum nauis, arquus cornu, extremitas, finis

tís apud Iuuenalem, & Terrę filius apud M. Tullium, q̄ erudite abs te & apposite enarratus eſt? In eundem vero ſenſum expoſitū eſſe a nobis abhinc ferme biennio in publico frequentiq; auditorio, lectiſſimus iuuenis & vtriuſq; noſtrum amiciſſimus Nicolaus Valorius, qui tum forte aderat, nouit. A miniatula quoq; cęra in epiſtolis Ciceronis, non admodū diuerſa noſtra lectio fuit: q̄ nullum quidem emendatiorem codicem nacti (eſt enim bonorum librorum in his locis mira pœnuria) ſed tantum coniecturis permoti, minio ac cęra tua ponendum putaueramus. Sed & illud Iuuenalis Cacoethes appellari exiſtimem iudicii tui cauſa explorādi: quod mihi quidem pro Delphico oraculo eſſe, non reticuero. Nam cum legerim apud Cornelium Celſum Cacoethes ſpeciē quandam carcinomatis eſſe, eam quidem moleſtiſſimā admodum & diuturniorem: inde per metaphoram quandam a Satyrico aſſiduam inceſſantem vomicam ſcribendorum carminum, hoc ſignari nomine crediderim. Idq; cū adiecta inſanabile, & ægro in corde, & verbum ipſum ſeneſcit, quod apte cadit in vlcus rediuiuum: tum vero etiam tria illa Auguſti carcinomata, ſimili prope ratione ſic dicta, quaſi digito indicare vident. Huic tamē ſententię meæ q̄uis, vt mihi quidē videtur, vndequaq; in hunc locū quadrāti, non prius calculū album adiecero: q̄ cū abs te quoq; doctiſſimo atq; incōparabili viro cōprobatū iri accepero. Nec vero illud veremur, ne forte me exiſtimes ex his rebus velle tecū cōferri. Præfati enim iam ſumus intelligere nos quantū diſtet ab Aiace Therſites: & ſimul noui facilitatē tuam, qui in laudis tuę participatū, cum omneis bonos, tū præſertim tui ſtudioſos &

amatores non grauate admittis.Sed redeo ad Miſcellanea: in quæ mehercule Propertianum illud iam decãtare poſſim⁹.Cedite Romani ſcriptores, cedite Graii.Etenim,ſiquid mihi de literis iudicii eſt,non iuniores modo omnes longo poſt te interuallo reliquiſti: ſed veterum etiam ſcriptorũ laudem in hoc quidẽ genere, haud dubie adęquaſti. Nam de Copiæ quidem cornu, quod nonnulli in te inuidi acuebant,ſentiant alii quid velint:mihi certe totum inane ac vile, nec redimitum florib⁹, ſed paleis occultatũ videtur.Sunt enim meræ nugæ:& plane(vt ipſe ſcripſiſti)craſſior inter vos,q̃ inter Pyrramum & Tyſben paries extat. Atq; vt intelligas q̃ iſtius operis ęternitatem exploratiſſimam habeam,haud parum iuidere me fateor Michelotio,Vgolino,aliiſq; compluribus ęqualibus & familiaribus noſtris:ꝗ tam eximia in hoc libro præfatione citati cognoſcentur a poſteris,fientq; pariter tecũ æterni & illuſtres.Qꝫ ſi id ante mihi veniſſet in mentẽ:vel gratia,vel precibus,aut precio etiam,atq; omni ambitus genere contẽdiſſem vt nos quoq; honeſtiſſimæ iſti centuriæ adſcriberemur:& quoniam alios te ſubinde libros ſubcenturiaturum eſſe polliceris, iam nunc honorẽ iſtũ quacũq; tecum mercede paciſcor.De meo autẽ erga te ſingulari ſtudio & amore,etſi de eo te nõ dubitare certo ſcio, tamen quia ita locus expoſcere videbatur,ſcripſiſſem in pręſentia aliquid:ni veritus eſſem,ne tam longa ac verboſa epiſtola ſtomachum iam tibi,& prope nauſeam fecerit.Cum pręſertim nihilo breuiorem elegiam, quaſi coronidẽ quandam adiecerim: quam his Dominici natalis feriis per ocium luſimus,admoniti patrię,domeſtici laris, cuius iam non minus q̃ Homericus ille

apex. A pręfatione igitur ad extremam illam coronidem,id eſt a principio ad finẽ Coronidis eĩ meminit Politian⁹ in fine Miſcellaneorum. Sed vt hic liber (inquit) q̃q̃ ſic quoq; nimis longus,aliq̃ tamen veluti coronide cumuleſ. Vt Aphrica illa. In Aphrica maxima eſt aquarum inopia, eam ob rem ad amnes paucos multæ feræ conueniunt. Ideo cuꝫ fœminis cuiuſq; generis aut vi, aut voluptate mares ſeſe cõmiſcẽt. Vnde etiã vulgare Græciæ dictum,Semper aliquid noui Aphricam afferre. Author eſt Plinius capite ſexto decimo libri octaui. Corollario id eſt auctario. Corollariuꝫ (vt M. Varro libro de lĩgua latĩa quarto ſcribit) id eſt quod pręter debitum additum eſt. factuꝫ eſt vocabulum a corollis. ꝙ hæ,quum placuerant actores in ſcena, dari

Aphricam ſemp aliqd noui afferre.puer.

Corollariũ

Vlyſſes, ἱεμαι ϗ καπνὸμ ἀποθρώσκοντα νοῆσαι: & ſimul vt vna opera, veteribus amicis, & tibi præcipue duci & præceptori meo, priſtinam obſeruantiam & amorem teſtarer. Eam tu quum vacabit, diligẽtius pelleges: & ſi videbitur iſtorum hominũ naſum non reformidare, oſtendes cum omnibus, tũ etiam: ſiqua opportunitas affuerit, Laurentio Medici viro primario, & de me, vt de omni ciuitate noſtra, benemeritiſſimo. Vale. Neapo. Pridie Calendas Ianuarias.

[i]. cupio & fumũ exiliẽtẽ noſſe.

Aquilã cuʒ noctua cõ parare.

ſolitæ ſunt. Antipodiuʒ imperiti dicunt, quod corrollarium latine dicere poſſis vel auctariũ. Penu tuo. i. recondita tua doctrina. Quantum inter aquilã &c. Aquilã cũ noctua cõparare, puerbiũ eſt, in res, q̃ diſſimiles cõparant. Martialis in ſcazonte. Aquilaſq; ſimiles facere noctuis quæris. Aquila eñ viſus eſt acerrimi: noctua vero lumẽ ſolis modis oĩbus refugit. Author eſt Eraſmus. Fraterculus gygantis. De quo Politian⁹ capite duodeuiceſimo Miſcellaneorũ meminit. Minio ac cæra. Politianus ca. liij. ſup hac re diſputat.

Cacoethes.

Cacoethes. Politian⁹ cap. xlvj. ſup hoc diſſerit Corneliũ Celſum. Cornelius Celſus. li. v. quũ de carcinomate loquit̃. Peſſimũ (inquit) id genus eſt, fereq; primum id fit, qđ cacoethes a Græcis nominatur. Paulo poſt idẽ ait. Tolli nihil niſi cacoethes põt, reliqua curatiõibus irritant̃. Idẽ paulo poſt. Diſcedere aũt cacoethes qđ curationẽ recipit, a carcinomate qđ nõ recipit, nemo ſcire põt. Plinius cacoethe inter vlcera plerũq; enumerat. Capite eñ. xxv. ſecũdi & viceſimi libri. Vlcerib⁹ (inqt) quæ cacoethe vocãt. Et ca. iij. quarti & viceſimi libri. Glans intrita duritias, quas cacoethe vocãt, cum ſalſa axungia ſanat. Libri eiuſdẽ cap. x. Illinit̃ decocta in vino oĩm vlceruʒ generi: etiã ſi cacoethe ſint. Satyrico. i. Iuuenale.

Vomica.

Auguſti carcinomata tria.

Vomica vt Noni⁹ Marcellus ait: eſt concaua loca: vetuſtate obeſa: ideo dicta ꝙ ſaniem euomat. Tria illa. Auguſtus Cęſar Iulias habuit filiã & neptẽ: ꝓbris oĩb⁹ cõtaminatas: ac nepotẽ Agrippã, cui ingeniũ amens erat: ſordidũ: ac ferox. quos oẽs appellare nõ ſolebat aliter: q̃ tres vomicas: aut tria carcinomata ſua. Author ẽ Suetoni⁹. Carcinoma aũt corpis vitiũ eſt: qđ authore Cornelio Celſo li. v. fit maxime in ſuperioribus partibus circa faciẽ, nares, aures, labra, mãmas fœminarum: & in iecore aut ſplene hoc naſcit̃. De cãcrorũ gñe Carcinoma eſſe autumãt.

Carcinoma.

Calculus albus.

Aiax.

Therſites.

Adiecta inſanabile. Iuuenalis verba ſunt. Tenet inſanabile multos Scribẽdi Cachoetes & ęgro ĩ corde ſeneſcit. Calculũ albũ adiecero. i. fauebo: eãq; ꝓbam abſoluẽdãq; putabo. Albis eĩ calculis Romanos abſoluere, dãnare nigris ſolitos, Ouidianũ illđ teſtat̃. Niueis nigriſq; lapillis, His dãnare reos, illis abſoluere culpã. Quãtum diſtat ab Aiace Therſites. idẽ ſignificat ac illud: quãtũ inter aquilã & noctuã intereſt. Aiax eñ Telamõis fili⁹ Græcoꝝ oĩm ꝑter Achillẽ formoſiſſimus fuit atq; fortiſſim⁹: vt Homer⁹ lib. Ilia. xvij. tradit. Therſiten deformiſſimũ ignauiſſimũq; fuiſſe alias memorauim⁹. De copię &c. Inuidi nõnulli garriebãt cõſtrepebãtq; Politianum ex Perotti Cornucopiæ multa ſuffuratũ fuiſſe. vt in ea Miſcellaneorũ coronide ſcribit Politianus.

Rhinoceros.

Ad Rhinocerotis naturã alludere videt̃. Rhinoceros eñ: vt cap. xx. libri viij. Plini⁹ ſcribit, cum elephãto, cui hoſtis nat⁹ eſt, pugnatur⁹ cornu ad ſaxa limato pugnæ ſe ꝑparat: in dimicatiõe aluũ petẽs qua ſcit eſſe molliorẽ: alludit tamẽ ad cornucopiæ. Vt ipſe ſcripſiſti. in coronide Miſcellaneorũ. Craſſior inter vos q̃ inter Pyc=

ramũ & Tyſben paries eſt.ꝓ ſnĩa prouerbiali id vſurpat:ꝗ̄ ſignificet magnã eẽ diffe=
rentiã:vel abeſſe multũ vt cũ re vna alia cõpari poſſit ac cõiungi. Babylonicus quidã
forma prꝫter cꝫteros egregia iuuenis Pyrramus vicinam quandã ſuã ꝫtate formaqꝫ
integerrimã nomine Tyſben ardẽter amabat,nihilominus redamabatur. Tpe creſcit — Pyrrami & Tyſbes fabula.
amor:nuptias denegãt parẽtes. Conſcijs oĩbus arbitriſqꝫ remotis,nutu, ſigniſqꝫ lo=
quuntur. Quoqꝫ magis tegitur:tãto magis ꝫſtuat ignis. Paries inter vtriuſqꝫ do=
mos medius fiſſura quadã diuiſus erat:per quã rimã colloquunt̃ mutuo. Hoc ſꝫpi
cule facientibus iungẽdi corpa quũ negata eſſet facultas, Inuide dicebãt paries quid
amãtibus obſtas? Quantũ erat,vt ſineres toto nos corpore iungi? Aut hoc ſi nimiũ
eſt:vel ad oſcula danda pateres. Hꝫc ex Ouidio lib. Metamorphoſeos quarto. Succen
turiaturũ.i. Miſcellaneorũ cẽturiꝫ tuꝫ alias adiũcturũ. Eſt aũt cẽturiare militũ cen=
turias ordinare. Succẽturiare vero eſt centuriã ſecundã vel alias ordinare. Magis tñ — Succenturiare.
ꝓprie ſuccẽturiare eſt explẽdæ cẽturiꝫ grã numerum ſupplere. Vt A. Gelli⁹ Succẽtu
riare dapes,quũ alijs ablatis aliꝫ menſæ apponuntur, dixit. Eius verba ſunt ex capite
octauo libri quintidecimi. Præfecti(inquit)popinꝫ atqꝫ luxuriꝫ negãt cœnã lautã eẽ,
niſi quũ libẽtiſſime edis tum auferatur, & alia eſca melior atqꝫ amplior ſuccẽturiet̃.
Homericus ille. Apud Homerũ in li. Odyſſeꝫ primo, Ioui Minerua dicit animũ ſuũ
diſtorqueri,ꝙ Vlyſſem fumũ e domo euaporantẽ,inqꝫ patria mortẽ obire deſyderã
tem lenibus verbis vt patriꝫ obliuiſcatur,ꝑſuadere Calypſo tentet. Naſum.i. deriſio=
nem. Suꝑ naſo irriſioni dicato in Auſonij Griphõ plura ſcribimus.

ASCEN.

Sanctius ærariũ(vt Gulielmus Budæus vir incõparabili literatura inſignit⁹ in — Sanctius Aerarium.
oꝑe annotationũ in Pandectas ediſſerit)ab antiquis dictũ eſt,qd̃ prorſus intactũ erat
ex quo nihil promi licebat ob annuas neceſſitates. Liuius lib. vij. ſecũdi belli Punici.
Cꝫtera expediẽtibus quæ ad bellum opus erãt,cõſulibus,aurũ viceſimariũ, qd̃ in ſã
ctiore ꝫrario ad vltimos caſus ſeruabat̃,promi placuit. Cicero in Verrẽ Acti. v. Pri=
mũ mihi literas quas in Aerario ſanctiore conditas hñt ꝓferũt. Et ad Atticũ lib. vij.
Attulit mãdata ad cõſules vt Romã venirẽt:pecuniã de ſanctiore ærario ꝓferrent.
Vt Africa illa &c. magis exquiſita q̃ inuẽta & loco apta videt̃ cõparatio. Aphrica em̃
ꝓpter beluarũ in deſertis locis coitionem ſemꝑ noui aliquid,quia monſtra parit:in
Politiano aũt ſemꝑ aliquid eruditionis nouꝫ parit lectio:ſicut etiã in Marone, dum
aut melius aut fœcũdius intelligit̃. Talis em̃ ſi lectio lecta placet decies repetita pla=
cebit. Cõprobatũ iri. Neqꝫ hoc multũ apte:quia ſi mu' et̃ in cõprobandũ eſſe,cui⁹ vi=
det̃ eadẽ ſignificatio dicendũ videat̃ cõprobatum eſſe. Propertianũ. qd̃ de ꝫneade Vir=
giliana cecinit,addẽs, Neſcio quid maius naſcitur Iliade. Benemeritiſſimo. aut vna eſt
vox aut inepta:bene em̃ ꝓ multũ nõ cõgruit ſuꝑlatiuo,ſicut nec multũ ipſum.

Gaudet aliq̃n ſe diſcipulũ habere,qui ita doctus elegãſqꝫ ſit, vt
doctorẽ eũ fortaſſe nõ aſpernetur. Epiſtolã eius carminaqꝫ lau=
dat. Ei non eſſe cur doleat edita eſſe Miſcellanea,oſtẽdit. Vgolinũ
laudat. Cacoethes tutatur.

F.S.
Celebritate id eſt frequẽtia. Lat onꝫ tacitu3 &c. Virgilian⁹ verſ⁹ eſt ex lib. ꝫnei. j. Qualis(inqt) in Eurotꝫ ripis, aũt ꝑiuga Cynthi Exercet Diana choros, quam mille

Angelus Politianus Franciſco Puccio ſuo. S.D.

EPI. V.

INcredibili me voluptate tuæ literæ affe=
cerunt:non tã credo ꝙ noſtra Miſcellanea
laudant(q̃q̃ id etiam)q̃ ꝙ apud me,q̃ tibi

olim pręceptor obtigerim, ſingularem quandam
vel eruditionem,vel eloquētiam tuam profitent.
Vt enim agricola vehementer exultat,vbi gene-
roſos fœtus ex arbore ipſa legit,quā ſuis quondā
manibus cōſeuerat,ac diu multa cura ꝓduxerat:
ita nos magnopere delectatos illa epiſtola tua ſci
as,q̃ mirificos iſtius ingenii noſtra opera culti,no
bis fructus exhibuerit. Audierā quidem ſæpe an-
tea quoq;,nec ſine ingenti meo quidem gaudio,te
Neapoli docere iuuentutem magna celebritate,
magna gloria.Sed hęc tua nunc tamē epiſtola pla
ne declarauit,non abeſſe a Neapolitanis quibꝰita
placeas,iudicium illud antiquum ſtudiorum,quę
ſibi olim ſedem apud ipſos propriam,quaſiq; cer-
tum domicilium delegiſſent.Eſt enim ſtylus eius
epiſtolæ cum (quod ego in primis exigere ſoleo)
latinus & caſtus, tum vero elegantem quandam
præ ſe indolem ferens,elaboratus,inlaboratoq; ſi-
milis:hoc eſt ita latenter,ita diſſimulanter cultꝰ,
vt in eo ſe forma,nō cultus oſtētet. Facilis idē,ꝑ-
fluens,numeroſus:nō anxie, nō moleſte diligens,
magiſq; ſimilis neglegenti : ſed ita tñ,vt plus eo
quoq; pacto veneris habeat:qualis Apelleis eſt co
lor in tabulis.Quid igitur mirum,ſi meum quoq;
ſicuti Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus:
quum tales prodiiſſe diſcipulos e noſtris vm-
braculis video, quales ego fortaſſe iam nec ma-
giſtros aſperner! Non enim propterea ꝙ ego tibi
tunc magiſter,ideo nūc quoq; te doctior. Nam &
qui me docuerunt,ipſi deīde aliquoties in noſtra
ſchola cum cæteris diſcentibus deſederūt. Vices
ita rerum ſūt,& quidem pulcherrimæ.Nec mihi
certe quicq̃ gratius , q̃ diſcipulos emittere, me
quoq; ipſo doctiores.Pręferri ſi grati,ſi memores,

ſequutæ Hinc at
q; hinc glomerā-
tur Oreades.illa
pharetram Fert
humero, gradi-
enſq; deas ſuper-
eminet oēs. Lato
nę tacitū perten-
tant gaudia pe-
ctus. Eadē fere ē
Homeri compa-
ratio in li. Odyſ-
ſeæ ſexto. Quāto
enim magis oc-
cultatur lætitia:
tanto fouet acri-
or atq; vehemen
tior. Inde factū

In ſinu gaudere.

eſt ꝓuerbium in
ſinu gaudere. i.
apud ſe non pa-
gaudere. Cicero
Tuſculanarum
diſputationū li-
bro tertio. Quo
niam hę plauſi
bilia nō ſunt,vt
in ſinu gaudeāt,
glorioſe loqui de
ſinant. Tibullus
libro. iiij. Qui ſa
pit in tacito gau
deat ille ſinu.
Propertius lib.
ſecundo. In taci-
to cohibe gaudia
clauſa ſinu. Quē
admodū igit vi
ſa filię Dianę prę
ſtantia Latona
lætatur , ita ego
tali te diſcipulo
lętor. Diſcentibꝰ
id eſt diſcipulis.

Equuleꝰ.

Equulei. Vt ab
acus aculeus, ita
ab equo equu-

ſi non in præceptorem quoqꝫ ipſum,ſicut in parē-
tem equulei recalcitrent. Sed & de verſiculis mi
Pucci tuis,quid dicam?q̄ noua ibi multa:q̄ immo
antiqua?quod filum? qui color?qui cultus? quę il
lecebrę?quę mollitia? quę quaſi teneritudo? q̄ ibi
multas figuras,q̄ multa lineamenta Gręci Calli-
machi,neſcio equidē an data opera,ſed expreſſiſti.
Nam ꝙ in his quoqꝫ me laudas,& triplici eloquio
ſuccingis,ac ne liuori quidem ius eſſe in nos vllū
dicis:ſiue ita tu credas,ſiue tanq̄ poeta fingas,oī-
no tamen ago gratias: quoniam hoc ipſum conti
giſſe mihi, vt a docto homine, q̄uis falſo, lauder,
ingens profecto laus eſt:atqꝫ ob id vera. Sed illud
opinor tu quidem iocans,ꝙ quaſi magnam quan
dam expoſtulas iniuriam:quia quæ prius in ſcho
la docui,nunc & in Miſcellaneis peruulgaui.Quid
autem hoc tua?Nunquid adhuc dictatis indiges:
qui p te numeros implere omneis,ac iam præſcri
bere ceteris potes? Quin imitare tu quoqꝫ leonū
catulos:quibus cum ſatis dentes vnguesqꝫ creue-
runt,aſpernati matris vbera,prædam ſibiipſi pro-
cul in ſyluis captāt.Sed verſari cum Baccio Vgo
lino te dicis, eiqꝫ librū noſtrum voluptati fuiſſe.
Cum Baccio igitur meo verſaris Pucci?cum Bac
cio iocos agitas & ſeria? pœne dixi (quod nefas)
inuideo.Sed quis non tibi eius hominis inuideat
conſuetudinem,quo nemo blādior,humanior,ſua
uior?Deierē equidē nihil me illo vidiſſe amabiliꝰ
nihil etiam tamen amātius.Itaqꝫ conſecutus mi-
hi,quod nemo ferre vnq̄,videtur: vt ſit oībus ca-
rus,omnibus iucūdus.Amatur a principibus,ſed
ſine aulicorū obtrectatiōe:celebratur a doctis,ſed
ſine æmulorū offenſione. Cum cæteris ita viuit,
vt omnium ex ęquo beneuolentiā colligat,ordinū

leus factum eſt diminutiuum. Cicero de ſignis. Equuleos argenteos nobiles,qui ꝙ maximi fuerant,aufert. Priſcianus li.iij. authorē.M.Tulliꝰ ī Hortēſio.vt domitores equorū nō verbera ſolū adhibent ad domandū:ſed cibū etiā ſæpe ſubtrahunt:vt fame debilitetur equuleorum nimis effrenata vis. Pōponius in decuma fullonis. Vbi inſiluit in culenarum equuleum: ibi tollutim tortor. Callimachū tragœdiæ principē fuiſſe, Quintilianus lib. oratoriarum inſtitutionū decimo affirmat.Eloquium triplex eſſe, atticum, aſiaticum, rhodium, in Auſonij Griphon huberius ſcribimus . Hoc eloquiuꝫ triplex in Politiano ineē Pucciꝰ in carmīe ſuo dicebat. Implere oēs numeros,id eſt perfectus eſſe.Præſcribere.i. præcipere & quaſi legem imponere.

Baccii Vgolini laudes.

tamen diſcrimina non confundat. Quãta autem
illi prudẽtia? quanta fides? quanta rebus maximis
adminiſtrandis animi altitudo? quæ vis? quę facũ
dia? quæ acrimonia? Quantũ deinde amoris, offi-
cii, ſedulitatis, diligentię? quæ porro in conuictu
comitas, facilitas, ſimplicitas? q̃ vbiq; candid9, fa-
cetus, ingenioſus? q̃ etiam eruditus ac literatus?
Quid poſtremo carminib9 illis, ſiue quæ ad citha
ram canit ex tẽpore, ſiue quæ per ociũ componit,
dulcius, mũdius, limatius, venuſti9? Sed quid ego
longius euagor? Fruere tu quantum potes, meam
tuamq; vicem, Baccio meo: Fruere Baccio meis ſe
riis, meiſq; deliciis: Atq; adeo non tantum meis, q̃
omniũ potius, quicũq; ſalem modo habẽt aliquẽ.
Date vero operam (quo deſiderium veſtri lenius
feram) crebris vt inter vos de me ſermonibus ſæ
piſſime mihi (quod dici ſolet) aures circũſonent.
De fraterculo gigantis, quid mirum ſi tu eadem
prodidiſti ferme abhinc biennium, quæ nos abhic
ferme quadriẽnium? Nonne etiam catuli ſępe duo
leporis eiuſdem cubile deprehendunt, ſi forte iiſ-
dem vterq; veſtigiis inſtiterunt? Cacoethes vero
non vlcus modo, ſed & lenta quædam febris eſt in
diffinitionibus apud Galenum: quod & nos alibi
retulimus in literas. Vtroq; tamen apud Iuuena-
lem conſuetudo mala ſignificatur. Cęterum quid
hoc eſt ꝙ tu tam timide & diffidenter, tam lẽte,
tam ſuſpicioſe, tam cautim, tam quaſi pedetentim
nos adis? An vereris ne me iſtis offendas? quaſi ve
ro non laudes tuæ redundent in nos, ſicut in te
noſtræ: quaſiq; neſcias me meorum familiariũ lau
dibus plus aliquanto fauere q̃ propriis. Ego te p-
fecto in conſortium laudũ mearum (ſi modo meę
ſunt aliquæ laudes) adeo nõ grauato admiſerim:

Deierẽ. i. ſãcte iu
rẽ. Aulici ſunt hi
qui regias aulas
frequẽtãt: ipſiſq;
regib9 chariſſimi
ſunt. Curialiſtas
vulgo appellant.
Aures circũſo-
nent. Plinius ca
pite. ij. lib. xxviij.
Abſentes, inquit,
tinnitu aurium
prȩſentire ſermo
nes de ſe receptũ
eſt. Idq; prouer-
biũ vulgare no-
ſtris eſt. Cubile
leporis dicit, quẽ
admodũ Virgili9
in libro Georgi-
corũ prĩo talpa-
rũ cubilia & cor
uorum, & Colu
mella libro nono
& M. Varro li-
bro de re ruſtica
tertio gallinarũ
cubilia dixerũt.

Cacoethe. Cacoethe vlcera
q̃daʒ quæ & Chi
ronia dicuntur,
a Galeno appella
ri: Budęus in ad
notatiõibus ſcri
bit. Retulimus ĩ
literas, id eſt ſcri
pſimus. vt M.
Cicero in oratiõe

Cautim pro Cornelio Bal
bo, referre in ta-
bulas publicas,
pro eo quod eſt
ſcribere in regi-
ſtro publico di-

Grauato. cit. Credere ta-
mẽ &c. De Simię
turpitudĩe apo-

Vt hanc potius mihi laudem vnam putem laudum omnium maximam: ꝙ eas tu non aſpernaris. De copiæ cornu, Miſcellaneiſq; noſtris (q̃q̃ amore labi tu quoq; potes) a te tamen (vt verum fatear) non magnopere diſſentio. Veruntamen illud interim memini: Simiã quoq; ipſam, quę turpiſſima beſtia vocatur ab Ennio, credere tamen ſuos catulos eſſe omnium formoſiſſimos.

Vale.

Fabella de Simia.

logus eſt apud Aeſopũ ad hanc propemodũ ſententiam. Quod viuentium oĩm natos (inquit) pcrearet pulcherrimos Iupiter expertur⁹, omnia ad ſe cõuocari cõgregariq; iubet animantia. In Iouis regiã hoĩm, pecudũ, feraruꝫ, piſciumq;, & auium omne genus cõueniunt, ſuoſq; filios afferunt. Simia cum catulo viſa Iouem ipſum vt reliquos qui aderant, in riſum cõuertit. Turpitudinis infamiã abolere dum conatur Simia, Mea (inquit) eſt victoria, hocq; nouit Iupiter, ꝙ filius meus oĩm eſt elegantiſſimus. Iouis eñ riſu victoriam ſibi adiudicari putabat. Hiſce verbis concitatus eſt riſus profuſior. Authore Oro Apolline Simia parit geminos: quorum vnũ diligit admodũ, alterũ vero odit. Quẽ amat ore geſtans interimit: quẽ odit poſt ſe habet, eumq; reliquũ nutrit. Ideo Aegyptii patrem, qui odioſo filio reliquerit hæreditatẽ ſignificãtes, ſimiã cũ parua alia ſequẽte pingebãt. Aegyptij ijdem, vt illud etiã dicamus, hominem dedecus ſuũ occultantẽ ſignificantes, pingebãt ſimiã: hæc eñ quũ lotiũ facit, vrinã occultat ſuaꝫ. Apud Platonẽ in Hippia, q̃ deformis ſimia ſit, traditũ eſt. O vir (inquit Socrates) ignoras q̃ ſcitum ſit illud Heracliti, ſpecioſiſſima ſimiarũ deformis eſt cum alio genere animaliũ cõparata. Apud Ciceronem libro de natura deorũ primo ille verſus Ennii eſt. Simia q̃ ſimilis turpiſſima beſtia nobis. Idem in libro de diuinatione ſecũdo, ſimiam appellat mõſtruoſiſſimam beſtiam.

ASCEN.

Conſeuerat. Ergo ſero ſeui etiam ad arbores plantaſve pertinet. Iudiciuꝫ antiquũ ſtudiorum quæ &c. dubitem an ne legendum ſit ſtudioſorum qui. ꝙ ſi eſt ſtudiorũ, pro ſtudioſorum quorum eſt iudicium dicitur. Sane vel Virgiliano ſeculo nobile erat Neapolitanũ Gymnaſium. Inlaboratoq; ſimilis. id ſcribẽtibus in primis curandum vt natiua vena potius fluant q̃ arte quęſita canali. Quin imitare. ſancta & memoranda admonitio. Plurimi eñ ſemper manent diſcipuli, & quaſi pueri, quia non audent a maiorũ ſuorum ſcriptis deſcire: illiſq; ſic adiurati ſunt, vt citius credant ſe ea non intelligere q̃ non recte ſcripta eſſe. quæ pia & religioſa obſeruãtia ſolis diuinis debetur literis. Fruere tu quantum potes meam tuamq; vicem, Baccio meo. Baccio proprius eſt caſus verbi fruere: vicem meam cõmunis, & quaſi vim aduerbij hñs: aut a ꝑpoſitione tacita rectus, vt ſit ad vicem aut ſcd̃m vicẽ meam & tuã: aut ſic poſitus eſt vt furo furorẽ, ludo ludum &c. Salẽ. i. acrimoniã iudicii ac ſapientiam: hoc eſt cui bonę ſapiũt literæ. Cautim & Grauato ſpecioſa ſunt aduerbia. De copiæ cornu. &c. Ex hoc reſponſo videtur, Puccius inueniſſe qui Cornucopiæ Perotti cum Miſcellaneis Politiani ex æquo cõtẽdere de laude poſſe contenderent. ad quod Pucci⁹ reſpondit: & plane craſſior inter vos q̃ inter Pyrramum & Thiſben paries extat: qđ iudicium Politian⁹ non repellit. Quę turpiſſima beſtia &c. Notus eñ eſt Ennian⁹ verſiculus: Simia q̃ ſimilis turpiſſima beſtia nobis.

Lętatus Herodianū factum latinum, a Politiano exemplar petiuit. Excribendum curauit, quia ꝓmiſſum non mittebatur. Latine factum laudat. Politiani gloriam recordatione ſempiter=na fore dicit perpetuam. Herodianum ſuum ſcriptoris vitio de=prauatum ad Politianum mittit emendandum.

Auguſtinus Maffeus Angelo Politiano ſuo. S. D. EPI. VI.

CVm eſſes Romę apud nos æſtate ſuperio=re vir doctiſſime: ac non multis ego an=tea diebus accepiſſem, te non minore in=genio & doctrina q̃ cura, Herodiani viri ſane cla=riſſimi hiſtorias e græco in noſtrum ſermonē ver=tiſſe, ad communē videlicet ſtudioſorum omniū gratiā & vtilitatem: tāta ſum equidem animi vo=luptate affectus, vt nihil profecto aurib⁹ meis aut antiquius aut optabilius afferri eo tempore po=tuiſſe exiſtimē. Hinc enim factum eſt, arbitror, vt ego recēti quodā deſiderio ei⁹ viſendi opis cōmo=tus atqꝫ erectus, paulo curioſius exēplar abs te pe=tere nō dubitauerī. Quod mihi pro ſingulari tua erga omnes facilitate non modo non negaſti, ſed & verbis amplioribus ſpopondiſti, id te q̃ primū Florentia vſqꝫ ad nos tranſmiſſurum: ne diuti⁹ ſci=licet tam floridę, tamqꝫ amœnę lectionis fructu ac voluptate careremus. Quem librum cum auide ꝑ dies multos expectaſſem, neqꝫ meum ingens illud deſiderium diutius ſuſtinere poſſem (quippe iam dubia & incerta ſpe quadam meus detineri aīus videbat̄) omni ſtudio ac ſollicitudīe īduſtriaqꝫ ela=boraui id efficere, quo minus tale opus eēt mihi vlterius deſiderandū. Itaqꝫ inuento apud neſcio quē dubiæ ſane fidei exemplari quodam, q̃ primū iuſſi volumen ipſū (vt erat) exſcribi atqꝫ exarari.

F. S.
Dubiæ fidei. i. nō ſatis emēdato cui ſcꝫ ſatis cre=di non poterat. Excribi. i. quod vulgo aiunt du=plicari vel copia=ri. Excribere em̄, vt Agrætius ait: eſt qđ ab alijs ſcriptū eſt tranſ=ferre: vt conſcri=bere multa ſiml' ſcribere, hoc ē in libro eodem vari=as diſciplinaruꝫ traditiōes memo=riæ mandare. Trāſcribere vero quū in alium no=ſtrū ius tranſit. Virgi. in li. ęnei. ſeptimo. Turne tot incaſſum fu=ſos patiere labo=res: Et tua Dar=danijs tranſcribi regna colōis. Cō=niuētibus ocu=lis. i. attēte parū inſpiciēdo. Cōni=uētibus oculis, ꝓuerbiū eſt, quū attēte parum ac diligenter reꝫ ali=quā itroſpicim⁹: aut cū data opa rem aliquā nos videre aut ītelli=gere diſſimula=mus. Plutarchi īterpres ī li. de aī trāquillitate īſcri=pto. Vt animi cō=ſtātiā (inqt) in re=b⁹ aduerſis reti=

Excribere.

Cōſcribere

Trāſcribe=re.

Quod equidem arbitror partim ſcriptoris incu=
ria, partim exemplaris vitio eſſe pluribus in lo=
cis corruptum ac deprauatũ:nec plane ſuis omni
bus integris membris conſiſtere.Quam rem adno
taſſe haud improbe videar:dum proxime luculen
tam ipſam hiſtoriam,non incurioſe,ac conuiuen=
tibus oculis perluſtrauerim. Quę adeo meas au=
res impleuit:vt in ea lectione meum omne ſtudiũ
atq; ociũ per hos continuos dies collocauerim.In
qua præter elegantiam concinnitatemq; Romani
ſermonis,ac ſentẽtiarum varietatem: illud in pri
mis non ſolum præcipua laude,ſed etiã ſingulari
admiratione digniſſimũ conſpicatus ſum:q᷑ con=
cionibus adeo crebris,adeo ſublimibus abundat,
vt in ea parte inſignis ipſe hiſtoriarum ſcriptor
Herodian⁹,Cornelio Tacito noſtro,ne primo qui
dem loco ceſſiſſe videatur.In quo non minor pro=
fecto laus tua & felicitas eſſe debet: quũ in eo ver
tendo opere illud plane fueris aſſecutus,vt ſerua
ta vbiq; veræ hiſtorię maieſtate,nihil quod ad cã
dorem,ad ſublimitatem,ad decus Romani ſermo
nis,aut ad ſentẽtiarũ grauitatẽ, vel totius operis
ipſius concinnitatem pertineat:aut requiri abs te
aut deſiderari poſſe vllo modo videatur. Qua ex
re illud proculdubio futurum de hac tua proxia
fœtura ominamur:vt magnos ſcilicet atq; vberes
fructus,nec minores voluptates ſit cunctis litera
rum profeſſorib⁹ ſucciſiuis paritura temporib⁹:
quæ licet hactenus non niſi ad paucorum manus
peruenerit, auctori tamen iam ſuo æternam me=
moriam,& claram nominis perpetuitatem ſponde
re affatim ac polliceri videtur.Nã mihi vere per=
ſuadeo,grecum virum Herodianum,quẽ ipſe nup
ciuitate Romana donaſti:ſi in mille volumina di=

neamus, opæpre
cium eſt nõ trãſ
mittere illa cõni
uẽtibus,vt aiũt,
oculis,quę p̃cla=
re aliquando no
bis,atq; ex animi
ſententia ceſſerit.
Idem paulo poſt.
Quid malũ,ho=
mo maleuolẽtiſ=
ſime aliena vitia
miluinis oculis
cernis: tua vero
tranſmittis no=
ctuinis & conni
uentibus?Hallu
cinamur ergo i=
prudẽtes: ex in=
duſtria vero cõ
niuem⁹. Omina
mur.id ẽ augu=
ramur. Succiſi=
ua tẽpora dicun
tur ea q̃ nos ĩ re
alia multũ occu
pati ſuccidim⁹,
& quaſi ſuffura
mur:inq; alia re
ponim⁹ vt in lite
rarũ ſtudijs oc=
cupatiſſim⁹ par
uulum quoddã
tẽpus intercipit
quo ad amicum
ſcribat.Poſtlimi
niũ quid ſit licet
abunde ſatis di=
xerimus, illđ tñ
dixiſſe nõ pœni=
teat.Boethio au
thore in lib.com
mentariorum ĩ
Topica Cicerõis
tertio, poſtlimi=
nio redit quiſq;
captus ab hoſti=

Hallucinari.
Cõniuere.
Succiſiua tẽpora.
Poſtliminium.

Poſtlimi=
nium vñ.

bus ad patriam
remeauerit. Nã=
q̃ dũ captiuita=
tẽ hoſtiu3 patit̃,
ius ciuis amit=
tit:oĩa vero iura
recipit, ſi poſtli=
minio reuertat̃.
Authore itẽ Cice
rone in lib. Topi
con, Poſtliminio
redeũt hõ, nauis
mulus clitella=
rius, equ⁹, equa,
q̃ frena recipe ſo=
let. Vñ dictu3 ſit
poſt liminiũ non
inter oẽs conue=
nit. Serui⁹ em̃ (vt
inibi ait Cicero)
a particula poſt
(q̃ Boethio au=
thore retro ſigni
ficat) factũ eẽ vo
cabulũ putat: re
liquũq; liminiu3
pductionẽ eẽ vo
cabuli: vt in fini=
timo, legitimo,
æditimo, nõ pl⁹
ineſſe timu3, q̃ in
meditullio tul=
liũ. Scæuola aũt
Publij filius iũ=
ctũ eſſe putauit
verbũ, vt ſit ĩ eo
poſt & limẽ: vt q̃
a nobis alienata
ſunt, quum ad
hoſtẽ puenerũt,
ex ſuo tãq̃ limi=
ne exierint: hinc
quum redierint
poſt ad idem li=
men, Poſtlimi=
nio videantur re
diſſe.

ligenter impreſſus trãſcriptuſq; ad manus litera
tiſſimorum hominum ſemel reſeratis carceribus
peruenerit, de eo ſingulorum iudicio expectatio=
niq; ſatiſfacturum: vt in eo libello nihil niſi candi
dum, niſi ſublime, niſi luculẽtum atq; omni ex par
te perfectiſſimum contineri, omnes ingenue fateã
tur. Quamobrem nihil eſt vir literatiſſime, q̃ ſin=
gularem hanc gloriam veluti popularem quandã
auram, vel contẽnas, vel in poſtrema parte felici=
tatis tuæ colloces. Quæ quidem quum ex ingenii
tui viribus orta ſit, ac ſolo virtutis ſuffragio, tãq̃
ex quodam legitimo certamine conſtet: in memo=
ria profecto, ac recordatione ſempiterna omnium
mortalium euigilabit. Hanc ego mediuſfidius fu
turam de te famam, hãc lucubrationum tuarum
ęternitatem, tanq̃ ex altiſſima quadam ſpecula in
tueri iam plane videor: niſi tamen (quod minime
vereor) ſingularis meus erga te amor, & antiquæ
ipſius hiſtoriæ maieſtas & reuerentia, quam græ=
cis iampridem commendatam vel potius occupa
tam literis, poſtliminio tandem in patriam redire
iuſſiſti: me in hac parte cęco & obſcuro eẽ iudicio
facit. Non potui tamẽ non moleſtiſſimo & iniquo
animo ferre: q̃ cum proxime (vt dixi) ex deprauа
to illo Archetypo ſumptũ & emẽdatum non incu
rioſe, non ſurda aure, non illotis (vt aiunt) mani
bus retractauerim: quædam in eo adeo corrupta,
adeo varia, & prępoſtera adnotaui: vt nullo pacto
ſententiis verba congruere, aut ſatis competere
videantur. Quibuſdam tamen in locis tentaui de
prauatas libelli partes ſiqua poſſem lima, vel in=
genii ratiõe caſtigare: quod cum minime aſſequu
tum me fuiſſe intelligam, cupiãq; noſtro huic vo=
lumini ſuũ ius, ſuãq; integritatem reſtitui: operę=

precium mehercle arbitratus ſum,illud ad te qua lecunq; tranſmittere: quod bene in primis abs te perluſtratum,atq; omni ex parte diligenter repurgatum,ad ſuum q̄primum dominū ſerena fronte, & cute candidula reuertatur.Quam curam ſi nō moleſto animo pro amico ſumpſeris: habebis me profecto laudum in primis tuarum vocaliſſimū præconem,atq; omni tempore memorię tuæ clariſſimæ non ingratum,aut ſane frigidū debitorē.

Q. Herodianum non miſit excuſat. Herodianum pœne ex tempore latinum factum laudari gaudet. Maffei laudat epiſtolam.

Angelus Politianus Auguſtino Maffeo ſuo.S.D. Epiſt.VII.

QVanto tu erga me liberalior & hūanior, tanto me abs te maiori affici iniuria puto:videlicet q inhumanus habeor, quum tecum conferor.Accepiſti me Romę ſuperiori ęſtate domi tuę:mihiq; pbenigne libros veteres,aliaq; monimenta quibus tu abundas,ipſe delector, oſtē diſti:Rem tibi ego tamē puſillam facilemq; rogāti non tribui.Quis me ferat? omnes te docti colunt, hominem doctum,doctiſq; fauētē:Solus ego ſi nō contempſi, certe ſuſpicionem dedi quaſi contempſerim.Quid agam?Culpam ne conferam in occupationes?Sed quę tantæ potuerunt occupationes efficere,ne codicem mitterem quem domi habebam?Oblitum ne me dicam?Sed obliuiſci nec potui,nec debui,quod tu tātopere a nobis homo tātæ dignitatis,tantæ auctoritatis & gratiæ,tā bene de nobis merit⁹,petiiſſes. Si factum neglegētia dixero:erit hæc ipſa neglegentia vix expiabilis. Quid igit? Nēpe id quod res eſt.Putabam cottidię cras miſſurū:Cras tamē videre

ASCEN. Antiquius, id eſt charius:eo q quę chara nobis ſunt,quo antiqora eo chariora eē ſoleant, vt vina, amici,famuli,iumenta, ſupellectilia,& id genus alia. Tāq̄ ex quo dā legitimo certamine conſtet, verſus eſt integro metro.

F.S. Expiari.i.excuſari & purgari. Cice.in li.de legib⁹. Sacri cōmiſſum (inqt) eſt qd̄ expiari nō poterit: Impie cōmiſſū eſt qd̄ expiari poterit. Subſcribis idē faues.

Expiari.

ASCEN. Docti colūt hominem &c.caſtigata ſecūda ſyllaba fuerit etiā verſiculus. Conſiliū ſapiens:quo rem vtilem concepit, ſe videlicet plus amandum ob ſtudiam quā de amico habuit,ac ſi officioſus fuiſſet.qui em̄ officio certant, vidētur vereri alioq amicū amittere.

adhuc non potui.Deniq; ſic cogitabam.Sciet Auguſtinus eo plꝰ eſſe apud me fiduciæ,quo ſit minus officii.Plus amari porro fiducia,ꝗ officium debet. Ergo quo plus ceſſabimus,plus ille nos amabit.Nec vero ratiocinatio fefellit. Tantum enim abeſt vt te offenderimus: vt honoris etiam noſtri cauſa deſcribi protinus egregiis & notis & paginis Herodianum curaueris,epiſtolamq; compoſueris ornatiſſimã noſtris refertam laudibus. Ac ne quid abeſſet,etiam grammaticum vetuſtum,nec adhuc ꝑuulgatum, quem commodari tantum volebam, dono dediſti. Sic ergo meũ conſilium,ſi non ſapiens fuit,at certe felix.Sed cur non & ſapiẽs: cum bene coniectauerim,prorſuſq; diuinauerim?Qz Herodianũ laudas,gratum:nec enim pluris apud me munera illa pontificia, ꝗ ſuffragium hoc tuum.Licet igitur hũc ego librum pœne ex tẽpore latinum fecerim:tamen quoniam tu neglegentiæ meæ ſubſcribis, ego quoq; iam poſthac ita illi fauebo, ceu ſi nihil induſtriæ defuerit. Exemplum certe quod miſiſti, libens emendabo: Tũ epiſtolam ſeruabo tuam diligenter,vt ex occaſione contra obtrectatores proferatur.In qua quum ſint omnia laudanda,niſi ꝙ nimium me laudat:quid tamen ibi prius laudem non inuenio. Fortaſſe vero laus eius nulla prior:ꝗ ꝙ animata & ſpirans, citra lectoris operam ꝑ ſe ipſa pœne videtur loqui. Vale.

F.S.

Propugnare defendere eſt: oppugnare aggredi. Nondũ velitis &c. id eſt qui ita paruz exercitatꝰ eſt, vt ne leuiter quidẽ alium aggreſſus ſit. Sellularia doctrĩa triuialis ẽ atq; vulgaris, qualis eſt in deſidioſis hominibus & ignauis: quę eadẽ ſedẽtaria appellat.

Sellularia doctrina.

Ignotus ad Politianũ ſcribit. Miſcellanea laudat. Merulã Politiani vituperatorez ab incepto deſiſtat, fruſtra hortatus eſt. Politiani in libros Ariſtotelis pręlectionem admiratur. Laudat Picum atq; Politianum.

Ioannes Franciſcus Benedictus Angelo Politiano.S.D. VIII

MIraberis fortaſſe eruditiſſime Politiane,ꝙ ad te ignotus ſcripſerim:& pręſertim tanti nominis virum: verum ſi ad huius calcem ꝑueneris,inuenies profecto ſi ignotum,ſaltẽ tui amãtiſſimũ,& acerrimũ tuarum laudum ꝓpugnatorem ad te ſcripſiſſe: ſi acerrimꝰ propugnator is

eſſe poteſt , qui nondũ velitis functus eſt officio.
Agens enim hic Venetus Secretariꝰ, Miſcellanea
tua,opus ſane multiiugum ac eruditum perlege=
re decreui.Arbitrabar enim,id quod de te conſtan
tiſſime conceperam,me non minꝰ eorum doctiſſi=
ma lectione, q̃ multiplici eruditione delectatum
iri.Verum mehercule ſuperauit (vt ille ait) præ
ſentia famam.Inueni ſiquidem non ſellulariam ac
triuialem in eis doctrinam:ſed qualem M.Catõis,
illiuſve antiquitatis fuiſſe memorant. Quo factũ
eſt,vt ſi prius tuus fueram amicus,nunc deditiſſi
mus ſim. Publicoq; prædicabam ore , Politianum
noſtra ętate eruditiſſimum eſſe.Et ne fortaſſis me
hæc ad adulationem dixiſſe putares : Bernardus
Riccius Florentinus Secretarius,vir literatiſſimꝰ,
indubitans erit teſtis:eſſent & alii,& pręcipue Ge
orgius Merula,ſi naturalis liuor permitteret : cũ
quo tui cauſa pugnando,res mea fere ad Triarios
deuenerat:qui te furem,te Cęſariani pręcepti im=
memorem appellabat,inſtabatq; acrius (prout eiꝰ
inſtituti) ampliſſimam virtutum tuarum famam
deturpare:ac ſtatim poſt compoſitam in te ĩuecti=
uam oſtendit,qua conatur te manifeſti furti dep̃=
hendere. Ego autem virum admonere non ceſſa=
bam:hortans & enixe rogans, vt ab huiuſmodi in
uidioſo deſiſteret ĩſtituto. Affirmabam enim ip̃m
non tantum Politianum veteranum militem : ſed
Picum etiam, quem tu iure Phœnicem appellas,ĩ
ſe concitaturum:omnem deniq; doctiſſimorum vi
rorũ academiã,qui cum bonarũ lr̃aꝝ ſtudioſi ſint,
Politiani partes acerrime defendent.Verum irri=
ta & vana noſtra fuit omnis admonitio.Nam trã=
ſcripturus inuectiuam, q̃primum in lucem dabit.
Sed parturient montes : naſcetur ridiculus mus.

Apud Aul.Gel=
lium capi.j.ter=
tij libri, quidã.
Quos , inquit ,
auaritia minu=
it & corrumpit,
quiq; ſeſe q̃rẽda
vndiq; pecunia
dediderunt , eos
pleroſq; tali ge=
nere vitæ occu=
patos videmus,
vt ſicuti alia in
his omnia præ
pecũia, ita labor
quoq; virilis, ex
ercendiq; corpo
ris ſtudium re=
lictum ſit.Nego
cijs ſe plerunq;
vmbraticis & ſel
lularijs quæſti=
bus intentos ha
bent , in quibus
omnis eorũ vi
gor animi corpo
riſq; elãgueſcit ,
& (quod Salluſti
us ait) effœmiã
tur.M. Tullius
libro Tuſculana
rum quæſtionũ
ſecundo.Ad ma
lam domeſticã
diſciplinam vi=
tamq; vmbrati=
lem & delicatam
quum acceſſerũt
etiam poetę, ner
uos omnes vir=
tutũ elidũt.Vm=
braticũ igitur,
vmbratile, & ſel
lulariũ pro de=
ſidiã ignauiãq;
& languorẽ af=
ferente vſurpa=
roi ſolet.M. Car

Fateor certe Georgium Merulam virum doctum
eſſe:verum Politianum doctiorem eſſe nunq̄ nega
bo.Et ne cogitares me in eum hęc odio dixiſſe:ſci
as velim meum fuiſſe præceptorem:Cui (vt Fabi
us inquit) tanq̄ alteri debeo parenti. Verū ami
cus Plato,amicus Socrates: ſed magis amica veri
tas.& de his ſatis.Tuam in Ariſtotelis libros præ
lectionem,his proximis diebꝰ vidi:quam adeo ad
miratus ſum, vt ſtupore quodam altera dubitaré
fieri Niobe.Proh Iupiter: ſapit ne hæc vulgatam
aliorum lectionem? Sapit ne pædagogorum tritá
enarrationem? Quicquid in vniuerſali ſcientiarū
machina continetur, in quatuor quinqꝫ ve ſche
das,ſtrictim a te repoſitum video. Faueant igitur
alii cœptis.Nam queādmodum de Pico veriſſime
dici poteſt:ſolum in literis eſſe phœnicē:ſic quoqꝫ
de te iam fatendum erit. Reliquum eſt vt ſcias lo
annis Franciſci operam ad nutum te habere.Teqꝫ
ſacratiſſimo Academicorum vinculo obteſtor: vt
non minus me,& rebꝰ vtaris meis,q̄ propriis.Nec
te pigeat Pico optimo optimarū literarum prin
cipi me commendare. Vale.

nis. Quītilianꝰ lib.inſtitutionū oratoriarū. xij. In oratione (inquit) ſi ſpecies īſtueri velis,totidem p̄ne reperies īgenioꝝ quot corporum formas. Sed fuerūt quædam genera dicendi conditione temporū horridiora, alioqui magnam iam vī ingenij prę ſe ferentia. Hinc ſūt Lælij, Africani, Catōes, Gracci. Plutarchꝰ quoqꝫ de ſumma Catonis eloquentia vſu multo laboreqꝫ p̄ta ad hāc prope ſententiaꝫ in eiuſdem vita ſcribit. Oratiōeꝫ (inquit) tanq̄ alteram perſonaꝫ magno ſtudio, magna cura cōponebat, q̄ſi grauibus in rebus

Catōis eloquentia.

non per ſocordiam,ſed cum dignitate verſanti, neceſſarium id inſtrumentum eſſet. Quocirca paſſim per accolarum vicos & caſtella ſe dicendo exercebat, quiqꝫ ſua indigeret opera,deerat nemini.Qua in re tantum valuit,vt primum promptiſſimus diſceptator,poſtea eloquentiſſimus orator iudicatus ſit.Oratorem quoqꝫ optimuꝫ vt optimum imperatorem,& ſenatorem optimum fuiſſe Catonem , Plinius capite viij.&.xx.lib.vij.author eſt.De hac Catōis oratoria facultate Cicero non tacuit. Verba cuius hæc ſunt ex lib.de claris oratoribus.Quis illo (inquit) grauior in laudando? acerbior in vituperando? in ſententijs argutior? in docendo ediſſerendoqꝫ ſubtilior? Refertę ſunt orationes amplius centum quinquaginta,quas quidem adhuc inuenerim & legerim,& verbis & rebus illuſtribus,licet ex his eligant ea quæ notatione & laude digna ſint,omnes oratoriæ virtutes in eis reperiētur. Aliaqꝫ generis eiuſdem de præſtabili Catonis commendatione immodica Cicero proſequitur. Ad triarios deuenerat.i.ad piculū imminētiſſimū.Prouerbij huius rationem in Griphon ſcribimus. Cęſariani.Phauorinus apud Au.Gel.cap.x.libri.j. adoleſcenteꝫ priſce ni

mis loqnte ꝑpellas. Id qd (inqt) a C. Cęſare excellentis ingenij ac prudentię viro in primo de analogia libro ſcriptū eſt, habe ſemp in memoria atq; in pectore, vt tāq̄ ſcopulū, ſic fugias inauditū atq; inſolēs verbū. Parturiēt &c. Hora. in lib. de arte poetica, ne a verbis grauib9 & elatis ordiēdū ſit diſſuadēs. Nec ſic incipies (inqt) vt ſcriptor Cyclicus olim. Fortunā Priami cantabo, & nobile bellū. Quid dignū tāto feret hic ꝑmiſſor hiatu? Parturient montes, naſcetur ridiculus mus. Apud Aeſopum fabula eſt ad hanc ſententiam. Tumeſcens (inquit) terra magnos dat parturientis gemit9. Ne monſtra pariat metuunt omnes. In riſum timor abit. Nam grauida terra murem parit. Iocus eſt, quod fuit ante timor. Sæpe minus lędunt homines, qui multa minantur. Sępe gerit nimios cauſa puſilla metus. Tanq̄ &c. Quintiliani verba ſunt ex ſecundo Oratoriarum inſtitutionum libro. Plura de docentiu3 officio locutus, diſcipulos id vnum interim moneo vt pręceptores ſuos non minus q̄ ipſa ſtudia ament, & parentes eſſe non quidem corporum, ſed mentium credāt. Multum hęc pietas confert ſtudio. Nam ita & libenter audient, & dictis credent, & eſſe ſimiles concupiſcent. Hęc ille. Qui idem eode3 libro pręceptori gerendam eſſe parentis perſonam pcipit. Sumant (inquit) ante omnia parentis erga diſcipulos ſuos animum, ac ſuccedere ſe in eorum locum a quibus ſibi liberi tradantur, exiſtiment. Altera dubitare3 fieri Niobe. Niobe ex Amphione marito filios ſex totidemq; filias peperit. qua prole ſuperba, Latonæ, quæ duos tantum peperit, anteferre ſe auſa eſt. Apollo atq; Diana matris iniuriam vlti, hic filios, hæc filias ſagiptis confecerunt. confecta dolore Niobe in marmoream ſtatuam mutata deorum flagella patitur. Author eſt Homerus libro Iliados vltimo. Ouidius libro Metamorpho. ſexto fabulam faciens, Amphione3 audita filiorum morte mortem ſibi conſciuiſſe dicit. Niobe quot fuerint filij, inter ſcriptores non conuenire Aul. Gellius capite. vj. libri vltimi literis mandauit. Altera ergo Niobe, id eſt lapideus, & vt Plato ait in Sympoſio, redderer pro homine lapis. Academicoru3 vinculo Pauſanias in Phædro Platonis Socratem alloquēs. Sed verum dic (inquit) per Iouem amicabile3, putas quēq̄ græcorum hac ipſa de re plura ac maiora dicere poſſe? Per Iouem fere ſemper deierant obſecrantq; hi quos loquētes Plato inducit. Apud eundem Theodorus per deum Ammonem. Socrates apud eundem in Hippia bis per Iunonem. Inibi & in Gorgia per canem. Itemq; in Gorgia per canem ægyptiorum deum. Apud Philoſtratū Apollonius Tyaneus dicit Socratem per canē, per anſerē, per platanū iurare ſolitū, ne ꝑ deos iuraret. quēadmodū Zeno Cittięus, authore Laertio lib. vij. per capparim iurabat. Noſtrates per aīam canis (vt id obiter dicamus) iurare ſolent, quos amplius probo, q̄ eos qui temere tertio quoq; verbo dei immortalis ſanctiſs. illud nomen temerare non verentur. Sacratiſſimo igit̄ acadēicoꝝ vīculo. i. iureiurādo quo academici iurare ſoliti ſunt. Aut (qd̄ fortaſſe melius) ſanctiſſima literatorum ſocietate. ❡ ASCENSIVS.

Aeſopi fabella de mure terra nato.

Niobe.

Indubitans teſtis, id eſt ſine hæſitatione adhibens teſtimonium. Si dixeris indubitatum teſtem, ſenſus erit, quē nemo dubitet teſtem ciere. Quod dico, quia pueri interdum ſexaginta annorum actiua voce pro paſſiua & contra abutuntur, dicentes, fili amantiſſime, vbi maxime amatum volunt ſignificari, & vir temperatiſſime pro temperantiſſime &c. Omnem deniq; &c. repete in ſe concitaturum. Sapit ne. q. d. minime. quam reſponſionem num frequentius q̄ ne expectat.

Literę Franciſci ignoti fuere gratiores. Amore fortaſſe decept9 Miſcellanea laudauit: quod ide3 Merulę fortaſſe vſu venit, cuius ſcripta contra ſe cupit edi.

F. S. Idē i amicī q̄ qd̄ i pecunijs. A Cicerōis ſnīa diſcedit, apd̄ quē

Angelus Politianus Ioãni Frãciſco Bñdicto. S. D.

Epiſtola. IX.

NOn min⁹ gratę mihi tuę literę, q̃ ſi tu diu notus. Idem quippe in amicis, quod in pecunia. Iucundius multo parantur, q̃ habẽtur. De Miſcellaneis credo equidem ita tibi videri vt ſcribis, fortaſſe aliter videbitur, cum in amoris locum cenſura ſubierit. Hoc & Merulæ fortaſſe vſu venit. Olim nos cum primis amabat. Nunc (vt ais) accuſationes quoq; parturit: non liuore credo, ſed iudicio. Cupio q̃primum clamet: Iuno Lucina fer opem. Ac ſi opus fuerit, egomet quoq; obſtetrix accurram. Prælectionem vero qua diſciplinas omneis aut diuidimus, aut partimur, admirari tum deſines, cum te ad Picum cõuerteris. Cuius vno in pectore ſeſe diſciplinæ illæ omnes tantæ, tamq; multiplices explicarũt. Nam q; vtriuſq; ambias amicitiam, cauſa non eſt: vtpote iam nunc vtriq; chariſſimus, vtriq; intimus. Nõ enim aliter amicos, q̃ in commune paramus. Vale.

in Lęlio quęſtio eſt num quãdo amici noui digni amicitia veteribus ſint anteponẽdi, vt eq̃s vetulis teneros anteponere ſolemus. Indigna, ĩquit, dubitatio homine. Nõ enĩ amicitiarum eẽ debent ſicut aliarum rerum neceſſitates. Veterrima quæq;, vt ea vina quæ vetuſtatem ferũt, eſſe debent ſuauiſſima. Verũq; illud eſt, quod vulgo dicit Multos modios ſalis ſimul edẽdos eſſe, vt amicitiæ munus expletũ ſit. Nouitates autem ſi ſpe; afferunt, vt tanq̃ in hęrbis nõ fallacibus fructus appareat, non ſunt illæ quidem repudiãdę. Vetuſtas tamen ſuo loco conſeruanda eſt. Maxima eſt enim vis vetuſtatis & conſuetudinis. Iuno Lucina fer opem, ſerua me obſecro. Verſus eſt in Andria Terentianus, quo in comœdijs puerperas omnes vti Donatus affirmat. Lucina quæ ſit, Cicero tradit hiſce verbis, q̃ ſunt ex libro de natura deorum. ij. Luna (inquit) a lucendo nominata eſt. eadẽ enĩ eſt Lucina. Itaq; vt apud Græcos Dianam, eamq; luciferam, ſic apud noſtros Iunonem Lucinam in pariendo inuocant. ❡ASCENSIVS.

Amicitia vetus.

Lucina.

Iucundius multo parantur q̃ habentur. Id de pecunia veriſſimum, niſi a quibus ſupra modum amatur. idq; actum in conſolationem hominum induſtriorum mediocris fortunæ, qui non minus afficiuntur lucrando q̃ diuites ignaui poſſidendo. Verum de amicis non tam perſpicuu;, qui quo antiquiores eo chariores & iucundiores videntur eſſe debere. Cupio q̃primum clamet Iuno Lucina & cætera. id eſt vt q̃ citiſſime quæ parturit pariat.

FRANCIS. S.

Decurrerem, id eſt curſim & breuiter legere;

Ficini libros commendat. Laurentij Medicis viri hercle ſingularis, ęgrotantium literarum ſaluberrimi quaſi medici fauore, in Italiam Athenæ fere totæ conceſſerunt.

Iacobus Antiquarius Marſilio Ficino.S.D.
Epiſtola.X.

LIbros quos grauis & copioſos de vita nup dediſti,accepi.Prima eorum frons & indicium,plurimum inuitarunt vt capita decurrerem.Immorari in eorum lectione diutius nõ licuit:quoniam heri ſunt redditi inter conclamandum ad vaſa,exeunte in venationes Principe.Cras vero Ticini me eſſe oportet:in qua vrbe , vt ſpero, abſumam duodecim dies.Inde regrediens,ad Ficinum , id eſt ad vitam meam regreſſum me eſſe arbitrabor.Magno enim me ſtudio iam noſtratia hęc oblectant,qui vetera tantum ſectari ſoleo . Nec ab re:pœne totas Athenas iſtuc cõceſſiſſe video,vt latinas habeamꝰ. Id fieri nemo negarit auctore Laurentio Medice, viro ex omni æuo incomparabili:q ſignum quoddam omnibus bonis artibus & diſciplinis, ad bene ſperandum ſuſtuliſſe videtur . Sed plura aliquando de illo.Nec pauciora de libris tuis,quibus Plato plane fit noſter.Interea, nec gratias tibi ago,quando maximarum debitor ſum : nec magis contendo vt me ames , qui te parentis loco eſſe volui.Vale:Et oculis noſtri ſeculi Pico & Politiano me commenda.Vale.Mediolani.

Angelus Politianus Iacobo Antiq̄rio ſuo . S.D.
Epiſtola.XI.

IN calce epiſtolæ cuiuſdam, quã tu ad Marſilium noſtrum Ficinum ſcribis , mei, Piciq; mentionem faciens , oculos nos huius ſeculi appellas . Gauiſus fateor opinione tua ſum,delectatꝰ teſtimonio:prope etiam elatus laudatore Antiquario, præſertim apud Ficinum illũ mortui pœne Platonis Aeſculapium.Sed vt in me

Inter conclamãdum ad vaſa,id eſt quum diſcedendum eſſet.rationem prius diximus. Iſtuc,id eſt vbi tu es.Plato fit noſter.i.latinus. Platonez enim latine Ficinus interpretatus eſt.

ASCENSIVS.

Principe. Duce Mediolanẽſi, quem incubatorem nunc interpretantur Franci.Ticini.vt nũc dicitur Papiæ. Nec ab re, id eſt & non ſine cauſa.Signuz ſuſtuliſſe.ad rem militarez alludit:in qua vexillum expanſum ſignum propoſitæ mercedis habere ſolebat , vt ſeruis pileũ ĩ ſpez libertatꝫ, liberꝫ aquilam in ſpem augendi aut tuendi imperij.

FRAN. S.

Oculos huius ſeculi.i.ſoli(quez mundi oculum appellant) cõparandos. Platõis Aeſculapiũ.Platonem ex græca lingua in latinã a Ficino verſuz eſſe,vulgatius ẽ. Reſponderet. id

deſcendi, nihil omnino repperi quod iſtis laudib⁹ reſponderet. Conuerti ergo ad Picum: partemq́ illam meam laudationis tuæ transcripſi. Nam vt ſolem vnum mundus, ita vnum habet hæc ætas oculum: non duos. Vale.

eſt æquiparandum eſſet.
ASCENSIVS.
Mortui pene Platonis Aeſculapium, id eſt reſuſcitatorem. q̄d Aeſculapio datū credunt, qui ob id Apollinis putatus eſt filius. Ficinus autem Platonis opera quæ nūc habemus latina fecit. Tranſcripſi, id eſt eius iuri addixi. Vt Aenei. v. Tranſcribunt vrbi matres.

Amoris laudationisq́ plena eſt ingenioſa epiſtolæ huius feſtiuitas.

Marſilius Ficinus Angelo Politiano ſuo. S. D. Epiſtola. XII.

ACceperam calamum Angele, vt Homericam muſam tuam miris in cælum laudibus, quod poſſem, extollerem. Repente autem ſic interpellauit me Cupido. Quid agis inepte Ficine? ſemper ne in laudibus Muſę verſaberis? Me lauda philoſophe, ſi vis abſq́ adulationis ſuſpicione laudare. Si muſam celebras Politianam, Angelum ſolum celebras: ſi Cupidinem, Angelum vna atq́ Marſilium. Ego enim communis veſtrum amor ſum: Vtrunq́ colo, ab vtroq́ color. Hæc Angele deus ille mihi. Sed ego illi inquam, verax eſt Muſa Politiana, nunq̄ mentiri me cōpulit: At tu periure Amor, me cogis mentiri cottidie. Ita heri delicias Politianas amabam, vt iurarem eas in poſterum vehemētius amare non poſſe. Sic hodie rurſus amo, vt iurarem me heri eas non ſatis amaſſe: vtq́ ſimul adfirmem, non poſſe cras ardētius amare, q̄ hodie. Cras iſtud cottidie ſimiliter me deludit. Semper adult⁹ eſt meus amor (quis credat) ſemper & adoleſcēs. Adoleſcat tamen, vt placet, modo nō ſeneſcat. Sed audi Cupido: Non Venus amoris huius mater ē, ſed Calliope. Fouet hunc Muſa ſedulo, creſcit aſſi

F. S. Interpellauit, id eſt interloquutus ē. Me cogis mētiri cottidie. Si quē enim amice laudas, plus æquo laudas: ad id tamen quod ſequitur, ē referendū. Modo non ſeneſcat. Mō ne ſeneſcat diceret melius. vt M. Cicero lib. de Officijs prio. Modo ne laudarent iracundiā. & in Lælio. Modo ne ſūma turpitudo ſequaṫ. Non Venus &c. Terra ante deos omneis primum generauit amorem, vt ex Parmenide authore Plato in Sympoſio meminit. Ini ibi Plato idem author eſt duas fuiſſe Veneres. Vnam quæ antiquior eſt, ex Cęlo ſine matre natam, quam Cæleſtem Venerem nuncupamus.

Modo ne.

Veneres duæ.

due.Creſcat hoc fomento iugiter, & periurus fit. Non eſt hoc vitium in amore. Sic igitur Angele communem amorem noſtrum, Muſamq; tuam coſlere vna, & debeo, & volo. Tu muſam ipſam adora amoris & gloriæ matrem. Vale.

Alteram iuniorem, ex Ioue & Dione progenitam, quam vulgarem communemq; vocam⁹. Veneri illius comes cæleſtis, huius vulgaris appellatur. Cur Veneris filius Cupido dicatur, in lib. eodem idem meminit. Quando (inquit) nata eſt Venus, parato conuiuio diſcubuerunt dij cæteri, & Metidis, id eſt conſilij filius Porus, id eſt affluentiæ deus. Quum cœnati eſſent, Penia, id eſt paupertas mendicatura cibum, vtpote epulis illic abundantibus, venit, & circa fores obuerſabatur. Porus nectare ebrius, vinum nãq; nondum erat, Iouis hortum ingreſſus eſt, ſopno grauatus ibi dormiebat. Penia vero inopia compulſa quo ſibi pacto filium ex Poro conciperet inſidijs cogitat, quare iuxta eum accubat, Amoremq; concipit. Vnde natus eſt Amor cultor Veneris atq; ſectator, propterea q in Veneris natalib⁹ eſt progenitus. Hæc ex Platone. Ita heri & cętera. Illud apud M. Ciceronē in libro epiſtolarum ad Atticum. xiiij. non ita diſſimile eſt. Semper, inquit, amaui, vt ſcis, M. Brutum propter eius ſummum ingenium, ſuauiſſimos mores, ſingularem probitatem atq; conſtantiam. Tamen idibus Martij tantum acceſſit ad amorem, vt mirarer locum fuiſſe augendi in eo, quod mihi iampridem cumulatum etiam videbatur. Quis erat, qui putaret ad eum amorem quem erga te habebam, poſſe aliquid accedere? Tantum acceſſit, vt mihi nunc deniq; amare videar, antea dilexiſſe.

Cupido cur Veneris filius.

¶ASCENSIVS.

Acceperam & cætera. Feſtiua & lepida tota eſt epiſtola. Quod vero ex Platone cõmemorat Syluius, e renatum eſt commentum. Nam Porus, id eſt affluentię deus, Metidis, id eſt conſilij eſt filius: conſilio enim, id eſt arte & induſtria pariũtur opes. Q. ſi Porus ebrietati indulget, mox amorem etiam neſcius generat: quia venter mero æſtuans facile deſpumat in libidinē: ſed ex Penia, id eſt pœnuria & inopia, ad quã redigitur. Vnde Plautinum figmentum de Luxuria filiam ſuam Inopiam nomine in domum luxurioſi iuuenis intrudente. Et vulgatum, quo dicitur paupertas religionem peperiſſe, religio diuitias: quæ adultæ luxum generant, qui auiam enecat.

¶FRANCISCVS SYLVIVS.

Ne poſtulare quidem. A poſtulando, id eſt accuſando vel defendendo, cæcũ vtriſq; luminibus orbatum Prætor repellit, q inſignia magiſtratus videre & reuereri nõ poſſit. Author eſt Vlpianus libro Digeſtorum tertio, titulo de poſtulando.

Nihil minus ingenioſe feſtiueq; Politianus reſpondet.

Nec in Phædro. Phædri verbis coactus Socrates, vt Lyſiæ orationem de amore recitet; ad hanc propemodum loquitur ſententiam.

Angelus Politianus Marſilio Ficino philoſopho Platonico ſuo. S.D.

Epiſtola. XIII.

QVid obſecro indignatur Amor iſte ſemper in noſtrę Muſę laudibus te verſari! quaſi vero alius eam magis, q̃ amor laudauerit, qui quoniam cæcutit, vt Plato inquit tuus, ideo nec fidem facit. Itaqꝫ iure noſtro ciuili ne poſtulare quidem cæco licet. Sed quoniã laudari iam ſe quoqꝫ vult, a quo tandem laudabitur! An a Muſa! quando nec in Phædro ſine muſis laudatus. Sed muſis non creditur, vtpote dicentibus falſa (ſi credis Heſiodo) ſimilia tamen veris. Dicunt & vera quidem (ſic enim eſt apud eundem) cum volunt. Volunt opinor apd̄ Mineruam: cui noctua famulatur: quæ vel ĩ tenebris cernit. Mineruę porro numẽ familiare tibi: ſicuti Muſarum mihi. Vere igitur apd̄ nos amor noſter laudabitur: licet ipſe minus vere Muſam laudauerit. Solet autem (quod idem tuus auctor Plato affirmat) etiam Iouis permiſſu peierare amor. Vale.

Agite (inquit) o Muſę Ligiæ, id eſt camœnæ, ſiue propter ſpeciem cantus, ſiue propter muſicum genus illud Ligium & canorū hoc habetis cognomẽ, meum adiuuate ſermonē quẽ me dicere optimus iſte cõpellit, vt eius ſodalis qui prio huic ſapiens videbatur, nunc magis etiam videatur. Hęc Socrates, qua in oratione recitanda Amorem vituperat. Sed ne ſibi id quod Steſichoro Euphemi filio accidat metuens, palinodiam canit, ipſumqꝫ Amorē laudat ampliter. Cui noctua famulatur. Noctuam ſub tutela Mineruæ eſſe Mart. Capella dicit, ꝙ vigil inſopnes ducat ſollertia curas. Peierare amor. Plato in Sympoſio. Vulgo (inquit) fertur ꝙ ſolis amatorijs periurijs dij dant veniam. Venereū quippe iuſiurandum nihil valere aiunt. Itaqꝫ tam dij q̃ homines omnem amanti licentiam præſtiterunt, vt lex noſtra teſtatur. Eandem fere ſectatus eſt Tibullus ſententiam. Cuius verba ſunt ex libro primo. Nec iurare time. Venerꝭ periuria venti Irrita per terras, & freta ſumma ferūt. Gratia magna Ioui, vetuit pater ipſe valere, Iuraſſet cupide quicquid inept⁹ amor. Perqꝫ ſuas impune ſinit Dictynna ſagiptas Affirmes, crines perqꝫ Minerua ſuos. Idem lib. iij. Periuria ridet amantum Iuppiter, & ventos irrita ferre iubet. Ouidi⁹ libro de Arte primo. Iuppiter ex alto periuria ridet amantum: Et iubet Aeolios irrita ferre notos. Idem libro Amorū primo. Nec ſiquem fallas, tu periurare timeto. Commodat illuſis numina ſurda Venus. Authore Propertio lib. ij. Non ſemꝑ placidus periuros ridet amantes Iuppiter, & ſurda negligit aure preces. Periuras tamen ille ſolet punire puellas, Deceptus quoniam fleuit & ipſe Deus.

Venereū iuſiurandum.

¶ ASCENSIVS.

Iure noſtro, id eſt Romano. Poſtulare, id eſt in ius quẽq̃ vocare. Eſt & hęc epiſtola lepida & feſtiua, in qua ſe Politianus Platonis non oſcitabundum docet lectorē, cum illius ſales qui ad rem faciant tam paratos habeat.

Politianū admirat̄, cui cū ætate ſimł īgenij accreſcit amœna nouitas. Pergat hortat̄. Cur tātis efferat̄ laudibus memorat.

Marſilius Ficinꝰ Angelo Politiano ſuo. S.D.

Epiſtola. XIIII.

SI nūc Politiane dixero me lr̃aꝝ tuaꝝ acumen & eloq̃ntiā nō mediocriter admirari, aliq̄s forte me nimis admirabūdū exiſtimabit: Quippe cū nouitas tm̄ ceteris admirationē parere ſoleat: ego vero etiā q̄ mihi ī Politiano iam diu notiſſima ſunt, videar admirari. Sed reuera nō antiq̄ nūc in te, ſed noua demiror. Adeo enī feliciter Politianus meꝰ breuiſſimo quodam tp̄e adoleuit: vt mutata forma alius mihi iā, nouuſq; appareat. Ergo q̄ mihi puer nō parū, q̄ multū placuit adoleſcēs: idē plurimū pplacet adultꝰ. Merito creſcēte īdies forma creuit & gr̃a. Atq; id q̄dē ea etiā rōne placet factū, q̄a ſępe vaticinatꝰ ſū futurū. Perge igit̄, fac obſecro, vt cœpiſti, te diuinū, vt ſil̄ me facias diuinātē. Q̄ aūt Marſiliana tātis vbiq; effers laudibꝰ, nihil miror. Quis enī ī ꝓpriis laudibꝰ canēdis nō vehemēs ſit? nō accendat̄? Quis adeo guſtu caret, vt nō ſibi ſua maxīe placeāt? Retulit nobis Frācus, q̄d cū doctis oībꝰ, ꝑſertī cū Hermolao Barbaro erga nos egeris: q̄d petas vt agā. Agā eq̄dē libēter, vtinā belle. Belle certe ago, atq; bene, quicquid cum Bernardo Bembo meo ago. Landinus & Caualcantes innumeris te viciſſim ſalutibus obruunt. Vale.

ASCEN. Non mediocriter. i. ſupra modū. Salutibꝰ, ſalutatiōibꝰ alioq̄ ſalute dicerē, nam ſalꝰ raro plr̃aliter apd̄ idoneos q̄dē, legit̄. At cū ſalutatio ſit ſalutꝫ ꝓp̄catio & dictio, pn̄t vniꝰ ſalutꝫ ſalutationes eſſe plurimę.

Angelus Politianus Marſilio Ficino ſuo. S.D.

Epiſtola. XV.

NOn tu noua dep̄hēdis ī me cottidie, q̄ laudes: ſed noua potiꝰ in te, q̄bꝰ me laudes. Suggerit hāc tibi copiā nimiꝰ amor, apd̄ quē (ſicuti Propt̄iꝰ ait) Maxīa de nihilo naſcit̄ hiſtoria. Diuinū vero tu puto me facies, qui feciſti diuinantem, dum cottidie diuinum te prędico. Vale.

Alamanus Donatus p̄ Ficinū Politiano ꝯmēdari cottidianis pene ꝯuiciis efflagitat: Nec cauſam cōmendationis explicat vllā. Euꝫ tamen argute multum commendat.

F.S. Maxīa de nihilo naſcit̄ hiſtoria. Prop. lib. ij.
ASCEN. Diuinū vero tu puto me facis. Trāſcribit ī Ficinū q̄d ab illo ī ſup̄iore ep̄ła accepat, atq; ita q̄ſi delphicus tripos ad eū vn̄ ꝓfectus redditur.
F.S. Oēs vt ſecū. Virg. ī li. Aenei. j. Oēs vt tecū meri

ris ꝓ talibꝰ ānos exigat & cætera. ASCEN. Nēpe ſummū. Suſpicari licet Ficinū vt ꝑhicū hoc dictū ſatis facetū & ſcitū ꝑinde ac capſicū pectoris arcanis includi recuſans explicet, ꝓmēdationē tacita cā feciſſe. Ah nimis ingrate. ea verba minat ſe dictuꝝ.

Marſiliꝰ Ficinꝰ Angelo Poli. ſuo. S. D. Epiſt. xvi.

ALamanꝰ Donatꝰ nr̄ iāpridē ore illo Politiane ſuo (noſti hoīem) ore rotūdo, altiꝰ hūc ī modū nr̄is auribꝰ īſonat. Cōmēda ꝑcor ꝑ hūanitatē, cōmēda obſecro ꝑ ſacrū iſtū amorē ī me tuū: q̄ qdē obſecratiōe nulla ſacratior: cōmēda q̄primū Alamanū tuū Politiano. Cū vero tā ardētis, tāq̄ ꝑtinacis ꝑtitiōis, ſiue flagitatiōis potiꝰ, ab eo cās diligēter exqro, ille ſil'r rurſus īgeminat. Cōmēda Ficine mō, cōmēda q̄primū. Cām aūt tā exoptatę cōmēdatiōis adhuc explicat nullā. Ego igit̄ cām eiꝰ, q nullā ꝑtitiōis ſuę cām affert, ſine cā ſil'r tibi cōmēdo. Sed caue Politiāe putes, ꝑſentē cōmēdationē ob hoc ipm ꝙ carere cā videat̄, eē leuiſſimā. Ego enī cōtra ob id potiſſimū tibi grauiſſimā videri volo. Nēpe ſūmū apd̄ phos ī q̊libet reꝝ gn̄e illd̄ habet̄, qd̄ ī eo ipſo gn̄e cām nullā habet: q̄ſi nō ab alio vllo, ſed a ſeipſo depēdeat. Q̄zobrē cōmendatio ꝑſens, cuiꝰ nulla ꝑter ipammet tibi adducit̄ cā: ſūma apd̄ te cōmēdationū oīm cēſeat̄. Etſi Alamānꝰ ipē, ſicuti plęrūq̄ ſolēt q ad q̄ſuis cōcitatiꝰ efferūtur, clamitat ſolū, eūdēq̄ clamorē ſæpiꝰ iā auribꝰ nr̄is īgeminat: clamoris āt ſui rōnes vllas ligua ſub rapidiſſimo cordis affectu hęſitāte plane explicare nō pōt. ego tn̄ īdiciis certis adductꝰ opinor eū īſano quodā amore muſę alicuiꝰ formoſioris accēſū ardere iā totū, atq̄ vehemēt̄ optare, ſaltē grām Politiani Muſaꝝ ſacerdotis amicitiāq̄ īire: quo qdē cōciliatore, amata qn̄q̄ Muſa faciliꝰ potiat̄: Oēs vt ſecū ſtudiis ꝓ talibꝰ ānos Exigat, & pulchra faciat ſe ꝓle parētē. Vale. Sed āteq̄ epl'am obſignē, teſte Angelo te, ꝑdico huic Alamāno, ſiqn̄ huic officio meo minꝰ officioſus gratuſve videbit̄, qd̄ abſit, ei me ſic ꝓrſꝰ exprobratuꝝ. Ah nimis ingrate (dicā) nōne ſatis a me tibi factū quōdā exiſtīabas: ſi te nō tā muſaꝝ ſacerdoti, q̄ ipſis muſis (qd̄ ml'to maiꝰ ē) videbar cōmēdaſſe! Vale.

Ange. Poli. Marſi. Ficino ſuo. S. D. XVII.

F. S. Qd̄ ipē tn̄ Hercules. Atlas ſuſtinendi cœli

HErculē me vocas ī lib. tuo de Vita, ꝙ mōſtra domē, puto illa ītuēs mōſtra q̄ veterū libros

nimis obſidēt:in qb⁹ ego purgādis,diu multūq; laboro.Magnifica laus p̄ſerti a p̄ſio illo,q ſit Prīceps in ſecta princip̄e.Sed ego tāti noīs pōdus ſuſtinere nō queo,nō magis q̄ cœlū:qđ ipſe tn̄ Hercules ſuſtinuit. Iolaū poti⁹ appellato me,ſi ſpecioſis noībus delectaris:q̄ pœne opp̄ſſę ab Hydra vetuſtati, velut Herculi clamāti ſum p̄ſto cū face. Tu tn̄ indulgēs amori(qđ & parētes alii facer̄ ſolēt) nomē īpoſuiſti filio,nō quod aptiſſimum,ſed quod pulcherrimum. Vale.

onere grauiter nimiū p̄ſſus in Hercul' hūeros illā cœli on⁹ recliaſſe dicit'. Qđ ideo fictū Seruius in commentarijs in lib. Aene. primū autumat,qa aſtrologiā Herculē Atlas edocuit. Iolaū. Hydra Lernę belua capite vno amputato ſeptenis reſurgebat atrocior. Labor ergo ne ſibi eēt ppetuus, Hercules Iolaū fratris filiū monuit,vt eſt apđ Diodorū lib.v.vt eueſtigio inciſam ceruicē face lignea,ne eſflueret ſanguis,īureret. Syneſius in lib.de Caluitij laudib⁹. Niſi (inqt) Iola⁹ ſuccurriſſet ɔtra Hydrā,cui adiumēto cācer erat,Hercules ipſe ſuccubuiſſet. Apđ Platonē ī Euthydemo,Socrates Euthydemo Apollodoroq; ſimul r̄ndere recuſans. Quū,inqt, altero ſim ībecillior,cur nō ābos fugiā? Hercule qdē multo ſum ībecillior, q pugnare ſil' nō valuit aduerſus Hydrā ſophiſticā, cui ꝓpter ſapiētiā ꝓ vno ſermōis capite amputato repullulabāt mlta. Ac etiā aduerſus Cancrū ſophiſtā quēdā ex mari aduētantē,& nuꝑ vt arbitror aduectū naui. A quo quū Hercules ad ſiniſtrā angeret',verbiſq; acriter morderet', Iolai ſui auxiliū īplorauit,q ei ſummopere ſuccurrit. Hęc ille. Quib⁹ verbis fabulę aut veritatē aut rōnē dicit. Idē ī Phędone. Cōtra duos,inqt, ne Hercules qdē dicit' ſuffeciſſe. Libro quoq; de legib⁹.xj. Recte iā olī trito ꝓuerbio dicitur,arduū eſſe aduerſus duo,contrariaq; pugnare. Hydra. Iolaus. ⸿ASCENSIVS.

In ſecta principe.ſ.Platonica. vitauit caudā heroici, ideoq; nō dixit principe ſecta. Nomen impoſuiſti filio. diſcipulo,cū tn̄ epiſtola huius libri. xiiij. Ficinus in ſe laudanda ad Angelum referre videatur. ſed potuit vterq; didiciſſe ab altero.

LIBER SEPTIMVS.

In Primā Epiſtolā Argumētū Syluii.

F. Syluij in lib. vij. Epiſt. Ange. Polia. Commentarij.

Ex capitibus Miſcellaneorū fere oībus Centuriā ordinat. Miſcellanea Politianūq; laudibus effert. Ad edēdam Centuriam alteram inuitat. Adimit anſam inuidis,ne iactēt nōnulla ſe prius inueniſſe. Per morbum multa oblitus eſt.

Macari⁹ Muti⁹ Eques Ange.Poli.S.D. Ep'la.I.

PEruenit ad me nuper auſpicio quidem tuo,ſed ductu Guarini Camertis,Centuria tua, vario ſplendore, multiplicíq; apparatu. Nihil ſane lætius, nihil felicius memoria noſtra prodiit in lucem. Præibat enim

MEmoria noſtra,id eſt tempore nr̄o. Centurio. Politiāi Cētuŕiā breuiter Muti⁹ recēſet. Cēturionē appellat Cicero ꝙ capi.j.eu₃ a calūnia vindicet.

cẽturio nõ latiã,ſed ethruſcã vitẽ gerẽs,oĩs ĩſãtiæ atqꝫ ĩſcitię acerrim⁹ expugnator.M.T.Cice.iã lęto hilariqꝫ vultu,patrocinio tuo deterſa macula grauioris cẽſurę Argyropyli,reſtitutoqꝫ ordĩe literaꝝ ſuaꝝ,& Philotheorõ,& Sciamachiã agnoſcere lętabat.Proxĩe Catull⁹ reiectis Cercopithis & Caprotinis,lõgiore itinere Carpatinas crepidas reſumpſerat,ac ſubinde Chõmodis atqꝫ Hioniis Arrii fluctibus ridẽs aſpirabat.Hũc Oarion atqꝫ Harpocrates iã noti,libera lõgo ignorãtię ſitu facie ſeqbãt.Horati⁹ Chamelopdali,Lucreti⁹ Eq̃ durateo ,Martial' cõpe mulo vehebat.Circũ dulciſſimi moduli poeticis cõcẽtib⁹ rñdebãt.Genialia Ouidi⁹ Naulia pferebat.Martiali gręcula recantabat echo.Ornabant Claudiano tpa purpureę roſę colore Veneris coloratę.Delectauit mirifice me hoc ſpectaculum:ĩ quo pulcherrimum plane erat aſpicere , induſtria atqꝫ opa tua oẽs fere prĩcipes linguę latinę,aliqd ornamenti ad ſuã priſtinã dignitatẽ recepiſſe.Prę cęteris vero Iuue.pulſis Domitii vmbris pur⁹ nitebat, tãdẽ Cotytto & cacoethes approbabat.Faſtidiebat pleraqꝫ,in primis braſſicas reponi.Inde Lacõicũ petere videbat : q̃ ſeſe agnito p te deniqꝫ Pityliſmate ſuo exerceret. Pręclara deinde controuerſia viſa ẽ, dũ qſqꝫ magis ſe tibi debere cõtendit.Hinc Sueto. ſalutis auguriũ,Aſcopã,Tetraões,Automatõ:Naſo ſybaritidos auctorẽ,Ariſtidis libellos,Priapi carmen,Teuthrãtiã turbã:Iñ Quintil.Ceratias & crocodilitas:Proper.Ocnum,cũ Sparto,& aſello: Valerius duriam noctẽ:Liuius cauſarios milites:Alii quoqꝫ alia tibi accepta referebãt. Poſtremo fere ordine Iuſtinianus,q pluribus cicatricibus deformis fuerat,clara fronte rectoqꝫ ſupcilio oĩbus ſe paſſim exhibebat:tibi ciuicam parabat:te vindicem,te aſ-

Philotheoron .c. vij.&. lxxx. Sciamachiaꝫ. xxxiiij. Carpatias.ij.chõmodis atqꝫ Hioniis.xix.Oarion. lxix Harpocrates lxxxiij. Chamelopardali.iij.Equo Durateo.v.Cõpe mulo.xxiij.naulia xiiij Echo.xxij Roſę colore Veneris.xj . Cotytto.x. Cacoethes . xlvj. Lacõicũ &Pityliſmate. xxxviij. Salutiſ auguriũ.xiij Aſcopa.xx.Tetraones lxvij.Automatõ xcvij.Sybaritidos.xv.Ariſtidis libellos . xvi. p̀api carmen. lix. Teuthrãtiã tbã. xxix Ceratĩas.liiij Crocodilitas . lv. Ocnũ.lxxxj. Duriã noctẽ.v. Cãrios.xcij. Hiſce capitib⁹ ĩ Miſcellaneis hęc notat Polit. Vitẽ gerens. Eſt ãt vitiſ geſtamẽ centurionis.

Ciuica corona.

Ciuica corona vt lib . v.capitu.vj. A.Gel.tradit,ea ẽ quã ciuis ciui , a quo ſeruat⁹ ẽ ĩ p̄lio,teſtẽ vitę ſalutiſqꝫ pceptæ dat. Ea fit e frõde q̃rna,qm̃ cib⁹ victus qꝫ ãtiqſſimus q̃rcus capi ſolitus ſit. Fit etiam ex ilice, qd genus ſu

ſertorem imperatoriç maieſtatis ingenue fatebat̃.
Verum extrema Centuria ſubtriſtes quidam ince
debant.Dolebat ſiquidẽ A. Gellius Aenigma Var
ronis,quod ad exercenda ingenia inuolutum reli=
querat, & Auſonius legem puto Sphingis verit⁹,
ſcirpos, qui hactenus inſolubiles habiti ſunt,te oĩ
bus explicuiſſe.Longe vero ab his Domitius,nubi
la fronte,ac deiectis ad terrã oculis,præterea can=
didus & comptus videbatur:vbi proxime acceſſit,
fucatus accerſitis quoq; pigmentis ornatus com=
poſituſq; apparuit. Fœdiſſimæ tamen maculæ cen
ſura tua relictis tectoriis,qui de ſe quęve hominis
natura eſſet,facile indicabant:iamq; Attegias,in q
bus hæſitauerat,q̃ præclariſſimas illas Medicę fa=
miliæ ædes malebat:vbi præſtigioſis cõmentis for
taſſe locum inueniret:cum iſtinc quæ corrupta,in
uerſa,aut ſuppoſita olim Laurẽtio ac Iuliano Me=
dicibus perſuadere conatus eſt,deprehenſa a Poli=
tiano,reiecta atq; exploſa perſpiceret. Verum dũ
hæc vel illa intentus ſpectarem,non potui ſub pri
mum aſpectum ſingula colligere, quæ mediam Cẽ
turiam vario decore pulcherrime aſpergebant.Ef
fugerãt ſiquidem Pliniani Poppiſmi ad Fulgetras:
Leo quoq; Nemiçus a luna deſiliens:& canis Her=
culeus, qui purpuratis forte labris Tyro delecta=
bat.Multaq; p̃terea:quæ ſupremum ingenium,ope
roſam induſtriam,exactã atq; multiplicem doctri=
nam,purum,erectum,elegans, perpetuoq; ſibi con
ſtans dicendi genus apprime commendarent, & q̃
doctiſſimus quiſq;, & ſyncerç veritatis ſtudioſus,
qui vel ipſos antiquorum codices archetypos cu=
piat, ſine cõtrouerſia omni laude ac fauore cumu
labit.Equidem,ſi citra inuidiam & reprehenſionẽ,
vel infimum mihi in eo numero locum vindicem:

periori ꝓximuȝ
eſt. Aul.Gellius
capit. vj.lib.xij.
Aenigma illud ꝑ
lepidum ſcribit.
Semel minuſne,
an bis min⁹ ſit,
non ſat ſcio, An
vtrunq; eoruȝ,
vt quondam au
diui ipſi dicier:
Ioui regi noluit
cõcedere. Quod
(inquit Gellius)
reliquim⁹ ĩenar
ratum,vt legen=
tium coniectu=
ras in requiren=
do acueremus.
Hoc q nolet diu
tius apud ſe q̃=
rere,inueniet qd
ſit in M. Varro
nis de ſermõe la
tino ad Marcel=
lum ſecũdo lib.
Hæc Gelli⁹. Nõ
ergo Varronis
ænigma dicit ſed
eius enarratio=
nem ex lib. Var=
rõis.ij. inueniri
poſſe. Caxxxvj.
Miſcellaneoruȝ
Politianus æni=
gma hoc diſſol=
uit. Auſoni⁹. Au
ſonianum quod
dam ęnigma Po
litian⁹ ca. xxxix.
enodat. Legem
Sphingis verit⁹.
Sphingꝭ lex erat
vt ęnigmate ſuo
diſſoluto ſeipſaȝ
præceps e rupe
deijceret, eoq;
mortꝭ genere pi=

Sphingis lex.

non infimas tamen , aut vulgares tibi laudes de=
bere ſum viſus:nec officio deeſſe volui. At vbi me
collegi:Quid ago inquam: quid lucis,aut ſplendo
ris a me accipiet,q clariſſima q̄q̄ Romanę linguæ
lumina cottidie ſuſcitat & accendit ? Abunde q̄dē
& nitidus & ſplēdidus videri debet,qui alios illu=
ſtrat. Non video ꝑfecto quid vnius aut alteriꝰ ap
probatione,ad cōſummatā laudem tuā poſſit acce
dere:cum oratores,poetæ,atq̄ hiſtorici,eorū q̄ īter
p̄tes,ſtudium tuū ac doctrinā ſingularē neceſſario
teſtent. Hoc Cicero,hoc Quintil. Catullꝰ,Properti
us,Plinius,Liuius,ac cęteri demū qui Centuriā im
plent,vel inuiti prę ſe ferent. Nemo ſane leget illo
rum monumenta,qui vbi eos locos attigerit,quos
tu aut correxeris,aut reſtitueris, vel fidelius fue=
ris īterp̄tatus,nominis tui poſſit obliuiſci. Viues
igitur cū illis,& perpetuo viues,vt par eſt, quorū
ſcripta ab iniuria audacis inſcitiæ,& ignauę poſte
ritatis vīdicaſti. Nam qui apud latinos aliquādiu
docti ſunt habiti,dū multa minus cognita minuſ=
ve īſpecta temere trāſeūt,approbare ſunt viſi. Inde
freq̄ntes maculas,clariſſimis auctoribꝰ īuſtas cer=
nimꝰ:quos mō Politianꝰ ſi polit,ſi abſtergit,ſi emē
dat,& ad ꝓpriā reducit dignitatē , merito ſane cū
illis īmortalitatē aſſeq̄t. Prodeāt ergo alię Centu=
rię:& tota acie cum Barbarie decernat. Nā ſi vna
vertit in fugā:tota claſſis aut legio facile triūpha
bit. Muſſet īuidia,vel liberius murmuret:hęc mea
ſunt,ego prior īueni,ita ſenſi,hęc abſtulit,hęc ſur
ripuit,ſibi illa ſuppoſuit Politianꝰ,nugę & rapinę.
Ego ſane,vt de me loq̄r , āteq̄ Venetias ānauiga=
res,Harpocratē ex Varrone & Ouidio ſatis noue
rā. In aſpiratiōe Arrii nunq̄ dubitaui. Ocnū apud
Propertiū ex lectiōe Plinii iāpridē emēdarā:ænigma=

ret. Scirpi ne an
ſcrupi appellan=
da ſint ænigma=
ta, in commēta=
rijs nr̄is in Au=
ſonij Griphon
pluſculis verbis
tractamꝰ. Domi
tius nubila frō=
te. propterea q̄
a Politiano capi
tibꝰ nono & ſep=
tuageſimoſepti=
mo ſuggillatur.
Accerſitꝭ pigmē=
tis,id eſt interp̄=
tamētis quę Do
mitius non no=
uerat. Attegias.
De his Politia=
nus capite no=
no. Pliniani pop
pyſmi ad fulge=
tras. capit. xxxij.
Leo Nemiæus.
xvij. Canis Her=
culeus. xij. a Po
litiano differun=
tur. Colligere ſe
q̄d ſit, Cicero de=
clarat. Eius ver
ba ſunt ex libro
Tuſculanarum
quæſtionum q̄r
to. Iratos,īquit,
ꝓpe dicimꝰ exiſ=
ſe de poteſtate,id
eſt de conſilio,de
ratione,de men=
te. Quid eſt au=
tem ſcipſum col
ligere, niſi diſſ=
patas animi par
tes rurſum i ſu
um locū cōgere=
re? Inuſtas. i. fa=
ctas. Inurere ma
culā,notā, īfami

Colligere ſe.

Varronis pluribus ſolui: & ne quæ damno vitia ſubeam, pleraq; alia noui & docui. Cur autem nō ſcripſi? cur nō edidi? mea eſt culpa: tua eſt laus, tua eſt gloria. conueni tecum: cui mirum? communi literatorum iure hæc ſunt cōmunia: patēt occupantibus. Verum illis tantum adſcribuntur, e quorū ſinu iam ſua prius euolarunt. Gaudeant alii vmbra, vel intra limē ſe contineāt: ibi ſignum ſemper expectent, ibi obſtrepant, ibi contendant. Tu vero cum laude per ſtadium curras: Tu coronatus īcedas, qui Rhinocerotes aut maſtiges nō horruiſti, nec liuidę cenſurę aleam ſubire. Fruere igitur parta victoria: & ꝓclari certaminis, in quo nec laboribus, nec periculis ceſſiſti, conſenſum doctorum nomini tuo ad æternitatē pręmia repone. Tu quoq; felix Centuria quantū ꝑſtātiſſimo duci debes, q ad amuſſim oīs diſciplinæ te inſtruxit. abi victrix: tutus eſt tibi cōgreſſus, nihil obſtabit. Nā (vt verbis Papinii te alloq̄r, q̄bus ille Thebaidē eſt affatus) Iā fama benignū Strauit iter, cœpitq; nouam mōſtrare futuris: Iā te magnanim⁹ dignať noſcere Cęſar: (quo etenī Cęſare Laurēti⁹ tu⁹, vnicū lraꝝ ꝑſidiū, habet īferior?) Itala iā ſtudio diſcit mēoratq; iuuēt⁹. Nec meritis honorib⁹ mors expectāda: ſed auctori viuēti dec⁹ atq; ſentiēti lraꝝ ſtudioſi iā merito īpēdūt. Hęc ad te ſcripſi tumultuario ſtylo ac licētiore epl'a. Excuſabis tantū occupatiōes meas, q̄b⁹ nimiū diſtrīgor: & primū ingenii motū, quem celeritas maturare nō potuit. Malui tñ hęc q̄cūq; eſſent ad te mittere, q̄ diutius a me officium deſiderari. Oīa enī tibi debere ſum viſus, ex quo te ſemel Venetiis ſum allocut⁹. Cepiſti enī me nimirū aureis eloq̄ntię tuę hamis, & tenaciorib⁹ filis īplicuiſti: q̄b⁹ nec volui, nec potui vnq̄ explicari. vtinā

am, aliaq; gñis eiuſdē dicere ſolemus. Aliæ Centurię. Centuriā alterā feciſſe Politianus memorať, vt in lib. xij. ꝟbꝭ pluribꝰ teſtꝭ eſt Crinit⁹. Muſſet inuidia. Muſſare, vt Pōpeius ait, ē murmurare. Enni⁹. In occulto muſſabāt. Vulgo ꝟo ꝓ tacere diciť. Idē Ennius. Non decet muſſare bonos. Muſſare vocabulū eſt nr̄is domeſticū ꝓ occultare. Muſſare & murmurare hoc inter ſe habēt diſcriminis, vt Nonio Marcello placet, ꝙ muſſare hoīꝫ ſit occulte q̄dē & ꝑſſa voce loq̄ntiuꝫ q̄d celatū velint. Virg. i. x. Quid fortūa ferat populi, ſed dicere muſſant. Murmurare aūt maiorꝭ ſoni ē, ꝓximi ad tumltū. Virgilius in primo Georgicon. Nemoruꝫ increbreſcere murmur. Mugīari & min facere ideꝫ quod muſſare. c. v. lib. xviij. Crinit⁹ autumat. Sext⁹ tñ Pōpei⁹ mugīari

Muſſare.

Murmurare.

Muginari

Min facere

mihi par eſſet ingenium laudibus tuis,vel ſaltem quod olim fuit:vt cupiditati meę ſatiſfacerem.Fuit inquam Macarius. Nunc tantum reliquiæ ſunt ſęuiſſimę Apoplexię,quæ me nō multo poſtq̄ a me diſceſſiſti,dum publice Horatium profiterer repēte corripuit.Nota eſt peſtis: inueniet nec hoc fidē (vt prætercam biennium, quo attonitus ſiniſtra quoq; corporis parte pœne ſideratus per omnem difficultatem vitam traxi) me aliquandiu nullas literas tenuiſſe.cognoſcebam libros, literas ignorabam:qua parte nihil ſæuius,nihil crudelius expertus ſum.Tandem ad me redii, ac paulatim diuino auxilio, induſtria medicorū, & benignitate patrii cœli liberatus ſum.Nondum tamen Macarium agnoſco, reliquias video tantum, quas viris doctis,& tibi in primis dedicaui.Neq; quod morbus ille teterrimus reliquit, alia vis vnq̄ Politiano meo eripiet.Vale.Camerini.

ait eſſe nugari, & quaſi tarde conari. Baptiſta Piſo my facere dicendū eſſe putat.μυ(inquit) literam ſilentij veteres Græci dixerunt, ꝙ tenuiſſimę vocis ſit.Vnde illud Ennianum. Quod minimum eſt,neq; (vt aiunt) my facere audēt.Hinc Muſſare, muſſitare, mutire, muginari deriuata putat. υ enim ī v, apd̄ latinos facile mutatur. Liberi⁹, id eſt audacius. Suppoſuit. Ad gallinas quibus alia q̄ propria ſupponuntur oua,alludit. Rhinocerotes,id eſt inuidos.ratio eſt in commētarijs noſtris in Auſonij Griphon. Maſtiges.

Maſtiges. Maſtiges,id eſt verberones,qui ijdem maſtigiæ appellātur, ſed maſtiges ea ratione qua apud Plautum vlmorum aceruus.Eſt autem μάστιξ flagellū,ſcutica.Aleam,id eſt

Apoplexia volubilitatem periculoſam.Papinij,id eſt Statij.Apoplexia morbus eſt tum quum nerui omnes & ſentiendi & mouendi vim amiſerunt. Vbi vero alteri laterum aut

Paralyſis. dextro aut ſiniſtro id accidit,παράλυσις,id eſt reſolutio nominat̃. Author eſt Galenus libro de locis affectis tertio. Nunc quoq; paralyſim vtrunq; appellari Cornelius Celſus libro tertio meminit.Solent autem eodem Celſo authore qui per omnia membra vehementer reſoluti ſunt,celeriter rapi.At ſi correpti non ſunt, diutius viuunt,ſed raro tamen ad ſanitatem perueniunt,& plerunq; miſerum ſpiritum trahunt,memoria quoq; amiſſa.In partibus vero nunq̄ acutus,ſępe longus,fere ſanabilis morbus eſt.Attoniti,vt Cornelius Celſus libro.iiij.literꝫ mādauit,ſunt ij quorum & corpus & mens ſtupet.Fit interdum ictu fulminis,interdum morbo.Apo-

Sideratio. plexiam hunc Græci appellant. Sideratus. Sideratio morbus eſt aliquādo corpus totum,aliquando ipſius partem ſubito vitians exiccanſq;,& interdum enecās: ꝙ cū repentino quodam impetu & quaſi vi ſideris prouenire putatur.Id non in hominibus tantū,ſed & arboribus accidere ſolet.Pli. capite viceſimoquarto lib. ſeptimidecimi.Sideratio (inquit) tota e cælo conſtat.De arborum ſideratione Budæus in Adnotationibus plura commemorat.

ASCEN.

Fuit,fuit inquã Macarius.De ſe loquitur quaſi de hoie nobili & ſenſuũ ac iudicij pſpicacitate,& ſcientiarum vbertate:qualis fuerat integer & ab apoplexia intact⁹.Vnde & in fine:Nondum tamen Macarium agnoſco.i.me eum qui fueram.

Epiſtolam Macarij laudat:eumq́ agnoſcit.

Angelus Politian⁹ Macario Mutio Equiti Camerti.S.D. Epiſt.II.

ACcepi ſuperioribus diebus elegantem abs te epiſtolam,doctam,copioſam,grauẽ, ſummo etiam artificio conſcriptam,ſummo ingenio,qua Centuriam noſtram, velut in Circenſi põpa vario tu quidem ornatu , variiſq́ inſignib⁹ oſtentabas.In ea vero mihi non magis oratorem facundum,q̃ poetam diuinũ videris exhibuiſſe: q ſic excellenter pulcherrimas atq́ admirabiles viſiones nõ modo animi cõceperis, ſed & oculis repręſentaueris.Viuunt imagines in tuis verbis,& ſpirant,vegetę ſunt actuoſæq́,non ocioſę,non lentę,non ceſſantes: Hilaria ſcilicet ipſa mediuſfidi⁹ expreſſiſti:Sic vbiq́ pſonata occurrit varietas. Nec tam pfecto apud me,q̃ apud te culta Miſcellanea mea ſunt:ac plus fortaſſe iam tibi,q̃ auctori parentiq́ debẽt. Agnoui Macarium prorſus illũ, qui mecum Venetiis olim cõgreſſus,quodam poene facundiæ ſuæ torrente me rapuit: agnoui,nec ei quicq̃ morbus ille peſtifer detraxerat, quod nõ etiam magno cum fœnore bona valetudo reſtituerit.O ſi mihi concederes vſurã pauliſper eloquẽtię tuę:q̃ penitus in eius epiſtolæ me laudes inſinuarem.Quę mihi pro clypeo & muro contra liuoris impetus: immo quæ non epiſtola mihi, ſed quędam prope immortalitas.Etenim quoniam id rerum natura nõ patitur:circũferam certe,dimittam,ſpargamq́ eam per omnium aures:videlicet

F.S.

Circenſi põpa.i.maxĩa. Circẽſes enim ludos Po. Ro. faciebat pompa multa : alioſq́ facile põpa exuperantes. Inde magni ludi appellati ſũt, vel quia in honorẽ Iouis(vt Põpei⁹ ait) quem deorũ principem eẽ putabant,eos faciebant.Aſconio Pędiano authore, Romãi ludi ſub regibus inſtituti ſunt, Magniq́ appellati , magnis impẽſis dati. Tunc eñi primum ludis impenſa ſunt ducẽta millia nũmũ. A deo magnos ludos factos putant,conſilioruꝫ ſecretorum deo id eſt Neptuno, lati, tum regi & dijs magnis.i. laribus vrbis Romę,dati ſũt:quibus aiũt raptas Sabinas eẽ:vt videatur propter hoc dicere Virgilius. Magnis circenſibus actis. Nam & Circenſes ludi ſũt. Sup huiuſmodi ludo v.v.

Circenſes ludi.

vt enixe laudetur ſemper ab omnibus, nec tamen vnq̃ putetur laudata ſatis. Vale. Varinus ciuis tuus, auditor meus, ad ſummum linguę vtriuſq; faſtigiū, pleno gradu contēdit: ſic vt inter doctos iam conſpicuus digito monſtretur.

rum opulentia pompoſa, T. Liuius libro prio, qui3 de Tarquinio Priſco loquitur, verba facit. Bellum (inquit) primum cū Latinis geſſit, & oppidu3 ibi Appiolas vi cepit. Prædaq; inde maiore, q̃ quanta belli fama fuerat, reuecta, ludos opulentius inſtructiuſq; q̃ priores reges fecit. Tum primum circo, qui nunc maximus dicitur, deſignatus eſt locus. Hęc Liuius. A Circo autem Circenſes dici putamus. Seruius in commentario libri Aene. viij. vel a circuitu dici putat: vel quia vbi metæ ſunt, ibi olim gladij ponebantur, quos circuibant. vel Circenſes quaſi circum enſes. Actuoſę, id eſt velut hiſtriones agentes, & vt vulgus dicit ludentes comœdia3 aut tragœdiam: qua ratione res velut oculis repręſentatur. Actuoſi quoq; dicuntur ipſi hiſtriones. Nam authore Nonio Marcello actus aliquando ſignificat motum corporis, vt hiſtrionum & ſaltatorū. qui etiam ex hoc ipſo actuoſi dicūtur.

Hilaria. Hilaria. Aſſyrij. qui nunc Phœnices dicuntur, lętitiæ exordium celebrant ad octauū Calendas Aprilis, quę diem Hilaria appellant. quo primū tempore ſol diem longiorem nocte protendit. Amplius hęc tradit Macrobius libro Satur. primo. Hoc ipſo die immortalis noſtræ ſalutis hilaritas Beatę Marię annunciata eſt. Hilaria igitur expreſſiſti. i. repręſentaſti fere ad verum quę in Hilaribus fieri ſolent. Aut Hilaria appellat diem eū quo ſui hilariter viuere ſolent. qualis nobis eſt Epiphania.

ASCEN.

Varinus. Ita rectius ſcribi videtur q̃ Guarinus: na3 a nomine varus fit Varinus, vt a Paulo Paulinus: ab Antonio Antoninus. Ciuis tuus: non dicit conciuis tuus q̃uis Macarius non fuerit princeps. Digito monſtretur. Perſius: At pulchrum eſt digito monſtrari & dicier hic eſt.

F.S.

Colybiſta. Colybiſtas id eſt nūmularios. κολυβιστὴς enim nūmularius dicitur. Numerabo. i. ſoluam. Nouercāte. i. inimicante, mihiq; aduerſante. Profiteor id eſt literas publice enarro.

Adnotationes Politiani in Syluas Statij probat. An etiam in alios alia ediderit, cupit fieri certior.

Tydeus Acciarinus Angelo Politiano ſuo. S.D. Epi. III.

INciderunt in manus noſtras veluti mutilata ramenta quædam interpretationum tuarum in Papinii Syluas: quibus aut intacta a Domitio explicas, aut explicata ab eo meliora reddis, Angele vir eruditiſſime. Hæc ego diligentiſſime penſitata non potui non vehemēter probare: ſumq; coactus, & ingenium tuum ſuſpicere, & doctrinam ſingularem tuam mirificis lau-

ASCEN.

Inciderūt &c. Hæc in epiſtola ad Philippū Beroaldum explicata ſunt. Auſpi-

dibus perſequi: tametſi ſua luce clariſſimi viri, alienis igniculis minus indigeant. Igitur etſi nō ſum de te bene meritus, nullaq; extent in te officia mea: peculiari tamen humanitate tua, qua cæteris omnibus te præſtare vna & cōſtanti omniū voce audio, rogo, immo obſecro & obteſtor, vt tuis mihi literis ſignifices, an aliud vel in eundem Papinium, vel in alios latinos auctores edideris, quod a cæteris diſcrepet interpretibus. Ariolari enim licet, multa, & præclara, & cognitione digna, abs te acris ingenii viro collecta. Quibus ſi me impertire volueris: non parum me tibi debere profitebor. Non ſum neſcius, tibi non deeſſe librarios. Pecunias ego ad te per colybiſtas numerabo. Age igitur, & amicitiæ meæ auſpicem voluntatem ne contemne, vt apud me amicum ineuntem auctoritas imminuatur tua. Tu vero ſi quid a me exigis, impera: polliceor imperata facturum. Sum ego ex agro Piceno oriundus: ſed fatis volentibus & nouercante fortuna in Brutiis Conſentiæ profiteor: & qui hactenus Principum familiaritate ſum vſus, nunc ſideribꝰ aduerſantibus ludum aperui. Bene vale: & me ama, cum te venerer & obſeruem. Conſentiæ. iiii. Nonas Iunias.

cem, quaſi dicat felicem inchoatricem: nam ad amicitiam præter voluntatem adhuc nihil contulit. Ineuntem id eſt incipienteȝ eſſe amicum: auctoritas imminuatur tua: qa amicorum communia ſunt omnia. Nec tamen propterea videtur minor auctoritas. vnde dubito an legendum ſit muniatur: præſertim cuȝ ſubdat: ſi quid a me exigis impera. Id enim non eſt eiꝰ cuius imminuta ſit auctoritas. niſi forſan particula in negandi vim habeat, vt ſit non minuatur. Sepe tñ augendi hȝ: ſicut in immuto: & ſecundum quoſdam in illo Pilati: Innocens ego ſum, id eſt multum nocens. quod reuera ſic erat: ſed longe a mente dicentis diſcrepans. Ludum ſcilicet literarium, aperui ſcilicet mercede diſcere volentibus.

ARGV. F. S.

Tydei fama Florentiam quoq; peruenit. Annotationes in Statij Syluas tantum dictarat. Qꝛ amicitiam eius expetat, gratiam habet.

Angelus Politianus Tydeo Acciarino ſuo. S. D.

EPISTOLA. IIII.

F.S.

Non tã auerſus equos &c. Dido Virgiliana in libro Aenei. i. Ilioneo oranti infandos a nauibꝰ ignes prohiberi, reſpondens. Nõ obtuſa (inquit) adeo geſtamus pectora Pœni, Nec tam auerſus equos Tyria ſol iungit ab vrbe. Ad fabulam alludit. Fratres enim Atreus & Thyeſtes odio inter ſe capitali quũ diſſiderẽt, cum fratris vxore Thyeſtes concumbit, ex qua filios tres ſuſcipit. Fratri ad conuiuium inuitato reconciliatione ſimulata eius filios comedẽdos, eorũq; ſanguinẽ cũ vino cõmixtũ apponit Atreus bibẽdũ. Thyeſtes re cognita ex dei reſponſo cũ filia concũbit, vnde naſcatur qui iniuriam vlturus ſit. Ob quæ ſol, ne videndo pollueretur, ad orientem refugit. Plato in libro de regno ait, in Atrei Thyeſtæq; lite ſolem ſtellaſq; ortus & occaſus mutaſſe. Vnde enim nũc exoriuntur, inde tunc occidebant: contraq; exoriebantur. Tunc enim deus Atreo teſtimonium præbens in hanc figuram cœlum mutauit. In hac autem commentariorum noſtrorum editione altera doctam Badij Virgilianum hunc verſum enarrãtis ſententiam exoſculamur. Authore enim Ariſtotele libro Politicon ſeptimo, gentes quæ in frigidis regionibus, quæq; in Europa degunt animo abundant: ingenij vero & artificij parum habent. Quapropter in libertate magis perſeuerant: rei vero publicæ diſciplinam difficulter recipiunt. Qui vero Aſiam incolunt, ingenio pariter & arte præualent: ſed animos non habent: quare parere dominantibus & ſeruire perſeuerant. Quibus ex verbis intelligas quo quiſq; a ſole remotior eſt: eo minus eẽ humanum. Memorię item veterum liquido ſatis conteſtantur populos eos qui ad ſeptentriones habitant, bellicoſiores eſſe. Quo in genere collocamus eos qui in littore habitant. Deliteſcere id eſt ignobilem eſſe. Conſentiæ, vbi nulla erat literarum exercitatio, aut ſiqua erat, ea erat minima. Scribente Lucilio. hoc eſt Lucilianũ. Cũ Tarentinis & Coſſentinis. de quo libro tertio diximus.

ASCENSIVS.

Atrei & Thyeſtis fabula.

NOn tam auerſus equos noſtra ſol iungit ab vrbe: vt huc quoq; tui nominis fama non penetret. Illa te vindicat a fortũę iniuria: nec patitur Conſentię deliteſcere. Qua tamen in ciuitate ſi ludũ aperuiſſes ſcribẽte adhuc Lucilio: Siculis tantum profecto, non etiam Conſentinis ille ſcripſiſſet. De interpretationibus noſtris, quas ais in Papinii Syluas caſu quodam perueniſſe ad te, ſic habeto: neq; dictatas fuiſſe a nobis, neq; compoſitas. Studioſus forſitan eas aliqs, ęnarrante me (qua licuit) orationis curſum calamo ſubſecutus exceperit. Nec autem quicq̃ habemus quod in hoc genere tibi nunc mittamꝰ. Spargere enim talia ſolemus in populũ: nec inde nobis quicq̃ retinemus. Tibi tamen habemus gratiã vel ꝙ noſtra friuola tanti facias, vel ꝙ amicitiam tam diligenter expetas: dignus hoc ipſo nimirũ, qui iam non veteribus modo noſtris, ſed & in magnis amicis numereris. Vale.

Nõ tam auerſus &c. Id omnes fere vt Syluius, interpretãtur de fabula Thyeſtæ, quæ mihi quidem videtur loco q̃ minime congruere: nõ enim aut illic Dido, aut hic Politianus voluit impietatem a ſe depellere: ſed ignorãtiæ tenebras, quas fere habẽt a quibus auerſus eſt ſol: vt ſeptẽtrionales: quibus vt ſentit Seruius, quia propter ſolis diſtantiã craſſior eſt ſanguis, multũ eſt ad bellũ animi, ſed parum prudentię: cõtra Aphris multum aſtutiæ & parum audacię: quia pericula & noſcũt & verẽtur. Proinde ſol qui rebus externis lucem pręſtat, etiam animis lumen infundere videt: & ob id Phœbus ingeniorum & muſarum pręſes habitus. Vindicat: immunem cõſeruat. Siculis tantũ: quia ſolis rerum imperitis ſe ſcribere ꝓfitetur. Nõ in veterib⁹ modo &c. atqui ſolent eſſe qui veteres & magni: ſed nõ cõtinuo qui vetus amic⁹ etiã magnus eſt, quia poteſt & remiſſa amicitia diutius conſeruari.

Opus quoddam Pici (quem cum Politiano laudat) a Saluiato accepit. eumq; Saluiatum laudat.

Baccius Vgolinus Roberto Saluiato. S. D. Epiſtola. V.

MErito te Roberte docti diligunt, quos miro quodam ardore coluiſti ſemper: & ſtudioſi omnes amant: quos non modo opera, ſed & impenſa iuuas, vt commodius proficiant. Ego vero etſi nec doctis, nec ſtudioſis quidem annumerãdus: plurimum tamẽ tibi debere me fateor, ꝙ per te nobis vel remotiorib⁹ copia facta ſit diuini admodum operis, editi nuper a Pico Mirandula, viro ſane præ omnibus qui ſint, quiq; fuerint, admirando: quẽ recte non iam Picum, ſed ſuam vocat Phœnicem in ſacra Medicum lauro nidificãtem Politianus meus, aliud ętatis noſtrę miraculum. Illius tu librum de ſeptiformi ſex dierũ Geneſeos enarratione verę philoſophiæ & Chriſtianæ religionis argumentum, magno Laurẽtio Medici patrono meo dicatum, cum diligẽtiſſime imprimendũ, tũ ad loca diuerſa ac diſtantia trãſmittendum, & plurimis eius lectionis percupidis vel gratis habendum curaſti. Quos inter & mihi contigit per Victoriũ Caianũ tuum, hominem multi

F. S.

Laurẽtio Medici dicatũ. Quũ aliorum multorum tum præcipue trium in literis clariſſimorum Ficini, Policiani, Pici, tam multa certatim Laurentio Medici nũcupata ſũt opera: vt nulli vnq̃ principi dicata cum eis conparãda ſint. Qđ ꝙ de Syracuſarũ diuitijs, quibus nunq̃ vllę fuerũt comparatę ꝓuerbio dictum, ẽ: idẽ de libris clariſſimo huic Principi nũcupatis dici põt: ne Laurentij quidẽ Medicis partem eẽ decimam.

ASCEN.

Sed ſuã voc. phœnicẽ. Ad generale retulit: ſicut Maro. Solaq; culminib⁹ ferali carmine bubo Viſa queri.

Laurentio Medici dicata ſunt opera plurima.

ioci,multaq; ſuauitate aſperſum & ſalibus,optato hoc munere potiri. Hoc tuum in viros claros ſtudiū:hanc in omnes virtutis amatores officioſam liberalitatem,qui non laudet,& gratiore affectu proſequatur:is ab omni humanitate diſcors,& a literatorum conſuetudine alienus proculdubio eſt habendus.Non enim publicę vtilitati conſuli a te amantius,rectius, celeriuſve potuit.Quare hoc apprime tibi eſſe exploratum velim, haud tenui mercede ſumpſiſſe te huiuſmodi prouinciā cum inde & bonorū gratiam,& nō mediocrē gloriam ſis conſecutus. Vale.Neapoli.

Laudationem ſui attenuat.Baccium inuicem laudat.

Angelus Politianus Baccio Vgolino ſuo.S.D. Epiſt.VI.

LEgit epiſtolam mihi nuper tuam Robertus noſter Saluiat9.In qua cum gratias ageres, ꝙ eruditiſſimo te libro Pici noſtri Mirandulæ donauiſſet,mētionem quoq; obiter noſtri facis: Nec autem me dubitas,vt amori nimium indulgens, appellare alterum noſtrę ætatis miraculum. Negare non poſſum Bacci,quin tua mihi grata voluntas omnino fuerit, gratus animus: vtinamq; vere addere poſſem,gratum teſtimonium. Sed nimis magna iſta laus,nec noſtræ mediocritatis eſt: Qua non efferor,ſed obruor. Quis enim vel illud ſaltē patiat:me cum Pico Mirādula conferri:qui tam multis vnus bonis abundat, vt vnus omniū laudes exhauriat? Quare te rogo ne me illi9 poſthac, ſed meo modulo metiaris, contentus in me vulgatis iſtis laudatiunculis, quæ ſecundæ notæ hominibus competant. Sed heus tu, nimis bella

Nam tam gētis q̄ auis nomē maſculinum eſſe volunt:cū tamē maſculinorū quantitatem non ſeruet in obliquorꝫ penultima. In Medicum lauro id eſt ī Laurētij Medicis ædibus. Aliud ætatis noſtræ miraculuꝫ. cum ſecundum ſit, rectius alterū dixiſſet: ſicq; dixiſſe Angel9.in ſequenti teſtabit

ASCEN.

Obiter, quod vulgo dicūt trāſeunter aut trāſeūdo,q̄ſi iter obeūdo. Scdę notæ, ſcdę ęſtimatiōis: ducta a mercib9 metaphora: naꝫ optimis q̄buſq; ſiue ea ſint vina ſiue pecora ſiue pāni ſiue id gen9 alia, primæ ſolēt inuri aut appōi notę,ſecūdis ſecūdę,& ita deiceps. Nec q̄ſi diuerteris.i.q̄ſi receperiſ te ad tp̄s māſurꝫ: vt ad diuerſoriū ī hęc.i. noſtratia ſtudia oratoria & poetica: ſꝫ q̄ſi migraueriſ.i.ꝑpe tuā habitationē trāſtuleris ī hæc nr̄atia. cum tua ſint iuris ciuilis ſtudia.

profecto tua mihi illa epiſtola eſt viſa. Nec enim puto laudatio impoſuit,quam non agnoui. Latine ſcribis (ita me deus amet) & eleganter: nec quaſi diuerteris in hæc ſtudia, ſed quaſi migraueris. Vale.

Græcam Politiani ad Emanuelem epiſtolam laudat: qua ex re Politianum amare cœpit. Emanuelis mortem tulit grauiter. Ruſticus lecta auxit amorem. Adulationis ſuſpitionē amolitur. Cur ſcribat dicit. Operam omnem ſuam Politiano pollicetur: cuius in amicis cōnumerari poſtulat.

Aldus Manutius Romanus Angelo Politiano.S.D. Epiſt.VII.

ANnum abhinc tertium,quo Veneti Ferrariam oppugnabant,me,vt vel dei(vt aiūt) nedum hominum bellum fugerem, ex vrbe Ferraria Mirandulam contuli ad Ioannem Picum Principem ætatis noſtræ doctiſſimum: ꝙ & amaret literatos viros,& faueret īgeniis. Ibi Emanuel Adramyttenus familiariſſimus meus, tuam mihi græcam, quam ad ſe dederas, oſtendit epiſtolam, ornate quidem,& docte atq; copioſe ſcriptam: quæ non a Romano viro, ſed a mero Attico, qui Athenis ſemper fuiſſet, elucubrata videbatur. Quamobrem cœpi mi Angele amare te vehementer, doctrinam tuam atq; ingenium non mediocriter admiratus. Deinde Emanuel ſuo cum Principe Ticinum profectus eſt: vbi paucis ante menſibus q̄ ad te ſcriberem, exceſſit e vita. Cuius interitu ita quidem moueor, vt multis annis grauius nihil & moleſtius tulerim. Erat enim homo & moribus apprime ornatus,& græcis literis ſane q̄ doctus, meiq; amantiſſimus. Non poſſum igitur non mœrere tali amico orba-

F.S.

Meo ipſi⁹ magis incommodo. Hoc non ꝓbaret Cicero. Apd̄ quē in li.de amicitia. Læli⁹ amici Scipiōis mortui deſiderio mœrens. Suis,inq̄t, incōmodis grauiter angi, nō amicuꝫ ſed ſeipſm amantis ē. Integer vitę &c. Horatii verſus eſt ex lib. carminū primo.

ASCEN.

Oppugnabāt. nō expugnabant tn̄. Eo aūt anno ego Ferrariā incolui: illicq; Politianū vidi Venetias ꝓficiſcentem. Mirandula id eſt per Mirandulā perrexi Carpum. qd̄ vicinuꝫ eſt oppidū. Ruſticum tuam. ſicut Eunuchum ſuam dixit. Terētius. ſi.i.ſi: σαυτὸν p σεαυτὸν, id eſt teipſum: γινώσκεις, id eſt cognoſcis. Scis enim plura eſſe impendio, id eſt multo, q̄ ipſe, id eſt ego ſcripſeriꝫ. nullus enim artificium rectius nouit q̄ artifex ipſe. Integer vitæ ſceleriſq; purus.

Horatianæ odes principium. Feceris.media breui. Vteris , media longa:eſt eñ futuri tẽporis. alioqui diceret: facis.

tus,q̃q̃ meo magis ipſius incõmodo, q̃ illius. Nã illi ad ſuperos facillimum fuiſſe curſum, quoniã & bene & beate ſemper vixit, non ſum neſcius. Quapropter malum ſi quod accidit, meũ eſt. Iuit inquã ille Ticinum: ego vero Mirãdula Carpum perrexi: quo cum aliquot poſt menſibus veniſſet & Picus noſter,Ruſticum mihi oſtẽdit tuam:quę mi Angele mirifice auxit amorem erga te meum. Ibi eñ perſpici facile poteſt, quantũ abundes ingenio,quanti homo ſis ſtudii,quanta tibi bonarum literarum ſit copia. Nec vereor tibi me adulari ducas, ἐι σ᾽αὐτῷ γινώσκεις. Scis eñ q̃ ipſe ſcripſerim,eſſe impendio plura. Taceo autem & quæ de te mihi dixit is ipſe Picus, & dicit quoties in tui incidimus ſermonem(nactus es eñ dignum præconẽ laudum tuarum:)& quæ retulit mihi Alexander Sarcius Bononienſis,homo verus,ac integer vitæ,ſceleriſq; purus: nec non,quãtũ ex ipſius ſermone colligere potui,tui ſtudioſiſſimus. Quid plura? hiſce tuis impulſus laudibus, non potui ad te non aliqd literarum dare:vt facerem te certiorem,me ita eẽ tuũ, vt poſſes oĩa de me tibi cõſtãtiſſime polliceri. Incredibilis eñ erga doctiſſimũ quẽq; meus eſt amor:qui etiã coegit vt ad te ſcriberem:pcereaq; vt me pro tua erga ſtudioſos viros humanitate, inter tuos mi Angele connumerares.quod vt facias,te, quãtũ poſſum rogare, rogo.Quodpfecto feceris,ſi me vteris familiariſſime:mihiq; quoties vſu venerit,non ſecus iuſſeris, ac cuiuis ex domeſticis tuis. Sic enim tua virtus poſtulat:facitq; vt ſim tuus quoad viuam. Vale.Carpi.Quinto Calẽdas Nouembres.

F.S.

Aldi epiſtolã laudat: gręcam eidẽ ſuã ad Emanuelẽ placuiſſe lętatur. Eãdẽ Emanuel reſpondẽs laudauit. In amicis præcipuis eũ accipit. Picum & Sarciũ laudat.

Subactum id eſt mollitum & exercitum. M. Cicero lib. de Oratore ſecundo. Subacto, inquit, mihi ĩgenio opus eſt, vt agro non

Ang. Poli. Aldo Manutio Romão ſuo. S. D. VIII.

REdditę mihi fuerunt literę tuę, quæ perſpicue declarant nõ modo q̃ ſis homo doctus, verũetiam q̃ mei ſtudioſus. Eſt enim

ſcribendi genus illud tuum, minime triuiale, cultum quinimmo ſubactumꝗ velut exercitatione multa, ſparſumꝗ deniꝗ fruge bona veterum lectionum. Tum epiſtolam ſic laudas noſtrã græce ſcriptam, quippe ad gręcũ hoiem: magis vt amorem videaris habuiſſe in conſilio, q̃ iudicium. Sed tamen vtcũꝗ ſit: equidem tibi vel ob id placuiſſe eam lætor, ꝙ quanto ego tibi fuero doctior, tanto minus fortaſſe pœnitebit, amicitiam te noſtram tam cupide, tam vehementer expetiſſe. Facit autẽ vt in ea mihi epiſtola faueam nonnihil, Emanuel ipſe Adramyttenꝰ: qui reſpondens ita prorſus vltra modum laudauit, vt omnibus me ſuis græcis quicũꝗ aliquot ante ſeculis ſcripſerunt, hominẽ citra mare natũ, non dubitauerit anteferre. Iurare illum ſolitum quoꝗ Picus meus literis ſignificat, dum legeret hanc epiſtolam, ne ipſas quidem tam eſſe Athenas atticas. Quare placerem ꝓfecto mihi gręci hominis teſtimonio: niſi Cretẽſis fuiſſet Emanuel. Etenim hoc genus vt mẽdaces notauit Epimenides: qui tamen & ipſe Cretẽſis: vt mẽtiri non minus potuerit. Ideoꝗ nõ mendaces illi. Sic ergo verus Epimenides: atꝗ ita rurſus illi mẽdaces. Vides hũc dialecticorum ψευδόμενον. Mihi tamen extra iocum, veros eſſe omnino Cretenſes libet. Iam quoniam de epiſtola me amo, ne palpũ quidem reiiciã, quod obtrudis Ruſtici nomine. Monſtrũ eñ prorſus, ĩmo autem ſcelus inexpiabile, ſi laudatori ſuo Poeta non crederet. Sed cupio ꝑſens te ꝑſente frui aliqñ: ſiquidẽ abſens ita delectas. Accipio vero iã nũc inter amicos: & qdẽ primi ordinis. Nec eñ explorandus vltra, quẽ Picus noſter receperit, ille inquã Picus: cuius nunq̃ nec

ſemel arato, ſed nouato & iterato. de hoc verbo No. Marcel. plura. Tibi. i. apđ te, tuoꝗ iudicio. Athenas atticas, id ẽ Athenienſes ipſos nõ eẽ attici ſini tã facundos facetoſꝗ. Cretenſis. Creta mẽdax, ꝓuerbiuȝ eſt in mẽdaces. Oui. li. de arte prio. Nota cano, nõ hoc, q̃ centũ ſuſtiner vrbes, Quis ſit mẽdax, Creta negare põt. Idẽ lib. de arte tertio. Cretes erunt teſtes: nec fingunt oia Cretes: Cretes nutrito terra ſuperba Ioue Ex libro Epimenidis, cui titulꝰ de oraculis factꝰ eſt, Callimachus poeta Cyrenenſis aduerſus Cretẽſes Iouis ſepulchrũ apud ſe eſſe iactãtes ſcribẽs, verſũ illũ aduocat. κρῆτες ἀεὶ ψεῦσαι, κακὰ θηρία, γάστερες ἀργοί. i. Cretẽſes ſẽper mẽdaces, malę beſtiæ, ventres pigri. Quẽ verſuȝ Paulꝰ apl'us citat. Hęc ex Hieronymo ĩ epiſt. ad magnũ orato

Creta mendax.

ceſſauit ingenium,nec errauit iudiciũ. Alexãdro Sarcio cottidie plus debeo,tibiq́ eſſe cum familiarem ſummopere gratulor. Vir eſt profecto ſincerus,candidus,amœnus:idem fidus,acer,ingenioſus,experiens.Hunc velim meo nomine plurima ſalute impertias:quando me aſſidue laudat,eſtq́ non inter poſtremos Pici noſtri familiares.

Vale.

Epimenides.

rez vrbis Romę Eraſmo;& Politia.ca.xxxv. Miſcellaneo. Epimenides,vt lib.j.Laertius tradit, genere Cretenſis fuit. Miſſus aliquãdo a p̃re vt ouẽ rure deferret,ex itinere meridiano tp̃e ĩ ſpeluncã ad leuãdũ ſolis ardorem deflexit: vbi quinquagintaſeptem annos perpetuo ſopore dormiuit. Sopno tandem excitatus ouem quærit:parum enim dormiſſe putat.qua non inuẽta in agrum redit.Rerũ oim mutatã faciẽ,agrũ quoq́ in ius alienũ cõceſſiſſe videns, immodico ſtupore obſtupeſcẽs in oppidũ regreditur,inq́ domum ſuã ingredi volens quiſnã ſit rogatur. Vixq́ tandẽ a fratre natu minimo iam tuz ſene agnoſcitur: ex quo diutini ſopni diſcit veritatem.Hæc ex Laertio.Epimenidis ſopnus in euz qui diutinus ſit,factum eſt prouerbium.Palpum quod obtrudis.id eſt voluptatẽ ſiue lætitiam quam tu mihi affers. ASCEN.

Epimenidis ſopn⁹.

Hominẽ citra mare natũ.Sic facetiſſime Budęus noſter,qui nõ minus in græcis profecit,ſe intra pomœria natum ſcripſit.Notauit Epimenides.Id Beroaldus quoq́ adnotauit.ψευδόμενον.i.fallacem ſcz griphum aut captionẽ.De epiſtola.i.propter epiſtolam meam.Palpum,palpitamẽtum.

F.S.

Salutaria ſua gaudia Saluiato,Pico,Politianoq́ hortantibus imprimẽda curauit.Eorum vnum ad Saluiatum mittit.

Matthæus Veronẽſis Canonicus regularis Roberto Saluiato.S.D. IX.

VT cæteros ſoles qui gratia tibi digni videntur,ita me quoq́ cum veneratione,tũ meritis es proſecutus. Quin & quæ mea legiſti,probata non modo tibi,acceptaq́ fuere: verũetiam illa ſparſiſti cum laude,& longe ſplẽdidiore, q̃ ea ip̃a p̃dicari mereantur. Tum mihi ſępe & amice illud ſuaſiſti, vt noſtra Salutaria gaudia imprimenda p̃ferrem:quod & Ioannes Mirandula,& dulcis Politianus noſter fecere:quorum alterũ obſtupeſcimus,tanq̃ fulgorem ſęculi noſtri: altero optimarum etiam literarũ magno grauiq́ magiſtro inſi=

ASCEN.

Canonicus regularis. Ergo bis (inquies) Canonicus,aut bis Regularis: quia idẽ ſonant. Neq́ id malũ,etiam ſi ter fuerit. Verũ nouerimus doctos viros non omnia q̃ ab indoctis etiã indocte vſurpãtur vitare, p̃ſertim cũ ea ſint p̃feſſionum vocabula,q̃ proprijs vocabulis a paucis intelligantur. vt Cancellarius,officialis,abbas,prior:

gnis & lęta eſt omnis Hetruria.īpreſſa itaq; ſunt: & vno veluti partu volumina ſupra ſexcenta in lucem edita ſunt: de quibus vnum tranſmittim⁹ tibi,vt noſtrum aliquid in manib⁹ habeas. Quod quoties legas (ſi non id ante feciſti) ſpreta terrenarum omnium rerū amara dulcedine, inani falſaq; lætitia, felicitatem alto atq; firmiſſimo animo quęras:& certum illum directumq; callem mi Roberte ſequare,qui te ducat, vbi maxima bona, & ſempiterna ſunt gaudia. Quoniam vero nullis ornamentis adiunctis:ſed qualis dūtaxat euaſit ab arte, purus & nudus proficiſcitur ad te libellus:illum tu Roberte,& ornare minio, & amicire tegumento curabis:qui es liberalis,& diues. Vale.

& quod minus latinum Guardianus: & in fœminis prioriſſa, abbatiſſa, & ſimilia: quæ in hiſtoria latina & vbi non ad quoſlibet ſed ad doctos dūtaxat ſcripſeris, nequaq̄ ſint ponenda. Tum meritis,id eſt beneficio. Ornare minio. id de libro apertum habet ſenſu3: ſed de authore aut ſtylo eius allegoricū. F.S.

Angelus Politianus Matthęo Boſſo Veronēſi Canonico Regulari.S.D. X.

HOnorifica mentio,quam tu feciſti de nobis in literis ad Robertum.Magis ibi tamen amorē tuum,q̄ meas agnoſco laudes. Sed illud ex arte:q; falſo me laudatur⁹,a veris Pici laudibus incœpiſti: videlicet vt per illū de me tibi credatur. Fortaſſe autē me talem credis etiā qualē prędicas: propterea q; ſic amor a Pico. Sed non ob iſta me Picus,ob amorem potius amat: ob amorem, qui non cæcutiat.Hoc eſt enim cur vn⁹ omnium penitus hunc amo,q; vnus omnium penitus inſpicio. Vale.

Honorifica, id eſt laudabilis. quod vocabulu3 & vſitatu3 & elegās animaduertimus. ASCEN.

Canonico Regulari. hoc cōfirmat ſententiam noſtram ſuperiorem. Honorifica. ſup. eſt aut fuit mentio. Sed illud ex arte. Solent enim qui decipere volūt, vera quæ nota ſciunt tanq̄ incognita prius recitare, vt falſis quę deinde afferunt, fidem arrogent, vt Sinon ille Virgilianus Aeneid.ij. Quod ante hūc notauit Seruius. ARGV.F.S.

De acceptis laudibus an gratias agere debeat argute diſſerit.

Angelus Politianus Ioanni Baptiſtę Midę. S.D. EPISTOLA.XI.

AGerem tibi gratias,ꝙ vbiq; me laudas:ſed vereor ne laudes ipſæ, quibus me afficis,fidem perdant, ſi pro his tibi gratias agam, quaſi debeam,quaſiq; veræ laudes non ſint.Nã ꝑ veris,hoc eſt pro ſuis laudibus:nemo cuiq̃ debet. Quis enim pro ſuo debeat? At ego tibi me debere tamen dicerẽ,niſi mihi nimis magnam faceres in hoc iniuriam,ꝙ es amicus.Ob id enim tibi nõ creditur cum me laudas. Sed interĩ te quoq; furtim laudas.Nam ſi non laudari ego merito putor,haberis tu tamen ingenioſus :Si merito, bonus. Vt autem rectius egeno q̃ diuiti datur: ita rectius q caret,q̃ qui ſuis laudibus abũdat,laudatur. Mihi certe non minus tuę gratæ ſunt laudes,hoc ẽ alienæ,q̃ ſi meæ laudes forent.Non enim minus proſunt. Vt ergo non minus aliquando bene paſcimur alieno ſũptu,q̃ noſtro:ſic non minus aliquã do decẽter alienis ornamur laudibus,q̃ noſtris.

Vale.

Angelus Poli.Hieronymo Porcario.S.D.

Epiſtola.XII.

ANtonius Zenus, homo cũ cæteris in rebus,tum maxĩe in amicitia diligentiſſimus:multa mihi ſæpe de ingenio,de literis,de morib9 etiã tuis,pręcipue tamen de humanitate narrauit: & vt ad te ſcribam vehemẽter hortatus eſt.Ego vero libenter obſequor cãdidiſſimo viro,ſuauiſſimo amico:Tibiq; nũc has literas ob id ſcribo,quo certiorẽ te faciã,me,q̃q̃ adhuc os tuũ nõ vidi,tui tñ eſſe ſtudioſiſſimum. Vale.

Angelus Politianus cuidam.S.D. XIII.

MVlto ęquius fuerat denegare ſtatim, qđ tã vehementer rogaueram:q̃ poſtea non perficere, quod tam liberaliter vir grauis promiſeras,

F.S.

Fidem perdãt. id eſt veræ non credãtur. Ob id ſibi non creditur. falſum eniꝫ amici iudicium eſt. Rectius egeno q̃ diuiti datur. Hoc etiam Cicero diſputat in libro de Officijs ſecundo.

ASCEN.

Agerem. Tota epiſtola eſt argutiarum plena q̃s qui non ſapit,nihil ſapit.Nam ſi non laudari &c. illud non, ad merito depẽdet,nõ ad laudari. non enim dubitat ſe laudari. ſed an merito.

ASCEN.

Antonius Zenus. Ab hac epiſtola exẽplũ ſumere poſſumus ſcribẽdi ad ignotos q̃ſita occaſiõe ex hortatu alieno. Sane apposita ſunt epitheta (vt bis apposita dicã) viro cãdidiſſimo,ĩ quo nihil ẽ liuoris:& amico ſuauiſſimo: ĩ cui9 ꝯſuetudine mltũ ẽ ſuauitatꝫ

ASCEN.

Multo ęqui9 &c. Ab hac formam expoſtulãdæ iniuriæ ſumere lꝫ.

Non enim tũc fuiſſet iniuria:quia nõdũ debebas. At nunc eſt:quia iam debes.Debes,quia ꝑmiſiſti. Non enim credo adhuc te quoqꝫ eſſe ex illo homi num genere quos ꝑmiſſa non alligant.Creditur⁹ idem nec ne ſim deinde,tibi eſt in manu.Tantum rogo:ſi beneficium tribuere mihi non vis,deſinas tamen eſſe iniurius.Deſines autem ſi ſperare diu-tius fruſtra vetueris.Deniqꝫ debebo tibi multum ſi quod opto pręſtiteris, mirabor multum ſi non pręſtiteris. Vale.

Humane autẽ eorum quos lau dat citat nomina quos improbat reticet. Tibi ẽ in manu id eſt ĩ po teſtate: quia niſi cito exhibueris promiſſa,credaꝫ te tam futilem & nullius fidei vt promiſſis non al ligeris,ſicuti nec lenones,fures, & periuri.

Amorem fugitiuum poetæ Moſchi latine factum,elegiã quoqꝫ de violis mittit.

Angelus Politianus Antonio Zeno ſuo S.D. Epiſt.XIIII.

AMorem fugitiuum, quẽ pœne puer adhuc,e gręco in latinum conuerti,non ſentẽtiis mo do ſed numeris etiã ſeruatis, ac lineamẽtis pœne omnibus,cupienti flagitantiqꝫ diu tibi mitto tan dẽ.Cauſa vero cur tã ſero miſerim,fuit, ꝙ aliquã diu mecum deliberaui prius,an mitterem.Multa enim lõgo poſt interuallo retractãti diſplicuerũt: quæ tũc fortaſſe,cũ ſcribebã,viſa ſunt optĩa.Cor-rigere nimis durum:quod ita diu iã inueteraue-rat.Mitto elegiã quoqꝫ de Violis: alterũ eius ętatis luſum.Nã & eã te nimis cuꝑre ſignificaſti.Mi hi certe nihil eſſe in his videt̃ quod ꝓbes:ꝑter in-dolẽ fortaſſe.Rogarẽ vero ne cui nugas iſtas oſtẽ deres,niſi me ſcirẽ prorſus fruſtra rogaturũ. Nõ enim ob aliud puto noſtra requiris,niſi vt q̃ plu-rimis oſtẽdas:quoniã (q tuus eſt erga nos amor) placitura ſtatim, quia noſtra ſunt, oĩno confidis. Epigrãmata tibi non mitto, ꝙ ea ſimul cũ græcis publicare ſtatim cogito. Vale.

F.S.

Multa enim. Quintilianus li bro.x.illud opti-muꝫ genus emẽ dandi eſſe dicit,ſi ſcripta in aliqđ tempus reponã tur, vt ad ea poſt interualluꝫ velut noua atqꝫ aliena redeam⁹, ne nobis ſcripta noſtra quaſi re-centes fœtus blã diantur.Moſch⁹ vt Volaterran⁹ ait: grammatic⁹ fuit & poeta Sy-racuſanus Ari-ſtarchi familia-ris:qui poſt The ocritum ſecun-dus carmen Bu colicõ ſcripſit.Ve neris &c. Roſas ex albo rubras, Veneris ſanguĩe factas eſſe, eaſqꝫ Veneri eſſe gra-tiſſimas,Politia nus ca.xj. Miſcel

Moſchus.

ſaneorũ ſcribit, qđ in Aphthonij Progymnaſmatis eſt.

Acidalia Venus. Acidalia Venꝰ appellata ẽ ab Acidalio fõte qui eſt ĩ Orchomeno Bœotię vrbe: ĩ quo ſe lauãt Gratię q̃ Veneri ſacræ ſũt: ipſi us enim & Liberi filiæ ſunt. Horũ enĩ numinũ munere gratiæ fere cõciliantur. Author eſt Seruius in cõmẽtarijs in librũ ęnei. primũ

Idalium. Idaliũ Seruio inſibi authore Cypri nemꝰ eſt : in quo breue ẽ opidũ. Ab eo autẽ Idalia Venꝰ ẽ appellata.

Permeſſus Permeſſꝰ vt lib. ix. author eſt Strabo, fluuius eſt ex Helicone deflučs.

Hora dea. Hora dea eſt iuuentutis, quã Quirini coniugẽ fuiſſe volunt. Horas item cęli portarum eſſe cuſtodes Homerus libro Iliad. quinto memorat. Quas a Sole, qui Aegyptiorum lingua

Horus. Horus dicit̃, appellatas eẽ placet Macrobio libro Saturnaliũ p̃mo. Roſas ab Horis haberi ex

Amor fugitiuus e Græco Moſchi.

Cum Venus intento natum clamore vocaret:
Si quiſq̃ in triuiis errantem vidit Amorem:
Hic fugitiuus, ait, meus eſt : precium feret index
Baſiolum Veneris. qꝫ ſi ad me duxeris illum,
Non tantum dabo baſiolum: plus hoſpes habebis.
Inſignis puer eſt, en omnia percipe ſigna.
Non eſt candidulus, verum ignem imitat̃: ocelli
Acres, flãmeoli: mala mens: ſuauiſſima verba.
Quod loquitur nõ ſentit idem: vox mellea: ſed cũ
Ira inflammatur, tum mens eſt aſpera: fallax,
Fraudator, mẽdax: ludit crudele puellus.
Criſpulus eſt olli vertex, facieſqꝫ proterua,
Exiguæqꝫ manus: procul autem ſpicula torquet:
Torquet ĩ vmbriferũqꝫ Acherõta, & regna ſilẽtũ.
Membra quidem nudus, mentẽ velatus: auiſqꝫ
More quatit pinnas: & nunc hos, nũc petit illos,
Sępe viri preſſans pręcordia, ſæpe puellę.
Arcũ habet exiguũ: ſed & arcu impoſta ſagitta ẽ.
Parua ſagitta quidem: ſed cælum fertur aduſqꝫ.
Parua pharetra olli depẽdet & aurea tergo:
Sunt & amari intus calami, quibꝰ ille proteruus
Me quoqꝫ ſæpe ferit matrẽ: ſunt omnia ſęua.
Omnia, ſeqꝫ ipſum multo quoqꝫ ſæuius angit.
Paruula fax olli, Solem tamen vrit & ipſum.
Verbere ſi prẽdes, age, ne miſerare puellum.
Si flentem aſpicias, mox ne fallare caueto.
Sin arridebit, magis attrahe: baſia ſi fors
Ferre volet, fuge tu: ſunt noxia baſia, in ipſis
Multa venena labris. ſi fors ita dixerit: heu tu
Accipe, nempe tibi cuncta hæc mea largior arma.
Ne continge caue: Fallacia munera amoris.
Omnia quippe ignĩ ſunt infecta illius arma.

Elegia de Violis.

Formoſę o Violę Veneris munuſcula noſtrę,
Dulce quibus tanti pignus amoris ineſt,
Quæ vos? quæ genuit tellꝰ? quo nectare odoras
Sparſerunt zephyri, mollis & aura comas?
Vos ne in Acidaliis aluit Venus aurea campis?
Vos ne ſub Idalio pauit Amor nemore?
His ego crediderim citharas ornare corollis
Permeſſi in roſeo margine Pieridas.
Hoc flore ambroſios incingitur Hora capillos:
Hoc tegit indociles Gratia blanda ſinus.
Hoc Aurora ſuæ nectit redimicula frōti,
Cum roſeum verno pādit ab axe diem.
Talibus Heſperidum rutilant violaria gemmis:
Floribus his pictum poſſidet Aura nemus.
His diſtincta pii ludunt per gramina manes:
Hos fœtus vernæ Chloridos hęrba parit.
Felices nimium violæ: quas carpſerit illa
Dextera, quę miſerum me mihi ſurripuit.
Quas roſeis digitis formoſo admouerit ori:
Illi illi, vnde in me ſpicula torquet amor.
Forſitan & vobis hæc illinc gratia venit:
Tantus honor dominę ſpirat ab ore meę.
Aſpice lacteolo blanditur vt illa colore:
Aſpice purpureis vt rubet hęc foliis.
Hic color eſt dominæ, roſeo cum dulce pudore
Pingit lacteolas purpura grata genas.
Q̄ dulcem labris, q̄ late ſpirat odorem:
En violę in vobis ille remāſit odor.
O fortunatæ violæ, mea vita, meumq;
Delicium, o animi portus & aura mei.
A vobis ſaltem violæ grata oſcula carpam:
Vos auida tangam terq; quaterq; manu.
Vos lachrymis ſatiabo meis, quæ mœſta per ora
Perq; ſinum viui fluminis inſtar eunt.

Apuleij verbis colligimus, quæ ſunt hęc ex libro ſexto. Horæ, inquit, roſis & cæteris floribꝰ purpurabāt omnia. Gratia Vulcani eſt vxor in Lemno, vt Venus in cælo. author eſt Lucianus in dialogis deorum ſuperorum. De Gratijs tribus alias plura ſcripſimus. Aurora ſolis exortū dijs prænunciat, vt Homerus libro Iliados ſecundo tradit: quæ ῥοδοδάκτυλος.i. radios, qui digitis ſimiles ſunt, habēs roſeos, appellata eſt. Violaria id eſt horti Chloridos. Chloridem eſſe candem, quę & flora dicitur, prius quum de floralibus diximus, abunde ſatis meminimus. Homero tamen authore libro Odyſſeę vndeuiceſimo, Chloris Pādari filia ī Luſciniā v̄ſa ē. q̄ vere nouo dēſis arboru3 folijs inſidens, varijs ſubinde vocibus dilectum filiū ItyMum gemit, quē

Gratia

Aurora

Chloris.

Zethi regis filiꝰ quondam temere ferro occidit.

ASCEN.

Corrigere nimis durum. Hoc argute aſſerit, ne pueri cenſeatur, quod ſenior reposuit.

F.S.

Cõbibite has lachrymas: quę lẽtę pabula flãmæ
Sęuus amor noſtris exprimit ex oculis.
Viuite ꝑpetuũ violæ, nec ſolibus æſtas,
Nec vos mordaci frigore carpat hyems.
Viuite ꝑpetuum miſeri ſolamen amoris
O violæ, o noſtro grata quies animo.
Vos eritis mecum ſemper, vos ſemꝑ amabo,
Torquebor pulchra dum miſer a domina:
Dumq; Cupidineæ carpent mea ꝑctora flãmæ:
Dum mecũ ſtabunt & lachrymæ & gemitus.

¶ Aut carmina hæc aut prope ſimilia Luciano adſcribuntur: quæ latina neſcio quis ita fecit.

Perdiderat natũ genitrix Cytherea vagãtẽ:
Anxia ſollicito quem dum per cõpita paſſu
Quęrit, ab excelſo tales canit aggere voces.
Errabunda meꝰ veſtigia forte Cupido
Qua fugiẽs tulerit, qſqs mõſtrabit aperto
Indicio, huic merces Veneris libãda ferent̃
Oſcula: captiuum ſi quiſq̃ adduxerit illi:
Mox aliq̃d gaudens vltra dabit oſcula mr̃.
Quo repire queas puerũ: bis dena dabunt̃
Signa tibi, cautꝰ memori q̃ mẽte recondes.
Huic nõ cãdor ĩeſt, rubor igneꝰ inficit om̃e
Corpus, & ardeſcũt acri cõtẽta nitore
Lumina: nec dulces ſeq̃t̃ mẽs ſubdola voces.
Quippe hyblęa ſonꝰ vicit dulcedine ſigna:
Sed male fallaci reſpõdẽt pectore ſenſus.
Feruidus accenſa ſiquãdo exæſtuat ira,
Indomitos aĩos gerit, ĩmanſuetaq; corda.
Seducit verbis: nec vera fatebitur vnq̃.
Eſt puer ille q̃dẽ, magno ſed ꝓuidus aſtu.
Ludit & interdũ, ſed ludens ſeria tentat.
Depẽdẽt hũeris criſpi certo ordine crines:
Nec pudor audaci, nec ĩeſt reuerẽtia vultu.
Sunt illi paruæq; manꝰ, paruiq; lacerti:
Sed tamẽ exiguo lõgos de corpore iactus
Dirigit: ima ferum telo ſub Dartara diteȝ
Perculit: & regem manes ſenſere ſubactuȝ:
Cãdida cuȝ ſtygio rapta ẽ ꝓſerpina curru.
Corpora nuda gerit nullo velamine tectꝰ,
Verũ aĩus vario prudẽs ornat̃ amictu:
Prętera aligero ſuſpẽdẽs mẽbra volatu
Hic nymphas petit, ĩn viros, vltroq; receptꝰ
Viſceribꝰ ſedem ſibi ponit & oſſibus imis.
Eſt breuis huic arcꝰ: ſȝ quo fatalis arũdo
Vſq; ſub aſtra ſuũ ſeruat ꝓpulſa tenorẽ.
Auratã cernes humero pẽdere pharetraȝ,
Peſtiferoſq; intꝰ calamos, qbꝰ impius ille
Ipſi ſępe mihi letalia vulnera fecit.
Omnia ſæua quidẽ: ſed cũctis ſęuius illud
Dextra facẽ vibrat, miſeras q̃ iacta medullas
Paſcit̃, hęc ipm̃ ſolẽ ſuccenderet ęſtu.
Hũc ſi nexilibꝰ poteris cõſtringere nodis
Duc arcte vinctũ, nec tu miſerere p̄cantis:
Quis aſpicias manantia lumina fletu,
Decipiare caue: nec ſi ridentia cernas
Ora, graui iubeas laxari vincula nexu.
Qꝫ ſi te blandis inuitet ad oſcula verbis,
Effuge: nã labris certũ eſt habitare venenũ.
Si vero facili ꝓmittet munera vultu,
Telaq;, gnoſiacoſq; arcus, pictãq; pharetrã
Noxia dona time, qcq̃d tetigere perurunt.

ARGV. F.S.

Rogatus vt prologum in Plauti Menæchmos faceret, in quo nõnullos male doctos enarratores Plauti notaret, vt ſtylũ Plauti laudaret, vt comœdias defenderet ab indoctis, qui id moribꝰ officere clamitẽt: morẽ gerit.

Angelus Politianꝰ Paulo Cõparino ſuo. S. D. XV.

Rogaſti me ſuperioribus diebus, vt quoniam fabulam Plauti Menæchmos acturi eſſent auditores tui, prologum facerem genere illo verſiculorum qui ſint comœdiæ familiares: ſimul vt obiter notarem quoſdam noſtræ ætatis non quidem Plautos, ſed tantum piſtores: qui comœdias abſq; verſibus nullo nec artificio nec elegantia docēt: & vt actæ primū ſunt, tenebris ipſimet (in quo nimis eos laudo) perpetuis damnant. Quæ tamen ab imperitis aliquando non improbentur: quoniam ſcommata ſępe iſti quædam commiſcent antiquorum: quæ tamē ipā quoq; dum male collocant, infamant. Poſtremo, vt & ſtylū Plauti laudarem, totumq; hoc agendi genus ab indoctis quibuſdam, ſed moleſtis prædicatoribus defenderem: qui moribus officere clamitent, quicquid vſq̄ ſit elegans, aut eruditum: contraq; ſtudium, propoſitumq; hoc veſtrum plebeculam concitent. Geſſi tibi morem, nec minus libenter q̄ celeriter, candido amico, deq; nobis benemerito: q̄q̄ (vt ſcis) ocii nō ſatis habebam, Romam tum maxime proficiſcens, itineriq; iam paratus atq; accinctus. Et eum quidem prologum, qualiſqualis eſt, mitto ad te cum gratia (ſi nihil aliud) celeritatis. Vale.

F. S. Scōma dicteriū eſt & morſus pœne dixerī figuratus, q vrbanitate quadaȝ vel fraude tegit, vt alid ſonet, aliud ītelligas. Nec tn̄ ſemp amarū eſt, ſed nōnunq̄ his in quos iacitur & dulce eſt. Cuius generis maxime vel ſapiens vel vrbanus exercet. Lœdoria vero ē quod aperte obiectuȝ exprobratumq; eſt. vt Oblitus ne es quando ſalſamenta vendebas? Lœdoria ē. Meminimus qn̄ brachio te emūgebas. Scomma eſt idem ſignificans quod lœdoria illa, ſed figurate tegitur. Ciceroni recitanti Octauius ait. Non audio quę dicis. ille reſpondit. Certe ſolebas bene foratas habere aures. Hoc ideo dictuȝ eſt, quia Octauius Libya oriundus dicebatur, quibus mos eſt aurem forare. hęc ex Macrobio in libro Saturnalium ſeptimo In quo & i ſcdo. Lœdorias mul-

Scomma.

Lœdoria.

Prologus in Plauti Menæchmos.

Heus, heus tacete, ſultis vos, ego vt loquar.
Nam noſtra conducta eſt huc lingua, veſtri oculi.
Vos ſpectare decet, nos loqui, & fabulam agere.
Alioqui capite ipſi hunc ornatum ſcænicum,
Atq; exporgite lumbos: tum nos ſeſſum ibimus,
Spectabimuſq; vos taciti, aut ridebimus:
Aut ſi actio frigebit, dormitabimus.
Comœdiam Menęchmos acturi ſumus,

Lepidam,& iocoſam,& elegantem,vt nil ſupra:
Sed mendoſam alicubi tamen, culpa temporum.
Inerunt in ea nonnulla,ne nobis quidem
Satis intellecta,ſed hæc erunt pauca admodum:
Quę ſi minus placebunt auribus,exſpuite
Aut deuorate,ceu ſoletis catapotia.
Romanus eſt hic ſermo,Romani ſales:
Nihil inuenuſtum eſt,aut ineptum,& gręculum:
Quale ſolent nugari molitores cęteri,
Quorum nec vllis verſibus comœdiæ,
Nec argumento conſtant perplexabili,
Nec quicq̃ habent comœdię pręter titulos.
Non ipſę ſecum congruunt:nec adeſt fides
Rebus agundis,ac nec perſonis indoles:
Tantumq; ſi quid furtiuum eſt,id eis placet:
Quippe alienis inſidiantur laboribus.
Facient ꝑfecto maiora operæprecia nunc
Longe aduleſcentes iſti:ſi quidem inſueuerint
Puro ſermoni Romæ Vrbis vernaculo:
Qꝫ ſi magiſtris freti triuialibus
Linguas tenellas polluant ſtribiligine.
Siquidem ita traditum eſt a laudatis viris:
Latine vellent etiam ſi Muſę loqui,
Nullis vſuras,niſi Plautinis vocibus.
Qꝫ ſi qui clament nos facere hiſtrionicam,
Atq; id reprehendant:minime diffitebimur:
Dum nos ſciant diſciplinam antiquam ſequi.
Etenim formandos comœdo veteres dabant
Pueros ingenuos,actionem vt diſcerent.
Sed qui nos dãnant,hiſtriones ſunt maxumi.
Nam Curios ſimulant:viuunt bacchanalia.
Hi ſunt pręcipue quidam clamoſi,leues,
Cucullati,lignipedes,cincti funibus:
Supercilioſum,incuruiceruicum pecus.

tas multaq; ſcõmata ſcribit.Q̃d domeſtica ligua noſtri Brocardum appellant. Scomma ideꝫ ſere eſt. Lœdoria vero ẽ exprobratio ad directam contumeliam.

Sultis. Sultis, id eſt ſi vultis. compoſitum eſt vocabulum, vt ſis pro ſi vis, ſodes ſi audes, equidẽ ego quideꝫ. Plautus in Rudente. Curate hęc ſultis magna diligentia. Aut exhortãtis particula eſt.

Exporgere lumbos. Exporgite lumbos id eſt aſſurgite, lumboſq; extendite, vt facere ſolent hi qui ſedendo fatigati ſunt, quuꝫ aſſurgũt.

Catapotia Catapotia pilulæ dicuntur, de quibus Cornelius Celſus libro quinto ſæpe meminit.

Gręculuꝫ. Gręculũ, id eſt laſciuum. Græcos enim laſciuiæ voluptatiq; fuiſſe deditos in Auſonij Griphon ſcribimus.

Molitores Molitores id eſt laſciuę perſonæ aliarũ vxorum ſubagitatores. Molere enim venereã rem ex-

Quiſ ꝙ ab aliis habitu & cultu diſſentiunt,
Triſteſq; vultu vendunt ſanctimonias:
Cenſuram ſibi quandam, & tyrannidem occupãt:
Pauidamq; plebem territant minaciis.
Sed iam valete ſpectatores: & gregi
Fauete noſtro: vobis quod vortat bene.

ercere eſt. Horatius in Sermonibus. Permolere vxores nollẽ laudarier inqt. Sed ꝓ imperitiꝫ quos aſinos vulgo dicunt, molitores dici autumẽ. Aſini enim plerũq; molũt. i. molas trahũt. Nã Paul⁹ hic Politianũ rogarat, vt notaret quoſdã nõ qdem Plautos ſꝫ piſtores tm̃. nã Plaut⁹ i piſtrio qſdã ſcpſerat. Molitores ergo ad piſtores refert. Stribiligie. i. ĩparilitate. Stribiligo enĩ (vt. c. xx. libri quĩti author eſt A. Gelli⁹) vetuſtioribus latinis dicebatur, a verſura videlicet & prauitate tortuoſæ oratiõis, tanq̃ ſterobligo quædam. Aſinius Capito imparilitatem, græci ſolœciſmuꝫ appellãt, incongruitas vulgo dicitur. Latine vellent. In comicis latinis ſecũdam laudem Plauto Vulcatius Sedigitus tribuit, vt eſt apud Au. Gellium, capite. xxiiij. quintidecimi libri. M. tamen Varro, vt Quintilianus lib. x. teſtis eſt, de Plauto quem reliquis anteponere non dubitat, illud dixiſſe fertur. Si muſæ latine loqui voluiſſent, Plautino ſermone locutæ fuiſſent. De Platone fere idem ſcribit Valerius Maximus. Eius autem verba ſunt ex libro octauo, titulo de ſtudio & induſtria. Plato (inquit) oĩm iam mortalium ſapientiſſimus habitus eſt, eo quidem vſq;, vt ſi ipſe Iupiter e cœlo deſcẽdiſſet, nõ beatiore facũdia vſur⁹ videret. Apd̃ Diogenẽ Laertiũ lib. vij. Chryſipp⁹ in dialectica tã inſignis fuit, eiuſq; apd̃ oẽs glorię, vt pleriq; dicerẽt, ſi apd̃ deos vſus eẽt dialecticę, nõ futurã aliã q̃ Chryſippeã. Deuorate. deuorari authore Nonio Marcello nõ cib⁹ tãtũ gutture, ſꝫ & vox aurib⁹ põt. Plaut⁹ i Aſinaria. Auſcultatę atq; deuorare opã date, & mea dicta deuorate. Plau. vt Gel. capite. xvij. ſeptimi li. author ẽ, hõ fuit lingue atq; elegãtię in ꝟbis latinę ꝓnceps. Idẽ quoq; eũdem capite. vij. libri. j. verborũ latinoꝝ elegãtiſſimũ appellat. Formãdos. Quint. lib. j. ea de re diſſerit. Curios ſimulãt, & Bacchanalia viuũt. Prouerbiũ ẽ in eos q corã hoĩb⁹ aliis oñtãt ſe eſſe abſtinẽtiſſimos, clã vero ſunt incõtinẽtiſſimi M. enĩ Curi⁹ cognomie Dẽtat⁹ Romanę frugalitatis norma fuit exactiſſima, vt ꝟbis pluſculis tradit Valeri⁹ lib. iiij. titu. de abſtinẽtia & ꝯtinẽtia. Iuuenalis dictũ eſt ex ſatyra ſcd̃a. Cucullati. i. cucullo tecti. Cucullus enĩ tegmẽ eſt capitis. Cucullatos dici a Politiano putẽ eos q bigotthi vulgo appellant. Lignipedes. i. hñtes ligneos calceos, q a Põpeio Sexto Calones appellant. Vel crepidas ligneas, q̃s Cicero gallicas ſubſtãtiuo noĩe appellat, vt ꝓfati ſumus. Eodẽ fere vocabulo nr̃i gallocias domeſtice appellãt. Ligneis hmõi calceis cucullati vti ſolẽt, quo vita eoꝝ durior eẽ videat. Incuruiceruicũ. Pacuui⁹. Nerei repãdiroſtrũ incuruiceruicũ pec⁹. Qd̃ Quintilian⁹ lib. j. ex M. Varrone aduocat. M. Varro in pœmio libroꝝ de lingua latina. Hic paruirudẽtũ ſibil⁹, hic Nerei incuruiceruicũ pec⁹, hic chlamyde clupeat brachiũ. Pecus aũt incuruiceruicum ideo appellat, qa autore Ouidio, Prona cũ ſpectent animãtia cętera terrã, Os homini ſublime dedit, cœlũq; videre iuſſit, & erectos ad ſidera tollere vultus. A ceruice curua factũ eſt vocabulũ. Incuruiceruicũ igit. i. brutũ & ſtolidũ. Bñ vortat. i. feliciter adueniat. a fortunę volubilitate factũ putẽ. licet Seruius in cõmentario Bucolicon Virgilii ab Hectore & Aiace ꝑfectũ dicat. Aiaci enim gladiũ quo ſe occidit, Hector dedit: Hectori Baltheum Aiax, quo circa muros patrię tractus eſt. De hac mutua donoꝝ collatione Home=

Stribiligo.

Plauti laus & Platonis.

Chryſippi dialectica.

Curios ſimulare, & viuere. Bacchanalia.

Curi⁹ Dẽtatus.

Cucullus.

Lignipedes.

Incuruiceruicum pecus.

Bene vortat vñ ſũptum.

rus libro Iliados ſeptĩo tradit. Vortices & vorſus cęteraq̃ ad eũdẽ modũ dixit ãtiq̃tas. Scipio ꝓo African⁹ in e lrãm ſcdaꝫ ꝓtiſſe dicit. Author eſt Quintil. lib. j. ASCEN. Mitto cũ grã celeritatis. Id fere q̃ noua emittũt quo doctiores & ingenioſiores habeãt, aſſerere ſolẽt, vſqueadeo vt iam merito fidẽ amiſerit eiuſmodi aſſertio. F.S. Breuiuſculæ huiuſmodi epiſtolæ, ſi quid habent inuentionis feſtiuæ, ſunt profecto non iniucundæ. Quod genus fortaſſe illa noſtra eſt ad Stephanũ Guttanum. Quum Pariſijs agebas mi guttane, abſolute ſatis atq̃ cõſummate ſcribebas. Diſceſſus autem tuus tuo attuliſſe ĩgenio nõ leuem iacturam videtur. Siqdeꝫ, vt ſcribas incipere nõ potes, aut ſi ſcribis, quæ ſcribis mutila ſunt prorſus atq̃ inchoata. Alis eniꝫ & pedibus adeo carent, vt ad nos aduolare non q̃ant, ne aduenire quidẽ. Illa quoq̃ noſtra ad Carolum meum Planium quem plane ex morbo reualere putabaꝫ. Aegrotis q̃ ſanis gradus ſolet eſſe tardior. Quod tibi mi Carole vſu contra veniſſe ſentio. A nobis eniꝫ ægrotus prope-

Angelus Politianus Cęſari Carmẽto ſuo. S. D.

EPISTOLA. XVI.

CONtemni te putas, ꝙ non reſcribo. Contemnerem ſi reſcriberem. Quos enim cõtemno: reſpondere his audeo vel occupatus. Tibi nec ocioſus. Vale.

Angelus Politianus Iacobo Modeſto ſuo. S. D.

EPISTOLA. XVII.

DOles ꝙ non reſcribam. dolere deſine: iam reſcribo. Vale.

Angelus Politianus cuidam. S. D.

EPISTOLA. XVIII.

NOn præſtas quæ pollicitus. Cõqueror ſi oblitus: magis etiam ſi non oblitus. Oblitum fuiſſe vix amici eſt: Non præſtare cum recorderis, prorſus inimici. Vale.

Angelus Politianus Pico Mirandulæ. S. D.

EPISTOLA. XIX.

QVæ vellem corrigeres, tu laudas. Hoc vero facile facis, quod ſemper facis. Vale.

Angelus Politianus Amico. S. D.

EPISTOLA. XX.

IRAſceris ꝙ iſte me Simius carpit. Non ideo me carpit, vt carpat: ſed vt ſibi victum quærat homo famelicus apud quoſdam, qui multum gaudent aſſentatoribus, plus tñ detractoribus. Vale.

Angelus Politianus Amico S. D.

EPISTOLA. XXI.

SI te ob diuitias amare cœpiſſem, deſiſſem tibi nunc eſſe amicus, cum tu deſiſti eſſe diues. Ve

rum ſi nunc deſiſſem: ne tum quidem, cum fuiſti diues, fuiſſem tibi amicus: ſed adulator. Quod eſſe qui poteſt, is eſſe liber non poteſt. Vale.

Angelus Politianus Amicis. S.D.

EPISTOLA. XXII.

MVlti ſimul epiſtolas poſcitis: mltis ecce mitto: ſed vnicam. Conuenit vnica multis, quos vnice diligo: quæ tamen erit vt multę, quãdo multi legetis. Valete.

Angelus Politianus inuido.

EPISTOLA. XXIII.

INuides omnibus omnia, pręter inuidiam. Sed & hanc inuides tuo compari: qui magis inuid⁹ etiam q̃ tu. Sic inuidiam tibi nõ inuidet: quam tu illi tamen inuides. Ita rurſus ille minus inuidus. Qui ſitis non dicam: ne miſeriores faciam q̃ nũc eſtis. Nam ſi nomen veſtrum proferrem, nomen quoq; ipſum vobis inuideretis: nec vterq; alteri modo, ſed & vterq; ſibi.

re digreſſus es. Sanus redis tardius. Sed is, vt amœni adoleſcẽs eſt ingenij, nõ feſtiue minus reſcripſit. Næ tu, inquit, homo es lepid⁹, qui quia vales, me quoq; valere putas. Vale q̃tum valere cupio.

ASCENSIVS. Contemni. Argutum epiſtolium & ingenioſa inuentio vt in cęteris, cuius gratia ponunt. Sed hoc primum etiam illud eruditionis habet, ad viros doctos nõ niſi erudite & docte ſcribẽdu; eſſe, ad indoctos autem non quidem barbare, ſed tamen vt capere poſſint. Animaduertere etiam licet laudatorum nomina exprimi, improborum opprimi.

FRAN. SYL. Virum in mala re dici attẽde. Id enim rarius eſt, verũ cæteris q̃ Quĩtiliano rarius eſt.

Angelus Politianus Maledico.

EPISTOLA. XXIIII.

MAledicenti nõ remaledico: ne maledicere mihi tu forſitan, hoc eſt ne laudare me deſinas. Quis enĩ laudatur verius, q̃ cui maledicitur a malo viro? Te vero appellare malum virum tantũ a maledicto abeſt, vt nihil dici poſſit meli⁹.

Angelus Politianus Laurentio Medici. S.D.

EPISTOLA. XXV.

CYgno Poeta ſimilis: vterq; cãdidus, vterq; canorus, vterq; fluuios amãs, vterq; Phœbo gratus. Sed negatur canere Cygnus niſi cum Zephy-

Cygnus.

F.S. Cygnus Ligur quida; fuit Phaethõtis quẽ amabat caſu eo vſq; mœſtus, vt in auem ſui nominis tandẽ mutatus fuerit. Au

ctor eſt Virgil. lib. Aenei. x. Nec ſe cœloq; Iouiq; Credit, vt iniuſte miſſi memor ignis ab alto. Stagna petit, patuloſq; lacus, ignemq; peroſus, Quæ colat, elegit contraria flumina flammis. Id lib. Metamorpho. ij. Ouidius comminiſcitur. Niſi quũ Zephyrus ſpirat. Eraſmus in prouerbijs Aeliano authore tradit cygnos non canere niſi flante Zephyro vento. De cantu Cygnorum ante mortem libet illud obiter memorare, quod in Phædone Plato ad hanc fere ſcribit ſententiam. Cygni, inquit, quando ſe breui præſentiunt morituros, tunc magis admodum dulciuſq; canunt, q̃ antea conſueuerunt, congratulantes, ꝙ ad Deum, cuius famuli erãt, ſint migraturi. Homines vero cum ipſi mortem expaueſcãt, Cygnos quoq; falſo criminantur, ꝙ lugentes mortem, ob dolorem cantũ emittant. Profecto haud animaduertũt nullã eſſe auẽ, q̃ cãtet quãdo eſuriat, aut rigeat, aut quouis alio afficiatur incommodo: Non ipſa Philomena, nec hirundo, nec epops, quas ferunt per querimoniam cantare lugentes. At mihi neq; aues præ dolore videntur canere, neq; cygni, ſed quia Phœbo ſacri ſunt, vt arbitror, diuinatione præditi pręſagiunt alterius vitę bona, ideoq; cantant alacrius geſtiuntq; ea die q̃ ſuperiore tempore. Hactenus Plato.

rus ſpirat. Quid igitur mirum ſi taceo tandiu tu⁹ Poeta: cũ tu tãdiu nõ ſpires me⁹ Zephyr⁹! Vale.

Zephyro flante canit Cygn⁹.

ℭ ASCENSIVS.

Cygno. Vnde & Poetas Cygnos vocant. Horatius enim ſic cecinit de Pindaro. Multa dircæum leuat aura cygnum. Quapropter in Bucol. Virgil. malim anſerem pro aue diſſona q̃ pro poeta accipere, niſi ꝙ allegoricos poetam malum ſicut holor bonũ indicat cum dicitur. Strepere anſer vt inter holores.

Angelus Politianus Pico Mirandulæ. S. D.

EPISTOLA. XXVI.

VIncebar abs te prius doctrina, vincebar ingenio: ſed vinci tamẽ lętabar: atq; adeo lętor quoniam te diligo: quin ob hoc ipſum diligo, ꝙ his vincor. At nunc & humanitate me vincis. Hoc equidem ferre nequeo, quoniã turpe. Sed iam fero. Nihil enim turpe mihi, quod honeſtum tibi. Vale.

Angelus Politianus Amico. S. D.

EPISTOLA. XXVII.

DOles, ꝙ amicus in diſputatione te vicerim. Dolere nõ debes. Nã ſi ſunt amicorũ cõmunia oĩa: non magis q̃ tu victor ego, nec min⁹ q̃ tu victus. Sed hoc tu fortaſſe doles, ꝙ hac amicorũ lege nec ego plane ſum victor, qui te vici. Vale.

Angelus Politianus Amico. S. D.

EPISTOLA. XXVIII.

REprehendebam tacitus, ꝙ te diutius oblectares in agro, & q̃ cum mihi redditus abs te calathus floribus plenus, Indem roſidis adhuc, multicoloribus, ac ſuaueolentib⁹.

uidere (fateor) tibi agrum volebã, qui flores tam pulchros edu
caret. Sed vt epiſtolam tuam deinde legi, florib⁹ aliis multo pul-
chrioribus cumulatam, q̃ calathus fuerat: inuidere potius agro
cœpi, qui de tuis (vt mihi videtur) epiſtolis floruiſſet. Vale.

Angelus Politianus Amico. S. D.

EPISTOLA. XXIX.

DOlui vehementer, lætatus ſum vehementer: ꝙ ægrotaſti,
ꝙ & conualuiſti. Vale.

Angelus Politianus cuidam. S. D. Epiſtola. XXX.

MItto Lilia: non vt gratum faciam tibi, q̃q̃ tibi quoq; : ſed vt
ipſis Liliis: hoc eſt ne marceſcant. Vale.

In Epiſtolam. XXXI. Argumentum Syluii.

Amico Romę legato Florentino, vbi laboratur peſtilentia, me-
tuit. Eoq; metuit magis, ꝙ domui eius illud familiare eſt, vt rei
publicę cauſa pericula contemnat. Saluti conſulat, hortatur.

Angelus Politian⁹ Puccio Florẽtino Iuriſcõſul
to, & ad ſummum Pontificem legato. S. D.

EPISTOLA. XXXI.

NOn deſinam de te ſollicitus eſſe, q̃diu Ro-
mę fueris, vbi pſtilẽtia laboret. Etenĩ te pi
clitãte, maior ac melior pars aĩę meę piclia-
tat. Q̃q̃ vero tu legatiõe fungeris iſtic honeſtiſſi
ma, parteq; magnã ſuſtines tuę Reipu. quę difficil
limis tẽporibus carere opera tua vix poteſt: tamen
has noſter amor conſolationes non accipit: immo
iam nec audit. Præcipit autẽ Poeta Heſiodus mer
catoribus, vt viliſſima queq; nauigiis imponant:
videlicet vt ſi iactus in mare fiat, ſaluis rebus ta-
men potioribus euadant. Cæterum Florentina ci-
uitas, quæ putatur in mercatura tenere principa-
tum, neſcio quo conſilio te Romæ nunc talem Ci-
uem quaſi pcioſiſſimã mercem mari turbido cõmi
ſit. An quia lucrũ ſępe fit ibi maius, vbi mai⁹ ẽ pi-
culũ? Iam vero illđ quoq; mihi valde auget metũ,

FRAN. SYL.
Viliſſima quę-
q;. Heſiodi inter
pres Nicolaus
Valla lib. ij. qui
opera & dies in-
ſcribitur, hiſce
verbis canit. Ma
ria alta ſecando
Fac tecum ne cũ
cta vehas, maio
ra reſerua. Nec
nimis eſt one-
randa ratis: Sic
ponderis æqui
Quicquid ĩ hac
durũ ẽ aduerſo
occurrere fato.
Seruius Sulpi-
tius orator cla-
riſſim⁹, iuriſq;
cõſultiſſimus a
Pop. Ro. ſenatu
ad M. Antõij ca
ſtra legat⁹ miſſ⁹
eſt. Quã legatio
nẽ valetudinis ĩ
cõmodo affect⁹
obeũdã ſuſcepit.
Nõ itaq; illu vis

ꝙ vt nimium de tua Republi.ſollicitus,ita nimiū diceris eſſe de teipſo ſecurus.Eſt omnino familiare veſtrę domui magna facere,magna pati pro Republi.Sic videlicet auus tuus homo prudens a factioſis ciuibus cum magno Coſmo relegatus eſt, dum patriæ conſulit:qui cum maiore deinde gloria cum eodem illo reuocatus a bonis. Sic pater ī caſtris occidit, dum victoriam nobis aduerſus Ligurem procurat,nec labori parcens, nec periculū fugitans, nec omnino vllam ſuę ſenectutis rationem ducens.Cui quidem, ſi mos antiquus maneret honeſtandę virtutis:ſtatuā ſicuti Romani Seruio Sulpitio,foro medio poſuiſſemus.Sed alia tamen patris tui ratio fuit,alia tua debet eſſe. Pater pro qua ciuitate tantum laboris longa ætate ſuſceperat, eidem vitæ quoqꝫ reliquias libens conſecrauit. Tua vero mi Pucci ætas vigens & florens, ad multos vſus deinceps,& ad alia Reipubli. tempora ſeruari debet. Conſule igitur in primis tuæ ſaluti,qui primus de iure conſuleris: ac tibi tute caue,qui tā bn̄ cæteris cauere ſoles.Nā ſalutē neglegere non potes, quin laudem quoqꝫ tuam neglegas.Non enim (mihi crede) laudaberis,ſi talē ciuem periculis expoſueris. Qꝫ ſi te ratio temporum cogit, & ſenatus auctoritas, vt omnino iſtic agites:habe quæſo ſemper de tua ſalute prudētes medicos in conſilio: Quando etiam M. Varro doctiſſimus ille Romanorum,ſe, ſuamqꝫ familiam ratione certa dicitur a peſtilentia vindicaſſe. Sed in primis tamen expoſce cottidie ſummi Dei pacem, per ſacra & aras:cui nō dubito quin ſalus tua curæ futura ſit,cum fides cordi eſſe debeat ea,quam patriæ pręſtas. O quando igitur te reducem complectar mi Pucci!quando diem tecum totum (qđ

hyemis, non niues,non longitudo itineris, non aſperitas viarū, non morbus ingraueſcens retardauit.Quumqꝫ ad cōgreſſuꝫ colloquiumqꝫ eius perueniſſet, ad quem erat miſſus,in ipſa cura & meditatiōe obeundi ſui munerꝭ e vita exceſſit. Sed quuꝫ P.Seruilius cēſeret ſepulchrum publice decernendū Sulpitio,ſtatuā non cenſeret, eo ꝙ hunc honorē ſtatuæ nemini tribuendum eſſe cenſeret,niſi ꝗ ferro eſſet in legatione interfectus, vt Lartes Tolumnius rex Veientium,quatuor legatos Popu. Ro. Fidenis interemit,quoꝝ ſtatuæ ī roſtris ſteterūt.Quūqꝫ tripedaneæ ſtatuę,quæ menſura tunc honorifica fuit,in legatione occiſis ī foro ponerentur: Cicero ad ſenatū orāsSeruio Sulpitio æream ſtatuam pedalē ponendam cohortatur, vt Anto-

ſoleo) noctiſq; etiam partem iucundiſſimis & fabulis & ſermonibus conſumam? Sed interim tamē fratre tuo Iannoctio perfruor, homine ſuauiſſimo ſtudioſiſſimoq; noſtri: quem iure meus alūnus, publicum patrię pręſidium, Petrus Medices vnice diligit, amoris ac prudentię merito. Quin idē quoq; de te ſic honorifice quacunq; occaſione loquitur: vt teſtimonium tibi reddat ampliſſimum perfectę laudis. Tu me velim diligenter Alexandro affini tuo Cardinali Farneſio commendes: quem colo & veneror ob alia quoq;, ſed ob id in primis, ꝙ non minus honoris adiiciunt ipſius dignitati literæ, q̄ literis dignitas. Vale.

nianarum nona eius negocij eſt oratio. Ex hac Ciceronis ſententia Sulpitio poſita eſt ſtatua. M. Varro &c. M. Varronem ætatem longam vixiſſe ꝟba illa Plinij ca. iiij. li. xix. de aſpidibus loquētis documēto ſunt. Cōtarer inquit, in proferendo ex his remedia, niſi M. Varronem ſcirē octogeſimo tertio vitę āno ꝓdidiſſe aſpidū ict⁹ efficaciſſime curari hauſta a ꝑcuſſis ipoꝝ vrina. Idē eiuſdē lib. c. j. de M. Catone medicos deteſtāte. Subiicit, inquit, qua medicina vſus & ſe & coniugem vſq; ad longam ſenectutem perduxerit. Profiteturq; eſſe etiam cōmētariū ſibi, quo medeatur filio, ſeruis, familiarib⁹. M. itē Catonis, vt in eius vita Plutarchus meminit, ad filiū ſcripti extāt ꝯmētarij, qb⁹ apte ꝯmonefacit quo pacto vel īcolumis ſeruari vel morbo liberari poſſet. Si qs ex familia aduerſa valetudine laboraret, neminē vnq̄ ꝑ iediā ſeruauit. At olerib⁹ & leuiſſima, velut neſſaꝝ, faſſaꝝ, ac leporis carne domeſticos īfirmos aluit, Hęc enī quū coacta facilia ſtomacho ſint, ęgrotis ꝯferūt, niſi ꝙ mādūcātes ꝑ mille ſopnioꝝ ſpēs ꝟſari ꝯtingit. Hac itaq; viuēdi rōne fret⁹ ipſe qdē valuit optīe, ſuoſq; īcolumes aliq̄diu ꝯſeruauit. Sed ne qs hallucinatū Politianū ꝓ Catone Varronē citaſſe putet. M. Varro quū Corcyrę eēt exercitus & claſſis, & oēs dom⁹ repletę eēnt ęgrotis ac funerib⁹, īmiſſo feneſtris nouis aqlone, & obſtructis peſtilētib⁹, ianuaq; ꝑmutata, cęteraq; ei⁹ gnīs diligētia ſuos comites ac familiā īcolumes reduxit, vt lib. de agricultura. j. M. ipſe Varro teſtat⁹ ē. Qui idē ſcribit Hippocratem in magna peſtilentia ciuitates multas ſcientia ſua ſeruaſſe. Reducem. i. redeuntem incolumem.

ASCEN. Non deſinā. Tota ep̄la honeſta vtit̄ occaſiōe laudādi amici & maioꝝ ei⁹.

Gnaphalij gallicęq; nardi ſpecimē accepiſſe ſe lętat̄. Pādulphi ſolertiā ī negocijs diuerſis obeūdis laudat. Ad duo de librꝭ Digeſtorū ꝯſult⁹ rn̄det. Ei⁹ ad īꝑatorē deſignatū Maximilia. orōnē optat.

Angel⁹ Politian⁹ Pādulfo Collenutio ſuo. S.D.

EPISTOLA. XXXII.

GRatiſſimū feciſti, ꝙ ſpecimē hęrbarū. Gnaphalii, gallicęq; Nardi miſiſti mihi, q̄s nuꝑ in germania reperis. Nec dubitari pōt, quī ſint (vt Plautus inqt) ipſiſſimę. Nā & Nard⁹ hæc

F.S. Gnaphalion. alij chamęzelon vocāt. hęrba eſt, cui⁹ folijs albis mollibuſq; ꝓ tomento vtunt̄. Author eſt Pli. capi. x. lib. xxvij. Gallicęq; nardi. De nardo locutus Plin. ca. xij. li. xij. in noſtro

Gnaphalion.

ab Aſſyria,& Ciliſſa,neq; ſpecie multum, neq; co‑
lore diſtat.Et in Gnaphalio ſigna congruunt,albe
do,mollitiaq; foliorum,quamobrem pro tomento
veteribus fuerit. quod & Artemidorus in quinto
libro de ſomniorum euentibus oſtendit,ſcribens,
eum qui ſibi viſus eſt triticum pro Gnaphalo ha‑
bere in culcita,marem filiũ ſuſcepiſſe. Sed de hoc
alias. Diligentiam vero ſolertiamq; iſtam tuam,ꝑ
ueſtigandis agnoſcendiſq; rebus obliuiis,dici non
poteſt q̃ complectar atq; exoſculer, præſertim ta‑
men hac parte,q; ad eam plurimum ſcilicet medi‑
cina quoq; ipſa noſtri temporis caligat.Miror au‑
tem perſępe,quomodo tu tam multis queas vnus,
tãq; diuerſis muneribus par eſſe. Res enim Princi
pis adminiſtras,vt vix quiſq̃ circũſpectius . Caues
tuis conſultoribus,vt pauci prudentius. Oratio‑
nem ſcribis (quod Apuleius inquit) & proſam &
vorſam,ſic eleganter vt concedas fere nemini.Sed
& diſciplinas attigis has interdum remotiores, in
quibus aliquid eruis cottidie,vel ipſis ꝓfeſſoribus
ignoratũ.Poſtremo curam tuam ſic in diuerſa feli
citer ſpargis : tanq̃ ſi totam collegeris ad ſingula.
Nec abſunt domeſticę (ſicuti Cicero inquit) tri‑
chę,quę multum quoq; ſibi vel cogitationum,vel
operę tuę decerpunt:vt inuita prorſus,& indignã
te fortuna , fouere ocium literarum videri poſſis.
Qđ vero ſcribis in exemplaribus Digeſtorum iu‑
ris veſtri Ciuilis deſiderari verbum quo gręce nõ
minetur edulis vua,quam tu vocari cibariam di‑
cis a Plinio:ſimulq; petis, vt ſcribam quo pacto de
niq; res ea gręce dicaẗ, vt reſtitui ſuo loco poſſit:
ſcito nõ aliud eſſe omnino,q̃ τρώξιμον. Quę vox in
columis adhuc in Archetypis Iuſtiniani . Sed &
apud Theocritum primo Idillio. ἃ μὲν ἀν ὄρχως φοι

(inquit) orbe ꝓ
xime laudaẗ Sy‑
riacũ:mox Gal‑
licum . Neutro
enim genere nar
dum Plin.dixit.
Ipſiſſimę.Priſci.
lib.iij. Antiq (in
quit) a qbuſdaʒ
gẽtilibꝰ ꝯparati
uis vſi ſunt, vt
punus punior.
Plautus in Pœ
nulo. Nullꝰ me
eſt hodie punus
punior.Et ſup‑
latiuus etiã in ꝓ
noĩbus. vt idem
Plautus in Tri
nũmo.Ergo ipſꝰ
eſt ipſiſſimꝰ.Ari
ſtophanẽ imita
tus eſt Plau. vt
Pio Baptiſtæ in
ꝯmẽtarijs lib.vj
Lucretij placet,
apud quẽ παρὰ
τῷ ἀυτῷ repiẗ
ἀυτότατος.id ẽ
ipſiſſimus . M.
Cicero libro epi‑
ſtolarũ ad Atti‑
cuʒ.vj. id quoq;
gręce dixit . πα‑
ραφύλαξον , ſi
me amas , τὴν
τοῦ φωρχτοῦ
φιλοτιμίαν ἀυ
τότατα. Tomẽ
tũ id oẽ ẽ minu‑
tatim ſectũ, ipm
ve minutũ,quo
culcitę inferciun
tur, dictũ qa τό
μος ĩciſio,aut ſe‑
ctio gręcis diciẗ.
Cibariã.Plin.ca.
iiij.lib.xiiij.In ꝑ‑

Ipſiſſimus

τᾶ σινόμλύα τὰρ ξώξιμορ. Conſulis etiam num recte
latineq́ dicamus, ab ima die, cum ſignificare diem
vitæ ſupremum volumus. Nã te quidẽ dicis apud
Sceuolam reperire titulo Digeſtorꝝ de Legatis ter
tio, Titia ima die diſpoſuit: Sed vereri nonnihil,
vt emendate ſit ſcriptum, propterea ꝙ idem alibi
non reperias. Recte vero mi Pandulfe ſuſpicaris.
Non enim verba illa ſunt in Archetypo: ſed ꝓ his
grẹca magis: quorꝝ exemplũ ad te mitto. τιτία διε=
θέμλω, ⁊ βούλομαι δοθῆναι καλλιμάχῳ μισθοῦ χάριν δη=
νάρια δύο. quod ita cõmodius ad latinos transferas.
Titia teſtamentum condidi, ac placet vt Callima=
cho dentur mercedis nomine denarii duo. niſi ma
uis tñ, vt ipſe quoq́ denaria dicã neutro gñe: ſicu
ti rudis iſte, qſqs oĩno fuit, ĩterpſ: q pecũias quoq́
fortaſſe nerua eſſe belli, nõ neruos putauiſſet. Ago
etiã tibi grãs, ꝙ indicẽ miſiſti librorꝝ veterꝝ quos ĩ
Germania repiſti: mallẽ tñ orõnẽ miſiſſes tuã, quã
diceris habuiſſe magno cõſeſſu, Pricipis tui lega=
tus ad Impatorẽ deſignatũ Maximilianũ: q̃ tñ orõ,
pœne dixerim nobis ab ipſa vſq́ Germania exau=
dita eſt: ſed mitte tñ, nec te moueat, ꝙ ei multũ ſit
viriũ, multũq́ grẹ deceſſurũ, quoties alius ipam, q̃
tu ꝓnũciauerit. Etenim videre mi Pãdulfe videor,
linguẹ iſti⁹ fulmine Germanos attonitos pendere
de verbis qdẽ: ſed oculos tñ Oratoris Itali, vultũq́
& ſtatũ & geſtũ defixos, ac pœne ſtupẽtes cõtẽpla
ri: ſicuti Florẽtina quõdã ciuitas, cũ tu Prẹtor vr
banus pleno foro me quoq́ multũ mirãte grãdes
illos heroicos intonabas ꝓ roſtris. Verũ (vt dixi)
mitte omnino deſcriptã nobis. Nam quoniã verſa
tur adhuc añ oculos illa tua ꝓnũciãtis carmẽ ima
go: ſic verba etiã ſoluta legemus, nõ quaſi nos re=
citem⁹, ſed quaſi modo quoq́ tute ꝓnũcies. Vale.

gulis, inqt, ſerũt
eſcariẹ vites ap=
pellatẹ e duraci=
nis albẹ nigreq́.
Pecunias bello=
rũ neruos non=
nulli appellare
ſolẽt, vt ẽ apud
Appianuꝫ lib. de
bellis ciuilibus.
iiij. Neruuꝫ gñe
q̊q́ neutro dici
non prorſus ab
negãdũ eſt. Grẹ=
cꝭ enĩ τὸ νεῦρον
dicit. A. Gellius
capi. xxij. tertij=
decimi libri. Id
auteꝫ (inqt) ſiue
Nerio ſiue Ne=
rienes ẽ, Sabinũ
ꝟbũ ẽ. Eoq́ ſigni
ficat virt⁹ & for
titudo. Itaq́ ex
Claudijs q̊s a Sa
binis oriũdos ac
cepimus, q erat
egregia atq́ p̃ſtã
ti fortitudie, Ne
ro appellat⁹ ẽ. Sꝫ
id Sabini a Grẹ
cis accepiſſe vidẽ
tur, q vincula &
firmamẽta mem
brorũ νεῦρα di=
cũt. Vñ nos q̊q́
latĩe neruos ap=
pellam⁹. Neruũ
gñe neut. & ner=
uiã fœmini. dici,
Noni⁹ Marcell⁹
ꝓdit. Neruos rei
pu. Cicero appel
lat milites, claſ=
ſes, & vectigalia.
Pro roſtrꝭ. i. ĩ ro
ſtris. ſuggeſtuꝫ
enĩ ante curiam

Id ẽ. hẹc
qdẽ ꝑ p=
gl'as fre
q̃nt va=
dit va=
ſtans
vuam.

Neruum.

Nerio.

Nero.

Hoſtiliam in foro extructum roſtris nauium Antiatiũ Romani adornarũt, eaq; ob rem locum eum Roſtra appellarunt. Ex quo loco concionari ſolebant oratores. Roſtra. Roſtra nauium tribunali pręfixa honori erant, vt Plin. cap. iiij. lib. xvj. tradit.

¶ ASCENSIVS.

Gratiſſimum feciſti &c. Gnaphalij eiuſmodi & gallicæ nardi ſponte naſcẽtis & ob id ſylueſtris vis non parua conſpicitur in campo deſerto Flandrię qui inter Gandauum & Brugas iacet, vnde collegiſſe facile credam, vt Flandriam etiam Germaniæ adſcribat. Nam Veneti & Florentini frequens per ipſum iter faciunt. ſed pridem frequentius fecerunt. Brugis autem Maximilianum Regem Romanorum deſignatũ ſalutauit Venetorum nomine Hermolaus Barbarus. Specimẽ. exemplum, galli monſtram vocant. Obliuijs adiectiue. i. oblititijs, obliuioni datis. Trichę, occupationes te implicantes & impedientes vt trichę gallinarum pedes. Theocriti idillion ſic carmine reddidit Iacobus Tuſanus. Vndiq; diſcurrens hęc per iuga deſtruit vuã. Vbi per hęc iuga ꝓ per has ꝑgulas dicit. ſunt autem ꝑgulę vmbracula quæ pro foribus diuitũ viſuntur, aut ex tabulatis, aut ex vitibus, aut alio ope topiario, poſt quas Apelles delituit operum ſuorum cenſuram captãs. καὶ βούλομαι, id eſt & volo, aut vt Politianus interpretatur, & placet, quod enim volumus, nobis placet. De hoc in vltima huius libri epiſtola iterum diſceptabitur. Denaria. quia græce dicuntur Δηνάρια. Sed quædam vel quia vocem a qua genus ſortiuntur apud nos mutant, alterius ſunt generis: vt in ης, hoc eſt in es, græcis maſculina, nobis ſunt fere fœminina dum in a proferuntur, pręterq̃ planeta & cometa, vel quia ſubſtantiuum ad qđ tacite reſpiciunt, alterius generis eſt apud græcos q̃ apud nos, vt forte denarion ſi illis intelligitur numiſma, & nobis nũmus. Non tamen videtur a deca aut a decem deductum cum primam producat, & per η ſcribatur, & ſecundam corripiat, quæ in arius finitis a numeralibus deductis produci ſolet, vt ternarius ſenarius & cæteris.

De Thymele & Latino, quid contra Merulam ſcripſerit, quoq; modo galli gallinacei cantus a Græcis dicatur.

Angelus Politianus Baptiſtę Guarino ſuo. S. D.

EPISTOLA. XXXIII.

AGo tibi gratias ꝙ librum miſiſti eum, quem Picus abs te noſter, meo nomine petierat. Vtar ad paucos tantum dies, ac protinus remittam. Retulit idem quoq; mihi Picus, cupere te admodum, vt quæ de Thymele, ac Latino aduerſus Merulę ſnĩam breuiter attigi, magis tibi ꝑſpicua faciã. Libenter obſequar tibi viro & lr̃is & moribꝰ pręſtãtiſſimo, deq; nobis optĩe merito. Fuiſſe igit Thymelen Merula prodit, vxorẽ Latini, quam ſit

FRAN. S. Fuiſſe igitur & cętera. Iuuẽalis verba ſunt ex ſatyra. j. Poſt hunc magni delator amici, Et cito rapturus de nobilitate cõeſa, Qđ ſupeſt. quẽ maſſa tiet, quẽ mũere palpat Carus & a trepido Thymele ſubmiſſa Latino. Thymele. Merulæ aũt verba ſunt. θυμέλη ſcæna, θυμελικὸς hiſtrio græcis dicitur. Alr̃ ſcriptũ nõ inuenimus.

etiam proſtituere ſolitus,ſic vt a mœchis, inquit, nõnunq̃ cęderetur:adeoq; notum foret Thymeles adulteriũ, & ipſius Latini opprobrium, vt de illis noua induceretur perſona a Mimographis in ſcænam.Sed ego p̃fatus honorem docti alioqui viri,q̃cunq; hoc loco tradit,partim manifeſto falſa dep̃hendi,partim nulla nec auctoritate probari poſſe, nec ratione dico. Q̃ꝫq̃ autem Merulę magis incũbit ipſi probatio, vel ſiquis Merulam defenſurus eſt,q̃ mihi: proponam tamen quibus eum credam ſuſpitionibus adductum fuiſſe, vt iſta quaſi comminiſceretur.Legebat videlicet apud Iuue. quem tunc enarrabat. Et a trepido Thymele ſummiſſa Latino.Quẽ locũ vulgo ſic interp̃tanť: vt ſi Thymele ſit vxor,quã ſummiſerit Latinus,hoc eſt (vt exiſtimant) lenocinio proſtituerit. Cui fauere ſententię nonnihil & illos ad Domitianum Martialis verſiculos putauit,quos etiã citat. Qua Thymelen ſpectas,deriſoremq; Latinum : Illa fronte p̃cor carmina noſtra legas.Et rurſus illud ex Iuuenale. Zelotypus Thymeles.Et item. Quem toties texit perituri ciſta Latini. Nam cęſum fuiſſe a mœchis inde probat,ꝙ ait idem Martialis. O q̃ dign⁹ eras alapis Mariane Latini: Te ſucceſſuꝝ credo ego Pãnicſo.Perſonã vero ĩductã ſuſpicari credo potuit, aut ꝙ Zelotyp⁹ Thymeles legať (vt dixim⁹) apđ Iuue.aut ꝙ apđ Mart. ſpectet & Latinũ parit Domitian⁹,& Thymelẽ.Hęc autẽ q̃ friuola ſint argumenta,q̃q; nihil efficiẽtia: quis mediocriter doct⁹, etiam me tacente,pſpexerit.Iam primũ igiť cõſtat Latinũ fuiſſe Domitiani familiarẽ,Mimũ tẽporib⁹ illis celebrẽ:cuius in ſcena geſtus maxime Po.Ro. placuerint,cuiuſq; fabulis ac iocis etiã Prĩceps delectareť.Hęc ita eſſe declarat epitaphiũ, qđ ipſius

Thymelen pro ſcęna dicere viſ⁹ eſt Virg. in carmine de cantu ſirenarũ.Illaꝝ voces, Illarũ muſa mouebat,Oĩa q̃ thymele carmia dulcis habet. Vlpianus lib. digeſtorum tertio titulo de his qui ĩfamia notãtur, thymelicos appellat mimos & hiſtriones. Diuus Auguſtin⁹ cap.vij.lib.vj.de ciuit.dei.Nouimus (inquit) q̃ aganť in ſcęna q̃ nunq̃ vel in choro meretricum, vbi nemo abſciſus aut mollis ĩtrauit,& tñ ipſa turpes & infames agunt,neq; eniꝫ ab honeſtis agi debuerunt. Quæ ſunt ergo illa ſacra, quib⁹ agendis tales elegit ſctitas, quales nec thymelica in ſe admittit obſcœnitas? Etymon.i.veram interpretationem. ἔτυμος enim verus dicitur.Hic etymologia. Cicero in libro Topicon.Multa etiam ex notatione ſumũtur. ea eſt autem quuꝫ ex

Etymon.

Latinus

Etymologia.

Latini Mimi epitaphiũ.

Latini legitur apud Martialẽ lib.ix. in his verbis.
Dulce decus ſcęnę,ludorum fama Latinus,
Ille ego ſum plauſus,delicięq́ʒ tuæ.
Qui ſpectatorem potui feciſſe Catonem:
Soluere qui Curios,Fabricioſq́ʒ graues.
Sed nihil a noſtro ſumpſit mea vita Theatro:
Et ſola tantum ſcęnicus arte feror.
Nec poteram gratus domino ſine moribus eſſe:
Interius mentes inſpicit ille deus.
Vos me laurigeri Paraſitum dicite Phœbi,
Roma ſui famulum dum ſciat eſſe Iouis.

Latinus deriſor.

Declarat & Suetonius ita ſcribens in Domitiano. Idq́ʒ ei cœnanti a Mimo Latino,qui pręteriens forte animaduerterat,inter cęteras diei fabulas referretur. Eundem vero deriſorem vocat Martialis, aliorumq́ʒ velut irriſioni negat expoſitum,ſcilicet vt naſutiſſimum,ſcribens ita in Xeniis.

Naſut⁹.

Naſutus ſis vſq́ʒ licet,ſis deniq́ʒ naſus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas,
Et poſſis ipſum tu deridere Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipſe ego q̃ dixi,quid dentem dente iuuabit:
Rodere?carne opus eſt,ſi ſatur eſſe velis.

Deniq́ʒ moribus ipſius fauet Epitaphium quoq́ʒ quod propoſui.

Thymele.

Suã viſcem.

Nuſq̃ igiẽ hoc legit Merula: Thymelen fuiſſe Latini vxorem. Nec propterea ꝙ ſummiſſa dicatur a Latino,continuo proſtituta ſignificabitur,ſed adhibita potius a Latino, quæ ſuam vicem palparet munere delatorem,quem palpabat & Carus. Nec abſurdum eſt vt mimæ opera minus vteretẽ,etiam ſi nõ vxoris. Nam fuiſſe mimam Thymelen quoq́ʒ ſuper nominis Etymon,perſuadet illud, ꝙ itidem vt Latinus a Domitiano ſpectabatur & ipſa. Cæte

vi nominis argumentum elicitur,quam gręci etymologiaʒ appellãt,id eſt verbuʒ ex verbo,veriloquiuʒ. Nos autem nouitatẽ verbi non ſatis apti fugiẽtes, genus hoc notationem appellam⁹, quia ſunt verba reruʒ notę.Itaq́ʒ hoc idem Ariſtoteles ſymbolum appellat,quod latine eſt nota.Sed quum intelligiẽ quid ſignificeẽ, minus laborandum eſt de noĩe. Hęc ille. Segeteʒ, id eſt materiã & argumentum. Iuuenalis de gręcorum adulatione loquens ſatyra tertia.Miraẽ, inquit, vocẽ anguſtam,qua deterius nec Ille ſonat, quo mordetur gallina marito. Quintiliani verba ſunt ex libro.xj. Vox inquit vltra vires vrgẽda non eſt. Nam & ſuffocata ſæpe & maiore niſu min⁹ clara eſt:Et interiʒ eliſa in illũ ſonũ erũpit, cui græci nomẽ ab imaturo galloꝝ can

Galloruʒ cantus.

rum mimæ (quantū legimus) ex ea fere nota fuerunt, quæ corpus vulgarent. Quales Auguſti ętate celebrantur, Arbuſcula, Citheris, & Origo. quo fit, vt fere nullus adulterio ſit locus in Mima. Nā ciſta illa perituri Latini, nihil ad Thymelen. Quēadmodum. ſ. & Zelotypus Thymeles, nihil ad Latinum. Sed ita poteſt accipi Latini ciſta, qua mœch⁹ tegatur, vt ipſa gn̄al'r mœchoꝝ latibula deſignent a ciſta illa, ſub qua lateret in Scæna (ſic forſan argumento poſtulante) mœchus aliqs, quē mimus hic nobiliſſim⁹ agere ſit ſolit⁹. Nā ꝑitur⁹ ideo puto vocat, nō qa re vera Latin⁹ ꝑierit opa delatoꝝ, quē gratū Prīcipi fuiſſe mortuū quoqꝫ Martialis īnuerit: ſed qm̄ ꝑeat ī argumēto Mimicę fabulę dep̄hēſus adulter, aut oīno ꝑitur⁹ videat, niſi ſtatī ſub ciſta delituerit. Par cōiectura de Zelotypo Thymeles. Etenim ſicuti exiſtimo: Thymele mima pſonā ſuſtinebat vxoris alicuius in ſcęna, quæ viro Zelotypo verba daret: quem virum, quiqui nobilis ille iuuenis agebat, is a Iuuenale Zelotyp⁹ Thymeles appellat. Adulteria vero potiſſimū fuiſſe Mimorū ſegetem, declarat his ad Auguſtum verſib⁹, libro Triſtium ſecundo Poeta Ouidius.

Quid ſi ſcripſiſſem Mimos obſcœna iocantes:
Qui ſemper iuncti carmen amoris habent.
In quibus aſſidue cultus procedit adulter:
Verbaqꝫ dat ſtl'to cādida nupta viro. Et paulo p⁹.
Cūqꝫ fefellit amans aliqua nouitate maritum:
Plaudit, & magno palma fauore dat. Et rurſus.
Luminibuſqꝫ tuis, totus quibus vtitur orbis,
Scęnica vidiſti lætus adulteria.

Iam ne tibi liquet Baptiſta, nuſq̄ adhuc ꝓbari, vel vxorem fuiſſe Latini Thymelen, vel ab ipſo conciliari ſolitos adulteros: vl' poſtremo nouam de tali

tu dederūt. Raphael Quintiliani īterpres dicit immaturꝰ hunc galloruꝫ cātum a græcis vocari βράγχον.i. raucitatem.

ASCEN. In hac epl'a ꝯtra opinionē Merulę docet Thymelē nō fuiſſe vxorē latini, nec Latinū reuera timuiſſe delatores, cū vſqꝫ ad mortē fuerit in grā ꝑncipis, ideo qꝫ nō delituiſſe ī ciſta ꝓ ꝑo tiore, ſꝫ forſan ſimulato cū ageret pſonaꝫ adulteri, q ſi dep̄hēſus fuiſſet & ſe in ciſtā nō ꝓieciſſet ꝑitur⁹ erat. Nec alapis cædi erat ſolit⁹, ſꝫ cædere Pāniculuꝫ mimū. Sil'r Thymelen mimā ad delatores miſit trepid⁹, nō tiore proprio, ſꝫ eius cuius perſonam egit, nec Thymelen agentem partes proprias, ſed adulterę alicui⁹ a viro ad mœchum delatoreꝫ miſſę. Erat enim Thymele mima a ꝓfeſſiōe vocabulū aut ꝓꝑum aut accititiū ſortita. Nā thymele

Arbuſcula. citheris. Origo. Latini ciſta.

Zelotyp⁹ Thymeles. Quiq. Mimoꝝ materia.

adulterio inductam perſonam a mimographis? qñ nec ꝯ auctor hęc q̃ſq̃ dixit, & inanes iſtę q̃ſi nebulæ, nõ argumẽtorũ, ſed leuiſſimarũ ſuſpitionũ, vel inſomnię cuiuſdã potius, ipſo pœne ſpiritu difflantur. Reſtat vt ne cęſum quidem fuiſſe doceamus a mœchis Latinũ. Nã qđ ille citat de Latini alapis ex Martiale, neq̧ nõ de Pãniculo: magis accipi debet vt Pãniculũ ceciderit ipſe Latinus, q̃ vt os ꝑbuerit Pãniculo. Qđ eẽ verꝫ declarat & Martialis idẽ lib. ii. epigrãmaton his verbis.

Heſterna factum narrat̃ Poſthume cœna
 Quod nollẽ: quis enim talia facta probet?
Os tibi percíſum, quanto non ipſe Latinus
 Vilia Panniculi percutit ora ſono.

Vides, vt os ꝑciſum nõ Latino a mœchis, ſed Pãnicło ipſi ꝑotiꝰ a Latĩo. Percidi vero dicit̃ os, cũ bñ pulſat̃. Ita certe Seneca vſurpat lib. naturaliũ quęſtionũ t̃tio, (q tñ vulgo q̃rtꝰ ĩſcribi ſolet) ac decio ſubnecti. verba Senecę ſic ſũt. Qui me vſq̧ ad mendacia hęc leuiora, ĩ qbꝰ os ꝑcidi, nõ oculi erui ſolẽt, credulũ ꝑ̃ſto. Panniculũ vero ipm quoq̧ fuiſſe Mimũ, docet illud eiuſdẽ Martialis lib. iii.

Ne legeres partẽ laſciui caſta libelli
 Prædixi & monui: tu tamen ecce legis.
Sed ſi Panniculum, ſi ſpectas caſta Latinum,
 Non ſunt hæc mimis improbiora, lege.

Sed fuit (vt videtur) Panniculus vilioris notæ mimus: cuiꝰ ob id ora quoq̧ vilia Poeta dixit. Itaq̧ perſonam ſemper eam puto ſuſtinebat, quæ cæderetur alapis ex argumento. Quod vt homo facetus, ingenti ſono ſolitus eſt Latinus, vt ipſo Panniculi malarum grandiore crepitu cachinum tolleret ſpectatores. Nã fuiſſe in argumento fabulę cuiuſpiam (ſicuti diximus) alapas iſtas, indicat Iuuenalis inquiens.

Ridere poteſt qui Mamercorum alapas.

ſcęna eſt vt ĩ Cõmentarijs Merulæ poſtea ſcriptum ẽ, vt opinor, ab eiꝰ ſectatoribꝰ ꝑ hãc epiſtolã admõitis. Nã ſi non aliud emiſiſſet q̃ Syluius nr̃ enarrat, nihil ꝯtra eũ hic Politianus ageret. Quiqui. ꝓ q̃cũq̧. qđ frequenter dicit̃ quiſq̧. Sed ſibilũ lr̃æ s vitauit, vt Maro, Nec q̃ ſim q̃ris Alexi. Intelligitur autẽ fuerit, vt ſit quiqui pro quiſquis nobilis ille iuuenis fuerit. Ipõ poene ſpũ .i. flatu quo effutiunt̃. ἀπῳδὸς generis cõmunis ſignificat abſonũ, incõcinnũ & a lege carminis alienũ, ſed vt ita vocetur vox galli gallinacei peculiariter, nõ placet Baptiſtę Guarino.

Pãniculum cædi ab Latino.

Percidi os.

Quiqui.

pãniculus Mimus.

Taxat enim ciues,qui delectarentur edente in Scæna geſtum no
bilitate,ſic vt ex ea quidã vel præberent os alapis, vel cęderent.
Sed & illud quæri poterat,quæ ratio fuit, cur a mœchis cædere
tur Latinus,ſi vel vxorem mœchis proſtituebat.Aut quid opus
deniq; contegi ciſta Latini mœchos, ſi iubente Latino coniunx
proſtabat.Quapropter(vt antea quoq; dixi) friuola ſunt hæc &
falſa,ſibiq; prorſus ipſis obſtrepentia,nullaq; nec ratione munita
nec auctoritate.Sed hęc hactenus.Quęſiuit autem Picus idẽ tuo
quoq; nomine: cum Gallus intempeſtiuum caneret,quo pacto il=
lud vocis a gręcis diceretur. Etenim Iuuenalis meminit eius, &
Quintilianus.Ego certo mi Baptiſta nõ aliud puto, q̃ quod ali=
quando repperi apud idoneos ἀπωδόν.q̃q̃ mihi nũc auctores ipſi
non ſuccurrunt. Eſt vero ἀπωδὸς ea vox etiam, quæ neq; choro,
neq; fidibus concordat.Hæc nos ad te puſilla nimium leuiaq;,ve
recunde quidem,ſed tamen & libenter ſcripſimus. Quoniam ſi=
cuti me tua multum deterret eruditio, ſic multum rurſus inui=
tat humanitas. Vale.

ἀπωδὸς
οῦ,ὁ.i. in=
cõcinn⁹

Baptiſta Guarinus Angelo Politiano
ſuo.S.D. XXXIIII.

PErlectis literis tuis,non minus eruditis q̃
humanis, agnoui & Pici diligentiam, &
amorem erga me tuum.Ille quod recepe=
rat,accurate perfecit:Tu ita ſatiſfeciſti,vt expecta
tionem meam ſuperaueris. Sed de grãmaticis mi
hi gratias agis,perinde ac ſi rẽ acceperis,quę mea
magis ſit q̃ tua. Nam ſi vſus librorum qui apud
me ſunt,non ita vt cupis tibi ſuppetit,locorũ in=
teruallo animaduertas velim,non meę poſſeſſiõi.
Approbo quę ſcripſiſti de cæteris locis. Quis eñ
a Politiano diſſentiat?Sed de voce Gallorum im=
matura ampliari iudicium opto.Cõmune eſt eñ,
quod ſcripſiſti,aliis etiam cantibus abſonis.Quæ
rendum eſt aliud nobis vt arbitror, aut ingenue

ASCEN.
Ille quod rece=
perat.ſ. efficien=
dum aut curan
dum.i.pmiſerat
Aiaduertas,id ẽ
imputes. Freq̃n
tius tñ dicimus
aĩaduerto in te,
id eſt rite punio
te, q̃ aĩaduerto
tibi:ſed ſic quoq;
dicere licere do=
cet vir doctiſſi=
mus:quem Fer=
rarię aliquot mẽ
ſes audiui.Quis
eniȝ a Politiano
diſſentiat?hoc di
ctum loco min⁹
congruit: nã ſta
tim diſſentit: ſic
tamẽ vt amplia=

fatendum nos homines eſſe. Quintilianus (vt cre do) appoſuit: ſed in omnibus exemplaribus deſi deratur. Si quid a me fieri poteſt, quod tibi cōmo dum futurum ſit, optio tua eſt. Pico me commen des rogo. Vale. Ferrariæ. IX. Idus Auguſti. M. ccccIxxxxiiii.

ri iudiciū opꝫ id ē differri, eo ꝙ cauſa non liq̄at: & res de qua ſen tētia feratur, ad huc dubia ſit. Nos homines eē .i. falli poſſe, nec oīa ſcire. Optio tua eſt. i. tibi eſt optandū: ſicut Aeolus Virgilianus ad Iunonem: Tuus o Regina quid optes Explo rare labor, mihi iuſſa capeſſere fas eſt.

F.S.

A manu Amanuenſis.

A manu. i. ſcriba. Serui em̄ quibus ad iter dn̄i vtebāt, quo vellent eos mittētes a pedibus vocati ſunt, & a manu ij, qui excipiebāt aut deſcribebant ea quæ dn̄i dictarēt cōponerētve. Amanuenſes Baptiſta Pius appellari poſſe autumat. Duracina vua ad eſcam ſolū eſt, vt ait Columella li. iiij. eā tantæ eē firmitatis cōtra frigora æſtus & tēpeſtates, Plini⁹ capite tertio lib. xiiij. ſcribit: vt ſine vllis vaſis ī vite ſeruabilis ſit. Idem eiuſdē libri ca. j. a duris acinis appellatā eē dicit. Sꝫ capite. xxv. lib. ꝓximi ceraſa q̄ꝙ duracina appellat. Quare a durādo dictas eſſe putē. Id Hora. ſi

Nonnulla quibus reprehēſus eſt defendit. Defendit τρωξίμους in libris digeſtorum. Imam diem vltimam eſſe vitæ non placet. Specimen ſe bene dixiſſe tutatur. Cottidie & quotiens ſcriptū defendit. Culcitam ſcribi debere contendit.

Angelus Politianus Pādulpho Collenutio ſuo. S. D. Epiſt. XXX.

NEgāt eruditi quidā (ſic em̄ ſcribis) verū videri, quod conſulēti reſponderam tibi, τρωξίμους eſſe apud Iuriſcōſultos vuas, q̄s non vini cauſa haberemus. Ac ne illud quidē credunt, in Digeſtis Archetypis ita reperiri Iuſtiniani Principis Titulo de verborum ſignificatione. Sed & latine dici, cōtra q̄ nos opinati ſumus, affirmant Imam diem, quæ ſit vltima vitę. Dānant & ꝙ ſpecimen accepiſſe me dixi Nardi & Gnaphali, cū tu mihi nō formā, ſed ipſas potius hærbas, aut (vt iuriſcōſulti veſtri loquunt̄) ſpecies miſeris. Reprehendūt item ꝙ Cottidie, noſter amanu ſcripſerit, non quotidie: ꝙꝙ quotiens, non qd̄ antea deſē derim, quoties: Poſtremo culcitā ꝓ culcitra. Quare accipe ad ſingula. τρωξίμους in archetypis eē, nō qd̄ ipſi volunt ἐδωδίμους: nolo mihi, ſed archetypis credant: qui ſic publice cuſtodiunt̄, vt tamen etiā frequēter adeantur. Sūt igitur Pauli verba ſic in Pādectis ad liquidū. Qui fundū vēdidit, pomū recepit, nuces & ficos & vuas duntaxat duracinas

& purpureas,& quæ eiuſdē generis eēnt,quas nō vini cauſa haberemus,quas græci τρωξίμους appellarent,recepta videri. Nec obnuerim tñ ἐδωδίμους quoqꝫ recte nūcupari:quo nomine quaſi verſo dixeram pri⁹ edules. Sed ἐδώδιμος ad alia quoqꝫ ptinet: τρώξιμος ad vuam dūtaxat, etiam ſi non hāc adiicias. Nec vero me fallit: ita vulgo illd̄ accipi Θεοκρίτῳ, quaſi maturā lædat vuā,non cibariam vulpes:cum ſit a verbo facta τρώξιμος,quod maxime ſecundis menſis cōgruit:a quo τρωγάλια quoqꝫ τραγήματα τραγηματίσμα. Quare non aliam profecto q̄ τρώξιμον Vergilius exprimere tentauit, cum dixit in Georgicis. Non ego te diis & menſis accepta ſecūdis Trāſierim Rhodia. Nec vtiqꝫ tacuit Ariſtoteles,διαφέρειν τράγημα βρώματος, ὅσον ἔδεσμα τρωγαλίου. Sed ima dies an latine dicat̄,vos videritis:qui.ſ.vſurpatis veſtro pꝛiculo: certe nec auctoritas Iuriſcōſultorū,nec Horatii poetæ vos ad iuuat. Nam nec apud illos(vt oſtendi) nec apud Horatiū legitur ima dies. Nō eñ quoniā dixerit, Seruetur ad imū:ꝑ illo ad finem:ſtatim ſequit̄ vt & ima dies ꝑ vltima vitæ die recte dicat̄: q̄ poti⁹ dici ſūma debet:vt Venit ſūma dies,& Sūmū nec metuas diem,nec optes. Sūmus eñ vere dies,quo ſūma dierū colligitur. Horatius autem ſic ait ab incœpto ad imū,velut ad pedes a capite:ducta ſimilitudine a pictorib⁹, q̄ prius laborāt in capite. Cæterū ſpecimē quoqꝫ vocari,quaſi guſtū quedā mercis ab empturientib⁹,hoc eſt quod in Demoſthene Plutarchus δεῖγμα vocat, vt alii negent,indicat Cicero tamen,haut dubitās in Tuſculanis queſtionibus,quin ſpecimen naturæ capi ex optima quaqꝫ natura debeat. Cottidie vero c/ lr̄a ſcripſit amanuēſis me⁹ auctore Quintiliano:Quoties

gnificare videt̄ i ſatyra.iiii.lib.ii. Recti⁹ albanam fumo durauer̄ vuā. Aliā rōnem ei⁹ durādæ atqꝫ cōdēdę Colu.lib. xiii.ampli⁹ ſcribit. τραγήματα A.Gellius q̄ ſint tragemata ſcribit. Cui⁹ v̄ba ex M.Varrone hęc citata capite.xi. libri.xiii.ſūt. Bellaria(inqt)ea ſūt maxīe mellita, q̄ mellita nō ſūt. πέμματα ειη enī.i. placētis & bellariis,cuꝫ πέψει.i. cum panib⁹ ſecūdę mēſæ,ſocietas infida. Qd̄ Varro(inqt Gellius) in hoc loco dixit bellaria,neqꝫ forte in iſta voce hęreat,ſignificat id vocabulū oē mēſæ ſcdæ gen⁹.naꝫ quę τραγήματα gręci aut πέμματα dixer̄t,ea veteres nr̄i bellaria appellauer̄t. Seruet̄ ad imū. Horati⁹ ī li.de arte. Siqd̄ īexptū ſcænę ꝯmittis,& audes Perſonā formare nouā, ſeruet̄ ad imuꝫ. Ad imū.i. vſqꝫ ad extremū,Acrō īterꝓtat̄. Hęc ei vocabula altū,pfūdū ſuꝓmū, vltimū.

Tragemata.

Bellaria.

Ima dies.

Specimē.

Ad imum.

autem Priſciano. Nec tamen abſurdũ eſt, ſi nunc hoc nunc illud pendente adhuc lite ſequor. Huc enim me proportio vocat, illuc auctoritas. In culcita ſequor obſeruationes veterum codicũ: præſertim ſi nihil his ꝑter indoctam conſuetudinem refragetur. Poſſum vero proferre tibi ſexcentos. Quoniam tamen procul abes: citabo paucos ex iis tantum, qui publice ſpectentur. Iube igitur adiri (potes enim) Suetonii Martialiſq; vetuſtiſſima exemplaria: quorum illud quidem Romę Vaticana bibliotheca patet, hoc vero Florentię publica Medicę familię: reperiet is cui negocium dederis, culcitam, vel in Tiberio, vel in Apophoretis. Qd idem Satyra quinta Iuuenalis codice ꝑuetere, quem doctiſſimus Princeps ac Dux Vrbinatium Guido de pulcherrima ſua librorum ſupellectile prompſerit. Sed quid in his laboro, cum ſit in Florentinis etiam Pandectis, titulo de ſupellectile legata, prorſus ad hoc exemplum. Lecti etiam inargentati culcitæ toralia. Nec abhorret a ratione: cum fieri poſſit a calco, ſecundum verborum formam, quæ ſæpius quid fieri oſtendunt: verſa tamen ſicut in compoſititiis a litera in u. Quod tamen qui reprehendit, velim doceat inuicem, quã rationem potius ipſe, vel auctoritatem ſequatur. Siquidem mihi euenit interdum quod & Ciceroni. videlicet vt habeam quem fugiam, non habeã quem ſequar. Nec tamen fore vnq̃ credidi, vt hæc ad obruſam ſic exigerentur in literis pręſerti nõ mea manu, ſed meo duntaxat ingenio formatis: cum detur Idiographis quoq; doctorum hominũ venia: ſed a doctis: vel ꝙ hęc orthographa ꝑ friuolis habenť interdũ, vel ꝙ (vt Cicero inqt) vſũ populo cõcedimus, ſciẽtiam nobis reſeruam⁹. Vale.

Culcita

primum, aliaq; gñis eiuſdẽ mutuę ſignificatiõis hñt vſurpatiões Authore ei Agrętio ſuꝑm⁹, ſũm⁹ & vltim⁹ ſuꝑiorẽ & inferiorẽ ſignificant. Altum & quod ſurſuz eſt & quod deorſuz.

Vltimũ ꝓ primo.

Vltimum ꝓ primo dicit Virgilius libro æneid. ſeptimo. Iſq; parentẽ Te Saturne refert, tu ſanguinis vltimus author. Vltim⁹ (inquit Serui⁹) primus, vt ſupremũ ſummũ dicimus. Proh ſupreme Iuppiter. Cicero libro Rhetoricon ad Herẽniũ primo. Rem (inquit) breuiter narrare poterimus, ſi inde incipiemus narrare vnde neceſſe erit, & ſi non ab vltimo initio repetere volemus. Vltimuz initiũ dicit. Domeſtica lingua noſtri quũ expreſſi⁹ dicere volũt, Finale principium dicunt. A ſcalis factã eſſe rationem putant. Deſcẽſuris enim ſupremus gradus primus eſt, vt infimus vltimus.

Aſcenſuris cõtra euenit. In Tuſculanis quæſtionibus ait Cicero. Quid illud? nũ dubitas quin ſpecimen naturę capi deceat ex optima quaq; natura? Specimẽ nonnunq̃ pro ꝓbatiõe dicitur. Virgilius lib. Geor. ij. de ꝓbatione terrarum quæ frugib⁹, quę vitibus aptæ ſint. Tale dabit ſpecimen. Seruius. Tale ſpecimen. i. talẽ probationem. Idem verbum expectationẽ ſignificat. T. Liuius li. xxxv. de Antiochi Regis filio mortuo. Magnus luctus in regia fuit, magnũq; eius Iuuenis deſideriũ. Id eñ iam ſpecimen ſui dederat, vt ſi vita longior contigiſſet, magni iuſtiq; regni in eo indolẽ fuiſſe appareret. Pro exemplo dicitur. Apud Ciceronem libro de legibus tertio, de ſenatu lex illa eſt. Is ordo vitio vacato, cæteris ſpecimẽ eſto. Hanc legẽ M. Cicero enarrans: Vt, inquit, cupiditatibus principum & vitijs infici ſolet tota ciuitas; ſic emendari & corrigi cõtinentia. Idem libro de natura deorũ tertio. Cur temperãtiæ prudentiæq; ſpecimen ante ſimulacrum Veſtæ pontifex Max. eſt Q. Scæuola trucidatus? Authore Quintiliano. Quintilian⁹ ineptã cenſet opinionem eorum qui ſentiunt quotidie quaſi quot diebus factum cum q, ſcribi debere. Eius autem verba ſunt ex lib. j. Illa (inquit) ſeruata eſt a multis differentia, vt at quum eſſet præpoſitio, d, literã: quum autem coniũctio t, acciperet. Itemq; qum, ſi tempus ſignificaret per q, ſi comitẽ per c, ſi coniunctio per q, ac duas ſequentes uu, ſcriberet. Frigidiora his alia, vt quicquid c, quartum haberet, ne interrogare bis videremur. Et quotidie non cotidie, vt ſit quot diebus. Verum hęc iam etiam inter ipſas ineptias euanuerũt. Hæc Quintilia. Quibus verbis innuit ad cũ d, cũ cũ c, quidquid cũ d, cotidie cum c, ſemper eſſe ſcribẽdũ. Cotidie per c, q̃ quotidie, eo ꝙ a continenti die veniat, ſcribi rectius, Volaterranus, vbi de orthographia ſcribit, memorat. Id autem cottidie ſignificare videtur quaſi cõtinuato die. Continens autem q̃ cõtinuatũ in hac re dicitur frequentius. T. Liuius libro. xxxviij. Profectus inde continẽtib⁹ itineribus ad Cormaſam vrbem peruenit. Et eodem. Continentibus itineribus, quum ad Sangarium flumen veniſſet. Idẽ libro quarto, continenti die ac nocte pro die & nocte continuatis & libro. xxviii. continens agmen, pro continua multitudine, qualis eſſe ſolet in ſupplicationibus, dixit. Ex eo illud Virgilij eſt libro Geor. primo. Continuo has leges, ęternaq; fœdera certis Impoſuit natura locis. i. iugiter & in perpetuum. Continens pro cõtiguo dixit M. Cicero pro A. Cecinna. Poteſtas eſſet emendi fundũ illum Fulcinianum, qui fundo eius antiquo continens eſſet. Quot diebus pro quotidie ſæpe dicunt Iuriſperiti. M. Varro libro de lingua latina quarto. Qua, inquit, ſacra quotmenſibus feruntur in arcem. i. ſingulis menſibus: quod eſt cõtra Quintiliani ſententiam. Quotannis ꝓ ſingulis annis itidem dicimus: quotidie pro quot diebus dici poſſe videtur. Vtrãuis delige ſententiam. Quotiens dicendum eſſe Priſcianus cenſuit. vt ante ſcripſimus.

Specimen.

Proportio. j. analogia. In compoſititijs. Compoſitio multas affert mutatiões authore Quinti. lib. j. vt calcat exculcat. Huic opinioni Politi. neq; accedo omnino, neq; plane diſſentio. Culcitram dici non prorſus negandum videt: idq; Politiani ratione infirmat, ꝙ calcitrare non calcitare dicamus, vñ calcitrones, qui calcibus infeſtant. Plau. in Aſi. Clamat procul ſi quem videt ire ad ſe calcitronem. A. Gel. cap. ij. lib. iiij. Equus mordax aut calcitro vitioſus non morboſus eſt. Culcitra (vt Pompei⁹ ait) ꝙ tomento inculcetur appellata. Cic. in Tuſcula. queſtio. lib. iiij. Eripiam⁹ huic ægritudinem quomodo collocemus in culcitra plumea: pſaltriam adducamus. Idiographis, id eſt propria manu ſcriptis. Ἴδιος enim proprius dicitur. Habeam quem fugiam. Id ſcribit Cicero ad Atticum libro. viij. Apud Macrobium libro Saturnalium ij. cauillum illud Ciceronis in Pompeium eſt. Quem fugiam habeo, quẽ ſequar nõ habeo. Quam candẽ repetit Quintilianus li. viij. Vſu3 &c. Cicero libro de oratore. v.

Culcita & Culcitra.

Idiographum.

Quin ego ipſe (inquit)quum ſcirem ita maiores locutos eſſe, vt nuſq̄ niſi in vocali
aſpiratione vterētur,loquebar ſic vt pulcros,& Cetegos triumpos Cartaginem dice
rem:aliquando,idq; ſero,conuicio auriū quū mihi extorta veritas eſſet: vſum loquē
di populo conceſſi,ſcientiam mihi reſeruaui.

ASCEN.

Negant &c. Argute reſpōdet obiectis a grāmaticis cōtra illa quæ ab eo non vulga
riter dicta,aut a puero eius ſcripta notauerāt: ſi mō credamus pueris dictata quæ
ad amicos ſcripſerit. Deprehēdi eñ nō ſemel male ſcriptorū culpā in pueros reiectā
inique: ſed hæc omnibus nota eſt ad purgationē via: ſicut miſeris ſępe impreſſorib⁹
impingunt vitia,quæ authores ter lectis ſpeciminibus nō deprehenderint. Sane q̄a
diligenter Syluius quę in epiſtola lucis egent enarrauit,nihil addere conſtitui niſi q̄
Syluiū ipſum explanēt. Quō igitur primus ſanguinis author poſſit dici vltim⁹ &
contra,belle oſtendūt nobis Matthæus & Lucas euangeliſtæ in libro gñationis Ieſu
Chriſti. Nā Deus qui nimirū primus eſt,in Luca vltim⁹ narrat: Cōtra in Matthęo
qui proximus,vltimus recenſet. Ex Quintiliani aūt verbis ſi quæras quō inferatur
ad ſemꝑ per d,cū per c,quidquid per d,cottidie per c,in prima eſſe ſcribēda: ſcio id nō
oībus liquere: niſi ꝙ dicit frigidiora his alia: ex quo infertur iudice Quintiliano dif
ferentiā inter ad & at eſſe frigidam,& frigidiorē inter quidquid & quicq̄d &c. ſed non
ꝓfert ſentētia vtrū melius ſcribat. Quam ſi ꝓferre auſim,dicā omnē differentiā ſcri
bendi cōtra natiuā rationē excogitatā ad diſcrimen ſignificationis eſſe ob id frigidulā
ꝙ nō ſit neceſſaria,nō tñ penitus cōtemnendā. Adnotaui aūt mutationē factā triplici
de cā. Vna vt agnoſcat cōpoſitio: ſic omnipotēs nō omniſpotēs ſcribit. Altera vt meli
or ſit ſon⁹: ſic aeqro,imbuo,ſuſtuli,& multa alia ſcribuntur. Tertia vt cognoſcat ſi
gnificatio: vt inter quā & q̄,quæ & ꝗ,qđ & ꝙ. Harū pria eſt neceſſaria: ſecūda plau
ſibilis: tertia non reſpuenda: non ſic tamē amplectēda vt imperitię arguat qui, quę,
quod,quam coniunctiones ſcripſerit,aut adſcribo,adfero,& ſimilia. Verū vt appo
ſitius ad rē dicā: quia grammatici fere cenſent aduerbia & coniunctiones per t,præ
poſitiones aūt per d,ſcribendas: nō cōſtaret ex verbis Quintiliani vtrum at cōiun
ctio per d,vt præpoſitio ſcribēda ſit,niſi(qđ Politian⁹ ſupra multis exēplis ꝓbauit)
cōſtaret in Virgilio alijſq; adq; pro atq; ſcriptum: vnde vtrāq; per d,nō per t,ſcribē
dam innuerit. Credā tamen Quintilianū ipſum ſicut ſet nō ſed,ita at nō ad cōiun
ctionem ſcripſiſſe. At quia q poſterius inuentā dixit,& nō dubiū ſit cū ſaltē dū comi
tem notat per c ſcribēdam: etiam dum tempus ſignificaret,aut cōiunctio eſſet,per c
ſcribendā cenſere. Prętęrea quia partes quæ in cōpoſitiōe integrę manent,integrę ſcri
bendæ vident: videt qdq̄d potius q̄ qcq̄d voluiſſe ſcribi. Ego vero vt Priſciani ꝓcepta
hactenus fere obſeruata libenter ſequar: ita quę a doctis viris ſcripta inueniā dū to
lerari poſſint non immutē,itaq; in impreſſionibus meis nūc ſed, nunc ſet, nūc quo
tiens nunc quoties,nunc Bartolomeus nunc Barptolemæus,nūc idcirco nūc iccirco
& ſimilia inuenies. Sed de his nimium. Ad obruſam,ad exactiſſimā examinationem,
ſicut aurum purgatiſſimum quod obryſum dicitur. Scientiā nobis reſeruam⁹,ad
hanc ſententiam citant Ariſtotelicum illud: Loquendum eſt vt plures (videlicet lo
quuntur) de rebus,ſentiendum eſt vt pauci. Videtur tamen non toleranda ſuper
bia eorum qui ſciūt quę recta ſunt,& nolunt vti: verum modeſtię eſt in ijs q̄ parui
ſunt momēti nō diſcordare a vulgaribus. Quod tamē dici ſolet: Grammatic⁹ bonus
ſcripto,orator deprehēditur voce. Nec mirum: ille eñ ab literis nomen & officium
ſortitus eſt: huius(vt etiam Demoſthenes cenſuit)aut ſola aut maxima in pronū
ciatione virtus eſt.

LIBER VIII.

Argumẽtũ primæ.

Innocẽtio Pont.Max. vt obtemperaret, Herodianũ vertit latine, quẽ ei nũcupat: quo legẽdo quãtus fructꝰ pcipi poſſit oſtẽdit.

Angelus Politianꝰ Innocẽtio Octauo Põtifici Maximo.S.D. EPISTO.I.

CVM Romæ abhinc trienniũ ferme in comitatu eſſem Florentinæ legatiõis, quę tibi ſancte pater Innocenti Põtifex Maxime ad ſupremę iſtius dignitatis faſtigiũ nuper euecto gratulatũ aduenerat: memini abs te mihi magna celebritate curam delegari, vertẽdi in latinã orationẽ Romanorũ Principum res geſtas, ſiquæ adhuc inter grecorũ monumenta noſtris intacta hoĩbꝰ reperirentur. Quare cum cęleſtis animi tui iudicio, nõ plus mihi honoris additũ, q̃ oneris iniunctũ animaduerterem: vt primũ Florentiã ſum reuerſus, altiſſima ſollicitudine circunſpicere cœpi, quẽ potiſſimũ ex omni grecorũ copia interpretandũ ſuſciperẽ. Occurrit aũt in primis Herodianus hic excellẽs rerũ ſcriptor, & qui diu in Palatina verſatꝰ aula, affectęq; iam ętatis, hiſtoriã de ſuis tpibus componere aggreſſus, neq; eloquẽtiæ caruerit laudibus, & fidẽ tamẽ in primis libertatẽq; retinuerit. Hoc vbi opꝰ a nobis, neq; multo ſane negocio, neq; inuita (vt arbitror) Minerua elucubratum eſt: ea mox tpa inciderunt, quibus & noſtra impedirentur ſtudia, & quæ plurimũ valet in ſcribendo, oĩs ꝓpemodũ alacritas excuteretur. Poſtea vero q̃ ꝑ tua ꝓuidẽtia, & pacẽ Italiæ cupienti reddidiſti: & cũ patro-

FRAN. SYLV. in Octauuʒ Epiſtolarum Virorũ Illuſtrium.

IStius .i. tuę. Affectę .i. ſenilis fereq; cõſummatę. Affecta eñ ſicuti M. Cicero & veterũ elegantiſſimi locuti ſũt ea proprie dicebãtur, q̃ nõ ad finẽ ipſum, ſed ꝓxime finẽ ꝓgreſſa deductave erãt. Author eſt A. Gellius capite decimoſexto libri tertij. Fidem libertatemq; retinuerit. i. vera ſcripſerit libere. Senibus maiorẽ loquẽdi libertatẽ eſſe ſcribit Cicero in Catone Maiore. Inuita Minerua, id eſt ingenio naturaq; coacta. Cicero in libro de officijs primo, naturę, quam inclinationem naturalem vulgo appellãt, non eſſe repugnandum diſputans huberius, Nihil, inquit, decet inuita, vt aiunt, Minerua id eſt obſtante, aduerſãte, & re-

Affectum.

Inuita Minerua facere.

Alacritas.

no meo Laurētio Medice,ampliſſimæ quidem for tunæ,ſed amplioris ingenii prudentięq; viro,pri uatim affinitatem cōtraxiſti: ceſſit videlicet ille quaſi nimbus,ſuaq; mundo reddita ſerenitas eſt: Sic vt nos iam ipſos colligamus, atq; vt grauati pluuia flores,pœneq; decidui,ad nouę lucis radi-os erigamur.Ergo & vetera edere ī publicū,& no ua ꝓducere iam libet:vnde aliqua modo, vel tuo ſacratiſſimo nomini celebritas,vel noſtris tempo ribus claritas,vel ſtudioſis etiam hominibus vti-litas pariatur.Cęterum Herodianum hūc noſtrū, donec maiora tibi,ac fortaſſe meliora parturimꝰ, veluti præludium aliquod veri,iuſtiq; laboris,læ ta rogamus fronte excipias ſumme Pontifex.Ma gnam in eo negociorum,perſonarumq; varietatē, multam rerum nouitatē deprehenſurus,crebraq; in vtranq; partem fortunæ ceu vacillantis exem-pla,conſiliaq; admirabilia,& conſiliorum inopina tos euētus,grauesq; pro tempore ſentētias,& ple-nam vbiq; dignitatis, plenā ſuauitatis oratione: copioſam videlicet quandā ad inſtruēdos mores ſupellectilem,& ceu ſpeculum humanitatis,in qd inſpicere omnis vita, vnde ea capere atq; haurire documenta queat,ꝑ quę vel publicis,vel priua-tis rationibus cōſulatur.Quę ſane noſtræ fuerūt partes,tētauimus profecto,vtinamq; etiam effece rimus, vti omnia ex fide reſponderent: ne inepta peregrinitas,ne græculæ vſq̄ figuræ,niſi ſiquæ iā pro receptis habentur, Latinam quaſi polluerent caſtitatem: vt eadem propemodum eſſet linguæ vtriuſq; perſpicuitas,eędemq; munditię,idē vtro biq; ſenſus atq; indoles, nulla vocum moroſitas, nulla anxietas. Tu quando nobis aliquod ceu ſi-gnum ex arce iſta tui Pontificatꝰ ad bene ſperādū

pugnāſe natura Idem in Catone maiore. Quid, inquit,eſt aliud gigantum more bellare cuꝫ dijs, niſi naturę repu gnare? Cato apd̄ eundē, ſapienteꝫ ſe fuiſſe ideo co-gnominatum di cit, ꝙ naturam optimā ducē tāq̄ deū ſecutus fue-rit. Notum eſt Horatianum il-lud. Tu nihil in uita dices facieſ-ve Minerua. Ali quod ceu ſignū. A militibus fctā eſt ſimilitudo,q ꝑditis omnibus in acie ſignis oi-no deſperant:ali quo ſubinde ere cto bene ſperant. Vel a more con-uocationis mili tum. Cuꝫ em̄ tu multus id eſt ex ꝑiculi vicinita-te timor multꝰ erat, qui exerci-tum ducturus erat, ex Capito-lio vexilla duo proferebat,roſeū quo pedites, cæ-ruleū quo eq̄tes euocabat.ad quē morē alludit Virg.li.ęnei.viij Vt belli ſignum Laurētis Tur-nus ab arce Ex-tulit.

Euētus.

Signū belli

Liuiana imitatio

ſuſtuliſti: perge obſecro ſanctiſſime Pater: perge inquã fouere,atq; illuſtrare bonas arteis,quæ ſeſe pedibus iſtis ſanctiſſimis aduoluũt ſupplices, numenq; tuum aduerſus rudem inſcitiam,tetramq; barbariam implorant: vt a quo pax Italiæ, atq; adeo terrarum orbi reſtituta eſt,etiam ab eodem pacis alũnæ literæ ab iniuria ſcilicet atq; indignitate vindicentur.

ASCEN. Cum Romæ. Epiſtola ẽ nũcupatoria Herodiani a ſe tranſlati: quã in faciẽ operis reponet. Eſt artificij boni plena & negocio accõmoda. Nam & hiſtoriam more Liuiano in toti⁹ opis p̃fatiõe laudat: & opẽ ab Innocẽtio Põtificũ maxĩo ſic modeſte ĩplorat, vt rei literarię q̃ ſuę potius conſulere velle videat̃. Alacritas eſt illa læta aĩoſitas qua in adeũdo opere feruere ſolemus: ſed vt habet plebeius verſiculus: principium feruet: mediũ calet: at tepet imũ. Atq; vt grauati pluuia flores. delicioſiſſima eſt cõparatio capitis aduerſitatib⁹ oppreſſi ſe ad ſpem propoſitam erigentis ad florem pluuia degrauatum ad ſolem ſeſe expandentem.

Alacritas.

Argumẽtũ Secũdæ.

Gratũ ſibi Herodianũ fuiſſe dicit. Politianum hortat̃, alios libros latine vertat. ad quẽ ducẽtos aureos mittit.

Innocentius Papa octau⁹ Dilecto filio Angelo Poli. Epiſt. II.

Dilecte fili ſalutẽ, & Apoſtolicã benedictionem. Librũ quẽ nuper ad nos miſiſti e gręco in latinũ traductum, gratiſſimo aĩo accepimus: tũ ꝓpter rei nouitatẽ, tũ ꝙ doctrina & ingenio ita cultus eſt multorũ iudicio, quos apd̃ nos doctos habemus, vt bibliothecæ noſtrę magnũ ſit ornamẽtũ allaturus. Gratias tibi ꝓpterea maximas agim⁹, virtutẽq; tuã in dño cõmẽdam⁹ hortãtes idẽ in poſterũ facere pſeueres: vt his honeſtis laborib⁹ maiorẽ indies tibi laudẽ parias: & a nobis vberiorẽ gratiã ꝓmerearis. Nũc vero in ſignũ tã grati animi, q̃ amoris noſtri erga te paterni ducẽtos aureos p dilectũ filiũ Ioãnẽ Tornabonũ ad te mittere decreuimus: vt eo vitæ p̃ſidio facilius hmõi labores ſubire queas. Datũ Romę apd̃ ſanctũ Petrũ ſub annulo piſcatoris. Die xvi. Auguſti. M.cccclxxxvii. Põtificatus noſtri anno tertio.

ASCEN. Dilecte fili. Stylus eſt ſũmis põtificib⁹ familiar̃ a quo ne nõ ſummi pontifices videantur, ne vnq̃ quidẽ latũ diſcedere audẽt. In quo tamen cũ nihil ſit nõ latinũ, nihil ẽ quod damnes: plus tñ qd̃ laudes q̃ qd̃ imiteris: nã liberalitas tãta pluribus laudabilis q̃ mirabilis eſt. Sequens quoq; epiſtola eiuſdem eſt monetæ cõſimiliſq; argumenti.

Argumentũ tertiæ.

Politiani Herodianum laudat. Hortatur Laurentiũ vt ad huiuſmodi edenda Politianum excitet.

Innocentius Papa octauus dilecto filio Laurentio Medici. EPISTOLA. III.

Dilecte fili ſalutẽ, & Apoſtolicã benedictionẽ. Agim⁹ deuotioni tuę gratias, ꝙ eius potiſſimũ opera dilectus filius Angelus Politianus vir eruditiſſimus librũ e græco in latinũ traductũ nuper ad nos miſerit, noſtro nomini dedicatũ, nõ ſolũ noſtro, verũ etiam aliquorũ ꝑitorũ, quibus illũ oſtendimus iudicio maxime cõmendatum. Erit apud nos (vt decet) in magno honore, Bibliothecę noſtræ ornamẽtũ, virtutis ac doctrinæ illius teſtimoniũ. Hortamur te maxime, eundẽ Angelum auctoritate tua permoueas ad hmõi opera edenda, quę nõ vulgarẽ ſibi gloriam parient, & nobis delectationẽ maximã afferẽt: qui tã honeſtis laboribus, partim in beneficiis, partim in aliis rebus dignam mercedẽ collocabimus. Et nũc in huius animi teſtimoniũ ducẽtos aureos ꝑ dilectũ filiũ Ioannem Tornabonum illi mittere decreuimus, ne hic liber indonatus remaneret. Datũ Romę apud ſanctũ Petrum ſub annulo Piſcatoris. Die. xvi. Auguſti. M. cccclxxxvii. Pontificatus noſtri anno tertio.

F.S.

Omni prorſ⁹ &c. Hieroſolymitani in plateis eiiciebãt infirmos, & ponebãt ĩ lectulis ac grabatiſ vt veniẽte Petro ſaltẽ vmbra illi⁹ obumbraret quẽq̃ illorũ, & liberarẽtur oẽs ab infirmitatibus ſuis. Hęc ex cap. v. Actuũ Aplorũ.

ASCEN.

Tũ pſens q̃ꝙ. ga ducentos au-

Argumentum. IIII.

Gratias agit Innocentio & de munere & de laudatiõe, quib⁹ rebus excitatũ ſe dicit, vt ei morẽ gerat.

Angelus Politianus Innocẽtio octauo Põtifici Maximo. S.D. Epiſt. IIII.

Neſcio quibus verbis gratias tibi agã ſanctiſſime Pater Innocẽti ſũme Põtifex: qui tã multis laudib⁹ vigiliolas noſtras, tãꝙ ampla liberalitate ꝓſequaris. Quod ego factũ ſic interpretor: voluiſſe beatitudinẽ tuã huiſcemodi exẽplo iacẽtes olim literatorũ animos erigere: cũ videlicet intelligãt tãtã eſſe in Põtifice Maximo noſtris tꝑibus humanitatẽ, tantãꝙ beneficentiã:

Vt nūc poſtrem⁹ quidē atq̧ infimus illi⁹ ordinis, nō dicā inlaudatus aut inhonorat⁹,ſed ne vacu⁹ etiā munerū atq̧ indonatus dimittat. Mihi ſane calcaria & ſtimulos cū in me collatę laudes,tum pſens quoq̧,& ſperata benignitas ſubdiderūt:maximāq̧ iiecerūt curā cauēdi etiā atq̧ etiā,ne quo vel tpe,vel caſu,liberalitate iſta idulgentiaq̧ tua videri indign⁹queā.Quocirca curabo atq̧ enitar vt hic noſter tenuis agellus, cui ſcilicet colendo tātū inſtrumēti tua nūc munificētia ſuppeditat, nouos ſubinde puētus tuę afferat ſanctitati. Spero aūt fore,vt q̄diu ſub vmbra tui numinis recubuero,ita ab oībus vel incōmoditatibus,quas vita hūana fert, vel lāguorib⁹ moleſtiiſq̧ exoluar, vt ab vmbra Apoſtoli Petri, cuius tu locū in iſto faſtigio obtines,omni prorſus ægritudine hoīes liberabant. Valeat tua ſanctitas.Florētiæ.Pridie Calē.Septem.M.cccclxxxvii.

reos recepat: & ſperata benignitas:qa ſcripſerat ad Laurētiū me dicē. Parti bñficijs &c. Erat em̄ ſacerdos Politianus vt ſupra notauimus.Spero aūt fore &c.pulchra ad miraculū Petri alluſio: q̄q̄ diſcors ī hoc rō, q̧ Petrus qa auro & argēto carebat ſoſpitatē cōferebat: Innocenti⁹aūt iā ducētos aureos miſerat: vñ Petrū excederet ſi icolumitatē pſeruaret. Poterat tñ facilius pſeruare q̄ reſtituere. F.S.

Argumētum. V.

Priuatim grās agit Innocētio, q̧ Ioannē Laurētij Medicis filium Cardinalē fecerit.Hūc Ioannē laudat.quantū Florētini gestiāt oſtēdit.Promittit Ioannē Innocētij expectatiōi rñſurum.

Angelus Politianus Innocētio octauo Pōtifici Maximo.S.D. Epi.V.

ET ſi me pudor phibet hoīem tenuis fortunę,nulliuſq̧ ppemodū auctoritatis, literas dare ad te Dei maximi vicariū,Principēq̧ gn̄is humani:tñ in tāto,vel priuato meo,vl' publico toti⁹ nr̄ę ciuitatis gaudio,facere nō poſſū quin teſter apd te ſūme Pōtifex Innocēti, ſubitū hoc animi gaudiū,pfitear lętitiā,gratias agā priuato quoq̧ noīe tuę ſanctitati, q̧ adulescētē nr̄m Ioānē Laurētii filiū,Florētinę reipublicę delicias tuorū numero fratrū,ſūmiq̧ ſenat⁹ collegio ad-

Quid ipo tādē Ioāne Cardinali nr̄o pfectius &c. Ad quaꝫ ſumme Deus, pfectiōis cōſummationeꝫ pceſſura nō erat iucūdiſſima iſta pueri idoles, taꝫ claris natalibus orti,tā liberaliter educati,tā docto pceptore ſumma eruditi diligētia Lętiſſima illa adoleſcētię q̄ſi hęrba agricolas pfecto nō fefellit:quam ætate hac perueniſſe ad frugem maximā huberrimāq̧ agnoſcimus. Chriſtiāis

Leōis Decimi idoles.

optaueris:ꝙ ciuitatem florẽtiſſimã,familiãq; no=
biliſſimam,tam inſigni munere, tãq; eminẽti di=
gnitate cumulaueris. Tum gratulor etiam tibi,
ꝙ hac acerrimi iudicii conſtantiſſima fide,prope
immortalẽ cęteris tuis egregiis virtutibꝰ gloriã
cõciliaueris. Vt eñ Laurẽtiũ ipſum taceã: quem
tibi in perpetuũ Sancte Pater beneficio iſto tanto
deuinxiſti:Quid ipſo tandẽ Ioanne Cardinali no
ſtro perfectius?aut quid oĩbus numeris abſolutiꝰ?
Non indulgebo amori meo,non tuo iudicio blan
diar Põtifex:nota cũctis,& teſtata loquar.Ita na=
tus & factus,ita altus atq; educatꝰ,ita deniq; eru
ditus atq; inſtitutus hic eſt:vt nemini ſecũdus in
genio,nec æqualibus induſtria, nec p̃ceptoribus
literatura,neq; grauitate ſenibus cõceſſerit.Nati
ua in eo probitas,& genuina:diligẽtia quoq; pa=
rẽtis ita impenſe culta eſt, vt ex illius ore nõ mo
do nõ verbũ dictu fœdius,ſed ne leuiꝰ quidẽ vnq̃
aut etiam licentius exciderit.Nõ actio, nõ geſtꝰ,
nõ inceſſus in illo notatus:nõ aliud poſtremo qđ
in deteriorem partem cõſpiceretur. Sic in viridi
ætate cana maturitas,vt qui loquẽtem ſenes au=
diãt,proauitam in eo,nos paternam certe indolẽ
agnoſcamus.Cultum pietatis & religionis pœne
etiam cũ lacte nutricis exſuxit:etiam tum ab in=
cunabulis ſacra meditatus officia:quando nõdũ
editũ eum tamẽ eccleſię iam genitor prouidẽtiſſi
mus deſtinauerat.Protinꝰ autem q̃ etiam in lucẽ
ſuſceptus, multis magniſq; prę ſagiis in hãc eru=
diri ſpem cœpit.Et qm̃ tale de ſe ſpecimen dabat,
vt iſtius iam tum virtutis faceret fidẽ: cõpulſus
fama Ludouicus ille Francorum ſapientiſſimus,
idẽq; ſanctiſſimus rex,ne ſummi quidẽ Archiepi=
ſcopatus faſtigio indignũ hũc ipm plane adhuc

eñ.quũ alibi paſ
ſim,tũ p̃cipue in
Italia bellis tu=
multuãtibꝰ, hic
vnꝰ collegij Car=
dinaliũ ſuffra=
gijs oĩbꝰdignus
habitus eſt, qui
creatus Põtifex
Maximus extin
ctis bellorum fo
mentis pacẽ red
deret omnibus:
qui cõcuſſaꝫ no=
ſtram Chriſtia=
norum religio=
nem firmaret:
quiq; ſtudioſe vi
uendi certiſſima
lex ad imitamen
tum ſui omneis
inuitaret.Queꝫ
quibus laudum
titulis Politia.
ipſe ornaret, ſi ĩ
viuis eſſet? Au=
guſtaꝫ.i.impato
riã vel cardina=
lem.Impatoribꝰ
Po.Ro. purpu= Purpura impatoria
rea vti veſtemo
rẽ fuiſſe Appia=
nus in lib.q Par
thicus inſcribit,
inq; li.bellorum
ciuiliũ quĩto au
thor ẽ.Macrobiꝰ
lib.Saturnaliuꝫ
prĩo ſcribit Tar
quiniũ Priſcum Prætexta patriciorũ
inſtituiſſe,vt Pa
tricij bulla au=
rea cũ toga, cui
purpura p̃texi=
tur, vterent, vt
ex purpurę ru=
bore ĩgenuitatis
pudore regerẽt.

puerũ eſt arbitrat⁹.Illũ tu igit̃ habes Regẽ colla tæ iſtius dignitatis pluſorem.Telã rex maximus exorſus:quã Põtifex maxim⁹ ꝑtexeret.Audires vtinã voces,fauſta tibi nũc, & proſꝑa ominãtis Florẽtini populi:aſpiceres geſtiẽtẽ vbiq̧,& cõcur ſantẽ in atriis noſtris,ac lętitię ſuę impotẽtẽ ciuiũ multitudinẽ,plebẽq̧ ipſam vix gaudiũ capiẽ tem animis.Nõ ſenes grauitas,nõ matronas pudor,nõ pueros infirmitas ab officio retardat.Cõ fluũt in ædes Medicas ſex⁹ ętaſq̧ oĩs: omnis huc ordo(vt ad priuatas neceſſitudines)ꝓꝑrãt:ꝓ ſe quiſq̧ primi haurire oculis aſpectũ noui Cardinalis feſtinãt:vociferant̃,man⁹ad cęlũ tẽdũt:ꝓpitiũ tibi deũ,ꝓſꝑa ſecundaq̧ oĩa cõprecant̃.Pro tua vel ſalute,vel dignitate vota prorſus ab oĩb⁹ ſuſcipiuntur. Nec eſt,ꝙ annos ac natales Cardinalis noſtri numeretis: virtus illi ante diẽ cõtigit. Ne dubita Põtifex:implebit vtiq̧ Auguſtam purpurã.Non ſub galeri põdere anhelabit, nõ fulgore caligabit nimio:non indecorẽ eũ tãto ſenatui, non imparem tãto faſtigio recipies. Iam nũc ampla maieſtas:iã ſolito maior ſpecies.Conſtabit ratio collegis lati ſuffragii:nec te vnq̃ ſũme Ponti fex iudicii pœnitebit.Hoc tibi noĩe (qđ vnũ valeo)gratulor,agoq̧ gratias.Quos aliquãdo ꝑdes iſtos beatiſſimos p̃ſens oſculabar:iiſdẽ nũc illis abſens lætitię plenus aduoluor:Deũq̧ precor vt te diu tuo ꝑfrui beneficio gaudeamus, vt ꝓſpera incœpta ꝓſperrimi cõſequãtur euẽtus.Quod autem ad me attinet (quando non alia pro animo meo facultas eſt)dabo operam certe,q̃ diu vires ſuppetent,vt iſtiuſmodi tua benefacta Sancte Pater in omnem poſteritatem ſempiterna literarũ memoria propagentur.

Caius quoq̧ Plinius capite tricesimoſexto lib. ix. ſcribens de purpura.Huic,inq̇t faſces ſecureſq̧ romanę viã faciunt. Itemq̧ pro maieſtate ĩ pueritia eſt. Diſtinguit ab equite curiã.Diis aduocatur placãdis, oẽmq̧ veſtẽ illuminat.In triumphali miſcet̃ auro.Galeri.i.pilei aut muneris cardinei.

ASCEN.

Etſi me pudor. Magnifice g̃ras agit, beneq̧ p̃cat̃ Innocentio põtifici maximo,propterea ꝙ Ioannẽ filiu3 Laurentii medicis Cardinaliũ collegio adoptauerat:ſimĺq̧ vt illius factum ꝓbet,Ioãnis ĩdole3 & ante canos prudentiã extollit.Pulchre autẽ dicit:cõſtabit ratio collegis lati ſuffragii.i.iuſta ratione ſe illum adoptaſſe probabunt.cum ſe tãto honore dignũ probauerit. Medicas.aut per tertiã,aut medicas adiectiue dixit.

A Laurentio Medice quum audit ſępe laudari Iacobum Cardinalem, ab alijs laudatuꝫ eum parciſſime putat, qui laudatus eſt maxime. Literarum eundem ſimul & agendarum rerũ ſtudio Politianus laudat. Adulationis tollit ſuſpitionẽ. Amorem declarat. Homerũ a ſe latine factũ, aut certe inchoatũ ad eundeꝫ Iacobũ mittit. Cuius pro iudicio abſoluturus eſt aut ꝑditurꝰ.

Angelus Politianus Iacobo Cardinali Papienſi. S. D. VI.

NOn poſſum facile explicare literis ĩ quãtam nos admiratione adegerit Laurẽtiꝰ Medices patronus meus, teſtimonio laudum tuarũ. Nam etſi illæ quidem vno omnium conſenſu maximæ ſemper admirabileſq; prædicatur, & virtutis tuæ cõſtans opinio in omniũ pectoribus viuit, omnium linguis celebratur: tamẽ cum Laurẽtium Medicem (id quod ſæpenumero accidit) de te loquẽtem audio: cũ te mihi totum (vt dicitur) atq; integrũ in oculis conſtituit: procul dubio intellego priſtinam illam de tuis virtutibus famam parciſſimã ſane tibi, minuſq; benignam fuiſſe. Exiſtimabam equidẽ antea Papiẽſis gloriam in ocio tantũ literiſq; cõſiſtere, eãq; per ſe ſatis amplam atq; mirificam in principis animo ſtatuebam. Alteram vero partẽ, quæ in rerũ agendarũ vſu & ratione verſatur, etſi haud oĩno ademeram, non tamen vt propriam tibi, peculiaremq; adſcripſerã. Ecce nunc Laurẽtii teſtimonio in vtriuſq; glorię ſplẽdore maximus nobis, admirabiliſq; exoreris: & tãq̃ Homericus Aſteropæus dextra pariter ac ſiniſtra manu iaculũ intorques. Caue aũt putes me tibi nunc his laudationibus aſſentari. Teſtor enim meum in te animum ac fidem, nihil me aliud ſcribere, q̃ quod ſentio: atq; omnem gloriam, quantacunq; ea ſit, tua virtute inferiorẽ exiſtimare. Neq; ego hęc de teipſo ad te

F. S.

Aſteropęꝰ. Aſteropæꝰ Pelegonis filiꝰ Pœonum Dux cum ſuis ad Troianorum auxilia venerat. Hic iaculandi peritiſſimꝰ in Achillem haſtas duas (erat enĩ ambidexter) ſiml' ĩtorſit. quarum altera leuiter Achillẽ vulnerauit. ab Achille paulo poſt occiſus ẽ, vt ẽ apđ Homeruꝫ libro Iliados vno & viceſimo. Ambidexter. De ambidextris illa apud Platonẽ libro de legibus ſeptimo, viſa ſunt nõ ĩdigna quę cognoſcerẽtur. Manibus inqt, matricũ ſimul & nutricuꝫ ignorãtia quaſi claudi facti ſumus. Nã quum natura fere ad vtrãq; partẽ æq̃ ſe habeat: ipſi ꝑ cõſuetudineꝫ nõ recte vtẽtes differentiã fecimꝰ. q̃ in quibuſdã parũ refert. Nihil enĩ intereſt ad vitam ſi lyra in ſiniſtra ſit, in dextra plectrum, in alijſq; gñis eiuſdem. Quorum exemplo ideꝫ in reliquis omnibꝰ

ſcribere auderem: niſi incredibilis meus ergã te amor,ea mihi ex intimo corde, ex ore, e calamo, quaſi ſuo iure extorſiſſet.Idem quoq; ipſe & Homerũ noſtrũ,quẽ tu a Laurẽtio petieras:& meum ad te animũ vno tẽpore pertulit. Hunc quidẽ velim Papiẽſis in tuũ ſinũ placide ſuſcipias:dignus eſt enim,quando tuus eſt,in quẽ omne genus humanitatis ac beneuolẽtiæ pfundas.Homerũ vero noſtrũ ſeminudũ quidẽ adhuc atq; inuolucrẽ,ardentibus iudicii tui radiis aduerſum ſtatuimus: perinde atq; Aquilam ferunt implumes pullos,& nuper calido ex ouo platos, orienti ſoli obiicere. Q; ſi ille intrepidus ad tuũ radiũ non conniuẽti pupilla ſuffiget intuitũ:referemus eũ in nidũ, & vt legitimũ fœtum educabimus.Sin vero oculorum acies offenſa perſtringet,veluti alienũ ac nothum exponem⁹.Aut tute ipſum magis, tãq̃ muſarũ hoſtẽ,proiice,& in pfluentẽ aliquẽ demerge. Erit em̃ perq̃ gratũ nobis,ſi Rheni fluuii ingeniũ imitaberis:quẽ quidẽ ferũt puſillos Celtarũ infãtes intra ſuũ ſinũ coniectos, ſi quidẽ polluta matris pudicitia ſuſcepti fuerit,tãq̃ impuri lecti vindicẽ,rapidis vorticibus ſuffocare.Quos aũt ſenſerit legitima fœtura editos eẽ,placido alueo leniter ſuſpẽdere, atq; in tremẽtes genitricis manus iterũ ſubuehere,ſalutẽ pueri quaſi ĩtemeratæ pudicitiæ teſtimoniũ ferentẽ. Remittas ergo itẽ tu quoq; Homerũ noſtrũ vagientẽ quidẽ illũ atq; infantem,in complexũ ſolliciti parẽtis,ſi ea tibi eſſe indole videbitur,quæ & ſpei tandẽ noſtræ reſpõderit, & exquiſitiſſimo iudicio tuo faciat ſatis. Sin minus,aut Thetidi,aut Veneris largire marito. Vale Muſarum patrone: & animulum iſtũ meum in deliciis habeas rogo.

facere dementia eſt.Hęc eſſe vera Scytharũ lex oſtẽdit. Nõ em̃ ſiniſtra ſolũ arcum dextra ſagiptã tenent:ſed vtriſq; ſimiliter ad vtrũq; vtunt.Multa exẽpla huiuſmodi in aurigarũ aliorũq; operib⁹ reperiuntur.Ex quibus intelligere licet, eos qui dextris ſiniſtra reddũt imbecilliora:præter naturã id facere. Sed multum intereſt quando in pugna ferro,arcu, haſta, cæteriſq; huius generis vti neceſſe ẽ, maxime quoniã armis arma pellũtur. Ideoq; rei pub.prĩcipes curent vt viri pedibus manibuſq; vtrinq; æque potentes conſuetudine facti naturæ ne noceant. Hæc Plato. De ratione ambidextrorum ſiniſtrorũq; eadem Ariſtoteli ſententia eſt.Is em̃ Problematon lib. xxxi. dicit nos conſuetudine effici poſſe ambidextros: qdq; in ſenſib⁹ ẽ, idem in manib⁹

Scythę ambidextri.

Rheni ĩgenium Celtarũ liberorũ ſpecimẽ.

Siniſtri homines quo fiãt modo.

ęſtimari poteſt. Senſus enim dextri nihilo ſiniſtris pſtantiores ſunt. Id fit conſuetu-
dine. Statim em̄ ſimul atq; nati ſumus vtrūq; ſenſum exercere incipimus. Sed qm̄
Plato dicebat principib⁹ curandū eſſe vt viri ambidextri eſſe conſueſcāt: quod belli-
cę rei ſit vtilius: illud addimus. Hector apud Homerū libro Iliados. vij. Aiaci virtu-
tem ſuā prædicans. Ego, inquit, ſcientia rei militaris peritus ſum. Ego mortiferos
ictus inferre & ꝓpulſare didici, totoſq; dies armatus in diro Marte tranſigere ſcio,
Nunc ſiniſtro nunc dextro brachio parmam geſtans vtraq; manu pugnare ſcio.
Homerū noſtrū. Homerū in linguam latinam vertere cœpit Politianus, vt in epi-
ſtola quadā ad Politianū Picus Mirandula memorat. Noſtrū igit̄, id eſt latinum
Haliętus. a nobis factū aut fieri cœptum. Aquilā ferūt &c. Haliæetus auis eſt clariſſima oculo-
rum acie: qui implumes pullos ſuos percutiēs, ſubinde cogit aduerſos intueri ſolis
radios, & ſi conniuentē flentemq; animaduertit, pręcipitat e nido tanq̄ adulterinū
& degenerē. Illum cuius acies firma cōtra ſteterit, educat. Haliæeti ſuum genus nō
habent: ſed ex diuerſo Aquilarū coitu naſcūt̄. Author eſt Plinius cap. iij. li. x. Rheni
fluuij &c. Super hoc Celtarū antiquo more Bap. Pius cap. xxiij. Adnotationū ſcri-
Pſylli bit abunde. Pſyllorum gens, vt obiter id dicamus, in Africa fuit a Pſyllo rege dicta.
Horum corpori ingenituʒ fuit virus exitiale ſerpētibus, ex cuius odore ſopirēt eas.
Earū ſæuiſſimis liberos genitos protinus obijciunt, eoq; gn̄e vxorum pudicitiā ex-
Ingenium. periuntur. Adulterino em̄ ſanguine natos nō ꝓfugiunt ſerpētes. Ingenium id ē q̄d
a natura in nobis ingenituʒ eſt, quam inclinationē naturę appellant. Terentius in
Andria. Ingenium eſt oīm hominum a labore procliue ad libidinem. Palmę arboris
naturam, ingeniū A. Gellius nuncupat. Eius verba ſunt ex capite ſexto libri tertij.
Propterea, inquit Plutarchus in certaminibus, palmā ſignuʒ eſſe placuit victorię:
quoniā ingeniū eiuſmodi ligni eſt: vt vrgētibus opprimētibuſq; non cedat. Ingeniuʒ
(inquit Nonius Marcellus) veteres dixerūt ſua ſponte vel natura. Salluſtius libro
hiſtoriarum tertio. Caſtriſq; collatis pugna tamen ingenio loci prohibebatur. Vir-
gilius libro Georgicorū ſecundo. Nunc locus aruorum ingenijs, quę robora cuiq;,
Quis color. Aut Thetidi, id eſt aquę vel mari: aut Veneris marito, id eſt Vulcano
& igni. Sic fere idem Auſonius in epiſtola ad Symmachuʒ de ternario. Iſte (inquit)
nugator libellus iandiu ſecreta quidem: ſed vulgi lectione laceratus perueniet tan-
dem in manus tuas. Quem tu aut vt Aeſculapius redintegrabis ad vitam, aut vt
Plato, iuuante Vulcano, liberabis infamia, ſi peruenire non debet ad famam. Super
quo in Auſonij Griphon plura dicimus.

ASCENSIVS.

Ex corde, ex ore, e calamo. Accuratus ordo. Nam quę vera ſunt primum corde
concipimus: deinde ore proferimus: & tandem calamo excipimus: aut noſtro ſi ea
ipſi ſcribimus, aut pueri ſi ea dictamus. Innuit ergo ſe nō aliud in ore aut ſcripto
q̄ in corde de eo habere. & eſt artificioſa laudum prædicatio p totā epiſtolam. Vnde
pueri (propter quorum eruditionem hūc laborē ſuſcepimus) ad huius imitationē
meminerint ſicubi egregie dictum aut factum legerint, id ad negocium ſuum ap-
plicare. Sicut Politianus quod de Aquila & de Celtis legerat, ad fœtum ſuum no-
uum, hoc eſt ad Homerum vixdum renatum transfert, & quidem appoſitiſſime.
Adnotabunt etiam nō vulgariter dictum rheni ingenium: vt norint ingeniū quaſi
genium loci aut vim ab natura ingenitam, non ſtudio aut induſtria acquiſitā.

Sequit̄ in epiſtolā. VII. Argu. F. S.

Duobus vna epiſtola ſero reſpōdet. De Homero traducto cur plane iudicare non poſſit. Vtcunq; fert ſententiam. Homerum ex acte traduci non poſſe innuit. In literarum ſtadio currere vt pergat, hortatur. Ad Michelotium verba deflectit, qui iudicio ſe ſuo non alieno amare debet. Balduccium commendat.

Iacobus Cardinalis Papienſis Angelo Politiano, & Nicolao Michelotio. S.D.

EPISTOLA. VII.

AEquo animo feretis ambo, ſi vacui temporis raro aliquid habens, ſero atq; vna tantū epiſtola vtriq; reſpondeo. Legi traductionē tuam Angele diligenter ſatis pro ocii copia. Quærenti quid ſentiam, promptius eſt quod reſpondeam, q̄ quod bene reſponderi poſſe ab indocto confidam. Vos me eſſe aliquid creditis: ego infra opinionem veſtram ſum multū. Si quid olim huc attuli lucis, infuſcatum id eſt tenebris curię. Paupertas dudum, nunc dignitas, diuerſa a primis inſtitutis coegerunt tractare. Intyba ſucceſſit ambroſiæ, & guſtui ingluuies. tam male nunc poſſum de oratoriis & poeticis iudicare, q̄ inepte de muſicis capti auribus iudicant. Ne deſim tamen expectationi veſtræ, accipite quod beneuolentiæ potius, q̄ retentæ diſciplinę ſit ſignum. Oratio tua quantum remetior præterita, latina eſt & illuſtris, vt huic commendationi addi poſſit: Pleni etiam verſus: & ſuis numeris magnifice auribus ſeruiētes. In tam recenti ætate laudis & admirationis hæc ſunt. Neq; ego ſuſceptum laborem inutilem puto. Ad ediſcendum Homerum pertinet, ad alendum grandibus ſpiritum: ad ea tandem ſuſcipienda, in quibus noſtro gradu, non alienis veſtigiis incedere habeam⁹. Homeꝝ tñ ſi quis roget, nū latinū fi eri ſe velit, verſumq; verſui reddi: vereor ne vidēs tranſmarina multa inter græcos, q̄ noſtros ſenti-

F.S. Intyba ſucceſſit Ambroſię, id eſt ociuʒ ſtudio, impitia doctrinę, bonis mala ſucceſſerunt. Ambroſia quid ſit pri⁹ dixim⁹. Intybus vero capilloſa hærba eſt & amara, cuius tenues capilli ſegetes alligāt enecantq;. Erraticū intybum quidā ex latinis Ambubeiaʒ appellauere, q; ſylueſtre ſit id ĩ Aegypto Cichorium vocāt, vt Plin. ait capi. viij. lib. xx. Guſtum & ſępius a Cicerone guſtatū dici inuenio. Remetior. i. relego mente atq; repeto. Incedere habeamus, Latine dici vt credas, Cicerōis ꝟba aſcribimus ex oratione pro L. Cornelio. Quid habes, inquit, dicere de Gaditano fœdere huiuſmodi? Vix eſt aſſequi, id eſt vix aſſeq licet. Colophonium Homerum eſſe alij putarīt. vt eſt apud Au. Gel. capit. xj. lib. iij. Super Homeri pr̄ia alias plura ſcribim⁹. Vis

Intybus.

Colophonius.

ri, linguæ porro cuiuſq; ſuam excellentiam eſſe, quam vix in aliena eſt aſſequi: deniq; barbam menti nec latinum plane arguere, nec gręcum referre: inquam vereor, ne reſpondeat: malle ſe Colophonium, q̃ Florentinum haberi: & pallium, q̃ togam græcis membris aptius cõuenire. Tum eorum iudicium laudet, qui magno ingenio prędíti, cũ diffiderent eundem reddi poſſe noſtris qui eſt apud ſuos, maluerunt imitari, q̃ vertere. Cenſeo tamen (vt dixi) operam inchoatã non deſerẽdam, hocq; exercendi ſtyli ſtudium colendum aſſiduo, a veteribus quidem laudatum, & ad complẽdum pectus maxime neceſſarium. Si non aſſequeris quod vis, rei non ſinit magis, q̃ noſtræ facũdię inopia: ęqualis tui Phaethontis laudem inuenies: vt idem de ſuſcepto a te cœleſti Homero, quod ab illo de cœleſti curru dicatur. Hunc ſi non tenuit, magnis tamen excidit auſis. Meum hoc eſt, vt imprudens, ſidele tamen de labore tuo iudicium. Traductionẽ ipſam remitto, vt petis, & tibi gratias ago. Te vero in meum ſuſcipio, tam alte amorem condens, q̃ alte deſcendit admiratio virtutis inſolitę. Eſt iam tuus Papienſis: tibiq; in ſtadio literarum currenti vocibus ſecundis acclamat vt pergas, vt non fatigeris, vt calcem ipſum contentis oculis ſpectes, & huic palmę nil anteferẽdũ exiſtimes, viuẽti ac morti tuo profuturę. Ad te vertor Micheloti. Attende quid agas. In bona tua videris iniurius. Ais cœpiſſe teipſum amare, mox vt a me amari es cœpt⁹. Si nullum eſt iudicium meum, te autem ex meo amas iudicio, nõ ſentis ſine cauſa tuum de teipſo eſſe amorem! Atqui magnę ſunt cauſę, quibus teipſum extimatione propria debes diligere: Ingenium, literaq; humanitatis, ad obſequiũ dexter mo-

id eſt arduitas & difficltas. Vocibus ſecũdis acclamat. Antiqua fuit Po. Ro. conſuetudo vt adoleſcẽtes in ſtadio curſu ↄtẽdentes hi q̃ ſeniores eſſent plauſu fauoreq; ſeq̃rent̃, qb⁹ maior eis adderet̃ curſus acrimonia. Principibus. Verſus eſt Horatij ex libro epiſtolaru3 primo.

ASCENSIVS.

Et guſtui ingluuies. Etiam hoc ſpecioſe & erudite dictum. Na3 vt aſſiduis & ijs varijs epulis palatũ ſic obtundit̃ vt guſtũ fere amittat, ſic iudiciũ ad varia diſtractũ ad nullũ reddit̃ acutũ. Ipe tñ de re ↄppoſita argute & libere iudicat, nec minus tñ docte. Nã docti hoĩs ẽ in re ancipiti & anxia, ↄfuſu3, ꝑplexũ, & vix ſibi ↄſtãtẽ hr̃e ſermonẽ, qd̃ Virgi. cũ i alijs, tũ ĩ illo Aeneidos ſcd̃i loco egregie ĩdicat, Iuuenes fortiſſima pectora fruſtra &c. Sic igit̃ ꝑple-

dus:in primis Laurētii noſtri fides & gratia:Quā=do principibus placuiſſe viris non vltima laus eſt. Quare caue poſthac ex meo magis, q̄ tuo iudicio ipſum te ames. Papienſi etiam hactenus tribuere, vt eius beneuolentiam ex dignitate, non meritis ornamento tibi eſſe exiſtimes. De Balduccio gra=tias habeo:cottidianis officiis tuum animum pro bas. Hunc ego, ꝙ ſolus Florentiæ ex omnibus ne=ceſſariis eſt, commendo liberius, & benignius acci pi cupio. Tua diligentia reliqua abſolue: & me ama:inq; amicorum rationarium non inter poſtre mos relatum te ſcito:fixum etiam cordi trabalibꝰ clauis. Vale. Romę. Calendis Ianuariis.

xe quodammo=do loquēs dicit, Vereor ne vidēs transmarina & cætera.in qua lo cutiōe quia mul ta interſerit an=teq̄ ad principa=le verbum per=uēiat, repetit id ad quod verbuꝫ dependeat dicēs, inquam vereor ne reſpondeat & cætera. In media etiam locutione honeſta vtitur eclipſi, quia quæ deſunt verba fa cile ſubaudiun=tur, & tamen vt dubium agnoſcas animum, ſermo intricatus & ſubobſcurus eſt p̄=ſertim mihi, ne tamen aliis forte obſcurior ſit, eum ſic explicem. Vereor ne Homerꝰ videns multa tranſmarina, vt Latina quæ græcis trāſmarina ſunt ſentiri (deeſt par ticula vt opinor ex induſtria, ne a græcis ſtare videatur, & tamē ſubaudiri poteſt) aut melius aut acutius aut aptius inter græcos q̄ noſtros. i. latinos, porro. i. quia certe ſup. conſtat cuiuſq; linguæ eſſe ſuam. i. peculiarem excellentiam, quam. ſ. excellē tiam, eſt. ſ. datum, aut eſt. i. cōtingit, vix aſſequi in aliena. ſ. lingua, deniq;. i. & vt vno verbo dicam, aiunt aut conſtat, barbam menti. i. quæ dūtaxat eſt in mento (niſi con ſtruas referre menti. ſ. videntium) nec arguere. i. probare, plane. i. ſatis aperte latinū ſup. eſſe hoīem, nec referre. i. p̄ſentare græcum, hoc eſt ſi quis in mento aut ſub men=to alat barbam quantūuis promiſſam, vt Itali quandoq; faciunt, tamen neq; Italus, neq; græcus ex hoc arguetur. Non Italus, quia multi Italorum barbam non nutri unt, nec græcus, quia illis etiam in ſuperiori labro barba ꝓminet. Et ideo ſi quis grę ca vertens barbam menti ſimulet, hoc eſt aliquas figuras, aliquotq; ſales gręcanicos exprimat, tamen quia non omnes, neq; latinus neq; græcus plane iudicabitur. Ve=reor inquam ne. ſ. Homerus reſpondeat ſe malle haberi Colophonium &c. De hoc tn̄ vt Au. Gellius recitat, inter gręcos cōtrouerſia eſt, nam ſeptem vrbes eum ſibi ciuē vindicant. Aequalis tui Phaethontis. dubitem an æqualem legam, niſi æqualis. i. te=cum æqualis ætatis intelligam, hoc eſt iuuenis vt tu es, licet multis ſeculis poſt il=lum natus. Laudatur autem Phaethon ꝙ conatus eſt aureum curruꝫ patris aſſe=qui, licet illi male verterit. In prouerbio eſt, qui ſibi aureum currum proponit, aut rotā auream aut ſaltem radium aſſequetur. Siquidem ad magna laudatur conatꝰ, dūmodo tamen non ſit penitus inanis. Dexter modus. Virgilianum dictū pulchre aſcitū. Principibus placuiſſe viris &c. Id Horatii in epiſtolis eſt. Papienſi etiā hacte=nus tribuere, repete caue, vt ſit, caue etiam tribuere Papiēſi (pulchre de ſe quaſi de altero loquitur) hactenus. i. eouſq; vt exiſtimes beneuolentiam eius eſſe tibi orna=mento ex dignitate, non ex meritis in te conferendis.

An ad eum literas daret addubitauit. Subinuitarunt humanitas atq; clementia. Memoriam ſui renouat.

Angelus Politianus Aſcanio Sfortiæ Vicecomiti Cardinali. S. D. EPISTOLA. VIII.

DIu multũq;, fateor, dubitaui: an ad te Principem, dominumq; excellentem, homo infimæ ſortis, humiliſq; fortunæ literas darẽ. Quippe a ſcribẽdo me magnitudo deterrebat tua: quaſiq; radiis quibuſdam noſtrę aciem mentis perſtringebat. Contra autem experta mihi humanitas clementiaq;, vt aliquando ſcriberem adhortabantur. Nimis autem ſtultum videbatur cum tute mihi auctor audẽdi fueris, pati, ſiue metu quodam intempeſtiuo, ſiue pudore ſubruſtico, noſtri apđ te memoriam exoleſcere. Meminiſti arbitror, venire ad te aliquãdo viſum, ſalutatumq; vna cũ Laurentii Medicis filiolo: Angelum neſcio quem Politianum, ipſius magiſtrum pueri. Quem aiebãt nonnulli haud omnino indoctiſſimum haberi hominem. Eumq; apud te capta ex tempore audacia, de antiquis vrbis operibus ac ſubſtructiõibus aliquandiu fabulari. Ille ego ſum ſcilicet. Eademq; abſenti vel fidutia erga te, vel audacia ſupereſt: q̃ tunc haud defuerat pręſenti. Sed eam tamen, nihil eſt cur mihi quiſq̃ vitio vertat. Scilicet quę ex humanitatis tuę notitia, q̃ ex magnitudinis ignorantia proficiſcatur. Roges quid ſibi hæ quærãt literæ. Nempe aliud nihil, niſi vt mei apud te memoriam renouent, me eſſe hominem tibi deditiſſimum declarent, ſperantem maxime in tuo patrocinio, daturumq; operam (ſi res ferat) vt animum tibi meum, fidem, voluntatemq; aliquando probẽ. Orarem autem (niſi improbum eſt) vt ſiqua de nobis mentio apud ſummum Pontificem oriatur

Stringere. F. S. Perſtringere, id eſt turbare. Stringere enĩ ꝑcutere ẽ. Quibus autẽ naſus ꝑcutit, ijs oculorum acies proturbatur.

Dominus ¶ ASCENSIVS. Principez, Dominũq;. Tantum inualuit frequẽs ſcribentium vſus, aut potius abuſus, vt dominuʒ vocet, licet priſc; tyrannidem ſapuerit, & citra eã ſoli deo conueniat. verum præmuniuit ꝑmittens Princeps, q in ciuitate libera prim⁹ eſt, q̃ſi primus patrũ. Tute, id eſt tu ipſe. non dicitur tumet in recto, vt vitetur coincidẽtia verbi tumet. Auctor audendi. Iuno Virgiliana. Auctor ego audẽdi. Diſcat ergo pueri Virgiliana verba aſciſcere, duʒ id parce faciãt & apte. Nr̃i. quam de nob; habebas memoriam. Meminiſti venire. Sic Agrętius ꝑcipit loquenduʒ non veniſſe. Valla tamen contra

ſcripturam ſcio,cum tu voles) oſtendas me illi eſſe hominem non ingratum.Facile enim intellego, quantum tua apud illum valitura ſit auctoritas: quoniam quantum iure valere debeat, non ignoro.Vale.Florentiæ.M.CCCCLXXXV.

ſentit. Q̃ ex magnitudinis ignorantia.deeſt (q̃d elegantiæ adſcribunt) particula comparatiui vt habẽs, qualis ſit magis,potiꝰ,euidentius, fidẽtiꝰ, aut ſimilis,ſicut in Papienſis epiſtola. Pulchre etiã de ſe veluti de alio loquitur,id enim facimus quando magnifice de nobis ſentimus aut p̃dicamus,vt Aenei.v.Quæ munera Niſo Digna dabis,primam merui qui laude coronã? Vbi fortaſſe rectius legatur meruit,q̃q̃ in Niſo demonſtrato intelligi poteſt pronomen demõſtrans mihi,quod qui referat. Nam Papienſis ſcripſit. Papienſi etiam hactenus tribuere,vt eius (non meam) beneuolentiam &c. Inſinuat ſe in amicitiam Cardinalis vt eius cõmendatione Pontifici maximo ſic charus efficiatur vt ille promiſſis maneat.

Humanitati eius debet plurimum.Ingratus ne ſit,ſcribit.Gratitudinem teſtatur.Cõmendari Ponti.Maxi.petit,ſi quãdo apud hunc illius inciderit mentio. Lollij orationem laudat. Lollium cur non commendet.

Angelus Politianus Franciſco Piccolomineo Cardinali Senenſi. S.D.

EPISTOLA. IX.

ETſi ſcio Pater ampliſſime ita me tuæ debere humanitati,quã cũ iſtic eſſem, egregiam mihi,ſingularemq; præſtitiſti: vt ei nullis officiis,nulla opera,labore,induſtriaq; mea, poſſe videar ſatiſfacere: Tamen cogitãs nihil tam ingrati eſſe animi,q̃ diſſimulare quod debeas, cum perſoluere nequeas: decreui aliquid ad te literarũ dare,quibus meum ſenſum aduerſum te, conſcientiamq; teſtarer.Ego ſi mihi tecum dandę referendęq; gratiæ certamen inſtaret,cõtinuo ſcilicet manus dediſſem tibi:vtpote cuius etiã in ædibus ipſę habitant Gratiæ.Sed quoniam maior tu es,q̃ quo noſtri aſpirare conatus queant: velut imaginariis te quibuſdam officiis pro re,pro copia remuneramur:bene videlicet ſentiendo,loquendoq; de te,fauendo tibi, omniaq; bona cupiendo. Q̃ ſi officia

F.S. Soluendo nõ ſum,id eſt ne mea quidem vi tatibi ſatiſfacere poſſet.Eſt autẽ ſoluendo gerundium caſus datiui,id eſt ad ſoluẽdũ,vt cordi homo & frugi.i.ad cor, & ad frugẽ. Cicero libro de Officijs ſecũdo. In pecunijs creditis occultat ſuum gaudiũ ne videatur nõ fuiſſe ſoluendo.Vt ait Cicero. Eius autem Ciceronis verba ſunt ex libro de Officijs ſecundo. Commode(inquit) quicunq; dixit, pecuniam qui habeat, non reddiſſe, & qui reddiderit non habere,gratiã autẽ & qui reddi-

Soluẽdo.

officiis duntaxat,ac nõ voluntate potius animoꝗ penſantur:fateor,ſoluendo non ſum.ſin (vt Cicero putat) etiam cum habetur gratia,in eo ipſo ꝙ habetur,refertur:non vereor quin ſim quę debeo, ſaltem animo ipſo perſoluturus. Qui quoniam tibi totus humanitatis tuæ merito debetur:totum iam nunc eum tibi addico, ea lege vt nunq̃ manumittatur. Nos ad hiſtoriam de Romanis Principibus conſcribendam,magno ſpiritu atꝗ animo adgreſſi ſumus. Et q̃uis oram nuperrime ſoluerimꝰ: paulumꝗ adhuc a portu promouerimus,tamẽ ferentem nacti ventum,æquo pede prouehimur. Neꝗ dubitamus, quin proſpero Innocentii fauente numine, cuius ab auſpicio proficiſcimur, perpetuo nobis Alcedonia futura ſint. Te vero obſecro, vt ſi quando apud eius ſanctitatem,noſtri inciderit mentio (Inciderit autem quoties tu voles) hiſce me,ſi videtur,commendes verbis. Angelus hic Politianus,neꝗ malus homo eſt, neꝗ plane indoctus. Tibi vero ſancte pater ita ſtudet, vt non ſit fortaſſe indignus, quem tu aliquando reſpicias. Hoc ſatis eſt ipſi:cætera mando Deo. Antonii autem Lollii familiaris tui orationem illam aureolã de circunciſione legi nuper iterum atꝗ iterum: q̃ magis legi,tam magis placuit. Græcum autem eſt verbum: Ter pulchrum eſſe, quod ter lectum placeat. Commendarem tibi eum hominem, niſi abſurdum præpoſterumꝗ videretur commendari a nobis illum tibi, quem ita habeas carum, vt tibi me ab ipſo vehementer cupiam commendari. Vale. M.CCCCLXXXV.

Gratias q habet refert.

Alcedonia.

Alcedonia.

Alcedo.

derit habere, & qui habeat retuliſſe. Idem candẽ fere ſcribit ſententiam, in oratione pro Cn. Planco. Quã (inquit) diſſimilis pecunię debitio & gratiæ. Nam qui pecuniam diſſoluit, ſtatim non habet id quod reddidit. Qui autem debet, æs retinet alienum. Gratiam autem & qui refert, habet, & q habet, in eo ipſo ꝙ habet, refert. Super quo Antonij Iuliani argutam ſententiã Aul. Gellius capi. iiij. primi libri memorat. Soluerimus, id eſt cœperimus. Alcedonia futura ſint. id eſt trãquillitas futura ſit. Alcedo enim (quod authore Priſciano libro ſexto inclinatur huius alcedinis) dicebatur ab antiquis pro halcyõe, vt pro Ganymede Catamytus, ꝓ Nilo melo author ẽ Põpeius. Eſt autem Alcedo auis quędam paſſere amplior, colore tum cęruleo, tum viridi, tum etiam leuiter purpureo inſignis: nõ quidem particulatim colore ita diſtincta, ſed ex indiſcreto varie refulgens corpore toto.

&alis & collo.roſtrum ſubuiride longum & tenue. Nidus figura eſt proxima cu=
curbitis medicinalibus ijs,quibus collum porrectius eſt.Magnitudo maximis am
plior q̃ ſpongiæ.Sunt alij maiores,alij minores.conſeptus ſtipatuſqꝫ vndiqꝫ eſt:fer
ro acuto vix diſcindi poteſt,niſi vna & ferro tũdas,& manu collidas. Exiguus adeo
aditus eſt,vt ſi vertatur,aqua influere nequeat. Ex qua componatur materia ambi
guum eſt.Videtur tamen e ſpinis acus piſcis potius conſtrui. Piſcibus enim alce=
do viuit.Ouis quinqꝫ partus ei cõſumitur.Hæc capite quartodecimo libri noni de
natura animalium Ariſtoteles.Plinius capite ſecundo & triceſimo libri decimi tra=
dit Halcyones ſeptem ante brumam diebus nidos facere, totidemqꝫ ſequentibus pa=
rere,qui dies Halcyonides vocantur,quo tempore mare præcipue Siculum nauiga
bile eſt,ob ſummam eius tranquillitatem.Ouidius libro Metamorpho. vndecimo.
vbi fabulam ſcribit. Perqꝫ dies placidos hiberno tempore ſeptem Incubat Halcyone
pendentibus æquore nidis. Tum via tuta maris, ventos cuſtodit & arcet Aeolus
egreſſu,præſtatqꝫ nepotibus æquor.In hac ſententia Columella non eſt. Is enim li=
bro.x.brumam fere confici circa.viij.cal.Ianuarij dicit.Idem libro.xij. Octauo calẽ.
Martij.ſagipta crepuſculo incipit oriri,variæ tempeſtates, alcyonei dies vocantur.
In Atlantico quidem mari ſumma tranquillitas notata eſt.Idem ait poſtridie conſpi
ci hirundinem,quæ a græcis vt ait Aſconius Pedianus,χελιδὼν dicitur.Sed ad p=
poſitum.Alcedonia ergo tranquillitates dicuntur. Plautus in Caſinæ prologo. Ne
quis formidet flagitatorem ſuum.Ludus eſt,ludus datus eſt argentarijs, Tranqꝉ=
lum eſt, alcedonia ſunt circa forum, id eſt tranquillitas & ſilentium.Alcedonij,vel
Halcyonij dies tranquilli ocioſiqꝫ.Verbum,id eſt prouerbium. Terentius. Vetus Verbum.
verbum hoc eſt,communia eſſe amicorum inter ſe omnia.Idem in Andria. Verum
illud verbũ eſt vulgo quod dici ſolet:Omnes ſibi eſſe melius malle q̃ alteri.Ter pul= Ter pul=
chrum eſſe quod ter placeat.Græcum eſt illud prouerbium Δὶς καὶ τρὶς τὸ καλὸν chrum q̃d
id eſt ſecundo ac tertio pulchrum,ſubaudi dicendum eſt. Vſurpatur a Platone li= ter placet.
bro de legibus vltimo.His (inquit) de rebus,tametſi ſuperius nonnihil attigimus,
tamen quæ ſunt egregia,ſicuti prouerbio dicitur,bis ac ter recte repeti poſſunt.Li=
bro item ſexto.Non nocet,inquit,bis dicere quod bene dicitur.Huic confine eſt illud
Senecæ.Nunq̃ ſatis dicitur,quod bene dicitur.Illud quoqꝫ Horatianum. Decies re=
petita placebit.Illud tamen eſt Terentianũ in Phormione.Tædet iam audire eadem
millies.Itemqꝫ inibi.Cantilenam eãdem canis.Cicero libro de officijs tertio. Societas
enim eſt (quod & ſi ſępe dictum eſt,dicendum eſt tamen ſępius) latiſſime quidẽ quæ
pateat hominum inter omnes,interior eorum qui eiuſdem gentis ſunt,propior eo=
rum qui eiuſdem ciuitatis.

¶ASCENSIVS.

Oram ſoluerimus.Bene ergo in Quintiliano, & oraꝫ ſoluẽtibus bene precemur. Oram ſol=
Tamen ferentem nacti ventum.Id quoqꝫ ex Virgilio.Fieret vento mora nequa feren uere.
ti. Fert enim vento flante nauim mare.Vnde ferenti,id eſt flanti exponi ſolet.Numi
ne,nutu, fauore. alioqui q̃uis numinis ſit vicarius modum exceſſerit laudatio.Q̃
magis legi.Quinetiam in hoc Virgilium imitatur.Q̃ magis illa tremens & cętera.
De male autem recitatis aut recitari indignis, de quibus Terentium in calce citat
Syluius, eſt etiam quod Politianus Iuuenalem emendans citat,Δὶς κράμβη θάνα=
τος, bis crambe mors eſt. Vnde Iuuenalis. Occidit miſeros crambe repetita ma=
giſtros. Eſt autem crambe holeris viliuſculi ſpecies, quæ frequens appoſita come=
dentes cruciat faſtidio, ſicut puerorum rudium repetita lectio aut ſcriptio ma=
giſtros.

Opinionem ſui (quę videbatur maxima) Politianus literis auxit plurimum. Librum de Romanis Principibus inchoatum abſolutum Franciſcus expectat.

Franciſcus Piccolomineus Cardinalis Senenſis Angelo Politiano.S.D.

COnceperamꝰ eam de Politiano opinionē, vt augeri illam poſſe minime putaremꝰ: ad ſummum enim peruenerat. Auxit tamen ſuis & ornatiſſimis,& grauiſſimis literis. Et ita auxit,vt nos, qui rebamur ante de ipſo omnia concepiſſe,ne attigiſſe quidem quanti valeat,videremur.Laudamus ingenii tui dexteritatem, concinnitate delectamur, miramur grauitatem. Sed hęc omnia ſilentio potius, q̄ infirmo ſermone obeũda ſunt. Nec putes in eorum nos eſſe numero, qui ſub capite conſuunt puluinaria. Amor enim verus adulari non nouit. Teſtis deus: teſtis conſcientia noſtra. Quod autem de Romanis Principibus aggreſſus es opꝰ:erit puto abſolutum,quia tuum erit.Expectamus vltimam eius manum:quā fore non dubitamus conſummatiſſimā. Nos quia virtuti debemus,tibi debemus. Cui & opera & induſtria nunq̄ deerimus.Romę,octauo Idus Aprilis.M.CCCCLXXXV.

Conſuere puluinaria.

F.S. Qui ſub capite conſuunt puluīaria,id eſt q palpāt & adulantur. Quemadmodum enim puluīaria, q̄ ab ore Oraria appellāt,capiti ſupponuntur,ne caput vł aures ipſę lędātur:ita adulatores ne eoruꝫ quibus adulari volūt, aures offendantur, mollitie quadaꝫ verborum quaſi titillāt ac oblectāt. Hominuꝫ aſſentationibus gaudentium aures dicūtur eſſe molles. Terentianuꝫ illđ ex Phormione,Hei metuo le noneꝫ neq̄d ſuo aſſuat is capiti,ī hanc ſententiam deflecti poſſit.

Oraria.

ASCEN. Conceperamus. Epiſtola eſt terſa & munda,iuſtiſq; verbis citra fucum ornata.nec minus ſententioſa,eoq; nomine imitatione digna. Romanam autem hiſtoriam hanc mors nobis inuidit. Sabellicus non pœnitendaꝫ quidem, ſed ea quam Angelus moliebatur vt opinor inferioreꝫ, ad tpa vſq; noſtra perpetuo filo deduxit.

Nutricia.

F. S. Nutricia numero multitudinis nomen eſt libelli Politiani, vt Syluā quādam libri primi Statius appellat Soteria, qua ſalutem Rutilio Gallico p̄catur. Nomina autem

Nutricia Antoniotto dedicat. Nutricia q̄ nutricem potius appellari placet. Cur ei dedicet oſtendit. Librum ſi habebit gratū, ab eodem Politiano plura accipiet.

Angelus Politianus Antoniotto Gētili Cardinali ſanctæ Anaſtaſiæ.S.D.

EPISTOLA. XI.

PAruum quidem tuo nomini libellum dedico: ſed vt ſpero nec inanem rerum, nec inopem.

Multa & remota lectio: multa illum formauit opera. Titulum Nutricia diximus: qua figura & Statius Soteria. Plenior hic enim mihi viſus, & argumento cohęrentior, q̃ qui olim placuerat Nutrix. Tu vero electus potiſſimum in cuius appareat nomine: non quo rem tantillam tantæ virtuti fortunæq; conuenire arbitrer: aut hoc eſſe deniq; putē, quod tuis erga me meritis debeatur: verum cum prodire nollet in publicum liber ſine patrocinio, tuum præcipue ſibi nomen inſcripſit, ex quo tutior foret, atq; honeſtior. Quare ſuſcipe quæſo quicquid hoc eſt mei fœtus, qua me quoq; ipſum ſoles humanitate. Deinceps autem plura melioraq; forſitan accipies, modo hunc primum quaſi guſtū non aſperneris. Nec enim vel ignoro, vel diſſimulo, quantum tua mihi apud Innocentium Pontificem Maximum ſuffragata ſit auctoritas. Cui quidē & ipſi cottidie a me ſi non par gratia, certe aliqua tamen pro virili parte ſcribendo ſaltem, beneq; & ſentiendo & loquendo refertur. Vale. Florentiæ. ſexto Calen. Iunias. M.CCCCLXXXI.

librorum vna tātū voce, quæ adiectiuo ſimil' ſit, facta ī plurali numero ſæpius inclinantur, vt grāmatica, logica, phyſica, ethica, politica, bucolica, & huius generis alia ſexcenta. Biblia eadē figura dici autumāt.

Culpam fatetur ſuam, ꝙ pollicitus non ſcripſerit. In ſcribendis epiſtolis procraſtinator eſt mirificus. Sępius ſcripturum ſe pollicetur.

Angelus Politianus Franciſco Epiſcopo Cephaledenſi Hiſpano. S.D.

EPISTOLA. XII.

NOn cauſam dico, neq; abſolui me poſtulo: quin ipſe mihi nigrum appono calculū: ꝙ me tibi ſcripturum aliquando pollicitus, fidem quam ad menſam etiam hoſpitalem dederam, non præſtiterim. Ipſum tibi igitur memet noxæ dedo. Abduc, vinci, quaſq; eſt commodum pœnas irroga. Sed quid agas? Non ego ſcilicet ex ingenio emigraui meo. Sum quippe homo omniū hominum ad ſcribendas epiſtolas pigerrimus, diē

F.S. Cauſam dico, id eſt me defendo. Nigrum appono calculum, id eſt me cōdemno. Noxę dedo, id eſt pœnę. Electare, id eſt eliciēdo abducere. Ad nos defecerit, id eſt doctore relicto ad nos venerit. Tibi abeundum ſit, id eſt diſcedere oporteat.

ASCENSIVS.

Non cauſam dico, id eſt nō purgo neq; excuſo me. Lepida & feſtiua eſt tota epi

ſtola. ſed non caſnim⁹ ſurdis. Sūt quidē pueris noſtris iam guſtus & auris. Bene habet, taceo.

ex die ducens, ac procraſtinator mirificus: præſertim ſi cum eis res amicis eſt, quorum mihi ſit & humanitas cognita, & explorata facilitas. Tute igitur accuſandus, q̄ ita me iſtic humane habueris, vt omnium quæ facturus eſſem, veniam mihi & impunitatem pollicerer. Sed non erit profecto cur mihi in poſterum ſuccenſeas. Nam ita crebras literas miſſiculabo, vt eas ꝑpediem, aut ne lecturus quidem ſis, aut mihi ſilentium imperaturus. De græco autem adoleſcente haud ſane ſatis ex ſentētia res cecidit. Illis enim ipſis quibus Romæ eramus diebus, alium ſibi patronum optauerat. Nos tamen haudquaq̄ deſtitimus, propter eos quorum conſilio fretus eſt, hominem illinc potioris ſpe conditionis electare. Sed vereor ne ſi ad nos defecerit, tamen dies ꝑuertatur, qua tibi in Siciliam ad tua procuranda negocia ſit abeundum. Laurentius Medices noſter magnopere his diebus ex inteſtinorum doloribus laborauit. Qui nunc, vt plane liberatus ē, ita non plane recreatus. De te vero apud illum ſtatim vt huc ꝑuenimus, multum ſumus diligentiſſime locuti: ſperamuſq; nos illius in te amori, etſi erat antea quoq; maximus, nonnihil tamen addidiſſe cumuli, tuis in nos officiis exponendis. Vale. Florentiæ. M.CCCCLXXXV.

F.S. Oēs numeros. i. omnes partes. Noſtra cautio eſſe debet, id eſt nos cauere debem⁹. Oppoſuerim pignori, id eſt in pignus dederim contra ei⁹ beneficia. Capitis id eſt vitæ. Auctionē, id eſt ſub haſtationez, atq; publicam venditionez. A quo auctionari verbuz factuz eſt. Sectio

Auctio.

Sectio.

Cur ſcribat, idq; breuiter. Cardinali Oliſipponēſi debere ſe ſua dicit omnia. Per eum tamen Pontifi. Max. commendari exoptat. Debitor maximus, cur debere plura poſtulet. Phędrū ꝯmēdat.

Angelus Politianus Epiſcopo Siluenſi. S.D.

EPISTOLA. XIII.

ET doctrina quædam non vulgaris, cū mihi haud dubium ſpecimen, & ſingularis quædam humanitas, cuius omneis impleuiſti aduerſum me numeros: exigere quaſi ſuo iure aliquid a nobis videntur literarum, quæ noſtri apud te memoriam foueant, nec tam plane refrigeſcere patiātur. Noſtra autem cautio eſſe debet: ne diutius q̄ par eſt, hominem ſcilicet occupatiſſi

mum teneamus. Itaq; rem ipſam in pauca conferemus. Ego me præſtantiſſimo domino Cardinali Oliſipponenſi germano tuo viro excellentis ingenii, doctrinæ, atq; humanitatis tantum debere intellego, quantum nunq̃ ſim perſoluturus, etiam ſi me oppoſuerim pignori, aut ſi bonorum omnium meorum, atq; adeo ipſius capitis fecerim auctionem. Quare aut decidam cũ ipſo oportet: aut certe addicar. Atq; ego quidem addici malo: vt illius mihi periculo viuẽdum ſit, non meo. Sed heus tu: agas cum eo tamen te rogo, vti de nobis apud Pontificem (vbi occaſio tulerit) ita aliquam faciat mentionem, vt intellegat eius ſanctitas, nos etiam tanti viri iudicio non improbari. Neq; tu autem abſurdum ĩeptumq; putaueris: ſi quo magis debemus, magis etiã debere nos poſtulamus. Mos hic videlicet debitoribus: cum ſint maxime obruti ære alieno, tum pecunias maxime mutuantur. Sed hæc hactenus. Nequeo autem quin obiter cõmendem Phædrum noſtrum, hominem candidiſſimi animi, elegãtiſſimiq; ingenii: tibiq; in primis deditum. Scis eum minime dubitare, quin aliquãdo hortatu impulſuq; tuo adduci Cardinalis tuus poſſit, vt cum Pontifice de horologio illo aliquid explicetur. quæ ne ſpes eum fruſtra habeat (ſiqua modo copia ſit) etiam atq; etiam te rogo. Vale.

Docti gaudẽt factũ hũc Vrbinatẽ Epiſcopũ. De Pont. Maxi. Innocentio bene ſentit, qui meritis honoribus dignos honoret.

Angelus Politianus Ioanni Petro Arriuabeno Vrbinati Epiſcopo. S.D. EPISTOLA. XIIII.

ETſi nunq̃ dubiũ fuerat, quin tibi oĩ laude pſtanti viro, nulli nõ honores iampridem dignitateſq; deberentur: tamen poſteaq̃

itidẽ appellatur huiuſmodi venditio publica. Sector quoq; is eſt qui precium auget. Decidam, id eſt cõueniam ac terminem quod debeo. Addicar, id eſt publice vendar, ẽptoriq; tradar. Obruti ære alieno, id eſt plurima debentes. ASCENSIVS.

Decidere eſt litem finire placãdo actorem qui cum lis agebatᷣ. Iuuenalis. Cupiens decidere ventis. De horologio illo. i. notiſſimo tibi, quod vt opinor aut temperãdum aut vendẽdũ habebat Phędrus. Siqua copia. i. opportunitas aut facultas. vt: Et coram data copia fandi.

F.S. Prętеritus Cicero quũ alias tũ ĩ orõne ꝑ Cn. Planco ſæpe dicit eũ, ꝗ quũ magiſtratũ peteret, repulſaꝫ paſſus ẽ. Nũc, inquit, diſputo de iure populi, ꝗ & poteſt & ſolet nonnunq̃ dignos prętеrire. Nec ſi a pp̃lo ƥterit⁹ eſt, quẽ non oportuit, a iudicib⁹ ꝯdẽnãd⁹ eſt,

auditum eſt præſulem te eſſe Vrbinatem factum:
tanta vniuerſi quidem, ſed prçcipue qui literarũ
ſacra veneramur, affecti lçtitia ſumus: vt inexpe-
ctatum prope, nec ſpe vlla, quaſi dixerim, prçcon
trectatum contigiſſe hoc nobis gaudium videa-
tur. Etenim cum timere iam inciperemus, quicũ-
ꝙ tibi vnice ſtudem⁹, ne qui dilatus a fortuna fue
ras, etiam plane præteritus fuiſſes: quo grauior il-
le fuerat, atꝙ indignior metus, eo nunc & maior
lçtitia, & iuſtior, poſtꝙ̃ is euanuit, oborta eſt. Ad
hanc autem quaſi publicam tanti gaudii, priuata
etiam mihi & peculiaris accedit cauſa: ꝙ eum p-
uehi ad ingentes titulos aſpicio virum, cuius mi
hi & auctoritas & humanitas duriſſimis etiã me-
is temporibus ita ſuffragata eſt: vt tantum creſce
re ſpes mea & fiducia, quantum tua vel fortuna,
vel dignitas merito debeat. Quapropter in hac
animi mei prçcipua quadam voluptate, præcipu-
am quoꝙ gratulandi rationem deſiderarem: niſi
tecum mihi, hoc eſt cum homine peritiſſimo res
eſſet: cuius inſignis prudentia (ſicuti credimus)
quaſi linceis oculis in ipſa quoꝙ hominum præ-
cordia ĩtroſpiciat. Illud autem neutiꝙ̃ omiſerim,
videri mihi Innocentium Pontificem Maximum,
ceu via quadam regia, ad immortalem gloriam
contendere: qui viros augeat honoribus & erudi-
tos & graues, nec deliteſcere ſub modio (quod
dicitur) præclarum virtutis lumen patiatur.
Nam vt omittam cæteros, inꝙ his Hermolaum
Barbarum meũ, quẽ tanto ſtudio Pontifex ornan-
dum ſibi prius, mox autem tuendum quoꝙ, de-
fendendũꝙ ſuſcepit: etiã nuper Hieronymũ ipſum
Balbanũ audio ꝓſtãtẽ doctrina & morib⁹ hoĩem, te
cũ pariter ꝓſulẽ eẽ factũ: quo nobis excellẽtis hui⁹

qui præteritus non eſt. Duriſſimis. dura tẽꝑa, aſꝑa tꝑa dura, bella dicit Cicero in orõne ꝓ Cornelio Balbo. Via q̃dam regia, id eſt ampla, lata, q̃ itidem prçtoria dicitur. Lumẽ ſub modio deliteſcere Lucas cap. xi. Nemo lucernam accendit, & in abſcõdito ponit, neꝙ ſub modio: ſed ſuper candelabrũ, vt qui ingrediuntur lumẽ videãt. ASCEN. Etſi nunq̃ & cætera. Poſtq̃ cœꝑat ambire ſacerdotia, in epiſcoporũ ſe ĩſinuauit amicitiam. Arriuaben⁹ ex vulgari ſumptum vocabulũ, quod Italis & Gallis ſignificat bene, id eſt fauſte & feliciter appulſum, aut qui aduenit bñ. quod dico vt ſciant pueri vulgaria cognomina q̃uis barbara ſint & habeãt qui latine dici poſſint, non ſic eſſe immutãda vt facile agnoſci nequeant. Quaſi Linceis oculis. qui murum penetrare vulgo putantur, quod

Lumẽ ſub modio.

lætitiæ ac voluptatis,ingens hinc etiam quaſi cumulus accederet. Cui tu quidẽ velim (ſi pateris) meo quoq; nomine gratuleris. Vale.

Videri mihi Innocentium &c.Hunc eo nomine laudat quo in ſe beneficum velit.

Leonelli ad Soderinum epiſtolam laudat.In qua quod ſibi verecunde obiectum erat de ſtromaton authore erratum, librarij eſſe non ſuum defendit.Soderinum Leonellus delegit,qui hoc erratum Politiano amice oſtenderet.Reprehenſoribus ſui non iraſcitur.Leonello gratias agit.

Angelus Politianus Leonello Epiſcopo Concordienſi.S.D.

EPISTOLA. XV.

FRanciſcus Soderinus Volaterranus Pontifex epiſtolam nuper mihi ad ipſum tuã ſuper Miſcellaneis noſtris oſtẽdit: in qua certare dubia palma inter ſe doctrina mihi & humanitas videbantur.Ac doctrinam quidẽ,nõ modo ipſe ſtylus exhibebat elegans, ornatus, & grauis:ſed illa etiam multo magis,quę mihi abs te de auctore Stromateon Clemente obiiciebantur. Humanitatis autem certiſſima illa viſa ſunt indicia, ꝙ vir & auctoritatis maximę,& ſortis ampliſſimę, multiſq; & magnis agendis rebus occupatus, etiã nonnihil ad te pertinere putaſti,quid ego in meis aliquando libris tenui fortuna homuncio retuliſſem.Mitto autem q̃ benigne,q̃ blande,q̃ verecunde,q̃ amanter,q̃ lente etiam & cunctãter, erratum illud (ita enim videbatur) noſtrum protuliſti:q̃ multis me prius laudibus,etiam ſi eloquentius lõge q̃ verius,adobruiſti.Mitto, ꝙ & Soderinum delegiſti, qui mihi rem potiſſimum ſignificaret:quo viro nec grauior,nec prudentior,nec item humanior,ſed nec mihi amicior quiſq̃ delegi potuit:vt

quia fieri nõ poteſt, dicunt alij eos ſupra murum in aere tan q̃ in ſpeculo effigiem perſpicere.

F.S. Ad ipſum, id eſt ad ſe.Pronomina enĩ ipm & id, nonnunq̃ reciproca eſſe inuenimus. Valerius libro ſecundo titulo de iſtitutis antiquis. Genibꝰ innixus Lares familiares, vt puerorũ periculũ in ipſius caput tranſferrent orauit. Idem libro tertio, titulo de fortitudine.Perditis nãq; & afflictis rebus Numantinorum,quũ oẽs eius ciues nobilitate, pecunia, honoribuſq; p̃ſtaret, vicũ ſuũ incendit. Authore Stromateon Clęmẽte. Politianus in Miſcellaneorum pręfatione. Q̃q̃ (inquit) ne Clæmentis quidem Alexãdrini Põtificis apoſtolicique viri commentaria,q̃ Sρωματεῖς q̃ſi ſtragula picta dixeris, inſcribebantur.Romani nõ

Ipſum & id aliquando reciproca eſſe.

Clæmens Alexandrinus

ſi me literę illę tuæ offendere aliqua ratione potu iſſent:hac vna tantum potuerint, ꝙ nimium ſolli citus videbaris, ne aliorſum fortaſſe acciperem, quod obieceras.Ego mi Leonelle, non modo in iis quæ hactenus edidi, ſed & quæ ſcribere deinceps conor,omnibus hoc teſtatum volo,nihil mihi eſſe prius veri ſtudio,& recti. Si ſponte hoc aſſequor, bene habet. Sin minus:at ab aliis & placide admo neri gaudeo,& aſpere caſtigari non recuſo. Quin vt illis habeo gratiam,ſic iſtis non iraſcor: hone- ſtius ducens aliquando doceri, q̃ ſemper neſcire. Non enim tam turpe refelli, q̃ pulchrum corrigi. Quod autem ad Clemẽtem attinet, artificis libra rii vitium,non auctoris eſt. Is in exemplaribus no ſtris quædam male,vt fit,aut inducta, aut deleta repererat,eaq; tamen pro rectis ac legitimis incon ſulto excudit.Ita neceſſe habui curare protin⁹ vt errata ipſius omnia, niſi quæ relegentẽ fefellerãt, primis ibidem paginis imprimerentur. In eas tu fortaſſe paginas nondum incideras,cum locũ no- taſti.Quas tamen ſe ait eueſtigio miſiſſe ad te Vo laterranus Põtifex, etiam anteq̃ tuas mihi literas oſtẽderat. Ibi igitur primo ſtatim capite correctũ hoc a nobis erratũ reperies.Nec vero vllis op⁹ eſt ad hanc rẽ,vel Euſebiis,vel Hieronymis.Ipſos enĩ & legimus gręcos, & excerpſimus octo Alexandri ni Clementis libros,qui ςρωματεῖς appellãtur.In qs alterius etiã Clemẽtis (qđ vere ais) Romani Põ- tificis idẽtidẽ teſtimõia citant.Reliquũ eſt vt agã tibi gratias.Ago igitur q̃ poſſum maximas, vt ti- bi me deditiſſimum profitear: profiteor, & quidẽ ex animo. Sed & rogo te etiam atq; etiam adhuc, vt ſi qs locus apud te vacat, numeres me quoq; i- ter tui ſtudioſos,Poſtremo qm̃ verbis honorificẽ-

Alexãdrini in codicibus iformatis legiſſe autumo Leonellum. Politianum igitur hallucinatũ fuiſſe putabat, ꝙ Clæmentẽ Romanuȝ ſtromata compoſuiſſe diceret,quũ fuerit is qui Alexãdrinus erat. Euſebijs vel Hieronymis. Euſebi⁹ i libris de euangelica pręparatione Alexandrinũ Clæmentem citat,& lib.de eccleſiaſtica hiſtoria ſexto capite.xj.dicit Clæmentem hunc libros octo Stromateon, qđ poſſumus intelligere tanq̃ op⁹ varie cõtextum,cõpoſuiſſe. Diuus itẽ Hieronymus in libro de viris illuſtribus ea ipſa memorat. De Clæmẽte Romano Pontifice tertio,vł, vt alijs perſuaſum eſt, quarto, vterq; meminerunt. ASCEN. Ad ipſum tuam. dicere potuit, Ad ſe tuam. ſed ipſum trium creditur perſonaꝶ & vim reciprocandi habere. Stromateõ genitiuus ẽ grę-

Inducta

tiſſimis in tua epiſtola Cardinalis Alexādrini feciſti mētionem,cuius ſępe mecum de literis,& vita, Ioannes Picus Mirādula meus diuine loqui ſolet: ei me quoq; (ſi fas eſt) velim des aliquo pacto in clientelam. Vale.

cus, latinis tamē characterib⁹ ſcriptū inueni, vel q; ſic ī epiſtola Leonelli erat, vel q; ī a neutralia lʒ grę canica oīa ꝓ latinis habemus. In ducta aut deleta.magni auctores ꝓ iiſdem habent inducta & deleta, aſſerentes inducere ſignificare etiam in Pandectis expungere & delere,tracta rōne a cęra,in quā duʒ pars deletilis ſtyli aut vnguis inducit̃,qđ ſcriptū erat expungit̃. hoc tn̄ loco vtcunq; aliubi a Politiano accipit̃ inducere,vident̃ q̄buſdā inducta & deleta varia eſſe. Nā dū ſcripta nr̄a reponimus,& q̄ placuerant delemus,noua inquiunt inducimus. Nec licet inducere ſtylum aut vnguem ſit delere quodāmodo , tamen inducta illis videntur quæ deletis aliis recentius ſunt impoſita. Ego vero,quia additur male, quod ad verbum receperat aſtruo,non video quō poterat penitus deleta recepiſſe,cum videam inducta.i.recentius impoſita potuiſſe.nolim tamen pertinacius veluti ꝓ aris cōtendere,cum in chartis ſcripta tunc deleta dicamus quando veribus trāſfixa , lʒ adhuc legi poſſint,delenda ſignauimus. Euſebiis vel Hieronymis.i.locis ex Euſebio & Hieronymo citatis,quibus Clęmens Alexandrinus non Romanus probabatur.

Inducta.

A Corteſio collectas epiſtolas dicit indignas quæ edātur. A Corteſio Ciceronem ex omnibus vnum imitandum eſſe ſentienti diſſidet. Qui ex auctoribus diuerſis excerpunt,eos improbat. Quādo ſine authore ſcribere poſſis.

Angelus Politianus Paulo Corteſio ſuo.S.D.

EPISTOLA. XVI.

Remitto ep̄l'as diligētia tua collectas:in q̄bus legēdis,vt libere dicā, pudet bōas horas male collocaſſe. Nā p̄ter oīno paucas, minime dignæ ſunt,q̄ vel a docto aliquo lectæ, vel a te collectæ dicantur. Quas probem , quas rurſus improbem,non explico. Nolo ſibi quiſq̄,vel placeat in his auctore me,vel diſpliceat. Eſt in quo tamen a te diſſentiam de ſtilo nonnihil. Non enim ꝓbare ſoles,vt accepi,niſi qui lineamenta Ciceronis effingat. Mihi vero lōge honeſtior tauri facies,aut item leonis,q̄ ſimiæ videtur:quæ tamen homini ſimilior eſt. Nec ii qui principatum tenuiſſe credūtur eloquentiæ,ſimiles inter ſe: quod Seneca prodidit. Ridenť a Quintiliano, qui ſe germanos Ci-

F.S. Seneca prodidit. Eādē Quintilianus lib. ij.ſecut⁹ ſentētiā eſt. Oratores , iq̄t,tātū inter ſe diſtāt gn̄e dicendi, vt nemo ſit alteri ſimilis,q̄uis plurimi ſe ad eoꝝ quos ꝓbabant, imitationeʒ cōpoſuerint. Ridentur. Quintilianus libro inſtitutionuʒ oratoriarum decimo,eos qui ſe alios imitari putāt, quum abſint longiſſime, irridet. Eius autem verba ſunt. Qui (inquit)horride atq; incompoſite quidlibet frigidum & inane extulerint , antiq̄s

Ciceronem ſolum nō putat imitandum.

Imitatores ridiculi.

ſe pares credūt, qui carent cultu atꝙ ſentētijs Attic͡ʒ,q̄ pciſiſcō cluſiōib⁹ obſcuri, Salluſtiū atꝙ Thucydidem ſupant,triſtes& ieiuni Pollionē͡ʒ æmulant̄, ocioſi & ſupini, ſiquid mō lōgi⁹ circun duxert̄,iurāt ita Ciceronē locuturū fuiſſe. Nouerā quoſdam q̄ ſe pulchre exp̄ſſiſſe gen⁹illud huius cęleſtis in dicendo viri ſibi viderent̄,ſi in clauſula poſuiſſent, eē videat̄. Ergo primū ē,vt qđ imitatur⁹ ē q̄ſꝙ intelligat,& q̄re bonū ſit ſciat. Tu͡ʒ in ſuſcipiēdo onere ꝯſulat ſuas vires. Hęc ille. Vnū etiam in arte abſolutiſſimu͡ʒ nō ſemper imitandum eſſe,paulopoſt ide͡ʒ Quintilian⁹ exſcribit. Longe (inquit) omnium perfectiſſimus græcorum Demoſthenes , aliquid tamen aliquo in loco melius alij , plurima ille, ſed non qui maxime imitād⁹, etiā ſol⁹ imitādus ē.

Imitandi rō & lex.

ceronis putabāt eſſe,ꝙ his verbis periodum clau-
derent:eſſe videatur.Inclamat Horatius imitato-
res,ac nihil aliđ q̄ imitatores. Mihi certe quicūꝙ
tantum componunt ex imitatione,ſimiles eſſe vel
Pſitaco vel picæ videntur, proferentibus q̄ nec in
tellegunt.Carent enim quæ ſcribunt iſti , viribus
& vita:carent actu,carent affectu,carent indole:ia
cent,dormiunt,ſtertunt:nihil ibi verum,nihil ſo-
lidum,nihil efficax.Non exprimis,inquit aliquis,
Ciceronem.Quid tum?non enim ſum Cicero: Me
tamen (vt opinor) exprimo.Sunt quidam præter
ea mi Paule,qui ſtilum quaſi panē fruſtillatim mē
dicant:nec ex die ſolum viuunt, ſed & in diem:tū
niſi liber ille pręſto ſit,ex quo quid excerpant,col-
ligere tria verba non poſſunt. Sed hęc ipſa quoꝙ,
vel indocta iunctura, vel barbaria inhoneſta con-
taminant. Horum ſemper igitur oratio tremula,
vacillans,infirma:videlicet male curata, male pa-
ſta.Quos ferre profecto nō poſſum,iudicare quoꝙ
de doctis impudenter audētes:hoc eſt de illis,quo
rum ſtilum recōdita eruditio,multiplex lectio,lō-
giſſimus vſus diu quaſi fermentauit.Sed vt ad te
redeam Paule,quem penitus amo,cui multum de
beo,cuius ingenio plurimum tribuo: quęſo ne ſu-
perſtitione iſta te alliges : vt nihil delectet , quod
tuum plane ſit:& vt oculos a Cicerone nunq̄ deii
cias . Sed cum Ciceronem, cum bonos alios mul-
tum diuꝙ legeris ,contriueris , edidiceris , con-
coxeris , & rerum multarum cognitione pectus
impleueris , ac iam componere aliquid ipſe para-
bis : tum demum velim (quod dicitur) ſine cor-
tice nates , atꝙ ipſe tibi ſis aliquando in conſilio:
ſollicitudinēꝙ illam moroſam nimis & āxiā depo
nas effingēdi tantūmodo Ciceronē: tuaſꝙ deniꝙ

vires vniuerſas pericliteris. Nam qui tantũ ridicula iſta, quæ vocatis, liniamẽta contemplantur attoniti: nec illa ipſa (mihi crede) ſatis repræſentant, & impetum quodammodo retardãt ingenii ſui: currentiq; velut obſtant, & vt vtar Plautino verbo, remoram faciũt. Sed vt bene currere non poteſt, qui pedem ponere ſtudet in alienis tantũ veſtigiis: ita nec bene ſcribere, qui tanq̃ de pſcripto nõ audet egredi. Poſtremo ſcias infelicis eſſe ingenii: nihil a ſe promere: ſemper imitari. Vale.

Variȩ oratorũ dotes

Quid ergo? non eſt ſatis omnia ſic dicere: quomõ M. Tulli⁹ dixit? mihi quidẽ ſatis eſſet: ſi oĩa conſequi poſſe. Quid tñ noceret vim Cȩſaris: aſperitatem Cœlij: diligẽtiã Pollionis: iudiciũ Calui quibuſdã in locis aſſumere? Nã præter id q prudentis eſt: qđ ĩ quoq; optimum eſt, ſi poſſit, ſuum facere: tũ in tanta rei difficultate vnũ intuẽtes vix aliqua pars ſequitur. Ideoq; quũ totũ exprimere quẽ elegeris, pœne ſit homini incõceſſum, pluriũ bona ponamus ante oculos: vt aliud ex alio hæreat: & quo quidq; loco cõueniat, aptemus. Horatius in epiſtola ad Mecœnatem vitiorum non virtutis in ſcribendo imitatores vituperans. O imitatores, inquit, ſeruum pecus, vt mihi ſȩpe Bilem, ſæpe iocum veſtri mouere tumultus. Libera per vacuũ poſui veſtigia princeps. Nõ aliena meo pſſi pede. qui ſibi fidet Dux, reget examẽ. Porphyrio. O imitatores. Tã, inquit, ſeruus ad alienum prȩſcriptũ viuit, q̃ ille qui eſt imitator alterius.

Pſittaci

Pſittaci ſuper omnia reddũt voces hũanas: & quidem ſermocinãtes, imperatores ſalutant: q̃ acceperunt verba pnũciant. Hanc auem mittit India: q̃ quum loqui diſcit: radio ferreo verberatur: nõ ſentit aliter ictus. Author eſt Plinius cap. xlij. libri decimi. In quo eodẽ capite de Picis vocalibus ad hunc prope modũ ſcribit. Expreſſior (inquit) loquacitas certo generi Picarũ eſt. Adamant verba q̃ loquuntur. Nec diſcũt tantũ: ſed diligũt: meditanteſq; intra ſemet: cura atq; cogitatione intentionem nõ occultant. Cõſtat emori victas difficultate verbi: ac niſi ſubinde eadẽ audiãt: memoria falli: q̃rẽteſq; mirum in modũ exhilarari: ſi interim audierint id verbum. Addiſcere alias poſſe negant: q̃ quȩ ex genere earũ ſunt: quȩ glãde veſcuntur: interq; eas facili⁹: quibus quini in pedibus digiti ſunt. Ac ne eas quidem ipſas primis duobus vitȩ annis. Latior his eſt lingua omnibus in ſuo cuiq; genere: quȩ ſermonem imitatur humanũ: q̃q̃ id pœne in omnibus cõtingit. Singulis fere diebus picas diuerſam emittere vocem Ariſtoteles ſcribit cap. xiij. libri noni de natura animaliũ.

Pica vocalis.

Sine cortice nare.

Sine cortice nare. in homines eos: qui eo doctrinȩ proceſſerunt: vt pceptorum opera non indigeãt: quiq; p ȩtatẽ morum cuſtode non egeant. Horatius primo ſermonũ libro. Traditũ ab antiquis morem ſeruare: tuamq; Dum cuſtodis eges: vitam famamq; tueri Incolumẽ poſſum: ſimul ac durauerit ætas Mẽbra animũq; tuum: nabis ſine cortice. Ab his qui natandi ſunt imperiti facta eſt ratio: qui faſciculũ ſubere: cortice: vel iuncis factum pectori ſupponũt, duꝫ natare diſcunt. Hoſce faſciculos ſcirpeã ratẽ Plautus in Aulularia appellat. Plautino. Plautus in trinũmo. Remoramq; faciunt rei priuatæ & publicȩ. Bene currere &c. Quintilianus lib. x. Eum, inquit, nemo poteſt æquare cuius veſtigiis ſibi quiſq; inſiſtendum putat. Neceſſe eſt enim ſemper ſit poſterior qui ſequitur. Infelicis eſſe ingenij. Inibi Quintilianus. Pigri (inquit) eſt in

Remoram faciẽtes.

Inuẽtis vti pigrorum eſt

genij contẽtũ eſſe ijs q̃ ſunt ab alijs inuẽta. Idẽ. Turpe eſt eſſe contentũ id conſequi: quod imiteris. Indidẽ. Si omnia percẽſeas: nulla ſit ars: qualis inuenta eſt: nec intra initium ſtetit: niſi forte noſtra potiſſimum tẽpora damnamus huius infelicitatis: vt nunc demum nihil creſcat. Ibi Quintilianus permulta de imitatione ſcribẽs ne gat Ciceronẽ ſolum eſſe imitandũ. Quid ergo? inquit. Non eſt ſatis omnia ſic dicere, quomodo M. Tullius dixit? Mihi quidẽ ſatis eſſet, ſi omnia cõſequi poſſem. Quid tamen noceret vim Cęſaris, aſperitatem Cælij, diligẽtiam Pollionis, iudiciũ Calui quibuſdam in locis aſſumere?

ASCENSIVS.

Remitto. Epiſtola plurimũ habet doctrinæ: eſtq́ pueris ediſcenda, præſertim vbi Corteſium, cuius in ſentẽtias patrũ habemus theologicum opus, monet quatenus imitationi inhæreat. In principio vero eius iudicium eleuare videtur ꝙ epiſtolas etiam non bonas vt cum his edantur miſerat. Syluius quæ lectori minus perito remorã faciant, graphice explicat.

F.S.

Aſſecla.

Oratorũ diſſimilitudo.

Aſſecla. i. imitator, ab aſſequẽdo. Liuius arripuit. Inter oratores magnam eſſe diſſimilitudinẽ, Cornelius Tacitus memorię ꝑdidit. Eius ꝟba ſunt ex dialogo, An ſui ſeculi oratores antiquioribus, & quare concedant, inſcripto. Cum temporibus, inq̃t, formæ & genera dicendi mutãtur. Catoni ſeni comparatus C. Gracchus plenior & huberior: Graccho politior & ornatior Craſſus: vtroq́ diſtĩctior vrbanior & altior Cicero: Cicerone mitior Coruinus & dulcior, & in verbis magis elaborat᷒. Inferciant. id eſt fartim

Epiſtolarum librũ perditum putabat: quarũ iudicium Politiano remittit. Obiectum a Politiano de Cicerone ſolo imitando dixiſſe ſe non recordatur: quid tamẽ ſentiat aperit. Tyronib᷒ imitandus eſt aliquis præcipue Cicero: cuius lectione fere oẽs qui ſcribendo laudem conſecuti ſunt, quaſi educati ſunt. Multi eum imitari conantes ab eo abſunt longiſſime In omni re neceſſaria imitatio eſt. Eorum qui ſe alios imitari negant vitioſum ſcribendi genus. Quid interſit inter imitatorem, ſuiq́ ingenij viribus innixum.

Paulus Corteſius Angelo Politiano ſuo S.D. Epiſt. XVII.

Nihil vnq̃ mihi tam præter opinionẽ meã accidit, q̃ redditus a te liber epiſtolarum noſtrarum. Putabam eñ illum tibi in tantis occupationibus excidiſſe. Nũc aũt lectis tuis literis, video illum non modo a te guſtatum, ſed etiam plane deuoratum: cũ & ſcripſeris puduiſſe te in eo legendo bonas horas male collocaſſe: & eas ipſas minime tibi dignas videri, quæ vel ab aliquo docto lectę, vel a me collectæ fuiſſe dicantur, pręter neſcio quas hominum perpaucorum. Ego aũt totum iſtud tibi remitto, nec plane iudicium meum interponam: cum nefas ſit quodammodo a te diſſentire: & ego is ſim, qui de altero iudicium facere (vt ait M. Tullius) nec velim ſi

poſſim,nec poſſim ſi velim .Sed veniã ad illud,in
quo te dicis a me q̃ maxime diſſẽtire. Scribis em̃
te accepiſſe, me neminem probare niſi qui linea=
menta Ciceronis conſectari videantur.Ego vero
quãtum repetere memoria poſſum, nec iſtud re=
cordor vnq̃ dixiſſe,nec dictũ volo.Quæ enim ſtul
titia eſſet:vt quum tam varia ſint hominũ inge=
nia,tam multiplices naturę,tam diuerſæ inter ſe
voluntates:eas velle vni⁹ingenii anguſtiis aſtrin
gi & tanq̃ p̃finiri?Sed quoniam me in hanc diſpu
tationẽ vocas:non erit fortaſſe alienum tempus
purgandi iudicii noſtri,& tuẽdi mei: quum pla=
ne cognoſcam verba tua eſſe ſuaſoris,nõ laceſſen
tis.Et primũ de iudicio libenter fatebor:quum vi
derem eloquẽtiæ ſtudia tandiu deſerta iacuiſſe,
& ſublatũ vſum forenſem,& quaſi natiuã quan=
dam vocẽ deeſſe hominib⁹ noſtris: me ſæpe palã
affirmaſſe:nihil his tẽporibus ornate varieq; di=
ci poſſe, niſi ab iis qui aliquem ſibi pręponerẽt ad
imitandum:Cum & peregrini expertes ſermonis,
alienas regiones male poſſint ſine duce peragra
re:& anniculi infantes nõ niſi ĩ curriculo,aut nu
trice p̃eunte inambulent.Cum autem multi in oĩ
eloquentiæ genere floruerint: memini me vnum
M.Tullium ex doctorum acie abduxiſſe,in quem
omnium ingenioſorũ hominum ſtudia conferen
da putarem. Non ꝙ ignorarem multos dicendi
gloria præſtitiſſe,qui & acuere induſtriã,& mul=
tis oratoriis virtutibus alere ingenia poſſent:
ſed & quia videbã hunc vnum omnium ſeculo=
rum conſenſu principem eſſe iudicatum: & quia
a puero didiceram in omni numero ſemper opti
mum eſſe eligendum: Corrupti ſtomachi, & in=
temperantis ægri eſſe putabam, deteriorẽ cibum

immittant. Va=
ria ciborum ge=
ra. Plini⁹ capite
quinquageſimo
tertio libri vnde
cimi.Homini,in
quit,cibus vtiliſ
ſimus ſimplex.
Aceruatio ſapo=
ruꝫ peſtifera: &
condimenta per
niciosiora. Ma=
crobius itẽ libro
Saturnalium ſe
ptimo,ciborum
varietatem ſani=
tati inimicam eẽ
abunde ſcribẽs,
Qui multiplici,
inquit,cibo alit̃,
diuerſas patitur
qualitates ex di=
uerſitate ſucco=
rum. Nec cõcor=
dant humores
ex materię varie
tate naſcẽtes, nec
efficiunt liquidũ
purũve ſangui=
nem: in quem ie
coris miniſterio
vertuntur:& in
venas cum tu=
multu ſuo trãſe
unt. Hinc mor=
borũ ſcaturigo,
qui ex repugnan
tiũ ſibi humorũ
diſcordia naſcun
tur. Deide quia
nõ oĩm quę eſuri
ſunt, vna natu=
ra eſt: nõ oĩa ſi=
mul coquunt̃:ſꝫ
alia celeri⁹ tardi⁹
alia:& ita fit vt di
geſtionũ ſeq̃ntiũ

Ciborũ ge
nera varia
nocere.

ſeligere,ſalutarẽ & optimũ aſpernari. Auſim nũc
etiam affirmare idem quod ſæpe:neminẽ poſt M.
Tullium in ſcribendo laudem conſequutum,præ
ter vnum aut alterum, qui nõ ſit ab eo eductus,
& tanq̃ lactis nutrimẽto educatus. Sed erat tum
quædã certa imitandi ratio: qua & faſtidio ſimili
tudinis occurrebatur, & nitidum illud genus hi
laritate quadam aſperſa condiebatur. Nunc au-
tem illa ab hominibus noſtris aut neglecta eſt,
aut ignorata. Similem volo mi Politiane, non vt
Simiã hominis,ſed vt filium parẽtis. Illa eñ ridi
cula imitatrix tãtum deformitates & vitia cor-
poris deprauata ſimilitudine effingit. Hic autem
vultũ,inceſſum,ſtatum,motũ,formã,vocẽ deniqꝫ
& figurã corporis repræſentat: & tamẽ habet in
hac ſimilitudine aliquid ſuum,aliquid naturale,
aliquid diuerſum:ita vt cũ comparẽtur,diſſimi-
les inter ſe eſſe videantur. Dicã idem iterũ: habe
re hoc dilucidã illam diuini hominis in dicẽdo
copiã,vt exiſtimãti ſe imitabilẽ præbeat, experiẽ
ti ſpem imitationis eripiat. Fit eñ vndiqꝫ ad eum
concurſus,& quiſqꝫ arbitratur illo modo ſe poſſe
dicere. Homines eñ natura ſuauitatis auidiores
difficillimã rẽ volũtate,nõ facultate metiuntur.
Itaqꝫ dũ abundãtiã ſermonis,&(vt ipſi aiunt) fa
cilitatẽ imitant̃, neruos & aculeos deſerũt: & tũ
a Cicerone abſunt longiſſime. Nec aũt refert alie
no ornatu,& q̃buſdã luminib⁹,ac quaſi inſignib⁹
noſtra ſcripta explere: niſi queamus id diſtincte
apteqꝫ facere. Fit eñ neſcio quid monſtroſum,cũ
mẽbra cohærentia male diſſipãtur. Quare(vt de
me loquar) nihil eſt Politiane ꝙ me a Ciceronis
imitatione deterreas: ſed ꝙ potius obiurges in-
ſcitiã,ꝙ nequeam bene illũ imitari:q̃q̃ ego malo

ordo turbet. Hęc vt alia m̃lta Macrobius. Salebroſa.i. inęqualis & aſpera. **Salebra.** Salebræ eñ authore N. Marcello a ſaltu dictæ: loca ſunt aſpera & inęqualia: quæ ſaltu tranſiri ſolent. Cicero lib. de finibus bonorũ & malorum quĩto. Venit ad extremũ: hæret in ſalebra. **Hebræorũ domus.** Hebræorum domus. In ſingulis fere vrbibus Italię habitant Iudęi grãdem ob id pecuniam pendentes: alijs pecuniam fœnerato collocãtes: ab alijs veſtes,quas interpollãt vt emptorẽ facili⁹ ĩueniãt emptitãtes, multiſqꝫ alijs huius generis quęſtib⁹ altã ſibi pecuniã accumulantes. Galliã: q̃ iſtũ hominũ genus nec toleret nec ſuſcipiat, eſſe putamus feliciorem. Demoſthenes &c Cornelius Tacitus in eodẽ cui⁹ nuper meminimus dialogo. Quõ,inquit,inter atticos oratores tribuerint, ꝓximũ aũt locũ

eſſe aſſecla & Simia Ciceronis,q̄ alumnus aut filius aliorũ.Sed permagni ĩtereſt,vtrũ quis videatur queq̄ velle imitari,aut neminem. Ego aũt ſtatuo nõ modo in eloquentia,ſed in aliis etiam artibus neceſſariam eſſe imitationem.Nam & omnis doctrina ex antecedenti cognitiõe paratur:& nihil eſt in mẽte,quin fuerit prius in ſenſibus perceptum.Ex quo intelligitur oẽm artẽ naturę eſſe imitationem:ſed natura fieri, vt ex eodem genere diſſimilitudo naſcatur.Hoĩes eñ quũ inter ſe diſſimiles ſint,ſimilitudine coniunguntur: & q̄q̄ alii coloratiores,alii pallidiores,alii venuſtiores, alii proceriores ſint:vna tamẽ eſt oĩbus figura & forma.Illos autem quibus aut crus, aut manus, aut brachia deſunt:non omnino ex hominũ genere excludendos,ſed aut mancos aut claudos appellandos putarẽ. Sic eloquẽtiæ vna eſt ars, vna forma,vna imago:Qui vero ab ea declinant,ſæpe diſtorti,ſæpe claudi reperiuntur .Aſpice nũc eos homines,qui ſibi elegerũt Marcũ Tullium imitãdum,quantũ ab eo diſtent,quantum etiã inter ſe diſſimiles ſint.Profluentem quandam ſine modeſtia vbertatem Liuius arripuit, acumen Quintilianus,ſonũ Lactantius,lenitatem Curtius, elegãtiam Columella.Quorum quum eſſet vnum ꝓpe imitandi propoſitũ: nihil eſt tam diſſimile q̄ ipſi inter ſe:nihil tam diſtans(ſi comparentur)q̄ ipſi a Cicerone.Ex quo intelligi maxime,& cum iudicio ponderandam eſſe imitationẽ: & eum ipſum hominẽ mirabilem fuiſſe, ex quo tam diuerſa ingenia tãq̄ ex perenni quodam fonte defluxerint. Omnino Politiane certis auctoribus ĩſiſtẽdũ eſt, quibꝰ ingenia formẽtur,& tãq̄ alãtur.Relinquũt eñ ĩ animis ſemina,q̄ ĩ poſterũ p ſeipſa coaleſcũt,

Aeſchines,& Hyperides, & Lyſias, & Lycurgus obtinẽt:oĩm aũt cõſenſu hæc oratorũ ætas maxime probatur:ſic apđ nos Cicero quidẽ cæteros eorũdẽ temporuꝫ diſertos añceſſit. Caluus autẽ, & Aſinius,& Cęſar &Cœlius & Brutus, ſic iure & prioribus & ſequentibus anteponunt: nec refert ꝙ ĩter ſe ſpecie differãt, quũ genere cõſentiãt. At triſtior Caluus,numeroſior Aſinius,ſplẽdidior Cæſar, amarior Cœlius, grauior Brutꝰ, vehementior & plenior & valentior Cicero: oẽs tamẽ eandeꝫ ſanctitatem eloquẽquentię ferunt: vt ſi oĩm pariter libros in manũ ſumpſeris, q̄uis in diuerſis ingenijs eſſe quãdaꝫ iudicij ac voluminis ſimilitudinẽ & cogitationem agnoſcas. Demoſthenes & Hyperides eodẽ authore Philippi & Alexãdri tẽporibus floruerunt.Demoſthe

Imitatorũ Ciceronis diſſimilitudo.

Intelligi ſup.dat. aut lege intelligitur.

Demoſthenes.

Qui autẽ neminem imitari,& ſine cuiuſq̃ ſimilitudine laudem conſequi videri volunt:nihil(mihi crede) roboris aut virium in ſcribendo præſeferunt:& illi ipſi qui ſe niti dicũt ingenii ſui p̄ſidiis & viribus,facere non poſſunt quin ex aliorũ ſcriptis eruãt ſenſus,& inferciãt ſuis. Ex quo naſcitur maxime vitioſum ſcribendi genus,cũ modo ſordidi & inculti,modo ſplendidi & florentes appareant:& ſic in toto genere tanq̃ in vnũ agrũ plura inter ſe inimiciſſima ſparſa ſemina. Fieri ẽm non poteſt quin varia ciborũ genera male cõcoquantur:& quin ex tanta colluuione diſſimillimi generis inter ſe verba collidantur. Nec minꝰ huius corruptę orationis aſper cõcurſus aures ferit,q̃ ruẽtiũ lapidũ fragor aut ſtrepitus,aut quadrigę tranſcurrentes. Quid ẽm voluptatis afferre poſſum ambiguę vocabulorũ ſignificationes, verba tranſuerſa,abruptæ ſententię,ſtructura ſalebroſa, audax tranſlatio nec felix, ac interciſi de induſtria numeri: quod neceſſe eſt his omnibꝰ accidere,qui ex ſingulis ſenſus & verba eruũt,& neminem imitãtur. Horum ſane omnis oratio eſt tanq̃ Hebræorum domus: quibus ſunt ad quoddam tẽpus diuerſorum hominum bona oppignerata. Nam ibi & lacernę,& amictus, & penulæ, & multorum ſępe pallia ſuſpẽſa internoſcunt. Ego autẽ tantum intereſſe puto inter eum qui neminem imitatur,& qui certum ducem conſectatur: quantum inter eum qui temere vagetur,& qui recta proficiſcatur. Ille deuius inter ſpinas volutatur:hic autem ex propoſito itinere ad conſtitutũ locum ſine lapſu & moleſtia contendit. Præterea Politiane ſic habe: neminem eloquentię laudẽ cõſequutum, qui non ſit in aliquo imitationis ge-

Hebræorũ domꝰ

nes (vt lib. x. teſtis eſt Quintilianus) quũ oratores decẽ ſimul Athenis ętas vna tulerit:eorũ fuit longe princeps, ac pene lex orandi. Tanta vis in eo,tã dẽſa omnia ita quibuſdã neruis intẽta ſunt, tã nihil ocioſuȝ, is dicendi modꝰ: vt nec quod deſit in eo, nec quod redundet inuenias. Plenior Aeſchines, & magis fuſus, & grãdiori ſil'is, quo minꝰ ſtrictꝰ:carnis tñ plꝰ habet minus lacertoꝝ. Dulcis ĩ primis & acutus Hyperides eſt, ſed minoribus cauſis, vt nõ dixeriȝ vtilior, magis par. Hæc Quintilianus. Lycurgũ. Græci cuiuſdaȝ oratoris nomine Lycurgi non incelebris meminit idem Quintilianus lib. xij. q vixit poſt Demoſthenẽ:ne Lycurgum Lacedæmoniuȝ intelligi credas:a quo primo illuſtratam fuiſſe poeſiȝ Plutarchus in vita ipſius meminit.

nere verſatus. Apud Grȩcos non modo oratores Demoſthenes, Hyperides, Lycurgus, Aeſchines, & Demarchus, ſed etiam illi ipſi philoſophi virtutum magiſtri, alicuius imitatores eſſe voluerunt. De noſtris hoc loco taceo: ne videar tibi vni omniũ doctiſſimo, quaſi ſcholam quãdam explicare. Nec item aliquid de Marco Tullio dicẽdum puto. Exploratũ eſt iam illud omnibus: vt qui ſe ad Marcum Tullium effingẽdum contulerit, ſi minus aliquam imitandi gloriam aſſequatur: in eo tamen ornetur, ꝙ illum ſibi elegerit exprimẽdum: vt illud fuiſſe naturæ & ingenii videri poſſit: hoc iudicii. Vale.

Angelus Politianus Baptiſtæ Mantuano Theologo Carmelitæ ſuo. S.D.

EPISTOLA. XVIII.

NEc dubito quin amer abs te: nec exigo quod ſit incõmodum, ſed nec officio literarum metior amicos, quippe quod & ab inimicis p̃ſtari ſolet. Gratulatione tua ꝙ philoſophiȩ ſim deditus, ipſe mihi mediuſfidius ita gratulor: daturus vt operam ſim, quo poſſis indies magis merito mihi gratulari. Sed adoleſcens hic tuus conſilio noſtro ſi fuiſſet vſus, magis fortaſſe ſuis rationibus conſuluiſſet. Nunc quoniam conſilio noluit (ni fruſtra augurium) credo nec opera iam volet vti. Veruntamẽ ei cupio ſcribas, vt a me expectet omnia, tui quidem cauſa. Nihil eñ moleſtius q̃ fuiſſe hunc mihi abs te fruſtra commendatum. Vale.

ASCEN.

Nec dubito. Reſpõdet ad epiſtolam Baptiſt. Mantuani: eam tamẽ non curarauit cum cæteris imprimendã vel ꝙ nõ ſatis elegans viſa erat, vel ꝙ exciderat, vel ꝙ quædã arcana habebat, & mutilam edere nolebat: vel aliaꝫ ob cauſam. In ea auteꝫ videt̃ Mantuanus ſcripſiſſe ſe Politianum vnice amare: de quo ſe negat dubitare. Sibi autẽ incommodũ eſſe ſȩpe ſcribere cuꝫ varijs occupet̃: id autem negat ſe exigere. Gratulari ꝙ philoſophiæ operam det: eam maiorem ſe daturum dicit. Commendaſſe iuuenem: vt opinor confratrem: eum dicit conſilio ſuo noluiſſe vti: & putare ob id ꝙ nec opera ſua vti velit. Ni fruſtra augurium. addendum reliquit vt poetȩ notiſſimũ: Vani docuere parẽtes. quod in. j. Aenei. legitur. Taxat ergo iuuenem temeritatis & inobœdientiȩ.

Sequitur in epiſtolarũ Lib. IX. Argu. F.S.

LIBER IX.

Hanc ſcribendi epiſtolam quæ cauſa fuerit. Operam Regi ſuã pollicetur, cui ſe commẽdari cupit. De obſcuro ſuo genere, claraq; ſua literarum ꝓfeſſione Politianus loquitur. In regis gratiam ſcripturum ſe aliquid profitetur. Quid ei præſtare poſſit oſtendit. Ad eum mittit poemation quoddam: quod ſuis ſe commentariis illuſtraturum atq; locupletaturũ pollicetur. Interij librum vt accipiat hilari frõte precatur.

Angelus Poli. Matthiæ Dei gratia inuictiſſimo Pãnonię Regi. S. D. EPI. I.

CVm ſuperioribus diebus ego & Philippus Valor Florentinꝰ, pręſtans vir, tuęq; maieſtati deditiſſimus, de noſtri ſeculi Principibus caſu loqueremur: ac tu primꝰ nobis inuicte Rex, immo vero ſolus occurriſſes, quem videremur audacter cum quouis laudatiſſimo veterum poſſe cõferre: caſtigauit ille me verbis amiciſſimis, ꝙ nunq̃ tibi aut lucubratiões vllas nominatim dicauerim, aut epiſtolam ſaltem ſcripſerim: quo tibi, ſi non ingeniũ quodcũq;, doctrinaq; mea: certe animus tamen ac voluntas innoteſcerent. Etenim te Regem temporibus eſſe noſtris aiebat vnũ (quod ego illi facillime aſſentiebar) in quo vel maxime celebrando, labores, induſtriam, vigiliaſq; ſuas omneis ponere literati hoĩes certatim debeant: vt in cuius egregiis innumeriſq; laudibꝰ habeat vtriuſq; linguæ facultas, vbi liberrime poſſet, & velut in patentibus campis exſpatiari. Quare ſumpſi animũ (fateor) de ſermone prudentis & amici viri glorioſiſſime Rex: cumq; animo ſtatim ſumpſi calamum, videlicet in hoc vt tuas eximias virtutes

FRAN. SYLV. in Librum. IX.

Aſſentio & aſſẽtior.

ASſẽtior & aſſentio dicimus. Authore eñ A. Gellio ca. xxv. li. ij. ſentior nemo dicit, idq; per ſe nihil ẽ. Aſſentior tamẽ fere oẽs dicũt. Siſenna vnꝰ aſſentio in ſenatu dicebat: & eũ poſtea multi ſecuti, neq; tñ vincere ꝯſuetudinẽ potuerũt. Idẽ ca. v. ſexti libri. His ergo aſſentimus qui putũ eſſe dicũt a putãdo dictũ. Auctore Priſciano li. viij. ſentio neutrũ ẽ: ex eo tñ aſſentio & aſſentior, diſſentio & diſſentior: in vna eademq; ſignificatiõe inueniunt. Cicero de rep. In quibꝰ aſſentior ſollicitã & periculoſã iuſtitiã nõ eſſe ſapientis. Luciliꝰ ĩ xj. Aſſenſus ſum homini. Cæciliꝰ in. j. Qui intelligunt quæ fiant, diſſentiũtur. de hoc verbo ante ſcripſimꝰ. Pugillo. i. paruo pugno. Pugillꝰ eñ

honore ſaltem quocunq; ſtili mei proſequerer. Sed quum ſe mihi illę tam multę,tam magnæ pꝛ-tinus obtuliſſent,vt facilius mūdū pugillo poſſe crederem,q̄ eas epiſtolę breuitate complecti:mu-tato protinus conſilio,dilatis pauliſper tuæ clari tatis præconiis,ſtatui dūtaxat in præſentia ſigni ficare tibi,me quoq; vnum Rex e multis eſſe, qui magno animi fauore te venerer,dariq; mihi occa ſionem celebrandi tui nominis concupiſcam.Nō quia me ſperem naturali facundia parem tuę lau di fore:ſed q; eſt a ſapientibus hominibus obſer-uatum,non minus animi vires aliquando,q̄ inge nii valuiſſe.Quocirca ſi quid erit inclyte Rex,in quo tibi mea gratificari profeſſio poſſit:rogo ob-teſtorq; perinde vtaris opera noſtra,quaſi vn⁹ ex eo ſim numero,qui regni tui finibus cōtinentur. Vt autem Dinocrates ille nobilis architect⁹Her culeo ſeſe habitu ius dicenti obtulit Alexandro: cumq; ſe cogitationes ac formas afferre dignas illo rege,videlicet Atho montē ſtatuę virilis effi gie figurandum,docuiſſet:ita regiam commēda-tionem videlicet adeptus eſt: Idē mihi ego quoq; vſuuenturum ſperaui Rex magne, ſi pro leonis pelle non obſcurā indolem,pro claua nō abſurdū ingenium,pro corona populea non incelebrē do-ctrinæ mediocritatem,pro vaſtę illius molis com poſitione multiplices tibi linguæ vtriuſq; figu-ras obtuliſſem.Nec enim minor quouis archite-cto putandus,qui ſtudiis iſtis liberalib⁹claruerit: niſi forte diutius marmora & cœmenta reſtitura vetuſtati,q̄ literarum monimenta confidimus. Nec tu profecto Macedoni Alexandro (ſit vero venia) iure ceſſeris Matthia Rex, ſeu victorias eius,ſeu beneficentiā conſideres.Quæ duo prima

a pugno ea for-ma inclinatum eſt: qua ſigillū a ſigno: & a tigno tigillū.Dinocra-tes architect⁹co-gitationib⁹& ſo-lertia fret⁹, quū Alexāder rerū po tiretur: pfectus eſt a Macedonia ad exercitū: regię commēdationis cupid⁹.Erat aūt ſtatura ampliſſi ma,facie grandi: forma dignitate q; ſumma. His igitur muneri-bus naturæ cōfi ſus, veſtimenta ponit in hoſpi-tio: corpus oleo perungit:caput populea fronde coronat: leonis pelle humerū te git ſiniſtrum: dextra clauaꝫ te net. Sic iſtruct⁹ ad regis ius di-cētis tribunal in cedit. Populum auertit nouitas. Eū conſpicatus Alexander admi ratur:vt accedat viam dari impe rat: eūq; qui ſit interrogat. At il-le.Dinocrates,in quit,architectus Macedo: qui ad te cogitatiōes & formas affero claritate tua nō indignas. Nāq;

Dinocra-tes.

tãto in rege fautrix miratur antiquitas.Niſi for
te credimus Arabas,Indos,Armenios,Chaldęos,
molliſſimas fugaciſſimaſq; gentes laborioſiꝰ vin
ci q̃ Turcos,& Miſios,& Triballos,& Illyricos,&
Liburnos,& Boemos,& Rhetos,& Vindelicos,&
alias item bellicoſiſſimas nationes, quarum ipſa
quoq; nomina Martium ſonant: niſiq; plus eẽ pu
tamus,ꝙ vnum aut alterum donauit ille bene de
ſe meritis hominibus oppidũ:q̃ ꝙ in omnium pe
ne ſinus,quoſcunq; dos aliqua ingenii virtutiſq;
nobilitat,e tuis iſtis beneficis manibus quaſi ꝑẽ
ne fluit aurum ſemper,vt aqua de fontibus: & in
maximam venire iam quæſtionẽ cœpit illud:vn-
denam tibi tanta iſta,tamq; inexhauſta diuitiarũ
copia,ſic omnibus vſquequaq; largienti.q̃q̃ facile
a prudẽtibus intelligitur:quæ pleriq; alii Princi-
pes in ſuas cupiditates ac libidines profundant,
ea te tãtum vel in ædificiorum nobiliſſimas ſub
ſtructiones,vel in vſus publicos,vel in hãc poſtre
mo de qua nunc agimus beneficentiam cõferre.
Quapropter vehemẽter cupio labore aliquo meo
tuam celſitudinem demereri: cupio ſtudiis inge-
nioloq; meo(ſi detur) commendare me tibi Rex
inuicte. Qui ſim vero, quęve inter literatos locũ
teneã:malo equidem ex aliorũ tibi,q̃ ex meis indi
cari verbis.Tãtũ dixero,me Laurẽtii Medicis ma
gni ſapiẽtiſq; viri,tuarũ virtutũ ſtudioſiſſimi,nõ
diligẽtia minus q̃ liberalitate,de obſcuro tenuiq;
loco,qui naſcentẽ ſuſceꝑat in aliquam certe lu
cem dignitatẽq; nullis adeo niſi literarum admi
niculis ꝑueniſſe:ꝓfiteri iã multos annos latinas
Florentiæ literas,magna(quod omnibus notum
eſt)celebritate:ſed & græcas ex pari cum græcis:
quod neſcio an alteri latinorum (dicam enim

Athon montem
formaui in ſta-
tuę virilis figu-
ram:cuius ma-
Turci. nu læua deſigna
ui ciuitatis am-
pliſſimę mœnia:
dextra paterã, q̃
exciperet omniũ
fluminũ,q̃ fluũt
ex eo mõte,aquã
vt inde in mare
ꝓfũderet. For-
mæ ratione dele
ctatus Alexãder
ſtatim quærit:ſi
ſint agri circa: q
poſſent frumen-
taria ratione eã
ciuitatẽ tueri.
Audiẽs nõ poſſe
niſi trãſmarinis
ſubuectiõibus:
Dinocrates, in-
quit,attẽdo egre
giã formæ cõpo
ſitionẽ: eaq; dele
ctor.ſed animad
uerto:vt ſi quis
eo coloniã dedu-
xerit:fore vt iu-
diciũ eius vitu-
peretur.Vt eniз
natus infans ſi-
ne nutricis lacte
non poteſt ali,
nec ad vitę creſcẽ
tis gradus per-
duci: ſic ciuitas
ſine agris eorũ-
q; fructibus in
vrbe affluẽtibus
nõ põt creſcere:
nec ſine abundã
tia cibi frequen-
tiam habere,po-
pulumq; ſine co
pia tueri. Itaq;

audacter)mille circiter annos ante contigerit.ſti
lum deniqꝫ ſic ipſum per omnia pœne materiarũ
diuerticula duxiſſe feliciter, vt (quod erubeſco
q̃q̃ pœne teſtatum referre) cũctos ferme,quicũqꝫ
in literis ætate mea claruerũt, habere meruerim
laudatores. Atqꝫ hæc ego de me Rex indulgen=
tiſſime nouo ſcilicet & periculoſo more, multo=
rumqꝫ reprehenſionibus obnoxio: ſimpliciter ta=
men,ſed & vere(nec enim hoc,niſi & illud)ad te
ſcribo:ꝙ deliberare ſecum tua ſapientia velutiqꝫ
præſcribere poſſit(modo nõ hęc aſpernetur) vbi
nos potiſſimum,ſcilicet in tuæ ſpem gratiæ,no=
ſtri neruos ingenii contendamus. Si quid igitur
ipſe mandaueris,obibo libens: ſin minus,eligam
tamen pro iudicio captuqꝫ meo,quod tibi fore ar
bitrer q̃ gratiſſimũ.Bibliothecam video iampri=
dem cõparas omnium(ſicut expectamus)nõ or=
natiſſimã ſolum,ſed etiã copioſiſſimã. Poſſumus
igitur multa (ſi res poſtulet) e græco vertere in
latinum tibi:multaqꝫ rurſum quaſi noua cudere,
quę nec ab eruditis forſitan reſpuãtur.Regiã cõ
ſtruis idem longe magnificentiſſimam: forumqꝫ
tuum ſimulachris omne genus,vel ęneis vel mar
moreis exornas.Nec autem ceſſant vbiqꝫ terrarũ
nobiliſſimi pictores tabulas tibi pulcherrimas vi
uis animare coloribus. Et iſta ergo poſſumus te
iubẽte,non erubeſcẽdis illuſtrare carminibꝰ. Iam
bella & paces mandare victuris vtriuſqꝫ linguæ
monumentis, & hiſtoriã molli filo contexere pri
dem didicimus:tum vel vndanti ſolutę vocis elo
quio,vel immortali muſarum cantu totam poſte
ritatem ſacris implere pręconiis. Quin philoſo
phiæ ſeria ne defuerint cupienti: milleqꝫ iocis
tędium ſubinde , mille profecto argutiis fefelle=

quẽadmodũ for
mationem puto
probandam, ſic
iudico locuꝫ im
probãdũ:teqꝫ vo
lo eẽ mecum, ꝙ
opera tua vſurꝰ
ſim. Ex eo Dino
crates ab rege nõ
diſceſſit. Hæc ex
Vitruuij proœ
mio in librũ de
architectura ſe=
cundũ. Vnũ aut
alterũ. Stagyraꝫ Stagyra.
Ariſtotelis vrbẽ
ab ſe deductam
Alexãder exædifi
cauit: ciueſqꝫ tũ
diſſipatos tũ ſer
uos reſtituit.
Pliniꝰ.ca.xxix.li.
vij. Alexãder,in=
quit, Ariſtotelis
philoſophi patri
am cõdidit.Idem
Pindari vatis fa
miliæ penati buſ
ꝙ iuſſit parci :
quũ Thebas ra=
peret. De hac re
amplius memo=
rat Valerius li=
bro. v. titulo de
pietate erga pa=
triã. Vẽdito iſta
tibi.i.iſta ad hoc
nõ prędico:vt a=
liquid ex te po=
ſtulẽ premij. Ve
nalẽ em̃ rẽ pręco
nes cõmẽdabãt.
En poema. Nu=
tricia intelligit.
Euigilamꝰ.i.vi=
gilia multa,mul
toqꝫ ſtudio elabo
ramꝰ Verbũ hoc

rimus.Nec autem vendito iſta tibi,dum ſic indico.Nec mihi referri ob ea gratiā quæro:ſed abunde relatam putabo,ſi placuerit ex me tibi, non dicam res ipſa,ſed animus. Vt autem guſtū ſumere aliquem iam nunc vigiliarum noſtrarū poſſis: en poema tibi multa lima cruciatum: quod laudes poeticæ,quod hiſtoriam continet omnium fere vatū. Sed & mittam commentarios paulo poſt in id opus copioſiſſimos: in quibus quicquid de varia multiplicią lectiōe condidimus,explicabitur. Ac (niſi me dulciſſimus amor ſuſcepti laboris fallit) tantas ex hoc libello velut e theſauro diuitias proferemus:vt magna ex parte ſtudioſę iuuentutis quędam veluti inopia releuetur:ac tū deniq; puto quiuis intelleget,q̄ multis iſta mihi lucubrationibus conſtiterint. Quare ne quæſo numeret Angeli Politiani carmina lector:ſed pōderet. Tu vero Matthia Rex Regum prorſus oīm celeberrime,dum tibi commentarios quoq; multiplici pagina ſurgentes euigilamus, accipe hūc interim rogo libellum, vultu quo Regem decet, hoc eſt ſereno & hilari: Quem tibi videlicet ego ſi non eruditiſſimus, at certe tuo nomini deuotiſſimus homo, quaſi deo donum religioſa mētis atq; animi pietate conſecraui. Vale.

Euigilare.

vſurpat A. Gellius ca. vij. primi libri. Aderat, inquit,forte amicus noſter, hō lectiōe multa exercit⁹,Cui plæraq; oīa veterū literarū quæſita,meditata, euigilataq; erant. Niſi euigilata antiquo vſu dixit:quo a verbis neutris deducebant͛ participia p̄teriti tp̄is.

ASCEN.

Non min⁹ animi vires aliquā do,q̄ ingenij valuiſſe. Animi, id eſt volūtatis alacris,aut animoſitatis aſſumptę: q̄ ingenij, id ē indolis aut virtutis ingenitę & ab natura nobis inditæ. Niſi forte diuti⁹ &c. Id Horatius in carminibus p̄negat:dicēs lib. iij. Exegi monumentum ære perēni⁹,Regaliq; ſitu Pyramidū alti⁹, Qđ nō imber edax,nō aquilo impotēs Poſſit diruere,aut īnumerabilis Annorū ſeries,& fuga tēporū.Et lib. iiij. Dignū laude virū muſa vetat mori. Cœlo muſa beat. Q̄z Turcos & Myſios. Sunt q per primā Turcas flecti debere cōtēdant: idq; libēti⁹ ſed nō ſolū admiſero. Bellicoſiſſimas gētes. Sabellicus ī Rhapſodia putat nuſq̄ gentiū hodie ita vigere diſciplinā militarē vt in Turcis. Quoſcūq; dos aliqua ingenij virtutiſq; nobilitat,id eſt nobiles & claros facit. Ex arte aūt dicēdi duo facit: in rege em̄ beneficētiæ laudē accumulat:& in ſe bene faciēdi rationem non deeſſe innuit. Qui enim aliquid ſiue per inſinuationem ſiue expreſſe exorare volūt:primum indicant cōferēdi facultatē & voluntatē in illo eſſe a quo illud orāt:vt Miſerere mei Deus ſecundum magnā miſericordiam tuā. deinde in ſe cauſam eſſe: vt Ecce in iniquitatibus conceptus ſum. Et alibi. Miſerere mei domine quoniam infirmus ſum.

Vt autem ille quo dominus ſui miſereatur miſerum ſe & infirmum prædicat:ita Politianus humilibus & pauperibus ſe ortum natalibus: quos tamen ne forte contemnat,ingenio & virtute nobilitatos dicit. Quod autem poemation huic Regi dicet quia non nominat in dubio eſt, ego autem coniectura quadam ducor,vt Manto opiner eſſe: nam reliqua alijs præſcripta ſunt: neq̧ credam voluiſſe vna fidelia duos dealbare parietes.

Amatorios Riccij verſiculos accepit,eoſq̧ laudat. Epiſtolam Pici ad Hermolaū,Hermolai cōtra ad Picum,an in philoſopho requirenda ſit eloquentia,mittit.Picumq̧ laudat.

Angelus Politianus Bernardo Riccio ſuo.S.D. EPISTOLA.II.

ACcepi verſiculos tuos ingenioſos, elegãtis, venuſtos,facilis:ſed ita tamen affectibꝰ plenos,vt eos non fictos,quemadmodum tu vis, ſed veros eſſe amatorios exiſtimē. Delectatus lectiōe ſum:ſed & admiratus admodum, ſuperfuiſſe tibi tempus in hos tam delicatos luſus a publico munere,quod & diligenter obire diceris & prudenter. Qꝫ autem me rogas vt eos angulo cuipiam ſecretiori ſolus inſuſurrē,mox vero domi ſeptos & incluſos habeam:q̄q̄ tibi rebus omnibus obſequi ſtudeo,tñ in hoc vno minus obtemperabo:ne quid amor ſuccenſeat,ſi retineam tam bellos ipſius miniſtros, & velut in ergaſtulo ſupprimam. Sed de verſiculis alias.Scribis aūt permultos iſtic eſſe,qui Ioannē Picū Mirandulam laudari a nobis in cognitione rerum,ſtudioq̧ ſapiētiæ nō moleſte ferant:iidem tamen ornamēta dicendi ſplendoremq̧ illi quaſi oratoriū tribui vix patiantur. Itaq̧ rogas vt ipſius vel epiſtolam tibi mittā,vel breue aliquod omnino ſcriptū,quod circūferre tecū poſſis,& oſtētare:ne tuis tantū verbis aut illiꝰ æſtimatio propugnāda ſit, aut noſtra fides abſoluēda.Gero equidē morē: deſcriptāq̧ tibi epiſtolā Pici mitto, qua barbaros philoſophos aduerſus

F.S.

Angulo ſecretiori inſuſurrēꝫ .i.vt ea ſolus legam,idq̧ ſubmiſſa voce & cōpreſſa,aut q̄ intelligi non poſſit. Ergaſtulū locus ē vbi vincti ſerui operari cogūtur: vt quū lapides,metalla, huiuſq̧ generis alia effodiunt. dictū quia ἐργάζομαι idem quod operor ſignificet. Poſtea vſurpatiōe factū eſt:vt ergaſtulū carcerē ſignificet Leonē ab vnguibus ęſtimare.ꝓuerbiū eſt ſignificās ex re parua magnā ꝯiectura quadā colligi: ex paucis multa:ex minimis maxīa perpēdere. vt ex vnica ępiſtola vniuerſam hoīs doctrinā æſtimamus:ex vnico reſpōſo totā hominis ſapientiā cōiectamꝰ. Inde natū eſt.Statuariꝰ Phydias īſpecto leonis duntaxat vngue,quantus eſſet leo totꝰper=

Ergaſtulū

Leoneꝫ ab vnguibus ęſtimare.

Epl'ę Pi-
ci cõmẽ
datio, &
qualis de
beat cõ-
mẽdari.

pẽdit: totũq; ex
vnguis iudicio
effinxit. Author
eſt Eraſm⁹. Vt
in reb⁹ diuerſis
Apud Homerũ
lib. Odyſſeę. viij.
Vlyſſes : Profe-
cto, inqt, nõ oĩa
oĩbus Dij mune
ra largiũtur, vt
pote ſpeciẽ, inge-
nium, orationẽ.
Aliũ ſpecie infe-
riorem facũdia
De⁹ honeſtauit:
vt ei⁹ aſpectu oẽs
oblectẽtur. Ali⁹
eleganter, prudẽ
ter, leniter oran-
do cõcionẽ deti-
net, & vrbeʒ ob-
ambulãtem, oẽs
admirãt̃ vt Deũ.
Alius ſpecie dijs
ĩmortalib⁹ cõpa-
ratur: ſed nulla
in verbis gratia.
Vt Pindar⁹ inqt.
Pindari ex olym
piacis verſum il
lum Eraſm⁹ in
ꝓuerbijs citat.
Ἀμέραι δ' ἐπί-
λοιποι μάρτυ-
ρεσ σοφώτατοι
.i. poſteri dies ſa
piẽtiſſimi teſtes.

Hermolaum Barbarum, ſed nihil minus ꝗ bar-
barum, defendit: ſimul ipſius Hermolai reſpõſum
luculẽte ſcriptũ: quo cõferre vtriuſq; ſtylum, ge-
nuſq; dicẽdi poſſis. Aeſtimabis igitur ex hac epi-
ſtola Picum: ſed vt leonẽ (quod græci dicunt) ab
vnguibus. Etenĩ ſolitus ille tractare ampla quæ-
dam ſemper, & ſcribere (quod opera illi⁹ indica-
bunt) magnis de rebus, quę domi clauſa cottidie
matureſcunt: ad argumenta deinde minora hæc
& leuiora vix exiguã partẽ cõferre ſuarũ virium
dignatur. Quapropter hãc ipſam epiſtolam tam
plenam, tam ſpiſſam, tam diuitẽ paucis antemeri
dianis horis ex tẽpore ꝓpe dictauit. In qua tamen
(vt videbis) electa verba, caſta latinitas, atticus
nitor, iũctura tenuis, numeroſus ambitus, grata
cõcinnitas, hilaris color, pura venuſtas, ornatus
facilis, agentes figuræ, ſenſus acres, apta exẽpla,
multa fides, argumẽta fortia, graue cõſiliũ, ſubti
le iudiciũ, vis alta, ĩdoles rara, mira maieſtas. Sed
hoc vſu plerũq; venit, qđ & Marcus Cicero quo
dã loco ſcribit: vt ĩ reb⁹ diuerſis eũdẽ ꝓcellere no
lint hoĩes. Itaq; Picus noſter quoniã fidem fecit
apud oẽs diu quantũ emineat in ſtudio ſapiẽtiæ,
ꝓ quo ſunt illi maxima bella pugnata: nũc impe-
trare non põt, quum ſit eloquẽtiſſim⁹, vt in dicen
do ſaltem, nec incultus oĩno, nec inelegãs habea
tur. Sed qui deinceps ſequẽtur dies (vt Pindarus
inquit) teſtes erunt ſapiẽtiſſimi. Tibi tñ interim
ſtudioſo videlicet vtriuſq; noſtrum: quaſi de lacu muſtũ, quod
deguſtes, hãc illius epiſtolã ꝓpino. Quę diſplicere nõ debet pro
pterea ꝙ eloquẽtiam deſtruit. Deſtruit enĩ ſic eloquẽter: vt ad-
ſtruat hoc ipſo ꝙ deſtruit. Ita nihil eloquentiã deſtruere pręter
eloquentiã põt: ideoq; nec ipſa poteſt: quoniã ſcilicet hoc quoq;
poteſt, quod omnino non poteſt. Vale.

Pico laudatori ſui gratias ꝙ nõ egerit, ingratus haberi me=tuit.Picus diuino ſuo ſtylo omiſſo,Hermolai ſequit. Picũ lau=dat.De græcarũ literarũ cõmoditate loquit.Germanos vt Bar=baros inſequitur. Purus ſermo caſtuſꝗ immortalitatem conci liat.Genere ſcribẽdi nõ materia author æſtimãdus eſt. Hortat Picum vt grecas literas tanq̃ ꝑceptor amplectat. Eumꝗ prius hortatus eſt Picus,vt in manibus Platonẽ ſemꝑ haberet.

Hermolaus Barbarus Venetus Ioanni Pico Mirãdulæ.S.D. Epi.III.

NOn poſſum tibi non videri plane barbar⁹ & ingratus:q tibi totiẽs & tam multa de me non minus ſcribẽti ſemꝑ & ꝑdicanti, ſed ſentienti quoqꝫ,gratias agere diſtulerim.Nulle enim vnq̃ venerunt huc a te literę,ex quo ſum tibi cognitus: quin mentionẽ in illis de me illu=ſtrem & honorificã habueris. Sed vide quãti fa=ciam teſtimoniũ tuũ de me: ſiue id iudicio agas, ſiue ꝑpẽſione voluntatis.Ego alioquin modeſt⁹, immo timidus,& parũ mihi fidẽs,videor aliq̃d eẽ ꝙ tu me laudas,ꝙ mea ꝓbas,ꝙ in Themiſtio no=ſtro,quẽadmodũ ſcribis,tãq̃ in iucũdiſſimo diuer ſorio ſæpe cõquieſcis.Quid ꝙ in literis tuis ple=rũqꝫ me cognoſco?ecq̃d arbitraris qcq̃ nobis eſſe poſſe iucũdius:q̃ cũ te vel noſtrũ aliq̃d inciſum, vel circuitũ,vł figurã dicẽdi nõ adeo notaſſe,ſed imitatũ eſſe perſpicio?Et niſi ꝙ ad multos ſcribẽ do nõ videris hoc facere ſimulãter & ex cõpoſito: magnæ mihi ſeſe rõnes offerũt,quãobrẽ hoc a te repertũ putẽ ad gratiã. Nec eñ videre poteram: quare tu gen⁹ illđ tuũ dicendi fluẽs ac floridũ frã geres:& ad me deficeres,q filũ orationis aridum & prætenue ſequutus,humi ſerpo, nũq̃ aſſurgo, nõ ĩſpiro,nõ circũduco,nõ eleuo,nõ abiicio,ĩuita ſcꝫ & repugnãte nata.Oĩno de me neſcio q̃d ĩ me

F.S. Themiſtio noſtro. Themiſtij Peripatetici in poſteriora Ariſtotelis,phyſica, libros de aĩa, de memoria & reminiſcentia, de ſopno & vigilia, de inſopnijs, de diuinatiõe ꝑ ſopnũ,cõmẽtarios Hermolaus Barbarus latine ĩterpretatus ẽ.Ex cõpoſito. i. dedita opera.Humi ſerpo.i.humilis ſũ. Cætero vt cęterũ latine dicim⁹.Paralogiſmus.i.deceptio. vt paralogiſm⁹ a dialecticis definit, vt ſit argumẽtatio deceptoria propter aliquã captionẽ: q̃ fit vel in dictione vel contra dictionẽ.Ideo Boethius Ariſtotelis interpres lib. Elenchõ.j.In orationib⁹,inquit,q nominũ virtutꝫ ignari ſunt,facile paralogiȝant. παραλογίζω eſt id ẽ falſis ratiõibus decipio.Impoſtura.i.fraus & deceptio.Impo nere enim cum datiuo iunctuꝫ decipe ſignificat. vnde ĩpoſtores

Themiſti⁹

Paralogiſmus.

Imponere cũ datiuo.

laboris & diligētiæ: cætero nihil ſum: niſi cū a te vel ſimilibus tui q̄ pauciſſimis cōmendor: aut cū placere tibi mea vel ad imitationem vſq; cōperio. O pręclarum & plane diuinū ingenium tuū Pice: qui cū optima ſint ea q̄ tu ſcribis: ita tamē exprimas & effingas aliena q̄ ſunt peſſima, vt videant̄ eſſe tua, quæ ſunt optima. Nā dimittere ſe ac deſcēdere, pluris eſſe deputo q̄ in ardua conari. Vt eñ ſit hoc honeſtius: illđ certe laborioſius, & operæ maioris. Proinde ſiue tu talia credis eē noſtra quibus imitādis operam impendas: ſiue hoc agis demerēdi mei cauſa: vtroq; mō tibi plurimū debeo, relaturus aliquādo gratiam: nolo dicere cū potero (nunq̄ eñ potero) ſed cum tu ipē, vel tui, poſſe me putabitis. Tanta enim eſt familię totius veſtrę bonitas & humanitas: vt beneficiū qđ non eſt, imputare ꝑ beneficio ſoleatis. Quāobrem ex vſu meo fecero, ſi vobis & modū & tēpus repoſcēdæ gratiæ reliquero: vt in expunctiōe rationum paralogiſmus oīs & impoſtura non a me, ſed a vobis tota proficiſcatur. Quæ vero de rōne ſtudiorum tuorū ad Scythā ſcripſiſti, & cōmunicanda mecū eſſe voluiſti: maxima voluptate nos affecerunt. Gratulatus ſum huic ſeculo virū tanta doctrina, vt nihil fere neſciat: tanta cura, vt nil oīno ſcire videat̄. Video te poetā egregiū: oratorē eminentiſſimū. Animaduerto te philoſophum prius Ariſtotelicū: nūc etiā Platonicū eſſe factū. Video literas græcas, q̄ in te ſolę deſiderari poterant, & ſine quibus nihil eras futurus, non didiciſſe modo, ſed hauſiſſe: idq; facilitate tāta, celeritateq;: vt literas gręcas ignoraſſe aliquando te, neq; tu memineris, neq; perſuadere poſſis alios. Id qđ de Hieronymo Donato meo nō plus libēter q̄ vere prę-

deceptores, & impoſtura deceptio. Impoſturā facer̄ decipere ē. Facta eſt fortaſſe ratio, quia imponere ē ſupponere. Mercatoribus autē mos ē: quo merces pluris vēdāt, meliores ſupponere. Expunctione rationū, id ē reddēdis rationibus. Ratiōes eī, id eſt acceptorū expenſorūq; ſupputationes factę calamo ſcriptorio expungunt̄. Non indiges calcaribus, id ē properas ſatis. Eſt autem prouerbium calcaribꝰ indigere, in eos q pigri ſunt & tardi ad rem quampiam faciendā. Hinc authore Laertio libro. v. fertur Ariſtoteles de Theophraſto & Calliſthene idem quod de eo & Xenocrate Plato dixerat, dixiſſe, ꝙ hic pro excellenti acumine ingenij cūcta facillime aſſequeretur & exponeret: ille cōtra tardus & obtuſus eſſet ingenio: hūc freno, illum calcaribus īdigere.

Calcaribꝰ indigere.

Gręcarū literarū precium

dico. Hortarer te ad has literas: vti eas tam plane familiariter, q̃ latinas teneres: ſed non indiges calcaribus. Et Hercule verba prodigunt quicũq; piɛtioribus ſe conſilium dare pergũt. Vnum te ſcio ſcire: nullius latina lingua tot ſeculis extare monumenta, qui literis græcis caruerit. Nec enim inter auctores latinæ linguæ nũero Germanos iſtos & Teutonas: qui ne viuentes quidem viuebãt: nedum vt extincti viuant: aut ſi viuunt, viuunt in pœnam & contumeliam. Appellãtur enim vulgo ſordidi, rudes, inculti, barbari. Quis malit ſic eſſe, q̃ prorſus non eſſe? Atenim vtile aliquid dixerũt: valuere ingenio, doctrina, bonarum rerum copia: Nõ nego penitus, quod & poſſum negare: ſed ſermo nitidus & elegans, ſaltem purus & caſtus, qualis vel in auctoribus Chriſtianis, græcis latiniſq; perſpicitur, laudem & memoriam ſempiternam ſcriptoribus conciliat. Niſi quis pictorem, & excuſorem, & ſtatuarium, & cæteros opifices laudari poſſe iudicet hoc ſolo, q; magni conſtet, & precioſa ſit materia circa quam verſantur: Aut ſi Chœrilus & Mæuius habuiſſent illam ſegetem canendi, quã Virgilius & Homer⁹: futurũ fuiſſe vt primũ a Criticis & Ariſtarchis, mox cõi grãmaticorum cõſenſu redigerent in numerum poetarũ. An verius eſt Chœrilũ & Mæuiũ q̃cunq; materia Chœrilũ & Mæuiũ futuros: neq; Chœrilũ Iliada, neq; Mæuiũ æneida conſcripturos vnq̃ fuiſſe? Non plus vtiq; q̃ Chœrilum æneida, Mæuium Iliada. Qui enim poſſum nõ iocari cum ſcribo de ridiculis? Sed nimis fortaſſe multa de nebulonibus. Redeo ad propoſitum. Amplectere literas græcas nõ iam vt diſcipulus, ſed vt doctor: gloriareq; de nullo verius dici poſſe tritum illud, q̃ de te per omneis arteis:

B.v.

Currẽtem incitare, & currenti calcar addere, Prouerbia ſunt cum ad id vocam⁹ aliquẽ, ad qđ ſuapte fertur cupiditate, ac propendet. Prodigũt. i. prodige fundunt pdũtq;. Excuſorez .i. cudẽdo effictorem. Virgili. lib. Aenei. vj. Excudent alij ſpirantia mollius æra. Chœrilus: vt ex Suida ſcribit Volaterranus, Samius fuit poeta, qui Athenienſiũ cõtra Xerxem victoriam ſcripſit, proq; verſib⁹ ſingulis ſingl'os ſtateres aureos accepit. Hunc clarum poetã fuiſſe Euſebius in annalib⁹ ſcribit. Aliter vero ſentit Horatius. Cui⁹ verba ſunt ex libro epiſtolarum ſecundo. Belli ſpectata domiq; Virtus indigno non cõmittenda poetæ. Gratus Alexandro Regi magno fuit ille Chœril⁹: incult⁹ q verſibus & male nat⁹ rettulit acceptos regale numiſma Philippos. Sz veluti tractata notam labemq; re-

Currẽtem incitare.

Prodigere

Germanorum eleuatio.

Chœrilus poeta.

Elegantię laus.

Multos diſcipulos meliores eſſe ꝑceptoribus. id quod ſenario græco ſignificãtius exprimit. πολλοὶ μαθηταὶ κρείττονες διδασκάλων. Qꝫ vero me ad Platonis libros & placita hortaris: agnoſco beneuolentiam tuam. Habeo Platonem in manibus, & habebo ſemper: cum ſponte mea ſatis inuitatus, tum a te fideliter & amice commonitus. Verbũ eſt Simplicii. Nemo profiteatur Ariſtotelẽ: qui Platonẽ ab Ariſtotele diſſociet, vt diuerſa ſentientem. Cui autem poteſt conſentire Plato cum Ariſtotele, niſi ei qui libros & commentationes vtriuſq; cognouerit? Codices quicũq; ſunt apud nos ex iis quos deſideras, curabo tibi protinus exſcribantur. Vale. Venetiis. Nonis Aprilis. M.CCCCLXXXV. Politianum meum ἀσπάζομαι.

mittũt Atramẽta, fere ſcriptores carmine fœdo Splendida facta linunt. Idem rex ille poema Qui tam ridiculũ taȝ care ꝓdig⁹ emit, Edicto vetuit, ne quis ſe ꝓter Apelleȝ pingeret, aut ali⁹ Lyſippo duceret æra Fortis Alexandri vultũ ſimulãtia. Chœrilus, vt Acron ĩ commẽtarijs in Horatij poeticã artem meminit, Alexãdrum Magnũ ſecutus eiuſdem bella deſcripſit. Cui Alexander dixiſſe fertur. Malle ſe Therſiten Homeri eſſe q̃ huius Achillem. Cum Alexãdro, authore eodem, pactus eſt, vt ſi verſum bonum faceret, aureo numiſmate donaret, ſi malum, colaphis feriretur. Qui ſępe mala faciendo carmina colaphis necatus eſt. Huius tantum carmina ſeptem inuẽta fuiſſe bona Porphyrio tradit. Męuius poeta fuit peſſimus. de quo Virgilius in Bucolicis. Qui Bauium nõ odit, amet tua carmina Męui. Seruius. Qui inqt nõ odit Bauiũ malũ poetã, amet Męuiũ illo peioreȝ. Hi Virgilio Horatioq; inimici fuerũt. Hinc Horati⁹ in Epodis. Mala ſoluta nauis exit alite Ferens olentem Męuium. Segetem. i. materiam & argumẽtũ. Criticis. i. grãmaticis iudicialibus, hoc eſt poetarũ interpretibus atq; cenſoribus. κριτικὸσ enĩ iudicialis græcis dicit̃. Ariſtarchus Alexandrinus ſingularis grãmaticus, poetarũ oĩm vnus cenſor maximus. Quẽ in ꝯmẽtarijs in Plauti Penulũ Ioã. Bapt. Pius dicit ex Homeri albo ſpurios ꝟſus & adulterinos exploſiſſe. Qui Homeri ꝟſum negat quẽ nõ ꝓbat, vt ait Cicero lib. eplarũ tertio. Horati⁹ ꝓ graui poetarũ cenſore Ariſtarchũ dicit. Eius autem verba ſunt ex libro de arte Poetica. Vir, inquit, bonus & prudens verſus rephendet inertes, Culpabit duros, incõptis allinet atrum Trãſuerſo calamo ſignum, ambitioſa recidet Ornamenta, parũ claris lucẽ dare coget, Arguet ambigue dictũ, mutanda notabit, Fiet Ariſtarchus, nec dicet, cur ego amicum Offendã in nugis? hę nugę ſeria ducẽt. Ariſtarchũ Homeri carmĩa adnotaſſe Acron & Porphyrio ſcribunt. Ariſtarchi meminit Quintilianus. Is enim libro decimo. Apollonius, inqt, in ordinẽ a grãmaticis datũ non venit. Quia Ariſtarchus atq; Ariſtophanes poetarũ iudices neminẽ ſui temporis in numerum redegerunt. πολλοὶ. &c. Græcum hoc prouerbium eſt apud Ciceronem in libro epiſtolarum familiarium nono.

Męuius.

Critici.

Ariſtarchus.

¶ ASCENSIVS.

Qui tibi non minus &c. ego legam, non modo. Nam minus q̃ particulã efflagitat,

Totiens & alioquin per ν literam ſcripta reliquit. Et niſi ꝙ. Ordo eſt. Et niſi ſup. ita eſſet, ꝙ tu ſcribendo ad multos, non videris facere hoc. i. imitari cōmata, periodos, & figuras meas dicendi: ſimulanter. i. per ſimulatā imitationē alieni ſtyli, & ex compoſito. i. certo ꝓpoſito vt hoc ipſum mihi perſuadeas: magnæ rationes offerūt mihi ſeſe quāobrē. i. ob quas putem hoc repertum a te ad gratiam, id eſt vt mihi gratificeris, & gratiam meam ineas. hoc eſt, niſi ad alios ſępe ſcribendo eiſdem figuris vtaris, putem te ad me ſcribentem illis vti ad gratiam meam. pulchrum enim eſt habere tales aſſeclas. Vnde Perſius. Ten cyrrhatorum centum dictata fuiſſe Pro nihilo pendas? Vt enim ſit, id eſt vt concedatur eſſe. Verba prodigunt, profundunt, diſſipant, ꝑdūt. πολλοὶ &c. multi diſcipuli meliores pręceptoribus. quod & verſu ſic tranſtulit Tuſanus, Multi magiſtros diſcipuli vincunt ſuos. ἀσπάζομαι, id eſt ſaluere iubeo, aut amo & amplector.

Hermolauꝫ laudat, eumq́ꝫ ſe imitari poſſe negat. Poſtea docte admodum atq́ꝫ conquiſite dicit quaſi ratione philoſophi & theologi barbariæ ab Hermolao accuſati cauſam ſuam defendere poſſint. Eorum tamen ſententiæ accedere ſe negat. Cur defenſionem hanc ſcripſerit dicit. Inſequitur paucis tenuis diſciplinę grammatiſtas, qui philoſophos contemnunt.

Io. Picus Mirādula Hermolao Barbaro ſuo. S. D.

EPISTOLA. IIII.

EGgo quidē mi Hermolae nec poſſum aut tacere quæ de te ſentio: aut nō ſentire ea quæ de illo debeant, in quo omnia veluti ſingula ſumma reperiantur. Sed vtinam eſſet is meę mentis captus, vt pro meritis tuis de te ſentirem: vtinam ea dicendi vis, vt exprimere aliquādo poſſem quod ſemper ſentio. Scio quæ de te cōcepi infinitū ſubſidere infra faſtigia doctrinę tuę. Scias & tu quæcunq́ꝫ loquimur, longe eſſe minora iis quæ concipimus. Tam deeſſe ſcias animo verba, q̄ rebus animus deeſt. Et tamen ita me audere credis: vt ſperem poſſe imitari tua: quorū nec magnitudinē æſtimare poſſum. Admirari te poſſunt omnes: imitari tam pauci poſſunt, q̄ nemo reprehendere. Et vtinam ea mihi felicitas: vt quæ ſcribam, Hermolaum meum aliqua ex parte imaginentur. Ipſe enim (vt taceam cætera) ſtilus tuus, cui tu adeo male faues: mirum quantum me

FRANCISCVS SYLVIVS. Cui adeo male faues, id eſt quem parum probas. De mře Andromaches. &c. Nugamēta ītelligit cōplura, ī qb⁹ ediſcēdis grāmatici horas meliores collocāt. Niobe q̊t filij fuerint non ꝯuēire īter Gręcę ligug̨ ꝓceres A. Gel. c. vj. libri. xx author eſt. Amabo interiectio eſt ꝑcāt℥ & fere blādient℥, comic℥ mľtū familiar℥. Plautus: Noli amabo ꝟberare lapideꝫ, ne lędas manuꝫ. Pedē ꝯferat. i. cōtendat, diſputet. Mercurium, id eſt philoſophiaꝫ. Mercurius eniꝫ Trimegiſtus, id eſt ter maximus appellat⁹ eſt, maximus philoſophus, rex maximus, maxim⁹ ſa

Niobes filiorꝫ incertus numerus.

Mercuri⁹. Trimegiſtus.

afficit atq; delectat. Ita eſt doctus, grauis, compoſi
tus, eruditus, excuſſus, ingenioſus: in quo nihil ex
poſitum, nihil vulgatū, nihil ſit triuiale, ſeu ver=
ba ſeu ſententias ſpectes. Legimus ſępe ego & no=
ſter Politianus quaſcunq; habemus tuas, aut ad
alios, aut ad nos epiſtolas. Ita ſemper priorib⁹ cer
tant ſequentia: & nouę fertiliter inter legendum
effloreſcunt veneres: vt perpetua quadam accla=
matione interſpirandi locum non habeamus. Sed
mirum dictu q̄ perſuadeas, & legentis animū quo
cunq; velis impellas. Expertus ſum ego, cum ſem
per alias, tum hac proxima tua ad me epiſtola: in
qua dū barbaros hos philoſophos inſectaris, quos
dicis haberi vulgo ſordidos, rudes, īcultos: quos
nec vixiſſe viuentes, nedum extincti viuant: & ſi
nunc viuant, viuere in pœnam & cōtumeliam: ita
Hercules ſum commotus, ita me puduit piguitq;
ſtudiorum meorum (iam enim ſexennium apud
illos verſor) vt nihil minus me feciſſe velim, q̄ in
tam nihili facienda re tam laborioſe contendiſſe.
Perdiderim ego inquam apud Thomam, Ioannē
Scotum, apud Albertum, apud Auerroem melio=
res annos, tantas vigilias: quibus potuerim in bo
nis literis fortaſſe nōnihil eſſe. Cogitabam mecū,
vt me conſolarer: ſi qui ex illis nūc reuiuiſcāt, ha=
bituri ne quicq̄ ſint quo ſuam cauſam argumen=
toſi alioqui homines ratione aliqua tueantur. De
mum ſuccurrit ex ipſis quempiā paulo facundio
rem ſuam barbariā q̄ poterit minime barbare, hūc
in modum fortaſſe defenſurum. Viximus cele=
bres o Hermolae, & poſthac viuemus, non in ſcho
lis grammaticorum, & pædagogiis: ſed in philoſo
phorum coronis, in conuentibus ſapientū: vbi nō
de matre Andromaches non de Niobes filiis, atq;

cerdos. Cincin=
nos, id eſt intor=
tos arte quadaȝ
capillos. Proba,
id eſt hōeſta pu
dicaq;. Cæterum
Valeria quędam
Pro. Valeria. Proba fuit fœmi
na clariſſima, q̄
Centonuȝ opus
veteris nouiq; te
ſtamenti ex Vir=
gilianis carmini
bus conſuit. Ad
Probam item li
brum quendam
de Virgitate Pla
ciadem ſcripſiſſe
accepim⁹. In can
dida nigrum. Iu
uenalis Satyra
tertia. Maneant,
qui nigrū in can
dida vertūt. Elo=
Eloquētiæ vis. quentiæ vis ma=
xima eſt. Palame
Palamedes. des orator, vt ait
Plato ī Phędro,
efficere ſolebat,
vt eadem audien
tib⁹ ſimilia & diſ
ſimilia, vnum &
multa, manētia
& fluentia vide=
rētur. Efficiebāt
Tiſias. Gorgias. Tiſias & Gorgi=
as, vt ideȝ ait, vt
parua eē magna
& magna viciſſiȝ
parua, vetera no
ua, & noua vete
ra viderētur. Fa
ciem, id eſt figu=
ram. Facies eniȝ,
vt author eſt A.
Gel. cap. xxix. lib.
xiii. eſt forā oīs
& modus & fa=

id genus leuibus nugis: ſed de humanarum diui narumq́; rerum rationibus agitur & diſputatur. In quibus meditandis, inquirendis, & enodandis: ita ſubtiles, acuti, acreſq́; fuim⁹: vt anxii quãdoq́; nimium & moroſi fuiſſe forte videamur: Si modo eſſe moroſus quiſq̃ aut curioſus nimio plus in in daganda veritate poteſt. Atq́; in his quidem ſi qs nos arguat hebetudinis & tarditatis: age amabo quicunq́; is eſt, pedem conferat: experietur habuiſſe barbaros, non in lingua, ſed in pectore Mercurium: non defuiſſe illis ſapientiam, ſi defuit eloq̃ntia: quam cum ſapientia non coniunxiſſe, tantum fortaſſe abeſt a culpa, vt cõiunxiſſe ſit nefas. Quis enim cincinnos, quis fucum in proba virgine non damnet? quis in Veſtali non deteſtetur? Tanta eſt inter oratoris munus & philoſophi pugnãtia: vt pugnare magis inuicem non poſſint. Nam quod aliud rhetoris officium: q̃ mentiri, decipere, circũuenire, præſtigiari? Eſt enim veſtrum (vt dicitis) poſſe pro arbitrio in candida nigrum vertere, in nigra candidum: Poſſe quęcũq́; vultis tollere, abiicere, amplificare, extenuare dicendo: Demum res ipſas magicis quaſi (quod vos iactatis) viribus eloquentiæ, in quam libuerit faciẽ habitũq́; trãſformare: vt non qualia ſuopte ingenio, ſed qualia volueritis: non fiant quidem, ſed quum non ſint, eſſe tamen audientibus appareant. Hoc totum eſt ne quicq̃ aliud q̃ merum mendacium, mera impoſtura, merum præſtigium: cum a natura rei ſemp̱ vel augendo excedat, vel minuẽdo deficiat: & fallacem verborum cõcentum, veluti laruas & ſimulachra prætendens, auditorum mentes blandiendo ludificet? Erit ne huic cum philoſopho affinitas, cuius ſtudium omne in cognoſcẽda & demõ

ctura quędã corporis totius, a faciẽdo dicta, vt ab aſpectu ſpecies, & a fingendo forma. Faciem vocabulo duplici ſuperficiem phyſici appellãt. Poſſe pro arbitrio. Thucydides a Lacedæmoniorum rege Archidamo interrogatus vter, ipſe ne an Pericles lucta præſtaret, Haud facile, inquit, dixerim. Vbi enim luctando eum proſtrauero: mox ille dicendo cecidiſſe ſe negat: ipſiſq́; auditoribus id verum eſſe perſuadet. Author eſt Plutarch⁹ i Politicis. Quo inibi authore Iphicrates Ariſtophontis oratiõe ſuperatus, aduerſarii orationẽ, ſuam vero cauſam dixit eẽ meliorẽ. In Socratis Apologia Plato memoriæ tradit a Socratis accuſatoribus admonitos fuiſſe iudices ne Socratis oratione (q̃q̃ paruẽ eloquens erat) deciperentur. Ludificet. Ludificare veteres dixiſſe, nunc dici ludifi-

Facies.

Pericles.

Phię oratoria male ſociata.

Iphicrates. Ariſtophon.

ſtranda cæteris veritate verſatur? Adde ꝙ nobis nulla erit fides lautitias vocũ & veneres affectantibus: quaſi rebus parum fidentes, nec vero nixi, trahere in ſentẽtiam his lenociniis homines quæramus. Eſt ob hanc cauſam legere res ſacras ruſtice potius q̃ eleganter ſcriptas: ꝙ nihil ſit magis dedecẽs & noxium in omni materia, in qua de vero cognoſcendo agitur, q̃ vniuerſum iſtud dicendi genus elaboratum. Hoc hoc forenſium eſt quęſtionum: non naturalium atq; cœleſtium. Non eſt eorum qui in Academia, ſed qui in republica illa verſantur, in qua quæ fiunt, quæq; dicuntur, populari trutina examinantur: apud quã flores fructibus longe prçponderant. Nonne ſcis illud: non omnia omnibus pari filo cõueniũt. Eſt elegãs res (fatemur hoc) facundia, plena illecebrę & voluptatis: ſed in philoſopho nec decora nec grata. Quis mollem inceſſum, argutas manus, ludibundos oculos in hiſtrione & ſaltatore nõ probet? in ciue, in philoſopho, quis non ĩprobet, arguat, abominetur? Si puellam viderimus moribus lepidã atq; dicaculam: laudabimus, exoſculabimur. hæc in matrona dãnabimus & perſequemur. Non ergo nos, ſed illi inepti, qui ad pedes Veſtæ agant bacchanalia: qui grauitatem philoſophicarum rerum & caſtitatẽ, ludicris veluti & calamiſtris dehoneſtent. Profecto quod Syneſius de adoleſcẽte: de oratione dici commode poteſt: comatam orationem ſemper cinædam. Quare nos noſtram malumus capillis hirtam, globoſam, inexpeditam: q̃ cum impuritatis vel nota vel ſuſpicione belle comatam. Alioqui Palladis peplũ non reuelaret, ſed a ſacris vti ꝓphana repelleretur. Et vt nihil ſint reliqua, hoc eſt veriſſimũ: nihil eſſe diuerſum ma

cari, author eſt Priſcia. lib. viij. Nobis philoſophis & theologꝪ. Vero, id eſt veritate. Res ſacras &c. Scripturę ſacrę ſermo tam facilis ẽ ac pene ruſticus, ne qs ĩſcitię excuſationem ꝑtenderet, neve collapſa ei⁹ firmitate alij alias haberẽt ſnĩas. Quo enĩ qd ſcriptũ eſt elegantius, eo q̃ ſit ei⁹ ſnĩa inuẽire plerũq; ẽ ꝯfuſi⁹. Apti⁹ enĩ rez quãpiã q enarrare ꝯtẽdit, ei vulgarꝪ ſermo fereq; domeſtic⁹ aptior ſit atq; ꝯmodior. Ideo apd A. Gelliũ capite. v. libri duodecimi Philoſoph⁹ Taur⁹ Dicaz ego (inqt) indocti⁹, vt aiũt, & apti⁹, q̃ fuiſſe dictuꝝ puto ſinuoſi⁹ atq; ſolerti⁹, ſiqs nũc adeſſet ſtoicoꝝ. Noſtri enĩ credo ꝟbũ illd vet⁹ puagatuz. ἀμαθέσερον πῶσ εἶπε, καὶ σαφέσερον λέγε. i. ĩdocti⁹ rudiuſq; q̃dãmodo loq̃re: & apti⁹ atq; clari⁹ fare. Plato itẽ vt ruditatẽ negligit, ita elegãtiam parũ deſiderare

Aperte potius q̃ eleganter loquẽdum.

gis ab inſtituto philoſophi quacūq; in re, q̄ quod
luxum aut faſtum aliqua ex parte ſapit. Sicyoni-
os calceos,habiles aptoſq; ad pedē dicebat Socra-
tes:ſed Socrati non conuenire. Omnino non eadē
ratio ciuilis habitꝰ,& philoſophici:ſicuti neq; mē
ſæ,neq; ſermonis. Vtitur his philoſophus dunta-
xat ad neceſſitatem,vtitur ciuilis homo etiam ad
gratiam:quam & hic ſi neglexerit,non ciuilis : &
ille ſi affectauerit,non erit philoſophus. Si poſſet
Pythagoras viuere ſine cibo, holeribus etiā par-
ceret : ſi ſua ſenſa aſpectu , aut demum minore q̄
ſermonis opera explicare: omnino non loqueret̃:
tantum abeſt vt linguam poliat & exornet. Quod
vel ob id cauendum nobis: ne illectus cute medi-
cata lector demoretur ad eam:ad medullā & ſan-
guinem non peruadat: quem ſubeſſe ſępe cerusa-
to ori infectum vidimus. Vidimus inquam in hiſ
ce omnibus,quibus propterea in vſu venit , cum
nihil ſit intus non inane & vanum,detinere lecto
rem in prima facie modulatu vario atq; concētu.
Quod ſi fecerit philoſophus: clamabit Muſonius
non philoſophum loqui,ſed tibicinem canere. Nō
ergo nobis vitio detur id non feciſſe:quod feciſſe
vitium erat. Quærimus nos quidnam ſcribamus:
non quærimus quomodo. Immo quomodo quæri
mus: vt ſcilicet ſine pompa & flore vllo oratiōis:
quam nolumus vt delectabilis, venuſta , & faceta
ſit:ſed vt vtilis,grauis,& reuerenda:vt maieſtatē
potius ex horrore,q̄ gratiam ex mollitudine con-
ſequatur. Nō expectamus Theatri plauſum,ꝙ au
res demulſerit ęq̄bilis clauſula,vl' nūeroſa: ꝙ hoc
ſit ſalſum,illđ ſit lepidū:ſed expectamꝰ paucoꝝ po
tiꝰ prę admiratiōe ſilentiū, introſpicientiū ꝑnitꝰ
aliqđ,aut de naturę adytis erutū,aut de Iouis au

videtur. De legi-
bus eniȝ ſcriptu
rus lib. j. Neq;,
inquit,de his diſ-
putamus elegā-
tiam vel rudita-
tem verborū ob-
ſeruaturi, quod
multi facere ſo-
lent ſed quę recta
ratio ſecundū na
turam in legibꝰ
ſit,quis error,in
dagaturi. Pręter
ea authore La-
ctantio capite p̄-
mo libri diuina-
rum inſtitutio-
num tertij , Deꝰ
hāc voluit rei eē
naturam,vt ſim
plex & nuda ve-
ritas eſſet lucu-
lentior,quia ſatꝭ
ornata per ſe eſt.
Ideoq; ornamen
tis extrinſecꝰ ad-
ditis fucata cor-
rumpitur. Men
dacium vero ſpe
cie placet aliena,
qa p ſe corruptū
vaneſcit ac difflu
it,niſi aliunde or
natu q̄ſito circū
litū politūq; fue
rit. Idē quoq; ca-
pite primo libri
qnti ſcribit ī eos
qui delectati elo-
quētia īcultā ſcri
pturę ruſticitatē
aſpnant̃. Hæc in
primis,inqt,cau
ſa eſt, cur apđ ſa
pientes & docto-
res & p̄ncipes hu
ius ſecli ſcriptu-

Sicyo-
nii cal-
cei.

la ad homines adductum:tum vel aliquid ita ar=
gutũ,vt defendẽdi:ita defenſum , vt arguendi nõ
ſit locus. Admirentur pręterea nos ſagaces in in=
quirendo,circunſpectos in explorãdo, ſubtiles in
contemplando,in iudicãdo graues, implicitos in
vinciendo,faciles in enodando. Admirentur ĩ no=
bis breuitatem ſtili,fœtam rerum multarum atq̃
magnarũ:ſub expoſitis verbis remotiſſimas ſentẽ
tias,plenas quæſtionum , plenas ſolutionum : Q̃
apti ſumus,q̃ bene inſtructi ambiguitates tollere,
ſcrupos diluere,ĩuoluta euoluere, flexianimis ſyl
logiſmis & ĩfirmare falſa,& vera confirmare. His
titulis o Hermolae vindicauimus hucuſq̃,& vin
dicaturos poſthac ab obliuiõe memoriam noſtri
non dubitamus. Q̃ ſi vulgo (vt dicis) habemur
ſordidi,rudes,ĩculti:hoc nobis ad gloriam eſt, nõ
ad contumeliam. vulgo nõ ſcripſimus: ſed tibi &
tui ſimilibus. Nec aliter q̃ priſci ſuis ænigmatis,
& fabularum inuolucris arcebant idiotas homi=
nes a myſteriis: & nos conſueuimus abſterrere il=
los a noſtris dapibus: quas non polluere non poſ
ſent,amariori paulum cortice verborum. Solẽt &
qui theſauros occultare volũt,ſi non datur ſepo=
nere,quiſquiliis integere vel ruderibus,vt pręter
euntes non depręhẽdant,niſi quos ipſi dignos eo
munere iudicauerint. Simile philoſophorum ſtu
dium,celare res ſuas populum:a quo cum nõ pro
bari modo,ſed nec intelligi illos deceat:nõ poteſt
non dedecere habere aliquid q̃ ipſi ſcribunt, thea
trale,plauſibile,populare: quod demum multitu=
dinis iudicio accommodare ſe videatur. Sed vis
effingam ideam ſermonis noſtri? Ea eſt ipſiſſima,
quæ Silenorum noſtri Alcibiadis. Erant enim ho
rum ſimulachra hiſpido ore,tetro, & aſpernabili=

ra ſancta fide ca=
reat,q̃ prophetę
cõmuni ac ſim=
plici ſermone, vt
ad populum,lo=
cuti ſunt. Contẽ
nuntur itaq̃ ab
ijs,qui nihil au=
dire vel legere,ni
ſi expolitũ ac di=
ſertum volunt,
nec in eoruꝫ ani
mis quicq̃ inhæ=
rere poteſt , niſi
quod ſono blan=
diori aures de=
mulceat. Illa ve=
ro quæ ſordido
ſermone vident̃,
anilia,iepta, vul
garia exiſtimãt̃.
Ideo nihil veruꝫ
putãt, niſi quod
auditu ſuaue ẽ,
nihil credibile ni
ſi quod poteſt af
ferre voluptatẽ.
Nemo rem veri
tate ponderat, ſꝫ
ornatu. Non er
go credunt diui
nis quia fuco ca
rent , ſed ne illis
quidem qui eas
interpretantur ,
quia ſunt & ipſi
aut omnino ru
des, aut certe pa
rum docti . Naꝫ
vt plane ſint elo=
quentes perraro
contingit. Cuius
cauſa in aperto
eſt . Eloquentia
enim ſęculo ſer=
uit,populo ſe ia
ctare , & in rebꝰ
malis placere ge

Sileni Alcibiadis.

ſed intus plena gemmarum,ſupellectilis raræ & p̄cioſę.ita extrinſecus ſi aſpexeris,ferā videas:ſi introſpexeris,numē agnoſcas. At inquies: Nō ferūt aures nunc aſperam,nunc hiulcā, ſemp̱ incōſonā texturā:non ferunt barbara nomina,ipſo etiā pene timenda ſono.O delicate,cum accedis choraulas & citharœdos,pone te in auribus:cū vero philoſophos,auoca a ſenſib⁹, redeas ad teipſum ī animi penetralia,mentiſq; ſeceſſus.Aſſume illas Tyanei aures:quibus cum omnino non erat in corpore,non terreſtrem Marſiam, ſed Apollinem cœleſtem diuina cithara vniuerſi melos ineffabilibus temperantem modis exaudiebat.His auribus philoſophorum verba ſi delibaueris : mellea tibi ad Neſtoris inuidiam eſſe videbuntur. Sed hęc ſinamus nimio plus aſſurgentia. Profecto faſtidire in philoſopho ſubtiliſſime diſputante minus cōcinnam elocutionem: non tam delicati ſtomachi eſt, q̄ inſolentis.Neq; eſt aliter, ac ſi quem in Socrate de moribus docente offendat aut laxus calceus, aut toga diſſidens : & ſectum praue ſtomachetur ob vnguē.Non deſiderat Tullius eloquentiam in philoſopho:ſed vt reb⁹ & doctrīa ſatiſfaciat. Sciebat tam prudens q̄ eruditus homo : noſtrum eſſe componere mētem,potius q̄ dictionem: curare ne quid aberret ratio,non oratio:Attinere ad nos τῶν διαθέτου λόγου:non attinere τοῦ τῶν προφορᾶ.Laudabile in nobis habere muſas ī animo,& nō in labris , ne quid in illo vel per iram ſonet aſperius , vel per libidinem eneruatius:deniq; nequa ſit diſcors a genuina ipſa,qua temperatus eſt modulabiliter, harmonia.Quam Plato cum intelligeret Theatrali iſta & poetarum ſæpe corrumpi , a Republica ſua poetas omnes eliminauit:gubernandam autē

ſtit: veritatē,vt vires oſtentet ſuas,expugnare ſæpius contendit , opes expetit,ɔcupiſcit honores,ſūmum deniq; gradum dignitatis expoſcit . Hæc & alia permiſta Lactantius. Ad vltimum ſcribit Cyprianū īter eccleſiaſticos oratoriæ artī ꝓfeſſiōe p̄cipuū ab hoīe q̊dā diſerto ſane īmutata vna lr̄a ꝓ Cyṗano Caṗanū appellitatum fuiſſe,ꝓpterea q̧ elegās ingeniū rebuſq; aptū melioribus ad aniles fabulas (ſic eī is putabat) ɔtuliſſet. Euſebi⁹ q̊q; cap.j.li.de euangelica p̄paratiōe. viij. de abijciēdo elegātię ornatu a ſcriptura ſacra,n̄ tacuit. Quū inq̱t Aegyptiorū Rex ſcđs Ptolemęus,q̱Philadelphus appellatus eſt , Iudaicos libros in linguam Aegyptiacam ꝟtendos curaſſet, eoſq; legi iuſſiſſet , legiſlatoris prudētiā admiratus,Demetrium Phalereum interrogauit: Quo,inquit,mō

Cyprian⁹.

Apollonii Tyanei aures.

Id eſt in affectu orōnē.

Id eſt,cā in ꝓnunciatione ſeu enūciatione

philoſophis reliquit:mox certe ſi per laſciuiã, diſ-
ſerendi poetas fuerint imitati, exilio condemnan
dis. At inſtabit Lucretius : Etſi non egeant per ſe
philoſophiæ commentationes amœnitate dicen-
di, per eius tamen adhibitionem diſſimulandam
eſſe ipſarum rerum auſteritatem: ſicut abſynthia
per ſe pellunt morbos, melle tamen illinuntur, vt
puerorum ætas improuida ludificetur. Hoc for-
te tibi faciendum erat o Lucreti, ſi pueris ſcribe-
bas tua, ſi vulgo: faciendum vtiq; tibi: qui non ab
ſynthia modo, ſed meraciſſima toxica propiares.
Sed longe alia nobis habenda ratio : qui vulgus,
vt ante diximus, non allectare quærimus, ſed abſ-
terrere: nec tetra abſynthia, ſed nectar propina-
mus. Sed contendet Lactantius ſatis conſtare, in
auditorum animos vel ſeniorum influere poten-
tius veritatem & vi ſua ĩſtructam, & luce oratio-
nis ornatam. Si fuiſſes o Firmiane tam frequens
in ſacris literis, q̃ in fictis litibus fuiſti: & hoc nõ
dixiſſes, & noſtra non minus bene fortaſſe confir-
maſſes, q̃ deſtruxeras aliena. Dic quæſo quid mo-
uet fortius & perſuadet: q̃ ſacrarum lectio litera-
rum? Non mouent, non perſuadent : ſed cogunt,
agitant, vim inferũt legis rudia verba & agreſtia:
ſed viua, ſed animata, flãmea, aculeata, ad imũ ſpi
ritum penetrantia, hominem totum poteſtate mi
rabili transformantia. Periclis orationibus elabo-
ratis & luculentis nihil ſe cõmoueri inquit Alci-
biades : ſed Socratis verbis nudis & ſimplicibus,
addit etiam ſi ſint ĩepta, rapi in furorem, extra ſe
poni: & velit nolit faciendum ei, quod ille præce-
perat. Sed quid perdo verba in re confeſſa? ſi nõ de
ſipit auditor : a fucato ſermone quid ſperat aliud
q̃ inſidias? Tribus maxime perſuadetur: vita dicẽ

Cur poetę ſiue hiſtorici nõ attigerint ſacras lr̃as.

poetarũ nemo
neq; hiſtoricorũ
de tot tantiſq; re
bus geſtis vllam
mentionẽ fecit?
Cui demetrius.
Diuina, inquit,
hęc lex ẽ & a Deo
data, vt vides, ac
ideo ſi q̃ tetigerĩt,
a deo pcuſſi reſi-
lierunt. Affirma
uit quoq; audiſ-
ſe ſe a Theopom
po, ꝙ cœpat nõ-
nulla a iudaica
ſcriptura tãſlata
oratiõe gręca or
nare, ſ; illico tur
batiõe quadã mẽ
tis & animi per
culſũ magno ſtu
dio deũ oraſſe,
cuius rei gr̃a id
ſibi accideret: Au
diuiſſeq; p ſopni
um, q̃a res diui-
nas lenocinio ĩq-
natas hoĩb⁹ tra-
deret. Ego q̃q; ipẽ
inq̃t, a Theodo-
to tragœdiarũ
poeta accepi, ꝙ
cũ nonnulla e Iu
daica ſcriptura
ad fabulam quã
dã trãſferre vel-
let, luminib⁹ ca-
ptus fuerit. q̃ q̃-
niã credidit hac
de cã id ſibi eue-
niſſe, tpe magno
egit pœnitẽtiã,
eiq; viſus tandẽ
eſt reſtitutus.
Tũ Rex magna
cũ diligentia iu-
daicam ſcriptu-

In Lactãtium.

tis,veritate rei,ſobrietate orationis.Hæc ſunt Lactanti,quæ philoſopho fidem conciliabunt: ſi bonus fuerit,ſi veridicus,ſi id genus dicẽdi appetẽs, quod non ex amœnis Muſarum ſyluis,ſed ex horrendo fluxerit antro,in quo dixit Heraclitus latitare veritatem.At dicet quiſpiam: age amice examinemus hęc depoſita contentione. Reuerẽdum quoddam atq; diuinũ per ſe eſt Sapientia,nec exotico quoq; eget ornatu:ſed quę inuidia & hũc accedere?Quis negat,quæ per ſe decent,ſi adornentur,fieri decentiora?Ego amice hoc in pleriſq; nego:adeo multa ſunt quorum ſplendorem, ſi quid adiunxeris,elumines,& non illuſtres:ita ſunt ſcilicet in ſua natura optimo ſtatu, vt demutari ab illo niſi in peius non poſſint.Marmorea domus picturam non recipit: ſi opus albarium ſuperinduxeris,demas de dignitate,de pulchritudine. Non aliter & ſapientia, & quæ tractant̃ a philoſophis, tectorio non clareſcunt:ſed offuſcãtur. Quid plura? Nonne vulgatum bonas formas ceruſſa deuenuſtari?In vniuerſum quicquid pulchri ſuperimponas,celat quod inuenit: quod affert ſecum,illđ oſtentat. Quare ſi quod prius fuerat,aduentitio præſtat: iacturam fecerit illud quicquid eſt, non lucrum. Ob eam cauſam nudam ſe præbet Philoſophia,vndiq; cõſpicuã:tota ſub oculos,ſub iudiciũ venire geſtit:ſcit ſe hr̃e vñ tota vndiq; placeat.Q̃tũ de ea veles,tãtũ de forma veles,tm̃ de laude minuas:ſincerã & ĩpmixtã ſe hr̃i vult: qcqd admiſceas,ĩfeceris,adulteraueris,aliã feceris: ſtat pũcto ĩſectili & ĩdiuiduo: q̃propt nec ludẽdũ tropis,nec verbis aut nimiis luxuriãdũ,aut trãſlatis laſciuiẽdũ,aut factitiis audẽdũ ĩ re tã ſeria,tãti diſcriminis,in q̃ demere, addere demutare aliq̃d,ſit

ram iuſſit reſeruari.De ſcriptura ſacra id dici poſſit, quod Manilius de Aſtronomia.Ornari,inquit,res ipſa negat contenta doceri. Quĩtilian⁹, vt id addam⁹, libro octauo poſt q̃ dixit p ratiocinationẽ fieri amplificationes: Videamus,inq̃t,an ſatis propo v̾bo ſignificauerim. Nec ſum in hoc ſollicitus, dũ res ipſa diſcẽtib⁹ appareat.In Topicis M. Tulli⁹ de nomine min⁹ dicit laborandum eſſe,quum intelligitur, quid ſignificetur. Idem in oratione pro A. Cecina Neq;, inq̃t,quicq̃ opus ſit verbis,quum ea res cuius cauſa verba quæſita ſint, ĩtelligatur. Forenſiuȝ.i.oratoriarum in foro iudiciali agitatarȝ. Prępõderãt id eſt præualẽt. Præponderare enim vt ſimplex eius abſolute fere põitur, a quo tamen caſus accuſandi non prorſus excludendus eſt. Cicero de legib⁹. Nõ enĩ Quin

Rem potius q̃ nomen curari debere.

Philoſophia.

Præponderare.

flagitium. At inquies: Age dam⁹ hoc vobis, vt nō
ſit veſtrum ornate loqui: ſed veſtrum eſt certe, qđ
nec præſtatis, vt latine ſaltem: vt ſi non floridis,
ſuis tamen verbis res explicetis. Non exigo a vo
bis orationem comptam, ſed nolo ſordidam: nolo
vnguentatam, ſed nec hircoſam: Non ſit lecta, ſed
nec neglecta: Non quærimus vt delectet, ſed que=
rimur ꝙ offendat. Bene habet: iam ſcilicet ad nos
deficis. Sed amabo incognoſcamus, quid iſtæc ſit
latinitas: quam ſolam dicitis debere philoſophos,
& nonāſoluere. Si dicendo incurrat, exempli cau=
ſa, a ſole hominem produci: cauſari hominem no=
ſtrates dicent. Clamabis actutum: hoc non eſt lati
num: hucuſq; vere, non eſt Romane dictum: hoc
vero verius: igitur non recte: peccat argumētum.
Dicet Arabs eandem rem, dicet Aegyptius: nō di
cent latine, ſed tamen recte. Aut enim nomina re
rum arbitrio conſtant, aut natura. Si fortuito po
ſitu, vt ſcilicet communione hominum in eādem
ſententiam conueniēte, quo ſanxerint vnūquodq;
nomine appellari, ita apud eos recte appelletur:
quid prohibet hoſce philoſophos, quos nuncu=
patis barbaros, conſpiraſſe in vnam dicendi nor=
mam, apud eos non ſecus ſanctā, ac habeatur apđ
vos Romana? Illam cur rectam non appelletis, ap
pelletis veſtrā: nulla eſt ratio, ſi hæc impoſitio no
minum tota eſt arbitraria. Q; ſi dignari illam Ro
mani nominis appellatione non vultis: Gallicam
vocetis, Britannicam, Hiſpanam, vel (quod vul=
gares dicere ſolent) Pariſienſem. Cum ad vos lo
quentur, continget eos plæraq; rideri, plæraq; nō
intelligi. Idem accidet vobis apud eos loquētib⁹.
ἀνάχαρσις παῤ ἀθηναίοις σολοικίζει, ἀθηναῖοι δὲ παρὰ σκύ
θαις. Id eſt Anacharſis apud Athenienſes ſo=

te recte exiſtima
mus, quæ pœna
diuīa ſit, nec opi
nionibus vulgi
rapimur in er=
rorē, nec vera cer
nimus: morte,
aut dolore corpo
rꝫ, aut luctu ani
mi, aut offenſiōe
iudicij hoīm mi
ſerias pondera=
m⁹: q̄ fateor hu=
mana eē, & mul=
tis viris bōis ac
cidiſſe. Bacchana
lia. i. ludos Bac=
chanales, q īpudi
ce nimis ac tur=
piter celebrari ſo
lebant. Ad Veſtę
pedes bacchana=
lia agere dicunt
ij, q rei alicuius
caſtitatē atq; pu
ritatem fœditate
opis alicui⁹ aut
vitæ polluūt de=
decorantq;. Cala
miſtrꝫ. i. ornatu
pegrino & aduē
titio eodēq; īpro
bo. Eſt enim ca=
lamiſtrū ferꝛ tō
ſoriū lōgę acui ſi
mile, q̊ calefacto
ānulati capilli cri
ſpāt. Vn̄ calami=
ſtrata coma, cala
miſtrati homi=
nes, calamiſtra=
ta oratio dicun=
tur. Syneſius
Cyrenenſis de cal
uitij laudib⁹ orō
nē ingenio mul=
to multaq; pfe=
cto īduſtria ſcri=

Ad Veſtæ pedes Bacchanalia agere.

Calamiſtrum.

Syneſius.

lœciſmum facit: Athenienſes apud Scythas. Q; ſi nominum rectitudo pendet ex natura rerum: debemus ne rhetores, an philoſophos, qui rerum oĩum naturam ſoli perſpectam habẽt & exploratã, de hac rectitudine conſulere? Forte quę aures reſpuunt vtpote aſperula, acceptat ratio vtpote rebus cognatiora. Sed quid oportuit nouare eos linguam: & ſi nati erant inter latinos, non latine loqui? Non poterant illi o Hermolae, dum legebant in cœlo fatorum leges, euẽtorum notas, ordinem vniuerſi: legebant in elementis naſcendi vices & obeundi, ſimplicium vires, mixtorum temperaturas: Non poterant inquam eodem tempore in Cicerone, in Plinio, in Apuleio Romanæ linguæ proprietates, leges, obſeruantias adnotare. Quęrebãt quid abhorrens, quid receptum in natura: quid a Romanis, interea non curabant. Verumenimuero iam te loco meliore ſtatuo. Do tibi eloquẽtiam & ſapientiam mutuo nexu inuicem conſpiraſſe. Abiunxerunt philoſophi ſapientiã ab eloquentia: abiunxerunt hiſtorici, rhetores, Poetæ, (quod deflet Philoſtratus,) eloquentiam a ſapiẽtia. Hos tu victuros celebri fama minime dubitas: Illos non niſi in pœnam & contumeliam. Vide quid agas: indiſertam mauult Cicero prudentiam, q̃ ſtultam loquacitatem. Non quærimus in pecunia, qua moneta percuſſa ſit: ſed qua materia conſtet. Nec eſt qui purum aurum nõ malit habere ſub nota Teutonum: q̃ ſub Romano ſymbolo factitium. Peccãt qui diſſidium cordis & linguæ faciunt: ſed qui excordes toti ſunt lingua, nonne ſunt mera (vt Cato ait) mortuaria gloſſaria? Viuere ſine lingua poſſumus: forte non commode: ſed ſine corde nullo modo poſſumus. Non eſt humanus, qui ſit in-

pſit. In qua q̃rit qd id ſibi vult ꝑ uerbiuȝ. Nemo comat⁹, qui nõ. nec reliquũ vult exprimere, eo ꝙ & re & nomine ſit obſcœnuȝ. Ibi per multa ſcribit alia in comatos hoĩes, q̃lia ſũt illa. De gñe comato, inquit, ſunt adulteri. ſplendida quiſq; coma adulter ẽ. Venuſtus aliquis adoleſcens filias & cõiuges quo terrarum mariſve volet, abducet, aut ad aliquẽ anguluȝ aut in quas tenebras volet. Qui comam curant effœminati ſunt oẽs atq; meritorij. Si qs comã ſępe finxerit: ſi ſępe trichatim ꝯſtrinxerit, ſi vnguento perfuderit, ſtatiȝ ĩ ꝓmptu eſt dici illuȝ deę Coty ſacra feciſſe. Fuit autem Cotys dea turpitudinis apud Corinthios culta, cui intemperantes laſciui, calamiſtrati ſacra faciebant. Pherecydes iuuene comato ſibi obuio oculos tũica ọpuit, morbũ digito oñdẽs ex corpe ei⁹

Nemo comat⁹ q nõ ſit cinæd⁹.

Cotys dea.

ſolens politioris literaturæ:Non eſt homo,quí ſit
expers philoſophię. Prodeſſe poteſt ĩfantiſſima ſa
pientia:Inſipiens eloquentia,vti gladius in furen
tis manu,non obeſſe maxime non poteſt.Ergo ing
es:& ſtatuę non a figura,ſed a mtaeria commen=
dantur:Et ſi Chœrilus eadem quæ Homerꝰ, & de
eiſdem Mæuius ac Vergilius ceciniſſent : futurũ
erat, vt æque illi atq; iſti inter poetas reciperent.
Nonne,vides diſparilitatem ſimilitudinis!Illud &
nos aſſeueramus,a ſpecie rem æſtimari,nõ ex ſub=
iecto.Eſt enim a ſpecie res id quod eſt.Sed alia ſpē
cie quiſpiam inter philoſophos: alia inter poetas
recipiendus.Scribat Lucretius de natura,de deo,
de prouidentia:Scribat de iiſdem ex noſtris quiſ=
piam:ſcribat Ioannes Scotus,& quidem carmine,
vt ſit ineptior . Dicet Lucretius rerum principia
Atomos & vacuum: Deum corporeum rerum no
ſtrarum inſcium: temere omnia fortuito occurſu
corpuſculorum ferri. Sed hæc latine dicet & ele=
ganter.Dicet Ioannes : quæ natura conſtant , ſua
materia ſpecieq; conſtitui : eſſe Deum ſeparatam
mentem,cognoſcentem omnia,omnibus conſulẽ=
tem:nec propterea q̄ vniuerſa etiam infima vide
at ac moderetur, e ſua pace minimum dimoueri:
ſed quod dici ſolet,κατίοντα μὴ καθιέναι.At dicet in
ſulſe,ruditer, nõ latinis verbis.Quæſo quis in du
bium reuocet:vter poeta melior,vter phs ! Extra
omnẽ eſt controuerſiam: tam rectius Scotum phi
loſophari,q̃ ille loquitur ornatius. Sed vide quid
differant.Huic os inſipidum : illi mens deſipiens.
Hic Grammaticorum,ne poetarum dicam, decre
ta neſcit:ille dei atq; naturæ.Hic infantiſſimus di
cendo,ſentit ea quæ laudari dicendo ſatis nõ pñt:
ille fando eloquentiſſimus,eloquitur nefanda.

manifeſtum fie=
ri, illũ eſſe de pa=
thicoruȝ gñe. Pi
ctores cũ cinædũ
adulterũve pĩge
re volũt,comatũ
pingũt.Sin pħm
ędituũ ve,caluũ.
Plato q̊q; Rheto
ricã mãifeſtauit
eẽ comaticã. Hęc
ex Syneſio. A.q̊q;
Gellij ſnĩa ab hac
nr̃a nõ ita eſt alie
na,q̃ eſt hęc ex ca
pi.v.lib.iij. Plu=
tarchꝰ refert Ar
cheſilaũ pħm ve=
hemẽti ꝟbo vſuȝ
eſſe,de quodã ni=
mis delicato di-
uite,q̄ icorruptꝰ
tñ & caſtus ac ĩ=
teger dicebat̃.Nã
cũ vocẽ eius ĩfra
ctã, capillũq; ar=
te ꝓpoſitũ,& ocu
los ludibũdos,at
q; illecebræ volu
ptatiſq; plenos vi
deret:Nihil ĩter=
eſt,inq̄t,qbꝰ mẽ=
bris cinędi ſitis,
poſteriouribꝰ an
ꝑoribꝰ. In hmõi
calamiſtratos cõ
ptoſq; iuuenes il
lud eſt Ouidia=
nũ ĩ Phædra.Sit
ꝓcul a nobis iu=
uenes vt fœmĩa
compti. Fine coli
modico forma vi
rilis amat. Zeno
Cittieꝰ,vt ait La
ertiꝰ lib. ix. dice=
bat,quũ in cęter;
tũ in iuuenibus

Lucretii
errata.

Id eſt,de
ſcenden
tem nõ
deſcen=
dere.

Hæc illi fortaſſe afferent Hermolae chariſſime in defenſionem ſuę barbarię:aut qua ſunt ſubtilitate,multo fortaſſe meliora.Quorum ſententię nec ego plane accedo, nec ingenuo cuiq̃ & liberali accedendũ puto.Sed exercui me libenter in hac materia tanq̃ infami,vt qui Quartanam laudant: cũ vt ingenium periclitarer:tum hoc conſilio,vt veluti Glauco ille apud Platonem iniuſtitiam laudat,non ex iudicio,ſed vt ad laudes iuſtitię Socratem extimulet:ita ego vt eloquentiæ cauſam a te agi audiam,in eam licentius repugnante pauliſp ſenſu atq; natura inuectus ſum.Quam ſi vel negligendam,vel poſthabendam barbaris exiſtimarem: non ab illis ad eam,quod nuper feci,ad grçcas literas,ad tuum nunq̃ ſatis laudatum Themiſtiũ pene totus defeciſſem.Quis (dicã libere quod ſentio) mouent mihi ſtomachum grammatiſtæ quidam:qui cum duas tenuerint vocabulorum origines,ita ſe oſtentant,ita venditant,ita circunferũt iactabundi:vt præ ſeipſis,pro nihilo habẽdos philoſophos arbitrentur.Nolumus,inquiunt, haſce voſtras philoſophias.Et quid mirum?nec falernũ canes. Sed nos hac fini epiſtolam claudamus. Si decus aliquod nomenq; ſibi promeruerunt barbari illi ſola rerum cognitione: non eſſe facile dictu quem locum,quid laudum tu tibi vendices:q ſis iter philoſophos eloquẽtiſſimus : inter eloquẽtes, vt dicam græce, φιλοσοφώτατος. Florentiæ. tertio nonas Iunias.M.CCCCLXXXV.

maxime nihil faſtu eſſe indecentius. Palladis peplũ nõ reuelaret .i. arcanã & diuinã ſciam nõ manifeſtaret. Peplũ authore Seruio in ꝯmẽtarijs i ꝑmũ Aenei. palla ẽ picta Mineruæ ꝯſecrata. Plautꝰ. Nunq̃ ad ciuitatẽ venio niſi quũ inferẽ peplũ. Sicyõios &c. Socrati cũ accuſatꝰ eẽt, orõnẽ ſcriptã diſertiſſimus orator Lyſias attulit,quã ſi ei videret ediſceret, vt ea ꝑ ſe in iudicio vteret. Nõ inuitꝰ legit Socrates, & ꝯmode eẽ ſcriptã dixit. Sed,inquit, vt ſi mihi calceos Sicyõios attuliſſes nõ vterer,q̃uis eẽnt habiles & apti ad pedẽ,q̃a nõ ſũt viriles: ſic illã orõneꝫ diſertã ſibi & oratoriã videri,fortẽ & virilẽ nõ videri. Hęc apd̃ Ciceronẽ lib. de oratore.j. Sũt aũt Sicyonia calciamẽta muliebria atq; amatoria delicatioraq; effœmiatis tm̃ ꝯueniẽtia. de qbꝰ Lucre. lib. iiij. Vnguẽta & pulchra i pedibꝰ ſicyonia ridẽt. Ab vrbe Sicyõe Sicyõia appellata ſũt. Ea aũt viris ornamẽto eẽ nõ pñt. Nã,vt lib. xj. ait Quintilianus,vt monilibus atq; margaritis,ac veſte lõga,quæ ſint ornamẽta fœminarꝫ,deformenẽ viri: ita nec habitus triũphalis,quo nihil excogitari poteſt auguſtiꝰ,fœminas deceat. Eadẽ fere apud eundẽ ſnĩa eſt lib. viij. Cultus,inq̃t,ꝓceſſus atq; magnificus addit hoībus , vt græco verſu teſtatũ eſt,authoritatẽ. At muliebris & luxurioſus nõ corpꝰ exornat,ſꝫ dete

Peplum.

Glauco

Socratis grauitas.

Sicyonſa calciamẽta.

git mentem. Similiter illa tranſlucida & verſicolor quorundam elocutio res ipſas ef-
fœminat, quæ illo verborum habitu veſtiuntur. Neq; menſę.

Sermonis in menſa habēda ratio.

Sermonis in mēſa habendam eſſe rationem M. Varro ſcribit, vt eſt apud A. Gelliū. Cuius verba huc aſcribo ex cap. xj. lib. xiij. Non loquaces, inquit, cōuiuas nec mutos legere oportet. Quia eloquentia in foro & apud ſubſellia, ſilentium vero non in conuiuio, ſed in cubiculo eſſe debet. Sermones igitur id temporis habendos cenſet, nō ſuper rebus anxijs, aut tortuoſos, ſed iucundos atq; inuitabiles, & cum quadam illecebra & voluptate vtiles, ex quibus ingenium noſtrū venuſtius fiat & amœnius. Quod profecto, inq̄t, eueniet, ſi de id genus rebus ad cōmunem vſum vitæ pertinentibus confabulemur, de quibus in foro atq; in negocijs agendis loqui non eſt ocium. Hæc ille. De conuiuij ſermone prętermittendum nobis viſum non eſt, id quod p̄clare apud Platonē traditum eſt. Is enim in Protagora. Videtur mihi, inquit, diſputatio de rebus poeticis perſimilis eſſe conuiuijs imperitorum plæbeiorūq; hominū. Ij quū propter inſcitiam neq̄ant inuicē propria voce ſuiſq; ſermonibus colloqui: mercede exhibita tibicinas introducunt, voceq; aliena, hoc eſt tibiarum flatu ꝯuiuium tranſigūt. Vbi aūt boni pręclariq; & eruditi viri conueniunt, neq; tibicinas ibi, neq; ſaltatrices, neq; cantatrices vllas videbis, ſed eos voce propria remotis his nugis atq; iocis conuiuium celebrare, alterniſq; interrogationibus reſponſionibuſq; modeſte differere, etiam

Sermo vñ

ſi vinū abunde biberint. Sermonis. i. concionis. Sermo tñ a ſerendo dictus eſt duorū triū ve aut pluriū inſerta locutio. Virg. in lib. Aenei. vj. Multa inter ſeſe vario ſermone ſerebāt. Cice. lib. offic. j. Sermo in circulis, diſputationibꝰ, ꝓgreſſiōibus familiariū verſet̃, ꝓſequat̃ etiā conuiuia. Eam aūt orōnē q̄ in iudicijs, ꝯcione, ſenatu dicit̃, contētionē appellat inibi Cice.

Pythagoras.

Pythagoras ad victū faciliorē hoīes aſſuefaciebat, vt cibos haberēt ſemp̱ parabiles, q̄bus igni ad coquendū opus nō eſſet, vt aquam ſolam biberēt. Nunq̄ vero ipſe dep̄hēſus eſt nec inebriari, nec venerijs rebus opam dare, nec ſaturari. Obſoniū illi ſępius erat vel cruda vel elixa holera, marinis raro vtebat̃. Hinc ſanitatem corpori, ingenioq; acrimoniā acquiri putabat. Author eſt Diogenes Laertius libro octauo.

Cibus tenuis.
Ph̃oꝝ victus.

Sunt ꝓfecto ph̃i ipſi cibi tenuitate delectati maxime, quē ad tuēdam valetudinē ingenijq; acrimoniā adiumento eſſe non ignorabant. Socrates adeo parce ac temperate vixit, vt quum Athenas ſęuiſſima quędam peſtis vaſtaret, ſolus ipſe nunq̄ ægrotarit. Zeno Cittieus crudis tantū cibis vtebatur. De hoc poeta Philemon in comœdia. Philoſophis, inquit, panis caricæ opſonio, & potui aqua. Philoſophiæ nouum hoc inuexit genus. Eſuriem docet, & diſcipulos capit. Iam vero ferme in prouerbium ceſſit. Zenone continentior. Anaxarchus ob animi conſtantiam & victum facilem fortunatus appellatus eſt. Epicurus (qui ipſe bonū ſummum in voluptate poſuit) viliſſimis ſimpliciſſimiſq; cibis vitam egit. Is enim in epiſtolis aqua tantum & cibario pane contentum ſe eſſe teſtatur. Et mitte, inquit, mihi paululū cythridi caſei, vt quū epulari precioſius voluero, poſſim. author eſt Laertius. Neminem de victu tenui dixiſſe plura q̄ Epicurū. M. Tullius libro Tuſculanarū diſputationū. v. memorat. Diuo etiam Hieronymo authore in libro contra hæreſes Iouiniani ſcd̃o, Epicurus ſuos oēs libros holeribus & pomis repleuit, dicitq; cibis vilibꝰ viuendū eſſe. Quia, inq̄t, carnes & exquiſitę epulæ ingenti cura ac miſeria p̄parētur, maioremq; pœnam afferant in q̄rendo, q̄ voluptatem in abutēdo.

Senſus.
Senſa.

Senſa. i. ſententiā, ſcientiam. Nonius enim Marcellus a ſenſibus ſenſa hoc diſtinguit modo. Senſus, inquit, ſunt q̄ ſentiunt, ſenſa q̄ ſentiunt̃. Cice. de orato. Et ꝙ exprimere dicēdo ſenſa poſſumus. Eodē mō viſus & viſū, auditus & auditū, aliaq; gñis eiuſdē ſeparāt̃.

Silentium Pythagoreorum.

Sermonis opa. Pythagorā īſtituiſſe, vt q̄ in diſciplinā eiꝰ recepti eſſent, certū aliq̄d tēpus ta-

cerent:alij bienniū:alij trienniū:alij etiā quinquenniū:alij tempus aliquod interme dium. A.Gellius cap.ix.primi libri memoriæ tradit. Apuleij fere idē ſcribētis verba ſubſcribo:q̄ ſunt hæc ex libro floridorū ſecūdo. Pythagoras,inq̄t, nihil pri⁹ diſcipulos ſuos docuit q̄ tacere:primaq́ apud eū meditatio ſapienti futuro linguā oēm coercere:verbaq́ detractis pinnis intra murū cādētium dentiū p̄mere. Prorſus hoc erat primū ſapiētiæ rudimētum,meditari cōdiſcere,loquitari dediſcere: Non in totum tn̄ æuū vocē deſueſcebant:nec oēs pari tp̄e elingues magiſtrū ſequebantur:ſed viris grauioribus modificata breui ſpatio taciturnitas ſatis videbatur. Loquaciores ferme in quinquēniū,velut exilio vocis,puniebantur. Hęc ille. Si igitur graues minuſq́ loquaces diſcipuli breue tempus,loquaciores vero quinquenniū tacebant: nonne putauit Pythagoras multā verborū congeriē ſtudijs philoſophicis indignā eſſe? Apolloniū Tyaneū huiuſmodi ſilentium nō aſpernatuʒ fuiſſe Philoſtratus ad hanc fere ſententiā primo lib.cōſcripſit. Apollonius(inq̄t) vocē cōpeſcēs mēte ac oculis multa inueſtigabat:audita viſaq́ oīa memoriæ mādabat: ex quo memoriā adeo exercuit vt Simōidē quoq́ ſuperaſſe creditus ſit. Neq́ tn̄ quo tp̄e ſilētiū tenuit:ingrata cū eo aut iniucūda fuit aliorū cōſuetudo. Oculorum em̄ & manuū motu tū etiā capitis nutu ad ea q̄ ſibi dicebantur rn̄dens,nō iniucūdū aut triſtē ſe exhibebat cū alioqui ſociorū amator:eiſq́ placidus eſſet. p̄pterea hāc viuēdi rōneʒ dicebat ſibi fuiſſe difficillimā:quā p̄ quinquēniū integrū ſeruauit. Multa etiā dicēda occurriſſe: quę nō dixit:multa quæ iracundiā moueret audientē quaſi nō audiuiſſe:multa reprehēſione digna quaſi nō aīaduertētē ſuſtinuiſſe:inq́ cū iacta opprobria q̄q̄ dolentem,tacitū p̄tuliſſe. Nō ergo diſcipulis tantū ſilentiū hoc erat vtile. Lacædemonius Chilo q̄ vnus fuit in ſeptem terrę Gręcię ſapiētibus,breuitate ſermonis vtendū eſſe pręcipiebat:quo tā diligēter vſus eſt,vt breuis ſermo ab Ariſtagora Chilonius diceretur. Author eſt Laertius lib.primo. Zeno item Cittie⁹(vt libro ſeptimo Laertius idē ſcriptū reliquit)cuidā breuia philoſophorū eſſe dicta aſſerenti. Vera,inquit,loqueris:oportet etiam ſi fieri poſſit breues eſſe eorū ſyllabas. Apud Platonem in Alcibiade primo,Socrates morē eſſe ſuum negat vti ſermone prolixo. Ideoq́ in Gorgia Socrates idem p̄lixo vſus ſermone. Ipſe,inquit, longū extēdi ſermonē: ob id tamen dignus ſum venia:q́ ſi locutus eſſem breuius,tu minime percepiſſes:neq́ reſpōſio tibi mea ſatiſfeciſſet. Authore Plutarcho in libro de liberis educandis, magnę ſapiētiæ tempeſtiuū eſt ſilentiū,oīq́ p̄fecto ſermōe pręſtanti⁹. Ideoq́ maiores noſtri myſticas deſignaſſe cerimonias videnť:vt ex illis capta ſilēdi cōſuetūdine deorū metuʒ ad humanorū fidem arcanorū transferamus. Pythagorā tamen fuiſſe elegātē ſtatiʒ dicemus. Cute medicata.i.fucata. Cæruſſato ori.i. vultui cęruſſa puncto. Cæruſſa quid ſit,quoq́ fiat modo,in Auſonij Griphon ſcribim⁹. Muſoniū &c. A. Gellius ex Muſonij ſnīa rep̄hendit auditores eos:qui audita oratione philoſophi alicui⁹ ſucclamāt,applaudūt,geſtiūtq́. Eius aūt verba ſunt ex capite primo libri quinti. Muſoniū,inquit,philoſophū ſolitū dicere accepimus:cum philoſophus,inquit,hortať: monet:ſuadet:obiurgat:aliudve quid diſciplinarū differit:tū qui audiunt: ſi de ſūmo & ſoluto pectore obuias vulgataſq́ laudes effutiūt:ſi acclamāt etiam:ſi geſtiūt: ſi vocum eius feſtiuitatibus:ſi modulis verborū:ſi quibuſdā quaſi frequētamētis orationis mouētur,exagitanť,& geſtiūt:tum ſcias & qui dicit,& qui audit fruſtra eſſe:neq́ illic philoſophū loqui:ſed tibicinē canere. Muſoni⁹ aūt philoſoph⁹ fuit Apollonio Tyaneo familiaris:de quo Philoſtratus & Cornelius Tacitus meminerunt. Theatri plauſum.i.vulgarem oīm approbationē:q̄ comœdias, tragœdias,huiuſq́ generis alia in Theatro acta vel recitata plauſu multo approbare ſolēt. Inter orato

Apollonij taciturnitas.

Sermo breuis.

Muſonius. Orō phō digna.

riam facultatē,philoſophiāq; illud intereſt:ꝙ oratoria multitudinis iudicio ꝓbari
geſtit.Popularis eſt em̄ illa facultas:& effectus eloquētię eſt audientiū approbatio.
Philoſophia vero paucis cōtēta iudicibus,multitudinē cōſulto ipſa fugit: eiq; ipſi
& ſuſpecta & inuiſa eſt:vt etiā ſiquis vniuerſam velit vituperare ſecundo id popu=
lo facere poſſit.Author eſt Cicero libro Tuſculanarū quęſtionū ſecūdo.Prę admira
tione ſilentium.Muſonius is cuius nunc memineramus,apud A. Gel.libri eiuſdē
eodem capite dicebat magnam laudem non abeſſe ab admiratione.admirationem au
tem,quæ maxima eſt,non parere verba:ſed ſilentium.Iccirco inquit,poetarū ſapien
tiſſimus auditores illos Vlyſſi labores ſuos illuſtriſſime narrantis,vbi loquendi fi=
nis factus,nō exultare,nec ſtrepere,nec vociferari facit:ſed cōſiluiſſe vniuerſos dicit
quaſi attonitos & obſtupidos,delinimentis aurium ad origines vſq; vocis permas
nantib⁹.Hæc ille.Nihilo vero minus Vlyſſis eloquentiam niuibus hibernis, vt Ho
merus ait,candidiorem,q̄ eos ipſos eius errores Phęaces admirabantur.Eloquēter
em̄ & prudenter narrabat Vlyſſes.Adytis.id eſt arcanis. Fœtam,id eſt grauidam &
Scyrpi & Scrupi. plenam.Scrupos.i.ſentētias perinde vt ęnigmata,difficiles.Scyrpos,vel vt alijs pla=
cet,ſcrupos,ænigmata appellari,in Auſonij Griphon ſcribimus.Flexianimis.Syllo
Flexianimus. giſmos ideo flexianimos appellat,ꝙ qui falſa opinantur,hi ſyllogiſmi virtute ad ve
rum flectuntur animi. Flexanimam orationem Pacuui⁹ appellauit.Ciceronis au
tem verba ex lib.de Oratore ſecūdo ſubſcribimus.Tantam,inquit,vim habet illa q̄
recte a bono poeta dicta eſt flexamina,atq; oīm regina rerum,oratio:vt non modo
inclinantem erigere,aut ſtantem inclinare:ſed etiam aduerſantem & repugnātem,
vt imperator fortis ac bonus,capere poſſit.Inclinamenti ſecundi & tertij eſt,vt vo=
cabula alia ab aīo duplicia.Flexanimum itē aut flexianimē ſcribere poſſis: ſed flexa=
nimū eſſe ꝓnunciādum autumē,vt ſemhominē.Virgilius in lib æneí.viij. Semho
Idiota. minis Caci facies quam dira tenebat.Vindicauimus.i.defendim⁹.Idiotas.i.plębeios
& inſcios,ἰδιώτης em priuatus plębeiuſq; & inſcius a gręcis appellatur. Ideam.i.
Sileni Alcibiadis. faciem & formā. Silenorū Alcibiadis.Silenus Bacchi fuit pędagogus nutritorq; &
ſtudiorum formator,qui huic plurimum ad virtutem & gloriā reſq; bellicas pro
fuit,vt Diodorus lib.v.meminit.Cur Bacchi pædagogus fuerit,Syneſius in libro
Sileni facies. de Caluitij laudib⁹ad hāc fere ſcribit ſentētiam.Silenus,inquit,caluus ſapiētia atq;
modeſtia prędituſ cura Iouis Baccho adiunctus eſt ne ad inſaniā labēs extremam
Ioui patri reconciliari non poſſet.Hunc autē Silenū caluū,ſitulentum,ſqualidum,
rugoſa cute ſenē,multa tamē intus ſapientia modeſtiaq; fuiſſe conſtat. Eraſmo em̄
authore ei erat ruſticana facies:taurinus aſpectus:nares ſimæ,mucoq; plenæ.San
nionē quēpiā bardūq; ac ſtupidū dixiſſes. Cultus neglect⁹ , ſermo ſimplex ac plębei⁹
& humilis,vt q̄ ſemper aurigas,cerdones,fullones,fabros in ore haberet. Vxor erat
qualem ne viliſſimus quidē carbonarius ferre poſſet.Aiunt pręterea Silenos fuiſſe
imagūculas quaſdā ſectiles,ita factas,vt diduci poſſint ac explicari.q̄ clauſæ ridicu=
lam quandā ac mōſtroſam tibicinis ſpeciē habebant:apertę ſubito numē oſtēdebāt:
vt ſculptoris artē iucūdus error faceret gratiorē.Sileni aūt Alcibiadis ideo dicunt,
quia apud Platonē in Sympoſio Alcibiades ad hanc fere ſententiam dicit.Socratem
inquit,aſſero perſimilem Silenis iſtis:qui ſedentes inter alias imagines a ſculptori=
bus ita effingunt,vt fiſtulas tibiaſve teneāt. Qui ſi bifariam diuidant: imaginem
Socratis laus. deorū intus habere reperiunt.Paulo poſt de Socrate eodem idē:Scitote,inquit,eū
hac habitus forma exterius amiciri tāq̄ ſculptū quendā Silenum.Intus vero ſi ape
riatur,mira o viri cōuiuę caſtimonia eſt integritaſq;.Neq; em̄ corpis pulchritudi
nem cuiuſq̄ æſtimat,neq; diuitias,neq; honores,neq; cętera q̄ vulgus admirat:ſed

ea cũcta ſupra fidei captũ ſpernit,procꝫ nihilo ducit. Quocirca nullius rei apud eũ
nos eſſe aſſero:fingit tamẽ ironicus aliter,ac iocari palam de his rebus nõ ceſſat: ſe
rio autem agentis,atcꝫ intus aperti,neſcio vtrũ quiſq̃ veſtrũ diuinas quę intus la=
tent imagines inſpexerit vnq̃.Eas ego certe alias inſpexi:atcꝫ mihi viſę ſunt vſque=
adeo diuinę,aureę,formoſæ,mirabiles:vt nullo fas modo exiſtimem aliter q̃ Socra
tes ꝑcipit,agere.De hac ſilenorum comparatione Syneſius in libro de caluitij laudi
bus meminit. Socrates,inquit,cũ in cęteris ingenio eſſet modeſto,& ad ſe laudandũ
omnium parciſſimus:non potuit tamen non gloriari:ꝙ Sileno eſſet ſimilis.Eſt igi
tur ꝓuerbialis hæc ſententia de re ea quę ſpecie prima,primo aſpectu vilis atcꝫ ri=
dicula videtur:ꝓpius tamen & in cute(vt aiunt)inſpicienti admirabilem quandaꝫ
præbet ſpeciem.vt de homine qui habitu vultucꝫ longe minus prę ſe ferat: q̃ ĩ ani
mo clauſum habeat.Raræ,id eſt pręclarę.Authore em̃ Cicerone præclara oĩa rara.
Hiulcam,id eſt incompoſitam.Ab hiando hiulcum factum,eſt id quod hiat.Hiul Hiulcum
cum fulmen ab effectu dicitur,eo ꝙ fulmine percuſſæ res hient. Choraulas, id eſt fulmen.
tibicines.Choraulę em̃ ſunt ij quibus tibijs canentibus chori fit tripudium.Apu Choraula.
leius libro de Aſino aureo octauo.Erat quidam iuuenis ſatis corpulentus,chorau
la doctiſſimus. χορὸσ em̃ tripudium, & ἀυλὴ tibia græcis dicitur. Tyanei aures.
Apollonius a Tyana vrbe gręcię in finibus Cappadocię, in qua natus eſt, Tyanei Apolloni⁹.
cognomentũ habuit.Ei Dionis philoſophia pigmẽtis rhetoricis compta nimium, Tyaneus
nimiſcꝫ ad audientium voluptatem accõmodata videbatur.quam vt emendaret,ei
dixit.Tibia o Dion,& lyra potius q̃ oratione modularis.In plæriſcꝫ etiam locis epi
ſtolarum quas ad Dionem ſcribit,illecebras orationis eius molliculas repħendit.
Eiuſdem diſcipuli oratoriam facultatem,eiuſcꝫ diſciplinæ profeſſores aſpernaban=
tur:ꝙ linguam non mentem redderent eruditiorem. author eſt Philoſtratus lib.
de vita Apollonij Tyanei quinto & octauo.Non terreſtrem Marſiam.Minerua ex Minerua
oſſe tibias inuenit:quibus in deorum conuiuio dum canit,turpiter buccas ei⁹ tu= inuẽtrix
mentes dij omnes derident.Ad Tritonem Paludem pergens buccarum turpitudi tibiarũ.
nem in aqua ſpeculatur,tibias abijcit:quibus reptis Marſias factus doctior Apol=
linem ꝓuocat.Victum Apollo miſere mulctat:ab eo,enim pellem detrahit. Autho=
res ſunt Placiades lib.Mythologicon.iij.& Ouidius lib.metamorpho.vj.Apuleius
lib.Floridorum.j.ad hanc fere ſententiã ſcribit.Muſicę artis,inquit,ſecula cum ad=
huc rudia erant,Marſias Phryx,vultu ferino,trux,hiſpidus,multibarbus, ſpinis
ac pilis obſitus,Hyagnis & filius & diſcipulus fuit:de muſicę artis pręſtantia cum
Apolline certauit. Muſæ ac Minerua iudices Marſiam certamine ſuperatum ve=
lut vrſum bipedem corio execto nudis atcꝫ laceris viſceribus reliquerũt. Apollinẽ
tam humilis victoriæ puditum eſt.Plato quocꝫ in Sympoſio Socratem Marſiæ Sa
tyro comparat.Oris enim potentia muſicis quibuſdam inſtrumentis homines de Marſias
mulcebat:nunc quocꝫ demulceret:ſi quis modulatiõe illius vteretur.Quæ em̃ mo Satyrus.
dulatus eſt Olympus : eadẽ ab eo doctus Marſias modulatus eſt. Ab eo autẽ tan=
tum Socrates differebat eo, ꝙ ſine vllo inſtrumento nudis quidem verbis homi=
nes demulcebat.De Ciceronis in hac re ſentẽtia in epiſtolã proximã dicem⁹. Poetas
omnes eliminauit.Heſiodus, Homerus, reliquicꝫ poetę falſas hominibus fabulas
effinxere:Quæ licet vera eſſent,non tamen ad inopes mentis homines adoleſcenteſcꝫ
proferenda eſſent,ſed potius tacenda.Quum em̃ deorum impietates,furta, adulte
ria,homicidia,mendacia,iniurias,aliacꝫ generis eiuſdem ſexcenta quæ a bonę ciui=
tatis inſtitutione ſunt aliena,poetę canunt:eadem ſibi vt faciant, licere adoleſcentes
in animũ facile inducũt:Quippe qui ſibi deos imitari videant,vt in lib.de repu.ij.

Plato ſcribit enarratius.Idem libro de legibus ſeptimo ad hāc ſcribit ſentētiam. Di=
co,inquit,poetas multos hexametro carmine,multos trimetro,alijſq; metrorū ge=
neribus ſcripſiſſe:alioſq; ſeria,alios iocoſa complexos fuiſſe.Ea cūcta multi diſcipli=
nę huius profeſſores aſſerunt educandis recte iuuenibus ediſcenda:vt ex poetarū
variorum peritia facundi reddantur.Alij capita quędam ex ſingulis electa,in idēq;
conſcripta memorię commēdanda contendūt:ſi modo quis noſtrum ex multorum
notitia atq; peritia probus vir ac ſapiens futurus eſt.Hoc equidem arbitror, quod
mihi concedent omnes:multa a poetis probe dicta,multa etiam contra dicta eſſe.
Q. ſi ita eſt:multorum ediſcendorū ſtudiū iuuenibus periculoſū eſſe aſſero. Apol
lonius Tyaneus apud Philoſtratū lib.v.Aeſopi fabulas q̄ cęterorū ad ſapiētiam eē

Aeſopi fabulæ ad ſapiētiā accōmodatę.

putat accōmodatiores.Quę eñ de heroibus cōfictę ſunt, de quibus tota eſt mate=
ria poetarū,audientiū aures corrūpunt,illicitos ac nefandos eorū amores referen=
tes,fratrū vel ſororū nuptias,in deos calumniā,eſus filiorū,mutuas altercationes,
aliaq; ſcelera illiberalia.Hęc eñ cū proferant veluti geſta a poetis,homines ad amo
rem inducūt,ad diuitiarū regniq; cupiditatē propellunt:nec ſe,cū deos imitent,de=
linquere putant.Aeſopus vero ſapiētię cauſa talia ꝯfingētes nō eſt ſecutus. ſed inuſi
tatā quandam inuenit viā.Deinde tanq̄ bene cōditis cōuiuas ſaturans ex rebus par
uis magna quædā dat intelligenda:ꝓpoſitoq; fabuloſo ſermone ex ipſo quid agendū
ſit aut fugiendū oſtēdit.Quapropter veritatē magis etiā q̄ cæteri poetarum viſus

Poetę eliminandi

eſt attingere.Alia quoq; immodica pergit Apollonius.Authore D.Auguſt.ca.xiiij.
li.ij.de ciuit.Dei,Platoni gręco potius palma dāda eſt,qui cū ratiōe firmaret,qua
lis eſſe ciuitas debeat,tanq̄ aduerſarios ciuitatis poetas cenſuit vrbe pellendos.Nā
deorū iniurias tulit indigne,& fuſcari corrūpiq; figmētis animos ciuiū noluit. Li=
bro quoq; de Rep.x.cū ꝓpter alia multa,tū ꝓpterea q a veritate ꝓcul abſit poeſis:
eam e ſua rep.eijcit.Hymnos tamē in deos,inq; optimos viros laudationes ex poeſi

Fabulæ pniciosæ.

tantū in ciuitate cenſet admittenda.Lucianus in libro eo qui Philopſeudes inſcribi
tur,Homerū inſectatur:qui ſcriptis ſuis mēdacijs nō eos tantū qui tū audiebant,
falleret:ſed ea pulcherrimis tradita verſibus ad poſteritatē vſq; ſeruāda emiſerit.Ci
cero quoq; repudiādos eſſe poetas nō negat.Eius verba ex libro de natura deorū ſe=
cundo huc aſcribo.Accipimus,inquit,deorum cupiditates,ęgritudines, iracūdias.
nec vero(vt fabulę ferunt)dij bellis prælijſq; caruerūt.Nec ſolum(vt apud Home=
rum)cum duos exercitus contrarios alij dei ex alia parte defenderent: ſed etiā vt
cum Titanis, vt cum gigantibus ſua ꝓpria bella geſſerint, & dicunt & creduntur
ſtultiſſime:& plena ſunt futilitatis,ſummęq; leuitatis.Idē libro Tuſculanarū diſpu
tationū ſecūdo.Vides ne,inquit,poetę quid mali afferant?Lamētantes inducūt for=
tiſſimos viros,molliunt aīos noſtros:ita ſunt deinde dulces:vt nō legantur modo,
ſed etiam ediſcantur.Sic ad malā domeſticam diſciplinam vitāq; vmbratilē & delica
tam quum acceſſerūt etiā poetæ:neruos oēs virtutis elidunt. Recte igitur,inquit,
a Platone ducuntur ex ea vrbe quā finxit ille:quū mores optimos & optimū reipu
blicę ſtatum exquireret.Idem libro tertio.Accedunt,inquit,poetę,qui quū magnam
ſpeciē doctrinæ ſapientięq; præ ſe tulerint:audiuntur,leguntur, ediſcuntur, & in=
hæreſcunt penitus in mentibus.Idem quoq; libro primo.Honorem poetis,inquit,

M.Cato in poetas.

non fuiſſe declarat oratio Catonis:in qua obiecit vt probrū M.Nobiliori, q in pro

Ennius.

uinciā poetas duxiſſet.Duxerat autē conſul ille in Aetoliā Enniū.Apud A. Gellium
cap.ij.lib.xj.illa ſunt M.Catonis verba.Poeticæ artis honos nō erat. Si quis in ea re

Studebat ī ea re.

ſtudebat:aut ſeſe ad ꝯuiuia applicabat:graſſator vocabatur.Non igitur ſolū e rep.
Platonis poetę eiecti ſunt:ſed Romę quoq; neglecti cōtēptiq; ſūt. Carmina & verſus,

vt in dialogo ait Cornelius Tacitus,neq; dignitatem vllam authoribus ſuis conci=
liant:neq; vtilitates alunt. Voluptatem autem breuem,laudẽ inanẽ & infructuoſaʒ
conſequuntur. Alia huius generis multa Cornelius. Zeno Cittieus, vt in eius vita
ait Laertius,a perceptione diſciplinarum poetica nihil alienius eſſe dicebat. Euripi=
des(vt eſt apud Euſebium cap.xij.lib.de euangelica prępáratione.v.)a ſocratica phi
loſophia improbatus eſt. Archilochus poetarum omniũ petulantiſſimus de mu=
lieribus ſcripſit ea,quæ nemo frugi ęquo animo audiret. Hunc eundẽ Archilochuʒ
eadem hora qua venerat Spartã Spartani eiecerunt, quia ſuis carminibus eũ ſcri=
pſiſſe acceperãt,abijcere arma eſſe melius q̃ mori,vt ait Plutar. in apophthegmatis
Laconicis. Eodẽ authore Spartani comœdias & tragœdias minime ſpectabãt,vt neq;
ſerio neq; ioco audirent eos,qui legibus contradicerent. Tyrteũ mẽtis inopẽ dixerũt
Lacedęmonij. Ex vrbe Roma rhetores,vt id obiter dicamus,eiectos fuiſſe A. Gel. ca
pi.xj.li.xv. memoriæ prodit. Cenſorum illud edictum fuit. Renunciatum eſt nobis
fuiſſe homines,qui nouum genus diſciplinæ inſtituerunt:ad quos iuuentus in lu
dum conueniat:eos ſibi nomen impoſuiſſe latinos rhetoras. Ibi homines adoleſcen
tulos dies totos deſidere. Maiores noſtri,q̃ liberos ſuos diſcere,& quos in ludos ita
re vellẽt,inſtituerũt. Hæc noua quę præter conſuetudinem ac morem maiorũ fiũt,
neq; placent,neq; recta videntur. Quapropter & ij qui eos ludos habent, & ijs q eo
venire conſueuerunt,viſum eſt faciundum,vt oſtenderemus noſtram ſentẽtiam,
nobis non placere. Pericles Athenienſis rhetor vt eloquentiſſimus,ita vehementiſſi=
mus,cuius in labris eloquentię dea πειθὼ(vt ait Eupolis)ſeſſitauit,authore Plato=
ne in Gorgia Athenienſes fecit pigros,timidos,loquaces,auaros:primuſq; mercena
ria ſtypendia induxit. Athenęus (vt lib.ij. ait Quinti.)rhetoricam fallendi artẽ eſſe
putat. In eandẽ alię vehementer inuehi ſolent,vt idem author eſt, eam eſſe dicentes,
quæ pœnis eripiat ſceleſtos:cuius fraude damnenť interim boni:conſilia ducantur
in peius:nec ſeditiões modo turbęq; populares,ſed bella etiam inexpiabilia excitenť:
cuius deniq; tũ ſit maximus vſus,quum pro falſis contra veritatem valet. Nam &
Iſocrati obijciunt comici:docere eum quomodo peiorẽ cauſam meliorem faciant.
Authore Laertio lib.vij. Philoſophus Ariſton librũ ſcripſit aduerſus oratores. Idẽ
lib.ij.tradit Aeſchinẽ Mitylenęum oratorum flagellũ appellatum eſſe. Zeno Cittieꝰ,
vt idem ait,dicebat eruditorũ imperfectos ſermones Alexandrinæ pecuniæ ſimiles
eſſe,gratos quidẽ oculis ac pictos vt monetam,nihil tamen eſſe meliores. Eos vero q
ſecus eſſent,tetradrachmis Atticis ꝯparabat,temere quidẽ ac ruſtice inciſis: ſed qui
pictam orationẽ ſuperare poſſint. Gubernandam philoſophis reliquit. Plato dice=
bat,vt eſt apud Valerium lib.vij.titulo de ſapiẽter dictis aut factis,tũ demũ beatũ
terrarũ orbem futurum,quum aut ſapiẽtes regnarent,aut reges ſapere cœpiſſent.
Niſi philoſophi(inq̃t Plato lib.de rep.v.)ciuitatibus dominenť,vel hi qui nũc reges
potenteſq; dicũtur,legitime ſufficienterq; philoſophentur: inq; idem ciuilis potẽtia
& philoſophia cõcurrant:neq; qđ nũc fit a diuerſis duo hęc tractenť ingenijs:nõ erit
ciuitati,vel(vt mea fert opinio)hominũ generi requies vlla malorum:neq; priꝰ hęc
reſpu. quam verbis expoſuimus,orietur pro viribus, & lumen ſolis aſpiciet. Alia
quoq; permulta etiam libro proximo ad hanc rem memorat. Idem in epiſtola qua
dam ad Dionis ꝓpinquos. Si philoſophia,inquit,vna cũ potẽtia vere in idem quaſi
domiciliũ conueniſſet ꝑ omnes hoĩes & gręcos & barbaros:elucentem veramq; opi=
nionem ſufficienter oĩbus oſtendiſſet:neq; ciuitatem neq; hominem vnq̃ fore felicẽ,
niſi & cum prudẽtia & ſub iuſtitia vixerit:ſiue ꝑ ſe illas poſſideat,ſiue ſub ſanctorũ
principũ moribus educetur atq; erudiať. Hæc ille. Regis autẽ iuſtitia philoſophiæ

Euripides Archiloſchuſq; improbati.

Stypẽdia. Rhetoricæ vituperatores.

Sapiẽtię reges ſtudeãt

ſtudio comparatur, conſeruatur, augetur. Eocirca Plutarchus in libro de liberis educandis memoriæ tradit actiuũ genus vitæ, ſi philoſophia caruerit, ineptũ eſſe, magniſq; ſceleribus obuolutum. Nã, vt in Phormione ait Terentius, imperito homine nunq̃ q̇cq̃ iniuſtius eſt. Inſtabit Lucretius. Pythagoricã diſciplinam carmine ſcripſit Empedocles: quẽ duo ex latinis imitati: Varro Atacinus Narbonẽſis, & Carus Lucretius Romanus, phyſicas res conſcripſerunt, ille dogma pythagorę̃ũ, hic epicureũ ſecutus. De quibus Quintil. lib. inſtitutionum oratoriarũ. x. hiſce verbis ſcribit. Macer, inquit, & Lucretius legendi quidem, ſed non vt phraſin. i. corpus eloquentię faciant: elegantes in ſua q̇ſq; materia, ſed alter humilis, alter difficilis. Atacinus Varro in his per q̃ nomen eſt aſſecutus interpres operis alieni: non ſpernendus quidẽ: verum ad augendã facultatẽ dicendi parũ locuples.

Abſinthiũ Abſinthiũ hęrba eſt notiſſima vehemẽter amara. quã Plin. cap. vij. ſeptimi & viceſimi libri inter paucas eſſe vtiliſſimã: eiuſq; folia in fico pueris dari vt amaritudinem fallerent, author eſt. Non pauca de hac hęrba Dioſcorides cõmeminit. Varro in Quinquatribus. Abſinthium vti bibat grauẽ, & caſtorem, leueq; robur. Lucretius qua ratione præcepta philoſophiæ carmine cõplexum ſe dicit: illa vtitur ſimilitudine. Ac veluti pueris abſinthia tetra medentes Quũ dare conantur: prius oras pocula circum Contingunt mellis dulci flauoq; liquore: Vt puerorũ ætas improuida ludificetur Labrorũ tenꝰ interea perpotet amarum Abſinthi laticem: deceptaq; non capiatur: Sed potius tali facto recreata valeſcat. Sic ego nunc, quoniam hęc ratio plærũq; videtur Triſtior eſſe quibus nõ eſt tractata, ideoq; Volgus abhorret ab hac: volui tibi ſuauiloquẽti Carmine pierio rationẽ exponere noſtram: Et quaſi muſæo dulci contingere melle. vt Parmenides philoſophus (vt ait Laertius lib. ix.) philoſophiã carmine expreſſit: vt Heſiodus & Zenophanes atq; Empedocles.

Toxica. Toxica. i. venena. Taxus, quã ſmilacem græci vocant: arbor eſt: quę in Arcadia tam præſentis veneni eſt: vt ſi qui dormiant ſub ea: cibumve capiãt: moriãtur. Sunt qui taxica hinc appellata dicant venena quæ nunc toxica dicimus: q̇bus ſagiptæ tingãtur. Repertũ eſt innoxiã fieri, ſi in ipſam arborem clauus æreus adigat. author eſt Plinius cap. x. lib. xvj. Contendet. Lactãtius cap. j. primi diuinarũ inſtitutionũ libri. Non tã de rebus humanis, inquit, bene meretur: qui ſcientiã bene dicendi affert: q̃ qui pie ac innocẽter docet viuere. Iccirco maiore in gloria philoſophi q̃ oratores fuerũt apud gręcos.

P̄hi orato ribꝰ p̄lati. Illi eñ recte viuendi doctores æſtimati ſunt. Quod eſt longe præſtabilius. Quoniã bene dicere ad paucos pertinet: bene aũt viuere ad oẽs. Multũ tamen nobis exercitatio illa fictarum litiũ contulit: vt nunc maiori copia & facultate dicendi cauſam veritatis peragamus: quæ licꝫ poſſit ſine eloquentia defendi: vt eſt a multis ſæpe defenſa: tamen claritate ac nitore ſermonis illuſtranda: & quodã modo diſſerenda eſt: vt potẽtius in aĩos influat: & vi ſua inſtructa: & luce orationis ornata. Hæc ille. Quantũ aũt q̃q; longe ab veritatis ſimplicis nuditate fucũ iſtũ orationis alias abijciat: prius diximus. Noſtra. i. Chriſtiana. Aliena. i. gentiliũ religionẽ. q̄d ex Chriſtianis permulti fecerunt. vt Euſebius de euangelica p̄paratione, Tertullianus in Apologetico, D. Auguſti. de ciuitate Dei. Periclis orationibus. Alcibiades apud Platonẽ in Sympoſio de Socratis oratiõe loquens. Cor (inquit) in me concitatur ob huius verba: lachrymaſq; effundo: videoq; multis alijs hoc idẽ contingere.

Socratꝭ ſermões quales fuerũt. Et cũ Periclẽ audiebã cæteroſq; oratores bonos: videbãtur illi quidẽ mihi pręclare dicere: ſed nihil mihi tale cõtingebat: neq; cõcitabat animꝰ: neq; ſeipſum quaſi ſeruiliter viuentẽ condẽnabat. Socratis verba fuiſſe nuda ac ſimplicia dicit Alcibiades apud eundem Platonẽ.

Silenorũ imagines. Sermones (inquit) Socratis Silenorum imaginibus ab artificibus factis, ac deinde apertis perſimiles ſunt. Si quis

eni ſermones huius audiat: videntur prima vt fertur facie nimium eſſe abſurdi.
Nomina quippe & verba exteriori aſpectu contumelioſi cuiuſdã ſatyri habitũ præ
ſe ferunt. Aſinos eñ fabroſq; ærarios & ſutores calceorũ coriarioſq; ſemper hab; in
ore, eadem ſemper dicere de iiſdem videtur: vt oẽs fere q̃ minus periti ſint, eius ver
ba irrideant. Verũ ſi introſpiciat aliquis eius ſermones, primo quidem reperiet ſen
ſuum profunditatẽ habere ſolos omniũ, inſuper diuiniſſimos eſſe, ac plurimas vir
tutum ſpecioſiſſimas imagines continere, atq; ad plurima ſeſe extendere: oĩa deniq;
præcepta comprehendere, quibus inſtrui debeat is, qui ſit honeſte beneq; victurus.
Faciendũ ei. Mihi conſcius ſum, inquit idem Alcibiades, defendere me nõ poſſe quin
ſint agenda quę Socrates præcipit. Confeſſa. id eſt manifeſta. Exotico. i. peregrino, ad Exoticus.
uentitio, non natiuo. Plautus in muſtellaria. Non poſſum olere vnguenta exotica.
ἐξωτικὸς enĩ peregrinus dicitur. Tropis, Id eſt tranſlatitijs vocabulorũ ſignificatio Tropus.
nibus. Eſt aũt tropus vt a Quintiliano libro inſtitutionum decimo diffinitur, ſer
mo a naturali atq; principali ſignificatione tranſlatus ad aliam ornandę orationis
gratia: vel vt plęriq; grammatici finiunt, dictio ab eo loco in quo propria eſt, trãſla
ta in eum, in quo propria non eſt. Ad nos deficis. i. relicta tua ſententia ad noſtram
concedis. Noſtrates. philoſophi. Actutum. illico. Peccat; argumentu;. i. improba eſt
vt cum eis dicam, conſequentia. Aut enim. i. nominũ ſignificatio facta eſt arbitrio
aut alicuius authoritate in ea re valentis, vel cõmunitatis, aut naturali quadã ra= Reb⁹ quõ
tione. Apud Platonem in Cratylo Socrates. Veteri, inquit, prouerbio dicitur pul= noĩa im=
chra eſſe cognitu difficilia. Nominum impoſitio cognitioq; haud leue quiddã eſt: poſita.
neq; imperitorum & quorumuis hominum opus eſt. Hæc ille. De ratione impo=
ſitorum nominum quid alij ſentiant prius dicemus: q̃ Platonis ſententiam expro
mamus. Arbitrio communi omnium fortuitoq; poſitu facta eſſe rerum vocabula
Vitruuius ſcribit. Cuius verba ex capite primo ſecundi libri ſubſcribo. Homines
inquit, veteri more, vt feræ in ſyluis & ſpeluncis & nemoribus naſcebantur, ciboq; Sermonis
agreſti veſcendo vitam exigebant. Interea quodam in loco ab tempeſtatibus & ven inuẽtio nõ
tis denſæ crebritatibus arbores agitatæ, & inter ſe terentes ramos ignem excitaue= recipiẽda.
runt. Ex eo flamma vehementi perterriti qui circa eum locũ fuerunt, fugati ſunt:
poſtea re quieta propius accedentes cum animaduertiſſent commoditatẽ eſſe ma=
gnam corporibus: ad ignis teporẽ ligna adijcientes, eumq; cõſeruantes alios addu=
cebant: & nutu monſtrantes oſtendebant, quas haberent ex eo vtilitates. In eo ho=
minum congreſſu, cum profundebantur aliter e ſpiritu voces: cottidiana conſuetu
dine vocabula, vt obtigerant, conſtituerunt. Deinde ſignificando res ſępius in vſu:
ex euentu fari fortuito cœperunt: & ita ſermones inter ſe procreauerunt. Hec ille.
Lactantius quoq; capite decimo libri diuinarum inſtitutionũ ſexti, ex nonnullorũ
traditione ad hanc ſcribit ſententiam. Homines, inquit, qui ex terra nati ſunt pri=
mitus cum in campis & ſyluis errarent, nullo inter ſe nec iuris, nec ſermonis vin=
culo cohærebant, frondes & hærbas pro cubilibus, pro domibus ſpeluncas & an=
tra habebant, beſtijs fortioribus prædę erant. Qui laniati aufugerant, aut lania=
tos videbant proximos: periculi ſui admoniti ad alios decurrerunt, præſidium
implorarunt: nutibus voluntatem primo ſignificarunt. Deinde ſermonis initia Pſammie
temperarunt: ac ſingulis quibuſq; rebus nomina imprimendo paulatim loquen= thici ꝑmẽ
di rationem perfecerunt. Sed hanc ſententiam, vtpote religioni noſtrę inimicam. tũ in dep=
Lactantius inibi refellit. Natura primum factum eſſe ſermonem, Herodotus ſcri= hẽdẽda ve
bit libro ſecundo ad hanc propemodũ ſententiam. Pſammiethicus, inquit, Aegyptio tuſtate lin
rum rex diligenti cura ſciſcitans quinã hominum primi fuiſſent, nec eius rei finem guarum.

inueniens,huiuſmodi rem machinat⁹ eſt.Pueros duos ex humilibus parentibus
recẽs natos paſtori tradidit iter pecora educãdos hũc in modũ:iubẽs neminẽ queq̃
coram eis vocẽ emittere vllam:ſolitaria in caſa ambos ſibijpſis relinqui : eiſdẽ cum
opus eſſet capras admoueri,vbi lacte expleti forẽt alia miniſtrari.Hęc ideo faciebat
iubebatq; rex:ꝙ cuperet ex pueris vbi inarticulate vagire deſiſterent,audire ſiqua
vox prima erũperet,vt poſtea contigit. Nam vbi exactũ eſt tẽpus bimat⁹,paſtori
qui hæc miniſtrabat aperiẽti ianuã atq; introeũti ambo infantes porrectis manib⁹
ꝓcidentes,beccus clamãt. Crebrius adiens paſtor vocẽ eandẽ repeti obſeruat:auditã
rem regi denũciat.Pueros afferri iuſſos vocẽ eandem repetẽtes vbi audit rex,quinã
hoĩes beccus dicant ꝑcũctatur.Phrygia lingua beccũ panẽ appellari cum audit,tuꝫ
Bec. phryges Aegyptijs priores fuiſſe pronũciat.βεκ primã hmõi infantum vocẽ fuiſſe
Baptiſta Piſo ſcribit:additq;,argute quędam illuſiſſe, q ſibi nihil mirũ eſſe dixit,ſi a
capris altus,caprarũ vocẽ emiſerit.Inter philoſophos tamen agitata eſt queſtio:na
tura ne an poſitu vocabula ſignificent.Non poſitu fortuito,ſed vi quadam & rõne
Naturę inuentũ vo= naturæ facta eſſe ac ſignificare P.Nigidius docet.Vt cũ dicimus nos,labias ac ſpm̃
cabula. ad nos attrahim⁹: cũ vos dicimus,modo quodã extra nos ſpiritum emittimus, la
biaſq; exterius protendimus.Eius auteꝫ Nigidij verba ſunt apud A. Gelliũ.c.iiij.
lib.decimi. Vos(inquit)cũ dicimus motu quodã oris conueniente cũ ipſius verbi
demonſtratiõe vtimur:& labias ſenſim primores emouemus:ac ſpiritũ atq; aĩam
porro verſum,& ad eos quibuſcũ ſermocinamur intendimus.At contra,quũ dici=
mus nos,neq; ꝓfuſo intẽtoq; flatu vocis,neq; ꝓiectis labijs pronunciamus: ſed &
ſpiritũ & labias quaſi intra noſmetipſos coercemus.Hoc idẽ fit & in eo quod dicim⁹
tu ego,& tibi & mihi.Nã ſicuti cũ adnuimus& abnuimus,motus quidẽ ille capitis
vel oculorũ a natura rei,quã ſignificat,non abhorret:ita in his vocibus quaſi geſt⁹
quidã oris,& ſpũs naturalis. Eadẽ ratio eſt in gręcis quoq; vocibus quã eſſe in nr̃is
animaduertimus.Hec ille.Apd̃ Platonẽ in Cratylo Hermogenes & Cratylus de no=
minũ ĩpoſitione ꝯtendũt.Ille negat vlli ineſſe rei natura nomen:ſed lege atq; vſu eoꝝ
Nominũ qui vocare ſic conſueuerunt . Cratylus naturali quadã ratione impoſita eſſe dicit:
impoſitio. negatq; vnũquẽq; nominũ eſſe ĩpoſitorẽ:ſed eũ dũtaxat,qui ad nomen reſpicit,quod
natura cuiq; conuenit,poteſtq; eius ſpeciẽ literis ſyllabiſq; inſerere. Socrates in Cra
tyli ſententiã concedit,eiuſq; illa ratio eſt.Diuidere,inquit,quippiã aut vrere quum
volumus,nõ tam ex arbitrio noſtro,q̃ ex natura eius quod diuidere volumus aut
vrere,id facimus.Id enĩ diuidi aut vri natura ſi nõ patitur:in eo tuus fruſtra co=
natus ſit.Diuidentibus præterea aut vrẽtibus nobis,aliquo opus eſt inſtrumẽto.
Noĩare vero actio eſt.Res igitur ſua ex natura nominanda eſt. eius autẽ actionis
.i.noĩandi inſtrumentũ nomen eſt,quo diuidimus,docemus, aliaq; generis eiuſdeꝫ
facimus.Queadmodũ inſtrumenta accommodari oportet naturæ rei quã agis,ita
nomen nominandę rei naturę. Vtq; non cuiuſq; artificis eſt inſtrumenta ſingulis
rebus accõmoda facere:ita nec cuiuſq; eſt noĩa imponere: ſed eius tantũ qui perit⁹
ſit:qualẽ eſſe putat dialecticũ.Is nomen natura ſingulis rebus exprimat. Concludit
igitur noĩa ſi modo vera futura ſint recteq; impoſita,imponi debere a ſapiente no=
minũ conditore:quæ ita conſlentur: vt rerum proprietates pro viribus imitẽtur.
Imponendorũ nominũ rationẽ propriã a ſophiſtis quęrendã nõ putat : apud quos
nihil eſt veritatis:ſed potius a poetis,ijſq; diuinis:tanq̃ qui vera a dijs rerum noĩa
acceperint: apud quos vera ſunt nomina . Ex homerica poeſi nomina multa enu=
merat:quę ratione certa & proba inuenta ſint. Docet primũ deorũ nomina partim
humana ratione,partim diuina inſpiratione inuenta eſſe. Heroica deinde & hũana

ſępe vel ex maiorum cognomentis, vel ex hominum voto impoſita fuiſſe. Ideoq; certam nominum rationem in diuinis potius q̃ in alijs nominibus quærendam eſſe. Quoniam tamen difficile eſt rebus ſingulis nomina accommodare, naturæ adiungenda eſt conſuetudo, vt quo ad eius fieri poterit, natura rerum habeat authoritatem nominum. Vbi vero per naturæ proprietatem fieri non poteſt, per conſuetudinem coniunctionemq; humanam ſiue ſolam, ſiue naturæ coniunctã, fiat. Vides igitur nomina certa quadam ratione impoſita eſſe, quæ naturę rerum earum quę nominantur, accommodata ſint. Vides item vti peritis tantum liceat nomina ipſa imponere. In eadem ſententia illud eſt Auſonianum in epigrammatis. Nam diuinare eſt nomen componere, quod ſit fortunæ, & morum, vel necis indicium. Quoniam vero primi nominum impoſitores non hebetes quidem fuiſſe, vt ait Socrates, verum acuti ſublimium rerum inueſtigatores videntur, de prima ipſa nominum origine ambiguum eſt, vt inibi Socrates idem memorat, an a dijs quondam accepta fuerint, an a barbaris, qui græcis antiquiores ſunt: an longitudine temporis adeo ab origine prima immutata, vt primæ nominum poſitiones non cognoſcantur. A religione noſtra hoc nihil abhorrens videtur. Hebræos enim græci barbaros appellitant, a quibus eos accepiſſe literas, ſunt qui fateantur. Qua igitur ratione literas, ea & vocabula multa, quæ ab origine prima iam immutata ſint, accepiſſe prorſus negandum non eſt. Hebręos quum dico, eos intelligo qui ab Adamo profecti biblijs inſtructi deum immortalem venerati ſunt. De prima autẽ ſermonis impoſitione capite ſecundo libri Geneſeos ita ſcriptum eſt. Formatis igitur dominus deus de humo cunctis animantibus terræ, & vniuerſis volatilib⁹ cœli, adduxit ea ad Adam, vt videret quid vocaret ea. Omne enim quod vocauit Adam animæ viuentis, ipſum eſt nomen eius. appellauitq; Adam nominibus ſuis cuncta animantia, & vniuerſa volatilia cœli, & omnes beſtias terræ. Tanq̃ igitur inſpirante deo Adam nomina impoſuit, eaq; pro natura rerum (quam nouerat optime qui inſpirabat) impoſita eſſe putandum eſt. Ea fuit cauſa cur tanti nominum ſcientiaȝ Hebręi fecerint, vt non modo ſcientijs reliquis omnibus, authore Marſilio Ficino in Platonis Cratylum, ſed legi etiam ſcriptę prętulerint. Quam nominum ſcientiã patriarchis & Moyſi a deo datam eſſe affirmant. Origenes, authore eodem Ficino, cenſet ſacra quædam nomina ex Hebraica lingua in aliam transferenda non eſſe, ſed nec etiam characteribus alijs ſcribenda, In eis enim vim putat ineſſe maximam, quę ꝑfecto non adeſſet, ſi nomina ea temere impoſita fuiſſent. Plato in Cratylo, inq; Philebo, dei nomina, quia in ijs diuina vis ineſt, venerari iubet. In libris autem de legibus magis q̃ delubra ſtatuaſq; diuinas. Ex diuinis nominibus יהשוה Ieſum, quod a deo impoſitum ab angelo nunciatum eſt, veneramur: in quo nomine omne genu flectitur cœleſtium, terreſtrium, & infernorum. In quo admirabilem quandam ineſſe vim credimus. Dei nomen apud omnes gentes tetragrãmaton, id eſt literarum quatuor eſſe poſtea dicimus, in quo vno omnes niſi diuinitus cõuenire non potuere.

Nomẽ diuinum.

Ridere ſatis non poſſet Democritus ſtultã iſtorum arrogantiam, qui dialecticę profeſſores ſe mentiuntur, qui putãt licere ſibi arbitratu ſuo vocabula facere noua: quiq; de vocabulis (quos ipſi terminos appellant) friuola multa cõminiſcunt: quo, puto, eorũ ars facta difficilior, maiorẽ diſcipulis ingeneret admirationem. Appelletis veſtram. ſup. rectã. Si dignari illã &c. i. ſi Romanã appellari nõ patimini. Pariſienſem. Quam Pariſijs vulgo appellamus linguam vici Nucũ, eam in Italia Pariſiẽſem appellari innuit, eã puto ob cãm ꝙ dialectici atq; theologi tã barbare, tã inepte, tãq; ruſtice loquunt, politiorẽq; ſermonẽ aſpnant, vt in linguę latinę puritatem

Anachar- ſis Scytha.

ꝯiuraſſe videant̃,ſeqꝫ ita eſſe doctiſſimos ꝑſuaſiſſe,vt ruſtice loquãt̃ maxīe.Anachar ſis ſcytha ex matre grȩca natꝰ eſt,q̊circa linguaꝝ duaꝝ ꝑitus erat.Phs fuit nõ incelebris noīs,in dicēdo ꝯſtãs & audax.idcirco q̃ eius ꝯſtãtiã in dicēdo imitaret̃, Scythicum dicēdi genus imitari ꝓuerbiali ſnīa dicebat̃.Author eſt Diogenes Laertius lib.

Solœciſmꝰ

j.Solœciſmũ.i.imparilitatē.ſic enī Aſiniꝰ Capito authore Gellio appellat.incõgruitatē vulgo dicũt.A Romanis.i.Romana lingua.Abiunxerunt.M. Cicero de Oratore,& Quintilianus ſcripſerunt phiam & rhetoricam olim cõiũcta fuiſſe.Indiſertam mauult Cicero &c.Id ep̃la dicimus ꝓxima.Philoſtratus quoqꝫ lib.de vita Apollonij Tyanei octauo,antitheta orationi inſerta ſapientis moribus rñdere negat.Rhetoricȩ nãqꝫ (inq̃t) exercitatiõis iſta ſunt.Quibus nõ ſemꝑ vti opus eſt.Dicēdi enī artificiũ,ſi in iudicijs manifeſtũ ſit,dicenti calũniã affert,tanq̃ volenti decipere eos qui iudicaturi ſunt.Symbola.i.nota.de quo ſupra.Diſſidiũ cordis & linguȩ. Linguæ cordiſqꝫ ea eſſe debet connexio atqꝫ ꝯiunctio,vt id lingua ſolũ expromat,q̃d cordi placitũ ſit.Ideoqꝫ A.Gellius capite.xv.libri primi.Linguã,inquit,debere aiunt nõ eſſe liberã, nec vagam,ſed vinculis de pectore imo ac de corde apertis moueri,& quaſi gubernari.Hæc autē cordis linguæqꝫ diſſociatio in phos ꝯuerti poſſit. Tũ enim cũ corde ſociata lingua dicit̃,quũ vtrũqꝫ purũ caſtũqꝫ & mundũ eſt.Linguȩ autē munditia in ſermonis elegantia eſt .Vt Cato ait.Apud A.Gelliũ capite ſeptimo octaui & decimi libri Phauorinus Domitiũ cognomine inſanũ rogat an errauerit , ꝙ quũ Δημηγορεῖν latine vellet dicere,dixerit conciões.Ei Domitius voce atqꝫ vultu atrociore:Nulla,inquit,prorſus bonæ ſalutis ſpes reliqua eſt,quum vos quoqꝫ philoſophorum illuſtriſſimi nihil iam aliud q̃ verba authoritateſqꝫ verborum cordi habeatis. Ego enim grammaticus vitæ iam atqꝫ morum diſciplinas quæro.Vos philoſophi mera

Gloſſaria mortuaria.

eſtis,vt M.Cato ait, mortuaria gloſſaria . Nam qui collegiſti & lectitaſti res tetras & inanes & friuolas,tanq̃ mulierum voces præficarum? Atqꝫ vtinam, inquit,muti omnes homines eſſemus:minus improbitas inſtrumenti haberet. Vbi qui negat requirendam in philoſopho eloquentiam , attendat Phauorinum propterea obiurgari,ꝙ de verbo quæreret. Contra qui ſentiet:attendat parum grauem fuiſſe hunc Domitium,ideoqꝫ Phauorinum diſcedentem dixiſſe, ſibi eum videri ἐπιμαίνεσθαι, id eſt furere & īſanire.Mortuaria,id eſt ſuperuacanea,nugatoria.Humanus,id eſt doctus,eruditus.Inſolens,id eſt inuſitatus,non conſuetus . Infantiſſima,id eſt ſine vlla elegantia. Inſipiens eloquentia & cætera. Grauiter multum & copioſe de hac re Cicero diſputat.Eius verba ſunt ex procemio libri de inuentione primi.Sæpe,inquit, & multum hoc mecum cogitaui,boni ne an mali plus attulerit hominibus & ciuitatibus copia dicendi,ac ſummum eloquentiæ ſtudium.Nam quum & noſtræ reipub.detrimenta conſidero,& maximarum ciuitatum veteres animo calamitates colligo: non minimam video per diſertiſſimos homines inuectam eſſe partem incõmodorum.Quum autem res a noſtra memoria propter vetuſtatem remotas ex literarum monumentis repetere inſtituo: multas vrbes conſtitutas , plurima bella reſtincta , firmiſſimas ſocietates,ſanctiſſimas amicitias intelligo, tum animi ratione,tum etiam facilius eloquentia comparatas.Ac me quidem diu cogitantem ratio ipſa in hanc potiſſimum ſententiam ducit,vt exiſtimē ſapientiam ſine eloquentia parum prodeſſe ciuitatibus : eloquentiam vero ſine ſapientia nimiū obeſſe plærũqꝫ,

Sapientia ſine eloq̃ntia.

prodeſſe nunq̃ .Quare ſi quis omiſſis rectiſſimis atqꝫ honeſtiſſimis ſtudijs rationis & officij,conſumit omnem operam in exercitatione dicendi,is inutilis ſibi,perniciosus ciuis patriæ alitur.Qui vero ita ſe armat eloquētia,vt non oppugnare cõmoda patriæ, verum propugnare poſſit,is mihi vir & ſuis & publicis rationibus vtiliſſimus atqꝫ amiciſſimus ciuis fore videtur.Hæc Cicero. Ex quibꝰ intelligas elo

quentiam in homine bono laudari,in malo vituperari. Oratorem vero non dici q̄ vir bonus nō ſit,epiſtola dicemus proxima.dicemuſq; in homine malo philoſophiā itidem vituperari.Atomi corpora ſunt indiuidua,ſolida,non creata, ſempiterna,q̄ nec corrumpi poſſunt,nec contundi,nec informari ex parte, aut quouis modo imutari:mente ſolum percepta,quæ in inani perq; inane mouentur:ipſumq; inane infinitum eſt,vt corpora quoq; infinita.Quæ rerum eſſe principia Epicurus & prius Democritus autumarunt.Quum enim corpuſcula hæc temerario fortuitoq; motu aſſidue velociterq; mouerentur:corpora in vnum multa glomerata ſunt,varia tum magnitudine,tum forma.Hæc aliaq; non immodica Plutarchus libro de placitis philoſophorum primo.Epicuri autem opinionem ſecutus eſt Lucretius in libro de natura rerum.Periclitaretur,id eſt experiretur. vt enim periculi duplex eſt origo,ita duplex eſt ſignificatus.Si enim a pereundo,diſcrimen eſt:inde periclitari ē in periculo verſari.Sin ab antiquo verbo periendo (vnde pitus & expior facta ſunt) profectum eſt,experientiam periculum ſignificat:eſtq; periclitari fere idem quod ex periri.Multa quoq; ſunt hac ratione originis duplicis vocabula:vt a patiēdo,vel pa tendo patibulum,a comminiſcendo vel cōmeminiſſe ꝓmentum.Glauco apud Platonem lib. de republica ſecundo laudat iniuſtitiam,iuſtitiamq; vituperat : quoniam nihil a Socrate celari vult,ex eoq; rationem contrariam audire cupit. Quartanam laudant.vt Phauorinus apud Aul.Gellium. Atomi. Periculuȝ vnde. Glauco in iuſtitiam laudauit.

ASCENSIVS.

Aut non ſentire ea quæ de illo debeant (ſubaudit ſentiri) in quo oīa reperiant̄ ſumma.i.in ſummo gradu ꝑfectionis,veluti ſingula ſup. repiant̄ & nō vniuerſa ſimul. q̄ egregia nimirū laus eſt.Nā ſi paucis datur in quauis vna arte attingere ꝑfectionis ſummū,qualis dicendus erit cui omnia contingant ſumma? Meminerit autem puer non inepte dictum omnia ſumma,ſiue diuiſim legat,vt in quo omnia repiun tur ſumma,ſiue ꝯiunctim,vt in q̄ ſumma oīa reperiunt̄.ꝑ poſteriore tamen ſumma quęq; nō male dixerit.Ne dū extincti viuant.i.ne dicam ꝗ,dum extincti ſunt viuunt.ſi tamen nedum ſit vna particula,Valla negationē deſideret.Ad pedes Veſtę.i. per allegoriam caſtę philoſophię & ſacrę ſcripturę:agant Bacchanalia.i.afferāt verborū lenocinia.Qđ Syneſius de adoleſcēte.ſup.dixit.Quē ſubeſſe &c.quem.ſ.ſanguineȝ nos vidimus.id eſt agnouimus ſępe infectum.ſ.lepra aut tabe ſanie ve, ſubeſſe ori ceruſſato.i.ceruſſa incruſtato & fucato.Et reuera quibus cadauerosa eſt facies ceruſſa vtuntur aut alio fuco.Quiſquilię ſunt quæ ex area euerruntur:vt puluis & feſtucę,rudera,lapidū fragmēta,& q̄ ſerris decidunt.Et ſectū praue.Horatianum eſt. Vnde ſunt q̄ ex Politiani officina ꝑfectā putēt epiſtolā,& ne illius cenſeatur,paulu lum in orthographia diſſidentem.Nam adoleſcēs,achademia,& ſimilia in ea ſcripta erant.Elumines.i.obſcures & extra lumen ponas,ſicut enodare,eneruare, & ſimilia dicuntur.Sunt qui elimines ſupponant,ſed non placet.Tectorio.i.cooperimento & incruſtatione.Sinceram p/ſcripſit cōtra Vallę opinionē,& non accepit pro integra quaſi cū cęra,ſed pro pura & incorrupta,quaſi ſine carie, licet ſine vix alibi ꝓpoſitum legas.Inſectili.i.indiuiſo.Noſtrates.i.noſtrę ſectæ authores. Id eſt Anacharſis &c.hoc ab Aldo putem additum:non enī Pico ſcribenti ad Hermolaum fuiſſet exponendū,qđ ille meliꝰ intelligeret q̄ author ipſe.qđ ſi in archetypo erat,a Politiano fuiſt Pico expoſitū:q̄ non aīaduerterit delendū.Infantiſſima.i.minime fandi aut eloquēdi perita.Defeciſſem.i.tranſiſſem aut trāſfugiſſem.Deficere enim eſt priorē ducē deſerere,cū ablatiuo & ꝓpoſitiōe a vel ab,& ad aliū ſe transferre cū accuſatiuo medianṫe ad,interdū ſeorſum,interdum coniunctim,vt hic.Non ab illis ad eam defeciſſem. Et ex hac ratione ſignificat deſerere,ſed ita fere vt deficiat is qui deſerit. Deficere.

Picus barbariæ philoſophorum atq; ruſticitati inimicus barbariam tutari videtur, ſed iugulat non tutatur. Aliter enim ſcribit, aliter ſentit. Eam eius defenſionem philoſophus aliquis deteſtatus in multis aduerſatur ſibi. Cuius ſententia prope aduſq; huius epiſtolę finem perdurat. Tandem Pico philoſophos gratiam nullam habere dicit Hermolaus.

Hermolaus Barbarus Ioanni Pico Mirandulæ ſuo. S.D. Epiſtola. V.

EXpectabam quidem iſtinc vſuras aliquas omnino ex iis literis, quas ſuperiorib⁹ diebus ad te dediſſem: ſed tu eas (quæ tua liberalitas eſt) etiam inciuilibus & ĩmodicis remunerandas eſſe cenſuiſti: non epiſtolam reſcribens, ſed volumen fere iuſtũ. Ea mihi res (vt par erat) attulit incredibilem voluptatem, ꝙ videbam te, q̃q̃ occupatiſſimum, delectari lectiõe literaꝝ mearum: adeo vti ne minima quidem in iis & friuola præterire inexplorata patiare. Id quod ego nuper ex hac epiſtola tua facile animaduerti. Nam cum ipſe in quodam literarum ad te mearum angulo, quaſi aliud agẽs, & in trãſcurſu, philoſophos æui noſtri barbaros inſectatus eſſem, quibus te quoq; infenſum eſſe factum & nuncium remiſiſſe ſcriberes: occaſione hinc arrepta litem & cõtrouerſiam veterem inter nos & illos de genere dicendi philoſophorum multis millibus verſuum comphenſam & explicatã, op⁹ elegãs, eruditũ, elaboratũ, ad nos miſiſti: ꝑfectũ celeritate tanta, vt niſi ꝙ opes ĩ genii tui ꝑſpectiſſimas habebam, creditur⁹ fuerim paratũ fuiſſe tibi pridẽ hoc argumentũ, vt ad primã quãq; occaſionẽ ꝓferre poſſes. Sed vt ea mihi res & feſtiuior & iocũdior euẽiret, hõ lepidiſſim⁹, hũaniſſim⁹, latiniſſim⁹, barbaros cõtra Barbarum defendis: vt hoſtis ꝓ hoſte, ſoci⁹ contra ſociũ, ipſe cõtra teipſum ſtare, patrocinariq; ſiſtares. Illũ ſane

F.S. Multĩ millibus verſuum. Verſus & verſiculos appellam⁹ quas lineas vulgus appellat. Mł̃tis ergo millibus verſuum compr̃hensam, id eſt lõgiſſimam. Etiã huic epiſtolę verſiculos quoſdam addidiſſe ſe Pic⁹ Mirandula ĩ epiſtola quadã ad Beroaldum meminit. Celeritate.

Celeritas. Velocitas.

Celeritas & velocitas hoc habẽt diſcriminis, vt eſt apũ Agrętiũ, ꝙ velocitas ſit pedum & corporum, vt auiũ & telorum: Celeritas animorũ ac factorũ.

Apologia.

Apologia oratio eſt defenſoria, qua videlicet obiecta crimĩa, vel q̃ poſſint obijci purgamus. Typhonis & Eumenidum, id eſt rerum laude omni vacantium.

Typhon.

Typhon enim q idem Typhoeus appellatur: Terræ filius, Iouem de regno in certamen prouocare auſus ẽ. Qui fulminatus ſub inſulam Campaniæ Inarimen detruſus eſt.

plurimũ me delectat, ꝙ ſub ſpecie defenſionis exi
tialiter iugulas quos defendis : primum ꝙ hoſtes
eloquentiæ tueri ſe niſi per eloquentes viros non
poſſunt,quaſi mancipia,quaſi bruta:deinde ꝙ ſi te
patrono,te vĩdice,te aduocato nõ elabũt,neq; col
luctari neq; tergiuerſari p̃terea poterũt.Proĩde ab
amicis,quos habeo Patauii, certior fact⁹ ſum apo
logiam tuam,quæ Scytharum & Theutonum eſt
inſcribi cœpta,quaſi Typhonis & Eumenidũ lau=
datio , moleſtiſſimã accidiſſe maiori eorum parti
quos defendis,aliis aliter factum tuum interpretã
tibus.Nam nobis quibuſcum verbo litigas,corde
ſentis,gratiſſimam omnib⁹ rem feciſti, quia & du
ctum,& emphaſim intelligimus: ἄλλα μὲν γὰρ λεύ=
κων,ἄλλα δὲ λεύκωνος υἱός. Alioquin tranſfugam ap
pellare te poſſemus:ſi quemadmodum ſcribis eti=
am ſentires.Q̃ꝫq̃ vt tecum iocer,ſi tranſfuga non
es,p̃uaricator ſis oportet : qui parietes duos line=
as,& cauſam quã ſuſceperis , ſchemate corrũpas.
Nihil enim intereſt quacunq; ratiõe barbaros cli
entes tuos p̱das.Quod autẽ ſchema callidius adi
re poteras,q̃ reos eloq̃ntię cõfitẽtes & noxios,elo
quentia conari ſumma defendere : idq; rationib⁹,
quas vel ipſi facillime diluant quos tueris: modo
ſi quis eſt ex illo grege,qui poſſit ea capere q̃ dixi
ſti,tanto cultu prædita,tot luminibus, tot emble
matis,oculos adeuntium ſtringẽtia:Adde tot ſen
tentias prurientes:tam multas hiſtorias,& exem=
pla remotioris doctrię,quaſi floſculos: & omnino
θάλασσαν ἀγαθῶν . Ad quę ſi qui ſunt ex illis paulo=
minus aſini(volebam dicere ἄμουσοι) auriculas tã
tum mouent:Cæteri diffugiunt,reſpuũt,deteſtã=
tur.Quorum e numero vnus aliquis a Gymnaſio
Patauino (nihil confingo Pice: ridiculam omni=

ἄλλα μὲν γὰρ. &c. Verbis illis Eraſmus ſcribit ἄλλα μὲν λά=κων λέγει , ἄλ=λα δὲ λάκωνος ὄνος φέρει.i.alia quidē Lacon di=cit, alia Laconis aſin⁹ portat. Alij λεύκωνα nõ λά=κωνα eodem au=thore legũt. Pro uerbiũ in eos di=ctũ eſt a quorũ fa ctis oratio diſſen tiret. Natũ inde aiũt. Agricola q̃ſ=piã noĩe Leucon vtres melle ple=nos obuoluere ſtoreis ſolit⁹ eſt. Ab exactorib⁹ ve ctigaliũ rogatus q̃dnã portaret, quo pecunię mi=nus ſolueret hor deũ ferre ſe rñdit Lapſus aliquan do aſin⁹ in terrã hon⁹ effudit,ex=actores accurrũt in reponẽdis ſar cinis futuri au=xilio.Mel nõ hor deum in vtribus eſſe agnoſcunt. Obtorto collo ab ducunt Leuco=nem,tanq̃ qui ſe vectigali fraudaſ ſet. Idq; ridentes illud addũt. Alia Leucon,alia por tat aſinus. Trãſ=fugam , id eſt ad hoſtes tranſfugi entem. Pręuaris

Lacõ alia, alia Laco=nis aſinus.

Verba fa=ctis diſſi=milia.

.i. Alia enĩ Leu con:alia vero,leu conis fi lius.

Id ẽ ma re bono rum.

Id eſt in elegan= tes.

Prçuaricator.

Duos linere parietes.

Geminuȝ temonem verſare.

cator authore Vlpia. is eſt qui prodita ſua cauſa aduerſam parteȝ adiuuat. Qđ vocabulum a vario certamine factum ex Labeone authore tradit. Duos linere parietes, prouerbium eſt in eos qui in factionibus vtriq; parti placere ſtudẽt ac blandiuntur. In eos vero qui pro re eadem duplicẽ volunt inire gratiam, beneficiaq; demereri duplicia: prouerbium eſt, duos parietes eadem fidelia dealbare. M. Curius ad Ciceronem in libro epiſtolarum Ciceronis ſeptimo. Sed amice magne, noli hãc epl'am Attico oſtẽdere. Sine euȝ errare, & putare me bonũ virũ eẽ, nec ſolere duos parietes de eadẽ fidelia dealbare. Ab his q albariũ parietibus inducũt, facta eſt rõ. Geminũ temonẽ verſare, vt id etiã dicamus, dicũtur ij qui ſunt prçuaricatores, quiq; duos linunt parietes. Plutar=

no, ſed veram hiſtoriam denarro) audaculus & inſolens, cuiuſmodi fere ſunt, qui literas humaniores & odio & ludibrio habent: Picus inquit iſte q̃s quis eſt, grammaticus opinor, paruo pedi calceos magnos circũdedit. Quid enim opus eſt tam multis rhetoriis? aut quid ranis propinat? addidimus ipſi, & quidem Seriphiis. Ecquis eſt, inquit, tam ſtolidus atq; ſenſu carens, qui patronum hunc egregium cum altero quiſquis eſt nephario grammatiſta colludere non intelligat? Mihi quidem videtur flere ad tumulum nouercæ: nullam homini fidem habeo. Accedit q; nec prima huius cantionis, nec media, nec poſtrema teneo: non ſecus Hercule, q̃ ſi Græce nos vel Aegyptie defenderet: & omnino ltitoribus loquitur. Sed finge patrocinium eius fidele: ſi vincimur, maleſactum: ſin vincimus, peſſime. Futurum enim eſt vti non iure noſtro erepti, ſed eloquentiæ viribus dicamur: cui ſumus, & ſemper eſſe volumus infenſiſſimi. Quid autem poteſt ingenuo moleſtius accidere, q̃ ei vitam & ſalutem debere, quem ſublatum & perditum velit? Atq; iſte ipſe noſter inopinatus & magnus patronus ſi ſuperabitur, quoniam ſuperari eum eloquentia non poſſe prædicant, ratione ipſa ſuperatus & veritate putabitur: ſin ſuperabit (quod abominor) deficiet ad ſuos illico, decus hoc & victoriam eloquentiæ ſuæ tribuet. Malo non defendi, q̃ hoc periculo defendi. Suſpectum mihi hoc hominum genus eſt: Lepori canis fauet: Intempeſtiua beneuolentia (neſcio qui poeta dixerit) nihil a ſimultate differt. Iam quis vnq̃ hominem ſic defendit, vt ea quæ dicuntur, intelligat ſolus accuſator? aut quis ita cauſam ſuam agi patiatur,

vt is qui ſententiam eſt laturus, ex aduerſa parte iudex idem & arbiter cooptandus ſit? Ita ne reiectioni quidem locus eſſe poſſit: vt conditione ſimus peiore futuri multo, ꝙ fabri, ꝙ mancipes tabernarum, & inſtitores, & venalitii. Sed audio eum exemplis, hiſtoriis, fabulis, teſtimoniis poetarum vti. nec enim percipio ipſe, quæ pro nobis ſcripſit. Qꝫ ſi hæc vera ſunt: miſeri quo recidimꝰ? Adeon rem rediſſe, vt tenere iura noſtra per fabulas & apologos oporteat? At vero eſſe, vbi & hypotheticis, & inductionibꝰ, & enthymematis agatur. Quid ni? Philoſophus ſum: apodixin deſidero: cetera oratoribus relinquo. Dices nõ omnia poſſe per apodixin doceri: probabilibus interim locum eſſe. Reuocatur ergo res ad aleam: probabilia multa contra nos, pro nobis item multa: quis arbitrabitur? Finge dictum eſſe ab iſto, Philoſophiam rebus conſtare, verborum pompa nihil indigere: Credo enim hanc eſſe ſummã omnium, quæ pro nobis dicantur. Contra illi philoſophiam, quæ ſit munus diuinum, ſanctum, religioſum, religioſe adiri oportere, manibus non illotis, ſed puris, ſed nitidis, ſermone caſto, non ſpurco, non lutulento contrectari. Vtrunq; probabile: tam illud prius, quæ ſua vi polleant, extrariis non egere: ꝙ hoc poſterius, rem nobilem & eximiam & viſendam, ſordidis verbis & ignobilibus inquinari, contaminari, pollui non debere. Vendibilius hoc fortaſſe, non ꝙ philoſophia ſine verborum delectu pellucentium & nitẽtium deſinat eſſe ſummum bonum: ſed quemadmodum numina, ꝗꝗ nihil indigent humanis opibus, tamẽ & donari & coli volũt: ita philoſophia ornari ſe non modo patitur: ſed amat, inquiunt,

chus in libro de fortuna Romanorum, de fortuna loquens. Poſtremo, inquit, ĩ Palatium ſe conferẽs traiecto Tyberi, poſitis (vt credere par eſt) alis, exutiſ talaribus, abiecta inſtabili veſtigiaq; fallente pila, ita Romam ingreſſa eſt, vt conſtanter permãſura: taliſq; nunc ſeſe ad iudicium ſiſtit, non incomperta, vt inquit Pindarus, nec geminum temonẽ verſans, ſed Iuſtitiæ Suadæq; ſoror, Prouidentiæq; filia. Schemate, id eſt figura. Sic enim græcis appellata eſt arte nouata dicẽdi ratio. Cicero ĩ Topicis verborum ſententiarumq; ornamẽta ſchemata vocari dicit. Grege, id eſt multitudine. Emblematis, id eſt colorũ varietatibus, quibus oculi nõ alliciũtur modo, ſed etiam ſtringuntur hebetanturq;. de emblematis ante diximus. θαλασσα, id eſt ma-

Schema.

& laborat. Deo perfectius, abſolutius, nihil eſ-
ſe:nuſq̃ tamen plus auri,plus argenti, plus mar-
moris,plus precioſę veſtis,plus gemmarum, q̃ in
templis & in altaribus conſpici. Non igitur lice-
re Deos colere,philoſophiam nefas eſſe.Nouerũt
enim & oratores locum a repugnantibus & con-
trariis,eoq; vel frequentiſſime vtuntur:qui eſt in-
ter omnes,vt ipſi prædicant, inſtãtiſſimus & acer
rimus.Quid autem ſit inſtãs & acer ſermo, nihil
docent: ſed nos ad Ariſtotelem nunq̃ a nobis le-
ctum,nunq̃ legendum remittunt.Iam ne illi qui-
dem philoſophos eloquentibus poſtponunt (non
enim tam parũ pudentes ſunt:) ſed philoſophos
eloquentes infantibus præferunt:Nẽpe quia plus
ſit,bonis duobus eſſe præditum,q̃ vno.Dicũt enĩ
hoc argumentum a toto duci: Themiſtium id
eos docere:quem e Græco in latinum vertiſſe glo
riantur. Nam totum & quantitatis eſſe: quan-
titatem porro aliam numeri, aliam modi faciũt.
Quia vero nos argumento reſpondebamus (Sæ-
pe enim cum iſta grammatiſtarum & nebulonum
manu congredior) alterutrum duorum:aut elo-
quentiam bonum non eſſe:aut bonum quidem eſ
ſe,cęterum nihil attinere ad eam de philoſophia,
vtiq; non plus,q̃ ad ſutoriam, ſtatuariam, excu-
ſoriam: vtranq; diſiunctionis partem longiſſimo
& profuſiſſimo riſu exceptam amoliuntur & di-
luunt in hunc modum. Primũ ꝙ philoſophia oĩs
bonum ſit:Rhetoricẽ porro philoſophiæ partem
eſſe teſtari Peripateticos omnes fere contendunt.
Speciem enim eſſe ciuilis ſciẽtię Rhetoricen:Ari-
ſtoteli credendũ eſſe,q̃ hoc dicat.Hoc genus inter
pellationem ab Ariſtotele vocari affirmãt eã,q̃ ge
neraliter obnũciet,& ad primã tantũ ſyllogiſmo-

re,puerbiali ſen
tentia vſurpa=
tur de ea re quæ
omnigena infini
taq; in ſe contine
at. Vt κακῶν θά
λασσα, id eſt pela
gus malorum.
ἀγαθῶν θάλασ=
σα, id eſt bonoꝝ
mare. Paruo pe
di calceos ma=
gnos circũdedit,
id eſt de re par=
ua paruiq; facië
da iutilia ieptaq;
ſcripſit plurima
Eſt autẽ prouer
bialis ſententia,
quũ cura maior
q̃ res expoſtulet,
ſuſcipit, quũq;
parua res ita ex
tollit vt magna
eẽ videat. Apud
Plutarchũ ĩ Apo
phthegmatiƺ La=
conicis quodam
oratorem laudã
te,ꝙ parua am=
plificaret, Ageſila
us magnꝰ dicit.
Ne ſutorẽ q̄dem
puto bonuƺ,qui
magnos exiguo
pedi calceos ĩdu
cit. Calceuƺ enim
cum pede cõuẽi
re debere ſcribit
Horatius in epi
ſtola ad Fuſcuƺ
Ariſtiũ. Seruiet
æternũ q̄ paruo
neſciet vti: Cui
nõ cõueniet ſua
res vt calceꝰ oliƺ:
Si pede maior e=
rit,ſubuertet: ſi

Paruo pe
di calceos
magnos
circunda=
re.

rum figurã pertineat:ſicut eam quę particulari-ter concipitur,in figuram ſummã nec aliter re-poni poſſe.Hoc ego verum ſit,an contra, neſcio. nec enim Ariſtotelẽ vbi hoc dixerit inuenio: ſed ſatis intelligitur argumentũ a genere ſumptum eſſe. Q̃ꝫ q̃ dicat hæc Ariſtoteles portenta,nec ne, ipſi parum laboramus. Quandoquidem philoſo phi eius omnes fere libri nimiã propter obſcuri-tatem a nobis deſerti ſunt,ab illis vt iactãt occu pati.Propterea nos q bouillas edimus & ſuillas, quiq; pomẽta nobis hæc delicatos & ocioſos ho-mines ſuffurari facile paſſi ſum⁹,cõgreſſum hũc in Ariſtotele quaſi ſcopulum vitamus:in cætera pertinaces & imperterriti.In altera porro diſiun ctionis parte ſic eludimur.Si ad rhetoricen phi-loſophia nihil pertinet:nec animal ad hominem. Pertinet aũt animal ad hominẽ.quis hoc non vi derit?ad rhetoricen ergo philoſophia pertinet, ſiue quaſi partem,ſiue quaſi formã & ſpeciem.qđ & magis probant.Reſpondi,philoſophiæ partem ei⁹ eſſe, quã practicen vocamus:non eius, quam theoricen. Studebamus inqunt,vobis hoc expri mere.Philoſophi vultis eſſe dimidiati, ſemiperfe cti,mutili: rhetoricen philoſophię partẽ eſſe con ceditis :& tamẽ fœdum & turpe ducitis,rhetori cen a philoſopho teneri:ſine qua philoſoph⁹ per fectus & cumulatus nemo ſit futurus: Cui enim deſit aliqđ,hoc perfectũ & conſummatũ eſſe non poſſe. Alioquĩ ſi philoſophia oĩs ad animi noſtri perfectionem pertinet , Rhetorice non pertinet: Syllogiſmũ figura ſecunda necti,qui ſit elẽchus, philoſophiam aliquã non eſſe philoſophiã:quod genus ex contrapoſitis appellatum ab Ariſtotele primo volunt. Q̃ꝫ ſi animus eloquentia perficit:

minor, vret. Ad formaꝫ pedis ob torqueri calceuꝫ Plutarchus in libro de animi trãquillitate ad hãc fere ſcribit ſententiam. Quẽadmodum,inquit, calceus etiã ad vari pedis figuram ob torqueri ſolet:nõ pes ad obtorti calcei: ita mentis habitudĩes quãlibet oblatã viuendi rationẽ ſimilẽ ſibi atq; cõſentaneã reddiderint. Omni pedi eũdẽ calceũ inducere, vt ꝓuerbialẽ ſententiã inter alias Eraſmus enumerat.Galenus enĩ, vt ait,de imperitis quibuſdã medicis qui nõ habita morborꝫ ratione eadẽ omnibus admouent remedia, quuꝫ morbi diuerſi diuerſam curationẽ deſiderent,locutus.Iſti (inquit)neq; ingrunt: neq; ſciunt Quin magis iuxta prouerbium eodem calceamento calceãt omnes. Maximinus (vt id obiter dicam⁹) qui populi Romani fuit imperator,pedem habuit tante magnitudinis,vt poſtea

Maximini caliga.

D.v.

quæ inuidia eſt contendere, philoſophū eundem & eloquentē eſſe nō oportere! His quaſi cumulū quendā & corollariū hoc addebāt. Valeat auctoritas, & exempla maiorū: Ariſtotelem & Platonē, quorum ſectam & placita profitemur, eloquētiſſimos viros fuiſſe, nihil vt ſit oratione illorū ſuauius, purius, luculentius. Proinde q philoſophiā cum eloquentia pugnare dicerent, quia rhetoris officium aliud non eſſet q̄ decipere, q̄ mentiri: calumniam euidentem eſſe, & quæ Peripateticum nihil ſapiat, & quæ ignorare videtur inter oratorem & ſophiſtam quid interſit: quod diſcrimen in Topicis & Rhetoricis Ariſtotelem reddidiſſe perhibent. Nec minus auide cauillari qui dicant orationē in philoſopho mollem & delicatā eſſe non oportere: quaſi ſit aliquis, qui hoc requirat in philoſopho, quod ne in oratore quidem ferat. ſed quemadmodū oratio luxu diffluens atq fracta: ſic ſqualoroſa, illuuioſa, lutulēta, ſordida, grauitatem & maieſtatem philoſophiæ cōminuunt. Medium quendam tenorem, & filum dicēdi probant. Atticam volūt eſſe, non Aſiaticam, nō Germanicam: ſicut neq menſam. Diſplicet Cynica, diſplicet Perſica: ſumptuoſa hæc, illa ſordida. placet frugi. ſic oratio. Propterea ridendos eſſe, qui tam licēter in re confeſſa mentiant̄, dicentes orationem qua philoſophi modo vtuntur, ſetoſam & ſqualidam & horrentem, veneratiōnis cuiuſdam & maieſtatis plenam eſſe. Iam hic ego fateri verum adigor: Nam impudens mendaciū ne in patrono quidem & aduocato ferimus. Si ſermo noſter ſordidus non eſt, non video quod genus dicendi ſordidum eſſe poſſit: Aut ſi hunc horrorem & maieſtatem habet: eundem habebit &

in prouerbij locum ceſſerit, quū de longis atq ineptis hominibus loqmur: Maximini caligā requirit. Teſtis eſt Platina in libro de vitis pontificū. Eſt aūt caliga militare calceamentu3.

Caliga.

Vulgus tamen, cui hac in re non facile accedo, tibiarum indumentum caligas appellat. Inde vulgare illud eſt prouerbium, ſecundum tibiam caliga. id eſt pro tibię paruitate aut magnitudine caliga fiat. Quod ab hac re alienu3 non eſt. Multa ſunt ꝑfecto apd vulgum prouerbia: quæ ſi a certo ꝓbo.ꝑ authore vſurpata eſſēt: a doctis ea ſermone cottidiano detererentur. Alia vt omitta3, q̄ ſcitū illud eſt: Stramentis deo manipulum facere. in eos vſurpatum, qui ſimulata religione, probi, iuſtiq & deuoti deo videntur. Qualis fuit Prometheus is qui taurino corpore oſſibus impleto Iouem tale nihil ſu.

cerdonum & ruſticorum oratio. Nec enim cultius ipſi loquimur q̃ cerdones,& populus: vernaculo melius vſuri,q̃ ſic latino. Aliter ne loquuntur agrarii ſacerdotes,& pædagogi, tabelliones, & formularii,q̃ nos loquamur? Quis tamen vnq̃ in illorum ſermone religionem & maieſtatẽ notauit? Nec minus intemperanter verſari, qui teſtimonio Ciceronis contra ſe nitantur, ſcribẽtis quodã loco. Et tamen a philoſopho ſi afferat eloquentiam,non aſperner:ſi non habeat,non admodum flagitem. Nec enim potuiſſe maximum oratorem,qui ſententiam Epicuri conuelleret,aliter reſpondere Lucio Torquato,qui ſic dixiſſet. Sed exiſtimo te ſicut noſtrũ Triariũ, minus ab eo delectari,ꝙ iſta Platonis, Ariſtotelis, Theophraſti orationis ornamenta neglexerit. Nam illuc quidem adduci vix poſſum: vt ea quæ ſenſerit ille, tibi non vera videantur. Tum Cicero. Vide quãtum fallere Torquate. Oratio me iſtius philoſophi non offendit. Nam & complectitur verbis quod vult,& dicit plane quod intelligã: Et tamẽ a philoſopho ſi afferat eloquentiam, non aſperner:ſi non habeat,non admodũ flagitem. Re mihi non æque ſatiſfecit. Hæc illum nõ tam ex animi ſententia,q̃ ad hominem dixiſſe: Multa enim in diſputando non plus ex animi ſententia dici, q̃ vel captandi,vel molliendi gratia, vel docẽdi. Alioquin multos in Cicerone locos eſſe, ex quibus id commonſtrant. Primum eodẽ libro de finibus. Sed ex eo,inquit, credo quibuſdam venire vſu,vt abhorreant a latinis, ꝙ inciderint in inculta quędam & horrida de malis græcis latine ſcripta deterius. quibus ego aſſentior: dum de eiſdem rebus, ne gręcos quidem legendos pu-

ſpicantem fefellit. Decimas eni deo qui nolentes ſoluunt: non frugiferos quidẽ manipulos, ſed ſterilia q̃dam aut decuſſis granis ſtramina offerunt. In hoc vtroq; ꝓuerbio, licet vulgus bene ſentiat, quippiã vitiatuz eſt. Prius enim dicunt, ſecunduz caligam ictus: alterum, Ex ſtramie barbã deo facere. Ictũ & caligã immutatis paucis literis dicunt. Quem itẽ appellam⁹ manipulũ, garbam dicunt. garba aũt & barba q̃a paruz voce differũt: ꝓ altero alteruz (qui eius mos eſt) vſurpat. Ranis propinare aquã. Prouerbiũ eſt in hoĩes id alijs tribuentes, quo non indigẽt. Ranæ eñ(vtpote in aqua viuentes) aquæ propinatione non indigẽt. Eraſmus ad hanc ſniam deflectit: vbi quid exhibet,quo vel maxime gaudet is, q̃ accipit. Veluti ſi quẽ natura bibacẽ ad bibẽdi certamen ꝓuoces: aut

Ranis propinare aquam.

tent.Res vero bonas,verbis electis grauiter orna
teq; dictatas quis non legat ?Item aliubi:Philo-
ſophia,inquit,iacuit ad hanc ætatẽ,nec vllũ ha-
buit lumen literarũ latinarum : quæ illuſtranda
& excitanda nobis eſt.In quo , inquit , eo magis
nobis elaborandũ eſt:ꝙ multi iam eſſe libri lati-
ne dicũt̃ ſcripti incõſiderate ab optimis illis qdẽ
viris , ſed parũ eruditis.Fieri aũt poteſt,vt recte
quis ſentiat : & id quod ſentiat polite eloqui nõ
poſſit . Sed mandare quenq̃ literis cogitationes
ſuas,q eas nec diſponere, nec accurate illuſtrare
poſſit, nec delectatione aliqua allicere lectorem:
hominis eſt intẽperate abutentis & ocio & lřis.
Itaq; ſuos libros ipſi legunt cum ſuis, nec quiſq̃
attingit pręter eos,q eandẽ ſcribẽdi licentiã ſibi
permitti volunt.Mille alios eſſe locos , qbus hoc
oſtendant:tam vbi nouitatẽ verbi non ſatis apti
fugiendã eſſe Cicero præcipiat,q̃ vbi cõmodita-
tem in dicendo non negligendã contendat.No-
lim,inquit,niſi latine qdem dici poſſit,ſpeciebus
& ſpecierũ dicere.Heus tu quiſqs es : patrocinii
fides vbi?hoc tu defendere appellas : non ꝑdere-
teſti denunciare q nos iugulet ?Sciebas qd is di-
cturus eſſet,ꝑfidia : neſciebas imprudẽtia teſtem
citare ſubiectũ ab aduerſario,qui auctoritatẽ ha-
biturus eſſet non arguentis modo, ſed etiã confi-
tentis.Quis hoc peccaſſet tantũ non orator? At
vero arbitraria res eſt vocabulum, non ꝑfectum
natura,ſed ex aliqua quaſi conuentione hominũ
& pactione.Quis hoc negat?ſed & petaſus,& tu-
nica:nemo tamen tunicã pedibus circũdat,peta-
ſo latus integit.Non omnia quæ placeant etiam
bona eſſe.Brachatum os Mecœnatem,quaſi Sar-
matam,potuiſſe quidem ius dicere,quoniã arbi-

homini loquacu
lo loquendi mate
riam occaſionem
q; ſubminiſtres.
Ranis vinuz in-
fundere fere con-
trarium eſt,vt ſi
quis apud indo-
ctos mlta de phi
loſophia diſputet
His illa ſiřia ſunt
inq; ſententiã ean
dẽ vſitata,Muſis
vinuz,Libero pa
tri aquaz offerre.

Seriphiæ ranæ.

Seriphijs . Seri-
phia rana ꝑuer-
bium eſt in mu-
tos homines , &
canendi atq; dicẽ
di prorſus impe-
ritos. Nam in in
ſula Seripho ranę
mutæ ſunt:q̃ eæ-
dem alio tranſla-
tæ canũt. Author
eſt Plinius capi-
te qnquageſimo
octauo octaui li-
bri. Suetoni⁹ tra
dit,vt id obiter di
caz,Octauiũ Au
guſtũ quum pri
mũ fari cœpiſſet
ĩ auito ſuburba-
no obſtrepentes
forte ranas ſilere
iuſſiſſe.atq; ex eo
negantur ibi ra-
nę coaxare.Patro
num.hunc Picũ.
Flere ad tumulũ

Flere ad tu mulũ nouercæ

nouercę , parœ-
mia , eſt geſtu &
lachrymis dolo-
rẽ ſimulare,quũ
re gaudeas. Non
ita diſſimilis eſt

traria res eſſet:ſed qui non rep̃henderit fuiſſe ne
minem. Vt calceos a ſutoribus, & veſtes ab inſti
toribus:ita rationem dicendi ab oratoribus pe=
tendam & condiſcendã eſſe. Quid tam arbitra=
rium eſt:q̃ leges,q̃ iura,q̃ cerimoniæ! quis tamẽ
ferat hęc philoſophum q̃ lubet egregiũ, q̃ lubet
deo proximũ,vel nouare,vel immutare cupiẽtẽ!
Pręſertim nobis qui de contẽplatore modo loqui
mur,& ab eo practicẽ diſcludim⁹:ſine qua homo,
non philoſophus eſt inqunt,ſed ſtupor. Hæc illi
neſcio q̃ vera,certe veriſimilia. Neq; tamen pro=
tinus hærbã dedi. Eſt enim hic noſter in diſputã
do mos,rigere ſemper,nunq̃ dare terga,nunq̃ ma
nus:confugia ſemper aliqua, ſiue latebras habe=
re,a quibus ne Ariſtoteles qdẽ ipſe ſi reuiuiſcat,
poſſet nos reuellere. Q̃q̃ & hac parte nos inceſ=
ſunt, ruſticitatem & impudentiam appellantes:
natã ex hoc ipſo,ꝙ literas bonas contempſimus.
Mirum dictu,liberalium artium profeſſores non
ſatis eſſe liberalibus literis carere,niſi eas & odiſ
ſent,& omnibus modis laceſſerẽt:vt nemo ſit li=
beralibus ſtudiis infenſior,q̃ qui liberaliũ artium
doctores vocari volunt. O iocularem ambitionẽ:
aliquos eſſe, qui nomine gloriẽtur,rem contem=
nant. Quamobrẽ,inquit,hæc ſumma eſt: aut ra=
tionem aliquã euidẽtem & neceſſariam ꝓ nobis
habent,aut non habent. Si habent,proferant hãc
q̃primum:hęc vna mihi ſufficit,nec in ea re deſi
dero patrociniũ hominis eloquentis. Sin nõ ha=
bent:loci ſunt cõmunes & tranſlatitii, nõ minus
contra nos,q̃ pro nobis fortaſſe valituri: & ꝙ in
pari cauſa facilius perſuadent,q appoſite loquũ=
tur,q̃ qui contra: & ꝙ p̃iudiciis clarorum viro=
rum ꝓmimur,Ariſtotelis & Platonis, & oĩm an=

ſententia illa. Hę=
redis fletus ſub ꝑ
ſona riſus ẽ. Quã
vt alias multas
ex Publij mimis
ſelectas A. Gelli⁹
capite q̃rtodecio
libri ſeptimideci
mi expromit.
Littoribus loqui
prouerbiũ eſt in
eos q fruſtra vel
ſuadẽt, vel orãt:
perinde quaſi ſur
do loquanť. Mor
tuo verba facere
prope idem ſigni
ficat. Deficiet. id ẽ
trãſibit. A ſimul=
tate. id eſt inimi=
citijs. Mancipes
tabernarum .i. q
in tabernis ven=
dunt. Res vero
mancipi hę ſunt,
vt eſt apud Boe=
thium in cõmen
tariorum in To=
pica Ciceronis li=
bro tertio, quę ab
alienari poſſunt
.i. quę a noſtro ad
alteri⁹ trãſire do
miniuȝ poſſunt.
Quo autem mo
do fiebat manci=
patio ex Caio iu
recõſulto idẽ tra
dit, quod ꝓpterea
omittimus, ꝙ pa
rum ad hanc no=
ſtram rem cõdu
cere videbatur.
Tabernas appel=
lat domunculas
tabulis factas vbi
merces ſuas ven=
dũt. Quales per=

Littorib⁹ loqui.

Res man=cipi.

tiquorum:Quos nõ ſolum philoſophię, ſed etiã eloquentię pręſides & antiſtites fuiſſe conſtat. Proinde aut quæſtio tota iaceat:aut ſuſcipiatur ab iis,qui loqui neſciunt: hoc eſt q partibus noſtris & verbo & animo fauent.Hanc tu quiſquis es,Anagyrim(vt ꝓuerbio medicorum vtar) ne moueris.Malumꝰ cauſa tota cadere,q̃ per te ſeruari.Satius em̃ eſt fortiter vinci,q̃ turpiter vincere.Quandoqdem & ita vinci minus erit moleſtum:& victoria per hoſtes quęſita dulcis & ſpecioſa eſſe non poteſt.Hęc Patauinus ille Simius. quę omnia ſcripſi ad te libenter, vt intelligeres, nullam tibi popularẽ aurã apud iſtos q̃ſitã eſſe, plurimam apud nos. Cęterum ſuſcepiſti rem nõ ſolum(vt ſcribis) ὑποζυγιώδη, ſed etiam ἀδύνατον. Quid enim eſt aliud Αἰθίοπα λευκαίνειν:q̃ rationẽ philoſophandi barbarã & ineptam velle defendere!Quid inquã eſt cotem alere,niſi gratiã expectare ab iis,quos ipſę deę Gratię nunq̃ nouerũt! Quocirca mirũ non eſt(patere tecum in re faceta iocer)ſi nõ modo nobis,contra quos egiſti,ſed ne illis quoq;, ꝓ qbus egiſti, cauſam tuã ꝓbaris. ὁ μὲν γὰρ λόγος θαυμαστός, ὁ δὲ λέγων ἄπιστος. Tu vero (nec enĩ deſino iocari) credebas ex actione tua barbaris extorq̃re tritum illud,ἄνθρωπος ἀνθρώπου δαιμόνιον,ceu per te ſeruatis,& qdem ex inſperato:ſed αὕτη ἡ μήρινθος δ' οὐδὲν ἔσπακε:captaſti vetoſ retibus . Quãobrẽ moneo te mi Pice,χρυσοῦς ὢν μὴ ζήτει θάλασσαν, καὶ μὴ σῦρος ὤν, μὴ σύριζε. καὶ νέους φίλους ποιῶν λῦσε, τῶν παλαιῶν μὴ ἐπιλανθάνου. Alioqn feciſti qđ liberales & opulẽti ſolẽt. ὁ γὰρ ἔχων πολὺ τοῦ περιέργεως, τίθησι κὰρ λαχάνοις. Vale. Politianum ſaluta. Venetiis.

multæ ſunt Pariſijs palatij muris aſtructę. Inſtitor eſt negotiator qui res emit minoris vt pluris vendat. Propola a græcis dicitur:vt Ioannes Pius capite nonageſimoquarto adnotationum tradit. Apologus fabula eſt, in qua anĩalia muta loqui inducuntur. At vero eſſe.in ea Pici apologia locos, dicet aliquis ſupple. Hypothetica oratio eſt q̃ ex categoricis duabus coniũctis facta eſt. vt ſi plus quingẽta agri iugera quis poſſidet: contra legem Ro.poſſidet. Categoricam autem appellant orationem eã:quæ ſuppoſito verbo modi indicãdi & pręđicato conſtet. κατηγορία enim ꝑdicatio dicitur. Inductio fit ꝑ ſimilitudies ex pluribus collationibus:quo volunt. peruenientes, vt ſi tutor fidez pręſtare debet: ſi ſocius: ſi cui mãdaris :ſi qui fiduciã acceperit : debet etiam procura=

Inſtitor.

Apologus.

.i.iumẽto idigẽtem.

.i. ĩpoſſibilem.

.i.Aethiopẽ dealbare.

.i.ipa qdem oro admirãda:q aũt dicit nõ credẽdꝰ

Inductio.

i.homo. homini deꝰ aut dęmõiũ

.i.Iſte funis nihil extraxit

tor.Hanc grȩci παραγωγὴν appellant.qua plurimū vſus eſt in ſermonibus Socra
tes.Author eſt Cicero in libro Topicō.Tulli⁹ aūt Tyro,vt eſt apud A.Gelliū capi.
iij.libri ſeptimi,a grȩcis appellari ἐπαγωγὴν:eamq́ꝫ eſſe rem admodū inſidioſam &
ſophiſticā:neq́ꝫ ad veritates magis q̄ ad captiones repertā,dicit.Enthymema, vt Ci Enthyme-
cero libro Topicon ſcribit,eſt argumenti genus ex cōtrarijs cōcluſum.Vt hunc me ma.
tuere:alterū non metuere.Eam quā nihil accuſas damnas:bene meritam exiſtimas
male mereri.Id quod ſcis:prodeſt nihil:id quod neſcis obeſt.Oīs aūt ſententia pro-
prio noīe enthymema appellaꝛ.Sed vt Homerus propter excellentiā cōmune poe-
tarum nomē efficit apud grȩcos ſuū:ſic quum omnis ſentētia enthymema dicatur:
quia tamen videtur que ex contrarijs conficiatur acutiſſima:ſola proprie com-
mune nomen poſſedit.Enthymemata ſyllogiſmos eſſe rhetoricos,eadēq́ꝫ perſuaſio-
nis neruos,tradit Ariſtoteles libro Rhetoricon.j.De quibus libro ſecundo ſcribit
plurima.Enthymema commentum aut cōmentationē Quintilianus libro quinto
interpretatur:græcoq́ꝫ q̄ latino vocabulo vtitur melius.Idq́ꝫ appellari dicit rem q̄
probationi alterius adhibetur,& argumenti elocutionē.Eiuſq́ꝫ enumerat tres ſpe-
cies.Vnam,q̄ rationem habeat & propoſitionē,non habeat concluſionem:ideo im-
perfectus ſyllogiſm⁹ appellatur.Quale eſt in oratione M.Tullij pro Ligario.Cau-
ſa tum dubia,ꝙ erat aliquid in vtraq́ꝫ parte,quod probari poſſet:nunc etiam me-
lior iudicanda eſt,quam dij adiuuerunt.Alteram,ex contrarijs,quod etiā ſolum
enthymema quidam vocant,q̄ fortior multo probatio eſt.Tale eſt Ciceronis pro
Milone.Eius mortis ſedetis vltores:cuius vitam ſi putetis per vos reſtitui poſſe,
nolitis.Tertiam,quæ optima eſt,quum propoſito diſſimili vel contrario ratio ſub-
iungitur.Quale eſt Demoſthenis.Non enim ſiquid vnq̄ contra leges factum eſt,
idq́ꝫ tu es imitat⁹:iccirco te cōuenit pœna liberari:qn ecōtrario dānari multo ma-
gis.Nā,vt ſiqs eorū dānatus eſſet,tu hæc nō ſcripſiſſes:ita dānatus ſi tu fueris,nō
ſcribet alius.Quid ni.i.cur non vtereꝛ:quū ſint oratoribus aptiora:vti nobis phi Apodixis.
loſophis eſt apodixis?Apodixin.i.demōſtrationē.Eſt aūt demonſtratio,vt cap.prīo
primi libri Topicō ſcribit Ariſtoteles,qn̄ ex veris & primis ſyllogiſmus erit:aut ex
talibus q̄ ꝑ aliqua prima & vera,ei⁹(quæ circa ipſa eſt)cognitionis principiū ſum-
pſerit.Sūt aūt vera & prima:quæ nō ꝑ alia:ſed ꝑ ſeipſa fidē habent.Boethius Ari-
ſtotelis interpres cap.ij.libri Poſteriorū primi:demōſtrationem dicit ſyllogiſmon
apodicticon.ἀπόδειξις demōſtratio eſt.Apud A.Gelliū cap.v.libri ſeptimidecimi
rhetoricus qdā ſophiſta argumēta cēſet aut ꝓbabilia eſſe debere,aut ꝑſpicua,& mi-
nime cōtrouerſa.Idq́ꝫ ἀπόδειξιν vocari dicit,quū ea q̄ dubia aut obſcura ſunt,per
ea q̄ ambigua nō ſunt illuſtranꝛ.Authore Quintiliano libro.v.apodixis eſt euidēs
ꝓbatio.Ideoq́ꝫ apud geometras γραμμικαὶ ἀποδείξεις.i.lineares demōſtrationes
dicunꝛ.Idem quoq́ꝫ libro prīo cōmodā oratori geometriā differens:Deniq́ꝫ,inquit,
ꝓbationū q̄ ſunt potētiſſimȩ γραμμικαὶ ἀποδείξεις vulgo dicūtur.Probabilia ſūt,
vt ait Ariſtoteles cap.primo primi libri Topicon:ea q̄ videnꝛ oībus:aut ſapiētib⁹:
aut pluribus:hiſq́ꝫ vel oībus:vel pluribus:vel maxime notis:& ꝓbabiliorib⁹.Ideꝫ
libro Rhetoricō primo,ꝓbabile eſſe dicit id qđ fere ſemꝑ ſoleat fieri.Reuocaꝛ res ad Reuocare
aleam.ꝓuerbialis eſt ſentētia:quū quod tutū eſt,in diſcrimen reuocaꝛ.ratio nata ad aleam.
eſt ex aleatoribus:quando inter eos iudicandȩ rei intercidit dubitatio. Iſto:Pico.
Illi:oratores nobis in ea re aduerſarij:contra quos ſcribere ſe Picus ſimulat.Mani-
bus illotis attingere:& pedibus illotis ingredi:fere enim idem ſunt:prouerbiales Manibus
ſunt ſententiæ ſignificātes confidenter,prophane,irreuerenter,imperite,imparate illotis attī-
diuinam aliquā rem ſuſcipere attrectareq́ꝫ:vt ſacrorum cerimonias:vt Philoſo- gere.

phiam,vt theologiã:vtq; eiuſdẽ generis alia.Aulus Gellius cap.v. libri ſextidecimi.
Illotis(qđ aiunt)pedibus & verbis rep̃hendunt doctiſſimi hoĩs orationem.Inquiũt.
oratores.Nũ igitur.putandũ eſt.ſ.Et.id eſt etiã oratores vt philoſophi.A repugnã
Argumen tibus argumentũ fit hoc modo.Qui teſtamento accepit,recte accepit: qđ aũt recte
tũ a repu= accipitur:inuito ei qui ſemel recte accepit auferri non poteſt.At mulier teſtamento
gnãtibus. vſumfructũ ancillarũ accepit.Idem igitur inuite auferri non poterit.Eo enim caſu
res habeatur.Filiũ quis hęredẽ inſtituit:ſcribitq; ſi is filius infra pubertatẽ deceſſe
rit,nepotem vel quẽlibet alium hæredẽ eſſe oportere:qui ſecundus hæres appellat.
Vxori deinde ſuę ancillarũ vſumfructũ a filio legat. Filio igitur infra pubertatem
mortuo a teſtatoris vxore ancillarũ vſumfructũ,quẽ iam habebat, hæres ſecũdus
repetit.Sunt aũt repugnantia q̃ contraria conſequũtur:ſi ipſis contrarijs compa=
rentur.vt recte accipere,& inuitũ reddere inter ſe pugnant.Author eſt Boethius in
libro cõmentariorũ in Topica Ciceronis ſecundo. Videtur itaq; eſſe a repugnanti=
bus:licere deos colere,philoſophiã verbis ornare nephas. Apud Quintilianũ libro
quinto argumenti a repugnantibus illud exemplũ.Qui eſt ſtultus,ſapiens nõ eſt.
A contrarijs etiã argumentũ eſſe,p̃xima indicant.A contrarijs.Argumenti a cõtra
Acõtrarijs. rijs illa ſunt Quintiliani exẽpla.Frugalitas bonũ:Luxuria eñ malum. Si malorũ
cauſa bellũ eſt,erit emendatio pax.Si veniam meretur,qui imprudens nocuit: nõ
meretur præmiũ,qui imprudens p̃fuit.Contrariorũ multa genera Cicero in To=
picis ememorat.Vnũ eorum quæ in eodem genere plurimũ differunt: vt ſapiẽtia,
ſtultitia.Eodem aũt genere dicũtur: quibus p̃poſitis occurrũt tanq̃ e regione exq;
aduerſo quædã contraria.vt celeritati tarditas:non debilitas. Ex quibus cõtrarijs
argumenta talia exiſtunt.Si ſtultitiã fugimus:ſapientiã ſequamur.& bonitatẽ,ſi
malitiam.Hęc quæ ex eodem genere contraria ſunt:diuerſa appellantur. Alia ſunt
quę latine priuantia appellamus:vt dignitas indignitas:humanitas inhumanitas
& cætera generis eiuſdem.Quorũ tractio eſt eadem quæ ſuperiorum, quę diuerſa
dixi.Alia ſunt contrariorum genera,velut ea quę cum alio cõferuntur : vt duplũ
ſimplum:multa pauca:longũ breue:maius minus. Sunt etiam alia valde contra=
ria:quæ appellãtur negantia.vt e contrario dicẽtibus:ſi hoc eſt:illud non eſt.Nũq̃
lectum,nunq̃ legendũ.Mirum eſt me hercule clamoſos veriuſq; dixerim rudentes
ętatis huius ſophiſtas Ariſtotelicos eſſe ſe affirmare pertinaciſſime non dubitãtes,
qui Ariſtotelis lectionẽ prorſus non omittentes ſolũ ſed plane contẽnentes,nugali=
bus friuoliſq; ſophiſmatis cõminiſcendis,ediſcendis,iactitãdiſq; ætatem inſumunt.
Eoſq; q Ariſtotelem legunt deridentes,Fabriſtas appellãt : propterea q ediſcunt in
Ariſtotelem paraphraſim eã,quã doctiſſimus vir Iacobus Faber non inelegãter
ſcripſit.Sed ruſtico barbaricoq; ſermone ita inſueti exercitiq; ſunt: vt politiorẽ lu=
cidioremq; ſcribendi ſtylum,tanq̃ lippus lucem,ferre non poſſint. Mirarer magis
id eos facere,in eoq; imprudentẽ iuuentutem quaſi viſcatam detinere alereq; : niſi
idem Theologię ſectatores perſuadere ſibi in cõfeſſo eſſet.Ii eñ in Sorbonicis diſpu
tationibus profuſa ſophiſmatum turba quaſi baubantes byblia contẽnunt: eiuſq;
leuiorẽ eſſe doctrinam putant:qui inde argumẽtabitur.Quo factum eſt,vt appel=
lati Theologiæ doctores,theologiæ indocti prorſus exiſtant . Iidem quaſi ſimiæ ſe
admirantes,ſiqs in politioribus literis aliquãdo plus tẽporis inſumpſerit: eũ theo
logiæ ſuæ mirantur candidatũ nõ eſſe.Sed ad dialecticos redeo: qui ipſi putãt ſuas
captiones ſuaſq; amphibologias reliquis diſciplinis ita aſſe accommodatas : vt ſine
eis nemo vir poſſit diſciplinarum earum conſummate peritus eſſe. Si quid p̃ſunt,
prodeſſe plus rhetoricæ putem,q̃ vlli alij profeſſioni.Quantum autem rhetoricæ

proſint,illa Ciceronis verba liq̃do ſatis declarant:quæ ſunt ex libro rhetoricorũ ad Herennium ſecundo,quum de ambiguo(quæ conſtitutionis legitimæ pars eſt) loquitur.Sunt,inquit,qui arbitrantur ad hanc cauſam tractandã vehementer pertinere cognitionem amphibologiarum eã,quæ a dialecticis profertur.Nos autem arbitramur non modo adiumento non eſſe,ſed potius maximo detrimento. Omnes enim illi dialectici amphibologias aucupantur,eas etiam quæ parte ex altera ſententiam nullam poſſunt interpretari.Itaq̃ & alieni ſermonis moleſti interpellatores,& ſcripti ſui tum odioſi tum obſcuri interpretes ſunt:& dum caute & expedite loqui volunt:infantiſſimi reperiuntur.Ita dum metuunt in dicendo nequid ambiguum dicant:nomen ſuũ pronunciare non poſſunt.Verum horũ pueriles opiniones rectiſſimis rationibus quum voles Herenni refellemus. In pręſentia hoc dicere non alienum fuit:vt huius infantię garrulam diſciplinam contẽneremus.Hæc Cicero.Quæ huic noſtræ materiæ non inepta ſunt.Illi:oratores.Parum pudentes.i.impudentes.Infantibus.i.ineloquentibus. Dicunt.oratores. Argumentum a toto. A toto.
Totum modis duobus dici ſolet:aut vt genus:aut vt id q̃d ex pluribus partibus integrũ cõſtat.Prioris exemplũ.Vt ſi ſit quæſtio:an iuſtitia vtilis ſit:ſit ſyllogiſm⁹. Omnis virtus vtilis eſt:iuſtitia virtus eſt:iuſtitia igitur vtilis eſt . Virtus enim iuſtitiæ genus eſt.Poſterioris exemplũ eſt.Quęſtio eſt an humanę res prouidẽtia regantur.Dicemus.Mũdus prouidentia regitur:homines pars mundi ſunt:hũanę igit res ꝓuidentia regunt.Vertiſſe gloriant.Hermolaus enĩ barbar⁹,vti dixim⁹ vertit.Aliam numeri.Quantitatẽ diſcretam vulgo appellant noſtri phyſici:vt continuam dicunt eam quæ ſit magnitudinis:quã hic eſſe modi Hermolaus dicit.Reſpondebamus.Patauini huius verba ſunt:q̃ fere ad finem epiſtolæ protenduntur. Alterutrum &c.Oratorum eſt illud argumentũ.Aut bonũ eſt eloquentia aut nõ. Amolirí.
Bonum eſſe philoſophus fatetur:ſed ad eam de philoſophia nihil attinere : nullũq̃ Amuletũ.
cum philoſophia commercium habere.Excuſoriam.ab excudendo.Amoliũtur oratores.i.eludunt,eluunt.Amoliri eſt rem aliquã molis multę difficulter tollere auferreq̃:cuius ſignificatus latius patet:vnde fit amuletum.i.remediũ valẽtiſſimum. Primũ quod philoſophia &c.Argumentum eſt in prima figura q̃d fiat huiuſmodi Philoſophis.Philoſophiæ partem.Philoſophiã eſſe triplicem in cõmentarijs in Auſonij Griphon ſcribimus,Logicam,Phiſicam,Ethicam.Quid cum philoſophia rhetorica habeat cõmercij,Ariſtoteles libro Rhetoricorum primo,ad hanc fere ſententiam ſcribit.Rhetorica,inquit,quaſi propago eſt dialecticæ,eiuſq̃ negocij, q̃d circa mores eſt.Quod quum de affectibus ſit:æquũ eſt vt ciuile appelletur.Logicam, vt eſt apud Laertium Diogenem libro ſeptimo,in diſciplinas duas diuidi pleriq̃ autumant,rhetoricam atq̃ dialecticam.Cleanthes,vt idem ait,philoſophiam in parteis ſex partitus partes eas enumerat dialecticam,oratoriam,moralẽ,ciuilem, naturalem,theologicam.Orationis duo ſunt genera , vt libro ſecũdo ait Quintilian⁹. Altera perpetua quæ rhetorice dicitur. Altera conciſa,quæ dialectice. Quas quidem Zeno adeo coniunxit:vt hanc compreſſę in pugnũ manus,illam explicitæ diceret ſimilem.Rhetorica igitur philoſophiæ pars eſt. Eoſdem quondam fuiſſe oratores & philoſophos Quintilianus libro primo memorat.Eius verba ſunt.Fuerunt,inq̃t, hæc vt Cicero apertiſſime colligit,quẽadmodum iuncta natura,ſic officio quoq̃ copulata:vt iidem ſapientes atq̃ eloquentes haberent.Scidit deinde ſe ſtudium , atq̃ inertia factum eſt,vt artes eſſe plures viderentur.Nam vt primũ lingua eſſe cœpit in quæſtu,inſtitutumq̃ eloquentiæ bonis male vti:curã morum,qui diſerti habebantur,reliquerunt.Ea vero deſtituta,infirmioribus ingenijs velut prædę fuit.

Logica duplex.
Rhetorica
Dialectica
Philoſophiæ partes ſex,

E.

Inde quidam contempto bene dicendi labore,ad formandos animos ſtatuẽdaſq; vi=
tæ leges regreſſi,partẽ quidem potiorem ſi diuidi poſſet , retinuerunt:nomen tamẽ
ſibi inſolentiſſimum arrogauerunt:vt ſoli ſapientię ſtudioſi vocarentur.Quod no=
men neq; ſummi imperatores,neq; in cõſilijs rerum maximarũ,ac totius admini=
ſtratione reipub.præclariſſime verſati,ſibi vnq̃ vendicare auſi ſunt.Hæc ille.q̄ ideꝫ
Poetæ ve= inibi pluribus verbis colligit oratorem æque ac philoſophum de virtute præcipere
teres. atq; diſputare poſſe.Quoniam tamen philoſophi iſti oratores poetaſq; eodem ha=
bent ordine:de poetis illud aſcribendum fuit.Authore Lactantio capite quinto gn=
ti diuinarum inſtitutionuꝫ libri,poetę philoſophis multo priores fuerunt:& ante
natum philoſophiæ nomen pro ſapientibus habebantur.Ii de iuſtitia, quę aut ipſa
ſola virtus eſt,aut fons eſt ipſa virtutis, quæſiuerunt. Cornelius Tacitus in dia=
logo tradit,Aureum ſeculum poetis abundaſſe,qui benefacta canerent. Hanc inter=
pellationem.i.hunc ſermonem,hanc,quã appellant,conſequentiã. Affirmant:philoſo
phi.Generaliter obnunciet.i.vniuerſim concludat . Signa eñi vniuerſalia dialectici
illa appellant:omne,nullum,quodlibet,quodcunq;,vtrunq; , & ſiqua ſunt generis
eiuſdem.Particularia,quoddam,aliquod,alterum.In prima igitur ſyllogiſmorum
figura ſic generaliter concluditur.Quicquid honeſtũ eſt,id laudabile eſt: omẽ vtile
eſt honeſtũ:omne igitur vtile laudabile eſt.Itemq;.Nihil quod ſapiẽtibus odioſuꝫ
ſit laude dignũ putamus:omnis inuidia ſapiẽtibus odioſa eſt: nulla ergo inuidia
laude digna putanda eſt.In tertia ſic particulariter concipitur.i.cõcluditur.Omne
honeſtum eſt appetendũ:omne honeſtũ eſt vtile:vtile igitur eſt appetendũ. Inter=
tia aũt figura perfectum nõ eſſe ſyllogiſmũ Ariſtoteles libro Priorũ primo author
eſt.In figurã ſummam.i.tertiã.Ego Philoſophi ſermo eſt .A genere . Genus id eſſe
quod prædicatur de pluribus differentibus ſpecie in eo quod quid eſt,Porphyrius
Genus. definit.vt quærenti quid ſit animal,hominẽ,equum,bouẽ,aſinum reſpondeas. Eſt
igitur animal genus.Eſt aũt genus fere id quod eſt generale magis. A genere eo ſit
modo argumentum apud Ciceronẽ in Topicis.Omne argentum mulieri legatum
eſt:pecunia numerata,eſt argentum:legata igitur videtur.Apud Ariſtoteleꝫ libro
Topicon quarto plura legere poſſis.A nobis.Philoſophis. Ab illis.oratoribꝰ . Nos
qui bouillas edimus & ſuillas.id eſt nos philoſophi qui duro ſumus ingenio obtu
ſoq; & ruſtico.Suillas enim & bubulas ruſtici comeſſe ſolent: quibus multa eſt in=
Pomenta. genij hebetudo.Pomenta vt conijcio,ſunt ſcriblitæ pomis minutatim quaſi in pul
uerem ſectis infertæ:quibus vrbici homines:iiſq; qui ſunt alijs delicatiores: p tra=
gematis vti ſolent.Congreſſum hunc,id eſt hoc ſtudium:hoc dicendi certamen.Syl
logiſmum figura ſecunda necti.qui ſit huiuſmodi.Philoſophia omnis ad animi no
ſtri perfectionem pertinet:Rhetorice nulla ad animi noſtri perfectionem pertinet:
nulla igitur rhetorice philoſophia eſt.Prius tamen dicebatur rhetorice eſſe philo=
ſophia:Philoſophia igitur non eſt philoſophia.ἔλεγχοσ,id eſt argumentum. Ex
contrapoſitis,id eſt ex contradictorijs. Addebant.oratores,inquiũt philoſophi. Ari=
ſtotelem & Platonem. Ariſtoteles,vt Fabius ſcribit,philoſophiam exercuit:Iſocra=
tis tamen gloria motus rhetoricæ præcepta conſcripſit . De quibus dicendi præce=
ptis verba Ciceronis aſcribo:quæ ſunt hæc ex procemio libri de inuentione ſecundi.
Veteres(inquit)ſcriptores huius artis vſq; a principe illo atq; inuentore Tyſia re=
petitos vnum in locum conduxit Ariſtoteles:& nominatim cuiuſq; præcepta,ma=
gna conquiſita cura perſpicue conſcripſit:atq; enodate & diligenter expoſuit. Ac tã=
tum inuentoribus ipſis ſuauitate & breuitate dicẽdi præſtitit:vt nemo illorũ præ
cepta ex ipſorum libris cognoſcat:ſed omnes qui quod illi præcipiant velint intelli=

gere,ad hunc quaſi ad quendã multo commodiorẽ explicatorem reuertantur. Atq; hic qdem & ipſe,ſeſe ipſum nobis,& eos qui ante ſe fuerant,in medio poſuit,vt & cæteros & ſeipſum cognoſceremus. Fabij quoq; Quintiliani verba ſubſcribo:quæ hæc ſunt libro decimo. Quid(inquit)Ariſtotelem?quẽ dubito ſcientia rerum,an ſcriptorum copia,an eloquendi ſuauitate,an inuentionum acumine, an varietate operũ clariorem putem. Huic certe Ariſtoteli ea fuit dicendi vbertas:vt eum auri ꝓfluẽtis fluuium authore Plutarcho M. Tullius appellauerit. Ariſtoteles idem quum reliquos ſuos diſcipulos eloquentes:tum Theophraſtum,vt Laertius,inquit,reddidit eloquentiſſimum. Impfectam puto credebat philoſophiã a qua abeſſet eloquẽtia. Platoni quoq; eloquentiã fuiſſe diuinam vſqueadeo accepimus:vt ſi in terram Iupiter deſcendiſſet,græceq; loqui voluiſſet:beatiore facundia q̃ Platonis non vſus fuiſſet. Illam aũt futuram Platonis facundiã multo ante tempore Socrates ꝓuidit. Socrates enim dormiens ſibi videre viſus eſt holorem quendam implumem in ei⁹ gremium deuolaſſe:ibiq; plumaſſe:ac tandem in æthera ſubuolantẽ dulciſſimo ſuo cantu omnia temperaſſe. Adductum ad ſe Platonẽ poſtridie,ſuũ eſſe holorẽ auguratus eſt. Author eſt Diogenes Laertius libro tertio. Valerius quoq; libro primo titulo de miraculis, author eſt apes in ora Platonis etiamdum in cunis vagientis mella quaſi eloquentiæ ſuauiſſimę dulciſſima nutrimenta certatim conieciſſe. Ideo Quintilianus lib.x. Quis(inquit)dubitet Platonem eſſe præcipuum:ſiue acumine diſſerendi:ſiue eloquendi facultate diuina quadã & Homerica. Multũ enim ſupra proſam orationem,& quã pedeſtrem græci vocãt,ſurgit:vt mihi non hoĩs ingenio: ſed quodã delphico videatur oraculo inſtinctus. Phauorinus item dicere ſolit⁹ eſt, vt eſt apud A. Gellium cap.v.lib.ij. Si ex Platonis oratione verbũ aliquod demas mutelve,atq; id commodiſſime facias:de elegantia tamen detraxeris. De Platonis atq; Ariſtotelis eloquentia, Ciceronis verba ex prooemio libri de Officijs primi his appono. Equidẽ(inquit)Platonem exiſtimo,ſi genus id forenſe dicendi tractare voluiſſet:grauiſſime & copioſiſſime dicere potuiſſe: & Demoſthenẽ ſi illa q̃ a Platone didicerat,tenuiſſet:& ꝓnũciare voluiſſet:ornate ſplendideq; facere potuiſſe. Eodẽq; modo de Ariſtotele & Iſocrate iudico:quorum vterq; ſuo ſtudio delectatus contẽpſit alterum. Inter oratorem & ſophiſtã. Sophiſta(vt lib. Elenchon.i.ſcribit Ariſtoteles)eſt copioſus ab apparente ſapientia & non exiſtente. In pleriſq; rebus & diſciplinis per ſimilitudinem quandã illud fieri ſolet: vt in alijs ſint res ipſę: in alijs eſſe videantur. vt alij ſunt ſyllogiſmi:alij,quum non ſint,eſſe tamen videntur. Alij pulchri qdem ſunt propter decorẽ:alij componentes ſe pulchri vidẽtur. Alij copioſe dicendi habitum habent:alij inflantes ſe & fingentes habere videntur. Videntur autẽ propter imperitiam. Imperiti enim veluti diſtantes eminus veritatem ſpeculãtur. Idem libro Rhetoricorum ad Theodectem. Sophiſta inquit,non viribus, ſed electione:contra,orator non electione ſed viribus nititur. Ne in oratore quidem feratur. In ea eſt Quintilianus ſententia lib.ix. In vniuerſum,inquit,ſi ſit neceſſe,durã potius atq; aſperã compoſitionẽ malim eſſe,q̃ effœminatã & eneruẽ, qualis apud multos:& cottidie magis laſciuimus Sybaritarũ modis ſaltitantes. Apud Plat. in libro de Regno:Socrati iuniori hoſpes Eleates: Si verborum curioſitatem,inquit, vitabis:euades in ſenectute admodum ſapientior. Attica oratio eſt preſſa, integra, emuncta,limata:nihil inane ferens aut redundans. Aſiatica inflata,inanis,tumida, vaniore dicendi gloria iactabunda. De quibus in Auſonij Griphon plura dicim⁹. Cynica.i.tenuiſſima. Cynica enim menſa prouerbialiter dicitur ea q̃ ſit tenuiſſima, nulloq; faſtu ſuperba. Cynici eñ barbã comãq; nutriẽtes, pedibus nudis,pallium

Ariſtotelis eloquẽtia.
Platonis eloquẽtia.
Sophiſta.
Oratio Attica.
Aſiatica.
Cynica menſa.

ſordidum tritūq; ferentes,inhumanā ac fere belluinam vitā agere ſolebant:vt in Cy
nico ait Lucianus. Eodem in conuiuio authore Alcidamas Cynicus molle quid=
dam atq; muliebre exiſtimabat menſę accumbere: ſeq; ſtantem cœnaturum dicit:
ac interim obambulaturū:Q̄ ſi defatigatus fuerit:palliū humi ſubſtraturū,ſeq;
innixum cubito cœnaturum.In propatulo cœnare ſolebat Diogenes Cynicus. Illo
Diogenes Cynicus. quoq; argumento vtebatur.Si prandere nihil mali eſt:nec in foro prandere malū
eſt:non eſt aūt malū prandere,nec in foro q̄dem prandere malum eſt.Author eſt
Cynici vn̄. Diogenes Laerti⁹ libro ſexto. Cynici aūt appellati ſunt a Gymnaſio,quod Cynoſar=
ges appellabat̄:in quo Antiſthenes diſputare ſolebat.Vel quia canes,qui κυνὲς græ=
cis appellātur,prandendo in propatulo,atq; cū mulieribus cōcūbendo aliaq; gene=
ris eiuſdem faciendo,imitari videbātur. Ideo apud eundē Laertiū Diogeni Cynico
inter cœnandum oſſa vt cani coniectabāt.At ille propius accedens iuxta illos vt ca=
nis mingebat.Alexandro quoq; dicenti:ego ſum Alexander magnus rex: reſpondit,
at ego ſum Diogenes canis.Rogatus quidnā faciens canis vocaret̄:quia,inquit,blā=
dior ijs qui dant:eis allatro qui non dant:malos mordeo. Sed in re confeſſa verba
perdimus.Perſica opipara nimis ſumptuoſaq;.Perſas em̄ molliſſimos:omnibuſq;
Perſę mol les. rebus animi atq; corporis vires eneruantibus ſupfluētiſſimos fuiſſe,paſſim vſque
adeo ſcriptum inuenias:vt id neſcire non poſſis.Herodotus libro quinto hunc eſſe
Perſarū morem ſcribit:vt quoties cœnam exhibent magnā:concubinas & adoleſcē=
tulas vxores ad aſſidendū introducant.Italicā,Syracuſanāq; menſam opiparam ni=
mis bis die ſtratā.Plato dicit.Is em̄ in epiſtola quadā ad Dionis propinquos. Eo,in
quit,quū perueniſſem,vitā illam quā beatam vocāt,Italicarū ſyracuſanarūq; men
ſarum plenā,nullo modo ꝓbaui:bis videlicet in die ſaturū fieri,& nocte nunq̄ iace
re ſolum.Propterea ridendos eſſe.Picū Mirandulā alioſq; eloquentes viros incultā
philoſophorū linguā quidē eſſe fatentes:ſed venerationis atq; maieſtatis plenā aſſe
uerantes,ridendos eſſe putat ille Patauinus.Impudens mendaciū. Mendaciū con=
Mendaciū. tra hoīs naturā eſt. Authore em̄ Platone in Cratylo,Pana Mercurij filiū biformē
pingunt.Sermo enim pan.i.omne ſignificat:qui geminus eſt,verus & falſus.In ſer
mone verū lene ac diuinū eſt:falſum cōtra aſperū atq; tragicū.Marſili⁹ Ficinus in
commentarijs in eundē Cratylum Platonis,Pana ſermonem verū ſignificare dicit,
quū vt homo pingitur:quū vero vt brutū,falſum: vt hoc admoniti homines ve=
reantur falſa loqui:ne falſa loquendo falſi ſint homines,veræq; belluæ. Plato idem
in Theęteto. Vera, inq̄t,opinari pulchrū eſt:mentiri turpe.Idē lib. de rep. ſecundo.
Mendacium habere in animo ſummopere omnes oderunt. Libro item de repu.ſe=
ptimo animū hominis mancū debilemq; eſſe dicit:qui volūtariū non odit menda=
cium:alijſq; mentientibus non indignat̄.Libro item de legibus vndecimo. Nemo
dijs inuocatis mendaciū dicat,niſi deo velit odio eſſe. Cui q̄dem primū odio eſt,qui
falſo iurans paruipendit:Deinde qui corā maioribus ſe mentit̄.Maiores vero alijs
eos,inquit,dicimus,qui alijs præſtant:vt iunioribus ſeniores,filijs parētes,viros
mulieribus atq; pueris,principes ſubditis : quos reuereri par eſt quum in omni
principatu,tū maxime in ciuili.Libro itē de legibus duodecimo.Iudiciū,inquit,pu
dica quædam eſſe virgo dicit̄.Pudori autem atq; iudicio ſecundum naturam odio
mendaciū eſt.Impudens ergo mendaciū epitheto pulchro dicit̄.Apud A. Gelliū ca=
pite vndecimo vndecimi libri Pub.Nigidius in ſtudijs bonarū artiū præcellēs. Vir
bonus,inq̄t, ꝓſtare debet, ne mentiat̄:prudens,ne mendaciū dicat.Alterū incidit in
hominē,alterū non. Hæc ille.Mendaciū dicere ꝙ nō incidat in hominem,diximus
de biformi Pane.Fabius tamen Quintilianus libro ſecundo mendaciū dicere etiā

ſapienti aliquãdo cōceſſuȝ eſſe affirmat. Licet, inquit, frequentiſſime veritas tuenda
ſit: aliquando tamen exigit cōis vtilitas, vt etiam falſa defendantur. Idē lib. xij. Pri-
mum, inquit, concedant mihi oēs oportet, quod ſtoicorū quoq; aſperrimi confiten-
tur, facturū aliquando bonū virū, vt mendaciū dicat. Ideoq; Plato libro de repub.
quinto neceſſe videri dicit, vt frequenti mendacio & deceptione vtãtur principes ad
ſubditorum vtilitatem. Itemq; libro tertio. Mendaciū, inquit, dijs inutile: homini-
bus aūt pro medicamento vtile eſt. Quare publicis medicis conceditur mendaciū:
priuatis vero hominibus minime attingendū. Patrono. qualis eſt Picus qui cauſæ
noſtrę patrociniū ſuſcepit. Oratoris eñ non eſt ſemper vera dicere: ſed interdū ve-
riſimilia. Cerdonū. lucrionū. Cerdones eñ appellantur viles homines, per oīa lucra
ri diſcupientes. τὸ enim κέρδος lucrum eſt. Agrarij. i. ruſtici. Formularij. qui co-
piſtę vulgo dicūtur. Formula eñ id eſt authore Budæo, quod ſtylum vocamus.
Teſtimonio Ciceronis contra ſe nitãtur. Picus orator contra oratores ſcribens in
philoſopho eloquentiã non deſiderari dicebat: vt epiſtola ſuperiore viſum eſt. Eius
aūt Ciceronis verba ſunt hæc ex libro de finibus bonorū & malorū primo. Accu-
rate (inquit) quondã a. L. Torquato homine omni doctrina erudito, defenſa eſt Epi
curi ſententia de voluptate: a meq; ei reſponſum: quū. C. Triarius in primis gra-
uis & doctus adoleſcens ei diſputationi intereſſet. Nam quū ad me in Cumanum
ſalutandi cauſa vterq; veniſſet: & pauca primo inter nos de literis: quarū ſummū
erat in vtroq; ſtudium: deinde Torquatus. Quoniã nacti te (inquit) ſumus aliqñ
otioſum: certe audiam qd ſit, q̃ Epicurū noſtrum non tu qdem oderis: vt fere fa-
ciunt qui ab eo diſſentiunt: ſed certe non probes eum: quē ego arbitror vnum, vi-
diſſe verum: maximiſq; erroribus animos hominū liberauiſſe: & omnia tradidiſſe
quæ pertinent ad bene beateq; viuendū. Sed exiſtimo te ſicut noſtrū Triarium mi-
nus ab eo delectari: q̃ iſta Platonis, Ariſtotelis, Theophraſti, ornamenta oratiōis
neglexerit. Nam illuc qdem adduci vix poſſum: vt ea quę ſenſerit ille, tibi nō vera
videantur. Cicero aūt ſic reſpondet. Vide quãtū inquã fallere Torquate. Oratio me
iſtius philoſophi non offendit. Nã & complectitur verbis quod vult: & dicit plane
quod intelligã. & tamen a philoſopho ſi afferat eloquentiã non aſperner, ſi non ha-
beat, non admodū flagitem. Re mihi non æque ſatiſfecit, & qdem locis pluribus. Sed
quot hoīes: tot ſententiæ. Falli igitur poſſumus. Hæc ille. Se igitur propter ſenten
tiam non propter eloquentiã Epicuri improbare ſententiaȝ dicit Cicero. Non erat
in Epicuro qualis eſt in philoſophis ſordidus ſermo. Laertius eñ Diogenes libro
decimo ſcribit Epicurum vſum eſſe vocabulis proprijs: quæ quoniã ſimpliciſſima
erant: grãmaticus Ariſtophanes culpauit. Adeo apertus dictione fuit: vt in libro
de oratoria, nihil aliud q̃ perſpicuitatē orationis ingrendam ac perſequendam mo
neret. A. tamen Gellius capi. nono ſecundi libri Epicurū tradit curas vocū verbo-
rūq; elegantias non modo non ſectatū: ſed etiã inſectatum. Orationis elegantiã Epi-
cureos refugere M. Cicero dicit in oratione in L. Piſonē. Eodem libro. de finib9 pri-
mo. Aliubi. i. primo tuſculanarū quæſtionū libro. Philoſophia, inquit, &c. Cicero-
nis verba ſunt eouſq; Licentiã ſibi permitti volunt. Illa aūt quæ ſubſcribit Cicero,
huic noſtræ rei quia cohærent, ea ſubſcribim9. Quare (inquit) ſiquid oratorię lau
di noſtra attulimus induſtria, multo ſtudioſius phię fontes aperiemus: e quibus
etiã illa manabant. Sed vt Ariſtoteles vir ſummo ingenio, ſcientię copia, quū motus
eſſet Iſocratis rhetoris gloria: dicere etiã cœpit; adoleſcentes docere, & prudentiã cuȝ
eloquentia iungere: ſic nobis placet: nec priſtinum dicendi ſtudium deponere, & in
hac maiore & vberiore arte verſari. Hæc Cicero. Idem quoq; in ſecundo. Si poſſu-

Mentiri li-cet.

Medicorū mendaciū.

Cerdo.

Formula-rij.

In philoſo-pho nō re-qri eloquē-tiam.

Epicuri ſermo.

Ariſtotelis rhetorica.

mus,inquit,eos excitemus,qui liberaliter eruditi,adhibita etiam differendi elegan
Philoſo-phi infan-tes.
tia,ratione & vita philoſophantur.Eſt enim quoddam genus eorum,qui ſe philo-
ſophos appellari volunt:quorum dicunt̃ eſſe latini ſane multi libri,quos non con-
tẽno quidem,quippe quos nunq̃ legerim:ſed quia profitentur ipſi illi qui eos ſcri-
bunt,ſe neq; diſtincte,neq; diſtribute,neq; eleganter,neq; ornate ſcribere,lectionem
ſine vlla delectatione negligo.Quid enim dicant,aut quid ſentiant ij qui ſunt ab ea
diſciplina,nemo mediocriter quidem doctus ignorat.Quãobrem,quoniam quẽad-
modum dicant,ipſi non laborant:cur legẽdi ſint,niſi ipſis inter ſe qui idem ſentiũt,
ego non intelligo.Nam vt Platonez reliquoſq; Socraticos & deinceps eos qui ab ijs
Epicurus Metrodo-rus.
profecti ſunt,legunt omnes:etiam qui illa aut non approbant,aut non ſtudioſiſſi-
me conſectantur:Epicurum autem & Metrodorum non fere præter ſuos quiſq̃ in
manu ſumit:Sic hos latinos hi ſoli legunt qui illa recte dici putant. Nobis autem
videtur quicquid literis mandetur:id commendari omnium eruditorum lectione
decere.In eadem ſententia illud Horatianum eſt.Omne tulit punctuz,qui miſcuit
vtile dulci Lectorem delectando,pariterq; monẽdo.Illa quoq; Ciceronis verba ſunt
ex libro de Officijs primo.Eloqui copioſe modo prudẽter,melius eſt,q̃ vel acutiſſi-
me ſine eloquentia cogitare:ꝙ cogitatio in ſeipſa vertitur:eloquentia vero comple-
Homines primi.
ctitur eos quibuſcum cõmunitate iuncti ſumus.Libro quoq; de inuentione pri-
mo pluſcula illa verba huic rei non minus accommodata ſunt.Fuit,inquit,quod-
dam tẽpus,quum in agris hoĩes paſſim beſtiarum more vagabantur:& ſibi victu
ferino vitam propagabant.Nec ratione animi quicq̃,ſed pleraq; viribus corporis
adminiſtrabant.Nondũ diuinę religionis,non humani officij ratio colebatur.Ne-
mo nuptias viderat legitimas:non certos quiſq̃ aſpexerat liberos:nõ ius ęquabile,
ꝗd vtilitatis haberet,acceperat.Ita propter errorem atq; inſcitiam cæca ac temera-
Eloquẽtiæ origo.
ria dominatrix animi cupiditas ad ſe explendam viribus corporis abutebatur per-
nicioſiſſimis ſatellitibus.Quo tempore quidã magnus videlicet vir & ſapiens co-
gnouit,quę materia eſſet,& quanta ad maximas res opportunitas animis ineſſet
hominũ,ſiquis eã poſſet elicere,& pręcipiendo meliores reddere.Qui diſperſos ho-
mines in agris,& in tectis ſylueſtribus abditos ratione quadaz compulit in vnum
locum & congregauit:& eos in vnãquãq; rem inducens vtilem atq; honeſtã,pri-
mum propter inſolentiam reclamãtes,deinde propter rationem atq; orationẽ ſtu-
dioſius audientes,ex feris & ĩmanibus mites reddidit & manſuetos.At mihi ꝗdem,
inquit,videtur non tacita neq; inops dicendi ſapientia perficere potuiſſe:vt homi-
nes a conſuetudine ſubito conuerteret,& ad diuerſas rationes vitę traduceret. Age
vero vrbibus conſtitutis,vt fidem colere & iuſtitiam retinere diſcerent,& alijs pa-
rere ſua voluntate conſueſcerẽt,ac non modo labores excipiendos cõis cõmodi cau-
ſa,ſed etiam vitam amittendam exiſtimarent,qui tandem fieri potuit,niſi homines
ea quæ ratione inueniſſent,eloquẽtia perſuadere potuiſſent?Profecto nemo niſi gra-
ui & ſuaui commotus oratione,quuz viribus plurimum poſſet,ad ius voluiſſet
ſine vi deſcendere:vt inter quos poſſet excellere,cum his ſe pateretur ęquari:& ſua
voluntate a iucundiſſima cõſuetudine recederet:q̃ pręſertim iam naturę vim obti-
neret ꝓpter vetuſtatem.A primo ꝗdem ſic & nata & progreſſã longius eloquentia
videt̃:& item poſtea maximis in rebus pacis & belli cum ſummis hominum vti-
litatibus eſſe verſata.Nõ multo poſt:Mihi,inquit,videntur homines quũ multis
rebus humiliores & infirmiores ſint:hac re maxime beſtijs pręſtare,ꝙ eloqui poſ-
ſunt.Quare præclarũ mihi quiddam videt̃ adeptus is,qui qua re homines beſtijs
pręſtent,ea in re hominibus ipſis antecellat. Alia eiuſdẽ generis multa paſſim apd

Ciceronem inuenias:q̄bus huic eam fuiſſe ſententiã agnoſcas: Inchoatam,mancam
debilẽ,& prope dixerim nullã,eſſe philoſophiã cũ qua coniuncta non ſit eloquentia.
M.Cato Vticẽſis qui Stoicus fuit,eloquẽtiæ ea de cauſa operã dedit,vt philoſophiæ
ꝓceptis aliq̄d roboris neruorũq; in agẽdo conſultãdoq; adiũgeret. Author eſt Plu=
tarchus in vita eiuſdẽ.Mille alios eſſe locos.Cicero libro de finibus bonorũ & malo
rum tertio,Catonẽ laudat ꝙ philoſophiã eloquentia Romana exornet.Mihi (inq̄t)
videris latine docere philoſophiã:& ei quaſi ciuitatẽ dare:quæ quidẽ adhuc peregri
nari Romæ videbatur. Speciebus & ſpecierũ dicere.Eam q̃ generi ſuppoſita ſit ſpe
ciem dialectici appellãt:ſed quia ſpecierũ & ſpeciebus dure nimis & aſpere dicũtur: Specierũ.
ideo formas q̃ ſpecies in tribus caſibus appellare mauult Cicero. Cuius verba ſunt
ex libro Topicon.In diuiſione(inquit)ſunt formæ:quas Græci Ideas vocant:noſtri
(ſi qui hæc fortaſſe tractant)ſpecies appellant:non peſſime id q̄dem:ſed inutiliter ad
imitandos caſus in dicendo.Nolim em̃ niſi latine quidem dici poſſit,ſpecierũ & ſpe=
ciebus dicere:& ſæpe tribus caſibus vtendũ eſt.At formis & formarum velim:quũ
vtroq; verbo idem ſignificetur.Cõmoditatẽ,in dicendo non arbitror negligendam.
Hoc Ciceronis dicto Priſcianus putat in nominibus quintæ declinationis hos ſolũ
duos genitiuos harum rerum & horum dierum vſurpari.Inueniuntur tamẽ ve
tuſtiſſimi,inquit,ſecundum analogiam hoc vti caſu.Cato Cenſorinus in oratione
quam ſcripſit,vti præda in publicum referatur.Miror,inquit,audere atq; religio
nem non tenere ſtatuas deorum exempla,earum facierum ſigna domi pro ſupelle
ctili ſtatuere.Petaſum pedum eſſe indumentum putat. Nemo tunicam pedibus:
id eſt pedum indumenta nemo tunicam appellat : nec item petaſum quo latera ve
ſtiũtur.Ariſtoteles libro Topicon ſecundo,problematon dialecticorum duo eſſe di
cit vitia.Vnum in mentiẽdo,alterum in impoſitam vocabuli ſignificationẽ trãſgre
diendo.Nam mentientes,inquit,quiq; quod non ineſt,ineſſe alicui dicunt,peccant:
& qui extraneis nominibus res appellant,vt platanum hominem, tranſgrediũtur
poſitam nominationem.Apud A.Gelliuꝫ capite primo libri quarti, Phauorinus: Noĩe ſuo
Romanis inq̄t latine loquẽtibus,rẽ non ſuo vocabulo demõſtrare,non minus tur res appel=
pe eſſet,q̃ hoĩem nõ ſuo nomine appellare.Stoici q̃ ſectarum aliaruꝫ philoſophi ſe= landæ.
ueriores erãt,inq; virtutis finibus ꝯſtituẽdis parciores & tanq̃ ſtrictiores:ij tamẽ Stoici ꝓ=
quo loquãtur ꝓprie magis,quoq; rem facilius penituſq; intelligãt:ſtudioſe exqui= prie locuti
runt(vt libro de Officijs prĩo ait Cicero)vnde verba ſint ducta. Placere Stoicis ſuo
quãq; rem nomĩe appellare,Idem libro epiſtolarũ nono ad Papyriuꝫ Pætũ ſcribit.
Eos tñ eloquentiæ minus indulſiſſe Quintilianus libro decimo tradit:ſed quũ ho=
neſta ſuaſerunt,tũ in eligendo ꝓbandoq; q̄d inſtituerant,plurimũ valuerunt : re=
bus tamẽ acuti magis q̃(id quod ſane non affectant)oratione magnifici.Parui igit̃
faciẽtes elegantiã,ꝓprietatẽ retinuerunt. Mecœnas poeta ab Auguſto Cęſare inter Mecœnas.
amicos ꝓcipuos receptus eſt ob fidẽ ſingularẽ ingenijq; amœnitateꝫ: q vt molliori
animo erat,ſolutis veſtibus,nimiũq; ſinuoſis & fluentibus: ita molliori oratione
nimijſq; delitijs fluẽte vti ſolebat.De hoc aũt Mecœnate Anneus Seneca libro epiſto
larũ ad Luciliũ viceſimo his verbis ſcripſit.Quo,ĩq̄t,mõ Mecœnas vixerit,notiꝰ eſt
q̃ vt narrari nũc debeat.Quomõ ambulauerit,q̃ delicatꝰ fuerit,q̃ cupierit videri,
q̃ vitia ſua latere noluerit.Quid ergo? Nũ oratio eiꝰ æque ſoluta eſt,q̃ ipſe diſcin=
ctus? Nũ tã inſignita illiꝰ verba ſunt,q̃ cultus,q̃ comitatꝰ,q̃ domꝰ,q̃ vxor? Magni
ingenij vir fuerat:ſed illud egiſſet via rectiore,ſi nõ vitaſſet intelligi: ſi nõ etiam in
orõne difflueret. Videbis itaq; eloquentiã ebrij hoĩs inuolutã,& errantẽ , & licentię
plenã.Deinde verba illa Mecœnatis,quæ culta putauerit,aſcribẽs.Mecœnas, inq̄t,

in cultu ſuo. Quid turpius amne, ſyluiſꝗ; ripa comantibus? Vide vt alueum lin=
tribus aret, verſoꝗ; vado remittat hortos. Quid ſi quis fœminę cirro criſpat, & la
bris colūbatur? Incipitꝗ; ſuſpirans, vt ceruice laſſa lanantur, ne mori tyranni, irre
mediabilis factio rimātur, epulis lagenaꝗ; tentant domos, & ſępe mortem exigūt.
Geniū feſto vix ſuo teſtem, tenuiſve cærei fila, & crepacem molem. Focū mater aut
vxor inueſtiunt. Num ſtatim hæc cum legeris: hoc tibi occurret: hunc eſſe qui ſo=
lutis tunicis in vrbe ſemper inceſſerit? Aliaꝗ; multa de Mecœnate Seneca. Eam ob
rem eum Mecœnatem fuiſſe Cacozelum dicunt, id eſt eloquentiæ nimium affecta=
torem. Eſt autem Cacozelia per affectationē corrupta ſententia: quū eo ipſo dedeco
retur oratio: quo illam voluit ornare author. De diſſoluta nimium fluxaꝗ; Mecœ
natis oratione Macrobius ſcribit. Eius aūt verba ſunt ex libro Saturnalium ſecū=
do. Auguſtus (inqt) quia Mecœnatem ſuū nouerat eſſe ſtylo remiſſo, molli, & diſſo
luto: talem ſe in epiſtolis quas ad eum ſcribebat ſæpius exhibebat: & contra caſti=
gationem loquendi, quā alias ille ſcribendo ſeruabat: in epiſtola ad Mecœnatem fa=
miliari plura in iocos effuſa ſubtexuit: Vale Mel gētiuꝫ, metuelle, ebur ex Etruria:
laſſēr Arretinum: adamas ſupernas: Tyberinū margaritum: Cilneorū ſmaragde:
Iaſpi Figulorum: berylle Porſennæ. Suetonio quoꝗ; authore Auguſt⁹ exagitabat
nonnunꝗ̄ in primis Mecœnatem ſuum: cuius Myrobrechis, vt ait, cicinnos vſque
quaꝗ; proſeqtur: & imitando per iocum irridet. Myrobrechis, vt ait Beroaldus,
verbum eſt Mecœnatis quaſi vnguento ſtillantes ſignificans. μύρον em̄ vnguentuꝫ
græci vocāt: & βρέχω ſignificat proluo & irrigo. Vnde Myrobrecharij a Plauto in

Myrobre=charij.

Aulularia dicūtur ij q capillitij vnguento delibuti ſunt cōcinnatores. Quibus ex
verbis putem brechatū non brachatū ibi legi debere ad hanc ſententiā: vt Mecœnas
brechatum os, hoc eſt molliculis qbuſdam fluxiſꝗ; vocabulis irrigatū aſperſumꝗ;
habēs, tanꝗ̄ barbarus aliquis vix intelligi poſſet. De vocabulorū impoſitione ali
quantum multa diximus. Illud tamen indictum non prætermittimus: rebus no=

Noua nouis rebus imponēda nomina.

uis noua imponenda eſſe vocabula, ab ijs quorum ex arte rēs illa noua ſit. Super
qua re Ciceronis verba ſubſcribo, quæ ſunt ex libro de finibus bonorum & malorū
tertio. Stoicorum, inquit, nō ignoras ꝗ̄ ſit ſubtile vel ſpinoſuꝫ potius differendi ge
nus. Idꝗ; quum græcis, tum magis nobis, quibus etiam verba parienda ſunt, im=
ponendaꝗ; noua nouis rebus nomina. Quod quidē nemo mediocriter doctus mi=
rabitur, cogitans in om̄i arte, cuius vſus vulgaris cōmuniſꝗ; non ſit, multā noui
tatem nominuꝫ eſſe: quū conſtituantur earum rerū vocabula, quæ in quaꝗ; arte
verſentur. Itaꝗ; & dialectici & phyſici verbis vtūtur ijs quæ ipſi ſcientiæ nota ſunt.
Geometræ vero, muſici, grāmatici etiam more quodā loquuntur ſuo. Itē ipſę rhe=
torum artes, ꝗ̄ ſunt totæ forenſes atꝗ; populares, verbis tamē in dicēdo quaſi pri=
uatis perinde vtūtur ac ſuis. Atꝗ;, vt omittā has artes elegantes & ingenuas: ne opi
fices qdem tueri ſua artificia poſſunt, niſi vocabulis vterētur nobis incognitis, vſita
tis ſibi. Quinetiā agricultura, quæ abhorret ab om̄i politiore elegantia, tamen eas
res, in qbus verſatur, noībus vocauit nouis. quo magis hoc philoſopho faciēdum
eſt. Ars eſt enim philoſophia vitæ, de qua differens arripere verba de foro non po=
teſt. Qꝗ̄ ex om̄ibus philoſophis Stoici plurima nominauerunt. Zeno quoꝗ; eorū
princeps non tā rerum inuentor fuit, ꝗ̄ nouorum verborum. Non multo poſt idē
Cicero. Si, inquit, Zenoni licuit, quum rem aliquam inueniſſet inuſitatam inaudi=
tamꝗ;, ei rei nomen imponere: cur non liceat Catoni? Ciceronis his verbis cauſam
fortaſſe ſuā philoſophi defendent, ſibiꝗ; licere vocabula imponere noua putabunt.
Atꝗ; quod eis concedendum ſit, ſi quid inueniant noui, quod latine dici non poſſit. At=

tamen ita nominent, vt vox ea latinis præceptionibus inclinari poſſit. Ea vocabulo=
rũ monſtra, quæ in eoꝝ vſu cottidiano ſunt plurima, tutari puto non queāt. Quip
pe quæ primi eorum diſciplinæ conditores, ſi reuiuiſcerent, ne agnoſcerent quidem.
Vel immutare. Rem ſacram mutari aut nouari non licet. Authore enim Quinti

Sacrā rem nouari no licet.

liano libro. j. Saliorum carmina vix ſacerdotibꝰ ſuis ſatis intellecta mutari vetat re=
ligio, & conſecratis vtendum eſt. Sine qua homo non philoſophus eſt. Cicero in fi=
ne libri de officijs primi, iuſtitiam prudentia vtiliorem eſſeatq; perfectiorem diſpu
tans, per iuſtitiam practicen, per prudentiam theoricen intelligit: Cognitio, inquit,
contemplatioq; naturę manca quodammodo atq; inchoata ſit: ſi actio nulla rerum
conſequatur. Hærbam dedi, id eſt victum me eſſe profeſſus ſum: inquit Patauinꝰ.

Hærbam dare.

Dare manus, vinciendas ſupple, id eſt vinci. Inceſſunt, id eſt arguunt, inſequũtur.
Inquit. Patauinus. Loci communes dicuntur ij quibus tam accuſator q̃ reus vti

Loci cões.

poteſt: vt a teſtibus contra teſtes, a quæſtionibus contra quæſtiones, a rumoribus
contra rumores. Locorum huiuſmodi communium omnes artium ſcriptores me
minerunt. Tranſlatitij, id eſt qui pro eis contra nos transferri poſſint. Multa ꝓcul=
dubio ſunt, quæ poſſunt aut purgari, aut refelli, aut tranſferri. Quorum melior
pars iam declarata eſt. Sed quod reſtare videtur potẽtiſſimum, id iam eluamus, ni=
hilq; contra oratores ſtare doceamus. Poetas e repub. Platonis eiectos fuiſſe dicũt.

Poetæ a Platone probati.

Hi certe alibi probati ſunt a Platone, alibi improbati. Libro eniꝫ de legibus octauo,
vbi lege ſancit in ciuitate, quæ capta mente non ſit, ſingulis menſibus bellicas vires
experiendas, victoribus præmia laudes, victis vituperationes, quæ canant poetę, nõ
pauciores annos q̃ quinquaginta nati, qui præclarum aliquid fecerint, ꝓponit. Poe=

Poetaruꝫ laus.

tarum, inquit, qui boni viri honoreq; digni in ciuitate ſint, quiq; præclaras res geſ=
ſerint, poemata, etiam ſi minus muſica ſint, decantentur. Eius rei iudicium puerili
doctrinę prępoſitus, cæteriq; legum cuſtodes habeant, qui probis viris honorẽ hũc
tribuant, vt ſolis libertatem in muſis præſtent, cæteris vero prohibeant. Virorum
item bonorum poemata canantur, quibus laudantur aut vituperantur aliqui: id
facere moderate ſi iudicata ſunt. Ad hoc regibus imperatoribuſq; clariſſimis & dijs

Anacreon. Aeſchylus. Simõides. Euripides. Accius. Ennius. Liuiꝰ Andronicus. Pindarus. Menander Archilochus. Sophocles.

ipſis poetas audiuimus fuiſſe chariſſimos, vt Polycrati Samiorum tyranno Ana=
creontem, Hieroni ſyracuſano Aeſchylum atq; Simonidem, Euripidem Archelao re
gi Macedonię, Decio Bruto Accium, Ennium Scipioni Africano maiori, cuius ſta=
tuam in familiæ ſepulchro ſuperponi iuſſit. Salinatori Liuio Liuium Andronicuꝫ,
cui liberos commiſit erudiendos. Virgilium, Horatium, Mecœnatem, Auguſto Cę=
ſari. Quanti Alexander fecerit Homeri Iliadem res nota eſt. Pindari vatis familię pe
natibuſq; parci iuſſit idem Alexander, quum Thebas raperet, vt ait Plinius capite
vndetriceſimo libri ſeptimi. Eodem capite proximo authore, Menander a regibꝰ Ae=
gypti & Macedonię per legatos claſſe petitus eſt. Poetæ Archilochi, quẽ improbarũt
homines Lacedęmonij, ĩterfectores Apollo Delphis arguit. Sophoclẽ tragici cothur=
ni principem defunctum Liber pater ſepeliri iuſſit. Quum enim Athenas lacedęmo
nij obſiderent, eorum rex Lyſander in quiete ſępius admonitus eſt, vt pateretur hu
mari delicias eius. Requiſiuit rex qui ſupremum diem Athenis obijſſet: nec difficul
ter, ex ijs quæ deus ſignificaſſet intellexit, pacemq; funeri dedit. Author eſt Plinius.

Simõides.

Apud Valerium libro primo Simonides per ſopnũ admonitus ne proximo die na=
uigaret, in terra remanens fluctibus procelliſq; ſocios in conſpectu obrui vidit. Apũd
eundem titulo de miraculis, ruituro tecto ſubtractus deorum beneficio vitam reti
nuit. Cœnanti enim nunciatum eſt iuuenes duos ad ianuam veniſſe magno rogan
tes ope, vt ad eos ꝯtinuo prodiret: ad quos egreſſus neminẽ vidit: ſed vixtum egreſ=

Heſiodus.
ſus fuerat,quum collapſum triclinium conuiuas omnes oppreſſit.Heſiodi corpus
ad littus retuliſſe delphines,eiuſq; interfectores tempeſtate obrutos fuiſſe traditū
Orpheus.
eſt.Thracias mulieres,quæ Orpheum occiderunt,Bacchus,vt perhibet Ouidius li
bro Metamorphoſeos.xj.in varia arborum genera commutauit . Pauci deniq; ad=
modum fuerunt poetæ,quin principibus aut dijs fuerint chariſſimi.Hac vero ęta
te q̃ prorſus negligantur,id ſęculo,quo virtutibus vitia præponderant, non poetis
Poetæ oratoreſq; ex Italia eiecti.
aſcribendum eſt. Q̃ deinde latini primi poetæ ex vrbe Roma,primiq; rhetores edi
cto cenſorum ex Italia eiecti fuerint:ratio minus valida eſt,q̃ quæ poetas oratoreſq;
contemni debere doceat.Vſu enim multo comprobatum eſt,nõ quicquid contra cõ=
ſuetudinem allatum eſſet,quantumuis bonum aut vtile eſſet, iucunde ſemper acce=
Nouitas odioſa.
ptum eſſe.Eius enim bonitas aut vtilitas ignorata facit,vt id non cõtemnatur mo=
do,ſed prorſus fugiatur , ſed interdum morte perdatur . Icarus ab Atticis necatus
eſt:quia paſtoribus vinum a Baccho acceptum hactenus ignotum dederat potan=
dum.Eo factos ebrios putarunt veneno intoxicatos. Vini ſuauitatem ab paſtoribꝰ
edormito vino expergefactis audientes,facti pœnituit . Author eſt Higinius . Pri=
ſcos illos homines ex ferina vita in humanam eloquentiæ beneficio reuocatos,pro=
pter inſolentiam primum reclamaſſe,deinde ex immanibus mites factos fuiſſe,ex Ci
ceronis ſententia dicebamus.Quid vnq̃ fuit in terris Chriſti religione melius,vtili=
us,ſalutiferum magis? Q̃ tamen immaniter Chriſtum ipſum Iudæi, q̃ crudeliter
religionis eius profeſſores,quum alij multi,tum præcipuæ Romani multauerint,
Gręci, Medici, Philoſophi ex Italia eiecti.
res in confeſſo eſt.Deinde non poetas tantum rhetoreſq; primo in Italia aut contem
ptos fuiſſe aut inde eiectos:ſed græcos,medicos,ĩpos etiam philoſophos accepimus.
M.enim Cato maior, vt in eius vita Plutarchus ſcribit,quum gręcorum ſtudia ad
filium maledictis inſequeretur,qui ipſe & vigiliarum ſuarum lucubratiões ad græ
cas artes contulerat,grauioriq; ſono vocis,q̃ ſibi per ſenectutem liceret,quaſi numi
ne afflatus oraculum ederet: Romanos tunc imperio ſpoliatum iri dixit,quum ſe
græcis literis dediſſent. Cæterum hæc ipſius maledicta atq; falſa atq; inania fuiſſe cõ
ſequens tempus oſtendit.Medicos idem eodem Plutarcho authore,odio & ſuſpitio=
Hippocrates.
ne proſecutus eſt. Quumq; illud Hippocratis,qui a rege Perſarum multorũ pol=
licitatione talentum accitus,nunq̃ barbaris græcorum hoſtibus facultatem ſui fa=
cturum dixerat,audiuiſſet:Hoc,inquit , commune medicorum iuſiurandum eſt.
Medici Catoni odioſi
Quapropter ſatis hortari filiū non poterat: huius generis homines vt declinaret.
Catonis verba ſunt apud Plinium capite primo libri viceſiminoni: quæ huc aſcribi
libet.Ea autem ſunt.Dicam,inquit,de iſtis græcis ſuo loco Marce fili,quid Athenis
exquiſitum habeam:Et q̃ bonum ſit iſtorum literas aſpicere, non perdiſcere. Vin=
cam nequiſſimum & indocile genus illorum:& hoc puta vatem dixiſſe. Quãdocũq;
iſta gens ſuas literas dabit,omnia corrumpet . Tunc etiam magis , ſi medicos ſuos
huc mittet.Iurarunt inter ſe barbaros necare omnes medicina. Sed hoc ipſum mer
cede faciunt:vt fides iis ſit,& facile diſperdant . Aeſculapium medicinæ deum coluit
antiquitas.Ei templum cum reciperetur,extra vrbẽ feciſſe, iterumq; in inſula Ro=
mani traduntur:vt ibidem ait Plinius:qui etiam illa ſcripta reliquit.In hac,inquit
artium ſola euenit:vt cuicunq; medicum ſe profitenti ſtatim credatur:quum ſit pe
riculum in nullo mendacio maius.Non tamẽ illud intuemur.Adeo blanda eſt ſpi=
randi per ſe cuiq; dulcedo.Nulla præterea lex eſt , quæ puniat inſcitiam capitalem:
Nullum exemplum vindictæ.Diſcunt periculis noſtris:& per experimenta mortes
Phi ex Italia eiecti.
agunt.Medicoq; tantum hominem occidiſſe , ſumma impunitas eſt . Ad philoſo=
phos ex vrbe exq; Italia eiectos accedimus. Carneades Academicus & Diogenes Sto=

icus philoſophus Athenis Romã legati venere. Mox adoleſcẽtes viſendi legatos atq
ſalutandi gratia frequentes conueniunt. Eos diſputationibus quum intereſſent, lau
dibus admirationeq legati extollunt. Carneades gratioſus præcipue habitus eſt: in
quo ſic ſumma virtus cum ſumma æſtimatione coniungebatur: vt maxima comi
tate deuinctis auditoribus rumore ciuitas tota compleretur, Græci vnius homi=
nis eloquentia pariter ac ſapientia ſingulos demulceri: ipſamq iuuentutem poſtha
bitis reliquis exercitationum voluptatibus incredibili quodam ſtudio perinde qua
ſi diuinitus afflatam ad philoſophiam conuerti. Id reliquo Populo Romano cuȝ iu
cundum eſſet: Cato vnus moleſte ferebat. Verebatur enim ne ad hanc humanitateȝ
conuerſa iuuentus, ſic dicendi laude duceretur: vt rerum gerendarum ac militiæ
gloriam contemneret. Vbi vero philoſophorum nomen paſſim per vrbem celebrari
cœptum eſt, C. q Attilius vir clariſſimus magno ſtudio exorato ſenatu primã eo=
rum orationem latinis verbis interpretaretur: ſecum Cato ſtatuit vniuerſos philo
ſophos quadam honeſtatis ſpecie Roma dimittendos eſſe. In curiam igitur veniens
ad primores patruȝ queritur grauiter, q diuturno tempore legati infecta re in vr=
be ſedeant: qui tanto ingenio, tanta facultate dicendi ſunt: vt quæuis facile perſuade=
ant. Eam ob rem reipubli. ſaluti conducere quoddam ſenatuſconſultum mature de
cerni, quo hinc abeuntes ad ſcholas reuertantur: vbi græcorum liberos artibus ſu=
is inſtruant. Romani vero adoleſcentes more maiorum legibus & principibus au=
diant. Huius author ſententiæ Cato fuit: non quia Carneadi (vt nonnulli ſuſpica=
bantur) infenſus eſſet, ſed quia philoſophiæ omniq Græcæ doctrinæ penitus ad=
uerſus, pro viribus inſequebatur. Author eſt Plutarchus in vita Catonis. Artis
oratoriæ cauſa eiectos ne dicas, ad philoſophiam non ad artem oratoriam conuerti
iuuentutem dixit. Aulus item Gellius capite vndecimo libri quintidecimi memo=
riæ tradit ſenatuſcõſultũ de phis rhetoribuſq latinis factũ, vt M. Pomponius prę=
tor animaduerteret curaretq vti ei e republi. fideq ſua videretur: vti Romæ ne eſ=
ſent. In fine tractatus eiuſdẽ. Neq illis ſolũ, inquit, tẽporibus nimis rudibus, necdũ
Gręca diſciplina expolitis phi ex vrbe Roma pulſi ſunt: verum etiam Domitiano ĩ=
perante ſenatuſconſulto eiecti, atq vrbe & Italia interdicti ſunt. Qua tẽpeſtate Epi= Epictetus.
ctetus quoq phs propter id ſenatuſcõſultum Nicopolim Roma deceſſit. Philoſtra
tus libro de vita Apolionij Tyanci ſeptimo reliquit ſcriptum, imperante Domitia=
no philoſophos Romæ adeo perterritos: vt alij mutato habitu partim in Hiſpani
am, partim in Libyæ Scythiæve deſerta confugerẽt: alij ratione viuendi mutata ſce=
lerũ cõſiliarios ei ſe adiungerẽt: q id dicere poſſent, qđ apud Sophoclem Oedipo Ti=
reſias. Non tibi, inqt, ſed ignominię ſeruiẽs viuo. Hoc tñ (vt philoſophiæ inimicus
ne videar) imp̃atoris crudelitati non philoſophię aſcribẽdum eſt: qui dicebat regem
noctu ab ope omni ceſſare oportere, tũc autẽ cædes & trucidationes exercere. Qua=
propter ſenatus mẽbra amputata ſunt: ab eoq optimus quiſq vir interfect⁹ ẽ. Apđ
eundẽ Philoſtratũ libro quarto viſus eſt Nero philoſophiã aliquãto ꝓbatiore cau=
ſa ꝓhibere. Sibi enim philoſophiam inanem operam videri dicebat: quæ peritiam di
uinandi adũbraret. Aliquot philoſophorum accuſati ſunt, quia diuinãdi artem ex=
ercere dicerentur. In quibus fuit Muſonius Babylonius. Is in carcerem protractus Muſoni⁹
in ſummo vitę diſcrimine verſatus eſt. Niſi enim valido corꝑe robuſtoq fuiſſet: in
carcere ꝓculdubio contabuiſſet. Aeneſidemum librum contra philoſophiam ſcripſiſ
ſe, author eſt Laertius in vita Pyrrhonis: vti authore eodem in vita Zenonis Cit= Phi, & Dia
tici, tres aduerſus dialecticos Ariſton compoſuit. A philoſophorum vituperatione lectici vitu
ne philoſophi quidem ſe abſtinuerũt. Epicurus enim (vt libro decimo Laerti⁹ teſtis perati.

Platovitu peratus. Ariſtoteles. Protagoras, Democritus, Heraclitꝰ, Antidorꝰ, Pyrrho vituperati.

eſt) Platonem ſcortum,deceptorem,amuſum appellitabat.Platonis item ſectatores
Dionyſij aſſentatores,Platonem quoqꝫ ipſum aureum,& Ariſtotelem prodigum,q
conſumpto patrimonio militaſſet,ac venena vendidiſſet,vocabat. Baiulum Protagoram,librarium Democritum,qui in comeſſationibus vixiſſet,literaſqꝫ docuiſſet.
Heraclitum quoqꝫ Cicetem Merobibum,Democritum mutata prima litera Lemocritum,Antidorum Sanidorum,Cyzicenos inimicos grǽciæ, & dialecticos nimium
inuidos,Pyrrhonem quoqꝫ ruſticum imperitumqꝫ appellabat.Oratoriam aut philoſophiam ab imperitis vituperari,id nihili faciendum eſt. Solet enim etiam vulgo
iactari,imperitum ſcientiæ teſtatum eſſe inimicũ.Eam ob rem Cicero in libro Tuſculanarum diſputationum quinto, quum dicit philoſophiam a pleriſqꝫ neglectam,
a multis etiam vituperatam,hunc errorem, hanc indoctorum animis offuſam caliginem putat,propterea ꝙ tam longe retro aſpicere non poſſunt,nec eos a quibꝰ vita hominum inſtructa prius ſit,fuiſſe philoſophos arbitrãtur. Apud Platonem in
dialogo de philoſophia,Dionyſij grammatici auditor Socrati dicit eum qui ſuperbus,ebrioſus,ſopnolentus ætatem egerit, nihil eſſe quicq̃ aliud de philoſophia reſpõ
ſurum q̃ ꝙ turpe ſit philoſophia.Ea puto cauſa eſt, cur philoſophi ipſi infantes dicendiqꝫ imperiti oratoriam vituperent. Oratores vero tantum abeſt vt vituperẽt
philoſophiam,vt tum demum perfectam putent oratoriam, quando cum ea cõiuncta eſt phĩa. Q̄ ſi oratoriã vitupas,vt epl'a ſupiore dictũ eſt,ppterea ꝙ nigrũ in candida vertat,ꝙ ciuitatibus incõmodorũ partẽ attulerit maximã,aliaqꝫ gñis eiuſdem
inſequenda grauiter effecerit, nõ parũ multos ingenue fatemur malos eſſe ac fuiſſe,
q eã dicẽdi artẽ nõ ignorarẽt,eos tñ oratores fuiſſe prorſus negamus.M.enim Cato

Orator vir bonꝰ.

oratorẽ definiuit authore Quintiliano lib,xij· vt eſſet vir bonus dicẽdi pitꝰ. Nec certe ꝑuenit,vt Quintilianus idẽ meminit,ei quẽ oratorẽ eſſe volumus, iniuſta tueri
ſcientẽ.Eius itẽ lib.ij.illa ſunt ꝟba.Eſt,inqt,eloqntia vna q̃dã de ſummis virtutibꝰ.
Et ipſe Cicero in ſua pſona,quũ ad Brutũ in epl'is,tũ etiã alijs locis virtutẽ eã appel
lat.At ꝓœmiũ aliqñ & narrationẽ dicit malus hõ & argumenta,ſic vt nihil ſit in eis
requirendum.Nam & latro pugnabit acriter,virtus tamen erit fortitudo: & tormenta ſine gemitu feret malus ſeruus,tolerantia tamen doloris laude ſua nõ carebit.Multa fiunt eadem,ſed aliter. Hæc ille.Qui libro prĩo,Oratorẽ,inquit,inſtituimus,qui eſſe niſi vir bonus non poteſt·Ideoqꝫ non dicẽdi modo eximiam in eo facultatem: ſed omneis animi virtutes exigimus · Malos item eſſe homines qui philoſophiam profiteantur dicere,nobis cõſilium eſt,ſi prius dixerimus hominis mali cõſilium nedũ pſuaſionem admitti non debere. Marſilius Ficinus in commentarijs in
Cratylum Platonis,ex Plutarcho tradit legem apud græcos eſſe, qua caueretur vt

Malorum hominum libri.

ſceleſtorũ hominũ libri quantũuis boni e medio tollerẽtur: vt authorum memoria
deleretur.Apud A.Gelliũ capite tertio libri duodeuiceſimi populus Lacedæmonius
de ſumma rep.ſua,quid vtile eſſet & honeſtum deliberabat.Tũ exurgit ſententię dicendę gratia homo quiſpiam turpitudine priſtinæ vitæ infamatiſſimus: ſed lingua
tunc atqꝫ facundia nimium quanto præſtabilis.cõſilium quod dabat, quodqꝫ oportere fieri ſuadebat,acceptum ab vniuerſis & complacitum eſt:futurũqꝫ erat ex eius
ſentẽtia populi decretum.Ibi vnus ex illo principum ordine,quos Lacedęmonij ętatis dignitatiſqꝫ maieſtate tanq̃ arbitros & magiſtros diſciplinæ publicę verebantur,
commoto iratoqꝫ animo exilit.Et quænam,inquit,Lacedemonij ratio aut q̃ tandem

Sententia bona mali hominis.

ſpes erit vrbem hanc & hanc rempu.ſaluam inexpugnabilemqꝫ eſſe diutius poſſe, ſi
huiuſmodi anteactę vitę hominibus conſiliarijs vtemur? Q̄ ſi proba iſtęc & honeſta ſententia eſt, quæſo vos non ſinamus eandem dehoneſtari turpiſſimi authoris

contagione.Atq; vbi hoc dixit,elegit virum fortitudine atq; iuſtitia præter alios p̃=
ſtantem,ſed inopi lingua & infacundum: iuſſitq; eum conſenſu rogatuq; omnium
eandem illam ſentẽtiam diſerti viri cuiuſmodi poſſet verbis dicere: vt nulla prioris
mentione habita ſcitum atq; decretum populi ex eius vnius nomine fieret,qđ ipſuꝫ
denuo dixerat.Atq; ita vt ſuaſerat prudentiſſimus ſenex,factum eſt. Sic bona ſentẽ
tia manſit:turpis author mutatus eſt. Malum hunc hominem Plutarchus in Po
liticis appellat Demoſthenem,Ephoroſq; ſeniorem virũ delegiſſe, cui id negotij ſen= *Demoſthenes Lacedęmonius.*
tentię dicendę demandarunt,ſcribit.Quo eodem Plutarcho inibi authore Pop.Ro.
pollicente neſcio quid homine malo Carbone,idq; iuriſiurandi adiectione affirman=
te:fore contra adiurauit:aſſeuerauitq; fidem illi ſe non habiturũ.Authore Cicerone *Carbo.*
in libro Tuſculanarum quæſtionum v.Epicurus multa pręclare ſæpe dixit:laudat *Epicuri ſẽtentia bõa.*
tenuem victum philoſophi:negat quempiam iucunde poſſe viuere, niſi idem hone=
ſte,ſapienter,iuſteq; viuat. Id ſi Socrates aut Antiſthenes diceret:non is qui finem
bonorum voluptatem eſſe dixerit:nihil grauius,nihil philoſophia digniꝰ eſſet.Itẽq;
Metrodorus Epicuri huius diſcipulus.Occupaui,inquit,te fortuna, omneſq; adi= *Metrodorus.*
tus tuos intercluſi,vt ad me aſpirare non poſſes.Præclare inquit Cicero,ſi id Ariſto
Chius aut Stoicus Zeno diceret:qui niſi quod turpe eſſet,nihil malum duceret.Tu
vero Metrodore,qui omne bonum in viſceribus medulliſq; condideris, & definieris
ſummum bonum firma corporis affectione explorataq; ſpe contineri, fortunæ adi
tus interclu ſiſti.Ita fit:vt ne philoſophi quidem,quorum ſecta viris bonis ſuſpecta
eſt,perſuadere poſſint.qui ergo putas hominem maluꝫ perſuadere poſſe: aut bonũ
eius,ſiquando dicit,conſilium admittendum? Oratoris igitur ſi finis eſt perſuade=
re:malus homo quum perſuadere non queat,oratoris appellatiõe indignus ſit. Sed
quum perſuadere finis ſit oratoris:hominem malum oratorem eſſe prorſus negã=
dum eſt.Nec prius concedam hominem malum,qui dicendi peritus ſit,oratorem
eſſe:q̃ philoſophi ipſi hominem improbum philoſophiæ non imperitũ, philoſophũ
fateantur:contrarium cuius defendant pertinaciſſime:ideoq; oratorem eſſe hominẽ
malum mihi concedendum non ſit.Malos autem eſſe philoſophiæ peritos ne negẽt,
vtq; inſtituti alteram partem exequamur:quid ſentiamus aperiendum eſt.De ma=
lis hominibus philoſophiæ ſtudia amplectentibus illa ſunt Quintiliani ex libro pri *Philoſophia in homine malo.*
mo verba.Veterum,inquit,ſapientiæ profeſſorum multos & honeſta præcepiſſe, &
vt præceperunt etiam vixiſſe,facile cõceſſerim: noſtris vero temporibus ſub hoc no
mine maxima in plæriſq; vitia latuerunt.Non enim virtute ac ſtudijs,vt haberen=
tur philoſophi laborabant:ſed vultum & triſtitiam, & diſſentientem ab alijs habi=
tum peſſimis moribus prætendebant.Apud Aul.Gellium capite ſecundo noni libri
Herodes Atticus amœno vir ingenio,græcaq; præditus facundia, palliato cuipiam,
crinito, barbamq; prope ad pubem vſq; porrectam habenti,philoſophum ſe dicenti
feſtiue admodum reſpondit.Barbam inquit,& pallium video:philoſophum non vi
deo. Apud eundem capite vndeuiceſimo libri ſeptimidecimi perpulchræ Epicteti
philoſophi Stoici de huiuſmodi philoſophis duæ ſunt ſentẽtiæ.Quum,inquit,Epi
ctetus animaduerterat hominem pudore amiſſo,importuna induſtria, corruptis
moribus,audacem,confidentem lingua,cæteraq; omnia præterq̃ animum procurã
tem:Iſtiuſmodi,inquit,hominem quum viderat ſtudia quoq; & diſciplinas philoſo
phiæ contrectare,& phyſica adire,& meditari dialectica,multaq; eius generis theore
mata ſuſpicari ſciſcitariq;:inclamabat deum atq; hominum fidem:ac plerunq; inter
clamandum his eum verbis increpabat.Homo,quonam mittis?conſidera nunquid
purgatum vas ſit.Nam ſi ad inanem opinionem ea inuergas, prorſus interierunt.

Sin computreſcant,in vrinam aut acetum vertentur, aut ſi quid ijs ipſis eſt deteri-
us.Lyſis quoq; pythagoricus de huiuſmodi philoſophis in epiſtola ad Hipparchū
ſcribit: vt eſt apud Politianum in præfatione in Charmidem Platonis. Qui cor-
ruptis, inquit, obſcœniſq; moribus ſpeculationes ſermoneſq; diuinos immiſceat:
nihil omnino ſecus agit: q̃ ſi cœnoſo puteo puriſſimam infundat aquam:quę & cœ-
num conturbet,& ſuam ipſius contaminet puritatem. Epicteti altera ea ſententia
eſt: Factis procul, verbis tenus. De quibus non pauca legere poſſis apud Lucia-
num in Conuiuio, inq; Menippo. Philoſophos eos qui factis procul verbis tenus
eſſent, Diogenes Cynicus, vt Laertius ait libro ſexto, citharæ ſimiles eſſe dicebat.
Hanc enim nihil audire neq; ſentire dicebat. De his ſcitum illud eſt Auli Gellij ca-
pite viceſimo tertio libri tertijdecimi. Nihil ſe, inquit, dicunt habere, & nihil ta-
men egere ac nihil cupere: quum & habendo, & egendo,& cupiendo ardeant.In ea-
dem fere Cicero ſententia eſt. Eius verba ſunt ex libro Tuſculanarum quæſtio-
num ſecundo. Alios inquit phoſolophos videre licet tanta leuitate & iactatione, his
vt fuerit non didiciſſe melius: alios pecuniæ cupidos, alios gloriæ, multos libidi-
num ſeruos:vt cum eorum vita mirabiliter pugnet oratio. quod quidem mihi vi-
detur eſſe turpiſſimum. Vt enim, inquit, ſi grammaticum ſe profeſſus,quippiam
barbare loquatur:aut ſi abſurde canat is qui ſe velit haberi muſicum: hoc turpior
ſit q; in eo ipſo peccet, cuius profitetur ſcientiam. ſic philoſophus in ratione vitæ
peccans, hoc turpior eſt,q; in officio,cuius magiſter eſſe vult,labitur, artemq; vi-
tæ profeſſus delinquit in vita. Authore Platone libro de republica ſexto maxima at-
q; vehementiſſima philoſophiæ calumnia oritur propter mores eorum,qui philo-
ſophiæ ſtudia profitentur. Vt igitur oratoriam, ita philoſophiam homines mali
amplectuntur. Quocirca eorum alterum ſi culpatur, reprehenſione vacuum eſſe
alterum non debeat.Propter id culpanda vt non ſit philoſophia,ita ne oratoria qui-
dem.Doctos autem quoſdam philoſophos turpiter viuere,eſſe argumentum philo-
ſophiam nihil prodeſſe,Cicero libro Tuſculanarum quęſtionum ſecundo negat. Nã
vt agri,inquit,non omnes frugiferi ſunt (falſumq; eſt illud ac improbe: Et ſi in ſe-
getem ſunt datæ fruges,tamẽ ipſę ſuapte natura enitent) ſic animi non omnes cul-
ti fructum ferent. Atq; vt in eodem ſimili verſer: vt ager quantumuis fertilis, ſine
cultura fructuoſus eſſe non poteſt:ſic ſine doctrina animus.ita eſt vtraq; res vna ſi-
ne altera debilis. Cultura autem animi philoſophia eſt: quæ extrahit vitia radicitꝰ,
& præparat animos ad ſatus accipiendos,eaq; mandat his,& vt ita dicam,ſerit,quæ
adulta fructus huberrimos ferant.Hæc ille. Vita proculdubio potius q̃ ſciẽtia phi-
loſophus exiſtimandus eſt.Plærıq; enim, vt libro ethicorum ſecundo ait Ariſtote-
les,ad ſermonem confugientes philoſophari ſeſe putant,& hoc fore modo ſtudioſos.
Ji tamen ægrotos imitantur:qui medicos diligenter quidem audiunt: nihil vero eo-
rum agunt,quæ ab ipſis præcepta ſunt. Vt igitur illis corpus non bene habebit ſe-
ſe:ſi ita curantur:ſic nec animus plane,ſi ita philoſophantur.Huiuſmodi homines
indignos eſſe qui appellentur philoſophi, philoſophus Muſonius dicebat. Cuius il-
lam ſententiam Aul.Gellius capite ſecundo libri vndecimi memorat.Hoc mihi, in-
quit, dolori atq; ægritudini eſt, q; iſtiuſmodi animalia ſpurca atq; probra nomen
vſurpent ſanctiſſimum,& philoſophi appellent.Maiores autem mei Athenienſes no-
mina iuuenum fortiſſimorum Harmodij & Ariſtogitonis,qui libertatis recuperã-
dæ gratia Hippiam tyrannũ interficere adorſi erant,decreto publico ſanxerunt:quo-
niam nefas ducerent,nomina libertati patriæ deuota,ſeruili cõtagio polluı. Cur er-
go inquit nos patimur, nomen philoſophiæ illuſtriſſimum in hominibus deterri-

mis exordeſcere?In huius generis philoſophos Pacuuij eſt ille verſus. Ego odi ho-
mines ignaua opera.& philoſopha ſententia. Quod pro foribus templorum omni-
um ſcribi debere philoſophus Macedo cẽſebat: vt eſt apud Aul.Gellium capite octa-
uo libri tertijdecimi.Attamen propter id philoſophiam contemnendam non eſſe cõ-
tẽdim9.Ex bonis enĩ nõ ex malis,q̃le ſit vnũq̃dq; exiſtimãdũ eſt.Authore enĩ Ariſto-
tele lib.moraliũ magnorũ ſecundo,eſt natura mala ſicut vermiũ & crabronũ,pror-
ſuſq; vilium animalium: nec tamen ob hoc natura malorum eſt.Eodem modo ha-
bent & malæ ſcientiæ,vt ſedentariæ,nec tamen ob hoc malum ſcientia eſt: ſed genere
bonum tam ſcientia q̃ natura eſt. Nam quemadmodum ſtatuarius inſpiciendus
non eſt,qualis quiſpiam ſit,ex eo quod euenerit male exerceri, ſed quod bene: Ita ne
naturam quidem aut ſcientiaȝ aut quippiam aliud quale ſit ex malis :ſed ex probis
exiſtimari debet. Ex his aperte ſatis docemur neq; philoſophiam neq; oratoriam p-
pterea vituperandam eſſe,ꝙ nonnulli improbi homines eius ſtudioſi ſint.Quo au-
tem de oratoria hoc ſit certius : quæ apud Platonem Gorgias dicat expromere con-
ſilium eſt.Decet o Socrates,inquit,ita vti rhetorica,vt omni alia certandi facultate.
Neq; enim is qui pugnis lacertis ve & armis ita pugnare didicerit: vt amicis inimi-
ciſq; poſſit euadere ſuperior:ob hoc aduerſus omneis æque certare debet, vt ami-
cos etiam percutiat, occidatq;. Nec enim per Iouem, ſi quis palæſtra exercitatus
pugil robuſti corporis euaſerit, ac deinde parentes alium ve quem domeſticorum
vel amicorum pulſet, propterea pædotribas eoſq; qui armis pugnare docent, odio
haberi, exq; vrbibus expelli docet. Hæc enim illi tradiderunt, vt ea diſcentes con-
tra hoſtes, contraq; iniuriam afferentes vterentur, vlciſcentes videlicet non infe-
rentes. Ea vero nonnulli peruertentes robore arteq; abutuntur: ſed non propter-
ea improbi iudicandi ſunt, neq; ars culpanda malaq; habenda,ſed meo quidem iu-
dicio, qui peruerſe vtuntur. Eadem quoq; rhetoricæ ratio eſt. Poteſt enim & ad-
uerſus omnes, & qualibet de re orator dicere. nihilq; eſt de quo non maiori cum
perſuaſione q̃ quilibet artifex vulgo loquatur, adeo vt apud multitudinem facile
admodum de re qualibet perſuadendo poſſit eſſe ſuperior. At vero ſi quiſpiam ade-
ptus rhetoricam iniuſte potentia huius artis vtatur, non eum qui docuit odiſſe
atq; vrbe expellere decet. Ipſe enim ad iuſtum vſum tradidit : hic vero contra vti-
tur. Quapropter eum qui non recte vtitur, æquum eſt odiſſe, inq; exilium mit-
tere, præceptorem vero nequaq̃. Hæc Gorgias. Oratoriam igitur ſi contemnunt
philoſophi propterea ꝙ ea nonnulli mali homines in alienam perniciem vtuntur,
vnde ſanguinantem eloquentiam Cornelius Tacitus in dialogo appellat : philoſo-
phiam eadem ratione contemnant neceſſe eſt, qua etiam in morum ſuorum perni-
ciem improbus vtitur. Sed neutrum propterea genere ipſo contemnendum eſſe
docuimus.Ea igitur philoſophorum aduerſus oratores friuola ratio eſt. Q; præ-
terea eloquentiam non contemnant modo, ſed ſibi quoq; putent eſſe dehoneſtamen-
to, abunde ſatis puto reſpondimus, quum nominatiſſimos philoſophos Plato-
nem, Ariſtotelem, Theophraſtum, alioſq; multos eloquentiæ non parum ſtudio-
ſos fuiſſe comprobauimus. Certiſſimum Ciceronis produximus teſtimoniũ. Ora-
toriam item philoſophiæ partem eſſe docuimus. Quæ cum eloquentia ita coniun-
cta ſit oportet, vt ſine altero vtrunq; imperfectum ſit. Apud Platonem in Lache-
te,Laches ad eam dicit ſententiam.Quoties inquit,de virtute vel de ſapientia quadã
aliquem audio diſputantem reuera virum dignũq; ſermonibus ipſis,mira quadaȝ
afficior voluptate,contemplans dicentem ſimul & dicta, q̃ congrua inter ſe & cõſona
ſint. Atq; hic profecto vir muſicus mihi eſſe videtur harmoniam modulatus ſua-

Bõa ob mala non eſſe vituperanda.

uiſſimam,non lyram neq; iocularia quædam inſtrumenta,ſed vitam reuera conſe-
perans,concordia verborum operumq; concinentem, ſecundum Doricam videlicet
melodiam,non Ionicam,aut Phrygiam,aut Lydiam,ſed eam certe, quæ ſola Græca
eſt harmonia. Huiuſmodi ergo vir mirifice ſuis me verbis delectat,efficitq; vt ver-
borum auidior eſſe videar: Tanta attentione dicta illius accipio. Quiſquis autem
agit contra,meas offendit aures:& quo loqui videtur ornatius, eo efficit magis vt
videar a ſermonibus abhorrere. Plato quoq; libro de legibus quarto de Neſtoris
Neſtor. virtute eloquentiaq; ad hunc modum loquitur. Neſtorem, inquit, facundia di-
cendi ac vitæ temperantia multo magis omnibus ferunt excelluiſſe. Cuius ſi quis in-
ter nos ſimilis eſt: is beate viuit: illi quoq; beati ſunt, qui fluentia ex ore mode-
ſto audiunt verba. M. item Cicero libro Tuſculanarum diſputationum quinto.
Heroicis, inquit, ætatibus Vlyſſem & Neſtorem accepimus & fuiſſe & habitos eſ-
ſe ſapientes. Quum ea ſit ergo philoſophiæ & oratoriæ quaſi propinquitas: qui
perfectus eſſe velit orator,philoſophetur: philoſophus item conſummatus qui ha-
beri eſſeq; cupiat,eloquatur. Vtrunq; alteri ſumma perfectio eſt. In vtroq; autem
præcipue in philoſopho eloquentia eſſe quæ debeat: Quintilianus libro duodecimo
memorat. Bonos, inquit, nunq̃ honeſtus ſermo deficiet, nunq̃ rerum optima-
rum (nam iidem etiam prudentes erunt) inuentio: quæ, etiam ſi lenociniis de-
ſtituta ſit: ſatis tamen natura ſua ornatur: nec quicq̃ non diſerte, quod honeſte
dicitur. Honeſte dicere quid ſit, ex Gellianis verbis facile intelligas. Ea autem ſunt
ex capite quartodecimo libri ſeptimi. Vnumquodq;,inquit,dicendi genus (tria eniꝫ
dicit eſſe dicendi genera, ſublime, tenue, medium) quum caſte pudiceq; ornatur:
fit illuſtrius.Quum vero fucatur atq; prælinitur,fit præſtigioſum. Cottidiana di-
ſputationis huius inter diſciplinæ vtriuſq; profeſſores controuerſia me ſubinuita-
uit: qui allatis vtrinq; aut rationibus, aut exemplis, aut authoritatibus, quæ
mea eſſet ſententia expromerem. Hanc ergo prolixitatem controuerſiæ candide le-
ctor condonabis. Sed ad reliqua celerius pergimus. Præiudiciis clarorum viro-
rum. E re facturi nobis videmur ſi nonnullorum etiam in philoſophia cla-
riſſimorum exemplo paucis docuerimus in philoſopho deſiderandam non eſſe elo-
Pythagoræ eloquẽtia. quentiam. Pythagoras is qui ob veritatem certiſſimam ab Apolline nomen mu-
tuatus eſt,quem contra Hermolaum Picus epiſtola ſuperiore aduocauerat, quiq;
omnium primus appellatus eſt philoſophus,cum ſcientia rerum eloquentiam cõ-
iunxit.De quo illa ſunt verba Cicerõis libro Tuſculanarum diſputationum quin-
to.Pythagoram inquit, Phliuntem ferunt veniſſe, eumq; cum Leonte Principe
Phliaſiorum docte & copioſe diſſeruiſſe quędam. Cuius ingenium & eloquentiam
quum admiratus eſſet Leon, quæſiuiſſe ex eo qua maxime arte confideret. At il-
lum artem quidem ſe ſcire nullam,ſed eſſe philoſophum. Ex Platonis auditore Pon-
Theophraſti eloquẽtia. tico Heraclide hæc Cicero tradit. In Theophraſto, vt libro decimo ait Quinti-
lianus,tam eſt eloquendi nitor ille diuinus: vt ex eo quoq; nomen traxiſſe dicatur.
Prius enim appellatum fuiſſe Tyrtamum Laertius libro quinto meminit. Hunc
Ariſtotelis eloquẽtia. Cicero in quinto Tuſculanarum diſputationum dicit elegantiſſimum omnium
philoſophorum & eruditiſſimum. Idem quoq; libro de diuinatione ſecundo. Ari-
ſtoteles inquit, itemq; Theophraſtus excellentes viri quum ſublimitate tum co-
pia, cum philoſophia dicendi etiam præcepta coniunxerunt. Idem eloquentiam ſi
nihili feciſſet,ab anu quadam hoſpiteꝫ ſe appellari, vt libro primo diximus, moleſte
non tuliſſet. Nonnulli fuere alii philoſophi,qui de ratione dicendi præcepta conſcri-
pſerunt: vt apud Quĩtilia. lib. iii. Empedocles & Gorgias Leontinus. Ariſtoteles in

ſophiſta ait Empedoclem primũ oratoriæ inuentorem fuiſſe: vt teſtis eſt Laertius libro octauo. Cuius philoſophi quantũuis morum honeſtate probati inculto ſermone deum locuturũ fuiſſe putes? Id nemo quiſq̃ homo dixiſſe memoratur. Cicero vt in vita eius meminit Plutarchus dixit, ſi Iupiter voce vteretur, eum non aliter q̃ Platonis dialogis locuturũ. M. Varro de Plauto, quem verborũ latinorũ elegantiſſimum A. Gellius libro primo appellat, Si muſæ inquit, latine loqui voluiſſent: Plautino ſermone locutæ fuiſſent. Anagyrim mouere prouerbium eſt in homines eos qui ſibi ipſi malum accerſunt: qui ſibi malorum authores ſunt: quiq̧ in ſuam ipſorum perniciem quępiam irritant. Anagyris enim (Anagyron alij appellant) frutex eſt tetri odoris atq̧ illiberalis aſpernabiliſq̧: maxime ſi manu teratur: cuiꝰ fructus guſtatus vomitũ prouocat vehementẽ: vt eſt apud Dioſcoridẽ & Pliniũ cap. iiij. libri viceſimiſeptimi. Plura ſuper hoc prouerbio legere poſſis apud Eraſmum. Cauſa tota cadere. i. ſuperari, liteq̧ decidere. Aethiopẽ dealbare, prouerbiũ eſt vulgatum ſatis: tum vſitatum: quũ in re quapiã deperdi labor ſignificatur, aut res honeſta parum verbis fucatur, aut illaudatus laudatur, doceturve indocilis. Nam natiuus ille Aethiopis color aqua nulla abluitur: nec vlla ratione cãdeſcit. Ideo apd Aeſopum Aethiopem quidã mercatus exiſtimabat eum colorẽ ſuperioris domini negligentia non natura accidiſſe. Nihil ergo non adhibuit eorũ quibus veſtes cãdefieri ſolent: adeoq̧ ꝑpetuis lotionibus miſerũ diuexauit: vt colore immutato illum in morbum impulerit. Author eſt Eraſmus. Cotem alere, eſt gratiam ab his expectare qui ſunt ingrati: nullamq̧ prorſus habent gratiam. quod a dura eorum ruſticitate profectũ videtur. Eraſmus tamen in homines edaces plurimiq̧ cibi deflectit, qui nihilo tamen habitiores inde reddunt, nec pinguiores. ὁ μὲν γὰρ λόγος. Authore Ariſtotele li. Rhetoricõ primo: perſuaſionũ quæ oratione parantur, tria ſunt genera. Alia eñ ſunt in moribꝰ eius q̃ dicit: alia in auditore mõ q̃dam affecto: alia in oratione ipſa, quũ demonſtramus, aut demonſtrare videmur. Propter mores igitur credunt: quũ ſic dicitur oratio: vt fide dignus qui dicit videatur. Probis eñ de omnibus facilius credimus: ꝑcipuãq̧ fidẽ mores faciunt. A Pico igitur pro dic ſe putant philoſophi: tum igitur eſſe dicunt indignũ cui fides habeat. ἄνθρωπος .i. homo homini deus, prouerbium dici ſolet de eo qui ſubitam aut inſperatã ſalutem, aut immodicã attulit vtilitatem. Nihil eñ aliud eſſe deum putauit antiqui tas: q̃ prodeſſe hominibus. Authore eñ Cicerone libro de natura deorum ſecundo: quicquid magnã vtilitatẽ generi afferret humano: id non ſine diuina bonitate erga homines fieri arbitrabãtur. Itaq̧ tum illud q̃d erat a deo natum, nomine ipſius dei nuncupabant. Vt quũ fruges Cererem appellamus: vinũ autẽ Liberũ. Ex quo illud Terentij. Sine Cerere & Libero friget Venꝰ. Tum autẽ res ipſa in qua vis ineſt maior aliqua, ſic appellatur, vt ea ipſa vis nominetur deus: vt Fides, & Mens, Virtus, Honos, Salus, Concordia, Libertas, Victoria. Quarũ omnium rerũ quia vis erat tanta vt ſine deo regi non poſſet, ipſa res deorũ nomen obtinuit. Vtilitatum igitur magnitudine conſtituti ſunt dij: qui vtilitates quaſq̧ gignebant. Suſcepit autẽ vita hominũ conſuetudoq̧ cõmunis: vt beneficijs excellentes viros in cœlũ fama ac voluntate tollerent. Hinc Hercules: hinc Caſtor & Pollux: hinc Aeſculapius. Hęc ex Cicerone. Plutarchus in libro de placitis philoſophorũ primo, ſeptem deorum inſtitutiones adnumerãs, poſtremã dicit eorum qui humano more geniti propter ſuã in homines beneficentiã diuinos honores meruerunt. Cuiuſmodi Hercules, Caſtor, Pollux, Liber pater. Humana autẽ ſpecie hos eſſe deos propterea perhibent: q̧ oĩm quæ ſunt, numen haud dubie ꝑpotentiſſimum eſt: Homo autem animantiũ oĩm

Oratoriæ inuentor Empedocles.

Anagyriꝫ mouere.

Cauſa tota cadere.

Aethiopẽ dealbare.

Cotẽ alere

Homo homini deus

Adeſſe vi-ro.,puerb.

honeſtiſſima eſt natura.Plato quoq; in libro de republica ſecundo prouerbium di
cit,adeſſe viro.Frater(inquit)adeſto viro: vt habet prouerbium. Scitum eſt illud
Chremetis Terentiani.Homo ſum:humani ab me nihil alienum puto. Huic cōtra
rium eſt illud Plautinum.Homo eſt homini lupus non homo.Authore enim Ci-
cerone in libro de Officijs ſecundo:vt proxime & ſecundū deum nihil ex quo vtilita
tem capias maiorem q̃ ex homine alio:ita ex re nulla grauius experiare detrimen-
tum q̃ ex homine alio.Plato(vt eſt apud Euſebium cap.iiij,libri de Euangelica prę
paratione/vndecimi) ἄνθρωπος gręce a verbo ἀναθρεῖν.i.videre atq; recogitare,dici
opinatur:vt ſit ἄνθρωπος qui quę vidit recogitat.Plato tamen in Cratylo ad hanc
ſcribit ſententiam.Nominibus,inquit,literas addimus aut demimus,& acuta ſæpe
tranſmutamus,dum nominamus: Hoc in nomine hominis Anthropo contingit.
Nam ex verbo nomen conſtitutum eſt,vno a excepto,grauioriq; fine effecto.Ita ho
minis illud nomen ſignificat:q, cætera quidem animalia non conſiderant ea quæ vi-
dent,neq; animaduertunt,neq; contemplantur. Homo autē & videt ſimul, & con-
templatur,animaduertitq; quod videt. Hinc merito ſolus ex animantibus homo
Anthropos nuncupatus eſt,quaſi anathron.i.contemplans,quę opopein.i.vidit.

Captare vē-tos retib⁹.

Ipſa linea nihil traxit.i.nihil cepit:ex eo prouerbio nihil expiſcata eſt. Ab hamiotis
qui lineis piſces capiunt,facta eſt metaphora.Captaſti ventos retibus.i.fruſtra la-
boraſti. Eſt autē prouerbium. Captare enim eſt captionibus poſitis capere velle.

Terrenus q̄ū ſis ne q̄re mare.

Terrenus quum ſis ne quęre mare.Prouerbiū eſt ſignificans naturam vitęq; inſti-
tutum genus non eſſe mutandum,qđ omnis philoſophorū ſchola præcipit. Apud
Eraſmum non ita diſſimile eſt illud.Marinus quum ſis ne velis fieri terreſtris. Ex

Quū non ſis Syr⁹,ne ſyriſſa.

Aeſopi apologo inflectit:qui eſt eiuſmodi. Cancer quidā relicto mari cœpit in agro
paſci.Ibi forte conſpectus a vulpe protin⁹ arreptus eſt,ac deuoratus. μὴ σύρος ὢν,
μὴ σύριζε. quū non ſis ſyrus ne ſyriſſa.id eſt,ne ſumas perſonam parum decoram
Ne velis alius ac ſis videri.Aut quū ſis natus ingenuus:ne agas moribus ſeruum
& barbarum.Nam Syri male audiebant ob morum mollitiē.Eſt autem facetus io-

Nouus amicus.

cus,ex amphibologia huius verbi συρίζω:quod ſignificat & ſyriſſare.i. ſyros agere,
& fiſtula canere.Hæc ex Eraſmo.νέους φίλους &c. prouerbium hoc ex Hermolao
Eraſmus citat.Apud Ciceronem in Lælio difficilis, vt ait, quędam quęſtio exiſtit:
num quando amici noui digni amicitia veteribus ſint anteponendi:vt equis vetu-
lis teneros anteponere ſolemus.Indigna dubitatio homine.Non enī amicitiarū eſſe

Alij ſatie-tates legūt.

debent,ſicut aliarum rerum ſocietates. Veterrima quęq; vt ea vina quę vetuſtatē
ferunt,eſſe debent ſuauiſſima. Verūq; illud eſt qđ vulgo dicitur: multos modios ſa
lis ſimul edendos eſſe,vt amicitię munus expletum ſit. Nouitates autem ſi ſpē affe
runt,vt tanq̄ in hęrbis non fallacibus fructus appareat:non ſunt illę quidem repu
diandę:vetuſtas tamen ſuo loco conſeruanda eſt. Maxima eſt enim vis vetuſtatis
& conſuetudinis. Alia quoq; immodica dicit idem:quibus amicitię nouæ antiquā
cenſet anteponendam.

ASCENSIVS.

Nuncium remiſiſſe.i.repudij libellum:aut ſocietatem reſpuiſſe: vt qui nuncios
inauditos remittunt. Crediturus fuerim.ſi crediderit,non ſolus id fecerit. Eume-
nidum. Beatus quoq; Paulinus in quadam epiſtola pulchre alludit ad Alectus lau
dationem quā Iuno facit Aenei.vij Tu potes vnanimos in pręlia vertere fratres.
ſic. n.quendā a negocijs ob aſſum mundanum laudarat. ἄλλα μὲν λεύκων &c. hoc
prouerbio ſignificare videtur:aliud verba ſonare;aliud mente concipi. ſunt enim
verba ſigna conceptuum:& ab illis vt filij a patribus progignuntur. vt igitur alia

interdum pater,alia interdum filius concipit:ita Pici verba aliud indicare videntur ductum eius non capientibus :aliud Pico,Hermolao,& cæteris qui capiunt. Sunt tamen qui non ὑιὸσ qđ eſt filius:ſed ὄνοσ qđ eſt aſinus,legendũ cenſeant: ſicq̧ apertior eſt ſententia.Neſcio qui poeta . amara irriſio eius qui orationẽ a poemate diſcernere nequiuit:Inducit aũt fictitium quẽpiam qui Pici rationibus cõtradicat eo modo quo Picus finxerat qui Hermolai. Non igitur licere &c. obſcure quidem hoc dicere videtur.Igitur ſup.inferunt:nefas eſſe non licere deos colere ſup. ac philoſophiam. Dubitẽ an legendum ſit Nos aut nobis, ſic.Igitur dicunt licere nobis: aut licere,nos colere deos:philoſophiã ſup.colere nefas eſſe.Bouillas & ſuillas,ſubaudi carnes:& pomenta ex pomis obſonia:vt pulpamenta ex pulpis.Quã practicẽ vocamus:nõ eius quã rhetoricẽ:legã theoricen.i.ſpeculatiuã. ſunt em̃ in impreſſione Aldina erratula quędã vt paulopoſt: Quia rectoris, pro rhetoris officium &c. χερσαῖοσ &c.i. Terreſtris cum ſis ne quęras mare.& cum nõ ſis ſyrus,ne ſyriſſes. & nouos amicos parans optime veterũ ne obliuiſcaris. ὁ γὰρ ἔχωμ &c.i.Nam qui multum piperis habet,admiſcet vel holeribus.

Politiani Epiſtola de Pici laudibus delectatus Picũ laudat.

Iacobus Antiqua.Bernardo Riccio ſuo.S.D.

EPISTOLA.VI.

POlitianus noſter magn⁹ literarũ arbiter, immo cẽſor,ĩmo aſſertor:id agit qđ oẽs q ex eadem fidelia ſunt,agere debẽt : cuius epiſtolis,quas nup mihi compluris legendas tradidiſti,mirifice delectatus ſum.Sed illa me præcipue affecit in manũ ſæpius reſumpta:quæ ad Pici laudem viri clariſſimi , conſenſuq̧ omniũ nũq̃ ſatis laudati,veriſſime pertinet.Nam merito eos retaxat Politianus,qui Picũ pręterq̃ honoris cauſa noĩarint:in cuius admirabili natura,niſi quod dã noſtro æuo cõtigiſſe cęleſte munus fateamur: ſentimus vt pecudes,neq̧ melius vocem effundimus,q̃ vt balãtes.Ille vnus omniũ mihi ſapiẽtiſſimus videtur eſſe,qui gentilitias diuitiarum ſarcinas abiecit : ac beatiſſimum ob id exiſtimo, quoniam a ſapientiæ ſtudio nunq̃ ceſſat . Qui q̃q̃ in omni diſciplinarum genere admodum eſt verſatus:multa tamen vt arbitror,antiſtitib⁹ philoſophiæ inueniẽda ſuperfuiſſe,aut adhuc pficiẽda

F.S. Ex eadem fidelia eſſe dicuntur ij,quib⁹ idẽ eſt vitæ inſtitutũ actionisve officiũ. Eſt autem fidelia,vt Nonius Marcellus ait,Samiũ vas vſui multo accõmodum.

Gentilitias diuitiarũ ſarcinas abiecit. i. patrimonia neglexit ampliſſima . Gẽtiles enim,vt authore Cicerone ĩ Topicis definit Scęuola,ſunt qui inter ſe eodem ſunt nomine, ab ĩgenuis oriundi: quorũ maiorũ nemo ſeruitutẽ ſeruiuit & vbi gentilitatẽ nulla capitis diminutio deſtruxit.M. Varro. li. humanarum rerũ viceſimo. Oẽs Tarquinios eijce

Gentiles.

rent,nequã reditionis per gentilitatem ſpem haberent. Inde gentilitium ad gentiles ſpectans. Ex eodem vtero natæ credãtur. i. eſſe ei naturales atq; ſimiles videantur. Sic Valerius lib. iij. Patiẽtiam cũ fortitudine ita ſimilitudine iũctã eſſe dicit, vt vel ex ea, vel cum ea nata videri poſſit.

cognoſcit: ex quibus animũ ſuum diis ipſis propinquiorẽ fieri poſſe non deſperet: continuo veſtigatur. Qui vero eloquentiã quę in eo ſingularis eſt, maiorem deſiderat: hic mihi ſuauitatẽ in melle deſiderare videtur. Orationis eñ vis ac ornamẽta, rebus ipſis quas feliciſſime tractat, nuſq̃ minora ſunt: adeo vt ratio atq; oratio cum ipſo ex eodem vtero natæ credantur. Sapiẽter igitur Politianus (vt aſſolet) ac pie importunas abigit muſcas non a Pico, ſed a venerãdo quodã diuini hoĩs ſimulachro, cui publice ſerta ac thura deceãt. Vale. Mediolani. Nonis Iunii. M.ccccxciiii.

Muſca. Muſcas. i. iuidos Vt enim muſca, ita inuidus ad rem nullam vtilis, attactu ſuo polluit omnia. ASCEN. Arbiter ex volũtate iudicat: cenſor publica authoritate: aſſertor vindicat. Ex eadem fidelia: qđ eadẽ nota dixit Politian⁹: q; ex fidelia depromitur color vnde fit nota. Multa tñ &c. Ordo eſt: tñ vt ego arbitror, ipſe cognoſcit multa ſupfuiſſe, nõ ſuperflua fuiſſe, licet id ꝓprie apud Gelliũ ſignificet: ſed reliq̃ fuiſſe inuenienda antiſtitib⁹. i. primis profeſſoribus & quaſi prſidibus philoſophię: aut adhuc pficienda ſi fuerint inuenta. Serta & thura. i. diuini honores. vt Aenei. j. Centũq; Sabęo Thure calent arę, ſertiſq; recentibus halant.

ASCEN. Epiſtolaꝫ &c. Quid hac tota epiſtola agat vel mediocriter literato conſtare poteſt: verum ob ſeruanda videtur & deoſculanda tã beata viri in dicẽdo copia: qui eandem ſententiam de iudicio amici toties dictã ſemper nouis ſic veſtit coloribus, vt non prius dicta deprehendatur.

Antiquarij ad Ricciũ epl'am miſit ad Picũ. Pici ꝓximam (qua reſpondet) ad Antiquarium, laudat: quos Picus laudat, etiam amicos, vere laudat.

Angelus Politi. Iacobo Antiquario ſuo. S. D.
Epiſtola. VII.

EPiſtolam quã tu dederas ad Ricciũ, protinus vt accepi, legendã Pico miſi: Quoniam pertinere magis ad ipſum, q̃ ad me viſa eſt: vt ĩ qua laudor ego abs te, nihil ob aliud niſi quia Picum laudo. Quod qui non facit, aut omnino brutus, aut inuidus eſt. Scripſit igitur homo oĩm gratiſſimus & ipſe ad te hãc epiſtolã ſtatim, quã tibi nũc mitto, doctã (ſicuti videbis) acutã, cordatã, plenãq; hũanitatis. In qua facile pſpicies quãti nõ modo officiũ tuũ, ſed & volũtatẽ fecerit. Interim cõſules tuis pariter noſtriſq; rationib⁹, ſi laudãti putabis ei credendũ, q mentiri fere ſit neſcius, etiã in amicorum laudibus.

Ego certe me vere laudatum ſoleo credere,quoties a Pico laudor,multoq; nunc verius,quia tecum laudor:niſi(quod opinor potius)in te laudando veras omneis laudes exhauſit,ac iã falſis vtitur,cõtentus veris in te,quibus abundat. Vale.

Multis Antiquarij ad Politianũ literis delectatus eſt: quarũ in nonnullis laudatus eſt:quas laudes non reijcit. Cur gratias per epiſtolã prius nõ egerit:nunc demũ ſcribat. Laudes in epiſtola ad Riccium non agnoſcit. Antiquario debet plurimum.

FRAN.SYL.

Nomĩe. id eſt debito & obligatione. Nomen enĩ id ſignificare diximus. Cicero lib. de Officijs tertio Emit inſtructos nomina facit,negocium conficit. Idem in Topicis. Quæ in nõibus fuerĩt, legata ſũt.

Nomen.

Ioannes Picus Mirãdula Iacobo Antiquario ſuo S.D.

Epiſtola.VIII.

INtervoluptates,quas cũ eram Florentię, de Politiani cõſuetudine maximas capiebam,viri mea ſentẽtia noſtro æuo omniũ literatiſſimi:non erat illa mediocris,ꝙ tuas ad ipſum epiſtolas, graues illas ſemꝑ & elegãtis, vt quamq; accepiſſet, ſtatim mihi dabat legẽdas. Delectabat in illis me vehementer & prudentia quædã ſingularis,qua magnis etiã in rebus negociiſq; tractãdis a prudentiſſimis cõmendaris:& orationis cultus atq; ſobrietas. Tum ꝙ in nonnullis honorificã noſtri mentionẽ faciebas, nõ ſolum mihi tuæ literæ placebant:ſed in illis quoq; ipſe mihi placebã,ſcilicet teſtimonio tanti viri cedente conſcientia:quæ non nihil diſſimulans quod ſentiret,quaſi ipſa ſe proderet,non magnopere pugnãs, & propemodum volens fallebatur. Ita duplici nomine tibi eram deuinctus:inde tuæ virtutis: hinc collati ſepius in nos non officii modo,ſed beneficii. Cogitaui non ſemel agere tibi gratias per epiſtolas,ne forte parum gratus,aut ne tecum ruſticus exiſtimarer. Verũ cum tu Politianuſq; noſter pulcherrimum quoddam inter vos literarum cõmercium exercere tis:nolui muſis importuna Pica obſtrepere:quaſiq; malevocalis anſer,alterne ſibi concinentes olores interturbare. Alioqui tibi animum noſtrũ per Politianum ipſum patere ſciebã:Tum conſcius infantiæ meæ,interprete libens vtebar eloquentiſſimo. Nunc ab ipſo miſſæ ad nos tuæ literæ ſunt, quas ad Bernardũ

Riccium nuper dediſti,iuuenem ingenioſum: in quibus tãtum tribuis mihi,quantũ nec optare auſim,nedum mereri me credã. Rupit officii magnitudo noſtrũ hactenus neſcio an ciuile, certe non ſuperbũ ſilentium.Nec potui tibi non agere gratias immortalis:non ꝙ premas me laudibus immodicis,quas nõ agnoſco:ſed ꝙ ita me ames,vt tuũ illud alioqui cõſtans robuſtumꝙ iudiciũ , tantopere tamen in nobis ſub amoris pondere vacillauerit.Debeo igitur tibi,ſupra q̃ vel ego poſſim ꝑſoluere , vel tu facile credere.Nec eſt quicq̃ tam arduũ,tam difficile, quod non æque ꝓ tua dignitate ſum facturus,ac pro mea ſalute. Tu quidem in Politiano me poſſidebas hacten⁹:nũc vero nihil mutata re,tuis tãtũ rationib⁹ Pici nomẽ,quod ſuberat,explicabis.Vale. Ex agro Ferrarienſi.Quarto Kalendas Iulias.M.ccccxciiii.

Amari a Pico cupit,laudari ſe ineptum putat.Picum laudat: Adulationis tollit ſuſpitionem.

Iacobus Antiquarius Ioanni Pico Mirandulæ ſuo.S.D. Epiſtola.IX.

POlitianũ merito laudare potes,me nõ potes:amari abs te cupio,laudari vero puto ineptiſſimũ.Sed neꝙ antiqui⁹ mihi quicq̃ eſſe poteſt,q̃ cũ Antiquariũ in tuis nominib⁹ habes.Debeo enim tibi plurimũ,cũ mea cauſa, tum magis ſeculi,quod a te tantopere illuſtratũ cernimus:adeo vt non dubitẽ gentilem atꝙ cognominem auem tuam a poſteris conſecratum iri miraculo tenus. Sed ſi Aegyptiis figmentis in tegẽda rerum fide non delectaris : certe illud palam eſt, ꝙ philoſophantium omniũ maximum,viuẽtium optimum,ſcribentium pręclariſſimum, nemo eſt qui te non arbitretur.Id ſi inficiaris,caue ne maxima deorum munera penes te depoſita diſſimules,& male habeas.Iſta enim animi ingratitudie, quã in te nullã eſſe nobis olim perſuaſimus,efficeres,vt quicquid ex omĩ ætate de viris vnq̃ cla-

FRAN.SYL.
Cognomines authore Seruio ij ſunt qui eiuſdẽ ſunt nois. Aegyptijs figmentis. Aegyptij arcana ſacrorum myſteria literis hieroglyphicis. i. animaliũ figuris inſculpebãt: qua de re librum ſcripſit Orus Apollo. Picum auem vnaꝫ ex his futurã dicit. Penes te depoſita diſſimules,& male habeas.Depoſita.i. quæ cuſtodiæ alicui⁹ credita ſunt,non eſſe diſſimulanda,Herodotus hiſtoria quadam ſcitu nõ idigna memorat, quã ex libro ſexto huc aſcriptã vo-

riſſimis fuit prædicatũ, ſentiremus deſideratum fuiſſe potius q̃ compertum.Nam ſi quicq̃ vel ſtudio non quæſitum,vel non tributũ a natura, aut a fortuna tibi minus præſtitũ fuiſſe cenſes:alium poſt natos homines ſi adeptum oſtendes,non Picum tenemus,ſed Phœnicem.Nihil damus auribus tuis, adulationes græculas odimus ſemper: Vera & ſolida eſt gloria tua. Quod animus de te ſentit,lingua depromit: neq; aliter laudauerim, q̃ probem. Nam qui te laudibus proſequẽdi finẽ facit,is admirandi rurſus quęrit initiũ. Nec putes,quoniam me nuper tuis literis exornaſti: teſtimonium a me tibi mutuo reddi. Meipſum nemo melius nouit,q̃ ego.Ex ocio nullam,ex negocio autem vel minimam opinionẽ vſurpaui. Principum benignitas effecit, ne omnino in turba deliteſcerẽ: quibus præterq̃ fidem & diligentiam, quid rependere poſſim,non video.Itaq; ſi quid in hoc vite meæ inſtituto contigit aliquando,quod tibi placeret:totũ illis acceptũ refero,q non ſolũ multitudinẽ ſuorũ magnis liberalitatibus extulerũt:verũ etiã ſæpe in regna reſtituerũt hoſtes, quos vicerant. Vale.Mediolani. Nonis Auguſti. M.ccccxciiii.

Glaucus Lacedęmonius.

luim⁹. Glaucus (inquit)Epicydis filius genere Lacedæmonius:quuз alijs ſummis laudibus excellebat: tum iuſtitia iter oẽs optime audiebat: qui per id tempus Lacedæmone habitabãt. Vir quidam Mileſius conueniendi Glauci gratia Spartam venit: apud quem grandem pecuniaз deponit: propterea φ Ionia periculis multis eſſet obnoxia: Peloponneſus vero tuto eſſet fundata. Notã accipit Mileſius: quã cuicunq; habenti pecuniam redditurũ ſe Glaucus pollicet᷑. Multo deinde tẽpore interiecto filij ei⁹ qui pecuniã depoſuerat Spartã veniunt:Glaucum conueniunt:exhibitaq; nota pecuniam repoſcunt.Ille vero repellere homines:atq; his verbis contra reſpondere.Neq; iſtius rei qcq̃ reminiſcor:neq; ad me pertinet ſcire q̃ dicitis. Volo tamẽ reminiſcens qcquid iuſtũ fuerit facere:& ſi accepi,iure optimo reddere:ſin nõ accepi,in vos græcorum legibus vti.Ad qđ cõfirmandũ p̄ſtituo vobis tẽpus hinc ad menſes quatuor. Mileſij facta iactura tanq̃ fraudati pecunia diſceſſere. Glaucus Delphos ſe cõtulit ad oraculũ conſultandũ.Cui conſultanti an orco.i. iureiurando pecuniã prędaret᷑: Pythia reſpõdit his verſibus. Glauce Epicydides equidẽ expedit, ad breue tempus Sic orco viciſſe:interuertiſſeq; numos.Deiera & euorcum: quoniam manet exitus idem. Aſt orci natus ,qui nomine, qui manibus,qui Nullis eſt pedibus rapide aduenit, vſq; adeo dum Conuoluens omnem perdat prolemq; domumq;. Cum ſobole euorci melius ſed poſtea agetur . His auditis Glaucus veniam ſibi eorum quę dixiſſet vt det deum obſecrat. Cui Pythia inquit , idem pollere tentare deum & facere. Tunc Glaucus accitis Mileſijs hoſpitibus pecuniam reddidit . Glauci

Vita lōga Phœnix. auis. Inſtauratio rerum

poſtea nulla domus,nulla ſoboles ſuperfuit.Sed phœnicē.Ad literam hieroglyphicā (ſic enim Aegyptiorū literæ animaliuȝ figuris cælatæ appellantur) fortaſſe alludit. Vt em̄ Orus Apollo teſtis eſt libro primo,Aegyptij vitam longā ſignificare volētes phœnicem auem pingebant. Huic em̄ præ cæteris animalibus vita longiſſima eſt. Eodem libro ſecundo authore,inſtaurationem diuturnā Aegyptij quū ſignificabāt Phœnicem pingebant.Quando em̄ auis hæc naſcitur,rerū fit inſtauratio. Te ergo phœnicem tenemus.i.longęuum.Parua em̄ ætate id oſtendere non poſſis. Aut tuȝ rerum erit inſtauratio.Græculas ideo dicit,quia græci audiuerunt male,ꝙ adulatores eſſent.Vera & ſolida.

Gloria.

Cicero in libro Tuſculanarū quæſtionum tertio.Eſt,inquit,gloria ſolida quædā res & expreſſa non adumbrata.Ea eſt conſentiens laus bonorum,incorrupta vox bene iudicantium de excellente virtute. Ea virtuti reſonat tanq̄ imago gloriæ.Quæ quia recte factorum plærūq; comes eſt:non ea a bonis viris repudianda.Illa autē quæ ſe eius imitatricem eſſe vult, temeraria atq; inconſiderata,& plærūq; peccatorum vitiorumq; laudatrix fama popularis ſimulatione honeſtatis formā eius pulchritudinemq; corrumpit. Idem quoq; libro de Officijs ſecundo,de ſimulata veraq; gloria.Si qui,inquit, ſimulatione & inani oſtentatione & ficto non modo ſermone,ſed etiā vultu ſtabilem ſe gloriam conſequi poſſe rentur, vehementer errant. Vera gloria radices agit,atq; etiam propagatur . Ficta omnia celeriter tanq̄ floſculi decidunt.Nec ſimulatum poteſt quicq̄ eſſe diuturnum.

ASCENSIVS. Auem.Picum:cuius nota virū maximū ſignificet:vt canis Anubim,Bos Apim ęgyptijs:draco caudam mordens,annum : Ignis ſacer aut angues locū lotio non contaminandū:& alia alijs.Nam ſi quicq̄.Grauis ſententia & exquiſitus ſermo.quę em̄ ſtudio acquirimus lucro ſunt aſcribēda & vere noſtra cēſenda: quę benignitate naturę:tributa ab ea & quaſi gratis in nos collata videntur: q̄ caſu aut fortuna:ea pręſtita ſunt:quia auferri poſſūt,& quaſi depoſititia repeti: vt præſtita ſolent.Sententia autē ſubobſcura eſt:ſed hęc mihi videtur:ſi cenſes aliquid tibi deeſſe quod aliū oſtendes adeptū,nos non tenemus Picum ſed Phœnicē. Quæ ideo obſcura videtur:ꝙ non videā vtrum tunc Phœnicem dixerit: Picum ne qui oſtenderit,an alterum qui adeptus ſit:ſed de Pico nimiruȝ loquitur vt ſequentia ꝓbant. vnde videtur eum ſingularis exiſtimaturum iudicij ſi quicq̄ in alio quod ipſi deſit compererit.

Politiano cui multa debebat,debet plura:cuius beneficio Pici beniuolentia ſibi conciliata eſt.Philoſophia ſimul & eloquentia Picū laudat: ad quē an reſcriberet aliquantum dubitans tādem reſcribit.Politiani ope quū aduerſus ſciolos indiget, tum ad firmandā amicitiam cum Pico perpetuam.

ASCEN. Ita elegantes expuit.Alludit ad ſputum qđ dū maturū ē, ſine præmeditatione & ſine labore eijcim⁹, vt ille ep̄ſas dictabat. Vt hō ad gratiaȝ natus &c. Ordo eſt: vt ipſe homo ad gratiaȝ natus &c. cēſeatur reſtituiſſe vtriq; philoſophię adductę in admirationem

Iacob⁹ Antiquari⁹ Angelo Politiano ſuo.S.D.

EPISTOLA.X.

DEbebā tibi antea quātū ſat erat,nec addere poterā aliquid amori erga te meo: ſed tu viſus es,quod nō putarā,tuis de meipſo rationibus permultū adiicere,cōciliata nuper omniū qui viuunt clariſſimi Pici beniuolentia.

Sciebam eum mirum in modum comem eſſe: ſed tam cito fieri poſſe familiarem non credebam. Fecerunt planum id nuper eius literæ: quas, vt noſti, ita elegantes expuit: vt homo ad gratiam natus, atq; expoſitus & obuius, quicquid a philoſophis præclarum in omni æuo memoriꝗ fuerit mãdatum, tum ad vitæ inſtitutum, tum ad animi ſui ornamenta, libenter vſurpans, vtriq; philoſophiæ in admirationem adductæ priſcam illam barbariæ expultricem eloquentiam reſtituiſſe cenſeatur: neq; aliud magis videatur egiſſe, q̃ oratorem & philoſophum, iuxta bonum atq; humanum eſſe: Inde quoq; neminẽ oſtenderet inſoleſcere, niſi agreſtibus moribus cõſperſum. Reſcriberem porro nec ne ad eum, aliquantulum dubitaui: quoniam tam ſuaue de me conciniſſet. Verebar enim ne de illius opinione in aliorum cenſuram ĩcurrerem: & quem doctum idoneumq; ad ſcribendum ipſe iudicaſſet, iſti longe aliter eſſe deprehenderent. Sed q̃q̃ nihil tutius ſit q̃ ſilentium, hæſitationem tamen euicit meam, de memoria nunq̃ exituri Pici mãſuetudo: ad quem quod videbis, reſpondeo. Verum fides tua mihi ſpem fecit. Nam proculdubio tuæ opis egemus, tum aduerſus ſciolos, quorum fœtura his temporibus multa contingit: tum præcipue cum eodem Pico: quem orabis, ne literarum condimenta ex me requirat: ſed mea ſingulari aduerſum ſe obſeruantia cõtentus, Antiquariũ inter ſuos habeat: neq; antiquari vnq̃ patiatur ſuſceptꝗ ſemel amicitiæ legem. Vale: Et me ama. Mediolani. Nonis Auguſti. M.CCCCXCIIII.

ſcilicet Pici, priſcam eloquentiã expultricem barbariæ. Iuxta, idẽ æqualiter & ſine diſtantia graduum.

Iacobus Antiquarius Angelo Politiano ſuo. S. D.

EPISTOLA. XI.

COmplicaueram iam Politiane literas ad Picum: eas ſuperſcripturus, ac illius nomen adiecturus, quid ex omni fortunꝗ, ac etiam virtutum conſummatiſſimi hominis aceruo potiſſimum deligerem, non occurrebat: nam ſi quid ſpeciatim illi tribuiſſem, videbar non habu-

F. S. Suorum munerum ſinũ. id eſt omnia ſua bona. In ſinu enĩ aut i gremio ferri munera ſolẽt. Vnde prouerbium illud, In gremio.

iſſe rationem reliquæ multitudinis. Itaq; exploꝛ
rata diligenter trutina, nihil magis placuit, q̃ feli
cem appellare illum, in quem dii ſuorum muneꝛ
rum ſinũ prorſus effuderũt. Quod omnino haud
feciſſem, niſi a te recte factum cenſeri crederem.
Vale. Nonis Auguſti. M.CCCCXCIIII.

Cum Pico Politianoq; contra Aſtrologos ſcribendo certantib⁹
ſtudium adiungit ſuum. In operibus ſuis iam editis conſilium
ſuum declarat.

Marſilius Ficinus Angelo Politiano ſuo. S.D.
EPISTOLA. XII.

COntra multos Aſtrologos, q more gigan
tum eripere cœlum Ioui, tam fruſtra q̃ ia
pie moliuntur, merito & Picus alumnus
Palladis, & tu miles Herculeus ſępe feliciterq; cer
tatis. Nępe Palladẽ Orpheus gigantum expultriꝛ
cem canit: & ab Hercule poetæ multi gigantem
Anteũ a terra ſimul & e vita ſublatum ferũt. Ego
autẽ quid? Profecto tanq̃ in omni vita vobis vnaꝛ
nimis: in hoc quoq; ſtudio conſpiro vobiſcum. Et
ſi forte nõ decerto ſtrenue: tamen ita plane decer
no. Cæteri qdẽ Platonici, cœleſtes imagines quas
deſcribunt aſtronomi, pro opportunitate cõmeoꝛ
rãt: neq; reprobãt eas, neq; rurſus cõprobare ſtuꝛ
dẽt. Plotin⁹ aũt talia extra cõtrouerſiã ridet. Ego
quoq; in cõmentariis meis in eũ tanq̃ interpſ, æq
derideo: partim qdẽ eius auctoritate cõfiſus: parꝛ
tim etiã, qm̃ nullã habeo certã eiuſmodi imaginũ
rationẽ. Multas p̃terea ibidẽ aſtrologorũ regulas
in controuerſiã ſimili ratiõe deduco. Sed in libro
de vita, vbi profiteor medicinã ac remedia vitæ:
vtcũq;, & qualiacũq; poſſum vndiq; diligenter ex
quiro: neq; deſpicio pr̃ſus imagines illas, neq; oẽs

mio Iouis eſſe. a Plutarcho in lib. de animi tranql litate vſurpatuꝫ in homines perꝛ beatos.

Iouis eſſe, prouerꝛ bium.

FRANCISCVS SYLVIVS. Anꝛ teum Terrę filiũ ab Hercule braꝛ chijs ſublatũ ſuf focatũq; in Afriꝛ ca fuiſſe, vulgati us eſt, q̃ vt dici expoſtulet. Ploti nus Philoſoph⁹ fuit Platonicus, Platoni fere æqꝛ perandus. De q̃ Diuus Auguſti nus libri noni. x. capi. de Ciuitate Dei. Plotin⁹ (inqt) certe noſtræ memorię vicinis temporibus Pla tonem cęteris ex cellentius intelle xiſſe laudat. Ideꝫ quoq; libro conꝛ tra Academicos tertio. Os (inqt) Platonis in phiꝛ loſophia purgaꝛ tiſſimum & luci ciſſimum dimoꝛ tis nubib⁹ erroꝛ ris emicuit maꝛ xime in Plotino: qui Platõic⁹ phi loſophus ita ei ſi milis iudicatus eſt, vt ſimul eos vixiſſe putares. Tantum autem tempor꜡ itereſt, vt in hoc ille, id

Plotinus Philoſoꝛ phus.

reſpuo regulas. Etſi enim arbitror certam his rationem nullam ineſſe: tamen vt ſtudioſiſſimus humanæ medicinæ curator, remedia non ſolum ſapientibus certa, ſed etiam multis probabilia ſector, vt ſubſidia paſſim accumulem quomodolibet profutura: ne quid deniq; prætermiſerim intentatum, quod ad vitam vtcunq; conducturum, cuiq; videri poſſit. Nonnulla tamen interſero firmiora: multa quoq; paſſim congero, quæ etſi forte minus ſpero, tamen opto prodeſſe. Quod autem in principio libri tertii dicere videor, imagines ab antiquioribus Platonicis in cælo diſpoſitas eſſe: non id equidem volo. Non enim conſilium ibi meum eſt, Platonicos affirmare cæleſtium imaginũ aſſertores, de q̃bus aut nihil, aut parum quid loquuntur: ſed Platonicorum quorundam fuiſſe ſententiam, mundi animam cæleſtia ſibi corpora peperiſſe: ſtellaſq; cum cælo, atq; vltra ſtellas ſingulas, ſi modo ibi vllę ſint imagies, eiuſmodi quoq; imagines genuiſſe. Narro autem illic diſpoſitiones ſignorum, imaginumq;, non quales apud Platonicos, ſed quales apud Aſtrologos obſeruauerim. Iam vero quantum imaginibus vel cæleſtibus credam, vel arte factis confidam, progreſſio libri declarat. Præterea in libro de ſole, nõ tam aſtronomica doceo, q̃ per hæc morales allegorias affecto, anagogiaſq; ad diuina perquiro. Deniq; tam in libris de vita, q̃ de ſole & lumine, cum philoſophicis poetica miſcens, liberius ſum interdum, & forte licentius euagatus. Cum Plotino parcius & ſeuerius ago: vt mihi tandem non ingratum ſit futurum, aſtrologica portenta fuiſſe a Pico noſtro Mirandula ſingulariter confutata. Quę enim ego nuſq̃ affirmo, imo & cũ Plotino derideo: explodi a Mirãdula gaudeo. Supſtitioſam prætereа vanitatẽ ab illo, tanq̃ a Phœbo Pythonicũ virus extigui,

eſt ĩ Plotino Plato reuixiſſe putandus ſit. Macrobius item libro ſuper expoſitione ſomnij Scipionis prio. Plotinus (inquit) inter philoſophiæ profeſſores cum Platõe princeps. Pythonicum virus. Quæ ſit fabula de Pythone dracone a Phœbo ſagiptis confoſſo, omnib9 puto peruulgatuʒ eſt. Strabo tamẽ libro nono tradit fuiſſe hominem quendam nomine Pythonem, ac cognomine draconem, ab Apolline ſagiptis depugnatum. Inter adhortandũ Pæan Apollo inclamauit. Vnde tradita eſt conſuetudo, vt qui victores ſint: iſ Pæanis celebrationem clamitẽt.

Python.

tecum Politiane congratulor. Tu enim ſemper hac in cauſa, vt vbiq; ſoles, te Herculem præſtitiſti. Soles profecto iandiu hæc aſtrologorum prodigia, vt alia monſtra, paſſim acriter inſequi: vt non terris ſolum, ſed etiam in cælo monſtra fortiſſimus Hercules expugnaueris. Vtinam deniq; ſicut Herculi, ſic & tibi ſuperata tellus ſydera donet. Interim in terris viue diu. Vale feliciter. XII. Calend. Septemb. M.CCCCXCIIII.

Catechumenos.

Mutare ſẽtentiam.

F. S. Catechumenos, id eſt auditor vel initiatꝰ. κατηχέω enĩ audio, vel initio ſignificat. Celebritas. i. frequentia. Nec mutare ſententiaȝ turpe eſt philoſopho. Luciano alia in Prometheo ſententia eſt. Mutare, inqt conſiliũ Epimethei eſt non Promethei. Prometheum prudentem Heſiodus in libro, qui opera & dies inſcribit, facit: Epimetheũ contra imprudẽtem. Caregianũ. Caregia villa eſt, in qua Laurentium Medicem obijſſe li. iiij. ſcribit Politianus. Caregianum dicit, vt Cicero Tuſculanum, Cumanum, Põpeianum, aliaq; generis eiuſdem. Nã ibi prædium intelligitur.

ASCENSIVS. A Pico ſtes. i. Pi-

Non parum multa afficitur voluptate ꝙ Ficinus Picuſq; in vita inq; ſtudijs ꝯcordes ſint, ꝙq; vtriq; carum ſe perſpicit. Sua inter ſe ſtudia commemorat. Philoſopho turpe non eſſe mutare ſententiam ratiocinatur. Q Hercules appellatur, metuit ne data ſit anſa inuidis maledicendi. Sed falſa contemnit. In ruſculum ſuum eundem Ficinum inuitat.

Angelus Politianus Marſilio Ficino ſuo. S. D.
EPISTOLA. XIII.

QVanta me voluptate, quantoq; putas affici gaudio Marſili Ficine: cũ te Picũq; meum, ſic eſſe concordes video, non modo vt idem velitis in vita, ſed & idẽ ſentiatis in ſtudiis: quanta rurſus vbi me vobis non minus eſſe carũ perſpicio, q̃ vos eſtis vterq; vtriq. Quid ꝙ omnes in hoc incũbimus, vt recta ſtudia pro virili iuuemus: ac non vllo præmio, ſed operis amore ſolicitati, ſemper hoc agimus tamẽ, ita diſpẽſatis ĩter nos officiis, vt nulla ferme ſtudiorum parte ceſſetur. Etenim Picus ipſe Mirandula ſacras omnes literas enarrat, aduerſus eccleſię ſeptem hoſtes directa fronte decertat: inter Ariſtotelẽ iam meũ, Platonẽq; ſemper tuũ, caduceator ĩcedit. Tu Platonẽ, q̃q̃ & alios veteres, ſed Platonẽ tamen ipſum maxime, Platonicoſq; omnis: & latine loqui doces, & vberrimis cõmentariis locupletas. Mihi vero (q̃diu catechumenos ĩ philoſophia veſtra ſum) varietas iſta certe literarum ceſſit, q̃ non minus habent iucunditatis, etiam ſi minus

auctoritatis.Nam quod ad aſtrologos attinet, de quibus epiſtolam mihi pulcherrimam ſcripſiſti, lætor ſummopere, ꝙ a Pico noſtro tu quoq; vel nūc primum ſtes,vel olim iam ſteteris. Nec enim referre arbitror,vtrum tibi aliud alias viſum ſit: an ex aliorum potius opinione aliquando ſcripſeris. Nam nec mutare ſententiam turpe philoſopho,qui cottidie plus videt:& ad opinionem vulgi ſæpe ſe non inutiliter accōmodat.quod & Ariſtoteles in Exotericis libris, & in Dialogis Plato fecit: qui quidem dogmatici non habentur. Quin ipſę quoq; Iuſtiniani Principis leges:in quibus aliquid repugnare,cōtra leges eſt:aliud in Inſtitutionibus,aliud in Pandectis decernunt: hoc eſt (vt mihi videtur) aliter rudibus,aliter eruditis præcipiūt.Ago vero tibi gratias ingenteis,ꝙ me dignatus honore tanto fueris,vt mihi potiſſimum tuam ſententiā participaueris. Illud vero neſcio ſatis ne probem:ꝙ Herculem vocare me pergis.Tu quidem opinor iocaris:ſed tamen anſam timeo ne præbeas cauillandi ridendiq; maleuolis & inuidis:quibus nemo vnq̄ vir bonus ac doctus caruit.Quod enim tu ſi non amore deceptus (q̄q̄ id potius) at leui certe ſimilitudine,qua parua ſępe magnis comparamus,adductus mihi tribuis:hoc iſti maligni ĩterpretes adulationi (credo) potius aſſignabunt,ac me quoq; ridebunt,ceu ſi de eo mihi cognomine multum placeam. Mihi tamen omnino longe pluris eſt argumentum hoc amoris erga me tui, q̄ quid omnes iſti vel ſentiant vel loquantur.Contemno enim falſa & leuia,vel conſcientia mea fretus,vel auctoritate tua munitus.Sed hęc tamen coram commodius. Tu velim, quando Caregianum tuum Sextili menſe nimis æſtuat, ruſculum hoc noſtrum Fæſulanum ne faſtidias.Multum enim hic aquarum habemus,vt in conualle:minimum ſolis:vento certe nunq̄ deſtituimur:tum villula ipſa deuia cum pœne media ſylua deliteſcat,totam tamen æſtimare Florētiā poteſt.Et cū ſit in proximo celebritas maxima: ſemper apud me tamen ſolitudo eſt mera:qualem profecto ſeceſſus amat. Vti

ci partes tuearꝭ: ſicut eas a quib⁹ & pro q̄bus ſtāt milites. E querceto.loco quercubus conſito.alludit autem ad Picum auē. De vini palma. vter melius in cœnaꝫ afferendum curauerit vinum.

poteris autem duplici ſpe. Nam ſępius e Quærceto ſuo me Picꝰ inuiſit improuiſus obrepens:extractumqꝫ de latebra ſecum ducit ad cœnulam,qualem noſti,frugi quidem, ſed & ſcitam,plenamqꝫ ſemper iucundi ſermonis & ioci.Tu tamen ad me potius. Non enim peius hic cœnabis:bibes fortaſſe vel melius:Nam de vini q dem palma,cum Pico quoqꝫ ipſo valde contenderim. Vale.

ANGELI POLITIANI EPISTOLARVM LIBER DECIMVS.

¶Argumētum Fran. Syluij. ¶Dicit cauſam cur ſcribat. Regem a rebus geſtis laudat, eumqꝫ Alexandro Magno & C.Cæſari anteponit. Suas res geſtas vt curet ſcribendas hortatur.Interim operam ſuam pollicetur.Qui ſit verecunde oſtendit.

Angelus Politianus Ioanni Dei gratia inuictiſſimo Regi Portugalliæ,& Algarbiorũ citra & vltra Mare in Africa, Dominoqꝫ Guineę.S.D.

EPISTOLA PRIMA.

QVanq̃ nec fortuna mea,nec eruditio,nec vlla oĩno virtus eiuſmodi eſt, vt licitum mihi putem ſcribere ad te Rex inuicte:tanta me tamen dignitatis ſplēdoris glorięqꝫ tuę,tātaqꝫ laudũ tuaꝝ iam ꝑ oĩm ora volitantiũ ꝑculit admiratio: vt ſpōte ſua calamus ipſe meas exhibere tibi lr̄as , teſtari animũ, ſignificare voluntatē,gratias agere deniqꝫ totius ætatis noſtrę noĩe geſtiat:Quę nũc virtutũ tuarũ pœne cœleſtiũ beneficio,iā cũ vetuſtis ſeculis,iāqꝫ cũ omni fortiter audet antiquitate cōtendere.Nā profecto ſi breuitas hoc epiſtolaris, aut ſi ratio tēporis pateretur, ipſa me faceret audacem veritas: vt oſtēdere tentarē,nulliꝰ vnq̃ veterũ nec laureas nec auratos currꝰ,cũ tuis poſſe rebꝰ factiſqꝫ ꝓrſus immortalibꝰ cōparari.Vt enĩ q̃ pœne puer aduerſus impias Africę cōtumacis gentes prælia geſſe

Frãciſcus Syluius in decimuʒ Epiſtolarũ Illuſtriũ virorum.

NEc laureas,nec auratos currus , id eſt triũphos. Triũphalis enim corona erat laurea , vt Piniꝰ capite vltimo libri quinti decimi ſcribit. Et vt ait.A. Gellius capite ſexto quinti libri Noctium Attica.poſt ex auro fieri cœpta. Id vulgo dicit̃ auꝝ coronariũ. Triũphātes item aurato curru can

Corōa triumphalis'

Auruʒ coronariuʒ.

ris:vt fuſos diuerſorum hoſtium validiſſimos exercitus:vt capta oppida vi,prædas abactas,impoſitas nationibus aſperrimis leges:vt item domeſticas artes,& decora pacis minime bellicis conceſſura ꝑterirẽ: quãta ſe mihi tãdẽ rerũ vix credibiliũ facies apiret : ſi laceſſitos cõfractoſq; remigio tuo rudes ĩtactoſq; pri⁹ Oceani tumẽtis fluct⁹ cõmẽorarẽ:deſpectas Herculis metas: redditũ ſibi ipm q fuerat interuulſus,orbem terrarum: barbariamq; illam ne rumoribus quidem nobis antea ſatis cognitam,fatuam,immanem,incultam,ſine more,ſine lege,ſine religione, ferino prope ritu degẽtem, nunc humanitati,nunc vitæ,nũc docilitati & cultui,nunc etiã pietati reſtitutam? Porro mihi tum narrandi locus idoneus hic eſſet : quantæ noſtris hominibus illinc inuectæ commoditates , q̃ larga compendia, q̃ multa importata viuendi ſubſidia: quãta etiã veterib⁹ hiſtoriis acceſſio facta:quanta rebus antiquis olim ſane vix credibilibus adiecta fides: quantaq; rurſus eiſdem ſit admiratio detracta. Tum mihi etiam Plato ille magnus, & Aegyptiorum compares ſeculo annales,omni mendacii ſuſpitiõe forẽt abſoluẽdi, q de iſtius a te ꝑdomiti Oceãi,magnis q̃buſdã exercitib⁹, nõ magno tñ aſſenſu meminerũt. Ergo & Macedonẽ iure ĩgemuiſſe Alexãdrũ faterer:qui mũdos adhuc alios ſuis teſtare victoriis ſuſpirabat. Etenim quid tu aliud obſecro Rex nobis q̃ terras alias , mare aliud,alios mundos,aliaq; poſtremo ſydera,non magis inueniſti,q̃ ab æternis tenebris , & a veteri pœne dixerim chao rurſus in hanc publicam lucem protuliſti? Sed quorſum hæc ego nũc tã multa? Nẽpe vt te rogem,non ſeculi modo iſtius,ſed oĩs etiam poſteritatis,oĩm gẽtiũ verbis,ne ꝑire rerũ tãtarũ,

didis equis tracto in Capitoliũ vehi ſolitos eſſe Appianus in libro qui Libycus inſcribit author eſt. Facies.i.forma & aſpectus. Deſpectas, id eſt ſuperatas, quaſi infra te aſpectas. Q̃ larga compẽdia.i.multas vtilitates. Compendium enim in ea fere ſignificatione quę diſpendio contraria ſit,accipi ſolet: vt rerum ſuarum compẽdio parcum hominem vti dicimus. Sed quoniam vt diſpendiũ damnum parit, ita compẽdium vtilitatem , ideo factum eſt, vt cõpendium vtilitatem ſignificaret. Via etiam breuior compendium dicitur a Quintiliano. Eius verba ſunt ex libro quarto. Fallit,inquit , voluptas, & minus longa quæ delectant videntur, vt amœnum ac molle iter etiam ſi eſt ſpatii amplioris,min⁹ fatigat, q̃ durum arduumq; compendium. Vix credibilibus. Homines ferino more

Compendium.

Alexandri gemitus.

neue intercidere conſecrandam ſcilicet æternita-
tí memoriam patiarís: quín ferrea doctorum ho-
minum, atq; adamãtina potius ſignari iubeas vo-
ce, quæ nec æui quidem tacite ſe voluentis edaci
dente conſumitur. Et cur autem qui virtuti faue
as, non & comiti virtutis gloriæ faueas? aut cur
vnus generoſi maxime ſpiritus animiq; Rex, non
hanc inſtabilem vitæ humanæ breuitatem, quę ſic
exigua ſpe tenuiq; pendet, quæq; tam anguſtis li
mitibus concluditur, immortali glorię ſemper flo
rentis curriculo promoueas? Cur nõ memoria re
rum maximarum, vel ad ſucceſſores tuos propa-
getur: vt præclara iſta facinora caritura ſemper
exemplis ad inſtitutionẽ quoq; ipſorum reguláq;
proficiant? Cur non aliquam (rogo) formulã na-
tis, nepotibuſq; deinceps tuis relinquas: ne quis ab
hac vnq̃ perenni cõteſtataq; maiorum virtute de
generet: cuius ad inſtar illorum potiſſimum rega
lis effingatur indoles? Cur non poſtremo cæteri
quoq; ſub omni, qua latiſſime patet, ãbitu cœli na
ſcituri Principes habeãt ex te, ſi nõ qđ imitent, at
certe qđ admirẽt? Nihil aũt ĩtereſt vtrũ pulcher
rimos quiſpiã filios gignat, nec cibis tamen enu-
triat: an ingentia edat facinora, nec literis tamen
illuſtret. Abſit hoc, abſit excellẽtiſſime Rex, vt tuę
iſtæ immortalitate digniſſimæ laudes in vaſto il-
lo noſtræ fragilitatis aceruo deliteſcãt: in quo vi
delicet omnium labores obruti iacent, quicũq; do
ctiſſimorum virorum ſuffragiis caruerunt. Memi
neris Alexandri, memineris Cæſaris: quę duo no-
bis pcipue nomina faſtoſa vetuſtas obiectat. Quo
rum videlicet alterius nobilis illa ad Achillis tu
mulum fertur exclamatio, fortunatum vocantis
adoleſcẽtem, qui ſuarum laudum prę̨conem Ho-

primitus vixiſ-
ſe, multi, in qui-
bus eſt Lactanti
us capite decio li
bri ſexti, negant.
quod fidem habi
turum eſſe ideo
dicit Politianus
quia ĩ nouis his
inſulis tales ĩue
nit Portugalliæ
Rex. Mũdos ad-
huc alios. Alexã-
der quum audi-
ret Anaxarchu
mundos eſſe infi
nitos differentẽ,
illachrymaſſe di-
citur, percontan
tibuſq; amicis ec
quid lachrymis
dignum ei conti
giſſet: An ĩdignũ
eſt, ĩquit, nos fle
re, ſi quum infi-
niti mundi eẽ di
cantur, haud dũ
vnius domini fa
cti ſumus? Au-
thor eſt Plutar-
chus in libro de
trãquillitate ani
mi. Hic tamẽ Ale
xander maxima
terrarum parte
ſubacta addubi-
taſſe dicitur, qd-
nam per reliquũ
vitæ tempus fa-
cturus eſſet. Qđ
Auguſto Cæſari
quum narraret,
demiratus eſt, q;
nõ maius opus
Alexander exiſti
maſſet partũ gu
bernare imperi-
um, q̃ magnum

merum inueniſſet: Alter etiã in procinctu, ac pœne in acie quoqꝫ ipſa, rerum ſuarum commentarios ita diligenter conficiebat: vt nihil a quoq̃ tam putetur accurate perſcriptum, quod nõ illorum puriſſima elegantia ſuperetur. Hi tibi ſunt igitur inſequendi ſaltem Rex optime, quos longo interuallo in cæteris antecellis. Atqꝫ id quidem tũ deniqꝫ vere a me, nec adulandi ſtudio dictum intelleges, cum tute Rex in temetipſum diuinæ mentis aciem reflexeris: cum tanti honoris, tantę maieſtatis: tanti deniqꝫ iſtius imperii pulcherrimos titulos, intẽtis (qđ dicitur) oculis ꝓſpexeris, quãtũqꝫ teneas in rebus humanis faſtigium, toto penitus obtutu conſideraueris. Etenim Luſitaniæ te Regẽ cernes, hoc eſt (vt ſemel dixerim) Romanę multitudinis, cuius olim tam multis (ſicut accepimꝰ) coloniis iſta potiſſimum regio frequentabaẗ. Cernes Africę te vindicem: quæ tertia pars orbis magna ſui parte iam per te catenis exuta barbaricis, etiam indies magis magiſqꝫ plenę libertatis expectatione triumphat. Cernes eũdem te vaſti illiꝰ & indignantis oceani domitorem: cuius ad primos quoqꝫ impetus etiam domitor orbis Hercules expauit. Occurres tute tibi ſanctæ Chriſtianæ fidei, veræqꝫ religionis ꝓpugnator: ac maximus aduerſus Maumeticam perfidiã, pacis armorũqꝫ arbiter, rabiem illam teterrimam ſola maieſtate ꝓſternens, ſolo noĩe, ſolo virtutis miraculo grauiſſima bella conficiens. Ideqꝫ mũdi alterius ſeq̃ſter & ianitor, tot illos ſinus, tot ꝓmontoria, tot littora, tot inſulas, tot portus, tot oppida, tot maritimas vrbes, vno veluti pugillo cõcludẽs: & nũeroſiſſimas natiões pœne ſub manu tenẽs, ad quas antea tũ, ne ipſius qdẽ famę q̃libet pręptes alę peruola-

acquiſiuiſſe, vt ẽ apud eundẽ Plutarchum in Apophthegmatꝫ. Mũdos aũt infinitos eſſe qui crederẽt, non defuerunt. Democritus enĩ, Epicurꝰ, eorũqꝫ diſcipulꝰ Metrodorus, inumerabiles in infinito mundos per omneꝫ eius complexum in immenſum expatianteꝫ putauerũt. Heraclitus & Pythagorei vnãquanqꝫ ſtellam munduꝫ eſſe terram ſuaꝫ ambientem, aereqꝫ adeo & ętherem in infinito ęthere dixerunt. Lunam habitari vt terram noſtram, in qua ꝓgrandes ſint animantes & plantæ amœniores Pythagorei crediderũt, vt libro de placitis philoſophorum ſecũdo Plutarchus meminit. Terrã puram in puro iacere cœlo, ĩ qua habitent homines, Plato ĩ Phędone ſcribit. Ad inſtar latinæ dici, non deſunt q negent. In quibꝰ Agręciꝰ ẽ. Inſtar illiꝰ rei, inquit, dicere debemꝰ, non

Mũdi plures.

Ad inſtar.

runt.Quid illa ! quanta ſunt obſecro: ꝙ te viſere ignotiſſimi Reges, tua geſtiunt adorare veſtigia, ꝙ tuis aduoluere ſe genibus,perq; tuam iſtam tā fide q̄ armis potentem dexteram rigari ſe certatim ſalutari fonte feſtinant!Quid ꝙ exciti virtutis amore,priſcis inauditæ ſæculis,extremi quoq; hominum conuolant ad te populatim : totuſq; iam meridies ſuis pœne funditus ſedibus reuulſus,ad eundem te venerabundus accurrit:vt vultum propius iſtum parem cęlicolis,vtq; regię frōtis decus diuinamq; penitus maieſtatem cōtempletur.Conferat iis nunc aliquis captam Babylona,q̄q̄ lateritio muro ſuperbam,profligatos orientis etiā ſuapte natura fugaciſſimos Barbaros.Cōferat Scythas cāpeſtres & vagos,ne ſatis qdē fortiter irritatos: dum ne occiſum quoq; inter pocula cariſſimū quęq; laudi tribuat , dum ne peregrinos cultus,& indecoras adulatiōes turpiter aſcitas. Conferat & Gallias etiam toto decennio vix ſubactas,aut minora his alia rurſum: dū ne ciuile quoq; & cognatū toto orbe fuſum crudeliter ſanguinem præconio dignetur. Tu tu igitur præcipue dignus (rumpatur inuidia licet) tu præcipue dignus vnice Rex honoribus ſempiternis. Tibi aduigilare noſtras lucubrationes, id eſt omniū quicunq; muſarum veneramur ſacra,præ cæteris conuenit.Quapropter (ſiqua mihi eſt apud te,q̄uis ignoto homini, tui tamē ſtudioſiſſimo,fides) delegetur obſecro magne Rex idoneis hominib⁹ officium mandandi literis (interim quidem)quocunq; ſtylo,quacunq; lingua,materiam ſegetemq; rerum a te tuiſq; geſtarū:ſed in qua deinceps operoſius excolenda, tam cæteri quibus idem eſt ardor animi, q̄ noſipſi quoq; neruos qualeſcunq; no

ad inſtar. Cenſorinus in libro de die natali . Hæc, inqt,ad ætatem īfinitam nō ſunt brumalis vnius horæ inſtar. Reſtaurare dici latine Seruius in libro commentariorum in ſecundu3 Aeneidos negat. Id tamē verbum M . Varro vſurpauit. Eius ꝟba ſunt in Agathōe. Pueri obſcœnis verbis nouæ nuptulæ aures reſtaurant. Neq; ad inſtar alij repudiarūt. Aul⁹ Gellius capite primo vltimi libri. Omnibus quidem, inquit, virtutum generibus exercēdis colendiſq; populus Roman⁹ e parua origine ad tantæ amplitudinis iſtar emicuit. Pacuuij ꝟba illa ſunt apd̄ Ciceronem libro rhetoricoru3 ad Herennium ſecūdo. Saxiq; ad inſtar globoſi prædicant eſſe volubilem. Nobilis illa. Alexāder Magnus Ilion veniens peracto ſacrificio Mineruæ ſemideiſq; parentauit. Deinde ad

ſtros intendamus. Et quidem rogaui ego nuper hos tuæ ditionis aduleſcẽtes, ingenio moribuſq; pſtantes, Ioannis Teixiræ Cancellarii tui maximi liberos: vt mihi iſtic ipſorum opera rerum a vobis geſtarum (ſi qui modo extent commentarii) deſcriberentur. qui q̃q̃ ſe diligentiſſime curaturos, pro eo quod pręceptori debent, officium pollicerent̃: deeſſe tñ ipſemet mihi nolui: ſed has vltro ad te lr̃as, indulgẽtiſſimũ clemẽtiſſimũq; Regẽ, iam meũ quoq;, dare decreui: malẽs vtriq; audacis animi ſubire ſcribendo crimen, q̃ tacendo puſilli. Iam quod ad perſonam meam deinde attinet: Homo equidem ſum non mediocris fortunæ: ſed literarum tamen profeſſione, me quoq; non omnino poſtremę credunt eſſe aliqui celebritatis. Innutritus autem pœne a puero ſum (ſi quid hoc ad rem facit) caſtiſſimis illis penetralibus magni viri, & in hac ſua florentiſſima republica Principis, Laurentii Medicis. Qui cum ſit ipſe quoq; in primis tui cupidiſſimus, etiam me verbis aliquando ſuis in iſtius amorem virtutis ita inflammauit, vt dies noctéſq; de tuis cogitare præconiis non deſiſtam, nec omnino quicq̃ nunc exoptem magis, q̃ vt ea mihi vis, ea facultas, ea deniq; det̃ occaſio: q̃ nomen tuum cœleſti prędicatione digniſſimum: qua pietatis, integritatis, innocentiæ, religiõis, cõtinentiæ, prudentiæ, iudicii: qua iuſtitiæ, fortitudinis, prouidentiæ, liberalitatis, animiq; magnitudinis: qua poſtremo tot operum, tot illuſtrium facinorũ tuorum teſtimonia: ſic etiam per me fidelibus ſeu græcæ ſeu latinæ linguæ conſecrent̃ monumentis, vt nulla humanarũ rerũ viciſſitudine, nullo vnq̃ fortunæ variantis incurſu, nullo etiam ſqualentis æui ſenio deleantur. Vale.

Achillis ſtatuã vna cum ſociis vnguento delibutus, nuduſq; de more circuncurrens, eam coronis ornauit, felicem illũ appellans, q; viuo quidem tam fidum amicũ, mortuo autem tam magnum cõtigit habuiſſe præconẽ. Eum ciuitatem deinde perluſtrãtem ac viſentem interrogauit q̃dã, Alexandri ne Paridis citharã videre cuperet. Eã ſibi minime curæ eſſe reſpondit. Achillis vero citharam quæſiſſe, qua ille fortiſſimorũ res geſtas virorum & res ĩclytas decantare ſolebat. Ex Plutarcho ĩ vita Alexandri. In procinctu, id eſt militũ ad pugnam apparatu. Procincti enim milites pugnabant vel q̊ eſſent expeditiores, vel quoniam authore Seruio in commentario libri Aenei. ſeptimi, quum Gabiis Campanię ciuitas ſacris operaretur bellum ſubito nunciatur. tum ciues

Procincti milites.

INSTITUT

accincti togis ab aris ad hoſtem proficiſcuntur: victoriamq adipiſcuntur. Rerũ
Cęſaris eloquentia. ſuarum commentarios qui paſſim habentur C. Cęſar conſcripſit. de quibus Quinti
lianus libro decimo his verbis meminit. C. inquit Cęſar ſi foro tantum vacaſſet: non
alius ex noſtris contra Ciceronem nominaretur. Tanta in eo vis eſt, id acumen, ea
concitatio: vt illum eodem animo dixiſſe quo bellauit appareat. Exornat tamen hæc
omnia mira ſermonis (cuius proprie ſtudioſus fuit) elegantia. Auguſtum quoq
Cæſarem commentarios ſcripſiſſe Appianus in libro qui Libycus inſcribitur cõme
morat. L. item Cornelius Sylla librum quendam de rebus a ſe geſtiſ ĩperfectũ reliqt,
quem Cornelius Epicadus Syllæ eiuſdem libertus abſoluit vt author eſt Suetoni=
us in libro de illuſtribus grammaticis. Luſitanię, id eſt Portugallię. Tradit enim
Luſitania. Plinius capite primo libri tertij, Luſum Liberi patris filium ac Lyſam cum
eo bacchantem nomen dediſſe Luſitaniæ. Apud Celtiberos regnauit Luſus tem=
pore eo quo apud Celtas Allobrox: vt Beroſus meminit. Hercules eam ob rem ma=
ris impetus, vt puto, metuebat, quia ex Troiano bello ſex nauibus rediens deprehẽ
ſus tempeſtate nauibus reliquiſq præter arma & ſocios amiſſis ad inſulam Coum
delatus eſt, vt in problematis author eſt Plutarchus. Illud tamen ſcitu non ſit indi
gnum, quod Macrobius libro Saturnalium quinto memorat. Herculẽ poculo tanq̃
Scyphus. nauigio ventis immenſa maria tranſiſſe. Niſi nauigio eius ſcypho nomen erat. Eſt
Maumet⁹ enim ſcyphus Herculis poculũ. Salutari fonte, id eſt baptiſmo. Maumetus Arabs
vt alij volunt, vt alij Perſa, nobili genere natus, patre gentium deos colente, matre
hebraica, magnum in populo Chriſtiano excitauit incendium. Siquidem verſutus
homo acriſq ingenij inter Chriſtianos vixit diutius, eorumq omnium omnes (q̃
ante fuerunt) ſectas quum cognouiſſet, nouam quandam ſuperſtitionem introdu=
xit. Aſianos enim & Africanos arte magica deluſit. Saracenos ſui ſectatores habuit,
Præpes. a Sara Abrahę legitima vxore appellatos, quaſi legitimos diuinę profeſſionis hære=
des. Platina author eſt in vita Bõifacij quinti, & Honorij primi. Prępetes. i. veloces
Babylon. Virgil. Prępetis omina pennę. Prępes pro felice vſurpari latius tradit. Au. Gellius
capite ſexto ſexti libri. Babylon vrbs fuit Aſſyrię in ingenti planitie ſita, & quadrata,
muros cocto latere atq bitumine factos habens, latos quinquaginta regios cubit⁹,
Cubitus regius altos vero ducentos. Eſt autẽ cubitus regius q̃ mediocris trib⁹ digitis maior. Eius
in ambitu centum portæ fuerunt æreæ, vt eſt apud Herodotum libro primo. Ideo
ſcriptum reliquit Ariſtoteles capite ſecundo tertij Politicon libri, vti quum ab ho=
ſtibus capta eſſet, ciuitatis eius pars aliqua die tertia nõdum ſenſerit. Babylone Py=
Pyramis. Babylonica. ramis erat quadrata ex latere coctili ſtructa ſtadij altitudine, cuius vnumquodq
latus ſtadium obtinebat, vt ait Strabo in ſexto decimo. Eam putem eſſe turrim de
qua Geneſeos capite vndecimo fit mentio. Babylonem autem bis captam fuiſſe Hero
dotus meminit. Primo inſidijs Cyri Perſarum regis, vt libro primo tradit. Iterum
vt libro tertio memoriæ prodit, a Dario Zopyri proditionẽ. Cuius muros & por=
tas amolitus eſt: quorum neutrum Cyrus fecerat. Tria quoq Babyloniorum pro
cerum millia patibulis affixit, reliquis data venia in vrbe habitandi copiam fecit.
Ab Auguſto captam eſſe vt notam rem tranſeo, qui idem Orientis populos expu=
Scythæ. gnauit. Scythæ, vt libro ſecundo Iuſtinus meminit, inter ſe fines non habent vi=
los, agrum non colunt, nulla eis domus eſt, nullum tectum, nulla ſedes. Armen=
ta & pecora ſemper paſcentes per incultas ſolitudines errare ſolent. Vxores libe=
roſq ſecum in plauſtris vehunt. Quibus corijs imbrium hyemiſq cauſa tectis
pro domibus vtuntur. Rei bellicæ gloria non parum claruerunt. Siquidem Da=
rium Perſarum regem fuga turpi a Scythia ſubmouerunt. Cyrum cum exerci=

tu omni trucidarunt. Alexandri magni ducem Cepyronam pari ratione cum copijs omnibus deleuerunt. Hæc ex Iuſtino. Arrianus tamen libro de rebus geſtis Alexandri quarto ſcribit Scythas expeditione breui ab Alexandro fuiſſe ſuperatos. Dicit igitur Politianus Ioannem hunc Alexandro nihil eſſe inferiorem, licet Babylonios orientis populos, vt Perſas, & Indos, Scythaſq; bellica virtute ſuppeditauerit. Scythas campeſtres Horatius appellat. Eius enim verba ſunt ex libro carminū tertio. Campeſtres melius Scythæ: Quorum plauſtra vagas rite trahunt domos. Idem apud Valeriū inuenias lib. v. titu. de pietate erga parentes. Dum ne occiſum quoq;. Iuſtinus lib. ix. Philippū & Alexandrū inter ſe ꝑarās: Vini vterq;, inquit, nimis auidus: ſed diuerſa ebrietatis vitia. Patri mos erat de conuiuio in hoſtem procurrere, manum conſerere, periculis ſe temere offerre. Alexander non in hoſtem: ſed in ſuos ſæuiebat. Quāobrē Philippū ſępe vulneratū ꝓlia remiſere. Hic amicorum interfector conuiuio frequenter exceſſit. Inter alios Clytū in cōuiuio occidit, a quo apud amnē Granicū nudo capite pugnās clypeo ꝓtect⁹ fuerat. Vetus Philippi miles hic fuerat multis bellicis rebus inclytus: Hellanicę quę Alexandruʒ nutriuerat, frater. Ob has cauſas validiſſimam imperij partem fidei tutelæq; eius Alexander commiſerat. Plutarchus in vita Alexandri. Q. Curtius libro ſeptimo, & Arrianus libro quarto, hiſtoriam Alexandriq; pœnitentiam grauiorem fuſius enarrantes in Clytum parteʒ culpæ maiorem reijcere videntur. Dum ne peregrinos cultus. Morū habituſq; Macedonum tædio cultus perſicos atq; inſtituta ſibi Alexander aſſumpſit. Quam ad rem Valerij ex libro nono, titulo de ſuperbia, verba ſubſcribo. Alexandri regis, inqt, virtus & felicitas tribus inſolentiæ euidentiſſimis gradibus exultauit. Faſtidio enī Philippi Iouem Hammonem patrem aſciuit: tædio morū & cultus Macedonici veſtem & inſtituta Perſica aſſumpſit: Spreto mortali habitu diuinuʒ caput ęmulat⁹ eſt. Nec fuit ei pudori filium, ciueʒ, hominem diſſimulare. Hactenus Valerius. plutarchus quoq; Perſicum hunc cultum Alexandro laudi aſcribendum eſſe autumat. Quippe quum ideo id fecerit, vt Perſarum vi ſuperatoruʒ animos ſibi alliceret. Ad hanc enim prope ſententiam ſcribit in libro de fortuna & virtute Alexandri. Alexander, inquit, Perſarum cultu inſpecto Medicam quidem veſtē admittere noluit, Perſicam vero ſumpſit illa longe viliorem. Ex barbarorum enim ornatu inſolentiſſima queq; & prope dixerim tragica reſpuens, vt tiaram & candyn (quod apud Perſas regium capitis geſtamen eſt. Cydarin Arrianus & Curtius appellant) vt ſubligacula, miſcellaneum quoddam geſtamen ex Perſico Macedonicoq; habitu inſtituit: vt cōmunis & imperator & rex clementia præditus habito honore veſti eorum quos armis deuicerat animos ſibi conciliabat, quo magis in fide permanerent. Adde ꝙ belluas captantes homines ceruorum ſibi tergora obuoluunt, plumatiſq; tuniculis amiciuntur ij, qui ad aucupia exeunt: Taurorum conſpectum vitant, qui puniceas veſtes geſtant, vt elephantorum qui candidas, ꝙ his coloribus irritentur nimium efferanturq; belluæ. Magnus ergo ille rex gētes indomitas ferarum in modum manſuefaciens domeſticis patrijſq; veteribus aſſuetiſq; viuendi inſtitutis demulſit placidioreſq; reddidit. Indecoras adulationes. turpiter aſcitas. Conſueuerat Alexāder ſingulis annis Baccho ſacrificare. Baccho neglecto Caſtori & Polluci facto ſacrificio vota perſoluit. Conuiuio facto, Caſtori & Polluci Alexandrū adulatores alij, alij Herculi comparant. Dein ſermone in Philippi mentionem tādem adducto Alexandrum Philippo multo eſſe præſtantiorem aſſeuerant. quæ vt alia multa ferre non potens Clytus ſeſe opponit, aduerſatur, contradicit. Quæ Alexandrum in eius mortem irritauerunt, vt libro quarto ſcribit Arrianus. Gallias & cætera. Id eſt. C. Iulij Cęſaris

Philippi Macedōis & Alexandri vinolētia.

Clytus.

virtutem,qui decennali bello Galliam ſubegit. Ciuilem quoqꝫ & cætera. Id eſt dum ciuilia bella quæ cum Pompeio geſſit non laudet. Sic Lucanus in Pharſaliæ propoſitione. Bella per Aemathios pluſq̃ ciuilia campos Iuſqꝫ datum ſceleri canimus, populũqꝫ potẽtẽ In ſua victrici ꝯuerſum viſcera dextra, Cognataſqꝫ acies. Cognatas aũt acies ideo dicit,quoniã in vtriuſqꝫ exercitu cognati.i. propinqui aduerſum ſe depugnabant. Cancellarium vocabulum parum eſſe latinum Budæus noſter in adnotationibus in Pandectas autumat. Comentarij & commentaria, libri ſunt in quibus ſtylo breuiſſimo ſcripta eſt hiſtoria,quæ ſit rerum geſtarum quaſi monumentum. Iſtius.id eſt tuæ.

Cãcellariꝰ. Commentarij. Commentaria.

¶ASCENSIVS.

Qꝫq̃. Tota hac epiſtola ſubtili pede aggreditur laudes Ioannis Regis Portugalliæ, quem laudat a prælijs cum Mauris feliciter geſtis,ab inſulis nouis repertis, & abillarum habitatorum ad fidem chriſtianam & manſuetiores mores conuerſiõe. Monet tamen tam caute,vt prędicare factum potius q̃ monere vt faciat videatur, Ioannem Regem,vt ſibi & liberis viam ad immortalitatem muniat,quod conciliando ſibi muſarum præconia feliciſſime fecerit. ſicqꝫ occulte indicat operæprecium facturum ſi doctorum quorum ſe non infimum fert,gratiam demereatur: quibus vijs Alexandrum Magnum immortalitatem affectaſſe,& C. Cæſarẽ etiam ſuis literis aſſecutum prædicat. Deinde ſuam operam ſuaſqꝫ muſas offert,ſignificans modeſte q̃d in literis poſſit, & quantum per Laurentium Medicem ſublimatus ſit. Ac demum optat ac precatur,vt par ſit eius laudibus æternitati celebrandis.

ASCENSIVS.

Politianum gloriæ ſuæ agnoſcit ſtudioſum. gratiam ſiquando offeretur occaſio,referet. Geſtarũ a ſe rerũ annales mittet facundia Politiani expoliendos. Cancellarij filios non parũ ꝯmendat.

Ioãnes Dei gratia Rex Portugallię,& Algarbiorũ citra & vltra mare in Africa,Dominuſqꝫ Guineæ, Angelo Politiano viro peritiſſimo,& amico ſuo.S.P.D. EPISTOLA. II.

EX ſuauiſſimis tuis lr̃is doctiſſime vir iandiu plectis, & maxĩe ex dilecti Ioãnis Teixirę Cancellarii noſtri maioris frequẽti relatione, vberrime intelleximus te glorię noſtræ (ſiqua in humanis eſt) fore percupidum:& nomẽ noſtrum cum rebꝰ geſtis, tuo literario beneficio, ab obliuionis rubigine reddere ęxemptum. Quæ etſi ſatis magnum ſummæ in nos beneuolẽtiæ ac obſeruantiæ argumentum teſtantur:tamẽ ea magis ab animi tui probitate,ĩgeniiqꝫ acumine, atqꝫ doctrinę copia,quæ longe maiora ſuſpirant, credimus emanaſſe. Pro quibus magnas tibi habemus gratias:quas dum tempus & res exegerint, cumu

Ex ſuauiſſimis. Epiſtola hæc Ioannis Regis ab Angelo ſyncera repoſita videt̃, ſine alicuius repoſitione,forte (q̃d mihi veriſimile ſit) vt ex verborum neglecta cura, ipſius Regis eſſe perſuadeat, ſiue vt oſtendat q̃ externi in literarum cultu ab Italis frigeant, ſiue (quod maxime credo) quia talẽ ille miſerat. Cum enim verosimile ſit ſuum quenqꝫ artificiũ cognoſcere, & ꝙ has epiſtolas pleriſqꝫ viuentibus ꝗ eas ſcripſerant

latiores referemus:ſperamuſq; tuę erga nos affe-ctionis,te non pœnitere.Et vt tibi breuibus ad ꝓ poſitum reſpondeamus,ſcies nos tui officii,& pii laboris,quem in noſtræ mortalitatis redemptionẽ tam crebro polliceris,eſſe admodum gratos : idq; amplectimur , vehementerq; laudamus. In cuius executionem curabimus diligẽter, vt annales no ſtri quos vulgari & patrio ſermone,pro regni in-ſtituto,poſteris tradendos iubemus: hi Hetruſca lingua, vel latina ſaltem familiari demum confi-ciantur:ad te ſcilicet q̃ primum deferendi,vt eos iuxta veritatis tenorem noſtram ĩ memoriam ita tuis ſalibus & grauitate doctrinaq; reſpergas, li-maq; expolias , vt ſaltem tua coniuuante facun-dia,lectione dignos efficias . Nam multum inter-eſt (vt meli⁹ noſti) quo dicẽdi modo vnũquodq; licet egregium ſit,referatur . Quia quemadmodũ vſu videmus,optimos natura cibos prudẽter reii ci,cum ſordidius parati ſint : ſic etiam hiſtoriam, quæ ornatu ſuo ac nitore vacat , contemnendam reiiciendamq; exiſtimamus.Sed his erroribus mi nime metuendum eſt: quando tibi viro laudatiſſi mo,omniumq; diſciplinarum genere prędito,erit curæ rebus noſtris conſulere. Habes igitur , quæ nobis ſit ſententia menti. Reliquum eſt Angele noſter : vt præ-fati Cancellarii filios,Regiæ noſtræ generoſos, omnium tibi ha-beas commendatiſſimos. Quod etſi tua ſponte atq; humanitate eras facturus : tamen vt noſtro intuitu aliquid cumuli accedat, te nimiũ rogamus. Hi enim ſunt quibus te in omni genere gra-titudinis debes credere obnoxium.Nam viciſſim pater & filii:al ter meritis & laudib⁹,& alii approbatiſſimis doctrinę tuę teſtio-niis:nõ ceſſant apd̃ nos te ſępi⁹ extollere, nomẽq; tuũ in hos mũ di fines ꝓpagare.qđ tuę glorię & exiſtimationi haud pa꞉ cõdu-cit.Sed adoleſcẽtibus ipſis plurimũ congratulamur:in id ętatis

emiſerit , non li-cet credere mul-tum a Politiano mutatas. Cancel lariuʒ itaq; vul-gari vocabulo vo cat, aut primuʒ ſcribam aut præ fectuʒ a iudicijs & regijs actioni bus. Noſtraʒ in memoriam. Val la diceret noſtri, ſicut & Politia-nus ipſe. Vt tua conuiuante. legã coniuuãte,id eſt coadiuuãte. Epi ſtola auteʒ vt ex commendatione filiorum Cancel larij,& ex officio quia ei⁹ eſt pro Rege ſcribere, ar gui poteſt, ipſi⁹ cancellarij artifi-cio cõſcripta eſt. Ex Vlixbona. ne hoc quidem mu tare voluit,cum aliter a doctis di catur.

& temporis incidiſſe,quo a tuo literarum fonte aliquid doctrinę poſſint feliciter haurire:cum qua deo præcipue,& nobis deinde ſeruientes,vtrãq; cęleſtis & terreſtris regni felicitatem promereantur,eãq; ſibi vendicent.Vale.Ex Vlixbona.xxiii. die Octobris. M.CCCCXCI.

Sępius volentem ſcribere pudor retraxit.tandem ſcribit. Cancellarij eiuſdem filios eorumq; pædagogum docte admodũ laudat.

Angelus Politianus Ioanni Teixiræ Maximo Regio Cancellario.S.D.

EPISTOLA. III.

COnatus perſæpe ſum ſcribere aliquid ad te vir clariſſime : quo tibi meus animus, ſtudiumq;.& voluntas innoteſcerent.Verum neſcio qui ſemper,ingenuus dixerim,an ruſticus,obſtitit pudor : vt qui nec me tibi ſatis notum ſciebam:& virtutis,fortunæq; tuæ , quodam quaſi fulgore deterrebar.Sed impetrauit a me tãdem qualeſcunq; has litteras , vel mei officii ratio,vel tuę humanitatis opinio.Quod igitur epiſtolę huius,vel mihi accõmodatius, vel tibi acceptius fore argumẽtũ ſpærẽ ,q̃ ſi de tuis liberis,iiſdẽq; meis diſcipulis,ex vero qd ſentiã pſcripſero: Miſiſti tu qdẽ illos ĩ Italiã vir excellẽs:vt moribꝰ, vt lr̃is,vt oĩbꝰ deniq; ĩgenuis artibꝰ,ad ſũmę fortunę cultũ formarent̃: ſed eos domo ſecũ(credo) pr̃nos attulere mores,vt exẽpla nõ magis accipiãt ipſi,q̃ p̃beãt cęteris. Nihil ĩ illis ĩeptũ,nihil ĩprobũ,nihil ĩmodeſtũ,nihil dur᷒. Nõ ĩuerecũda frõs, nõ elatũ ſupciliũ,nõ licẽtes oculi, nõ pteruior lingua,nõ incõſtãs vultꝰ:nõ aliqd poſtrẽo,vl' in facie tota,vel ĩ geſtu,vel ĩ ſtatu,vel ĩ ĩceſſu, qđ offẽdat, qđ moleſtũ,qđ putidũ,qđ odioſũ ſit . Aedes cottidie ſacras freq̃ntãt: Magr̃is opã dãt nõ aſſiduã mõ: ſed & alacrẽ. Doctiores cõdiſcipl'os hũanitate ſibi & obſeqo deuĩciũt : q̃s mo

FRAN.S. Magiſtris operã dãt .i. doctores attente audiunt proficiuntq;. Nullibi dici adnotes,quã latinã eſſe particulam aſſeuerare nolim. Nuſq̃ enim non nullibi a viris in latinæ rei puritate integris dictum ſemper (quantũ nobis eſt memoriæ) meminimꝰ. Horas tempeſtiuas bonæ valetudini dedicant , id eſt tempore & opportune ſe recreant, animo obſequuntur ſuo.

Viaticũ & cætera . Bias Prienęꝰ dicebat. Viaticũ tibi ab adoleſcentia ad ſenectutem ſapientiam compara. Ea quippe ſola eſt certa veraq; poſſeſſio , vt Laertius libro primo meminit.

Nullibi.

ribus obfore vel famę credant, eorũ cõſuetudine penitus abſtinent. Nullũ inter ipſos, niſi de ſtudiis, ac de iis perpetuũ certamen. Nullibi ſæpius aut libẽtius, q̃ aut in oculis prçceptorum, aut in cœtu condiſcipulorũ verſantur. Horas quoq; tẽpeſtiuas bonę valetudini dedicant: eamq; ob id proſperrimã tuẽtur. Ingeniis autẽ ſic excellũt: vt facile ſe (ne multa dixerim) tuos eſſe liberos declarent. Percipiunt facile quæ tradũtur, pronunciant eleganter, retinent fideliter, imitãtur feliciter. Iam de ſtudio qd dixerim? Nihil equidẽ ardentius, nihil vidi perſeuerantius. Tantos ergo iam lingua vtraq; fecere profectus: vt ipſe quoq; nõ imperitiſſimus ingeniorũ magiſter obſtupeſcam. Quẽ vero eis domi cuſtodem moderatoremq; dediſti, ſic eos prudenter, amãter, diligẽter curat, excolit, gubernat, inſtituit, vt omnino deſiderari nihil poſſit. Non fallo equidem te, ſed nec ipſe rurſus fallor. Ita eſſe rem, vel admirans inuidia fateretur. Quocirca multũ equidem fortunæ iſti tuæ, non minus animo tamen propoſitoq; gratulor. Nec enĩ leuis hinc ad te quoq; redundat honos: filios tot ac tales imbecilla adhuc ętatula, tam procul abeſſe a tuis oculis a laribus, a patria, tamq; diu: non quidẽ fœnori multiplicando, nec mercibus cõmutandis (vt noſtri ſolent) ſed vt optimis inſtitutis, vt optimis artibus ac diſciplinis imbuti, viaticum ſibi ad ſenectutem parẽt, in quod ipſa quoq; fortuna nullũ ius habeat. Quæ res tibi iam nõ modo ſupra ſpem, ſed opinor etiam ſupra vota ſuccedet. Mihi autẽ crede vir magne, non tibi illi apud nos minus acquirunt gloriç, q̃ ſibi literaturæ. Iam equidem, vel tua, vel ipſorũ cauſa, ſic eos amo, ſic me redamari ſentio, vt in tuum pœne mihi locũ videar amore & diligentia ſucceſſiſſe. Qua fiducia videlicet auſim rogare te clariſſime vir, vt epiſtolæ meæ, quç iudicium Regis tui, tanq̃ Apollinis ſubitura, iam nunc tota tremit atq; horreſcit, tantum fauoris impertias auctoritate qua polles, vt indulgentiam potius, q̃ cenſuram tantę illius maieſtatis experiatur. Vale. Florẽtię. xvi. Calẽ. Septẽbres. M.cccclxxxix.

In ius ciuile cõmentarios cur euigilet, tardius q̃ pollicit⁹ fuerat per lr̃as Marquardo memorię ſuggerit: eiuſq; morę cauſam addit. Iuris ciuilis libros mendis pluribus corruptos adiutus

F.S. Dependendi. i. ꝑſoluendi. A pecunia q̃ quodã

antiquiſſimo Piſano codice nonnulliſq; græcis integritati reddi=
turum ſe confidit.

Angelꝰ Polit. Marquardo Breiſacio. S. D. IIII.

CVm ſuperioribus diebꝰ Petrus Medices
Florẽtinæ decus reipublicæ, quem nos a
tenero educatum linguæ vtriuſq; literis
erudiuimus, Romã te proficiſcentẽ ſalutauiſſet,
ac me ſibi comitẽ forte in diuerſoriũ adduxiſſet:
memoria tenes ortã ibi eſſe mentionẽ cõmenta=
riorũ quorũdã quos in ius ciuile Romanorũ mul
tis dicebar vigiliis elucubrare. Quo quidẽ loco,
cũ tu ex nobis hũaniſſime quæſiſſes, q̃ ratio ſuſce
pti operis foret: atq; ego eã breuiter (vt in illis
tp̃is anguſtiis) expoſuiſſem: rurſus te cupere ad=
huc ſignificaſti, vt illud ip̃m, qđ ibi tũ ꝑſtrinxerã,
poſteaq̃ Romã te ſuſpicarer ꝑueniſſe, ſcripto repe
terẽ. Sed ego ne tibi cõfeſtim tãti Regis obeunda
legatione multũ forſitã occupato, moleſtꝰ eſſem:
dies cõpluſculos, etiã de ĩduſtria expectaui. Nũc
aũt qm̃ nõnihil iã remiſſum tui laboris exiſtimo,
ꝓpterea ꝙ in iſtiuſmodi munere prima quaſi co=
tio ſolet eſſe acerrima: viſum mihi tẽpꝰ eſt, quod
tibi erã pollicitus depẽdendi. Principio igit̃ ſcire
te illud opinor: Imperatorem Iuſtinianũ poſteaq̃
ius ciuile ꝑpurgauit, in ordinẽq; redegit, cauiſſe
illud ĩ primis, vt in oĩbus ciuitatibꝰ, q̃ dignitate
aliqua ꝑcellerent, exẽplaria legũ q̃ emẽdatiſſima
publice aſſeruarent, quaſcũq; ipſe vel nouas con
didiſſet, vel etiã antiquas enucleaſſet. Sed nullũ
ex his clarius tñ, aut celebratiꝰ, q̃ qđ ad vſq; vr=
bis eius captiuitatẽ, Piſis magna religione ſit cu=
ſtoditũ. Nã & maximus iuris interpres Accurſiꝰ
& alii plęriq; viri doctiſſimi, quoties de ſincerita
te lectionis ambigit̃, literã Piſanã (ſic em̃ ipſi vo=
cant) quaſi fideliſſimũ quoddã teſtimoniũ citãt,

pẽdebatur ſit rõ.

Olfacere. Olfacere, oleface=
re dici potius au
tumarẽ ab olẽdo
& faciẽdo, vt cãde
facere, calefacere,
fabrefacere, aliaq;
huiꝰ gñis ſexcẽta,
niſi me doctoruȝ
authoritas inde
retraheret Eſt au
tẽ olfacere odorẽ
liberalẽ illiberalẽ
ve facere. Eaq;
res q̃ odorem dat
ſpirare dicitur a
Virg lib. Aenei. j.
Ambroſiæq; co=
mæ diuinũ verti
ce odorẽ Spiraue
re. A. deide Gelliꝰ
capit. vj. libr. vij.
odoratus ſenſum
appellat, qui olfa
ctus appellat̃. Evi
gilarem. i. vigilia
mĺta ac lucubra=
tione ſcriberẽ. Ro
manoruȝ Regis.

Romanorum Rex. Romanoruȝ rex
aut Cęſar tũ dr̃,
quũ ab eis quorũ
ĩtereſt, creatꝰ eſt:
quũ vero a ſũmo
Põtifice ꝯfirmatꝰ
eſt: Impator aut
Auguſtꝰ nũcupa
tur. vt Platina in
lib. de vitis Põti=
ficum meminit.

Enucleare. Hic igit̃ Maximi
lianꝰ a Põtifice nõ
dum coronatus:
Romanoruȝ rex
non Impator ap=
pellatur. Cuiꝰ eſſe
legibus &c. Impa
toriã maieſtatem

Litera Piſana.

Citare.

mendūq; eſſe omnino putant quicquid vſq̄ aliter q̄ in quo diximus volumine reperiat. Captis aūt deinde Piſis, liber idē Florētiā cū p̄da reliqua videlicet in vrbē victricem trāſlatus eſt. Ibi vero in ipſa curia, loco celeberrimo, monachorū quorūdā, ſummiq; magiſtrat⁹ diligētia & religione ſeruat. Tū quoties pfertur (qd ipm nō ſine graui cā fieri ſolet) accēſis funalib⁹ (ita em̄ mos tradit⁹) monachi illi, quos dixi, ſummuſq; magiſtrat⁹, capite aperto, venerabūdi circūſiſtunt. Nullę in eo libro interpūctiones, nulla ſcribēdi cōpēdia. Grādes vbiq; literę, & cōpares. Græcū in fronte epigrāma, grecę p̄fatiōes: auctorū librorūq; index, quorū hę leges a fontib⁹ emanarūt. Prorſus vbiq; argumēta plurima, q̄ breuitati ſeruiēs omitto: qbus eſſe eū librū Iuſtiniani ętate deſcriptū non dubitem⁹: in primiſq; voluminis ipſius venerāda facies, & q̄ ſanctam illā vetuſtatē procul oſtētet. Hoc ergo mihi inſpicere per ociū licuit, rimariq; oīa & olfacere: queq; vellē excerpere diligenter: & cū vulgatis exēplarib⁹ cōparare. Tribuit em̄ hoc mihi vni Laurētius ille Medices, vir optimus ac ſapientiſſimus: fore illud aliqn̄ arbitrat⁹, vt opera, labore, īduſtriaq; nr̄a, magna inde oīno vtilitas eliceret. Deprehēdi igit multa nouis in codicib⁹ vitia, multa in interp̄tibus: qm̄ videlicet inerudito nati ſæculo, cū latinitatis ipius īperiti fuerūt, tū grecā linguā penitus ignorauerūt. Multæ vero ſūt ibi leges græcis editæ verbis, quas aut omiſerūt iuniores, aut in latinū ſermonē peſſime cōuerterunt. Quapropter operæpreciū me facturū credidi: ſi cōmentarios aliquos euigilarē, qbus ī integrū corrupta diu lectio reſtitueret, & lingue latinę vis, q̄ tota pœne ī legib⁹ eſt, explicaret. Qd vt ex ſentētia p̄ficiā, multū quoq; me adiuuat, q eos quoq; ſum libros nactus, quos e latina in grecā linguā Iuſtinian⁹ idē trāſferēdos curauit. Vnum dūtaxat eſt, qd quidē me nō tā impedit q̄ remoraṫ: q publicis lectionibus, dū linguā vtrāq;, dum philoſophiā profiteor, multū mihi operæ ſubtrahitur, multumq; temporis eripitur.

non armis tantū decoratā, ſed etiā legibus oportere eſſe armatam: in Inſtitutionū frōtiſpicio memorię proditum eſt, ASCEN. Enucleare eſt optima queq; excerpere: reiectis putaminibus & recepto nucleo. In armis: hoc eſt legibus expoliendis.

Pādectæ Florētię honoratæ.

Etenim quę res pręcipuum laborē deſiderabat, in eam videlicet ſtudia tantum ſubſecundaria conferimus. Sed erunt hæ noſtrę vigilię tamen auctoritate quoq; Maximiliani veſtri Romanorū inuictiſſimi Regis muniendæ: qui cū deſignatus iam (ſicuti ſperamus) Imperator ſit, cuius eſſe legibus armata maieſtas debet, fauebit opinor illius ſtudio, qui tātopere ſit in armis ipſius aut expoliendis aut recōcinnandis occupatus. Vale. Florentię. iii. Nonas Feb. Mccccxciii.

Pręuidere

F.S. Pręuidere in vſu apud latinos fuiſſe vnquā Philelphus Frāciſcus lib. epiſtolarū. xxv. negat. Cuius in ſententiā vt eamus abeſt plurimum. Multos em̄ linguę latinę prudentiſſimos vocis hui⁹ vſum nō aſpnatos fuiſſe attendimus. Ex multis paucos aduocabim⁹. Priſcianus lib. ix. In deo, inquit, exeūtia verba e vel i breuib⁹ ante deo poſitis pducūt eaſdē vocales, & eo ī i mutātia faciūt præteritū, vt ſedeo ſedi, pręuideo prępuidi. Macrobius lib. in ſopniū Scipionis primo. Illos radijs rotarū pendere diſtrictos, qui nihil cō ſilio p̄uidētes, nihil ratiōe mode-

Filios ægrotare grauiter tulit. Fert grauius Politianū de conſtantia eius dubitaſſe. Nihil ſe ea re perturbari docet. Politianū amice arguit q; de ſua conſtantia ad ſe & ad Michelotium diuerſa ſcripſerit.

Laurentius Medices Angelo Politiano. S. D.

EPISTOLA. V.

EX literis quas ad Michelotiū dediſti, fact⁹ ſum certior, filiolos noſtros aduerſa valitudine vexari. Id vt humanū parentē decet, grauiter moleſteq; tuli. Quā profecto moleſtiam tu p̄uidens, ita multis verbis ac rationibus animū noſtrum confirmare conatus es, vt in maximam de noſtra conſtantia dubitationē incidiſſe videare. Qđ tametſi ab amore in nos tuo pficiſci cert⁹ ſum, multo tamē maiori moleſtia nos afficit, q̄ ſignificatio vlla aduerſæ valetudinis liberorum. Quis em̄ parentis ſubſtantia liberi eſſe dicantur, multo tamen magis ppria eſt animi ęgritudo, q̄ filiorū. Quibus em̄ integer ac ſoſpes eſt animus, cæterarū facile rerū incolumitatē conſequuntur: quibus vero infirmus, nullus vnq̄ portus eſt a fortunæ fluctibus tutus: nullum eſt tam placatum ęquor, tam quieta militia quin perturbatione vexentur. Exiſtimas ne me adeo natura imbecillū, vt tam parua re mouear? Si vero eiuſmodi noſtra natura eſt, vt facile huc atq; illuc per

turbationibus agatur:at multarũ rerum experiẽtia confirmatus animus, ſibi cõſtare iam didicit. Ego filiorũ non valetudinẽ tantum,ſed fatũ quãdocũq; expertus ſum.Pater immatura morte prę reptus cum annũ agerẽ primum & vigeſimũ, ita me fortunæ ictibus expoſuit,vt quandoq; me vitæ pœniteret meæ.Quapropter exiſtimare debes, quã nobis virtutẽ natura negauit, experientiam attuliſſe.Verũ cum in epiſtola ad Michelotium, imbecillitati animi noſtri diffidere non parũ videaris,atq; in tuis ad nos literis ſummopere virtutem atq; ingenii noſtri dotes extollas,hæcq; ſimul pugnare videãtur:aut alterũ falſum eſt, aut non ea es animi magnitudine, quã in me deſiderare videris:cum ea in tuis ad nos literis ſilentio ꝑtereas,quę ſcripta ad Michelotiũ ſunt, tanq̃ nõ tua a me accipienda ſint , vtpote q exiſtimas multo magis nunciũ,q̃ liberorũ valetudinẽ, mihi moleſtiam allaturũ. Sed nolo eſſe in paruis longior, vt nõ idem incurrã vitium quod in te vitupero: neq; in iiſdem literis & parua ſpernere,& ꝓlixioribus verbis proſequi videar.Si qd eſt in epiſtola, quod te mordeat:id totũ condones amori noſtro atq; exercitationi:cui vt puto abũdantius materiam ſuppeditat,ſi in quẽq̃ inuehimur, q̃ ſi laudamus:multoq; latior campus eſt in vnoquoq; vituperationis q̃ laudis.Gaudeo mirũ in modũ Iulianum noſtrũ ſe totum literis tradidiſſe:illi gratulor,tibiq; gratias ago, ꝙ eum ad hæc proſequẽda ſtudia excitaueris.Tu vero fac,vt hominẽ ad literas inflãmaſti,ita ſedulo cures ſtimuloſq; adiicias vt perſeueret.Ego ꝓpediẽ vos reuiſam , comiteq; vobis in hoc felici Muſarũ itinere me adiungam Bene vale. Piſis.Pridie Calẽ.April. Mcccclxxvii.

rãtes,nihil virtutibus explicãtes , ſeq; & actus ſuos oẽs fortunæ permittẽtes caſibus & fortuitis ſemꝑ rotant. Virg.lib. Aene.v.Ille ictum venientẽ a vertice velox Pręuidit Illud quoq; Pacuuij carmen eſt apud A.Gel.capite prĩo libri quarti decimi.Nam ſi qui, quę euẽtura ſunt,pręuideant: Aequiperent Ioui.Plinius libro epiſtolarũ primo Suæ quiſq; inuẽtioni fauet, & q̃ſi fortiſſimũ cõplectitur, quum ab alio dictum eſt, quod ipſe pręuidit. Cicero libro epiſtolarũ decĩo. Indies vero meritorũ meorũ fieri acceſſiones ꝓuidere te ſpero. Cãpus.i.materia dicendi. Cicer.libro de Officijs primo. Hinc rhetorum campus de Marathone. Campus.

ASCEN.

Ex literis. Grauis & ſententioſa eſt epiſtola: & eo nomine potius q̃ elegantiæ aut argutæ inuentiõis cæteris appoſita. Valitudinẽ. Sũt qui Horatiũ ſecu

ti valetudinem ſcribant:& meo quidē iudicio verius. Nā a validus fiat validitudo, a valeo aūt valetudo. Et eſt valetudo mediū vocabulū:nam & bona eſt & mala. hic aūt malā ſignificare videtur, cum bonā potius notare debere videatur: nā validus in bonū accipitur. verūtamē licet valere etiā bonū potius ſonet, tamen cōmune eſt, vnde & bene & male valere dicimus. Valetudinarius autē ideo malum importat ꝙ variam importat valetudinē, quę ſi ſemper bona eſſet varia non eſſet. Sane ꝙ addit: Sed fatū quandocunq; expertus ſum. puto non recte ſcriptū:& pro quandocūq; legendū qñq;: aut potius, quoq; vtcūq; expertus ſum. vt ſit: ſed expertus ſum quoq; vtcūq;. i. qualitercūq; licet non proprie in filijs: ſed in non minus charo: fatū. i. mortem: videlicet in morte patris. Atq; exercitationi. Scribūt em̄ minus experti interdū vt exercitentur & experti fiant: ſicq; in Aldino eſt, non excitationi.

Valetudo.

De cōſtātia Laurētij nihil dubitauit. De filiorū eius valetudine poti⁹ ad Michelotiū q̄ ad patrē cur ſcripſerit. Epiſtolæ ſuperioris morſiunculis delectatus eſt. Iuliani ſtudia commendat.

Angelus Poli. Laurētio Medici ſuo S.D. VI.

NOn ꝙ tuę conſtātię ſapiētiæq; diffiderē, ppterea literas dedi ad Michelotiū potius q̄ ad te de liberū tuorū valetudine: Sed qm̄ ſum verit⁹, ne forte incōſultior viderer, ſi grauior tibi a me nuncius alieno tpe obijceretur. Tabellarius. n. ſępe literas, non apte, nō loco reddit: Scriba vero temporū captat omneis articulos. Reueritus igit iure ſum Laurentiū Medicem: Cui male ſi palpere, recalcitrat vndiq; tut⁹. Necvero iſta repugnāt, ꝙ hic te reuereor, ibi laudo. Nō em̄ ob aliud reuereor q̄ ꝙ omni laude puto digniſſimū. Molles vero illæ tuæ morſiūculæ, tantū abeſt vt me lædant, vt ipſas quoq; neſcio quo pacto, pene mihi magis blanditias cōmēdēt. Iulianus tuus vere frater, hoc eſt vt docti putāt, fere alter, ipſe ſibi in ſtudiis eſt non modo iā mirificus hortator, ſed & præceptor. Nihilq; nobis ad ſummā voluptatē deeſt, niſi ꝙ abes. Vale.

FRAN. SYL. Liberum q̄ liberorū dici ſæpius author eſt Cicero de Oratore ad Brutū. Cui male. Verſus Horatij eſt ex libro ſermonum ſecundo. Fere alter. Frater dict⁹ eſt quaſi fere alter: vt Pub. Nigidius hō impenſe doctus interpretatus eſt. Author eſt A. Gellius capite. x. decimi tertij li. Sexto tñ Pōpeio authore, frater dict⁹ eſt a græco φρήτωρ, vel q̄ſi fere alter. Fratriā frīs vxorē idem appellat. ASCEN. De liberū tuorū. Sic & Cicero ad Dolabellā: idq; ſuaui⁹ q̄ liberoruʒ: eo ꝙ ſequit tuorū. Valetudine. ſic hoc loco ſcriptuʒ eſt: in quo aīaduertes Politianuʒ noluiſſe ſtylum aut ſcripturam etiā ſummi amici mutare, licʒ aliter ſenſerit: ideq; factitare ſoleo, in ijs p̄ſertim de quibus controuerſia: imprimo inquā vt ſcriptū inuenio, licet aliter ſubinde ſentiā. Cui male &c. Horatianus eſt verſiculus. Vt cōmendet magis ipſas blanditias. quia ſi blandus fuiſſet, minus veræ viderentur eius blanditiæ.

Bernardus Leo de architectura libros a fratre Baptiſta prius mortuo q̃ ederẽtur ſcriptos Laurẽtio nũcupat. Id opus ꝓ meritis a ſe cõmendari poſſe Politianus negat.

Ange.Politia.Laurentio Medici Patrono ſuo S.D. Epiſt.VII.

BAptiſta Leo Florẽtinus,e clariſſima Albertorũ familia,vir ĩgenii elegãtis, acerrimi iudicii,exquiſitiſſimeꝗ doctrinę,cũ complura alia egregia monimenta poſteris reliquiſſet,tũ libros elucubrauit de Architectura decem:quos ꝓpemodũ emendatos ꝑpolitoſꝗ editurus iãiam in lucem,ac tuo dedicaturus nomini, fato eſt functus.Huius frater Bernardus, homo prudẽs,tuiꝗ inter primos ſtudioſus, vt vna opera tanti viri memoriæ volũtati cõſuleret,& tuis in ſe meritis gratiã referret,deſcriptos eos ex archetypis,atꝗ in volumẽ redactos, tibi repſentat Laurenti Medices.Et cupiebat ille qdẽ vt ipſum apud te munus,auctorẽꝗ muneris Baptiſtã ornarem verbis.Quod ego mihi nulla ratione ſtatui faciendũ,ne tã abſoluti operis,tãꝗ excellẽtis viri laudes culpa defererem ingenii. Nanꝗ opi quidẽ ipſi maius multo ex lectione ꝑconiũ accedet,q̃ quantũ ego vllis verbis conſequi poſſim. Auctoris aũt laudes,non ſolũ epiſtolę anguſtias, ſed noſtrę oĩno paupertatẽ oratiõis reformidãt. Nullę quippe hunc hoĩem latuerũt q̃libet remotę literæ,q̃libet recõditę diſciplinę.Dubitare poſſis vtrũ ad oratoriã magis,an ad poeticẽ factus: vtrum grauior illi ſermo fuerit,an vrbanior.Ita ꝑſcrutat⁹ antiqtatis veſtigia eſt,vt omnẽ veterũ architectãdi rõnẽ,& dꝓhẽderit,& ĩ exẽplũ reuocauerit:Sic vt nõ ſolũ machinas,& pęgmata,automataꝗ ꝑmlta,ſed formas quoꝗ ędificioꝝ admirabilis excogitauerit. Optimus ꝑterea & pictor

F.S. Defererē. culpa ingenij.Horatianũ eſſe añ diximus.Defererē.i. diminuerẽ deterioreſꝗ facerẽ. a detritis reb⁹ facta eſt metaphora. Automata q̃ ſint pri⁹ diximus. Pęgmatõ formaꝝ abũde ſcribit Calepin⁹, & Beroald⁹ ĩ vita C.Caligulę. De Carthagine ſilere melius puto q̃ parũ dicere. Salluſtij verba ſunt ex bello Iugurtio. Quæ eadẽ Quintilianus lib.ſecũdo citat. Volitet docta ꝑ ora virũ. Ex Ennij epitaphio ab eodẽ facto hoc deſũpſit. Eſt aũt illud apud Ciceronẽ libro Tuſculanarum quęſtionum primo. Nemo me lachrymis decoret, nec funera fletu Faxit cur? volito viu⁹ per ora virum.

ASCENSIVS.

Baptiſta. Mirus eſt hic artifex: ſi artificioſius fecerit q̃ de eo Politian⁹ hoc loco ſcribit. Culpa defererem ingeni. Horatij ſunt verba. De automatis vide Miſcellaneorũ caput.xcvij.

& ſtatuarius eſt habitus: cum tamen interim ita examuſſim te-
neret omnia,vt vix pauci ſingula. Quare ego de illo,vt de Car-
thagine Salluſtius,tacere ſatius puto,q̃ pauca dicere. Huic aũt
libro Laurentii,cum vel p̃cipuum locũ in tua bibliotheca velim
attribuas,tũ eum & ipſe legas diligenter,& legendũ vulgo,pu
blicandũq; cures:nam & ipſe dignus eſt,qui volitet docta p ora
virũ,& in te iam vno propemodum recumbit, deſertum ab aliis
patrocinium literarum. Vale.

F.S. Animi.i.recreatiõis oblectamentiq;. Ruſticatur.i.ruri agit & viuit.
ASCEN. Non poſſũ ꝯſeq verbis .i.ꝯgpare: hoc eſt ita exprimere vt non minꝰ in verbis ſit q̃ ĩ re ipſa. Elegãs verbũ quo etiam in ꝓxima vſus eſt. Quapropter enitar, faciã &c. aiaduerte vt ĩtelligas auxeſiȝ. Salutẽ aſcribo.proprie, quia ore dicimus.

Miratur Malateſtam aliis rebus occupatum tam doctã ſcribere epiſtolam.Politiano amoris in ſe expreſſio voluptati eſt. Eius deſiderio vt ſatiſfaciat operam ſuam pollicetur.

Ange.Poli.Rãberto Malateſtę Prin.S.D. VIII.

NOn poſſum facile conſequi verbis,quãtũ
mihi epiſtola tua pariter & admiratiõis
attulerit & voluptatis. Admiratus enim
te ſum loco fortunaq; iſta iuuenẽ,cum populari-
bus regendis,tũ vero militaribus ſtudiis occupa
tum,ſic iam profeciſſe in literis, vt conferendus
propemodũ cum profeſſoribus ipſis , & hoc vnũ
ſemper agentibus videare. Voluptati autem fuit
amor erga me quidem tuus non vulgaris,cuiꝰ in
epiſtola eadem non ſignificationem modo aliquã
mihi,ſed expreſſam prope imaginem oſtendiſti.
Quare habeo gratiam meis libellis, q̃uis & pau-
cis adhuc & rudibus,ꝙ animum mihi tuum tam facile concilia
uerint.Qui tñ vtinam digni forent laudibus,quas in eos nimis
homo humanus contuliſti,magis illud cogitans, quomodo in-
dulgeres amori tuo,q̃ quomodo pudori meo parceres.Qđ vero
ad cauſam tuam attinet, non concedo tibi prorſus vt eam rem
vehementius optes q̃ ego.Quapropter enitar,faciam, experiar,
deniq; nullum remittam ſtudiũ,quo tuæ iſti voluntati atq; ho-
neſtiſſimo deſiderio ſatiſfaciam.Cæterũ illud moleſtũ eſt,ꝙ cer-
ti adhuc,qđ quidem ad te ſcribam,nihil habeo.Non eñ conue-
niendi Petri Medicis copia mihi fuit hos dies:qm̃.ſ.adhuc ani-

mi cauſa ruſticatur.Cum primum ſe in vrbem receperit prę̨ſto erimus,operā́q; dabimus,vt illius erga te voluntas,aut eliciat, aut ſi opus etiā fuerit,impellatur.Rumor certe vanus apđ vos de belli apparatu,deq; militum delectibus increbruit.Nam contra res ad pacē magis,quod bene vertat,& concordiam ſpectat. Librariā prouinciā Marcellus ipſe ſuſcepit, nos ei operā polliciti omnē ſumus.Picus Mirandula noſter, ex tuis literis vel ad me,vel ad Marſiliū,mirifice te diligit:cuius etiā noīe ſalutē tibi aſcribo.Vale.Florētiæ.Nono Calēd.Auguſti.Mcccclxxxxiii.

Syluam Politiani,cui Manto nomē eſt,fere extorquet adoleſcens Laurentius.

Ange.Poli.Lau.Medi.Petrifrācīſci.F.S.D. IX.

Cogis tu quidē me Laurenti carmē edere inconditum, inemendatū,& qđ in publico ſemel pronunciatū,nimis fuiſſe impudens viſum ſit.Satis ꝑfecto fuerat,vixiſſe vnū diem,quod tā foret imperfectū animal:ac poſſe etiā inter inſecta illa,quę vocētur Ephemera, connumerari.Nāq; ego id ad p̄ſentem dūtaxat celebritatem,quaſi Adonidos hortū concinnauerā.Pro rogare tu nr̄ę Mantus(ita eñ inſcribimus) non tā vitam cupis,q̄ dedecus.Ferreus ſim, ſi tibi qđ denegem,tā nobili adulęſcenti, tam probo, tam mei amanti,tanto deniq; eam rem ſtudio efflagitanti.Quare habe tibi quicquid hoc libelli,ac tu quoq; deſiderio noſtro aliquando ſubueni,& quę tibi Muſę amatoria carmīa vernacule ſuggerūt, ne patere q̄ſo a nobis expectari diuti⁹.Vale.Florentiæ.quarto No.Noueb.Mcccclxxxii.

F.S. Inſecta appellata ſunt aīalia ab inciſuris,q̄ nūc ceruicū loco nūc pectorū, atq; alui ꝑcincta ſeparant membra tenui modo fiſtula cohærētia, vt Plinius capite primo vndecimi libri author ē.Sūt aūt de inſectorū gn̄e apes,culices, cicadę,veſpæ,crabrones, formicæ, aranei,ſcarabei, locuſtę, huiuſq; gn̄is alia.Quę vocētur ephemera. Hypanis fluui⁹ apud Cimerium Boſphorō ſub ſolſtitio defert folliculos acinis maiores,quib⁹ quadrupedes volucres erumpunt.

Inſecta.

Hypanis fluuius.

Quod genus animalis aduſq; pomeridianū tempus viuit & volat, mox deſcendēte ſole marceſcit ac languet,occidente deniq; emoritur. vita nō vltra vnū diem illi porrecta eſt.Vnde ephemeron.i.diariū appellatum eſt.Author eſt Ariſto.capite vndeuiceſimo libri de natura animaliū quinti.Quinto item cap libri primi aīalis eiuſdem meminit.Ephemerobion Plinius cap. triceſimoſexto libri vndecimi appellat.

Ephemera

H

Dies. Authore Platone in Cratylo vetuſtiſſimi himerã diem vocabant, poſteriores autẽ partim emeran, partim himeran vocant. Ex eo ꝙ himiruſin. i. deſiderãtibus hominibus gratulantibuſq; e tenebris lumen emicuit: diem himeran cognominauerũt. Nunc aũt ita more tragico decantatum eſt, vt quid ſibi velit hemera nequaq̃ intelligas: q̃q̃ arbitrantur nõnulli himeran dici, ꝙ himera. i. mãſueta queq; efficiat. Quaſi

Adonidis horti. Adonidos hortũ. Adonidis horti prouerbiũ eſt apud Eraſmũ de rebus leuiculis, parũ tamen frugiferis, ad breueꝫ pſentemq; ſolũ voluptatem idoneis. Authore enĩ Pauſania idem ſcribit Adonidis hortos quondã in delitijs fuiſſe, lactucis potiſſimũ ac fœniculis frequentes. Qui licet Veneri dicati eſſent, propter Adonim tamen eius amaſiũ primo ętatis flore a Marte in aprũ mutato pręreptũ, atq; in florẽ mutatũ, eo noĩe appellati ſunt.

Tantali horti. Tantali horti apud Philoſtratũ libro de vita Apollonij Tyanei quarto fere idem ſignificãt. Tantali, inquit Apollonius, hortos videtis: qui ſicut ab Homero ſcribitur, apparent aliquid eſſe quũ non ſint. Aut vt videtur, potius de his rebus dicitur q̃ aliquid eſſe videtur quum non ſint.

Verba cupſſis ſimilia. Verba cupreſſis ſimilia, vt non prorſus alienũ a propoſito dicamus, ſunt q̃ quum pulchra ſint, nihil tamẽ habent aut efficacię aut ſentẽtię. Authore enim Plutar. in Apophthegmatis, Cupreſſi pulchrę & ſublimes cũ ſint, fructũ non habent. Ab hortis Adonidos igitur alienus

Hortus & horti. non eſt ſignificatus. Hortũ ab hortis ita multi diſtinguunt, vt ſit hortꝰ holerum, horti vero delitiarum.

ASCEN. Cogis &c. Scribit ad Laurentiũ Medicẽ: non ad illũ patronũ ſuũ: ſed ad Petri Franciſci filiũ: quippe quẽ adoleſcentẽ vocat: quod Laurentio patri non congruit. Dedicat autem illi Manto ſuam: vnde & ante eam reponetur.

Vulgus genere virili. F.S. Vulgũ maſculino genere dici in Auſonij griphon ſcribimus. Idẽ docet Priſcianus libris quinto & ſeptimo. Idq; tum quarti nõ ſecundi eſſe inclinamenti, in libro ſexto author eſt. Eius verba ſunt. Quomodo, inqt, quędã noĩa quartæ declinatiõis ſecundum ſecundã etiam regulã protuliſſe superiꝰ vetuſtiſſimos oſtẽdimus: ſic econtrario quę debuerunt eſſe ſecundę, quartę eſt quãdo declinauerunt. vt

Sibilus. hic ſibilus huius

Ruſticũ ſuã Saluiato Laurẽtij genero cogẽte in vulgus edit

Angelus Poli. Iacobo Saluiato ſuo. S. D. X.

EN Ruſticũ tibi. Id ſcilicet ab argumento inditũ nomen. Tuo coactu prodit in vulgum: tibi eſt vni quicqd acciderit, imputaturus. Iam ne ſentis q̃ tibi tuendus ſit, vel tuo ipſius nomine, vel meo? Tua enĩ fides in eo, meus honos agitur: cuius quidem etſi ſemp cura apud te iam inde a pueritia excubuit: tamẽ eum tueri nunc, vel ob id ipſum impẽſius debes, ꝙ es nuper Laurẽtio Medici, principi viro, cuius ego cliens alumnuſq; ſum, vnꝰ ex omĩ Florẽtina iuuentute gener aſcitus. Profer igitur in tali patrocinio auctoritatem omnẽ atq; gratiã, quã videlicet tibi, & viri excellentis affinitas, & tua egregia indoles, morumq; ſuauitas conciliant. Vale, Et me, vt facis, ama.

ſibilus,vadus,vulgus,fretus.Siſenna in duodecimo hiſtoriarū.Proculdubio ſibilus ſignificare conſuli cœpit.Hęc ille.Quibus innuit in declinatione ſecunda hoc ſibilum,vt hoc vadum,hoc fretū dici.A.etiam Gellius capite viceſimo libri tertijdecimi pro freto fretu Ciceronem dixiſſe differit.

Vadus. Fretus.

ASCEN. En Ruſticū tibi.Hæc quoq̧ epiſtola nūcupatoria eſt Ruſtici.i.poematij cui Ruſtico titulus eſt:vnde etiā in ipſius frōte ponetur.Sane hic maſculino genere enunciatur:cū ſupra vt Eunuchū ſuam Ruſticū ſuam ſcripſerit: dicit em̄ imputaturus.Aſcitus:aduocatus,admotus.ſcribitur aūt ſic ſonoritatis gratia pro adcitus,ſicut aſporto pro abporto.

Ruſticus.

Ange.Polit.Laurētio Tornabono ſuo.S.D. XI.

DEbetur hęc Silua tibi,vel argumento, vel titulo.Nā & Homeri ſtudioſ⁹ es, quaſiq̧ noſter cōſectaneus :& ꝓpinquus Laurētii Medicis,ſummi ꝑcellētiſq̧ viri,q ſcilicet Ambrā ipſam Caianā,ꝑdiū(vt ita dixerim)oīferū, quaſi pro laxamēto ſibi delegit ciuiliū laborū.Tibi ergo poemation hoc,qualecūq̧ eſt,nūcupamus, vt ſit amoris noſtri monimentū,ſit incitamētū tibi ad ſtudia literarū,ꝑſertim gręcarū. in qbus tamē ita tantū ꝓceſſiſti:vt videare ad ſummū breui, ſi modo perrexeris,euaſurus.Vale.Florētię.Pridie Non.Nouemb.M.cccclxxxv.

F.S. Poematiō .i.paruū poema. Nūcupamus . i. dedicam⁹.Perrexerꝫ.i.ꝯtinuauerꝫ ASCEN. Debet &c.Hoc epiſtolio nūcupat Tornabono Ambrā ſuā i.ſyluā ab Ambra noīe ꝑdij Caiani, qd̄ Laurētio Medici ī delitijs erat, nūcupatā.Vel argumēto:qd̄ de Homeri laudib⁹ eſt. vnde circa principiū.Cur nō totū in præcordia ſoluam Mæonidæ magni:cuius de gurgite viuo Combibit arcanos vatū oīs turba furores &c.

Gaudet Matthæū Francū in ordinē ſuū cooptatū: eūq̧ ab vrbanitate & facetia, ingenij facilitate,& domeſtica diſpenſatione cōmendat.

Ange.Poli.Petro Medici ſuo.S.D. XII.

FAcere nō poſſum , quin tibi agā gr̄as mi Petre,ꝙ auctoritate operaq̧ tua curaueris,vt in collegiū noſtrū Matthæus Frācus hō(vt ſis)mihi amiciſſim⁹ cooptaret.Eſt autē non modo iſto(licet inuidi qdam rūpant) ſed quouis honore digniſſim⁹.Prima illi cōmēdatio cōtigit apud patrē tuū,ſapiētiſſimū virū,iocorū &vrbanitatis,cū faceta illa ſcriberet carmīa pr̄io ſermone,quæ nūc Italia tota celebrant.Quin idē

FRAN. SYL. Illā deceret ętatulam. A. Gelli⁹ capite viceſimoſecundo libri decimi ex Platonis Gorgia ad hanc fere ſententiā aduocat. Quū,igr, puerulū videaꝫ, cui decorum adhuc ē,ſicligu abalbutiētē ac ludētē demulceor, reſq̧

parens tuus pœne infantē adhuc te,quędā ex iis facetiora ridiculi gratia docebat,q̄ tu deinde inter adductos amicos balbutiebas,& eleganti quodam geſtu,qui qdē illam deceret ętatulā,cōmendabas.Nec tn̄ inſuauior Francus in ſermonibus vſuq; domeſtico,ſiue tu dicteria,ſiue fabulamēta ſiue id genus oblectamēta alia requiras: in qs nō eius ingeniū magis eminet,q̄ prudētia.Nihil em̄ vnq̄ ſcurriliter,nihil īmodeſte,nihil nō ſuo loco, nihil extra rem,nihil incaute, nihil ſine delectu. Quare ſiue ruſticaret̄ animi cā,ſiue balneis operā daret Laurētius parēs tuꝰ (qđ te meminiſſe non dubito)Francū ſibi adducebat comitē,cuiꝰ lepore quaſi recrearet̄. Adhibuit eū deīde conſiliariū Magdalenę ſorori tuę Romā ꝓficiſcenti ad virū: videlicet vt rudis adhuc puella, q̄ nunq̄ de materno ſinu ſe prōpſerat,paternum aliquē circa ſe haberet amicū,ad quē de re dubia referret. Hic ſe Frācꝰ(vt hō eſt eximia patiētia,ſed & dexteritate)ſic ſe neſcio quo pacto diuerſis ignotiſq; moribꝰ accōmodauit:vt & vniuerſorū beneuolētiā collegerit,& ſorori ipſi tuę facile vnus oīa paternę domus ſolatia repręſentet.Gratꝰ eſſe Innocētio quoq; pōtifici mire dicit̄,gratꝰ aliquot e purpuratis patribus:tui certe illū ciues,q Romę negociātur,in oculis geſtāt.Quid ꝙ breui cauſarū foriq; Romani ſic peritus euaſit, vt iā non inter poſtremos habeat̄.Eſt aūt oīno ingenio verſatili Frācꝰ nr̄,& qđ rebꝰ ac ꝑſonis oībꝰ cōgruat.Cęterū diſpēſatiōe domeſtica nemini ceſſerit: quippe gnarus oīm q̄ poſtulat vſus,non tā ꝑſcribere familię poteſt ac ſolet quod qſq; agat,q̄ quō & quatenꝰ agat.Addā vnum adhuc illiꝰ inſigne:nemo diligentius amicos parat,nemo fidelius retinet.

mihi qdez feſtiua & liberalis videt̄, puerilīq; ętati cōgruēs. Q. ſi volubiliter puerulū loquētē audiā, acerba q̄piā res mihi oborit̄, & aures meę moleſtia afficiunt̄ :videt̄q; neſcio qd eē ſeruile. Extra rē, id eſt ꝓ poſitū. Purpuratis patribꝰ,id eſt Cardinalibus.

ASCENSIVS.

Facere &c. Commēdat Matthæū Francū a ꝓbitate vrbanitate & ſalibꝰ:ob quas dotes laudat Petrū Medicem,qui patris ſodalez & ſororis comitem & quaſi pædonomum atq; a ſecretis curauerit in collegium canonicorum cooptandū. Ad quez de re dubia referret,id eſt quem conſuleret, aut de quo conſilium peteret,aut ad cuius iudiciū referret. Quæ poſtulat vſꝰ. cauda quidem carminis ſz a poeta mutuo ſumpta. Præſcribere .i. quaſi legez dando definire. q̄ quomodo & quatenus:quia & ip̄e oīa obire nouit.

Meus certe in ipſum,cõtraq; ipſius in me ſic amor innotuit, vt quod gratiſſimum eſt,& nos inter rara admodũ paria numeremur.Itaq; bis me eſſe canonicũ puto abs te factũ, quando illum quoq; nunc,id eſt alterũ me noſtro cœtui aggregaſti. Nõ enim minus in eo mihi,q̃ in me ipſo videor honeſtatus. Vale.

Rogatus ponderũ menſurarũq; nomina colligit breuiſſime. Franciottum cum Petro Medice amitino educatum laudat ab equis bellatoribus emendis alendiſq;,a libris euoluendis, a peritis conſulendis.

Angelus Politianus Franciotto Vrſino ſuo S.D. Epiſt.XIII.

EXigebas a me ſupioribus dieb⁹,vt põderum noĩa & mẽſurarum breuiſſime tibi colligerẽ:ſed quorũ potiſſimum ſit apud Vegetiũ Renatũ mentio, libro quẽ nũc in manũ ſumpſeris,quo medicinã veterinariam ptractat. Geram tibi morẽ,ſed & libenter mi Franciotte. Nã cũ tu Petri Medicis alũni patroniq; mei ſis amitinus,iiſdẽ cum ipſo laribus educatus,excellẽtis & indolis & virtutis & ingenii iuuenis,idẽ q; ſingularis erga me ſemp humanitatis:nihil eſt vtiq; qđ magis ex aĩo faciã,q̃ quod eſſe tibi q̃gratiſſimũ ſentiã.Prius igiť de põderib⁹ accipe,mox vero & de mẽſuris.Minimũ pondus eſt, q latine ſcripulus, & idem grçce dictus obolus.Pẽdere is putať ſiliquas oĩno ſex,q̃ ceratia grçce noĩantur, hoc eſt q̃tũ lentis octo ſemina.Tres vero ſcripuli drachmã faciũt,quod eſt argenti põdus.Duplex drachma ſicilicũ facit. Drachmç addit⁹ ſcripul⁹ ſextulã creat.Sextulas vncia ſenas habet.Sextulç duç duella vocãtur.Octo drachmç reddũt vnciã,q ſcripulos oĩno cõtinet quatuor ac viginti. Sed & vnciis duodecim Romana libra conſtat. nãq; Attica minor eſt, vt q̃ drachmis cõficiatur ſeptẽ & ſeptuagita,cũ Romana ſex & nonagita.

FRAN. SYL. Veterinaria medicina,eſt quæ pecori medeť. vt Veterinarij medicia Columella libro vij. dicuntur. Solent,inquit, etiaʒ faſtidia cibo afferre vitioſa incremẽta lĩguæ,quas ranas veterinarij vocant. Veterina dici aĩalia oĩa q̃ vehere poſſint, Noni⁹ Marcell⁹ ſcribit. Lucreti⁹ libro. v. Et genus oĩne quod eſt veterino ſemie partũ. Authore Sex. Pompeio, veterinam beſtiã iumẽtuʒ Cato appellauit a vehẽdo, vel quaſi vterinã,q; adventrẽ onus religatum gerat.

Amitini,qui ex fratre & ſorore nati ſunt. Amita eñ pr̃is mei ſoror eſt. Scrupulũ genere neutro Budæus dicit, qđ in lib. de aſſe & ptib⁹ ei⁹.j. ĩ duos diuidit obolos: obolũ itẽ ĩ duos ſemiobolos pẽdere is putať

Veterinaria medicina.

Scripul⁹

Ceratiõ

Drachma.

Amitini.

Sicilic⁹.

Sextula.

Vncia.

Libra.

Sic drachmę cētū Minā cōſtituūt maiorē drachmis quatuor Romana libra. Talētū vero Atticū mai⁹ eſt,ac min⁹.Qđ min⁹ his,minas habet ſexaginta,q̄ ſex milia drachmarū ſunt: qđ mai⁹,tres & octoginta minas,ſed & vncias inſup quatuor: nec mai⁹ vllū pōdus Attico talēto.Dixi de ponderib⁹,dicā vero & de mēſuris:illis inquā nō quibus agros,ſed qb⁹ aut fruges aut liquores demetimur.Incipiendum vero ab amphora cōſecrata Romanis in capitolio ne cui violaret. Capit hęc oīno quātū teſſera quoquo verſus ī area pedum quatuor.Pes aūt ſedecim cōſtat digitis. Duplex amphora modi⁹eſt,aut ſi mauis gręce Medimn⁹: eadēq͂ triplex efficit ſextariū.Sextarii dimidium Cotula vocat,& Hemina : quatuor vero ſextarii chœnica cōplent:ita ſex cōgiū,q latine Chus dr. Inde forſitan ſextarii nomē,ꝙ eū ſexies congius capit.Scribit tñ Pollux cotulā chœnicis eē tertiā partē,chœnicas octo & quadraginta Medimno cōtineri.Sed & Hemina ſex implet cyathis:cyathi vero pōd⁹ fere drachmę decē,ſicut oxybaphi qndecim.Cyathi pars quarta myſtros, hui⁹ tertia Cyame:q duo cochlearia capit.Sunt & Artabę,q̄ terne denos capiūt modios : & oīm maxim⁹ culleus,quē viginti amphorę cōplent.Addā notas etiā quaſdā,q̄ legentē pturbēt. Sextarii nota hęc ē ſſ.Scripuli ϶. Vncię ∽.Semis ſ Librę Λ.Abſolui iā qđ pēſum dediſti. Siqđ eſt qđ ī eo gñe adhuc deſideres,etiā atq͂ ēt potes audacter vti opa nr̄a.Reſtat,vt te laudē Franciotte, ꝙ ſtudiū tātū adhibeas cōparādis eqs bellatoribus & alēdis,ſic vt libros etiā diligēter,qb⁹ ipoꝝ cura continet,& exqras & euoluas,ac peritos ideſt veterinarios cōſulas,quorū.ſ.ope vocabula

ſiliquas oīno ſex. Siliqua authore Budæo, in Italia naſcit lōgitudine digitali,craſſitudine pollicari,intuſq͂ hab ʒ grana q̄ ſena ſcripula ſingula pēdūt. Ceratia græce noīant. κεράτιον ſiliqua gręcis dicitur.Budæus ſemiobolū gręcis ceration appellari putat.Alij tñ(inqt)ſiliquā latine putāt eſſe, id qđ gręci ceration dicūt,hoc eſt ſiliq̄ fructus granuʒ. Scrupuluʒ ſiliqs ſex factū gręce appellari ceratiō Priſcian⁹ q̄q͂ ſcribit in lib. de pōderib⁹ & mēſuris. Tres vero ſcripuli.Priſcianus eē dicit in ſcrupulis trinis drachmā: q̄ pōdere doctis Argenti facilis ſignat pond⁹ Athenis. Olceq͂ a drachma nō re ſed noīe differt. Scrupulos ꝯtinet q̄tuor & vigīti.Iō grammata.i.lr̄ę a gręcꝭ authore Budęo appellant: qa lr̄as q̄tuor & vigīti gręci hn̄t, quot vncia ſcrupulos capit,& dies ciuilis horas.Romana ſex & nonagīta Vncia drachmis

Mina. Talētū. Amphora. Pes. Modius Medimnus. Sextari⁹ Cotula. Hemina Chœnix Congi⁹. Chus. Cyath⁹. Cyame. Artabæ. Culleus

quędã deſita,ne doctiſſimis quidẽ viris ĩtellecta cõſequaris.Decet hoc te bellicis laudibus inhiã tem,veſtigiiſq; maiorũ gentiliũq; tuorũ fortiter inſiſtentẽ,qui ſemper in armis incredibili gloria floruerũt,& nunc cũ maxime florent:Sic vt fami lia Vrſina nihil eſſe aliud videri poſſit, q̃ militũ fortiſſimorum,Ducũq; magnanimorum quoddã quaſi ſeminarium.Vale.

Finis Libri.X.Nam ad Ficinũ Epiſtola ſu= pra eſt poſita,& enarrata.

octo cõſtat,vncię duodecim Romanã librã cõponũt. Duodenariꝰ per octonariũ nũerũ mltiplicatꝰ nonageſimũſextũ ꝯponit. Talẽti apud gẽtes alias aliud haberi põdꝰ Budęus, & Hieronymus Aleãder vir lĩguę vtriuſq; doctiſſimꝰ in grecorũ vocabulorum elẽcho enumerant. τάλαντον trutina,libra,lanx græcis dicitur.Incipiendum vero ab amphora.Budęus in principio libri.v.Politianum in hac epiſtola erroribꝰ tã multis lapſum fuiſſe dicit:vt niſi Politiani ſtilũ in ea agnoſceret,eam eſſe Politiani prorſus negaret.Quoniã igitur multa nimis ibi ſcribenda forent:ſi vtriuſq; diſcri men ſcriberemus:ideo ad Budæi codices te remittimus.Duplex amphora modius eſt.Quadrãtal amphorã gręce dici,eſſeq; triũ modiorum capax,vt medimnũ Roma num ſex itidem modiorũ,in cõmentariis in Auſonii Griphon ſcribimus. Errauit igitur Politianus.De modio itidẽ a Priſciano diſſentit,quẽ in aliis permultis imi= tari videtur.Sextarii eñ ſedecim,vt ait Priſcianus (Priſciani tamen opus eſſe ne= gant)modium faciunt.Artabam menſuram eſſe Aegyptiacã Priſcianus meminit.

SEQVITVR LIBER VNDECIMVS.In cuius Primã iã nonnihil ſcripſit Syluius,vt quę non multæ expoſitionis egeat: cũ tamen ſit ſubtili inuentione ac elegantia dicendi refertiſſi= ma,& ob eas dotes imitatione digniſſima. Sed quia doctis ſatis eſt obuia,& infantibus pſitacis ſi ſint annoſi nihil oſtenſi ꝑſint radii,ſcholiis ſuperſedeo.

IN PRIMAM EPISTOLAM ARGVMENTVM SYLVII.

Ludouicum eius humanitate confiſus,ad leuius quoddam negociũ deuocare nititur.Quæ ſcribendi cauſa fuerit oſtendit.Merulã(de quo honorifice ſemper lo= cutus eſt)permulta,vt crebro ſe iactitat, in Miſcellaneis dep̃hendiſſe errata audit: de quibus librum compoſuit.Ad Merulã ſcribit epiſtolam proximã:qua eũ rogat, vt librum edat:rogatq; Ludouicum, vt ſibi auxilio adſit ad impetrandã libri edi= tionem:vt quę ſcripſit aut excuſet,aut caſtiget.

Angelus Politia.Ludouico Sfortię Vicecomiti, Principi Clariſſi.S.D. EPISTOLA PRIMA.

FRAN.SYL.

ETſi minora &c. Si l'eeſt Plinianũ illud in procemio ad Veſpaſianũ. Maiorẽ te ſciebam, q̃ vt deſcenſuruʒ huc putarem.

ETſi minora fortaſſe videri poſſunt optime Princeps, de quibus ego nunc ad te ſcribã, q̃ vt aĩaduerſione curaq; tua digna ſint: tñ q̃ tua eſſe hũanitas dr̃, æquo aĩo laturũ confido: ſi dũ probari tibi q̃ maxime ſtudeo, deuocare paulisper ad hęc inferiora velut ab excelsiore quodã faſtigio te coner. Nã cũ tu Princeps habearis ingenii pſpicaciſſimi, prudentię q; ſingularis, idẽq; bonas arteis, & hęc ĩgenua ſtudia q̃ profitemur, pre cęteris foueas: oĩ ope cõtẽdere debemus, vt tu q̃ honeſtiſſime de nobis & loquaris & ſentias. Eſt eñ bonorũ Principũ cum viris eruditis tacita q̃dam naturaliſq; ſocietas: vt alteri ab alteris illuſtrẽtur: ac dũ ſibi mutuo ſuffragãtur, & gloria Principibus, & doctis auctoritas cõcilietur. Sed vt ad id veniã aliq̃n, quãobrẽ ſcribere hanc epiſtolã inſtitui: Georgium habes Merulã prouidẽtiſſime Prĩceps hoĩem doctiſſimũ, qui non ſolũ docendo politiores cottidie tuos ciues reddit, verum ſcribendo quoq; res tuas geſtas, maiorũq; tuorũ, nõ poſteritati modo, ſed etiã (vt credimus) ęternitati cõmendat. Hunc ego virũ, cum antea ſemp dilexi & colui, tñ poſteaq̃ ſub tuum quaſi vexillũ ſe contulit, quibuſcũq; officiis potui, ſum pſecut⁹. Nam & quoties incidit mentio laudaui ſic vt neminẽ magis, & obtrectatoribus eius, quibus profecto non caret, audaciſſime reſtiti: & eiuſdem poſtremo nomen q̃ honorificẽtiſſime potui, ſcriptis meis intexui: ſperauiq; fore, ne minor eſſe inter nos animorũ, q̃ ſtudiorũ coniunctio diceretur. q̃ me tñ ſpes valde fefellit. Nã triennio iã, & lr̃is ſuorũ familiariũ, & multorũ ſermonibus, & fama deniq; ipſa cottidie certior fio, non modo eum de nobis aſpere & acerbe quacũq; occaſione, ſed etiã contumelioſiſſime ſolere loqui. Poſtremo librũ quoq; aduerſus Miſcellanea noſtra compoſuiſſe dicit: plenũ fortaſſe (quod ipſe ait) erratis noſtris, certe plenũ conuiciis. quo eq̃dẽ libro tantũ abeſt vt offendar: vt etiam gratias agam, modo aliquando edatur. Sed hoc mole-

ſtum:ꝙ cum diu vulgo recitet,adhuc tamen domi retinet, multa iactans, multa minitans.Itaqꝫ viſum mihi eſt dare ad hominē literas honoris mei cauſa: nō quidem vt in his iniurias vllas ex poſtulē:ſed vt eum tamē rogem verbis amiciſſimis, vt mihi etiam aliquando poteſtatem faciat audiendæ accuſationis, ne ſcilicet indicta cauſa condemner:ac ſi non excuſandi quæ ſcripſi,certe caſtigandi copia quandoqꝫ fiat. Hoc eſt deniqꝫ quod ab ipo nō ſolum multis precibus,ſed loco etiam maximi cuiuſdam beneficii peto. Verum ne quis fortaſſe ad te mearum literarum ſententiam ſecus deferret,ex quo tuus animus offenderetur:mitto exemplum ipſius epiſtolæ, qua videlicet æquitatem poſtulationis meæ cognoſcas:quod etiam vt impetrem, rogo me adiuues nutu auctoritateqꝫ tua. Nam ſi mihi reſpondendi facultas dabitur, neminem equidem alium niſi teipſum iudicem nūcupabo: Tum vt alia multa poſthac, ita nunc reſpōſum meum tuo clariſſimo nomini dedicabo. Qꝗ enim adhuc non contigit vt te vllis officiis demererer:curabo tamen ſapientiſſime Princeps, vt intellegant aliquando homines,fuiſſe etiam Politianum gloriæ ſplendoriſqꝫ tui ſtudioſiſſimum. Vale. Florentiæ. Pridie Calendas Februarii. M.CCCCLXXXXIII.

Politianus, quoniam ſe a Merula reprehendi appellariqꝫ contumelioſe increbruit,hanc ſcribit epiſtolam. Merulam,quem fere ſemper laudauit, miratur ſuos ſibi amico errores non oſtendiſſe. Reprehendi ſe non fert grauiter. Si quid contra ſe Merula ſcripſit, vt edat hortatur. Se non credere ſimulat Merulam (vt literis familiarium eius certior factus eſt) doctis omnibus ætatis ſuę inuidere, animoſqꝫ attollere de libellis qbuſdā mō repertis.

Angelus Politianus Georgio Merulæ ſuo.S.D. Epiſtola.II.

EX literis & ſermone multorū cognoui iādiu te parum amice de nobis & ſentire & loqui: ſcripſiſſe etiam contra Miſcellanea noſtra librum criminoſiſſimum, quē ſoleas quoqꝫ libenter,vt in queqꝫ incideris,recitare:deniqꝫ meipſum abs te (quod vix eqdē credo) tertio quoqꝫ

F. S. Suſtuliſſe animos,id eſt factum audaciorē vel ſuperbiorē. More Virgiliano animos nūero plāli de vno loquēs dicit,quū animi magnitudinem dicit,perinde quaſi in eo vno tantū eſſet animi quantum in multis.

Lactis gallinacei hauſtum ſumere,hyperbolica eſt parœmia, qua ſignificamꝰ hominis tantam

Lactiſ gallinacei hauſtū ſumere.

verbo contumelioſiſſime appellari. Quę quoniam
res magis rumoribus increbruit, q̄ vt diſſimulari
iam poſſit: viſum mihi eſt dare ad te has literas, q
bus voluntatem ſenſumq; omnem tibi meum de-
clararem. Ego te ad hanc diem mi Merula ſemper
& dilexi & colui, cottidianiſq; ſermōib⁹, atq; hoc
ipſo Miſcellaneorū opere, quod reprehendis, col-
laudaui: nullaq; deniq; eſt a nobis in te vnq̄ (cu-
ius quidem mihi ſim conſcius) orta iniuria. Qua
propter non video, quæ cauſa ſit, cur tu ſuſpitio-
nem dare maleuolis alienati a nobis animi con-
cupiueris: aut cur non potius ipſe ad me libere
ſcripſeris, copiamq; feceris amiciſſimo tibi homi
ni, vel agnoſcendi errores ſuos, vel refellendi. Nō
enim mihi fieri īiuriā puto, ſiquis aliter atq; ego
ſentiat, aut ſcribat: quoniam ſententiarum diuer
ſitate præſertim in literis, amicitiam diſtrahi nō
eſt neceſſe: quin potius debere me illis magnope-
re intellego, qui me ab inueteratis erroribus ali-
quādo reuocent. Quare tu quoq;, ſiquid in me ta
le, vel peperiſti iam, vel adhuc parturis, vnde ego
bonam frugem ſim laturus: adeo non offendar, vt
etiam perpetuo me tibi debiturum profitear. Ro
goq; te per amicitiam noſtram, per communia ſtu
dia, perq; tuas vigilias obteſtor: vt iſtud quicquid
eſt edas aliquando in lucem, neue mihi occaſio-
nem, vel emendandi mei eripias, ſi vero: vel defen-
dendi, ſi falſo accuſer. Illud me fateor valde mira
ri, ſcripſiſſe ad me familiares quoſdam tuos, qui-
bus adhuc ego tui honoris cauſa ne reſpōdi qui-
dem: ſolere te in omnes inuehi noſtrę ætatis pro-
feſſores, ac ſuſtuliſſe animos de libellis quibuſdā
modo repertis, vnde etiam lactis gallinacei (quod
dicitur) hauſtū ſumpſiſſe te iactes. Quos ego ta-

eſſe felicitates, vt
nihil ei quicq̄ de-
ſit, quum videli-
cet omnia habe-
at etiam rariſſi-
ma. Strabo libro
quartodecīo nar
rat de agris Sa-
miorum, q; re-
rum omniu; fe
races eſſent, illd̄
vulgo iactatum
fuiſſe, q; lac eti-
am ferrent galli-
naceu;. Author
eſt Eraſmus. Pli
nius quoq; in p
œmio librorum
hiſtoriæ natura
lis, puerbij hu-
ius meminit. In
ſcriptionis, inqt,
apud Gręcos mi
ra felicitas. κήρι-
ον inſcripſere, qd
volebant intelli-
gi fauu;. Alij κέ-
ρασ ἀμαλθείασ,
quod Cornu co-
piæ, velut lactis
gallinacei ſpera-
re poſſis in volu
mine hauſtum.
Quia igitur li-
bros etiam non
repertos Meru-
la haberet, ani-
mū ſuſtulit ere-
xitq;. Cāos iſtos
id eſt ſeniles tu-
os annos. Cani
enim numero tā
tum plurali ſub
ſtantiuum no-
men dicūtur ca-
pilli cani.

Cani.

men ſermones ab obtrectatoribus tuis confictos,q̄ abs te vſurpa
tos libentius crediderim. Non enim decent canos iſtos. Nā quid
habes in hoc ſeculo Merula, quod contemnas? Aut cur tantum
libris iis cenſeri te poſtulas, quos auſpicio Ludouici Sfortię ſa-
pientiſſimi Principis inueneris? Cuius tu beneficium ſi ſuppri-
mes, quod patere q̄ latiſſime debet, magnam profecto in te ca-
lumniam concitabis. Cæterum de eo tu videris. Multo enim tu
melius pſpicere, q̄ nos, qd tuum officiū ſit, & potes & debes. Ego
illud a te breuiter peto, notas vt iſtas ſcriptorum meorū (quas
aiūt) aliqn̄ publices: locūq; mihi des, vel purgādi meipm, vel cor
rigēdi. Qđ ſi feceris: polliceor me quoq; par pari relaturū. Vale.

Politiani literas ad Merulam atq; Ludouicum ſupprimēdas
non cenſet. Merula ſatis ſibi glorię comparauit. qui ſi male dixe-
rit, male audiet. Operam daturum ſe pollicetur, vt Merula oſtē
dat, quæ in Miſcellaneis errata deprehenderit.

Iacobus Antiquarius Angelo Politiano ſuo. S. D.
Epiſtola. III.

BErnardus Riccius īter diſciplinas & aliū
nationes tuas, ſane iuuenis non pœniten
dus, poteſtatem mihi fecit legendi exem
pla earum literarum, quas cum ad Merulam, tum
ad ſapientiſſimum Principem Ludouicum eadem
de re nuper conſcripſiſti: & quid a me conſilii po-
ſtulares, oſtendit. Conueni cum eo in ſententiam,
vt literæ ipſę ordine ſuo redderentur, ne illis for
te ſuppreſſis aut diſſimulatis, ſi res ad aures per-
ueniſſet, de Miſcellaneis tuis in aliquo metu fuiſ-
ſe videreris, cum defenſio longe validior q̄ accu-
ſatio ſit parata. Quid iſte ſenex, vir alioqui (quod
noſti) lectionis multæ atq; eloquentiæ non indi-
ligentis, ex literariis tumultibus velit, plane iam
cerno. Satis gloriæ ſibi comparauit: quoniam quę
commentatus eſt & quæ ſcripſit, magna poſterita
tis ſpe, & viuentium gratia ſunt recepta. nunc

F. S. Male audiet. i. vitupabit̄. q̄ locutio viris pfecto doctiſſimis vſitata eſt. Cęcilius apud A. Gellium capite ſeptī modecio ſeptimi libri. Audib; male, ſi male dic; mihi. Cicero ī epl'is ad Atticū. Hāc nō nulli amici Appij ridicule īterp̄tant̄, q me iccirco putēt bn̄ audire velle, vt ille male audiat. Idē li. Tuſculanarū q̄ſtionū qnto. erat ſur daſter M. Craſſ9 Sed aliud moleſtius, q; male audiebat, etiaȝ ſi vt mihi videbat̄ iniuria. Noni9 etiā Marcellus. Male audiā, inqt, ideſt maledicta feraȝ. Cicero ī oratore

alienę ſi quo fato imminet famę, tam male audiet, q̃ male dixerit alteri: laudis oblitus, aut prodigus ſuę. Inter profeſſores primas ſibi partes vendicat. Id ambienti concedatur, & merenti: ſed ea lege, vt ab illo ſecundus eſſe non debeas niſi ætatis conceſſu. Spero tamen (ne a ioco abſim) hominem tibi non multum nocere poſſe, cui vndiq; dentibus ſit os vacuum. Interea vero pietatis erga illũ meę fuerit, & amoris quoq; in te maximi, diligenter curare, ne te mordicus laceſſat: ſed quod æquiſſime petis, ſi quid in tuis libris a veritate, aut a maieſtate latina, cuius aſſertor ſtudioſiſſimus ſemper fuiſti, remotum deprehendit & alienum, oſtẽdat boni conſulentis more: Quia ſis paratus hærbam dare, neq; puditurus errata corrigere, qui plurimũ prodeſſe ingeniis concupiſti. Vale. Mediolani. XV. Februarii. M.CCCCLXXXXIIII.

libro ſecundo. In quo ego non libẽter male audiaꝫ, ſed quia cauſam non libenter remitto, nimiũ patiens & lent⁹ exiſtimor. Idẽ de finibus. Eſſe hoīs ingenui & liberaliter educati velle bene audire a parẽtibus. Bene ergo vt male audire dicim⁹. Puditurus a pudẽdo. Sic puditum dicunt viri nõ īdocti. Cicero ī libro de finib⁹ bono. & malo. ſecũdo. Sic vos de Pelaſgꝫ omnib⁹ colligitis, bonos illos quideꝫ viros ſed certe non puditos. Priſcianus lib. viij. Imperſonalia verba, inquit, quæ ex ſe naſcuntur deficiunt per tempus futurum in modo infinito, vt pœnitere pœnituiſſe, pudere puduiſſe, q̃uis antiqui puditum ire dicebant, & puditus participium. Plautus in Bacchidibus. Neq; me neq; te tui intus puditum eſt factis quæ facis.

Doctos Principes iuuent ornentq;. Petitum executus eſt. Doctorum odia minime probat. Literis Merula reſpõdet.

Ludouicus Maria Sfortia Angelo Politiano. S. D. Epiſtola. IIII.

ID ab naturæ & maiorum inſtituto erga doctos nobis inſitũ eſt, qđ fieri tu optas, vt eos diligamus, & vbi accidit, etiam libenter ornemus. Hoc autem tecum eo ſtudioſius agimus, ꝙ ad doctrinam hoc plus habes, quia in Medicum gente nobis amiciſſima & vixiſti hactenus, & illi carus haberis. Itaq; minime grauatim cum Georgio Merula id egimus, quod petiiſti: nõ

Inuidia in ſapiente nulla.

F. S. Minime ꝓbamus. In ſapiẽte eruditoq; viro nullam ineſſe inuidiaꝫ Boethius lib. commentariorum in Topica. Cic. j. ita ratiocinatur. Inuidus, inquit, eſt q̄ mœret aliena felicitate. Non autem ſapiens eſt, queꝫ felicitas aliena cõtriſtat. Nõ eſt igitur inuid⁹ ſapiens. Qui itẽ bonus nõ ſit, idẽ ne ſapiens q̄dem

modo vt tu clarius intelligas, quæ per obſcuros hominū ſermones de illius in te accuſatiōe iſtuc ferri dicis: verum etiam quia minime probamus, vt viri eruditi, aut mutuo odia exerceant: aut qđ inuicem fraterne agi deberet amice monendo, id durius agendo ad mordacitatem transferant. Reſcribit tibi ille: quod ſcribę oratoris apđ nos agētis dedimus. Itaq; putamus eum tibi ſatiſfacturę, & oſtenſurum, q̄uis moleſte tulerit, quæ ſua putat, ab aliis tanq̄ ſua vſurpari, non obliuiſci tamen quod veteri amico, & homini literato a ſe debeatur. Vale. Vigleuani. Die ſecundo Martii. M. CCCCLXXXXIIII.

ſit. Bonus autē (vt in Timęo ait Plato) nulla vnq̄ de vlla re inuidia tangitur. In ſapiente ergo nulla ē inuidia. Sʒ quū ex inuidia odiuʒ plærūq; naſcať, ne odium quidē in ſapiente inuenias.

Querelas ſtrictim repetit. De Politiano honorifice ſemper locutus eſt. In Miſcellaneis multa ſua agnouit. qua in re Politianum carpit. Centurias editurus eſt. De libellis nouis obiectum refellit.

Georgius Merula Angelo Politiano. S. D. Epiſtola. V.

COnquereris Angele per literas, q; maledictis, ſiue profitear, ſiue in circulis aduerſus literatos ſermo habeatur, te inſecter: criminoſiſſimum præterea libellum confecerim, quem etſi nondum edidi, tamen vt in quemq; incido recitem: atq; non parum miraris, cur hęc in te moliar, qui me colueris, laudaueris, & nulla iniuria affeceris. Ego mi Angele priuſq̄ te noſſem, fama nominis tui adductus, quibus potui officiis ſum proſecutus: libros gręcos in quibus eruditio ampla & recondita continetur, Florentiam ad te miſi, nihil ſane veritus q; æmulus & imitator ſtudiorum fores. Quid q; de te ſemp honorifice ſum locutus: tantumq; tibi deferebam, vt qui audirēt, plus amicitię q̄ veritati me tribuere exiſtimarent. Meminiſti credo, quid in frequenti auditorio Venetiis, cum ad me acceſſiſſes, palam dixerim: te il-

F.S. Profitear, id eſt publice doceam. ſiue in circulis, in hominū coronis conciliiſ q; & ſocietate. Mouit mihi ea res ſtomachuʒ.i. me concitauit, & vt Plautus ait, mihi pectus peracuit. Deſignata id eſt a quibus ſignū meū ablatū eſt, ne mea eē agnoſcerenť. Bona nomia.i. boni debitores, qbus ęs alienuʒ ſoluendi animus ſi nō deſit, deeſt certe facultas. Vindicauimus.i. liberauimus.

Deſignatus.

Bona noīa

ASCENSIVS.

Cōquererī &c. Arguta vt a veterano cauillatore facta rñſio, q quę ſingillatim & nominatim car-

lum eſſe,quem priſcæ & Romanæ doctrinæ inſtau
ratorem mihi pollicerer. Nihil vnq̃ contumelioſi
us ſum locutus,nec eſt qui audiuerit Merulã ad-
uerſum tua ſcripta (Miſcellanea excipio) quicq̃
quod te offẽdere debeat,protuliſſe. Notauere alii
ſyllabas in metris vitioſe poſitas, alii ſolœciſmos
tetigere. Ego hęc & talia ĩ Politiano nec exigi,nec
culpari debere duxi. Miſcellanea,vt primum mi-
hi oblata ſunt,titulo ĩpo permotus,carptim legi.
Cum in eum incidiſſem locũ,vbi cũ honeſta præ-
fatione mentionem de me facis,non potui nõ gau
dere teſtimonio tuo. Quis enĩ a viro erudito lau-
dari non expetat? Cæterum familiares quidam &
diſcipuli animaduertiſſe ſe mihi retulere, non ad
modum pauca, quæ iampridem a me didiciſſent,
& literis prodidiſſem,ceu auctor eorũ eſſes,in Mi-
ſcellaneis a te vſurpari,atq; ſuppſſo nomine: alia
velut peruerſe interpretata damnari. Mouit ea
res mihi ſtomachum, extra tamen iram & obtre-
ctationẽ. Deinde paulo curioſius dum capita per-
curro,plus ĩueni,q̃ a familiaribus accepiſſem. Ita
dũ mea partim ſubrepta,partim ſubdole deſigna-
ta cognoſco, pauca tumultuario in aduerſariis
magis q̃ in codice aſcripſi. Dices,cur nõ continuo
mecum iniuriam expoſtulaſti? nõ æqua facere me
exiſtimabam: quaſi tu errata nec cognoſcere, nec
corrigere ſcires. Ita ſatis habui in ſumma magis
q̃ particulatim,quid peccaſſes indicare. Potuiſti,
niſi tua nimis amaſſes,vbi te notari ſenſiſti,diligẽ
tius Miſcellanea explorare:tum retractare,ſi quid
perperam ſcripſiſſes: & quod bona nomina facere
ſolent,ſi non erat vnde debitum redderes, ſaltem
apud creditorem quantũ debeas profiteri. Q; au
tem indignaris & ægre fers, ꝙ dictitem noſtri tẽ-

pere nõ audeat, generatiȝ carpit. Extra tamẽ irã. dicerem, citra tñ irã,vt in epiſtola.vij.huius,citra contumeliã. Et obtrectationẽ Notius eſt vnde deducitur nomẽ obtrectio: ſed ite rationem innuere forſan voluit. Partiȝ ſubrepta Furti, ſed literarij incuſat Politianum, ꝙ quædam quæ ipſe palam tradiderat, ſurripuerit, id ẽ pro ſuis & a ſe inuentis emiſerit, quædam quę occulte ſignarat & alias ſe indicaturum ſignificauerat,ipſe deſignarit, id eſt ablato ſigno occultæ ſignificatiõis pro ſuis manifeſtauerit. In aduerſarijs, id eſt ĩ chartisa memoria,in quibus aduerſa & adnotata, vt aliquando diligẽtius quaſi ſcribãtur,adnotari ſolent. Bona nomina,id eſt boni debitores. quia in libellis rationum & vectigaliuȝ ac debitorum nobȝ quot ſunt nomina ſcripta,tot habemꝰ debitores.

poris profeſſores, non admodum doctos mihi vi-
deri: abſtineas quæſo ab ira & indignatione. Satis
enim conſtat ex commentariis noſtris qui circun
feruntur, quid in re latina præſtare valeat Meru-
la. Exibũt in publicum & in aciem elucubratę no-
ſtræ Centuriæ. Quarum vim & impetum quis ſu
ſtinebit? Terga protinus dabunt, & diffugient. Cę
terum vt ad libros redeam, quos auſpicio Ludoui
ci Principis excellentiſſimi a ſitu & propinquo in
teritu vindicauimus: quid reum calumniæ me facis, quaſi benefi
cium ſupprimere velim? Publicaui auctorum nomina, & operum
titulos. Geſtiunt credo vmbræ, & ſcriptorum manes: ad quos di
ligentiam & fidem Merulę iam perueniſſe puto. An exiſtimas ex
ingenio, ſi non tuo, certe multorum me eſſe, qui ſi theſauros hos
inueniſſent, iterum eos defodiſſent? Canos mihi obiicis: importu
ni non ſunt: ſupereſt animi vigor, corporis robur, celeres ĩgenii
motus: manet preterea pertinax, & ampla illa tam rerum q̃ lite-
rarum memoria. Et hæc ſatis ad Politianum noſtrum. Vale.
Ex Mediola. VI. Calendas Martii. M.CCCCLXXXXIIII.

Boni autem de-
bitores ſi ſoluen
do non ſunt, de-
bitum tñ agno-
ſcunt & fatẽtur.
Geſtiunt, id eſt
præ gaudio exul
tant, & lętitiam ĩ
modicam geſtu
quodã prę ſe fe-
runt.

Qđ Politian⁹ optabat, id Merula nõ ſcripſit. Græcos libros ad
ſe Merulã miſiſſe negat. De obtrectatiõib⁹, Merulæ q̃ diſcipul' ei⁹
credere mauult. Vitioſas ſylla. ĩ ſcriptĩſuis dep̃hẽſas librarioꝶ cul
pę aſcribit. Siſ'ia obiicit Merulæ. Vbi errauerĩt librarij oñdit. So-
lœciſmũ apđ ſe dep̃hẽdi negat. Negatq; in Miſcellaneis eſſe quod ex
ſcriptis Merulę furatus ſit. Simulq; in nõnullis Merulam repre
hendit. Nonnulla etiam retractaturus eſt.

Angelus Politianus Georgio Merulę ſuo. S. D.
Epiſtola. VI.

GRatę mihi oĩno lrę tuę fuerunt, gratiores
futurę tñ, ſi quod ego in primis optabã pe
tebãq; a te, ſecũ quoq; Miſcellaneorum no
ſtrorum notas attuliſſent. Nam iſta quidem ratio
ſcribẽdi tua, nec diluẽdi criminis mihi poteſtatẽ,
nec agnoſcẽdi fecit. Sed qm̃ in manu mea nõ fuit,
quo tu tãdẽ pacto reſcriberes: breuiter ad hęc ipſa

F. S. Minuti &
puſilli. In vitupa
tionẽ đt, q̃ſi ſint
dimidiati hoĩes,
nihilq; hũanũ ni
ſi corp⁹ habeãt,
rõne, q̃ ſola a bru
tis differim⁹, ca-
reãt. Cõmittere ĩ
ꝯtẽtionẽ lraꝶ vel
inimicitiaꝶ. Su-
ſpitiõe ĩpleuerũt
Plau. ĩ Amphit.
Suſpitiõe m̃ ĩple
uit ĩdigniſſime.
Plagiari⁹ dr̃ is q
alienã rẽ p ſua vẽ
dit, aut liberꝶ quẽ
ſcit, p ſuo. dict⁹
q a lege Fãnia (q̃ ẽt
plagiaria appella

Plagiari⁹.

quoq; epiſtolę tuę capita reſpondebo. Commemo
ras officia,quæ adhuc ignoto præſtiteris . Miſiſſe
enim græcos ais libros ad me Florentiam, plenos
eruditionis reconditæ,nihil veritum , ꝙ æmulus
& imitator ſtudiorum forem . Non ſoleo Merula
nec facile obliuiſci,nec libenter diſſimulare , ſi q̄d
aliquando in me quiſq̄ beneficium contulerit.Cæ
terum tu quidem ad me libros miſiſti nullos:ac ſi
qui Florentiam Venetiis allati ſunt,eorum copiā
Senatus Venetus Laurentio noſtro Medici ſemꝑ
fecit. Sed nec ego æmulus aut imitator ſtudiorū
tuorum . Q̄q̄ enim tu vir omnino in literis ma=
gnus,non tamen plane tantus, vt te mihi vnq̄ ad
imitādum propoſuerim.Nam ꝙ te ſemꝑ de no=
bis honorifice ais locutum:malo equidem tibi, q̄
tuis familiaribus credere . Solent enim minuti q̄=
dam & puſilli , famam quoq; libēter magiſtrorum
ſuorum detractare: Cuiuſmodi hominū maligni=
tates ingratumq; animū,nos quoq; interdum,ma
gis etiam q̄ volumus,experimur. Videlicet com=
mittere me tecū ſtuduerūt:falſiſq; ob id ſuſpitio=
nibus īpleuerunt. Sed vitioſas deprehendi ſylla=
bas inquis in noſtris verſibus.Rogo quas? an eas
forte dices:quas in fronte ipſa ſtatī,ſicuti alia er=
rata librariorū,collegimus? At hoc ꝑiniquū eſt.
Non enī præſtare alienā culpā debeo, quā pręſer=
tim correxerim.Neſcis q̄ ſępe ſemidocti illi, qui li
brorū excuſoribus operā nauant , ita explicare ſe
ſoleant:vt in quoq; hæſitauerint:vt aut inducta ꝑ
receptis ſupponant, aut ipſi ex tēpore ad ſuū cō=
modū falſa quępiā cōminiſcantur? pręſertim ſi cō
fuſe ac ꝑturbate ſcripta ſint exēplaria:ſicuti ple
rūq; ſolent,quę pria procudimus.Nā & illud vſu
quandoq; venit:vt ne ipſi quidē ſcripta noſtra fa=

ta eſt) plagarum
pœna ei īfligeba=
tur . Plagiū cri=
men vt ambitū
appellat . Plagiū
hic appellat Poli
tian⁹ crimē alie=
na ſcripta furan
di. Quo ſe crimi
ne etiam veteres
alligauerūt: qua
in re græci in ṗ=
mis male audi=
Dolus malus & bonus. uerunt. Dolum
malum.Dolus ī
partem vtrāuis
aliquando dice=
batur. Ideo dolū
malum ſæpe di=
cunt , vt venenū
malum dicit Sal
luſtius de auari
tia loquens . Ea
inquit,quaſi ma
lis venenis imbu
ta corp⁹ animū=
q; virilem effœ=
minat.De huiuſ
modi vocabulis
quondam ancipi
tibus,nunc vero
vnius tantum ſi
gnificat⁹ ſcribit
Au. Gelli⁹ capite
nono libri duo=
decimi.Libro di=
geſtorum quar=
to,titulus eſt de
dolo malo , quē
definit Labeo oē
eſſe calliditatem,
fallaciam,machi
nationem ad cir
cunueniendum,
fallendum, deci=
piendum alterū
adhibitam.Dol⁹
autem malus di

cile relegamus. Q̃ ſi calumniæ iſti ſit locus, quo-modo quæſo illa tua defendes: Non ſtratum non vlla valent velamina pati. Et item. Cui dat latra-tos obuia turba panes. non enim ſaltem codices ꝑ ferre ãtiquos potes, qui corruptę lectioni adſtipu-lentur: ſicuti nos in Catulliano illo verſiculo, quẽ quidam fruſtra inuadunt: Iſta tamẽ lingua ſi vſus veniat tibi poſſis. Fit autem ĩterdum profecto, vt ne noſtra quidem relegentes mendum, ſi quod ibi eſt librariorum, dep̃hendamus. Ecce enim q̃ mul-ta me pręterierũt, quæ nemo bonus & æquus ob-iecerit. Eulabiam. ſ. artifices iſti pro Ablabia, Saba dium pro Sabazio, Theodoritum pro Theodore-to ſubdiderunt. Iidem capite duodeuigeſimo, Pe-dianum pro Pompeio, pro Iuuenale Vmbriciũ. Ca pite rurſum duodequinquageſimo, quintũ ac vi-geſimum Plinii volumen, pro quĩto & trigeſimo: Sexto autem octogeſimoq́ꝫ, Martialis ſeptimũ pro vndecimo citauerunt. Muſtelariam quoq́ꝫ alibi, q̃ Moſtelariã: & Cęcilianos annales, q̃ Cælianos ma-luerunt. Solœciſmos porro adhuc nemo mihi ex doctioribus obiecit. nam quę viliſſimi qdã nuga-tores in angulis garryebant, ea nos propalam cita tis auctoribus confutauimus. Verum hæc & ta-lia (inquis) in Politiano nec exigi, nec culpari de bere duxi. Recte tu quidem: quãdo hęc errata no-ſtra non ſunt. Nam ſi noſtra ibi culpa vlla foret: magis aliquanto in nobis & exigẽda fuiſſent & re prehendenda, q̃ in quibus nulla iactura fieret, quo cunq́ꝫ modo tandem vel loquerentur, vel ſcribe-rent. Venio ad Miſcellanea. In quibus offenſum te ſcribis, q́ꝫ tua quædam ſubripuerim: quędam au tem ſubdole (ſic enim inquis) deſignauerim. Ita nobis & plagium Merula obiicis, & dolum malũ:

citur, q̃a vt inibi Vlpiani verba te ſtantur, veteres etiam dolum bo nũ dicebant, pꝙ ſolertia nomen hoc accipiebant, maxime ſi aduer ſus hoſtẽ latro nem ve quis ma chinetur. Inchoa tuꝫ, id eſt imper fectuꝫ. Exemplo doctiſſimorum Diui Auguſti-ni, Cicerõis, Hip pocratis, de qui-bus ante dixim⁹. Pitylisſma. Capi-te triceſimo octa uo Miſcellaneo-rum, Pitylisſma apud Iuuenaleꝫ legendum eſſe, & non pytiſma Po litian⁹ autumat, quem locum hic retractat. Marci nello Antõio Po litiani ex Miſcel-laneis opinio nõ placet, eumq́ꝫ Iu uenalis locum ĩ-terpretatur eo fe re modo quo in terpretatum eſſe Domitium Po-litianus tradit. De Lacedæmõ-niorum ſaltatio ne mihi non vi-detur intelligen-dũ. De qua Quĩ tilianus libro p̃-mo. Chirono-mia, inquit, quæ eſt (vt ex noĩe ip ſo declarat) lex ge

Errata a primo impreſ-ſore.

Politiano Mãcinell⁹ aduerſa-tur.

ſtus, & ab illis tẽporibus heroicis orta eſt, & a ſummis Græciæ viris, & ab ipſo etiam Socrate, probata: a Platone quoq; in parte ciuiliũ poſita virtutũ, & a Chryſippo in præceptis de liberorũ educatione compoſitis non omiſſa. Nam Lacedęmonios quidem

Saltatio Lacedęmoniorum.

etiam ſaltationẽ quandam, tanq̃ ad bella q̊q; vtilem, habuiſſe inter exercitatiões accepimus. Neq; id veteribus Romanis dedecori fuit. Argumẽtum eſt ſacerdotum nomine ac religione durans ad hoc tẽpus ſaltatio. Et illa ĩ tertio Ciceronis de oratore libro verba Craſſi quibus præcepit vt orator vtatur laterum inclinatione forti ac virili, non a ſcena & hiſtrionibus: ſʒ ab armis aut etiam a palæſtra accepta. Hæc Quintilianus. Quemadmodum in vrbe Roma q̧ a ſaltando Salij dicti ſunt, in Martis vl' Herculis ſacris.

Pytiſma.

graue vtrũq; crimen: ſed vtrũq; falſum. Nihil enĩ eſt apud me, quod tibi ſubreptum dicas: quoniam quæ ſcripſi, partim nihil ad tuos commentarios attinent: partim ab iiſdem magnopere diſſentiũt. Tantum de Baptis nonnihil apud te, ſed rude tamen adhuc & inchoatum: de quo mihi tacendum putaui, ne ſtatim ibidem reprehendere in Cotyto nominatim te cogerer. Nã q; Ouidianũ tu quoq; verſiculum citaſti de Nauliis in commentariolis quibuſdam, quos adhuc equidem non videram: tam puſillum, minutum, tamq; nihil eſt, vt illiꝰ etiam fortaſſe te pudeat. Vbi autem ſubdole tua notauerim: nondum profecto intellego. Bis equidem toto opere te laudaui: prius a doctrina, poſterius & a moribus. Sed tu fortaſſe iniuriam tibi factam credis, q; de rebus eiſdem non eadem tecum prodiderim: quaſi vero maior tui mihi, q̃ mei ipſius habenda ratio fuerit. Satis opinor amicitiæ dedimus: q; vt quæq; fuit occaſio te laudauimus, nũq̃ reprehendimus. Iam noſtra illa errata, quæ te aliis indicaſſe prædicas, rogo nobis quoq; ipſis aliquando indices. Efficiam credo, efficiam Merula: protinus vt ſententia decedas. Nec tamen, ſi quid vſq̃ peccaſſe oſtenderis, defendam: ſed agnoſcam protinus, agamq; tibi merito gratias. Nam & ipſe poſterioribus ſcriptis non dubitem quædam interdum ex prioribus exemplo doctiſſimorum virorum retrectare: Sicuti Pitylíſma illud apud Iuuenalem: quoniam Pytiſma quoq; pulchre videor poſſe tueri: quo poeta illos innuat, qui conceptos ore aquarum hauſtus per Laconicũ ſpargant. verbum enim ipſum διαπυτίζειν etiam apud Alexandrinum Clementem, qui Stromateus dictus, inuenitur. Cuius ſimplex & grammaticus declarat q-

piam,ſicuti nos ante meminimus, & vulgaris eti amnium Græcorum lingua vſurpat: A quo Terētianum quoq; illud Pytiſſare formatum crediderim. Qꝫ ſi tibi idem ſenſus atq; animus eſt, vt indicari a nobis viciſſim tua tibi, vel optes, vel ſaltem non moleſte feras: profiteor hoc me quoq; laute munus adminiſtraturum. Nam ꝙ & tu Centurias facis, ac ne titulis quidem noſtris abſtines, facile patior. Sed quid eſt, ꝙ ais fore vt terga dent ꝑtinus, ac diffugiant? An ex Parthorum gente tuę iſtæ Centuriæ ſunt: vt videlicet fugientes prælientur? Sed hoc iocatus. neq; enim me fugit aliđ plane ſenſiſſe te, q̄ quod ī tuis omnino verbis expreſſeris. Libros autem recens inuentos ſi publicaueris, optimi viri officio fueris functus. Ita nos quidem græcos e tenebris permultos eruimus: quorum cottidie noſtris quoq; non modo æmulis, ſed etiam obtrectatoribus copiam facimus. Illud miror, ꝙ obiici tibi canos pro vitio putas: vtinam enim mihi quoq; ſic aliquando obiiciantur. Non enim turpis canities homini docto præſertim, ſicuti tu es, verſantiq; ſemper (quod ipſe facis) in ſtudiis literarum. Vale.

aut ſupplicatiōib⁹ clypeos tenentes ſaltabant, ita Lacedęmōij vt libro de legib⁹ ſeptimo a Platone traditū ē, ī honorē Caſtorꝫ & Polucꝫ armati ludebant ſaltabantq;. Athenis q̊q; Minerua ludis chorez delectata non nudis manib⁹ ludēdū cēſuit, ſꝫ armis tota ornata ſaltādi officio ꝑfuncta ē. Queq; deꝫ adoleſcētulis marib⁹ & fœminis deę mun⁹ ad vſuꝫ belli ſolēnitatūq; ornamētū honorātib⁹ imitāda ſūt. Hāc eſſe putē Lacedęmonioꝝ ſaltationē, q̄ Iuuenal' enarratori ignota ſit. Sed eo carmīe cū Iuuēalis diuiteꝫ deſcribere videaꝛ, ea huic rei ſaltatio paꝝ ꝯuēiret. Nec Mācinelli Domitijq; ſniaꝫ putē reijciēdā, q ſputo leui (qđ græci pytiſma vocāt) digitos ānuloſq; irrorēt atq; lubricēt, q̊ eos q̄ſi retinētib⁹ digitꝫ auelle re facili⁹ poſſint, eoſq; oñtēt. Qđ āt ꝯtra Domitiū Politian⁹ ī Miſcellāeis dicat, nuſq̄ legi ānuli originē manaſſe a Lacedęmōijs, tñ e gręcia ānulis originē fuiſſe Mancinell⁹ tradit. Lacōicū erat ī vrbe vaporariū aut ſudatoriū, vt ī Miſcellāeis ait Politia. Cui⁹ itē mēinit Vitruui⁹ lib. vij. Corneli⁹ Celſ⁹ li. ij. Sudor, inqt, duob⁹ modis eliciꝛ, aut ſicco calore, aut balneo. Sicc⁹ calor ē, vt arenę calidę, & Lacōici, & clibāi. Plato lib. de legib⁹. vij. cauēs vt ꝑinde mulieres ac viri diſciplinā eq̄ſtrē ac gymnaſticā exerceāt: An quēadmodū nos, iqt, nřiq; vicini oēs, recōditis ī vna domo reb⁹, vt diciꝛ, oīb⁹: fœminis pen⁹ cuſtodiā, radios, lanificiū, & hoc gen⁹ alia ꝯmittem⁹? Vel Laconicū q̄ſi medium eligemus, vt virgines qdē gymnaſijs ac muſicę vacēt, mulieres aūt in ocio lanificiū curent? An ex Parthorū gēte. Parthi plerūq; in ipſo ardore certaminis ꝑlia deſerunt, ac paulopoſt pugnā ex fuga repetunt, vt quū maxime viciſſe te putes, tunc tibi diſcrimē ſubeundū ſit. Author eſt Iuſtinus lib. vno & quadrageſimo. Plutarcho in vita M. Craſſi authore, in eo bello qđ cū Parthis Craſſus miſere geſſit, quū Romanorū plurimi Parthorū ſagiptis ꝯfoderenꝛ, tū deerat Romanis ꝯferēdi man⁹ facul

Pytiſſo.

Laconicū.

Parthi fugiendo pugnantes.

ſtas. Siqñ enī in hoſtes impetū faciebant, illi ſubito terga vertentes fugiebant, nec fugientes minus q̃ ſtantes inferebant calamitatem. Nāq; in fuga etiam ſagiptas extorquere Parthi ꝯſueuerūt. Idq; poſt Scythas oīm optīe facere norūt. De Scythis inter fugiendū Sagiptas excutientibus illud apud Diogenē Laertiū lib. x. de pħo Timone ſcitu indignū nō eſt. Fertur inquit, Hieronymus Peripateticus de Timone dixiſſe. Sicut apud Scythas & qui fugiunt, & qui ꝑſequunt̃ ſagiptas intorquent, ita apd̄ pħos alij ꝑſequendo, diſcipulos capiunt, alij fugiendo, quēadmodū & Timō. Expreſſeris. Terga protinus dabunt & diffugiēt quum dicit Merula, intelligit de ijs qui Centuriarum vim experturi ſint, aut expectaturi non ſint, quum re vera, vt ſcripta ſunt verba, de Centuriarum fuga intelligi debeat. ¶ASCENSIVS.

Scytharuȝ pugnandi mos.

Inducta pro receptis. Hic manifeſte inducta pro expunctis & quod dicunt cancellatis & veru notatis poſuit. In vltimo pede prioris verſiculi Merula male ꝓducit primam in pati, in poſterioris male corripuit in panis. Argute de pytiſmate quid nunc ſentiat indicat, ne erratum agnoſcere ſi ab illo obijciatur neceſſe habeat. Sane Laconicum orbem Politianus Miſcel. cap. xxxviij. docet fuiſſe in vrbe non Lacedæmone ſed Roma: verum Lacedæmoniorum fatetur inuentum.

F. S. Poſtulat. i. accuſat, & quaſi in ius vocat. vnde eſt titulus iuris de poſtulādo. Cauſam dicere. i. ſe defendere. Sicut ſententiam dicere eſt iudicare. hoc enim eſt iudicis, ſicut illud rei. Is ingenue fatetur. Plinius in procemio benignum eſſe plerūq; & ingenui pudoris arbitratur, fateri per quos profeceris. Scito, inquit, cōferentem me authores deprehendiſſe a iuratiſſimis & proximis veteres trāſcriptos ad verbum, neq; nominatos: non illa Virgiliana virtute vt certarent, non Ciceroniana ſimplicitate, q in libris de repu. Platōis ſe comitē ꝓfitet̃. In ꝯſolatiōe filię: Crantorē, inquit, ſequor. Itē Panęti um de officijs. Quæ volumina eiꝰ ediſcenda, non mō ī manibꝰ hñda noſti. Haſtenus Pli. Sortē facit ex vſura. Sortē ex vſura facere dicunt̃ ij q pecuniaȝ fœnerato acceptā rurſꝰ dāt ſpe lucri fœnerato. Sors ei, vt diximꝰ, ē pecuniæ fœnerato datę ſūma, vt ita dicaȝ, capitalis. Diuus Hieronymus in epiſtola ad Marcellum. Quæ acceperꝭ, reddenda ſunt cum fœnore, fortiſq; dilatio vſurā partu=

Fatēdum per quos ꝓfeceris.

Fures librorum.

Virgilius Cicero.

Sortem facere ex vſura.

Q̄ a Politiano iniuriaruȝ accuſet̃, ad Ludouicum ſe purgat, eūq; Politianum inuicem accuſat, ꝙ per quem ꝓfecerit diſſimulet, ꝙq; ſibi nimis multa arroget. Scripta in Politianum ſua cur non edat, quāq; odij cauſam coniectet, ſcribit.

Georgiꝰ Merula Ludouico Sfortię Duci. S. D. Epiſtola. VII.

POſtulat apd̄ te Prīceps excellētiſſime Merulā titulo īiuriaꝝ Ange. Politianꝰ, atq; acriꝰ premit: ꝙ ī illiꝰ ſcripta īuectꝰ ſim, neq; parcā, quotiēs de lrīs agat̃: & ꝓīde iniquū & īgratū me eſſe, q cū me coluerit, & aduerſus obtrectatores defenderit, nō aliqd grę reponā, aut crimina īpingā. Poſtrēo petit: vt ab obtrectatiōe deſiſtā, & qd̄ domi & ī capſis clauſū cōtīeo, cur id aliqñ nō publicē, vt cām is dicere poſſit. Ego Prīceps clemētiſſime, ſi qcq̄ de Politiāo paulo licētiꝰ locutꝰ ſū, citra cōtūeliā id feciſſe fateor. Poetas & orat. enarramꝰ: & ſi qd ī illis habet̃ qd̄ īterꝑtatiōis indigeat, illd̄ palā apia

mus,etiã cũ offenſa grãmaticorũ noſtri tpis: qb⁹ fortiter repugnamus. Hunc morẽ tenuere priſci, quotiens difficiles q̃ſtiones,aut occultũ q̃ddam & abſtruſum enucleare & expedire oportuit. Interceſſiſſe inter nos amicitiã non diffiteor: ſed prior Merula magnis beneficiis in Politianũ ꝓuocauit. Græcos libros eruditionis variꝗ,partim meos,alios mea opa & diligẽtia Venetiis tranſcriptos,Florentiã miſi, quos optarẽ vt paulo curioſius tractaret:gratiã ſe retuliſſe exiſtimat,ꝙ de Merula ĩ Miſcellaneis cũ p̃fatiõe honeſta mẽtionẽ fecit.Quorſum tendit agnoſco.Pugnant facta cũ dictis.Nam quotiẽs explicare quippiã, & obſcuros ſenſus explanare tẽtat,Merulã pſtringit: hꝗc aĩaduertũt & vidẽt,q Miſcellanea legũt: & qđ non bene literati hominis eſt,interuertere,ne dicã circunducere,iis Merulã conatᷣ,q̃ aliquot abhinc ãnos expoſuim⁹, & literis prodidimus.Hermolai manib⁹& vmbris bona optamus. Is ingenue fatetur per quos profecerit:ita ſortẽ facit ex vſura. Politian⁹ plus æquo ſibi arrogat:nec pati poteſt,ſi contra q̃ ſentiat aut ſcripſerit,quippiã proferatur.Mutuis aſſentationibus q̃dã ſibi aures permulcẽt, & vt audio,velut diſciplinarũ proceres triũuiratũ in literis ſibi vẽdicant:qui ſine ſole,puluere,& lucta parari minime poteſt.Pugnandum eſt perpetuo ꝓ literis.Tantum abeſt ab iniuria huiuſmodi cõcertatio,vt nihil honorificẽtius, aut qđ magis cõducat ſtudioſis,fieri poſſit. Cꝗterũ qd tantope depoſcit,vt q̃ iã triẽniũ cõſcripſi, edã? an non videt datũ ſibi ſpatium,vt ea retractare & corrigere poſſit,quæ minus erudite conſcripſerit?Illud, vt coniector,hominem ad viuũ pungit, ꝙ libros te auſpice & noſtra diligentia inuentos,Florentiam non miſerim.Semel atq; ite

rit. Hic autem ſciẽtiæ vſura metaphoricos dicitur.Tunc autẽ proprie ſors fit ex vſura,duꝫ tãtundem accedit ſummæ capitali ex lucro, quanta prius fuerat.Sine ſole, puluere & cꝗtera.A re militari facta metaphora eſt.

ASCENSIVS.

Aut crimina ĩ pingam. Putem ſcribendum eſſe, At crimina,& cꝗtera. In Politianum. credam redundare in.Magis renatæ q̃ reſtitutæ & cꝗtera. Renaſcuntur literꝗ Romanꝗ dũ ex iiſdem fontib⁹ videlicet Græcis quaſi ex eadem matre nouæ ſed ſimiles veterib⁹ exhauriuntur. Reſtituũtur autem dum ſemel natꝗ atq; inuentæ in priſtinum ſtatuꝫ pulſis erroribus & mens disreponuntur. Cum ergo Græcos authores minetur ſe emiſſurum,latinas literas ex illis orituras autumat.

rum illos efflagitarunt:breui exibunt in publicum, tibiq; grati-
as habebit poſteritas,ꝙ tuo auſpicio magis renatę q̃ reſtitutę li-
teræ Romanæ fuerunt. Vale Princeps potentiſſime. Ex Mediola.
IIII. Calen. Martias. M.CCCCXCIIII.

Synanche
Angina.

F. S. Synanche & angina. Morbi genus peſtiferū & acutūq; in faucibus eſſe ꝯſueuit. noſtri Anginam vocãt: apud grę-cos nomẽ prout ſpecies eſt. Interdū enim neq; rubor neq; tumor vllus apparet, ſ; corpus aridū ẽ, vix ſpiritus trahit, mẽbra ſoluūtur. Id ſynanchẽ vocãt. Interdum ligua fauceſq; cū rubore intumeſcunt, vox nihil ſignificat, oculi ꝯtunt, facies pallet, ſingultuſq; ẽ: vti ſynãche vocatur. Illa cõia ſūt. æger nõ cibū deuorare, non potionẽ poteſt: ſpiritus ei⁹ ĩcludit. Leni⁹ vbi tumor tantummodo & rubor eſt. cętera non ſequūtur. Id paraſynãchen appellãt. Author ẽ Corneli⁹ Celſus, libro. iiij. Galen⁹ libro de locis affectis quarto, angi nę quatuor põit genera. Vnum quuȝ fauces in-

Aegrotanti Merulę ſolito familiarior fuit. Eius morbū q̃ tulerit grauiter Ludouicus. De morbi mortiſq; gñe. Moribūdus cū Politiano recõciliationẽ relinquit. Eius morte non leuiter dolẽs Antiquarius a Politiano poſtulat ꝯtentionū fore obliuionem.

Iacobus Antiquarius Angelo Politiano ſuo. S. D. Epiſtola. VIII.

GEorgio Merulę nuq̃ videor familiarior fuiſſe, q̃ cum e vita modo diſceſſit: neq; ſenẽ vnq̃ tanti feci, quanti cum illum amiſim⁹. Ipſe enim tum docendo, tum quoq; ſcribendo admodum occupatus: niſi cum animū contemptim tamen aliquando relaxaret, nihil de ſe nobis reliqui faciebat. Et ego Principis negocio aſſidue implicitus ad eum non accedebam, niſi in via forte fortuna conſpicatus, greſſum ad ſalutandum deflexiſſem, filii officium præ me ferens. Cœperat ꝓxime ægrotare: de cuius ancipiti morbo, cum ad Principem Ludouicum, qui tum prandebat, nuncius eſſet allatus, animum & menſam non mediocriter cõturbauit. Eſt enim Princeps ipſe natura ſua in omnes bonos facile procliuis: ſed Georgium in primis vehementer amabat, quia de ſe & de maioribus ſuis ab eo ſingulari fide, ne dicam æternitatis ſpe, ſcribendi ſtudium ſuſceptum fuiſſe aĩaduertebat. Itaq; de miniſtrãtium atq; aliorum turba, quæ menſam circunſtabat, ſenſim me ſubtrahens, ad ægrotantem conuolaui. Offendo non ſynanche & angina, ſed quodam nouo faucum caſu oppreſſum, libero alioquin vocis meatu loquentem. Saluto, hortorq; vt bene ſperet. Animo reſpõ

dit valido ſe eſſe. Et q̄q̄ cerneret medicos animi pendentes: ipſe tamen nihil metuere ſtatuerat. Qui inſecutus eſt, ac tertio etiam die ad ipſum rediit. Alebatur fiſtula argentea in eiuſmodi vſum fabrefacta: quoniam craſſioris materiæ neq; manſum, neq; pinſum deglutire per ſe quicq̄ poterat. A vino prorſus, cuius alioquin per ætatis indulgentiam, ac etiam per morbum auidus erat, medici temperandum fore præceperant. Dies decem ꝑduxit, prçter poſtremum biduum, in bonam ſpem. Vbi vero e vita diſcedēdum eſſe cognouit, expiato animo, & religione chriſtiana rite recognita, in ſomnum abeuntis more, vt ſperamus, cælo receptus eſt. Cōcordiam tibi, complexum & oſculum teſtamento reliquit: atq; in his quas ſcripſerat latinarum literarum nonnullis obſeruationibus, & cçteris id genus, ob Miſcellanea tua, nomini tuo parci mandauit. Nam vt totam eam amaritudinē mihi condonaret, tempeſtiue rogaueram. Mi Politiane nullis equidē verbis conſequi poſſem: quantum mors eius, qui Principi gratus, qui vtilis inſtituendç iuuentuti, rerum memoria & iucūditate omnes oblectabat, doloris mihi attulerit. Verū abs te illud contenderim, vt iacturam noſtram tibi communem exiſtimes: & quod ſemper feciſti, facto functum illa tua pietate conſequaris, per quam in tuo nomine illius nomen ſemper coniunctum appareat: & quç forte in diuerſum alterius fuerat cenſura, vtriuſq; ſtudium pari voluntate ſemper copulaſſe cernatur. Vale. Mediolani.

flāmant. Fauces vocat īternū orꝫ locū, vbi ſil' ꝯueniūt gulç & gutturꝫ ꝑtes extremç. Alterū quuꝫ neq; fauces neq; reliq̄ orꝫ ꝑtes, neq; etiā externarū partiū vlla īflammata videt̃: ęgrotās tñ ſuffocationis ꝑiculū ī gutture ſentit. Tertiū vbi extrinſec⁹ circa fauces īflāmatio apparet. Quartū vbi gutturꝫ ꝑtes tū extę̃ nç tū īteriores ſimil'r affectæ ſūt. Animi pēdētes. i. dubios & āncipites. Cicero lib. de legib⁹. Ego aī pēdere ſoleo, quū ſemel q̄d orſus tra ducor alio. Idem ad Hortenſium. Qui expectat pēdet aī, q̄re ſemꝑ q̄d futuꝝ ſit īcertū ē. Per ętatꝫ indulgētiā. Senes eī vini ſunt auidiores. Ideo apud Plautū in Curculiōe anus q̄dā vini appetētiſſima vinū (cuius odor narib⁹ ei⁹ obiect⁹ ē) alloq̄ns Salue (inq̄t) aīe mi, Liberi lepos. Vt veterꝫ vetuſti cupida ſū, nā oīm vnguētū odor ꝓ tuo nauſea ē. tu mihi ſtacte, tu cīnamomū, tu roſa, tu crocū, & caſia es: tu petaliū. Nā vbi tu ꝓfuſ⁹, ibi ego me ꝑueli ſepl'tā. Sꝫ quū adhuc naſo odos obſecut⁹ ē meo, da viciſſiꝫ meo gutturi gaudiū. Aliaq; imodica ſuꝑ an⁹ hui⁹ bibacitate d̄t. M. tñ Cic. ī lib. de ſenectute bibacē eā natura eē negare videt̃. Habeo, īgt, ſenectuti magnā grām, quç mihi ſer-

Senes vini auidiores.

monis auiditatem auxit,potionis & cibi ſuſtulit.Expiato,id eſt confeſſione luſtrale purgatoq;.

ℭASCENSIVS.

Georgio Merulę.Epiſtola eſt humanitatis plena, & magnifico ac ingenuo animo, vt cętera,ab Antiquario ſcripta:libero tamen & grammaticis minus audienti ſtylo. Nam illi faucium dicerent,at hic faucum ſcripſit.Illi piſtum.hic pinſum.Illi temperandum eſſe. hic temperandum fore.In quibus qui non tantus ſit vt grammaticos merito contemnat,illis non imprudenter audiens fuerit.

Merulā mortuum exclamat.Eius in ſe ſcripta publicari petit. Quā cōtra Merulā ſcripſerat epiſtolā,ad Antiquarium mittit.

Angelus Politianus Iacobo Antiquario ſuo.S.D.

Epiſtola. IX.

AIn vero Merulam noſtrum fato functum? O incertam ſpem, fragilemq; hominum vitam: O nimiā ꝑfecto ſtudioꝝ iacturā.Sed quo me vertā Antiq̄rie?qđ ve cōſiliū capiā? tacebo ne penitꝰ, & ipſe me ꝑdā?an potiꝰ iniqſſima cōditiōe certabo cū mortuo?cui.ſ.ī iuidię locū miſericordia ſucceſſit.At inges, teſtamēto cauit,ne noīati taxareris.q̄ſi vero qcq̄ īterſit,noīe,an ſignis noſciter.Sed qcqd futuꝝ,rogo,obteſtor, cures ne diutiꝰ aī pendeā,noteq; illę ſcriptoꝝ meoꝝ q̄leſq̄les oīno ſunt, vt q̄ ocyſſime publicent̄.Dederā in hoc ad eū iam lr̄as,qbꝰ hoīem leuit pūgēs,ad edēda q̄ ſupprīeret, euocabā: ſed retraxi ſtatī , poſteaq̄ tu me certiorē de illiꝰ īteritu feciſti.Fuit aūt īpetꝰ etiā cōcerpe q̄ ſcripſerā:nec abfuiſſet qn facerē,niſi tu eū deceſſiſſe,dimiſſo priꝰ ī nos aculeo ſignificaſſes.Libuit ergo mittere eas ad te lr̄as q̄q̄ ſcio intēpeſtiuas,imo vero etiā īuidioſas,illo iā mortuo.Sed tn̄ ꝑire vigiliolas meas pati nō qui.De cętero,qđ mihi cōſiliū dederis,id exeq̄r.Nā cū viuente illo,retaxatio quoq; foret honeſta, nūc mihi neſcio q̄ pacto,parꝝ etiā ſpecioſa videt̄ defenſio. Qꝫ vero tu tā officioſus rebꝰ oībꝰ erga me ſis:ago eqdē gr̄as:ſed ita tn̄ vt fatear gratiā q̄ tibi a nobis maxīa debet̄, nulla ex parte agēdis tātū gratiis poſſe referri. Vale.

F.S.Antiquarie. Attēde cognomē in ius,in ie vocatiuum terminare,vt apud Aelium Lāpridiū in quadā ſenatꝰ acclamatiōe. Antonine pie dij te ſeruēt.Quo ēt mō noīa ꝓpa ātiqſſimos protuliſſe,o Virgilie, o Mercurie dicētes,Priſcia.li.vij.tradit. Liuiꝰ Andronicꝰ in Odyſſea.Neq; ei te oblitꝰ ſū Laertie nr̄.Liui.ī Sireno.Cura nunc laertie vela,para ire Ithacā.Iuniores,iq̄t,gaudētes breuitate ꝑ extremę ſyllabæ abſciſionē ꝓtulerūt,p vgilie vgili,ꝑ mercurie mercuri.

Perire pati nō quiui.M. Cicero ad Varronē epiſtolaꝫ ſcripſerat, non redierat mane poſtridie Caniniꝰ,vt pollicitꝰ erat,q ferret lr̄as Poſtq̄ ſcripſerat, noua mlt̄a aduenerant.eā tamen prioreꝫ epiſtolā, Cicero miſit.ſuā

Vocatiuꝰ in ie a nomine proprio.

enim lucubrationẽ perire dicit noluiſſe. Id in libro epiſtolarũ nono proditũ eſt.

ASCENSIVS. Ain vero. Vt in aliis oĩbus ita in hoc quoqꝫ epiſtolio Politianus & eloquii & ingenii copiam oſtendit. Facilia aũt ſunt intellectu quæ dicit, niſi ſubobſcurum ſit illud. Fuit autẽ impetus etiam concerpere. quod videtur ſignificare diſrumpere & diſperdere: ſꝫ ſequentibus non quadraret: vnde dicam concerpere, ideſt carpere eum iis. ſ. quæ ſcripſeram.

Merulam ex epiſtola eius ad Ludouicum mendacii arguit. Eiuſdem Merulę ſcripta reprehendit, eum vt cogat edere, quæ contra Miſcellanea ſcripſit.

Angelus Politian⁹ Georgio Merulæ ſuo. S. D. Epiſtola. X.

DEderam cõmodũ literas ad te: quibus ad eas reſpondebã, quas proxime acceperã, cum redditum mihi eſt eius ipſius epiſtole exemplũ, quam tu pauloante ad Ludouicũ Sfortiam ſapientiſſimum Principem ſcripſiſſes. Miratus in ea epiſtola ſum: non qdem ꝙ in ordinem me coegeris, aut ꝙ viros in literis præcellẽtis, qbus ego ſim carus, oblique perſtrixeris: neqꝫ em̃ hæc in te iam quiſq̃ miratur: ſed ꝙ apud eũ Principem tam multa, non dico mẽtiaris, ſed certe fingas: cuius & auctoritatẽ vereri debueras, & ingeniũ. Cæterum ego ad conuicia illa tua, ſiue quæ propalam aduerſus me, ſiue quæ aduerſus homines me mihi ipſo cariores obſcure fudiſti: nihil in præſentia reſpondebo: Non qa non & facultas nobis, & materia ſupſit: ſed quoniã certare maledictis tecum, hoc eſt cũ homine exercitatiſſimo, non libet. Illud adhuc vt taceam, perſuaderi mihi non poteſt: nullũ me vnq̃ abs te beneficium accepiſſe, pręter hoc vnũ forte, ꝙ arrogãtem me vocas apud Principẽ. Licebit em̃ tandẽ correcto mihi (quando ætas mea diſcendi nondum præteriit) doceri abs te modeſtiã & humanitatem: qui cum ſis homo omniũ (ſicuti vis) eruditiſſimus: adeo teipm deiicis, adeoqꝫ ſummiſſe geris, vt cõ-

FRAN. SYL. Cõmodũ. pro cõmode. A nominibus enim adiectiuis formę ſecũdæ aduerbia ĩ uꝫ ſępe exeũt: vt malum, infandũ, cæterũ, tantũ, quantum, concauum apud Perſiũ, magnum. A. Gellius cap. ix. quinti libri. Repẽte in eũ q id faciebat: ſeſe videre quid faceret: magnum inclamauit. i. multum. Idem capite ſecũdo ſecundi libri. Taur⁹, inqt, ſectatorib⁹ cõmodũ dimiſſis ſedebat pro cubiculi ſui foribus. Terẽtius ĩ Eunucho. Illa ſeſe interea cõmodũ huc aduerterat in hanc noſtram plateam. M. Cicero lib. epiſtolarũ ad Atticũ. x. Cõmodũ ad te dederã literas de pluribus rebus. Sæuuꝫ pro ſæuiter dicit. Ennius. Sæuũ ſuſpitionẽ ferre falſam futiliuꝫ eſt. Cõmode autẽ dicit Cicero l. v.

ferri te cum profeſſoribus cęteris non patiaris.
Hermolaum iure laudas hominē doctum & pro-
bum:quē tamen ſi viueret,vt morem tuum tene
res, non laudaſſes. Is tamen ſemp a nobis neſcio
quo pacto contra te ſtetit:ne tibi ex illius iudicio
nimium placeas.Illud omnino vanū,ꝙ ſemel atq;
iterū me dicis a te libros iſtos efflagitaſſe. quod
ego profecto nec feci:nec ſi facerem(quę tua libe
ralitas eſt)impetraturum conſiderem. Porro au
tem,ꝙ ais non poſſe me pati,ſi contra q̄ ſentiam
aut ſcripſerim,quippiam proferatur:adeon quę
ſo oblitus nunciorum literarumq; mearum,qui
bus ad edenda quæ aduerſum me ſcripſeras co
hortabar, debiturū tibi me magnopere ꝓfeſſus,
ſi mihi vel quod defenderem obiiceres, vel quod
emendarem?Quod quoniam vt faceres,nec meis
vllis adduci precibꝰ,nec auctoritate præclariſſi
mi Principis potuiſti:faterisq; tamen apud cum
ſcripſiſſe iam triennio contra nos , quod in tuis
ad me literis fere negaueras:alia iam via te Me
rula adoriar, eliciamq; tandem ſi potero ex vm
braculis in ſolem.Nec vero te imitabor,vt in vni
uerſitatem inuehar ſcriptorum tuorū, quod bel
liſſime poteram : ſed ad partis accedam potius,
in quibus ingenium doctrinamq; , præterea me
moriam illam amplā tuam,quam prædicas, deſi
deramus.Cæterum quoniam epiſtolā ſcribo non
librum,ludoq; tecum blande potius q̄ adhuc cer
to,paucula tantū de multis,eaq; breuiter attigā.
De ſatyra non bene ſentis:confundis ſpecies,con
fundis auctores:quod ſi non ſtatim fateris, profi
ſiteor argumentis euicturum.Peccas idem ꝙ ais
cauſas primum reddere poetam , cur relicta fre
quenti poetarum materia Satyras adgreſſus.

plæriſq; in locis: pro eo qđ eſt bene vel opportune. Libro epl'aruȝ ad Atticū.ix. Neq; loqui neq; audire me commode potuiſſet ꝓperantē. Idē li.x. Amicitiæ grauiorē iniuriā fecer;, & tibi minꝰ cōmode cōſulueris, ꝙ minus placet, ſi nō fortunę obſecutꝰ fuer; vt debes. Li. de fi. Pudebit te illiꝰ tabulæ quā Cleāthes ſane cōmode verbis pīgere ſolebat. Idē in orōne ꝑ Roſcio Amerino. His de rebꝰ tātis tamq; atrocibꝰ, neq; ſat; me cōmode dicere neq; ſat; grauiter cōqueri, neq; ſat; libere vociferari poſſe intelligo. & in lib. de Officijs ſcđo. Cōmode, inquit, quicunq; dixit, pecuniaȝ qui habeat non reddidiſſe, & qui reddiderit non habere. Honorifica ē Hermolai Barbari libro duodecimo epiſtola ad Georgium Merulam. Adeon. i. adeo ne.

Errata Merulæ

De ſatyra non bn̄ ſentis. Reꝑhendit Politianus Merulæ ī Iuuenalis ſatyras cōmenta=

Non enim hoc ille primum,ſed cur omnino carmen componat:deinde autem cur & ſatyras potiſſimum . quo loco ita ſubdit. Cur tamen hoc libeat potius decurrere campo. Nam de Rhinthone bis peccas, & ꝙ ruſticos auctores hic quo ꝗ contaminas,& ꝙ viliſſimum fuiſſe nugatorem falſo credis:cuius etiam græco Epigrãmate poemata celebrantur . Nego vero vſquã legi quod aſſeris,excogitatum fuiſſe tum primum vt rubigo vulneribus adhiberetur,cum Telephum curauit Achilles:in quo te Plinius quoqꝫ tuus nihil adiuuat. Sed a ſpadonibus vxores duci ſolitas notari credis epigrammate Martialis : in quo non magis vxor ꝗ meretrix,non magis Spadonis eſſe videtur Egle,ꝗ ſenis. Lacernam credis vbiqꝫ militarem veſtem,parum memor exemplorum,quæ paſſim refragantur:quale nũc illud ſubit . O quantos riſus pariter ſpectata mouebit Cum Pallatina noſtra lacerna toga.De Latino & Thymele vaniſſima omnia:nam nec illa vſꝗ latini vxor,nec eius celebre adulterium, nec a mœchis Latinum cæſum ſignificant alapæ : nec ipſius vnꝗ noua perſona inducta eſt a mimographis,quæ ſi mentior refelle.Sequitur velut extra ordinem corruptus a te Naſonis verſiculus: vbi pro Teuthrantia turba,de qua nos in Miſcellaneis,tu Theſtitiam ſuppoſuiſti.Vt igitur & erratum tuum pariter agnoſcas, & beneficium meũ, qui de hoc etiam tanta illa occaſione cum iactura aliqua debitę mihi gloriæ tacuerĩ,dico te quater in vna voce peccaſſe:ꝙ antiquã pariter & vulgatam dictionem ſuſtuleris,ac pro Teuthrantia contra omnium fidem exemplarium Theſti-

rios.Plinius cap. xv.qrti & triceſimi lib.Eſt(inqt) rubigo ipſa in remedijs.Et ſic Telephuꝫ proditur ſanaſſe Achilles . De Telephi hui⁹ vulnere eiuſqꝫ curatiõe Dictys Creteſis plurima tradit. De Latino & Thymele Politianus li.vij.ampliter multũ diſſertauit. In Miſcellaneis.capite viceſimonono. Exthrichabis.i.expedies explicabis , euolues. Noſtræ cornici.Per cõcordiã cornicẽ nõ ciconiã itelligi debere apđ Iuuenalem Politian⁹ capite ſexageſimoſeptio Miſcellaneorum ſcribit. Orus Apollo libro hieroglyphicoruꝫ primo tradit Aegyptios Martem & Venereꝫ ſignificare volẽtes:cornices duas pigere ſolitos, marẽ & fœminã. Qm̃ aĩal hoc oua duo parit:ex qb⁹ marẽ & fœminaꝫ gñari oportꝫ. Sin autẽ eueniat , qđ raro vſu venit, vt mares duo aut duæ generent fœminę:iugati ma-

Rhĩthõ

Telephi cura.

Cornix cõcordię ſymbolum.

tia ſubdideris :ꝙ Theſtium credideris fuiſſe, qui
ſit apud Euſtathiũ Theſpius:ꝙ a Theſtio theſti-
tiam contra analogiã deduxeris: ꝙ antepenulti-
mam feceris longã,quæ breuis eſſe in Theſtio de
buerat.Hinc ſi te Merula extricabis,virum puta
bo.Nolo nũc tibi quæſtionem ſup ᷓchthyocolla
mouere:ſatis eñ te(ſi modo ſentis) Hermolaus
ipſe Barbarus confutauit.Illud quęro, præſepia
pro meretricibus,aut quod mox adiicis,pro ipa-
rum locis,vbinam legeris:aut cur neceſſe habue
ris ad lupanar confugere,cũ ſtatim illud ſequat,
Dum peruolat axe citato.Quid autẽ pugnãtius
q̃ per amicã lacernatam,puerum ſignificari Spo
rum,ꝙ viril[illegible] habitus lacerna ſit:eundẽq; tamen
dicere muliebriter fuiſſe veſtitum ! Quid porro
tam ridiculum,q̃ ſupinũ accipere pro ſuperbo &
erecto:tum auctores ibidem aduocare,qui delica
tum & mollẽ tueantur!Quod & vſus doctorum
cõprobat,& hiſtorię fides.Quid poſtremo tã ru-
de,q̃ putare traductam Gyaris turbã ſignificare
in gyaras relegatam!Quid ꝙ & tabulã doces in
quã teſſeræ mitterentur,etiã dici latrunculariã!
quare ad auctores te voco. De Lithoſtrato nihil
dixerim:qm̃ q̃uis exceptione iſta non vteris, con
ferre tamen in librarios culpam facile poſſes.Cri
ſpinum certe ſignificari per hominem qui ſit ad
Euphratem natus,mihi Merula non pſuadebis:
cũ fuerit Criſpin⁹(vt aperte Iuuenalis oſtẽdit)
Aegyptius non Armenius.Volo de Hemiſtichio
quoq; illo taceamus:Quid confert purpura ma-
gis.vbi te non ſentis Hexametrũ verſum Pyrrhi
chio clauſiſſe.Nã rancidulę illi tuę Ciconię,qua
repſentari concordiã putas,null⁹ opinor idone⁹
auctor,ſicuti noſtrę cornici ſuffragatur. Docebo

res cũ fœminis,
cornici alteri non
admiſcent :itidẽ;
neq; fœmina alte
ri mari:verũ diſ=
ſociati ſoli degũt.
Ideoq; vnicæ cor
nici occurrẽtes au
gurant futuru;:
vt viduali vita ſi
bi viuendum ſit.
Iidem quum nu
ptias ſignificare
volunt: geminas
cornices pingũt:
ob eam quæ dicta
eſt cauſã.Iidẽ (vt
lib. ſecũdo Orus
idem tradit)virũ
cũ vxore coeuntẽ
quum ſignificare
volunt: geminas
cornices pingũt.
Eę enim coeũt eo
dẽ modo quo ho=
mines . Politiani
ſententiã hæc par
tim iuuãt , partĩ
exponũt clariorẽ.
Apud Vergiliu;
Aene.vij. Perq;
vterũ ſonitu pq;
q; ilia venit harũ
do.De ceruo Syl=
uiæ ab Aſcanio ſa
gipta confoſſo lo
quit. Itẽ lib. Aen.
.ij.de equo ligneo
Aut terebrare ca
uas vteri & tẽta=
re latebras. Cocy
tos.Capi. Miſcel=
laneoru; decimo
ſup hac re diſpu=
tat. Miſcellaneis.
capite quadrageſi
moſexto. Plinius

Supin⁹.

Gyaris
traducti

alias,q̄ multa prętercam: ſed & hęc ipſa vides q̄ preſſe,q̄ aſtricte,q̄ breuiter.necdū ſatyram vnam exhauſi:nimis tamen epiſtola extēditur. Itaq; ne mihi in libellum ſurgat,carptim paucula tātum ſequentibus delibabo,videlicet vt quæq; in oculos incurrerint. Ergo ſecunda ſatyra vuluā dici vis in reliq̄s animalibus:in muliere vterum. nos e diuerſo vuluam q̄dem mulieris ibidē legimus: vterum vero cerui & equi apud Vergilium. Defende igitur hoc quoq; ſi potes. Defende illd etiā Creticum deriuari a græco iudice,reclamātibus opinor & orthographia & ſyllaba. Tū doce nos magiſter,vbi ſit is locus a quo præclara iſta Cocytos repugnāte ſpacio ſyllabæ cognominetur. Etenim de Lyde ſatis dictum opinor in Miſcellaneis. Illa vero tua ratiocinatio in Satyra tertia, eiuſmodi eſt,vt plane palmariū reppereris:colligis enim(ſicuti video)peracute alium eſſe hunc apud Iuuenalem Vmbriciū:alium de quo Plini9 vt haruſpice meminerit:Quoniā hic inquis haruſpicinæ imperitum ſe dicit. Sed oſtēdas velim quo loco dicat hoc Vmbricius.nam ranarū viſcera tu quoq; ad veneficium tranſfers,& recte q̄dē: non eñi pro victimis credo ranę quoq; cædebantur. Iam Palliolum,quod eſſe linteū putas, crederem fortaſſe,niſi tutemet aduerſus te Martialis hunc verſiculū aduocaſſes. Succida palliolo vellera quinq; petit. At Opicos pro frendentib9 accipis,& barbaris : ſed Opicos eſſe authores idonei perſuadent illos qui græce neſciant,etiam ſi latine non indocti ſint. Itaq; feſtiue mures Opici vocantur,qui græca rodebant carmina, quę nec intelligebāt:& male gręciſſantis amicæ vitia velut opicæ mulier illa mera Cecropis caſtigabat.

cap.vj. libri decimi de Vmbricio haruſpice meminit. Opici vt ait Ariſtoteles capite decimo libri Politicon ſeptimi, in ea parte Italiæ habitabāt:q̄ ad Tyrrheniā pertinet:q̄ nunc cognomento Auſonij dicūt. Feſtus etiam Pōpeius opicu3 pro oſco iueniri dicit. Oſcis aūt frequētiſſimus libidinū ſpurcarū vſus fuit. Vñ & verba īpudentia dicunt oſcena. Titinni9. Oſce & volſce fabulāt,nā latie neſciūt. A. tñ Gelli9 lib.xj. capite.xvj. opicum appellat eū qui literarū & vocum gręcaru3 expers ſit. Capite item vno & viceſimo libri ſecūdi in eadem eſſe videtur ſentētia. Capite etiam nono libri tertijdecimi licet ꝓ imperito dicere videatur:ſi quis tamen eius verba ꝓpius inſpiciat,pro græcaru3 literarū indocto vſurpare eu3 inueniat. Veteres noſtri,inquit, nō vſq; eo opici & agreſtes fuerūt, vt ſtellas hyadas iccirco ſuculas no

Opici.

Vulua.

Vmbricius.

Palliolū

Opici.

Phęcaſii

minarent, ꝙ hy=
es lat..e ſues di=
cantur. Plato in
epiſtola quadam
ad Dionis ꝓpin=
quos. Quantuȝ,
inquit, veriſimili
ratione formidā=
dum portēditur
tota Græcia in
grẹcæ linguę obli
uione lapſura vi
detur, ad Phœni
cuȝ opicorumq́
poteſtatem atq́
dominationē trāſ
lata. Opicorum,
id eſt, vt cōiecto,
eorum qui exper
tes ſunt. M. tamē
Cato contra me=
dicos grẹcos, apđ
Plinium cap. pri
mo lib. vndetrice
ſimi ſcribēs: Nos
inquit, dictāt bar
baros, & ſpurciꝰ:
noſq́ magis q̃ a=
lios opicos appel
latione fœdant. ꝓ
ſpurcis opicos di
cere viſus eſt.
Vnde in eo Iuue
nalis carmine ſa=
tyra tertia. Iāq́
vetus grẹcos ſer=
uabant ciſta li=
bellos: Et diuina
opici rodebāt car
mina mures. opi
cos mures, id eſt
ſpurcos aut im=
modicæ veneris
appellatos nō ne=
gem. vt ſit Anti=
theton. Authore
eniȝ Ariſtotele &
Alexādri Magni

Aricini axes.

Chiro=nomon.

Glaphyra.

Cacoe=thes.

Verum deos etiam Phæcaſios apud Appianum
legiſti: nos calceos ibi Phæcaſios legimꝰ nō deos.
Sed & ſtrigiles corrupte profers: Perſiumq́ aduo
cas in ſyllabæ quantitate reluctantem. Iam ſi pla
cet ad quartam deſcendamus: niſi nimium fati=
gatus. verum quieſcas paululum: mox tamē opꝰ
repetemus. Nego Aricinos axes ad Bouillas per
tinere. Nego te verum ſcripſiſſe in pęgmatis ety
mo. Nam Chironomonta tam corrupte legis in
quinta, q̃ indocte explicas. Quę enim de tribꝰ no
minibus aliena prodidiſti, ſatis vt arbitror, in Mi
ſcellaneis arguuntur. Nec illud in ſexta defende
re a riſu poſſis: Et agello cedo paterno. vbi pari=
ter & latinitatis obliuiſceris, & intellectum con=
fundis. Glaphyram vero, qui tamen eſt apud te
Glaphyrus: nunq̃ profecto comœdum, citharœ=
dūve crediđiſſes, ſi græca teneres Antipatri Epi=
grāmata, & Philippi. Nec inter Veneris figuras
grẹcus vſpiam concubitus reperitur: vt ad has
confugere ineptias neceſſe habueris: cum taxen=
tur ibi fœminæ etiam inter coeūdum græco ſer=
mone blandientes. Certe Capitolina quærcꝰ quo
modo conſulatum triumphūve ſignificet, haud
intellego. Nec tu quẹrcum doces fuiſſe in capito
lio: ſed (quod nihil ad rem facit) in palatio. Nu=
meroſum hic agmen quaſi tranſmitto breuitati
ſeruiens: ad columnas tamen delphinorum te vo
co, rogoq́ videas aliquādo ſi potes q̃ Dion hiſto
rię ſcriptor libro vndeqnquageſimo de Agrippa
prodidit. Intelleges ꝓfecto q̃ male iſtđ intellexe=
ris. Vis & ſeptimam percurramus? An tibi Cace
thos defendes? pro quo nos Cacoethes. quod ſiue
vlcus vt multi, ſiue etiam febris eſt, vt Galenus
tradit: malā certe conſuetudinē ſignificat. Etenī

de Parnaſi iugis Helicone illo Citheroneq; tuis, leuauit onere nos Beroaldus:a quo ſimul cũ Seruio refelleris.Beroaldus inquã ille doctus homo & celeber:qui tuis & ip̃e cõuiciis irritatus dẽtes acuit timendos,vt in te morſibus incurrat. Hic tibi credo non concedet,vt hydros a crinibus caſuros ad Turni galeam referas:ſicuti nec eſt Hermolaus noſter paſſus:a quo te laudari falſo credidiſti,Satum Lacertam ditiſſimum videri cauſidicorum:qui noſtram quoq; cũ laudauit Crambẽ,non ſine magno credo tuo dedecore laudauit.Chryſogonũ quoq; & Pollionẽ rhetoras credis,oblitus q̃ ſupra legeras,quę citaueras.Octaua iam nos appellat:vbi Numantinos ortus,nobilemq; tuam de luciferi ortu non ſatis aſtronomiã percipimus:q̄q̄ illud omnino teneamus,quoniam rotunda terra ſit,aliis ſidera tardius, atq; aliis gentibus exoriri.Me qdem interprete, Pernox alea ludit ante Numantinos: hoc eſt ĩ atrio pleno imaginibus maiorum,quos poeta per Numantinos potiſſimum triumphales homines ac fama celebres indicauit.Tum ortu luciferi legerim,non ortus,vt ſit oriente lucifero. Nolo quicq̃ de laureato Mimo.Tantum polliceor indicaturum me vbi voles non modo vana te,ſed & pugnantia ſcripſiſſe. Teſtem præterea idoneum nõ habes,qui coronari pinu doceat eos, qui Nemea vicerint.Nam Lucianus Apio teſtatur. Nec tamen illa me prętereũt,q̃ de pinu & Apio ſcribit Plutarchus in quarto Sympoſiacon:vbi victores Iſthmiis vtroq; coronat.Græcũ quoq; neſcio qd in Satyra nona reperit:quod ſi qs legat vt adhuc ipſe legis:non eum eqdem dicam nullas, ſed nimis potius longas habere aures.Librarium vero

militibus,gñatio muriũ lãbẽdo nõ coitu pſtare dicit, vt ait Plin. capi. ſexageſimo. v. libri decimi. Plinius Ariſtotelem Alexandriq; milites ex vna genitos centũ.xx.tradere. Apd̃ Perſas in vtero parẽtũ re ptas eſſe pgnãtes: eaſq; ſalis guſtatu pgnantes fieri opinant. Mãcinellus appellatos putat opicos a græco ope, qd̃ ẽ cauerna,foramen, aut vox. Qui idẽ carmẽ illud Iuuenalis eiuſdẽ ex ſatyra.vj. enarrans, Nec curanda viris opicæ caſtigat amicę verba. Opicæ, inquit, id eſt barbare inepteq; loquẽtis. Miſcellaneis.capit.vno & triceſimo. Nos Cacoethes.cap.q̈dragelimo ſexto Miſcellaneorũ.Leuauit onere nos Beroald⁹.qui contra Seruiũ in Adnotationibus ſcribit. Pytiſmati noſtro.id eſt de quo ad te ſcripſeram. ASCEN. Dederã &c. Hãc epiſtolã tanq̃ viuẽti miſſaʒ inſeruit, eo ꝙ ſcripta erat anteq̃ defunctuʒ norat:

Satus Lacerta.

Apio coronandi

Struma Gibbus.

Cōmodū.

aut ſaltē id ſimu lat. Nec obſtat ꝙ defunctuꝫ norat anteq̄ miſerat: qa non potuit pati pire vigilias ſuas Commodum: ſi= cut apud Teren= tium in Eunu = cho ſignificat qua ſi in ipſo puncto temporis. In ordi nem coegeris, id eſt vt nullius ex= cellētiæ homineꝫ cēſueris quaſi gre garium haben = dum. Quæ tua li beralitas eſt. iro= nicos dictum.

partiendis pēſis pręficis: ipſo quē aduocas Vlpia
no ſtomachante. Sed ſtrumam tergo, gibbum pe
ctori aſtruis in decima: qbus obſecro auctorib⁹?
Non enim hoc vſpiā Celſus. Sed & in vndecima
laniſta ille coquum ſe negat eſſe & laniū. Nā Py=
tiſmati noſtro puto iam credis, ſaltationēq́ tuā
Lacedęmoniā derides: Sicuti artificē Partheniū
duodecima. Tum ſicui ſanū fuerit ſinciput: non
ſemper eſſe quod cute in tertiadecima, coctū ſin=
ciput æſtimabit. Remitto ſpithamen tibi & pleu
reſin: quoniam quartadecima nos vrget: q̄ vitem
libello poſci, non poſt libellos ait: Sed quo libello
Principi ſupplicatur. Nā de Attegiis & Cereali=
bus nihil tibi compertū credo, nec de Petauro.
non em̄ ſcimus vnde expiſcatus, ludū eſſe in quo
homines per aera rotarū pulſibus iactarentur. Duæ reſtant Sa=
tyrę: quarū prior minime illos innuit, qui currentes facem tene
rent: poſterior de Bardaico non conſentit: Martialiſq́ verſiculū
tribus abs te plagis deformatum grauiter fremit. Hęc atq́ alia
multa in tuis iſtis famoſis commētariis nos homines indoctiſſi=
mi deprehendimus. Sed erit operępreciū (credo) aliquando etiā
in emendationes Plautinas, in qbus Herculē te facis, inquirere.
Qualem em̄ te ſpondes in cæteris: qui Emuſitata legas in Mili=
te, pro eo quod eſt amuſitata: quod nemo ignorare poterat, qui
modo vulgatiſſimum ſcriptorem Nonium Marcellū ſumpſiſſet
in manus? Verū de hoc, & item de ruſticis auctoribus alias pro
lixius. Nunc autem rogo te Merula, concedas hæc, aut defen=
das: quoniam in altero ingenuus, in altero etiam doctus haberi
poteris. Des etiam veniam noſtrę inſcitiæ, ſi tibi paulo aſperior
videtur craſſa hæc & ruſtica veritas indocti hominis, cui deli=
nimenta illa verborum nota non ſunt: quibus epiſtolę videlicet
eruditiſſimorum virorum, tuiq́ ſimilium condiuntur. Vale.

Plauti locus.

ASCENSIVS.

Ita mihi &c.
Aurea ē epiſtola:

Merulæ morte q̄ grauiter doluerit. Literarijs contentionib⁹
amicitiam eorum diſſolutam non eſſe. Merulā laudat. Inuentos

libros publicari poſtulat:ſuamq; ad id operã pollicetur.

Angelus Politian⁹ Ludouico Sfortiæ Principi clariſſimo Salutem. Epiſto.XI.

ITa mihi contingat in ocio & literis mol liter cõſeneſcere clariſſime Princeps : vt hoc tam ſubito,tãq; inexpectato Merulę noſtri obitu non leuius cõmotus ſum, ꝙ ſi ei diſcipulus,aut alioq familiariſſimus fuiſſem.Quod fortaſſe parum credent ſi qui certamen hoc ĩter nos de communibus ſtudiis exortum parum benigne interpretabũtur.Atenim,quod ego ſepiſſime ſum teſtatus,non video quid impediat , quo minus diſſidere inter nos de literis,ſaluo tamen amicitię iure,potuerim⁹.Cæterum cõtracta hæc opinio eſt quorũdam immodeſtia:qui lædi ſe capitaliter ab iis exiſtimant , qui dictum ſcriptũq; ipſorum de leuiſſimis etiam rebus cõfutauerit. Ego certe ſemper & ſum profeſſus,& præ me tuli,maximi loco beneficii poſiturum , ſi notas aliquãdo meorum ſcriptorum mihi Merula noſter indicaſſet.Dediſſem vero protinus manus,& gratias ingẽtes egiſſem,ꝙ admonitu illius eſſem cõſecutus,vt iterum(quod dicitur)ad eundẽ lapidem non offenderem. Deniq; certamen hoc ĩter nos eiuſmodi futurũ videbatur,vt ego nec vinci turpiter ab homine tam docto, nec eum cõtra vincere,niſi magna mea cũ gloria potuerim.Dolendum profecto ſtudioſis omnibus illius deſiderio eſt,in quo publice res latina iacturam fecit. Sed quoniam ſic ille vitam,quaſi bonus poeta fabulam,magna laude , magnaq; omnium approbatione peregit: non lachrymis eius interitus,verum dulci grataq; potius mentione ꝓſequendus eſt.Quod ego ꝑfecto, quantũ ratio ſtudiorũ meorũ patietur,polliceor quacũq; occaſione libẽter cumulateq;

nam neſcias vtrũ ſententijs grauibus,an dicendi leporib⁹ plus emineat. Nam quid illo grauius? Nõ video quid impediat &c. Diſſidere diſſentire,& id ſimiter.tractuȝ ab iis qui dũ in ſentẽtia perſeuerãt, loco non mouentur,alijs ad eos q buſcum ſentiunt diſcedẽtibus. Nã ſedere ex hac ratiõe ſignificat firmiter placere: vt Aeneidos ſecũdo. Et ſedet hoc animo : perituræq; addere Troiæ Teq; tuoſq; iuuat. Etquarto. Si mihi non animo fixuȝ immotũq; ſederet &c. Ad eũdem lapidem. tractum a cæcis & ſtolidis. Quaſi bonus poeta, id eſt peritus:qui auditorem ad finem vſq; detinere , & in eo plurimum placere ſtudet. vnde Valete & plaudite dici abeuntibus ſolet.

Diſſideo,

factur̃u. Nũc aũt, quãdo ille hiſtoriã familię veſtrę luculẽte ſcriptã, libroſq; item quoſdã vetuſtiſſimos auſpicio tuo reptos, q̃m mors præuertit, publicare nõ potuit: rogamus te Princeps quicũq; in ſtudiis literarũ verſamur, vt iſta latere diutius nõ patiaris. Q; ſi tibi ad vtrãq; editionẽ, q̃uis doctiſſimis hominib⁹ abũdes, conferre aliq̃d tamen noſtra quoq; mediocritas valet: vtere quæſo audacter non dicam ingenio & doctrina, ſed labore induſtriaq; noſtra. Nam cũ defungi hoc vltro tã honeſto munere cupio: tum vero tibi, quem merito plurimi facio, gratificari: profiteorq; ſi velis me vel hiſtoriæ, vel antiquis publicãdis codicib⁹ præfationes additurum cum tua, quod primum eſt, illuſtri gloria: ſic tamen vt ne Merulam q̃dem noſtrũ, debito ipſius doctrinæ diligentięq; teſtimonio fraudemus. Vale.

ASCENSIVS.

Conſiliũ. Hæc quoq; epiſtola boni & humani cõſilij optimęq; diſcẽdi ratiõis plena eſt: digna quã cũ re tum ſermone imitemur. Ne deprecatorẽ auerſeris. id eſt, ne me interceſſorem & recõciliatorẽ contemnas. Deprecari eñ eſt aut precari vt fiat, aut ne fiat: vñ deprecamur mortẽ ne īferat: & culpã ne imputet. Auerſari aũt eſt ptẽnere eo q; auertimur ab iis quos reſpicere nolumus.

Iacobus Antiquarius Ange. Poli. ſuo Sa. Epiſtola. XII.

Conſilium ego tuum ſemper ac valde probaui: qui nec aduerſus pugnantẽ remittis q̃cq̃: neq; vbi aduerſarius ceſſit loco, victoriam illã honeſtiorem eſſe putas, q̃ vincere potuiſſe. Sed Merula prouocator tantũ fuit: quẽ cum cœpti ſui pœniteret, mors nobis ſubtraxit. Itaq; in eum qui deſiit eſſe inter homines, quod cudas nihil eſt amplius: ſi teipſum fueris imitatus: qui ad oĩa humanitatis officia magnis paſſibus ire conſueſti. Nam q̃d conficere potueris, delectis ad pręlium ex illi⁹ cõmentariis in Iuuenalem variis locis probe atq; ſatis oſtendiſti. Sed q̃a ſuæ erga te optimę voluntatis ſequeſtrẽ me eſſe voluit: tu nunc reconciliandæ cum fatis eius priſtinę beniuolẽtię ne deprecatorem auerſeris, etiã atq; etiam rogo: curaturum diligenter ne vllius vnq̃ aculei veſtigiũ inter vos ſupfuiſſe cernatur. Vale. Mediolani. Nonis Aprilis. M. cccexciiii.

Politiano Merulæ mortem credit fuiſſe grauem: creditq́ʒ eaʒ de literarum ſtudijs contentionem eorum amicitiam nõ diſſoluiſſe. Promiſſa Politiani opera ſibi voluptati eſt: qua tum vſurus ſit, quum libros publicabit.

ASCENSIVS.

Quod ad vtrã rem pertinet. ſic Aldina ĩpreſſio. ſunt q ſubſtituãt ad iſtam: ego ad vtrãq́ʒ. ſ. tã ad hiſtoriarũ q̃ ad librorũ editioneʒ. Cõſtituẽdi facultas fuit, legã fuerit, aut fuat, aut fiet. Si aliunde q̃ hinc. i. a noſtris: quos ſe doctos habere innuit.

Ludouic⁹ Maria Sfortia Ange. Poli. Sa. XIII.

FAcile credim⁹ tibi viro eruditiſſimo mortem Merulæ noſtri, doctrina & eruditione multarum rerum excellentis, grauem fuiſſe. Quid eñ minus ei conueniat, qui bon⁹ eſſe & haberi cupit, q̃ ita literariã contentionẽ ſuſcipere, vt eam ad odiũ plus q̃ ad veri inueſtigationem exerceat? Facis ergo probe: qui fateris viuẽtem amaſſe Merulam adeo de literarum ſtudiis meritũ, licet in quibuſdam ambo diſſidereris: & nunc amiſſum mentione amoris plena proſequeris. Qꝫ monumenta eius mones ne perire patiamur: & operã tuam offers, ſiue in hiſtoria eam, ſiue in vetuſtis codicibus Merulæ diligentia inuẽtis deſideremus: agnoſcimus in eo bonitatẽ tuam, ac magnæ nobis voluptati eſt, q̇ vir literatiſſimus tantopere & famam nominis noſtri, & rei literariæ cauſam curare videatur. Nos vero etſi minime neglecturi ſumus, quod ad vtrãq́ʒ rem pertinet: tamen qa recens caſus amiſſi Merulæ, & maiorũ cura nos ab hac cogitatione auertit, dũ quid agi vellemus cõſtituendi facultas fuerit, quicqd autẽ agi continget, ſi aliunde q̃ hinc opem ab literatis petendã duxerimus: oſtendemus & virtutis & eruditiõis & ĩ primis amoris erga nos Politiani rationẽ minime ĩ obſcuro apud nos fore, & pergratum habuiſſe, q̇ tam ſtudioſe & amãter operam tuam nobis obtuleris. Vale. Vigleuani.

Scriptorum ſuorum notæ, de Merulæ ſcriptis ne tollantur, obſecrat. Eaſq́ʒ tollendas non eſſe contendit.

Angelus Politia. Barptolemæo Chalco ſuo. S. D. XIIII.

FRANCISCVS SYLVIVS.

OBſecro vos Chalce, ne tolli patiamini ſcriptorũ meorũ notas de Merulæ cõmẽtariis. Multo eñ vos mihi grauioris notas inuretis. Occupabunt hãc inuidi anſam, credituri ſemper, immo futuri ſimiles credentibus,

Inuretis. i. facietis. Anſam. i. occaſionẽ. Veritas in Democriti

In Democriti puteũ demergi.

hoc me a vobis ĩbecillitatis meæ conſciũ multis
ꝓcibus impetraſſe.Si iure me carpit:cur ipſiꝰ in-
uidetis laudi?Si iniuria,cur meę?Reſpõdeas for-
ſitan ad biceps argumentũ. Si iniuria te carpit,
illi parcimus:Si iure,tibi.Nempe igitur a veſtra
iſta indulgẽtia veritas rurſus in Democriti pu-
teum demergit̃.Sed teſtamẽto cauit vt tolleren-
tur.Eſto:ſcio quale iſtud teſtamentũ:graui malo
expugnatus,ac p̃ſenti iam morte ſollicitꝰ,rogãti
hoc Antiquario,multũq; inſtanti negare nõ po-
tuit.Quod vtinã vt faceret , Antiquario noſtro
nunq̃ veniſſet in mentẽ.Hoc em̃ illius officium,
q̃q̃ ſcio ſedulo ac pie ſuſceptum, metuo mihi ne
valde offecerit.Sed pauca ſunt & leuicula(ſic ei
audio)quæ mihi obiecerit Merula : cur ergo ea
deletis,tanq̃ ſi multa,tãq̃ ſi grauia?Iubet inquis
Princeps Ludouicus.Ille vero iubet , qm̃ ſe mihi
beneficiũ facere non iniuriã putat.Notũ em̃ quã
topere mihi faueat,q̃ de me bene ſentiat,honori
fice loquat̃.Rogate meis,amabo,eũ verbis: meis
dico,ſtudioſorũ immo oĩm,ne fœdari doctiſſimi
viri lucubrationes turpiſſima litura patiat̃.Imi-
tetur Auguſtũ Cæſarẽ:qui Vergilii Aeneida cõ
tra ipſius teſtamẽti verecũdiã vindicauit a flam
mis.O ſi liceat iſtuc excurrere , q̃ me ſuppliciter
aduoluã Principis genibus,q̃bus eũ verbis,q̃bus
(ita me deus amet)etiã lachrymis obſecrẽ:ne tm̃
fieri flagitiũ,ne rurſus extĩgui Merulã ꝑmittat:
ne illiꝰ fructu vigiliarũ ſeculũ nr̃m poſteritatẽq;
defraudet:ne mihi Lydiũ lapidẽ quaſi de manibꝰ
excutiat,nõ quo aurũ purũ ſubęratũq; diſcernã,
ſed quo verũ falſũq; diiudicẽ ĩ meis ſcriptis. Per
fortunas Chalce circũfuſi oẽs exorate Principẽ,
ne q̃d ibi mutari,neve q̃d ĩterlini ſinat.Edãt aũt

puteũ demergit̃. Prouerbialis eſt ſententia: qua veritatẽ obſcurã eẽ inuentuq; difficilem ſignificamꝰ. Hanc eius eſſe rationẽ putamus. Obſcurę res ĩ puteo eſſe dicũtur. Vnde ĩ puteo aliquid fieri noſtrates ꝓuerbialiter dicunt:quũ clam aliis rẽ fieri dicũt. Democritus aũt verũ eſſe plane negat:ſenſus quidẽ non obſcuros dicit,nec tenebricoſos, vt eſt apd̃ Cice.lib. Academicarũ quæſtionũ tertio. Authore Laertio in lib.ix. in vita Pyrrhonis,Democritus nihil ſe noſſe ait eorum quę vidẽtur: quędam vero ex iis, ne eſſe quidem. Apud eũdez paulo ante Democritus. Eſt, inquit, cauſa atomi vacuũ:ac rurſũ cauſa nihil nouimꝰ, Nã veritas in ꝓfundo eſt. Heraclitus , vt Picus Mirãdula ad Hermolaum Barbarum libro nono ſcribit ,in horrendo muſarum antro latitare veritatẽ dixit. Auguſtũ Cęſarẽ vetuiſ-

Auguſti Cæſaris pietas erga Aeneida Virgilii

q̃primum,nec vero interpolētur:non modo quæ ille abſoluta reliq̃t,ſed & quæ rudia. qm̃ magni artificis opera ſperamus illa optima,q̃ poſtrema: fruſtraq; ſumma deſiderata man⁹ eſt in Appellea Venere:ſiq̃dem tantopere inchoata protin⁹ oculos tenuit. Vale.

ſe ne Aeneis Virgiliana cremaret nemini ĩcognitũ eſt. Illud aũt obiter dicim⁹. C. Caligulam Roma. imperatorē Virgiliana ſcripta abolere ex hominũ memoria voluiſſe. Suetonij igiť verba appono ex vita eiuſdem Caligulæ. Cogitauit (inquit) de Homeri carminibus abolendis:cur em̃ ſibi non liceret dicens, q̃d Platoni placuiſſet:qui eum e ciuitate quē conſtituebat eiecerit? Sed & Virgilij & T. Liuij ſcripta & imagines paulũ abfuit quin ex oĩbus bibliothecis amouerit. quorũ alterum, vt nullius ingenij minimæq; doctrinæ, alterũ vt verboſum in hiſtoria negligentemq; carpebat. Lydius lapis qui ſit, prius diximus. Subęratũ aurũ argentũve dicitur idquod quũ ſolidum appareat, interius tamen æs eſt ſuppoſitũ. adulterinam monetam dicunt. Appellea Venere. Appelles inchoauerat Venerem Cois, ſuperaturus etiã illã ſuã priorē. Inuidit mors peracta parte: nec q̃ ſuccederet operi ad pſcripta liniamēta inuētus eſt. Author eſt Plini⁹ cap. decimo libri triceſimiquinti.

C. Caligulæ perfidia in poetas.

Subæratũ aurum.

Venus Appellea.

ASCENSIVS. Notas inuretis. tractũ ab infamatis publico maleficio, quibus cauterio inuriť nota, aut blaſphemiæ, aut piurij, aut alioq̃ violatæ fidei, & læſæ in re non momentoſa maieſtatis. Anſa eſt qua vas capitur, appoſita quaſi auris. Maro. Et grauis attrita pēdebat cantharus anſa. Vnde Diota duarũ aurium. ſine illa aũt niſi anguſtum ſit collũ difficulter capi poſſet. ideo pro oportunitate capiēdi & facultate faciendi traducitur.

Anſa.

Cũ Politiano Merula Antiquarij bñficio in gratiã redijt. Eo mortuo quæ ei⁹ inuenta ſcripta ſunt:ſunt indigna q̃ lucē ferãt.

Iacobus Antiqua. Angelo. Polit. ſuo Sa. XV.

Rem ambiguã & ancipitis cõſilii plenã ex obitu Georgii Merulę tibi eueniſſe cerno:quoniã nec cũ viuo licet referre pedē, neq; iacētē decet ac deloricatũ vulnerare. Nulla tamen res tam difficilis vnq̃ fuit aut moleſta, in qua ſi animũ ſedabis, non reperias modũ, & laudem pares. Centurias quaſdã in te ſcripſiſſe aiebat: Ferebas grauiter ꝙ eas non ederet. Nos vero q̃ putabam⁹ aliq̃d eſſe quod cudēdũ cēſuiſſet (vt eſt tui noĩs dulcis cura) ne rumuſculis adoleſcētium inter vos diſſidiũ aleretur, agere cœpimus vt vtrinq; rediret in gratiã. Ego quoq; iocabundus ſæpe id ętatis hominem aggreſſus, ne ſe ad

FRAN. SYL.

Ne ſe ad Vergilianum Entellum referret. Apud Virgilium libro Aeneidos quĩto, Aeneas in honorem defuncti patris ludos in Sicilia celebrat. Quũ igitur cęſtib⁹ eſt depugnandum, Darhes Troian⁹ mole corporis ac robore cæteris eminentior ad pugnam ſeſe offert: qui cũ eo cõgredi audeat nemo pdit. Entell⁹ Siculus heroũ quodã

Darhes & Entellus.

fortiſſimus: ſed ætate ſenili viribus effœtus, ab Aceſte perſuaſus ad pugnã ſeſe accingit. Inter pugnandũ Entellus inſurgens manũ vt Darhetẽ feriat erigit. Darhes ictum præuidens effugit. Entellus vires in ventum effudit. & vltro ipſe grauis, ad terraꝫ põdere vaſto cõcidit. Entellum ab humo Aceſtes attollit. Entellus acrior ad pugnã redit: & vim ſuſcitat ira. Tum pudor incendit vires, & conſcia virtus, Præcipitẽq; Darhen ardens agit æquore toto: Nũc dextra ingeminãs ictus, nũc ille ſiniſtra. Nec mora, nec requies: ꝗ̃ multa grãdine nymbi Culminibus crepitant: ſic denſis ictibus heros Creber vtraq; manu pulſat, verſatq; Darheta. Aeneas autem

Vergilianũ Entellum referret hortabar. Iam in amicorũ preces totus cõceſſerat, iam te vt antea diligebat: cũ ſubito in eum morbũ incidit, vnde a nobis deſiit poſſe amplius videri. Prius tamen ꝗ̃ e vita diſcederet, quã tibi cõcordiã iſtituiſſet, ſatis noſti. Verũ adhuc patienti fronte velle inſpicere videris, qđ ille admodum ſegniter de literis certamen parauerat. Morẽ tibi ꝑfecto gereremus: niſi Ludouici ſapientiſſimi Principis decreto Chalcus vir optimus & rariſſimus id genus quicqd Merula ſcripſerit vnꝗ̃, diligẽter collectũ cõieciſſet in vincula: Cẽturias in primis, neq; quidem reluctãtes: non eñ ſunt eiuſmodi, quæ lucẽ perferre poſſint. Vix triginta adnotamẽta ſunt: in qs tam ad alienas lautitias cõpellere muſcas, ꝗ̃ inde abigere, ꝗ̃ alioquin nuſꝗ̃ erant, viſus eſt: adeo vt vicẽ hoĩs doctiſſimi pudẽter doleã. Repetit (vt audio) pauca ꝗdã de Miſcellaneis tuis tanꝗ̃ ſua: nõ multa rurſus ꝑ te ab aliis accepta, ꝙ tua eſſe volueris, ſomniculoſe conqueritur. Quę igiť euanida fuit illius ac edẽtula mortificatio, tam ad te eã pertinere credimus, ꝗ̃ ad elephantũ culices Indũ. Neq; tibi ex vſu amplius foret illi⁹ manes ad pœnitentiã reuocare: qm̃ hiſtoriæ, quã de Vicecomitum geſtis ab ipſius gentis primordio fuerat orſus, omnem ſcriptoris auctoritatem ſaluam eſſe oportet. Vale.

finem impoſuit pugnæ: feſſumq; Darheta eripuit. Ad alienas lautitias compellere muſcas dicũtur ii qui qđ laude nulla dignandũ ſit, agũt: ad qđ ſcilicꝫ muſcę nullę. i. nulli inuidi aduẽniant: ſed alia q̃rant lautiora laudatioraq;. Muſcis eñ (ꝗ̃ attactu ſuo nitida fœdant oĩa) inuidi cõparãtur. Abigere muſcas alioq prouerbialiter dicitis qui ocioſo atq; inutili fungitur officio, vt ait Eraſmus. Euanida. i. multũ vana, ab euaneſcendo factum eſt vocabulũ. Ad elephantũ culices Indũ. i. ad rem maximã minima. hoc eſt: quẽadmodũ elephãti culex nec nocere nec comparari poſſit, ita nec tibi Merula. Culicem elephanti conferre apud Eraſmum prouerbialis eſt ſententia.

Muſcas abigere ꝓuerbium. Culicẽ elephãti conferre.

ſignificans rei minimę maximā cōparare. Indici elephātes Africis tanto ſunt maiores, quanto equo Nyſeo maior eſt Africus elephas, vt ait Philoſtratus lib. de vita Apollonij Tyanei ſecūdo. Ex muſca elephantē facere, vt id ꝑpter ſimilitudinē quādā dicamus, eſt querelis vel oratione iniuriā aut rem paruā ita extollere, vt videatur maxima. Lucianus de Encomio muſcę. Poſſem, inquit, multa dicere: ſed finiam orationem: ne videar ſecundū prouerbiū ex muſca elephantem facere.

Angelus Politia. Iacobo Antiquario ſuo. S.D. Epiſtola. XVI.

VTar igit̃ conſilio tuo, prudētis hominis & amici: quoniã non poteſt fieri quod volo, id volā quod poſſit. Sed qd tu ais? Adeon pauca Merula noſter, adeon incōdita reliquit, vt iuſſu Principis etiā ſupprimātur? Vbi ergo Centuriæ illæ tam paratæ, tā inſtructę, tā formidabiles? Vbi tādiu nobis expectatę, toties promiſſæ Plautinæ quæſtiones? An eas ſecū forſitan tulit ad manis: nec dignos putauit nos quicunque ſuperſtites eramus, indoctos prorſus homines, rerum tantarū lectione? Sed extra iocum. Parcā ego Merulæ ſemper, quando nos euaſit, cui tamen iratus nunq̃ fui: ne me ſimultatem credas exercere aduerſus vmbrā. Defero hunc honorem libenter ſapientiſſimo quoque Principi Ludouico Sfortiæ: cuius auctoritas non minus tueri nunc extinctum, q̃ olim viuentem debet. Vale.

ASCENSIVS. Id volā quod poſſit. ſ. fieri. Ex Andria Terētiana acceptū. Sed qd tu ais? & hoc Terentianū: qđ dico vt pueri Terētij elegātiā imitētur. Tā formidabiles. qa Merula ipſe in ſupioribus epl'is cenſuit nullū illis poſſe reſiſtere. Ad manis. ad inferos.

Politiani petitio, vt Merulę contra ſe ſcripta edantur, honeſta eſt. Ei ſe morem Chalcus geſturum pollicetur.

Barptolomæus Chalcus Angelo Politiano Salutē. Epiſtola. XVII.

EX lr̃is quas nup ad me dediſti, ītellexi te ſūmo deſiderio teneri, vt q̃ Georgi⁹ Merula iāpridē aduerſ⁹ Miſcellanea tua cōſcripſit, aliquādo in lucē prodeant: idque vt magis animū tuū oſtēdas, nō ſolū multis rationib⁹, ſed multis etiā ꝑcibus contēdis, vt Ludouicū Principem cōprecer vt aſſentiat, velitque Georgii ſcripta, que iniuriā tibi

ASCEN. Abs te deſiderari. i. te eo carere, aut id tibi deeſſe. quia deſideramus quæ nō ſūt aut non extant.

atq; illi faceret, litura non deſtrui. Eſt qdem tua hæc petitio nõ honeſta tantũ, verũ etiam ingenua: qñ non tam vt te ab offenſione & nota vindices, q̃ vt ſtudioſi homines iacturã in frugẽ quã ex ſcriptis Merulæ ſperant, nõ faciãt, id vt optes te adduci profitearis. Neq; vero nos hoc ipſum abs te deſiderari pmiſiſſemus: niſi Ludouicus Princeps, q acceptis abs te literis te ſubmoleſtum id ducere animaduertit, & ne in lucẽ proferrentur, anxie per vicariũ agere deprehendit, in eam ſententiã deueniſſet, vt ne offendereris, edi ea non debere ſtatuiſſet: & Antiquari⁹, quod tu ſcribis, idem etiam ab Merula vt velle videretur extorſiſſet. Verũ quando vtraq; res in gratiã tuã facta eſt, tuq; nihil minus q̃ id voluiſſe videris: & maximopere copiã tibi horũ ſcriptorũ fieri petis: dabimus operã vt & Principis ſentẽtia, q te omnino promereri optat, & violentũ (vt ita dixerim⁹) decretũ, tibi quo minus mos geratur nõ obſtet: ſed quod q̃ris tibi largiter ſuppetat. Sed qm̃ ea adhuc vix notata prima ĩ forma ſunt: neq; Georgius morte occupat⁹ ea elimare & meliore nota conſcribere potuit: primũ curabim⁹ vt prius q̃ edantur cenſeantur, & in eum ordinem quẽ pretendiſſe Georgius videtur, redigantur: moxq; ita abſoluta ad te mittentur. Vale.

FRANCISCVS SYLVIVS.

Chalco agit gratias. Ludouico debet plurimũ. Sibi moleſtum eſſe vt Merulę ſcripta edantur, negat.

Ang. Pol. Barptol. Chalco ſuo. S. D. XVIII.

AGo tibi gratias ingentis: q; de Merulæ ſcriptis edẽdis rẽ cõfeceris ex animi nr̃i ſentẽtia. Ludouico aũt ſapientiſſimo pariter hũaniſſimoq; Principi quãtopere debere me vel hoc ipſo noĩe ſentiã, non explico: tantum eñ mihi ille tribuit, quantũ ego vix optare vnq̃ auſus. Nã & antea ſupprimẽs, & nunc emittẽs, honori præcipue meo conſultum voluit. Sed quid ais, animaduertiſſe eũ de meis literis moleſte me laturũ ſi publicarẽtur? An ego vnq̃ aliud pcatus, q̃ vt copia fie

Omnis machinas, id eſt totas vires, totã induſtriam, omnẽ modum & rationẽ. Expoſtulabo ĩiuriam, id eſt de iniuria conquerar. Apage, id eſt abige, remoue, abduc. Grecum autem vocabulum eſt ἀπάγω, id eſt abduco, abigo, remoueo. Plautus

ret audiendæ accuſationis? Deniq; quos ego iſtic habeo vicarios? Aut quid vnq̄ cuiq̄ mandaui: niſi vt omnis machinas adhiberet quo notæ iſtę de latebris eruerentur? An forte amic⁹ iſtic aliqs plus in mea re videre ſe, q̄ ego videbam, credens: meūq; animum ſpectans ex animo ſuo: quicq̄ vel egit inſcio me vel dixit, quod ego nollem? Expoſtulabo iniuriā, ſi reſciero: q̄uis ille ſedulo, q̄uis amice, q̄uis officioſe fecerit. Sed cui magis credendum, q̄ tot epiſtolis meis vulgatis, conteſtatis, latine (vt arbitror) ſcriptis & perſpicue? Quare apage quæſo a me iſtam calūniam: quo nemo vnq̄ fuit & confeſſioni paratior, & defenſioni. Quo maiorem tibi nūc habeo gratiam: qui vt mihi vtriuſq; fieret poteſtas, opera & auctoritate curaueris. Vale.

in Amphitryōe. Vah apage te a me. Idem in Curculione. Apage hanc caniculam.

Iacobus Antiquarius Angelo Politiano ſuo. S. D. Epiſtola. XIX.

IAm in Merulanis rebus nihil melius ſentio: vt qualem ſe effinxit plane relinquamus: per hiſtorias & epiſtolas quaſdam, ſine aliis monumentis ſupſtitem. Plautinę quæſtiones apparent nullæ: commentarios in Iuuenalem vix illius fuiſſe crediderim, niſi ipſe ſuos edendo affirmaſſet. Tu quidem recte facis, qui ab eius nomine temperandum ſtatuiſti: cuius retaxatio impietatem non effugeret: etiam ſi Ludouici nobiliſſimi Principis auctoritas non interceſſiſſet. Qui te amant: vt in literariam & communem rem pro conſuetudine tua ſtudiū conuertas, magnopere cupiunt. Quippe id tuum erit, quod poſt te non deſiderabitur. Vale.

ASCENSIVS. Pręter hiſtorias & cætera. Legam per hiſtorias, vt ſit ordo, q̄ ſup. vt relinquamus ſuperſtitē, id eſt in hominū memoria quaſi adhuc viuentem: per hiſtorias & epiſtolas quaſdā ſine alijs monimētis, hoc eſt reliqua omnia delendo.

Alba linea prouerbium tutatur, in quo reprehendi a Merula dicebatur.

Angelus Politianus Bernardo Riccio ſuo Sal. Epiſtola. XX.

F. S. Perturbata, id eſt confuſa. Interlita, id eſt interſcripta inter verſiculos. Coryceo, id eſt curioſ

Coryceus.

ſo. Authore enĩ Straboẽ lib.xiiij. tot Coryci prætern auigatio latronũ plena fuit, qui Corycei dicebant. Hi nouũ inſidiandi genus adinuenerũt. Diſperſi ei per portus accedunt ad mercatores qui applicuerit, auſcultãtes quas ferant res, quoq nauigent. poſtea quũ illi ſoluerit, inq altũ ſe receperint, congregati latrões eos adoriunt diripiũtq. Ex quo oẽs curioſos occultaq ac ſecreta auſcultare conãtes coryceos appellam9 ac in prouerbio dicimus. Hunc ergo coryceus auſcultauit, quũ qs aliqd dicere aut facere ſecreto videat, qd tamẽ audiat aut videat, propter eos qui ſpeculãtur & ſcire ſtudent q̃ non conuenit. Super eo pūerbio plura Eraſmus. Eſt autem Corycos oppidũ, port9, & ſpec9 iuxta mare in Cilicia. vt Pli. teſtis eſt ca. xxvij. qnti libri. Vrbẽ eã portuoſaꝫ multũ ac op

.i. amuſſis alba.

Socrates.

Alba linea.

Corycos.

Significas deſperandam plane mihi eſſe publicationem Georgii Merulę ſcriptorum: ꝙ friuola, ꝙ paucula, ꝙ imperfecta, ꝙ perturbata ſint, & interlita. Sed a Coryceo tamen quodam tuis aĩs eſſe auribus inſuſurratum, reprehendi ab illo me quodam loco, ꝙ albæ lineæ prouerbium ſecus acceperim q̃ debui: videlicet in bonam partem. Reſpondebo leuiter, & quod aiũt ſuſpenſa manu. Non enim defenſio grauis, vbi leuis oppugnatio. Græcum prouerbiũ celebratur, λευκὴ στάθμη. quod Aul. Gellius albam lineam trãſtulit: poſſis tu tamen & amuſſim dicere. filum ſcilicet illud fabrorum, quod oblinitur rubrica. Valet ergo in eos prouerbium: qui ſine diſcrimine dicunt aliquid, aut faciunt. Vt autem recte dixerimus haberi odio malos omnis ſine diſcrimine: ſic rurſus & amari bonos. Certe Socrates in Charmide Platonis: is qui nulli9 rei ſcientiam ſibi præter amoris vindicat: albam ſe tamen eſſe lineam dicit erga formoſos: ꝓpterea ꝙ omnes amaret ex ęquo. Quod idem tranſtuli ego prorſus ad hominẽ non doctum quidem, ſed amatorem tamen vtcunq doctorum: cuius amori pudenter (vt mihi quidem videor) iudicium, delectum, diſcrimẽq detraxi: ne mihi. ſ. ob eum, quaſi iam plane docto, nimium dicerer tribuere. Nec amico tamẽ iniuriam feci. Nã vulgo quoq laudatoribus noſtris dicimus: falli ꝙ ament. Eſt vero integrum ſicuti qdã referũt, hoc adagium: λευκῷ λίθῳ λευκὴ στάθμη. quod ita commode vertas. In albo lapide alba linea: videlicet q̃ nullum faciat diſcrimen. Id eſſe autem ſic integrum in Cidalione Sophoclis, tam græci quidem Platonis interpretes, q̃ Suidas ipſe (ſi qui modo hic vnq̃ Suidas) non omnino malus auctor, teſtati ſunt.

portunā fuiſſe dicūt. Albę lineę ꝓuerbiū ſec⁹ acceperi. Politiāi ĩ Miſcellaneoꝝ coronide illa ſunt verba. Quum mihi, inquit, neſcio quid officioſiſſim⁹ homo Robert⁹ noſter Saluiatus renunciaſſet, non literarum modo ſed literatorū quoq; omniū velut alba linea magnus amator. Suſpenſa manu .i. leuiter, ſine opera, ſine labore multo. Au. Gellius albam lineam tranſtulit. A. Gellij verba ſunt ex cap. vltimo vlti. lib. Illi, inquit, omnes & eorum maxime gręci multa & varia lectitantes, in quas res cunq; inciderent, alba (vt dicitur) linea ſine cura diſcriminis, ſolam copiam ſectati conuertebant, quibus in legendis ante animus ſenio aut tædio languebit, q̄ vnum alterumve reperit, q̄d ſit aut voluptati legere, aut cultui legiſſe, aut vſui meminiſſe. Amuſſis (vt in annotationibus ait Budęus) eſt filum quod fabri materiarij rubrica obliniunt, aut alio colore. a gręcis σάθμη dicitur. Vnde prouerbiuȝ natum λευκὴ σάθμη authore Suda. latine alba linea dicitur. Quod prouerbium in eos valet, qui ſine diſcrimine aliquid faciunt, vt ſi in pariete albo albam quis lineam faciat. Albam ſe eſſe lineam & cætera. Socrates apud Platonem in Charmide (quem Politianus interpretatus eſt). Quod (inquit) ad formoſos attinet, facile quidem alba ſum regula carpētarij. Omnes enim fere qui ea ætate ſint, formoſi mihi videntur. Marſilius item Ficinus iiſdem prope verbis prius interpretatus eſt. Profecto, inquit, perinde ſum erga honeſta indole claros, ac album filum in lapide albo. ferme nanq; omnes eiuſmodi homines mihi admodum placent. Prouerbij huius meminit Lucilius. Eius ea ex libro triceſimo apud Marcellum verba ſunt. Et amabat omnes. Nam diſcrimē nō facit, neq; ſignat linea alba. Ex æquo, id eſt ęqualiter. In Cidalione Sophoclis. Sophoclem in Cidalione (id enim libri nomen eſt) ſcripſiſſe prouerbiū hoc integrum Eraſmus ex authore Suda tradit. cuius verba ita fecit latina. Nihilo mihi plus indicat ſermo tuus, Q̄ lapide in albo ſignat alba linea.

Suſpenſa manu q̄d agere.
Alba linea prouerb.
Amuſſis.

¶ ASCENSIVS.

Si qui & cętera. Ordo videtur: Si modo vnq̄ ſup. audiuiſti, qui ſup. fuerit hic Suidas. quia tunc temporis adhuc paucis erat notus, vt cęteri authores gręci.

Ludouicus Maria Sfortia Dux Angelo Politiano. S. D. Epiſtola. XXI.

NOn eſt ꝙ verearis Angele, ne tibi notā aliquā inurat, ſi ſupprimant̄ ſcripta, quæ in te Merula paraſſe dicebatur. Tua enī opa minime factū putari debet: q nō q̄ſiuiſti vt occultētur, ſed multis p̄cibus per noſtros agere apud nos non deſtitiſti, vt ea in lucē venire pateremur. Q̄d ſcribere ad te voluimus: vt hæ noſtrę apud oēs teſtari poſſent, te ſcripſiſſe nō modo non futuꝝ graue tibi, ſi in manus hoīm viri literatiſſimi ſcripta venirēt: ſed etiā ſi ita pateremur, nobis te gratias ingentes debiturū affirmaſſe. Vale.

ASCENSIVS.

Non eſt & cætera. Non propter elegantiam, ſed propter authoritatem viri id aſſerētis, quo ſuæ famę conſtitutuȝ iri putauit, hanc interſeruit epiſtolam. Eſt tamen latina & pſona ſcribētis nō indigna, ne forte eandem elegantiam exigamus a Principe quaȝ a declamatore aut literarum profeſſore.

ASCENSIVS. Non tam & cętera. Belliſſime & appoſitiſſime reſpondet. inter quæ illa commu nis ſententia (id enim quiſq; ſen- tit) non vulgari ter exprimitur. Si tamẽ ęſtimas &c. Signet eam & imitetur (pauc tamẽ verbis mu tatis) puer.

Angelus Politianus Ludouico Sfortiæ Prin cipi ſuo Sal. Epiſtola. XXII.

NOn tam gloriæ meæ conſulis q̃ tuę:ꝙ & veritati ſuffragaris, & literarũ profeſſorẽ vin dicas ab iiuria. Sic itur ad aſtra mi Princeps. Nõ enim tam ſolidam, tam veram laudem vanæ prę dicationes: q̃ ſua cuiq; recte facta conciliant. Sed tamen & recte factorum memoria ipſa parum per ſe fida: niſi literarum teſtimonio roboretur. Equi dem quantum tibi debeam: nec ipſe ignoro, nec tu pateris ab aliis ignorari. Si tamen æſtimas quã tum præſtare tibi volo, ſoluendo ſum: ſi quantum valeo, non ſum. Vale.

ASCENSIVS. Angele ſi. Accu rata eſt reſpõſio, & non minus feſtiua. Et deſide- rium & cætera. hoc eſt cupim⁹ ſic ſępe pro te la- borare.

Ludouicus Maria Sfortia Angelo Politiano Sa lutem. Epiſtola. XXIII.

ANgele ſi dum tibi operam damus, vt veritas locum ſuum habeat, gloriæ noſtræ conſuli mus: in lucro nobis labor noſter eſt, & deſiderium nobis ſępe pro te laborandi relinquitur. Eſt autẽ hic fructus eo gratior, ꝙ etiam preter expectatio nem cõtingit. Satis enim putabamus, ſi dum mutue preſtitimus officium noſtrum, in eo conſuetudo noſtra non intermitteretur benigne cum omnibus agendi: q̃q̃ id etiam tecum libentius age batur, cuius virtus & doctrina iandiu nobis nota eſt, & in quem beneficium noſtrum eſſe ſemper optauimus. Itaq; iam plus eſt, q̃ quod ſpectabamus: ſi cum tuo etiam noſtrum beneficium cõiun gitur. Te autem ſoluendo eſſe nobiſcum, & dum vis, & dum quę potes agis, ducimus: & plura tibi videmus ſuperfutura cum ſol ueris, q̃ ea erunt quæ ſoluendo quod debes impenderis. Vale.

F. S. Impoſtu- ram fecerit poſte ritati, id eſt poſ- teros decepit, ni- hilq; vel pauca admodũ ex mul-

Merulam ridet, qui tam multa partim pollicitus, partim mi nitatus, pauca admodum præſtitit.

Philippus Beroaldus Angelo Politiano ſuo. S. D. Epiſtola. XXIIII.

QVod Merula imposturam fecerit poſteritati,minime miror. Sic enĩ glorioſi milites facere cõſueuerunt: qui verborum ſtrepitu vigentes,re flacceſcunt. Nimirum egregius hic noſter imperator dum Centuriarum impetum impatibilem minitatur,nõdum decurias in acie collocauerat:& dũ haſtatos triarioſq; terrificos cum ſollicitudine præſtolamur, vix rorarios accenſoſq; centuriauerat.Sed iam viuat valeatq; Merula apud manes cum ſua canina facundia:qui vt belliſſime veriſſimeq; ſcripſiſti,iã perierat niſi periiſſet:prout ſementem feciſſet,ita meſſem plane facturus. Quod ad nos attinet:ſcito mi Politiane te hic prope plures q̃ iſtic habere fauiſſores buccinatoreſq; tue politiſſimę eruditionis:quæ veluti frutex odoratiſſimus fragrat inenarrabilem quãdam ſuauitatem. Scribo quod ſentio, ſentio quod ſcribo: concordat calamus cum corde,lingua cum animo. Vale.

tis q̃ pollicebat̃ ſcripta reliq̃rit. Dum haſtatos. Centurias (quaruʒ impetũ nullus ſuſtinere poſſet) compoſiturũ ſe Merula prius minitabat̃. Quarum eo mortuo vix trigĩta inuẽta eſſe adnotamẽta Antiquarius Politião ſcripſit. In ea igit̃ re Beroaldus ludit. Haſtati dicebantur aciei medię milites, q optime in ſpiculis & lanceis ordinabãtur. In prĩa enĩ erant exercitati & veteres milites,quos Principes appellabant. In tertia vero Triarij,qui poſitis genib⁹ ſolebant intra ſcuta ſubſidere,ne ſtantes a venientibus telis vulnerarentur. a quibus prioribus occiſis ſępe facta eſt victoria.Rorarios,id eſt ferentarios leuiſq; armaturæ milites.De quibus omnibus in Auſo.Griphum ſcripſimus.Accẽſus,vt ait Aſconius Pædianus,nomen eſt ordinis & promotiõis in militia.Sex.Pompeius author eſt accenſos milites appellari eos qui ſupplendis legionibus ad cenſum aſcriberẽtur. Nonius autem Marcellus ex M.Varrone tradit eos eſſe accenſos qui conſules aut p̃tores in caſtra ſequerentur,q; ad neceſſarias res accirentur:velut accenſiti.Fauiſſores pro fautoribus vſurpat.Quod vocabulum a fauiſſis (de quibus eſt apud Au. Gel.cap.x.lib. ſecundi,& apud Sextum Pompeium) ſi inclinat: ſignificatus ratio cũ voce non congruit.Fauitores pro fautoribus quondã dictum fuiſſe,Nonius Marcellus ſcribit:vt apud Lucilium.Fauitorem tibi me amicum amatorem putes.

Haſtati.
Principes
Triarij.
Rorarij.
Accenſus.
Fauiſſores.

Bologninum a legum reſtituendarum ſtudio laudat,qui a Laurentio Medice doctorum Mecœnate per literas impetrat legem quandam ex Piſanis Pandectis,quas oſtendit eſſe emendatas.

Angelus Politianus Ludouico Bolognino Equiti ac Iureconſul.Bonoñ.S.D. Epiſtola. XXV.

F. S. βίβλον & cætera. Quintian⁹ in epographiarum quarta. Græcum hoc epigramma latinum facit. Hūc, inquit, Iuſtiniani, & cętera.

Tribonianus.

Tribonianus Iuſtiniani hortatu, authoritate, & iuſſu, cum cęteris viris illuſtribus Pandectarū libros, in quibus antiquuȝ ius oē collectum eſt, cō ſcripſit: vt ī procemio inſtitutionum Iuſtiniani memorię datum eſt. Libyſtidos, id eſt Africę, licet adiectiui potius q̄ ſubſtantiui vicem nomen patronymicon habeat: vt apd̄ Virgili. lib. Aenei. v. Horridus in iaculis & pelle libyſtidis vrſæ, id eſt Africanæ.

Mecœnas.

ASCENSIVS.

Ad Lauren. Medi. certum eſt nō ea ſerie locatas epiſtolas, nec eo tempore quibus ſcriptæ: nam in ſuperioribus de ſcripſit Laurentii Medicis obitum.

VElle Ludouice vir clariſſime, cęteris quoq; iure conſultis, quæ tibi eſt corrigendis reſtituendiſq; legibus in veram, atq; eam ipſam lectionem qua ab Impera. Iuſtiniano publicatæ ſunt, & olim fuiſſet, & nunc eſſet diligentia. Non enim nos puderet multorum, quæ tum ridicule, tum perperam leguntur in legibus: ſed emaculata omnia & vera haberentur. Scripſiſti tu ſuperioribus diebus ad Laurentium Medicem, ætatis noſtrę Mecœnatem alterum. Nam vt Roman⁹ ille Mecœnas conſilio, diuitiis, opera fauebat ſui ſæculi literatis viris: ita & hic noſter facit: quandoquidem doctos omnis doctus ipſe iuuat ſemp, ſuſtētat, alit, dat munera, prodeſt omnibus ſtudioſis. Scripſiſti inquam vt legem quartam titulo de verborum obligationibus de Pandectis (quę olim Piſanę fuerunt, nunc Florentinę) ad vnguem exſcriptā ad te mitteret, ꝑpter cōtextum eius, Paragrapho Cato, in vulgatis exēplarib⁹ incuria tpm deprauatum. En igitur ea tibi ex ipſo Archetypo eius ipſius Laurētii Medicis iuſſu excerpra a nobis ſūma fide. Eſt aūt liber characterib⁹ maiuſculis, ſine vllis cōpendiariis notis, ſine vllis diſtinctionibus: nec gręcus, ſed latin⁹: videlicet ille ipſe quē inter cęteros publicauit Iuſtinian⁹: qd̄ & hoc pulcherrimū in fronte libri gręcū epigrāma oſtendit.

Librum Iuſtinianus Imperator conſtruxit hunc,
βίβλον ἰουστινιανὸς ἄναξ τεχνήσατο τήνδε,
Quē vtiq; Tribonian⁹ magno elaborauit īpatori,
τὴν ῥα τριβωνιανὸς μεγάλῳ κάμε παμβασιλῆϊ,
Qualiter quis Herculi varium ſcutum fabricat⁹,
οἷά τις ἡρακλῆϊ παναίολον ἀσπίδα τεύξας,
In quo ſplendent imagines omnes legum:
Ἧι ἐπιμαρμαίρουσιν ἀγάλματα πάντα θεμίστων,

Homines vero Aſiæq;,captiuæq; Libyæ,
Ἄνθρωποι δ᾽ ἀσίης τε, δορυκτήτου τε λιβύσσης,
Europæq; parent totius imperatori mundi.
Εὐρώπης τε πείθονται ὅλου σημάντορι κόσμου.

Paulus libro duodecimo ad Sabinum Eadem dicemus & ſi dolum abeſſe a te hæredeq; tuo ſtipulat⁹ ſim & aut promiſſor aut ſtipulator pluribus hęredibus relictis deceſſerit Cato libro quītodecimo ſcribit Pœna certę pecuniæ promiſſa ſi quid aliter factum ſit mortuo promiſſore ſi ex pluribus hęredibus vnus contra q̄ cautum ſit fecerit aut ab omnibus hæredibus pœnam cōmitti pro portione hæreditaria aut ab vno pro portione ſua ab omnibus ſi id factum de quo cautum eſt indiuiduum ſit veluti iter fieri quia quod in partes diuidi nō poteſt ab omnibus quodammodo factum videretur at ſi de eo cautum ſit quod diuiſionem recipiat veluti amplius non agi tum eum hęredem qui aduerſus ea fecit pro portione ſua ſolum pœnam committere differentię hanc eſſe rationem ꝙ in priore caſu omnes cōmiſiſſe videntur quod niſi in ſolidum peccari non poterat illā ſtipulationem per te non fieri quo minus mihi iure agere liceat ſed videamus ne non idem hic ſit ſed magis idē quod in illa ſtipulatione Titiū hæredēq; eius ratum habiturū nam hac ſtipulatione & ſolus tenebit q non habuerit ratū & ſolus aget a quo fuerit petitū idq; & Marcello videt̄ q̄uis ipſe dn̄s pro parte ratū habere non pōt ſi is q duplā ſtipulatus eſt deceſſerit pluribus hæredib⁹ relictis vnuſqſq; ob euictionē ſuę partis ꝓ portiōe ſua habebit actionē idēq; eſt in ſtipulatione quoq; fructuaria & dāni infecti & ex opis noui nūciatiōe reſtitui tn̄ opus ex opis noui nūciatiōe pro parte nō pōt hęc vtilitatis cā ex pte ſtipulatorū recepta ſūt ipſi aūt ꝓmiſſori ꝓ pte neq; reſtitutio neq; defenſio cōtigere poteſt

LIBER. XII.

In Epiſtolam.I.Argumentum Syluii.

De mutuo trium Pici Politiani Barbari amore. Barbari Plinianas caſtigationes probat. Arbitro Pico ſe defendit contra Barbarum iam mortuum in plæriſq; ab eo ſcriptis diſſentientem. Commentarios librorum ſcribere q̄ ſit difficile.

ANGELVS POLITIANVS IOAN. PICO MIRANDVLAE SVO. S. D.

EPISTOLA PRIMA.

QVANTOPERE ME SEMPER dum vixit Hermolaus Barbarus dilexerit, quantūq; ego illi viciſſim tribuerim: notum tibi mi Piſce: qui ita vtrūq; amabas, ita rurſus ab vtroq; amabaris: vt ſicut vterq; ſe eſſe apud te primū, ſic tu primum te eſſe apud vtrūq; exiſtimares. Adeoq; ſingularis hic inter nos amor alios delectabat, alios rurſus perſtrīgebat: vt qui vnum vel laudabat e tribus, vel vituperabat: idem ſibi cæteros vel laudādos eſſe vel vituperādos arbitraretur. Edidit ille paulo anteq̄ diem obiit, opus (vt ſcis) elegās & eruditum Plinianarum caſtigationum. Quo in opere quantum equidem æſtimare poſſum, iuuit apprime rem latinam: ſiquidem multum ingenio niſus & ſtudio, vetuſta diligenter exemplaria contulit, & auctores vtriuſq; linguę pœne omnes aduocauit. Libertate autem vſus eſt omnino aliqua: ſed modeſta, nec tam in alios, q̄ in ſe quoq; ipſum. multa enim poſterioribus confutauit: quæ prioribus commentariis defendiſſet. Ita (quod ego in primis laudo) nihil ſibi prius eſſe fide putauit agenti negocium poſteriorum: qui ſententiam de nobis ſine gratia, ſine inuidia laturi ſunt. Sed in me vnum tamen paulo fuit indulgētior: vbi enim occaſio laudandi, nominatim me citat: vbi rurſus diſſidet, rē refellit ipſam, nomini parcit. Et cupiebam defenſionem omittere, quoniamq; ſunt vtriuſq; noſtrū

FRANCISCVS Syluius in Lib. XII. Epiſtolarū Illuſtrium Virorum.

INaugurati male .i. male auſpicati, male ībuti, vtq; vulgo aiunt in principijs male fundati. Apd̄ Romanos enim antiq̄s nō publice ſolū, ſed etiam priuatim nihil gerebatur, niſi auſpicio pri⁹ ſumpto, vt Valerius lib. ij. titulo de inſtitutis antiq̄s mēorię tradit. Quæ cauſa eſt, cur auguria auſpiciaq; pro felicibus initijs vſurpentur. Defenſus a nobꝫ Cicero. Cicerōis verba quo res fiat manifeſtior ſubſcribimus, q̄ ſunt hęc ex Tuſculanarum quæſtionum prima. Ariſtoteles, inq̄t longe oībus (Platonem ſemper excipio) præſtās & ingenio & diligētia, quū quatuor illa gn̄a principiorū eſſet cō=

ſcripta in manibus, doctiorum iudicio reliquere:
ſed occurrunt interdum ſcioli quidam male inau
gurati literis,qui pro damnato accipiunt,quicqd
non protinꝰ defendatur. Quocirca tu mihi nunc
adeundus mi Pice doctorum omnium doctiſſime,
non quidem vt iudex, ſed vt arbiter honorarius:
qui videlicet inter amicos diſceptantis litem diri
mas. Defenſus a nobis Cicero eſt,ꝙ Endelechian
ſic exponat:motionem quandam continuam & ꝑ=
ennem.Placet hoc Hermolao:veteremqꝫ ſuam re=
uocat ſententiam. Cenſet autem nihilominus En
telechiam ſcribi, t, litera oportere,ꝙ in hanc ver
tere,d,ſoleant Attici. Tum id auctoritate Lucia=
ni tuetur,& grammaticorum quorundam ignobi
lium,qui de dialectis conſcripſerunt. Cæterum ſi
Luciani verba ipſa græca perpendas:nihil ibi alid
inuenias,niſi furtum obiici, t, literæ ꝙ ea quæ ſit
Endelechia vocare malit Entelechian. Quare cū
conſtet apud omnis vocabulum id ab Ariſtotele
primitus fuiſſe confictum : non dubium eſt quin
Endelechian:quod prius fuerit:non Entelechian:
quod poſterius:& auctor ipſe protulerit, & aucto
rem Cicero ſecutus. Apparet autem naſutiſſimū
hominem Lucianum carpere idoctos iam tum lin
guæ philoſophos, qui dum vocem contaminant,
etiam intellectum non aſſequerentur: quem tamē
Luciani ſalem parum deguſtantes,quicunqꝫ iſti in
ſipidi literatores ad Attici ſermōis diſcrimina de
torſerunt.Quod & ipſum tamen Hermolao quo=
qꝫ non fauet:quando vtrunqꝫ in confeſſo eſt,& au
ctorem fuiſſe vocis eius Ariſtotelem: & in,d,locū
t,literam ſucceſſiſſe. Nec ego tamen (quod ille,
vt video,putauit) occaſiōe abutor deprauati ex=
emplaris.Nemo igitur me magis defendit,q̄ q ſic

plexus,e qbꝰ oīa orirent̄, quintaꝫ quandam natu=rā cenſet eſſe, e q̄ ſit mēs. Cogitare enim,& prouide re,&diſcere,& do cere, & inuenire aliquid,&tā mul ta alia meminiſ=ſe,amare, odiſſe, cupe,timere,an=gi,lætari, hæc & ſimilia eoruꝫ in horuꝫ quatuor generum nullo eſſe putat. Qui tum genus adhi bet vacans nomi ne, & ſic ipſum animum Endele chiaꝫ appellat no uo nomine,qua=ſi quandam con=tinuataꝫ motio=nem, & perennē. Hæc Cicero. Cice ronem reprehē=dit Philelphus Franciſcus libro epiſtolarum ſe=ptimo & triceſi=mo.In rebus,in=quit, ſubtiliſſi=mis & maximis quandoqꝫ erra=uit Cicero. Non ne in.j.libro quę ſtionuꝫ Tuſcu=lanarū ἐνδελέ=χεια vſus eſt ꝑ ἐντελέχεια,quū ꝑ d ſcriptū conti nuationē ſignifi cet,ꝑ t vero per=fectionē? Idē qꝫ lib.xvij. Ariſtote lis interp̄tes quū

Entele=chia.

Tetraones.

rephēdit: Quid, inquit, dicam περὶ ἐντελεχείας, id eſt de entelechia? quæ ē corporis ἐνέργεια, hoc eſt operatio, vel proprie magis & aptius agilitas. Nōne apd̄ noſtros vbiq; ἐνδελέχεια ſcriptum reperitur? At neſciunt q ita ſcribūt, aliud eē entelechiaꝫ, aliud endelechian. Si enim per d, ſcribitur, continuationem perennitatēq; ſignificat.

Melos.

Id quod ab Ariſtotelis mēte nō mediocriter diſſentit. Si vō ſcribatur per t, ſicuti certe in omnibus Ariſtotelis libris ſcriptū apd̄ gręcos repit̄: ꝑfectionē notat. Nō enī eſt cōtinuata & perennis motio, ſed corporis viui ꝑfectio. Habet enī entelechia huiuſmodi, hoc eſt agilitas, perficere corpus aīatū ea vi, qua aīatū eſt corpꝰ: ſiue hanc libeat ſpecieꝫ dicere, ſiue formaꝫ. Byzantius item Argyropylus eodem vocabulo Ciceronem reprehēdens di-

Aſcopera.

accuſauit. In tetraonibus vero mecū plane ſentit aduerſus Erythrotaonas: g tamen inſertat: & ſcriptos calamo Plinianos aduocat codices. Ego vero contra tam Suetonianos profero, q̄ etiam Plinianos: ſed vetuſtos vtroſq;: q̄les in Medicæ quoq; gentis Bibliotheca patēt. Nā tetrax apd̄ Athenęum libro nono, nihil ad Tetraonas. Illi enim a Plinio dicuntur abſoluta eſſe nigricia, & quaſi coccinis ſuperciliis: quidāq; tamen vulturum colore. Tetracem vero Porphyrioni ſimilem tradit Athenæus: eiuſq; volucris admiratur τὸ εὐανθές, quaſi picturatum ſignificans & floridum: quod Hermolaus forma conſpicua conuertit. Tū pendere vtriq; ab auribus paleam ſicut gallinaceis oſtendit. Paleam enim interpretari τὰ κάλλαια malo, q̄ qd̄ Hermolaus, criſtas. Melos quoq; defendi apd̄ Perſium poſſe putat auctore in hymnis Homero: quaſi vero non conſtet hymnos iſtos, quos etiam vatis eē Homeri qdē dubitant, plurimis eſſe locis mendoſiſſimos: qd̄ & Demetrius Chalcocondyles in p̄fatione quadā ſua cōquerit̄. Scio aūt verſiculū citari quēdā male cōpaginatū de hymno ip̄o, puto in Mercuriū: quē ob id opinor Hermolaus ipſe nō citat, qm̄ videlicet in eo fides vacillabat. An igit̄ cū vniuerſis gręcorū latifundiis vnus iſte īfamis angulus cōferet̄? nec quicq̄ ꝓfuerit, ꝙ etiā tū cū locū ipſum tractabamus, triuolis iſtis auctoritatibꝰ occurrimus? Iam ꝙ Aſcoperā nos inueniſſe putat in codicibꝰ ātiqs, nō meminit ad liquidū: ſicut enī Scopa eſt in ꝑuulgatis exēplaribus, ita in vetuſtis Aſcopa. qd̄ ipſe tn̄ ob id rectū putat, ꝙ eo ſit vſus Hieronymus: nec aūt animaduertit idē eſſe vtrobiq; lubricū mendū: nec gręcum tn̄ ꝓbari Aſcopa, nec latinū. Cęterū ſcd̄a editiōe quaſi priorē ſniam

pertęſus,græcos quoq; allegat auctores,apud quos Aſcoperam reperiſſet. Illud etiam quidam pertinere ad nos contendunt,ꝙ Dionyſium nō a Priſciano,ſicuti ego prodideram,ſed a Rhemnio Fannio conuerſum dicit. Verum quoniam nec argumentis hoc ille,nec auctoritatibus obtinet:& æquo iure vtimur omnes in literis, ad noua pariter & vetuſta,quæ indicari poſſunt, exemplaria prouocamus.Illud equidem miror:ꝙ vt Theodorum Gazam defenderet, a nobis in Suada reprehenſum: cui tamen nec ipſe pepercit:mella neſcio quę poetica miſcuit,quæ nihil omnino (vt videtur) ad rem. Deniq; iſta ſunt fere, in quibus aliter ꝙ̄ nos Hermolaus noſter prodidit:Cum tamē idem pleraq; inuenta noſtra nunc edito, nūc ſuppreſſo nomine tutetur. Declarant hoc illa quæ de Bœotia, de Crambe,de Oaxi,de Cicuta,de ſalutis augurio de Hecale,de Prœtidibus,de Cauſariis, Harpocrate,de Ocno,de Priapeis,de Philyra,de Poppyſmo, de Catulliano paſſere diſputat.Quin idem quę fabulatus ego cum eo Florentiæ inter cœnā de Solſtitiali hęrba,de Elutriato vellere,ſed & de Dioſcoride,domi tuę ſum,retulit in hoc ipſo ſtatim libro mei honoris cauſa. Q̄ꝗ̄ ego inibi tamē etiam Dorcada nō recipio. Sed cum mihi pleraq; omnia placeant in Hermolai ſcriptis:tum illud in primis, ꝙ vtiq; ſentit,quanta in perplexitate verſemur librorum enarratores,quos & barbaria confudit,& veritas obſcurauit:vt vituperandi nō ſint, quorū etiam ſedulitas retrahere illa nō pōt, ꝙ̄ maiorib⁹ noſtris (vt Varro inqt) ademit obliuio fugitiua. digni magis ęternis honorib⁹,ꝗ hęc aſſeq tā remota tāq; obliuia quoquo mō potuerīt.quo min⁹ ferēdi,ꝗ vl' ſe vl' alios refelli talib⁹ ī reb⁹ ęgre ferīt. Cō

ſtitare auſus eſt eum nō philoſophiæ modo ignarum,ſed etiā (ſi diis placet) græcarū lrarum. Cicerōis partes aīate ac fortiter Politianus capite p̄mo Miſcellaneorum tutat̄. Acerrimę cui⁹ propugnatiōi quia deeſſe nolum⁹,pauca quędā tela,eadēq; nō oīno fortaſſe leuia in hoſtes iaculamur. ἐνδελέχειαν igitur & ἐντελέχειαν idem omnino ſignificare autumamus. Authore enim Priſciano libro primo,t d & θ magna īter ſe cognatione iungūtur, vt θεὸς deus. Quod idem Quintiliano libro inſtitutionum primo placet. Quare minus mirum eſſe dicit ſi vetuſtis opib⁹ vrbis ſuę & celebrib⁹ tēplis legunt̄ Alexāter & Caſſantra. Dialogus eſt Luciani ī quo. d. vocauit t, ī iudiciū. In co dialogo d cōquerit̄,ꝙ ſibi endelechiā t abſtulerit, honeſti⁹ rata quod pter oēs rōnē fuit,entelechiā dici.

Cicero defenditur.

tra ego profiteor: tam magis reprehenſoribus debiturum,q̄ magis erraſſe me docuerit. Etenim vt idem teſtatur Marcus Varro: non ſi non potuero indagare, eo ero tardior: ſed velocior ideo ſi quiuero. Non mediocres enim tenebræ in ſilua vbi hæc captanda. Tantum illos nec ferre interdum nec diſſimulare poſſum: qui de me tacent, & mea ſuppilāt. Vale mi Pice. in ruſculo Fęſulano. ſexto nonas Maias. M.CCCCLXXXXIIII.

Entelechia igiť cur dicatur nulla eſt ratio, niſi fortaſſe quia dulcius ſonare aliſ creditur. Volaterranus itē eos dicit errare q̄ entelechiam & endelechiam inter ſe differre putent. Inquit enim vbi de orthographia loquitur. D habet cum t cōitatē. Nā Alexāter pro Alexander teſte Quintiliano ſcribebať. Et apud Lucianū gręcū authorē in dialogo quodam d litera cū t ꝯtendit, q̄riturq́ʒ ab ea vſurpari. Hic monſtratur grāmatici cuiuſdā noſtri temporis error de endelechia & entelechia: q̄ varia putauit, cum pro eodem ab illis quos allegat authoribus ponant, gręcam imitando conſuetudinem, cum illi d pro t pronuncient. Hæc ille. Iure igitur defenſum eſſe Ciceronem a Politiano ne non dubites. In tetraonibus &c. de his Politianus capite quinquageſimoſeptimo Miſcellaneorum. Melos quoq́ʒ defendi. Politianus capite quadrageſimoquarto apud Perſium in epigrammate quod procœmij vice fungitur legendum putat, Cantare credas pegaſeium nectar, non pegaſeium melos. Melos enī, vt putāt, primā ſemp corripit: μέλοσ enī græcis ſcribiť. Quintianꝰ tñ epographia ſexta melos ꝑmā ſyllabā cōem hr̄e putat, longāq́ʒ ab Homero in hymnis & ab Orpheo īueniri ex authoribus aliſ tradit. Aldus itē in fine Perſiſ quē ipreſſit: Melos, inqt, vnico, l, nō ſine rōne imprimendū curauimus, quia non aliter producitur q̄ ἐλώρια apud Homerum, & μέλοσ apud eundem, ratione immutabilis. Iam ꝓ Aſcopam. cap viceſimo. Dionyſium non a Priſciano. Dionyſium de ſitu orbis latinū carmine a Priſciano factum eſſe vulgo creditur, ſed a Rhemnio Fannio conuerſuʒ Quintianus putat. In Suada reprehenſum. cap. vno & nonageſimo. Vt Varro inqt. Varronis ꝟba ſūt ex ꝓœmio librorū de līgua latina. Vetuſtas, inqt, nō pauca deprauat, multa tollit. Quē pueꝝ vidiſti formoſuʒ, hūc vides deformē ī ſenecta. Tertiū ſęculū nō videt eū hoīem, quē vidit primū. Quare illa q̄ iā maioribꝰ nr̄is ademit obliuio fugitiua, ſedulitas Mutiſ & Bruti retrahere neqt. Nō ſi nō potuero īdagare, eo ero tardior, ſed velocior ideō ſi quero. Nō mediocres enī tenebrę in ſylua vbi hęc captāda, neq́ʒ eo q̄ ꝑuenire volumꝰ ſemitę tritę, neq́ʒ nō in tramitibꝰ q̄dā obiecta, q̄ euntem retinere poſſent. Hęc Varro. Mea ſuppilāt i. ſuffuranť. Plautꝰ in truculēto. Hęc cū video fieri, ſuffuror, ſuppilo, de ꝑda ꝑdam facio.

Melos apud Perſium.

Dionyſiꝰ de ſitu orbis a q̄ traductus.

Roſciꝰ hiſtrio.

F. S. Roſciolū ꝑ ſꝰ aliquē diceres. Roſciꝰ hiſtrio fuit ætate ſua noīatiſſimꝰ, q̄ nulluʒ vnq̄ ſpectanti populo geſtuʒ, niſi quē domi medi=

Fabiū pueꝝ depīgit, eūdē laudat a canēdis muſicis carminibꝰ, a carminū a ſe ꝓpoſitoꝝ, prſęq́ʒ orōnis ꝓnūciatiōe: a qnq́ʒ ſił dictādis ex tpe epl'is, ab eqtādi ꝑitia, a patiētia, q̄ leſū ſe ab eq̄ ſup eū corruēte diſſimulet: cuiꝰ ꝑiculi metu Politianꝰ ipſe ꝑturbatꝰ eſt.

Angelus Politianus Pico Mirandulæ ſuo. S. D.
Epiſtola. II.

QVam vellem te quoq; hodie nobiſcum Paulus Vrſinus ĩuitaſſet ad epulas, vir vt in omni militari gl'ia celeber, ita nec abhorrens a literis,nec a literatis.Filiolus eſt illi Fabius vndecim annos natus, inſigni cum pulchritudine tum virtute. Flaui puero crines in terga molliter fluentes,alacres oculi,facies liberalis,vultus ingenuus,ſtatus elegans, decor⁹ habit⁹,atq; is militaris. Vt ergo diſcubuimus,canere quædam iuſſus notata muſicis accentiunculis carmina,ſimul cum peritis aliis:ſtatim ſuauiſſima quadam voce ſic in aures noſtras illapſus,imo vero in præcordia eſt:vt me quidem, cæteros neſcio,pœne extra me rapuerit:certe ſenſu tacito diuinæ prorſus cuiuſdam voluptatis affecerit. Pronunciauit Heroicum deinde carmen:qđ ipſemet nuper in Petri Medicis noſtri laudẽ cõpoſuerat.Id ab ipſo reuera non (quod ego tamen ſuſpicabar) ab alio factum, ſignis euidentiſſimis argumẽtiſq; poſtea cognoui. Roges q̃le carmẽ? q̃le fere nec meũ dici fan⁹ recuſem. Vox ipſa nec quaſi legentis,nec quaſi canentis: ſed in qua tamẽ vtrũq; ſentires,neutrum diſcerneres: varie tamen prout locus poſceret,aut æqualis,aut inflexa:nunc diſtĩcta,nunc perpetua:nunc ſublata,nũc deducta:nũc remiſſa,nunc contenta:nunc lenta, nũc incitata: ſemper emendata,ſemper clara,ſemper dulcis. Geſtus non ocioſus,non ſomniculoſus: ſed nec vultuoſus tamen ac moleſtus. Roſciolum prorſus aliquem diceres in ſcæna verſari. Poſtularunt ſubito quidam, carmen vt illud in proſam retexeret,& oratione ſoluta totum rurſus vt argumentum colligeret. Cunctatus paululum quaſi deliberabundus, cœpit mox dicere, verecunde quidem, ſed tamen admirabiliter.Et fluebant ex ore tenello verba lectiſſima: tanto curſu quantum facile nec ſtylus

tatus fuerat exercueratq;, ponere auſus ẽ. Quapropter non ludicra ars Roſcium, ſed Roſcius ludicram artem cõmendauit.Nec vulgi tantum fauorem, verũ etiam principũ familiaritates amplex⁹eſt. Author eſt Valerius lib. viij.titulo de ſtudio & induſtria. Ciceroni fuit familiaris, vt eſt apud Macrobiũ lib. Saturnaliuꝫ tertio: eodẽq; authore L.Syllæ dictatori fuit cariſſimus, ab eoq; ãnulo aureo donatus. Tanta deniq; fuit gratia & gloria,vt mercedem diurnam de publico mille denarios ſine gregalibus ſolus acceperit. Cingulũ hominũ eſt, cingula equorum: vt ait Seruius.

Fabius Vrſin⁹.

Cingulũ. Cingula.

ipſe ſuppeditat.Miraris hæc Pice?dabo aliud maius maiuſq; qđ mireris.Impleuerat hoc iam munus: & eum pater iuſſerat ibidē cibum capere ſtantem.non enim ſolet aliter. Iam ſecundæ menſæ:cum proponere iubeor, quot & quæ argumenta epiſtolarum velim: quas ille ſimul pluribus dictaret ex tempore. Propoſui quinq; duntaxat (non enim enim plura libuit, ne forte puerum fatigarem: plura ille tamen blande adhuc depoſcebat) ſed quæ propoſui nata ibidem ſtatim ſunt varia,noua,quędamq; ridicula,ſic vt ad ea comparare ſe prius non potuerit.Collocati quinq; igitur per ordinem librarii cum ſtylis & pugillaribus, excepturi quod ille dictaſſet.Conſiſtit in ſummo puer terram intuens modeſte:cogitat aliquantulum:mox tamen oculos attollit: imperat ei qui ſummus conſederat,vt iā ſcribat:vbi pauca dictauit,innuit & ſecundo:dictat & huic alterum argumentum:pergit ad cæteros deinceps,donec ad infimum: rurſus quoq; ad primum reuertitur ſarciens quod omiſerat,fulciens quod pependerat.diſſidebat ibi nihil,claudicabat nihil. Ita ſæpius in orbem remeans, epiſtolas vno tempore (quis credat?) quinq; abſoluit. His actis equos conſcendimus,vt concurrentes haſtatos, inq; iis Petrum Medicem noſtrum ſpectaremus.Ibi res accidit,quæ ſicuti me ſtatim maxime turbauit, ita diuinitatem pœne quandā poſtea pueri huius oſtendit. Vehebatur equo Fabius,quo plurimum delectatur:pulcherrimo illo quidē, ſed qui nimium freno repugnet. Hoc perſultare campum ſolet:hoc decurrere. Citat,flectit:ita ſcienter,vt ferociter.Ibat ergo mecum ſermonibus captus, ac fabulis inhians literatis:aureſq; mihi penitus, animumq; dediderat: cum repente collapſus equus in limite quodam ſuper equitem ruit ipſum reſupinus.Clamat puer, quiritatur,vt in extremo periculo: accurrunt vndiq; famuli pro ſe quiſq; ſubleuatum: quorum vnus etiam dum ſalit īcautius ſibi miſer crus defregit. Plena omnia tumultu:me terror,horror obſtupefecerant. Pater adeſt: hortatur animo bono ſit. Ille vbi patrem videt (vt generoſi ſpiritus facile īdolem cerneres) nullum vltra clamorem, nullos gemitus edere:tantum hortari,pedetentim cautimq; agerent,ne

Haſtati

forte ipſum grauius dum conſurgere conatur equus affligeret. Abſciſſa igitur cingula iacenti equo:ſubtractuſq; ita Fabius no bis multum pauefactis incolumis reſtitutus: q̃q̃ tamen vexatus nonnihil,atq; ob id in ædibus deinde relictus.Ego vix mei com pos omiſſo ſpectac'lo,nec mihi ipſi adhuc de ſalute pueri ſatis cre dens,domum ſum reuerſus pœne attonitus,ac periculi tãti me tu quaſi prꝗſentis exanimatus.Habes diei vnius hiſtoriã de Vr ſino Fabio:qui ſi ſuperſtes fuerit,ætatiſq; numeros (quod ille ſi nat deus) impleuerit:ſi iam quo gradu cœpit,ad excellentẽ glo riam perrexerit: auguror euaſurum talem qualis tu ſolus mi Pi ce noſtro ſęculo eẽ videris:hoc eſt vt eũ quoq; ꝓpter admirabilẽ virtutẽ mortales oẽs,tanq̃ ſi cęlitus demiſſus,venerent. Vale.

Angelus Politianus Pico Mirandulę ſuo.S.D.
Epiſtola. III.

QVod honoris mei cauſa, tu quoq; ſederis ĩ ter auditores meos:nõ habeo grãm.Nam ſi placui,iam retuli:ſi nõ placui, nec debeo. Vale.

ASCEN. Q. honoris &c.Huius ꝓbationis ꝑoris mẽbri rõ ꝯſtat,ſecũdi obſcurior ẽ. nã ſi ĩpitũ declamatorẽ aut doctorẽ audio honorandi ei⁹ grã, nõ video cur nihil mihi debeat ſi diſplicet,tãto enĩ plus debere videt,quãto min⁹ placet,cũ tãto durior ſit ꝯditio audientis.Vñ illud.Vexatus toties rauci theſeide Codri. Sed forte dixiſſet Politian⁹,ſi diſplicui ideo nõ debeo graꝫ,ꝙ velim te nõ interfuiſſe. ei vero quod nolentibus fit niſi inſani ſimus gratias non debemus.

ARGVMENTVM SYLVII.

Laurentius Medices Platõica rõne innixus cũ Politiano Ariſtotelẽ tuẽte de ente & vno diſputauit.Picũ,q̃ ſñia ſit,rogat.Vocabulis fortaſſe nõ latinis ꝑ Politianũ vt ſibi vti liceat in libro eo quo cũ Platone Ariſtotelẽ ꝯcordem facit.Picus poſtulat.

Ioannes Picus Mirãdula Angelo Politiano ſuo.S.D. Epiſt. IIII.

NArrabas mihi ſupiorib⁹ diebus, quæ tecũ de ente & vno Laurentius Medicus egerat,cũ aduerſus Ariſtotelẽ,cuius tu Ethi ca hoc anno publice narras, Platonicorũ innixus rõnib⁹ diſputaret: efficaci adeo vir ĩgenio & mul tiformi,vt videat fact⁹ ad oĩa. In q̃ illd̃ ꝑcipue ad miror,ꝙ cũ ſit ſẽp ĩ rep.occupatiſſim⁹: q̃ſi tñ ocio ſiſſim⁹ lſariũ ſemp aliqd aut loquit, aut meditat.

FRAN. SYL. Platonicorum innixus rationibus. Ex Platonis ſententia Florentinorũ reſpubli. felix fuit, eã quũ philoſoph⁹ Laurentius Medices adminiſtrauit. Eorumq; felicitatez ex ea penſita=

Laurentij Medicis laus.

Et quoniam qui Ariſtotelem diſſentire a Platone exiſtimant, a me ipſi diſſentiunt, qui concordem vtriuſq; facio philoſophiam: rogabas quomodo & defenderetur ĩ ea re Ariſtoteles, & Platoni magiſtro conſentiret. Dixi quæ tunc mihi in mentẽ venerunt: confirmans potius quæ tu Laurentio ĩter diſputandum reſponderas, q̃ nouũ aliq̃d afferens. Sed nõ tibi hoc ſatis. Efflagitas enim, vt q̃q̃ de iis fuſius in ipſa quam adhuc parturio Platonis Ariſtoteliſq; concordia ſim ſcripturus, breui tamen ad te commentariolo perſtringam ea q̃ tũc tibi corã de hac q̃ſtiõe ſum locutus: cum forte & Dominicus Beniuenius adeſſet, vtriq; noſtrum ꝑ ſua & doctrina & integritate cariſſimꝰ. Ego vero negare tibi q̃d poſſum, in re ꝑſertim lr̃aria, ſocio pœne dixerim indiuiduo? Liceat autẽ mihi ꝑ te linguę politioris vindicẽ verbis vti q̃buſdã nõdum fortaſſe Latii iure donatis: q̃ tñ ipſa rerũ nouitas, & quędã ꝓpe neceſſitas expreſſit: Nec elegãtioris ſtyli lenociniũ quæras. vt enĩ Manlius inq̃t, Ornari res ipſa negat, contenta doceri. Vale.

Famã ꝑpetuã prę cęteris rebus omnibus cupiuit: quã ei dedicato libro de Vno & Ente Picus pręſtitit. Gratias agit.

Angelus Politianus Pico Mirandulæ ſuo. S.D. Epiſtola. V.

ARſi pœne ſemper (nimis improbe forſitan:) ſed arſi tamen ſemper ſtudio famæ perpetuę: ſic vt pro nihilo diuitias, dignitatem, potentiam, voluptates habuerim, ſi cum ſuperſtite gloria cõferrent. Sed qm̃ q̃ ſcribebã vix etiã vetuſtatem nominis pollicebant: extitiſti tu Pice, qui quod ego mihi nõ poterã, ꝑſtiteris: dedicato commentario de Vno & Ente, (ſic enĩ titulũ facis) ĩ quo riuos

mus, quam nobis adeſſe putaremus, ſi quo numine diuuȝ eueniret, vt reges noſtri philoſopharentur, aut apd̃ nos philoſophi regerent. M. Manilꝰ libro Aſtronomicon tertio. Nec dulcia carmina quęras. Ornari res ipſa negat contenta doceri. Et ſi qua externa referentur nomina lingua, Hoc operis non vatis erit. nõ oĩa flecti Poſſunt, & ꝓpria melius ſub voce notantur. F.S. Riuos per Lycium decurrentes &c. Id eſt Ariſtotelẽ & Platonem, quos vulgo putant diſſentire, concordes facis. Lycium & Lycęum ſignificatu diſtare Quĩtianus epographia ſcd̃a tradit. Lycęꝰ (ĩq̃t) mõs Arcadię. Lycium Athenis gymnaſiuȝ fuit, in quo Ariſtoteles ãnos tredecim docuit, vt ait Diogenes Laertiꝰ libro. v. Lycij huius meminit A. Gellius multis in locis: vt capite ſextodecimo ſexti libri.

Lycęus.
Lycium.

per Lycium decurrentes & Academiā reuocas ad verum caput,& cum philoſophia magis vna q̃ gemina noſtram quoq; theologiā copulas.Q̄d igitur iam Glauci gramen requirā victur⁹ æternum per te,ſed & tecum? Narrabit aūt quādoq; poſteritas fuiſſe olim Politianum quendam:quē tanti fecerit ipſe quoq; Picus omniū doctrinarū lux, vt librum quidem nuncupare illi pulcherrimū de reb⁹ altiſſimis nō dubitauerit. Ago itaq; tibi gratias ꝑ īmortalitate:ſed † mortales.Vale.

Quum in Lycio forte veſpera ambularemus. Lycium igitur pro Ariſtotelica diſciplina dicit:vt academiā vbi Plato docebat ꝓ Platonica. Glauci gramen requirere, prouerbialiter dicuntur ij qui famæ ꝑpetuo ſtudio ardeſcunt.

Glauci gramen requirere.

† īmortales.

Glaucus enī Polybi filius piſcator egregius acceptos quoſdam piſces ſuper gramina depoſuit: qui herbā quandā attingentes mortui reuixerūt. Glaucus rem admirās, guſtata eadē herba in mare ſe proiecit:inq; deorū numero hærbę illius beneficio aggregatus eſſe creditur. Authores ſunt Seruius in commentarijs libri Aenei.quinti, & Ouidius libro Metamorpho.tertiodecimo. Rei veritatem hiſtoriamq; Eraſmus in prouerbijs ſcribit enarratius.

ASCEN. Sed immortales.propter particulā ſed quæ aduerſatiua eſt, quia præmiſerat pro immortalitate, videt̄ mihi ſubiunxiſſe ſed mortales : impreſſor autem non intellexiſſe acumen reſponſionis,præſertim cū vulgo dicamus immortales ago gratias.& ita ſuppoſuiſſe:immortales.quod ſi verum eſt, arrogantię nonnihil habet:ſi mortales,modeſtiæ plurimum. Nā innuit ſcripta ſua,inter quæ hoc epiſtolium,peritura:nam mortalia facta peribunt:atq; ita gratias quas agit:ſimul interituras. Aldus impreſſit,immortales.

Haſtarum certamine diſcipulos ſuos eoſdēq; alumnos alias in toga & foro cōſpicuos admirantis populi totius acclamatione victores declaratos Politianus dicit Petrum Medicē,Tornabonūq; Laurentium. Quos deinde varie laudat.

Angelus Politi a.Pico Mirandulæ ſuo.S.D.

Epiſtola.VII.

CElebrauit hodie noſtra iuuētus equitū certamen haſtis concurrentium:quo mihi ſpectaculo carere pœne non licebat, certe non libuit. Etem plerīq; certatorū de ſchola noſtra prodierant. Tu tamen a me ſolos fieri poetas,aut oratores putas:at ego non minus facio bellatores.Et vicerunt omnino quos optabā, Petrus Medices,ac Laurentius Tornabonus,noſter vterq; non diſcipulus modo, ſed & alūnus.

FRANCISCVS SYLVIVS.

Aliena in arena certare eſt pugnare contēdereve in eo loco vbi aduerſarius exercere ſe ꝯſueuit,vbi multos habet fautores,vbiq; quo ſit modo contendendum nouit exploratius. Prope idē L.v.

Certare in aliena arena.

Certamē eqtū cui Troię nomē

ſignificat illā Eraſmi, in alieno foro litigare. Habēt enim diuerſa fora diuerſas litiū formulas, variaſq; tractandarū litium rationes. Vtrunq; dici poteſt pro eo quod eſt i re noua, cui necdum aſſueueris, verſari. Vbi certamīa edebāt: ibi arena multa ſpargebatur. Hinc arena pro certamine accipitur. Ad arenā deſcēdere eſt ad certamen deſcēdere: & arena cedere eſt fateri ſe eē victū.

Duplex ibi palma:prioremq; Petrus,alterā Laurentius abſtulit:ſed inſigni tamen populi totius acclamatione,plauſuq; multiplici. videlicet admiratio quædam ſuffragabatur:q; primę nobilitatis iuuenes alias in toga & foro conſpicui, cū militibus exercitatiſſimis concurrerāt, & eos in ipſorum(quod dicitur)harena ſuperauerant. Scis autem q̄ gratus multitudini ſit & ciuibus Petrus noſter:non minus iam ſua,q̄ familiæ gloria:ſcilicet in quo patris ingenium, patrui virtus,patrui magni hūanitas,aui probitas,proaui prudentia,pietas abaui reuiuiſcit:omnium vero maiorum ſuorum liberalitas, omniumq; anim9. Sed & ipſi Laurētio mire fauet: non ob opes modo & nobilitatem(q̄q̄ ob has etiam)verum multo magis,quoniam cum Petro aſſiduus eſt:vtpote conſanguineus,vtpote ſimul educatus,vtpote fidiſſimus.Itaq; ſicuti rem nummariam curat eius vniuerſam diligenter,caute,fideliter:ita diligit ipſum vehementer, ſic tamen vt colat & imitetur.Eſt enim Laurentius quoq; doctus admodum lingua vtraq; poetarumq; vel ex tempore. Dat & muſicis operam,vires etiam corporis exercet:omniaq; feliciter:vni Petro longe concedens: id quoq; feliciter: vt qui plus ei fauet etiam q̄ ſibi.Deniq; cum receſſeris a Petro:nihil apud nos inuenies Laurentio placidius,manſuetius,dulcius,nihil etiam blandius,humanius,benignius:poſtremo nihil modeſtius, candidi9, amabilius.His igitur artibus celeberrimi iuuenes fauorem colligunt,plauſus excitant,acclamationes eliciunt. Optarem profecto tu quoq; adfuiſſes nobiſcum:q̄q̄ popularia iſta vos philoſophi magni contemnitis:mihi tamen philoſophaſtro adhuc venia dabitur credo,ſi pluris id ſpectaculū feci,q̄ tuum quoq; conuiuium.Tu certe,cuius hodie vocatores fefelli,ſcio dabis facile.Nam(ſi te noui)non minus libenter hanc a me accipis epiſtolam:q̄ me accepiſſes conuiuio. Vale.

Argumentum Syluii.

Dierum ſingulis menſibus obſeruationes apud Heſiodum (quę in Ruſtico imitat⁹ eſt)an a cauſis naturæ,an a vulgi magis credulitate profectæ ſint doceri cupit.

Angelus Politianus Io.Pico Mirandulæ ſuo S.D. Epiſtola.VII.

Cum ſuperioribus diebus enarrarẽ Florentinæ iuuentuti Ruſticum noſtram : cui tu quoq; poemati nonnihil tribuis: & ad eum iam locũ deueniſſem,quo lunares dies Heſiodum ſequutus, alios aliis aut inſpectionibus aut operibus tribuebam : dubitare mecum cœpi doctiſſime Pice,nunquid iſtiuſmodi tam veteres obſeruationes a naturæ cauſis , an a vulgi magis credulitate profectę ſint.Quare quoniam tu nunc librum cum maxime componis aduerſus aſtrologos multiplici doctrina, magniſq; argumentis inſtructum : quibus hæc eſſe vel propria,vel certe finitima videri poſſunt:adeundus præcipue mihi es , qui præſcribas quatenus his antiqui vatis legibus,quas iam noſtras imitatione fecimus,obtemperandum ſit . Ac ne tibi grauioribus & quaſi ſanctioribus literis occupato requirendi relegendiq; ruſtici poetæ onus imponam:breuiter hac epiſtola cõplectar, & quid ille ꝓdiderit,& quas ego vel rationes vel cauſas partim de Procli cęterorumq; lectione, partim vero de mea coniectura poſſe videar afferre . Summa igitur eſt Heſiodi partitio:dies vt alios admittat, vel ad inſpiciendũ,vel ad efficiendum:rurſus vt alios velut emortuos prętereat.Tres tñ Iouis appellat:vt primũ diem menſis,quartumq;,& ſeptimum.Primũ puto quoniã princeps vnitas nume

FRANCISCVS SYLVIUS.

Heſiodum ſecutus. Heſiodus ad finem libri ei⁹ qui Opera &dies inſcribitur,de dierum ratione & obſeruatione ſcribit. Q; alios bonos alios malos fecerit, Heraclit⁹ redarguit, tãquã ignorauerit naturam diei toti⁹ vnam eſſe. vt ait Plutarchus in vita Camilli. Primum diem menſis . Menſis triplex eſt, Ciuilis, quem vnaquæq; ciuitas ſibi conſtituit: vt Ianuarius, Februari⁹, & alij:Solaris,dũ Sol vnumquodq; ſignum in zodiaco percurit: Lunaris a noua luna ad eandem iterum nouam:qui mẽſis proprie dicitur .μήνη enim (vnde menſis appellatus eſt) Luna a græcis dicitur.Eam ob rem Aegyptij menſez ſignificantes inuerſam lunã pingebant.Quoniaz vt dicunt,quum ſtatim oritur,qndecim reſtãt partes, ad hoc vt di

Ruſticũ noſtrã.

Menſis triplex.

Heſiodici dies.

Primus

rorum,principiũq; omne diuinum(ſicuti Plato
docet):ex quo menſis apud Orpheum μονόκερως
μόσχος dicitur. Quartũ vero,quoniã in eo ratio
nes omnes muſicæ continentur,quæ de numero
rum proportionibus euocãtur,quarum prius in
vnitate ſemina latitabant : ex quo veteres eum
Pana vocabant.Septimũ deniq;,quoniã ſola hũc
numerũ producit vnitas: qui tamen & quater-
nario congruit propter quadruplã proportionẽ
quę videlicet in vnitate binario quaternarioq;
reperitur: & omnino inter hos numeros Ari-
thmetica eſt proportio.Sed quaternariũ nuptiis
accommodat:quoniam de binario naſcitur: ſiue
cõponas eũ,ſiue ducas in ſe.Porro binarius fœcũ
dus appellatur : eſtq; dũtaxat inter duos matri-
monii copula:quod illa tamen quã diximus har
monia prę cęteris indiget.Sed & denariũ conſti-
tuit quaternarius,modo partes ipſas inter ſe iũ
xeris:qui primum limitẽ cludit,ac perfectiſſimꝰ
habetur. Iubet item vates quarto die naues ædi
ficari: fortaſſe quoniã ſolidi natura quaternario
debetur:ſub quo videlicet tria,ſuperficies,linea,
punctũ comprehẽduntur.Idemq; primus eſt nu-
merus pariter par. Nec a nauibus cõſtruẽdis ab
horret harmonia:ſic vt Homerus Harmonidem
quendam putetur ob id appellaſſe.Septenarium
tamẽ etiã ſacrum vocat Heſiodꝰ:vt in quo natꝰ
Apollo ſit,vt ipſe ait:atq; ob id arbitror cõſtare
ſeptenis fidibus Apollinis lyram . Sextũ puellis
inutilem, maribus generandis vtilem perhibet.
Credo ꝙ a binario ternarioq; naſcitur: hoc eſt a
fœminaq; maſculoq;.In eo maſculꝰ tamẽ pollet:
vt ex cuius partibus ipſe reſultat. Itaq; tũ maxi
me caſtrare agnos iubet,vt plane videlicet ema-

.i.vni-
cornis
vitulus
Quartꝰ
Pan.
Septimꝰ
Monas
deo dicata
Harmo
nides.
Septena
rius.
Sextus.

ductis ĩ ſuperio-
rem partem cor
nibus appareat.
Quum vero oc-
cultatur: trigin-
ta dierum exple-
to numero ĩ par
tem inferiorem
cornua declinat.
Author eſt Orꝰ
Apollo lib. prĩo.
In hoc lunari mẽ
ſe ꝓprie ſunt ca-
lendæ , nonæ , &
idus : vt in com-
mẽtarijs in Auſo
nij Griphõ ſcri-
bimus. Lunaris
item menſis dies
Politianꝰ hic in-
telligit.Primum
puto &c .Mona-
dem, id eſt vnita
tem,deo dicatam
eſſe ,Caſſiodorus
tradit. Cuiꝰ ver-
ba ſunt ex pſalmi
primi expoſitio-
ne.Nec vacat(in-
quit)ꝙ dominus
CHRISTVS eſt
poſitus in prin-
cipio numerorũ
Vnitas enim ſpe
cialis ſimplex at-
q; ꝑfecta eſt,nul-
lius indiga , in ſe
ipſa perenniter
manens . A quo
fonte multitudo
numerorum ſic
egreditur : vt in
eum ſemper quã
tũuis multipli-
cata reuocetur .
Sine qua ſuppu-
tatio nec inchoa-
re quicq̃ præua-

ſculentur:ſed & includere ſeptis pecora:quo ſcilicet perfectus numerus (talis em̃ ſenarius etiã vt ſuis ęqualis partibus) ipſum quaſi recenſeat numerũ.Cauillis etiam,mendaciis, blandimẽtis, & clanculariis omnino ſuſurris hunc diem dedicat: qm̃ lunæ facies ipſa quoq; tũc mentiť:vtpote quę diuidua videtur, cũ tamen ex ęquo lumẽ vmbrãq; non habeat.Octauum laudat,vt operibus efficacem: ſuibuſq; tamen & bubus caſtrandis accommodat.Eſt em̃ primus hic cubus: cui⁹ interualla tria ſunt:ideoq; Neptumno ſacer,cuius inſigne tridens , cui maxime verres ac tauri cædũtur:quoniã ſiſtere impetum creditur. Itaq; cõtra terræmot⁹ etiã coliť,atq; ob id ἀσφάλειος appellatur.Nonum vocat innoxium, pangendis arboribus aptũ,gignendiſq; liberis.Hic em̃ primus ab impari quadratus:in cuius etiam radice principium,medium,finiſq; ſit.Sed & cõponitur e cubis duobus:hoc eſt ex vnitate & octonario: quorum alter reuera cubus,in altera cubi ſemẽ. Tum ſibi rurſus adiiciens vnitatem numerum creat pleniſſimum,quo limes ipſe tandem numerorum primus excurrat:vt merito tot eum priuilegia geniturís incrementiſq; præfecerint.Vndecimũ meſſi,tondendiſq; lanis:ſane quoniã ſecundi limitis initium: quo lunæ maxime lumen augetur:idq; lumen ipſius eſſe vel pabulum, vel indumentum non abſurde dixeris. Huic tamen duodecimus præfertur: vt quod initium præ ſe agat incremẽti maioris. Sed & numerus ipſe nouenarium cum latere continet, repetitiq; ſenarium perfectum,ſicuti diximus.Eſt vero deorum quoq; numerus. Tot em̃ colligit Ennius geminis verſibus.Hoc igiť telæ congruit: vt cuius cauſa

let , nec prodire. Hæc ille . Apocalypſis cap.j. Ego ſum alpha & ω, principium & finis, dicit domin⁹ deus:qui eſt,& q erat,& qui venturus eſt oĩpotens. Principiuz diuinum eſſe tũ oſtẽdit Plato his fere verbis,quum in Phędro animam immortalem eſſe cõtendit. Hoc,inquit,demonſtrationis hui⁹ principiuz ſit. Anima omnis immortalis. Quod em̃ ſemper mouetur immortale eſt:quod ꝯo aliud mouet, ab alioq; mouet: quum terminuz habeat mot⁹,terminum habet & vitę. Solum ergo quod ſeipſuz mouet(qa nũq̃ ſe deſerit)nũq̃ ceſſat moueri. Immo vero & alijs quæcunq; mouent , id fons & principiũ mouendi eſt. Principium autez ſine ortu eſt. Ex principio em̃ quicqd generať,oriri neceſſe eſt. Ipſuz autem ex nullo. Nã ſi principiuz oriretť ex aliquo : ex prĩcipio vtiq; nõ oriretur. Quuz vero ſit abſq; or-

Principiũ diuinum.

Octau⁹.

.i.firm⁹

Nonus.

Decim⁹

Vndecimus.

Duodecimus.

tonſura peragitur.Igit̃ in hoc Araneus(vt ipſe ait)ſila ſua net:in hoc & ex aceruo Formica prædatur.Caſtrari quoq; mulos eodẽ præcipit.Mulis eñ Lunã fabulantur inuehi.Bos quippe Soli ſacer:Aſinus Typhoni:qui terreſtris de⁹.Inter hos media Luna eſt vtriuſq; particeps, hoc eſt obſcuritatis & luminis. Sed & numerus eſt hic prim⁹ impariter par.Itaq; progreſſum quaſi ſiſtit:quod & domitor facit: & vt mixtus numerus ,ita mixtum eſt aĩal.Tertiuſdecimus conſerendis arboribus idoneus:ꝙ(vt ait Plutarch⁹)inſita vis radicibus pleniore iam lumine diffundit̃.Idẽ ſeminibus iaciendis incõmodus:ꝙ iactũ ſemẽ pluuiis magis adiuuatur,vt computreſcat & germinet. Quartuſdecimus & ipſe ſacer dictus fœminis gignendis:bubuſq; & ouibus,prætereaq; mulis canibuſq; mãſuefaciẽdis laudat̃:in quo ſit & doliũ deguſtandum.Diues hic luminis videlicet:vt in quo Luna ſub occaſum ſolis oriat̃.Tenet & dimidiam partẽ numeri:quo ſuũ Luna peragit orbẽ. Perfectio vero circuli totius in ſemicirculo: præſertim tamẽ in luna,cuius a medio ſint incremẽta vtriq; & decremẽta,& humidi⁹ lumẽ eſt: ideo fœminis cõuenit.Ita ſextuſdecimus quoq; maribus magis q̃ fœminis cõgruit,ꝙ eſt eius tepidi⁹ tunc & minus humidũ lumen : vnde nec habilis plantationi,ꝙ germina non euocet. Nec idẽ nuptias amat,vt in quo Sol a Luna procul abeſt:vt ob id Atheniẽſes Lunæ ſilentio Theogamia celebrarent,quaſi naturales hæ ſint nuptiæ,cum Sol ac Luna coeãt.Decimoſeptimo cædi arbores tempeſtiuũ:ꝙ decreſcere Luna incipit,& humor qui cariẽ faciat imminuit̃. Cõportari quoq; iubetur in areã fruges:quoniã venti poſt pleniluniũ ſurã-

tur,abſq; interitu ſit neceſſe eſt. Nã ſi principium interiret: neq; ipm ex alio,neq; ex ipſo aliud naſceret̃. Siquidem omnia ex principio oriãtur oport3.Sic ergo principiũ motus eſt, q̃d ſeipm mouet̃. Hoc autẽ neq; mori , neq; naſci poteſt.Alioq omne cœlũ, oiſq; generatio cõcidat deſinatq; neceſſe eſt:neq; rurſ⁹ vnq̃ ꝯſtare poſſit,vnde hęc motu3 nacta oriant̃.Quu3 igit̃ appareat immortale eẽ quod ſeipm mouet:aiæ ſubſtãtiã atq; rationẽ hanc ipſam q dixerit,non erubeſcet.Hęc Plato. quibus diuinum eſſe docet principium . Ideoq; idẽ in epiſtola quadã ad Dionis ꝑpinquos ſcribit oib⁹ in rebus & dicendis & cogitandis principiũ ſemper a dijs eẽ faciẽdũ. Itẽq; in Timæo. Oẽs , inquit, qui mẽtis quoq̃ modo cõpotes ſunt, in operis cuiuſlibet vel magni vel parui principio, inuocare Deum ſolẽt. Eum Pana vocabant . Mar-

Aĩalia Diis ſacra.

Luna.

Tertiuſ decim⁹.

Quart⁹ decim⁹.

Sextuſdecim⁹.

Theogamia.

Decim⁹ ſeptim⁹

gunt,ꝗbus a grano palea ipſa & gluma diſcernā
tur. Vndeuigeſimi pomeridianū tēpus dūtaxat
in tranſcurſu laudat̃:ꝙ tunc Athenienſiū more
ciuitas luſtrabat̃. Vigeſimus ideo magnꝰ opinor
vocatꝰ,ꝙ e tribus portionibꝰ ipſe duas occupa-
uerit:in quo gigni prudentes ait & gnaros: for-
taſſe qm̃ ſatis ille doctus haberi poteſt (vt ſunt
humana) cui plura ſint ꝑſpecta,q̃ ignorata. Vige
ſimuſquartꝰ mane q̃ veſperi laudat̃: fortaſſe qm̃
veſperi iam vigeſimæquintæ cōiungit̃. vt enim
quartas oēs laudat Heſiodus: ita ꝗntas vitupat.
In ꝗbus errare furias,& vindicare periuria teſta
tur. Hunc em̃ Pythagorei numerum iuſtitiæ tri
buebāt. Vetat aūt vigeſimoquarto die conficere
animū curis:non ꝙ idē cæteris quoqꝫ diebus fa-
cere non ſit vtile,ſed ꝙ ſacris potiſſimū diebꝰ re
tinenda ſit animi tranquillitas, Trigeſimꝰ quoqꝫ
laudat̃:in quo ſit Lunæ coitus:q veritatis imago
creditur, vt cuiꝰ ꝓpria ſit vnitas,ſicuti mēdacii
multiplicitas. Præcipit igit̃ vt opera inſpiciamꝰ,
& cibaria familiæ diuidamꝰ:hoc eſt (vt arbitror)
qđ latine demēſum vocabat̃. Tūc em̃ ceſſatur ab
opere:qđ & formicā facere dicūt. Eſt vero vulga
tum præceptū:q̃ ſunt vſui faciēdo operi,ꝓparan
da eſſe cū vacamꝰ. Sed ꝓceſſit epiſtola longius:&
vides q̃ multa cōprehēderim q̃ paucis:q̃ mihi tñ
ipſi vix interdū probant̃. Quāobrem te rogo,di-
cas ad hæc aliꝗd abſtruſum,remotū,& (vt Hora
tii verbis vtar) inſigne,recens,adhuc indictū ore
alio:qđ potes vel in epiſtolā (quod cōmodo tuo
fiat) colligere: vel ſi hoc ratio ſtudiorū tuorum
non patitur,in aliquā noſtram (ſicuti ſoles) lon-
giuſculā deambulationem conferre. Mitto etiā
ad te græcum hoc epigramma: quod effutiui

tianus tamen Ca
pella lib. vij. nu-
merum hūc qua-
dratum Cyllenio
hoc eſt Mercurio
deputatū eſſe di-
cit, eo ꝙ quadra-
tus deꝰ ſolus ha-
beat̃. In hoc nūe-
ro (vt Capella idē
author ē) certa ē
ſoliditatꝫ ꝑfectio.
Ex hoc quaterna
rio & ſuperioribꝰ
aliis tribꝰ grada-
tim multiplicatꝫ
denariꝰ fit nume
rus. hoc eſt: vnū,
duo, tria, q̃tuor,
decē cōponūt: De
cē, viginti, trigin-
ta, quadraginta,
cētū: Cētū, ducen
ta, trecenta, qua-
dringenta, mille.
Sic decē milia, cæ-
teraqꝫ excremēta
cōplet̃. Quatuor
ſunt anni tēpora,
frontes cœli qua-
tuor: elementa (q̃
rerū oīm princi-
pia ſūt) quatuor:
hominū quatuor
ætates: quatuor
vitia: virtutes q̃-
tuor. Animaꝫ ex
quaternario con-
ſtare Pythagorei
putauerūt: ſiqui
dē eſſe mentē, ſciē
tiam, opinioneꝫ,
ſenſum, ex quibꝰ
ars oīs & ſcientia
noſqꝫ ipſi ratiōis
ꝯpoteſſumꝰ. Iccir
co ſāctiſſimū apđ
eos iuſiurādum

Gluma.
Decimuſnonus.
Vigeſimus.
Vigeſimꝰquartus.
Quaternarius numerꝰ.
Trigeſimus.
Demenſum.

nuper,aſtrologis tuis iratus:qui cum profeſſione ipſorum rixantem,diutius etiam q̃ velim,ruri te remorantur. Vale.

quaternariꝰ erat: vt lib. de placitis philoſophoꝝ primo author eſt Plutarchꝰ. Quaternarij numeri tam diuina virtus eſt, vt Dei appellatio apud omnes fere gentes literis quatuor facta ſit. Vnde & inter Dei cognomina τετραγράμματον aſcripſere. Aegyptij enim θοὺθ,Perſæ Syre,Magi Orſi,Hebræi אדני Adonai:q̄d nomen alioqui difficulter pronunciandū ſuis illi quatuor ſcribunt literis. Ab iiſdē יהוה Ieſuah: משיח Meſiach. & vt id addamus, מרים Miriam diſſyllabum,quā nos Mariam ſyllabis tribus pronūciare ſolemus. Græci θεὸν,Arabes Alla, Latini Deū, & Chriſtiani ſicut acceperunt ab angelo,Ieſu nuncupant. Hæc ex Baptiſta Piſone, & Marſilio Ficino in commentarijs in Cratylum Platonis. Quæ cauſa eſt quur nos Galli Dieu literis quatuor ſcribamus. Q̃ aūt Perſæ Deum appellant Syre: ea forſitaſſe ratio eſt:ꝙ Reges noſtros Syre appellemus. Quadragenarij nūeri quæ ſit virtus,Petrus Crinitus capite. vj. lib. viceſimiſecundi, Cenſorinus capite duodecimo libri de die natali,Iodocus item Clichthoueus abunde meminerunt. Septimum denicꝫ. Septenarij numeri ratione vniuerſum volui cuncta fouens quæ viuūt ac germinant,ſcribit Euſebius capite ſeptimo libri de euangelica præparatione tertijdecimi. Vnde(inquit)hebdomadē nomine ſabbatum appellamus,quod latine quies interpretari poteſt. Hoc ipſum Heſiodus quocꝫ his verſibus probauit. Primum prima dies,dehinc quarta,& ſeptima ſacra eſt. Et rurſus. Septima lux rurſum ſacra & pręfulgida venit. Homerus idem ſenſiſſe videtur,cum dicit. Septima lux aderat, cuncta & perfecta fuerunt. Et rurſus. Septima vbi orta dies Acherontis liquimus vndas. Linus etiam hæc cecinit. Septima cū venit lux cuncta abſoluere cœpit Omnipotens pater:incꝫ bonis eſt ſeptima : & ipſa Eſt etiam rerum cunctarum ſeptima origo. Septima prima eadem perfecta & ſeptima ſeptem. Vnde etiam cœlum ſtellis errantibus altum Voluitur,& circlis totideȝ circū vndicꝫ fertur. Hæc ex Euſebio. De ſeptenarij poteſtate A. Gellius capite decimo libri tertij , eiuſcꝫ in literis ſacris myſtica ratione Clichthoueus meminerunt. Sola hunc numerū producit vnitas. Oēs numeri intra decadē(vt ait Capella libro ſeptimo)aut gignunt, aut gignūtur, aut gignūt & gignūtur. Senarius & octonarius tantū gignuntur:quaternarius & gignit & generatur. Septenarius vero nihil generat:ideo par virgini perhibetur:ſed ꝙ a nullo naſcitur,hinc Minerua eſt. Q̃ vero ex numeris tam maſculinis q̃ fœmininis conſtet:Pallas virago eſt appellata. Nam ex tribus & quatuor ſeptem fiunt. Numerus hic ſeptenarius a principio gradatim repetitus curſum lunæ abſoluit. Nam vnū,duo,tria,quatuor,quincꝫ,ſex,ſeptem: octo & viginti conſtituūt. Quaternarium nuptijs accōmodat. Heſiodi librum qui opera & dies inſcribitur,latinū fecit Nicolaus Valla. cuius verba ſunt. Luce dein quarta felix ducēda ſit vxor. Omine captato ſunt omnia proſpera rebus. Et licet incuruā trabibus cōponere nauim. Plutarchus in problematis quinarium numerū potius q̃ quaternarium nuptijs eſſe accōmodatum putat. Inquit eñ tædas quincꝫ nec plures nec pauciores in nuptijs accendi ſolitas eſſe:quoniā impar numerus ad nuptias conueniētior aptiorcꝫ habebatur. Ex omnibus vero imparibus numeris quinarius potiſſimū nuptialis eſt. Tria enim primū imparis locū tenent:duo vero paris, ex quibus tanq̃ ex mare & ex fœmina quinarius cōmiſcetur numerus. Binarius fœcundus appellatur. Binarius(vt Martianus Capella ait)quia prima eſt procreatio , a nonnullis Geneſis

Nomē dei tetragrammaton.

Septenarius numerus.

Quaternarius.

Binarius fœcūdus.

appellatur.Qꝫ aũt inter eum & monadem prima cõiunctio eſt,conſortiumqꝫ conſi
mile,Iuno perhibetur.vel coniux:vel germana præcedentis. Elementorũ item ma=
ter eſt.Nam ex Binario quaternarius elementorum numerus procreatur .Modo
partes ipſas &c.Vnum em̃,duo,tria,quatuor,ſunt decem.Primũ limitem.i.ſimpli
ces numeros.Cludit.i.terminat.Claudere vulgo putant id eſſe verbũ ex quo inclu Claudere.
dere,concludere,& huius generis alia facta ſint:cludereqꝫ latinũ eſſe negant. Autho
re tamen Priſciano libro decimo Cludo cluſi habet præteritum.Claudo pro claudi
co dicitur.Sallustius libro hiſtoriarum.iij.Coniuratione claudit.Inuenitur etiaꝫ
claudeo.Cęcilius in Epiclero.An vbi vos ſitis,ibi conſiliũ claudeat? Hęc ex Priſcia=
no.Claudico igitur ex claudo:vt ex vello vellico:vel ex claudeo, vt ex mordeo mor=
ſico factum eſt.Quin tamen claudere ſignificet obfirmare non negem:vt apud Vir
gilium in Buccolicis.Claudite iam riuos pueri : ſat prata bibere. Vt in quo natus
Apollo ſit.Die primo non ſeptimo natum eſſe Apollinem Nicolaus valla traduxit
apud Heſiodũ.Prima,inquit,dies ſacra eſt, & quarta,& ſeptima:prima Natꝰ Apol
lo die radiantia lumina fundit.Sextum puellis inutilem: Quintã diem fugiendam
eſſe tradit Heſiodus.At quintas,inquit,fuge:nãqꝫ illa tum pallidus orchus, Tum
diræ Eumenidum facies toto orbe vagant̃:Caſtigant ſiqua in terris periuria falſum
Affirmant: quæ lis alterne agitata creauit.De ſexta aũt die.Sexta dies,inquit,triſtẽ
oſtẽdit mulieribꝰ ortũ Læta viris : multiqꝫ etiã naſcũtur in illa Queis mala mẽs:
fallax animus:fallacia verba:Et qui cõcubia exercent arcana per artem. Hac ouiuꝫ
fœtus licitũ caſtrare vel hœdos:Et licet infixa pecudes circundare mãdra. A bina=
rio ternarioqꝫ naſcitur.Nam bis tria ſunt ſex.Octauum laudat.Heſiodus.Scindi=
mus,inquit,octaua fœto genitalia tauro:Caſtramuſqꝫ ſues.Primum eſſe cubum
octonariũ(quia bis bina bis ſunt octo)in Auſonij Griphon ſcribimus.Neptumno
ſacer.Vulcano dicatum eſſe octonariũ Martianus Capella ideo ſcribit,ꝙ Vulcanus
fuit Iunonis filius.Ex primo igitur motu.i.ex binario:qui Iuno eſt: conſtat octo Vulcano
narius.Binarius em̃ per binarium facit quaternariũ:qui bis ductus octonarium cur dicatꝰ
facit. Nonũ vocat.Heſiodus.Felix,inquit,eſt ponere plantas Nona,viros gigni vel octonariꝰ.
amica ſorte puellas.Numerum creat pleniſſimũ.i.denariũ:de quo Heſiodus.Luce
viris decima fauſtos quoqꝫ credimus ortus. Vndecimũ parum probat Heſiodus.
Venã,inquit,poſt decimã felix incidere vites : Et tempeſtiuã ſegeti ſupponere falcẽ.
Hoc curat bis ſexta etiã felicior illa.Stamina & ex alto tenuiſſima torquet arachne
Ingentẽ accumulant formicæ farris aceruum:Et iuuat arguto percurrere pectine
telas. Tunc quoqꝫ ſylueſtres licitum caſtrare iuuencos.Iodocus item Clichthoueꝰ
vndenarium numerũ in ſcriptura eſſe improbatiſſimũ memorat. Tot colligit En= Vndena=
nius.Ennij verſus hi ſunt.Iuno,Veſta,Minerua,Ceres,Diana,Venus,Mars,Mer riꝰ nume=
curius,Iouis,Saturnus,Vulcanus,Apollo.Typhoni &c.Poſtq̃ e cœlo Titanos Iu rus ĩpro=
piter expulit,Terra immanẽ genuit Typhonẽ ex Tartaro:cui manus ꝑ ſcuto fue bus.
rat,pedeſqꝫ Martis,ac centum capita,linguæ ſerpentibus micantes.Ignis ex oculis Typhon.
flagrabat:voces totidem ex oribus.Igitur & ipſe ab Ioue fulminatus ſub Peloro ſe
pultus iacet:vnde venti dicũtur ruere diuerſi:qui terram mareqꝫ infeſtant : vt ex
Heſiodi theogonia ſcribit Volaterranus.Tertiuſdecimus.Heſiodus.Tertia poſt de
cimam plantaribus optima ſurgit:Spargere ſemen humi pallet contraria ſemper.
Quartuſdecimus.Heſiodus.Quartaqꝫ poſt decimã mulierum proſpera natu: Ac
prenſos domitare boues:validoſqꝫ labori Hemionos,canibus faciles adiungere cul
tus:Ac lenire manu,pecudiqꝫ imponere mores:Atqꝫ aperire cados & dulcia funde= Hemio=
re vina.ἡμίονοϭ mulus mulave gręcis dicitur.Sub occaſuꝫ ſolis.i. occidente ſole vel nos.

pauſo ante occidentẽ ſolẽ. Lunę enim plenitudo luminis eſſe ſolet circiter quartũde-
cimum diem menſis lunæ. Non aũt ſolet eſſe plenilunium niſi cum a luna ſol re-
motiſſimus eſt. Tenet & dimidiam partem. Authore Macrobio libro ſuper expoſi-
tione ſomnij Scipionis primo, Luna octo & viginti prope diebus totius zodiaci am-
bitum conficit. Nam etſi per triginta dies ad ſolem a quo profecta eſt remeat: ſolos
tamen fere viginti octo in tota zodiaci circuitione conſumit: reliquis ſolem qui de
loco in quo eum reliquit abceſſerat, comprehendit. Sol eñ vnum de duodecim ſi-
gnis integro menſe metitur. Ponamus ergo, ſole in prima arietis parte conſtituto,
ab ipſius (vt ita dicam) orbe emerſiſſe lunam: quod eam naſci vocamus. Hæc poſt
vigintiocto dies & horas fere ſeptem ad primã partem arietis redit: ſed illic non in-
uenit ſolem: Interea enim & ipſe progreſſionis ſuæ lege vlterius abſceſſit. Ideoq; ipſa
necdũ putatur eo, vnde ꝓfecta erat, reuertiſſe. Quia oculi noſtri tunc non a prima
parte arietis, ſed a ſole eã ſenſerant proceſſiſſe. Sextuſdecimus &c. Heſiodus. Sextaq;
poſt decimam plantaribus inuida ſurgit. Opportuna viros naſci, ſed iniqua puel-
Lunæ ſi-lentium. las Aut naſci, aut thalamos petere, aut hærere maritis. Lunæ ſilentium apud Vir-
gilium libro Aeneidos ſecundo. Tacitæ per amica ſilentia lunæ: Politianus capite
Miſcellaneorum vltimo appellat tẽpus id quo luna nondum orta eſt. Hic aũt pro
lunæ coitu vſurpat. Eſt autẽ coitus lunæ & ſolis nouiſſima prima ve luna: vt Pli-
nius capite. xiij. ſecundi libri author eſt. Alibi interlunium adiungit. Eodẽ eiuſdem
libri cap. xvij. authore, Luna bis coitũ cũ ſole in nullo alio ſigno facit: q̃ in geminis.
In ſagiptario tantũ aliquando non facit. Quur in geminis aliqñ bis fiat lunæ coitꝰ,
Macrobius libro ſuper expoſitione ſomnij Scipionis primo tradit. Quia, inquit,
Theoga-mia. dies in illo ſigno ſol duos ſupra triginta altitudinẽ ſigni morantes conſumit. Theo-
gamia. i. deorum nuptię: θεὸσ enim deus & γάμοσ nuptiæ ſunt. Quorum aũt deo-
rum matrimonia celebrarint Athenienſes, legere non memini. Pliñ. tamen capi. vij.
lib. ij. deorum matrimonia deridet. Matrimonia, inquit, inter deos credi, tãtoq; ę uo
cum his neminẽ naſci: & alios eſſe grandęuos ſemper canos, alios iuuenes atq; pue-
ros atri coloris, aligeros, claudos, ouo editos, & alternis diebus viuẽtes moriẽteſq;,
puerilium prope deliramentorũ eſt. Decimoſeptimo. Heſiodus. Septima poſt deci-
mam Cereris terat ordea ſacrę: Ingentemq; licet ferro diſcindere ſyluam, Ac varias
Gluma. aptare trabes. quibus ardua tecta Moliri, ac ſtructam poſſis agitare carinam. Glu-
ma (vt ait M. Varro libro de re ruſtica primo) eſt folliculus is quo in ſpica granũ
obuoluitur: vnde & glubere verbum ꝙ eo folliculo granũ, vt inquit, deglubatur.
Tyberij Cęſaris dictum. Tyberius Cæſar admonitus ab amicis vt prouincialibus augeret vectigalia, reſcri-
pſit. Boni paſtoris eſt tondere pecus non deglubere: vt eſt apud Suetonium. Quod
in prouerbij vſum poſtea conceſſit. Eſt enĩ deglubere granũ ſuo nudare folliculo.
Inde pecꝰ deglubere eſt pecori pellem detrahere. Qui pecus tondet: ex eo aliam ſpe-
rat: qui deglubit, maiorem ſemel capit vtilitatem: ſed quod ſperet amplius nihil eſt
reliqui. Vndeuiceſimi. Heſiodus. Nonaq; poſt decimam felix eſt: cum dea ſurgit Lu-
tea: ſed medium cœli cum venit in orbem, Fit grauis: ex media ad finem lætiſſima
fulget. Viceſimus. Heſiodus. Proxima lux ſapientem hominem diuina creandi In-
ſigni viget officio: nec luce dolendum eſt. Viceſimuſquartus. Heſiodus. Quartaq;
poſt illam ſacra eſt: tum læta trahantur Gaudia. quinta dies poſt hanc iuga curua
iuuencis Ponit, & Hemionos, & colla exercet equorum, Altaq; veliuolas deducit ad
Octonariꝰ Iuſtitiæ ſacer. æquora puppes. Quam pauci nouere & recto nomine dicunt. Iuſtitiæ tribuebãt.
Octonarium numerum a Pythagoricis Iuſtitiam vocatum eſſe tradit Macrobiꝰ
lib. de ſomnio Scipionis primo. Quia, inquit, primus omnium ita ſoluitur in nu-

meros pariter pares,hoc eſt,in bis quaterna,vt nihilominus in numeros æque pariter pares diuiſio quoq; ipſa ſoluatur in bis bina.Eadem quoq; qualitate contexitur.Id eſt bis bina bis.Sed quoniam octonarius triplicatus viceſimũquartum generat:ideo iuſtitiæ hic non inepte tribuitur.Triceſimus quoq; laudatur.Heſiod⁹. Vltima menſis erit nullo exercenda labore: At genio vtendum eſt : illa omnes feſta per vrbes Ducitur:illa foru; claudit, neq; iura reſoluit.Demenſum. Ait Donat⁹ in Phormionem Terentij,quaternarios olim frumenti modios quolibet mẽſe ſeruos a dominis ſuis accipere ſolitos,idq; demenſum appellatum eſſe.Vtrum a menſe,an a metiendo incertum.Plautus in Sticho.Vos meminiſtis quot calendis petere demenſum cibum:qui minus meminiſtis quod opus ſit facto facere in ædibus. Locum illum ſcripturæ,Vt det illis in tempore tritici menſuram , de hoc demenſo intelligendum eſſe Budæus in adnotationibus putat. Hinc fortaſſe ꝓfecta eſt vulgaria illa ſuperſtitio:vt ſe menſe toto pecunia indigos putent ij: qui crumena vacua nouam lunam inſpiciunt.Demenſum Nonius Marcellus dici putat quaſi deminutum.Terentius in Phormione. Quod ille vnciatim vix demenſo ſuo ſuum defraudans genium comperſit miſer.Cicero de oratore, æſtimatum vel ęquatũ dicit,quæ non ex inſidijs,ſed aperte palam elaborat,vt verba verbis quaſi demenſa & paria reſpondeant.Horatij verbis vtar.Ea Horatij verba ſunt libro carminũ tertio,ode viceſimaquinta. Demẽſum

ASCENSIVS.

Cauillus etiam mendacijs.Legendũ eſt cauillijs.& paulo poſt quod in Aldina impreſſione legitur:& clãnilarijs:legam clãcularijs. Theogamia,ſunt deoru; nuptiæ. Vigeſimus.ita ſcriptum reperi:& magis placet q̃ viceſimus,cum a viginti deducatur.Mane q̃ veſperi:intelligitur magis.

Scalam,q; hanc culicem,q; in epigrammate vno bis errauerit, q̃q; dixerit nonnulla impropria,repręhendit.

Angelus Polit.Barptolemęo Scalę ſuo Sal.
EPISTOLA.VIII.

EGi tecum liberius(ita em̃ ſoleo)qui qm̃ tu Culicẽ muliebri genere,qd̃ contra virili decuit, vſurpaueras in epigrãmate, luſerim ſic ex tempore Culicis verbis.

Non ſum fœmina Scala,nec latinis,
Nec græcis:ideo placet puella.

Quos tu meos verſiculos aliis eiuſdem generis remuneratus es,bellis mehercules & facetis, ſed in ſyllaba tamen vna & altera negligentibus: vt in quibus hoc ſit : Congreſſum petis ſic meę puellæ.Rurſuſq; : Sed tu ni caueris,ſcio iacebis.Poſſis tamen in priore,ſicuti veteres illi ſolebant,cũ fluerent adhuc luculẽtiores, elidere.s.

FRANCISCVS SYLVIVS.

Liberius.i.audacius aĩoq; liberiore nihil qd̃ ſit occultũ celãte. Culice; muliebri gñe . Culice; gñe fœminino latine vſurpat Plaut⁹: cui⁹ ꝟba ſũt hæc ex Caſina. Eho o tu nihili cana culex, vix teneor , qn q̃ decẽt te dicã. In hoc epigrã mate Politianu; erraſſe Bapt.Pi⁹ modeſte dicit. κώνωψ em̃ culex dicit:quã vocẽ in genere fœminino Ariſtophanes

Culex gñe fœminino.

literā:quod hendecaſyllabis tñ puto nō licet, ſi-
cuti nec hexametris iā liq̄diorib⁹:niſi tu grāma-
ticis credis, parū docte putātib⁹ ita legendū eſſe
apud Maronē:Inter ſe coiiſſe viros, & decernere
ferro.Sed & illa videnť ἄκυρα,citare ſomnū,bonā
cutē ferire:ſicuti ὑποσόλοικον,Paſce meas carnes:
ꝓ illo,veſcere meis poti⁹ carnib⁹.Cæterū,qm̄ tu
verſiculos ais iſtos ad imitationē te feciſſe greci
cuiuſdā epigrāmatis:libuit etiā mihi nūc epigrā-
mate greco tueri cām culicū. Qd̄ an qbuſdā pla-
citurū ſit neſcio:imo plane ſcio nō placiturū, qa
nō trāſmarinū:q̄uis ipſi quoq; iāpridē (ſicuti vi-
des) trāſmarini homines muſſent. Vale.

Culices amore capi magis decet q̄ viros,
τοὺς κώνωπας ἐρᾶν μᾶλλον πρέπει, ἢ ἐπὶ ἄνδρας,
Productos fertilibus vt Venus ex aquis:
φῶντας τῶν γονίμων ὡς κύπρις ἐκ ὑδάτων.
Et imitatos altiuolum amorem
καὶ μιμησαμένους ἀερσιπότητον ἔρωτα,
Remigio alarum atq; potu ſanguinis:
εἰρεσίῃ πτερύγων, τῶν τ' ἐμῶν αἱμοπότας.
Comū cantātes ſuſcitatorē mulierū vagū:
τὸν κῶμον τ' ἄδοντας ἐγερσιγύναικα πλανήτην,
Grauiter ſomno captarū cupidos mulierū:
αἰνῶς ὑπναπατῶν ἱεμένους ὀάρων,
Ad lectū inuolātes,ad ipſas ſępe mām̄as,
ἐς λέχος ἐμπταίοντας, ἐς αὐτοὺς πολλάκι μαθοῦς,
Et cōtrectātes totius mēbra fœminæ:
καμφαφόοντας ὅλης ἅψεα θηλυτέρης,
Tangentes labraq;,& exugentes faciei
ψαύοντας χειλῶν τε, καὶ ἐκμυζῶντας ὀπωπῆς
Splendores,linguāq; ſenſim guſtantes:
μαρμαρυγὰς, γλώσσης τ' ἠρέμα γευομένους.

S literā eli di ī carmi ne ſolere.

vſurpat.Eius tñ interp̄s a Doricis virili gn̄e,ab Atticis fœminino vſitari, ſed atticos errare dicit: vt Pius idez memorat. Maſculino genere imperator Hadrian⁹ ꝓtulit Ei⁹ illi ſunt apd̄ Aeliū Spartianū ꝟſiculi Ego nolo Flor⁹ eſſe:ambulare ꝑ tabernas: Latitare ꝑ popinas : culices pati rotūdos. Elideres literā veteres ſolitos eſſe Victorinus memoriæ tradit. Lucilius. Quum lateralis dolor certiſſimus nuncius mortis, ꝓ, Cum laterali dolor certiſſimu nuntiu mortis : Sic habet quaſi ſubtractis s,ac vltima vocali correpta. Quia licentius antiqui ipſa quaſi pro liquenti ierudita adhuc nouitate vtebantur. Martianus q; Capella libro tertio author eſt nōnullos putaſſe s, non eſſe literā: quā Meſſala quēdam ſibilū dixit. Eā eſſe cauſaz putat Quintianus epographia priſma (vbi multa

Vigiles, ĩpudẽtes,tenebris vidẽtes. nũqs virorũ
Ἀγρύπνους,ἰταμούς,σκοτοδερκέας.ἆρα τὶς ἀνδρῶν
Quot culices,ſigna amoris habet!
Ὅσσα γε κώνωπες δείγματ᾽ ἔρωτος ἔχει;

ad hanc rẽ exempla inuenias)cur tortuoſa fingat. Tortuoſi eniʒ & ſinuoſi ſunt ſerpentes: quorũ ſibilus ꝓprius eſt.

Inter ſe coiſſe viros. Priſci.lib.j.S,inquit,in metro apud vetuſtiſſimos vim ſuã frequenter amittit. Virgi.in.xij.Aene. Inter ſe coiſſe viros,& decernere ferro. Eã tamen veram eſſe & antiquã lectionem,Inter ſe coiſſe viros & cernere ferro,Seruius aſſeuerat. Nam Enniũ inquit,ſecutus eſt:qui ait. Olli cernebant magnis de rebus agentes. Itemq́ Ferro non auro vitã cernamus vtrinq́. Poſteritas cœpit legere,& decernere. Secundũ quã lectionẽ ſynalœpha opus eſt. Hæc ex Seruio. Illa, quæ ſequũtur. ἄκυρα.i.impropria. Vnde Acyrologia authore Donato eſt impropria dictiõis poſitio:vt Hũc ego ſi potui tantũ ſperare dolorem.pro timere. Mala ẽm timemus, bona ſperamus. Iſta igitur Scalę verba,Citare ſopnum,bonam cutẽ ferire , dicit impropria. ὑποσόλοικον.i.ſubſolœcum & fere ſolœciſmum. Comus apud veteres de⁹ erat compotationibus nocturniſq́ debacchationibus pręfectus:cui iuuenes in hũc modum ſacra faciebant. Coronati põpoſis faſtibus,muſicis inſtrumentis,muneribuſq́ ad amicarũ fores laudandi gratia,cantandi,domũ coronandi,interdũ ianuaʒ frangendi ac per vim ingrediendi procaciter accedebant.qđ fere idem calendis maijs noſtri facere ſolent. κῶμος enim eſt procacitas,libido,immodeſtia , iocus immodeſtus,laſciuia,bacchanalia,ebrietatis & intemperantię feſtum. Inde κωμαστὴς ebrius, incontinens,procus,laſciuus dicitur.

Acyrologia.

Com⁹ de⁹.

Barptolomæus Scala Angelo Politiano ſuo Sa. Epi.IX.

EGo iam errori illi meo,quo fœminino appellaui Culicem genere,gratiã:& ꝙ cauſam dedit tibi elegantiſſimo diſticho illo hendecaſyllabo admonẽdi mei, & mihi vtcũq́ reſpõdẽdi.fateor:vix putaui vt qcq̃ ſuccederet adeo inexercitato, adeo id carminis genus ignaro. Sed ridicula ego,non min⁹ forſan ipſe ridiculus,ſum perſecutus. Vale.

Scribere ſe negat doctis,qualis eſt Politianus. Quẽ parũ probat,ꝙ epigrãma nondũ editũ carpſerit acrius. Citare ſopnũ defendit. De alijs duobus ridet Politianum:cuius grecũ epigramma inopię nimiæ contẽnit.

Barptolemæus Scala Ange.Poli.ſuo.S. X.

NImis emũctę es naris Politiane. Nõ ſcribũtur mihi crede noſtratia hęc tibi:q ad antiqtatem plane acceſſeris ꝓpius. Nos quoq́ popularib⁹ iſta : & q noſtra hac mediocritate elimãdi,q̃ ſcribim⁹ contẽti ſunt. Quid enim

F.S. Emũctæ naris dicit acri exactoq́ iudicio q̃ſi purgatis narib⁹, vt contra obeſæ naris dicit is qui ſtupidior ẽ. Prçcox.i. præmatura,nimiumq́ feſtina. Authore A. Gel. cap.xj.lib.x. cũ ſignificãdũ eſt

Narʒ emũctæ homo.

iſtis tuis eruditiſſimis auribus cõuenire poteſt?
Quid iudiciũ ĩplere tuũ q̃ſo? Te tñ vide, neqñ vl
ĩiuria acrior eſſe accuſator ſcriptorũ alienorũ vi
deare: cõſuetudine docẽdi credo, qua Florentinã
iuuẽtutẽ tot iã inſtruis ãnos, reddiſq; ꝓ viribus
meliorẽ. In hẽdecaſyllabis in tuũ culicẽ meis nõ
dũ a me editis, q̃dã carpis feſtinãtiꝰ mea ſentẽtia,
q̃ grauẽ virũ deceat. Nõ ꝙ refugiã faſtidiãq; limã
tuã: qua nihil accidere talibꝰ in rebus gcq̃ poteſt
optatiꝰ: Sed neſcio quomõ p̄cox illa (vt ita dixe
rim) viléſcere ſic videt̃ ſeueritas. Mitto vero alia,
quæ legeris poſtea forſã emẽdatiora: illd̃ rigidiꝰ
a te caſtigatũ eſt, q̃ e re fuerit. Solet amor mutuꝰ
etiã q̃ minꝰ firma poſita ſint, vt quãdoq; accidit,
excuſare & munire. Tu cõtra, quod rectũ eſt (vt
mihi quidẽ videt̃) intorques. Citare certe moue
re eſt: verbũ (vt puto) a cio ꝑ frequentiã ſignifi
cãdi factũ: vnde concito eſt, & incito, & oſcito, &
excito, & alia huiuſcemodi: in q̃bus eſt oĩbus cõ
mouẽdi vis: qua nihil ſomno eſt magis cõtrariũ,
ſiqdẽ ocio is ali ſolet & quiete: quæ & ip̃a ſomnꝰ
eſt auctore Virgilio: apud quẽ Venus placidã ꝑ
mẽbra quietẽ irrigat. Non ſatis video cur citare
ſomnũ nõ ſit cõmouere & turbare. Adde ꝙ quã
tũ ego nouerim, nemo de ſomno inducẽdo ſic vt
tu interpres eſſe vis, nũc loq̃tur. Verũtamẽ ſi di
ſplicet, velim mutes: fugare ſit ꝑ citare. Fit aliqñ
difficilis mutatio, ſi qd dẽperſeris, vt quod quadret
reperias: hic nihil negocii fuit. Nõ placet, Paſce
meas carnes: nec tã bonã cutẽ ferire. Non miror:
delicatior guſtus eſt tuus: vix † oppoſueris qd
ſapiat. Etiã Acipẽſer fatuus erit, ſi inciderit ĩ pa
latũ. Sed paro hæc minꝰ doctis, nõ Perſio, quẽ &
C. Luciliꝰ nõ curat ſua legere apd M. Tulliũ. Vo

coactiꝰ quid fa=ctum & feſtinantius: tum rectiꝰ p̄mature factum id dicitur q̃ mature. Sicut Afraniꝰ dixit in Togata, cui tituꝰ vó=μοδ est. Adpetis dñatũ dẽmẽs p̄mature p̄cocez. In q̃ verſu, ait Gelliꝰ, aĩaduertendum eſt, ꝙ p̄cocem inquit, nõ p̄coquẽ. Eſt eñ caſus eiꝰ rectꝰ non p̄coq̃s, ſed pręcox. Hæc ille. Placidaz per mẽbra &c. Virgilianum eſt libro Aenei. primo. Libro itẽ Aenei. ij. Tẽpus erat, quo prĩa quies mortalibꝰ ęgris Incipit: & dono diuũ gratiſſima ſerpit. De Acipenſere & Perſio diximus.

Fatuus.

Fatuus. i. inſipidus. Guſtus eñ & ingenii mutua eſt trãſlatio. Sapere eñ guſtus eſt. Ideo ſaporũ genera tredecim ſunt apud Pliniuz capite viceſimoſeptimo libri quintidecimi, dulcis, ſuauis, pinguis, amarus, auſterus, acer, acutꝰ, acerbus, acidus, ſalſus &c. Fatuaz betam, id eſt inſipidam. Martia=

vel appo fueris.

lo ego quoq; L.Decimũ,q hæc oĩno nõ contẽnat, vt rideã ſic cũ amicis in iſtis ęſtatis feruorib9,cũ ociũ eſt nõ.qđ poſteritas cuſtodiat & mireť,cudo aut qđ ditet ĩformatores hos librorũ,quorũ tam cupide qdã implorãt operã.Gręcũ Epigrãma qđ ad me miſiſti,tãta ĩopia liguæ eſt græcę: vix ver bis ĩterp̃tor:nedũ elegantiã pſpicere poſſim car= minis.ſed puto tuũ eſt. Vale. Venit neſcio qd ĩ mẽtẽ de gręco Epigrãmate,poſtq̃ hæc ſcripſerã. Vereorne Venerẽ læſeris,& ei9 filiũ ἀφροϊπότωρ, vt tu appellas.an ne ex aqua ort9 culex, vt e ma ri Ven9?niſi Thaletẽ indicas,vix pſuaſeris.Hye= mis tẽpeſtatib9 poti9 aut veris,aquoſis magis na tura ortũ oportuit: Feruẽtiorib9 magis æſtibus naſciť,ſæuitq; .An tu amorẽ deũ ita terrificũ nu mẽ atq; hoĩm Culici confers? Vide ne tibi quoq; Palinodia op9ſit,nec cæc9 cãtites.Quid age culi ci eſt rei cũ mulierib9.i.cũ hoĩb9? Amoris is lud9 eſt,nõ fœdiſſimi ĩſectuli,natiq; ĩ ſterqliniis.Natu rã meli9 imitanť figmẽta poetarũ.Nã ſi ita libe= ra fiãt carmĩa:qd iã nõ carmẽ erit?Piſcis mihi vi deť Veneri magis ſimilis:ſi originis captes ſimi= litudinẽ:Si volat9,aqla.Sãguis vero ſugẽdi, Hi= rudinis palma eſt.Nã & veſptiliones quoq;,& no ctuæ, & id genus volãtes in tenebris aues, vidẽt p̃ noctis vmbras : arbitror & qdẽ culicib9 minus obſcuriter.Magis forſã appoſite cæcũ induxeris, ſi Cupidini cõparandũ putas.Nã q; ais eũ mulie rũ excitatorẽ:aduertas & hic licet, ne Comũ tu alterũ numẽ offendas: cui9 officiũ id eſſe Græci putãt.Neq; culice Cupido indiget adiutore: fra tres habet ſedulos ei9 officii miniſtros. Homini tu quoq; ipſi tandẽ in amãdo p̃fers culicẽ.Ridi= culũ eſt:dabũt veniã.Sed tu videris melius. Ego ſic indocte,ſicq; amice garrio. Iterũ Vale.

lis appellat.Eius verba ſunt in Xe niis. Vt ſapiant fatuę fabrorum prandia betæ: O q̃ ſæpe petet vina piperq; coquus. Palinodia opus ſit. Palinodia .i. a recinẽdo recen= tatio, quid ſit co= gnoſci poteſt, ex Platone. Apud quem in Phędro Socrates poſtq̃ deum Amorem vituperauit, Eſt inquit,iis qui cõ fabulando pec= cant, vetus que= daȝ expiatio,quã Homerus non nouit, ſed Steſico rus Euphemi fi= lius. Oculis eniȝ priuatus ob He= lenę vituperatio nem non igno= rauit cæcitatis cauſam, vt Ho= merus : ſed vtpo te muſicus eam agnouit. Itaq; ſtatim illa fecit carmina. Non verus ſermo ille fuit, nec naui= bus altis Exiſti fugiens :nec adi= ſti pergama Tro ie. Atq; ita edi= to poemate,quaȝ Palinodiã, id eſt cãtum contrariũ vocant, cõfeſtim viſum recupe= rauit amiſſum. Ego,ĩquit,in hoc

Palinodia

.i. ĩ aere volitãtẽ

Homerus cæcus.

Steſicor9.

vtriſq; ſapientior ero.Prius em̃ q̃ accidat mihi quicq̃ mali ob amoris vituperationem,conabor illi Palinodiam reddere:& q̃dem aperto capite,non vt ſupra, ob verecundiam velato.De eo prouerbio apud Eraſmum plura.Diximus de cupidinum multitudine. ASCEN.

Nec cæcus cantites.Ordo eſt:nec.i.& ne:& vide ne cæcus cantites.i. ne cantando laudes quod non noſti,nec perſpexiſti.

F.S. Reiectione .i recuſatiõe.Cur ego amicũ. Horatius in lib.de arte. Vir bonus & prudẽs verſ⁹ reꝓhendet inertes: Culpabit duros incomptis allinet atrũ Tranſuerſo calamo ſignũ:ambitioſa recidet Ornamẽta:parũ claris lucẽ dare coget. Arguet ambigue dictũ:mutãda notabit. Fiet Ariſtarchus: nec dicet, quur ego amicũ Offendã in nugis ? hæ nugę ſeria ducent. Hõ grauior q̃ velles, vt cui ſit res cum podagra. Lœdoria ẽ ĩ Scalã podagricũ. In manib⁹ pedibuſq; articulorum vitia frequentiora longioraq; ſunt q̃ ĩ podagris chiragris ve eẽ cõſueuerũt. Ea raro vl' caſtratos, vl' pueros añ fœmię coitũ, vel mulieres, niſi qbus mẽſtrua ſuppꝛeſſa ſũt tẽtãt. Author eſt Cornelius Celſus.

Podagra. Chiragra.

Superioris ad ſe epiſtolæ capita ſtrictim colligit. Singula aut purgat aut refellit etiã cum lœdoria in Scalam contorta.

Ange.Polit.Barptol.Scalæ ſuo.S.D. XI.

OFfendit(vt video)te nimis,ꝙ in tuis verſiculis de Culice q̃dam parũ probaueri: quo etiá nomine me nimis acrem vocas accuſatorem ſcriptorum alienorũ:nec grauẽ ſatis virũ putas,ꝙ feſtinantius carpſerim quæ necdum fuerãt edita. Tu negas iſta tua ſcribi mihi, nimis videlicet emunctæ naris , & cui ſit fatuus vel acipenſer. Vteris item vulgata & publica iudicum reiectione,q̃ ſit apud Luciliũ : ſed & tẽtas quædam tueri contra meam ſententiam,cum de cæteris taceas: arceſq; deniq; a tuis etiã ſcriptis ipſam poſteritatem : nec vel eis omnino parcis, quicũq; ſuas vigilias formis iſtis nouitiis excudũt.Poſt hæc tandẽ ludis in epigramma noſtrũ, quod ad te grçce ſcripſimus. Pudet igitur(vt verũ fatear)me reſcribere ad hęc tã leuia:Sed vt tibi ſatiſfaciam,reſpondebo tamẽ. Offendi Scala te non oportuit amici magis officio,q̃ vt tu parum benigne interpretatus es,accuſatione:ſcilicet q ſecũ non ita dixerit (vt eſt apud Horatiũ) cur ego amicũ offendam in nugis?quoniã videlicet ſequitur:hæ nugæ ſeria ducunt . Nam ꝙ ita ſuperſcripſiſti literis tuis,Angelo Politiano monitori meo & patrono : q̃q̃ ſubeſſe ſtomachus & ironia q̃dam videri poteſt inſueto titulo,tñ ego libẽter hõ ſimplex agnoſco:ꝑpterea ꝙ & monui

te ſedulo,& contra male ſenſuros exhibui patro-
cinium. Q; vero edita negas quæ iam publicaſti,
ꝙꝙ ab iis me reiicis quæ ſcripta mihi tua manu
miſiſti,mox etiam epiſtola dicaſti: non queo ſatis
mirari.Sed nec feſtinantius carpſi: qui pœne ſero
te vt emēdares admonui,quę iam periculoſe vul-
gaueras. Iam ꝙ in me grauitatem deſideras, non
eſt moleſtum: videlicet homo grauior etiā q̄ vel-
les:vt cui ſit res (etenim liberius iocabor) diu iā
cum podagra.Sed & grauitatem prorſus aſperna
tur culex iſte tuus:qui nobis materiam ſcribendi
præbuit.Nec inſipidus mihi tamen fuit Acipēſer
(vt ais) immo rana & gobio:quos te mihi nō aci
penſerem poſuiſſe,vel illud indicat,ꝙ & tu q̄dam
ex iis ipſis etiam conuiuator expuiſti. De illo aūt
citare,fruſtra laboras:quoniam ne ſi mouere qui-
dem ſomnum pro illo fugare dixeris probabit̃:ſi-
cuti nec auctores ipſi fugantur,qui quidem citan
tur:nec rurſus qui fugatur exercitꝰ,is ideo citat̃.
Vt aūt bona crura, bonā formā puellę dixerī, ſic
bonā cutē facile nō dixerī,ſed nitidā potiꝰ tenerā
beneꝗ curatā. q̄q̄ hæc dūtaxat īpropria.Minꝰ il-
lud ferendum: paſce meas carnes.quod tñ ſine au
ctoribꝰ defendis.ego certe ne triuialibus quidem
literatoribus,vt ita loquantur,permiſerim: ſicuti
nec vt hendecaſyllabos duodecim tredecimꝗ ſyl
labarum faciant: quales in tuis nonnullos reperi-
es.Certe ſtridaculum tibi & clangacem,quę nun-
q̄ lecta ſunt apud idoneos,ideo concedimus:quo-
niam Perſio te non ſcribere teſtaris,& poſteritatis
negocium non curare.Sed heus tu quę tandem i-
uidia eſt,ideo quoniam tuas ipſe prędamnaueris,
nos vigiliis noſtris fidere nōnihil, ac dare formis
propagandas:quæ ſic flagitentur,celebrentur,lau

libro quinto, vbi
multa eoruʒ ſcri
bit remedia. Po-
dagrę morbꝰ (vt
capite decimo li-
bri viceſimi ſexti
Plinius ait) rari
or ſolebat eſſe nō
modo patꝝ auo
rūꝗ memoria,
verūetiā noſtra.
Peregrinꝰ & ipſe.
Nam ſi Italię fu
iſſet antiquitus,
nomen latinum
inuēiſſet. Gobio Gobio.
(qui κωβιὸσ gręcis dicitur) piſcʒ
eſt præſtanti ſa-
pore, parui nu-
trimenti. Gobio
nuʒ duo ſunt ge- Citare.
nera.alij enim al
bi ſūt, alij nigri.
differūt ſapore,
nā nigris albi p̄-
ſtant, vt ex Athe
nęo Volaterranꝰ Bonum
tradit. Gobios
(gobius eniʒ ita
vt gobio dicit̃)in
Pōti regione ap-
prehendi in gla-
cie,non niſi pati-
naruʒ calore ſpi-
rituʒ vitalem fa
tentes,Plinꝰ ca-
pite quinquageſi
moſeptimo libri
noni ſcriptuʒ re
liquit.Pro modi
ci nullius ve pre
cij piſce hic go-
bionem dicit Po
litianus. Quod
formicis. Virgi-
lius in libro Ae-
nei. quarto Tro

dentur a doctis,eędemq́ rurſus (quod fortaſſe nō minus optandum) ab indoctis vituperentur! Nō enim (quod tu putas) operam nos librariorum, ſed illi noſtram potius implorant,dum ſuum cō pendium ſectantur. Venio nunc ad Epigramma: cuius elegātiam perſpicere te negas (vt homo es modeſtus) ob inopiam græcæ linguæ: ſed putare tamen ais eſſe meum.quod in vtram partem mihi ſit accipiendum,non video. Nec enim adhuc ſcio, de noſtro īgenio quid omnino ſentias. Cauillaris tamen,& quaſi totum mox vellicas argumentum: vererisq́ ne Venerem læſerim,ne Cupidinem, ꝙ cum iis culicem contulerim. Læſerit ergo Troianos pariter Vergilius,ꝙ formicis:lęſerit & gręcos Homerus,ꝙ eos muſcis comparauerit. Nec vero putas ex humore natum culicem, quem Vergili⁹ idē vocat humoris alumnū, cuiusq́ gratia conopæum illud Aegyptiis militibus vtpote paludoſis exprobratur:nec rurſum ꝙ æſtate magis comparent,ideo non ex aqua naſcuntur: niſi ſi ſtagna tam penitus ebibi credas. Illa certe nimis friuola, ſed & nihil ad rem,quę tu de piſcibus,aquila,noctuis,hirudine congeris. Non enī ideo nō ex aqua culex,quia ſit & piſcis ex aqua:nec ideo non volat ille,quia volet altius aquila:nec ἀρσιπότητος aquila,ſed arane⁹ vocaẗ ab Heſiodo.nec itē abeſt a ſuctu ſāguinis culex:ꝙ hoc ſit magis hirudinis. Nā certe hirudini cōpat Amorē Theocrit⁹:nec amorē crediẗ offendere.Deniq́ eodē pertinent quę tu de noctua,quæ de Como ſubieciſti.Nos autem nō piſcem,non aquilam, non hirudinem, non etiam veſpertiliones & noctuas, non illum poſtremo comeſſationis deum: ſed omnino ipſum tuum culicem tractabamus.Nec item ſi paſtor quidam apd

ſanos Carthagine diſceſſum parantes formicis farris aceruum cumulātib⁹ ꝯparat. Gręcos Homer⁹. Home. lib. Iliados ſecundo vbi Græcorum exercitum Agamemnonis imperio a præconibus ad pugnam conuocatum eſſe dicit, dicit militum numerum eſſe veluti cū denſa muſcaruꝫ examina ſub veris tēpore in paſtorali tugurio ad plena lactis mulctra circunuolant. Huius vtriusq́ mēinit Plinius capite prīo li. vndetriceſimi. Neq́ inquit, dubitaueriꝫ aliquibus faſtidio futura, quæ dicentur animalia. At non Virgilio nefas fuit nomīare formicas nulla neceſſitate, & curculiones, ac lucifugis ꝯgeſta cubilia blattis. Nō Homero iter ꝓlia deoꝝ īprobitatē muſcę deſcribere. Nō naturę gignere iſta, quū gignat hominē. Hęc Plinius. Ex humore natum culicem. Culicuꝫ

.i. in aere volās

Comus.

eundem Theocritum cæcum dixit eſſe Amorem, propterea nos eum quoq; velut exoculabimus: cuius etiam ſunt (vt ait Moſchus) ὄμματα δριμύλα καὶ φλογόεντα. Iam ne illud quidem abſurdum eſt, vt homini culicem præferamus: quãdo hoc ſemel argumentum ſuſceperamus in amoribus: vtpote qui columbis quoq; cedant, lepuſculis, gallinaceis, cuniculis, paſſerculis. Nec ſi ſit argumentũ poetæ contra q̃ natura ferat ſuſceptum, ideo minus artis habebunt quæ ſuſcepto ſemel argumẽto reſpondeant: quod & culex Vergilianus, & ipſa Homeri Batrachomyomachia declarãt. Ac de iis hactenus. Non enim ſatis mihi digna videntur, in quibus opera diutius noſtra ponatur: videlicet ne fiat elephantus e culice. Tantum illud addidero: nihil me habere obſcurum, nihil fictum, nihil clancularium, nec eorum blandimentis præſentem capi, qui facile obtrectent abſenti. Placet enim mihi illud Homeri.

Hoſtis enim mihi ille perinde ac inferorũ portæ,
Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς ἀΐδαο πύλῃσιν,
Qui aliud qdẽ celat in pcordiis, aliud vero dicit.
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ εἴπῃ.

Vale.

varia ſunt genera. Alij enim ſũt ficarij, quos authore Plinio capite tricesimo quinto libri vndecimi, caprific⁹ generat. Alij ſũt vinarij, ex vermiculis qui fece vini aceſcente gignuntur, originem ducentes. Alij ſunt muliones ex tipul' gñati. Sũt autem tipulæ fere in puteis natæ: & vbicunq; aqua ſe colligit terrena ſubſidente concretione. Fit vt principio fex ipſa putreſcens colorem candicantem trahat, mox nigricãtẽ, poſtremo cruentum. Talis cũ fuerit, minutiſſima quædam & rubra, algulę ſpecie pdeunt: q̃ ad tps hærẽtia ſuæ origini mouent̃, deinde abſoluuntur, itaq; ferunt̃ p aquã, tipulę nũcupatę. Tũ paucis poſt dieb⁹ erigũt ſe ſup aquam durę atq; imobiles. Mox diſrupto putamine culex emergit atq; inſidet, donec vel ſole vel flatu moueat̃ vt volet. Hęc ex Ariſtotele capite .xix. libri de natura aĩaliũ qnti. De his Politian⁹ intelligit. Conopęũ illud &c. In Aegypto q inter paludes habitãt ſinguli ſua hñt retia, qb⁹ interdiu piſces capiãt: q̃ eadẽ noctu lectis vbi dormiãt circunducũt, qb⁹ opti ſecure dormiũt. Qui ſi veſtimẽto ſindoneve obuoluti dormiũt, eos p ipſa idumẽta culices morſicãt, p retia ꝟo ne tãtillũ qdẽ mordere conant̃. Author eſt Herodot⁹ lib. ij. Huiuſmodi retiũ tẽtorijs Alexãdrinos pcipue vti aiũt. Conopęũ eaz ob rẽ appellatũ eſt tẽtoriũ, ꝙ extẽtis retib⁹ aduerſus culices (q̃s gręci κώνωπας vocant) p tentorijs vtantur. Propertius libro tertio. Fœdaq; Tarpeio conopea tendere ſaxo, Iura dare ſtatuas iter & arma mari. Hirudinis. Hirudinẽ ſugere ſanguinẽ q̃uis cottidiana cognitũ ſit intelligẽtia, illd tñ Plauti ex Epidico aduocamus. Iã ego me vortam in hirudinẽ, atq; horum exugebo ſanguinẽ. Illud quoq; Horatij de ara-

.i. oculi acres & flammãtes.

Tipulę.

Batrachomyomachia.

Clãcularium.

Conopęum.

ſe.Quem vero arripuit tenet,occiditq; legendo, Nō miſſura cutem niſi plena cruo-ris hirudo.Hanc ab alijs ſanguiſugam,ab alijs ſanguiſugiam dici Acron memorat.

Moſchus grammaticus.

Moſchus grāmaticus & poeta Syracuſanus Ariſtarchi familiaris,ſecundus a Theocrito ſcripſit carmen buccolicon:vt ex Suida tradit Volaterranus.Huius carmen de Amore fugitiuo latine vertit Politianus vt libro ſeptimo viſum eſt : vbi eius oculi acres & flammeoli ſunt.Batrachomyomachia,id eſt bellum ranarum cum murib⁹. Elephantus e culice,id eſt ex re minima maxima fiat . ἐχθρὸς & cętera.Achilles apd̄ Homerum libro Iliados nono.Genus (inquit) illud hominum qui aliud clauſuȝ in pectore habent,aliud in lingua promptum,mihi perinde īuiſum eſt:atq; ipſa inferni oſtia.Libro quoq; Odyſſeę decimoquarto Vlyſſes īquit. Haud aliter q̄ inferni portas illum peroſus ſum,qui paupertatis gratia mentitur.Id ante dictū repetimus.

Barptolemæus Scala Angelo Politiano ſuo Salu. Epiſtola. XII.

VIx adducor vt credam hanc poſtremam quam ad me miſiſti de culice epiſtolam,tuam eſſe.Leuior eſt,moroſior ē, ſuſpectior eſt:vanior tandem. Ah quis credo ex tuis diſcipulis,dum tu in penetralibus iſtis philoſophię verſaris,& cōtemnis iſta leuiora: id ſibi muneris reſpōdendi mihi deſumpſit! Non ſapit ſalem tuum:multa miſcet:omnia confundit: nihil ꝓbat.Aut ego fallor.Tuo nomine indigna eſt. Ferunt præ ſe tua neſcio quid tuum,id eſt expolitum,candidum,luculentum, elegans:(quid multa!) tuum.Tu quoq; ſi incideris in hendecaſyllabos vna plus altera ve ſyllaba,meos eſſe ſcies: vt ego quoq; habeam meum aliquid. Vale.

Mutuum ſcabere.

F. S. Mutuum ſcabere.Mutuuȝ ſcabunt, prouerbium eſt,quum indoctum indoct⁹,deformis deformem,improbum improbus mutuo ſe laudāt. de quo libro quarto . Manus

Man⁹ manū fricat.

manuȝ fricat,nō ita diſſimile, eſt prouerbium,qd̄ item in partē bonam vſurpatuȝ ſignificat officia negociaq; invnū

Angelus Politianus Barptolemęo Scalę ſuo.S.D Epiſtola. XIII.

SI tibi reddita eſt illa ipſa epiſtola quam dedi:non eſt quod dubites, quin mea ſit. Quæ ſi te tamen nimis læſit,in cauſa tuę ſunt aures:quas habes profecto nimis teneras.Soletis enim quidam blandiri ſemper inter vos, & quod dicitur,mutuum ſcabere:nos e diuerſo ſicuti verum libenter audimus: ita facile dicimus. Sed & clamas,pœne dixerim rabioſius,in epiſtolā meam:quo tamen ego non modo nō offendor,ſed & propemodum delector:vt qui videam tui iudi-

cii rem non eſſe. Nam de epigrammate ſi quæris quid ſentiam:ſimillimum cæteris tuis eſt, & omnino (quod dici vulgo ſolet) eiuſdem farinę. Vale.

communicare. Eiuſdem farinæ eſſe dicũtur res eę quę ſunt eiuſdem ſortis, eiuſdeꝫ conditionis, inter quas vllum vix ſignari poſſit diſcerniculum. Perſius in Satyra. v. Sin tu quũ fueris noſtrę paulo ante farinę: Pelliculam veterem retines. Ratio nota ſatis eſt. Lac lacti, aqua aquæ non ſimilior eſt: Plautina ſunt prouerbia in res inter ſe omnino ſimiles. Illud quoqꝫ Ciceronianum in academicarum tertio, Ouorum intereſt ſimilitudo, idem prorſus ſignificat.

Eiuſdē farinæ eſſe.

Tardius cur reſponderit. q̃ fuerit anxius quid reſcriberet. Reconciliari videtur. Totam tamen ironicam eſſe putem.

Barptolemæus Scala Angelo Politiano ſuo Sal. Epiſtola. XIIII.

HEſterno die veſperi redditæ fuerunt mihi literæ ex Fæſulano tuo: & ꝙ erat aliquid mihi cum podagra negocii, quæ dextram manum pro arbitrio (vt ſępe ſolet) cruciabat, nec tum quidem amanuenſis alicuius copia erat: differebam in aliquod felicius tempus reſponſum. Iam cœnaueram, & captabam ſomnos attentus: prius vero q̃ cum ſomno venirem ĩ gratiam, voluebam (vt fit, cum aliquid curæ impendet) cum animo: ſic reſpondebo: ſic agam: hoc ſic diluam: Illud rectum eſt, & ſapit barbatum magiſtrum. Sed nihil lædere Politianum poteſt? Num amicus eſt? Num bonus vir? Num etiam apprime erudit9? Num ex Mediceo tandem cõmuni gremio: etſi meritis valde diſparibus, fortuna tamen pari, ſi illa deſęuierit? quod dii prius omen in hoſtes cõuertant. Nõ ſunt monitis tuis teneræ meę aures: auidas dixeris potius velim. Ne me precor ex quorundã metiare exemplo, qui vel tantillo dicteriolo commouentur. Error meus fuit, ſi fuit illa epiſtola tua. Id enim ſatis iam ſuperqꝫ eſt, ſi tua eſt. Neſciui rectũ videre: quidam ex amicis, qui etiam antę me lecti-

F. S. Amanuenſis, id eſt ſcribæ: cuius ſcilicet manu ad reſcribendum vterer. Cũ ſopno venireꝫ in gratiã, id eſt dormireꝫ. Captabã, id eſt capere volebam. Barbatuꝫ magiſtruꝫ, id eſt doctum philoſophuꝫ moribuſqꝫ inſtructum. Sic Perſius in Satyra. iiij. Rem populi tractas: barbatum crede magiſtrum dicere. Iuuena. Satyra. xiiij. Barbatos licet admõeas mille ĩde magiſtros. Vel tãtillo, id eſt etiam minimo. Veritas odiũ parit. Terentianuꝫ in Andria puerbium ne vulgo quidem ignotũ: quod citat Cicero in Lælio. Craſſus apud Romanos fuiſſe fertur Plini9 capite vndeuiceſimo libri ſeptimi. Ferunt

Amanuẽſis.

Barbatus magiſter.

tarant (nam tu non ſignatas mittis epiſtolas) tuam eſſe enixe aſſeuerabant. Hoc ſic agebam. Nam ꝙ verū & audire & dicere libēter ſolere vos ſcribis (O fauſtam & felicem iſtam ſortem) perrarū eſt ac præclarum: neq; qui id audiat, aut ipſe dicat, facile inuenire eſt, hoc quidem tempore: nam veritas odium parit comico prouerbio. & hoc ſic. Nam de epigrammatibus meis, vt feras tu tuum iudicium opus non eſt: neq; ea de cauſa ad te ſcripſi. Satis ipſe q̃ curta ſint illa quidem didici, & quidam familiares monuerunt, ſi ſim in meis iudex iniquior. Volui ludere tecum amice, vt mos eſt meus: ſimul vt tu lætior tuis fieres, qui tanto te ſuperiorem facile cognoſceres. Illud mirabar: quum ridicula pœne omnia ſint in meis ſcriptis, te tamen nihil ridere: neq; ἀγέλαστος es quod græci vocant: qualis Craſſus apud Romanos fuiſſe fertur, & apud nos vna familia, qui inde cognominantur ꝙ non rident. Sed arbitror, vos veri auditores minus ridetis: nugarum magis comes riſus eſt. Sic agebam & iſta: & oblangueſcere cœpit agitatio ſopore circuneunte. Itaq; ea omiſſa, dormiendo indulgebam, & aucupandis & ineſcandis ſomnis: quos mihi difficiliores & morbus cum ille plus ſæuit, efficere ſolet. Et ecce nocte fere intempeſta cum obdormiſſem tandem, multa prius cum moroſiſſimo deo colluctatus: venit ad me Merula: & quid Scala inquit inſanis? Tu cum Politiano certamē inis literariū? Letale eſt. Atq; illic ego ad te vmbra venio. Miſit me vero Laurentius Medices ex alto cœlo, vt te ſic admonerē tibi ſubtimēs. Cū hæc dixiſſet, cū vmbra pariter ſomnus diſceſſit. Mi Politiane vale. Non inſaniam profecto gratis: audacior tu quidem es, pugnacior es, ſternacior es, miles q; & dux: neq; ego reſiſto. Vale: & me ſerua amicum & cultorem tui.

(inquit) Craſſuz auum Craſſi in Parthis interempti nunq̃ riſiſſe. ob id agelaſtum vocatum. Sicuti nec feciſſe multos. Aucupādis & ineſcandis ſopnis. Perſtat ī metaphora auium captandarū. Prius enim dixit, captabat ſopnos. Nocte fere intēpeſta. Cenſorinꝰ capi. vndeuiceſimo libri de die natali, diei noctiſq; partitiones appellationeſq; ſcribens fuſius, Concubium eſſe dicit quum itum eſt cubituz. Exinde nox eſt intempeſta, id eſt multa, quia nihil agi tēpeſtiuuz eſt. Moroſiſſimo deo, id eſt Sopno.

.i. a riſu alienus.
Cōcubiū.

Scalam ſibi velle reconciliari gaudet: reſpondendo cur tam inciuilis fuerit, Scalamq̧ reprehenderit.

Angelus Politianus Baptolemæo Scalę ſuo Salu. Epiſtola. XV.

Literas accepi tuas multo blãdiſſimas: in quibus receptui canis, ac multa repetens reconciliare te mihi ſtudes: quo nihil accidere mihi quidem potuit optatius. Nam quis nõ tecum malit officiis, humanitate, gratia: q̃ iniuriis, altercationibus, odioq̧ contendere? Nec ego profecto tã fuiſſem tuis reſpondendo literis inciuilis, niſi te viderem nimis agi iam præcipitem: non dico aduerſus nos (nam de nobis facile eſt) ſed omnino aduerſus eruditos omnis. Itaq̧ putaui beneficiũ tibi me facturũ, ſi te tibi ipſi tanq̃ in ſpeculo oſtenderem, perſuaſionemq̧ iſtam ſcientiæ falſiſſimam de pulmone reuellerem: quæ facit vt ſuper ętatis noſtrę doctos homines, etiam veteres illos contẽnas, quos tamen extra aleam tot ſæculorum conſenſus diu poſuerit. Nõ enim credo reputaſti, fortuna dulci nimis ebrius, tantundem te deſcendiſſe in literis, quantum aſcenderis in honoribus: vt compenſatione quadam paria tecum literati fecerint. Quod ad nos attinet, nec aſpernamur amicitiam tuam, nec inimicitias deprecamur. Tantum illud breuiter teſtamur: Vt tu fortunam, ſic nos te Scala feremus. Vale.

F. S. Receptui canere, & extra aleam quid ſignificent diximꝰ. Reputaſti, id ẽ aio iteq̧ iſtũq̧ putaſti. Fortuna dulci nimis ebrius. A vinis factitijs quæ dulcia facile inebrient metaphora eſt. Quæ enim ſuapte natura dulcia ſũt, ea minus inebriant. Ideo Ariſtoteles particula ꝓblematon tertia, tradit ebrios homines infeſtari minus, ſi vinũ dulce ſuperbiberint. Eſtq̧ Horatianum. Is enim libro carminum primo de Cleopatra ab Auguſto ſuperata loquẽs. Regina, inquit, demẽtes ruinas funꝰ & imperio parabat Cõtaminato cum grege turpium Morbo virorum qdlibet ĩpotens Sperare, fortunaq̧ dulci Ebria. Vbi Landinus. Fortuna dulci, inquit, tranſlatio ab ebriis, qui vt auiditate ſuauis vini ebrij reddũtur: ſic qui felici fortuna efferuntur, neſciunt ſe continere, quin ſupra ſuam conditioneꝫ multa ſperent. Ergo eluſa fortunę ſucceſſu, & ob hoc improuida & inconſulta, vt ebrij ſolent. Hæc ille. Acron quoq̧. Ebria, inquit, eluſa fortunæ ſucceſſu, & ob hoc demens, inconſulta, improuida, ſicut ebrij eſſe ſolent. Vt tu fortunam ſic nos te Celſe feremus. Verſus Horatij ex libro epiſtolarum primo eſt.

Vina dulcia minus inebriare.

Fortuna dulci ebrius.

¶ ASCENSIVS.

Fortuna dulcis non a guſtu ſed quaſi a moribus dicta, q̧ ſit fauens & tractabilis; ſuiſq̧ ſcda, in male ſapiẽtibus ebrietatẽ conſonã gignit, hoc eſt inſolentiam & inanem

gloriam.nihil ergo ꝙ potus dulcis minus inebriat,ad fortunam: quæ quanto dulcior tanto magis cerebrum inſanorum capitum perturbat.

F. S. Obſignatas, id eſt vt vulgus ait clauſas & firmatas. Quę tu ad vanitatem alis. Monſtrum alere prouerbialis ẽ ſentẽtia quũ quid occulti vitij latere ſignificam⁹. Monſtra enim clanculum ali ſolent atq; occultari. Apũ Terentium in Andria Pamphilus gener repudiatus ad affinitatẽ quuꝫ repetitur, aliquid in puella eſſe vitij ſuſpicatur, quod celet. Repudiatus (inquit) repetor. Quãobrẽ niſi id eſt, quod ſuſpicor, aliquid monſtri alunt. Ea q̃niam nemini obtrudi põt, itur ad me. Philenoꝝ aræ ſunt in mari Africo, quas ex arena eſſe tradit Plinius capi. iiij. quinti libri. Ideꝫ cap. vii. lib. eiuſdem, contra Carthaginis ſinũ duas eſſe aras dicit æreas. qđ de his Philenijs forte aſſe intelligendũ eſt. Authore eñ Strabone lib. iij.

Monſtruꝫ alere.

Philenorũ aræ.

Modeſte literas ad Scalam proximas Politianus obſignauit. Scribendi finem cur non fecerit. Politianum Herculem appellatũ ridet. Amicitię vim eum neſcire arguit. Ab eodem obiecta refellit. Antiquitatem non contemnit. Honorum ſuorum gradus enumerat: quos honorifice geſſit. Obiecta alia refellendo Politianum ridet, cuius epiſtolæ hanc ſubimprimi poſtulat.

Barptolomæus Scala Angelo Politiano ſuo. S. Epiſtola. XVI.

Modeſtius, vt mihi videtur, feciſti tandem: qui obſignatas ad me miſiſti literas. Puto em̃ inter alias quoq; cauſas antiquæ hui⁹ conſuetudinis ſignandarum literarum, modeſtiã quoq; ipſam nõ in poſtrẽis locũ ſibi vindicaſſe. Cõſtituerã vero modum facere ſcribendi ad te, quia iratior ſemper in reſpondendo fueris: Sed vel Merulam interea potius, q̃ ita modo vel amicitię vel antiqtatis cauſam indefenſam ſiuerim. Mouit me videlicet impudens (da veniã: neſcio quo appellẽ pacto) iſta diſputandi conſuetudo. Fingitis, refingitis, machinamini, demolimini, aſſeritis, diluitis, pro arbitrio. Quis quietus ſit? quis non animo cõmoueatur? Appellant te quidã Herculem, neq; te inuito, quod audio: vt puta qui tibi tẽporis hui⁹ monſtra, pręſertim quantũ ad literas pertinet, ſuperanda ſuſceperis. O ego tardi ingenii: qui quid id rei ſit, neſciuerim hactenus perſpicere. Nũc ſenſi, & video: es tu quidẽ Hercules, vel multo etiam meliore cõditione, q̃ ille Iouis filius Alcides: quẽ imperii neceſſitas trahebat in periculũ. Ille iuſſa adibat monſtra: tu tibi ea confingis, inſtruiſq; vt ſuperari a te queant. His demis arma, hęc eneruas viribus priuſq̃ aggrediare: etiam quę nulla ſunt, & q̃ tu pro ingenio effinxeris, euicta a te trahis in

in popularem gloriam.Si placet, volo & ego inde re tibi aliquod cognomentum . Volo vt ſis mihi Hercules factitius:nomen certe factum ex re, habiturum apud te quoq; auctoritatem. Habeat ille ſua nomina,habeat ſacra, habeat cælum : nos hic fortuna noſtra gloriemur. Quæſo te bone vir,qd tibi cum amicitia,quid cum inimicitia:cum ridicularia,ita vt nos fecimus , ſcribuntur ab amicis? An ita leuis eſt apud te amicitia : vt vel leuiſſima etiam quaq; de aura fluctuet?Conſtãtior illa multo eſt ac firmior,multo virtus elegantior,q̃ q̃ hos amicorum ludos pertimeſcat. Arbitror non tenere te penitus amicitiæ vim:quam quidem in animo conſtituiſſe ſedes oportuit,& ieciſſe grauiſſimas ancoras : vt contra tempeſtatum omniũ vim illęſa & quieta maneat.Quæ quidẽ ab amoris conſuetudine nomen habet, vt quædam plebeiæ magis amicitiæ,& in horas mutabiles , ab hamo eſſe appellatas duxerim:vt ſunt illę quę ob formam,q̃ ob auaritiam,quæ ob ambitionem,cęteraq; puerſa animi deſideria conciliantur. His cauẽdum eſt ne vacillent:Illa ſtabiliora ſunt. Atq; vt rem facilius intelligas: velim induas patris alicuius perſonam qui vnicum habeat filium,atq; eum quidẽ haudquaq̃ ſatis morigerum:Nũquid ex omni erratulo abiiciet?An vincet potius paternus amor: & quoad ſpes aliqua effulxerit mutandorum morum,tolerabit?Naturam melius & reliquæ amicitiæ imitantur.Peruicacior eſt (vt ita dicam) vera amicitia:vix quum vapulauerit,diſceſſerit. Parum multa ſcio eſſe hæc ad amicitiæ conditionẽ: ſed ipſa ſe melius tuebitur: quæ teſtis mihi eſt, de ea † curtanda tecum aut minuenda ne cogitationem quidem vllam in animum incidiſſe. Sed quid

iij. veterib⁹ mos erat:vt fabricat; manu finib⁹ , id eſt aris,turrib⁹, columniſve,loca ea ad quæ perueniſſent deſignarent,vt quæ Philenorum dicuntur aræ in media quodammodo Syrtium tellure ſunt , quas tamen ſua tẽpeſtate durare negat. Mela quoq; Pomponius huiuſmodi ararũ meminit. Inquit enim libro ṗmo. Regio quæ ſequitur a promontorio Melagõio ad aras Philenorũ, ꝓṗe nomẽ Africę vſurpat. Salluſtius in Iugurtha dr̃ aras Philenorũ eſſe prope Syrtes, quem locum Aegyptũ verſus imperij finẽ habuere Carthaginienſes. De his aris Virgiliũ intellexiſſe putem quum libro Aene. j. iq̃t. Tris not⁹ abreptas in ſaxa latentia torquet. Saxa vocãt Itali mediiſq; in fluctibus aras Dorſum imane mari ſũmo. Pli. ſcopulos veri⁹ dici q̃ iſulas autumat. Licet igitur

Amicitia.

Virgilij locus.

† cuntãda.

tu mihi antiquitatẽ narras? An ego non ſum ſem
per eam admiratus? Profer ſcripta mea, profer di
cta. Non legiſti (vt video) Apologum meum de
antiquitate, qui facile arguat hac in parte tuã de
me antiquitatis opinionem. Noſtrorum piget tẽ
porum, pudetq;. Hoc ego ſcripſi, hoc aſſerui, hoc
potes pro meo lacerare, ſi ita ferat impetus. Volũt
tamen laudari quidã, & collocari inter diuina mo
numenta antiquitatis. Non poſſum: Date quæſo
veniam. An ego ſum tanti, vt iſtam beatiſſimã for
tunam veſtam violẽ? Neq; ego auidior glorię ſum
Gratius fecerit qui me prętererit: vt ego prætereri
tum eſſe a vobis diu putauerã. Quid tu mihi for
tunam, quid tu honores vitę obiicis? Sed teneo in
fortuna quid agas. Confingis tibi tuo more mon
ſtrum quem deuincas. Cum honore meo difficili
or tibi colluctatio erit. veni nudus, omnium rerũ
bonarum egenus ad remp. viliſſimis ortus paren
tibus, multa cum fide, nullis omnino diuitiis aut
titulis, nullis clientelis, nullis cognationib⁹. Co
ſm⁹ tamen pater patrię noſtrę me complexus eſt,
recepitq; in familię obſequia. Interea Florentinus
populus ad prioratum me euexit, deinde ad vexil
liferatum, tandemq; & in ſenatorium me ordinẽ,
equeſtremq; collocauit, tanto profecto ſuffragioꝝ
conſenſu, vt nihil eſſe factum vnq̃ populari⁹ mul
ti putarent. Extat & illa de me Laurentii Medicis
pręclariſſima vox, qua nuſq̃ collocatũ melius fu
iſſe honorem homini nouo teſtificatus eſt. Cum
illo nunc tibi de honore meo agenti, cum Floren
tino omni populo res habenda eſt. Hoc ego affir
mauerim, me multum fuiſſe cõſequutum plura q̃
aut putauerim, aut optauerim. Neq; habui quod
referrem, niſi fidei integritatẽ. Ea in me (volo eſſe

arę nõ extẽt ãpli
us, appellatio tñ
immutata ẽ. Sed
q̃re Philenorum
arę appellatę ſint
Valeri⁹ mẽorat.
Cuius ea verba
ſunt ex libro. v. ti
tu. de pietate in
patriam. Quuꝫ,
inquit, inter Car
thaginẽ & Cyre=
nas de margine
agri pertinaciſſi=
ma contentio eſ=
ſet, ad vltimũ pla
cuit vtrinq; eo=
dẽ tempore iuue
nes mitti, & locũ
in quẽ ꝯuẽiſſent,
finẽ ambob⁹ ha=
beri populis. Ve
rum hoc pactuꝫ
duo fratres Car=
thaginiẽſes noĩe
Phileni perfidia
pręcurrerunt, ci
tra conſtitutam
horã maturato
greſſu, in longi⁹
promotis termi
nis. Quod quuꝫ
intellexiſſent Cy=
renenſium iuue
nes, diu de falla=
cia eoruꝫ queſti,
poſtremo acerbi
tate conditionis
iniuriam diſcu=
tere conati ſunt.
Dixerũt nãq; ſic
eum finem ratũ
fore, ſi Phileni vi
uos ſe ibi obrui
paſſi eſſent. Sꝫ cõ
ſilio euẽtus non
rñdit. Illi enĩ nul
la iterpoſita mo=

Barpto
lemæi
Scalę p=
motio.

vanus) ſemp fuit q̃ excellẽtiſſima. Atq̨ hoc quoq̨ aſſeruerim in calce epiſtolę, nullum me honorem ſine honore geſſiſſe. Reſpu. ipſa, reſq̨ a me geſtę in magiſtratibus, citentur teſtes velim. Sed nondũ claudere poſſum epiſtolam. Irritant tua monſtra. Nam illud quod ſcribis, vt reuellerem de pulmone ſcientiã, ex illo genere eſt, Herculis indiget viribus. Scribis, in quibus receptui canis, ac multa repetens reconciliare te mihi ſtudes. Sunt & hæc ex eodem genere monſtrorum, quę tu ad vanitatẽ alis. Quando ego non fui tibi conciliatus? quæ argumenta contra habes? non tuli te tandiu ita inſanientem, ita inſultantem, ſæuientemq̨ pœne in mortuũ? Relege epiſtolas ad te meas, videbis vanã eſſe omnẽ recõciliationis mẽtionem. Sed vt video de amicitia (vt ſupra dixi) non recte ſentis. Apd me inuiolata eſt, atq̨ maior multo iis quæ ita inferri poſſunt iniuriis. Receptui canis, inquis: O p̃clarum duellum. De Culice cõcertauimus. Canãt ſigna, effundat ſe ad ſpectandũ vniuerſus orbis. Taceant deinceps Philenorum arę: Dẽt viam Curiatiorum Oratiorumq̨ ſepulchra. Culex maior eſt, quem tu ex aqua ortum inter monſtra tua confingis. At Græcus excellentiſſimus poeta telluris animal appellat: γαίης κνώδαλα δίπτερυγα. Putaſti facturum te mihi beneficium, ſi tanq̃ in ſpeculo me mihi oſtenderes. Laruam tu mihi meam oſtẽdiſti, qua adeo ipſe contremiſco, ſiquando in eam incido neceſſarius, vt nihil magis ego iam de induſtria refugiã. Rectius feceris ſi tu te aſpexeris: quẽ iſta ętatis deformitas nõ tãgit. Multo id tibi erit vtili⁹, ſi ille cõtut⁹ falſũ de pulmõe reuellit. Expurgaui iã mi Politiane vir⁹, qd̃ tuæ lr̃æ excitarunt: Redii ad me, qet⁹ anim⁹ eſt me⁹: & de amicitia qd̃

ra, corpa ſua his terris opiẽda tradiderũt. Qui qm̃ p̃rię q̃ vitę ſuę lõgiores terminos eſſe maluerũt, bñ iacent manib⁹ & oſſib⁹ ſuis dilata to ipſo. Taceãt ergo Philenoꝝ arę: vt certamẽ de culice audiri poſſit. Vel ironicos dicit certamis huius gloriã Philenoꝝ aris antepo nẽdã. Curiatioꝝ Horatiorũq̨ ſepulchra. Quuꝫ Tul. Hoſtili⁹ Popu. Ro. rex cũ Albanis bellũ gereret: vtriſq̨ ita fieri placitum ẽ. In duob⁹ tum exercitib⁹ erãt trigẽini fr̃es, nec virib⁹ nec ætate diſpes. Horatij Romãi erãt, Curiatij Albani, q̃q̃ alij diſſentiãt. Vt igit̃ ſine magna clade, ſine mlto ſangui ne vtriuſq̨ ppl̃i, decerni poſſet, cũ trigeminis agũt reges, vt p ſua q̨ſq̨ p̃ria dimicɜ ferro. Ibi ipĩũ fore, vñ victoria fuerit. Metuebãt enĩ ne clade magna affecti vtriq̨ & victi & victores p̃de forẽt Etruſcſ. vtrinq̨ pugnaſ. Horatij. ij. cedũt

Curiatij & Horatij.

.i. terræ beſtias binis alis prædita.

Reliquus fugã ſimulat. Curiatium proximũ ſe inſequentem occidit, deinde & alterum, tertio tertium vtpote vulnere tardatum. Romãi itaq; populi eſt victoria. Eorũ ſepulchra extant quo quiſq; loco cecidit. Duo Rõana vno loco propius Albam, tria Albana Romam verſus, ſed diſtantia locis vt pugnatum eſt. Author eſt T. Liuius libro primo.

eam aliam facere poſſet, ne cogito quidem. Velim autem vt ad beneficium conuertas animum. Da mihi hãc veniam, vt hãc epiſtolam meam illi tuę, cui reſpondetur, apponi cures. Nolo enim defraudare te tua gloria. Tu ſi durior fueris, quęcũq; te cauſa mouerit, mutaueris conſilium meum: adibo informatores hos librorũ, & curabo ipſe, vt & mea impreſſa legatur: quod nõ feci hactenus, nec putaui eſſe me facturum. Vale.

ASCEN. Inter alias q̃q; &c. modeſtiã q̃q;. redundat alterũ q̃q;. Vindicaſſe: antique & vere, quod nunc vendicaſſe dicunt. Iratior. ſ. q̃ æquum ſit. De ea cunctanda tecum &c. Sic ſcriptum repperi, eſt autem noue dictum. poſſumus tamen ſenſum eruere ſi per c ſcribatur, nam cunctari eſt immorari: quod quia faciunt hęſitantes, qui & ipſi ab immorando dicuntur, tam cunctari q̃ hæſitare pro eo quod eſt dubitare accipit. qui autem de amicitia dubitat eandem eleuat. De ea igitur cunctanda, id eſt dubitanda. Quod quia nimis inuſitate eſſet dictum, credam a Scala ſcriptũ curtanda. Monſtrum, ſcilicet me, quẽ deuincas. aut relatio eſt ad rem, vt in Terentio Senium qui. Expurgaui iam mi Politiane vir⁹. Subdubito num legẽdũ ſit, expui, aut exputaui.

Monſtrum quem.

ASCENSIVS. Mõſtrum furfuraceum. ex rebus vilibus admixto furfure, quæ res eſt viliſſima, factum. Solent inter tragemata & dulciaria quædam e ſaccaro monſtra effigiari, ſed illis ob farraginem precium eſt, furfuraceo autẽ nullum. Sed huius rationẽ auctor ipſe ſequenti epiſtola explicabit.

Angelus Politianus Barptolemęo Scalę ſuo Sal. Epiſtola. XVII.

ACcepi literas tuas, neſcio magis ne virulentas, an ineptas: omnino tamẽ ridiculas. Itaq; me magnopere delectarũt. Quibus tamen adhuc non reſpondeo: quia nondum conſtitui (quando ego tibi Hercules ſum factitius) quomodo tu mihi ſis tractandus, monſtrum furfuraceum. Cogito etiam pauliſper mecum, vocandus ne tu ſolus ad partes: an cum tuis omnibus. Quicquid decreuero, ſtatim ſcies. Vale vt meritus.

¶ ARGVMENTVM SYLVII.

Carptim colligit capita epiſtolæ Scalæ ſuperioris: quorum ad ſingula reſpondet. Herculem appellari gaudet. In nomine factitio Scalam carpit: quem eundem cur monſtrum appellet furfuraceum oſtendit. Antiquitatem contemnere arguit. Honoribus ſuis non eſſe quod Scala glorietur. Laurẽtio carũ eũ nõ fuiſſe. Odij q̃ origo prima. Eius epiſtolam publicari nolle ſimulat.

Angelus Politianus Barptolemæo Scalę ſuo Sal. Epiſtola. XVIII.

HErculem factitiũ me vocas in epiſtola tua, propterea ꝙ (vt inquis) monſtra mihimet fingam, quæ ſuperem. Tum negas iniuriam te mihi vnq̃ feciſſe: Negas antiquitati derogaſſe. Pigere tamen ac pudere tuorum tempoꝝ præfers: multa quoq; de tuis honoribus falſo iactas, falſius nonnulla de noſtris meritis. Poſtremo quaſi iubes, vt exprimi formis, & interſeri epiſtolis, epiſtolam tuam curem. Quare tibi ad ſingula reſcribam: ſed breuiter, ne nimium tẽporis in nugis tuis ponam. Vocari me igitur Herculem Scala non epiſtolis modo, ſed & libris editis Marſilii Ficini tanti philoſophi: profecto, vt verum farear, non moleſte fero. Nã ſi cognomen hoc mihi, quod equidem non puto, congruit, illius iudicio: ſi minus, illius amore delector. Auget autem voluptatẽ, ꝙ tu nec hoc iam ferre, nec diſſimulare potes. Factitium vero cur appelles Herculem, non intellego. Nam nec tale ſignificas, quale natiuo repugnat: nec item quale fit a ſono vocis, vt ſunt murmur, & ſibilus. Ita tute videris, quid hic aut ſenſeris, aut expreſſeris. At ego mõſtrum vocaui te furfuraceum. Monſtrum quidem, ꝙ ex colluuiõe mõſtrorum compoſitꝰ es: Furfuraceum vero ꝙ in piſtrini ſordibus natus, & quidem piſtrino digniſſimus. Audes autem negare factam mihi abs te iniuriam: quam neq; clam tuleris, neq; diſſimulaueris, vt qui dux & ſignifer vſquequaq; contra me fueris. Poſſum tibi ſi ſit opus, impigere atq; inculcare longam illam quam ſcis, amici quondam tui, nunc vero mei epiſtolam, quæ frontis integumentum detrahet, neq; tergiuerſari te diutius patie-

F.S. Naȝ nec tale ſignificat, & cætera. Factitiũ duplici ratione dicitur, id eniȝ quod natiuo contrarium eſt, factitiuȝ appellatur: vt factitius fons, qui manu factus eſt. Factitium item, quod fictitiũ appellari ſolet, qđ a ſono factum eſt, vt murmur, ſibilꝰ, tonitru: vt item agni balãt, porcelli gruniũt, palõbes minurriunt, vrſi ſæuiunt, leones rugiunt, leopardi rictant, elephanti barriũt, ranę coaxant, equi hinniunt, aſini rudunt, tauri mugiunt. De huiuſmodi animaliuȝ vocibꝰ, earumq; ex veteribus approbatiõe Antoninus Geta familieres quæſtiões grammaticis ꝓponebat, vt author eſt Aelius Spartianus. Piſtrinuȝ a pinſendo dictum, erat vbi molis truſatilibus ante moletrinas, quibus nunc vtuntur, inuentas frumentuȝ molebatur. quibꝰ molis trudendis puniebãt

Factitiũ

Monſtrꝝ furfuraceum.

Piſtrinũ.

tur.Eã tñ adhuc nõ oſtendo,ne ſimul domeſticæ, quod nollẽ,tuæ maculæ ꝑferant.Nõ em̃ tã quid te,q̃ qd me dignũ ſit,reſpicere debeo. Sed & antiquitati fauere te dicis. in quã pœne ſolẽniter ſic vbiq; declamitas: vt ſit hæc iam notiſſima fabula,nihil Ariſtotelẽ ſcire,nihil Ciceronẽ ſapere iudicio Scalæ.Nã ſeculũ tibi tuũ diſplicere nõ miror:cum tu viciſſim quoq; tuo ſeculo diſpliceas. Diſplices aũt meritiſſimo :qm̃ nihil ei ferme deerat ad ſummã laudẽ,ſi te vel nõ tuliſſet,vel certe nõ extuliſſet. Etem̃ tibi maximũ ſemp ſtudiũ fuit extirpãdi radicit⁹ bonas artes,vt vtar Liuiano verbo,ſuboleſcẽtes: ſic vt nec ei quidem viro pepceris,q vel ſol⁹illuſtrare qdlibet ſeculũ poſſet: nec inſtauratori Platonicæ familiæ : cuius famã publice.p te perq; tuos,ire oppugnatũ non dubitaſti.Quorũ q̃uis hoc loco neuter nominet:vterq; tñ ſuo ſibi titulo agnoſcit. Reliquos taceo doctos viros,q me cũ maxime nũc celebrant,affectãtur,adorãt,q; vnus extiterĩ,q fumos inanis tuos contẽnam:q publicã ſeculi cauſam ſuſtineã: qui nimiã iſtã inſolentiã retundã. Nã de honoribus quidẽ nihil eſt,qd tibi nimium placeas.vetus em̃ ludus hic,vt indigni tollant in altũ:videlicet vt hoc quoq; ſe poſſe fortuna declaret:cui⁹ tu ſoli⁹ opus es:queq; iã tñ(ſicuti credo) lõge alio vultu te reſpiciet, exactura ſortẽ cũ fœnore ac puluiſculo.De Coſmo q̃ iactas, deq; Laurẽtio Medice,falſa oĩa.Certe Laurẽti⁹(hũc em̃ familiariter colui)quotiẽs de te mecũ loquebat,ſatis indicabat,alienũ ſe iudiciũ fouere,non ſuũ.Scis aũt tu quoq; lr̃as illũ ſepe tuas publice ſcriptas reieciſſe nobiſq; dediſſe formãdas: q̃ pria odii liuoriſq; in me tui cã extitit.Nec me paſſus iambicũ carmẽ,

ſerui ſi qd grauiter cõmiſerãt. Terẽtius in Andria. Si ſenſero hodie quicq̃ i his te nuptijs fallaciæ conari:q̃ fiãt min⁹: aut velle in ea re oſtẽdere q̃ ſis callidus: verberibus cæſuꝫ te Daue in priſtinũ dedã vſq; ad necẽ: ea lege atq; omine : vt ſi te inde exemeriꝫ: ego ꝑ te molam. Quæſtus itẽ gr̃a liberos hoĩes idẽ feciſſe Aul⁹ Gel. innuit:quũ capi. iij. tertij libri de Plautinis fabulis loquẽs, Saturionẽ(inqt)& Aditũ, & tertiã quãdam cui⁹ nũc mihi nomẽ nõ ſuppetit, in piſtrino eũ ſcripſiſſe Varro & plæriq; alij memorię tradiderũt quũ pecunia om̃i, quã in operis artificuꝫ Scenicorũ peperat,ĩ mercationib⁹ ꝑdita inops Romũ rediſſet:& ob quęrẽdũ victũ ad circũagẽdas molas, q̃ truſatiles appellant, operã piſtori locaſſet. Piſtrinam muliebri genere eſſe putant officinam eam in qua pinſitur & fit panis. Suboleſcen-

Cũ fœnore ac puluiſculo.

q̄d in te ſcripſerã,concerpere:q̄ppe q̃ diceret,eſſe indignũ nimis,vt ita bonũ carmen interiret. Illa duo ſunt apud te veriſſima,ꝙ & de tua fide locuturus vanũ te eſſe velle ꝑfiteris: es aũt profecto vaniſſimus,id eſt mendaciſſimus. Et oĩm bonarũ rerũ egenũ veniſſe te ais ad rẽpub. Debueras hoc tamẽ adiicere: rerũ omniũ malarũ veniſſe te diuitẽ. Stultiſſimũ vero eſt, ꝙ excellentiſſimũ poetam vocas neſcio quẽ iſtũ,qui de Culice ſcripſit, & qui mihi fraterculus eſſe tui Culicis potius, hoc eſt ipſe quoq; Terræ filius videt̃. Quid ꝙ epiſtolã cupis tuã(quippe bellã) propagari formis opera noſtra? Sed fruſtra mi Scala cupis: non eñ tam mihi es odioſus,vt tuã ꝑdere inſulſitatẽ velim,pueriſq; te deridendũ propinare,lecturis vel hoc ita ſcriptũ in ea epiſtola: Monſtrũ quẽ deuincas. ſic eñ tu monſtrũ virili genere nunc dixiſti, quẽadmodũ prius muliebri Culicẽ:quæ ne in ludo quidẽ triuiali dicerent̃ impune. Mitto eñ dehoneſtamenta illi Romanæ lingue vexilliferatũ, Prioratũ,mille alia prorſus hauſta de vulgi fece, quæ publicari nolim Florentinorũ cauſa:ne tam pręclara ciuitas habere ſcribã dicatur, qui literas omnino neſciat. I nunc igitur, & nega Politianum tibi eſſe amiciſſimum. Vale.

tes. Soboleſcentez non ſuboleſcentẽ T. Liuius dicit. lib. xxix. Illis,inquit, Romanam plebẽ,i.liſlatiũ iuuẽtutẽ prębuiſſe maiorẽ,ſemꝑ frequẽtiorẽ pro tot cæſis exercitibus ſoboleſcentẽ. Ei viro. Picũ ĩtelligit. Inſtauratori &c. Marſilio Ficino. Vetus ludus .i. prouerbium vel dicteriũ. Exactura ſortẽ cũ fœnore.i.a te quicquid ab ea acceperis,& amplius repetitura. Cũ puluiſculo. Prouerbiũ eſt:quoties oĩa ſic tolluntur: vt nihil fiat reliqui: ne puluis quidẽ. Plautus in Rudente. Conuerret hic iã me totũ cũ puluiſculo. Itẽ in Truculẽto. Quo citius rẽ ab eo auferãt cũ puluiſculo. Plutarchi ĩterpres Budęus de animi trãquillitate. Zenoni Cittięo vnica nauis reliqua erat:hãc vt audiſſet ipſam cũ vectoribus:cũ mercibus:cũ puluiſculo(vt dicit̃)periiſſe:p̄clare(inquit)mecũ Fortuna agis:q̃ me ad pailiũ illud obſoletũ:atq; ad porticũ impellis philoſophicã. Ratio ſumpta Eraſmo videt̃ ab iis qui frumentũ ab area cõuerrũt non ſine puluere:q̄d improbandũ nõ cenſeã. Sed q̄m mercatores noſtri rei alicuiꝰ preciũ ne minima quidẽ ex parte diminuẽdũ eſſe quũ ſignificãt:ii dicere ſolẽt:ne puluiſculo quidẽ minuerẽ.i.nõ diminuerẽ puluere q̃ ſit ſupra rẽ ipſaz venalẽ.a minutulo igit̃ puluere ſuꝑ res ipſas decidẽte facta videt̃ ratio. De terrę filio diximꝰ. Monſtrũ quẽ deuĩcas. Scalã id ſcripſiſſe fatẽdũ nõ putẽ:aut certe ſi ſcripſerit, ſcriptionis vitio eſſe cõdonandũ. Vſu eñ venire ſolet:vt ingenio in re quapiã excogitãda occupato aliud manꝰ ſcriptitet. Aut ea forma(q̄d potiꝰ credo)dictũ eſt q̃ Terẽ. ilićd ĩ Andria. Vbi iſtic eſt ſcelꝰ q̃ me ꝑdidit? Itẽq; ĩ Eunu. Vt illũ dii deęq; ſeniũ oẽs ꝑdãt,q̃ me hodie remo-

Cum puluiſculo.

ratus eſt. Nō diſſimile eſt illud apud Cicerorē in oratiōe in. L. Piſonē. Tu ne etiā im manifſimū ac fœdiſſimū mōſtrū auſus es meū diſceſſum illū teſtē ſceleris & crudelitatis tuę maledicti & ꝯtumelię loco ponere? Idē in oratione de Aruſpicum reſponſis. Quid enī hūc ꝑſequar pecudē ac belluā pabulo inimicorū meorū & glādc corruptū?

ℂ ASCENSIVS.

Herculem. In hac tota epiſtola acerbiſſime in Scalā inuehit̃, omneſcꝫ inuehendi colores aſſumit, ſed ſic vt vnde ſumpſerit agnoſcamus. quod ideo cōmemoro vt iuniores ad veteranorum imitationem inuitem, malim tamen in rebus pijs. Nam licet argutum ſit & rhetoricum, quæ expreſſa parum aduerſario offuerint, ſic obtegere vt peiora putentur: tamen quia id liuoris eſt plenum, & Chriſtiano immo quouis homine indignum, nolim queq̄ imitari, quale eſt: Ne ſimul domeſticę (quod nolleꝫ) & cætera. In qua parte Salluſtij & Ciceronis exprimuntur inuectiuæ. Cum fœnore ac puluiſculo, id eſt cum re etiam minima quæ de ſorte deciderit. Vanum te eſſe profiteris. Scripſerat enim in ſuperiore epiſtola. Ea in me (volo eſſe vanus) ſemper fuit excellentiſſima: vbi nequaq̄ ſcribendum eſt, nolo eſſe vanus. ſed mens Scalæ videtur ad imitationem apoſtoli dicere: Loquor quaſi in inſipiētia ī hac ſubſtantia gloriæ. Aut, Vt minus ſapiens dico & cætera. Quaſi vanus ſit inanis glorię captator aut ſeſe iactans: cum ſit Aulo Gellio interprete, mendax. Monſtrum quem. ego hoc pro Scala purgaui in epiſtolam eius.

Vanus.

Obiecta a Scala ī epl'a his nō inſerta Polianꝰ acrit̃ multū refellit.

Angelus Politianus Barptolomęo Scalæ ſuo Sal.

Epiſtola. XIX.

VTrū pugnātia ſcribā poſt videro. Tu certe rep̄hēdis apđ nos vt mōſtra, q̄ bonorū defendit auctoritas. Inelegās enī tibi videtur illud, rñdeo ad lr̃as: At elegās Quintiliano, q̇ dixit, ad ꝓpoſita reſpōdeat. Monſtrū putas, ꝙ rñdere me tuis lr̃is nego: cū tñ aliquid ad te ſcribā. Sed Auguſtino monſtrum hoc non videtur: q̇ cū ſe reſpondiſſe dixiſſet epiſtolę cuidam Paulini, ſic adiicit, ſi tñ reſpondi: tanq̄ nō reſpōdiſſe videat̃, q̇ paria nō retulerit. Itacꝫ mōſtrū erit (vt tu vis) cū quis Taceo dicit: nō enim tacebit is, qui ſic loq̄tur. Monſtrū quocꝫ illud Terētii: Quære q̇ tibi reſpondeat. Negat enim ſe reſpōdere, q̄ reſpōdet. Tectius etiā tibi videt̃ furfuracei nomen: qđ tamen ego ſi vis in tuā gratiā retegā. Sed ſi latine dictū negaueris, & ego latine dictū ꝓbauero. Sape monſtrū videt̃ & illud, mecum cogito: ſapiet ergo tibi

F.S. Vtrum pugnantia ſcribam & cętera. Ad Politianū Scala epiſtolaꝫ miſit, qua ſuperiori reſpondebat: cur auteꝫ in his inſerta nō ſit a Politiano, tua ſit coniectura. Reſpōdeo ad literas, & reſpondeo literis latine dici ex eruditꝭ nemo negat. Elegās Quītiliano. Quītilianꝰ libro q̄nto. Dicant, inq̄t, quod aliter accipi poſſit, ſummā quæſtionis non intueantur, non ad propoſita reſpondeant. Idē libro ſexto. Poſtulanduꝫ eſt etiam ab aduerſarijs vt ad q̄dā reſpon

Reſpōdeo literꝭ & ad literas.

monſtrũ Terẽtianũ quoq; hoc:Cœpi egomet me cũ iter vias,ita vt ſitvbi qd ĩ aĩo eſt moleſtię,aliã rẽ ex alia cogitare. Verũ exactiora inqs a philoſo pho expectant. At nos a philoſopho didicimꝰ, lo quendũ eſſe vt multi,ſentiendũ vt pauci. Nec tñ ꝑ philoſopho me gero , q̃uis Ariſtotelis publice libros enarrẽ. Nã ꝙ pobſcurũ dicis illud,vocãdꝰ ad partes,nõ noſtra,ſed Iuuenalis eſt culpa: cuiꝰ verba retulimꝰ. Illd ſtultũ,ꝙ ĩ tuis mũdanos oẽs accipis,hoc vſus argumẽto,ꝙ & tu mundanꝰ es: tanq̃ ſi qm̃ lactuca hortẽſis eſt,diceres q̃cunq; in horto ſunt,eſſe lactucas. Quis acumẽ hoc tuũ nõ admiret? Plus ipe nimirũ vidiſti q̃ Cicero, q ſic ĩ prima ſtatim ad Lentulũ epl'a ſcribit. Amorẽ tui abſẽtis p̃ſentes tui cognoſcẽt. Et ad Appiũ. Velĩ ita fortuna tuliſſet , vt quãti oĩs ego tuos facio, tãti tu meos facere poſſes .Sed & inſulſiꝰ multo, ꝙ fieri nõ poſſe credis,vt qd ego nũc neſciã,ſcire aliꝰ a me qñq; poſſit. Ergo ſi cras didicero Vergi lianos puta verſꝰ,quos hodie neſcio:docere ipos pendie nõ potero. Vides q̃ te demõſtrẽt iſta,non ſolũ lr̃as vllas nõ habere,ſed ne ſenſũ qdẽ cõmu nẽ? Quare teſtor me poſthac ad hæc ita frigida & inania nõ reſpõſurũ. nõ em̃ reſpõdẽdũ eſt (id qd Ariſtoteles p̃cipit) iis q ſine ratiõe loquãt. Vale.

deant. Cicero lib. Tuſculanarũ q̃ ſtionum. j. Ad ea ſic ille reſpondit vt puer. Sed vſitatius cum datiuo inuenitur. M . Cicero libro epl'arꝫ familiariũ iij. Vni epiſtolæ reſpõdi, venio ad alterã. Li. v. Itaq; huic loco primũ reſpõdeo. Ad Atticũ lib. ix. Reſpõdi epl'is tribꝰ. li. xiiii. Antemeridianis tuis lr̃is heri ſtatim reſcripſi:nũc reſpõdebo veſptinis. lib. xv. Lõgiori eplę ſupioriq; reſpondi . Et lib. Tuſculanarũ q̃ ſtionuꝫ. j. Docet queuis, q omniũ rerũ rudis eſſe videat, bene interrogãti reſpõdentem declarare ſe nõ tũ illa diſcere :ſed reminiſcendo recognoſcere. Quintilianꝰ lib. v. Nũq̃ iis reſpõſurũ aduerſariũ. Idẽ lib. vj . Quid aliud cũ reſpondere nõ poſſis, agẽdũ eſt, niſi vt aliud ĩuenias cui aduerſarius reſpondere nõ poſſit? Quære q tibi reſpõdeat. Apud Terentium in Eunucho Thaidẽ Thraſo amat. Is, eã Chreme Atticã ciuẽ ſuãq; ſororẽ dicente:Idẽ, inquit, hoc tu ais Thais? Thais cõtumelioſe ei reſpondet. Quære, inqt, q tibi reſpondeat. Cœpi egomet &c. In Eunucho. Sed Iuuenalis. Iuuenalis Satyra. iiij. Ecce iterũ Criſpinus adeſt mihi ſæpe vocandus Ad partes. ASCEN.

Loquẽdũ eſſe vt multi:ſentiẽdũ vt pauci. Ea quidẽ eſt Ariſtotelis ſentẽtia: ſed niſi ſubaudiat:loquũtur ac ſentiũt:nõ videatur conſtare ratio grãmatica. Gerũdia em̃ datiuos a fronte aſciſcunt: vt ſit, loquendũ eſſe nobis vt multi videlicet loquuntur. alioq diceret vt multis. qd tamen non tã apte dixerit q̃ illud ſubaudit:non em̃ nobis ita loquendũ eſt:ſed vt multis loquendũ eſt:ſed vt multi loquũtur &c. Iuuenalis eſt culpa. qui ſcripſit. Ecce iterũ Criſpinus adeſt, mihi ſæpe vocãdus Ad partes &c.

N .v.

EPISTOLA. XX.

Ἄγγελος ὁ Πολιτιανὸς Ῥαφαήλῳ τῷ Βολατεῤῥάνῳ εὖ πράττειν.

Ἐξέπληξεν ἐμὲ Ῥαφαῆλε, τὰ σὰ γράμματα, καὶ νὴ Δία, πλείω χρόνον ἠπίστουν αὐτοῖς, ἀδύνατον ἡγούμενος τὸ οὕτως δὴ ἀπροσδοκήτου σε εἰς ἄκρον ἐληλακέναι τὸν ἀττικισμόν. πῶς γὰρ ἐχρῆν πιστεύειν ἐμὲ ῥαδίως, ὡς αὐτὸς ὑπῆρχες ὁ αὐθέντης, οὕτως ἀκριβῶς ἠττικισμένης ἐπιστολῆς, ὃν ἐγὼ καὶ πέρυσι πάντως ἄπειρον οἶδα σε ἀνήκοόν τε τῆς ἑλλάδος ὄντα φωνῆς. ὑπερτεθαύμακα γοῦν, πόθεν δὴ ἐξαίφνης ἐκπορίσαιο δυσπόριστον οὕτω χρῆμα, καὶ πῶς οὕτως ἐν βραχεῖ διανύσειας ἤδη τὸ στάδιον, ὃν οὔπω ἐφ᾽ ὕσπληγγος ἑωράκαμεν. ἄπιστον γοῦν ὡς λόγος, τὸ παράδοξον. ἐγὼ μὲν οὖν καίπερ τεταλαιπωρημένος τὸν ἅπαντα βίον ταῖς καματηραῖς ἀγρυπνίαις, καὶ ὀλίγου δεῖν ἐγγεγηρακώς, τοῖς τῶν ἑλληνικῶν βιβλίων ἀναλισμοῖς, οὔπω τοσοῦτον προκεκοφέναι μοι δοκῶ, ὅσον σὺ νῦν εὐθὺς ἕνα, οὐδὲ ὅλον ἐνιαυτὸν ἐσχολακώς, σὺ ταῦτα κατὰ μόνας καὶ ἀδιδάκτως. τίς γοῦν εἰπέ μοι θεῶν σοί, τὴν ἀπομωτάτην ἐδακτυλοδείκτησε τὴν ὁδόν; ἢ πῶς οὕτως ἐν ἀκαρεῖ, ἕλλην ἡμῖν κατέστης ἐκ ῥωμαίου; ποῖαι δέ σοι μέλιτται, ὅλας τὰς ὑμηττείους συνέσαξαν σίμβλους; αἰδοῦμαι νὴ τὸν λόγιον ἀντεπιστέλλειν σοι μεταξὺ Ῥαφαῆλε, καὶ δοκῶ μοι γέλωτα ὀφλισκάνων ὁ τέως κεκλημένος διδάσκαλος, καὶ τῶν καθ᾽ ἡμᾶς ἑλλήνων τοῖς δοκιμωτάτοις ἀντιτεταγμένος. οὐ γὰρ μόνον τὴν ἀκρίβειαν ἀποδέχομαι τῆς σῆς ἐπιστολῆς, ἀλλὰ δὴ καὶ ὅτι πολλῷ ῥᾷον κατὰ τὸν πύθωνα, σὺ κρουνηδὸν καταφέρῃ, ἀλλ᾽ οὐδὲν καίπερ χαρίτων ἀπολιπόμενος, τῶν ἰσχνῶν δέ γε καὶ παντοδαπῆς ὑπερβαίνων. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον. τὸν πίνακα δὲ τῶν βιβλίων οὐχ οἷόν τέ σοι τό γε νῦν πέμψαι. κεῖται γὰρ ἅπαντα μίγδην καὶ πεφυρμένως, μᾶλλον δὲ σωρηδόν. ἔμφρουρα δ᾽ ὅμως καὶ ἐντεθησαυρισμένα πως ἔστ᾽ ἂν τὸ τῆς βιβλιοθήκης οἰκοδόμημα πάντως ἀποτελεσθῇ. καὶ δὴ καὶ Ῥωβέρτον, οὐ χρὴ συστῆσαι ἐμοί, ἔχω γὰρ αὐτὸν ἐν παιδὸς μοίρᾳ, καὶ ὑπόνωθρον μὲν καὶ ὀκνηρὸν ἔχοντα, ὡς σὺ φῄς, ἄμωμον δ᾽ ὅμως τὸ ἦθος καὶ ἀνεπίληπτον. ἔρρωσο. μαΐου ὀγδόῃ. ἐκ Φλωρεντίας.

Sequitur Iacobi Tuſani interp̄tatio:qui hoc quoq; adnotauit. Python orator fuit Byzātius, cuius mēinit Lucianus in Encomio Demoſthenis,his verbis. παραβάλλω δὲ καὶ τὸν ῥέοντα πύθωνα πρὸς τὰς ὀδυσσέως νιφάδας τῶν λόγων. id eſt:Confero vero & fluētem Pythonem cum (vt ſic dicam) Vlyſſis niuatiōibus orationum. Et ip̄e Demoſth.in oratione contra Æſchinem.ὅτε πύθωνα φίλιππος ἔπεμψε τὸν βυζάντιον,καὶ παρὰ τῶν αὐτοῦ συμμάχων ἁπάντων συνέπεμψε πρέσβεις,ὡς αἰσχύνῃ ποιήσων τὴν πόλιν, καὶ δείξων ἀδικοῦσαν,τότε ἐγὼ μὲν τῷ πύθωνι θρασυνομένῳ καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ' ἡμῶν οὐκ εἶξα,οὐδ' ὑπεχώρησα. Id eſt.Quando ſimul cum Pythone Byzantio Philippus a ſuis omnibus ſociis miſit legatos, dedecore ſcilicet affecturus ciuitatem,φφ iniuſte ageret demonſtraturus : tum ego quidem ipſi Pythoni ferociter concitato,ac multo contra nos impetu fluenti nec ceſſi,nec me ſubduxi.

Raphaelem tam conſummate infra annum atticiſſare,ex eius ad ſe epiſtola quam impenſe laudat admiratur:q̄d ętate tota vigiliis,ſtudiis, ſudore aſſequi vix potuit.

Angelus Politianus Raphaeli Volaterano Salutem.

IN admirationem tuæ literæ Raphael me adduxerunt, & certe diu ſuſpenſum dubiūq; tenuerunt:fieri ſcilicet me nulla ratione poſſe exiſtimantem,vt ex inſperato ad ſummum atticiſmū ita ſis prouectus.Qui enim mihi facile credendum fuit,ex tua ipſius officina adeo exactam epiſtolam, Atticoq; lepore refertam exiiſſe:quē ipſe ſuperiore anno græcæ norim linguæ penitus expertem! Supra modum igitur ſum admirat⁹ vndenā paratu rē ita difficilē ſubito tibi cōparis, q̄buſq; modis tātillo tp̄is momēto ip̄m p̄curreris ſtadiū,quē nōdū ne in carcerib⁹ q̄dē cōſpexim⁹. Incredibile ſane (vt ita dicā) paradoxū.Nā ego q̄q̄ grauiſſimis vigiliis totā ętatē īſudaui,ac p̄pemodū voluēdis gręcarū lr̄arū libris conſenui: nō protinus tātū mihi p̄feciſſe vi-

FRANCISCVS Syluius. Paradoxum, παράδοξον admirabilis ac pręter opinionem a græcis dicitur. Vnde paradoxa Ciceronis.& apd̄ Laertium libro ſepti.Hecatonis. Iſtis labellis fauos hymettios. Ad miraculum illud de apibus mel in os Platonis in cunis vagientis inferentibus alludit. de quo Valerius libro primo.

deor,quantum tuipſe modo annū neq; ſolidum in ſtudio verſa
tus:idq; per ſolitudinem & citra omnem præceptoris operam.
Quis igitur,quæſo,deorum cōpendiariam tibi breuiſſimamq;
viam indicauit?aut qua ratione factum eſt,vt ita repente nobis
ex Romano græcus euaſeris?Quænam vero apes cūctos iſtis la
bellis fauos hymettios expreſſerunt?Vereor , ita Mercuriꝰ me
amet,ad te Raphael interim reſcribere:ac mihi videor ridiculꝰ
fore,qui ſum antea & p̄ceptor vocitatus,& gręcorum eminen-
tiſſimo cuiq; ſeculi noſtri collatus . Neq; em̄ ſolum accuratam
tuę epiſtolæ diligentiā amplector,quādoquidē & Pythonis mo-
do vehemēter fluis,torrentiſq; in morē deferris, a gratiis tamē
ne digito q̄dem tranſuerſo diſcedens , quin potius variis vbiq;
& illecebroſis oblectamentis perpetuo ſcaturiens.Sed de his ha
ctenus.Librorum indicem in pręſentia quidē ad te mittere non
licet:miſcellanea enim ac confuſa iacent omnia,aſſeruantur ta-
men vtcunq; recondita quoad ſuprema bibliothecę manus im-
poſita fuerit.Nihil eſt preterea ꝙ Robertum mihi commendes.
Eum nāq; habeo vel filii loco,pigellū tamen & remiſſiorē, quē-
admodum tu ais:cęterū moribus inculpatis, & ab omi prorſus
crimine alienis.Vale.Florentię.octauo Idus Maii.

Sartium per literas hortatus eſt:vt mortui Politiani ſcripta
curaret proferenda.Librorum fures inſequitur.Aliquot capi-
ta Centurię Politiani ſecundæ,quā quis furtim ſublegit, poſtu
lante Sartio recenſet:vt furti quoq; conuincatur is qui ſuo ali-
quando edet nomine,

Petrꝰ Crinitꝰ Alexādro Sartio.S.D. XXI.

SCripſeram pridē ad te Alexander, tum
& illud monuerā,vt quos collegiſti ad-
huc Politiani labores,pro tua nūc dili-
gentia in bonorum vſum proferendos curares.
Tu enim(quod omnes iam norunt)ſiue Politia
ni manibus hoc debeas,ſiue debere te putes,hoc
totū in te oneris reclinaſti : ne quid omnino ab
eruditis deſideretur,quod ingenio partum Poli
tiani & induſtria effectum eſt:rem profecto & te

F.S. Hoc totū oneris in te recli-
naſti .i. totū onꝰ
ſuſcepiſti. Nō vi
uere.i.nō futurā
eſſe nois mei me-
moriā.Quidā ex
gręcis notati ſūt.
Gręcorū p̄multi
libros alienos ſuf
furati noībꝰ ſuis
aſcripſerūt . Ma-
crobiꝰ ex A. Gel-
lo ſuſtulit pluri
ma. Trāſcribūt
ad verbū.i.vt vul
go ajūt, duplicāt.
Authore tn̄ Agrę
tio excribere po-

Excribere.

dignam,& in qua laudē tuo nomini haud imme rito amplam concilies. Atq; vt tu quidē Alexander Politiani noctibus & vigiliis proſpiciendum putaſti:ita hercle crediderim & ſtudioſorum ingenia plurimū tibi debitura: q vn⁹ ſis auctor ne tot,tam variæ,tam multiplices eruditorū lucubrationes intereāt. Cęterū me tuis literis rogas, vt locos tibi aliquot recenſeā,de quibus in ſecūdam Centuriā Politianus retulerat:ꝗ a me credas,vel obſeruata de iis q̄piam, vel potius corā ab eo percepta,quicū de literis ſępe agebā. Ego vero Alexāder nihil in votis maius aut antiquius habeo,q̄ vt ſuus cuiq; aſſignetur labor,ac in proprios hæc aliquando referantur: alioqui malim ego nō viuere,q̄ per alios cum eorū iniuria viuere. Quo ingratitudinis vitio qdam ex græcis notati ſunt,ſicuti ex latinis Iulius Solinus: qui vt parū de Plinio gratus,a doctis inceſſitur:vel ipſe item Macrobius:qui dapibus partim emendicatis,partim ſuffuratis ſuas cœnas inſtruxit. Min⁹ autē hi ferendi, qui aliena pro ſuis non vertunt tantū,ſed tranſcribunt ad verbū. Vtināq; plebei qdem grammatici tantūdem hac ætate non agerent:qui ſatis ſe nunc putant conſpicuos, ac ſupra cæteros cenſeri, ſi alienis ornati titulis extumeſcant,reprehendentes ea in primis: quę anxie ac percupide conquirant:ſicut diuitias auari ſolent,qui dum eas rep̄hendunt,tum inhiant. Sed ineptam horū impudentiā noſter merito Aldus velut admotis facibus extimulat. Dixi alias tecū quēadmodum Politianus alteram Centuriā abſoluerat;quod ab eo te prope hortante factū eſt, qui tantopere ſuis fauebas laborib⁹. Sed dequeri nūc boni iuuenes poſſunt, ꝗ hoc publicum mu-

tius q̄ tranſcribere dicendū eſt. Excribere (īquit) eſt quod ab alijs ſcriptū eſt tranſferre. Trāſcribere, quum ius noſtrū ī aliū trāſit. Virg. lib.ęne.vij. ſic trāſcribi vſurpat:Turne(inqt) tot incaſſum fuſos patiere labores: Et tua Dardanijs tranſcribi regna colōis? Aldus extimulat. in epiſtola ea quam in frōte Sexti Pōpeij ītegri a ſe impſſi appoſuit. Dequeri. id eſt valde queri. Prępipia.i. ripas fluuij Arni Exchartabula .i. ī chartis ſcripta. Inclamauit.i.valde clamauit: qđ authore Pōpeio ſignificat. De Thalamego locut⁹ eſt Appianus in procemio libri q Libycus īſcribitur: & Ioan. Bapt. Pi⁹ ī Adnotationū capi. cēteſimo octogeſi.ſecū. Nec eīm contra quēq̄ diſturi ſumus. Domitius eīm Calderinus verſu3 hūc Martialis ex lib. decimo īterp̄tat, æthia Callimachī .i.librū Callimachi ī Ibim,in quo ſint morum re-

Tranſcribere.

Solinus Macrobius.

nus quidã priuati iuris fecerũt: in eorũqꝫ man⁹
deuenerit,qui aut talia nõ agnoſcãt,aut ſi agno
ſcãt diſſimulẽt.Nos autẽ tuo nũc aĩo ſatiſfeciſſe
videbimur,ſi locos tibi aliquot ex ea ſubiiciam⁹:
qđ a me tñ breuibus abſoluetur, ne bonorũ ocio
& abutar, & ſtudioſis illudã.Inter cętera igitur,
q̃ in Centuriã ſecundã retulerat,hæc olim mecũ
Politianus cũ ad Arni forte præripia agerem⁹.
De Thalamego naui,Trechedipna veſte , Calli-
machi ęthiis:ſed & de poeta Dorſenno, de Ama
bæo verſu,de Caprotinis,de nodo Herculeo.Cę-
terum vt ingenio fuit parato,memoriaqꝫ ad cun
cta exprompta,alia tum permulta commemora-
uit.Sed illud in primis ſcito,ꝙ in Suetonio qui-
dem Tranquillo,Plinioqꝫ,ac noſtris habentur,ſe
cus multa expoſuit . Iam & locos ex iure ciuili
multos,p̃tereaqꝫ ex ipſis philoſophię gyris quę-
piam parum cęteris intellecta adnotauerat. Sed
erit ſatius aliquã velut notam retexere,vt ex iis
& rerum iactura cõſideretur , ac furta quorũdã
dep̃hendi facilius poſſint,ſi hæc aliquando , qui
togati obambulãt,pro ſuis depromẽt .Hęc igit
Politiani manu ĩter exchartabula quædã depre
hendimus:quæ & noſter Fabianus cũ legit, iniu
riam factã Politiani manibus non ferendã incla-
mauit.Subiiciam autẽ vt in pagella erãt,ad hũc
modum.Capita Centuriæ ſecundæ. De diuina-
tione,Stratocles,Sybotes,Manſuetiores, Manu-
precium,Oſiris,Erynna , Oculatiſſim⁹,Flaccus,
Vmbrę,Pauſanias,p̱ Plinio cõtra rep̃hẽſores, ca
ſtratio,Poliphem⁹,Quadrupes nodus apud Te-
rentiũ,decuſſare,Creſphontes, Taras apud Sta-
tium,Sororiãtes mãmę,Phrine meretrix.Et hæc
Alexander aliaqꝫ p̱multa a Politiano in ſecunda

Ad vmbilicum ad-ducere.

Cẽturię ſecundę Politia-ni capi-ta.

p̃rę̃heſſiones . Nã ἦθος,inquit,mo
rem ſignificat.qđ interp̃tamẽtũ pa
ruꝫ probat Crini tus. Ad vmbilicũ .i.ad finẽ. Ad vm
bilicuꝫ adducere, p̱uerbialis eſt ſen
tentia.i.librũ fini reatqꝫ abſoluere.
Horatius Ode . xiiij.Epodon. De
us deus nam me vetat Incœptos
olim promiſſum carmen Iambos
Ad vmbilicuꝫ ad ducere. Advmbili
cũ(inquit Acrõ) .i.ad perfectionẽ,
ad fineꝫ.Porphy-rio:Ad vmbilicũ,
inquit , adducere pro finire:& con-
ſummare. Quia in fine libri vm-
bilici ex ligno aut oſſe ſolent poni .
Obiter libet illud memorare quod
ſcribit Diu⁹ Hie ronymus in epi-
ſtola quadam ad Marcellã. V t(in-
quit) ſolemus in completis opu-
ſculis ad diſtin-ctionẽ rei alteri⁹
ſequentis ,mediũ interponere expli
cit , aut feliciter, aut aliq̃d iſtiuſ-
modi : ita & He-bræi:vt quę ſcri-
pta ſunt roborẽ-tur,facere ſolent,
vt dicant אמן

Centuria explicata ſunt. Sed ego dū ſingula re‑ſpicio, dum ex ipa ſtellographia maiora quędā q̄ antea cōcipio: vix me comprimo, vix retineo, q̄n ſtudioſos nunc oēs adhorter, vt milite collecto Fidētinos in iſtos & plagiarios impetum faciāt. Commodū vero erit ſi de paucioribus plura ſuggerā: qui de multis notaui ꝑpauca. De Thalamego igit̄ naue afferri hęc poſſunt: quēadmodum apud Suetoniū Politiani obſeruatione, tū veterū codicū teſtimonio, quod nec tu ignoras, ſic vtiq; legendū in Iulii Cęſaris vita. Cū Cleopatra Cæſar cōuiuia in primam lucē ſæpe protraxit: & eadem naue Thalamego pene Aethiopia tenꝰ Aegyptum penetrauit. Hęc em̄ vera & genuina lectio. Cæterū quæ nauis Thalamegos, qua forma & habitu fuerit, docēt ex græcis ꝑmulti. Vt em̄ Appianū modo Alexādrinū mittā, Suidas de hoc & Pollux, Atheneus quoq; in q̄nto Dipnoſophiſton copioſiſſime. cuiꝰ rei teſtimoniū & Azarolo noſtro damꝰ. Aedificauit, inq̄t Athenęus, Ptolemæus Philopator nauē etiā fluuialē, quæ Thalamegos vocabat̄: lōgitudo eius ſemiſtadiū, latitudo q̄ eſſet ampliſſima trigīta cubitꝰ, altitudo ipa cū ſuggeſtu tabernaculi paulo minor quadraginta cubitis. figura eiꝰ neq; lōgis nauibꝰ, neq; rotūdis adſimilis: ſed ex vtroq; mixta. Proſeq̄tur dein partis oēs, & ornatū nauis: q̄d ego breuitati ſtudens ꝑtereo. Ad Trechedipnā veſtē accedā. apud Iuuenalē de Trechedipna ad hunc modum.

Ruſticus ille tuus ſumit trechedipna Quirine,
Et cæromatico fert niceteria collo.

In hoc autem recydina vulgo legitur. Sed Plutarchus in Sympoſiacis de Trechedipna veſte meminit. Athenæus quoq; libro Dipnoſophiſtō

amen, aut in ſempithernum. In fine librorum apd̄ Hebręos vnum e tribus illis poni ſolet: vt aut amē ſcribant, aut ſela, aut ſalem: quod exprimunt pacē: vnde & Salomon pacificus dicitur. Alia quoq; ad eā deʒ Marcellā epiſtola: dicit pſalterium apud hebręos in quinq; volumina diuiſum eſſe. quoruʒ in fine amē amen ſcribit̄, id eſt fiat fiat: quo ſcilicet ea vere dicta, quæ ſunt ſupra, cōfirmentur. Vnde & Paulꝰ aſſerit nō poſſe aliquem reſpondere amen, id eſt confirmare q̄ prędicta ſunt: niſi ſubintellexerit, quæ ante dicta ſunt. Illud em̄ amen affirmat ea quæ prædicta ſūt eſſe vera. Indeq; deducitur, quod apud hebręos אֱמֶת emet idem eſt quod verus, verum, veritas. Illud vero ſelah ſignificat inęthernum, ſemper, iugiter. M. Varronem in Aetijs Seruius citat libro cōmentariorum in Aen̄. viij.

Amen. Sela. Salem.

Thalamegos nauis.

Trechedipna.

ASCENSIVS. Scripſerã. Q̃d ſupra quoq; ad= notaui, facile con ſtat non eo ordi= ne collectas eſſe epiſtolas quo ſcri ptæ ſunt: ſed ne omnes quidem Angeli Politiani induſtria. Nam quędam, vt pro= xime ſequẽs, poſt eius obitũ ſcriptę ſunt. Et vt cõie= ctura quadã aſſe quor, ſequentia Hermolai Bar= bari eorum cura qui eius nomini ſtudebãt, ſunt ad iũcta: & potiſſi= mum Aldi, qui Venetijs hęc ope ra imprimebat: vbi Barbari cu= nabula & genti= les. Vtcunq; eſt, illis gratiæ deben tur qui hæc non pœnitẽda cura ue rũt apponenda.

ſexto, cum de paraſitis loquitur, Alexim comicũ citat: mentionemq; de Trechedipna veſte pluri= bus facit. Quibus adductus credo Politianus Iu uenalis carmẽ atq; cæteri aliter exponebat. Poſ= ſent & alia afferri, ſed ea parum nunc ſuppetũt. De æthiis Callimachi verſiculus eſt poetę Mar= tialis. Nec te ſcire iuuat æthia Callimachi. Quid autem operis hoc titulo a Callimacho editũ ſit: ex multis elicitur. nec eñ contra quemq̃ dicturi ſumus. In epigrammatis igitur gręcis cum locis permultis, tum libro maxime primo.

Callimachus, piaculũ, ludibrium, lignea mens,
καλλίμαχος τὸ κάθαρμα, τὸ παίγνιον, ὁ ξύλινος νοῦς,
Auctor qui ſcripſit æthia Callimachi.
Αἴτιος ὁ γράψας αἴτια καλλιμάχου.

Afferũtur & Callimachi æthia a Stephano de vr bibus & Clemente Alexãdrino in Stromatis. Sed vt grammaticos nunc græcos mittã, illud a me quoq; obſeruatum, queadmodũ & Probus Vale rius de iis, & Priſcianus ad Iulianum, q verſicu= los quoq; ex æthiis citat, de iis nõnihil etiãnum apud Politiani libros in aduerſariis. De Dorſen= no poeta dictum a nobis in libris de Poetis, quos propediem edituri ſumus: deductus eñ is labor prope ad vmbilicum: quod aliis ad te literis ſcripſimus. Porro autẽ de Fabio Dorſenno in Sextianis collectaneis apud Pliniũ quoq;, Horatium, & Anneum Senecam mẽtio eſt. Epiſtolam nos Beſſarionis adiecimus ad Theodorũ Gazam, in qua de hoc age retur. Et id Alexander eſt illud ex quo Politiani Centuriã aui= dius conquirebã. De amabæo verſu, Creſphonte, Caprotinis, & nodo Herculeo tam multa Politianus ſcripſit, vt niſi omnẽ ego nunc explicem bibliothecam parum mihi ſatiſfaciã: q̃q̃ de nodo Herculeo nõnihil ab Hermolao, multiſq; a me locis de hoc iam dictum, ex Anneo Seneca, Plinio, Macrobio, Seruio, & aliis. Nam

& de Nonis Caprotinis,vt breuiter tecum agam,Varro Terentius,& in cœnis Macrobius,ac Plutarchus locis multis, qui tamen inter ſe diſſentiunt. Putauit autem Politianus de Caprotinis apud Ouidium intelligendum verſiculis illis.

Porrige & ancillæ quæ pœnas luce pependit
Luſa maritali Gallica veſte manus.

Iam & illud alias ad te ſcripſi,ꝙ apud Iuuenalem de Pytiſmate ſententiam cõmutauerat,affirmans in Pytiſmate ludum magis quendam in Laconicis frequentem ſubinnui,cum quis alter alteri aqulam inſpuens colluderet: ꝙ in Herone de ſpiritalibus id eſſet.vnde illa Terentii pytiſſatio.q̃q̃ & Epictetus alicubi patrocinetur,& Clemẽs in Stromatis. De Amyſtide quoq; Threicia apud Horatium nunc ſubit. Pytiſma Amyſtis

Baſſum Threicia vincat Amyſtide.

De hac aũt veſte Politianus multa ex græcis ſcripſerat:non vt plebei q̃dam agũt literatores,q̃ cõiecturis, nõ auctoribus nitun tur.De Amyſtide em̃ Athenæus q̃dẽ libro dipnoſophiſtõ ſexto, quo loco Epicharmi etiã Comici verba citat. Sed & libro idem Athenæus.x.Euſtathius quoq; in.xi.Homeri Rhapſodia.Hæc ſatis pro tẽpore Alexander: in q̃bus noſtrã nolim eruditionẽ probes,ſed ingenuã magis ſimplicitatẽ,q̃ ſua velim auctoribꝰ reſtituta.Alia dein cũ inciderit,ad te mittã.His em̃ septꝰ anguſtiis vix ocium ad auctores reſpiciendi ſum nactus, nedũ ſchedulas oẽs commentariaq; prope innumera liceat euoluere. In ſumma noſtrũ magis tibi obſequiũ probari nũc volo,q̃ ingeniũ. Vale. Et Aldum noſtrũ ſaluta.Idibus Martiis.

Amplius meritis Sartius tribuit Crinito:hic ad eũ ꝓmiſſas Politiani ꝑlectiones mittit:additq; nõnulla cẽturiæ ſecũdę capita:vt plagiariis pudor ĩponat,ſiq̃n ꝓ ſuis aliena edẽt.Nouiſſimũ a Cicerone aliq̃n dici cõtra Gellii ſentẽtiã.Fabularũ Terẽtii argumẽta Sulpitii eſſe Apollinaris.De Lyde Antimachi.

FRAN. SYL. περιοχή, Latine dicitur cõplexio: veluti cuꝫ verba pauca multã cõplectũtur ſententiã:qualia ſunt fabularũ argumẽta: & apđ Auſo. Homeri perioche Sequeſtrato.i. de Perioche.

Petrus Crinitus Alexãdro Sartio Sa. XXII.

NImis tu mihi, nimis ingenio faues Alexander,q̃ noſtrũ hoc ſtudiũ tãtopere indies ꝓuehas,vt multi iam ꝓbẽt.Facis tu

Nouiſſime.

poſito , abiecto . Verbuȝ quod eſt nouiſſimū. A. Ge. cap. xxj. lib. x. tradit Ciceronē nūq̃ voluiſſe vti his verbis nouiſſime & nouiſſimū tāq̃ nō latinis:q̃q̃ eruditi alij viri ꝓmiſcue vſi ſunt. Gelliū defendant. Beroald⁹ in vitā Cęſaris Dictatoris. Ego(īquit) apud Cice. inueni hanc dictionē , rarēter qdē, ſed tñ inueni in oratore,ſic em̄ ſcriptū eſt ī calce. Quę duo ſunt ad iudicādū nouiſſima. ſȝ hoc exēplū fugerit ne Gellij memoriaȝ: an id qđ ſemel dr̄ ꝑinde ac nunq̃ dictum ſit, exiſtīauerit:ī hac re de viro tā excellentis doctrinę non meuȝ eſt iudiciū. Gellij p̄ceptor fuit. A. Gellius capite ſexto ſexti libri. Adoleſcens, inquit, ego Romæ tum quū etiam ad Grāmaticos itarē, audiui Apollinarem Sulpitiū , quē in primis ſectabar. Idē capite quinto libri ſextidecimi, dicit hūc Apollinarē p̄ſtanti ſcientia ornatum. Idē capite quarto li-

Nouiſſimum.

autem q̃ par eſt humanius, q nimium quandoq;
tuis trbuas.Ego ei auris adhuc meas teneriuſcu
las iſta nolim pſuaſione tua oppleri : ne ſic extra
hoīs ſenſum videar,vt quod cęteri de me nō ſen
tiant credā,immo qđ tu magis credas ſentiā . Si
accedas propius,ſi me introſpicias:Crinitū dices
tuum in literis quidē exſudare: ſed nec tamē ita
promouiſſe,vt ſtudioſi nomen tranſiliat: ſatis id
mihi ſi intra meā me claſſem retineo, & ſtudioſi
gradū tutor. Ignoſco tamen & tuę de me opinio
ni,& officio:quippe nec is rep̄hendendus,qui ad
bonas artis ſtudioſorū ingenia inuitet,acuat,im
pellat.Sed veniam ad epiſtolā nunc tuā,qua nos
iterū mones,vt a promiſſis me abſoluā,ac ea mit
tam ad te,q̃ ex Medicea bibliotheca inter Politia
ni libros inuenta ſunt:ne pars hęc etiā tanti mu
neris non rependatur. Mitto igitur pręlectiones
illas,vt ſum pollicitus.Sed addis ad hęc vt & ca
pita ſubtexā ex ſecunda Politiani Centuria, quo
rum vix argumenta inueniamus : quod in parte
aliis ad te literis fecimus.Futurum em̄ inquis,vt
ex rerū ſaltē indiciis,facilius iſtis plagiariis pu
dor imponat̄,ſiquando talia ꝑ ſuis edent. Subii
ciā vero ex Politiani autographis:q̃ multi etiam
e caris legerūt.Hæc igit̄ ſunt.De periochis Terē
tianis, De Pygmea matre apud Ouidi. De Lyde
Antimachi,de Seruis orcinis : quid diribitoriū,
quid Auguſti clauis,quid tintinabulū, & Pæda
gogia:quæ apud Suetoniū contra reliquorū ſen
tentiā explicauerat. Ita em̄ ipſe Politianus mihi
retulit:Atq̃ illi hoc itidem ſciunt,qui pudore ſe
queſtrato,ſecluſa hæc domi detinent. Illud autē
teneo,ꝙ & verbū hoc quod eſt nouiſſimū, cōtra
Gellii ſentētiam apud Tulliū obſeruarat. quam

rem & iuniores quidã non ignorant, q Gellium
quoq; in eo defendant,quoniã ſemel id inquiunt
apud Ciceronẽ ſit . quod em̃ fieri ſemel dicitur,
ac ſi nunq̃ fiat,vt Pædianus ait,accipi ſolet. Ego
tamen Alexander,vt non Gelliũ quidẽ in hoc de
fendam,ita & amicos puto excuſandos:qm̃ pro-
prium viri ſit hallucinari interdum,& ĩcurrere.
Tu autẽ ſcito id a me verbũ ſæpius in M.Tullio
obſeruatum. Reperies non in libro tantũ de ora
tore ad Brutum(quod omnes ſciunt) ſed vel in
epiſtola ad Octauium , & in oratione pro Roſcio
Comœdo:quæ tamen oratio rariſſima adhuc eſt
inuentu.Sed ad Politianũ redeo:is apud Teren-
tium obſeruauit argumenta illa,quæ ſenariis cõ
ſtant,ac initio fabularum apponũtur,haudquaq̃
eſſe poetæ Terentii,vt multis fere ꝑſuaſum : ſed
Apollinariis Sulpicii. Quod eſſe verũ neutiq̃ pu
tamus addubitandũ: modo antiquitati fidẽ non
derogemus.Hic aũt Sulpiciꝰ Apollinaris Gellii
præceptor fuit, ab eoq; in Atticis lucubrationi-
bus pro viro doctiſſimo laudatus.Verũ ſuo loco
de Apollinari a me dictũ.In vetuſtiſſimo itaq; Te
rẽtii codice literis,vt noſtræ Pãdectæ,maiuſculis
ad hunc modum ſup Terentianis argumentis.
G.SVLPICI APOLLINARIS PERIOCHA.
Cuius rei teſtis mihi & Petrꝰ Bẽbus mira iuue-
nis & indole & ĩgenio.De Pygmea matre ĩ Oui-
diano verſiculo:Altera Pygmeæ fatũ miſerabile
mr̃is.Facta vero eſt de re hac mẽtio cũ locis mul
tis,tũ apd̃ ipm Athenęũ libro Dipnoſophiſton.x.
De iis aũt locis apd̃ Suetoniũ,de qbꝰ ſũma adhuc
eruditorũ cõcertatio:paucula q̃dã ĩ Politiani au
tographis dep̃hẽdũt.Sed vnũ ĩ eis agit,vti lecto
rẽ fere ad Cẽturiã alterã releget:qm̃ de iis copio

bri duodeuiceſi-
mi . Apollinaris,
inq̃t,Sulpitiꝰ vir
in memoria no-
ſtra præter alios
doctus. Hũc Per
tinacis imperato
ris in literis p̃ce-
ptorem fuiſſe Iu
lius Capitolinus
tradit. Senarijs.i.
iãbicis trimetris.
Releget .i. remit-
tat. Cerui corni-
culos dep̃henda-
mus.i.ea q̃ inuẽ-
tu difficilia ſunt
iuenire poſſimꝰ.
Ceruorũ em̃ dex
trũ cornu negãt
inueniri, ceu me
dicamẽto aliquo
præditũ. Idq; mi
rabilius fatendũ
eſt:quũ & ĩ viua
rijs mutent oĩbꝰ
annis. Defodi ab
his putant . Au-
thor eſt Pliniꝰ ca.
triceſimo ſcd̃o li-
bri octaui. Alte
ra Pygmeę: Ver-
ſiculꝰ eſt Ouidia
nus lib.iij.Meta.
ASCENSIVS.
Cerui cornicu-
los . Atqui Valla
vult diminutiua
ſeruare genꝰ pri-
migeniæ vocis.
Quocirca a cor-
nu corniculũ gñe
neutro deducẽdũ
erat . Sed etiã hic
cornus legit. Vñ
Luc.Cornus tibi
cura ſiniſtri. Vñ
ſit Corniculus.

Cerui cor-
nu dextrũ.

Terẽtia
na argu
mẽta cu
ius ſint.

Ceruí. Corni culi. ſa illic explicatio : ita nos in eũ demittit locũ vt facilius Ceruí corniculos dep̄hendamus. Illud aũt ſcito Alexander, non idem me ſemper de iis ſenſiſſe : quando & iuniorũ ſententiæ inter ſe longe diſſentiunt, ac ipſe quidē Politianus non eadem credo re petiſſet, q̄ in commentariis vulgatioribus extrita ſunt. Tãtum de Lyde nunc Antimachi ea ſubiiciemus: q̄ haud tibi erunt ingrata. Verſiculus eſt Ouidianus ad vxorem. Nec tantũ Clario

Lyde. Lyde eſt dilecta poetæ. Fuerunt aũt qui Clariũ poetã de Apolline intellexerint: tum de Lyde alia quoq; non minus abſona con

Antima chus Clarius finxerint. Cæterum in eo quidem loco de poeta Antimacho intelligendum, qui Colophonius fuit, hoc eſt Clarius: vbi & Clarii quoq; Apollinis templum. Nam & Nicander ipſe Colophonius Antimachi ciuis fuit: ſicuti de ſeipſo in Alexipharmacis. Conſtat autem ab Antimacho Lyden dilectam: ac de eius obitu carmen eum ſcripſiſſe. De qua re permulta Suidas. Aſtipulatur & Plutarchus: qui in conſolatione ad Apollonium poetam, inquit Antimachum Lydę vxoris titulo, quã vehementer amabat, elegiam ſcripſiſſe, qua ſeipſum ſit cõſolatus. Sed & de Lyde Antimachi frequens apud gręcos grãmaticos mentio, veluti apud ipſos quoq; Appollonii interpretes, Lucilium Tharreũ, Sophocleum, & Theonem. Sed hæc Alexander a me alibi copioſius. Venio nunc ad eam partem epiſtolę, qua meos Poetas flagitas: quoniã ſuperioribus noſtris ſcripſeram hoc me operis ita vrgere, vt creſcat in dies & labor, & laboris amor. Facis tu autē amice, qui noſtris quoq; vigiliis ſtudeas: mittam mox librum ad te primum, quo antiquiores complexi ſumus: eos videlicet ex latinis omnes, qui ante Vergilii tempus ſcripſerunt. Ex eo tu facile, quæ tua eſt eruditio, de cæteris coniectabis. Aldum noſtrũ etiam atq; etiam ſalutes. Vale. Calend. Aprilis.

Epigramma de Angelo Politiano.

Huc huc viator paululum gradum ſiſte,
Vatem potentis ſpiritus vides clarum:
Qui mente promptus acri, & arduum ſpirans,

Ac ſumma quæq; & alta conſequi ſuetus.
Is ille ego Angelus Politianus ſum.
Fouit benigno me ſinu Flora,& illic
In fata ceſſi:Parthenopeos Reges
Cum Gallica arma irruerent minabunda.
Tu Vale:& hoc ſis meriti memor noſtri.

Politianum laudat ab authorũ linguæ vtriuſq; enarratione, a Miſcellaneis,a Syluis,ab Herodiani interꝑtatione. Eundẽ rogat,vt epiſtolas edat.

Michael Acciarius Vtianenſis Angelo Politiano ſuo.S. Epiſto.XXIII.

SVm tibi togatus iam decenniũ, & cum lautiore cœna comites ſuos princeps iã nullus accipiat,nondum te dimitto.Mirum mehercule liberalitatis exemplũ,cum plura quotidie exquiſitiora & ꝓcioſiora multo ex vberrimo iſto ſinuoſi pectoris tui penu nobis apponas.Si grecum enĩ ſcriptorem, ſi latinũ enarras, ꝙ acute ſenſũ exqris,ꝙ prudẽter elicis,ꝙ etiã pure ꝙ elegãter eloqueris! Tum demũ ſcriptor ille doctus,quiſquis eſt, tum facundus te promente pernoſcitur,tum extat ingenium, tum virtutes apparent.Non enĩ tu modo capis quid ſcriptorũ omne genus dicat,verum(mirabile dictu)ꝗd itẽ dicere vel cogitare debeat.Quibus etiã ſingulis, ſitu longiore iam ſqualentibus,& diuturno propemodum ſilentio mutis,crudelem vicem miſeratus pie ſimul & liberaliter affuiſti,atq; oraculo certius mentẽ omnibus rectam,& ne inuiti barbare loquantur,ſuã quoq; ipſorum linguam reddidiſti.Quod ſi quis temere,vt eſt hominũ ingenium, liuidus homo neget: iuuenum claſſes, & marmora loquẽtur,atq; adeo Miſcellanea ipſa liquido teſtantur:cuius plane eruditiſſimi operis

FRAN. SYL. Ingenium, id eſt natura. Scopulos,id eſt a latine loquentibus euitanda fugiendaq;. Vt eſt illud Cęſaris apud Aulum Gellium. Habe ſemper in memoria atq; in pectore, vt tanꝗ ſcopulum,ſic fugias inauditum atq; inſolens verbũ. Aurem vellere eſt a propoſito vel incepto dimouere, vt eſt apud Virgilium in ludicro buccolico. Quum,inquit,canerem reges & ꝓlia, Cynthius aurem Vellit,& admonuit paſtorem Tityre pingueis paſcere oportet oues.Super quo Seruius Vellit,ĩquit.i.mouit.vt Poſteſq; a cardine vellit.Aurem,quę memoriæ cõſecrata eſt, vt frons Genio, Mineruę digiti, genua Miſericordię. Omnibus punctis.i.ſuffra-

Aurẽ vellere.

gijs. Suffragia.n. punctis ſignauit antiquitas.

ASCENSIVS.
Sum tibi togatus.i. cliens & ſectator ſeu comes: hoc ẽ ludi tui frequẽtator. Cliẽtes em̃ olim accepta toga patronũ ſuum redeuntem a foro comitabantur honoris gratia. Idem faciebãt ſalutatores ſportulæ mercede.

gratia eos qdem qui legunt, & qui per te ipſi le-
gũtur, oẽs tibi vno eodemq; munere deuinxiſti.
Tu lumen obſcuris,& fœdiſſime mutilatis mem-
bra formãq; reſtituiſti: tu quaſi peritiſſimus gu-
bernator ſcopulos,q in latina & græca lingua la
tebant,loco ꝓcul ſignato ſtudioſæ iuuentuti pa-
riter indicaſti.Ergo cũ te vel audio, vel lego,nõ
eqdem priſcis Romanis inuideo. Illi ſuo, nos te
noſtro Cicerone lętamur.Et ne videar laudatio-
nem aggreſſus, quoniã pro rerũ omnium ſciẽtia
ſumma,& vberrima facultate dicẽdi,vnde multi
iam doctiſſimi deſierunt inde cœpiſſe videris, iã
ſilebo.Cur enim te laudem,tuas cum laudes niſi
tute conſequi dicendo nemo poſſit? tua culpa ſci
licet,qui tantũ ingenio & doctrina cæteris antecellis,vt ſperare
auxiliũ niſi a teipſo nõ queas.Trãſeo verſus Siluaſq; tuas haud
certe Statianis abſimiles:immo vero ſi materiam,ſi flores, ſi fru
ctus inſpectes,illius ſiluę facile relinquentur,tuę vero ſiluę iure
potius amœniſſima viridaria, pomariaq; dicentur. Pręterirem
quoq; Herodianum,ſed ecce mihi iratus aurem vellit:qui ſe ait
in latium te duce honeſtiſſime tralatum:itaq; in Romanam ciui
tatem omnibus quaſi pũctis allectum: vt pœne patrii ſermonis
oblitus,melius multo latine libentiuſq; loquatur. Omnia prę-
terea nunc prudens omitto,ne vltra terminum vager:teq; tan-
tum vehementiſſime rogo ,poſt opiparas adeo ſplendidaſq; da-
pes,guſtum vt iterũ acuas , bellaria ponas,id eſt epiſtolas edas:
quæ tanq̃ ſingularia modo conuulſaq; membra , velut ſine ſpi-
ritu iacent,in ſuum deniq; coactæ corpus reuiuiſcant:vt acade
mia Florentina teneat tandem quod optat, poſſitq; te audacter
in omni eruditionis genere cum ipſa quoq; antiquitate confer-
re : atq; adeo ſi codices & teſtimonia vetera literarum incurſu
barbarorum,vel omnia pereant,pro cunctis vnum te habeat,ſe-
cura quaſi nihil amiſerit,quem libentiſſime legat , imitetur, &
colat. Vale.

Neceſſitatis occaſionē ſcribēdi expectaſſe pudet. Prius cur nō ſcripſerit. Amici ſalus ne periret, ſcribere cogitur. Eius eñ amicus monachus monachū cœnobij ſui occidit: quare in carcere vitam reliquā miſer trahere dānatus eſt: niſi Petrus Medices Politiani beneficio ordinis eius Generalem exoret: vt eum liberet. Hunc hominem miſerum laudat: eiq́ per Politianum liberationem implorat.

Scipio Carteromachus Angelo Politiano. S. Epiſtola. XXIIII.

PVdet eq̄dem Politiane p̄ceptor optime eā potiſſimū expectaſſe ad te ſcribendi occaſionem, vnde neceſſitudinis poti⁹ q̄ voluntatis aut officii ratio appareret. Nam cū debuerim initio ſtatim quo huc profect⁹ ſum, ſcribere ad te (vt eſt amici officiū, ac multo magis diſcipuli) ego id p̄termiſi tum cū poterā honeſtiſſime facere: vt nūc ſcilicet non ſponte (vt videor) ſed coact⁹ efficerē. Verū ſi cogites, cur id officii, aut qua rōne ſubterfugerī: inuenies nulla alia de cauſa id eſſe factū, q̄ nimio tui ſtupore, ac poti⁹ reuerentia. Quoties eñ mecum ipſe cogitabā, ad quē eſſet ſcribendū, ſi ad te ſcriberē, continuo anim⁹ decidebat, oēq́ ſecum auferebat ſcribendi conſilium, vt fatear imbecillitatē meā: q̄ ſiue timiditas eſt, ſiue reuerētia, ſiue vtrūq́, me certe nunq̄ ante hunc diē promptū alioqui cupidūq́ ſemp̄ ſcribere ad te paſſa eſt. Atq́ in hoc ego (niſi fallor) nō accuſand⁹ magis q̄ venia dign⁹ videor, ꝙ ei⁹ viri iudiciū tātopere perhorruerim, qui ob ingenii p̄ſtantiam, multiplicēq́ doctrinarū omnium cognitionē, omnium animos in ſui admirationē ſol⁹ cōuerterit. Sed cur nunc demū, inq̄es, εἰσ τυτονὶ τὸν ἀγῶνα εἰσῆλθεσ; Qm̄ vt ſcis φιλία πρόφασιν οὐ προσίεται. Cum eñ eſſet aut amici perdenda ſalus, aut ad te ſcribendum: turpiſſimum eſſe duxi nō periclitari poti⁹ in re minima q̄ maximā

F.S. Nelidæ.i. Neſtoris, qui Nelei & Chloridos fuit filius. Sua ſi bis q̄nq́ &c. Huius rei añ meminimus. Cliniadeꝫ geminū. Alcibiades Cliniẹ fili⁹ Atheniēſis fuit. In hoc natura q̄d efficere poſſit videt̄ expta. Cōſtat eñ inter oēs q̄ de eo memoriẹ p̄diderūt, nihil illo fuiſſe excellēti⁹, vel in vitijs, vel in virtutib⁹. Nā in ampliſſima ciuitate, ſummo gñe, oīm ẹtatꝫ ſuẹ fuit multo formoſiſſim⁹, ad oēs res apt⁹, cōſilijq́ p̄uidus. Nāq́ īpator fuit ſummus mari & terra, diſert⁹, vt in primis dicēdo valeret. Tāta erat oris ei⁹ atq́ orationis ꝯmēdatio: vt dicēdo ei nemo reſiſtere poſſet. Deinde quū tēp⁹ poſceret, laborioſus, patiēs, liberalis, ſplendidus nō minus in vita q̄ ī victu, affabilis, blandus, temporibus inſeruiens calidiſſime. Idem ſimul ac ſe remiſerat, nec cauſa ſuberat quare animi laboreꝫ tolleraret: luxurioſ

Nelides. Neſtor.

Alcibiadis varium ingenium.

.i. in hoc certamē veniſti.

i. Amicitia excuſationē non admittit.

perdere. Cũ pręſertim ſi ad te ſcriberẽ, & amicũ
aliquando, & diſcipulũ me gererem: εἰ δὲ μὴ, præ-
terq̃ φ & amicum perderem, & diſcipuli officio
nunq̃ perfungerer, in te quoq; minimũ confide-
re viderer: a quo tantum me amari ſcirẽ, quantũ
poteſt a p̃ceptore diſcipulus. Cur igitur verear
amici ſalutem tibi commendare? nam ſi meã ipſe
diligis, vt profecto diligis, ꝓculdubio & amiciſſi
mi nobis nõ negliges. Is eñ eſt, de quo ad te ſcri-
bere inſtituimꝰ, quo nemo nobis ĩ hac vrbe fami
liarior: cognitꝰ a teneris annis Romę, cũ eiſdẽ ſtu
diis ſub eiſdẽq; p̃ceptoribꝰ ãbo erudiremur. Atq;
(vt verũ fatear) nihil me hic vel inuitũ tãdiu re
tinebat, q̃ ne ab huius conſuetudine diſtraherer.
Quin & cum profectionis noſtrę nos ſtatim pœ-
nituiſſet, hac vna tamen re huc me veniſſe gratu
labar, φ amiſſum iãdiu amicum recuperarã. De
quo eñ iam decennio nihil reſciuerã, is nimirũ
amiſſus mihi credebat. Qui & iterũ nũc amiſſus
per te denuo recuperandus eſt: atq; eo honeſtius
q̃ prius, quo tunc e nullis infortuniis, ſed ex ab-
ſentia tantum & quaſi obliuione eſt nobis reſti-
tutus, nunc e ſummis miſeriis & calamitatibus
eſt reſtituendus. Quid eñ homini miſerius eſſe
poteſt, q̃ viuentẽ volẽtemq; (q̃d dicitur) quotidie
mori? Id autẽ eſt carcer. Cui hic noſter ſupplicio
dãnatus eſt, quia monachũ eiuſdẽ ordinis cuius
& ip̃e eſt, vulnerauit: quo illũ vulnere mori cõti
git, τὸ τοῦ φωκυλίδου, Id eſt iuxta illud Phocylidis,
Sæpe eñ percutiens inuitus necẽ perfeciſti.
πολλάκι γὰρ πλήξας ἀέκων φόνον ἐξετέλεσσας.
Cũ eñ ille in eorũ cœnobio verbis in hũc noſtrũ
aſp̃iorib꞉ neſcio qua de cã ꝓrupiſſet: ꝓcitꝰ ira no
ſter, cũ p̃ię animi motiones (vt dicũt) ita nõ ſint

ſus, diſſolutus, libidinoſus, intemperãs reperiebat: vt oẽs admirarẽtur ĩ hoĩe vno tã taʒ diſſimilitudinẽ, tamq; diuerſam naturã. Hæc ex Aemilio Probo: q̃ de hoc Alcibiade plura: ſed Plutarchꝰ plurima ſcribit. Lyſandros nec habes. Lyſander Lacedæmonius magnaʒ reliq̃t ſui famã felicitate potius q̃ virtute ꝯparatã: vt Probus idem Aemilius tradit. Cuius vitã Plutarchꝰ ſcripſit ꝓfuſius. In Apophthegmat꞉ Laconic꞉ eiuſdẽ Plutarchꝰ meminit. Oebali terra. i. Laconia. Oebalũ eñ Laconiæ regẽ fuiſſe dicũt. a quo Laconia Oebalia appellata eſt. Lactãtius in commentario libri Theb. quinti dicit Oebaliam Spartæ vrbem eſſe. Oebalis inde fit. Inſula ſolis. idẽ Rhodos. cur ſolis inſula dicatur, in Auſonij Griphon ſcribimus. Aurificeʒ ideo appellat: q̃m aurũ in ea pluiſſe Pindarus cecinit: vt eſt apud

i. ſi vero non.

Lyſander. Lacedęmonius.

Oebalia.

Rhodos ĩſula Solis.

in poteſtate,cõuiuali cultello quẽ ſecum habebat, hominem attigit, non ſe eum interempturum exiſtimans,quando nec vellet. Nã quis eiuſmodi gladio hominem ſe occiſurum crederet?
Circa autem hominum mentes
Ἀμφὶ δ᾽ ἀνθρώπων φρεσὶν (vt Pindarus inquit)
errores innumeri pendent.
Ἀμπλακίαι ἀναρίθμητοι κρέμανται.
Exceptus nanq; ictus in dextram mamillam profundius q̃ ſperaſſet quiſpiam,pulmonem interius commaculauit: ex eo paucis ille ſuperſtes diebus deceſſit miſer: atq; hic noſter continuo captus a ſuis,in carcerẽ eſt truſus, vt vitam ibi finiat,nec cælo fruatur amplius:niſi tu auxilio ſis: Qui cum plurimum gratia & auctoritate valeas apud Medicem Petrum ob incredibiles tuas virtutes, admirabilemq; ſapiẽtiam,facile (vt puto) impetrabis,vt Generalem eius ordinis exoret, quo noſtrũ hunc carcere liberet: aut ſi hoc nimium eſt, alio quouis ſupplicio afficiat, aliove potius traducat, q̃ hic eum ſinat marceſcere. Quod eo etiam libentius extorquebit, quo Generalis id ipſum cupere ac velle dicitur, ſi modo aliqua honeſta ratione id ſe facturum videat. nouit quippe quem hominem ſit liberaturus, græcis & latinis literis adeo eruditum,vt mirum ſit & antea inauditum in eo ordine talem extitiſſe virũ, philoſophię vero ſtudiis nulli eius ordinis inferiorem.Nam de ĩtegritate ac moribus quid attinet ſcribere,cũ vel hoc ipſo perſuaſum tibi putem, virum eſſe optimum, ꝙ ſit tantopere nobis probatus. Deniq; is erat,qui & ordinem ſuum illuſtraret,& gloriam illi (ſi viueret) pareret immortalem. Nomen viro Ioanni Benedicto Fulginati.Qui ſi per te reuixe-

Beroalduꝫ in cõmẽtarijs Suetonij. Tagus Luſitaniæ fluui⁹ arenas habens aureas. De patria &c. Authore A. Gellio capite vndecimo lib.tertij Septẽ vrbes certant de ſtirpe inſignis Homeri: Smyrna, Rhodos, Colophon, Salami, Ius, Argos, Athenę. Ius auteꝫ an Chius vt aliquib⁹ placet, dicenduꝫ ſit, alias dicere ſperamus. Sup vitam Tireſię Thebãi.i.vltra q̃ Tireſias vixerit. Tireſias a Minerua factus eſt lõgęuus, vt ait Politian⁹ capite Miſcellane. octogeſimo. Quum, inqt, nympha Chariclo Tireſię mater cũ Minerua (cui dilecta erat) in heliconio fonte Hippocrene ſeper diei æſtũ nuda lauaret: Tireſias venator ad fontem eundem ſitiens forte aduenit. Minerũ imprudens nudam cõſpicatus oculis capitur. Legibus enim ſaturnijs cautuꝫ erat, vt qui deuꝫ

Tagus.

Homeri patria incerta.

Tireſias.

cernat inuituꝫ, ingenti mercede cernat. Charicl⁹ mota lachrymis Pallas Tireſiam vatem, longęuū, & poſt mortem prudentem ſapientēq; facit. Ideo Lucian⁹ in Necromantia eum apud inferos facit conſultiſſimum.

rit nobis (neq; enim viuit , vt nunc viuit) primum eius patriæ ſuum columem & ſalutem reddideris: deinde communi literatorū collegio non paruum attuleris & ſolatiū & adiumentū: poſtremo & mihi ipſi amicum recuparis : quo beneficio vitam & illi & mihi ſimul reſtitueris : illi quia in carcere (vt dixi) viuere, non eſt viuere: mihi, q ſine illo viuere nō me exiſtimē. Et q̄q̄ nō vna ſemp & vbiq; victuri ſim⁹: attamē vel hoc ſatis eſt nobis futurum, ꝙ cū viuere ſciam⁹ vbi ſit, ne nos angat quottidie memoria ſęuiſſimi carceris. Plib⁹ apud te mihi opus eſſe nō exiſtimo: aut enī cauſa ipſa te ꝑſuadebit, vel qa de optīo viro, vel qa nr̄a: aut ſi hoc nō ꝑſuadeat, nec q̄uis nr̄a ōr̄o te ꝑſuaſerit. Vale. Patauii. quarto Calen. Maias. M.ccccxciii.

Scipionis Carteromachi Carmen.

Nelidæ ſimiles ſua ſi bis quinq; tuliſſet
  Terra viros, citius Pergama victa forent.
Angelus at nobis viuat precor vnus, & omnis
  Barbaries Latio cedet abacta breui.
Cliniadem geminum nunq̄ oſtendiſtis Athenę:
  Lyſandros nec habes Oebali terra duos.
Angelus & nobis ſic non erit vnus & alter:
  Natura oſtendit quid bene poſſet in hoc.
Aurificis quondam ditata eſt inſula Solis
  E pluuia guttis tota volente deo:
Nunc Latium totum pluuio perfunditur auro:
  Labitur hic cum vult Angelus, ipſe Tagus.
De patria magni certatum eſt ſemper Homeri,
  Vindicet vt tantum hunc vrbs ſibi quęq; virum:
Tu maioris eris certaminis Angele cauſa:
  Terra etenim ac cælum te volet eſſe ſuum.

Eiuſdem græce.

Angele bonorum columen magnum & q̄optimum.

Ἄγγελε τῶν ἀγαθῶν ὄφελος μέγα, καὶ ὄπ[illegible] ἐσθλόν,

Oib⁹ ĩcredibilis q̃ es Angele admiratio mortalib⁹

πᾶσιν ἄπιστον ἐὼν, ἄγγελε θαῦμα βροτοῖς,

Inq; iuuenum animis lumen, ſolq; diſcentium:

κὰρ τε νέων ψυχαῖς φῶς, ἥλιος τε μαθόντων,

Vnus quidẽ Mineruę amiciſſim⁹, vn⁹ vero ſapiẽs.

Εἷς μὲν ἀθηναίῃ φίλτατος, εἷς δὲ σοφός.

Salue charum caput, & fac vt mihi longe viuas,

χαῖρε φίλη κεφαλή, καὶ ὅπως μοι μακρὰ βιώσῃ,

Thebani quidem ſuper Tireſię vitam.

Θηβαίου μὲν ὑπὲρ τειρεσίαο βίον.

Immortales hunc quidẽ ſeruate cauſa multorum;

Ἀθάνατοι, τοῦτόνγε φυλάξατε εἵνεκα πολλῶν,

Sophiæ vero maxime & doctrinæ.

Τῆς σοφίης δὲ μάλιστ', ἠδὲ διδασκαλίης.

Ne tantum auferte bonum (quæſo) inuidentes:

Μὴ τοσόνδ' ἀφέλεσθ' ἀγαθὸν δέομαι φθονέοντες.

In hunc etenim omnes ſuſpicimus.

Εἰς τοῦτον καὶ γὰρ πάντες ἀναβλέπομεν.

Agens enim in hominibus, omnibus par aliis;

Ὢν γὰρ ἐν ἀνθρώποις πάντων ἀντάξιος ἄλλων,

Veſtri quiſpiam videtur eſſe generis.

Ὑμετέρου τὶς γοῦν ἔμμεν ἔοικε γένους.

Sed tu quæ in tenebris vtiq; iacent omnia doce,

Ἀλλὰ σὺ τὰ ἐν σκότει ἄρ κατακείμενα πάντα δίδασκε,

Vt Deus ex cœlo magno lapſus.

Ὡς θεὸς ἐκ βηλοῦ θεσπεσίοιο πεσών.

Ambroſia vero terram & nectare aſperge.

Ἀμβροσίῃ δ' ἄρα γῆν, καὶ νέκταρι προσκατάπασσε.

Hæc vero ex ore, aliaq; pulchra fluunt.

Ταῦτα γὰρ ἐκ στόματος, ἄλλά τε καλὰ ῥέει.

¶ ARGVMENTVM SYLVII.

Plauti comœdias laceras mutilataſq; ĩterpolauit. Qꝛ eas iã multi legunt, metuit ne ſint qui operam ſuam reprehendant. Phoſphori (q̃ reclamante ſe vult edere) non ſuum eſt vitium. Sin autem probatur, ſua non Phoſphori laus eſt.

F.S. Auctario, id ẽ acceſſione, corollario. Meo Hercule, id eſt ingenij pro=

prio labore & induſtria, nulloq; alieno adminiculo. Id Cicero Marte noſtro dicit. Martem eniʒ eundem fuiſſe q̄ & Hercules dictus eſt, aliq̄ putauerunt. Ideo Virgilius libro Aeneidos octauo dat Herculi Salios, qui Martis ſunt ſacerdotes. Higinius itē martiſ & Herculis eandē eſſe ſtellaʒ dicit. Macrobi⁹ libro Saturnaliuʒ tertio ſuper ea re multa diſputat. Vel de meo, id eſt mea re opera & induſtria. In ſuprēo ſtetit. Sedigitus Vulgati⁹ comicorum latinorū gradus atq; ordines recenſens Plautum in ſecundo collocat. Eius autem verba ſunt apd̄ Aulum Gellium capite viceſimoq̄rto decimiquinti libri. Multos, inquit, ĩcertos certare hāc rem vidimus: Palmaʒ poetæ comico cui deferāt. Eū, me iudice, errorem diſſoluaʒ tibi, Vt contra ſi quis ſentiat, nil

Vulgatii Sedigiti χ̄ſus de Comicis poetis.

Plauti laus.

Hermolaus Barbarus M.L. Phoſphoro Epiſcopo Signino Salutem. Epiſtola. XXV.

QVod tu Octonariolos meos probes, amicitiæ eſt: q; alii, felicitatis: q; ad eos populi cōcurſus fiat, partim lętor, partim doleo. alterū vt adeuntes æmulatio exacuat: alterum, quia fore video, vt multi me rideant: quaſi aut cum Plauto certare ſalibus & eloquentia voluerim: aut rē latinā ſuppoſititio quodā partu velut auctario iuuare cógitauerim: ceu non multo melius ſit comœdias eius poetę ambuſtas & mutilatas circunferri, q̄ reconcinnatas interpollataſq; de meo: non ſecus Hercule, q̄ qui ſtatuas antiqui operis ſine capite aut pedibus inuētas reficiunt ferruminantq;, nec vident longe minus ſic integras placere q̄ truncas. Atenim inquies, Plauti gloria ex comparatiōe creſcet. Id curat ſcilicet eminētiſſimus poeta, qui tot ſeculis in ſupremo ſtetit, in comparationem modo veniat, in ordinem ſe cogi & vulgari ſentiat. Alioquin ſtultitię proximum eſt, vt alienę famę conſulam, meo ipſius nomini officere. Sed ſi hoc videbam, cur nō temperaui a ſcribēdo! Ingenium (vt fit) exercui, nec in eam rem (ita mihi manes Plautini non iraſcantur) amplius ſeſquihora impenſum eſt. Sed nec edendum id putaui, nec editum volo: tu me inuito reclamitanteq; ſubinuolaſti. Vitium non eſt ſcribere quę ſcripta non placent, ſed emittere: nec fama ſcribētis agitur in eo quod ſcribit, ſed in eo quod ꝓbat. ſcripſi (fateor) non probaui: tu probaſti, non ſcripſiſti: tua res res agitur, non mea: ſi fabulam edi voles, pęnes te ius & poteſtas eius rei tota eſto. Itaq; iam non doleo, mecum belliſſime deciditur: labor meus eſt, periculum tuum. Quid

ſi laus aliqua ſequatur,vtrius futura eſt? tua qui
probaueris:an mea qui condiderim?Dubium non
eſt quin mea. Vide quem in locum rationes tuas
conieceris.ſi laudatur,aliud agis:ſi damnatur,ma-
le agis:ſi nec recipitur,nec exploditur, nihil agis.
Vale.Pridie Nonas Decembris.

ſentiat. Cæcilio palmam ſtatuo de comico.Plautus ſecūdus facile exuperat cæteros.Dein Neuiꝰ qui ſeruet, precio in tertio eſt.Si quid quarto detur, dabit Licinio. Poſt inſequi Licinium facio Attilium.In ſexto conſequitur hos Terentius. Turpilius ſeptimum,Trabea octauum obtinet. Nono loco eſſe facile facio Luſciū. Decimum addo antiquitatis cauſa Ennium. Seſquihora, id eſt hora & dimidia:vt ſeſquipes,id eſt pes & dimidius:ſeſquimenſis,id eſt menſis & ſemis:ſeſquilibra,libra & ſemis:aliaq; huius generis ſexcēta.Subinuolaſti,id eſt ſuffuratus es.Inuolare enī furari ſignificat quaſi in vola manus quod accipias abſcondere. Vel inuolare eſt rapere & vi auferre,vt accipitres quum minores aues inuolant,vt inuncare fere idem ſignificat.Inuolare enim auibus ita proprie accommodatum eſt,vt hominibus inuadere.Deciditur,id eſt terminatur,meoq; periculo finis imponitur. Aliud agis.i. operam perdis.Alioqui aliud agere eſt negocio alio occupari.

Inuolare.
Aliud agere

Rogatus de loco Plinij ſubito paret inuitus.aliquid a ſe editū retrectat.Plinij locum integritati reſtituit.

Hermolaus Barbarus M.L. Phoſphoro Epiſco-
po Signino.S.P.D. Epiſtola. XXVI.

LOcū in Plinio de Cometis vbi legitur: Oſce-
nis autem moribus,& cętera, vt interpreta-
rer a te rogatus,quia nullam morā dabas, tumul-
tuario imperio ſubitarius miles parui,& Hercule
tam inuitus,vt nihil vnq̄ fecerim inuitior. Eram
forte cum puer tuus affuit, non dico impeditus,
ſed obrutus negociis: Nihil minus cogitabam,q̄
de Plinio aut etiam Cometa: ſed Manlianum erat
edictum,nec vitari nec differri poterat quod iube-
bas.Proinde ſtudium meum fuit non interpretan-
di ſubtilitate,ſed obediētia placere.Non probo ex
omni parte quod ſcripſi:alia mihi venit in mentē
expoſitio. Dixi ſigna ingenii,eruditionis eſſe Ge-
minos & Virginem,aut his ſimilia. Verum id q-
dem eſt in ſe,vt Ptolemęus,& apud nos Manilius

F.S. Manlianū edictum.i. ſeuerum,rigidum,ī uiolabile. In bello enim latino Ro.conſules T. Manlius & P. Decius edicunt ne quis extra ordinem cum hoſte pugnaret,ne quo errore milites Romani caperentur. Nam cum Romanis Latini līgua moribus,armorū genere, inſtitutiſ militaribus congruebant, milites militibus,cē turionibus centuriones,tribuni tribunis compares, collegæq; iiſdem præſidiis ſępe,iiſdem ma-

Manlianum edictum.

& Maternus docent:ſed verba quæ ſequuntur,ad alium ſenſum me trahunt, vt lectionem eius loci corruptam arbitrer,atq; ita reſtituendam putem. Tibiarum ſpecie arti muſicæ portendere. Obſcœnis autem moribus in verendis partibus ſignorũ ingeniis & eruditioni, ſi triquetram figuram quadratamve paribus angulis ad aliquos perennium ſtellarum ſitus edant. & ſane vetuſti codices non edunt,ſed edant habent. Vale.

nipulis pmixti fuerant. Inter cęteros turmarũ pręfectos qui exploratũ in oẽs ptes dimiſſi erãt T. Manlius conſulis fili⁹ ſuper hoſtium caſtra cũ ſuis turmalibus euaſit, vt vix teli iactu ab ſtatione proxĩa abeſſet. Ibi Tuſculani erant equites, quibus vir inter ſuos tum genere tum factis clarus Genuti⁹ Metius pręerat. Ad certamen ſingulare Manlium Genuti⁹ prouocat. Manlius imperij patrij conſulumq; edicti oblitus ad certamen pręceps agitur. Vtrinq; pugnatur,cęditur tandem Genutius. Lectis eius ſpolijs Manlius cum turma ouãte gaudio in caſtra redit,atq; deinde ad pretorium ad patrem tẽdit. Vt me omnes,inquit, pater tuo ſanguine ortum vere ferrẽt, prouocatus equeſtria hæc ſpolia capta ex hoſte cæſo porto. Quod vbi audit conſul,extemplo filium auerſatus concionem claſſico aduocari iubet. q̃ vbi frequens conuenit: Quandoquidẽ inquit, tu T. Manli neq; imperium conſulare, neq; maieſtatem patriam veritus aduerſus edictum noſtrũ extra ordinem cum hoſte pugnaſti,& quantum in te fuit diſciplinam militarẽ, qua ſtetit ad hãc diẽ Romana res,ſoluiſti:meq; ĩ eã neceſſitatẽ adduxiſti, vt aut reip. mihi aut mei meorũq; obliuiſcẽdũ ſit:nos potius noſtro debito plectemur,q̃ reſp. tãto ſuo dãno noſtra peccata luat. Triſte exemplum,ſed in poſterum ſalubre iuuentuti erimus. Me quidem quum ingenita charitas liberum,tum ſpecimen iſtud virtutis deceptum vna imagine decoris in te mouet. Sed quum aut morte tua ſanciẽda ſint conſulum imperia, aut impunitate in perpetuum abrogãda: nec te quidem ſiquid in te noſtri ſanguinis eſt,recuſare cenſeam,quin diſciplinam militarem culpa tua ꝓlapſam pœna reſtituas:Lictor deliga ad palum. Exanimati omnes tam atroci imperio,nec aliter q̃ in ſe quiſq; diſtrictam cernentes ſecurim,metu magis q̃ modeſtia quiere. Cæſa ceruice ſpolijs contectum corpus iuuenis, q̃tum militaribus ſtudijs funus vllum concelebrari poteſt,concrematum eſt. Manliana hæc imperia non in pręſentia modo horrenda,ſed exempli etiam triſtis in poſterum fuerunt. Hæc ex T. Liuij. viij. lib. Manlio ampliſſimam atq; glorioſiſſimã ex Latinis & Campanis victoriã in vrbẽ referenti quum ſeniores omnes lętitia exultantes occurrerent,iuniorum nemo proceſſit obuiam,propterea ꝙ filium adoleſcentem fortiſſime aduerſus imperium ſuum p̃liatum ſecuri percuſſum occidiſſet. Author eſt Valerius,lib.ix.titulo de ira & odio. Poſthumium Tyburtum ob cauſam fere ſimilẽ,filium (cui A. Poſthumio nomen erat) feriri ſecuri iuſſiſſe, idem Valerius lib.ij.titu.de diſciplina militari ſcriptum reliquit. Vnde factum eſt, vt Poſthumiana & Manliana imperia dicamus prouerbialiter in eos qui nimis rigida iuris obſeruatione humanitatis & æquitatis obliuiſcuntur. A. Gel.cap.xiij.primi libri diſputans:ſi quid tibi mandatũ ſit,ſi autem contra facias,quoniam id vtilius ei qui mandauerit tibi videatur, an cõtra q̃ mandatum ſit recte facere poſſis:Cum primis inquit reſpiciendum putauerunt.

Manliana imperia & Poſthumiana.

ingenium naturamq; illius,cui ea res pręceptumq; eſſet,ne ferox,durus,indomitꝰ inexorabiliſq; ſit : qualia fuerūt Poſthumiana imperia & Mānliana.De Poſthumio tamen verum eſſe T.Liuius lib.iiij.negat.Egregię,inquit,dictaturę triſtem memo-riam faciunt,qui filium ab A. Poſthumio,ꝙ occaſione bene pugnādi captus,iniuſ-ſu diſceſſerit pręſidio,victorem ſecuri percuſſum tradunt.Nec libet credere,nec licet In varijs opinionibus argumento eſt ꝙ Manliana imperia nō Poſthumiana appel lata ſint,quem qui prior author tam ſęui exempli foret occupaturus inſignem ti-tulum crudelitatꝭ fuerit:Imperioſoq; Manlio cognomē inditum. Poſthumiꝰ nulla triſti nota eſt īſignitus. Tibiarum ſpecie. Verba ſunt Plinij ex cap.xxv.libri ſecundi.

Poſthu-miana nō dici impe-ria.

Immeritus beneficio donatus eſt . Martij panes cur appellati.

Hermolaus Barbarus.F. Piccolomineo Car.Se-nenſi Sal.. Epiſtola. XXVII.

INterrogatus Ariſtoteles quamobrem ar-gento indignum quendam & improbum donaſſet : reſpondit eam ſe pecuniam non perſonæ,ſed homini crediſſe.Si tu quoq; hoc ex emplo erga me liberalis eſſe voluiſti,recte facis,& grauiſſimi philoſophi conſilium auctoritate tua redimis ab omni culpa:ſin ratꝰ es,eum eſſe me cu ius te memorem eſſe vel abſentis oporteret , late falleris. Alioquin nihil miror , quandoquidem ex candore tuo metiris alios,& pietas (vt Bianti pla cet) facile decipitur: calliditas, & inuidia circū-ſcribi ſe non patitur:hallucinatur & conniuet bo nitas, preſertim tot præſidiis munita , quot in te cernimus.Hæc ad animum tuum donantis:quod vero ad munus ipſum attinet,ſcito ſacchareas tu as placentas non modo ſalutares & voluptarias nobis fuiſſe,verum etiā eruditioris cuiuſdam in-terpretatiōis occaſionem dediſſe: vt videlicet aut ab inuentore Martios panes appellatos dicamus: (Nam & Martios paſtillos,& Martiatum vnguē tum in medicina legimus) aut ſi hoc parum pla cet,a maza & pane,mazapanes vocatos exiſtiemꝰ. Eſt aūt maza gręcis mō panis offa,q̄ aut vinū aut oleū aut oīnō liq̄dū acceperit, mō panis genꝰ or-

F. S. Interrogatus Ariſtoteles &c. Ariſtoteli cū ꝓbro daretur,ꝙ non hoī miſericorditer tuliſſet opē,nō (inquit) mores miſeratꝰ ſum, ſed hoīem. Nō multo diſſimile ē dictū illū Herodis Attici, phi, quū ꝫ ab eo q̇ſpiā falſo cultu amictuq; nomē hītūq; phię mentiēs ad panes emēdos pecuniaꝫ peteret,reſpōdit Demus huic aliq̄d ęrꝭ, cuiuſmodi eſt,tanq̄ hoīes nō tāq̄ homini. Paſtillos appellāt emplaſtrorū genera quędam. De quibus Cornelíꝰ Celſus lib. v meminit. Nō tn̄ idē putat eſſe malagma, ēplaſtrū,& Paſtillū. Eſt pręterea paſtillus vt Pompeius ait,Forma panis parui.vtiq; diminutū eſt a pane.Mazapa-

Ariſtotelis reſpōſum, cum īdigno q̄d dediſſet

Paſtillus.

nes domeſtica li gua Itali dicunt Miſcella,id ē cō poſitio,commix tio. ἐξοχήν,ideſt eminentiam, an tonomaſiam. Xe nocratis caſeol⁹ ab Eraſmo iter puerbiales ſen tētias enumera tur, de cibo qui per q̃diu durat priuſq̃ abſuma tur. Q̄q̄, inq̄t, nihil vetat, quo min⁹ ad alia q̄q; trāſferatur,pu ta ad veſtem,ad librum,ad pecu niam, ad hoc ge nus alia,quibus ſic parce circun ſpecteq; quiſpiā vtitur, vt q̄ diu tiſſime durent.

Xenocrat caſeolus.

deacei,modo libum placentave, ſed ſui atq; certi generis,cuius ſpecies Athenęus īnumeras fere cō memorat. Quia porro miſcella hæc ethruſca ex amygdalis,ſaccharo,farina,latice roſaceo precio ſiſſima videtur,hodie per quandam exochen Ma zapanis dicitur:vt poeta qui ſit Homer⁹ aut Vir gilius.Ethruſcam dixi : non q; alibi non pinſatur fingaturve,ſed q; iſtic apud vos egregie,pręcipua in eo gratia,q; nō ſiccescat, ſed diu recēs molliſq; ſeruatur,nec periculum eſt vt heſterna quaſi caſe us Xenocratis oboleat.Nos quidē tecum iſta ve lut cum magno literarum cenſore luſitamus: per ſonam deponePrincipis,ſume grammatici,qui ſis in vtroq; ſummus:quod & reges aliquando facti tauerunt.Ego alias, vt noſti, multa de Saccharo commentatus ſum:Sed dii boni, quantum inter eſt:ego Saccharum ſcribo,tu donas.Vale.

Sumptum eſt prouerbium ab admirabili Xenocratis philoſophi frugalitate.Quē tradunt ſępenumero obſonia iam mucida facta abieciſſe.

F. S. Labor & labor amor. Fe re idem eſt in fi ne epiſtolę Crini ti ad Sartiū ſe cundæ. Vt diuti us ī fermēto ſit id eſt melius a ptiuſq; & quaſi guſtui ſuauius componatur:vt ſit a pane facta ratio, qui quū fermentatus nō eſt, parum gu ſtui blanditur. Alioqui in fer mēto eſſe eſt ira cundia ſuperbia ve turgeſcere & ī

In fermen to eſſe.

De Plinij caſtigationibus,deq; innumerabilibus eius erratis librariorum. Quis ordo caſtigationes imprimendi ſit. Obtrecta torum verba nihilipendit.

Hermolaus Barbarus Orator, Patriarcha Aq leień. Clariſſimo viro Antonio Caluo Patri cio Veneto.S.D. Epiſtola.XXVIII.

AMantiſſimis literis tuis Antoni ſuauiſſime non reſpondi,q; propędiem ſpęrabam caſtiga tioni Plinianæ extremam manum imponere : ſed creuit opus,& labor,& laboris amor.Quis crede ret nullum vtraq; lingua extare auctorem, quem fere non legerim,vt hæc noſtra lucubratio com muniri poſſet, idq; ſpatio non amplius ſemeſtri! Quinq; milia in eo librariorum errata comperi

mus,nõ pridie nudiuſve tertius, ſed multis retro ſeculis inolita & recepta lectoribus. Peruenit quidem res ad vmbilicum, ſed nullus tamen dies eſt quo non aliqua fiat acceſſio. Nunc cum impreſſoribus agitare cœpi lente de induſtria rem differens,vt diutius in fermento ſit. Nihil time.diligẽtiam adhibituri ſumus qualem in altera editione prætermiſſam ſępe mecum queſtus es.Erit autem ordo noſter talis. Verba Plinii corrupta primo loco ponimus per ſingula cuiuſq; libri capita.Dein de quemadmodum corrigenda ſunt,adiungimus citatis auctoribus,vnde id quod volumꝰ facile cõprobari poſſit:idq; prefationibus ſummotis omnibus,& ſine vlla verborum pompa : ne quod multi faciunt,dum nimis labores ſuos mirantur, lectorem finis alicuius auidum,oratione ambitioſa detineam.Ita defatigatur animus,anteq̃ paſcitur:& bonæ alioqui res faſtidiuntur , anteq̃ diſcuntur. Multo autem plus operis & laboris adii, q̃ putabam:q; omnium rerum , quæ in cœlo & ſub cœlo ſunt,gnarum eſſe oportet, qui Plinium profitet̃ intelligere,tanto magis caſtigare. Nihil vero me torſit æque,q̃ ſitus ipſe terrarum: in quam maxĩe partem negligentia librariorum carnificinam exercuit. Optaui quidem ſępenumero, vt optimus vir adeſſet Antonius Leonardus noſter,cuius cõſilio adiutus & auctoritate confirmatus,difficultates & nodos in eo genere inextricabiles nõ tam multiplici negocio ſoluiſſem. Mille & quingenta & amplius in ea tantum parte loca manifeſtiſſime deprauata reſtituimus:vt totidem vulnera ſanaſſe videamur,immo vero monſtra domuiſſe,minora quidem omnino,ſed lõge plura q̃ Hercules. Cur enim tecum nõ iocer? hoc preſertim tẽpore,

flari.Plautus in Mercato. Vxor tua in fermento iacet.Perſius Satyra.j.Quid didiciſſe, niſi hoc fermẽtũ, & q̃ ſel' intꝰ Innata ẽ rupto iecore exierit caprificꝰ.Vbi cõſtatorꝫ ſciaꝫ fermẽto ꝯparat Perſius, q̃ q̃ſi ob tumorẽ in pectore ꝯtineri nõ poſſit Carnificinã exercuit.i.l̃ras, vocabula, clauſulas, ſn̄ias,mutilauit trũcauit,ꝑdidit, e medio ſuſtulit Carnificina enĩ ẽ carnificis cruciatus. Plau.in Captiuis. Carnificinã hũc facere poſſuꝫ ꝑpeti.Eſt itẽ carnificia locꝰ is publicꝰ ĩ q̃ iuſſu mag̃ratus noxij hoĩes a carnifice morte plectunt̃. Vehemẽs ẽt cruciatꝰ carnificia ẽ. Cice.lib. Tuſc.q. iij.Quũ oĩs perturbatio,ĩqt,miſeria ẽ, tũ carnificina ẽ ęgritudo. Idẽ in or̃one pro P.Sextio. Nõ eſt medicina quũ ſanę ꝑti corpis ſcalpellũ adhibet̃ atq; integræ. Carnificina eſt iſta & crudelitas.

Carnifici-na.

Plinii doctri-na.

quo minuti quidam & exilis animæ philoſophi concedendum mihi putant,vt doleam . Alii feſtam frontem parum decere fortuna minus lęta prędicant. Alios noſtra lædit vtrinq; conſtantia, & hæc natura.Multo plus æſtuant qui nocent,q̄ quib⁹ nocetur. At ego nihil vnq̄ expertus in me ſum hoc animi , quo me Deus muniuit,robore præſtantius,nihil iucundius:vt (quemadmodū alias ad te ſcripſi) non ſolum feram modice quæ patior , verum etiam multo ſępius fructum & voluptatem ferendo ſentiam.Nihil queror,nihil quæro:nulli ſum infenſus,accuſo neminem:pax hilaritas & gratiarum actio vigilantem me ſolantur, dormientē fouent:non tam compoſito ſunt animo, non dico qui me perſequuntur,ſed quos nemo perſequitur . Non ignauia eſt hæc aut ſtupor,non item cōtemptus aut ſuperbia, ſed humanæ ſortis expenſio,& meditatio interitus. Si magna ſunt pro quibus vita dimicat,parui æſtimanda ſunt,quia breui duratura: ſin parua,noſtri quod ſequitur. Vale. XIII. Calēd. Ianua. M.CCCCLXXXXI. Nunc nunc literas alteras accepi tuas, quibus reſpondebo cum primum licuerit : q̄q̄ ſpero fore , vt hę ſatiſfaciant parte aliqua. Didymus plurimum ſe tibi commendat.

F.S. In ſortē domini, augere cogito nō perdere. Alludit ad parabolam eam quæ eſt apud Matthęū cap.xxv. de homine q cū pegre pficiſceretur, vocatis ſeruis bona ſua tradidit. Superlucrantibus aliis, qui talentū vnū acceperat, id in terram infodit. Cui dominus dicit. Oportuit ergo te committere pecuniā meam nūmula-

Sibi Caluum de ſacerdotio gratulari res noua non eſt , cuius in ſe amicitiam agnoſcit.

Hermolaus Barbarus Orator Patriarcha Aquileień. Antonio Caluo Patricio Veneto. S.D.

Epiſtola. XXIX.

QVam tibi nouū fuit audire factū me de pagano ſęculi militē Chriſti,tā mihi vetus eſt intelligere Caluū meū ex Hermolai ſui honore ſolidā voluptatē cepiſſe. Quicqd hoc eſt,q̄liſcūq; mihi ſtatus obtigit , quacunq; fortuna vtor vſuruſve ſum Antoni ſuauiſſime,tibi cōmodiſq; tuis , pinde ac mihi ſeruit ac ſeruiet. Agnoſco pietatē tuā erga me:ſtudiū, charitatē,fidē,ita plane cerno ac ſentio, vt nihil poſ-

ſim màgis. Ago gr̃as, & referre cogito cũ primũ licuerit: ſtudium mihi ſemper fuit, vt gratus erga omnes eſſem: hanc virtutem cooptatus in ſortem domini augere cogito, nõ perdere. Tu interea mecum p̃ces ad deũ funde, vt hęc dignitas mihi non ad inanem gloriam, quæ mortis eſt imago, ſed ad vitam ſalutemq́ꝫ proficiat: vt & cum Auguſtino doceamur terrena calcare, & ſitire cæleſtia. Vale. Romæ. VIII. Idus Aprilis. M. CCCCLXXXXI.

Maleuolorum inuidiam fortiter contẽnit. In ſpe veram nõ eſſe fortitudinem ratiocinatur. Caluo debet plurimum.

Hermolaus Barbarus Orator, Patriarcha Aquileieñ. Antonio Caluo Patricio Veneto. S.D. Epiſtola. XXX.

ANtoni vir p̃ſtantiſſime bono ſis aĩo: q me ad ſacerdotiũ dormientẽ atq́ꝫ adeo reluctantem vocauit, etiam cõſtantẽ & fortẽ eſſe voluit: æquiore animo aduerſa hæc fero, q̃ ſecũda illa tuli: Deũ iuſtitię & innocentię meę teſtor: ita ſine omni ſollicitudine ſum, ita liber curis, vt verear ne tanta ſecuritas, aut temeritatis aut negligẽtiæ argumẽtum ſit maleuolis. Miſit mihi dñs auxiliũ de ſancto, & de Sion tuebitur me: Illi in curribus, illi in equis: nos aũt in nomine Dei noſtri ĩuocabimus. Iterũ dicã, bono ſis animo, ſurreximus & erecti ſumus: mirabiles elationes maris, mirabilis in altis dñs: q tã multos ãnos p̃hat⁹ ſũ aliis, credo fore vt mihi quoq́ꝫ p̃hari poſſe videar. Dices: fortis es, q̃a breui ſp̃as futuꝝ vt tẽpeſtas iſta trãqllet̃, & q mõte oderĩt amẽt & ãplectãt̃. Nihil hoc cogito, nihil me ſpes ĩ lętiorẽ exitũ collata ſubleuat. nõ ẽ fortis, q fortis ẽ ſpe: fortis ẽ q p̃ñtia mala ſẽtit & pfert, atq́ꝫ ita pfert, vt ẽt ſi durata viderit, cõtẽnat, ĩ futuꝝ ni

riis, & veniẽs ego recepiſſem vtiq́ꝫ quod meum eſt cum vſura. Tollite, inquit, ab eo talentum, & date ei qui habet decẽ talenta. In ſortẽ domini. Sors q̃d ſit, diximus.

FRANCISCVS SYLVIVS.

Antoni vir &c. Attende vocatiuũ poni in orõnis principio: q̃d apud ſcriptores alios raro ĩuenias. niſi in carmine, niſi itẽ alicui⁹ ſentẽtia citetur. Vt apud L. Piſonem. Cuius illa ſunt verba apud Aulum Gelliũ capite quartodecimo libri vndecimi. Eundem, inquit, Romulum dicunt ad cœnã vocatum ibi nõ multum bibiſſe: q̃a poſtridie negocium haberet. Ei dicũt. Romule, ſi iſtuc omnes hoĩes faciãt, vinũ vili⁹ ſit. Is rñdit. Immo vero carũ, ſi quãtũ q̃ſq́ꝫ volet, bibat. Nã ego bibi quãtũ volui. M. Cicero in oratione pro M. Cęlio. Qui profecto ſi extiterit, ſic

Vocatiu⁹ in orationis exordio.

Fortis qui ſit.

hil reſpiciat.alioquin ſi pręſentia incommoda ex‐
pectatione cōmodorum tolerat, compenſatio eſt,
non fortitudo:aut ſi fortitudo , nō ingenua certe
illa & abſoluta,ſed mercenaria plane atq; mutila.
Cum ſpem a fortitudine ſummoueo,nō illā ſpem
intelligo,de qua dicitur,Bonum eſt ſperare in do
mino:ſed illam de qua ſcribitur, Maledict9 homo,
qui cōfidit in hoīe.Tibi porro Antoni ſuauiſſime
q̄tū debeā,quātū ſemp debere velim,ex magnitu‐
dine & puritate amoris erga me tui penſa.Literæ
tuę adeo pietatis & charitatis plenę ſūt,vt omni‐
bus quos diligis,& voluptatem in proſperis,& ſo
latium in aduerſis afferre poſſint.Nicolaum Foſ‐
carenum non minus mihi q̄ tibi amiciſſimum ſa‐
luta meo nomine. Vtinam mihi aliquando liceat
vt aliquando licuit , vrbaniſſimis & feſtiuiſſimis
altercationibus veſtris intereſſe . Vale . Romæ.
Idibus Aprilis.M.CCCCLXXXX.

Cur ſcribere diſtulerit.Q̄ fortiter ferat detrahētium aculeos,
adeoq; aduerſam fortunam. Quanto ei ſint literarum ſtudia ſo
latio.Vñ ei orta ſit,q̄ putat̄,calamitas.Lr̄arū q̄ ſit vtilitas.

Hermolaus Barbar9 Orator, Patriarcha Aq
leiñ. Antonio Caluo Patricio Veneto. S.D.
Epiſtola. XXXI.

DIſtinuit & diſtinet me,q̄q̄ ad vmbilicū p‐
ducta fere Pliniana caſtigatio,quo minus
aliquid tibi de rebus nō dico meis,ſed cō
munibus,immo tuis,plane ſcriberem. Dolore ali‐
quo aut mœrore id factum putent alii:Tu qui me
noſti,caue ſuſpiceris.Fortunæ ludum video:Tem
peſtatis vim intelligo: Aculeos detrahentium cō
ſidero.Quid dicatur,quid item dici poſſit audio,
& cogitatiōe cōſequor.aīaduerto quāta mihi fie‐
ret iniuria,niſi fieret a p̄ria: a qua nihil ī ciuē cru

ager, & ſic loque
tur.Mulier ,qd
tibi cum Cælio?
Siue hac ratiōe
apud Ciceronē
inueni libro epi
ſtolarum ad Q.
fratrē primo.
Mi frat, mi fra‐
ter,mi frater,tu
ne id veritus es,
ne ego iracūdia
aliqua adduct9
pueros ad te ſine
literis miſerim?

Spe forti‐
tudo non
eſt.

Nō eſt fortis, q
fortē eſt ſpe. Ari
ſtoteles lib.o Ethi
corū.iij. eos eſſe
fortes negat,qui
ſpe freti ſint.Li‐
cet enī fortes vi‐
deant̄ ,ppterea q;
ɔfidunt, ex eo tñ
q̄a ſæpe,mltoſq;
vicerūt,in p̄icu‐
lis habent fidu‐
ciā,ſeq; nihil vi‐
ciſſim mali ſuſce
pturos putant.
Ipſi enī tāq̄ ebrij
ſperāt oīa eueni‐
re ſibi ,pſpere.

Patrię nō
iraſcendū.

F.S. Nihil ī ci‐
uem &c. Apud
Platonē in Apo‐
logia Socrates pa
tri mr̄iq; & ,pge
nitoribus oībus
patriā cenſet an‐
teponēdam, quā
colere,cui rigide
gerēti ſe q̄ patri
aſſentiri oportet
mitius.Quę qc‐
quid patiēdum

deliter & iniuria factum videri poteſt. Non ideo
dolore careo,quia hæc aut non percipiam, aut pa
rum ſentiam. Cognoſco Antoni omnia hæc, &
quanti ſint ęſtimo fortaſſe ſubtilius,q̄ cęteri:quia
multo ſępius in mentem noſtra q̄ aliena veniunt.
Vtcunq; multa ſunt,quib⁹ efficitur,vt dolore nō
ſolum frangi,ſed tentari me non ſinam. Primum
conſcientia ſuſcepti non modo ſine ſordibus, ſed
ſine vlla cupiditatis aut precum ſuſpitione ſacer
dotii:q̄ cunctanter imperium admiſerim,quæ lu-
cta mentis fuerit,quanta cum pudore prælia:De-
um appello,cito,nuncupo cognitorē,teſtem,vin-
dicem.quæ innocentia tantum iudicem non hor-
reat?inuicem quis puer,quæ fœmina,quod manci
pium patrono & aſſertore tāto formidet? Ego ve
ro nedum vt dolori latus dem,etiā lætari poſſum
& debeo,cum fortuna gloriæ (vt inquit ille) car
nifex tam parce graſſetur,vt multo plus in patiē-
tia ſit commodi, q̄ in ipſo eius vulnere diſpendii.
Vide quantum abſim, vt expoſtulē,aut vices me
as conquerar,qui vltro fortunam ipſam defendo.
In quonam obſecro illa mihi leuius obeſſe potuiſ
ſet,q̄ ſtante repub.ſuperſtite familia, incolumi re
domeſtica,valitudine corporis & animi proſperri
ma,ſęuiſſe in particulā honoris aduentitii? Quid
honoris dico,non oneris potius?quod ſane tantū
eſt ac tam late patet,vt qui hoc nō videt aut diſ-
ſimulanter videt,non poſſit eſſe non tardiſſimus.
Nihil te fortuna inceſſo,nihil damno.Si magnam
fore mihi cladē hinc rebare,falleris:ſi exercere co
gitabas,gaudeo: ſi fortitudinem experiri fortaſſe
deliteſcentem volebas, ago gratias. nihil eſt hac
virtute animi pręclari⁹,nihil erectius: nulla plus
enitet, nulla pacis & voluptatis maior opifex: &

iuſſerit patiētiſ-
ſime ferendū eſt.
Siue ꝓberari te
iuſſerit,ſiue ī vī
cula cōiici, ſiue
ad excipiēda vul
nera mortemq;
ſubeundā miſe-
rit,obediendum
eſt omnino. Ius
enim ita dictat,
neq; tergiuerſan
dum,neq; fugiē
dū,neq; deſeren-
dus ordo, ſed in
bello,in iudicio,
vbiq; ea faciēda
ſunt,quæ reſpu.
patriaq; iuſſerit
Leges eniꝫ ita di
cere poſſint.nos
primū te genui
m⁹,educauim⁹,
nutriuim⁹,oīm
q; bonorum q̄ ī
noſtra poteſtate
ſunt participem
fecimus. Deinde
permiſimus co-
gnitis iā ciuitatꝫ
morib⁹ legibuſ-
q; & reip.guber
nandę forma, ni
ſi placeamus, li-
cere acceptis tu-
is quocunq; pla
cuerit abire.
Quuꝫ vero per
manſeris,te iam
aſſeueram⁹ ope-
re ipſo conueniſ
ſe nobiſcum,quę
cunq; iuſſerim⁹
te facturum. Qꝫ
ſi parere recuſa
ueris, peccare te
tripliciter cenſe-
mus, ꝙ genitri-

cum omnia impotenti fortunę pareant,ſola forti-tudo cominus it obuiam,& innectit fortunę vin-cula.Sed finge magnū me aliquod & inſigne vul-nus accepiſſe: quantum mihi cenſes extare præſi-dii,& ſupereſſe ſolatii ex iis literulis, quas a pue-ro hauſi? Quæ mihi ſano mente ac corpore tanta poſſet accidere calamitas, vt ſtudia mea mihi ex-cuteret?quibus ſeruatis exceptiſq;, non poteſt mi hi vita eſſe non tranquilla,non iocunda, non ſplē dida. Literis natus,literis dicatus,ſine literis eſſe non poſſum:ſine iis poſſum quæ literas impediūt, interpellant,ſubmouēt.Honores in Rep.geſſi mul tos & magnos:qua fide , qua opinione,qua gratia non dixerim.placet quidem impendiſſe annos pe-nitus duodecim,ſed octo reipu.continuos: totum id tamen tempus literis fere periit . Appellabant me quidem illæ , ſarcíriq; id ſibi a me identidem iubebant : ego contra in diem ducere ac differ-re , non quidem honorum & magiſtratuum dul-cedine , ſed vt patri , fratribus , & amicis obſe-querer , qui meam operam in republica profutu-ram putabant,ipſe non videbam. Cum ergo toti-es cōmonitus ꝓfeſſiōis & voti poſtliminio reuerti nollē,aut non poſſem, retractus ſum a fuga vi:nec vn̄ ea ea mihi ſit illata video,p̄terq̄ a lr̄is,q̄ ſibi me iam cornua erigētē,& excubātē libertati,vīdicare voluerūt in ſeruitutē,:excogitata rōne vt ociū nō ſine dignitate cōſecut⁹ a negociis publicis exclu-derer.Hę ſūt illę meę,quas multi ſic appellāt,erū-nę:hęc illa clades,illa calamitas,q̄ me pleriq; ꝓfli-gatū & cōſternatū putāt:hęc illa fortunę.ſ.acerbi tas,cui me paſſim īparē fore amici timēt,inimici p̄ dicāt.O felix calamitas,q̄ lr̄as mihi,& me lr̄is,īmo ipſum mihi me reſtituit:o beata clades, q̄ meā mi

cibus nobis non obtemperas , q; nutricibus non obſequeris,q; pa ctus nobis obe-dire neq; obedis, neq; nobis per-ſuadere ſtudes , ſiquid minus re cte facere videa-mur . Authore etiamPlatone in Protagora , Si-monides impro bos cēſuit eos q in parentum pa trięve vitia ĩue-hi eaq; diuulga re ſolerent:neq; eos,q; a parenti bus patriaq; ne gligantur corri-pe audeat.Quæ vitia viri bōi oc cultarent poti⁹, ſeq; ipſos ad lau dādum cogerēt. Siquid vero pa-rentibus patriæ ve ijdē viri boni iure iraſcūtur , ſe ipſi conſolant: ac ſuis ſe concili-ant:& ſi non libē ti animo, laudēt tamen & diligāt. Sępe etiaȝ Simo nidem ipſum,in qt, arbitror non ex animi ſui ſen-tentia ſed inuitū ad tyrannū quē dam aut alium talem laudandū extollēdumq; ſe contuliſſe . Glo-riæ carnifex,id ē gloriaȝ enecans.

hi pacem reddidit:o candida tempeſtas, quæ mihi ſecuritatem peperit:o dulcis acerbitas,quę me in ſuauiſſimum portum e longa iactatione,ne dicam naufragio,reduxit. Si tranquillitas queritur, parabunt literę:ſi gloria,literę:ſi cętera,quæ parti ſuppetunt iam,partim cõtẽno,literę. Viuens exptior tam modica in me doctrina,quantum viri literati ſperare poſſent in morte. ſi qua nomen noſtrum voluntate dei fungitur:nemo id legationibus aut magiſtratib⁹ quos geſſi, acceptum refert, ſed literis:multo plures Hermolaum, q̃ candidatum me diligunt. Falluntur quidem fortaſſe illi: ſed ita eſt,honores in republi.ſoli mirãtur municipes,literarum decus æmulat̃ orbis. Vale.Quintilianũ a te patri reſtitutũ ſciebã: q̃q̃ nõ reſtituit qui ſuũ reſtituit:etenĩ tua eſſe volo mea oĩa. Romę.XI.Calend.Auguſti.M.CCCCLXXXXI.

Carnufex antiquis pro carnifex,vt lubẽs pro libens, & peſſumus pro peſſimus vſitatũ fuit,vt Priſcianus libro primo author eſt. Graſſari & craſſari hoc hñt int̃ ſe diſcriminis,vt Agrætius meminit,ꝙ Craſſari in corporeis ẽ atq; ſanguineis,Graſſari vero animi ẽ, aut crudelitatꝭ. — Craſſari. Graſſari.

Multo plus &c. Authore laertio Diogene libro.j. Bias infelicem dicebat eũ qui ĩfelicitatem ferre non poſſet.

¶ARGV.SYLVII.

Q̃ conſtanter pater eius ad mortem adiuerit.Quid ei graue fuerit. Migrationi quo ſe modo accinxerit.Eam eius mortem q̃ modeſte tulerit.

Hermolaus Barbarus Patriarcha Antonio Caluo ſuo.Salu. Epiſtola. XXXII.

LIteras tuas quibus dolorem noſtrum ex Zacharię patris obitu vehementem atq; iuſtũ lenire voluiſti,gratiſſimas habuimus. Non ibitur inficias tibi preſertim Antoni amicorum fidiſſime,durum id nobis & ꝑq̃ triſte nuncium fuiſſe. Quid enim obſecro magis alieno tpe, aut illi aut mihi poterat contingere? Atq; vt alia pretereãm, quæ tibi æque ac mihi ſunt cognita,vtrum ei moleſtius fuiſſe putas,ꝙ decederet, an ꝙ abſente me decederet? Noſti quo affectu erat in in me,q̃ non communi & promiſcuo,ſed vltra q̃ patres ſolent. Compertum & exploratum habeo:ſi fuit ei graue

ASCENSIVS.

Et ꝑq̃ triſte nunciũ. Sic quo ꝙ dicit̃.Tibull⁹. Vera monẽt diui venturę nunciaſortis. Et tñ vere monet Valleñ. tam pro re nunciata q̃ ꝓ eo qui nũciat, nuncium genere maſculino dici. veꝝ tamẽ putẽ neutro genere rẽ ipſam ꝓprie ſignificari, & maſculino nunciantẽʒ. figurate aũt triſtem nunciũ di... — Nuncium

ci de re nunciata, ꝙ qui triſte nuncium affert triſtis eſt nuncius. Neceſſarijs, id eſt propīquis vel amicis.

mori, non propter ſe, ſed propter me tantum fuiſſe. Angebat & illud eum certo ſcio, ꝙ neſciebat q̃ æquo animo tantam cladem meam laturus eſſem: & qui ſecurus ibat ad mortem, erat de meo tantum dolore ſolicitus. qui ſi affuiſſem, & robur illud noſtrum, quo me non virtus, non doctrina, non vſus rerum aliquis, ſed ſolus deus ſepſit, videre potuiſſet: nihil dubito quin ſi non alacriter, certe nullo dolore abiturus fuerit e vita. Quinimmo vt ex literis tuis & aliorum intelligo, ea fuit hominis in adeunda morte conſtantia, vt non dico animi conſternati, ſed ne mœroris quidem tantilli ſigna prætulerit: vſqueadeo ſemper intrepidus, vt in domum aliquam e domo non e vita migrare videretur: Triduum continuum de deo, de religione, de animorum immortalitate, vel differentes audiret, vel ipſe differeret: Sacramenta illa extrema, quæ nemo non reformidat, & quorum ægroti fere a neceſſariis ſero & cunctanter interpellari ſolent, non modo non refugeret, ſed prior & vltro depoſceret: ſenſus omnes mentis & corporis, quibus pauci eum mortales vincebant, non ſolum integros verum etiam longe ſubtiliores, q̃ prius vnq̃, ad extremum vſq; oſtenderet: Demum ecunculas duas, alteram Chriſti, alteram virginis, in ſinum manu ſua compoſitas, & ad pectus applicitas arctiſſime complexus deoſculatuſq; halaret animam. Hoc genus non dico mortis, ſed glorioſæ mortis, immo vero ſalutis, & melioris vitæ, quantas vires habeat ad temperandum dolorem, explicari ſatis non poteſt. Accedit ꝙ ſeptuageſimum ingreſſus annum, quandiu in familia noſtra vixit nemo: ꝙ functus omnibus honoribus, ꝙ republica incolumi, ꝙ liberis honeſto loco poſitis, incredibili deſiderio & amore ciuitatis exceſſit, frequentia funeris tanta (vt audio) quanta in ciue nunq̃. Reliquum eſt, vt fratres tibi meos commendem: & quando mecum eſſe non potes, illos mihi, non modo vt conſolator ſedulitate, ſed vt pater amore proſequaris. Vale. Romæ. Idibus Decembris. M. CCCCLXXXXII.

Icunculas. imagunculas.

Phoſphori epiſtolã laudat. De Plinio a ſe laudato, deq; inuidis id ægre ferentibus. De candore, qui inuidiæ inimic⁹ eſt. Scientiæ arrogantiã culpat. A doctis ſuas in Plinium caſtigationes reprehẽdi cupit. Indoctorum iudiciũ nihili facit.

Hermolaus Barbarus Patriarcha Aquileieñ. M.L.Phoſ.Pont.Signino.S.D. XXXIII.

PVtabam Signina tantum villa atq; pira celebrari: ſed video & Signinis epiſtolis ſuũ decus eſſe. Placent mihi tua ſemper omnia, ſed quæ cũ piris proxime ſcripſiſti, mirifi ce probauimus: adeo vt præ illis pira, quæ alioquin pſtantiſſima fuere, ſorduerunt. Interpretationem tuam de Gellio ita plane ſequor vt nihil magis poſſim: delector vero maxime, q; Plinium a nobis iure laudatum cenſeas: q; ſunt nonnulli, qui ſiue q; libros eius non intelligunt, ſiue q; præ poſteris imbuti ſunt literis, iniquo animo ferant tantũ vni viro tribui, quantum ipſi perſpicere & aſſequi coniectura non poſſunt. Ita eſt: ideq; ſemper fuit. Dãnat quiſq; quod ignorat. Dolem⁹ fere in eo queq; videri ſapientem, in quo ipſi nullo modo ſapiẽtes eſſe poſſumus. Nec eſt hoc vulgi modo vitiũ: magna quoq; ingenia plerũq; implicat. Obrepit hæc multis, hæretq; labes alioquin honeſta ſpecie, quaſi quod ſentiãt libere loqui velint: bene autem ſentire, cuius quiſq; ignarus ſit, non poteſt. Ita fit vt qui ſe ipſi noſſe debuerãt, & ſuſpendere iudiciũ de aliena profeſſione, petulanter & temere pronuncient: quodq; ſequẽs eſt, maxime rideant & ſugillẽtur. Huic peſti contraria virtus eſt candor, qui bonis & ſimplicibus ingeniis, etiã ſi non ſumma illa & eminenti doctrina cultis adeſſe ſolet: ſua vitia cognoſcere, alienas virtutes extollere: q̃ ſciũt ipſi, parua ducere: quæ alii, ſaltem nõ contẽnere: vires ſuas ex alienis la-

FRANCISCVS SYLVIVS.

Villa, id eſt parua vina guſtui gratiſſima. Candor inuidiæ pene contrarius eſt. Ab albo candidu3 diſtinguit Agrætius, q; albu3 natura tantum ſit: Candidũ de ſtudio. Nam & corpori & animo aliquoties aſſignatur. Albos ergo capillos, candidũ carmen dicimus. Pythagoricoru3. &c. De Pythagoreorum ſilentio A. Gellius capite nono libri primi diſputat. Inſtituit eñ Pythagoras, vt adoleſcentes qui ſeſe ad docendum obtulerant, certũ quoddam tempus tacerent, quo tẽpore q̃ ab alijs dicebantur audiebant: neq; percontari ſi parum intellexerant, neq; commẽtari q̃ audierant fas erat. Sed non minus quiſq̃ tacuit q̃ biennium. Silẽtij huius meminit Philoſtratus lib. de Apollo nij vita primo. Silentiu3 (inqt) a Pythagora inſtitutum originem a dijs traxiſſe ar-

Album. Candidũ.

Pythagoreorum ſilentium.

Cãdor.

Cãdidorũ officium.

boribus expẽdere,nõ ex ſuis alienas ęſtimare: ꝗd
ſuo ſæculo ꝓfecerint,quãti ſit ꝙ ſunt,ꝙ ſpirant,
ꝙ in cœtu verſant̃ hominũ:quantũ operæ literis
impẽderint,quantũ diei, quantũ noctis in iocos,
in nihili res abſumpſerint,quantũ legerit,q̃ mul
ta non legerint.Faciunt hoc alba,&(vt græci di
cunt) bene nata ingenia:quorũ ſumma & certe
ꝓprietas eſt,nunq̃ docere,doceri ſemꝑ velle:iudi
cium odiſſe,amare ſilentiũ:ꝗbus duobus tota Py
thagoricorũ & Academicorũ continetur præce-
ptio.Hæc illa eſt , aut non magnopere diſſimilis
virtus humilitatis noĩe celebrata Chriſtianis : q̃
vt ad ſalutẽ æternitatiſqꝫ gloriam certiſſima eſt
via,ſic in omni vita homini præcipue literato,ne
ceſſaria comes eſt:ſine qua nec dociles in inueniẽ
do,nec prudentes in iudicãdo futuri ſumus.Sed
trãſuerſos rapit audacia & ſuꝑbia.Imperitia ſua
cuiqꝫ mala eſt:ſed ignorata peſtis.Initiũ ſapiẽtiæ
(vt Plato ſcribit)imperitiæ ſuæ agnitio : negle-
ctum hoc cõfidẽtes & miſeros facit. Euect9 ſum,
non dico inuectus,vltra q̃ volui : ſed nunq̃ ſatis
eſt arrogantiã inceſſere.alioqn ſi noĩbus parcas,
nulli hoĩm generi conuicia periculo minore faci
mus,ꝙ nunq̃ de ſe dictum putant,qui oĩa ſibi tri
buunt.Caſtigatio Pliniana, quãdo ita vis,immo
iubes,vrges,ĩcrepitas,exibit quocũqꝫ alite. Mirũ
dictu quãtum doctis viris improbari hæc noſtra
cupiã,vt mihi,quod aliis quoqꝫ plurib9,eueniat:
nõ fuiſſe iſthæc errata,ſed parũ intellecta q̃ mihi
errata videantur.Nã indocti noſtra recipiant an
reiiciant parũ intereſt:ab iis eñ laudari etiã lau
danda,laus non eſt.Hunc mihi ſtomachũ, vel au
ctoritas tua,vel Signina certe pira faciũt. Vale.
Sexto Calendas Nouemb.Mccccclxxxxii.

bitratur . Multa
nanqꝫ diuina ar-
canaqꝫ ab eo di-
cebantur , q̃ niſi
ab his qui ea per-
didiciſſent,intelli-
gi non poterant.
Ex hoc tacendi ra
tionẽ ab ipſo in-
uentam arbitran
tur . Academico-
rum . Academia
fuit triplex. vet9,
noua,media. Ve-
tus a Platone &
diſcipulis eius
Speuſippo & Xe-
nocrate inſtituta
fuit . Academię
hui9 philoſophi
multa affirma-
bant multaqꝫ ne-
gabãt.Media fuit
quam Archeſilas
inuexit. Qui aſſe
rebat nihil eſſe af-
firmandũ,quum
nihil cõprehendi
poſſet,& in vtrã-
qꝫ partem ratio-
nes æquabilium
ſint virium: ſen-
ſus quoqꝫ fallaces
eſſe , rationemqꝫ
nullam firmã fie-
ri. Tertiam cõſti
tuit Carneades ,
qui nihil certo ſci
ri poſſe affirma-
bat, Stoiciſqꝫ qui
omnia pertinaci-
ter affirmabãt, ſe
ſe oppoſuit. Hæc
ĩ Academicis am-
pli9 Cicero diſpu
tat. Noui igitur
Academici & me-
dij rem nullam

Academia triplex.

Humilitas.

Imperitia.

Initiũ ſapientiæ

affirmantes iudiciũ oderãt. Initiũ ſapientiæ impitię ſuæ vt agnitio eſt: ita ignorãtia ſapientiæ inimica eſt maxime. In Gorgia enim Plato nihil tantum eſſe malum arbitratur, quantũ eſt opinio falſa. Idem in Sophiſta ignorantiam eſſe ait, quum quis ea quæ neſcit ſcire ſe putat: a qua omnes q̃ fallunt nos opiniones proficiſcunt. Inibi idem ignorantiam dicit eſſe dementiam quandã: quæ dum ad veritatẽ nititur: intelligentia ipſa p̃uaricatur. Idem lib. de legibus decimo. Ignorantia, inquit, ea eſt grauiſſima, quæ prudẽtiæ videt̃ eſſe maxime. Plinius lib. epiſtolarũ quarto ad Lepidũ ſcribit audaciam fieri ignorantia, ingenia vero recta peruerti confirmariq́ audacia. M. Item Cicero libro de Officijs primo, in prudentia vitium hoc dicit vitãdum, ne incognita pro cognitis habeamus, iiſq́ temere aſſentiamur. Hanc ignorantiam Cicero vt in ſe ne admitteret: non pudere ſe fateri neſcire quod neſciat dicit in libro Tuſculanarum quęſtionum primo. Authore item Quintiliano lib. j. nihil pei⁹ eſt iis qui paulum aliquid vltra primas literas progreſſi, falſam ſibi ſcientiæ perſuaſionem induerunt. Nam & cedere p̃cipiendi peritis indignantur, & velut iure quodam poteſtatis, quo fere hoc hominum genus intumeſcit, imperioſi atq́ interim ſ̃euientes ſtultitiam ſuam perdocent. Ideo legiſlator, vt libro de legibus tertio Plato ait, eniti debet prudentiã quoad eius fieri poteſt, dare: ignorãtiã vero q̃ maxime auferre. Maior vero grauiorq́ illa videtur ignorantia: de qua idem libro de legib⁹ tertio ad hanc fere ſcribit ſententiam. Maxima, inquit, ignorantia iure tuꝫ dicetur, quum quis quod honeſtum ſibi videtur aut bonum, non amet ſed oderit: ꝙ autẽ malum atq́ iniuſtum, id diligat amplectaturq́. Sed illa multo eſt grauiſſima: de qua eſt apud eundem Platoneꝫ in libro de regno. Multæ, inquit, ciuitates quaſi naues ſubmerſæ perierunt, pereunt, atq́ peribunt ob gubernatorum improbitateꝫ: qui in rebus maximis extrema quadam ignorantia detinentur. Quoniã quum rerum ciuilium prorſus ignari ſint: in iis tamen ſapere ſe opere ſummo arbitrãtur. Aegyptij veteres ignorantiam ſignificare volentes ignem & aquam pingebant: eo ꝙ iis duobus elementis fiat omnis corruptio. Author eſt Orus Apollo libro hieroglyphicarum literarum ſecundo. quod de omni genere ignorantiæ intelligi poſſit. Quocunq́ alite, id eſt quacunq́ aui ſiue felici ſiue infelici. Auibus proſperis, id eſt proſpere, dici p̃uerbialiter vulgatius eſt, q̃ vt nobis nunc ſit dicendum. Ignorãtia.

ASCENSIVS.

Nunq̃ ſatis eſt arrogantiã inceſſere. id eſt in arrogãtiam inuehi, eam carpere, & ſugillare, ac perſequi. Dicitur etiam: inceſſit tibi cupiditas rerum. id eſt quaſi irrepſit aut irrepit & innaſcitur tibi. Alioquin. alijs nũc ſcribitur alioq; quaſi alio quouis modo: eaq́ videtur vera ſignificatio. Hic autem nouum videtur habere ſignificandi moduꝫ: vt ſit id quod dicimus cęterũ. Vt mihi eueniat: quod alijs quoq́ pluribus. ſup. euenit: videlicet iſthęc non fuiſſe errata. ſ. Plinij: quędam enim vt a Plinio parum animaduerſa notauit. Id ergo Plinianę attribuit doctrinę, quod omnes ſanctęq́ attribuere debemus: vt ſi vſq̃ non bene dicere videatur, nos eam non bene intelligere credamus. hæc autem tam modeſta & amica optio nõ habet locum in erratis librariorum, q̃ illęſa Plinij maieſtate reponere potuerit. Inceſſit. Alioquin.

Ꝙ Plinius a doctis ſero in manibus habitus ſit. Ad libros nouos cur fiat concurſus. Antiquitati nouitatem cedere contẽdit. Plinium laudat.

F.S. Dũ maligne laudat. A. p̃fecto Gelli⁹ Pliniũ maligne ita Gellius de Plinio.

Hermolaus Barbarus Patriarcha Aquileieñ. PicoMirandulæ ſuo.S.P.D. Epiſt. XXXIIII.

SAluus ſis.Accepi literas tuas, quib⁹ magnopere lętari te ſcribis,ꝙ Plinianã caſtigationẽ ſuſceperim:iactare me hoc opus naturalis hiſtoriæ nobiliſſimũ & ſine dubio cæleſte , in quo vno barbari & græci nobis inuidere poſſunt,minus auide a veteribus exceptũ fuiſſe, ſero in manus haberi,parciſſime legi cœptũ.Reſpõdeo verum eſſe.Ita prædicare ſoleo,eiuſꝗ rei argumẽta duo ſunt.Primũ ꝙ eum pauciſſimi citãt,idꝗ in leuiſſimis fere cauſis: aliqui etiã coarguunt.Gellius dum maligne laudat,in ordinem quoꝗ redigit.Macrobius poſt Qu.Fabium miratur quidem eum:ſed ſi legiſſet, Cœnas ſuas fortaſſe lautiores feciſſet,nec aliqua parũ vera in ſecundas & arborarium ſuũ contuliſſet.Hieronymum aliquanto plus ſtudioſum eius hominis fuiſſe cõſpicio.Nam Seruius grãmaticus videtur eũ non guſtare,ſed olfacere: immo quaſi canis ęgyptius currendo lambere.Alterũ indicium,ꝙ nullus fere liber maioribus & pluribus nõ dico vitiis, ſed portentis ſcatet:nẽpe quia diu iacuit infrequẽs, & cunctanter aditus.Sunt libri eodem quo arua fato:ſi negligãtur,ſentes alunt & monſtra , q̃bus tollendis non vnus Hercules ſit ſatis. Dixi rem, nunc cauſam eius accipe.Duo ſunt propter quæ ad nouos libros cõcurſus fiat:res & verba.vtroꝗ veteres affluebant ,nobis emẽdicanda ſunt turpiſſime vel minime:illis Romanę linguę dec⁹ ſtabat,nobis concidit:latinus illis ſermo quaſi verna erat,nobis alienus,externus, venalitius . Illis vtraꝗ lingua ſuppetebãt auctores, a quibus oĩa ea tanq̃ a fontibus haurire nõ ſolũ facultas , ſed

nõ laudat: quod equidẽ legerim: vt ab eius lectione ſtudioſos deterreat. Eius aũt Gellij verba ſunt in Plinij commẽdationẽ ex capite quarto libri noni.Plini⁹(inquit) Secundus,vir in tẽporibus ętatis ſuæ ingenij dignitatiſꝗ gratia authoritate magna præditus.Eiuſdẽ libri cap.xvj.Plinius, ait, Secundus exiſtimatus eſt eſſe ætatis ſuę doctiſſimus. Sed in eodem capite Plinium modeſte rephendit: ꝙ eum latuerit vitium argumẽti: quod ἀντίστρεφον græci dicũt.

Malignus ager. Maligne. i. tenuiter atꝗ ſteriliter: vt malignũ agrũ dicimus ſterilẽ. Virgilius libro Georgicon ſecundo. Difficiles primum terræ colleſꝗ maligni. Author eſt Marcellus.

In ordinẽ redigi. In ordinem redigi dicunt hi qui quũ fuerunt alijs ſuperiores, eorũ minuta dignitate alijs æquales redduntur. Quintilianus libro primo.Iudicio,iquit,ita ſunt

voluptas erat.vnde iſthęc pſidia nobis?vndeviui latices?vnde auxiliares illę copię?In tanta librorum nō iactura,ſed naufragio,non clade, ſed interitu:non ſumus omnino diis odioſi quando ſuperſtes eſt Plinius.ſuſtentat ille nos,vtcūq; mutilus,decurtatus,lacer:niſi extaret,actū eſſet, tūderemus aquā omnes:ſi eadē quę ceteros,ademiſſet nobis eum calamitas,profligata ſpes omnis eſſet latinæ rei conſtituendę.nunc eo duce q̄q̄ ſemianimi & exangui,viuimus.Et niſi ipſe mihi blandior, videt̄ indies proficere,habetur in manibus celebratur,colitur,ad eum oīa ſcripta & dicta relegamus. Cēſetur indoctus qui Pliniū non legit, indoctior qui lectū contēnit,indoctiſſimus cui nō ſapit. Debet ætati noſtrę pluſq̄ ſuæ Plinius : ſed nos ei magis,qui per illū maxime ſubſiſtim⁹. Alii rem latinā iuuerūt,ille ipſe nobis eſt latiū. Tria milia & quingenta errata in eo, necdum toto cōperi,& quantum in me fuit reſtitui, edenda primo quoq; tempore ſi amici probauerint. Vale.

ſeuere vſi veteres grammatici , vt nō verſus modo cenſoria quadam virgula notare,& libros qui falſo viderētur inſcripti tanq̄ ſubdititios ſūmouere familia permiſerint ſibi : ſed authores alios in ordinem redegerint , alios omnino exemerīt numero. Ab exercitus imperatoribus:qui cū imperio deciderunt in ordinem rediguntur : facta eſt ratio. Macrobius libro tertio de acipenſere ſcribens. Nec īficias eo(inquit) temporib⁹ Traiani huncpiſcē in magno precio non fuiſſe teſte Plinio ſecundo:qui ī naturali hiſtoria:quū de hoc piſce loqretur:ſic ait. Nullo modo in honore eſt. Quid quidē miror:quū ſit rarus inuentu. Sed profecto Plinius eſt qui miretur,nō Macrobi⁹. an ne alibi miretur neſcio. Poſt Quintū Fabiū &c. Fabij verba ſunt ex libro.xj. Togam(inquit)veteres ad calceos vſq; demittebant,vt græci palliū. Idq; vt fiat , qui de geſtu ſcripſerunt circa tēpora illa, Plotius, Nigidiuſq; præcipiunt. Quo magis miror Plinij Secundi docti hoīs,& in hoc vtiq; libro pene etiā nimiū curioſi perſuaſionem,qui ſolitū id facere Ciceronē velandarū varicū gratia tradit : quū hoc amictus genus in ſtatuis eorum quoq;,qui poſt Ciceronē fuerūt,appareat. Idē inibi. Quuꝫ magna,inquit,pars eſt exhauſta orationis,vtiq; afflante fortuna pœne oīa decent. Sudor ipſe & fatigatio,& negligētior amictus,& ſoluta ac velut labens vndiq; toga. Quo magis miror hanc quoq; ſuccurriſſe Plinio curam : vt ita ſudario frontem ſiccari iuberet,ne comæ turbarent̄,quas cōponi poſt paulū,ſicut dignum erat,grauiter & ſeuere vetuit. Cœnas Saturnaliū. In ſecūdas & arborariū. de his Macrobius lib.iij.ſatur. Apud diuū Hieronymū in epiſtolis,itemq; apud Seruiū Plinius crebro aduocat̄. Canis Aegyptius,currendo lābere.i.leniter admodū attingere guſtareq;. Certū eſt(inqt Plinius cap.quadrageſimo lib.viij.quū de canis natura loquit̄) iuxta Nilū amnē,currentē lābere,ne crocodilorū auiditati occaſionē pbeat. Authore Canis Aegyptius.

Tundere aquam.

Macrobio lib ſaturnaliū.ij.poſt Mutinēſem fugā q̄rentibus q̄d ageret Antoni⁹,reſpondit ei⁹ familiaris.Q̄d canis in Aegypto:bibit & fugit.Q̄m in Aegypto cōſtat canes raptu crocodillorū exterritos currere & bibere. Prouerbij hui⁹ meminit Politianus in Miſcellaneorū coronide.Sic ego,inq̄t,nōnūq̄ de philoſophia, quaſi de Nilo canes,bibi,fugiq́ꝫ.Tūdere aquā,eſt inaniter laborare.Nā ſi q̄s aquā in mortario piſtillo tundat:nihil aliud q̄ aquā ſit habiturus.

ASCENSIVS.

Cœnas ſuas.i.diſputationes quas in Saturnalib⁹ cœnis īter doctos habitas dicit. In ſecūdas.ſ.mēſas:ante quas ſilentiū haberi ſolet.ſed poſtq̄ exēpta fames epulis mēſęq́ꝫ remotæ:longo vtimur ſermone:ſiue ad mēſas ſiue in arboretis. Tria milia & quingenta errata.Ita ſibi docti dicere ꝑmittunt. forte nō dixiſſet tria milia errata, ſed erratorū.ſed quia ſubiecit quingenta,bene addit errata.

Lāpynda. Trutta. Sturio. Lāpetrę Tincæ. Trutta. Trocta.

Hermolaus Barba.Paulo Corteſio.S. XXXV.

PEriculoſius mihi eſt iſta quæ poſtulas decernere,q̄ laborioſi⁹.Sunt.n. talia,ī q̄bus diu hęſitauerim. Vtcūq́ꝫ,tibi nec poſſum negare,nec debeo.alioq̄n ſi tua cauſa periculum adiero,minus dolebit. Dicam igit̄ quod ſentio: Sturionē græci modo appellāt hyſcā ſiue hyccā: id nomen porcū ſignificat.De lampreda nō conſtat:ipſe tamē Lampetras dici crediderim fontanas tincas,& vulgo noīatas lampetras quaſi a lābendis petris.Sunt qui a fulgore Lampyndas vocent eas,ſed auctorem nullum habēt.De Trutta non video quid ſit,niſi Troctam q̄s vocet.Ita eīm piſcem nominat Ambroſius in Hexamero, itēq́ꝫ Aelianus,ſed inter marinos. Vale.

F.S Lāpyndas. λάμπω eīm ſplendeo grecis dicit̄. Trutta piſcis eſt īter fluuiales nō mediocriter commēdatus.Eſt aūt rubris diſtinct⁹ in dorſo maculis.Domeſtica lingua Truittā noſtri appellitant. ASCEN. Periculoſi⁹ q̄ laborioſius. Sic & alios etiam claſſicos locutos adnotaui: min⁹ tñ mihi conſtat ratio:nam q̄ niſi ꝑ quāto ponatur,aut tā ꝑcedat (tunc eīm oēs gradus admittit)poſitiuū exigit:pręcipue q̄n comparatiuū determinat. Declarabo exēplis.recte quidē dixit Maro.Q̄ magis illa tremens tāto magis effera flāmis. quia q̄ ꝑ quanto accepit:ſicut recte dixero,q̄ periculoſius tā laborioſius:aut quanto aut quo ꝑiculoſius,tāto aut eo aut hoc laborioſius. Verū vt dicam,fecero magis ꝑiculoſe q̄ laborioſe & nō laborioſius,vt mihi q̄dem videtur:ita periculoſius q̄ laborioſe,nō q̄ laborioſius.Præcedēte aūt tam nullū gradū fugerit,vt tam docte q̄ bene:tā doctius cęteris q̄ melius:tam doctiſſime q̄ optime dixit Cicero.

ASCENSIVS

Qui negligentiam meā ꝑ tua depcaris apd me

Barbarus negligens inofficioſuſq́ꝫ fuit. Vtrunq́ꝫ tamen a ſe Picus deprecatur.Picū impenſe laudat.Bona omnia ſuæ naturæ deiq́ꝫ eſſe vt agnoſcat hortatur. Quę de eo ſentit explicare nō poteſt.Laurentio Medici Florentini debent plurimum.

Hermolaus Barbarus Ioanni Pico Mirandulæ S.D. EPISTOLA.XXXVI.

TV vero Pice adeo nihil mihi debes, aut ſilentii aut officii alicuius erga te mei nomine, vt mihi literę tuę magno etiam rubori fuerint, qui negligentiā meam pro tua deꝑcaris apud me, cum vtrūq; a nobis apud te pri⁹ quacunq; mercede redimi debuerit. Hæc ingenii tui bonitas, candor, æquitas. Agnoſcis alienam culpā, cum aut vitare, aut partiri certe poſſis. In mutuo crimine ſollicit⁹ es: qui & anticategoria & cauſa etiam meliore ſecurus eſſe poteras. Aut reus eſt vterq;, aut nō tu. Alioquin iam quod ad te attinet, purgaſti. Reliquū eſt, vt & ipſe ſatiſfaciam. Sed quid a me ad te potiſſimum ſcribi poteſt? inhortabor vt literas amare pergas, in quibus es eminentiſſimus? monebo vt virtuti & bonis moribus dedare? in quibus tantum ꝓfeciſti, vt difficile cognitu ſit, vtri philoſophiæ parti maiorē operam impenderis: ei quæ ſpectatiuas & inſtrumenta continet, an ei quæ dogmaticen parænetlcenq; complectitur. Omnino ſummū & humano captu mai⁹ eſt, quod tu, aut genio, aut certe opifici tuo debes, tā tenera ętate cōſequutus, quod extrema ſenectute impudentiſſimū ſit optare. Non ſunt hæc Pice tua: naturæ ſunt, dei ſunt: q̄q̄ ſi aliquid tuū eſt, hæc maxime tua ſunt. Vide quanto minus tua dici poſſunt, nobilitas, fortunæ, valitudo, forma: quibus bonis tam nulli cedis, q̄ nec illis quæ magis tua ſunt. Huc te hortor conuerte, hoc diu & noctu volue quantū nomen ei ſis, qui te vſqueadeo ditauit, vt nec ſoluēdo nec expunctando ſis vnq̄ futurus, q̄ poſſides. Cogita quantum poſſit, qui te iſta poſſe voluit:

.i. qui quum ego fuerim nō min⁹ immo amplius negligens q̄ tu: precaris vt tuæ negligentię ignoſcam aut eam tibi ne vitio dem. Agnoſcis alienaꝫ culpam .i. meā tibi imputas. Alludit aūt ad dictuꝫ illđ. Modeſti animi eſt culpā agnoſcere vbi culpa nō eſt: cum aut vitare poſſis negando te ī culpa eſſe, aut partiri imputando mihi partem culpæ. Qui poteras eſſe ſecurus .i. ſeorſum a cura, nihil pendens accuſationē meam: & .i. ſimul anticategoria .i. recriminatione, & cauſa etiā meliore: quia ſi tibi ſilentium vitio dedero, poteris & mihi vitio dare, & quidē iuſtius: quia ſcribēdo debuerim potius tibi morem gerere, q̄ tu mihi. Caue legas ātecategoria: quia vna vox eſt & græca. Alioqn .i. cæterū, aut ſꝫ quia. Et inſtrumēta, ita eīn logicen Peripatetici fere appellant, vti in ſequēti habebitur epiſtola. Dogmati-

Anticategoria

quãtum amet, qui te de tam multis milibus ſibi
legit,qui ſenes puer fere vinceres,quiq; nondum
ephebus eruditorũ hominũ coronas in admira-
tionẽ doctrinæ tuæ verteres.Niſi hoc vides, niſi
æſtimas,iam nũc affirmo tibi,& libera voce ꝑdi-
co,te non tantũ eſſe,quantũ es. Immẽſum & infi
nitum eſt,qđ mihi de te pridẽ ſpopondi & ſpon-
deo:ſed opinionẽ pręſumptã nec oratio,nec prę-
dicatio conſeqtur.Facio ego vt ſolent q quanto
plus aliquẽ mirant, & explicare volũt quod ſen-
tiunt,eo minus id aſſequunt qđ volũt: vt q̃q̃ ma
gnum aliqđ animo concipiũt,verba tñ deſint, &
moliri potius q̃ dicere potuiſſe videant.Proinde
tu ne hęc auſculta,q̃ nunc deſcribo, foraſq; pro-
mo:ſed illa potius intellige,quæ intus de te ſolꝰ
& tacitus loquor,tãto Hercule maiora,quãto co
gitatio ſermone hoc eſt.Marſiliũ ſaluta & Saluia
tum tuum.De Politiano nihil opus eſt labores,q
breui(vt audio)mecũ erit, quo nihil mihi pote-
rat in hac legatione tota iocundius accidere.Bi-
bliothecã iſtic indies maiorẽ & ornatiorẽ ĩſtrui,
tã gaudeo,vt nihil ſupra.debẽt Florẽtinis literæ,
& inter Florentinos Medicibꝰ , & inter Medices
Laurentio:q gentiliũ hoc familię ſuę decus, non
minori cura fouet,q̃ rempublicã, cuius admini-
ſtrandæ conſtituendæq; ius habet. Vale.Medio
la.Calend.Ianuarii.M CCCCLXXXVII.

cen, id eſt præce-
ptiuã. Parænetice.i.monitoriam
aut adhortatori
am. Nomen. Quãtũ nomẽ
id eſt quantꝰ debi
tor ei, videlʒ deo.
Soluendo. Nec fueris ſoluẽ-
do.i. vt dicũt nec
fueris ſufficiẽs q
ſoluas aut vt ſol
uas paria reponẽ
Expunctã do. do.nec expunctã-
do.i.delendo pun
cta quæ ad nomi
na quotannis ad
ſcribi ſolẽt, vt tot
annorum debeã-
tur vectigalia aut
cenſus, quot pun
cta ſint adſcripta.
ea autem e mem-
branis facile expũ
guntur. Quantũ
es. gratius & vbe
rius hic qddã ha
Neutri generis grã. bet neutrũ genus
q̃ cætera: vñ plus
dixit Quãtũ es, q̃
ſi dixiſſet Quãtꝰ
es. Vt vero Valla
adnotauit, inter-
dũ gratiꝰ eſt vbi
etiãnon vberius:
vt nihil eſt patre
tuo doctius: cuʒ
non plus dicat, q̃
nullus eſt eo do-
ctior. Pręſumptã
Præſumptum. ante ſumptã & ꝑceptam. Proprie vtit vocabulo: inepte aũt q iactabũdũ ꝑſumptuo
ſum dicunt: cũ forte ꝑſumens dici poſſit, q; ſibi q̃ a nullo dentur ſumat.

FRAN. SYL.

Redemptio.i.ex
cuſatio. Grega-
Gregariꝰ miles. rio.i. vulgari, q̃ſi
ex grege, & ideo
parum fideli: vt
gregarios mili-

Quia occupatus erat non reſcripſit. Picũ laudat. Quibus re
bus occupatus ſit. Quos libros ex græca lingua in latinã inter-
pretatus ſit, interpretetur, interpretaturus ſit.

Hermolaus Barbarus Roberto Saluiato. S.D.
Epiſtola. XXXVII.

HAlleris Saluiate, ſi quid aliud p̄ter occupationes meas ſuſpicaris fuiſſe, quãobrē tibi nondū reſpōderim. Vulgaris hæc & iactata ſilentii redēptio: ſed me hercule tā vera, vt niſi tu eā probes, de meo in te amore, fide, ſtudio male meritus eſſe videaris. Gratiſſimę mihi mihi ſemꝑ literę tuę oēs: ſed illæ ſupra modum, in qbus Mirandulani mei nomen atq; mentio. nihil eſt vno eo mirius in literis: nemo, quē laudari, ornari, in cœlum tolli malim: nemo a cui⁹ prædicatione digredi minus poſſim: in quo ſum fortaſſe, nulli tamen eſſe videor, intēperans: tā multa in eo laus, tam nulla fini, vt iam & ambitioni & aſſentationi locus deſit. Apologiā eius legi, & in ea me. Quid ille mihi tantū tribuit, tam parū merenti? cur ordinario teſti, ne dicā gregario, tā honorifica præfatione denunciat: illo præſertim opere, quo nihil ſubtilius, vehemētius, acuti⁹? de quo tamen ſatius eſt iudiciū meū differam tantiſper dū plane totū perlego. Quoniā autē reſcire cupis quid agā: ecquid aliud poſſum dicere, q̄ ſtudeo? Publica quidē curatio nonnihil inſtantię illi meæ detrahit, immo ſtudiis non inſtantiæ: inſto eñ acrius, & penſum exigo acerbius: quod mihi vis maior abſtulit, aſſiduitate ſarcio: quāto mihi negociorum plus acceſſit, tanto auiditatis & alacritatis plus incuſſit. Itaq; ferias illas omnes quas valitudini priuatus homo dabam, in publica diſtribuo. ita quod mihi ex vna cauſa deperit ac decidit, alia ratione corrogo. Credo alias ad te ſcripſiſſe, aut dixiſſe tibi, qui ex me audierint: Inſtrumentum Ariſtotelis (ita enim logicen Peripatetici fere appellant) itemq; libros octo de auſcultatione Phyſica, & tris eius rhetoricos in la-

tes appellamus, nō electos, ſed vn decūq; aduenientes. Aduentitios noſtri appellant, qui ſine vllis ſint ſtipendijs. Nulla fini. i. infinita. Locabitur. i. edetur. vnde facta ſit metaphora vides. Locare, vt author ē Nonius Marcellus, eſt marito filiā dare. Plaut⁹ in aulula. Iā virginē habeo grādē, dote caſſam, atq; illocabilē. Poſteriores. i. librū Poſteriorū Analyticorū, q eſt de demōſtratione. Reſtibile. i. operoſū & ſine quiete. Ab agro reſtibili facta ratio eſt. Eſt aūt ager reſtibilis vt ait Sex. Pompeius, q biennio continuo ſeritur farreo ſpico. i. ariſtato. Qđ ne fiat, ſolent q prædia locant excipere. Alij reſtibilē dicūt eū q nunq̄ quieſcit, ſed quotannis reſtituit ac refert, vt quotānis fructum reddat: vt noualis q intermittitur. M. Varro libro de re ruſtica primo reſtibilem terram eſſe dicit eā, quæ quotannis obſita ſit.

Locare.

Reſtibilis ager.

tinum a me pridem cõuerſos eſſe.Dioſcorides iã perfectus eſt,manus ei nunc a me ſumma imponitur:parata filiæ dos eſt , propediem locabitur. Tum leuatus onere Ariſtotelem aggrediar tot⁹ totum:qui niſi alio me Deus aduocet,ab Dioſcóridis editione biẽnio fere prodibit,abſolut⁹ vtriq; in logicis:& cũ eo commẽtarii,quos in Poſteriores analyticos iam pfecimus.Poſt emiſſa hæc inibo naturalia & diuina, item Rhetorica & Poetica:partim commentationibus,partim annotationibus oĩa eius philoſophi volumina pro virili mea inſtruens.Sunt enim & in problematis,& in animalium hiſtoriis nonnulla quæ claritatẽ lucemq; deſiderant: ea curſim & breuis annotamẽti lumine præterfluam,parat⁹ nihil ꝑterea nouũ aggredi tota vita.etẽm cõprimenda mihi eſt auiditas,immo improbitas hæc ĩgenii,ne dũ reſtibile ac fertile haberi ſe vult,id operoſum & ambitioſum eſſe videatur.Quottidie verius experior ꝙ dici ſolet,paria eſſe amplecti oĩa & nihil.Vale. Mediolani.xii.Calend.Nouemb.M.cccclxxxviii.

ASCENSIVS.

Tam nulla fini.i. tam nullam habens finem.eſt enim fini ſextus aut ſeptimus caſus. Quam aũt. lego. Quoniã autem:aut Quãdo autẽ.

Penſum. Et penſum exigo. Tractum ab officio muliebri : mulierculæ em̃ ꝗ linũ aut lanam parant aut nent, ad penſum accipiunt & referunt:& ancillæ ac mercenariæ quotidie penſum abſoluunt. Exigo ergo a meipſo. Qđ mihi ijs.legã vis aut ſenſuꝫ deſiderem.Incuſſit.ſ.illud plus negociorum:niſi ſit legendum inceſſit. ſed placet ĩcuſſit. Alacritatis .i. prompti & læti animi & ad agendum parati:cui contraria eſt acedia.Quas valitudini. Politianus cum Horatio Valetudini ſcriberet:ſed vt Aldus mutare noluit: ſit nec mihi mutãdi conſilium.Propediem locabitur.Dies ea in annum.M.d.xvij.dilata eſt.Sed ne tũc quidem(vt opinor)locata fuiſſet:niſi inſignis Medicus noſter a Ruell.conſimilẽ, ſed minorem natu filiam immortali laudi locauiſſet.Alio aduocet.prudenter fragilitatis humanæ meminit:nam paulopoſt ad ſuperos euocatus eſt. Præterfluam, more fluuij præterlabar:quia Ariſtotelem ita memoriter tenuiſſe familiares eius prædicabant, vt & ordine recto & præpoſtero totum effaretur.Reſtibile.ab aruo metaphora.

ASCENCIVS.

Hexameron .i. ſex dierum quibus operat⁹ eſt deus,opus:quod in capite impreſſum eſt. Mouet Pici Hexameron auide legit:quo mirifice delectatus eſt. Eũq; a theologia laudat.

Hermolaus Barbarus Ioanni Pico Mirandulæ S.D. EPISTOLA.XXXVIII.

HExameron tuũ nudiuſtertius ad nos Sal uiati opera delatum ita auide legi:vt pri ma ſtatim die,nec tota,ſine interſpiratio ne totum hauſerim.Tria me in eo mirifice dele-ctãt.Primum ꝙ oratio tua docet & mouet:id qđ & in ſacris literis veteres theologos,& in philo-ſophia etiam naturali Pythagoricos & Platoni-cos obſeruaſſe conſtat,recentioribus in docendo tantum ſudantibus.Alterum, ꝙ in tanta rerum copia,& impunitate diripiendi,tam caſtas & in-nocentes manus habes:vt in hoc ſcribendi gene re,teipſum,nõ alium ſequutus eſſe videare.Atq̃ hoc iam nec cum veteribus, nec cum neotericis commune , ſed tibi peculiare , atq̃ tuum eſt . In quo quidem(ſenſum tibi meum aperiam)ita ſũ affectus,vt quoniã hæc priores illi non dixerũt, quę tu dixiſti:nihil fere dixiſſe mihi videantur. Tertium , ꝙ video te non tam Ariſtotelis q̃ Platonis & ſectarũ eius ſacris initiatum,plenos inde hauſtus in hanc lucubrationẽ contuliſſe. Omitto q̃ multa ex Plotino egregia,q̃ curſim & ele-ganter attigeris:vt quicquid fere quatuor eius & quinquagin-ta volumina in ſex nouenarios a Porphyrio digeſta continent, non plus legiſſe q̃ edidiciſſe videaris. Nec illud præterire poſ-ſum,ꝙ inter nouos & veteres theologos ita medium te geris , vt nec illorum ſimplicem maieſtatem oderis,nec horum ambi-tioſa ſubtilitate rapiaris.Ita fit,vt dum alteros potes , vtriuſq̃ generis optima decerpſeris:id quod in ipſa quoq̃ Dauidici poe matis enarratione facturum te ſperamus. Vale.Venetiis.Pri-die Nonas Septemb.M.ccccLxxxix.

id eſt afficit:præ-cordia tãgit. Te-ipſum non aliuꝫ ſecutus eſſe videa-re.Atqui iam di-cet plenos ex Ari-ſtotele & Platone hauſtus in ſuaꝫ lucubrationẽ cõ-tuliſſe.Veruꝫ di-cemus ꝙ ſic con-tulerit vt ſua po tius q̃ illorũ eſſe probet : nam cuꝫ nullum ſit dictũ quod non dictuꝫ prius : illius vi-detur eſſe pro-prium a quo no uo ſit mõ dictũ. Vt dum alteros: dubito an legẽdũ ſit alterutros.

De Pico libenter vbiq̃ prædicat.Veritas celari nõ poteſt.Ab omnibus laudandum eſſe Picum cõtedit.

Hermolaus Barbarus Ioanni Pico Mirandulę S.D. Epiſtola. XXXIX.

FRAN.SYL. Veritas bonũ eſt optimum. Nam vt ait Plato libro de legib⁹ quinto: veritas tuꝫ diis: tum hominibus

Veritatis laus.

SAlue humaniſſime Mirãdula. Ego vero de te tam libẽter vbiq; prædico, vt nihil maiore voluptate faciam: non ſolũ quia nihil (vt inquit Plato) iocundius auditur q̃ veritas, ſed etiam quia vt Polemo inquit, multo eſt dicere q̃ audire vera iocundius. Accedit ꝙ labore nullo, vt eſt apud Aeſchylum, Menandrum, & Euripidẽ, ſæpe etiã non quæſita veritas prodit: inuitiſſimo etiam plerũq; homini exprimit, nullis quæſtionibus, ſed ſua tantũ vi. Hæc eſt tyrannis illa, quã tu candorem tuũ ſequutus, humanitatem & bonitatem interpretaris. Et Hercule tu iam tãtus es, vt qui te non laudat, iudicio & exiſtimationi ſuæ detrahat. Rem ſuam agunt, rationibus ſuis conſulunt, ſuã famã redimunt, qui fauent & cupiũt tuæ. Multa ſunt in diario tuo nomina, quæ tu neſcis: tibi creditores tui debent. Multi conſiliũ Prodici ſequuntur: Dant vt accipiant manus manũ ſcabit, vt Epicharmꝰ recinit. Quãto ſane creditoribus, id eſt laudatoribꝰ tuis minus debes: tanto plus tibi, qui eos velint nolint creditores facis tuos. O inauditum genus æris alieni: creditores eſſe, nõ eſſe debitorẽ. Sed occupatior ſum, q̃ vt tecũ diutius luſitare poſſim: At tu q̃ ſolutus es, dii boni, vt quenq̃ patiare feriantem! Hactenus obſecro me tuleris, longiorẽ iocũ aliquẽ vt admittas non poſtulo, oſcitatiũculam breuẽ poſtulo. Vale cum Politiano meo. Romę. Idibus Auguſti. MCCCCLXXXX.

Veritatis laudes.

dux omnium eſt bonorum. Cuiꝰ qui felix beatuſq; futurꝰ eſt, ſtatiʒ ab initio particeps eſſe debet: vt in veritate plurimum tẽpus vitam agat. Platonem veritatis hominem amiciſſimũ: eiuſq; omnibus exhibendæ promptiſſimuʒ, A. Gellius capite viceſimo ſecundo libri decimi appellat. Nihil iucũdius auditur. Veritate nihil ẽ philoſopho iucundius. Authore eniʒ Platone libro de republica nono, quantuʒ auarus homo lucri comparatione honorum atq; diſciplinarũ oblectamenta a quæſtu aliena negligit, quantumq; ambitioſus lucrum atq; diſciplinas gloriæ vacuas contẽnẽs honoribus delectatur: tantũ lucri atq; glorię veritati inimicę nõ eſt vlla pħo cupiditas, exq; diſcẽdi ſtudio ĩ veritate

Polemon.

iueſtigãda collocato ſolã capit voluptatẽ. Polemõ quũ adoleſcẽs eſſet: voluptatibꝰ fuit dedititiſſimꝰ. In Xenocratis ſcholã ebrius quũ forte ĩgreſſus eſt: de pudicitia eũ audit diſertantẽ. Qua oratione ab illa voluptate abſtractꝰ ſeſe dedit pħię ſtudijs: eiq; Xenocrati in ſchola regenda ſucceſſit. Author eſt Diogenes Laertiꝰ lib. iiij. Nõ q̃ſita veritas pdit. Veritatẽ celari non poſſe, multa & philoſophorum & poetarum ſenten-

tia compertum eſt. Populus item Romanus Veritatem Saturni filiam coluerunt, ꝓpterea ꝙ Saturnus tempus eſt, tempore autem veritas inuenitur. Quę cauſa fuit, ꝙ q̃uis diis fere reliquis operto capite ſacrificarent, aperto capite Saturno rem diuinam faciebant. Veritas enim occuli obſcurari ve non poteſt. Author eſt Plutarchus in problematis. Philoſophus Peregrinus, cui poſtea Proteus cognomentum factum eſt, authore Gellio capi.xj.duodecimi libri, dicebat. Si ſciant homines, nihil omnium rerum diutius poſſe celari, ſuppreſſius prudẽtiuſq; peccabitur. Propterea Sophoclis poetarum prudentiſſimi verſus in ore eſſe habẽdos dicebat. Qui ſic latine facti ſunt. Nihil occulte: quando cuncta tuens & cuncta audiens omnia reuelabit dies. Thales Mileſius tempus eſſe dicebat ſapientiſſimum, ꝙ inueniret omnia. Vt ait Laertius libro primo. Plato in lib. de republica ſecũdo tradit haud facile eſſe, vt malus quis ſemper lateat. Inter Aeſopi Apologos fabulam illã ſcriptam legimus. Vir quidam pecuniam grandem portans latrones veritus per nemus tranſire non audet. Ductorem a rege petit. Quem ſibi putat in ꝑinis fidelem pincernam rex eligit ductorem. Pecunię impenſo pondere adductus pincerna, lociq; nactus opportunitatem, alium aggreditur vt occidat, neminẽq; qui ſcelus videat eſſe dicit. Saltẽ, inquit vir diues, hęc tua facta manifeſtabit auis. Perdicem e loco ꝓximo euolantẽ indicat. Quid plura? Eum pincerna obtruncat, ac terrę infodit, eiuſq; theſaurũ aſportat. Labentibus annis dño accumbente perdices menſæ pincerna idem apponens ridet profuſius. Riſus cauſam dñs petit. Pincerna ꝯmentãs multa minis atq; tormẽtis quod fecerat fateri cogitur, ac tandẽ cruci ſuffigitur. Veritati igit̃ aduerſari non poſſe in Sympoſio Plato commeminit. Quęſtionibus.i.tormentis. Multa in diario tuo nomina.i.multos habes debitores. Diarium ꝓ rationario (qđ regiſtrum vulgo appellant) in quo dierum fit mentio, vſurpat. Prodichi conſilium. Socrates apđ Platonem ait hunc Epicharmi verſum Prodicho in ore ſemper fuiſſe: Fricat manũ manus, da quiddam & aliquid accipe. Prodichus rhetor fuit gręcus pitiſſimus, quẽ Cicero lib. de officiis primo, Quintilianus lib.ix. & Plato in Sympoſio citãt. eius vitam ſcripſit Philoſtratus. Epicharmus Cous auditor Pythagorę ꝯmẽtarios de natura rerum deq; medicina conſcripſit. Volaterranus author eſt.

Veritas Saturni filia.

Diarium.

Prodich⁹.

Epicharmus.

¶ ASCENCIVS.

Accidit ꝙ labore nullo. Lego accedit. ſ. ad reliquas veritatis laudes. Vt eſt apđ Aeſchylum. tacet Ciceronẽ; ꝙ ex gręco fonte hauſiſſe putat. Nullis q̃ſtionibus.i.torturis ꝑ quas fiũt inq̃ſitiões, q̃ & q̃ſtiones dicunt̃. In diario. in quo expẽſa & recepta ſingulis diebus a diligẽtib⁹ œconomis ſcribi ſolent. Tibi creditores tui debent. id eſt q tibi præconia credunt, hoc eſt qui te laudant, tibi debent, quia non quantum merui ſti laudant. Oſcitatiunculam, id eſt breuem ceſſationem a ſcribendo.

Gratulationem, beniuolamq; ominationem Pici agnoſcit, cum quo viuere ſibi vt liceret optat. Eundem ingenioſe laudat. Adulationis tollit ſuſpitionem.

Hermolaus Barbarus Orator Venetus Patriarcha Aquileieñ. Ioanni Pico. S.D.

Epiſtola. XL.

BEne eſt, bene cõuenit, qui multum amas, multum vt mihi pontificatũ Aquileienſem con-

F.S. Extaſis mẽtis eſt exceſſus, q fit vel pauore, vł diuinarum rerũ viſiõe. Latine autem ita ſcribim⁹. Nam vt Priſcianus ait libro primo, quotieſcũq; præpoſitio ex, cõpoſita præponi-

tur dictionibus a vocali incipientibus:vel ab illis quatuor cōſonātibus,c,p,t,s,integra manet, vt exaro,exeo,exigo exoleo,exuro,excutio,expeto,extraho, exequor. In quo poſtrēo videmur contra grecoꝝ facere cōſuetudinē.Illi enī ſ, ſequente nūq̄ x preponunt:ſed κ pea, vt ἐκσαδιό. Hæc ille.

ASCENSIVS.

Paganum, id eſt non initiatuꝫ ſacrꝫ. Tenuit me pridem ſuper te rebus tuis.credā aut grece aut latine ſcriptum id quod eſt admiratio, aut quid ſimile.

gratuleris : multo etiam maiora mihi tribuas & omineris,q̄ aut poſſim optare, ſi ſim cupidiſſim⁹: aut promereri, ſi modeſtiſſimus.Scio pietatem tuam erga me:video quanti me facias, agnoſco vim amoris tui,nihil habeo compertius. Vtinam aliquādo ſit:vt mihi tecū viuere,de natura, de Deo, de ſanctis moribus philoſophari liceat.Quantum hoc cupiam,quantum ſecundis meis rebus acceſſionis factum iri iudicem,ſi hoc eueniat: nec poſſum exprimere,nec ſi poſſim,hoc vtiq; loco velim. Obſecro ſi me vnq̄ beniuolentia tua dignum exiſtimaſti,eodem numero,& loco, etiā meliore,ſi fieri poteſt,apud te cenſear Hermolaus & ſacerdos: vt quem paganum ſęculi dilexeris,militem Chriſti factum arctius colas, & cariorē habeas. Ego te & clariſſimas virtutes tuas,tam poſſum non prędicare,non admirari,non tollere, q̄ tu nō augere. Si aſſentor,aut mentior:tibi,hoc eſt doctis omnibus,ſim contemptui. Tenuit me pridem ſuper te, rebuſq; tuis nunc ſtupor & ectaſis ſcientię. Patiēter hæc leges, nec exaltatum erit cor tuum, nec elatos habebis oculos. Cur enī tibi placeas:qui noueris hæc bona quæ poſſides,non tua,nec de peculio tuo eſſe,ſed profectitia & dominica ! Ignoſce:rapuit & euexit me tranſuerſum veritatis aquilo,& caritatis fauonius. Vale. Romæ,Pridie Calendas Aprilis.M.CCCCLXXXXI.

Editio librorum.

F. S. Plato libro de legib⁹ ſeptimo. Nemo,inq̄t, poeta præter ciuitatis leges iuſta vel hōeſta vł bona fingere q̄cq̄ audeat. Nec liceat q̄ compoſuerit vlli priuato=

Platonis lex ſuper librorum editione. Vnde profectum, vt philoſophi ac iureconſulti ineloquentes ſint. Quos multis in locis taxat. Ea in re auxilium Merulę poſtulat. Nonnunq̄ fingenda et aut nouanda philoſophis vocabula:quod rarenter fecit. Sua ſibi ſcripta non ſatiſfaciunt.

Hermolaus Barbarus Georgio Merulæ. S.D.

Epiſtola. XLI.

PLato in diuina illa ſua īſtitutiōe de legi-
bus, īter pria cōmemorat, in oī republica
pſcribi caueriq; oportere, ne cui liceat, q̄
cōpoſuerit, aut priuatī oſtēdere, aut in vſum pu-
blicū edere, anteq̄ ea cōſtituti ſup id iudices vide
rint, nec dānarīt. Vtinā hodie quoq; haberet hæc
lex, Merula vir doctiſſime: neq; enim tā multi ſcri
berent, neq; tā pauci bonas literas diſcerent. Nūc
& copia malorum offundimur, & omiſſis eminen-
tiſſimis auctoribus plebeios & minutulos conſe-
ctamur. Et quod calamitoſiſſimū eſt, periti iuxta, ī
peritiq; de ſtudiis impune ac promiſcue iudicant.
Ex hoc fonte perſuaſio illa exitialis & monſtroſa
manauit, phos iurecōſultoſq; nō poſſe eoſdē eē &
eloquentis. Quā ſnīam, qa multis locis tum fando
coram, tū ſcribēdo taxauimus, nō dubito, qn odia
& offenſionē multoꝝ incurrerī, aut qd tibi freqns
puerbiū eſt, irritauerī crabrōes. Sed qn militię hu
ius ſacramentum adiimus, capitale eſt decedere
pſidio. Eqdē ſtatui, mō in me aliqd facultatis ſit,
nō rixādo iurgādove, ſed ſcribēdo interptādoq; p
bare cām meā viris doctis: vt ipſa mihi res teſtio-
niū afferat, nullā eſſe oīno materiā, q̄ gen⁹ illd di
cēdi pſſum ac floridū æque recipiat, atq; hiſtoriā
naturę. Nō eā mō, q̄ rōnes ei⁹ particulares & ſenſi
les cōtinet (Nā hoc Plini⁹ Scds extra oēm cōtro
uerſiā conſtituit) ſed eā quoq;, in qua vniuerſales
& ſpectatiuæ q̄runt. Quod gen⁹ in Themiſtio pri-
mus ego attigiſſe, quod ſciam, credo. Hoc meū p-
poſitum rogo te Merula quibuſcunq; potes rōni-
bus proueh: Eſto mihi nō defenſor adeo, ſed ad-
iutor & cēſor. Quoniā vero negari nō pōt: incide
re in phia locos, qbus explicādis fingere ac noua-
re qdam neceſſe ſit: idq; & M. Tullius, & oēs vete-

rum oſtendere, anteq̄ conſtituti hac de re iudices legūq; cuſtodes & viderint & approbauerint. Libro itē octauo. Nemo, īquit, audeat muſaꝫ pponſiti doctrinę puerorꝫ iudicio non probatam canere, etiamſi Thamyræ Orpheiq; hymnis ſit ſuauior. Quintilianus lib. duodecimo. Quod libris inqt, dedicatur, & in exemplum educitur, terſuꝫ ac limatuꝫ, & ad legem ac regulaꝫ ꝯpoſitū eſſe opꝫ: quia veniat ī manus doctoruꝫ, & iudices artis habeat artifices. Irritare crabrōes, puerbiū eſt ī eos q irritant puocātq; eos a qbus damnū ſint accepturi, ſine qua puocatiōe tuti eē poſſēt. Apd Plautū ī Amphitryone. Amphitryo Alcumenaꝫ dicit ſe obiurgaturū, eo ꝙ aduenientē domuꝫ noluerit ſalutare. Cui Soſia. Irritabiſ inqt crabrones. Crabrones aīalia ſūt ex inſectorū gñe in cauernis arbo

Irritare crabrōes.

res cōcedunt,modo id nobis cum p̄fatione quadã ceu p̄ſtito honore agat̃,aut vt ille ait, modo q̃ ita nouis nominibus notamus,latina moneta videantur percuſſa:in hoc te ęquiſſimū habere velim ęſtimatorem & iudicem,vt ſiqua in libris iis inueneris,aut omnino factitia,aut licenter,ne dicam immodice,ac duriter trāſlata,aut per abuſionē audacule tranſpoſita,aut imitatione aliqua fortiter afformata: culpam tu nobis hanc totam p̄ſtes , atq; condones.Nec tamen multa te,vt arbitror, offendent:decem ſummum aut circiter verba opere toto comperies,quæ arrepta de foro dici nō poſſint: atq; horum etiamnum aliqua iam latinis auribus trita deſumpſimus,aliqua ipſi pepérimus. Cætera non abhorrent ab vſu vel doctorum.Sed explicare non poſſum,q̃ mihi hęc q̃ ſcripſi, nō ſatiſfaciāt. Non ꝙ melius potuerim tum cum illa ſcribebam: ſed ꝙ nunc,ſi mihi eadem exigenda ſtilo eſſent, infinitum q̃ videātur mihi poſſe & cōmodius & locupletius dici.Nec mihi aliq̄s illud obiiciat: cum te excuſaris,barbare q̄d loq̄ris? Non enī ad id valere hoc quod modo dixi,volo,quo q pfrixiſſe ſe q̄runt:ſed vt declarē me in illa hęreſi cōſtātius pſtare, vt putē fere facillimū eſſe phiam latinis literis mandari:quādoquidē illa ipſa minus latina,q̃ aut ꝙ in rariore ſūt vſu,aut ꝙ priuata & ſua phis ſūt, q̄ſita venia dicere neceſſe habuimus,nihilominus arbitramur poſſe illuſtrius & elegantius nominari.Alioquin ego ea non proinde ſignanda eſſe recipiendaq; cēſeo.ſed tantiſp dum aptiora aut inuenio aut ab aliis doceor,tāq̄ p̄cario iis vtemur.Dicauim⁹ porro tibi libros Themiſtii de īgenio aīæ vtrāq; ob cām,& vt argumēto hoc vtcunq; ſcires te a nobis amari coliq;, & vt agnoſcēs ī nobis ipſ-

rum & ſub terra nidos facientes . Hyeme, vt īſecta cętera,ꝓdunt̃. Vita bimatū nō trāſit. Ictus eorum haud temere ſine febri non eſt. Authores ſunt ter nouenis pūctis īterfici hoīez. Hęc ex Plinio capite vno & viceſimo libri vndecimi. Et Marc⁹ Tulli⁹ Cicero author eſt īuentis nouis rebus atq; inauditis noua inuſitataq; verba eē iponenda. Eius aūt ꝟba ſūt ex libro de finib⁹ bonorū & malorū tertio. Si inq̄t Zenoni licuit , quū rē aliquā inueniſſet īuſitatā,inauditū q̄q; ei rei nomen īponere:cur non liceat Catoni? Idē quoq; paulo añ, quū dicit vnicuiq; arti ſuas eē rerū appellatiōes: Zeno,inq̄t,Stoicorū p̄nceps non tā rerū inuentor fuit, q̃ nouorūz ꝟboꝝ. Perfrixiſſe.i.frigidos valde & parū viuaces. Frixi enī non friguī a frigēdo ē Tātiſp vtemur. Ciceronē imitari videt̃,q lib. Tuſculanarū q̄ſtio-

tus aliquos bonę frugis indices, pro tua bonitate humanitateq; quibuſcunq; rebus poſſes,faueres. Vale.Venetiis.M.CCCCLXXX.

nũ prio ἀξίωμα latine ꝓnunciatũ interp̃tãs: Oẽ,in qt,ꝓnũciatuꝫ:ſic mihi in pręſentia occurrit,vt appellarẽ axioma:vtar poſt alio,ſi inuenero melius.Id ergo eſt ꝓnunciatum,qđ eſt verũ aut falſum.Precario.i.ad breue tp̃s,vel ꝑ p̃ces. Eſt aũt p̃cario aduerbiũ. Precariũ dicit id qđ eſt momẽtaneũ,vt p̃caria forma. Ouid lib. Metamorph.ix. Quid fore te credis, falſum q̃ v̓ſus in anguẽ Arma aliena moues, quę forma precaria celat. Apuleius libro de Aſino aureo primo. Quid ad p̃cariã vitã me reducitis? Precario itẽ idẽ qđ p̃cibus & ſuppliciter ſignificat.Ideo Donatus in cõmẽtarijs in Andriam Terentij. Petimus,inquit,precario:poſcimus imperioſe: iure poſtulamus.

Precariũ.

Varia ferculorum genera,quæ ſumptuoſo conuiuio atq; magnifico appoſita ſunt in nuptijs Triulcij,enumerat.

Pon tificia cœna.

Hermolaus Barbarus Petro Caræ Iureconſulto,& Oratori facũdiſſimo.S.D. Epiſt. XLII.

DVxit vxorẽ clarus bello & pace vir Triulcius Neapolitanã ꝓnobili familia. Inuitatus ſum ad cõuiuiũ,imo ad Põtificiã & adipalẽ cœnã. At ego ad epulas prias ſatur, ſpectator potiꝰ q̃ cõuiua fui. Credo gratũ fore vel tibi, vel poſteris,ſi fercula q̃ breuiſſime deſcripſero,nõ vt Macrobiꝰ apđ nr̃os,nec vt apđ gręcos Athenęus iuſtis voluminibꝰ:ſed vt occupatꝰ hõ,& ad epiſtolę mẽſurã.Primũ aqua manibꝰ data, nõ vt apđ nos ſtãtibꝰ,ſed accũbẽtibꝰ,vtiq; roſacea. Tũ illati pugillares ex nucleis pineis & ſaccaro paſtilli. Itẽ placẽtę nucleis amygdalis & ſaccaro cõfectę:quos vulgo Martios panes vocamꝰ. Scđm fertũ altiles aſparagi.Tertiũ pulpulæ:ita enĩ popinæ appellãt: & iecuſcula.Quartũ,caro dorcadis toſta.Quintũ, capitula iunicũ vitulorũve vna cũ ꝑllibus elixa. Sextũ,capi gallinaꝝ,colũborũq; pulli,bubuleis comitati linguis,& ꝑtaſonibus,ac ſumine,omnibus elixis,addito Lymoniacę pultario. Sic enim cupædiarii Mediolanẽſes vocãt quã noſtri Sermiacam. Septimum,hœdus integer toſtus, in ſingulas ſin-

F. S. Pontificiã cœnã.i. exq̃ſitaꝫ, electilẽ, accuratã epularũq; multitudine luxuriantẽ, qualeꝫ ꝓ̇ſci illi populi Romani põtifices faciebãt celebrabãtq;, vti Saliareꝫ erat,& pollucibilis. Macrobius põtificiã cœnã deſcripturꝰ libro Saturnaliuꝫ tertio. Accipite,ĩquit,ĩter grauiſſimas ꝑſonas nõ defuiſſe luxuriã. Refero enĩ pontificis vetuſtiſſimã cœnã, q̃ ſcripta ẽ in indice quarto Metelli illiꝰ Pontificꝫ Maximi, in hęc v̓ba.Põtificiam cœnã in prouerbiũ abiſſe tradit Eraſmus in ſumptuoſas cœnas opiparaſq;& adipales. Horatius lib.carminuꝫ ſcđo põtificũ cœnas opiparas eſſe innuit.Abſumet

guli capidas,cũ iure,qđ ex amaris ceraſis: ſiue vt quidã malũt appellare,lauroceraſis,cõdimenti vice fungitur.Octauum,turtures,perdices, phaſiani,cothurnices,turdi,ficedulę, & oĩno plurimi generis auitia,molliter & ſtudioſe toſta. Colymbades oliuę cõdimẽti loco appoſitę.Nonũ,gallꝰ gallinaceꝰ ſaccaro incoctus,& aſpgine roſacea madefactꝰ,ſingulis cõuiuis ſinguli,patinis argẽteis: vt & cętera quoqꝫ vaſcula.Decimũ, porcellus ĩteger toſtus,in ſingula ſinguli crateria,iuſculento quodam liquore perfuſi.Vndecimum,paui toſti: ꝑ cõdimento leucopheon ius,immo ferrugineũ, e iocinoribus piſtis,& aromate precioſi generis, ad portionẽ & ſymmetriam additũ:Hiſpani appellant.Duodecimũ,tortus orbis ex ouo, lacte,ſaluia,polline ſaccareo:ſaluiatũ vocamus.Tertiumdecimum,Struthea cotonea ex ſaccaro.Quartum decimũ,Carduus pinea:Icolymon, ſiue Cynaram potius appellare conuenit.Quintũdecimum,a lotis manibus,bellaria & tragemata omnis generis ſaccarea.Inducti mox Hiſtriones, Pantomimi,Petauriſtę,Aretalogi,Funambuli,Choraulæ,Citharœdi.Singulis porro ferculis p̃ibant faces atqꝫ tubę:ſub facibus ĩcluſa caueis altilia, quadrupedes, auiculæ,omnia viuẽtia,generis eius videlicet,cuius ea quæ magiſtri & ſtructores cocta menſis inferebant.Menſę per atrium abacis ſingulæ ſingulis diſpoſitę,ſed & priui priuis miſtri.Ante oĩa ſilentium,quale ne Pythagorici quidem ſeruare potuiſſent. Vale. Mediolani. Idibus Maiis. M. CCCCLXXXVIII.

ingt,hæres cęcuba dignior Seruata centũ clauibus,& mero Tinguet pauimẽtũ ſupbo Pontificũ potiore cœnis. Iuſtis.i.magnis.

Pugillares

Pugillares fieri ſolẽt eo mõ.In lebete ſaccarũ aut mel liq̃fit, farina dein admiſcetur, poſtea oui albumen detritũ, poſtremo pinearũ nuclei adiungũtur.

Aſꝑagus.

Aſparagus herba ẽ:cui hortẽſiorũ oĩm curã laudatiſſimã Plinius cap.viij.libri vndeuiceſimi tradit. Mõtanos Iuuenalis Satyra.xj. commendat. Eaꝫ facile decoqui documẽto illđ Auguſti Cęſaris eſt. Is enim exp̃mẽs feſtinatę rei velocitatẽ dicebat. Velocius q̃ aſparagi coquantur. Author Suetoniꝰ. Qđ i aſpero virgulto naſcat dici Sex. Põpeiꝰ author eſt. Altiles ab alẽdo, id eſt pingues & opimos. Plinius capite quarto libri.xix. Ecce altiles ſpectantur aſparagi. Cocti enim oliuo & aceto ſuffunduntur. Caro dorcadis, id eſt capræ ſylueſtris,quæ a græcis Δορκὰς dicitur. Iunices dicuntur ætatis teneræ boues quæ vi-

tulę eſſe deſierūt, necdum ad bouis magnitudinē puenerūt. Dictę a iunib⁹, vñ cōpa
ratiuus iunior, quia ſunt iuniores iuuenibus. Hęc Cornutus in commentariis in
Satyram Perſii ſecūdam. Quibus verbis ſignificat iunem ſignificare ætatem mino-
rem q̄ iuuenem, vnde factum ſit comparatiuū iunior. Lymoniacę pultario. Lymo- Lymonia-
niacam id eſſe putem, quod Hiſpanis Lymonate appellatur. Lymōēs enī ſunt acrio- ca.
ra quędam malorum genera, aureis malis fere ſimilia, ex quibus ius exprimūt, q̄d
Lymonate ab eis appellatur. Capidas. i. diſcos. Colymbades oliuæ. Oliuæ hæ colligū
tur virides, inq; vas aquæ plenum immittuntur, in quo cum aqua ſint lauri folia
ſal, & aceti pauculum. Ex quibus omnibus fit ius optimū, quod cum oliuis in diſ- Colymba-
cum infunditur, atq; guſtui non vulgariter blanditur. Colymbades dicūtur eo ꝙ des.
in huiuſmodi iure natitent. κολυμβάω enim nato ſignificat. Leucopheon ius, id eſt Leucophe
album. ſi vero crocum admiſcetur fit croceum. λευκὸς enim albus. Struthea poma onius.
ſunt ex cotoneorum genere, cotoneis minora, quæ ſerotino prouentu vibrant odo- Scruthea
ratius, vt ait Plinius capite vndecimo quintidecimi libri. Carduus pinea hærba eſt poma.
pinguis guſtuſq; ſuauiſſimi, quæ in terra Hiſpania frequens his annis in Galliā ad Carduus
uecta eſt. Creſcit in figuram pyramidalem. Folia foliis operiuntur, eo prope modo, pinea.
quo & braſſicarum Appianarū (ſic enim appellantur quos caules albos vulgo di- Braſſicæ
cunt) quæ folia in labris extremiſq; partibus ſpinoſa ſunt. Eaq; carduorū folia vt Appianæ.
Appianarum ex trunco auelluntur, quæ ſpinis ablatis comeduntur. Plinius capite
octauo libri vndeuiceſimi de hiſce carduis loquens. Portēta (inquit) terrarū in ga
neam vertimus, etiam ea quæ refugiunt quadrupedes conſciæ. Capite quarto libri
eiuſdem, Heu (inquit) prodigia ventris. Mirum eſſet non licere carduis pecori veſci,
non licet plebi. Dioſcorides tradit cardui naturam mordacem eſſe & ſubauſteram,
eiuſq; radicem in aqua decoctam bibendi cupiditatem potatoribus ſubminiſtrare.
σκόλυμος, non iſcolymos, carduus appellatur. Carduus autem pinea ἰξινὴ & alibi
ἰξία a Theophraſto dicitur in libro de plātis, vt ex Hieronymo noſtro Aleandro vi
ro linguę vtriuſq; prudentiſſimo didicimus. Cynaram hęrbam eſſe, qua venenatis
pabulis cerui reſiſtūt, Plinius capite viceſimoſeptimo octaui libri meminit. Quod
cum carduis iſtis non putem cohęrere. Bellaria & tragemata quæ ſint, ex A. Gellio
diſcere potes. Pantomimi dicuntur rerum omnium imitatores. Vt apd̄ nos ore alii Pantomi-
grunniunt, alii hinniunt, rudunt alii, alii inſtrumenta imitantur: adeo, vt ſi audi- mi.
as, non videas, imitamentum neges. Pantomimos item appellant eos qui in ſcenis
perſonas in actibus ſingulis imitantur. Nam πάντων omnium & μίμος imitator
dicitur. Petauriſtę ſunt huius generis homines, qui habita corporis alacritate, ad- Petauri-
miranda multa faciunt, vt manibus ſolis ambulant, corpus circulo rotant, e funi- ſtæ.
bus manu vna dependent, aliaq; huius generis ſexcenta faciunt. Ea eſt igitur corpo
ris alacritas vt volare videantur, vnde nomen mutuati ſunt. πέταμαι enim idem
quod volo ſignificat: & πέταυραι. Aretalogi ſunt garruli & loquaces in oſtentatione
virtutis. vnde nomen deducitur. ἀρετὴ enim gręce virtus, & λόγος ſermo dicitur, Aretalogi.
vt tradit Beroaldus in commentariis in Suetonium. Alii dicunt aretalogum eſſe eū
qui fingendis mendaciis arte verborū auditores oblectat, dictum propterea ꝙ ἀρε-
τὸς placidus dicitur. Quam probandam magis putem ſentētiam. Caueę ſunt ſepta
ex cratibus facta, vbi aues includunt. Cicero libro de diuinatione ſecundo. Attulit, i- Caueæ.
quit, in cauea pullos is qui ex eo nominatur pullarius. Vna immutata litera cageā
noſtri vulgo appellant. Abaci ſunt tabulæ vaſis eſcariis potoriiſq; continendis accō- Abaci.
modatę. Priui priuis, id eſt ſinguli ſingulis. Veteres enim priua dixerunt quæ nos
ſingula dicimus, vt ait A. Gellius capite viceſimo libri decimi. Priua

EPISTOLA. XLIIII.

Ἑρμόλαος ὁ βάρβαρος Ἰουστίνῳ τῷ Δεκαδύῳ εὖ πράττειν.

Καὶ πολλὰ φιλῶν, καὶ διὰ τὴν φιλίας ἀρετὴν ἄξιος ἀντιφιλεῖσθαι πέφυκας, ἄλλως τε καὶ ἀπαιτῶν τοῦτο μεγάλῃ τῇ σπουδῇ. ἐγὼ δὲ πρῶτον μὲν, τοὺς παρ᾽ ὑμῶν ἐπαίνους κατὰ πολλὰ μείζους καὶ πλείους τῶν προσηκόντων ἐπίσταμαι. ὅμως συγγνώμη σοι τὸ πρῶτον ἐπιστέλλειν ἀπὸ ψεύδους ἀρχομένῳ. αἴτιος γὰρ τούτου, σαφῶς οἶδα, οὐ σὺ καθέστηκας, ἀλλ᾽ ἐκεῖνος οὗ τῷ λόγῳ πεισθεὶς, σαυτὸν τ᾽ ἔλαθες τοὺς τῶν ἐγκωμίων νόμους ὑπερβάς, καὶ τὴν περὶ ἐμοῦ τ᾽ ἀνδρὸς ἐνδέξω γνώμην οὐκ ἀληθῆ, μᾶλλον δὲ καὶ περιελήλυθας, πλὴν οὐκ ἄκων γε σύ. πῶς γὰρ ἀπιστεῖν οὐκ ἔδει τῷ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ἐς ἡμᾶς ᾄδοντι, καὶ μὴ μελαγχολᾷν ἡγεῖσθαι τὸν διηγούμενον; ἐπτόηται περὶ φίλους Αὔγουστος, ἐπτόηται. μαρτυρήσει περὶ τούτων ὦγαθέ, ἐκ καὶ συμβὰς τοῖς ὅρκοις καὶ θεῶν ἐνώμοτος, ὑγιὲς οὐθὲν, τῇ τε ἄλλῃ γενναῖος ὢν καὶ τοῦ ψεύδεσθαι φειδόμενος, ταύτῃ ἀναιδὴς καὶ πανταχοῦ σαθρὸς φανήσεται. χάριτας μὲν οὖν αὐτῷ πολλὰς ὀφείλων οἶδα, ὅτι μου μετ᾽ εὐφημίας ἀεὶ μνημονεύων διαπλεῖ. σκοπείτω δ᾽ ὅμως τὸ Εὐριπίδειον ἐκεῖνο. αἰνούμενοι γάρ φησιν οἱ ἀγαθοὶ, τρόπον τινὰ μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἐὰν αἰνῶσ᾽ ἄγαν. ἔστω. ὃ μέντοι λέγεις σὺ, ἐπειδὴ τὸ τοῦ διαστήματος πολλῷ κεκώλυσαι καὶ γνωρίζειν ἡμᾶς, καὶ ἡμῖν γενέσθαι γνώριμος, χρῆσθαι δεῖν σε τῷ δευτέρῳ, δηλονότι τῷ γράφειν ἐπιστολάς. ποίει τοῦτο παρακαλῶ σε ποθεινότατέ μοι Ἰουστῖνε συνεχῶς. καὶ τοῦ πνεύματος ἁμαρτών, φασὶν, ἐπὶ τὰς κώπας χώρει. ἐμὲ δὲ, τῇ τε ἄλλῃ πάσῃ προθυμίᾳ καὶ τῷ πρὸς σὲ ἀντεπιστέλλειν ἐπιμελεῖ, μηδέ ποτε ἡττώμενον εὑρήσεις. κἂν ἴδω σου ποτὲ τὴν ὄψιν, (τοῦτο γὰρ ἴσως οὐκ εἰς μακρὰν θεῶν τὰ δίκαια ποιούντων συμβήσεται,) ὥσπερ νῦν καὶ φιλῶν καὶ γράφων, οὕτως εὖ ποιῶν τότε κατὰ δύναμιν οὐ παύσομαι, ἑκάτερον ἅμ᾽ ἐλέγξαι φιλοτιμούμενος, τήν τ᾽ ἐπωνυμίαν, ὡς ἄρα βάρβαρος οὐχ ὑπάρχω, καὶ τὴν παροιμίαν, ὅτι κἂν τῷ βαρβάρῳ χάριτες. ἔρρωσο. ιέ τοῦ Ἰουλίου.

ℭARGVMENTVM SYLVII.

Q̃ Decadyus redamari dignus ſit: Cuius laudationem non agnoſcit. de falſo amici iudicio. Sæpius ad ſe ſcribi poſtulat.

Sequitur Iacobi Tuſani interpretatio.

Hermolaus Barbarus Iuſtino Decadyo Salutem.

ET ꝙ multum amas, & ob vim ipſius amicitiæ, cui in amore viciſſim reſpondeatur, digniſſimus es, quum id præſertim tute ingenti ſtudio efflagites. Ego primum a vobis quidem me plus æquo laudari certo ſcio. Ignoſcendum tamen tibi falſa ſcribere nunc primum aggredienti. Eius enim rei auctorem exploratum habeo te haudquaꝗ̃ extitiſſe, ſed illum cuius verbis facile adductus imprudens laudandi leges præuaricatus es, & minime veram de me ſententiam viri ipſius probaſti, vel potius præteriiſti: nec tu quidem inuitus. Quomodo enim credere oportuit homini talia tantaꝗ de nobis decantanti: & non inſanire potius ipſum narrantem autumare? Hallucinatur circa amicos Auguſtus, hallucinatur: Nec teſtificabitur de his o præclare intercedente etiam iureiurando quicꝗ̃ veri: vir alioqui generoſus ipſe & mendacii abſtinens, hoc vno impudẽs & rimoſus vbiꝗ & vanus videbitur. Cæterum gratias ei permultas habeo: ꝙ de me cum laude & benedicentia nunꝗ̃ non meminerit. Perpendat tamen Euripideũ illud. Quum enim laudantur (inquit) bono, neſcio quo modo laudantes odio proſequuntur, ſi plus ſatis laudent. Eſto. Qđ aũt dicis: qñ ꝑ multã locoꝝ intercapedinẽ nõ tibi licet nec me cognoſcere, nec a me cognoſci, eo qđ ſcđm ẽ vti oportere, videlicet ad nos lr̃as ſcribere: Scribe (q̃ſo) chariſſime mihi Iuſtine creberrias: Et vẽto (qđ dici ſolet) deſtitut⁹ remos arripe. Ego vero quũ reliꝗ̃ oĩ ſedulitate, animiꝗ alacritate, tũ vero reſcribẽdi cura & diligentia nũꝗ̃ abs te cõpiar ſupari. Q̃ ſi te corã tueri aliqñ nobis datũ fuerit (qđ diis forſan bñ iuuãtibus breui ſuccedet) queadmodũ nũc & amore & lr̃is, ſic tũc quoꝗ ꝑ virili bñficiis ꝑſeq nõ deſinã: vtrũꝗ ſimul arguere cõtẽdẽs: tũ cognomen, ꝙ barbar⁹ nõ ſim: tũ parœmiã, ꝙ etiã in barbara gratię.

In barbara. ſ. regione. ſubĩtelligendũ. n. in græco χώρα.

Vale. XVII. Iulii.

EPISTOLA. XLIIII.

Ἑρμόλαος ὁ Βάρβαρος Ἀντωνίῳ Πυροπύλῳ ἐνδοξοτάτῳ ἰατρῷ καὶ φιλοσόφῳ εὖ πράττειν.

Καὶ πολλῶν καὶ πολλάκις ἀκούειν ἡμῖν ἔστι διεξιόντων περὶ σοῦ, τήν τε γενναίαν ἐκείνην καὶ πάνυ φιλόσοφόν σου προαίρεσιν, περί τε τὴν ἄλλην σοφίαν, καὶ δὴ τὴν περὶ τὰ μαθήματα, καὶ τὴν φύσιν, καὶ τὸ ταύτης ἀξιολογώτατον μέρος ἰατρικήν. καὶ τέλος ὡς ἄρα μόνος ἁπάντων ἀνθρώπων εἴης, ᾧ γε καὶ ὑπὲρ τοῦ γενέσθαι φίλοι καὶ διαλέγεσθαι παρόντα, πάντα δέοι φιλοτιμεῖσθαι, καὶ οὐδένα πόνον ἡγεῖσθαι τούτου κρείττω. οὕτω τοίνυν πολλῶν καὶ μεγάλων ὄντων σοι πλεονεκτημάτων κατ᾽ ἀρετήν, ἀθυμίας ἔχομαι τῆς ἐσχάτης κατ᾽ ἀμφότερα. καὶ ὅτι κινδυνεύω σοι διὰ παντὸς τοιούτῳ ἀνδρὶ ἄγνωστος, καὶ ἐπεὶ τοῦτό γε θεραπεύειν ἔξεστι ταῖς πρὸς ἀλλήλους ἐπιστολαῖς, ὅτι γε νὴ Δία οὐδὲ μίαν ἐλπίδα ἔχω τοῦ συντυγχάνειν σοι ποτὲ κατ᾽ ὄψιν. ἔστι δὲ ὅμως ἡμῖν παραμυθία τῆς λύπης ὑπόλοιπος, ἐλαχίστη μὲν ἐκείνη ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, μόνη δὲ καὶ ἄλλως ἀγαπητή, τὸ ἐπαινεῖν σου τὴν ἀρετὴν ἀεί, καὶ τὸ γράφειν συνεχῶς πρὸς σέ, εἴπερ μὴ δι᾽ ὄχλου τοῦτο, ἀλλὰ καὶ βουλομένῳ σοι μάλιστα συμβήσεται. κἀγὼ μὲν οὐχ οὕτως εὐήθης, οὐχ οὕτω σκαιός εἰμι, ὥστ᾽ ἀγνοεῖν τῆς τοιαύτης φιλίας τὸ ἄνισον, καὶ ὅτι τὸ συμφέρον ἐμοὶ τὸ παρὰ σοῦ, πολλῷ μεῖζον περισσεύεται, ἢ σοὶ τὸ παρ᾽ ἐμοῦ. ἐπεὶ δὲ τὸ τῆς φιλίας τίμημα ψυχικόν ἐστι μᾶλλον, καὶ μέτρον οὐκ ἔχει τὸ λυσιτελές, ὡς ὑμεῖς οἱ φιλοσοφοῦντες φατέ, μεγάλου ἂν ἀνδρὸς εἴη, καὶ τὸ ἦθος σεμνοῦ καὶ μετρίου, προσδέξασθαι τοὺς αἰτοῦντας εἰς φιλίαν, μήτε βαρβάρους μήτε κακοὺς τὸν τρόπον ὑπάρχοντας. καὶ ὅλως μέντοι σὺ καλὸς κἀγαθὸς ὢν εἴπερ τις ἄλλος, ἀντιφιλήσεις οἶμαι τοὺς φιλοῦντας. εἰ δὲ μή, τό γε φιλεῖσθαί σε καὶ θαυμάζεσθαι, τοῦτο σαφῶς εἰδὼς ὅτι οὐκ ἂν ἡμῶν ἀφέλοις. τὸ μὲν γὰρ μεμνῆσθαί σου καὶ τιμᾶν τὴν μνείαν, ἐφ᾽ ἡμῖν ὂν τυγχάνει. ὅπως δὲ χαίρω, καλούμενος ὑπὸ σοῦ εἰς φιλίαν καὶ ξένος σοι γενόμενος, τοῦτο ἐπὶ σοὶ καθέστηκεν. εἰ μὴ οὐδὲ τοῦτο ἤδη ἐπὶ σοί. πῶς γὰρ οἷός τ᾽ ἦς ἀντέχειν σοφὸς ὢν καὶ πάνυ χρηστὸς ἀνήρ, καὶ τὸν οὕτω προσῳκειωμένον σοι τὴν διάθεσιν μὴ προσίεσθαι; ἔρρωσο. ἀπὸ Ἑνετιῶν, γαμηλιῶνος ἕκτῃ ἱσταμένου.

¶ARGVMENTVM SYLVII.

Pyropylo medico vt ignotus ne ſit, crebras daturus eſt literas. Cui licet impar ſit, in amicis tamen recipi ſe poſtulat.

Iacobi Tuſani interpretatio.

Hermolaus Barbarus Antonio Pyropylo Medico philoſophoq̨ clariſſimo. S.

ET ex multis, & ſępe audire nobis licet referentib⁹ generoſum illud tuum & Philoſopho digniſſimum inſtitutum, amoremq̨ non tam in cęteras diſciplinas, q̄ mathematicas, & phyſicam, & huius partem dignitate præcellentem medicinam. Deniq̨ ꝙ vnus omnium hominum ſis, cuius amicitiam ſibi comparare, queq̨ coram compellare nullus nō certatim eniti debeat, & huic pulcherrimo certamini cętera omnia poſthabere. Quando itaq̨ multis & ingentibus virtutibus ſic anteis & emines: duplici mœrore, & quidem ſummo conficior: & ꝙ in periculum adducor, ne tibi tanto viro perpetuo ſim ignotus: & ꝙ (nam id quidem demum mutuis curare epiſtolis licet) tua olim conſuetudine vtendi ſpes me omnis deſtituit. Eſt tamen nobis medela doloris reliqua, minima quidem illa, dii boni, vnica vero & alioqui gratiſſima: in tuas continuo laudes ire, & ſępiſſime ad te literas dare, modo id tibi moleſtum non ſit futurum. Nec ego quidem tam hebeti ſum īgenio & rudi, vt huiuſce amicitiæ me lateat inæqualitas, ꝙq̨ emolumentū mihi abs te mai⁹, q̄ tibi a me ſit obuēturum. Verūeniuero, qn̄ amicitię opęprecium aīorū magis eſt, nec vtilitatis modo venit metiendū, vt vos ph̄i aſſeritis: magni viri fuerit, & moribus prędīti grauiſſimis ac modeſtiſſimis, amicorū in albū admittere vltro ſeſe īgerētes, q neq̨ barbari ſint neq̨ īprobi. Deniq̨ quū ſis ipſe bonus & ꝓbus, ſi qſq̄ alius, tui ſtudioſos puto redamabis: ſin ſecus, tui certe amorē admirationēq̨ certo ſcio te nobis nequaq̄ adēpturū. Nā tui meminiſſe, memoriāq̨ colere, nr̄i eſt arbitrii. Q̷ aūt me abs te ī amicitiā aſcitū, & hoſpitē tibi factū eē lętabūd⁹ exultē, id ī te ſitū ē. Q̷ ſi iam non in te eſt: qui poteris quum vir ſis optimus, & ſapientia ſingularis, hominem ita tibi affectum & addictum non admittere? Vale. Venetiis. VIII. Idus Ianuarii.

¶ARGVMENTVM SYLVII.

Orationem ſuam ad Principes habitam prius mittit, q̄ caſti-
gauerit. Eum cur tanti faciat quem non viderit. Quare ſcripſe-
rit longiorem q̄ dixerit. Q̃ nonnulli aliter ſcribant, aliter dicant.

Hermolaus Barbarus. I. Carondeleto ſupremo
Regis Ro. Secretario. S. Epiſtola. XLV.

ORationem a me nudiuſquartus habitā ad
Prīcipes, amplitudini tuæ mitto recogno
ſcendam caſtigandāq;. Q̃q̄ enim mei mo-
ris eſſet, nihil vnq̄ temere, nihil non diu conditū
atq; preſſum emittere: cum primum tamen deſide
rari eam a te ſubodoratus ſum, intuli mihi vim,
& peruici tandem, vt inſtituto meo decederem, ra
tus id quod erat, minus eſſe malum adire pericu
lum famę, q̄ moram deſiderio tuo facere. Quæris
vnde tanti ſis apud me: quem ne de facie quidem
norim. Perſpectæ ſunt omnibus eruditio, fides, in
tegritas tua. Compertum nobis eſt quantum Ve-
neti nominis ſtudioſus ſis: exploratum habeo quā
tum me diligas parum merentem, quantum ora-
tionem & actionem meam commendes. Sed heus
tu docte vir: obſecro ne mirere, ſiqua leges in hoc
libello, quæ tunc dicta non fuerunt. Nec enim ad
didi nunc ea: ſed detraxi tunc, admonitus ab auli
cis extemplo q̄ limen attigi, ne longus eſſem, ambi
tioſa reciderem, optima queq; dicerem: patiētiſſi-
mis omnino, ſed occupatiſſimis tamen Principi-
bus parcerem. amputaui ſubito cōſilio multa: q̄q̄
quod poteſt conſilium fuiſſe ſi ſubitum? Ea quæ
tunc reſecui, modo ſunt annexa. Vtcunq;, veterū
exemplo facimus: quos F. Quintiliano teſte con-
ſtat longe aliter ſcripſiſſe, q̄ egiſſent. Exulāti Maſ
ſiliæ Annio Miloni quidam orationem M. Tullii
non quam habuiſſet pro eo, ſed quam ſcripſiſſet,
attulit. Tunc ille: ſi ſic egiſſes inquit Marce Tulli,

F.S. Annio Mi-
loni. T. Annium
Milonem accu-
ſatum q̄ P. Clo-
dium occidiſſet,
M. Cicero defen-
dit. Is cum inci-
peret dicere, exce-
ptus eſt acclama
tione Clodiano-
rum, qui ſe con-
tinere ne metu q
dem circunſtan-
tiū militum po-
tuerūt. Itaq; nō
ea qua ſolit⁹ erat
conſtantia dixit.
Manet autem il-
la quoq; excepta
eius oratio. Scri
pſit poſt illā quā
legimus ita per-
fecte: vt iure pri-
ma haberi poſ-
ſit. Author ē Aſ-
conius Pedian⁹.
Ciceronem ora-
tiones ſuas ſcri-
bere poſtq̄ eas e-
giſſet ſolitum, &
ex Cicerone ipſo
& ex Quintilia-
no didicimus. Sʒ
quam ſcripſiſſet.
Quintilianus li
bro quarto hāc
Ciceronis oratio
nem fuiſſe dicit
pulcherrimam.
Exulanti Maſſi-
lię. Ciuis Ro. de
cæde dānati pœ-
na exilium erat.
Milonem & facti
inuidia & Pom-
peii voluntas dā
nauit. Eum ta-
men Cato abſol-

non eſitaret Maſſiliæ barbatos piſces Milo. Cæterum non dubito quin niſi te amor fallat, vt audiendo tunc, ita nunc legendo non parum multa tibi diſplicitura ſint. Sed æquum te quæſo nobis & cognitorem & iudicem præbe: conſiderans hoc & æſtimans, ꝙ ſeſquihoram anteq̃ Principes adiremus, ſignificatū nobis fuerit, non duas orationes ſeorſum, vt cogitabamus atq; paraueramus: ſed vnam duobus iunctim habendam & recitandam eſſe. Plena difficultatis, plena diſcriminis res erat: tota mihi ratio dicendi puncto temporis immutanda fuit: orationis vniuerſæ filum retexui: atq; vt breui rem complectar, & cutis & facies ipſa prorſus interpolata eſt. Vale decus noſtrum: & me Principi nobiliſſimo, cuius es inter eos qui ſunt a ſecretis, merito ſupremus, commēdatiſſimum rogo facias. Vtinam aliquando tanti ſim: vt res ab illo fortiter & magnifice geſtas poſteritati commendare poſſim. Tam facturus ſum id libenter, q̃ qui maxime deſideret. Ex Brugis. Pridie No. Auguſti. M.cccc.lxxxvi.

uit: quem ſi prius deliberaſſet, multi erant ſecuturi, vt ait Velleius Paterculus libro ſecundo. Cognitorem pro iudice ſępe dicit Cicero: ꝙ de cauſa quæ agitur cognoſcat. Puncto tēporis. i. tpē breuiſſimo. M. Cicero ī oratione pro P. Sexto. Illo īquā diu: die dico? immo hora atq; etiā puncto temporis mihi reiq; publicæ pernicies, Gabinio & Piſoni ꝓuincia rogata eſt. Hac voce perſæpe vtitur.

Cognitor.

ASCENSIVS.

Extemplo. id eſt e ueſtigio, ſtatim. q̃. ſubaudit̃ poſt. Maſſiliæ. q̃ vrbs in prouincia gallicana adhuc inſignis eſt: fide in Romanos notiſſima. Seſquihoram. id eſt horam & dimidium eius. Ex Brugis. oppido Flandriæ.

❧ SEQVITVR VOCVLARVM MINVS IDONEARVM, AVT MINVS RITE IN SVPRASCRIPTIS EPISTOLIS VSVRPATARVM, PER FRANCISCVM SYLVIVM ADNOTATIO.

Franciſcus Syluius Franciſcis Crequyo & Mallyo ſuis. S.

QVum parentum veſtrorũ cura ſtudioq́ traditi mihi erudiendi ſitis, eorum expectationi, eruditione noſtra ſatiſfaciatis neceſſe eſt. Id vos ſpero aſſecuturos, ſi ſedulã nobis operam, vt hactenus feciſtis, dabitis. Sed quia artificioſa Quintiliani diligentia & Ciceronis grauitas iſtam ætatem perpetuo oblectare non poteſt: nonnunq̃ facilioris atq; adeo vobis iucũdioris authoris lectio admiſcenda eſt. Qua velut recreati atq; refecti ad illos integri redeatis. Huic rei non incommodæ mihi viſæ ſunt Politiani, aliorumq́ virorum illuſtrium epiſtolæ: quas induſtria noſtra, vt arbitror, fecimus, vt iuuentuti eſſent faciliores. Sed ex his alii antiquitatis ſtudio, alii cacozelia quadã, alii non ſatis eruditi, vocibus quibuſdam vſi ſunt, a quibus abſtinere ſatius eſt. quas quia iſta ætas nondum agnoſcere poteſt: ideo arbitratus ſum me facturũ, quod ex re veſtra eſſet, ſi vobis huiuſmodi voces notarem: eę autem ſunt huiuſmodi.

Id quod

¶ Libro primo. Id quod, pro eo, quæ res, a Cicerone in parẽtheſi ſemper dici attendimus. In hoc aliiſq; recentiorum libris ſine vlla parentheſi ſæpius dictum inuenias.

Certo.

Epiſtola. xi. certo ꝓ ſaltem inuſitate dictum eſt. Hac in re certe vſurpari ſolet.

Perennare.

Epiſtola. xii. perennare non damnamus. Quippe quum eo verbo Suetonius & authores priſci vſi ſint, ſed perpetuum eſſe aut ſempiternum cum Tullio malim dicere.

Qñcũq;

Eadem epiſtola quandocũq; pro tandem non placet, niſi mendoſe pro quandoq; quandocũq; ſcriptum ſit. Sed ne id quidem quandoq; pro tandem recipiam.

in qua ſignificatione aliquãdo perſæpe dicitur.Epiſtola.xv.plu rimum quærere,pro eo quod eſt auide vel obnixe petere,nõ pro bem.Aliud enim petere,aliud quærere eſt. Eadem epiſtola curiam Romanam conſuetudini concedimus.Epiſtola.xvii. opſecrare opteſtari opſtipeſcere placuerunt Pomponio Lęto plus nimio,antiquitatis ne an nouitatis dicam,ſtudioſo, quum ne antiquos quidem ita ſcripſiſſe inueniam. | Plimum q̃rere. Curia. Opſecra re& ſimilia.

¶ Libro ſecundo Epiſtola.vii.quam Græci appellant rhetoricẽ Nicolaus Leonicenus appellat oratoriam.Eam interpretationẽ vt duram ita ne propriam quidem putauit Quintilianus. De verbo deuiare,quod idem ibidem vſurpat,quid ſentiamus,tum diximus,quum Macrobii voces recenſuimus. Ab eodem integrum volumen dici non damnamus,q̃uis id iuſtum dici ſæpi⁹ animaduerterimus. Abdicare ſuſpitionem obliuionis pro eo qđ eſt remouere, Hieronym⁹ Donatus epiſtola decima parum proprie viſus eſt mihi dixiſſe.Certiorem reddere idem dicit.Facere certiorem q̃ reddere ſæpius dici certum eſt.Excribi iuſſeris,aut excribendum curaueris,& mittendum curaueris ex imitatione doctorum idem potius dixiſſet,q̃ tranſcribi feceris, & mitti curaueris:q̃q̃ id,mitti curaueris non careat exẽplo.Id tñ rari⁹ eſt. | Oratoria. Deuiare Integrũ ꝑ iuſto. Abdicaf Certiorem reddere. Trãſcribi feceris

Libro tertio.Sexdecimuiro,vt triumuiro,quinqueuiro, decẽuiro, quindecimuiro,aliaq; generis eiuſdem,non ſexdecimuiro pro magiſtratu ab Odaxio dici epiſtola tertia probaremus.Epiſtola.xix.nullius magis q̃ ſui ſimillimus,quãuis improbe dictũ non ſit,melius tamen dictum videretur, nullius magis q̃ ſui ſimilis. Epiſtola viceſimatertia, Longæuitas ꝙ dicatur, ſi latine dicitur,raro dicitur. | Sexdecĩuir. Nullius magis ſimillim⁹ q̃ ſui. Longęuitas.

¶Libro quarto.Quandiu pro dum vel quoad,epiſtola tertia parum docte dicitur.Talionem pro remuneratione quarta epiſtola recte dici non putamus:In mala enim re melius diceretur. Epiſtola octaua, Famæ fides derogetur, male aut dictum aut ſcriptum eſt.deroget enim dici oportet. Eadem epiſtola, defectus pro eclipſi non male dicitur. ſed defectionem Cicero dicere ſolet. | Quãdiu Talio. derogor Defect⁹.

ℭ Libro quinto, Turcos appellat Politianus, epiſtola ſecunda, & epiſtola prima.ix.libri. Turcas reliqui fere omnes appellant. Idem libro quarto,epiſtola.ix.quod numerale,& ad coniunctionem cum cõpoſitis,cuiuſmodi ſunt quodquod quodãnis adque per d non per t,& adgredior adloquor,aliaq; generis eiuſdẽ integra præpoſitione.Et libri huius epiſtola quinta Vergiliũ,intellego,neglego,cõpremo,redemo per e,aduleſcẽtẽ per u, toties & quoties ſine litera n,Carthaginienſem non Carthaginenſem. Et epiſtola.xxxv. libri. vii.cotidie per c,& culcitam nõ culcitrã ſcribi & dici debere contẽdit.Hac in re Ciceronis conſilium ſequamur:Vſum populo concedamus,ſcientiã nobis reſeruemꝰ. Politianum imitati multi nouitatis ſtudioſi,adgredi adloquor cæteraq; omnia eiuſdẽ generis,Vergilium,aduleſcentẽ,intellego fere dicebant.Sed nouitatẽ vicit conſuetudo,quã immutare ne Claudius quidẽ Cæſar,vt ait Priſcianꝰ,potuit. Carthaginiẽſis cotidie & culcita tacito conſenſu in vſum irrepunt. Multoties apud authores idoneos non reperiri cum Politiano ſentio. Feruminandi vſus(q̄uis vox latina ſit)affectationis ſtudiũ nũc præ ſe ferre videtur . Socors q̄ ſecors epiſtola.x. antiquius dicitur.Græcienſis eadem epiſtola fit eadem forma qua Hiſpaniẽſis.Sed Hiſpanienſis crebrius multo dicitur.

ℭ Libro.vi.epiſtola ſecunda,Claritudo pro claritate in Beroaldo miranda non ſit,qui permulta verba antiqua in lucem reuocare conatus eſt.Qua voce Salluſtius quoq; vſus eſt,antiqui furatus (vt inquit ille)verba Catonis.Eadem epiſtola an probem nuſpiam,neſcio:ſcio tamen ſi latine dicatur,perraro dici. Idem gymnaſium literariũ ex vulgo ſumpſiſſe videtur,cui etiam collegium frequens vſu eſt. Cum Quintiliano & Cicerone ſcholã appellare malim.Conſpicabile pro conſpicuo:implodere vicem talionis, pro talione referire: & mutuiter pro mutuo ab eiuſdẽ affectatione profecta ſunt:quãuis hoc poſtremo Varro vſus ſit. Moleſtiſſimum admodũ epiſtola quarta , ꝙ recte dicatur etiam literatores negant.Inceſſantem pro non ceſſante,& illaboratum pro nõ elaborato,ſine exẽplo ibidẽ dictũ videtur. Iã teneritudo

Turci.
Quod ꝑ quot.
Ad ꝑ at
Vergil'.
ĩtellego
Aduleſcens.
Carthaginiẽſis
Cotidie
Culcita
Multoties.
Ferrũĩo
Socors.
Grcieñ.
Claritudo.
Nuſpiã.
Gymnaſium.
collegiũ
Conſpicabile.
Implodere.
Mutuit
Moleſtiſſimũ
admodũ
Inceſſãs
Teneritudo.

& cautim vſq; a Catonis ætate repetita ſunt.Epiſtola.viii.Indubitãs teſtis a Quintiliano indubitat⁹ vel indubitabilis diceret.

Libro ſeptimo . Epiſtola tertia,perſequi doctrinam laudibus. Proſequi magis placeret.Politianus epiſtola.x. incœpiſti ex vulgo ſumpſiſſe viſus eſt.Cœpiſti enim doctius diceretur. Id enim fere fit,vt verbum incipere præteritum cœpi habeat.quod præſentis & præteriti intellectum non habet, vt literatores vulgo præcipiunt . Idem epiſtola.xxxii. obliuias res pro oblitis noue mihi dixiſſe videtur.

Libro nono,epiſtola tertia.Non minus pro non ſolum,præter morem doctorum Hermolaus dicit.In eadem non magis probo perſuadere alios.Epiſtola quarta eluminare pro obſcurare,& incognoſcamus pro cognoſcamus dici non placet.Tam rectius q̃ ornatius ne grammatiſtę quidem admittant.Bubulam q̃ bouinam, inq; numero ſingulari,ſi carnem intelligas,melius dixeris. Epiſtola quinta aliter dicit Hermolaus.qui idem epiſtola.xliii. libri .xii. bubuleas linguas pro bubulis dicit . Agrarios ſacerdotes indoctos & ruſticos idem eadem epiſtola fortaſſe non male appellat.Sed nouum eſt.

Libro.x.Epiſtola prima.Cancellariũ tantum probamus quãtum alia vocabula noua nouis rebus inuenta . Latine dici Budæus negat . Scio non reperiri apud ſcriptores eos qui linguæ latinæ authores fuerunt,quando is magiſtratus non erat.Epiſtola ſecunda affectionem pro beniuolentia,iubemus tradendos pro tradi,coniuuante.i.adiuuante,præfati cancellarii.i. eius de quo diximus,mundum pro orbe terrarum,ſi a Rege authoritatem latina lingua acciperet,bene dicta eſſent : Sed poteſt imperator,vt inquit ille,ciuitatem dare,Latinitatem dare nõ poteſt.

Libro.xi.Epiſtola tertia. Diſciplinas & alumnationes pro diſcipulis & alumnis Antiquarius dicit.Vt diſciplinas probam⁹, ita alumnationes reiicimus. Eadem epiſtola. Cõueni cum eo in ſententiam.Melius diceretur, Cum eo mihi conuenit . Eadem Puditurus authore Priſciano ne dicatur , q̃uis puditus latina vox ſit.Epiſtola.vii.Coniector Merulæ non cõcedimus.Qui eñ

Cautim
Indubitans.
Perſeq.
Incœpi.
Obliui⁹
Non minus.
pſuadere alios.
Elũiare.
incognoſcere.
Tam rectius.
bouinas
bubulea
Agrarii
Cancellarius.
Affectio
Iubem⁹
tradendos.
cõiuuãs
Prȩfat⁹.
Mũdus.
Diſciplinȩ alũnationes.
Cõueni cum eo.
Puditurus.

Coniector. Promereri te. Mutue. Rare. Fauiſſores. Inimicitia. Infortunia. Inhortabor. Valitudo. Expunctare. Auitia & crateria

latine loquũtur, conijcere & cõiectare, nõ coniectari, neq; (quod Laurẽtius Valla ꝓbat) cõiecturare, dicunt. Epiſtola. xvii. Te promereri. i. tibi gratũ facere, p̄ter vſum dictum eſt. Epiſtola. xxiii. Mutue p mutuo tã inauditũ eſſe arbitror, q̃ rare p raro. Epiſtola. xxiiii. Fauiſſores p fautoribꝰ ſine vlla ratione Beroaldꝰ dicit. Fauitores ab antiquis dictos fuiſſe Nonius Marcellus ſcribit.

Libro. xii. Epiſtola. xvii. Inimicitiã Scala dicit. Eam numero ſingulari dici C. Cæſar negat, vt apud A. Gellium Cor. Fronto author eſt, qui tamẽ apud poetas inueniri docet. Epiſtola. xxv. Infortunia ſæpius vulgus q̃ vllus doctorũ hominum vſurpat. Epiſtola. xxxvii. Inhortabor p exhortabor, valitudo non valetudo: de ſermone vulgi ſumpta ſunt. Eadẽ. Expunctare. i. pũcta delere, nouum eſt. Epiſtola. xliii. Auitia p auibus, & crateria p crateribus, imitatione mihi prorſus viſa indigna ſunt. Habetis q̃ notari p̄cipue voluimus, vt ab eis cauẽtes fructũ ſimpliciorem atq; vtiliorem ex harũ epiſtolarũ lectione ꝑcipiatis. Valete. viii. Calẽ. Maii. M. D. xxvi. Pariſiis, ex ſcholis Beccodianis.

Finis Epiſtolarum Illuſtrium Virorum cum explanationibus Franciſci Syluii rurſum auctis & recognitis, cumq; Iodoci Badii Aſcenſii Scholiis: impreſſarum impenſis & accuratione preloq; eiuſdem Iodoci Badii, Ad Sextũ Kalendas Maias. M. D. XXVI.

Ad generoſum adoleſcētem Euſtathium
Croyſium Franciſcus Syluius.
Stēmate conſpicuus, clarus patre, nomine ſeruus
Es bonus: hæc iuuenis tu tria ſolus habes.
Stemma tuum ſeruare, via patris ire, bonumq;
Te famulum doctæ Palladis eſſe decet.
Joannes Vacceus ad generoſum adoleſcētem Nicolaū
Herbellotum Syluianæ curæ commiſſum.
Hęrbula fac vireas dum flos tibi permanet æui:
Ecce tuum ſpectat fœnus vterq; parens.
Agricola vberibus credit ſua ſemina campis:
Prouida te Syluæ cura paterna dedit.
Semper ad agricolam ſemen redit vber ab agro:
Tu quoq; de Sylua fœnora redde patri.
Idem Vacceus in hoc opus. i. Syluam quandam omnifariam odoribus refertam.
Syluius hanc lector plenam dat aromate ſyluam:
Vnde tibi flores carpere mille queas.
Seuit in hac varios Mirandula Picus odores:
Seuit multiplices Angelus ille roſas.
Hic eſt quicquid Arabs, quicquid daret Indus Amomi:
Quicquid olet Nardus, Cinnama quicquid olent.
Heſperidum non ſylua fuit precioſior: in qua
Seruabat vigilans aurea poma Draco.
Fertilis hęc priſcis ſi cognita ſylua fuiſſet:
Nil modo Amaltheæ copia larga foret.
Si bonus eloquio, ſi vis polyhiſtor haberi:
Hoc opus a Badio candide lector emas.

BIBL. Z.N.IM. OSSOLINSKICH

Suffenus fo. 9.
Scomma c lxx
Foedora id
Amoris descriptio fo c lxiii
Allegoria de Druidib c lxiiii
Exprimendis sententiis c lxx
Atrei Thyestis fabula fo c lxxiii
Hora dea iuuentutis fo c lxiii
Chloris fo c lxiiii
Catapotia fo c lxx
Multos et meliores fo id
Scibilo fo c lxx
gnaphalion fo c lxxx
Adulterina id
Imadus c lxx
Chymolo fo c xxxi
Elymon id
Apodos c xxxiii